6
33-h
3

6
13 MN
5

6-33-h-3

XXIV-7-13

Commentarij a Philippo Beroaldo conditi in aſinū aureū Lucij Apuleij.

Di Gennaro Giannelli

BIBLIOTECA N ROMA VITTORIO EMANUEL

a
prima alba
Regiſtrum.
b
Philippi Beroaldi
Vita lucii
At ego
c
Fructum
Dei medici
Sciti ſaporis
d
hinc illud
in ſcrobem
pro mutilis
e
Fulcimentum:
Iugulari
Ingeniculaſſe
f
interpretari
ad contemptum
Dictura praeſagium.
g
Tucetum: Tuceta
Nullus extinguet:
lacedemonii
h
Faceſſo. Abſcedo
Animus inquies
Veſana factio
i
tione ad
biaⁱ& inde
hoc animali
k
eorum qui
auctore
Dux &
l
Caede cultorum
morbo:
per diminutionem
m
latrones
Habere
Pagani:
n
rei uehicularis
manu: Pro
lam' eſſe
o
ſumus ſolis
Patulo. Lege
petentiſſimus

p
in dies:
Virgo: Pſyche.
aſiae. Idem
q
as ruſteſtris
Collumellae
caeteri ab ouidio
r
quam cubicularem
Inſcio tramite
s
Interea pſyche: poſt
ſiciliae nominatur: ibi
cōiuncta ſunt: alterum
t
reale papauer
ribus panis ubi tradit
bus aceruatim
u
deformat: medullas
haec ferrem calidus
pocillator: Vocabulo
x
& conſeruare: Ennius.
debitoribus
gorae quo preciebat
y
bellicoſam latronum
antidotum contra
uictum a Cn. Pōpeio
z
Tuceta concinnat:
ſoluitur, ſicut ludi
minat, graece enim
&
petiuit: Inſidioſe
caeſare dixit curio eum
ſunt, Martialis cum ſis
9
Erat in proxima:
quis ignorat?
prione decenter facit
ꝶ
perſonata: Velamēto
ſanguis uxoris eſt. &
Nam quī apud priſcos
A
ius peculiare
ſtringendum igitur
Seruum quoque ſenem
B
hominis exorciſtae
a colono depoſcunt
pecuinis oſſibus.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

C
expeditum: explicatum
eradere ſordes dolii.
Manipulus armati
D
apud ſequeſtrem
barbarum: nomen hic
adamantinae fores.
E
rabie perculſus. ira in
ueluti inter eos quibus
Vmbram uiolenter
F
cus Diogenes: &
ſpende leges hic
habiturum te uicinum:
G
Matrimonium
non ipſos canaliculos
odium ſit longe
H
Nec rota. De rota
Patibulo ſuffigitur: In
Affatim ſaginabar:
I
Tapetis. Sic apud
Quis. Quibus
Sed totum recipit:
K
Vngula rotunda.
Conſitus uiretis. In
aſſerui diis hominiſque
L
Fragrante. ſpirante. &
Primam uigiliam:
Parens originalis.
M
ci quoque uſurpant
Continuare.
Quid quod arbores.
N
bentur: cuius rei
Coronam deuorauit
Luci. Allocutio eſt per
O
Commiti ſilentia:
inter aues uelociſſimus
Dicerem ſi dicere
Irremunerabili beneficio

FINIS.

Ad Maximum Antiſtitem. D. Petrum Archiepiſcopum Colocē/ ſem Philippi Beroaldi Bononienſis Epiſtola.

MOS FVIT Antiſtites Ampliſſime Statuas eorũ pu/
blice dicare: Qui aliqua Illuſtri cauſa perpetuitatem
meruiſſent: Summiq; homines non pauci Simula/
cra corporum ſuorum. In propatulo collocata cõſpi/
ci uoluerunt. Ita nominis gloriæ conſulentes ſibiq;
immortalitatem prorogantes. Præclarum hoc ſane
negocium. Cuncta enim uirtutis monumenta præclara eſſe cenſeo.
Sed nimirum illud multo præclarius eſt multoq; pennius Ingenio/
rum q̃ corporum effigies Relinquere. Animorum q̃ membrorum
Expreſſa liniamenta Nepotibus poſteriſq; diſſeminare In memori/
am ſempiternam. Si quidem ſtatuæ & imagines intereunt. aut ui cõ/
uulſæ. Aut uetuſtatis ſitu decoloratæ. Volumina uero: quæ ſunt ue/
ra ſpirantiaq; hominum ſimulacra. Nulla ui conuelluntur. nullo ſe/
nio obliterantur. Fiuntq; uetuſtate ipſa ſanctiora Durabilioraque.
Ego iam pridem aliquot id genus effigies ſublitteratoria incude ꝑ/
cuſas mihi ipſemet publice poſui: Quibus non minus opinor inge/
nii mei ſimilitudo expreſſa conſpicitur: q̃ olympionicarum Simula
cris perfecta corporum liniamenta ſpectabantur: Quæ Iconica Au/
ctores appellãt. Hoc uero nouicium Animi noſtri Simulacrum ua/
rio effigiatu cultuq; laborioſo per politum ſub tuo Nomine publi/
camus. Tibiq; nuncupatim Dedicamus Archiepiſcope Colocenſis:
Quem merito beatum cẽſemus: Cuius Ampliſſime Religioni Lu/
culenta doctrina coniuncta eſt: quæ duæ Sociabili nodo Connexæ
proculdubio ſunt Beatitudinis effectrices. Quippe Religio uitiorũ
expultrix Deo nõs conciliat & uinculo pulcherrimo connectit: Do/
ctrina uero uirtutis indagatrix immo ipſa uirtus animos noſtros
exornat excolit uenuſtat. Tolle ex mortalium Commertio Religio/
nem atq; doctrinam. quibus haud dubie uita conſtat: Cuncta con/
ſpicies incondita. Impolita. Squalentia: Nec minus tenebricoſa q̃ ſi
ex mundo Solem Lunamq; ſuſtuleris. Pytagoras ille philoſophiæ
primus nuncupator Inter plurima quæ humano generi ſaluberri/
ma Documenta præcepit Cumprimis monet. Deum Religione co/
lendum eſſe. Animum diſciplinis excolendũ. Tu perinde ac pytha/
gorici Dogmatis obſeruantiſſimus Cultor Ita Religione præcellis,

Laus Archiepiſcopi coloceſis.

Ita Doctrina præpolles. Vt nulli Antiſtitum Clariſſimorum ſis ſecundus. Agiſq; Archiepiſcopū ex
omni prorſus parte abſolutiſſimum: In quo conſertus Epiſcopalium uirtutum chorus ſplendicat.
& ſacerdotalia ornamenta collucent. Eccleſiæ Columē Euangelii tuba. Et Doctrinæ chriſtianæ Prō
ptuarium. Apoſtolus Paulus in Epiſcopo perfectiſſimo deſiderat. Sobrietatem. Prudentiam. Sancti/
tudinem. Continentiam. Sanamq; doctrinam. Quæ omnia in te uno affatim cumulata Conſpiciun/
tur. Tu ſobrius. Tu prudens. Tu moribus Defecatis ornatus. Tu caſtitate uitæ Sanctiſſimus. Frugaliſ
ſimuſq;. Doctrina uero tanta peculiariter excellis. ut non minus ſis eruditione quam Archiepiſcopa
tu memorandus. Inſtar Iubæ Regis: quem ſtudiorum claritate quam Regno memorabiliorem Au/
ctores Clariſſimi prodiderunt. Tu inſtar Cipriani Auro Argentoq; Suffarcinatus exiiſti De ægypto
Iuxta Dominicum preceptum Deſpoliata: Tu mellis primicias hoc eſt prædulcem eloquii ſuauita/
tem domino obtuliſti. tu ſicuti diceris ita re ipſa es Archiepiſcopus. hoc eſt princeps primariuſque
epiſcoporum. Nam ſicuti claritudo natalium non facit Matrem familias. ſed boni mores. Ita neque
Stemmata neq; opes neque Nobilitas dant primatum Apicemq; ſummo ſacerdoti. Sed religio do/
ctrinæ copulata. Contrario compluſculi hac tempeſtate in eccleſia dei uiſuntur: Qui cum epiſcopali
dignitate ſint ſummi morum & inſcitiæ dehoneſtamento ſunt inſimi. Quibus magna lauticiæ Lu/
xuriæq; cura eſt. maxima uirtutis incuria. In quibus Epiſcopi nihil quicquam cernas preter habi/
tum & nomen: Qui quid ſit Epiſcopatus ignorant. Inſtar phaniæ Pontificis propter Ruſticitatem
Quid eſſet pontificatus neſcientis. Conditores eccleſiaſticæ litteraturæ celeberrimi prodiderunt Cæ
cum animal deo offerri quotienſcunq; illitteratus ſacris initiatur. ſitq; Adſcripticius militiæ Religo
ſæ. Dii boni quot ceca animalia quotidie Deo dedicantur. Quot Antiſtites primarii. Quot Proto/
myſtæ. Quot Epiſcopi cecutientes ſunt Et prorſus Talpæ Hoc eſt indocti incultiq;. Lux enim ſacer/
dotis & cultus doctrina eſt. Habent hii quidem domos exornatas opiparam ſupellectilem. familiam
numeroſam. Omnia ſplendentia preter ipſos dominos. qui uitiis decolorati & labe Ignorationis inſe
cti Sunt tenebricoſi prorſuſq; ſordeſcunt. Et cum Maieſtas Epiſcopalis auro comparetur Non tam
fulgore auri ſplendicant quam plumbi liuore palleſcunt. Epiſcopus autem cum græco uocabulo ex/
plorator ſiue ſpeculator ſignificetur Videre ſane eſt tales Epiſcopos dignos tanto nomine. Dum cu/
rioſe explorant & ſolerter ſpeculantur Redditus atq; uectigalia epiſcopatus: Qua quidem unica in re
merentur Epiſcopi nominari. Hoc eſt exploratores diligentiſſimi. & ſpeculatores ſolertiſſimi: Quos
ut ſerio loquar & dicam quod ſentio non tam epiſcopos quam pſeudo epiſcopos merito appellaue/
ris. Cum autem ignorantia inter religioſos hoc maxime ſeculo Tanquam Grangrena ſerpat & perin
de ac peſtilentia late graſetur. Tu ab eius contagione longe reſiliens Muniſti temetipſum Alexiphar/
maco doctrinæ chriſtianæ eloquentiæq; medicamento: Quibus nihil poteſt eſſe potentiuſque. Et
cum aliorum animi in macie. Corpora in ſagina ſint. Tua mens adipibus doctrinarum Saginata pin
geſcit: Qualis pinguitudo. quanto uberior tanto ſalubrior Cæterum cum ex Apoſtolico præcepto
Oporteat Epiſcopum eſſe dei diſpenſatorem atque pediſequum. Cumq; in eccleſia hoc ſit epiſcopus.
Quod in naui gubernator. in curru Rector in exercitu dux. Tu inſtar boni patris familias Tota eccle
ſiæ membra circunſpicis. & nequid laxabundum ruat Curioſe Procuras: ut uerum ſit: Qui bona fi/
de Deum colit. eundem & diuina diligenter excolere: Inſtarque Boni paſtoris Eorum quibus præes
commodis ſalutique Subſeruis. Tu eccleſiæ Rector exornator illuſtrator exiſtis: Et ſicuti ſacrarium
ſanctitudinis ac Domicilium Dei eccleſia dicitur. Ita te Præſide eſſe cognoſcitur. Quæ uero ad tuum
ſacerdotium pertinent diuina myſteria. ea tam diligenter. tam ſancte. tam ſolenniter celebrantur. ut
omnia in his maxime caſta ſolemnia Religioſa ſint: Vt ſacerdotes alii ex inſtitutis tuis Religionis co/
lendæ formulam mutuentur. Ad hæc cum hoſpitalitas: Quæ præcipua uirtus eſt. Epiſcopum cum/
primis exornet: Domus tua patet Illuſtribus humilibuſq; hoſpitibus Indiſcriminatim. Pauperes ad
te perinde ac in Aſylum ſalutis confugiunt. Tuis erogationibus ſuſtentantur. Et profecto qui benefi
cus eſt In egeſtoſos: Deum promeretur. Imo ut uerius loquar deum ipſum cumputat debitorem. Pla
utina illa ſententia. de mendico male meretur: qui ei dat quod edat aut bibat: Tibi iure optimo uelu/
ti inhoſpitalis ac deteſtanda Improbatur. Qui probe calles humanitatis officium eſſe neceſſitati ho/
minis egentis ſubuenire. Quantum uero illud eſt. Quo preconio. Qua laude memorādum? Quod
Militibus Regiis Annonam omnifariam calceos. pilea ueſtimenta large ſuppeditas. Qui oppoſiti
ſunt ueluti obices Turcis Cohercendis. & ſane decet Epiſcopum Orthodoxum nulli impendio par/
cere ad cohibendos hoſtes chriſtianæ fideis ſempiternos: Qui ſanguinis noſtri ſitientes Chriſtianiq;
nominis delendi cupiditate flagrantes. faciunt continenter in regionibus Pannonicis incurſiones:
omnibuſque uiribus expugnare contendunt Propugnaculum in confinio Pannoniæ munitiſſimū:
Cui Belgrado nomē. Verum illic preſidium Regium in procinctu expeditum ſemper eſt ad illorum
impetum retundendum Et ferociam ſuffrenandam. Hii autem bellatores Limitanei Tuis inuiramē
tis Excitantur. Tua largitate fiunt in arma promptiſſimi. Te opitulatorem Te parentem Conſono
ore Apellitantes. inde ſit ut te non minus Auxilio pollentem quam conſilio experiantur. Cum autē
ſummus honos ſit notum eſſe tantummodo Ampliſſimis principibus: Tu apud Maximum Ponti/
ficem Alexandrum es impetrabilis. Tu Maximo Regum Regi Mathiæ Cuius laudes nulla ætas

Contra Indoctos Epiſcopos.

Epiſcopus explorator.

Ignorātia ut cacer.

Hoſpitaliſſimus archiepiſcopus Col.

Laus Mathiæ Regis.

conticeſcet.Qui Alexandro Magno Cæſari dictatori Hannibali Pœno uirtute imperatoria eſt com/
parandus.Tam carus tam iucundus olim fuiſti Vt apud Maximum Regum honoratior fueris quã
apud Scipionem Panetius.Apud Alexandrum Ariſtander.Nec immerito.Ille enim maximas com/
pluſculas tuo conſilio.Auctoritate.Prudentia glorioſe confecerat.Quamobrem maximis ſicut Par
erat.Te ornamentis ornauit.Et Archiepiſcopatus Apice meritiſſimo condecorauit.Quem tu tamẽ
ante merueras quam acciperes.Quippe uiri præcellentes ſtudent non tam ſuſcipere ſacerdotium ꝙ
mereri.Verum enim uero in ætate hominum agenda Vt inquit plautina matrona .luptati mœror
comes conſequitur & Serenitati tempeſtas proxima.Deniqꝫ nulla tranquillitas poteſt eſſe diuturna:
Nec ulla fere eſt tam ſolida fœlicitas.quam nõ fortunæ turbo Concuciat:quæ ſemper uirtuti aduer
ſatrix eſt & contumax.Cuius ſpicula aculeata Cum alibi.Tum in Aula principali maxime perfo/

Calumniatores in aula regia.

rant.Vbi inpidi calumniatores atque maleuoli criminatores dominantur: qui in cubiculo Regio
Viperæ Linguas uirulentas uibrant in perniciem Bonorũ.qui fœlicitatem inuident beatis: Doctri/
nam eruditis:qui inuidentiæ ſtimulis irritati uirtutem præcellentem allatrare non ceſſant.omni
prorſus peſtilentia peſtilentiores.in hoc maximi Principes.quod cum bona illorum uenia dixiſſe
fas ſit.identidem peccant.Vt uidelicet Neuo Credulitatis infecti Aures nimis patulas præbeãt Dela/
toribus.quos ut ſapiẽter Domitianus dicere ſolebat.qui non caſtigat irritat.Horum itaque fictæ cri
minationes te Regi Mathiæ fecere ſuſpectum.te ueluti procellæ turbulentæ uentos regios qui tibi
ſpirabant ſecundiſſimi.immutarunt.in tantum ut Cymba tua retrorſum acta ſcopulo illideretur.
tunc fortunæ fulminantis ictu non tam extinctus quam decoloratus docuiſti uirtutem Afflari poſ/
ſe extingui non poſſe.cuius cum proprium ſit neque Rebus ſecundis immodice efferri Neque ad/

Littere in aduerſis ſolatio.

uerſis imminui.Tu ſicuti in proſperis Modeſtus ita inaduerſis conſtans procellam illam impetu ue/
hementiore proſilentem patienter pertuliſti Virtutis adminiculo fultus: & conſcientia immacula/
bili ſubnixus.Qui ad unicum calamitatis leuamentum ſtudia confugiens id temporis maxime ex

Laus. Regis Vuladiſlai.

pertus es litteras ſicut felicibus in rebus ſunt maximo ornamento.Ita in calamitoſis eſſe Maximo ſo
latio.Singularique perfugio.ex quo uberrimus eſt fructus Iucunditaſque ſapienti.Verum cum ma/
ximum hominis propugnaculum inocentia ſit.Cumqꝫ uirtus concuti poſſit excindi funditus non
queat Tu priſtino Mox faſtigio reſtitutus clarior illuſtriorque emerſiſti.Inſtar ſolis quem nubecula
obumbrauerit:qua mox diſpulſa purior nitidior flagrantior emicare conſueuit.Impreſentiarum in
maxima es ſicut merito eſſe debes exiſtimatione atque auctoritate apud Sacratiſſimum & omni cũ
honore mihi nominandum Regem Vuladiſlaum.quem Religioſiſſimum ſanctiſſimum indulgen/
tiſſimum Regum omnium ſciunt omnes qui nouerunt.Et cõſtans fama latiſſima prædicatione cir
cunfert.Qui Regiis uirtutibus quaſi compactus atque conglutinatus duorum Regnorum Panno/
niæ & Boemiæ habenas ſapienter & ſalubriter moderatur:cui non ſecus ac Traiano alteri cogno/
mentum Optimi optime congruit: Quem mihi in animo eſt aliquando reuerenter ſalutare Sed

Vita interior inculpabilis.

non ſine munere carthario:Sicuti parthorum Regem Nemo ſine munere ſalutat.Tu apud ſumma/
tes & proceres Aulicos omnis es amabilis.Atque pro ea qua plurimum polles uirtute es uenerabilis.
Te omnes uti parentem colunt.Regiiqꝫ ſtatus patronum ſtrenuiſſimum cum laude ſuſpiciunt: Cæ/
terum cum pulcherrimum ſit ut inuita Ita in ſtudiis ſeueritatem comitatemqꝫ miſcere Et ex diſſo/
nis facere concentum.Tu auſteriorem ſpiritalis doctrinæ diſciplinam miſces ſenioribus ſecularis ſa/
pientiæ condimentis.poſt ſpicas ex ſalubriori Meſſe collectas racemos uindemiæ Oratoriæ ſuauiſſi
mos decerpis.ſine cuius ſuaueolentia Doctrinæ omnes inodoræ.inſuaues.iniucundæ ſunt & pror/
ſus Aſpernabiles.Omnes qui iſtinc ueniunt multa de tua æquitate temperantia Integritate.Doctri/
na commemorant.teqꝫ Præconio Bonitatis extollunt.Quid memorem quam probus quam ſplen/
didus quam inculpatus exiſtas in uita interiore atque domeſtica:Ex qua mores perpenduntur & in
terior homo diſpicitur.Cumque ex moribus miniſtrorum domini per ſepe iudicentur.Domus tua
tota bene Inſtituta.Famulitiũ.Quod pro dignitate copioſum eſt.ad mores dominicos mire forma/
tum.Nihil turpe dictu factuqꝫ in domo tua neqꝫ audiatur neqꝫ cernitur: Quod ſiqui aliquando im/
probiores exiſtunt.Difficile eſt enim in maxima Familia ad præſcriptum Cunctos innocenter dege/
re.eos tu auſteriore Medicina ſeueritateque non tam tetra quã tetrica.ad frugem bonam reuocare cõ
tendis.propriores uero indulgenter Amplexaris ac foues.Ita ex malis Bonos.Ex bonis optimos effi/
ciens.id quod in.M.Antonii Imperatoris laudem plauſibiliter proditum eſt.Et cum in Familia nu/
meroſa plures habeas egregie fideles.Inter cæteros probiſſimus eſt Martinus Atthadinus:Quo in ne
gociis dominicis obeundis nihil fidelius diligentius uigilantius noui.Quem tu ex omnibus unum
ut pote ſolertiorem maxime idoneum delegiſti Cui Arcana committeres.& negocia per magna con
crederes.quem ad pontificem Maximum nuncium renunciumque impetrabilem es expertus.Et

Vigilax archiepiſcopus

cum in te habundent uirtutis & bonitatis exempla.Tu iuſti æquique e pertinax religioſæque inſtitu
tionis ſeruantiſſimus Penſum religioſum.quod quotidianum ſacerdos bonus Deo debet.ſuis horis
abſolutum incontanter reddis.in tantum diſſimilis iſtis:Quibus pro Pſalterio pſaltria eſt pro ſancto
breuiario ſcortum accubat.Et cum ex Homerica ſententia turpe ſit uiro primario totam noctem
ſomno conſumere.Tu ſomniparciſſimus uigilas de nocte bonaſque horas Bonarum artium ſtudiis

impendens.Ita uitam procudis prorogaſque:uita enim uigilia eſt.Denique agis Archiepiſcopum ſi/
ne ſuperſtitione religioſum:Sine ſimulationis ſuco.ſincerum.Sine labe emaculatū ſine iactantia litte
ratum.Vt merito unus dici poſſis irreprenſibilis.quod abſolute u[illegible]tis inſtar eſt:idque in epiſcopo
depoſcit Apoſtolus.Age uero illud uetus uerbum quod ait ſimilia ſimilibus lætari.non ne ſpectatiſ
ſimum in te ueriſſimumque eſſe conſtat?Qui cum ſis litteratiſſimus conuictoribus litteratis.Habeſ
que in prandio & cœna eruditos fabulatores:Quorum ſermones conuiuales ſunt tibi pro pabulo
ſuauiſſimo:qua in re mehercules Alexandro imperatori Romano es ſimillimus.Qui in cōuiuio do
ctos omnes adhibebat:dicens ſe litteratis fabulis recreari & paſci:Et profecto uirio Eruditiſſimo con
dimentum ſuauiſſimum eſt fabulatio litterata.Contra cum inter ſe doctis indoctiſque ſit naturale
diſſidium Tu prophanum uulgus odiſti & indoctos eliminas.Bonos omnes inter ſe ut inquit Pla/
to oportet amicos eſſe Et ſi ſint minus noti:Quorum mores ſectæq; conueniunt:Tu platonici præ
cepti retinentiſſimus Bonos omnis Hoc eſt litteratos diligis ac foues.Et cum eruditis ſit amicitia
tua uel maxime concupiſcenda.Tu eruditorum beniuolentiam ſtudioſe expectis.muneribuſq; con/
cilias.Nullus in Italia litterarum litteratorumq; Altrice ac parente eſt ſtudiorum claritate paulo ce/
lebrior:Qui non tibi ſit glutino amicitiæ copulatus.Tu me perinde ac in ſtudiis humanitatis neq;
poſtremum.Neq; imi ſubſelli profeſſorem muneribus es proſequutus.Tu ad me crebras litteras de
diſti:Quo dii boni lepore.Qua uerborum atq; ſententiarum Amenitate Refertiſſimas Prorſus ut
perfectus Orator.Tu ad me ueluti ad præceptore neque moribus.neque doctrina penitendum De/
ſtinaſti neceſſarios diſcipulos ut doctrinis expolirentur.Et dolatorio eloquentiæ leuigarentur.Inter
quos eminet Michael Cheſerius.quo in puero mirifica indoles uirtutis apparet.Et ingenii lumē Elu
ceſcit.Qui ad comendam linguam & capiendum Facundiæ cultum eſt oppido quam docilis:haud
quaquam degenerans a parente Stephano Cheſerio uiro clariſſimo:qui obprobitatem atque uirtu/
tem agit iſtic Viceplatinum:quod nomen eſt præfecturæ in Pannonia honoratiſſimæ.Tertiaſque a
Rege dignitatis partes gerit.Magnum hoc ego duco.Quod Archiepiſcopo Maximo eloquētiſſimo
doctiſſimo.Noſtra quantulacunque eſt doctrina non ſordet.Huiuſce autem inter nos Florentis in
dies amiciciæ Conciliator & quaſi conglutinator fuit diſcipulus meus Philippus Cyulanus Iuuenis
Apprime Nobilis & impenſe doctus.qui Auro pannonio merces latias hoc eſt litterariam ſupellecti
lē:Qua nil precioſius.Comparauit.Et hac politiori eruditione Suffracinatus.Pigmentiſque Orato/
riis bene coloratus in patriam ad ſuos nupertrime remmeauit.Et ſane me plurimum iuuat cum ex
Gymnaſio noſtro litteratorio Scholaſticos Conſpitio:non ſolum Ciſmontanos Verum etiam Trāſ
montanos Nobiles compluſculos bene litteratos prodi iſſe:quotidieq; prodi re Repurgata lingua/
rum Vitiligine omniq; Deterſa Barbarie.Inter quos ad preſens eſt Gemma Scholaſticorum.& il/
libatus eloquentiæ candidatorum Flos Iohannes Vartimbergenſis Boemus Meus ut uulgo dicitur
Compater:Quem Arctiſſime diligo:quo Amabilius elegantius ſplendidius Nihil quicquam reperi
ri poſſe contenderim:Hic me formatore ac magiſtro tam enixe colit eloquentiam Tam diligenter
īdulget ſtilo latiali:Qui optimus opimuſq; eſt dicēdi artifex:ut ad genitales Terras in patriū larē ſit
elegantias Italicas haud dubie ſecum relaturus.Vt Tullianis ornamentis excultus poſſit inter ſuos.
non ſolum diſertus uerum etiam eloquens haberi.Et doctrinæ nitidioris honeſtamento nobilitari.
Ergo igitur ut hæc quæ mihi tecum felicibus auſpiciis exorta eſt amicitia Tam proba Tam ſancta
Tam ſplendida uulgo innoteſceret:fieretque apud poſteros quoq; teſtatior.Commentarios hoſce
Apuleianos tibi nominatim Dedicaui Archiepiſcope Petre inter Antiſtites primarios Doctiſſime.In
ter doctos Religioſiſſime.Inter utroſq; Clariſſime:Quod ſane munus Neq; minus precioſum quam
aureum.Neq; minus fulgens quam argenteum tibi potiſſimum uideri debet.Qui optimi noſti bo/
na animi Tanto bonis extrariis præſtare quanto animus corpori Antecellit.Quæ in lucio noſtro ſale
broſa ante hac ſentiebantur.ea leuigare:Quæ obſcura illuminare:Quæ tortuoſa corrigere connixus
non pauca quaſi aliud agens de induſtria interſerui ad omniſariam interpretationem pertinentia:
Quibus ueluti condimentis Nauſeoſus laſſeſcentis conuiuæ ſtomachus Reficeretur.& omne quaſi
faſtidium abſtergeretur.Multa medius fidius ex Secretariis Doctrinarum abdita eruere atq; expro/
mere elaboraui:ut pro uiribus iuuarem ſtudioſos linguæ latialis prodeſſemq; poſteritati.Spero ha/
ud indignos futuros Commentarios:qui in bibliothecem tua reponantur:quam libris omnigenæ
Doctrinæ copioſiſſimis habēs inſtructiſſimam elegantiſſimāq;.Dii ſaxint ut teſtes ſint mei Erga te
amoris & obſeruantiæ ſempiterni.Vt nomen tuum meumq; iunctim latiſſime circunferant.Et ſane
impreſſor optimus operam dedit:ut Volumina Commentariorū circiter duo milia formis excuſſa
diuulgarentur.Mihi in Animo eſt In reliqua quoque Apuleiana Volumina Condere annotationes.
Si hæc tibi non diſplicuiſſe cognouero:Te enim iudicem tanti facio.quanti fieri debet doctiſſimus
Maximus Amantiſſimus cenſor.Et is cuius Nomini peculiariter Dicantur.Opto ut Opus hoc mu
ſteum tibi priuatim miſſum quoq; nomini dedicatum omnibus Probis legatur:Male litteratos ni/
hil moror.Vale decus Antiſtitum.& Columen eruditorum.Meq; prout cœpiſti Abſentem ab/
ſcens Dilige.& cū a Seriis occupationibus fueris Feriatus:hæc qualiacūq; ſunt Tranſlegere ſpreueris.

Doctus doctos amat Libera lis in eruditos

Io.Varti/bergēſis cōpater meus.

Cōpen/diaria laus ar/chiepi/ſcopi.

Cœlii calcagnini Ferrarienſis epigramma.

Exi lucidus undecumq; Luci
Terſus.frugifer.elegans.rotundus
Nec graues metuas ſubiſſe rhonchos
Adeptus modo priſtinum decorem.
Q uem doctus Beroaldus & diſertus
Lima reſtituit ſeueriore.
N ec ſolum tibi reddidit priorem
Cultum:at ſi quid erat parum remotum
Conſuetudine:diſpulit tenebras
Et lucem dedit enitentiorem.
Q uare ſub ſtudium eruditiorum
Exi lucidus undecunque luci

Philippi Beroaldi Endeca ſyllabon ad Aſinum Aureum.

I dextro pede.Sidere & ſecundo
Fœlix pannoniam petas Aſelle.
Te non aſpera ſaxa non uiarum
Scruppi.flumina.ceſpites lacunæ
Cliuorum ſalebroſa.ſenticeta
Delaſſent:iter hoc laborioſum
Tranſcurras ſine claudicatione.
Commentaria noſtra ſarcinaſq;
Perſer nauiter.offeraſq; Munus
Petro Pontifici pio eloquenti.
Q uo nil doctius elegantiuſq;.
Q uo nil ſanctius eſt benigniuſq;
Is te comiter obuioq; greſſu
Gratanter capiet.ſtatim refectum
Vnguento.Ambroſia.Toro fouebit.
Tunc molli ſatur educatione
Fies delicium tui patroni.
Guſtabiſq; roſas.eris Toroſus
Splendens Floridus aureuſq; Aſſellus.
I dextro pede.Sidere & ſecundo
Fœlix pannoniam petas Aſſelle.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

PHILIPPI BEROALDI IN COMMENTARIOS APVLEIANOS PRAEFATIO.

MAGICA Ars, quæ in maxima fuit apud priſcos dignatiõe: Tres alias artes imperioſiſſimas humanæ mentis complexa in unã ſe redegiſſe credit. Videlicet medicinam regionẽ at Aſtrologiam: Ita poſſeſſis hominũ ſenſibus triplici uinculo in tantũ faſtigiũ adoleuit: ut in oriente Regũ Regibus imperaret: ſine dubio illic orta a Zoroaſtre Conditore: Quippe inter prima regalia docebatur: Nec ullus apud perſas regnare poterat niſi magia calleret: Auctor eſt Plato, pueris regũ doctores quattuor attribui: Quos regios pedagogos appellant: Quoꝝ primus magicam peculiariter docet. Tota pene Homeri odiſſea, nõ aliunde q̃ ex magia cõſtat: Siquidẽ protei transfigurationes, & ſirenũ cantus, & circes pocula. Et inferoꝝ euocatio Magico intellectu conuelantur: primum de ea commentatum Hoſthanem eſſe memoriæ prodiderunt: qui Xerſen Regem bella Græciæ inferentem comitatus ad rabiem non auiditatem modo huiuſce Artis græcorum populos egit: Tantaq; antiquitus claritas gloriaq; ex hac ſcientia pene ſemper petita eſt: Vt Pythagoras: Empedocles: Democritus: Plato: Lumina doctrinarum ad hanc diſcendam nauigauerint peregrinationibus ſuſceptis: hanc reuerſi prædicauerint: hanc in arcanis habuerint: Hiſtaſpes quoq; rex prudentiſſimus Darei pater cum indiæ ſecreta penetraret ad nemoroſam quandam uenit ſolitudinem: cuius tranquillis ſilentiis præcelſa brachmanum ingenia potiuntur: eorumq; monitu edoctus puros ſacrorum ritus, ex his quæ didicit magorum ſenſibus infudit: quæ illi cum diſciplinis præſentiendi futura per ſuam quiſq; progeniem poſteris ætatibus tradiderunt: Ex eo per ſæcula multa una eademq; proſapia multitudo creata deorum cultibus dedicatur. Quin etiam Moſes ille iudaicarum legum Conditor & famigeratus magices factionem illuſtraſſe proditur: Et plane quod inter auctores conſtat orbem terrarum magia peragrauit: Oceanum quoq; tranſgreſſa. Et in Britaniam uſq; prouecta: quæ illam attonite celebrauit: Gallias quoq; poſſedit: Dryudis qui gallorum magi ſunt illuſtrata: Eſt autem magia ut iter prætatur Plato Deorum cultura: ſic enim ait in alcibiade primo, μαγεία ἐστ τὴν τῶν θεῶν θεραπείαν. Vnde ab Apuleio dicta celitum Antiſtita colendiq; eos ac uenerandi gnara. Duplicem magiam eſſe eruditi autumant quarum altera platonica eſt & philoſophica: quæ nihil aliud eẽ traditur q̃ naturalis philoſophiæ abſoluta conſumatio. Cuius cultor religioſo ſanctoq; uocabulo magus appellatur. Et enim perſarum lingua magus eſt qui noſtra ſacerdos. Altera demonum potentia conſtat, res mediuſſidius execranda inteſtabilis portẽtoſa quam nomine deteſtabili γουτειαν goetian uel horribiliori theurgiam uocant, quanuis porphirius platonicus quandam quaſi purgationem animæ per theurgiam promittit, qui tamen hanc artem modo tanquam fallacem legibuſq; prohibitam cauendam monet. Modo utilem mundandæ animæ parti eſſe dicit: Cæterum uulgari more magum eum eſſe dicunt: qui communione quadam loquendi cum diis immortalibus ad omnia quæ uelit incredibilia quadam ui cantaminũ polleat: & uulgo magi malefici ob facinoꝝ magnitudinẽ nuncupantur: ut ſcribit diuus Auguſtinus & repetitum eſt in Decretis canonicis. xxvi. q. quinta hii ſunt qui elementa concutiunt, mentes hominum turbant Violentia cantaminis, citra tamen ueneni hauſtum: Ex quo cecinit Lucanus: mens hauſti nulla ſanie polluta ueneni Excantata perit. Magos dici arbitratur porphirio Commentator quaſi magnagos a magnis uidelicet rebus: quas ſe perficere poſſe gloriantur: Atq; eos carminibus conuertere ſenſus animoſq; mortalium: hinc teſte Tertuliano ſunt phantaſmata caſtorum & aqua cribro geſtata. Et nauis cingulo promota. Et barba tactu irruffata. Magia legibus. xii. tabularum fuit antiquitus interdicta: Verba ipſarum legum decem uiralium ſunt hæc, qui fruges excantaſſet: qui malum carmen incantaſſet: & illud, ne ue alienam ſegetem pellexeris, hac enim doctrina fructus alieni in alienos agros transferri poſſe credebantur: Ideoq; in duodecim tabulis ei qui hoc fecerit ſupplicium ut Cicero memorat conſtitutum fuit, hinc ait Dido uirgiliana Magicas ſe inuitam accingier artes. Species magiæ plures. Eſt enim ex aqua, quæ hydromancia nuncupat: ex ſecuribus, quæ Axinomantia: Alia fit per ſpecula: quam Catoptromantiam nominant, de qua intelligi uoluit ſpartianus in Didio Iuliano his uerbis. Carmina prophana incantauerunt: Et ea quæ ad ſpeculum dicunt fieri. In quo pueri præligatis oculis incantando uentura reſpicere dicuntur. Iulianus fecit: Eſt & lecanomantia: quæ ex peluibus diuina promittit: Quas græci Lecanas uocant. Et apud perſas erant magi Strabone teſte in. xvi. lecanomantici cognominati. Quaſi ex peluibus diuinantes, pſellus quoq; libro de demonibus tradit Lecanomantiam apud aſſyrios frequentatam, ſcribens uaticinantes accipere peluim aqua plenam. Dæmonibus congruentem, in profunda repentibus: ubi autem Dæmon illapſus eſt, aqua edi ſonum quendam fatidicum. Præterea notiſſimæ ſunt pyromantia. Geomantia. Chiromantia uidelicet, per ignem, terram, & inciſuras manuum factæ diuinationes. Necromantia ſiue Necyomantia ea eſt: qua umbrarum euocationes fiunt & inferorum colloquia celebrantur: a qua necromantici illi famigerati nomen ſortiũtur: quorum incantamentis mortui reſuſcitari, diuinare, ad interrogata reſpondere uidentur. Nec fit talis diuinatio ſine ſanguine. Talis eſt apud Homerum euocatio manium facta ab Vlyxe: Talis

De magia ſcitu. Digna.

Moſes. q̃ uulgo. Moyſes.

Magia deorum cultus.

Magus ſacerdos

Goetia Theurgia.

Porphirius.

Barba tactu irruffata.

Magia uiter dicta legibus.

Hydromantia

Axinomantia.

catoptromantia.

Lecanomantia.

apud filium a ſcipione. Apud Valerium Flaccum ab Eſone. Apud Papinium a Tireſia. Apud Orati-
um a fœminis ueneficis. Quidam Necyomantiam Sciomantiamq; ita diſtingunt, ut Necyoman-
Scioman tiæ ad erigendum Cadauer ſanguis ſit neceſſarius. In ſciomantia uero ſola ſufficiat umbræ euoca-
tia. tio. Vnde & nomen. Eſt & Capnomantia ars quædam ex fumo aræ uerum præuidendi & ex motio
Capno- ne fumi quæ ſunt futura cognoſcendi: Cuiuſmodi diuinaculos a fumo Capnomantas appellant. Ex
mantia. hoc magiæ fonte deriuati ſunt apud Romanos Ethurici Auſpices: Apud indos Brachmanes &
brachma gymnoſophiſtæ: Apud gallos. Dryudæ. Et barbi: Apud ſiculos Galeatæ: Apud cunctas nationes pla
nes. netarii: qui mathematici ſunt: Et uulgo Aſtrologi nominantur. Plinius ubiq; alacriter oppugnat il
Dryudæ luditq; placita Magorum atq; promiſſa. Magicaſq; fere ſemper uanitates appellat; nec ueritus eſt ſcri
Plãetarii. bere magiam artem eſſe inteſtabilem irritam inanem: Quintus Curtius Magiam non artem eſſe
profitetur. ſed uaniſſimi cuiuſq; ludibriũ: Eccleſiaſtici conditores magicas præſtigias uocitant tanq̃
fallacia quadam præſtringentes hominum mentes rerum ueritatem ementiantur: Et ita curioſita-
ti mortalium callenter illudant: Cæterum non parum multi credulitatem ſuam addixerunt magi-
cæ doctrinæ: perinde ac rerum cunctarum potentiſſimæ: Inter quos. ut cæteros præteream Lucius
Luciãus Lucianus patrenſis Diuinationis gnarus nec minus Elegans ſophiſta: q̃ mordax ſcripſit ſe petiiſſe
ex patris. Theſſaliam deſiderio noſcendæ magiæ flagrans: ibique dum ſe in auem uerti cuperet in Aſinum a
achaicis. paleſtra ancilla unguenti potentia eſſe demutatum: Et ita ſub Aſinali Effigie: humano tamen ſen-
ſu & mente incolumi retenta multas erumnas exanclaſſe: multiiugoſq; labores toleraſſe comme-
morat: Donec guſtatis roſis in priſtinum Lucium reformaretur: hic igitur apud græcos ſtilo perele-
ganti luſit Aſinum aureum: quem noſter Apuleius Emulatus & ipſe apud latinos Conſimili argu-
mento ſtiloq; nitidiſſimo condidit undecim uolumina de Aſino aureo. ſiue metamorphoſeon: In
Ex race- quibus elegans eſt. Eruditus. Emunctus. Et cum haud dubie ex racemis Luciani ſibi fecerit uinde-
mis. miam: Eoq; uno archetypo prope peculiariter ſit uſus: Magna tamen inter græcum Latinumq; Aſi
Luciani num differentia: Ille breuis. Hic copioſus. Ille uniformis & ſummatim ex homine in Aſinum ex Aſi
Videmia no in hominem tranſformationem reformationem perſcribens. Noſter uero multiplex & fabellis
Apuleii. tempeſtiuiter interſertis omnem aurium faſtidium penitus abſterget. Græcus ille magiam primo-
ribus labris guſtaſſe uideri poteſt quamuis de ſe ſcripſerit μαγικῶ ἀγευστος. Vaticinus bonus. Hic ue
ro noſter plenis hauſtibus hauſiſſe: In tantum ut Magorũ maximus crederetur. Et ut auctor eſt Au
Miracu- guſtinus. Apuleium & Apollonium dixere non minorem q̃ Chriſtum feciſſe miracula. Et ut Lactã-
la facta tius refert ſolent Apuleii & multa & mira memorari. Ipſe tamen magi nomen reſpuens aduerſus
Apuleio. calumniates: qui ei magicarum artium Crimen intenderant. eloquentiſſime ſe defendit: Sunt præ-
terea in Lucio noſtro uerba non parum multa interſeminata: quibus magis delecter q̃ utar. plurima
Nouató uero quibus perinde utar ac delecter. Et ſane nouator plerumq; uerborum eſt elegantiſſimus tanto
Verboꝝ que cum decore & uenere. ut nihil decentius: nihil uenuſtius fieri poſſit: Deniq; hic noſter Aſinus ſi
cut uerbo dicitur ita re ipſa aureus conſpicitur: tanto dicendi lepore tanto cultu: tanta uerborũ mi-
nime triuialium elegantia concinnatus cõpoſituſq;: ut de eo id dici meritiſſimo poſſit: Muſas Apu-
leiano ſermone loquuturas fuiſſe ſi latine loqui uellent: & ut dicam quod ſentio plurimum confer-
Sermo- re Apulei frequens lectio ad excolendam linguam poteſt: & ad eam eloquentiæ partem quam ſer-
natrix. monatricem appellant maxime eſt accommodata: Cuius Eloquentiam Sidonius Apollinaris ue-
lut fulminante præconio uirtutis extollit: & Diuus Auguſtinus in epiſtolis Apuleium eloquentiſſi
mũ eſſe teſtatur: de quo ſic ſcribit: Apuleius Aferre honeſto patriæ ſuæ loco natus & liberaliter edu
catus: magnaq; præditus eloquentia: Eundem in libris de ciuitate Dei Platoni cum græca & Latina
lingua nobilem appellat. Quaobrem te lector. oro. moneo: Hortor: ut familiaris tibi fiat hic ſcriptor
Prodro- ſitq; tuum quaſi manuale & Enchiridion. In quo ſi quid durum uidebitur id noſtrorum cõmenta-
mos. riorum expolitione emollietur: ac leuigabitur: quorum Ianuam repandet præcurſoria hæc & uolu
Enarra- ti prodromos enarratio cõpendiaria de Lucii Apulei patria ingenio. & libris. Solet eni & hæc quoq;
tio. ſtudioſis eſſe non iniucunda cognitio.

VITA LVCII APVLEII SVMMATIM RELATA.

LVCIO Apuleio afro nobili Platonico: patria fuit Madaura Romani. Po. Colonia oli ſplendidiſſima. & ſub ſyphacis ditione collocata. quæ in numidiæ getuliæq; cōfinio ſita eſt. Ex quo ſeminumidam & ſemigetulum ſemet ipſe profitet. Vnde & madaurenſis Platonicus Sidonio dictus pater nomine theſeus cunctis in patria honoribus perfunctus. Mater nomine ſaluia. Inter fœminas probitate præcellēs: Cuius nobilitas ſatis clara ut pote a Plutarcho illo inclyto cheronēſi: ac ſexto philoſopho Plutarchi nepote deriuata: Vxor pudentilla opulentiis uirtutibuſq;: quæ in fœminam cadunt dotatiſſima ipſe uero ſucculenta proceritate: oculis ceſiis: Flauo capillitio ſpecioſus: Floruit carthagine: ſub Ioliano auito. & Claudio maximo. proconſulibus: Vbi pueritiam diſciplinis liberalibus excoluit: plurimūq; ſub doctoribus Carthaginenſibus profecit. Vnde haud immerito ſe ſe carthaginis alumnum gloriabundus prædicat: eamq; africæ muſam celeſtem & magiſtram uenerabilē appellat. Dein athenis unde omnium doctrinarum fluenta antiquitus hauriebantur: ebibit muſarum crateras multiiugas: poeticæ commēticiam: Geometriæ lympidam: muſicæ dulcem: Dialecticæ auſterulam: uniuerſæ uero philoſophiæ nectaream: Nouēq; muſas: hoc eſt nouem diſciplinas ingenuas magno ſtudio nec caſſo ſudore percoluit: Mox Romæ ſtudiorum latinorum cultor aſſiduus & uigilax ad id facundiæ Romanæ faſtigium peruenit. ut eloquentiſſimus doctiſſimuſq; iuxta conſpiceretur: poſſetq; meritiſſimo polychiſtor hoc eſt multiſcius nuncupari: ibiq; ſacris Oſiridis initiatus in numerum poſtophorum: quod ſacroſancti collegii nomen: cooptatus patrocinia forenſia ex dei præcepto libens obibat. Hic nō minus eloquio pollens q̄ eruditione præpollens negocium agens poſteritatis non parum multa uolumina condidit. quæ partim incuria temporum intercepta deſiderantur: partim ad poſteros tranſmiſſa affatim declarant quantum uir ille ingenio doctrinaq; præſtiterit: quantumq; inter barbaras atq; incultas nationes uirtus elucеſcat: ſic & olim apud ſocordiſſimos ſcythas anacharſis ſapiens natus: ex Apuleianis monumentis cum alia compluſcula. tum de conuiualibus q̄ſtionibus de piſcibus. De genitu animaliū. & epigramata. & hermagoras deſiderantur: ex his uero quæ hoc tempore extant. Circunferuntur libelli quattuor Floridorum. In quibus Florida facundia: & odorata eruditio lectorem mirum in modum oblectat tenet amenat: Vbi ueluti ſaltuatim uarietas rerum contexta conuiſitur. Oratorias omnis uirtutes complectitur copioſiſſima & diſertiſſima oratio: qua crimen magiæ ab aduerſariis obiectum a ſe aliēnū eſſe defendit tantis eloquētie doctrinæq; uiribus. ut ſemet ipſum uiciſſe uideatur: Liber eſt unus de deo ſiue demonio Socratis inſcriptus. cuius teſtimonium identidem citat Diuus Auguſtinus in definitiōe demonum: & deſcriptione hominum. De Dogmate Platonis libri duo: Vbi quæ a Platone pluribus uoluminibus diſperſim lateq; explicātur. ſtrictim & in arctum collecta miro breuiloquio perſcribuntur: De coſmographia unus. non pauca continens ex meteoris Ariſtotelicis: Dialogus triſmegiſti ab eodem latinitate donatus. Ita ut non tam eleganter atticiſſare: q̄ latialiter diſertare uideatur. Comprimis uero uolumina. xi. de Aſino aureo. tanto lepore tanta elegantia: tanta florulentæ narrationis uarietate condita ſunt. Vt nihil lepidius floridius. amabilius eē quicquā poſſet: adeo ut merito Aſinus aureus ob ſtilū bracteatū & nitidiſſimam pulchritudinem inſcribatur. quid enim pulchrius hoc Aſino uere aureo. uere bracteato? Quāquā non pauci ſunt. qui metamorphoſin hoc eſt tranſfigurationem: ſiue tranſformationē: ex rei argumento malint appellitare: Cæterum cum nitor huiuſce Aſini pleriſq; omnibus non aureus ac fulgens: Sed tenebricoſus ac pallens uideatur: exiſtimaui me facturum operæpretiū conſulturumq; pro uirili parte ſtudioſis apuleianæ eruditionis: Si cōmentarios excudiſſem ea incude eaq; officina tornatos. ex qua commentarii in propertium: In Suetonium tranquillū ſormati in publicum iam pridem prodierunt: Ex qua annotationes. orationes. poematia. Ex qua innumera opuſcula fluxere: Itaq; non minus libenter q̄ diligenter ſuſcepi hanc commentandi pronunciam: ut meo labore aſpredines ſalebrarum ſiquæ ſunt in aſino Apuleiano leuigarentur: omniſq; nocturna caligo immiſſa luce diſcuteretur: Spero hæc noſtra qualiacunq; ſunt annotamenta minime futura ingrata minimeq; pœnitenda candidatis doctrinæ politioris. tibiq; potiſſimum: qui ſemper ſititor cupitorq; extitiſti Apuleiani leporis atq; facundiæ. qui libellos meos in cœlū fers qui noſtros etiam neuos amare conſueuiſti. hiſce autem commentariis de induſtria habenas modo laxiores dedi modo datas preſſi. prout res locus. tempeſtiuitas. exigere uidebantur. Interdum ex inſtituto prope peculiari. floſculos ex doctrinarum prato decerptos decenter intexui. & more pictorum parerga frequenter adieci. quibus laſſeſcens lector reficeretur: & ſane id genus additamenta. niſi amor inſtituti operis me fallit. non minus languidum ingenium refouent q̄ ſtomachum nauſeātem ſub amara & ſubauſtera eſculentioribus obſoniis immixta reficiunt.

Pudētilla Vxor Apuleii.

Multiſcius Apul.

Opera apuleii.

Floridi. De Deo Socratis. Dogmate. Platonis. Coſmographia. aſinus. aureus.

Opa Philippi beroaldi.

Parerga.

Scriptoris intentio atq; conſilium.

Scriptoris. Cōſiliū. Spectādū.

In exponendis auctoribus id quoq; ſpectari queriq; ſolet: quæ fuerit ſcribentis intentio conſilium: Ego Apuleium quidem noſtrum confirmo Lucianum græcū ſcriptorem argumento conſimili immitari. Verum ſub hoc tranſmutationis inuolucro, naturā mortalium & mores humanos quaſi tranſeunter deſignare uoluiſſe, ut admoneremur ex hominibus Aſinos fieri: quando uoluptatibus belluinis immerſi Aſinali ſtoliditate bruteſcimus, nec ulla rationis uirtutiſq; ſcintilla in nobis eluceſcit: ſic enim homo ut docet origenes in libris periarchon, fit equus & mullus, ſic tranſmutat humanum corpus in corpora pecunia: Rurſus ex Aſino in hominem reformatio ſignificat calcatis uoluptatibus exutiſq; corporalibus deliciis rationē reſipiſcere: & hoiem interiorē, qui uerus eſt homo ergaſtulo illo cenoſo, ad lucidū habitaculū, Virtute & religione ducibus remigraſſe: Ita ut dicere poſſimus iuuenes illicio uoluptatum poſſeſſos, in Aſinos tranſmutari, mox ſeneſcentes, oculo mētis uigente, matureſcentibuſq; uirtutibus exuta bruti effigie humanam reſumere. Scribit enī Plato in ſympoſio q tunc mentis oculus acute incipit cernere cum primum corporis oculus defloreſcit. Quin etiam proclus nobilis Platonicus monet multos eſſe in uita lupos multos porcos: plurimos alia quadam bruti ſpecie circunfuſos. Quod minime mirari nos oportet cum terrenus locus circes ipſius ſit diuerſorium: cum animæ aut unguentis delibutæ, aut pharmacis epotis inebriatæ tranſfigurentur in brutas animantes. Pharmaca autem ſunt obliuio error, inſcitia: Quibus anima conſopita bruteſcit, donec guſtatis roſis hoc eſt ſcientia, quæ mentis illuſtratio eſt, cuiuſq; odor ſuauiſſimus, auide hauſta in humanam formam hoc eſt rationalem intelligentiam reuertatur exuto aſinali corio, ideſt depoſito inſcitiæ & rerum terrenarum craſſiore uelamento. & ſane reperiūtur animæ q pauciſſimæ: quæ corporeis pedicis ſolute, & brutalibus uoluptatibus irretitæ, exiſtāt ſobriæ puræ impertubatæ nulla in Aſinum aliaſq; brutas animantes facta transfiguratione. Poteſt & metamorphoſeos cauſa referri ad multiiugos humanæ uitæ labores multiformeſq; uarietates: quibus homo pene quotidie traſmutatur, illa uero eruditioribus principalis huiuſce tranſmutationis cauſa ualdeq; probabilis uideri poteſt. Et uidelicet ſub hoc myſtico prætextu noſter pythagoricæ platonicæq; philoſophiæ conſultiſſimus dogmata utriuſq; doctoris oſtenderet & ſub hac ludicra narratione palingeneſiam atq; metempſychoſim ideſt regenerationem tranſmutationemq; diſſimulanter aſſereret. Et ut ſimul quanta eloquentia latiali homo afer quanta elegantia. Quanta rerum uerborumq; copia præditus eſſet, euidenter edoceret; Cæterum cum iſtæ præfationes libentius nos ad lectionem præpoſitæ materiæ perducant eiuſq; euidentiorem præſtent intellectum, ſingulis libris ypocheſim ſiue argumentum ſubiungam ſummatim breuiterq; conſcriptum: ut quid in quoq; uolumine contineatur, ſtatim lector intelligat.

Ex hoīe. Aſinus quid.

Plato in ſympoſio.

Sentētia procli notabilis.

Palingeneſia. Metempſichoſis

Hypotheſis ſiue argumentum primi libri.

Lucius Apuleius magiæ noſcendæ cupiens theſſaliam petit, ubi artes magicæ pollebant in itinere duobus uiatoribus ſe tertium comitem adiungit, narrantur intereundum mira quædā & incredunda de circulatore: De meroe & panthia Lamiis ac ſagis, mox acceſſus Lucii ad hypatam ciuitatem hoſpitiumq; milonis & hoſpes ipſe deſcribitur. Fuit opinor operæ pretium hæc carptim de guſtaſſe ne illotis ut aiunt pedibus lector ingrederetur, & ut tirocinium ſcholaſticorum commodius inſtrueretur, libuit aliquantum euagari & quodam quaſi thema futuræ interpretationis antelogo iſto præmittere, ſed iam tempus eſt, ut cum cōmentariis noſtris Apuleium curioſius inſpicias: quē in uita philoſophum in ſcriptis amatorem res ipſa demonſtrat & teſtatur auſonius.

τοῦ πατ/ τος.

AT ego ſermone. Luſurus Aſinũ Aureũ exordit̃ ab epigrãmate iãbico bimẽbri quo fau
ſtinũ filiũ ſiue lectorẽ alloquẽs inſtar poetaꝶ ſummatim ꝓponit qd ſit toto in opere
ediſſertaturus. Docilitas aũt captat̃: & attentio colligit̃. At particula. Interdũ inceptiua — At.
eſt: Adornatũ pertinẽs ut docet ſeruius in nono cõmẽtario. Ait donatus pricipiũ eſſe
icrepationi aptũ. Vt Virgilius. At tibi pro ſcelere exclamat pro talibus auſis: Cõſimile
illud oratianũ. At o deoꝶ quicqd in celo regis. SERmone mileſio.i. fabuloſo lepi/
do iocoſo. delicato. ludicro hoc.n.

AT ego tibi ſermone iſto mi/
leſio uarias fabulas con/
ſeram: aureſque tuas be/
niuolas: lepido ſuſurro per
mulceam modo ſi papy/
rum egyptiam: argucia ni/
lotici calami inſcriptam: nõ
ſpreueris inſpicere: figu/
ras fortunaſque hominum

ſignificat ſermo mileſius. a mile/
ſioꝶ ioniæ populis dictus: q deli/
ciis luxuq́; notabiles fuere quoꝶ
eſt illud memoratiſſimũ: Nemo
noſtrũ frugi eſto. alioq cũ aliis eii/
ciat̃: hic mileſias priſci appellaue/
rũt poemata & fabulas laſciuien/
tes ſiue ut qdã putãt mileſiæ dicũ — Mileſiæ
tur fabulæ aniles & uanidicæ.i. q/ — fabulæ.
bus nec pes nec caput appareat.
nec iſtar apologoꝶ epimythiõ ul
lũ morale cõtinentes. Iulius capi/
tolinus in Clodio albino ſic ait.
Agri colẽdi pitiſſimus ita ut etiã Georgica cõſcripſerit. mileſias nõnulli eiuſdẽ eſſe dicunt: quaꝶ fa/
ma nõ ignobilis habet̃: q̃uis mediocriter ſcriptæ ſint. Extat epiſtola ſeueri iperatoris ad ſenatũ miſ/
ſa: in qua id qđ ad hanc rẽ maxime ptinet ſcriptũ legimus: ſic eni ait: Maior fuit dolor qđ illum pro
litterato laudandũ pleriq́; duxiſtis: cũ ille neniis qbuſdam anilibus occupatus iter mileſias punicas
Apuleii ſui: & ludicra litteraria cõſeneſceret: ex his ſeueri uerbis apparet mileſias Apuleii ſignificari
fabellas huiuſce Aſini aurei: quas ipſemet ſermone mileſio contextas & cõditas eſſe ſignificat. Mar/
tianus quoq; capella in libro de nuptiis philologiæ inqt diuerſitatis delitias mileſias: Ariſtides poeta — Ariſtides
græcus cõpoſuit mileſias. hoc eſt poema mileſiacon perq̃ impudicũ: cuius rei Plutarchus & appia/ — ſcriptor.
nus meminerunt: qđ & Ouidius libro triſtiũ ſecundo apte docet ſic ſcribẽs: iunxit Ariſtides mileſia — Mileſiaꝶ
carmina ſecũ: pulſus Ariſtides. nec tamẽ urbe ſua eſt. Emaculãdus eſt hoc loco maculoſus diui Hie/ — Emacula
ronymi codex. Vbi de mileſiis hiſce fit mẽtio: & in ſincerã lectionem reſtituẽdus: Namq; in libris cõ — tus locus
tra Ruffinũ ſic paſſim legitur: quaſi non curatoꝶ turba mileſioꝶ. In ſcholis figmenta decantẽt. Vbi — hierony/
non curatoꝶ ſed cirratoꝶ legendũ eſt: hoc eſt comatuloꝶ pueroꝶ. Iuxta illud uulgatiſſimũ. ten cir/ — mi.
ratoꝶ centũ dictata fuiſſe pro nihilo pendas: ꝑterea mileſiaꝶ lego non mileſioꝶ: quoniã ut iã docui/
mus fœminino genere mileſias dicere maluerũt q̃ neutro mileſia: niſi qs tutari uelit mileſia neutra/
liter dici poſſe. ut georgica. argonautica. & alia conſimilia. LEPIdo ſuſurro. Elegãti quadã ſer/
mocinatione: Cuius ſonus ueluti ſuſurrus blandus & ſuauis aures permulceat. Põt & ob hoc uideri
uſus hac dictione ſuſurro. ut oſtẽdat hæc nõ eſſe in uulganda neq; ꝓphanis palã nũcianda. ſed clam
apud aures religioſas ꝓmendis: inſtar myſterioꝶ: quæ in ſanctuariis & ut græci dicũt εποπτοισ
habent̃. Lepidus dicit̃ qui politus eſt auctore donato. ut λεπισ.i. lamina Plinius lepidas uocari tra/ — Lepidus.
dit ſquamas æris minutiſſimas. Vnde & lepidotes gẽma dicta: quæ ſquamas piſciũ imitat̃. PAPY — Lepido/
rum ægyptiã. Chartã papyraceam: eſt eñ papyꝶ ſiue papyrus utroq; eni modo dr̃: frutex naſcens in — tes.
paluſtribus ægypti: aut qeſcentibus nili aquis. Vnde niliacas papyros appellauit epigrãmatarius poe — Papyꝶ
ta: brachiali craſſitudine. decẽ cubitoꝶ longitudine. in gracilitatem faſtigiat̃. ex libro papyri texũt ue
ſtẽ & ſtragula. hinc illud ſatyrographi: ſuccinctus patria quondã criſpine papyro. ex hoc fiũt chartæ — Veſtis pa
multiplices. Plinius in. xiii. quomodo fiãt papyraceæ chartæ luculẽter ut oĩa ſolet. enarrat. a quo cõ — pyracea.
mendat̃ auguſta charta: cui principatus fuit in epiſtolis ob tenuitatẽ: Quæ antiquitus appellata eſt
hieratica quaſi ſacrata. religioſis tantũ uoluminibus dicata: Emporetica dicit̃ charta quaſi mercato/ — Empore
ria inutilis in ſcribẽdo: ſed inuolucris uſum præbet in mercibus: iter pricipales chartas fuere fania/ — tica char/
na. Liuiana. & ꝑlata oĩbus claudiana: in chartis ſpectant̃ tenuitas. dẽſitas. Candor. Leuor. Sacerdotes — ta.
ægyptii calceos papyraceos geſtant: nec alia calciamẽta eis induere fas eſt. Auctor herodotus. Chartis
legatis papyꝶ ad chartas paratũ non cõtinet̃. Vt docet Vlpianus uolumine. iii. de legatis. ARGV
tia. lepore. & feſtiuitate. & ſalibus ægyptiis: illi enĩ nequiſſimi molliſſimiq; fuerũt. ex quo ẽ illud. Ni/
liacis primũ puer hic naſcat̃ in oris. Neqcias tellus ſit dare nulla magis. idẽ aliubi ſales Niliacos me/ — Alexan/
morat: ſcribit flauius uopiſcus ægyptios eſſe uerſificatores epigrãmatarios: & ad cãtilenas publicas — drinæ de
ꝓpenſos. Quitilianus delitias alexãdrinas ut oĩum molliſſimas nominatim taxat. NILOtici cala — liciæ.
mi. Calamos ægyptios ad ſcribendũ idoneos maxime ꝓbãt: qui ut ait Plinius in. xvi. ſeruiũt char/ — Calami
tis cognatione quadã papyri ꝓbatiores tamen gnidii exiſtimant̃: Sagittis autem nullus aptior cala/ — Bononiẽ
mus eſt q̃ qui naſcitur in Rhenio Bononiẽſi Amne: Cui plurima eſt medulla: De calamis niloticis ait — ſes ad ſa/
epigrãmatiſta: Dat chartis habiles calamos memphytica tellus: texantur reliqua tecta palude tibi. — gittas.

Verſipellis in maledictis. Veneno magico factus. Caballus

IN ALIAS imagines conuerſas. An homines in alias imagines, ut luporum & Aſinorum uerti poſſint magna inter eruditos & ſubtilis quæſtio eſt: Vulgo enim in tantum infixa eſt fama hæc, ut in maledictis habeant uerſipelles. Ex quo eſt illud plautinū. Verſipellem ſe ſe facit quando lubet: Plinius græce uanitatis hæc eſſe mendacia figmentaq; Aſſerit. Diuus quoq; Auguſtinus autumar hæc eſſe fabuloſa & demonū ludificationes. Quidam nomine præſtantius olim denarrauit patri ſuo cōtigiſſe, ut Veneno magico in caſeo ſumpto fieret caballus annonamq; inter alia iumenta militibus baiularet. IN SE rurſum refectas. hoc ideo dicit: quia ex homine aſinus factus ē: mox ex Aſino in priſtinū hoiem reformatus refectuſq;. MVTVO nexu. Per quaſdam quaſi uiciſſitudines, ut ſcilicet uiciſſatim ex homine Aſinus, ex Aſino homo fieret mutua quadā cōuerſione eadē ſubſiſtente materia.

ĩ alias imagĩes cōuerſas: & ĩ ſe rurſū mutuo nexu refectas: ut mireris exordior. Q uis ille paucis accipe. Hymetos Attica: & Iſthmos Ephiræa: & Tenaros ſptiaca glebæ fœlices: eternū libris felicioribꝫ: creditæ: mea uetus pſapia ē. Ibi ĩq̄ ĩ Atthide: primis puericiæ ſtipēdiis

QVIS ille. extrinſecus ſubītelligendū ſit, qui in alias imagines cōuerſus & in ſe rurſum refectus fuerit: ſignificatur aūt ipſemet Apuleius. HYMEtos Attica. Poſt anteloquium epigrāmatis ingredit narrationē proſa oratione Docens ſe magis græco q̄ latino ſermone linguā excoluiſſe. Loca græciæ famigerata pcenſet perinde ac ueterē proſapiā, tanq̄ natus ſit in aphrica ſed oriundus fuerit ex græcia. hymetus mōs eſt in attica Inclytus marmore & melle. L. craſſus orator colūnas habuit hymetias ſex duodenū pedū longitudine: Mel hymetium: quod & atticū appellat primatū obtinet bonitatis: Vnde Plinius & Galenus mel atticū cūprimis probant in medicamētis. Strabo quoq; libro nono mel hymetiū reliquis anteponens id ait eſſe probatiſſimū quod acapniſtū uocant quaſi nullo fumo infectū, quo & apes & mella inficiūtur. Ideoq; ait Plinius noſter id mel ſeruari: qđ acapnon uocant quaſi dicas ſine fumo. Solinus de hymeto ſcribit hæc: hymeto meritiſſimo tribuit principatus: q apprime florulentus eximio mellis ſapore & externos oēs & ſuos uicit. ISTHmos ephyræa. Anguſtiæ peloponeſſi inter duo maria egeū & ionium cœrcitæ Iſthmos appellant, in medio Iſthmo corinthus eſt: quā Cicero totius græciæ lumen appellat. Antea ephyre dicta, ex quo poeta æra dixit ephyrea intelligi uolens corinthia. Iſthmos ludis quinquennalibus & delubro neptuni inclytus perhibetur: quos ludos auctore ſolino ea propter inſtitutos ferunt: Quod maria quinq; allatrant orā peloponenſem. Pinea corona uictores apud Iſthmū coronabantur, ut refert Plinius li. xv. Plutarchus tradit iſthmia a Theſeo primitus inſtituta fuiſſe. In honorē neptuni Herculis emulatione: qui Ioui olympia primus inſtituit: alii iſthmia in honorem palæmonis inſtituta fuiſſe dicunt ut Archias poeta: cuius extat nobile epigrāma græcū inclyta græcoꝝ certamina complexū. Athenięſes ad ſpectaculū iſthmioꝝ accedētes, ſedendo cæteris ſpectatoribus pferebantur: de iſthmo quē perfodere tētauerūt dictator Cæſar. C. Caligula: Nero. & demetrius ſcripſimus affatim in trāquilli cōmētariis. TENAros ſpartiaca. In laconia pmontoriū eſt tenaros & oppidū: eſt & ſpiraculū eodē noīe ex quo deſcēſus ad iſeros patet: eſt in ipſo tenaro tēplū neptuno dicatū: Pōponius mela. Et ſolinus auctores: dr ſpartiaca a ſpartha ciuitate: q lacōiæ metropolis eſt. Cōdita a ſparthe filia phoronei, ut docet euſebius chronographus: unde ſparthani ſiue ſpartiatæ qui alio noīe lacedæmōii celebratiſſimi fuit aūt ſpartha priſcis tēporibus ut græci dicunt πολισ ετ τειχισ τοσ. i. ciuitas ſine muris tanq̄ uera urbis ſepimēta eēnt armati uiri nō ſaxa cōſtructa. Vnde olim iterrogatus Ageſilaus. Quāobrem ſpartha eēt ſine muris oſtēdens ciues armatos dixit ταυτα εσ τιρ λακεδαιμονιορ τειχη qđ latine dicitur. hi ſunt lacedæmonioꝝ muri. Lacones & loquēdo & ſcribendo amatores fuerunt breuitatis prope peculiariter: Vnde & Laconiſmos breuiloquiū ſignificat, de quo Cicero in epiſtolis laconiſmo tuo non utar: & a ſymmacho itidē in epiſtolis dictū eſt memini breuitatē ſparthanā quondā laudi fuiſſe: annotanda hoc loco eſt eloquutio Apuleiana, a quo genere fœminino iſthmos tenaros & himetos enunciantur. Cū cæteri fere maſculino genere uſurpauerint: ſed uidet. L. noſter nō tam locos q̄ urbes ibidē conditas ſignare uoluiſſe. GLEbæ fœlices. Senſus eſt hæc loca pdicta ubere glebæ & fecunditate ſegetū fœlicia creduntur: quoniā ita libris ſcriptoꝝ proditū eſt. Qui haud dubie fœliciores ſunt utpote ipſi æterni: & æternitatē donantes his de quibus ſermocinantur. Glebæ autē patrius eſt caſus qui uulgo dicitur genitiuus: ſic enim loquimur latine & eleganter. fœlix æui. Silius fœlix heu nemorum: & uitæ laudandus opacæ. PROſapia. Generis origo & familiæ dicta a proſerpendo. Alio nomine pro ſapiens nominatur. Dictio eſt uetus: & ut ait Quintilianus ab ultimis: & iam oblitteratis repetita temporibus. IN atthide. Athenas ſignificat. atthis enim eſt athica regio: cui cranai filia nomine athis nomē dedit. Quod & Iuſtinus refert: de qua Strabo libro geographie. ix. ſic refert. ab actione acticam dicunt. Atthidem uero & atticam ab atthide Cranai filia: a quo & inquilini Cranai uocantur: ipſa autem ciuitas athenarum nomen ſortita eſt a dea Minerua, quā græci αφηνη hoc eſt athenam uocant. PVEritiæ ſtipendiis. Signat ſe prima græcarum litteraꝝ elementa athenis didiciſſe: quæ ciuitas domicilium fuit & ueluti officina ingenuarum diſciplinaꝝ.

Mel hymetium. Acapniſtum. Acapnō mel. Iſthmos. Iſthmia corona. pinea. Spartha ſine muris. Laconiſmos. Proſapia.

MEruiꝭ Militauiꝭ militia autem puerorū militariaq; ſtipendia ſunt in gymnaſio litteratorio: mere re enim ſignificat militare: Varro equo publico merent: & apud Suetonium in Iulio Cæſare ſcriptū ē meruit & ſub ſeruilio iſaurico in cilicia: merere interdum pro mereri uſurpatur: ut apud Plautū: & ſi aliter meres promereris: eſt etiam merere ſordidiſſimum quæſtum capere: hinc mercenarii & me retrices dicunt: Aulus Gellius: Lais inquit Corinthia ob elegantiam uenuſtatemq; formæ grandem pecuniam demerebat. IN urbe latiaꝭ Romam ſignificatꝭ non ſolum latii ſed & cunctarum terrarū caput: quæ communis patria au/ ctore Seneca dici poteſt. STV/ diorum quiritiūꝭ Studia Romāe linguæ ſeſe didiciſſe in ipſa urbe Roma ſignificat: quirites autem Romanos dici nemo eſt qui ne/ ſciat: idigenam ſermonem appel/ lat uernaculum & peculiarē Ro/ manorū: qui ſermo latinus eſt: Latinitas enim ut inquit Diomedes grammaticus eſt icorrupta loquē di obſeruatio ſecundū Romanā linguā: oēs antiquitus tā docti q̄ indocti: tā fœminæ q̄ uiri: tā pueri q̄ Senes apud Romanos latine loquæbant: nec tamē grāmatice: Aliud enim eſt latine aliud grāmatice loquitur docet Quītilianus in prīo: qui libro xii prodidit fuiſſe quoſdā: qui illā tantū eē naturalē pu tarent eloquentiā: quæ ſit quotidiano ſermoni ſimillima: qua cum amicis: cōiugibus: ſeruis loq̄mur nihil accerſiti elaboratiq; requirentes: itē M. Tullius ait in bruto populū eloquentiæ & oratoris iudi cē eē: qui in tertio de oratore tradidit uulgū in uerſu uidere ſi peccatū eſt: & ſi qd in oratiōe claudicat ſentire. Quod profecto facere nō poſſet inſcius latinitatis. itē nemo inquit unquā eſt oratorē quod la tine loquæretꝭ admiratus: ſi eſt aliter irrident: neq; eū oratorē tantūmodo ſed hominē nō putāt: hoc haud dubie nō diceret ſi latine loqui fuiſſet in paucis. ſicut in præſentia eſt: idē refert mulieres conſer uare facilius incorruptā antiquitatē: Quod multorū ſermonis expertes ea tenent ſemper: quæ prima didicerūt. Ex quo L. Craſſus orator ſocrū ſuā leliā ſic audire ſe ſolitū teſtat: ut Plautū ſibi aut Neuiū audire uideret: quæ res euidētiſſime oēm dubitationē eliminat: ne dubitemus priſcos omnis latine loqui ſolitos indiſcriminatim. Quod eo copioſus rettuli: quia ſuper hac re altercatio nō modica fuit temporibus noſtris inter uiros eruditos: idigena autē ut ad propoſitū reuertamur opponit aduenæ & ſignificat inde genitū: nō alienigenā nō aduētitiū ſed uernaculū ꝓpriū & q̄ſi peculiarē. ERVM nali labore. Difficili molesto erumnæ enim labores oneroſos ſignificant: Maiores noſtri ut auctor ē M. Tullius in ſecundo de finibus labores nō fugiendos erumnas nominauerūt. Vnde labores Her culis erumnæ dicitur: Plautus ī perſa ſuperauit erumnis ſuis erūnas Herculis. Auſonius prima Cleo nei tolerata erumna laboris: idē M. Tullius in quarta Tuſculana erumna īquit eſt ægritudo laborio ſa: erumnulas ὑποκοριστικῶς furculas appellauerunt: quibus reliquatas ſarcinas uiatores gerebāt: quarum uſum quia C. Marius rettulit muli mariani poſtea appellabantur. Operæ precium eſt hoc in loco obiter Annotare ſuper mulis Marianis quædam digna cognitu nec indigna relatu. quæ apud Frontinum legimus. Qui libro quarto ſtrategematicon ſcribit hæc. C. Marius recidendorum impe dimētorum gratia: quibus maxime exercitus agmen oneratur uaſa & cibaria militum in faſciculos aptata furcis impoſuit ſub quibus & habile onus & facilis requies eſſet: Vnde & in prouerbium tra/ ctum eſt. Muli mariani: Aliam huiuſce ꝓuerbii cauſam refert Plutarchus in mario. qui id quoq; me morat. q ſcilicet Marius imperator eadem ferebat obibatq; onera in re militari: quæcunq; militibus imperabat: quare poſt hæc cum labores & iuſſa imperatoris milites libenter ſubirent. muli mariani uocabantur. uulgus hodieq; hinc ut opinor ducta origine caballos marianos appellat homines: qui pedibus ſuis ambulantes ſe in equo ſedere & uehi mentiuntur in ludicro ſpectaculo. NVLLO ma giſtro præeunte. ſine doctore inſinuat ſe dedicisse perinde ac fuerit αὐτοδίδακτος ſic enim græco uocabulo dicitur: qui ſe ipſum magiſtrum habet. Talis fuit antiquitus manilius ſenator Romanus. quem Plinius maximis nobilem doctrinis doctore nullo fuiſſe prodidit. Diuus quoq; Auguſtinus libro confeſſionum quarto gloriatur per ſemetipſum ſolum citra doctorem legiſſe libros artium li/ beralium & intellexiſſe: Ariſtotelica quoq; prædicamenta inquit quas appellant cathegorias ſolus le gi & intellexi: fuit & ſyllanion ſtatuarius nullo doctore nobilis. EXOtici ſermonis. Exoticum ſer/ monē appellat romanam linguam ueluti alienigenam ac inſitiam ſibiq; merito peregrinam. cum ip ſe natiōe afer atticiſſare didiciſſet: & in patria ſtridulam barbariam puerilibus labris deguſtaſſet: ex oticus enim ſignificat peregrinum & externum: Vocabulo quidem græco ſed apud latinos uſitatiſſi mo: hinc apud Plinium & Plautum unguenta exotica apud gellium uinum exoticum pro alienige/ na & peregrino. FORENſis. Vel romani: quo oratores utuntur in foro: Vnde & forenſis eloquen tia & forenſes apud ſidonium rabulæ & forēſes apud Ciceronem litteræ quibus utimur in foro. uel externi ab hoc aduerbio foris deriuatur. omnino romanus ſermo ſignificatur: apud Liuium foren/ ſis factio & turba accipitur pro humili ſordida in ſincera quam fabius excretam ab ītegro populo in quattuor tribus conuertit urbanaſq; eas appellauit.

meruiꝭ Mox ī urbe latia aduena: ſtudiorū qritiū īdige nā ſermonē erūnali labore: nullo magiſtro præeūte: aggreſſus excolui. En ecce preſamur ueniā: ſi qd exotici ac forēſi ſermōis rudis locutor offendero. Iā hæc qdē

Merere militare.

Indigena ſermo ro manorū

Latine omnes Loquæ/ bantur.

Incorru/ pta latini ras in fœ minis.

Indignea

Erūnæ. Erūnule

Muli ma riani.

Qui no/ biles ſine ꝓceptore

Exoti/ cus.

Forenſis ſermo.

IPSA immutatio. Tanquam nūc primum latine cœperit ſcriptitare.cum prius eloquio græco ute
Deſulto/ria ſcien/tia.
retur. hinc in deo ſocratis ait ſatis oratio noſtra atticiſſauerit. DE ſultorie ſcientiæ. Decenti quadā
tranſlatione deſultoriam ſcientiam appellat Ludicram uoluptariamq; ueluti deſiliētem a ſtudio pri/
ſtino ſeueriore:ſecuti deſultorii equi uocantur ex quibus homines agilitate corporis præditi repēte
Deſultorii equi.
deſiliebant:De quibus lege quæ annotauimus in primo Suetonii cōmētario.illud enarrātes: equos
deſultorios agitauerunt nobiliſſimi iuuenes. Relege illa quoq;:q̄ ſcripſimus in quarto propertii cō/
mentario ſuper eo uerſu. traiicit
alterno qui leue pōdus equo: ubi
docuimus deſultorem deſignari
qui equos deſultorios alit & exer/
cet:illa tranſili pernicieq; ſaltatiōe.
Marcianus quoq; eadē pene trāſ/
latione uſus qua & Apuleius de/
center īquit leuitate pernix deſul/
toria geſtiebat:illud adde quod a
caſſiodoro tradit equos deſulto/

ipſa uocis īmutatio:deſultoriæ ſciæ ſtilo:quē acceſſi/
mus:rīdet. Fabulā græcanicā īcipimus. lector ītēde:læ
taberis Theſſaliā:nā & illic origis mr̄næ nr̄æ fūdamēta
a plutarcho illo īclyto:ac mox Sexto philoſopho nepo
te eius prodita:gloriā nobis faciūt.eā theſſaliā ex ne/
gotio petebā. poſtq̄ ardua mōtiū: & lubrica uallium:

rios repertos eē p quos circēſiū miniſtri miſſos denunciāt exituros:erit ergo hic ſenſus.ut deſultores
ex equo in equū ſic ego ex græca lingua & ſcientia in romanam deſilio:pōt & dici conducenter ſcien/
tia deſultoria hiſtoria de aſino in qua ex homine in aſinū deſilit.& uertit uidelicet ī mores belluinos
propenſior:mox ab aſino in hominē reformat:cū relictis uoluptatū pedicis duce ratione emergit in
uiā uirtutis:& hominē ſe ſe uere præſtat. Verus autē homo eſt aius:apud ſcriptores qui trāſfigurant
Prouer/bium. ab aſino Cadere.
in belluas ad hunc intellectū referri poſſunt.prouerbiū illud ab aſino cadere:Quod quidā huic loco
agglutinare contendunt:mihi haud quaq̄ cōuenire uidetur.cuius meminit ariſtophanes in nubibus
& rettulit Plato in gryllo:qui & in tertio de legibus ſic tradit.cur hæc nobis dicta ſunt. repetēdū uide/
tur.ut oratio quaſi equus retrahat:ne ſi os effrenatū habeat.dicendi concita impetu:ab aſino ut pro/
uerbio ferunt excutiat. FAbulā græcanicā. Ideo græcanicā appellat quia ad exemplar Luciani græ
ci ſcriptoris condita ē.ex quo aſinū aureū pene tranſcribit uel quia in theſſalia regione græca hæc res
Græcanicus.
geſta eſt.differt ār græcanicus a græco:nā ut docet M. Varro libro ſexto de analogia græcanica aduē/
ticia ſunt de græcis ueluti notha ut Hectores:Neſtores:Hectoras.& ita hæc fabula ex græco Luciano
Theſſalia argo pelaſgicon.
deducta deriuataq; eſt. THESſaliā. Fabulā Aſini aurei auſpicat ab eo principio a quo exortus ē Lu
cianus:cuius initiū eſt hoc.ἐμελλόν ποτε εἰς θετταλίαν idest olim in theſſaliā proficiſcebar. Theſſalia
autem priſco ſæculo pyrrhea & pyrrha deucalionis uxore denominabat. mox hemonia ab hemone
a cuius filio theſſalo theſſalia uocata eſt.homerus argopelaſgicon appellat. NAM & illic. Hoc p in/
Plutarchus cheronenſis
terpoſitionem:quæ græco uocabulo parēthesis:dictum eſt. ORIginis maternæ. Annotauimus in
uita Apuleii matrem eius ſaluiam.a plutarchi familia prognatam:fuit autem Plutarchus cheronen/
ſis:quæ ciuitas eſt Boetiæ:quod & ipſe teſtatur in ſylla ſcribens patriam ſuam cheroneā.ab archelai
impetu incolumen euaſiſſe prouidentia ſyllæ:qui eo in loco uictoriam ex hoſtibus uictis adeptus ē:
idem in lucullo.ait cheronenſes municipes ſuos luculli teſtimonio euaſiſſe periculum: quod orcho/
menii per calumnias intentabant.ex quo ſtatuam Lapideam in foro cheroneæ publica impenſa lu/
cullo dicauerunt.& ob id beneficium non ſolum confitetur ſed etiam palam profitetur ſe plurimam
gratiam debere Romano lucullo:idem ī demoſthene refert quemadmodum apud cheroneam pa/
triam ſuā Philippus macedoniæ rex prælio magnō athenienſes.uicit:finiſq; libertati græcorum im/
poſitus eſt.ex quo prælio demoſthenes qui alios ad pugnam animare ſolebat.ſalutem fuga quæſiuit
cūq; id ei q̄ fugerat.probroſe obiiceretur.uerſu illo notiſſimo eluſit ἀνὴρ inquit ὁ φεύγων καὶ πάλ
Scitum demoſthenis.
ιν μαχέσεται idest uir fugiens & denuo pugnabit:floruit autem Plutarchus ſub Traiano & Hadria
no imperatoribus:Traiano libros apophthegmaton dedicat uir haud dubie primæ notæ inter eru/
ditos:& multiiuga eruditione mirabilis.fecūdus ſane ſcriptor.& qui iure polygraphotatos nomina/
ri poſſit a copia uoluminum:Vnde nunc non immerito gloriatur Apuleius maternam originem a
Plutarcho deriuatam.ſibi gloriam parere. SEXto philoſopho. Hic ſextus philoſophus doctor fuit
Marci Antonini imperatoris de quo Iulius capitolinus:audiuit & ſextum philoſophū cheronenſem
Polygraphotatos Plutarchus.
Plutarchi nepotem.& ab Euſebio in chronicis ſcriptum eſt Plutarcus cherōeus & ſextus philoſophi
inſignes habentur adriani principatu. EX negocio petebam. Imitatus eſt Lucianum qui ait ſe theſ/
ſaliam petiiſſe ob negocium quodam paternum cum homine theſſalico. POSTquam ardua mon
Sextus philoſophus.
tium. Exornatio rethorica eſt:quæ compar appellatur.& altera ſimiliter cadens.in his autem figuris
feliciſſime audax ad noſter Apuleius:& quis affectatiōe nihil odioſius ſit:tamen talis affectatio ī hoc
pene peculiariter eſt amabilis imitabiliſq;.ardua aūr montiū dixit:arduos montes intelligi uolens: ſi
Cōpar. Lubricus.
cuti per lubrica uallium lubricas ualles.& roſcida ceſpitum roſcidos ceſpites:& gleboſa camporum.
gleboſos campos:ſic Virgilius urbē pataui circūlocutiōe uſus pro patauio:fontē timaui. p ipſo tima/
uo.dixit. LVbrica uallium. Lubricus locus dicitur in quo facile labimur:lubrica res:q̄ labilis eſt &
e manu elabitur Vixq; cōtineri poteſt ob leuorē.a Virgilio lubricus anguis.& loca lubrica dicuntur.

ROſcida ceſpitum. Roſcidus ſignificat rorulentum & rore cõſperſum. a Virgilio Luna roſcida eleganter ſcienterq; dicta eſt ueluti roris humoriſq; parens fecundiſſima: ex quo ſydus lunæ femininũ ac molle nominatur ab eruditis: quæ nocturnum ſoluit humorem: & ut ait Plinius cuncta humifico ſpiritu laxat. Rores exiſtunt neq; gelu, neq; ardoribus, neq; uentis, nec niſi ſerena nocte: in confeſſo eſt roſcidas eſtate aphricæ noctes eſſe: ſcribit Ariſtoteles in primo meteororum Rorem fieri ex uapo ratione modica cum pluuia ex largo uapore progeneretur. Apuleius in libro de mundo. ros inquit nocturnus humor eſt, quem ſerenitatis tenuitas ſpargit. græce δροσοσ dicitur ros & δροσεροσ roſcidus: ceſpes autem terra eſt cũ herbarum radicibus circuncisa ferramentis ex ceſpitibus caſtra circundantur: & aggeres caſtrenſes fiunt, ut docet Vegetius in tertio de re militari: hinc illud plinianũ ex libro xxxv. ceſpitum natura caſtrorum uallis accommodota cõtra flumium impetus aggeribus. ex ceſpite fiunt aræ dictæ ob id ceſpiticiæ. Julius capitolinus centum aræ uno in loco ceſpiticiæ extruuntur: & ad eas centum ſues centum oues mactantur. GLEboſa. Glebis grandibus plena & extantia: columella id genus glebas appellat ſcanna: de quibus Plinius in xviii. ſcanna inter duos ſulcos cruda ne relinquantur: glebæ ne exultent: græce βωλαξ και βωλοσ nominatur, inde ab Homero phthia ἐριβωλαξ dicta ab ubere glebæ. Emerſi: difficulter ſe ſuperaſſe aſpredines locorum ſignificat. INDIgena. Theſſalico quaſi inde genito. Nec aliunde aſcito: uel indigenam appellat equum patrium: ueluti uernaculum & domeſticum. FAtigationem ſedentariam. Eleganter ſedentaria fatigatio dicitur illa: qua ſedentes in equo ex diutina equitatione uexamur. Columella in xii. ſcribit operam uillicæ non eſſe ſedentariam intelligi uolens nõ eẽ deſidioſam: & ignauã: ut ſedens operet: a Plinio quoq; panegyriſta decenter dicitur ſedentaria ſenatus aſſentiẽdi neceſſitas: qui ſedens aſſentiri cogebatur princips truculento. Quinetiã ſedentarias artes & ſellularias eruditi appellant quæ a ſedentibus per ocioſitatem exercent: quas numæ lex a peregrinis & ſeruis tantũ exerceri ſanxit ciuibus inter dictas, tãq his animi uigor & corporis pariter elangueſcat: plautus in aulularia ſedẽtarios nominat qua dictione ſignare illos uidet: qui ſedes fabricãt & ſellas. FRONtẽ extrico. Numeroſa oratione & ſimiliter deſinẽte indicat ſe oia illa factitaſſe: q̃ fieri ſolent ab equitariis ſiue equiſionibus erga equos labore exhauſtos: & ſudore diffluentes: ut. ſ. frontẽ extricaret, aures remulceret: frenos detraheret. frõte ãt maxĩe ſudãt aĩalia & potiſſimũ homines propterea qđ caput humidũ laxũq; eſt. cerebro ãt humectiſſimo frons prima ſubdita ẽ Ariſtoteles auctor in ſecundo problematũ. frontẽ a foratu oculorũ nominatã Varro exiſtimauit: & credidit Lactantius in libro de opificio. a fronte dicti frõtones qđ cognomentũ eſt nobilium romanoꝝ hinc ait Cicero in primo de natura deoꝝ. Silos & Flaccos, frontones: capitones: quæ ſunt in nobis. Sili ut hoc quoq; in tranſcurſu declaremus dicti ſunt: quoꝝ naſus ſurſum uerſus eſt repãdus: Vnde galeæ quoq; a ſimilitudine ſilæ appellãt: Flacci uero nominati: quoꝝ aures demiſſe erãt pendulæ & languidæ ac flacceſcentes: ab hiis, ut ait Plinius ſunt flaccoꝝ cognomina. SENſim proueho. Nõ potuit ſignificãtius exprimere id qđ quotidie uſurpari uidemus in equis ex curſura diffudãtibus & laſſitudine defectis. qui. ſ. gradu lentiſſimo dorſualibus operti ſenſim prouehunt: ne ex refrigeratiõe periclitent. ALui præſidiũ. Excrementa ſignat: & urinã quo naturæ pſidio maxĩe equi fatigati recreã tur. ELIquaret. Emitteret: redderet: & ueluti liquidiora ſtercora fiſtulatim excuteret: q̃ ab antiquis foria dicebant. Vnde foriolus dictus: qui foria facile emittat ſolutioris. ſ. uẽtris. IENtaculũ ambulatoriũ. Jentaculũ auctore fulgẽtio placiade dicit guſtatio: & eſt quaſi prægustatiua comeſtio: eſt enim cibus matutinus, quaſi ieiuna anima ſumptus. & ientare uetus uerbum eſt quod ſignificat ientaculum capere: afranius hæc ieiuna ientauit: Vitellius imperator epulas quadrifariam diſpartiebat, auctore tranquillo in ientacula, prandia, cenas, & comeſſationes. græci ientaculum ἀκρατισμὸν uocant: καὶ ἀκρατίζομαι. Hinc Ariſtoteles libro de animalibus nono ſcribit aquilam non operari: Sed quieſcere μέχρι ἀκρατισμοῦ hoc eſt uſq; ad horam ientaculi. in quibuſdam codicibus ariſtotelicis legitur μέχρι ἀγορᾶς quod Plinius Ariſtotelis interpres emunctus ita tranſtulit. donec impleantur hominum conuentu fora ignauæ ſedent. antiqui prandium ſiue prandiolum uocauere. ientaculum quaſi paruum prandium, quod M. Tullius eleganti uocabulo prandusculum dixit, & ita legas in ſincerioribus codicibus epiſtolarum ad atticum. nunc oppido quam eleganter ab Apuleio dicitur ientaculum ambulatorium. Quod ſenſim ambulando carpit equus in prato: ambulatoria hominis uoluntas uſq; ad mortem eſt: ut tradunt iuriſcõſulti. hoc eſt mobilis, uaria, mutabilis. porticus quoque ambulatoria dicitur: quæ ambulationis cauſa extructa eſt.

& roſcida ceſpitum: & globoſa cãpoꝝ emerſi; me equo indigena p albo uehẽs: iã eo quoq; admodum feſſo: ut etiam fatigationẽ ſedentariã: inceſſus uegetatione diſcuterẽ: in pedes deſilio. equi ſudorem: & frontẽ curioſe extrico. aures remulceo. frenos detraho, ingradũ lenẽ ſenſim proueho: quo ad laſſitudĩs in cõmodũ: alui ſolitũ ac naturale præſidiũ eliquaret: Ac dũ is ientaculum ambulatoriũ: prataq; preterit: ore in latus detorto

Roſci/dus
Ros ex uapora/tione.
Ceſpes.
Aræ ce/ſpitiæ.
Scanna.
Ery bo/lax.
Sedenta/ria fatiga tio.
Sellula/riæ artes.
Sedẽtarii
Sudor ex fronte.
Fronto/nes.
Sili qui
Flacci.
Foria.
Foriolus
Ientacu/lum.
Ientare.

uētos inanimes expirare. ſolē īhiberi. Lunā deſpūari. ſtellas euelli. diē tolli. noctē teneri. Tūc ego ī uerba fidētior: heus tu inq̄: q ſermonē ieceras priorē: ne pigeat te: uel tedeat reliq̄ ptexeŕ. Et ad aliū. Tu uero craſſis auribus: & obſtīato corde: reſpuis: q̄ forſitā uere phibeantur. Minus hercule calles prauiſſimis opinionibus ea putari mendacia: quæ uel auditu noua: uel uiſu rudia. uel certe ſupra captū cogitatiōis ardua uidētur. quæ ſi paulo accuratius exploraris: nō mō cōptu euidētia: uerū etiam factu facilia ſenties. Ego deniq; ueſpera dum

VENtos inanimes expirare. Id eſt uentos eſſe ſine ſpiritu: quod impoſſibile eſt. uentus enim nomē
uenti perderet cum eſſet inanimis id eſt ſine anima & ſpiritus agitatione. a græcis dicitur ἀνεμοσ. Animæ
unde animus. & anima deducuntur. ex quo animæ interdum per uentis uſurpantur. Oratius impel/ pro uētis
lunt animæ lintheæ thraciæ. Virgilius. Quantum ignes animæq; ualent. eſt autem uentus fluens aer
& agitatus ut Hippocrates in libro de flatibus Ariſtoteles. Seneca. & cæteri philoſopharum phyſica/
rum conditores prodiderunt. Nihil autem eſt in rerum natura potentius ſpiritu. ignem ſpiritus con
citat. Aquæ uentum detrahas in/
ertes ſunt. poteſt ſpiritus diſſipa/
re ſpacia terrarum. & nouos mon
tes extolere: qui eſt cauſa tremo/
ris terræ: unde epicuro nullus mo
tus placet præter ſpiritum q poſ/
ſit tanta conari. EXPirare. Spi/
ritum exhalare & mori: ſicut ani/
mantia expirant ſpiritu emiſſo de
ficientia: ſine quo nihil uitale eſt.
SOlem īhiberi. Sol qui eſt mū/ Sol mūdi
di oculus. & cor celi: & iucunditas oculus
diei & celi pulchritudo. Naturæ
gratia ut inquit Ambroſius in q̄r
to hexameri: qui ut aſſerit Plinius
naturæ regimen ac numen eſt ſiderum ipſorum celiq; rector. creditur potētia magici carminis poſ/
ſe inhiberi quominus curſum ſuum ſtatum & nunquam erraticum circumagat. hinc Lucanus ceci/
nit in. vi. pharſaliæ. ceſſauere uices rerum dilataq; mundi heſit nocte dies. priſca illa rudis & indocta
mortalitas in deliquio ſolis ac lunæ ſtellarumq; defectibus. ſcelera aut mortem aliquā ſiderum paue
bant. LVnam diſpumari. Carminibus præſtigiiſq; magnorum lunam celo deduci poſſe creditum Lunam.
eſt: ex qua credulitate. eſt illud notiſſimum. carmina uel celo poſſunt deducere lunā: credebant quoq; deſpuma
lunam cantu magico depreſſam cogi. ut deſpumaret in herbas ſuppoſitas. & lunare uirus infunde/ re in her/
ret: quibus mox ad magicen utebantur. Quod & idem Lucanus inſinuat. cum ſic ait in ſexto de luna bas.
loquens. & patitur tantos cantu depreſſa labores: Donec ſuppoſitas propior deſpumet in herbas. itē
alibi & uirus large lunare miniſtrat: mortalitas ignara cauſarum naturalium in lunæ defectu uene/
ficia arguebat. & ob id crepitu diſſono auxiliabatur. Auctor Plinius in ſecundo. & Liuius. xxvi. diſpo/
ſita inquit in muris campanorum imbellis multitudo tantum cum æris crepitu qualis in defectu lu
næ ſilenti nocte fieri ſolet edidit clamorem: hinc illud ſatyrici poetæ una laboranti poterit ſuccurre/
re lunæ. igitur luna deſpumatur quando ſpuma depurgatur: quam cogitur infundere in herbas ſu/
biectas a magis. itidem mel deſpumatum dicitur quando ſpuma detracta purum liquidum defeca/
tum relinquitur. & ut ait Plinius in. xxii. uſus deſpumati mellis ſuper aptior eſt. STELlas euelli.
Marcianus capella in libro de Aſtrologia ſtellas a ſtando. ſidera & conſidendo dicta fuiſſe comme/
morat: cum itaq; ſtellæ cælo affixe ſint cantamine magico reuelli poſſe putantur. iterdum ſtellas ex
cælo labi & uolitare conſpicimus. ex quo illud Maronianum: ſtellas uento impendente uidebis præ
cipites cælo labi: Plinius in. xviii. diſcurrere inquit ſtellæ uidentur interdum uentiq; protinus ſequū/ Stellæ
tur. in quarum parte ita præſagauere. inibi ex interuallo: ſi uolitare inquit plures ſtellæ uidebuntur: Sidera.
quo feruntur albeſcentes uentos ex his partibus nunciant: uulgus exiſtimat aliquem extingui cum
ſtella decidua: uerum ut inquit ueriſſime idem Plinius non tanta cælo ſocietas nobiſcum eſt. Vt no/
ſtro fato mortalis ſit ille quoq; ſiderum fulgor: uerum cum decidere uidentur id fit nimio alimen/
to tracti humoris ſicuti luminibus accenſis id ex liquore olei notamus accidere græci aporrhoeas uo
cant defluxus quoſdam ærios: qui ad terram labentes ſtellarum caſus imitantur. DIEM tolli. Tan
quam arte magica poſſit dies mutato. canonico curſu interpellari: & nox congeminari iuxta illud Lu Cur ſtel/
cani ceſſauere uices rerum dilataq; longa heſit nocte dies. legi non paruit eter. ET ad alium. Con/ læ cadere
uerſus ſcilicet ad illum: qui extorto cathino dixerat ſuper ſedendum eſſe talibus uerbis: tanquam ab uideant.
ſurdis & īcredibilibus. MINVS hercule calles. Senſus eſt profecto neſcis multa quæ uera ſunt ideo
exiſtimari mendacia. ob deprauatam hominum opinionem: quia ſunt noua: & ſupra uires noſtras
ſublimata. in hanc ſententiam ait Saluſtius in Catilina: quæ ſibi quiſq; facilia factu putat. Aequo ani/
mo accipit ſupra ea ueluti ficta pro falſis ducit. VESPEra. Hora ueſpertina: & ut ait Sidonius: Cre
puſculaſcente: Dies ciuilis: qui a media nocte incipit ita diuiditur: primum tempus dicitur mediæ no Diuiſio
ctis inclinatio deinde Callicinium: inde conticinium. Cum & galli conticeſcunt: & homines etiam diei.
tunc quieſcunt: Cuius meminit Plinius in aſinaria cum ais: uidebitur factum uolo redito cōticinio: Gallici/
Deinde eſt diluculum: id autem eſt cum incipit dignoſci dies: inde mane dum dies clarus. Legi/ nium.
bus duodecim tabularum ortus tantum & occaſus nominabatur. Poſt aliquot annos adiectus eſt & Contici/
meridies. Nouiſſimum diei tempus ſuprema tempeſtas nominatur. hinc illud. xii. tabul. ſolis occaſus nium.
Diluculū

Supre/ma tem/peſtas. ſuprema tēpeſtas eſto: quis plurimi ex his uerbis ſupremā tēpeſtatē poſt occaſum ſolis eē exiſtimaue/
rit. poſt ſupmā dicit̃ ueſpera a ſtella q̄ græci heſperā Plautus ueſperuginem. Ennius ueſpeꝝ martialis
phoſphoꝝ: uirgilius heſperō appellat: ide crepuſculū a crepero qđ dubiū ſignificat dictū: tāq̄ lux du/
Veſpera. bia id horæ ſic incertūq; exiſtat id tēpus noctis ne ſit an diei: ide crepuſci nominati a Sabinis. q eo tē/
Veſperu go. pore erāt nati: & a Lucrecio dictū eſt crepeꝝ bellū: cuius anceps & dubius eſt euētus: oracula quoque
crepera uocitarunt quaſi ancipitia. ambaſioſa. dubioſa. hinc ſenes decrepitos dici quidā autumāt: qua
Crepu/ſculum. ſi dubiæ ſint uitæ: poſt crepuſculū
id ſequit̃ tēpus: qđ a luminibus ac
Crepuſci cenſis prima fax dicit̃. Deinde cō

pollentæ caſeatæ mōdico ſecurius offulam grādiorem

Prima fax. cubia ſiue concubiū q̄ fere oēs tunc curarēt: alii ab eo qđ ſiliret̃. id tēpus ſilentiū noctis appellauerunt
ſicut Liuius. Nouiſſimo loco intēpeſta nox dicta ex eo quod nō habet idoneū tēpus rebus gerendis.
Concu/bium. Et eo tēpore nil agi tēpeſtiuū eſt. Caſſius: nocte intēpeſta noſtrā deuenit domum: hæc eſt diei ciuilis a
Romanis obſeruata diuiſio quā pluribus uerbis explicaui. propterea q̄ hæc enarratio eſt futura con/
ducibilis ſtudioſis antiquaꝝ lectionum: auctores. M. Varro Macrobius. Plinius. Cenſorinus. cæteri.
Polenta. POlentæ caſeatæ. Polenta cuius meminit Plautus in aſinaria. cibus fuit antiquitus græciæ peculia
ris. & ut ait Plinius in. xviii. uidet̃ polenta tā ignota italiæ fuiſſe: q̄ puls græciæ. pluribus fit hæc modis
græci perfuſum aqua ordeū ſiccant nocte una ac poſtero die fingunt. deinde molis frangunt: nec ali/
unde laudatior q̄ ex hordeo conficit̃: uicenis autē libris ternas ſeminis lini & coriādri ſelibras miſcēt:
Ouidius neutro genere polenta dixit illo uerſu: dulce dedit teſta quod coxerat ante polenta. placen/
tam Apuleius caſeatam uocat: uoluti caſeo indito ſubactā: ſicut libū & placentā fieri docet Cato in li
ſcribilita. bro de re ruſtica: Ad eundē modū & ſcriblita fit adhibito caſeo coquiturq;: de qua epigrāmatiſta cir/
cunlata diu mēſis ſcriblita ſecundis: Plautus quoq; in penulo nunc dū ſcriblitæ eſtuant occurrite: Vi/
det̃ autē Apuleius noīe caſeatæ polentæ ſignificare obſoniū cōſimile epityro. eſt autē epityrū uocabu
lū cibi quo frequentius Sicilia q̄ Italia uſa eſt: ut auctor eſt. M. Varro: de quo Plautus in milite. ſi unū
epityrū edam apud illum eſuriens inſane: in plautinis codicibus coniunctim & interciſim implicata
Epityrū. lectio. ſic enim impreſſi codices habent epityredam pro epityrum edam. Dictum autē eſt epityrum.
τυροσ ut ego opinor a caſeo. Ex quo fit id cibi genus perinde ac caſeatum ſit τυροσ enim græce caſeus lati/
τυροκν/ηϛιϛ. ne ſignificatur: & τυρόκνηστισ dicitur id inſtrumentum coquinatoriū: quo foraminato caſeus mi/
nutatim diſteritur: hic illud calippi ſalſe ſimul & dolenter dictum celebratur apud græcos: qui dum
catinam ſiciliæ ciuitatem capere adortus ſiraculas. Amiſiſſet dixiſſe fertur Tyrocneſtin habeo. pro ci/
uitate: Non me peterit. apud columellā libro rei ruſticæ. xiii. epityrū uocari genus cōditure ex oliuis
fractis: concinnatum: quod in ciuitatibus græcis plerūq; uſurpabatur: quod qdam pityrū dicere ma/
lunt. Cato quoq; docet epityrum album nigrum fieri ex oliuis addito coriandro feniculo ruta men/
ta citra caſei mētionem. Nō inuitus in hæc interdum ueluti diuerticula tranſilio: ut ita uarietate reꝝ
Taberna caſearia. faſtidiū abſtergat̃: qđ nullas res magis q̄ uniformis narratio parit. apud iuriſcōſultos taberna caſearia
decenter dicta: ubi fit caſeus: ſed anteq̄ digrediamur ab epityro & caſeo: conducibile uidet̃ explicare
Tyrotari chus. apud Ci/ceronem quid. quid ſit apud. M. T. tyrotaricus de quo multi multa per pauci bene: in epiſtolis ad papyriū petum in
epiſtolis ad atticum tyrotaricus & patina tyrotarichi. per ſæpe memorat̃. qua dictiōe ſignificari puto
genus obſonii ex caſeo ſalſamentiſq; confecti. unde ex utroq; cōpoſitū nomen. τυροσ enim. ut iam
diximus græce dicitur caſeus. ταριχοσ: ſalſamentum. proinde tyrotarichos legendum. ut ſit nomen
pētaſyllabō. Qui tyrotarichū accipiunt pro nomine coq ſiue uillæ a uero deuii halluciātur. MOR
dico. Mordicare eſt morſu carpere: quidam legunt modico ſecurius tanquam aduerbium ſit ſignifi/
cetq; paulo licentius fruſtum ſiue bucellam ex illa caſeata polenta contruncaſſe: ego legere mali mor/
dicus. uel ſi ita placet mordico ut aduerbium ſit. quo ſignificat cum morſu & dentibus: & ut ueteres
dixerunt morſicatim: ſenſus autem ſic ordinatur: cum morſu cōtruncare uoluiſſem bucellam ex po
lenta caſeata grandiorem: propterea quod conuiue uoratores rapti tuburcinātes uorant: paulum ab
fuit quin interirē dū faucibus in hæret ac ſpiritum ſtrāgulat cibus ille glutinoſus ex caſei mollicie &
Offa. lentore. OFFVLā. Offula hic accipit̃ pro bucca ſiue bucella & fruſtullo polētæ. Offa. m cuius diminu
tiuum eſt offula & tertio gradu ofella ſignificat fruſtra eſculenta in quæ potiſſimū caro cōcidit̃. colu
mella de ſalſura ſuillæ carnis ſcribens ait. caro in libralia fruſtra cōcidit̃. deīde offulæ carnis ſpiſſe cō/
ponuntur & alternis ſal ingeritur: claudius imperator cū de lanĭis ageret̃ exclamauit in curia. Rogo
Offula. uos quis pōt ſine offula uiuere. Vbi offula accipi uidetur pro eſca ſciriſſimi ſaporis quæ fit ex iecinore
Inter os & offam porcino in fruſtula conciſo. uulgo iecuſcula dicuntur. p tranſlationē dixit decenter ſatyrographus &
patruo ſimiles effunderet offas intelligi uolēs impfectos fœtus. Et fruſtra carnis: qualia ſunt in abor/
tiuis: dicit̃ offa quoq; de hiis. quæ nō mandunt̃: ut apud Plinium offæ bubuli fimi. uulgatiſſimū ē ue
tus Prouerbium inter os & offam: quo pro bucella & fruſtulo cibi capitur: cuius meminit Cato: idē
Prouer/biū inter calicem & labra ferme ſignificans. Quod græcus ille παροιμιογράφοσ uerſus πολλα μεταξὺ πελει κυλικοσ και χε/
ιλεοσ ακρου. & quoniam incidimus in hoc prouerbium non ab re eſt notaſſe cauſam. unde prouer/
bialis uerſus factus ē. quē nři ī trāſcurſu attingūt. nec ſatis enarrāt. apud græcos talis narrat̃ hiſtoria.
Anceus neptūi filius cū uineā plātaſſet ſāuloruq; ueſtigiis īterdixiſſet unus ex illis dixit nō eē fas diīo

fructũ uineæ carpere:nequinũ nouũ guſtare:mox maturis uuis anceus gaudibundus cũ poculũ eēt labris admoturus iuſſit ſeruũ meminiſſe uerbi qđ dixerat:interea uenit nuncius domino referēs ui neá ab apro imẽſo uaſtari:tunc anceus abiecto poculo dum cõcitatus currit ad aprũ perimẽdũ: ab eo pcuſſus occubuit:& ita ut ſeruus pdixerat guſtare non potuit uinũ:Quod iá habebat paratũ.La briſq; propinquum.Alii tradunt hác paroemiá ab antinoi caſu ortá eſſe unius ex pcis penelopes : q cũ poculũ labris admoueret bibiturus:Corruit moribũdus ab Vlyſſe ſagitta cõfixus.Quidá referũt ad chalcité : qué uites ſeréte qdá augur uicinus pteriés dixit errare:nõ.n.ſfas eſſe nouũ uinũ guſtare:cõſimile eſt illud apud noſtros minus notũ:Inter manum & mentũ.

in conuiuas emulos contruncare geſtio: mollicie cibi glutinoſi faucibus inhærentis. & ima gulæ ſpiritus detinentis:minimo minus interii.& tamen athenis proximo:& ante poecilen porticum : iſto gemino obtutu circulatorem aſpexi equæſtré. ſpatham præacutã

Inter manum & mentũ.

IN cõuiuas emulos. Solemus í conuiuio hoc ſæpe factitare:aut auide cibos tráſuoremus in fruſta enormia conciſos uixq; cõmáducatos:dũ timẽus ne cõuiuæ gulões cõcta uoraciter í baratrũ cõiiciát:& ob hoc í emulos conuiuas dixit Apuleius ſe cõtrũcaſſe mordicus offulam grádioré:alii exponũt dũ cibũ uellet fruſtatim ſecare:ut ſingulis cõuiuis ſuæ partes diſtribueréť. GEſtio.Cupio alias geſtire ſignificat læ tũ eé:& geſtu corporis læticiá ſignificare:ut nonius ſeruiuſq; notificát:enarrátes illud uirgilianũ:Et ſtudio in caſſum uideas geſtare lauádi:geſtit ille:q ut ait feſtus Põpeius ſubita fœlicitate exhilaratus nimio corporis motu pter cõſuetudiné exultat. GLVtinoſi.Vulgo talis cibus uiſcoſus appellať.

Geſtire.

IMA gulæ.ſumũ gulæ fauces uocanť:poſtremũ ſtomachus. SPIritũ detinẽtis.ſignificat itercluſum fuiſſe a cibo deeráte ſpiritũ meáté p fiſtulá ſpiritalé:Duæ.n.ſunt fiſtulæ:& qſi canaliculæ a faucibus deorſum pficiſcétes p q̃p alterá delabunť í ſtomachũ eſculéta oía & poculéta.Ex quo cibalis dicta.p alterá ſpũs a ſummo ore í pulmoné atq; idé rurſum í os & í nares cõmeat:perq; eadé uiá uocis quoq; fit meatus.a ſpũ ſpiritalis hæc fiſtulá nóiatur:quá græci uocant τραχεῖαν ἀρτηρίαν hoc é aſperá Arteriá.M.Varro capite de capris & hædis Lactátius í libro de opificio Gurgulioné appellat aliqdo cibus potuſq; labiť in hác fiſtulá.p quá ſpũs reciprocať.eaq; offenſione intercluditur animæ meatus.Quod ſibi accidiſſe ſignificat Apuleius:dum ait cibũ glutinoſum retentaſſe ſpiritũ:meatem & deeraſſe in alienum tramitem.ob hoc arte quadam & ope naturæ duabus fiſtulis cibali.ſ.& ſpiritali íterpoſita eſt ligula:quæ dicitur epiglottis:quæ inter edendum bibendumq; operit canaliculũ ſpiritalem.ne ſi cibus potuſue in alienum deerrauit tramitem hominem torq̃at : Auctores Ariſtoteles.Plinius.Gellius.& Eraſiſtratus. MINImo minus.Vix minimũ abfuit quin interiré. PROximo.Appropinquo.Verbum eſt. ANTE poecilen porticum.poecile porticus fuit athenis:in qua ſtoici phabátur:latine dici põt uaria ſiue uariegata a pictura.ſ.multiplici:q̃ illic uiſebatur.polygnotus pixit gratuito porticũ hác poecilen.Cũ parté eius mycõ mercede pigeret:unde maior fuit polygnoto auctoritas:Siqdé Amphictyones:Quod eſt publicũ græciæ conciliũ hoſpitia ei gratuita ſtatuere.De hac porticu itellexit pſius cũ ait Bracchatis illita medis porticus.De eadé ſic ſcribit Emylius pbus.in hac porticu poecile cũ pugna dipigereť.Marathonia tributus eſt hic honos milciadi: ut in decé ptog numero prima eius imago poneret.In.vi.Suetonii cõmétario ſcripſimus copioſiſſime de poecile porticu.Emaculátes maculoſum ſparciani locũ illic poteris mutuari: ſiqd ex curioſitate uberius fuſiuſq; deſideraueris:ποικίλον græci uariũ uocant.ποικιλίαν uarietaté: unde poecile porticus dicta a uarietate picturag.hic & pyropoecilon uocarũt lapidé pũctis ignei coloris uariegatũ & gẽmá ſidero poecilon q̃ ferro ſimilis é guttis uariátibus:fuit & in helide porticus poecile ut pauſanias tradit:q̃ a Pli.heptaphonos appellať:quoniá ſepties eadé uox.In ea reddebať. GEmino obtutu aſpexi.Ambobus oculis figura é:q̃ grámatici pleonaſmõ uocát:q̃ fit ut auctor é Qui.in .viii.cũ ſupuacuis uerbis oron onerať ut ego oculis meis uidi:ſat eni é uidi:& ſic ore loquuta é: Cũ utiq; ſufficeret ſic loquuta é:obtutus alias ſignificat aſpectũ ut illud.Dũ ſtupet obtutuq; heret defixus í uno.diciť aũt obtutus q̃ſi obtuitus.a uerbo tuor.qđ ſignificat uideo.Hoc gemino obtutu aſſeuerátis é.ſic Terétius hiſce oculis. CIRculatoré.Circulatores ſunt circũforani:q pſtigiis qbuſdá magicis uideť deuorare gladios acutos:irritare ſerpétes uenenatas:& alia id géus icreduda efficere maxia ſpectatog admiratiõe:pecuniag maximi eruſcatores.Ex hoc genere ſunt pharmacopolæ:& marſi.q angulũ uirulétog dormitores ſunt:quos Iulius firmicus í.vii.matheſeos naſci ait oriéte ſidere opiocho:q ſint circulatores docet Paulus Iuriſcõſultus Titulo de extraordinariis criminibus: ſic ſcribés.í circulatores q ſerpétes circũferũt & pponũt ſi cui ob eog metũ dánũ datũ é.p mõ admiſſi actio dabiť:a circulo & circiferédo nomé circulatoris deductũ é:cuius fœmininũ é circulatrix Qui.í priapeis.hic qdo teletuſa circulatrix.Videturq; fœia circulatrix ea dici:q̃ lucri gr̃a urbé circuit & ſaltádo aliõue ludicri gñe mercedulá aucupať.Circitores uero í re militari dicť q uigilias circũeũt ut renũciét ſi q̃ emerſerit culpa:quos oli circuitores appellabát.ut auctor é Vegetius.De circitore í priapeis qd me cũ tibi circitor moleſte.Vlpiáus iuriſcõſultus titulo de inſtitoria actiõe:circitores quoq;

Fiſtula cibalis.
ſpiritalis.
Aſpera arteria.
gurgulio
Epiglottis.
Poecile portus.
Amphictyones.
Pyropoecilon.
Sidero poecilon
Porticus heptaphonos.
Circulatores.
Pharmacopolæ.
Circulatrix.
Circitor.

eos dici uulgo oſtédit.qbus ueſtiarii dát ueſté circūferédá:& diſtrahédá.Plinius i epiſtolis circulato/
ré eū itelligit q i foro in corōa popularū legédo canédoq; obleċtat:qles hodieq; nō pau₂ multi i foro
Græca nostro audiunt. SPAthá:multa ſunt græca uel græcanica uocabula latinis notiora uſitatioraq; q̄
pleraq; la noſtratia:qd' oppido quá mi₂ uideri debet:& ut exépli cá pauca q̄dá breuiloq̄ ofone ſuccigá:nō ne
tinis no/ multa iter morbo₂ noia græcanica ſunt notiſſima uſitatiſſimaq; pide atq; uernacula medicis nī
tiora. tpis:quo₂ aures latias eorūdé morbo₂ dictiōes pēitus aſpnāt.qd ſit dyſenteria q ſint dyſenterici no
Dyſente/ rūt oēs:q̄ græca ſunt.At ſi tormi
ria. na & tor minoſos dixeris:ſic.n.la
Tormia. tine dīr:uerbi nouitate pculſi ob
Synáche ſtupeſcēt.Itē qd ſit apud Hyppo/
craté & Galenū ſynáche norunt:
quá tamé pperá ſqnátiá dicere cō
Angina. ſueuerūt:qd uero ſit angina ne/
ſciūt:q̄ latina dictio é ſynáchéq; ſi
lyenteria gnificat:lyenteriá q̄ iteſtio₂ leui
tas é & ſolutio pbe callēt:aluios
neſciūt:Ita.n.latine lyenterici uo/

mucrone infeſto deuoraſſe:ac mox eundem inuitamé
to exigue ſtipis uenatoriam lanceam qua partemina
tur exitium:in ima uiſcera condidiſſe.& ecce pone lan
ceæ fer₂:qua bacillum inuerſi teli ad occipitium: per
inguiné ſubit:puer in mollicié decorus inſurgit. Inq;
flexibus tortuoſis eneruam:& exoſſam ſaltatiōem ex
plicat:cū omnium:q aderamus:admiratione: diceres

Epatici. cāt:Epaticos ſciūt dici q morbo laborát epatario:q̄ græca dictio é:iecoroſos dici neſciūt:q̄ latia uox
Iecoroſi. eſt:Cōſimiliter ut ad ppoſitū reuertar ſpathá tá uiri q̄ fœmiæ uulgo noiát.cū dictio græca ſit:q̄ lati
Spathæ. no ſermōe dr̄ gladius enſis Mucro:ſed illd̄ græcū q̄ hæc latia cognibilius uulgatiuſq;.Vegetius gla/
dios maiores ſpathas uocari docet.minores uero ſemi ſpathas:pterea ſpatha ſignificat ramuſculū
palmæ cū balanis hoc é ipſis Dactylis:ut tradit Iulius pollux:hic apud Martialé Léma é ſpathalion
Cariota₂:q̄ dictiōe ſignificat ramulus cū cariotis.i.dactylis palma₂ depédétibus:Itē i leuitico ſcri/
Semi ptū legimus:ſumeris uobis die prio fructus arboris pulcherrimæ:ſpatulaſq; palma₂:p eo é ramuſcu
ſpathæ. los palma₂ cū fructibus:Sed qd' cū pace bōaq; uenia eruditiſſimo₂ uiro₂ dictū ſit ſpathaliō ap Pli.
Spatha/ niū & Plautū ut ego opior nō a ſpatha.i.palma dducit:ſed a uerbo græco σπαταλῶ ſiue σπαταλάω
lion. qd̄ ſignificat delitias ago & laſciuio iclinat.quo uerbo uſus é Ariſtophaes cū ait i nepheles ὦ γ' ὑμᾶι
λιῶν σπαταλῶν.eſt.n.ſpathaliō ornamētū muliebre iter delitias fœmieas annumeratū. ne forte q̄ras
ubi Pli.meminerit ſpathalii.ſic ait i.xiii.ſpathalia eo facere & monilia fœmias:& Plautus i menech/
mis:Ambo menechme inauris da mihi faciédas pōdo duū nūmū ſpathalia ut te libéter uideá cū ad
nos ueneris:pterea Plinio ſpatha é iſtrumētū & rudicula q̄ utimur i uerſandis rebus q̄ coquuntur.

MVcrone iſeſto.Cuſpide noxia ac letifera.mucronatus dr̄a mucrōe:mucrōis effigié gerés.Plini/
Mucro/ us lib.xxxii.xiphiá piſcé.i.gladiū roſtro mucronato eé ait.iterdū mucro ſignificat ipm gladiū:& ut
natus. docet Qntiliáus pſa oratio mucroné pgladio recipiet:Priſcíus ſynoia ſunt iqt:q̄ diuerſis noibus
idé ſignificát:ut enſis.mucro.gladius. EXIgue ſtipis.minimi pcii icitaméto.ſtipé pecuniá dicebát
Stipes. a ſtipédo:ut iterptat.M.Varro:qa q aſſes hoc é nūmos librales habebát maiori nūero nō i arca pone
bát:ſed i aliq̄ cella ſtipabát.i.cōponebát.a ſtipe ſtipédiū dictū & ſtipédiarii qd̄ ſtipé pédebát.hic diſpé
ſator ab ſtipe pendéda noiatus.hinc pecunia ſtipulari dicit & reſtipulari in obligatiōibus. LAN/
Lancea/ ceá.hiſpanicū uocabulū eſt.ut ait Varro.& repetit gellius:a lácea lanceatus.i.lancea pcuſſus:qui ha/
tus. buerit horoſcopū in.xvii.parte Aquarii auctore firmico materno láceatus morietur:Lancearios no
Lácearii. ſtri uocát quos græci λογχιτοῦσ καὶ λογχοφοροῦσ appellát:a λόγχη.i.lancea geſtádo. Qua
parte.i.cuſpide. PONE fer₂.poſt fer₂.Virgilius pōe ſubit cōiunx.& alibi pōe ſequés & ut ait Pri
ſcianus in.x.ii.aduerbiū é:qd' ſoli accuſatiuo adiūgitur.ut pone tribunal.uel pōe domū. BAcillū
diminutiuū a baculo Iuuenalis nullo dextrá ſubeunte bacillo.Liuius lictores cū bacillis. INuerſi
teli.ſenſus é circulatoré illū pſtigiis ppotenté p partes iguinū iſernas.perq; uiſcera imiſiſſe fer₂ lan
ceæ:q̄ adacta uſq; ad occipitiū emerſit oſtétás in mucrone pue₂ ſaltatoriū:q̄ res iter mira miracula
referri pōt:qualia ex portétoſa uanitatis magicæ officina depromūtur. PER inguimé.Lego p in
gué.Inguina aūt tá uiri q̄ fœminæ ueréda ſignificant:Martialis accedo quotiés ad opus mixtiſq; mo
Inguina uemur iguinibus:inguina ſunt ſub ſcorpione:manlius at ſcorpius inguine gaudet:hinc inguinaria
ria herba dicta herba:q̄ ſedat iguinis dolores quá qdá argemonem uocát.cuius meminit Plinius in.xxvi. Ad
Occipi/ occipitium:occiput & occipitium uocamus parté capitis poſteriorē:occipitiū ut docét philoſophi
tium. & tradit Macrobius in ultimo ſaturnaliū:nūq̄ caluū uiſit ob ſiccitaté.ſub arietis dominio caput col
locat.Málius in ſecūdo aſtronomicō.aries caput eſt ante omnia princeps ſortitus. IN mollicié
decorus:i quibus decor é corporis iūctus fortitudini:& talis pulchritudo ornat ut ait donatus uiro₂
fortē.i quibuſdá forma é cū mollicie copulata:& tales magis iter fœminas:q̄ iter uiros ſunt nume/
rádi:qui naſcent orietibus pleiadibus corpus in fœminá tráſferrent effeminati molliter ambulátes
ueſtigia ſuſpédét:penitebit eos qd' uiri nati ſint.auctor maternus i.viii.mateſeos. ENERuá ſal/
tationé.decētibus uocabulis ſaltationé molliculá ifractáq; depinxit.Eneruá.n.& ex oſſis:q̄ſi ſine ner
Enerua. uis & oſſibus ſignificat:q̄les nō pau₂ iá multos uidimus:q ſinuoſis flexibus & corpore plicatili oble
Saltatio. ctant ſpectatores cū admiratione.Nati ſubſidere leporis leuitate corporis aues ſupare uidebuntur.

DEI medici baculo. Eſculapius ſignificatur: cuius geſtamẽ eſt baculus ſerpẽte iuolutus: Apolli-
nis filius: uetuſtiſſimus medicine reptor: Cũ tãtũ medicina cæteris pſtaret: ut nõ ſatis ei uiderẽ ho-
minũ dolores leuare niſi ẽt mortuos ad uitã reuocaret: ferẽ hyppolitũ diſcerptũ ad uitã reuocauiſ-
ſe. Nõnulli glaucũ minoris filiũ eius opa reuixiſſe dixerũt ꝓ q̃ re flulmine iouiali incẽſus periit: qui
deĩde ĩter ſidera cõſtitutus fuiſſe ꝓdit̃. Anguẽ tenẽs. hac de cã anguẽ tenere dictus. Quod cũ glaucũ
ſanaret manu bacilũ tenẽs. cũ qđ ageret cogitaret dr̃ anguis ad bacillũ eius arrepſiſſe: quẽ eſculapius
mẽte cõmotus iterfecit bacillo ſe-

dei medici baculo: qđ ramulis ſemiãputatis nodoſum gerit: ſerpẽtẽ gnoſũ: lubricis amplexibus ĩhereẽ. ſediã cedo tu ſodes: q ceperas: fabulam remetire. Ego tibi ſolus hic pro iſto credã: & qđ ĩgreſſui primum fuerit ſtabulũ prãdio participabo. hic tibi merces poſita ẽ. At ille iſtđ qdẽ qđ polliceris: eq bõiq; facio. Veꝝ qđ ĩchoauerã: porro exordiar. Sed tibi prius deierabo ſolẽ iſtũ

pius feriẽs fugiẽtẽ. Poſtea ferẽ al-
ter anguis eodẽ ueniſſe ore ferẽs
herbã: & ĩ caput eius ſerpẽtis ipo-
ſuiſſe: quo facto utroſq; illinc fu-
giſſe: quare eſculapius eadẽ her-
ba uſus glaucũ reuocauit ad uitã.
Itaq; inaſtris dicit̃ collocatus eẽ
anguẽ tenẽs: q græce ophiuchus
latine anguitenẽs noiat̃: in tutela
quoq; eſculapii dracões cõſtituti
ſunt: & ex hac cõſuetudĩe poſteritas ĩſtituit: ut medici anguibus uterenẽ: auctor Higinius in lib. de
ſignis: Plinius uero lib. xxix. Ideo anguẽ eſculapio dicatũ eẽ refert: qa ei ineſſe remedia multa credã-
tur: Macrobius ĩ prĩo ſaturnaliũ auctor ẽ ſimulachria eſculapii ideo ſubiũgi draconẽ: qa ſit acie acu-
tiſſima & puigili: Vnde. ἀπὸ τοῦ δέρκειν. i. uidere nũcupeẽ. medicũ ãt talẽ eẽ debere pſcribit: q acie
mẽtis uel cõmoda uel ĩcõmoda ĩ corpe mortaliũ pnoſcat: Vt. n. ait uęriſſime Hippocrates ĩ ꝓgno-
ſticis oportet medicũ dicere de egroto pterita. pſentia & futura: Cornelius celſus ſcribit eſculapiũ ĩ
deoꝝ nũerũ receptũ eẽ: cũ medicinã adhuc rudẽ: paulo ſubtilius excoluiſſet: illuſtraſſetq;. Fabulãẽ
græci eſculapiũ collegiſſe ſanguinẽ fluentẽ ex uẽis ceſæ Gorgiõis: Ita ut q fluxerat ex ſiniſtris uenis.
eo ſanguine ad hoium pniciẽ: q uero ex dextris ἰατρὸς σωτήριος. i. ad ſalutẽ uterẽ. chirurgiæ quoq;
ĩuẽtũ eſculapio aſſignat Diodorus li. vi. Sẽſus Apuleiĩ ẽ pueꝝ repẽtinũ ex magicis pſtigiis ĩſurrexiſ-
ſe ĩ lãceæ cuſpide tã flexuoſum tã lubricũ. ut credere poſſes ſerpẽtẽ eẽ illũ: qui ĩ baculo dei eſculapii
ſinuoſus figuraẽ: Sidonius mẽtionẽ facit baculi: tãq̃ id peculiare ĩſigne ſit eſculapii. ſic. n. ait ĩ ſecũdo
epiſtolaꝝ: tenere nõ abnuit cũ Orpheo plectrũ. Cũ eſculapio baculũ. cũ Archimede radiũ. cũ uictru-
uio ppẽdiculũ. Auguſtius ĩ tertio eſculapiũ appellat Archiatrũ: q̃ſi pricipẽ pſidẽq; medicoꝝ: græce
. n. ἰατρὸς medicus & ἀρχιατρὸς prius medicoꝝ. græci aſclepion uocãt eſculapiũ. Vnde ait Mar-
tianus aſcribit aſclepio græcia medicinã. de hoc eſculapii geſtamine. ſic ſcribit. Ouidius: hic mõ ſer-
pentẽ baculũ q nexibus ambit pſpice. Qđ gerit. neutro gñe baculũ uſurpat ſicut & ueteres factita-
uerũt. Silius paſtorale deo bacuũ. Ouid. baculũq; tenẽs agreſte ſiniſtra. CEDO. idẽ ſignificat ce-
do qđ dic mihi ut ait Dõatus & da. Verbũ ẽ comicũ. Plautus. Cedo manũ. M. T. ĩ oratore: libẽter igẽ
ẽt copulãdo uerbo iũgebãt. ut ſodes ꝓ ſi audes: ſis. ꝓ ſiuis. & capſis ĩ quo tria uerba ſunt. qđ ſignifi-
cat cape ſiuis: ẽ ãt ſodes uox exhortãtis: ut ait Dõatus ĩ andria. Dyomedes dixit eẽ aduerbiũ pcatio-
nis. STAbulũ: hoſpitiũ ſignificat: & ſtabulariũ uocãt ipm cauponẽ: q uulgo hoſpes appellaẽ: Vl-
piãus iuriſcõſultus. Caupões ait & ſtabularios eos accipimus: q cauponã uel ſtabulũ exercẽt: & caius
ait ſtabulariũ accipe mercedẽ ut pmittat iumẽta apđ eũ ſtabulari: Cuſtodiæq; noie teneẽ: Auguſti-
nus lib. viii. de ciuitate dei ſtabularias uocat mulieres: q̃ exercẽt ſtabulũ. & uiatores mercede paſcũt:
ſtabularii ſunt Catoni famuli uillatici: qui ſtabulario pſunt: ſic. n. ĩquit oportet habeat uillicus ſta-
bularios. iiii. obiter annotãdo græco uocabulo ſtabulariũ dici πανδοχεύς. ut ĩtelligas illđ ioſephi ex
libro tertio Antiquitatũ: neq; Ancillã neq; captiuã eis nubere uoluit: & eas q̃ de caupõibus & pãdo-
chibus uitã agũt. PRANdio participabo. i. mecũ prãdebis Aſymbolos & imunis: ego. n. ꝓ te re-
ſoluã: & ſtabulario ſatiſfaciã. M. Var. tradit locariã dici pciũ: qđ daẽ in ſtabulo. & taberna ꝓ loco ubi
cõſiſtãt. HIC. ꝓ hæc: loquutio ẽ frequẽs & prope peculiaris apuleii: ĩterdũ ſignificat tũc: ut docet
Priſciãus. EQui boniq; facio. puerbialiter locutus qđ ſignificat ĩ bunã partẽ accipio. Ita. n. loq cõ-
ſueuimus. quãdo benignitate uerboꝝ pſequimur pollicitatores inuitatoreſq;. põt accipi & eo ĩtel-
lectu. ut exponas nõ magni pẽdo. Cui cõſimile eſt illud ſuſq; deq; facio: Terentius cæteꝝ equidem
iſtuc chreme æqui boniq; facio. Titus Liuius ne ſerpat latius cõtagio eius mali. nos æqui bõiq; faci-
mus. M. Tul. ĩ epiſtolis ad atticũ ſine pticula cõiunctiua qđ decẽtius ẽ. dixit æq bõi facis. POR ro.
ĩ futuꝝ: deĩceps futuri tẽporis aduerbiũ ẽ. alias cõiũctio ẽ expletiua. ut docet dõatus q alibi ait aduer-
biũ eẽ mõ tẽporis mõ ordinis. DEIErabo. Valde iurabo de. n. ĩterdũ ſignificat ĩtẽtionẽ. ut demi-
ron. Apđ Terẽtiũ deamo te ſyre ꝓ ualde amo. Tertulliãus ĩ apologetico. Sacra faciebãt ꝓ ſalute ipa-
toris. & geniũ eius deierebãt: hic deiuriũ dictũ iuſiurãdũ. Au. Gellius deiurio uicti forẽt. Deierare ãt
ſiue iurare deũ ornatior elocutio ẽ ut ait Seruius in. xii. cõmẽtario q̃ ſi uelis addere ppoſitionẽ: ſic
Virgilius: terrã. mare. ſidera iuro. hoc. n. elegãtius ẽ q̃ ſi dicas ꝑ terrã iuro. ꝑ mare ꝑ ſidera Plautus ta-
mẽ elegãtiſſimus ſcriptoꝝ dixit ꝑ omnis deos & deas deierauit: occiſuꝝ eũ hac nocte q cũ cubaret.

Eſculapius cũ baculo.
Angui tenens.
Ophiucus
Cur eſculapio dicatus. Anguis.
Archiatros.
Aſclepius.
Capſis.
Sodes.
Stabularius.
Pandoxeus.
Locariũ.
Aequi boni Facto.
Poro.
Deierare Deiuriũ.

VIDENté deū. Plinius de ſole ſcribēs ait ꝓclarus eximius oīa ītuēs oīa ēt exaudiēs: ab Ouī. dictū
ē uidet hic deus oīa prius: græce dr̄: πάντ᾽ ἐφορῶν καὶ πάντ᾽ ἀκούων hoc ē cūcta uidēs. cūcta audiēs ē
Dictū heracliti. eni Soloculus mūdi tolle ſolē de mūdo. cūcta noctēſcēt. hinc illud heracliti εἰ μὴ ἥλιος ἦν εὐ
φρόνη ἂν ἦν ἦλιος sol nō eēt. nox eēt. THeſſaliā. hic theſſalia nō ꝓ regiōe accipit̃ ſed ꝓ oppido: qđ ſi le
gas theſſalicā noīe adiectiuo ſignificat̃ hypata ciuitas theſſeliæ. Quæ palā geſta ſūt: Subītelligēdū ē
de his uel hoꝝ. uel aliqd cōſimile. ut ſit ſenſus. ſermonē iactari p ora populi theſſalici ſup his rebus
q̄ illic palā geſtæ fuerāt. CVia
tis. nomē ē gētile: & ſignificat cu
ius gētis: Antiq. n. ut ait Priſciāus
Cuiatis. noīatiuū ꝓferebāt cuius & cuiatis
cōmuni gñe: Plautus rogitāt cuia
tis ſit. Quæſtu. ad ɋredū lucrū ri
tu mercatorio. EAM. uadā. uer
Egina. bū ē. EGInēſis. qdē ſum. Egina
cuius hic ſe municipē eē ait īſula
ē ab egina eaci matre dicta: Cum
prius enopia noīaretur. Ouidius
enopiā ueteres appellauere. Sed

**uidētē deū: me uera cōperta memorare. ne & uos ulte
rius dubitetis: ſi theſſaliā proximā ciuitatē puenеritis:
ꝙ ibidē paſſim p ora populi ſermo iactetur: q̄ palā ge
ſta ſūt: ſed ut prius noritis q ſim: & cuiatis: & quo q̄ſtū
nūc eā: audite. aegiēſis qdē ſū: æthneo melle uel caſeo
& huiuſcemodi caupōaꝝ mercibus: p theſſaliā. etoliā.
boetiā. ultro citro diſcurrēs. cōperto itaq̃. hypaten: q̄
ciuitas cūctæ theſſaliæ antepollet: eſſet caſeus recens:**

ipſe eacus eginā genitricis noīe dixit. æs eginetícū teſte Plinio fuit ī laude: ex quo cādelabroꝝ ſup fi
Egiū. op. ciē elaborabāt: qdā codices hēnt egiēſis tāq̄ ab egio deducto noīe. ē. n. egiū oppidū peloponeſſi: quo
ī loco Iouē a capra caprino lacte nutritū fabulāt̃: ſicut aratus ꝓdidit. unde & loco nomē: ega. n. caprā
uocāt: ſunt & egæ euboicæ a qbus egeū mare dici autumat Strabo. ſunt & egæ achaicæ: penes q̄s cra
tis amnis labit̃. ETEneo melle. i. ſiculo qđ bonitatis nota cenſet̃: prima nobilitas ē attico. Quod
himetiū uocāt: ꝓxima ſiculo. Quod hibleū ab oppido nūcupat̃: mox calimne īſulę. hic ait Ouidius
fecūdaq̃ melle calimne: Apuleius ethneū mel appellat ītelligi uolēs hibleū ſiue ſiculū. ab ethna mō
te q̄ ardet noctibus ſemp: qdā legūt enneo ab enna ciuitate ſiciliæ ī colle ſita: in q̄ ſacra cereris edes
ē. ut docet Strabo in. vi. hinc illud ī carmine obſceno: ænneæ cererē nurus frequētāt. CAVponaꝝ
mercibus. eſculētas merces ſignificat: q̄ ptinēt ad edulia cauponaꝝ: eſt āt caupona. & mulier & taber
Caupōa. na: pōt referri & ad cauponationē: quā ut illiberalē īprobat Plato libro. xi. de legibus. de q̄ ſuo lo
co mox plura. ETHOliā. etholia. Regio ē ꝓxia epiro: quā ab acarnāia dirimit amnis achelous. hīc
ouidius acheloū appellat acarnanū fluuiū illo uerſu. Amnis acarnāus lætiſſimus hoſpite tāto: ī etho
lia oppidū ē noīe naupactū a quo idē achelous: naupacteus abeodē poeta dictus: etholiæ oppidū eſt
calydō. unde calydōius ille aper famigeratos. BOEtia. cū latini græcos ī oībus pene ſeqn̄t. ut ait
Priſcianus. Barbariſmus fit boetiā buetioſq̃ ſcriptitādo. pnūciādoq̃: ſicut obtinuit īueterauitq̃ fal
ſa & ptinax cōſuetudo neotericoꝝ. boeotiā. n. & boeotios ſcribere ac ꝓ ferre debēus ex græcoꝝ ra
Boeotia non boetia dicendum. tione ap̄ quos. βοιωτία βοιωτοί nec unq̄ aliter ſcribūt̃. & ita illud Flacci legēdū ē: boeotū in craſſo
iurares aere natū: Homerus ī catalogo βοιωτῶν μὲν Πηνέλεως καὶ Λήϊτος ἦρχον. auctoritatem
tamē & rationē & regulā cōſuetudo ſupauit: q̄ ut ait Gellius domina reꝝ eſt maxieq̃ uerboꝝ. ī ore
eni oium eſt boetia. cū boeotia inſolēs ī auditū aſpernabile uerbū eſſe uideat̃: Cæteꝝ ego ipſe ſequar
Cōſuetudo Dña uerboꝝ. fabiū Quītilianū. q uocat cōſuetudinē ſermōis cōſenſum eruditoꝝ. nō uſum triuialiū grāmatiſta
rū. COMperto. cū cōperiſſem. abſoluta elocutio ē. apud ueteres uiſitatiſſima. Cor. Tacitus. igit̃ zo
ſines diu pēſitato mithridatis ne rebus extremis. an patrio regno cōſuleret. Silius. auditoq̃ furēs ſo
cias nō defore uires. HYPAtē. Itidē Luciāus ſe hypatā acceſſiſſe cōmēorat: Theſſaliæ ciuitatē: quā
Apuleius ſignat fuiſſe metropolim: & q̄ſi pricipalē totius regiōis: Liuius meminit hypatæ in. xxxvi.
De caſeo. ſcribitq̃ cōſulē Romanū eē depopulatū agrū hypatēſem. CAſeus ſciti ſaporis. Caſeo nemauſem ſi
Caſeus lunenſis q̄ ciuitas galliaꝝ ē. Laus fuit apđ antiquos ꝓcipua: & muſteo tāťū hoc ē recēti cōmēdatio: Caſeus lunē
ſis magnitudine cōſpicuus celebrat̃. quippe qui ad ſingula milia pōdo ꝓmebat̃. ut docet Pli. li. xi. hic
illud epigrāmatarii poetæ. caſeus ethruſcæ ſignatus imaginæ ꝓſtabit pueris prādia mille tuis: Caſe
us a coacto lacte dictus ut īterp̄tat̃. M. Varro ſiue a coeūdo ut ait feſtus: Caſei recētes & molles ſūt ali
biles magis q̄ ueteres & aridi: īter cibos caſtrēſes caſeus quoq̃ numerat̃: Spartiāus de hadriano hæc.
cibis etiā caſtrēſibus ī ꝓpatulo libēter utēs hoc ē larido caſeo. & poſca: exēplo Scipiōis emiliani & me
Oxygalacticus caſeus apđ Galenū. telli & auctoris ſui traiani: Galenus libro de Alimētis tertio recētē caſeū ueluti oium ꝓbatiſſimū ſa
luberrimūq̃: quē uocari ait a pgamenis municipibus ſuis oxygalacticū miro ꝓconio extollit: ut āt ī
telligas qđ ſit caſeus oxygalacticus apud galenū. ſcito oxygalā dici quaſi acetoſum lac. nam græci τὸ
ὀξὺ ὀξος actū uocāt. & γάλα lac. Vnde galactopatæ dicti populi. qbus lac uictū cōmodat: quoꝝ memi
Galactopotæ. nit & Columella. li. viii. oxygala āt: ut docet Plinius uolumine. xxviii. fit e lactæ: qđ ī ſūmo fluit addito
Oxygala. ſale: oxygala alio mō fit acido lacte addito ī recēs: Quod dū aceſſit utiliſſimū ſtomacho. hippacē uo
Hippace. cat antiquitas caſeū equinū: Cui eoſdē affectus quos bubulo caſeo ſeſtius aſſignat: gēus eſt caſei: qđ
ſaprū uocāt q̄ſi dicas marcidū: q cū ſale & ſorbis ſiccis e uio tritus potuſq̃ medet̃ coeliacis. ī uniuerſū
hæc de caſeis tradūt̃ ſtomacho utiles ſūt. q nō ſūt ſalſi. i. recētes: ueteres aluū ſiſtūt. corpuſq̃ minuūt.

SCITI ſaporis:ꝓbi iucūdiqꝫ guſtatus:ſcitus īterdū dř elegās:Terētius.ſcitū puerꝫ appellat pulchrū & elegātē:fiſcellus dicebať a priſcis caſei mollis appetitor. PREcio diſtrahi.uēdibilē fuiſſe caſeū ſignificat:q leui ꝑcio coemi poſſet:diſtrahere.n.ē uēdere oratoribus & iuriſcōſultis:ide merces diſtractæ:& diſtractio uēditio.Vlpiāus titulo de trāſactiōibus.ſi uni pluribus ue fundus ad alimēta fuerit reli ctus uelitqꝫ eū diſtrahere neceſſe ē ꝑtorē de eius diſtractiōe.& trāſactiōe arbitrari.Alias ſignificat diſſeparare atqꝫ diuellere. Præſtiaturus.ēpturus:pſtiare uerbū uetus ē:qđ ſignificat emeř Plautus

Margin: Scitus ſapor. Fiſcellus. Diſtrahere. Diſtractio.

& ſciti ſaporis:admodū cōmodus præcio diſtrahi:fe-
ſtinus adcucurri.id oē præſtinaturus:ſed(ut fieri aſſo-
let)ſiniſtro pede pfectū me ſpes cōpēdii fruſtrata ē.oē
.n.pridie lupus negociator magnarius coemerat. Er-
go igiť inefficaci celeritate fatigatus:cōmodū ueſpera
oriente:ad balneas proceſſeram.Ecce ſocratem con-
tubernalem meum conſpicio. humi ſedebat: ſciſſili
palliaſtro ſemiamictus. pene alius lurore ac miſcera
macie deformatus:qualia ſolent fortunæ deterrima:

i epidico:ut pſtines argēto priuſq̄ uēi filius:& ap eūdē ſepiſſime: A quo deſtiare quoqꝫ qđ iuſitatius ē uſurpať i eodē ſignificatu cū ait ſ pſa.dii deæqꝫ te agitāt irati.& ſcelus q hāc nō ppes deſtinare. SINIſtro pede.i.proſpo omie & in auſpicato:S.i.n.ut Dōatus Virgiliāus īterpś ſcite inqt. Dexter pes bōus ē ꝓcul dubio ſiniſter malus accipiēdus ē:a cōtrario dixit Vir. li.viii.& nos & tua dextre adi pede ſacra ſcđo.hoc ē ut Seru.īterpťať ppitius.& pſpo omie.Diuus Au-

Margin: Præſtinare. Deſtiare. Siniſtro pede.

guſtinus:Qđ me Hercules ſcitu mēoratuqꝫ ē dignū.refert ī epiſtolis phāionē dici bōi pedis hoiem. cuius aduētus afferat aliqd fœlicitatis:ſicut inqt ſolēus dicere ſcđo pede itroiſſe:cuius itroitū pſpitas aliq̄ cōſecuta ſit:Illđ obiter annotādū i auguriis ſiniſtrū accipi p pſpo & ſalutari.& ſiniſtras aues q̄ portēdūt fœlicitatē.autumat Feſtus Pōp.& Seruius auſpicitiū ſiniſtrū a ſinēdo dici:qđ nos agere aliqd ſinat.M.Varro ī lib.epiſtolaꝝ q̄ſtionū ait ad ſiniſtrā ptē eē mūdi exoriētes.ad dextrā occidētes. uñ factū arbitrať.ut ſiniſtra meliora auſpicia q̄ dextra eē exiſtimēť:Idē fere ſentiūt capito & cicius uetuſtiſſimi ſcriptores:Pli.quoqꝫ fulmia leua hoc ē ſiniſtra refert pſpa exiſtiari.quoniā leua pte mūdi ortus ē.Idē dōatus refert ī ſacris ſignis icciro pſpa accipi.q ſūt leua qa ſacrificātis uel ꝑcātis latus leuū dextrū ē eius:q poſtulata largiť.ex hac auguriï cōſuetudie dixit ēnius.cōtonuit leuū bñ tēpeſtate ſerēa:& enniū emulatus Vir.cecinit ī ſerio ope.ſubitoqꝫ fragore itonuit leuū.ſignificari uolēs ſiniſtrū hoc ē pſperū factū eē auguriū:E cōtrario græcis & barbaris dextra meliora uidēť q̄ ſiniſtra.Vñ hōericus aiax.neſcio qd hoc mō nūciat. pſpa iupiter his dextris fulgoribus edit:q̄q̄ hađ ignorāus ut iqt .M.Tullius li.ii.de diuinatiōe q̄ bōa ſint ſiniſtra dici ēt ſi dextra ſint. SPES cōpēdii.lucri:cōtra diſpēdiū ſignificat detrimētū. LVpus.nomē ppriū negociatoris:Alias dř iſtrumētī uncinatī. qđ uulgus ligua uernacula graphiū uocat: palladius lupos ſerrulas māubriatas iterꝑtať nūeratqꝫ iter ruſtica ſerramēta:alias lupos dicius frēos:& lupata iuxta illđ.accipit ore lupos:de lupo piſce & aīali q̄d ruri pede nēo ē q neſciat. MAgnarius.nō a regiōe q̄ magneſia dř icliatū ē hoc nomē:ſed a magno magnitudieqꝫ negociatiōis ueluti ſamigeratus.clarus ī obeūdis magnis mercaturis. COMmodū:nōpaꝝ multæ pticulæ ſūt ī latīa ligua uſitatiſſime qdē:ſed paucis bñ cognite itellectæqꝫ:ſicut ē aduerbiū hoc cōmodū:Qđ ſignificat tūcid tpis.eo momēto:q dictiōe nō ſolū Apuleius nř ſepicule.ſed & Plau.&.M.T.Gel.& oīs claſſicoꝝ ſcriptoꝝ ordo uſus ē.Dōatus enarrās illđ Terētianū ex phurmiōe: id cū hoc ag:bā cōmodū dixit āduerbiū eē tpis.& tātū ſignificare.idē aliubi aptius & plāius. expōit cōmodū huc aduerterat.ipſo eodēqꝫ tpe. ADbalneas:pprie & ſignificāter fœminino gñe balneas publicas appellāus.cū priuata neutro gñe balnea appelliteť.Qđ docet.M.Varro:& ita fere ſp ap ido neos auctores iuēies dici p publicis thermis.At tñ.M.T.balneas uocat balnea marci bruti priuata:ſic .n.ait i.ii.de oratore:q̄ multa de balneis:q̄s nup ille uēdiderat:Idē i orone p cluētio eas iqt balneas nō ex libris pris ſed ex tabulis & ex cēſu q̄rere.græci βαλανεῖον appellāt ab eo qđ anxietatē pellat ex aīo qđ & diuus Aug.teſtať li.ix.cōfeſſionū:& nos fuſius ſcripſimus i cōmētariis Sue. unde nři balineū dīt:& p ſyncopā balneū. ECCE.ppriū Cic.& Virgilii hoc ē i rebus i puiſis & repētinis:ut ecce āt gēini a tenēdo.& ecce trahebať paſſis priameia uirgo. PALliaſtro.a pallio:q̄ græcoꝝ ueſtis ē:ut toga Rōanoꝝ:icliať palliaſtrū.Cuiuſcemōi noia autumāt grāmatici ſignificare diminutionē: & pfecto q̄dā ſūt i aſter uel i aſtrū deſinētia:q̄ diminutiōis regulā ſeruāt:ut ſurdaſter q̄ſi ſubſurdus:& recaluaſter modice caluus.Ci.i.v.tuſculana:Erat iqt ſurdaſter.M.Craſ.i leuitico ait moſes.& ſi a frōte ceciderit pili recaluaſter & mūdus ē:uñ & recaluatio dcā nō plenū caluiciū ſed puſila capilloꝝ deglabratio.itidē palliaſtrū accipi uř p pallio mutilo & breuiculo:cōpluſcula tñ ſūt ex hoc icliatu deriuata.q̄ imitationē potius ſignificāt q̄ diminutionē:ut piaſter.q̄ nō pua pius ſignificať:ſed ut ait Pli.li.xvi.nihil alid ē q̄ prius ſilueſtris mira altitudie:Ita apiaſtrū.Qđ herbe gēus meliſſophylō higius uocat:Ita mētaſtrū q̄ mēta ſilueſtris ē:cōſimiliter a Cic.dř fuluiaſter & ātōiaſter.cōtra Pri. ſniam:q̄ſi fuluiæ antoniiqꝫ imitator:& a Ter.i adelphis paraſitaſter dictus nō tā puus paſitus q̄ emulus imitatorqꝫ paſitoꝝ de palliaſtro i floridis.Ni zeno pcictu palliaſtri magiſtratū i ſecreto deſcēdiſſet. SCiſſili.lacero. &

Margin: Phāio q̄. Siniſtræ aues ſalutares. Leua fulmina. Lupus. Magnarius. cōmodū. Balneæ. Balnea. Surdaſter. Recaluaſter.

diuulſo.alias ſciſſile dr̄ ut fiſſile.q̄d facile ſcidi pōt. SEmiamictus:ex hoc apte liq̄t palliaſtrū puſillū
Luron. & breue palliū ſignificare:quo Socrates nō totus ueſtiebaſ:ſed ſemiueſtitus cōſpiciebaſ. LVrore.
ſq̄llorē & pallore buxāti:ē.n.luridus ſupra modū pallidus.Vñ rana lurina uarrōi.& ueṅéa Lurida poe
Defor/ tis dr̄ īr. DEformatus.ſentus.icultus & de hōeſtamēto formæ demutatus.Alias deformare ē figura
mare. re fabricare:& noua forma īſignire.uiĉtruuius i.v.tragicæ ſcenæ deformāſ colūnis.ſignis.& regali/
bus rebus. STIpes erogare.ſignificat cōtubernalē ad icīſtas hoc ē egeſtatē fortūæ fulminātis ſeuitia
redactū eē adeo ut mēdicare coge

ſtipes ī triuiis erogare:hūc talē q̄q̄ neceſſariū:& ſum/
me agnitū:tamē dubia mente propius acceſſi.Hemin
q̄ mi Socrates quid iſtud? quæ facies? quod flagitiū?
At uero domi tuæ iā defletus & cōclamatus es. liberis
tuis tutores iuridici ꝓuincialis decreto dati, uox præ
ſolutis feralibus officiis.luctu & merore diuturno de
formata:diffletis pene ad extremā captiuitatē oculis
ſuis:domus infortunium:nouaꝝ nuptiarum gaudiis:

reſ:qđ gēus hoies Plau. elegāter
appellat mēdicabula. & laberius
Mendici mēdicitatē dixit mēdicimōiū:itri
moniū. uiis āt potiſſimū mēdici ſtabulāſ
ut pote locis freq̄ntioribus pq̧ ul
tro citroq̧ cōmeāt hoies negocia
obeūtes.q̄q̄ neceſſariū: q̄uis mihi
neceſſitudīe cōtubernalitateq̧ cō
cīūctū:& cōſeq̄nter cognitiſſimū.
Neceſſa/ Neceſſarii.n.dr̄ īr.q iure affinitatis
rii. familiaritatis ue cōiūcti ſūt:ut do
Facies. cet Gel.li.xii.noctiū atticaꝝ.Quæ facies.Admiraſ ī Socrate cōtubernali tātā deformitatē.tātāq̧ uul
Corpore tus ac totius corpis illuuiē ē.n.facies formo oīs & modus & factura q̄dā corpis totius a faciēdo dicta
aquilo. auctor Gel.li.xii.Plau.quoq̧ i pēulo faciē ꝓ totiꝰ corpis coloriſq̧ hitu dixit hiſuerſibus:Sed caꝝ nu
trix q̄ ſit facie mihi expedi.ſtatura nō magna.corpe aq̄lo ē:Aq̄lū corpus a colore aq̄lo dictū: q fuſcus
ē.& ſubniger ab aq̄ noiatus:cæteꝝ quottidiāæ locutiōis cōſuetudo faciē uſurpat ꝓ oris ſpē qđ græ
ci πρόσωπον dīit:ī quo ſignificatu ē illđ Pli.ex.xi.facies hoī tātū.Cæteris os aut roſtra. DEfletus.
deploratus delamētatus:pticipiū ab eo qđ ē fleor ut ait Ser.Vir.tū mēbra thoro defleta reponūt.
Concla/ CONclamatus es.tāq̄ deuita tua trāſactū finitūq̧ ſit.Dōatus enarrās illđ Terē.ex eunucho. Iā cōcla/
matum. matū ē mō īterp̄taſ trāſactū ac finitū.ut corpa.nihil reliq hēnt ad uitæ officia.mō māifeſtū.ut ī cōcla
matis funeribus.nulla dilatio ē doloris ac luctus.cōclamatū ꝓ ſatis deploratū ſatiſq̧ uociferatū eſſe
expōit:Ser.uero ī expoſitiōe illius hemiſtichū ex.vi.æneī.ps calidos latices.ait morē fuiſſe ap̄ ueteres
ut morturi calida aq̄ ablueréſ.& p̄ iterualla cōclamareſ.ppea.q̧ ſolet plerūq̧ uitalis ſpūs excluſus pu
tari:& hoies fallere:lōq̧ſeruabāt cadauera ſeptē diebus.& calida aq̄ abluebāſ.& poſt ultimā cōclama
tionē cōburebāſ.& hic tractū eē refert illđ Terētii.Deſine iā cōclamatū ē:cōſimile ē illud Lucā ex ſe
Iuridicuſ cūdo pharſali.v.Corpa nō dū cōclamata iacēt. IVridici ꝓui.Iuridicus ꝓuicialis ſignificaſ.is mſa/
ꝓuicialis tus.q ius dicit i ꝓuicia:ſiuē is p̄tor ſit ſiue ꝓcōſul.ſiue p̄ſes.ſiue alius q ꝓuiciā regat.titulus ē ap̄ iuriſ
cōſultos de offō iuridici alexādriæ:Vbi ſic ait Vlp.Iuridico q alexādriæ agit datio tutoris cōſtitutiōe
diui Marci cōceſſa ē.Sēſus ē datos eē tutores filiis Socratis:q demortuus credebaſ.ex auctoritate de/
cretoq̧ iuridici.q ꝓuiciā illius p̄rīā regebat:nā ut refert Vl.titulo de iuriſdictiōe iudicū.Ius dicētis la/
tiſſimū ē:nā & pupillis nō hn̄tibus tutores cōſtituere pōt.Tutores āt ſūt ut docet Paulus li.xxvi.Di/
Tutores. geſtoꝝ q ui ac p̄tātē hēnt tuēdi eū:q pp ætatē ſuā ſpōte ſe defendere neq̄t.dicti q̄ſi tuitores atq̧ defen
Analogi/ ſores.mutus & ſurdus tutor dari nō pōt:Tutoꝝ alii legitimi:Alii fiduciarii.Alii honorarii nūcupa/
ſti. ti:Analogiſtos ſiue Analogos appellat tutores Iuliāus iuriſ.eos q nō teneſ reddere rōnē Admiſtra/
tutores q tæ tutelæ:ius dādi tutores datū ē.ut ait Vlpiāus oībus mḡratibus municipalibus.p̄tor ipſe ſe tutorē
Liberi. dare nō pōt.Illud ſp cōſtitit p̄ſidē poſſe tutorē dare tā abſentē q̄ p̄ſentem:& tā p̄ſenti q̄ abſenti:necnō
ignorāti & iuito. LIBEris.Liberꝝ appellatiōe:nō ſolū filii ſed & nepotes cōtineſ.ut tradit Vlpia/
nus titulo de teſtamentaria tutela.liberos ſcđm Caſſiū & ultra trinepotē accipimus.Antiq oratores
hiſtoriciq̧ etiā unū filiū filiā ue liberos multitudinis numero appellauerūt Sepronius Aſellio libro
reꝝ geſtaꝝ quīto de Tiberio Graccho ita ſcripſit.orare cœpit ut ſe defenderent.Liberoſq̧ ſuos eum
quem uirilis ſexus.tū i eo tēpore habebat ꝓduci iuſſit populoq̧ cōmendauit ꝓpe flens. FERAli/
bus officiis.feralia officia appellamus:q̄ īferis defunctiſq̧ exhibenſ.ſcribit Ouidius i ſecūdo faſtoꝝ
Feralia. feralia dici diē in menſe februario:qua feruntſ iuſta manibus parentū.Et celebratis parētalibus pla
cāt aīas defunctoꝝ:feſtus quoq̧ Pōpeius ait feralia eſſe feſta ſacrata diis māibus a ferēdis epulis: uel
a feriēdis pecudibus appellata:hic ſedera feralia.& tedas ferales.& arma feralia dixit:Lucāus ꝓ mor
tiferis & pnicialibus.Et ferales cultus Ouidius ꝓ funebres & lugubres:Vxor apđ ueteres decē mē/
ſes a funere maritali lugebat maritū.qa Annus id tēporis erat decimeſtris.ut docet Ouidius:ſcribit
Seneca libro ſeptio epiſtolaꝝ.Annuū tēpus fœminis ad lugendū cōſtitutū fuiſſe a maioribus nō ut
tādiu lugerent:ſed ne diutius:Viris nullū lugendi legitimū tempus eſt.quia nullū eſt honeſtū:lugē
tes diebus luctus erāt ī pellibus. DEFORmata.deturpata.ſordidataq̧. DIFLEtis oculis.Tādiu
tāq̧ cōtinenter defleuiſſe fœminā ſignificat.ut pene luminū oculoꝝ captiuitatem orbitatēq̧ patere
tur:in hanc ſententiā Quintilianus in declamatione quæ inſcribitur inſepultus ſic inquit.Cognita
clade rariſſimi uxor exēpli totos effluit oculos.fontēq̧ illū perenniū lachrymaꝝ tātū cecitas cluſit.

A SVIS parentibus.patre & matre.interdū parentes uulgari more ut ait diuus Hieronymus dicū Parentes
tur affines:& cognati.& ita nos uulgo uernacula lingua ſermocinātes uſurpamus.ī hoc ſignificatu pa
rentes appellat ſpartianus cū ait oībus parentibus ſuis tantā reuerentiā.quantā priuatus exhibuit: p̄
terea appellatiōe parētū oēs ſuperioris gradus uſq̧ ad tritauū quidā appellari aiunt. ſed caius caſſius
cui Vlpianus aſtipulat̄ oēs in infinitū dici parētes aſſeuerat. NOuaȩ nuptiaȩ gaudiis:Luctus finie
bat̄ nuptiaȩ cā. HYlarare īfortunū.Ex hylarare.& diſcuſſo pectoris nubilo diſſerenare:ac nouā i/ Hylaria

a ſuis ſibi parentibus hylare cōpellitur.At tu hic larua
le ſimulachrū:cū ſummo dedecore noſtro uiſeris. Ari
ſtomene inquit ne tu fortunaȩ lubricas ambages:& i
ſtabiles icurſiōes:& reciprocas uiciſſitudines ignoras?
& cū dicto ſutili centuculo faciem ſuam. iam dudum

miſſa hylaritate diſcutere:& in le
titiā gaudiūq̧ demutare. hylaria
ueteres diē appellauerunt.viii.Ka
lendas apriles:quo ſit equinoctiū
uernū : quo primū tēpore ſol diē
longiorem nocte p̄tendebat:per
inde ac tūc primū exordiū leticiæ
& hylaritudinis celebraretur.au/
ctor Macrobius. hæc hylaria ſi/
gnificauit uopiſcus ſic ſcribens.in aureliano.hylaribus qbus oīa feſta & fieri debere ſcimus & dici im
pleris ſolēnibus. SVis ſibi.Vetus locutio ē.ita Terētius ſuo ſibi hūc gladio iugulo.ubi exponit Do/
natus ueteres ſic ſolitos loq. LAruale ſimulachrū.Auguſtinus in nono de ciuitate dei : Martianus Laruæ.
capella in nuptiis philologiæ.& noſter Apuleius in demōio ſocratis laruas dici tradūt aīas hoium de
prauatas & malis uitæ meritis maculoſas:q̄ a corpore ſeiugatæ terriculamētū ſunt mortalibus & oc
curſacula nocturna.hinc laruale ſimulacrū dicit̄ deformatū pallēs luridū euiſceratū emaciatū.ac p̄r/
ſus horrēdū:ſicuti larua ē:ī priapeiis ſcriptū ē.ad me nocte ſolet uenire & affert pallorē maciēq̧ larua
lē.ubi annotādū in carmine phalecio larualē p̄nūciari debere p dieresim.a larua laruati dicūt̄ furioſi. Laruati
& mēte moti q̄ſi laruis exciti.Apuleius in apologia:hūc deniq̧.q laruā putat ipſe ē laruatus idē tertiū
īquit mēdaciū fuit macilētā uel oīo euiſceratā formā diri cadaueris fabricatā p̄rſus horribilē & larua
lē:in hāc ſniam ē illud ſidōii apollinaris.facies ueluti umbris meſtificata laruaIibus apud oratiū q̧ ne Vmbræ
ſcio an aliubi facile repias larua accipit̄ p p̄ſona ſicut uulgo uſurpat̄ eo uerſu.nil illi larua aut tragicis laruales.
opus eē coturnis. ARIſtomene.uocatiuus caſus ē:q apud ueteres ſalutatorius quoq̧ uocabat̄. uer Salutato
ba ſunt ſocratis reſpōdētis amico ariſtomēi.ita.n.noīabat̄ ſermociator hic itroductus a lucio noſtro. rius ca/
FORtunaȩ lubricas ambages.ſæpe dixius.ſæpe annotauimus fortunā uolubilē uagā icōſtātē:Lu ſus
bricā brutā appellari:quā antiq ſine pedibus eē dixerūt.eāq̧ i pila ſtātē figurātes manuatā pēnatāq̧ fe Fortuna
cerūt:q̄ cū manus porrigit pēnas quoq̧ cōpræhēdere nō ſinit fortunaȩ āt pluraliter dixit.quia multi in pila
plex eſt multinominiſq̧ fortuna ſicuti a nobis ſcriptū eſt in libro de felicitate:refert Macrobius ſimu ſtans.
lacra fortunaȩ apud antiū prouenire ſolita ad danda reſponſa papinius quoq̧ ſiluula quadā præneſti
nas ſorores appellauit fortunas:q̄ apud p̄neſte ſub effige ſoroȩ colebant̄.Romæ fuit ara malæ fortu Preneſti/
næ in exquiliis.& nos olim ludētes ſcripſimus in libello ellegiaco.eſt fortuna mala.eſt cōuertens. eſt næ ſoro/
bene ſperans:fortis habet nomē maſcula culta dea eſt.ut tua multiiuga ē uaria & numeroſa poteſtas res.
ſic ſunt multa tibi nomina facta dea.in coelo ē αγαθη τυχη και κακη τυχη.i.bona fortuna & mala
fortuna.auctor Iulius firmicus:alias fortunæ p̄diuitiis opulentiiſq̧ accipiunt̄. CVM dicto.freqns
& pene peculiaris Apulei locutio:q̄ ſignificat ſtati:poſt uerba:& uix dū finito ſermōe. SVtili cētu/
culo:qd̄ ſupra palliaſtrū ſciſſile dixit:mō ſutilē cētuculū appellat a cētōe υποκοριστικως.i.p dimi/ Centun/
nutionē deducto uocabulo.ē āt cēto ueſtis craſſior uiliorq̧ ex pānis diuerſoȩ in unū cōſutis coagmē culus.
tatiſq̧:cuius uſus ī re militari apud ueteres fuit frequētiſſimus ad icēdiū arcēdū:hic p̄cipit uegetius Cento.
liiiii.turres & uineas q̄ machiæ ſunt militares cētōibus eē aut crudis coriis extrinſecus opiendas cō
muniēdas ue.ne imiſſo cōcremēt̄ icēdio.Cæſar quoq̧ cōmētario belli ciuilis pōpeiāi ſecūdo refert ī
oppugnatiōe maſſaliæ turri latericiā a ſuis ſtructā fuiſſe:cui cētōes iſup iniecerūt:ne aut tela tormē/
tis miſſa tabulatiōē p̄frīgerēt:aut ſaxa ex catapultis latericiū diſcuterēt:idē īſtructura muſculi:q̄ & ip
ſa machia oppugnatoria ē.ait coria iducta fuiſſe ſup coria cētōes iniectos.ne igni ac lapidibus corru/
peret̄:Docet portius Cato cētōes fieri ex ueſtimētis familiæ ueteribus.cū ait quotiēſcūq̧ tunicā aut
ſaga familiæ dabis prius ueterē accipito.unde cētōes fiāt:Macrobius ī primo ſaturnaliū cētōes acci/
pit p ueſte ſtragula lectoq̧ opimēto:cū ait ſcrophæ cadauer ſub cētonibus collocat.ſuper quos oxor
cubabat:laus ſarcinatoris eſt ſi bene cētonē ſuere nouerit:quia ex diſſimilibus minutiſq̧ conſarcinat̄
hinc illud lucianū ſarcinatorē eē ſummū ſuere cētonē optime:cōſimiliter cēto apud Iuuenalē accipit̄
p ueſtitu familiari craſſo.& ſordido ſic ſcribētē:ſtrauit calidū ueteri centōe lupanar. Centonibus.n.
inuoluta ueſtitaq̧ meſſalina ibat in luſtra ne agnoſceret̄.Seneca quoq̧ in.xi. epiſtolarum ait diurnū
accipit in centuculo dormit.ubi centuculus pro uili.& plebeia ueſte ſtragula uſurpatur frōtinus & li
uius centunculos accipere uident̄ pro dorſualibus & inſtratis iumentoȩ.a ſimilitudine ueſtis centū
culi.herba centunculus dicta de qua ſcribēs Plinius noſter inuit cētūculū eē penulā:cuius uerba ſub
ſcripſi ex uolumine.xxiiii.q̄ ſunt hæc.itali centunculū uocāt roſtratis foliis ad ſimilitudinē capitis pe

BIBLIOTHECA NAZ[IONALE]

Cento nulanĩ iacenté in aruis:pterea cento ut ſcienter docet auſonius ẽ opuſculũ ſtructũ ex uariis diuerſiſq́
nuptialis carminibus. Cuius ſtructura ita ſolidaẽ.ut coeant aut ceſi duo uerſus.aut unus & ſequés cum medio
homero ná duos iuncti locare ineptú eſt.ita ipſe centoné formauit nuptialé ex filis poematis maroniani con/
centones ſutũ.hinc homerocentonas & Virgiliocentonas legiſſe ſe ſe diuus Hieronymus refert in prologo ue
teris inſtrumenti ſignificare uolens opuſcula contexta ex Homeri Virgiliiq́ carminibus tranſducta
accõmodataq́ ad ſenſum conditoris. Sutilis autem dicit centiculus conſutus contextuſq́ a ſuendo
cymbá charonis ſutilé uocat poe/
ta hoc eſt ut exponit Seruius itex
tá ſutáq́.

punicãté præ pudore obtexit.ita ut ab umbilico pube tenus:cætera corporis renudaret. Nec deniq́ ꝑpeſſus ego tã miſeꝶ erũnæ ſpectaculũ:iniecta manu ut adſurgat:enitor. At ille ut erat capite uelato:ſine inqt. fruaẽ diutius tropheo fortuna:qđ fixit ipſa.effici ſequaẽ. Et ſimul unã ex duabus laciniis meis exuo.cũq́: ꝑpere ueſtio dicam:an ne cõtego:ẽ & illico lauacro trado: qđ unctui.q, terſui ipſe præminiſtro. ſordiũ enormẽ eluuié operoſe officio. Probe curato:ad hoſpitium:laſſus ipſe fatigatũ egerrime ſuſtinãs perduco:lectulo refoueo.cibo ſatio:poculo mitigo:fabulis permulceo. Iam ad lubẽtia procliuis eſt ſermonis & ioci:& ſcitũ ẽ cauillũ: Iã

PVnicá ꝑ pudore: Ru
Punice/ benté ob uerecundiá.puniceus.n.
us color ruffus eſt.& exuberátiá ſplé
Color. doréq́ ſignificat ruboris.græce di
ciẽ φοινικοῦσ auctor Gellius in
ſecundo. facies auté pudibũdi ue/
recundiq́ hominis erubeſcẽte cõ
ſueuit:quoniá ut inquit Ariſtote
les in problematis ſanguis de cor/
de in oẽs corporis partes diffun/
diẽ pudẽtibus.ita ut ſuperficiem
occupet:eſt auté uerecũdia bonũ
ut dicit Seneca in adoleſcente ſi/
gnũ: & ut dicere ſolebat cynicus
Rubor diogenes. Rubor uirtutis ẽ color.
uirtutis nihil fuiſſe mollius ore põpeii an/
color. notauerunt eruditi qui nunqum non coram pluribus.erubuit.utiq́ & incõtionibus: plautus in aſi/
naria uerecundum eſſe decet adoleſcentem argyrippe: Quintilianus uerecundiam.uitium eſſe dicit
ſed amabile.& quod uirtutes generet. PVbe tenus. Vſq́ ad pubé.hæc particula iungitur cum abla
Tenus. tiuo ſingulari numero:ut capulo tenus abdidit enſem:plurari uero cum genitiuo:ut crurum tenus
a mento pale iria pẽdent.quo in loco ut Priſcianus oſtendit.uſus eſt poeta helleniſmo. Plinius quoq́
dixit corporum tenus curioſus. FRVAtur tropea fortuna. Verba ſunt ſocratis erumnoſi ariſtome
ni reſpõdentis ſinendum eſſe fortuná de ſe ipſo triumphare & ipſo tropeo diutiſſime frui:tanquam
Tropea ipſe ſit tropeum fixum a uictrice fortuna:ſicut tropea figi ſolebant a uictoribus ut eſſent monumen
monu/ ta uictoriarum ſempiterna:quæ uetuſtate conſumpta nephas erat refici ac reſarciri:ut docet Plutar
méta ui/ chus.in quæſtionibus. De tropeis affatim ſcripſimus in primo tráquilli.commentario.illinc poteris
ctoriæ. ſiquid deſideras mutuari. Ex duabus laciniis. Veſtibus.eſt autem proprie lacinia ut iquit ſeſtus Põ
Lacinia peius pars ueſtimenti flexuoſa ſinnuoſaq́.unde laciniosum deriuatur. Quod tortuoſum implicatũ
Lacinio/ que ſignificat hinc laciniosa oratio Hieronymo laciniosus fibris ſpondios in oſtreis Plinio laciniosa
ſum. conuallis Apuleio dicta & aduerbium inde fit laciniati. Quod ſignificat lacinias columella præcipit
Laciniati Gregem pecoris ouilli i lacinias diſtribuendum.hoc eſt in particulas & ut aduerbialiter dicam parti
culatim. Videlicet a laciniis:quæ partes ſunt ueſtimentorum:& interdum pro tota ueſte accipiutur.
Quod curſui. Emenda quod terſui ſignificat enim ſe miniſtraſſe amico balnei utenſilia. Videlicet
ampullam oleariam:& ſtrigilem.& lintea teritoriá quibus ad tergendum utebantur. ENOR mé
Eluuies eluuiem:immodicam ſpurciciam & illuuiem. Plinius iuuenalis eluuiem dixere feculẽtiam cloacalé.
PRObe curato.cũ diligẽter elocutus curatuſq́ eſſet. LEctulo refoueo.cibo ſatio omioteleuton.
Et omioptoton.q̃ latine dicũẽ ſimiliter deſinẽs ſimiliter cadẽs exornatiões ſunt.q̃ rarẽter iterſparſe
cõcinioré faciunt feſtiuioremq́ elocutioné:in quibus nitidus eſt:& præpollens Apuleius:ſi immodi
ce hæc fiant tranſeunt in uitium ut in quarto Rhetoricoꝶ proditũ eſt.ideoq́ dixit. Au. Gellius.inſi/
pida & inertia & puerilia eſſe id genus in collocandis uerbis ſcitamenta:ſi immodice fiát & rácide:ſi/
cut facetiſſime luſit lucilius.ſed ad ꝑpoſitũ.oĩs aĩ impetus oĩſq́ triſtitia cibo mollië.potuq́ diſcutië.
uinum diſſipat curas edaces.ut ait Oratius.& Plinio teſte ſomno ẽ accommodatum ac ſecuritatibus
& hoc fuit illud poculum nepentes.quod Helena illa homerica thelematho miniſtrauit: Quod obli
uionem triſtitiæ ueniamq̃ afferebat. Quod utiq́ foret cunctis mortalibus ab helena propinandum
ſed de hoc nepenthe:quod ſine luctu ſignificat.plura in libro annotationum. AD lubẽtias. A lubẽ
Nepen/ do ſiue libendo lubentia & libentia dicta eſt:ut docet. M. Varro libro ſecundo latinæ linguæ:plautus
thes. in aſinaria lubentioré te faciá:q̃ lubentia eſt:lubẽtias appellat hilaritates læticias.& uoluptates ſermo
num & iocorum:ad quas iam procliuem factum eẽ ſocraté ſeiugata pauliſper triſtitudie ſignificat.
A. Gellius in.xiii. Ná cui lubẽtiæ gratiæq́ oẽs cõuiuioꝶ icognitæ ſint.quiq́ illaꝶ oio exps ſit. SCI
Lubẽtiæ. tũ cauillũ. Elegans & faceta cauillatio iocatoq́.cauillũ eni pro cauillatiõe.& irriſiõe accipiẽ. auctor fe
Cauillũ. ſtis & cauillari eſt iocari: Quæ græci ſoſphiſmata uocant Cicero & Seneca cauillationes interp̃tátur.

dicacitas tinula: cũ ille imo de pectore cruciabile ſuſpiriũ ducens: dextra ſeruiente: frontẽ replaudens: me miſerũ infit. qn dũ uoluptatẽ gladiatorii ſpectaculi: ſatis famigerabilis cõſector: in has erumnas idici. nã ut ſcis optimæ ſecundũ quæſtũ macedonia ꝓfectus: dũ mẽſe decimo ibidem attentus nummatior: reuertor: modico prius q̃ lariſſam accederem: per tranſitum ſpectaculum obiturus: in quadam auia & laciniosa conualle a uaſtiſſimis latroribus obſeſſus: atque omnibus priuatus tandem euado: & utpote ultime affectus: ad quandam cauponam Meroen anum: ſed admodum

DICAcitas tinnula. dicacitas ſicuti docet Quintilianus in. vii. ꝓprie ſignificat ſermonẽ cũ riſu aliquos inceſſentẽ: ideo demoſthenẽ urbanũ fuiſſe dicunt dicacẽ negant: adicendo ducta ẽ: hac putiſſimũ utunt̃ ſcurræ: Vnde dicacitas ſcurrilis appellata. q̃ oratori magnopere fugiẽda eſt. Duo ſunt genera faciarũ ut iquit Cæſar & Ciceronẽ i. iii. de oratore alterũ fuſum: Alterũ ꝑ acutũ: illa a ueteribus ſupior cauillatio. hæc altera dicacitas noiata ẽ: Apud ueteres ganio ꝑcõe nemo dicatior fuit: de quo multa lucilius: de quo nõ pauca. M. Tullius in oratione pro. Cn. Plãco. hic naſicæ nõ pepcit. idẽ. Mar. druſum hoiem potẽtiſſimũ dicacitate pulſauit idẽ. Lu. Craſſi & Mar. Antõii oratorũ uolũtates aſpioribus facetiis ſæpe pſtinxit ipune. TINnula. ſonora. & obſtrepa ſublatiore ſermõe. Tinnire ẽ ſonare uerbũ fictũ ex onomatopeia. Vnde tinnitus auriũ Plinius i. xxviii. qn & abſentes. tinnitu auriũ pſentire ſermões de ſe receptũ ẽ. FRONtẽ replaudẽs mãu re ꝑcutiẽs retegẽſque capillis reiectis: qđ i luctu triſtitiaq; uſitatum ẽ: plaudo enim quod & plodo dicitur manibus pulſo & ſtrepitũ facio. unde plauſus dictus: quo boni excipiebãtur cum mali exibilarẽt: hic cõplodere. ſupplodere. explodere. replaudere. deriuãt: q̃ iter ſe finitima. ut pote ab eodẽ fonte deriuata aliquo tamẽ iterſticio diſcriminant̃: qđ antiq̃rũ lectionũ curioſo facile liqt. & a nobis ꝑinde ut i legẽdo fuerint obuia annotabunt̃. INfit. iquit alias icipit. in carmie Neuiãno legimus fiere ipendio iſit pro fieri ipẽſe icipit. FAmigerabilis. iclytus. Clarus. opulẽtus. famigerabilis. n. & famigeratus i eodẽ ſignificatu ꝑ cognobilis & fama notus uſurpat̃: famigeratores ãt dicunt̃ rumigeruli: qſi famæ rumorũq; geſtores ſeminatores ue: de quibus Plautus i trinũmo. ego de uerbis eorũ famigeratorũ iſcius ꝑ filui amicũ caſtigarũ inoxiũ: qđ ſi exquirat̃ uſq; ad ſtirpẽ auctoritas. Vnde quicqd auditũ: niſi id appareat: famigerator næ ſit cũ detrimẽto & dãno. ERVMnas. Calamitates labore ſq;: aius equus optimũ ẽ erũnæ cõdimẽtũ. ut iquit plautinus ſeruus. SEcũdũ qſtũ. poſt factũ lucrũ: ſecũdũ. n. aliquãdo ſignificat iuxta & poſt. Liuius ſecũdũ orationẽ ꝑtoris murmur ortũ. idẽ i epiſtolis ſolitũ ſcribi ſecũdũ ſalutẽ teſtis & hiſce uerbis ꝑtores ſyracuſani Marcello ſecũdũ ſalutẽ ut aſſolet: ꝑ eo qđ ẽ poſt ſalutẽ. M. Tullius i epiſtolis ad qntũ fratrẽ: ille mihi ſecũdũ te & liberos noſtros ita ẽ. ut ſi pene par idẽ i ſecũdo officiorũ ꝑxie & ſecũdũ deos hoſes hominibus maxiæ utiles eẽ poteſt. i. poſt deos ſecũdũ flumia dixit Virgilius ꝑ iuxta. ſecũdũ aurẽ pugiõe ꝑcuſſum fuiſſe. M. Marcellũ ſcribit Seruius ſulpitius. Quod ſignificat iuxta aurẽ ſiue poſt aurẽ. Accipit̃ aliquãdo ſecũdũ ꝑ eo qđ ẽ ꝑ. ut ſecũdũ te litẽ do. pro te nouiſſima ẽ illa ſignificatio ſecũdũ Platonẽ ſecũdũ Ariſtotelẽ. Lucius ſecũdũ Emathiã lis tãta dat̃. græci i hac ſignificatiõe dicũt ut ait Priſciãus. κατὰ καὶ ἀντὶ. MAcedonia. caſus eſt ablatiuus olim emathia dicta duobus iclyta regibus. Philippo. & Alexãdro. quondãq; terrarũ iperio famigerata cui macedo deucalionis nepos nomẽ ididit. auctor Solinus i polyhiſtore. NVMmatior. pecunioſior. & nũmis ſaffarcinatus. Qui bene numatus eſt is more romano dicit̃ diues. ut feſtiuiter iocat̃. M. Tullius i epiſtolis ad trebatium. ſtoici uero dicũt omnes eẽ diuites: qui cælo & terra frui poſſunt. LAriſſam. ciuitatem theſſaliæ ſignificat. quã penſilẽ & pelaſgiam cognominant. a q̃ lariſſeus achilles dictus. Multas autem fuiſſe lariſſas ex multiplici lectiõe didicimus. fuit enim lariſſa in creta. & in aſia altera iuxta cymã: in agro quoq; attico lariſſa eſt. Tralliãus quoq; uicus nomine lariſſa. a qua lariſſius Iupiter cognomẽ ſumpſit. eſt & lariſſa pagus mõti hemo ſitutimus. quin ẽt in peloponeſſo argiuorũ arx lariſſa memoratur. quã cyclopes condiderũt. quos Caſterochiras ideſt uentrimãos uocant quoniam ſuo artificio alebantur. ob hoc lariſſeus apex appellatur a ſtatio arx argiuorum. qui alibi dixit cyclopum fabricata manu. OBiturus. aditurus ſpectaturus. AVia conualle: in acceſſa & difficili: auia enim loca dicuntur ſine uia. & ob hoc imperuia minimeq; commeabilia. Lucretius auia peridum peragro loca nullius ante Trita ſolo & homo auius lõgea uia remotus. idem auius a uera longe ratiõe uagariis hinc illud ꝑ annotationem ſiue traiectionẽ celebratum. auium dulcedo auiũ ducit. LAcinioſa. flexuoſa. & plicatili ſicut iam docuimus. VLtime affectus: ad extremam redactus calamitatem uel nimia laſſitudine defectus exhauſtus ue. MEroe: nomẽ eſt cauponæ ex re fictũ: tanquam eſſet mero biba ſicut apud auſonium iocus eſt: de fœmina bibaciſſima. cui ideo meroes nomen inditum faceti ſſime ludit: qa uinum dilutum nõ bibebat potare immixtum ſueta merumq; merũ: alias meroe iſula eſt clariſſima niliacarum inſularum. in qua & ciuitas cognominis a matre Cambyſæ regis nũcupata.

Dicacitas ſcurrilis

Faceciarũ genera.

Tinulus.

Replaudere.

Famigerabilis.

Famigerator

Secũdũ ſalutem.

Lariſſa multiplex.

Caſterochires.

Lariſſeus apex.

auia.

Meroe.

ſcitulam:deuorto.eiq; cauſas & peregrinatiõis diuturnæ:& domuitiõis anxiæ:& ſpoliatiõis diurnæ:apio. & dũ miſere refero:q̃ mẽini:illa me q̃ humãe tractare adorta:cenegrate atq; gratuite:ac mox urigine pcita:cubi ſuo applicat.& ſtatĩ miſer:ut cũ illa acqeui:ab unico congreſſu annoſam ac peſtilẽtẽ cõtraho.& ipſas etiam lacinias:quas boni latrones cõtegẽdo mihi cõceſſerãt:in eã cõtuli:operulas etiã quas adhuc uegetus:ſaccariam faciẽs merebam.quod me ad iſtã faciẽ quã paulo ante uidiſti:bona uxor & mala fortuna perduxit. Pol quidem tu dignus inq̃ es extrema ſuſtinere.ſi quid eſt tamẽ nouiſſimo extremius:qui uoluptatẽ uenercam:

SCitulã.Elegantẽ:& argutulã.nec.n.ad corporis formã referri põt:cũ eẽt anus:& interdũ hæc diminutiua urbanitatis & blandimẽti cã uſurpanẽ. DEuorto.diuertor accedo.ueluti ad diuerſoriũ:frequentiſſima apud Apuleiũ locutio.inde taberna diuerſoria plauto.in quã uiatores deuertunt.M.Tullius diuerſores decenter appellat eos:qui in tabernã cauponãq; diuertunẽ:& eſt ꝓprie uerbũ uiatorũ. DOmuitionis.Cõponunt dictiões ex duabus integris:ut tribunuſplebis.aut itegro & corrupto.ut maleuolus extorris:aut ex corrupto & itegro.ut noctiuagus.aut ex duobus corruptis.ut pediſequus.pinirapus.auctores Quintilianus.& priſcianus.

Domuitio. Domuitio copulatẽ ex corrupto & itegro q̃ſi domũitio.ſignificat autẽ reditũ ad pẽates.

Itiones. itiones autẽ dici ſicut reditiones & abitiones teſtis eſt Terentius.qui ait in phormiõe:hæccine erant itiones crebræ & manſiones diutinæ:hac dictione deinde ac elegãtiſſima utiẽ &.M.Tullius qui ſic ſcribit ĩ primo de diuinatione.ſed rhodiorũ claſſi ꝓpinquũ reditũ ac domuitionẽ dari.

Domicenium. domiceniũ nouo uocabulo finxit nõ magis licẽter q̃ decẽter epigrãmatiſta marcialis pro cena domeſtica. SPoliatiõis diuinæ.Lego diurnæ diurnã.n.appellat ſpoliationẽ.quã de die paſſus erat:cũ rarẽter hoĩes de die ſpoliari ſoleant nocturnæ uero ſpoliatiões & graſſaturæ ſint creberrimæ. CEnæ gratæ:ſenſus ſic ordinatẽ.applicat me cene gratuitatæ ꝓ qua nulla mercedula exigebatẽ. VRIgine pcita:ardore libidinis extimulata:& tẽtigine ueluti q̃dã cõcita.ẽ.n.urigo.Vrego q̃dã & pruritus libidinis ab urẽdo dicta. AB unico congreſſu.pudenter concubitũ ſignificat. ANnoſam ac peſtilentẽ:cauponã intellegit:ex cuius uetulæ concubitu ſe contagiõe quadã peſtilenti inceſtum eſſe ſignificat.

Anatis morbus. anatẽ ueteres appellauerunt morbum anuum ideſt uetularũ ſicut ſenium morbum ſenum.anus autem dicta eſt ab annorum multitudine.uel q iam ſit ſine ſenſu. Quod græce dicitur.ρουσ.anicularum enim propria eſt deliratio. IN eam cõtuli.ſignificat ſe ꝓ pcio concubitus quicquid ueſtium ſibi reliquærant latrones dono dediſſe cauponæ. OPerulas etiã ſcilicet contuli in cauponã.qua dictione ſignificat reculas quaſdam operoſe fabrefactas:quas acquiſiuerat dum exercet ſagariam negociationem.ab opera Hypocoriſticos fit opella & opula:quid autẽ ſit facere ſagariam copioſe explicauimus.in libro annotatiõum.ubi hic quoq; locus enarratẽ.uerum quia ut ait Plato nõ nocet bis idem dicere.& græcũ prouerbiũ eſt Διὸ καὶ τρὶσ τὸ καλὸν.i.bis terq;

Bis terq; pulchra dici. pulchra dicenda.ſcito ſagariam nuncupari negociationem uocabulo a ſagis inclinato.quãdo ſcilicet ſaga & alia id genus ueſtimenta emimus & diſtrahimus lucri faciundi cauſa.

Sagaria. Quod iuris cõſulti cuidenter docent:apud quos titulo pro ſotio talis caſus explicatur.

Caſus iuriſconſultorum. Quidam ſagariam negationẽ inierunt.alter ex his ad merces comparandas profectus in latrones incidit.ſuamq; pecuniam perdidit ſerui quoq; eius uulnerati ſunt.reſq; proprias perdidit:dicit Iuliãus damnum eẽ cõmune.titulo quoq; de tributoria actione ſic ſcribitur.duas negociationes exercebat puta ſagariam & lintteariam.dicitur

Lintearia autem ſagaria ſimpliciter & ſignificatur huiuſcemodi negociatio ſicuti nomine linteariæ intelligiẽ negociacio linteorum.itidem abſolute dixerunt argentaria ſequæſtriariam aliaq; conſimilia ſagariã autem q̃ ſaccariam legere malim quod ſi nihil placet immutare ſaccaria in eodem ſignificatu accipietur.quaſi a ſaccis deriuata:q̃ ſunt uiliora ueſtimenta.aliquãdo ſacci & per diminutionẽ ſaculi.& ſacelli ſunt nũmorũ receptacula.ut docet Pediãus Aſcõius Saccariũ Vlpianus titulo de cõtrahẽda emptione

Saccarius. accipit non pro negociatione ſaccorum.ſed pro baiulo ſcribens:ſiquid ex ſacco ſaccarii cecidiſſet. MErebam.parabã.acquirebam. BOna uxor:ironicos caupona ſignificatẽ:quæ illi fuit detrimẽtoſa.cuius concubitu perinde ac uxoris potius eſt. MAla fortuna: ꝓpter latrocinalẽ ſpoliationem Romæ fanum malæ fortunæ fuit in eſquiliis græce diciẽ κακὴ τύχη. Extrema:ſupræma:extima.

NOuiſſimo extremius.tanquam nihil peius deteriuſq; inueniri poſſit ea labe cladeq; quam perceperat ex cõplexu cauponæ.quod facinus illi extremũ & peſſimo peius fuit.quod & ultimo loco ꝑpetratũ cõtigit:

Nouiſſimum nouiſſimũ enĩ extremũ ſignificat.qđ uerbũ auctore.M.Varrone Lelius & ſenes aliquot quod nimis nouũ eẽt uitauerunt:& ſicut a uetere uetuſtus ac ueterrimus:ſic a nouo declinatẽ nouiſſimũ:quod ẽ extremũ:ſic ab eadẽ origine nouitas & nouitius autumat Gellius lib.ix.noctiũ attica.M.Ciceronẽ noluiſſe uti iſto uerbo tãq̃ nõ latino & iprobo.ſed qđ pace ueniaq; tãti uiri dictũ ſit.M.Tulliũ uſum eẽ hoc uerbo obſeruauimus.ſic ſcribẽtẽ in oratore.Nec in hac mõ re:q̃ ad uulgi ſenſum ſpe

ctet.& ad auriũ uoluptatẽ: quæ duo ſunt ad iudicãdũ nouiſſima.ueꝝ ſicut ille qui ſemel riſit nũquã
riſiſſe tradit̃.ita qui ſemel hac dictiõe uſus eſt haud immerito dici poterit:ea nunq̃ uſus fuiſſe.nã ut
inq̃t Aſconius ſemel uicinũ ẽ ad pene nũq̃. SCORtũ ſcorteũ.Scorta dici meretrices & ſcortari me/ Scortari.
tetriculas ducere nemo ẽ qui neſciat:a pelle quod antiqui dicebant ſcortũ ducto uerbo:quia ſicut pel
liculæ:ſubigant̃:ſcortea quoq; dicimus ea quæ ex corio ac pellibus ſunt facta.ĩde in aliquot ſacris ac
ſacellis nefas erat aliquod ſcorteũ adhiberi.proinde Ouidius in faſtis ait.ſcortea nõ ulli fas eſt inferre Scortea.

& ſcortum ſcorteum lari & liberis prætuliſti.At ille di
gitum a pollice proximum:ori ſuo admouens: & iſtu
porem attonitus:tace tace inquit:& circunſpiciens tu
tamenta ſermonis:parce inquit ĩ fœminam diuinam.
nequam tibi lingua intemperante noxam contrahas.
Ain tandem inquam potens illa:& regina caupõa:ʼ qd
mulieris eſt:ʼSaga inquit & diuini potẽs.cælum depo
nere.terram ſuſpendere.fontes durare:montes diluere
manes ſublimare.deos iſirmare.ſidera extinguere . tar
tarum ipſum illuminare.Orete inquam:oro te inquã:

ſacello. ĩ athelanis ſabulis licebat
antiquitus animaduertere ruſti/
cos iocularitet dicer̃ ſe adduxiſſe
ꝓ ſcorto pelliculã: Dõatus enar/
rãs illud ex eunucho forte habui
ſcortũ.ait abdomẽ qđ in corpore
fœminaꝝ patiens eſt coitus ſcor
tum ·dici uel ἀπὸ τοῦ χάιρειν.
quod græce palpitare. quod faci/
unt meretrices criſſando.ut ita cõ
cinioreẽ uenerẽ exhibeãt uiris: aut
ut ſibi abigãt conceptũ ſemẽ: qđ
in uulua fœminæ i ipſo coitu nõ
ſe mouentis inhereſcit: in cõmen
taris tranquilli docuimus ſcorta
dici diobolaria·quæ duobus obolis hoc eſt uiliſſima mercedula cõducunt̃:Vbi emendauimus locũ Diobolaria.
M.Varrõis mẽdoſiſſimũ.Feſtiuiter appellat Apuleius ſcortũ ſcorteũ meretricẽ Annoſam uietã defor
mẽ ĩ amabilẽ:pinde atq; eẽt iſtar pelliculæ & corii.Rugoſa.Flaccida.Lãguida.Minimæq; ſucculẽta:
meretrices ãt id genus ſordidæ duobus apud ueteres uocabulis elegãtibus appellant̃ ſcraſtiæ & ſcru
peæ:dicũt̃ ãt ſcractiæ ab excreãdo:qđ uitiũ ẽ ĩ uetula . ſcrupeæ uero ſiue ſcrupidæ a duritia moleſtia/ Scractiæ.
que lapidoſæ:q ſcruppi.& p diminutionẽ ſcrupuli dicũt̃:hoc ideo trãſeũter appoſui ut emẽdares ĩtel Scrupeæ
ligereſq; illud plautinũ:Quod refert̃ a Gellio .iii.noctiũ atti.ſtratæ ſcruppe deſtrato uuluæ ſordidæ
tu corrige ſcractiæ ſcrupeæ. DIgitũ a pollice ꝓximũ.ĩdicẽ ſignificat:quo ori ad moto ſilẽtiũ ĩdici/
mus cõmonemus ue:qđ maxĩæ ſalutare ẽ.unde & ſalutarẽ dictũ eẽ a uetuſtis ſcriptoribus exiſtimo ſi
cuti a tranqllo.q ait auguſtũ habuiſſe digitũ ſalutarẽ ſiniſtræ mãus ĩbecillũ:ubi nõ paꝝ multa digna
ſcitu Annotauimus.Marciãus capella:& ipſe ſic ſcribit:uerũ qdã reditus puer ad os cõpreſſo digito ſa
lutari ſilẽtia cõmõebat.is digitus in exprobrãdo & ĩdicãdo:unde ei ĩdicis nomẽ ẽ:plurimũ ualet:quo Salutaris
uſum eẽ optimæ craſſum oratorẽ Cicero Quintiliãuſq; notificãt. TV tamẽta ſermõis.ut tuto loq digitus
poſſet.ne qſpiã arbiter clãculũ arbitraret̃:ſic & captiuus.plautinus ſecede huc inq̃t ne arbitri dicta no/ index.
ſtra arbitrari queant.ſæpe.n.dicũt̃ uoces:q̃ poſtea mortiferæ fiunt ipſis ſermocinatoribus: redeuntq;
ꝓ iugulũ excipiẽtibus delatoribus.unde illud ĩ uſu uulgi frequẽs:plures necat lingua q̃ gladius. ſentẽ/
tiæ uulgari ſubſcribit uerſus ille ſentẽtialiter ꝓlatus ἡ γλῶσσα πολλοὺς εἰς ὄλεθρον ἤγαγεν.id/
eſt lingua multos egit ĩ pniciẽ. PArcẽ ĩ fœminã.Abſtine a maledictis fœmiæ:q̃ arte magica pollẽt
merito ueluti diuina metuẽda ẽ. NE quã noxã.aliqđ piculũ & detrimẽtũ alias noxa accipit̃ ꝓ cul/
pa & delicto.ut alibi latius explicauimus. AIN.ais ne. REgina.tãq̃ regia poteſtate pſtãs. Quid
mulieris eſt.ſcire te cõuenit.cũ interrogatio p obliquũ caſum maximæq; genitiuũ profert̃.cõtemptũ
ſignificari.ut qd hoc ẽ hominis. Quid mulieris.qd ornatus auctor Dõatus. SAga.ſagas dici mu Quid
lieres docet porphirio magicaꝝ herbaꝝ ſcientes tanq̃ ſatis agas & multũ agentes.tibullus pollicita ẽ mulieris
magico ſaga miniſterio.Lactãtius ſiue is lutatius eſt papinii ſtatii cõmẽtator ſagos clãgores ĩ octauo Saga fœ/
thebaidos interpretatur diuinos.unde pſagia prædiuinationes mentis dicta.Marcus Tullius libro mina.
primo de diuinatione ſagire ĩquit eſt acute ſentire:ex quo ſagæ.& ſagarii dicti qui ſcire multa uolũt. Sagi clã/
& ſagaces canes. CAElũ depõere.Quæ ĩpoſſibilia naturaliter ſunt.ait effici poſſe poſſibilia poteſta gores.
te & ui ſagæ mulieris:& hoc totũ decenter poſitũ eſt per antitheta ſiue contrapoſita.quæ in ornamẽ Sagarii.
tis elocutionis ut inquit Auguſtinus in.vii.de ciuitate dei ſunt decentiſſima:eſt & i hoc loco exorna
tio illa.quæ dicitur ſimiliter deſinẽs græce omioteleuton.eſt & figura grammaticalis diſſolutũ ſiue
diſiunctio:Quod græce dicimus dialyton:& aſyntheton. MONtes diluere.Quod ẽ aquaꝝ & li/
quoris. DEos infirmare.Mundior & purior lectio eſt infimare:Quod eſt ĩfimos facere.idem ait
ĩdemonio Socratis.ĩgenia illa ad beatitudinẽ ſublimatata ſint.Hæc ad miſerias ĩfimata:ſublimare ãt Infimare
& ĩfimare interſe oppoſita decẽter attẽde.ſicuti mães.& deos.mães.n.iferni ſignificãt.Dei uero ſupni.
de mãibus ſatiſmulta ĩ cõmẽtariis ꝓpriãis. Tartaꝝ.plato ĩ phedõe tartaꝝ eẽ ſcribit barathꝝ ĩ ꝓfun
do terræ & ĩferoꝝ:ex quo origo ſit oĩum aq̃rũ & fons:& quo cõfluãt flumia.qđ ĩpoſſibile ait eẽ Ari/ Tartarus
ſtotiles dissidẽs a pceptore li.ii.meteoroꝝ:poetæ tartaꝝ appellãt carcerẽ ĩferoꝝ.de quo Tertuliãus ĩ apo
logetico ſic:ĩ imũ tartaꝝ demerſerit:quẽ carcerẽ pœnaꝝ infernarũ cum multis affirmatis:A tartaro

tartareus & tartarinus deducit̃:hinc illud corpore tartarino prognata palude Virago Tartari origo
ut ait.M.Varro græca eſt.nãq; ἀπὸ τῆς ταραχῆς.i.perturbatione dicit̃:q̃a illic oĩa perturbata.uel a
πτοίου ταρταρίζειν quod ſignificat tremere & frigere:ex tartaro ut ait plauto:nunq̃ egrediunt̃ nocẽ
tes. AVLeũ tragicũ.Magna caligo uerbo℞:quibus ſubobſcure ſignificat talẽ de ſaga fœmia ſermo
cinationẽ magis tragicã eẽ:q̃ narrationi familiari accõmodarẽ.ideoq; remouendam eẽ ſuadet:nã dũ
auleũ tragicũ dimouẽdũ eẽ dicit & ſi parũ ſcenicũ cõplicandũ:intelligi uult talẽ narrationẽ eẽ ſeq̃ſtrã

auleũ tragicũ dimoueto: & ſipariũ ſcenicũ cõplicato.
& cedo uerbis cõmunibus. Vis ĩquit unum uel alterũ:
ĩmo pluria eius audire facta? nã ut ſe amẽt efflicti: nõ
mõ incolæ:uerum etiam indi:uel ethiopes utrique:uel
ipſi antichthones:folia ſũt artis:& nugæ meræ:ſed q̃d
in cõſpectu pluriũ ꝑpetrauit audi.Amatorẽ ſuũ q̃ i ali
am temeraſſet:unico uerbo mutauit in ferã caſtorẽ.q̃
ea beſtia captiuitati metuens:ſe ab inſequẽtibus repræ
ciſione genitaliũ liberat ut illi quoq; ſimile: q̃ uenerẽ
habuit ĩ aliã:ꝑueniret.Cauponẽ quoq; uicinum: atq;

Auleum Tragicũ.
dã:quæ tragico argumento cõue
niat tragiciſq; portentis:auleũ.n.
tragicũ dicit̃:quo ſcena ĩ agẽdis
tragediis exornat̃.Quod leuabit̃
tollebaturq; cũ finita fabula cã
tor dicebat ualete plaudite:hic il
lud oratii:ſi plauſoris eges aulea
manẽtis & uſq; ſeſſuri docet can
tor uos plaudite dicat:ait dõatus

Attalica.
aulea in ſcena ſterni ſolita.Quod
pictus ornatus erat ex attalica re
gia romã uſq; platus.annotauius
alibi aluea dici uela picta:q̃ alio
noie dicunt̃ periſtromata:& peri
petaſmata:ab aula attali regis aſie
qui populum romanum ſcripſit heredem:ait plinius in octauo attalum primum inueniſſe aurũ in

Sipariũ
texere in ueſtibus.unde nomen attalicis eſt:hinc illud ꝑpertũ porticus auleis nobilis attalicis. SI
parium ſcenicum:Feſtus & donatus ſcribunt ſiparium eſſe uelum minutum.ego exiſtimo non mi
nutum ſed mimicum legendum eſſe:ut ſit id quod Apuleius appellat ſcenicum.eo enim utebantur
mimi ſceniciq; artifices ad ſcenam uelandã quod populo obſiſtebat:& hæc ſiparia pro auleis etas po
ſterior uſurpauit:de hoc intellexit ſatyrographus poeta illo uerſu cõſumptis opibus uocẽ damaſip
pe locaſti ſipario ſignificat enim damaſippum mercedula conductum feciſſe hiſtrioniam: & egiſſe
fabulas ſcenicas.idem Apuleius in.x.ait conſimiliter auleo ſubduto & complicitis ſipariis ſcẽa diſpo
nitur:impreſſi codices pro auleo ſubducto habent auleo ſubducto:quæ dictio mendoſa expongẽda
eſt quidam ſiparium legunt cum iter.u.&.i.maxima cognatio ſit. Seneca in libro de tranquillitate

Supara
uitæ appellat uerba cothurno & ſipariis fortiora quæ grãdia ſunt & ſupra ſublimitatem tragicã eue
huntur.idem in.xi.epiſtolarum ait ſupara:unde per diminutionem ſuparia inclinari uidentur eſſe i
ſigne nauium alexandrinarum quibus ſolis licet ſuparum intendere quod in alto non oẽs habent
naues & lucanus ſupara uelorum dixit alias ſuparum ueſtimentum puellare lineus eſt de quo affra
nius puella non ſum ſi ſuparo induta ſim eiuſdem meminit plautus in epidico ſignificat Apuleius.
Symbolicos tollenda eſſe demedio ſermocinationis ea: quæ ad tragediam pertinent. Cedo. Dic.

Ethiopes
COmunibus.Quibus in comuni quottidianoq; ſermone uti ſolemus. Efflictum.Vehementer:&

Bipartiti
ardenter. ETHIOpes.utiq; Homerus in prĩo odyſſe ethiopas bipartitos eſſe auctor eſt alteros ad
orientem alteros ad occidentem ſpectare: ſic enim ait οἱ μὲν δυσομένου ὑπερίονος οἱ δ᾽ ἀνιόν
τος.idest ſolis ad occaſum quidam:quidam ſed adortum ſuper quo uerſu nõ parum multa ſtrabo
in primo geographiæ:ſunt autem ethiopes ut idem aſſerit ἔσχατοι ἀνδρῶν idest poſtremi homi
num plinius in quinto.ſic ait uerissima opinio eſt eorum:qui deſertis aphricæ duas ethiopas ſuppo
nunt & ante omnes Homeri qui bipartitos tradit ethiopas ad orationem occaſumq; uerſos:idem in
ſexto ethiopiam appellatam eſſe memorat ab ethiope Vulcani filio:alii a colore populorum quos ſo
lis uicinitas torret.Caſus refert Ariſtoteles in ꝓblematis cur etiopes ſint bleſis pedibus cãdidis den

Antichthones.
tibus longeuæ uitæ animo timidiore. ANthichthones.Qui habitant in zonachimerina hoc ẽ hie
mali:quos ſeparat a nobis torrida:ta appellantur antichthones ἀπὸ τὴν ἐναντίον χθόνα quaſi contra
riam terram habitantes.auctor probus:hos alio nomine græci ἀντοίκους uocant de quibus mul
ta Macrobius in ſecũdo in ſomnium ſcipionis:es his colligimus antipodas nõ eſſe antichthões:quos

Antipodes.
tranuerſos nobis ſtare autumat.M.Tullius inferiorem zonæ noſtræ partẽ tenentes:uerũ an oẽ poſ
ſint hi antipodes multa quæſtio eſt apud eruditos aliis aſtruentibus aliis deſtruentibus Marciãus an

Antici
tichthones ſeiungit ab anticis & antipodibus:cuius uerba hæc ſunt ex libro zeometriæ ãtici habi
tãt contrariã zonam qui infernatem nobis obuerſam habitant antipodes memorantur:qui contra
illos quos anticos dicimus antichthones appellantur. FOlia ſunt artis:idest leuia & nugatoria cõ
paratione eorũ:quæ maiora mirabilioraq; facit.ex artis magicæ potentia. INaliam temeraſſet: cũ
alia puella cõcubuiſſet. REpræciſione genitaliũ.eſopus ille e phrygia fabulator feſtiuiter refert Ca
ſtora ex genere quadrupedum degere ἐν λίμναις idest in lacubus : cuius genitalia medicis utilia
eſſe ferunt:qui ob id ſe peti gnarus abſcindens ſibi genitalia ita a perſecutionibus ſalutem cõſequit̃:

hinc illud Satyrographi.imitatus Caſtora qui ſe eunuchũ ipſe facit cupiẽs euadere damno teſticuli. Adeo medicatũ itelligit inguẽ:Plinius.&.M.Varro.fibros appellãt:q circa oras fluminũ extremas uideri ſolẽt.Vnde & nomẽ fibrũ.n.Antiq dicebãt extremũ:unde & i ueſtimẽtis fimbriæ.& i iecore fibræ dictæ:q̃ ſunt extremæ:Aĩal eſt horrendi morſus arbores iuxta flumĩa ut ferro cedit hoĩs parte cõpreſa nõ ante q̃ fracta cõcrepuerit oſſa morſu reſoluit:cauda piſciũ Caſtori ẽ:cætera ſpẽs lutræ pilus mollior pluma:Germãi biſerã uocãt:ex g'ie ſunt amphibiõ.ſic.n.philogræci uocãt aĩalia:qbus in aq & terra uictus ẽ:illđ annotatu ſcituq; dignũ.Qđ a ſeſtio diligẽtiſſimo medicinæ cõditore ꝓditũ eſt:Negat.n.teſtes amputari ab ipſo Caſtore cũ capitur.quin imo paruos eſſe ait ſubſtrictoſq; & adherentes ſpinæ.nec adimi ſine uita animalis poſſe:Veꝝ folliculos geminos ex uno nexu depẽdentes.qui amputentur.quorũ uis medica ſit.Caſtorea uocant medici:q̃ medenꝫ pluribus morbis & ĩprimis uertigini tremulis.neruoꝝ uitiis.ſtomachicis:paralyticis iſchiadicis:quos uulgus ſciaticos appellat:& opiſthotõis.Ita.n.dicunꝫ quoꝝ ceruix rigida & in flexibilis dolor eſt.qđ aliubi ſuſius uberiuſq; enarrauimus.Caſtorea magnificat Galenus adhibetq; pluribus medicinis.

Caſtor. Fiber. Bifera uocabulo Germanico. Amphibia. Caſtorea Opiſthothoni.

ob id emulũ deformauit i ranã.& nũc ſenex ille doliũ ĩnatãs uini ſui:aduẽtores priſtinos fece ſubmiſſus officioſis roncis raucus appellat.Alium deforo qdẽ: ꝙ aduerſus eã locutus eẽt:i arietẽ deformauit : & nũc aries ille cãs agit.Eadẽ amatoris ſui uxorẽ.ꝙ i eam dicacule probrũ dixerat:iam ĩſarcinã prægnatiõis obſepto utero:& repugnato fetu:perpetua prægnatione dãnauit. Et cuncti numerant:octo annorum onere miſella illa:uelut elephãtum paritura diſtenditur. Quæcum

Demiror Albertũ magnũ & Iſidoꝝ.q Caſtoris nomẽ a caſtrãdo deducãt:cũ dictio græca ſit:& ita a græcis paſſim noĩeꝫ:Nomen ãt græcũ etymologiã latinã nõ recipe ſat notũ eſt.& grãmatici ꝓdiderũt.memorãt qdã:qđ poſt amputationẽ genitaliũ ſi iteꝝ petaꝫ a uenatoribus erigere ſe ſe oſtentãtẽ nihil i ſe ꝑciſis teſtibus eẽ amplius expetendũ. Ob id emulũ.Emulatio.n.& ĩuidẽtia eſt iter uicinos eiuſdẽ artificii ꝓfeſſores.ut ĩqt heſiodus καὶ κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει καὶ τέκτονι τέκτων inuidet figulus figulo.& faber fabro.Emulũ aũt dici aliquãdo inuidũ aliquãdo ĩmitatorẽ ſciunt oẽs:& tradit Donatus i cõmẽtariis Eneidos: De emullatiõe.M.Tullius in quarta Tuſculana. SENEX ille.Caupo. DOliũ ĩnatãs uini.Deformatus i ranã caupo natabat i uino cõtra naturã ranaꝝ:qbus i aq̃ uita ẽ uinũ aſpnãtibus.Vnde & παροιμία βατράχοις οἰνοχοεῖς.i.ranis uinũ ĩfundis.qđ ꝓuerbiũ dr̃ de his.q ea ꝑbent.q̃ nulli uſui futura ſint accipiẽtibus.Cui cõtrariũ eſt alteꝝ ꝓuerbiũ βατράχῳ ὕδωρ.i.ranæ aqua.de his qui ea dant:qbus maxime letantur & geſtiũt accipientes.ſicut aqua gaudet Rana. ADuentores.Viatores ĩtelligit:qui in cauponis cauponã ſoliti erant deuortere.Hodieq; uulgo aduentores dicũtur:qui prope peculiariter frequentãt officinam quãpiam ac tabernam:meretrices quoq; ſuos habent aduentores.hĩc Plautina meretrix in Truculento.ſi æquum facias aduentores meos non ĩcuſes. OFFIcioſis ronxis.ideſt coaxatiõe & narium ſonitu ob ſtrepero.Ronchos enim ſignificat proprie ſonum illum naſi qui a ſtertẽtibus fit dormiẽdo:a quo inclinatur uerbum rhonchiſſo.qđ eſt ſterto & naribus inſono.Plautus Dum dormit Rõchiſſat:& quia deriſores ſolenꝫ talem naſo ſonitum in deriſu conficere:ide fit ut ronchi pro deriſionibus deriſoribuſq; uſurpentur:Martialis maiores nuſq̃ ronchi.hĩc Ronchiſonus.qui ſonat Ronchos & deriſor eſt:Sidonius Nec nos Ronchiſono rhinocerote notat:quidã exiſtimant uocabulum eſſe factitium a ſono ſicut tinnitus.& clangor.Ego dictionem græcanicam eſſe autumo.græce enĩ ῥογκὸς dicitur ſtertendi ſonus καὶ ῥέγκω ſterto:Vnde pararenchos dictus eſt Cipius is:qui ſimulabat dormiẽtem:quo ſecurius ĩpunitiuſq; eius uxor mecharetur:Cuius meminit Lucilius:a quo natum eſt prouerbium non omnibus Dormio:Quod Cicero ſciens inuertit:qui in epiſtolis ait nõ omnibus uigilo. ALIVM de foro.Forenſem oratorem ſiue Rabulam ſignificat. CAVſas agit.tanq̃ priſtinum inſtitutum obliuiſci non poſſit. DICAculo.Aduerbium eſt.& ſignificat mordaciter.& cum ſalſa dicacitate. PRObrum.Conuitiũ.Liuius occurſant portis probra ĩgerunt:alias ꝓbrum pro ſtupro flagitioq; accipitur.probrum uirginis ueſtalis.ut capite puniretur ueteres ſanxerunt. OBSIto.Lego obſepto.quaſi clauſtris quibuſdam munito obturatoq;. VTEro.Vterus ĩ fœmina ñctus eſt ueſicæ ſignificatq; matricem:Alio nomine locos appellãt ut docet Plinius in undecimo:Inde loci.in fœmina uirioſi dicunꝫ Catone.q appetentes ſunt cõcubitus uirilis.Seruius Virgilianus interpres uterus inquit eſt mulierum.aluus quo effluunt ſordes.Venter.qui uidetur: uter pro uterus dixit Cecilius:Nunc uter creſcit non poteſt celari. REPVgnato fetu.Interdicta ꝓhibitaq; partitudine:tunc enim fetus repugnatur cum iam maturus exire non poteſt ex utero materno quaſi coercitus uinctuſq;. DISTENdiꝫ.Impletur & turget.Virgilius.diſtendũt nectare cellas.Vnde diſtentus plenus. VELVT Elephantum paritura.Decem annis geſtare elephantũ in utero uulgus exiſtimat:ex quo eſt illud prouerbiale.Celerius elephanti parient:Ariſtoteles tamẽ biennio tantum ferre uentrem elephantum aſſerit:ab elephanto.Alterum quoq; prouerbium impoſſibilitatis

Rõchos. Ronchiſonus. Pararenchos. Non omnibus. Dormio Probrũ. Vterus. Matrix. Loci. Virioſi. Vter. Diſtẽtuſ. Celerius Elephãti parient. Locuſta lucam. bouem

factum eſt apud priſcos:Quod uſurpat ennius.ſic ſcribens.prius pariet locuſta lucam bouem:Ideſt
elephantum:Cur autem elephas dicatur luca bos docent Plinius.Solinus.&.M.Varro & nos alibi
Annotauimus. SVBinde.Identidem.frequenter.Alias ſignificat mox.& deinde. NOCErentur.Le/
derentur.& nocumento afficerentur.paſſiuum uerbum eſt uetus:Quod & iuriſconſulti uſurpát:a
Publici/ quibus dicitur.Niſi ei nocitum ſit ex quo aquam ducit. PVBlicitus.Publice aduerbiũ eſt:Plautus
tus. hoſpitio publicitus accipiet.Cecilius ad peblem pergitur publicitus.defendendum eſt. SAXOrum
Cantio/ Iaculationibus. Lapidationem ĩ
nes. fœminam magam. publice de/
cretam fuiſſe ſignificat. CAN/
tionũ.Incantamẽtorum. Alias can/
tiões cãtilenæ dicunt.In floridis.
hác putat cãtionẽ.ubi oĩa q̃ didi/
cit maledicta pœſuit:cãtio græca
Plauto i ſticho dr̃ cõuiuale. AN
teuertit.Præuenit.Anticipauit.
Diecula. DIEculæ.Diecula ſignificat par/
uam diem:& tempuſculum: Te/
rentius in andria.Non ſat eſt qd'
tibi dieculam addo.Vbi ait Donatus ὑποκοριστικὸν eſt diecula hoc eſt tempeſculum: & ſumitur ab
eo quod eſt hæc dies.Diecula mora.& quaſi parua dies:Aſconius dies fœminino genere tẽpus. & iõ
Medea. diminutiue diecula dicitur breue tempus & mora. MEdea.Medea illa fabuloſa prodito patre p/
empto fratre:relicta genitali patria ſecuta Iaſonem eſt.Amoris eſtu flagrans:cum quo annos circi/
ter decem uixiſſe proditur:filioſq; ex eo peperiſſe:Didimum theſſalum: Alcimenũ: & Thiſandrũ.
mox Iaſon captus amore glaucæ:uel ut alii tradunt Creuſæ creontis filiæ Regis corinthiorum uir/
ginẽ a patre uxorem petit:a quo Annuente certũq; nuptiarum diem conſtituente.Iaſon Medeæ ni/
titur ultroneum diuortium ſuadere:quam id egerrime ferentem deoſq; teſtes fidei datæ imploran
tem urbe expulit.oblitus priſtinorum beneficiorum.Illa breuem fuge moram a creonte petit:qui die/
culam dedit:qui apud Senecam ſic ait.Vnus parando dabitur exilio dies:tunc ueneno infectam pal/
lam miſit ad nouam nuptam ueluti munus nuptiale:quo dono exiliens ignis regiam cum creonte
& noua nupta deuſſit:baiuli tam exitialis doni fuerunt ipſius Medeæ filii.hinc ait Oratius i epodo.
Cur dira barbaræ minus uenena medeæ ualent:Quibus ſuperba fugit Vlta pellicem magni Creõ/
Palla in tis filiam:cum palla tabo munus imbutum nouam incendio nuptam abſtulit.hoc idem memorat
fecta ue/ Seneca in Medea.Diodorus uero auctor ẽ Medeá impetrato a Creonte diei unius tempuſculo no/
neno. ctu regiam ingreſſam eẽ quibuſdam medicamentis factam uerſipellem:& radice quadam magica
cuius ea uis eſt:ut ignis indidem factus extingui nequeat:Incendiſſe Regium domicilium: quo cõ/
flagrante Iaſonem euaſiſſe Creonte & filia igne abſumptis:Quidam prodiderunt Medeæ filios do
na quædam ſponſæ attuliſſe illita uenenis:q cum illa corpori applicuiſſet icidiſſe in morbum: & pa
trẽ auxilio filiæ ferentẽ:cũ corpori illius heſiſſet illico expiraſſe:ſed Apuleius noſter.& Plinius coro/
ná fuiſſe aſſerũt:quæ a Medea dono miſſa ad Iaſonis ſponſam ſit:Cuiuſq; ueneno pellex cumregia
naphtha cremata ſit:Autumat Plinius in ſecundo uolumine uenenum id fuiſſe naphtham:Quod genus eſt
bituminis:Cuius uis ardens ignium naturæ cognata tranſilientium protinus in eam undecunque
uiſam.Ita inquit ferunt a Medea pellicem crematam.poſtquam ſacrificatura ad aras acceſſerat: Co/
rona igne rapta.Idem in trigintaquinq; meminit eiuſdẽ naphthæ:inter genera bituminis. Galenus
libro tertio complexionum mentionem facit huiuſce medicamenti:quo Medea uſa eſt ad pellicem
Aſphaltũ ulciſcendam:aitq; id ex ſulphure & aſphalto fuiſſe compoſitum:aſphalton autem græci bitumẽ ap
piſſa/ pellant & piſſaſphalton ex argumento picis & bituminis.hinc aſphalthites lacus iudeæ dictus ; qui
phalton nihil præter bitumen gignit. INDVciis.Licaon primus inducias inuenit Auctore Plinio: ſunt au
Induciæ: tem induciæ pax in paucos dies ex eo dictæ:uel q in diem dentur.uel q in dies ocium præbeant: ut
docet Donatus : Alibi locum mendoſum apud Gellium ex libroprimo repurgauimus. græci ἐκε/
χειρίας uocant ex eo quod tempore induciarum manus cohibeantur.Marcus Varro feſtiuiter in/
dutiæ inquit ſunt pax caſtrenſis paucorum dierum.Item alio in loco. Induciæ inquit ſunt belli fe/
Deuotio riæ. DEVOtionibus ſepulchralibus.Seruius Deuotiones interpraetatur imprecationes : Vnde
nes. Deuotor & Deuotrix dicti.qui imprecantur diris incantationibus magiciſq; carminibus. Deuo/
tiones enim execrationes ſunt:& diræ:& deuouere ſignificat interdum deteſtari execrariq;: Ouidi/
Deuotũ. us illum ego deuoueo:quem mens intelligit ibin. hinc Deuotum dirum & execrandum. Idem ait
uiuite deuoto fœmina uirq; thoro.hinc carmina Deuotoria.apud Liuium & Macrobium : quibus
homines urbeſq; deuouentur:Quibus Decii pater.filius.& nepos.ſe deuotauerunt. ſepulchrales ap
pellat:quibus uti ſolebant Sagæ fœminæ Euocatione manium ad ſepulchra defunctorum: Tibul/
lus maneſq; ſepulchris.Elicit.conſimiliter erictho illa apud Lucanum in ſexto pharſaliæ adhibet &
deuotiones ſepulchrales.

ſubinde: ac multi nocerentur: publicitus indignatio
percrebruit:ſtatutumq; eſt.ut in eam die altera ſeue/
riſſime ſaxorum iaculationibus uindicaretur. Quod
conſilium uirtutibus cantionum anteuertit. & ut illa
Medea unius dieculæ a Creone impetratis induciis:to
tam eius domum:filiáq; cum ipſo ſene flammis coro/
nalibus deuſſerat:ſic hæc deuotiõibus ſepulchralibus

IN ſcrobem procuratis.Tágit ritum magicum.Cuius meminit Homerus in.xi.odyſſeæ referés.
Vlyſſem ſcrobem cubitalem gladio feciſſe.ad euocandos manes.inibiq́ melicraton ideſt mulſum Sacrum
cum aqua & polenta commiſcuiſſe.Dein cruorem uictimarum eodem infudiſſe quod emulatus Si magicū i
lius eſt in.xiii.punicorum.dum itidem memorat a Scipione factam eſſe Scrobem & illic procurato ſcrobem
magico ſacro euocatos eſſe manes:ob id dixit Apuleius in apologia.nec ulyſſes ſcrobem piſculento
medicauit.Apud Senecam.Valerium.Flaccum.Oratium.Poetas fere omnis inuenitur id genus ſa/
crificii magici.quod in Scrobem
fit. CONſone.Cōcorditer.Cō/
muniq́ ſententia. DEierantes.
ualde iurantes.non ſolum gram/
matici.ſed & iuriſconſulti docét
titulo depoſiti.præpoſitioné hác
de augere in cōpoſitiones. AD
mollituros:Nullam uiolentiam
illaturos ſe ſe ſagæ illi deierabát.

in ſcrobé ꝓcuratis:ut mihi temuléta narrauit: ꝓxime
cūctos: i ſuis ſibi domibus tāta numinū uiolétia clau
ſit:ut toto biduo:nō clauſtra ꝑfrigi:nō fores:nō deniq́
parietes ipſi querint ꝑforari:quo admutua hortatiōe
cōſone clamitarét:q̄ ſanctiſſime deierātes:ſeſe neq́ ei
manus ad molituros.& ſiq aliud cogitarint:ſalutare la
turos ſubſidiū. & ſic illa ꝓpiciata:totā ciuitaté abſol/
uit.At uero cetus illius auctoré nocte ītépeſta:cū tota
domo ideſt parietibus & ipſo ſolo. & oē fundaméto:
ut erat clauſa ad:cēteſimū lapidé in aliā ciuitaté ſum
mo uertice montis exaſperati ſitā:& ob id ad aq̄s ſteri
lem trāſtulit.Et quoniā dēſa inhabitantiū ædificia lo
cum nouo hoſpiti non dabant:ante portam proiecta
domo diſcedit.Mira inq̄ nec minus ſæua mi Socrates
memoras:deniq́ mihi quoq́ nō paruam incuſſiſti ſol
licitudinem imo uero formidinem.iniecto nō ſcruptu
lo:ſed lācea:nequo numinis miniſterio ſimiliter uſa:

PROpiciata:Placata.& exora/
ta. ABſoluit.Cum omnes itra
domos incluſos uiolentia magi/
ca coercuiſſet. CEtus illius au/ Cetus.
ctori:Senſus ordinatur ſic.ſaga il
la tranſtulit hoc eſt trāſportauit
in ciuitatem longinquam illum
qui fecerat cetum primuſq́ ſuaſe
rat. ut ſaxorum iaculationibus
fœmina uindicaretur:Cetus con
uentus eſt uel congregatio a coe/
undo dictus.Quod & in decretis
canonicis leges.D.xv.qui cetum
fecerit ut inquit Seneca in decla/
mationibus capitalis ſit: cetus au
tem ut ipſe docet multitudinis
magnæ nomen eſt coeuntis ex conſenſu quodam. NOCTE intempeſta.Media nocte.dicta ex eo Nox inté
quod non habet idoneum tempus rebus gerendis. Quod alii concubium appellarunt: quod fere peſta.
omnes tunc cubarent:Alii ab eo quod ſileretur ſilentium noctis:Quod tempus a Plauto dicitur cō Silentiū
ticinium.ſed de hoc in ſuperioribus multa.Et ipſo ſolo.Terram ipſam:quæ alioqui immobilis eſt. noctis.
una cum parietibus tranſlatam ſignificat:Membra autem domus ſunt.fundamentum.parietes. &
tecta quæ ſimul coniuncta ut ait Boetius in commentariis Topicorum totum efficiunt. & domus
dicuntur.cum fundamenta ſola domus uocabulo minime nuncupentur.neq́ parietes neq́ tecta.

AD centeſimum lapidem.Ad centeſimum miliarium:Antiqui enī miliaria lapidibus fixis deſi/ Lapis no
gnabant:auctor eſt Plutarchus.C.Gracchū ſingulis miliariis colūnas lapideas ſpaciis ſigna præferé/ ta milia/
tes conſtituiſſe.Martialis.Ad lapidem torquatus habet prætonia quartum.Iuuenalis.Ad primū la/ rii.
pidem uectari cum placet hora ſumitur ex libro. VERtice motis.Vertex eſt ut docet Quītilianus Vertex.
in.viii.cōtorta in ſe aqua uel quicquid aliud ſimiliter uertitur.Inde propter flexum capillorum pars montis.
ſumma capitis uertex dicitur.ex hoc in montibus eminentiſſimum recte dicimus uerticem. Vir/
gilius.accipiés ſonitū ſaxi.de uertice paſtor.antiqui Vortices dicebant per litteram.o.ſicut & uorſus
cæteraq́ conſimilia:quæ primus Scipio affricanus in.e.litteram uertiſſe dicitur:Montibus dantur
a ſcriptoribus latera.Iuga:uertices.radices. AD aquas ſterilem:Montana oppida & in uerticibus
editis ſita fere ſemper laborant aquarum ſterilitate.Cuius in ædificando ratio cumprimis habenda
eſt quoniam ut auctor eſt Victruuius ſi animalia fuerint ſine humoris poteſtate exanguinata & exu
cta a principiorum liquore interrateſcent: Ariſtoteles quoq́ in ſeptimo politicorum præcipit ciſter
nas in ciuitatibus facienda:ut aqua deeſſe non poſſit.& aquas ſalubres inducendas. ANTE por/
tam.Saga ante portam ciuitatis illius montanæ proiecit domum.cum intra urbem ob frequentiá
ædificiorum locus non eſſet recipiendo nouo domicilio nouoq́ hoſpiti. INiecto non ſcrupulo.
Scruppi & per diminutionem ſcrupuli lapilli ſunt:qui preſſi ſollicitudinem faciunt. Vnde prouer/ Scruppi.
biale eſt illud Terentianum inieci ſcrupulum.pro ſollicitudine.& Plinius in epiſtolis ait exime mihi
hunc ſcrupulum.Et ſcrupuloſa quæſtio:quæ difficilis eſt explicatu. NVminis miniſterio.Deum
artis magicæ miniſterialem ſignificat:Tertullianus auctor eſt demonas præeſſe magicis præſtigiis. Demōes
& Plato platonicuſq́ Apuleius.& proculus autumant magorum uaria miracula regi a demonibus: ſternun/
qui inter mortales celicolaſq́ ultro citroq́ portant hinc petitiones.Inde ſuppetias:ueluti quæpiam tili
mediæ poteſtates inter homines ac deos.

SERmones iſtos cognoſcat: omnis Demon ales eſt. igiẽ ut ait Tertulliãus in apologetico momẽto ubiq; ſunt. quid ubiq; geratur tam facile ſciunt: q̄ enunciant merito ergo timet hic ne Anus illa maga cognoſcat ſermones ſuos nunciante uidelicet demone: qui ubiq; pſto eſt. Cuius miniſteriũ magos infatuat. SOMno leuata laſſitudine. ſomnus donũ eſt deorum mortalibus ægris cõceſſus. ad refectionẽ. Vnde ait Seneca: Placidus feſſum leniſq; foues pauidũ leti genus humanũ. cogis longam diſcere mortẽ. ADDVcta fore. Clauſo cubiculi hoſtio: Antiqui ſingulari numero fore uſurpabãt cũ nos fores pluraliter enunciemus. Plautus ĩ amphytriõe orationẽ cõprimã crepuit foris. oratius excluſus fore cũ longarenus foret ĩtus. fores ex eo dici grãmatici tradũt q; foris aperiãtur: ſicut apud ueteres uſitatum. Fores domus publicolarum extra aperiebantur. & Ianua in publicũ reiiciebatur. hoc erat ut uerbis Plinii utar clariſſimũ inſigne ĩter triũphales quoq; domos: Forculũ deũ priſci coluerũt: q foribus p̄eſſet: auctor diuus Auguſtinus: in quarto.

Foris. **Ianua foris apiebatur.** **Forculus Deus.**

PEſſulis. Peſſuli ſunt iſtrumẽta. quibus hoſtia fores claudunẽ. Terẽtius in eunucho peſſulũ hoſtio obdo. Plautus in Curguliõe peſſuli heu peſſuli uos ſaluto lubens: & mox paulo. tandẽ edepol mihi morigeri peſſuli fiunt. inde peſſulatas fores dicimus peſſulis clauſas munitaſq;. GRAbatulo. Lectulo. quod Lucianus græce Clinidion uocat id Apuleius fere grabatulũ ĩterpraetatur. Martialis. in grabatulis tegetibuſq; cõcepti. Vox hæc quoq; græca eſt. illi enĩ κραββατον καὶ υποκοριστικὸν κραββατιον uocãt nos grabatũ & grabatulũ: hinc illud ex euangelio cãtatiſſimũ tolle grabatũ tuũ & ambula. Quod græce dicit ἔγειρε καὶ ἆρον σου τὸν κράββατον καὶ περιπάτει. Vbi annotãdũ qđ apud græcos hæc dictio ſcribitur dupplici. ββ. prima ſyllaba producta. cũ apud noſtros p ſimplex. b. ſcribatur prima correpta quod ſatis liquet uel ex illo maroniano: Mẽbra leuat ſenſim uili demiſſa grabato. PONE cardines. poſt hoſti cardines. alio quodã diuerticulo ſignificationis Cardo in agrorum limitatione appellatur limes: qui p agrũ currit a meridie ad ſeptẽtrionẽ: ſicut decumanus uocatur limes ille q ſecat agrũ ab exortu ad occaſum: Auctores Plinius & Columella. fuit apud Antiquos Dea cardea: q̄ Cardinibus p̄erat. CIRca tertiã uigiliã. i. poſt mediã noctẽ: Nox enĩ in quatuor uigilias diuiditur: q̄ ſingulæ triũ horarum ſpatio ſupputãẽ: ut tradit Hieronymus in expoſitione pſalmorum: Quod ex diſciplina caſtrenſi factitatũ eſt: Nã qa ĩpoſſibile uidebaẽ p totã noctẽ uigilãtes ſingulos in ſpeculis pmanere: Ideo in quatuor partes ad clepſydrã ſunt diuiſæ uigiliæ. ut nõ amplius. q̄ tribus horis nocturnis neceſſe ſit uigilare: a tubicine ut auctor ẽ Vegetius in tertio oẽs uigiliæ cõmittunẽ. & finitis horis a cornicine reuocaẽ: Tribuni idoneos eligebãt q uigilias circuirẽt: quos circuitores appellabãt. De ĩ circitores dicti ſunt: freq̄ntiſſima apđ hiſtoricos mẽtio ẽ primæ uigiliæ. ſecũdæ tertiæ. & quartæ: tot enĩ ſunt: ob hoc dixit Lucãus ĩ. v. pharſaliæ: Tertia iã uigiles cõmouerat hora ſecũdos: cũ ſignificare uellet finita pr̃ia uigilia cuius horæ tres ſunt excitatos eẽ uigiles ſecũdæ uigiliæ. PAVlũ cõniueo. oculos claudo nõ tã ſomno uocãs q̄ ſuccũbẽs. Cõniuere enĩ ẽ oculos genis claudere. grauiores alites auctore Plinio ĩferiore gena cõniuẽt; colũbæ uero & ſimilia utraq; cõniuẽt. COMmodũ quieuerã. Sũt in latina lingua res paruæ qdẽ & minutæ. & hoibus male eruditis aſpnabiles. ſed ad ueterum ſcripta penitus noſcẽda cũprimis neceſſariæ ueluti ẽ hæc dictio cõmodũ: Aduerbiũ ẽ tẽporis ſignificat tũc: tũc & ut ait Dõatus tãtũ. Au. Gellius ĩ. ii. noctiũ atticarum Taurus ſectatoribus cõmodũ dimiſſis ſedebat p cubiculi ſui foribus. M. Tullius ĩ epiſtola ad atticũ. Cõmodũ diſceſſeras heri. cũ trebatius uenit. qđ ſignificat uix. & tũc. Idẽ Donatus exponẽs illud Terẽtianũ cõmodũ huc aduerterat. ait ipſo codẽq; tẽpore. REſerãẽ. apiunẽ. IAnuæ. Ianua ẽ prius domus ĩgreſſus. dicta ut ait Seruius. qa iano cõſecratũ ẽ oẽ prĩcipiũ. IMMO uero. Correctio ẽ: q̄ exornatio. tollit id qđ dictũ ẽ. & p eo qđ magis idoneũ ẽ repõit hoc pacto. Si iſte ſuos hoſpites rogaſſet imo ĩueniſſet. hæc exornatio ut ait. M. Tullius in q̄rto rhetoricorum rẽ facit inſigniorẽ.

Peſſuli. **Clinidiõ** **Cardo.** **Decumanus.** **Vigiliæ quatuor.** **cõniueo.** **cõmodum.**

VNO pede mutilus. ĩminutus. mutilare enĩ ut ait Donatus ĩ ecyræ cõmẽtario. ẽ ĩminuere. Vnde mutili dicti ſunt boues & capri ſine cornibus: hĩc illud ueluti puerbiale apud Ouidiũ: Turpe pecus mutilũ. ait Plinius q; mutilis capris eſt lactis maior ubertas. ĩ codicibus Pliniãis inoleuit mendũ. nã

Mutilare

ſermones iſtos noſtros anus illa cognoſcant. Itaq; maturius quieti nos reponamus. & ſomno leuata laſſitudine noctis: ante lucẽ aufugiamus iſtinc q̄ putas lõgiſſime. Hæc adhuc me ſuadẽte: inſolita uinolẽtia: ac diuturna fatigatione pertentatus bonus Socrates iam ſopitus ſtertebat altius. Ego uero adducta fore: peſſuliſq; firmatis: grabattulo etiam pone cardinem ſuppoſito: & probe adgeſto: ſuper eũ me recẽpio. Ac primũ præ metu aliquantiſper uigilo dein circa tertiam uigiliam paululum cõniueo. cõmodum quieueram. & repẽte impulſu maiore: q̄ ut latrones crederes: ianuæ reſerantur: immo uero fractis & euulſis funditus cardinibus proſternũtur. grabattus alioquin breuiculus: & uno pede mutilus: ac putris: impetus tanti uiolentia proſternitur. me quoq; euolutum: & excuſſum humi

pro mutilis paſſim legiť multis:Columella libro prio agricolatiōis aliter curari ait. Caprinū pecus
mutilū & raripilū. Aliter cornutū & ſetoſum. Idē ī octauo meliorē eē ait arietē mutilū q̄ cornutū:qa Mutilū
mutilus ſqt:cū ſe tanq̄ exarmatū itelligat nec ad rixā prōptus & eſt in uenere mitior:Scurra Oratia/ pecus.
nus p feſtiuā traſlationē mutilus dicit:q altero oculo tāq̄ cornu execto erat deformatus:Verba Ora
tii hæc ſunt.o tua cornu ni foret execto frons inqt qd faceres.cū ſic mutilus miniteris:at illi feda cica/
trix ſetoſam leui frontē turpauerat oris.Mutulus uero ī edificiis eſt proiectura pminēs.& ut docet Mutuli ī

recidēs in inuerſum cooperit ac tegit. Tūc ego ſenſi naturaliter quoſdā affectus ī cōtrariū prouenire. Nā ut lachrymæ ſæpicule de gaudio prodeunt: & in illo nimio pauore: riſum nequiui continere:de Ariſtomene teſtudo factus. Ac dum infimū deiectus obliquo aſpectu.quid rei ſit grabatuli ſollertia munitus opperiorui deo mulieres duas altioris ætatis: Lucernam lucidam gerebat una.ſpōgiā & nudum gladium altera. Hoc habitu Socrātē bene qetū circūſtetere. Infit illa cum gladio:hic eſt ſoror Panthia. carus Endoſmyon.

Vitruuius ī quarto ī operibus la edificiis.
pideis & marmoreis mutuli icli/
natis ſculpturis deformātur:Mu
tulos capita trabiū eminētia eſſe
autumāt grāmatici.q & proceres
dicunť. Vnde & nos principes ci/
uitatis proceres noīamus. quaſi
eminētes ī urbe:ut mutuli. quos
proceres uocāt eminēt ī edificiis. Proceres
PEDE.īgēs copia reꝝ eſt ſine Pes.
noie:quas non propriis appella/
tionibus notamus ſed alienis cō
modatiſq; ut refert Seneca libro
ſecūdo de beneficiis:ſic & pedem
noſtrū dicimus & lecti:& uelicar
minis.ſic canē & uēaticū & marinū.& ſidus.qa nō ſufficimus.ut ſingulis ſingula ſignemus. quotiēs
opus ē mutuamur.Plinius tradit in.xxiiii.herbā q̄piā noīari clinopodion.qa ſpeciē lecti pedū pbeat. Clinepo
RECIdēs in iuerſum.Significat cū iuerteret grabbatus & quod erat ī imo fieret ſummū ex con/ dion.
cuſſu:ſe fuiſſe coopertū cōuelatūq;. Quoſdā affectus.Philoſophi Latini.affectus uel affectiōes uocāt Affectus
animoꝝ motus:qbus afficimur.ueluti cupiditatē.Irā metū.Amorē.odiū.& ut latiſſime ſcribit Ari/
ſtoteles i.ii.Ethicoꝝ affectus nō ſunt neq; uirtute neq; uitia:lōq; ſecūdū affectus neq; laudamur neq;
uituperamur.græci παθη appellāt:ap̄ Quītilianū libro.vi.caput ē de affectibus. Vbi docet duas eē ſpe/
cies affectuū. Alteros cōcitatos. Alteros Mites dici:Cōcitatos tragediæ. Mites comediæ ſimiles eſſe.
SAEpicule.aduerbiū eſt diminutiuū a ſæpe:ſicut a ſæpius cōparatiuo fit ſæpiuſcule:ut docet Pri ſæpiuſcu
ſcianus.liii.Plautus ī Caſſina ſepiuſcule peccas. LAchrymæ p̄ gaudio pdeūt. Vulgatū ē illud Terē/ le.
tianū ī hāc ſniam o he lachrymo p̄ gaudio.& ap̄ Liuiū in quīto:certati patribus plebiq; manare gau Lachry/
dio lachrymæ.Quintilianus in.xi.lachrymas natura mentis indices dedit:q̄ erumpūt dolore aut læ mæ ex
ticia manāt. DE Ariſtomene teſtudo factus.quia lecto inuerſo ueluti tegumēto quodā coopertus gaudio.
latebat:Ideo dicit ſe factū teſtudinē:q̄ ſub ſuo tegumento tota cōtegitur & quaſi deliteſcit.pacuuius Domi
teſtudinē appellat domiportā.Ex eo qd̄ domū portet. Tardigradā a gradu tardo & lento. Vnde & porta.
Plauto teſtudineus gradus dictus:Apud mythicō fabulatoreq; illū eſopū apologus ē: queādmodū Tardi/
olī iupiter ad nuptias aīalia cūcta iuitauerat:q̄ cū intēpore affuiſſent.pter unam teſtudinē:q̄ nouiſſi/ grada.
ma oīum uenit ſciſcitať iupiter cām tarditatis:illa ait οικοσ φιλοσ.οικοσ αριστοσ. Domus dulcis Apolo/
domus optima.ſ.fuit lentitudinis cā:ex quo idignatus iupiter affecit eā hac pœna.ut domū ſemper gus eſo/
circūferret.græci χελωνην uocāt. Vnde chelonophagi dicti populi teſtudinū carne ueſcētes. quorū pi.
tāta magnitudo ē ut ſingulaꝝ ſupficie habitabiles caſas itegāt.Et his nauigēt cymbis: puerbiū græ Prouer/
cū eſt.η δει χελωνησ κρεα φαγειν η μη φαγειν qd̄ ſignificat ex carne Teſtudinis uel multū edēdū biū de
uel nihil edendū:quoniā medica in cibis dolores iteſtinoꝝ facit.Copioſa purgat & ſanat. A teſtudi/ carne
nis ſimilitudine dr̄ Teſtudo ī edificiis. Virgilius media teſtudine tēpli.teſtudinatū ædificiū fornici/ Teſtudi/
bus ſtructū:q̄lia ſub ſeptētrione faciēda eē p̄cipit Victruuius ī ſexto:In machinis Bellicis Teſtudo ē nis.
arietaria cognoīata in qua ut ait Victruuius in decimo ſuſpēſus erat aries:q̄ auctore Vegetio uocabu Teſtudo
lū ſumpſit a ſimilitudine ueræ teſtudinis:qa ſicut illa modo reducit:modo educit caput.Ita machi/ arietaria.
mentū bellicū interdū reducit trabem interdū exerit.ut fortius feriat. Teſtudo quoq; apud Poetas
pro cithara uſurpatur. INFImū deiectus.In infimā partē.aduerbiū eſt.infimatis dicit qui in imo. Infimatis
eſt.ſicut ſummatis.qui in ſummo.Plautus īſimatis īſimus. INfit.ait. OPErior. Expecto.atten/
doq;. ALTIOris ætatis.Magno natu lōgæuas.q̄ rū q; ætas uergebat in ſeniū. PANthia.Mō no/
mē eſt magæ:alias panthia fœmina fuit ſpecioſiſſima.& uxor abradatæ:Cuius amore captus Araſ/
pas urebatur Irimus:q̄ hiſtoria facundiſſime latiſſimeq; perſcribitur a Xenophōte in pedia: ob hoc
nos in libello erotico atq; uenerio.ſub nomine panthie amicam īmo dominā celebrauimus. CA/
rus Endoſmyon.Ironicos pronunciandum uidetur & legendum hedyoſmion.Quod græce ſigni/ Hedyoſ/
ficat dulciculū.nomēq; eſt Amatori:conueniens:ſicut a Plauto blandimenti cauſa diciť dulciculus mion.
caſeus.prætetea ηδυοσμον Vocant mentam herbam hortenſem odoratam iucundamq;. ut inde
nomen amatoris deriuari poſſe uideať:tanq̄ odoratus ſuauiſq; Amicæ ſit.ut menta eſt.Cuius odor
ut ait Plinius in.xx.Animum excitat.& ſapor auiditatē in cibis.uſus eſt Plinius hac dictiōe aliquot

in locis.ſubiiciam quod ſuppetit ad præſens illud ex.xxxv.iitunt &ad quartanas bituminis drachma hedyoſmi pari pondere:cum myrrhæ obolo ſubacti.Quid ſi legas carus Endymion.ut ita appelletur Amator propter Endymionem illum ſamigeratum.quem Luna dilexit:de quo Propertius.Nudus & Endymion phœbi cœpiſſe ſororem dicitur:& nudæ concubuiſſe deæ.Sunt auctores Endymionem primum hominum deprẽdiſſe naturam Lunæ multiformem.Et ob id Amore eius

Hedyſmata. captum fama proditum:Lego apud eundem Plinium in decimo tertio Hedyſmata dici unguenta præcioſa: ad quem intellectum nõ abſurde referri poſſet hic ſenſus. Vt hedyſmion nocetur nomine unguenti. perinde ac ſuauiſſimus Amaſius pcioſiſſimuſque.

hic catamitus meus:qui diebus ac noctibus illuſit ætatulam meam. hic qui meis amoribus ſubterhabitis: non ſolum me diffamat probris: uerumetiam fugam inſtruit. At ego ſcilicet Vlyxi aſtu deſerta ſum:& Calipſonis æternam ſolitudinem flebo. & porecta dextera: meque Panthiæ ſuæ demoſtrato. At hic inquit bonus conſiliator Ariſtomenes: qui fuge huius auctor fugit.& nunc morti proximus: iamhumi proſtratus:grabattulo ſuccubans iacet:& hic omnia conſpexit: impune ſe relaturum meas contumelias putat: ſaxo cum ſero: immo ſtatim: imo uero iam nunc: ut &

Catamitus. CATAmitus meus: Ganimedes meus. Delicium meum: nam dixerunt catamitum ueteres pro Ganimede. qui fuit iouis concubinus.& deliciolum auctor feſtus. hinc illud Lactantii ex libro primo. rapuiſſe dicitur in aquila catamitum. Plautus in menechmis. Vbi Aquila catamitum raperet. aut ubi uenus Adoneum. Seruis quoque grammaticus pueros meritorios:qui corpore proſtituto quæſtum faciunt catamitos interpretatur:hinc illa atrox Marci Tullii in Marcum Antonium per Oratio:o hominẽ nequam:quid enim aliud dicam magis proprie aliud poſſum dicere.Ergo te ut catamitum neq; opinato cum oſtendiſſes præter ſpem mulier aſpiceret: Id circo urbem terrore nocturno Italiam multorum dierum metu perturbaſti. ILLVſit ætatulam: illudo tibi dicimus proprie per datiuum illudo te figuratum eſt.ſi credimus Seruio ita ſcibẽti i enarratione illius Virgiliani.Verbis uirtutem illude ſuperbis. AETATVlam.Lepide dixit ætatulam: quæ eſt puellarum.Cum ipſa eſſet uetula atq; annis obſita:ſed quæ tamen appeteret luſus amoreſque puellares.

Puera. Mar.Varro.properate uiuere pueræ quas ſinit ætatula ludere eſſe.Amare & ueneris tenere bigas:a Varrone pueræ dicuntur pro puellæ ex priſca locutione. SVBTER habitis. uel furtim uſurpatis.uel poſtinabitis:& per contemptionem conculcatis. DIFFAMA probris. Infamat conuitiis probroſis. FVGAM inſtruit.Parat:Veteres dicebant pedem ſtruit pro fugam parat.

Pedem ſtruit.

Vlyſſeus VLYSSI aſtu.Comparat Socratem amoris ſui deſertorem ulyſſi qui calypſonem deſeruit domũ itionem ad Penelopem deſideranter capeſſens: Vlyſſi autem caſu patrio hoc eſt genitiuo dixit:ſicuti ueteres uſurparunt.apud quos ulyſſeus ulyſſei proferebatur:ut docet Priſciãus in.xi. Oratius remigium uitioſum itacenſis ulyſſei:Ouidius neritius machareus comes experiẽtis ulyſſei:ex quo uidetur ſcribendum eſſe ulyſſei:& per ſynereſin proferẽdum:niſi dicere uelis ulyſſi pro ulyſſis.ſicut Virgilius dixit Achilli pro achillis euphoniæ cauſa detracta ſcilicet littera:quæ plerumq; ut ait Seruius pro ſibilo habetur:& apud ueteres detrahebatur:Quintilianus in primo:ſic genitiuus ulyſſi &

aſty ciuitas. achilli fecit:ſic alia plurima. ASTV.ἄστυ græci uocant ciuitatem ut Homerus perſæpe: ſic athenienſes uocabant urbem ſuam.ut ait Donatus.& indicat Terentius in eunucho.cum ait.an in aſtu uenit.probus quoque Emilius in alcibiade:poſtquam aſtu uenit Contione aduocata uerba ſic fecit:hinc aſtutiæ aſtus aſtuti dicti.quoniam qui in urbibus degunt callidiores ſunt in agro degentibus:interdum aſtu pro aſtute ponitur.& eſt aduerbium.nunc uero nomen: aſtutiſſimum autem fuiſſe Vlyſſem callidiſſimumque mortalium quis ignorat:qui a Virgilio ſcelerum inuentor dictus

Polytropos. ab Homero polytropos.a uarietate ſcilicet morum ingenioque uerſatili.Cuius uita nihil aliud fuit quam uerſutiarum conciliabulum.& dolorum officina:qui technarum architectus:totus erat ex fraudibus aſtuciiſque conglutinatus. CALIPSOnis.Vſus antiquorum latinorum comprobat dici Didonem.Ionem.Calypſonem:Contra rationem græcam declinandi: quæ calypſus dicit pro calypſonis.calypſo pro calypſone:Priſcianus Auctor in ſexto qui utitur auctoritate Liuii Andronici:a quo inodyſſea ſcriptum eſt apud nympham Athlantis filiam calypſonem:quãuis phocas grãmaticus reclamet huic declinationi.Cæſar quoq; Calypſonem ita dicebat ut Iunonem media ſcilicet producta:ſed ut auctor eſt Quintilianus.auctoritatem conſuetudo ſuperauit:ſuit autem calypſo ut air Homerus filia Athlantis:quæ δια θεάων hoc eſt generoſa dearum in inſula ogyzia ἐν σπέεσι γλαφυροῖσι idest in Antris uoluptariis concauiſque ulyſſem retinebat amorabunda: quem iuſſu Mercurii abire & in patriam redire permiſit:quamuis inuita & gemebunda:& ita in ſolitudine relicta Dolenter tulit abitum ulyſſis.Ouidius ah quotiens illũ doluit properare calypſo. GRAbatulo ſuccubans. Subiacens. FAXO.Faciam.uerbum uetus. IMMO ſtatim. Correctio eſt.

Calypſonẽ ut iunonẽ.

PRAEcedentis dicacitatis: qua uſus erat Ariſtomenes appellando ſcilicet ſcortum ipſam meroen
ACcepi: audiui. Sudore frigido: inter ſigna egrotantium eſt frigidus ſudor: ut inquit Cor. celſus i.
ſecundo peior ſi in capite & ceruice tantum eruperit ut refert Hippocrates in prognoſticis. Virgilius i
Giorgicis ſudor & ille quidem morituris frigidus heret. ité frigidus e toto manabat corpore ſudor Frigidus
haud abſimile eſt illud plautinũ. Non temere eſt quando q̃ ſudat tremit. TREmore uiſcera qua/ Sudor.
tior: Metuentibus cor cui eſt uiſcerum principatus cumprimis palpitare conſueuit. unde plautus cõ

præcedẽtis dicacitatis: & iſtantis curioſitatis peniteat. Hæc ego ut accepi ſudore frigido miſer pfluo. tremore uiſcera q̃tior. ſuccuſſuſq; ſum adeo: ut grabattulus ẽt i qetus ſup dorſum meũ palpitãdo ſaltaret. At bona pã thia qn igit̃ inqt ſoror hũc primũ bachati diſcerpius? uel mẽbris eius dẽſtinatis: uirilia deſecamus. Ad hæc Meroe ſic. n. re ab ſe nomẽ eius q̃ fabulis ſocratis cõue nire ſentiebã: immo ait ſuper ſic hic ſaltem: qui miſel li huius corpus parua contumulet humo: & capite So cratis in alterũ dimoto latus: p iugulũ ſiniſtrũ: capulo tenus gladiũ totũ ei demergit. & ſanguinis eruptionẽ

tiuo meũ cor cepit artẽ facere ludi Cor artẽ.
crã atq; ĩpectus emicare: idẽ i caſſi ludicrã
na feſtiuiſſie iq cor lyenoſũ opior Cor lye/
habeo ita iã dudũ ſalit d̃ labor pe/ noſum.
ctũdit ſeri. Ariſto. i pbleãtis ency
cliis metuẽtes tremer̃: quõiã deſi
cit calor atq; cõtrai̇̃: ex quo fit ut
aluus pleriſq; ob tiorẽ ſoluat̃: hĩc
illud ſatyrographi ſoluũt tibi cor
nua uẽtrẽ: cũ lituris audita: uẽtrem
quoq; eoꝝ q metuũt crepe ſolitũ
idẽ refert. SVCcuſſus ſũ: ſurſũ ex
cuſſus agitatuſq; p formidie: ſuc/
cutere enim. & ſuccuſſare eſt fre/
quenter excutere ſuct. unde ſuc/ Succuſſa
cuſſores & ſuccuſſatores eq dicti: tores eq
q̃ ſeſorẽ cõcutiũt & uexãt ex gradu moleſto & icõdito diſſimiles gradariis: quoꝝ mollis ẽ gradus &
ſine ſuccuſſatura. Lucilius ſuccuſſatoris tardi ratiq; caballi. idẽ cãpanus ſonipes ſuccuſſor nullus ſeq/ Succuſſa
tur. hĩc & ſuccuſatura dicta ipa agitatio uexatioq; q̃ fit ab equo ſucceſſore. greſſum quoq; ipſum ta/ tura.
liseq ſignificat. AT bõa. irõicos. Terẽtius. ille ãt bõus uir nuſq̃ apparet. BAcchati diſcerpimus. di
laniamus more rituq; bacchãtiũ: q̃ furore bacchico extimulatæ oli orphea diſcerpſerũt: & pẽthea ob
trũcarũt. orgia. n. bacchi fiũt a bacchãtibus hoc ẽ furẽtibus fœminis. unde ἀπὸ τῆς ὀργῆς. i. a furore
orgia dicta ſunt: unde & a bacchãtibus bacchũ dictum eẽ autumat diodorus. inde bacchari ſignificat Origa
furere: Virgilius. iiii. eneidos. ſæuit iops ai totãq; icẽſa p ũrbẽ bacchat̃. i. ut exponit Seruius fuit more bacchã.
bacchãtiũ. Loca quoq; in quibus ſit debacchatũ bacchata dixerũt. Virgilius i ſecũdo georgicoꝝ & uic
giniibus bacchata lacenis taygeta. Plautus in aulularia bacchanal uocat locũ furoris & ueſaniæ. ſic ſcri Bacchati
bẽs ad bacchas ueni in bacchanal cõgnatũ: & mox paulo apit bacchanal adeſt. MEMbris deſtina/ Baccha/
tis: deligatis. ppe peculiariter ſignificat hoc apud Apule. id uerbũ deſtinare ſicut ĩfra frequẽter: iterdũ nal.
deſtinare ſignificat emere. & idẽ qđ pſtinare. Lucilio Plauto. REabſe. corrigo reabſe hoc ẽ re ipa ut Deſtina/
ueteres dicebãt pacuuius. ſi nõ ẽ igrarũ qđ reabſe ſeci. ſenſus ẽ ex re ipa iquit magiſq̃ ex fabula Socratis re.
ſermocinatiõe cognoui meroẽ merito nominari a mero. ſ. cuius eẽt auidiſſima. HIC. ariſtomenes. Reapſe
SALtẽ. particulã hãc ſaltẽ quidã autumat. ſi aliter id q; ipſum dici p defectionẽ. tãq̃ plena ſnia ſit ſi
aliter nõ põt: fuerũt ẽ qui dicerẽt ſaltẽ dici. V. media littera extrita ſalutẽ ante dictũ: qđ nos ſaltẽ dice/
remus: nã cũ alia q̃dã petita & nõ ipetrata ſunt. tũ ſolemus iquiũt q̃ſi extremũ aliquid petituri qđ ne/
gari minime debeat dicere hoc ſaltẽ fieri. aut dari oportere: tãq̃ ſalutẽ poſtremo potẽtes. quã & ĩpetra Saltem.
ri certe & obtineri ſit æquiſſimũ. ſed hæc Au. Gellio uident̃ eẽ cõmẽticia ideoq; libro. xi. cẽſet ampli/
us quærẽdũ. Miſelli huius. ſocratis. CONtumulet. ſepeliat. HVmo. antiquiſſimũ ſepulturæ
genus id fuit: ut homo iniecta corpora cõtegerẽt̃. reddit̃. n. terræ corpus: & quaſi operimẽto matris
tegit̃. unde humati dicũt̃ humo cõtecti: ſepulti uero & ſiti quo. quo mõ cõditi: locus ãt ipe nihil hẽt Humati
religiõis priuſq̃ iniecta gleba ẽ tumulis. & tũc humatus uocat̃. & religioſa iura cũplectit̃. auctores. Pli
nius & M. Tullius li. ii. de legibus: hoc gẽus ſepulturæ tetigit. Virgilius. illo uerſu. eripe me his iuicte
malis. aut tu mihi terrã iniice. nãq; potes. in eadẽ ſniam eſt illud Oratianũ: licebit iniecto ter puluere
curras. PER iugulũ ſiniſtrũ. Plinius i. xi. tereſtiũ iquit ſolus. hõ bipes. Vni iuguli uni Hũeri cæteris
armi: Duplex ãt ẽ iugulũ dextrũ & ſiniſtrũ. Cor. celſus i. viii. a dextro iugulo. ſi id fractũ. ẽ ad alã ſini/
ſtrã: a ſiniſtro ad dextrã rurſuſq; ſub ala ſua faſciari debet. Oui. pos latus ſummũ iugulo ẽ exacta ſini/
ſtro. & quia iuguli locus maxiẽ mortiferẽ. ide fit iugulare qđ nõ ſolũ de ferro dĩ. ſed ẽt de morbo. idẽ Duo iu/
celſus. q̃rtana neminẽ iugulat. qd ſit petere iugulũ i cauſis forẽſibus i cõmẽtariis Sue. leges explanatũ guli.
CApulo tẽus. ſic Vir. & alteri capulo tẽus abdidit enſem. ẽ. n. capulus manubriũ gladii: ex eo dictus Capulus
qđ manu capiat̃. tradit Pli. idos ex ſardonyce gẽma capulos factitare: capulũ quoq; ueteres dici uolue/ Capulañ
rũt ſarcophagũ. i. ſepulchũ qđ corpa capiat. Plau. i aſina. ut oſculat̃ carnifex capuli decus & dicet mox ſtamen
Apuleius i. iiii. ibi capulos carie & uetuſtate cõtectos. q̃s ĩhabitãt puluerei mortui: ide capularis ſenex acherõti
capulo dignus. & capulo p ximus. Lucilius icedit capulare cadauer. idẽ Plautus. capulare ſtamẽ appel cus.
lat filũ parcaꝝ ptinens ad Senem. & acheronticũ hominẽ: ſic enim ab eodẽ uocat̃: qui iam iã acherõ/
ta & manes eſt ex ſenio petiturus. Quidam capulum accipiunt pro pheretro quo cadauera efferunt̃.

Vterculus. VTERculo.puſillū utrē ſignificat ſiue ueſicam.ſimiliter plinius uterculos uocat i apibus uentri
culos.in quos congeritur mellis liquor aeris. STILla.gutta.interrogatus rhemius palemon quæ
Stillaticia diferentia foret intergutam & ſtillam.gutta inquit ſtat.ſtilla cadit.ſtillaticiam reſinam Vocāt q̄ ruſ/
ſo colore lenteſcit.ex eo opinor q̧ gutatim diſtillaret. A Victimæ religione.in imolatione uictima/
Reſina. rum ſolet uictimarius uiſcera interiora educere.ut arupex ex eorum contemplatu ac inſpectiōe præ/
Extiſpicium. noſcat prædicatq̧ futura.Quod diſciplinæ genus aruſpicinam uocant & extiſpitium.itidem nunc
tanquam aruſpicina fiat expromi
tur ex interioribus uiſceribus cor
Socratis.ſicut ex uictima reuelle/
bat aruſpex. CONTVbernalis
mei.Socratem ſignat:cum quo
ſibi contubernalitas erat.ſic enim
Cyprianus appellat ius contuber
nii. PROTVlit:extulit in aper/
tum.& ex pēitioribus præcordiis
exprompſit. TEli.modo gladi/
um ſignificat ut apud Virgilium
filium:& cæteros poetas frequen
Telum. ter uſurpatur.alias telum:quicqd
lōge iaci poteſt ἀπὸ τοῦ τηλόθεν
& ut ſcriptum reliquit Caius iu/
riſconſultus ex interpretatione le

uterculo admoto excipit deligēter.ut nulla ſtilla cōpa/
reret uſq̄.hæc ego meis oculis aſpexi.nā ēt:ne qd de/
mutaret credo a uictīæ religiōe:imiſſa dextera puul/
nus illd ad uiſcera pēitus:cor miſeri cōtubernalis mei
Meroe bona ſcrutata ꝓtulit.cū ille īpetu teli præſocatā
gula uocē āmo ſtridorē īcertū p uulnus effunderet.&
ſpūm rebulliret.Q d uulnus:q̄ maxiæ patebat:ſpon/
gia effulciēs Pāthia:heus tu inqt ſpōgea cave in mari
nata:p flumen ne trāſeas.his editis ab una:remoto gra
battulo:uaricus ſup faciē meā reſidētes:ueſicā exone/
rant.quoad me urinæ ſpurciſſimæ madore per luerēt.

gum.xii.Tabularum.teli nomine ſignificatur omne quod manu mittitur.unde lignum & lapis.&
ferrum hoc nomine continentur. SPIritum rebulliret.quaſi per bullas eſtuantes refunderet.Ebul
lire eſt ferueſcere & rebullire referueſcere. SPONgia effulciens.ſeptimus caſus eſt.& ſignificat pan
Offulcire thiam ſpongia obturaſſe occluſiſſeq̧ ipſum uulnus.offulcire.n.eſt fulciendo farcire.implere.obtu/
rare. SPONgia in mari nata.ſpongiarum tria genera celebrant ſcriptores naſcuntur in petris:fra/
cturæ & uulnera ſpongiis utiliſſime fouentur:uulnerum inflammationibus imponuntur:ſangui/
nis profluuium ſiſtunt ex aceto aut frigida.medici affricanas laudant:quarum firmius ſit robur.
& rhodiacas:quæ ad fouendum molliores ſunt.polybius auctor eſt:ſuper egrum ſuſpenſam ſpon/
giam quietiores facere noctes.de his ſatis multa Plinius in nono & in.xxxi.qui ſpongiam animal eē
Spongia autumat:& inter aquatilia marina perceſet.ſenſus Apuleianus eſt ait panthia o ſpongia q̄ marina es
noli trāſire per fluuiū:hac eſt cū ad amnē bibendi cā acceſſerit Socrates.Egredere & exili:ne aqua am
nica ſiue fluuiali cōtingaris:qd īfra factū eē monſtrabit:a ſpongia uerbū fit ſpongiare qd ſignificat
ſpongia extergere:quo frequenter utit apitius. VAricus reſidentes.aduerbiū eſt ſignificatq̧ cruri/
Varicus. bus diuaricatis diuiſiſq̧:qd fieri ſolet a fœmina micturiente.uaricare.n.eſt crura aperire diungere ex
uaricare. tendere & in diuerſum ſeparare:Quintilianus in.xi.uaricare ſupra modū & ſtando deforme eſt:&
uarica accedente motu prope obſcenū.inde uarica fœmina dicta ab Ouidio q̄ nō tā icedit q̄ ambulat gradi/
fœmina. bus prægrātibus gradiēs:qd fœminā parū decet:uerſus Ouidii ex poemate erotico hic eſt ambulat i/
gentes uarica fertq̧ gradus.Diuaricare quoq̧ ſignificat diſtēdere & īdiuerſum ſeparare.qd a ꝓſtitu/
Diuaricabit uari. tis meretricibus fit.hic ait Hieronymus in epiſtola ad euſtochiū:diuaricabit pedes ſuos omni trāſeū
ti.qd tranſtulit ex ezechiele propheta.qui in inſtrumēto ueteri ſic inqt diuiſiſti:pedes tuos omni trā
uarices. ſeūti.& multiplicaſti fornicatiōes tuas.Marcellinus.cruribus innexis diuaricatū ſine ſpiramēto ullo
aduſq̧ prætoriū traxere præfecti:uarri quoq̧ dicunt hoīes obtortis plantis.unde & uarices uenæ di
ctæ in ſuris in uerſæ uel obtortæ.ut Nonius Marcellus refert.M.Varro libro ſecūdo de re ruſtica ſcri
bit canes eē debere cruribus rectis ac potius uariis q̄ uaciis.idē.M.Varro lib.v.latīe linguæ ſi qs pue/
roꝝ inqt p delicias pedes male ponere atq̧ imitari uacias cœperit hos corrige oportere.ſe cōcidat.cō
uaciæ. tra ſiquis conſuetudine ambulādi iam factus ſit uaciat aut cōpnis.uaciæ aūt.ut id quoq̧ Varroniamū
uerbū obiter explicemus cōtrarii ſunt uaris.& in exteriorē partē inflectunt.hīc uaciæ apud romanos
cognominati.ut refert Plinius.quoꝝ.ſ.crura erāt obtorta.& ſeneca in epiſtolis moralibus meminit
cuiuſdā ſeruillii uaciæ qui nulla alia re:q̄ ocio notus in uilla cōſenuit.& hoc hoc unū felix habebatur
ualgum. de quo dicere ſolebāt hoīes ſynchroni hoc eſt cōtēporanei o uaciatu ſolus ſcis uiuere.ualgū ēt itortū
Veſica. a ueteribus dictū:& uatrax.& uatricoſus.qui erāt pedibus uicioſis. VEſicā exonerāt:onus ueſicæ ē
lotiū ſiue urina q̄ exoneraſ micturiēdo oīa aīalia:q̄ ueſicā habent a luſi ēt habent:at uero q̄ aluū habēt
nō & oīa ueſicā poſſidēt:humidi excrementi conceptaculū ueſica eſt:ſicci aluus:auctor Ariſtoteles in
primo de animalibus.ueſica membrana conſtatq̧ uulneratā cicatrice nō ſolideſcit.in ueſica lupi lapil
Stranguria. lus reperitur qui ſirites appellaſ ueſicæ fœminaꝝ.ut ait Plinius iunctus uterus eſt:quā uulgo matri/
Subſtillum. cem uocāt:ueſicæ morbum ſtranguriam appellant:quo ueſica exonerari non pōt & ægre lotiū it:fit
que ſubſtillum.ita.n.appellat cato urinæ difficultatem. MAdore nomen.eſt a madendo inclinatū.
Mador. ut fluor a fluendo.ſe autem profluuio urinæ ueluti proſyphones emanantis madefactum ſignifican

COMmodū.uix.tunc tū.eoq̧ ipo temporis momēto.id.n.ſignificat hoc aduerbiū ut ſupra demō
ſtrauimus. POſtes ad repagula redeunt.in hoſtio duo ſunt poſtes.qui cardinibus continenť.& re
pagulis clauduntur.ſunt enim repagula q̄ patefaciendi gratia ita figunť:ut contrario pangātur. hæc Repagu/
& repages dicuntur.M.Tullius in primo de diuinatione:herculis ualuæ clauſæ repagulis ſubito ſe ip la.
ſæ aperuerunt inde repagula pro omnibus clauſtris obicibuſq̧ uſurpantur:Lucanus de equo curſo Repages
re loquens.pedibuſq̧ repagula laxat. ETIAM nunc.nitidior lectio eſt & terſior Etiamnum.quod etiānum

Commodum limen euaſerāt:& fores ad piſtrinum ſtatum intregræ reſurgunt.cardines ad foramina reſidēt. poſtes ad repagula redeūt ad clauſtra peſuli recurrūt. at ego ut eram etiam nunc humi proiectus inanimis: nudus:& frigidus: & locio perlitus: quaſi recēs utero matris editus:immo uero ſemimortuus.uerū etiā ipſe mihi ſuperuiuēs:& poſthumus. uel certe deſtinate iā cruci candidatus:qd inq̄ de me fiet: ubi iſte iugulatus mãe patuerit? Cui uidebor ueriſimilia dicere: pferens uera: proclamares ſaltem ſuppetiatum: ſi reſiſtere.

ueteres uſurpāt pro etiam.qua di
ctione ſcatet Plinius. INanimis.
q̄ſi ſine aīa nulla reſpiratione nul
lo anhelitu:qui indicat aīal uiue
uere:argumentum.n.apud Diale
cticos eſt & oratores. quod recur
rit & retrorſum idem ualeat ut ui Viuere
uere hominē qui ſpirat:& ſpirare ſpirare
qui uiuit.inanima ueteres dici uo inaniam
luerunt:quæ ſine aīa ſunt.nec ſpi
rant:uulgo inanimatū uocāt:græ
ci αψυχον.M.Tullius.q̄ ad uitā
hoīum tuendā pertinent partim
ſunt inanima.ut aurū & argentū:
ſic & homo inanimis:qui ſine aīa
& ſpiritu eſt uegeto.& uitali:tales ſunt intermortui & ingenti pauore perculſi talē fuiſſe ſe ſignificat
Ariſtomenes. ET lotio perlitus.urina perfuſus:lotium enim urinam ueteres dixerunt: columella Lotium
ſtercore ſuillo & humano lotio ueteri radices rigato.Suetonius in ueſpeſiāo.hæc e lotio eſt: perlitus Perlitus.
āt ea figura dicif qua illitus & delitus.ſicut.n.a delino delitū naſcitur:qđ grāmatici probus & caper iterlitus
comprobāt:ſic ab interlino interlitū inclinaf.M.Tullius tulit moleſte q̧ litteræ delitæ ſunt mihi a te
redditæ.idē in q̄rto uerrinaꝝ tabulæ ſunt in medio:q ſe corruptas atq̧ interlitas eē clamant. Vlpia
nus titulo ad legē aquiliā de falſis legis Corneliæ pena dānari ſcribit eū qui teſtamentū deleuerit.iter
leuerit.Reſignauerit dolo malo. QVAſi recēs.mō aduerbiū eſt ꝓ recēter.alias nomē: Virgilius in
georgicis.ſole recēs orto.aut noctē ducētibus aſtris.Expoſuit Seruius.recens ſtatim:diuus Auguſti
nus in li.de grāmatica citat hoc maronianū & expōit recēs.i.recenti tēpore.uerbū ē uetus recētare.qđ
ſignificat renouare & iteꝝ fieri recens.ut Nonius Gelliuſq̧ notificāt.hic illud.Cn.Matii in mimi iā Recens
bis.iā iā albicaſcit polus & recētaf. VTEro matris editus:ſignificat ſe ita madentē fuiſſe ſicut īfan Recētare
tes ſunt cū primū ex utero materno egrediunť inuoluti ſecundis rubentes ſcilicet erūpēte mēſtruo.
& pliri ꝓfluuio ſanguinis pariter egrediētis:hic illud Satyrici poetæ mō primos icipientē edere ua
gitus:& adhuc a matre rubentē:Albius imperator auctore iulio capitolino exceptus eſt utero cādi
diſſimus cōtra cōſuetudinē pueroꝝ:qui naſcunť & ſolent rubere.unde albius ē dictus. SVpuiuēs. Albius
ſuperuiuere is dr.qui cū iam mortuus uidereť.refocillatus reſipiuit ac ueluti reuixit. ET poſthu unde Po
mus:eleganter ſe poſthumū ſibimet ait fuiſſe Ariſtomenes:tanq̄ poſt mortē rēatus ſit:ſicuti poſthu ſthumus
mos illos uocāt:q poſt mortē pr̄is naſcunť:q̄ſi poſt humationē parētis nati ſint ut iterprætaf Serui
ūs enarrās illud Virgilianū ex ſexto Eneidos Siluius albanū nomē tua poſthuma ꝓles ceſelius tamē
in cōmētario lectionū antiq̄ꝝ poſthuma iquit ꝓles non eū ſignificat.qui patre mortuo ſed q poſtre
mo loco natus eſt.Ceſeliū refellit.Au.Gellius libro ſecūdo noctiū antiquaꝝ.hic fit uerbū poſthuma Poſthu
re.qđ ſignificat poſtremo loco eē:q̄ſi poſt humationē anteceſſoꝝ:Tertulliāus in apologetico ait cæ mare.
teri quoq̧ Moyſi poſthumāt.ideſt moyſe poſteriores ſunt Sidonius apollinaris decēter poſthuma Poſthu
dixit ætatē: ꝓ poſtera & ſeq̄nte. CANdidatus.ſicut cādidati dicunf petitores magiſtratuū a toga ma ætas.
cādida:quā petitores induebāt.ita candidatus crucis elegāti tranſlatione dicitur is qui petit crucem. Candi
hoc eſt qui futurus eſt iam iam crucifixus.& ut ueteres dicebant Dierectus.a Quintiliano dr̄ candi datus
datus elequentiæ qui eloquentiam auſpicatur:ab altero ſeniore Quintiliano candidata ſacerdotii q̄ crucis.
petit ſacerdotium:a Hieronymo candidatus fidei:qui ad fidem inſtruitur.a Plinio panegyriſta can
didatus gloriæ & immortalitatis:de candidatis & toga candida affatim ſcripſimus in primo trangl
li commentario:unde munus candidatorium.M.Tullio dictum ꝓ omni officio & labore petitorio
ex plautino ſale cruciſalus dictus candidatus crucis.quaſi in crucem ſaliēs. PAruerit. uiſus fuerit. Cruciſa
cōparauerit.nā parere idem eſt quod apparere alias obſequi. VERſimilia dicere. ex diſciplina re lus.
thorica eſt.u.narratio ſit ueriſimilis crudibiliſq̧.ſunt eni plurima ut ait Quītilianus in quarto uera
qdē ſed paꝝ credibilia.ſicut falſa quoq̧ freq̄nter uerſimilia. PROclamares ſaltē ſuppetiatū.ꝓſopo
peia eſt.quæ latinæ cōformatio appellaf.fit aūt hæc figura cū aliqua q̄ nō adeſt perſona cōfingiť q̄ſi Confor
adſit.& ei Oratio attribuiť.ut hoc in loco uerba memoranť.q̄ dici poſſent ab aduerſariis ita argumē matio.
tantibus ſotiū ab Ariſtomene fuiſſe interfectū:tanq̄ ſic culpātes dicant.Debuiſſes ſaltē ſi uera autu
mas iclamare auxiliū & ſuppetias:nā ſuppetiatū dixit ꝓ auxiliatū.& ſuppetiæ dicunť auxilia.& ſup

Suppetias. Vir uirilis. Mullier mollis

petiari eſt auxiliari:ſuper quo uerbo ſatis multa in decimo tranquilli commentario:ubi ait conſularem ſuppetias ferentem rapta aquila fugauerunt:Vbi expoſuimus ſuppetiatum poſſe inclinari tanquã nomen quarti ordinis:ut arbitratus:ut allegatus:ut ſacrificatus:ut multa conſimilia inclinant.

VIR mulieri nequibas.Antitheton eſt:quaſi dicas fortis imbelli.Robuſtus infirmæ:parum enim probabile argumentum eſt uirum a fœmina uinci:cum mulier naturaliter imbecillis ſit & meticuloſa:Vir uero robuſtior & audentior:unde uir nominatus eſt ꝙ in eo maior uis eſt q̃ in fœmina:& hic uirtus nomẽ accepit.ut docet Lactantius in libro de opificio.item mulier.a Varro interprætatur a molicie dicta.ob hoc ait Ariſtoteles in proplematis.mulierem interfeciſſe iniquius eſſe q̃ uirum:q̃uis mas fœmina præſtantior ſit.quia ſcilicet fœmina imbecillor eſt.ideſtꝙ minus facere iniuriam poteſt:item eniti aduerſus id qđ longe infirmius eſt nihil uirile.imo ſtolidum atꝙ iniquiſſimum eſt.hoc ſignare uoluit Eneas.Virgilianus cum ait & ſi nullum memorabile nomen fœminea in pœna eſt nec habet uictoria laudem.

uir tantus mulieri nequibas.ſub oculis tuis homo iugulatur:& ſiles?Cur autem te ſimile latrocinium non peremit?Cur ſeua crudelitas:uel ꝓpter indicium ſceleris arbitro pepercit?Ergo quoniam euaſiſti mortem nunc illo redi.Hæc identidem mecũ replicabã.& nox ibat in diem.optimum itaq; factu uiſum eſt:anteluculo furtim euadere:& uiã licet trepido ueſtigio capeſſere.ſumo ſarcinulam meã.ſubdita claui peſſulos reduco.At illæ probe & fideles ianuæ:q̃ ſua ſponte deſeratæ noctæ fuerant:uix tandẽ:& egerrime tunc clauis ſuæ crebra immiſſione:patefiũt.Et heus tu inquã ubi es:ualuas ſtabuli abſolue.antelucio uolo ire.Ianitor pone ſtabuli hoſtium:humi cubitans:& iam nunc ſemiſomnus:quid tu inquit:ignoras latronibus infeſtari uias?quid hoc noctis iter incipis. Hem.& ſi tu alicuius facinoris tibi conſcius ſcilicet mori cupis:

VEL propter indicium.ſenſus eſt ſi cõtubernalis tuus ut aſſeris interfectus eſt crudelitate fœminea.Cur eadem crudelitas te quoque nõ peremit.uel ob hoc ne tu arbiter & cõtemplator ſceleris patrati poſſes indicare auctores homicidii.

Arbitrari. Arbitriũ

ARbitro.ſpeculatori inſpectoriꝙ homicidii:Arbitrari eſt inſpicere & ſpeculari Plautus in captiuis ne arbitri dicta noſtra arbitrari queant:arbiter dicitur iudex:qui res arbitrium habet & facultatem.arbitrium dicitur ſententia:quæ ab arbitrio ſtatuitur:& arbitrari eſt iudicare.ut apud iuriſconſultos titulo de receptis.arbitrarium uero cum adhuc res apud arbitrum geritur:de arbitri iudiciſꝙ differentia non indiligenter ſcripſimus in commentariis Tranquilli.& docet Marcus Tullius in oratione pro Roſcio Comedo. NVNC illo redi:ſcilicet ad mortem regredere quã euaſiſti. IDENtidem frequenter.ſubinde.

Anteluculo. Antelucanum. Sublucanum. Luci ꝓ luce. Diluculum.

ANTEluculo.hora antelucana hoc eſt matutina.& ante ſolis exortum.aduerbium eſt.Iuſtinus in primo ait Antelucano tempore ruri iter ingreſſus.Cyrus obuium habuit ſeruum de ergaſtulo.refert Plinius mel uenire ex aere ſublucanis temporibus intelligi uolens hora matutina:quæ ſub lucem & auroram eſt.Terentius in adelphis:cras Rus cum filio cumprimo lucu ibo hinc ubi exponit ſcienter Donatus.quod ueteres dicebãt lucum pro luce maſculino genere ponentes pro ſole:ſicut ergo apud Terentium cumprimo lucu ſignificat cumprimũ ſol cepetit illuceſcere:ita anteluculo quod aduerbium eſt ſignificat antequam lux oriatur & ſol tenebras illuminet:ſicuti diluculo cum iam diluceſcit:Diluculum enim ẽ ut Macrobius docet cum iam incipit dignoſci dies. LIcet trepido:Quanuis titubanti uel potius propero:cum formido homines uolaticos faciat & pinnatos. SVmo ſarcinulam meã.Quod Lucianus dicit græce τὸ σκεῦη id Apuleius ſarcinulam appellat. PESſulos reduco.Hoſtium cubiculi repãdo.Quod reductis retractiſꝙ peſſulis fit:in cantico legimus.peſſulum hoſtii mei aperui dilecto meo ridicule exponit & cum delirio Nicolaus de lira peſſulum eſſe hoſtiolum in magno hoſtio. DESſeratæ:reſeratæ patefactæꝙ.

Valuæ. Antelucio. Semiſomnis. Hoc noctis. Scius. conſcius

VALuas ſtabuli abſolue.uerba ſunt Ariſtomenis ſtabularium inclamantis.ut ianuam ſtabuli adaperiat:quæ ex ualuis conſtat:ſunt autem ualuæ.ex eo dictæ ut Varro & Seruius interprætãtur.quod reuoluuntur & ſe uelant.abſoluere ualuas eſt liberare a clauſtris.repaguliſꝙ:quibus alligatæ continẽtur:tranſlatio a debitore. ANtelucio:aduerbium eſt idem ſignificans quod anteluculo:de quo iã dictum eſt:ſed hoc quaſi ante lucum.ſicut ueteres uſurpabant.illud quaſi ante lucem uideri poteſt inclinatum. POne.poſt quod graui ſono antiqui enuntiabant differentiæ cauſa. SEmiſomnus.ſemiſopitus:ſicut exanimus dicitur & exanimis.inermus & inermis:ita ſemiſomnus & ſemiſomnis.ſecunda & tertia declinatione. HOC noctis.hac hora nocturna.hoc tempore.uetus locutio ẽ.Plautus in amphitrione:qui hoc noctis ſolus ambulem. FAcinoris conſcius.ſcius & cõſcius.hoc differunt.quod ſius ſecum conſcius cum alio ſcius eſt.ut docet Nonius cui ſubſcribunt Iuuenalis cũ ait.Quis nunc diligit niſi conſcius.& Martialis.uis fieri diues bithinice conſcius eſto.ſed cõſcium indiferenter poſitum legimus ut hoc loco.namꝙ hic conſcius accipitur pro eo qui ſecum ſcius eſt flagitii.

NOS cucurbitæ caput nõ habemus. Veluti ꝓuerbialiter ſignificat capita hoĩum nõ eẽ uilia obi-
ciendaq́ trucidationi: ſicuti cucurbitæ caput: quæ inter horteñſia uulgaris eſt & plebeia. Plinius libro
unde uigeſimoduo tradit eſſe genera Cucurbitarũ camerariũ quod leui umbra cameras ac pergulas cucurbi-
operit. Alterũ plebeum. Quod humi credit. Videt Apuleius ueluti alludens feſtiuites id dixiſſe: quia tarũ ge-
ſeminoſæ ſunt cucurbitæ. & ita appellant ab Ouidio impriapeis. ex quo fit ut ſingula ſemina ſingu- nera.
læ quaſi animæ cucurbitarum uideri poſſint: ex quo fit ut cucurbita uicariã & quaſi ſuccedaneam ꝓ

nos cucurbite caput non habemus: ut pro te moriãur. Non lõge inquam lux abeſt. ſed & prætera quid uiatori de ſumma pauperie latrones auferre poſſunt? An ignoras inepte: nudum nec a. x. paleſtritis te ſpoliari poſſe. Ad hæc ille marcidus & ſemiſopitus: in alterum latus euolutus: unde autem inquit ſcio: an conuectore illo tuo: cum quo ſero deuerteras iugulato: fugæ mãdes præſidium. Illud hore memini me terra dehiſcente: ima tartara: inq; his canem cerberum: prorſus eſurĩetẽ mei ꝑſpexiſſe. ac recordabar profecto bonã Meroen: nõ miſericordia iugulo meo pepciſſe: ſed ſeuitia

aliena anima animam impẽdere
poſſit cum iſinitas hoc pacto ani-
mas poſſideat quod ſecus eſt i no-
bis: Cucurbitæ quo longiores te-
nuioreſq́ ſunt. eo gratiores: ſenil-
na quæ proxima collo fuerint ꝓ-
ceras pariunt: quæ in medio ro-
tundas: quæ in lateribus craſſas.
auctores Columella & Plinius a
cucurbita fit cucurbitarium: acci- cucurbi-
piturq́ pro loco in quo cucurbi- tarium.
tæ ſeruntur: ſicuti cucumerarium cucume-
ubi cucumeres. Eſaias ſicut iquit rarium.
tuguriũ in cucumerario. Cypria- cuſtodia
nus. uſurpãs hoc Eſaiæ teſtimo- rium.
nium nõ dixit tugurium: ſed qđ cucurbi-
elegantius eſt cuſtodiarium. Hieronymus cucurbitarios uocat ueluti cucurbitæ amarores. dum di- tarii.
luit ac refellit in epiſtola ad Auguſtinum obiectam cucurbitæ columniã. Cucurbitula uero nõ tam cucurbi-
paruã cucurbitam ſignificat q̃ uaſculum illud quo medici utunt ad ſanguinis detractioné. Con. Cel- talæ.
ſus in ſecundo uſus inquit cucurbitulæ præcipuus eſt ubi nõ i toto corpore ſed in parte aliqua uitiũ
eſt. idq́ auxilium ut minus uehemens ita magis tutum nec nunquã periculoſum eẽ autumat. in hãc
ſententiã eſt illud ſatyrographi poetæ. Vacuumq́ cerebro iã pridẽ caput hoc uentoſa cucurbita q̃rit:
græci coloquintida uocant cucurbitam. a Plinio coloquintis dicitur cucurbita ſilueſtris: quã mino- coloqui-
rem eſſe ait q̃ ſatiuã. DE ſumma pauperie: pauperies immunda eſt. & mendicitas egeſtaſq́ ſignifi- tis
cat. unde ait Oratius. pauperies immunda procul domus abſit: paupertas uero ut iquit porphirio hõ- paupies.
neſtæ parſimoniæ nomẽ eſt. & uſurpat pro fortũa mediocri: Laudes paupertatis graphice Apuleius pauperas
noſter ut omnia ſpecioſeq́ perſcribit in apologia: ubi ait: paupertatẽ fuiſſe in Ariſtide iuſtã: in phocio Ptochia
ne benignã. in epaminunda ſtrenuã: in Socrate ſapientẽ: in Homero deſertã: Alias pauperies dãnum ſoror pe-
ſignificat. Quod ſatis liquet ex titulo illo apud iuriſconſultos notiſſimo: ſi quadrupes pauperiem fe nia.
ciſſe dicat. Cõſimiliter apud græcos πενία καὶ πτωχεία diſparantur. Cũ appellatione πενίας pau-
pertas ſignificetur: πτωχεία uero ipſa egeſtas. mendicitaſq́: ſicut apud Ariſtophanẽ claret: qui in
pluto ait πτωχείαν eẽ ἀδελφήν idẽ: Sororẽ τὴν πενίαν. & πτωχὸν ideſt egenũ eſſe cũ q nihil hẽt
πένητα uero ideſt pauperẽ dici. Cui ſuppetunt neceſſaria. NEC a decem paleſtritis. in hanc ſenten-
tiam ait Hieronymus. Nudus uiator nõ timet latronis inſidias: qđ trãſtulit ex illo uulgatiſſimo. cã-
tabit uacuus corã latrone uiator. cõſimiliter Plautus in aſinaria. Nudo detrahere ueſtimenta me iu-
bes appellatione autẽ paleſtritaꝝ robuſtiores exercitatioreſq́ intelligi uult. ſunt. n. paleſtritæ magi- Paleſtri-
ſtri luctationis. & gnari oĩs paleſtricæ exercitatiõis. græci πάλην uocant paleſtrã & luctã. Vnde pale- tæ.
ſtritæ: autumat Seruius paleſtrã dici poſſe ἀπὸ τοῦ πάλλειν. i. a motu urnæ quoniam ducti forte lu
ctabant. luctatores icertamine paleſtrico nudabãt corpora: & oleo ungebant: qđ primi lacedemonii
factitarũt auctore Thucidide. apeleſtros græci uocant ignaros paleſtræ de quibus. M. Tullius in ora Apale-
tore. itaq́ qualis eoꝝ motus quos apaleſtros græci uocant. talis hoꝝ mihi uidet oratio. qui nõ clau- ſtros.
dunt numeris ſententias. Domicianus clinopalẽ uocabat aſſiduitatẽ cõcubitus ueluti lecti paleſtrã. clinopa-
Papinius & Sidonius apollinaris palen pro paleſtra uſurpant græca dictiõe. qđ Vbertus a nobis ſcri- le.
ptũ reperies in trãquilli cõmẽtariis. putat. Quĩtilianus ne illos quidẽ oratores reprendẽdos eſſe qui. pale pro
paulũ ẽt paleſtritis uocauerunt. ubi indicat paleſtritas nõ ſolum dici: qui uitã parti in oleo. parti i ui- paleſtra
no cõſumũt: qui corpoꝝ cura mẽtẽ obruũt. ſed & eos quoq́. a qbus motus geſtuſq́ format. De pale-
ſtritis magna ẽ mẽtio apud ciceronẽ i uerrinis. COnuectore. Socrates ſignificat. cõuectores dicius
eos: qui ſimiliter faciunt. ſimulq́ uehunt. q̃ dictio proprie nauticoꝝ: qua iuriſcõſultus crebro utitur.
DEuerteras: in ſtabulũ hoſpitiũq́ deueneras. ILlud horæ: illã horã. id tẽporis eo tẽpore archeiſ-
mos ẽ. DEhiſcẽte: patẽte. CAnẽ cerberꝝ: mythici fabulant canẽ cerberꝝ cuſtodẽ eẽ aulæ Plutõicæ cerberus
de quo ſilius. lachrymoſæ iãitor aulæ: quẽ latratu trifauci regna iſerna pſonantẽ hercules ad ſuperos canis.
traxerit reluctãtẽ. hiſtorici uero ꝓdiderũt. Et memorat Euſebius chronographus orcũ regẽ moloſſo-
rũ habuiſſe canẽ igẽtis magnitudinis noĩe: cerberꝝ: q pirrhitoũ ad raptũ ꝓſerpine eius uxoris ueniẽte
deuorauerit. grãmatici terrã iterꝑtãt. De tricerbero cãe neſcio qđ idictũ dicit fulgẽtius i mythilogus

CRVci me ſeruaſſe:ut perinde atq; homicida & Socratis cõtubernalis mei interfector.crucis ſup/
Tumul/ plicio afficerer. DE genere tumultuario mortis:tumultuariũ dici uoluerunt:qđ tumultu quodã
tuarium fit & ſine cõſultatiõe feſtinãter & incõdite. Au.Gellius tumultuarium ſtudiũ noiat qđ raptim & per
ſucciſiua tẽpora fit:Oratio quoq; tumultuaria dicta:quaſi extẽporalis & tumultuoſa cõdita: tumul/
tuarius dux A Liuio dicit̃.L.Marcius tumultu militari creatus nõ formula legitima.ité tumultua/
Tumul/ rium genus mortis nunc appellat Apuleius:qđ perturbate & tumultuarie parat̃.eſt.n.tumultus : ut
tus. docet.M.Tullius in.viii. Antonia
naꝶ per turbatio tanta.ut maior
timor oriat̃.unde etiam nomẽ di
ctũ eſt tumultus:ita maiores no/
ſtri tumultũ italicum quod erat
domeſticus:tumultũ gallicũ.qđ
erat italiæ finitimus præterea nul
lũ tumultũ noiabãt.grauius autẽ
fuiſſe tumultũ q̃ bellũ.hinc itelli/
gi licet.qđ bello uacationes ualẽt
tumultu nõ ualẽt. ERVMnas
exauclaſti : tot labores exhauſiſti
exudaſti p peſſus es.id.n.eſt erum
Erũnas nas ex anclare.M.Tullius i prima
exãclare. tuſculana.qđ cũ exanclauiſſet oẽs
Antlare. labores:tũ icideret in mortis ma/
Arclabra lũ ſempiternũ.anclare qđ & antla
Antlia. re uerbo græco ſignificat haurire

cruci me ſeruaſſe.In cubiculũ itaq; reuerſus.de genere tumultuario mortis mecũ deliberabam. Sed cum nullum aliud telum mortiferum fortuna : q̃ ſolum mihi grabattulum ſubminiſtraret. Iã iã grabattule inq̃ aío meo cariſſime: q mecum tot erũnas exãclaſti:conſcius & arbiter q̃ noctæ geſta ſunt:quẽ ſolũ i meo reatu teſtẽ inocẽtie citare poſſũ:tu mihi ad iſeros feſtinãti: ſubminiſtra telũ ſalutaré.Et cũ dicto reſti q̃ erat itextus:aggredior expedire.ac tigillo qđ feneſtre ſubditũ altriſecus ꝓminebat.Iniecta atq; obdita pte funiculi:& altera firmiter i nodũ coacta.aſcẽſo grabattulo:ad exitiũ ſublimatus:&miſſo capite laqueũ iduo.Sed dũ pede altero

Phrean/ exanclare exhaurire.hic anclabra uaſa.quibus ſacerdotes utebant̃.& anclabris mẽſa miniſtriis apta
tles. diuinis.græci ἀντλεῖν dicunt pro aurio.unde & latini antlare uſurparũt:& ita potius legẽdũ uidet̃
exantlare.p litterã.t.q̃ p.c.Liuius florẽ antlabãt liberi ex carcheſiis:cũ ſignare uellet uinum ex poculis
hauriri.hinc antlia accipit̃ ꝓ uaſe accõmodo ad hauriẽdi miniſteriũ:de quo epigrãmatarius.antlia
tollit aquas:quo in loco labit̃ opinor interpres hinc phreãtles cognominatus eſt cleãtes eo ꝙ puteos
hauriret. ARbiter q̃ noctæ.ſubitellige eorum.ut ſenſus integer ſit ſpectator eaꝶ reꝶ oium : q̃ ge/
ſtæ ſunt noctu:quaſi dicere uelit lectulũ ſolũ eẽ cõſcium ſuæ innocẽtiæ. IN meo reatu. accuſatiõe:
& cauſæ dictiõe.Meſſala prius auctore.Quintilião reatũ dixit reus ãt unde reatus nomẽ ductũ eſt. is
Reatus dicit̃ qui cãm dicit.qui arguit̃ & itẽ qui quid ꝓmiſit ſpopõdit ue.ac debet.Gallus elius lib.ii.ſignifi/
Reus q cationũ uerboꝶ q̃ ad ius ptinẽt.reus eſt inquit.qui cũ altero litẽ cõteſtatam habet ſiue is egit:ſiue cũ
eo actũ ẽ:i eadẽ ſnia ẽ capito atteius.reos olim ut refert.M.Tullius i ſecũdo de oratore appellabãt nõ
eos mõ qui arguunt̃:ſed oĩs quoꝶ de re diſceptat̃.reũ fieri quid ẽ inqt pediãus aſcõius.niſi apud p̃to
rẽ legibus iterrogari:agi dicit̃ reus cũ accuſat̃:pagi cũ dãnat̃.ut apud trãquillũ & ꝓptiũ explicatũ ẽ.
ET cũ dicto:ſtati uix talibus dictis.cũ talia dixiſſem.frequẽs locutio apud Apuleiũ & ꝓprie pecu/
liaris i hoc ſignificatu: ꝓuerbiũ græcũ ẽ.ἅμ᾽ ἔπος ἅμ᾽ ἔργον.qđ dicit̃ de his q ociſſime er cũ dicto rẽ
Ad reſti expediunt .ſic.n. iterp̃tamur.ſimul uerbũ:ſimul opus. REſti.funẽ & ꝓuerbiale ẽ apud priſcos ad
res redit. reſti res redit:qđ ſignificat res depditas eẽ & de ſuſpẽdio cogitãtũ.i ſaltatiõe reſti ducere dicũt̃ chori
Reſti du puerοꝶ puellarũq; mãu cõſerti.ex quo ſenſu dictũ ẽ illud Terẽtianũ.tu iter eas reſti ductitãs ſaltabis
cere. itẽ Li.i.xxvii.p mãus reſte data uirgies ſonũ uocis pulſu pedũ modulãtes icceſſerũt.a reſte fit ὑποκορι
Reſticu/ ϲτικῶϲ reſticula.a q̃ ſimilitudie allioꝶ cõnexa capita reſtes dicũt̃:Pli.i.xx.aliũ ad ſerpẽtiũ ictus potũ
la. cũ reſtibus ſuis:reſticula ficoꝶ Varrõi decẽter dicta:ſicut & uulgo nũcupat̃.qđ ãt lecti reſtibus & fa/
ſicorum. ſciis cõtineãt̃.idicat porphirio explicãs illud oratianũ:tẽta cubilia.tectaq; rũpit lectũ dici ait reſtibus
Reſtio q. ſiue faſciolis ſubtẽtũ:a reſte fit reſtio:accipiturq; apud Plautũ oppido q̃ decẽter ꝓ eo q ſe pẽſilẽ facit la
Bucedæ. q̃o reſtis ſtrãgulatus.ſic.n.i molleſtaria loquit̃ daniſta.illi erũt bucedæ potius q̃ ego ſim reſtio.Quod
Locus. ſignificat illi potius cedẽt̃ bubulis loris:q̃ ego me ſuſpẽdã. TIgillo.trabi.a tigno fit tigillũ : tigni ãt
Plauti. appellatiõe i legibus.xii.tabulariũ oẽ gẽus materiæ ex q̃ edificia cõſtãt ſignificat̃ idẽ docet iuriſcõſul/
Tignum tus.titulo de tigno i iũcto:p̃terea tignũ i uineis antiqtus dicebat̃ qđ & feſtus docet:tigillũ ſororiũ ro/
mæ fuit ex eo dictũ:qa trãſmiſſo p uiã tigillo Oratius ſororicida adopto capite ueluti ſub iugo miſ/
ſus ẽ:Liuius auctor. ALtriſecus.aduerbiũ ẽ.qđ hic ſignificare uidet̃ i altiore parte:cũ alias ex utraq;
parte:ex utroq; latere utriq; dicat̃. Obdita.alligata:& firmiter appoſita. FVniculi.quã mõ reſti di
xit:nũc funiculũ noiat:Diminutiuũ a fune:Quitilianus in.i.diminutio genus ut funẽ maſculinũ eẽ
funiculus oſtẽdit.Napuras priſci funiculos uocauerũt.ut in cõmẽtario ſacroꝶ uſurpat̃: põtifex na/
Napuræ puras nectito.i.funiculos facito illud adde funeta dici in uineis.cũ palmites iterſe funiũ mõ iũgunt̃:
funiculi. & arcus fiunt quoꝶ meminit Plinius i.xvii.reperio apud auctores Gratianum ualẽtiniani imperato/
Funeta. ris patrem appellatum eẽ funariũ eo ꝙ uenalitiũ funem portãti quinq; milites nequiuerint extorq̃re.
Funarius AD exitium ſublimatus:ad ſubeundam ultroneam mortem ſubleuatus.ut ita pẽſilis fieri poſſet.

FVLCImentum.grabatulũ ſignificat:quo ſuſtentabaſ.fulcire.n.ſuſtinere eſt & ſtabilire : fulcimẽtum & fultura pro ſtabilimẽto. AD ingluuiem.ad gallã:& proprie intelligit gurgulionẽ ſiue aſperã arteriam:qua ſpiritus ab ore in pulmonem atq; inde curſum in os.& in nares.ultro citroq; ſemp cõmeat:quo tramite interſepto homo ſtatim extiguitur.cum ſpirare nõ poſſit.Ideoq; ait Hippocrates in libro de flactibus triplici alimento corpora nutriri.cibo.potu.& ſpiritu.q adeo corpori neceſſarius eſt ut poſſit homo ſine eſca:& potione multos dies uiuere:ſine ſpiritu uero itra tẽpuſculũ pariaſ:Idẽ elegãter dixit ſpiritũ patre eſſe & auũ morbo℞ oium.ob hoc dixit.Cor.Celſus uiſum eſſe Hippocrati oẽ uitiũ i ſpiritu eſſe. Plinius pœnã laquei ſcite præpoſterã uocat.quia ſcilicet icluditur ſpiritus.Cui queri debet exitus. Alias igluuies ſignificat uẽtris capacitatẽ ſi credimus ſeruio ſic exponẽti illud Maronianũ iprobus igluuiẽ raniſq; loquacibus explet ego exiſtio ĩgluuiẽ nõ tã ad uẽtris q̃ ad gulæ capacitatẽ eẽ referẽdũ: ex quo iterdum accipitur pro gulonũ helluatiõe & uoratrina.Au.Gellius noia.generaq; eduliũ & domicilia cibo℞ ꝓfunda ingluuies iueſtigauit:Macrobius i tertio.Neccõtenta illa ingluuies fuit maris ſui copiis. DISCLVderet.excluderet diſſeperaret:Intercipe ret:Virgilius:Tũ duraſ ſolũ & diſcludere nerea põto.Lucretius.cũ paribus iũgi res & diſcludere mũdũ.M.Tullius.ſemotas a mẽte & diſcluſas putat. EXerte clamitãs. Voce ſublatiſſima:Aduerbiũ eſt. Quod ſignificat apte & dẽudate qualis eſt uox ſublatior.exerere.& exertare ſignificat nudare.q̃drigarius in annalibus. Gallus irride cœpit atq; liguã exertare. STRAtis iuolutus:extrinſecus ſubintelligendũ es.ut integer ſit.ſtratis iuolutus es.& nũc quieſcis in lecto. ABſono.barbaro incõdito.agreſti uociferatu.hoc.n.ẽ abſonũ: qui ait abſonũ dici parui & ſere nullius ſoni falliſ:Quod hic ait clamore abſono.poſt ẽt paulo dicit uaſto.ut abſonus & uaſtus clamor idẽ ſignificeſ. NE imerito.Nõ imerito. HOSPItes.aduẽtores:q a ſtabulariis i ſtabulo hoſpitioq; recipiunſ. MARcidus.Vino lẽtus & ebrius.uina quoq; marcida dici q marcidos faciãt hoies teſtis eſt Pãpinus : q ait i ſiluis illi marcida uina largiunſ.a Martiale quoq; marcẽtes uuæ dictæ ſunt:epithetõ ẽ bacchi.quẽ Marcidũ poetæ cognominãt. COmes & pr̃ meus.noia ſũt affectus noſtros teſtãtia.qbus Ariſtõenes Socratẽ cõtubernalẽ ſuũ appellat. CONdicto.ab his uerbis. OLOre.odore & fetore ab oleo dictũ: Alias olor ſignificat cygnũ. SPVRciſſimi hũoris.Vrinæ ſiue locii. IN fecerãt.Fedauerãt.maculauerãt:Inficere.n.ſignificat tigere.ide iſectũ tictũ iſectores tinctores:iſectus ipſa tinctura.ex quo iſectũ dicimus pollutũ & maculoſum maculis ineluibilibus:Seneca uitiis inqt iſecti ſumus:alias iſectũ dr̃ nõ factũ:ut illud ſunt auri põdera facti iſectiq; michi:& illud Plautinũ ꝓuerbiale:qd uis fieri factũ ẽ.fieri iſectũ nõ põt. LAmiæ . Lamias priſci magas & uaratrices puero℞ uocãt.Oratius i arte poetica Neu prãſæ lamiæ pue℞ uiuũ extrahat aluo.λάμοσ græce dr̃ igluuies:unde lamiæ dictæ.ut autumat Porphirio.unde & lamiæ uorãgines de qbus idẽ Oratius i epiſtolis.uiribus uteris p cliuos flumia lamas.græci ſcribũt lamias terriculamẽta eẽ puerilia:qbus oculi ſint exẽptiles.Philoſtratus i apollonia ait lamias a qbuſdã laruas & lemures appellari:eẽq; ad Amorẽ & uenerẽ ꝓpẽſas:& carnes hũanas maxieq; formoſo℞ eſurienter appetere: q libidinis cupiditate alliciãt eos quos poſtea cupiãt deuorare:Talẽ lamiã Apollõius Tyaneus oli corithi dephẽdi:i iſtrumẽto ueteri ait Hieremias lamiæ nudauerũt mãmã lactauerũt Catulos ſuos quo i loco nõ ꝓ fœminis ſed ꝓferis lamiæ accipi uideſ. APAgete fetorẽ.remoueto & abducito apage & apagete dictio cõmica ẽ.ducta a uerbo græco ἀπάγω qd ſignificat abduco.& abigo & Plautus i curguliõe.apage hãc cãiculã. LAtrinæ.Latria cõceptaculũ ẽ i mũdicia℞.& excremẽto℞ q̃ i cloacas corriuãſ:columella imũdis qcũq; uomit latria cloacis:qcũq; habuerit horoſcopũ i.xxviii.pte Arietis latrias ſp cloacaſq; mũdabit.Itẽ cuius horoſcopus fuerit.i ſcdo gradu Tauri baiulabit ſter

fulcimentum quo ſuſtinebar repello:ut pũderis deductu reſtis ad ingluuiẽ adſtricta:ſpiritus officia diſcluderet:repente: putris alioquin & uetus funis diſrumpitur.Atq; ego de alto recidens:Socratem(nã iuxta me iacebat)ſuper ruo . cũq; eo i terram deuoluor.Et ecce in ipſo momento:ianitor introrupit : exerte clamitãs. Vbi es tu:qui alta nocte immodice feſtinabas:& nunc ſtratis in uolutus ? Ad hæc neſcio an caſu noſtro : an illius abſono clamore :exper rectus Socrates exurgit prior.Et ne inquit imerito ſtabularios hos omnes hoſpites deteſtantur.Nam iſte curioſus dum importune irrũpit(credo)ſtudio rapiendi aliquid:clamore uaſto: marcidus alioquin me altiſſimo ſomno excuſſit.Emergo lætus:atq; alacer:inſpirato gaudio perfuſus:& ecce iãitor fideliſime:comes & pater meus:& frater meus:quem nocte ebrius occiſum a me calumniabaris:& condicto Socratẽ deoſculabar amplexus . At ille olore alioquin ſpurciſſimi hũoris pcuſſus:quo me lamiæ illæ ĩfecerant:uehementer aſpernatur.Apagete inquit fetorem extremæ latrinæ.& cauſas cœpit inuius oloris

Fulcimẽtum.

Triplex alimẽtũ.

ſpũs pr̃ & auus morborum.

ĩgluuies.

Diſcludere

Liguã exertare.

abſonũ.

Marcidui

Olor.

Inficere.

Infectores.

Infectũ

lamiæ q̃

apagete.

apage.

Latrina.

comiter inquirere.At ego mire adficto extempore:ab ſurdo ioco:in alium ſermoné ítentionem eius denuo diruo.iniecta dextra:quin imus inq̄.& itineris matutini gratiá capimus?Sumo ſarcinulã.& precio manſionis ſtabulario pſoluto capeſſimus uiã. Ali q̄tú pceſſeramus.& iã iubaris exortu cúcta colluſtrãt. & ego curioſe ſedulo arbitrabar iugulú comitis:q̄ parte gladiú delapſum uiderã.& mecú ueſane aio:qn poculis & uino ſepultus:extrema ſomniaſti:ecce Socrates iteger.ſanus icolumis:ubi uulnus?ſpõgia ubi?poſtremo cicatrixtã alta.tã recés?& ad illú.Ne imerito iqua medici fidi cibo & crapula diſtentos:ſeua & grauia ſomniare autumant.mihi deniq̧ q̧ poculis ueſperi minus temperaui:nox acerba diras & truces imagines obtulit. ut adhuc me credam cruore & humão aſperſum. atq̧ impiatum.Ad hæc ille ſubridens.At tu inquit nõ ſanguine:ſed locio pfuſus es. uerútamé & ipſe pſomniú

Comiter cora latrinas purgauit.auctor Maternus i.vii.Matheſeos. COMIter.Benigne ſuauiter.uel ut iterpretaf.M.Varro hilare ac libéter.aduerbiú é ennius méſam ſermõeſq̧ ſuos rerũq̧ ſuaꝝ cõiter ipartit.

Comes q M.Tullius i Orone p.Cor.Balbo.Cões inqt benigni faciles ſuaues hoies eé dicúť:q erráti cõiter mõ

Manſio. ſtrat uiá béigne nõ grauate. LOco.lege ioco. MANſiõis.a manédo máſio dicta ſicuti a remanédo

Remanſio. remáſio.M.Tullius i epiſtola ad.v.fratré.primú tuá remáſioné ét atq̧ ét pbo.Plin.i.vi.ſcribit máſiones eé diſpoſitas aquationú rõe:q̄ camelis itur i Arabia.ex quo hydreú & hydrema ab aq̄ dicunť.Ité

Hydreũ. in.xii.tradit regioné qua thus cõ

Iubar. uehitur diuidi i máſiões camelorú ſexagita duas.Vbi pro máſiõibus nõ númos dãt:ſed thus pendũt. IVbaris exortu. Iubar dř ſtella lucifer:q̄ i ſummo hét lumé diffuſum ut leo icapite iubá auctor.M.Varro.hicante matutinú exoriés luciferi nomé accipit. ut ſol alter dieq̧ maturás: claritatis qdé tãtæ ut unius huius ſtellæ radiis umbræ reddãť. Plin.auctor. Itaq̧ merita ait exoriéte iubare cũcta illuſtrari & lucida fieri Virg. it portis iubare exorto delecta iuuetus.ubi expõit Seruius nato lucifero.q iubar dř. qđ iubas lucis effundat.unde quicqd iá ſplédet iubar dř:ut iubar auri argéti:gémaꝝ.qua pp exortú iubaris accipe malim p ſole: cuius exoriétis ſplédor cũcta colluſtrat:ſicut poetæ appellãt iubar ſolis & Seneca ait i hercule oeteo.dú lapſum titã mergat oceão iubar. SEdulo ar

Sedulo. bitrabar diligéter iſpiciebá.Dõatus ſedulo iterpťať ſine dolo ipéſe & diligenter. ET mecú ueſane aio.Sermocinás ſecú Ariſtomenes opinať ſe crapula & uinolétia obrutú ſomniaſſe illa q̄ uiderat: cú Socrates iteger & illeſus uiſereť. EXtrema ſomniaſti.portétoſa tumultuoſaq̧:q̄lia temeto i gurgitatus aut cibo diſtétus ſõniare ſolet:qđ phãtaſma græci uocãt:qđ Ci.uiſum appellat:i quo genere

Epialtes. é ut ait Macrobius ἐπιάλτης:qué Auicéa icubú noiat:qué publica pſuaſio opinať qeſcétes iuadere &

Incubus. põdere ſuo pſſos ac ſentiétes grauare. SPONgia ubi.cú ſpõgia illa nuſq̄ appareret:qua uulnus Socratis páthia obſulciuerat:Ita ſecú p iterrogationé attonitus Ariſtomenes Sermocinaf. ET ad illú.ad Socraté cõuerſus dixi. DIſtétos.pleos.& ſaturos:fartos.Vinú capitis doloré & uertigies facit

Crapula. ab hoc ut inqt Plinius in.xxiii.dicta crapula é:eſt aút crapula ut docet Ariſtoteles in pblematis fer

Braſſica ad ebrietatem. uor quidá & iflamatio q̄ plus cõflictat q̄ temulétia.Crapulá eodem auctore ſedat braſica:ex hæc Ariſtotelica dixit Cato in libro de re ruſtica.ſi uoles i cõuiuio multú bibere cenareq̧ libéter ante cenam eſto braſſicá crudá q̄tú uoles.ex aceto.& ité ubi cenaueris comeſto aliq̄ folia:q̄ reddéte. q̄ſi nihil æde
ris biberiſq̧ bibes q̄tú uoles. AVTVmát dicút.opinanť.céſent.id.n.ſignificat autúo ut docet Gel

autumát lius i.xiiii.P.uero Nigidus id cõpoſitú eé ex ab pppoſitiõe & uerbo extio cõiectat.dictúq̧ itercise autúmo.q̄ſi ab extio qđ ſignificat totú extio.tanq̄ ab núero:ſed Nigidianú hoc iterpťametú argutius eé

Socrates apud platoné de ſomnio. uť q̄ uerius. SEua & grauia ſomniare.Socrates i Platõis politia dicit quú dormiétibus ea pars ai:q̄ mẽtis & rõnis é pticeps ſopita lágueat.Illa át i q̄ feritas q̄dá ſit atq̧ agreſtis imáitas.cú ſit imoderato obſtupefacta potu atq̧ paſtu.exultare eá iſomnio imoderateq̧ iactari.Ita huic oia uiſa obiiciúť a méte ac rõne uaria:ut aut cú mře corpus miſcere uideaf.aut Trucidare aliqué:& ipie cruétari multaq̧

Quarta cratera ad iſaniá. facere ipura atq̧ tetra cú temeritate atq̧ ipudétia.Iubet igiť Plato ſic ad ſõnú pficiſci corpibus affectis.ut nihil ſit qđ erroré ais pturbationéq̧ afferat.ex quo & pythagoras iterdixit ne faba ueſceréť q̧

Diræ imagíes temuléti iſomnis. is cibus hét iflarioné magná & iſõnia grauia facit. VEſpi.Hora ueſpria & céarica. MInus tépaui. Sapiétis uiri ſup méſam celebre dictú é:pría iqt cratera ad ſiti ptiet:ſecúda ad hilaritaté: Tertia ad uoluptaté:q̄rta ad iſaniá. DIras ima.Vinoléti ſæpe cú dormire uix cœpint aſpicere uideť irruétes uel paſſim uagátes formas.a natura ſeu magnitudie ſeu ſpecie diſcrepátes.Variaſq̧ tempeſtates reꝝ uel

Impiare piare. ætas uel turbulétas iterdú ut Macrobius ait temeto igurgitatus aut diſtétus cibo extiat.ſe uel habúdátia pfocari.uel grauátibus exonerari.iterdú eſuriés cibú.ſitiés potú iueniſſe uť. IMpiatú.Cõtami

Piatrix. natú iputatú:maculatú.Impiare.n.maculare é:piare uero expiare.Vnde & piatrix dicebaf ſacerdos:

Piacularis porta. q̄ expiare erat ſolita:quá ſagá alii uocant.& piacularis porta Romæ dicta.pp piacula q̄ ibidé fiebant.

iugulari uiſus ſum/nihil/nã & iugulũ iſtũ dolui.& cor ipſum mihi auelli putaui.& nunc etiã ſpiritu deficior. & gẽua q̃tior.& gradu titubo.& aliqd cibatus refouẽdo ſpũ deſidero.En inquã paratũ tibi adeſt ientaculũ. & cũ dicto mãtica mea humero exuo.Caſeum cũ pãe propere ei porrigo.& iuxta platanũ iſtam reſidamus aio.quo facto:& ipſe aliquid indidem ſumo.Eumque auide eſitantem aſpiciens:aliquanto interiore macie:

IVGVlari uiſus ſum.Quod re uera paſſus erat Socrates id ſe p ſomniũ uidiſſe ſignificat:tãq̃ totũ hoc negociũ magicũ phãtaſticũq; ſit.& p p̃ſtigias q̃ſdã illudat hominibus:& hoc ẽ qd' ait Auguſtinus in.xviii.de Ciuitate dei.phãtaſticum hois uarias formas carpe poſſe : memoratq; exemplum cuiuſdã:Cui ui magica cõtigerat.ut iaceret in lecto ſuo q̃ſi dormiens:nec ullo modo poſſet excitari: poſt aliquot aũt dies eũ euigilaſſe:& quaſi ſomnia narraſſe q̃ paſſus ſit:Caballũ ſe.ſ.factũ annonã inter alia iumẽta baiulaſſe militibus:Quod ita ut narrauit factũ fuiſſe cõpertũ eſt:q̃ tamẽ illi ſua ſomnia uidebãtur:idicauit & alius ſe domi ſuæ p noctẽ uidiſſe uenieẽtẽ ad ſe quẽdã Philoſophũ ſibiq; exponuiſſe q̃dã Platõica:q̃ antea iter rogatus exponere noluiſſet: & cũ ab eodem Philoſopho quæſitũ fuiſſet cur tũc feceri:quod prius petenti negauerat:non feci iquit ſed me feciſſe ſomniaui: ac p hoc alteri p imaginem phantaſticam exhibitũ eſt uigilanti:quod alter uidit in ſomniis. NIHIL nã.Lego nihil nõ,ut ſit nõ nihil : quod ſignificat aliqd.& aliq̃ntũ. ISTVM.dicticos ẽ. SPIritu deficior.Annotauimus ĩ cõmẽtariis Suetonii λεποψυχους dici qui.Anima & ſpiritu deficiunt:quos Plinius appellat defectos.lipothymia & lipopſychia græce dicitur latine defectus animi ſiue defectus animæ:Apud Pliniũ Syntectici eſſe uidentur in eodem ſignificatu.accipiq; pro defectis.& ſyntexis.pro ipſa defectione animi ſiue defectu. GENVA q̃tior.Conſimile eſt illud genua labãt. CIBAtus.Cibi.Caſus patritus eſt:quẽ genitiuũ grãmatici uocãt. REfouẽdo ſpũ.Cibo uiuoq; refici corpora & roborari uires qs ignorat? Virgilius.Tũ uictu reuocãt uires.Homerus i.vi.iliados μενος μεγα οινος αεξει.i. robur magnum auget uinũ.& Columella in.vii.roborãdũ eẽ p̃cipit largo cibo equũ admiſſariũ ut Veneri ſufficit.Liuius frequẽter ait cibo corpora refecta eẽ:Lucretius.capit cibus ut ſuffulciat artus. IENTAculũ. Cibus matutinus.& guſtulum.Antiqui prandicula dixere ientacula.& ientare pro ientaculum capere.ſuper quo uerbo ſatis multa in ſuperioribus & apud Suetonium in nono commentario.græci ακρατισμα uocant ientaculum. MANTIca.quod ſupra ſarcinulam dixit nunc manticam appellat:eſt enim pera uiatoria: qua uiatores circunferunt utenſilia :.Eſopus fabulator tradit homines duas manticas habere:unam ante alteram retro.In priorem aliena uitia mitti. In poſteriorem noſtra:quo Apologo ſignificat nos in alienis uitiis ſpectandis eſſe oculatos.in noſtris cecucientes : ex hac eſopia fabula eſt illud Catullianum uelut prouerbiale:Nemo uidet manticæ quod in tergo eſt.& illud Perſianum.Sed præcedenti ſpectatur matica tergo:Seneca uocabulo græco hippoperas appellat ſarcinas.quæ a tergo equi geſtantur.quaſi dicas peras & manticas equæſtres. hippos enim græce equus καὶ πηρα pera.uerba Senecæ ex libro epiſtolarum moralium hæc ſunt.M. Cato cẽſorius canterio utebatur hippoperis quidẽ ipoſitis.ut ſecũ utilia portaret.Idem mox Paulo.o quantũ erat ſeculi decus iperatorẽ triumphalẽ cenſoriũ & quod ſuper omnia hæc eſt catonẽ uno caballo eſſe cõtentum.& ne toto quidem.partem enim ſarcinæ ab utroq; latere pendentes occupabant.Ita nõ omnibus obeſis mannis & aſturconibus & tollutaribus præferes illum unicum equum ab ipſo catone defrictum.libuit plura ex Seneca uerba tranſcribere:ut cognoſceres uiros illos graues & imperatorios ſeculo illo priſco & ſancto fuiſſe contentos unico equo:in quo ipſimet ſarcinulas ſuas circunferebant:cum hac tempeſtate luxus efferueſcens ſuaſerit cardinalibus. ut nunquam minus dicentis equis antecedentibus egrediantur.idq; pompabiliter:ipſi uero uehuntur.Mannis & aſturconibus qui ſunt equi gradarii & molles.habent & mulias Tullutares.hoc eſt quæ tollutim ideſt uolubiliter & quadam pedum glomeratione gradiuntur.Ita enim appellantur equi tollutares ut alibi annotauimus:a mantica ut ad propoſitum reuertamur fit mãticula:Manticularum uſus pauperibus in nũmis recondendis fuit:unde deductum eſt:uerbum uetus manticulari:Quod ſignificat doloſe quid agere. pacuuius ad manticulandum aſtu agreditur.Item deinde agrediar aſtu regem: manticulandum eſt hic mihi. IVXTA platanum.Arbor peregrina eſt umbræ græcia tantum ex alieno petita orbe.commendatio platani;non alia maior eſt q̃ ſolem eſtate arcere hyeme admittere : mero infuſo nutriuntur.Compertum id maxime prodeſſe radicibus.Docuimuſq; ut inquit decenter Plinius etiam arbores uina potare:Idem aliubi tradit latiſſima folia eſſe fico.uiti.Platano:ab Ouidio genialis nominatur:quaſi uoluptaria & ad delicias reperta.Chameplatani uocantur puſillæ & breues: q̃ſi abortus platanorum.nam & ingenere arborum pumiliones ſunt:ſicuti chamedaphne dicit humilis laurus.Chamemyrſine puſilla myrthus & breuitate ſpectabilis.platanonas uocant loca conſita platanis.Hortenſius Orator.auctore Macrobio platanos ſuas uino irrigare conſueuerat. INdidem.Ex caſeo & pane aduerbium eſt. ESITANtem.Ab edo frequentatiuum fit eſito.

Phãtaſticũ hois uarias formas capit.

exẽplũ ſcitu dignum.

Lipopſychi.

Defecti

Lipothymia.

Syntectici.

Syntexis

Robur uio cibo que auguri

iãtaculũ.

Mantica

Mãticæ eſopi.

Hippoperæ.

Mãni aſturcões

Tollutares.

tollutim

mãticule

Mãticulari.

Platãus uino nutritur.

Genialis

Chameplatani.

Chamedaphne.

Chamemyrſine.

PALLOre bŭxeo. Inter ea: quæ pallore notabilia ſunt maxime notabilis eſt buxus. & eni pallidiſſima eſt. unde in cōparationē palloris uſurpatur. Ouidius in carmine obſceno. Buxo pallidior noua que cera: hinc pallorē buxantē & buxeum optimo epitheto dixerunt. Plinius in. xvi. buxū eſſe ait q̃dā duricia ac pallore cōmendabilem: Cuius materies honorata eſt. plurima naſcitur in pireneis ac citoro montibus. unde a Catullo dictum eſt. Amaſtri pontica & citore buxifer Virgilius quoqꝫ i georgicis. & iuuat nudantē buxo ſpectare citorū. ex buxo pecten fit laudatus indeqꝫ citoriacus dictus ab Ouidio. q̃ſi buxeus a citoro mōte. ſic enim ait in quarto Metamorphoſeon. ſæpe citoriaco deducit pectine crines. impreſſi codices habent cytheriaco. Quod grāmatici exponūt pro ueneno: ſed tu lege citoriaco. & expone ꝑ buxeo ut docuimus. NOcturnas furias: meroen & panthiam magas intelligit: ſic & oratius ueneficas fœmias & præſtigiis magicis infames appellat furias illo uerſu. Horruerim uoces furiaꝝ & facta duarum. FRVſtulum panis. bucella: diminutiuum eſt a fruſto. quod ſignificat particulam. Virgilius. pars in fruſta ſecant: inde aduerbia ſunt fruſtatim. & fruſtullatim. Plautus i curguliōe. Ego te faciam ut hic formicæ Fruſtullatim differant. NEQue deorſum demeare. Non potuit ſignificantius exprimere quod interdum uſu uenire ſolet in egrotis & anxiis: ut ſcilicet cibus quodā ueluti lentore ihætens faucibus neqꝫ deſcendere poſſit in ſtomachū. neqꝫ ſuperna repetere. Auctor eſt Plinius li. xxviii. Siquid e piſce heſerit faucibus demiſſis in aquā frigidam pedibus cadere: ſi uero panis hereat. ex eodem in utrāqꝫ autem addito pane. quod inheſerit decidere. BREuitas commeantium. Paucitas ſimul euntium. duo tantū erant. Abuſio eſt. quæ græce catachreſis appellat: quæ uerba finitima uſurpat hoc modo: uires hominis breues ſunt. Oratio magna longum in homine conſilium. paucus ſermo: Ita breuitas cōmeantium. pro paucitas uiatorum. SINE alterius noxa. modo culpa. Alias periculum. damnūqꝫ ſignificat. ut in notis Seruii fuſius explicauimus. LENIS fluuius. Leniter & citra impetū fluens. IN ſpeciē placide paludis. paluſtres aquas placidas eſſe & ſtagnantes uidemus quas merito damnant medici: utiliores quæ profluunt exiſtimantes. quod & Plinius noſter memorat libro. xxxi. IGNAuius. Lentius. Cōtatiuſqꝫ fluebat. EMVlus in colorem. Laus aquæ fluuialis. quæ ita lympida erat ut uel argentea uel uitrea uideri poſſet: Antiqui aquilum colorē dixere ſub nigrum quaſi inter album nigrumqꝫ intermedium ab aqua: Cuius incertus eſt color. Tria nāqꝫ elemēta ſunt ſine ſapore. ſine odore. ſine ſucco. Aqua. Aer. Ignis. Aquilex elegāti uocabulo dictus aquæ ueſtigator & ductor. Plinius. ſubeſſe aquis credunt & hoc habent ſignum Aquileges. EXPLEre. Pro exple imperatiuus eſt paſſiuus: quem ueteres frequenter uſurpant: pro actiuo. Ouidius. Cingere littorea flauentia tēpora myrtho. LATIce lacteo. Aqua pura & nitida: latex ut ait Seruius grāmaticus proprie aqua eſt: ab eo quod itra terræ uenas lateat. Et uinum laticem dicimus. quod latet intra uuam: Deniqꝫ omnis liquor latex dici poteſt. Sicut Lucretius dixit. Laticem abſinthii: Et Ouidius latices palladios pro olei liquore: Et maro laticem lyeum: pro uino. Solinus quoqꝫ in Polyhiſtore licentius Paulo ſic ſcripſit: non cohibūt in corpus unum latex uineus. & latex aquæ. MARginem complicitus: Significat ſocratem manibus appræhendiſſe tenacius marginem ripæ herbaſcentem. Inſtar eorum: qui aquam amnicam poturi appræhendunt herbam complicātqꝫ marginē manibus: ne præcipites ruant in flumen. IN genua appronat ſe. Elegāter dictum. pro eo quod eſt inflectit genua. & ut ueteres dicebant ingeniculatur. In celo ſignum eſt: quod græco uocabulo engonaſin. latine ingeniculus nominatur. de quo ſic ſcribit maternus firmicus li. vi. ingeniculus qui engonaſin in extremis partibus piſcium oritur: hoc ſidere nati erunt mendaces. fugaces. Callidi. Ouidius dixit in. viii. Metamorphoſeon. qui medius nixiqꝫ genu eſt anguemqꝫ tenentis. Vbi nixus genu eleganter ſignificatur ingeniculus. qui Hercules eſt ut docet Higinus. qui dextro genu nixus. Siniſtro pede capitis draconis dextram partem opprimere conatur. eſchilus. ait Herculem cum liguribus manus contuliſſe & complures eorum ſagittis confixiſſe: ſed cum iam deficeret defeſſum ſe

atqꝫ pallore buxeo deficientē uideo. Sic deniqꝫ eū uitalis color turbauerat: ut mihi præ metu: nocturnas etiam furias illas imaginăti: fruſtulū pāis qđ primū ſum pſerā: q̃ uis admodū modicū: mediis faucibus inhereret: ac neqꝫ deorſum demeare: neqꝫ ſurſū remeare poſſet. Nā & breuitas ipſa cōmeantiū: metū mihi comulabat. Q uis. n. de duobus comitū: alteꝝ ſine alterius noxa perēptū crederet? Veꝝ ille ut ſatis detrūcauerat cibū ſitire ipatiēter cœpat. Nā & optimi caſci bonā partē: auide deuorauerat. & haudita lōge radices platani lenis fluuius in ſpeciē placidæ paludis ignauius ibat Argento uel uitro emulus in colorē. En inq̃ explere latice fontis lacteo. Adſurgit. & oppertus paululū: planiorē ripæ marginē cōplicitus in genua appronat ſe auidus adfectans poculum. necdum ſatis extremis labiis ſummū aq̃ rorem attigerat: & iugulo eius uulnus

Buxo pallidior

Citoriacus pectē

Fruſtulū

Fruſtullatim.

Abuſio. catachreſis.

Aquilus color.

Tria elementa ſine ſapore & odore.

Aquilex.

Latex.

Latex uineus.

ĩgeniculatur.

Engonaſin.

ĩgeniculus.

Nixus genu.

ingeniculaſſe multis iam uulneribus acceptis. Iouem aūt miſertū filii curaſſe ut circa eū magna lapidū copia eēt: quibus ſe Herculē defendiſſe & hoſtes fugaſſe. Ita iouē in ſimilitudinem pugnantis inter ſidera conſtituiſſe. De hoc intelligi uoluit Manlius in quinto Aſtronomicon: illo uerſu. Nixa genu ſpecies & graio nomine dicta. Nam nixa genu ingeniculum ſignat: graio nomine dicta. Engonaſin deſignat: qui græco nomine nixus genu interpretatur: ἐγγουνάζω enim eſt flecto genua. Nixa genu ſpecies.

DEHISCit. uehemēter aperitur: & patet: hiſcere enim eſt hiare. i. aperire quod ueteres hietare & hiatare dixerūt: Laberius hietantur fores dixit pro eo quod ē hietant. i. patēt. Item celius. ſequære me tu q mihi oſcitans hietanſq reſtas. Hietare.

dehiſcit in profundū patorē. & illa ſpōgia repēte de eo deuoluitur. eāq paruus admodū comitatur cruor. deniq corpus exanimatū i flumē pene coruerat: niſi ego altero eius pede retēto: uix & ægre ad ripā ſupiorē attraxi. Vbi defletum pro tempore comitē miſellū arenoſæ humo: in amnis uicinia ſempiterna contexi. Ipſe trepidus & eximie metuens mihi: per diuerſas & auias ſolitudines aufugi. Et quaſi conſcius mihi cedis humanæ: relicta patria & lare: ultroneum exiliū amplexus: nūc aetoliam: nouo contracto matrimonio: colo. Hæc Ariſtomenes: at ille comes eius qui ſtatim initio: obſtinata incredulitate ſermonem eius reſpuebat. Nihil inquit hac fabula fabuloſus. nihil iſto mēdacio abſurdius. & ad me conuerſus. Tu autem inquit uir: ut habitus & habitudo demōſtrat ornatus accedis huic fabulæ? Ego uero inq̄ nihil impoſſibile arbitror. ſed

PATorē. hiatū: & aptionē. nomē eſt a patendo deductū. cui conſimile eſt uagor pro uagitu: qua dictione uſus eſt ennius. & fluor pro fluxu. Pateon.

SPONgia deuoluitur. Ne ſcilicet per flumē trāſiret. Quod panthia ſuperius cauendū eſſe pceperat: cū inquit heus tu ſpongia caue in mari nata per flumen ne trāſeas: a ſpongia uerbum eſt apitianum ſpongiare quod ſignificat ſpongia extergere. ſpōgiare

EX animatum. modo mortuū: Alias conturbatū: Inter exanimatū & exanimū ut ait Donatus hoc intereſt. Exanimatus eſt cōterritus. & conturbatus. ut illud Terentianum: Ibitū exanimatus Pāphilus: Exanimus eſt occiſus. Vt Virgilius corpus ubi exanimū. nōnunq̄ exanimatus accipit pro extincto. Et mortuo ut hoc in loco. & apud Hiſtoricos perſæpe. Exaīatus. Exanimus.

VIX & ægre. aduerbia ſunt difficultatem conatūq laborioſum ſignificātia. PRO tēpore. ſunt res quædā ex tempore & ex conſilio non ex ſua natura cōſiderandæ: quibus in omnibus quid tempora petant. aut quid perſonis dignum ſit conſiderandū eſt & non quid fiat. Sed quo tempore fiat attendendum eſt: quod & M. Tullius docet in ſecūdo Rhetoricorum. IN amnis uicinia. ſignificat ſe in præripiis fluminis & iuxta fluuialē ripam humaſſe iter harenas defunctum Socratem. EXImie. Valde: & excellēter. ſupraq morem hominū. AVIAS ſolitudines. In acceſſas inuias. & uia carentes: Lucretius. Auia pieridum peragro loca. ſic & homo dicitur auius extra uiam rationis. Idem auius a uera longe ratione uagaris. Notum eſt illud apud Rhetoricos doctores: auium dulcedo auium ducit. RELicta patria & lare. Larem pro domo uſurpāt: ſunt enī lares dei domeſtici. de quibus ſic ſcribit Tertulliāus in apologetico. Domeſticos deos quos lares dicitis domeſtica poteſtate tractatis. de laribus & larario quod ſacrarium domeſticum eſt plura in ſecūdo Tranqlli cōmentario: Apuleius noſter in libro de deo Socratis. Lar inquit dicitur familiaris qui ex lemuribus poſterico℞ ſuo℞ curā ſortitus: pacato & q̄eto numine domū poſſidet. VLtroneū. ſpontaneū. Hieronymus in epiſtola ad Marcellā tritū quippe eſt puerbiū. ultroneas putere merces. NVNC etholiā colo. Inhabito. Deos nō ob aliud appellant Celicolas ut auctor eſt Auguſtinus in. x. de Ciuitate dei. niſi quod celū colāt. nō uniq uenerādo ſed in habitādo: quaſi quoſdā cæli colonos. HAEC Ariſtomenes. Scilicet ſermonatiōe ſatis lōga fabulatus eſt. SERmonē reſpuebat. Reſpuere ſermonē hominis nihil aliud eſt q̄ nō approbare. neq recipere perinde ac uanum & fabuloſum. VT habitus & habitudo demonſtrat. Habitus formā corporis & liniamenta ipſamq corporaturā ſignificat: Liuius habitū oris liniamētaq ītue. i. Plautus qualis habitus oris: habitudo quoq ut tradit Feſtus Pōpeius habitus corpo℞ ſignificatur: habitior dicitur pinguior & corpulentior apud Plautū. habitiſſimus piguiſſimus. Au. Gellius in q̄rto equū nimis ſtrigoſum & male habitū: ſed equitē eius uberrimū & habitiſſimū uiderūt. Vbi ſtrigoſus equus accipit ꝑ macro ſiue emaciato. ſtrigoſus enī quaſi ſtrigoſus dictus ab eo ꝙ corpora ſtringat: Liuius equos ſtrigoſiores appellat macriores & exiliores. præterea habitus dicitur ueſtitus. Plinius qui ad nos lugubri habitu aduenerat & capillatior ſolito. Apud Philoſophos habitus in alia ſignificatione uſurpatur: græce dicitur ἕξις. de quo Ariſtoteles in ſecundo ethicorum ſatis multa. ipſe autem habitus & habitudo ſæpe declarant hominis conditionem & dignitatem: Vnde merito ornatum uirum uocat ex habitus elegātis habitudiniſq ingenuæ coniectura. ubi habitus referri poteſt ad ueſtitum quoq: habitudo ad corporaturam. ACCEdis huic fabulæ? Credis ne hanc fabulam? Interrogatiue legendum eſt.

Auius. Auiū dulcedo ducit auiū. Lares. Vltroneas putere merces. Celicolæ. Habitus. Habitudo. Habitiſſimus. ſtrigoſus

utcunq; fata decreuerint: ita cuncta mortalibus pro
uenire. Nam & mihi & tibi: & cũctis hominibus mul
ta uſu euenire mira: & pene infecta: quæ tamẽ ignaro
relata fidẽ ꝑdãt. Sed ego huic & credo hercules: & gra
tas grãs memini: ꝙ lepidæ fabulæ feſtiuitate nos auo
cauit. aſperã deniq; ac prolixã uiã ſine labore & tedio
euaſi. Q d benificiũ etiam illũ uectoré meũ credo læ
tari: ſine fatigatiõe ſui: me uſq; ad iſtã ciuitatis portã:
nõ dorſo illius: ſed meis auribus ꝓuecto. Is finis nobis
& ſermonis & itineris cõmunis fuit. Nã comites utriq;
ad uillulas ꝓximas leuorſum abiere. Ego uero quod
primũ ingreſſu ſtabulũ conſpicatus ſum acceſſi. & de
quadam anu caupona illico ꝑcõtor. Eſt ne inq̃ hypa
ta hæc ciuitas? Annuit. Noſtri ne Milonem quendam

VTcunq; fata decreuerint. In hanc ſententiã ait Mãlius. fata regunt orbẽ. Certa ſtant omnia lege:
Fato ſtat iupiter ipſe. Tertullianus in apologetico ſcite inquit fato ſtat iupiter ipſe. Idẽ ſignificat græcus ille in hanc ſenten
tiã uerſus. factũ ſummũ exuperat Iouẽ: ſignificãter aũt & ꝓprie decreuerit dixit. eſt enĩ decernere cõ
ſtituere ex poteſtate. unde decreta fatoꝝ & ſideꝝ dicta. Iulius firmicus frequẽs ẽ in hac elocutiõe: ut
Decerne re quid. dicat ſidera decernere fœlicitates ĩfœlicitateſq; mortalibus. & Plinius ait. deo ſemel decretũ ĩ oẽs fu
turos: unq̃ hinc ſenatus decretũ. quod a cõſulto helius gallus ſic diſtiguit. ut decretũ dicat particulã
Senatus decretũ & cõſultum. quãdã eſſe ſenatus cõſulti: ueluti
cum prouincia alicui decernitur
idẽ Firmicus maternus ait in pri
mo. fatũ nobis uitæ ianuas pan
dit. finẽq; uiuendi fatalis legis ne
ceſſitas ſtatuit. Et nihil nõ poſitũ
eſt in fati poteſtate. Seneca quoq;
libro de mũdi gubernatione. fa
ta inquit nos ducũt. & olim cõſti
tutũ eſt quid gaudeas quid fleas.
VSV euẽire. Cõtigere. EVE
nire. Archaiſmos eſt. PEne iſe
cta. Quaſi nunq̃ prius facta. & ob
hoc ĩcredibilia. HERcules. Cer
te. medius fidius: aduerbiũ eſt iu
ris iurãdi quod me Hercules dici
tur quod ſolis uiris cõuenit: Fœ
minæ enĩ ꝑ Herculẽ nõ iurant: &
Herculaneo ſacrificio abſtinent.
de quo in cõmentariis Propertii
Auocare copioſius. AVOcauit. Amouit
abduxit. abſtraxit a ſenſu laboris per uoluptariã ſermocinationẽ: Comes enĩ facũdus ut inquit pu
blius mimographus. In uia ꝓ uehiculo eſt. Auocare enim eſt remouere alienare. auertere. Virgilius.
oblectat hortus auocat paſcit tenet. Caliſtratus iuriſcõſultus. Titulo de nũdinis. cũ auocẽt inqt agro
rũ cultores. ab opere ruſtico. & Põponius ait. Cũ cõſules auocarentur bellis finitimis. VECTOré
meũ. equũ ſignificat. qui merito letatus eſt ſe tantiſper exoneratũ fuiſſe ſarcina ſeſſoris ſui. dũ ille pel
lectus feſtiuitate fabulatoris ſititorq; audiendi ꝓuectus eſt uſq; ad hypatã. MEIS auribus. Auri
bus ꝓuehi dicimur elegãter & feſtiuiter quãdo audiẽtes aliqd auditu dignũ & delectabile laborẽ pe
Aium in auribus habitare. dũ nõ ſentimus tanq̃ aures nos uehãt nõ pedes. Dixit olĩ xerxes pſaꝝ rex animũ in auribus hominũ
habitare: qui bene audit uoluptate perfunditur qui uero male is ꝑturbatͬ & excãdeſcit. FINIS ſer
monis & itineris. Conſimiliter Oratius brunduſiũ nobis finis Carthæq; uiæq;. LEVorſum abie
Leuorſum. re. Siniſtrã partẽ petierũt: leuorſum enĩ ſignificat ad leuã partẽ. aduerbiũ ẽ ſicut & ſiniſtrorſum. Ora
tius ille ſiniſtrorſum hic dextrorſum abit. Aliorſum dixit Cato & illorſum pro in aliã partẽ & in il
aliorſum lã partẽ. INgreſſu. Pro igreſſui Caſus dãdi ẽ quo ita uſi ſunt ueteres. ut dicerẽt uictu ꝓ uictui. Anu
anu pro anui. dominatu pro anui & dominatui: Et cætera his cõſimilia. Lucilius quod ſumptũ atq; epulas uictu
ꝑponis honeſto: Virgilius quoq; in geiorgicis ait qd nec cõcubitu indulgent. Idẽ teq; aſpectu ne ſub
trahe noſtro. Cæſar dictator in anticatone unius inquit arrogantiæ ſuperbiæq; dominatuq;. Caput
eſt apud Gelliũ in q̃rto noctiũ atticaꝝ ſup hac re ſcienter cõditũ & grãmatici obſeruauerũt. STA
bulũ. Cauponã hoſpitiũ de quo ſupra. ET de quadã anu. Splendida locutio eſt. ut dicamus percõ
Quæro de te. tor de te. Quero de te. pro a te ita. M. Tullius decẽter uſurpat. Quæſiui de mea tullia qd egiſſet: Ita ue
teres oẽs freqnter locuti ſunt. Oratius in ſecũdo ſermonũ. Quærit de pueris nũ ſit quoq; fracta lage
caupona na. CAVpona. Cauponã tã mulierẽ dicimus q̃ tabernã: ut docet Priſciãus in qnto καπηλου hoc
caupões. eſt Caupones appellat. Plato in ſecũdo de re publica qui ſe in ſoro ad uenditionẽ emptionẽq; conſti
tuunt quos neceſſarios eſſe ait in ciuitatibus magnis beneq; inſtitutis: idem tamen in libris de legi
Cauponatio. bus interdicit ciuibus Cauponationẽ tanquã tota hæc res ꝑ peregrinos ſit exercenda: iuriſconſultus
Titulo de nundinis meminit Platonicæ ſententiæ de cauponationibus. PERcontor. Iterrogo ꝑ
Percõtor quiro. uerbum eſt a conto deductũ quo nautæ utuntur ad loca nauibus oportuna: & ita ſcribitur ꝑ
.o. ſi uero pereũctor ſcribatur per. u. & c. tũc dicitur ab eo quod a cunctis perquiratur. auctor Dona
annuere tus in Ecyræ cõmentario. ANnuit. nutu id eẽ ſignificauit: iter annuere & nutare. & nictare ueteres
Nutare. hoc intereſſe uoluerunt: ut annuere ſit narium uel labiorum: nutãre capitis: nictare oculorum: & ita
Nictare. grãmatici uerſum illum Plautinum ex aſinaria interpretãtur: Nec illa ulli homini nutet nictet. An
nuat: ſed hæc grãmaticoꝝ ſubtilitas ſcrupuloſior ẽ q̃ uerior. annuere enĩ eſt ipſo capitis nutu appro
Renuere bare affirmareq;: Cuius contrarium eſt renuere. Vnde nutus & renutus. Plinius in primo epiſtola
renutus. rum nam ego ſimili nutu & renutu reſpondere uoto tuo poſſum. græci dicũt. ρευσ. και ανανευσ

EX primoribus.ſummatibus.& primi ordinis hominibus. AR riſit.quia ſcilicet Miloné e primoribus hypatæ appellaueram. PR imus iſtic.ironicos dictum cũ. a contrario ſignificare uelit iſimũ & ſordidũ fuiſſe miloné:ex inter hypatinos ciues numerandum: cum eſſet exopolis ideſt extra muros urbis habitaret. EXtra pomerium.pomerium locus eſt circa murum:quem in condendis urbibus conſecrabant.quod ſpatium neq̧ habitari neq̧ arari fas erat.cuius uerbi uim ſolum intuentes poſt moenium interpretatur eſſe.Sed ut ait Liuius non magis quod poſt murum eſſet q̃ murus poſt id pomerium Romãi appellauerunt:pomerium augures romani ita diffinierunt:pomerium eſt locus intra urbem effatus ꝑ totius urbis circuitum pone muros regionibus certis determinatus q facit finem urbani auſpicii. ex ſeptem urbis montibus auentinus ſolus extra pomerium fuit: quaſi ominoſus quod in eo monte remus auſpicauerit aueſq̧ irritas habuerit ſuperatuſq̧ a romulo ĩ hoſpicio ſit:uel ob id quod plebs eo receſſiſſet:ut innuit Seneca ĩ libro de breuitate uitæ mos fuit apud antiquos ꝓferre pomerium agro nõ prouinciali ſed italico acquiſito.legimus apud iſtoricos ſeruiũ tulliũ regé romanũ luciũ ſyllã diuũ Iuliũ diuũ auguſtũ ꝓtuliſſe pomeriũ:claudius quoq̧ ut inquit Cor.tacitus pomeriũ urbis auxit more priſco:quo his qui ꝓtulere ĩperiũ etiã terminos urbis propagare dat̃. PArés optima.nomé ueneratiõis:quo anũ cauponã appellat. VIdes ne ĩquit.dicticos eſt.demõſtrat.n.mãu & geſtu milonis diuerſoriũ. ALtrinſecus.ĩ altiori parte uel ex altera parte uel potius ex utraq̧ parte.hoc.n.ſignificat altriſecus apud auctores. ANgiportũ:qđ exitũ nõ habet:hac peruiũ nõ é id angiportũ appellarũt quaſi anguſtũ ab angẽdo & portu.auctor.M.Varro ĩ adelphis ait Terẽtius:id quidé angiportũ nõ eſt peruiũ.ideſt ut expõit Donatus anguſta & curua uia quaſi angiportus:ut angicia:alii qđ inter portus ſit locus anguſtus:hoc é iter domos quas uel portus uel inſulas ueteres dixerunt.de inſulis in hoc ſignificatu ſatis multa apud Suetoniũ.Oratius dixit angiportu tanquam nomé ſit quarti ordinis ſic enim ait in ſapphico carmine.flebis in ſolo leuis angiportu.ubi cõmentatores expoſuerunt angiportũ dici uicũ ſine exitu anguſtũ & flexuoſum in modũ anguis. DIuerſat̃.habitat colit. AMpliter nũmatus.bene nũmatus græce dicit̃ polycrematos & polyplufios:qđ genus ait Plautus eẽ honoratiſſimũ ĩ captiuis. ET ſordis inſimæ:auaros hoies & deparcos merito ſordidos appellãt.cũ auaritia ad icuriã uſq̧ corporis craſſet̃:ut ꝑ illã unã neq̧ uirtutis neq̧ uiriũ.neq̧ corporis.neq̧ animi adſit cura:uictus ãt ſordidus a tẽui uictu diſtabit ofello indice ut ait Oratius. SVB arrabõe auri.ſub pignore arrabonem pignus ueteres dixerunt.quod alio nomine aram.Terentius ea relicta huic arraboni eſt pro illo argento:claudius quadrigarius in annalibus arraboné dixit obſides & id maluit quam pignus dicere:quoniam uis huius uocabuli in ea ſententia grauior acriorq̧ uiſa eſt:ut curioſe penſitat Au.Gellius:ſed nunc arrabo: ut idem Gellius autumat in.xvi.ĩ ſordidis uerbis haberi ceptus ac multo rectius uidet̃ arra.De arra frequens eſt mentio apud iuriſconſultos:& uerſiculus ille notiſſimus:utilis hæc arrã ſi dederitis erit.& nunc uulgo ita uſurpatur.cum in quotidiano ſermone negociatorum fit.da arram ꝓ pignus Plinius in.xxxiii.nõdũ inquit erat arra uelocior de annulo loquens.q ad ſpõſiones exiit:& ꝓ pignore opponitur:de arrabone ait.Marcus Varro hac.arrabo ſic dicta ut reliquum reddatur hoc uerbũ a græco αρραβων. EXIGVO lare.domũcula & tuguriunculo:hoc proprium eſt diuitis ſordidi:ut exiguo lare includatur:diſſimulator opulentiæ ſimulator inopiæ.Saturnus auctore Firmico materno ſi fuerit in ſecundo ſigno ab horoſcopo per diem reddit abſconſos latentes & animo pauperes:& habere ſe aliquid ſemper negantes.infruniti eſt inqt Seneca iactare diuitias.Timidi abſcõdere. ERVgini intentus.rei nummariæ incubans inhianſq̧.eruginem enim pecuniam intelligi uoluit: quæ ex ære fit.ita Oratius ad hæc animos erugo & cura peculi cum ſemel imbuerit:Iuuenalis ſi reddat ueterem cum tota erugine ſollem:eſt autem erugo proprie rubigo æris ſicut ferrugo ferri:eruginis magnus eſt uſus pluribuſque fit modis.ut docet Plinius noſter in.xxxiiii.Victruuius quoq̧ in ſeptimo ait ex lamellis æreis in aceto obturatis fieri eruginem:cum autem ex ære ſignato ſit nummi uſus & pecuniæ.unde & ærarium & tribuni ærarii:& æra militum & obærati dicti:hinc fit ut erugo quoq̧ pro ipſa pecunia accipiat̃:cruda erugo uulnerariis emplaſtris miſcetur & cellum fiſtularum erodit. CALAMITAtis.auaritiæ:Quid enim calamitoſius auaro:qui in omnes malus eſt in ſe peſſimus: cui tam deeſt quod habet:quam quod non habet:qui inter opes inops degit uitam calamitoſam.

e prioribus? Arriſit. Et uere ĩquit prius iſtic ꝓhibetur Milo.qui extra pomeriũ & urbé totã colit.Remoto in quã ioco parens optĩa: dic oro & cuiatis ſit. & quibus diuerſetur edibus. Vides ne inquit extremas feneſtras quæ foris urbem proſpiciunt & altrinſecus fores proximũ reſpicientes angiportũ: inibi iſte Milo diuerſatur.ampliter nũmatus:& longe opulentus:uerũ extreme auaritiæ:& ſordis infimæ:infamis homo. fenus de niq̧ copioſum ſub arrabõe auri & argẽti crebriter exercens:exiguo lare iclusus:& erugini ſemper intentus: cum uxore etiam calamitatis ſuæ comite habitat.neq̧

Pomeriũ

Auẽtius. extra pomerium

Mos proferendi pomeriũ

Angiportum.

Domus. portus ĩſula.

Polyplufios.

Arrabo Arra.

Aerugo.

præter unicam paſcit ancillulam.& habitu mēdicātis ſemper incedit. Ad hæc ego riſu ſubiicio: benigne inquam: & proſpicue Demeas meus in me cōſuluit: qui peregrinaturum tali uiro conciliauit: in cuius hoſpicio: nec fumi: nec nidoris nebulam uererer. & cum dicto: modico ſecus ꝓgreſſus hoſtiū accedo: & ianuā firmiter oppeſſulatam pulſare uocaliter īcipio. Tandem adoleſcētula quædā procedens. Heus tu inquit: qui tā firmiter fores uerberaſti: ſub q̄ ſpecie mutuari cupis? An tu ſolus ignoras: præter aurum argentumq; nullum nos pignus admittere? Meliora inquam ominare & potius reſponde: an intra edes herum tuum offenderim? Plane inquit. ſed quæ cauſa quæſtionis huius? Litteras ei a corīthio Demea ſcriptas ad eū reddo. Dū annūcio īquit: hic ibidē opperiminor: & cū dicto rurſum foribus oppeſſulatis intro capeſſit. modico deīde regreſſa: patefactis edibus. Rogat te inquit. iutili me. eūq; accubātē: exiguo admodū grabattulo: & commodum cenare incipiētem inuenio. aſſidebat pedes uxor:

PRAEter unicam ancillulam. conſimiliter Lucianus in aſino aureo tradit ſe uſum eſſe hoſpitio
hypatini hipparchi: qui μίαν θεράπαιναν τρέφει καὶ τὴν αὑτοῦ γαμετὴν μόνας idest ancillam
Philargy & uxorem ſolas domi alebat. cum eſſet ut ipſe ait φιλαργυρώτατος idest auariſſimus mortalium.
rotatos. BENIgne & perſpicue. liberaliter & nitide aduerbia ſunt ironicos legendum. NEC nidoris ne
Nidor bulam. in domo auari & ſordidi nunquam culina colitur nec edulia lautiora diſcoquuntur: quoniā
nidor nares permeat: Plautinus euclio. aridior pumice diuum atq; hominum inclamat fidē de ſuo
tigillo fumus ſi qua exit foras. idē
minitans ſtaphilæ aniculæ inqt.
ſi ignis uiuet tu extinguere exem
plo. eſt autem nidor. odor qui ex
edulis coctis olfactum excitat: in
tantū ut quandoq; deſideremus
illud Catullianum. Quod cū olfacies deos rogabis. Totum ut te
faciant fabulle naſum. de nidore
epularum illud celeberrimū. Ca
ptum te nidore ſuæ putat ille culinæ. græce dicitur: κνίσσα. ut illud Homeri ex prima iliados rha
pſodia κνίσση δ' οὐρανὸν ἷκεν
ἑλισσομένη περὶ καπνῷ. interdū
nidor pro putore uſtrinæ accipi
tur. ut apud Virgiliū occupat os
flammis. illi ingens barba reluxit.
Nidoremq; ambuſta dedit. MO
dico ſecus. non longe a caupona.
OPpeſſulatam. clauſam & peſ
ſulis immiſſis munitam. PVL
ſare uocaliter. Morē expreſſit uſi
tatiſſimum ut ſcilicet qui pulſat
hoſtium etiam forinſecus inclamet. Lucianus. ἐγὼ δὲ τῇ θύρᾳ προσελθὼν τὴν θύραν. ego accedens
ianuam pulto. SVB qua ſpecie mutuari cupis. ſub quo pignore: quorum multæ ſunt ſpecies: uſus
Mutuū eſt uerbo iuriſconſultorum: qui ita ſcribunt titulo de rebus creditis mutuum damus recepturi non
dare. eandē ſpeciem quā dedimus. alioquin aut cōmodatū erit aut depoſitū. ſed idē genus. hoc aūt ideo di
xit puella: tāq̄ nullus unq̄ accederet domū milonis niſi qui pecuniā mutuaticā: uel potius fæneraticā
oppoſitis pignoribus ſummere uellet: mutuū āt a fœnore hoc diſtat. q̄d mutuū ſine uſuris fœnus cū
uſuris ſummit. hic ait Plautinus amator ī aſinaria: nā ſi mutuas nō potero certū eſt ſummā fœnore.
Paulus iuriſcōſultus mutuū ait appellatū ab eo q̄d de meo tuū fit: mutui datio conſiſtit in his rebus
q̄ pondere numero mēſuraue cōſiſtunt. mutuari aūt nō ſignificat mutuā pecuniā dare ut ſemidocti
litteratores opinanť: ſed mutuū ſumere. Macrobius ait de Virgilio. quod. ſ. ad excolendū ſe q̄dā ab an
Mutuo tiquoribus mutuatus ſit. i. mutua uſurpauerit. & hæc eſt ꝓba & erudita eloquutio. aduerbiū ē mutuo
Mutui uſitatiſſimū: eſt & mutuiter minus frequēs: q̄d idē ſignificat: Varro uiue meq; ama mutuiter. ME
ter. liora ominare. nō ſolū deoꝝ uoces pithagorei obſeruauerūt: ſed etiā hoīum. q̄ uocāt omnia: q̄ maio
Omina. res noſtri ut ait. M. Tullius plurimū ualere cenſebāt: ideo ait Apuleius ad ancillā: dic quæſo meliora
Ominari uerba. itidem apud Macrobium: bona uerba quæſo prætextatus ait. antiqui ominare: & ominari di
xerunt in eadē ſignificatione Pōpōius ita ſit & tibi bene q̄ recte ominas: ē āt ominari quaſi uerbis di
uinare & augurari. Offenderim. inuenturus ſim. Quæſtionis. inquiſitionis. Terentius. caue in q̄
ſtione ſis. A corinthio demea. imitatur Lucianum qui ad hoſpitem hipparchum litteras decriani
ſophiſtæ deferebat. OPERIminor. elegantius leges operitor: quod ſignificat expecta & præſtola
Accubaſ re. MODIco deinde. poſt paulum. ACCVbantem. accubare uerbum eſt conuiuale. Marcus Tul
Fœmine lius qui mihi accubantes in conuiuiis: fuit enim mos priſcorum ut cubantes in lectulis cenitarent: q̄
ſedentes mos apud græcos Turcaſq; hodie quoq; eſt uſitatiſſimus: unde diſcumbere & accumbere & accuba
cenabāt. re recumbare uſurpata. ſcribit Valerius Maximus fœminas cum uiris cubantibus ſedentibus cenita
re conſueuiſſe. COMmodum. tunc tunc id horæ eo memento de hac dictione in ſuperioribus ſa
tis multa. EXIguo grabattulo. Lucianus cōſimiliter κατέκειτο ἐπὶ κλινιδίου στενοῦ idest diſcū
Clinidiō bebat in lectulo admodum Anguſto. ASSIDEbat pedes. ſedebat ad pedes. ego autem corrigo pe
lectulus nes pro pedes. ut ſignificet uxorem penes ideſt iuxta maritum milonem aſſediſſe: cōueniatque cum
uerbo Luciani qui ait ἡ γυνὴ δὲ αὐτοῦ καθῆστο πλησίον. ideſt uxor autem ipſius prope aſſidebat.

MENſa uacua.ex Luciani filis textura concinnatur. ille enim ait καὶ τρα πεζαλιαερεμε Χουσα
τράπεζα ἐπῆν.idest menſa nihil continens adiacebat. BEne ego. quaſi dicar gratias ago pro hoſpitio
oblato. ILlico.ſtatim. EIS.lege ei ſcilicet Miloni. PROſperiter.legẽdũ properiter: quod ſigni/
ficat propere & feſtinanter.catullus animula miſerrima properiter adit. EAM. corrige etiã. VE
recundia contantem.pudor & uerecundia hoĩes facit contabundos & renitentes. nec nõ fari prohibe
mur ex pudore:unde non in eleganti epitheto dictus infans ab oratio.quia nos ĩfantes efficiat & mu

& menſa uacua poſit;cuius monſtratu: En inquit ho/
ſpitiũ.Bene ẽgo. & ilico ei litteras Demeæ trado.Q ui
bus properiter lectis:amo inquit meum Demeã:qui
mihi tantum conciliauit hoſpitem.Et cũ dicto:iubet
uxorem decedere. Vtq; ĩ eius locũ aſſideã:iubet:meq;
etiam nunc uerecundia contantẽ:abrepta lacinia de/
trahens:adſide inquit iſtic.Nam præmetu latronum:
nulla ẽ fibula. anne ſufficientem ſupellectilem parare
nobis licet.Feci.Et ſic:egote inquit etiam de iſta corpo
ris ſpecioſa habitudine:deq; hac uirginali prorſus ue/
recundia:generoſa ſtirpe proditum.& recte cõiicerẽ.
Sed & meus Demeas eadẽ litteris pronũciat.ergo bre
uitatẽ Gurguſtioli noſtri ne ſpernas peto:erit tibi ad/
iacẽs:& ecce illud cubiculum.honeſtum receptaculũ:
fac libenter diuerſeris in noſtro.Nam & maiorem do
mũ dignatione tua feceris:& tibi ſpecimen glorioſum
arrogaris. ſis contentus lare paruulo : Theſei illius

tos.infans nãq; pudor prohibebat Pudor in
plura pro fari. LAcinia.ueſte de fans.
lacinia & laciniofa cõualle iam di
ctum eſt. NVLla eſt fibula. cau
ſa redditur cur uocauerit Apule/
ium.ut aſſideret in uxoris ſella:
quoniam inquit nihil ſatis clau/
ſum ſatiſq; munitum eſt ab incur
ſu latronum.qui nullas nobis ſel/
las reliquas fecerunt:& ita fibula
accipietur pro clauſtro & obiice:
ſed elegantior lectio eſt & uerior.
Sellula ſiue.ſeſſibula:ut ſit ſenſus
nullam aliam domi ſuæ ſed ſellã
ſiue ſedile præ metu latronũ qui
ſunt in cauſa ne ſupelex idonea pa
retur.eſt.n. ſellula diminutiuum Sellula
a ſella quaſi parua ſella:ſedes autẽ ſelliqua/
& ſedile & ſella & ſubſelliũ & ſo/ ſtra.
lium a ſedendo dicuntur.d.litte/
ra in.l.conuerſa.M.Varro & Fe/
ſtus Pompeius auctores.ſelliqua/
ſtra quoq; ſedilia ab idoneis ſcri/
ptoribus appellantur a ſedẽdo &
ipſa dicta:higinus caſſiopea ſedẽs in ſelliquaſtro collocata eſt:idẽ alibi ait iter ſidera ſedẽs ĩ ſelliq̃ſtro
cõſtituta ẽ.mẽda ẽ ĩ codicibus ĩpreſſus ĩ qbus paſſim legiẽ ſilliquaſtro ꝑ ſelliq̃ſtro.magna.n. differẽ/
tia ẽ in ſignificatu iter ſilliq̃ſtrũ & ſelliq̃ſtꝝ: q̃uis ĩ ſcripto ſit puſillũ diſſidiũ.ẽ.n.ſelliquaſtrũ ut iã do/
cuimus ſedile:ſilliq̃ſtꝝ uero herba ẽ hortẽſis:q̃ alio noĩe piperitis appellaẽ cuius meminit.Plin.li.xix. Silliqua/
&.xx.li.natura.hiſtoriæ. FEci.ut iuſſit milo.aſſedi ĩ uxoris ſella.quoniã icidit mẽtio ſedilis.declarã ſtrum.
dũ eſt Gellianũ uerbũ:ĩ quo plerĩq; oẽs heſitãt.ĩ decimo octauo noctiũ atticaꝝ ſic ſcriptũ eſt: offendi Locus
mus eũ cubãtẽ ĩ ſymphodio greceſi:ut lege ĩ ſimpodio & expõe ĩ ſedili uel potius ĩ grabatulo.græci Gellii de
σκιμπόδα uocãt ſcabellũ & grabatũ:cuius diminutiuũ ẽ ſcimpodiõ Luciãus. τοδε παιδι σου de ſcim/
σκιμπόδιον αυτου παράθησαι.ſeruo tuo grabatulũ ipſi cõueniẽs apponã. ET ſic.lege & ſi uer/ podio.
ba ſunt milõis ad Luciũ. VIRginali uerecũdia.laudamus ĩ iuuene uerecũdiã ẽ.n.uirtutis color.Plau Virgina/
tus adoleſcẽtẽ decet eẽ uerecũdũ.argyripe.ſed ĩ ſene ut ait Ariſtoteles ĩ.iiii.ethicoꝝ digna laude nõ ẽ: lis pudor
cũ nõ oẽm deceat ætatẽ uerecũdia.optimũ autẽ uerecũdiæ epithetõ ẽ ut uirginalis appelleẽ.ẽ.n.uirgi
nũ prope peculiaris pudor.claudiãis flãmea ſollicitũ ꝑuelatura pudorẽ Maro quoq; de lauinia uirgĩe
ſcribẽs affectũ naturalẽ decẽter expreſſit flagrãtes perfuſa genas cui plurimus ignẽ ſubiecit rubor &
calefacta ꝑ ora cucurrit. REcte cõiicerẽ.cõiectarẽ & cõiectatorie cognoſcerẽ. EAdem te.ſcilicet
eẽ generoſa ſtirpe genitũ. GVRguſtioli.tuguriũculi caſulæ domũculæ.gurguſtiũ.n.cuius diminu Gurgu/
tiuũ ẽ gurguſtiolũ ſignificat genus habitatiõis anguſtũ:a gurguliõe dictũ. DIgnatiõe tua. domus ſtium
nõ ſolũ domino honeſtaẽ:ſed ẽt hoſpitũ dignitate nobilitaẽ hodieq; gloriari ſolemus domi noſtræ
fuiſſe hoſpites illuſtres.ut ueꝝ ſit illud ſidonii gloria magna uiri gratia parua loci. SPEcimẽ arro/
gatis.gloriã tibi uendicabis ex humanitate quoniã laudaberis nõ ſpreuiſſe tenue hoſpitiolũ. CON
tẽtus lare paruulo.ĩ hãc ſentẽtiã ẽ illud uirgilianũ:aude hoſpes cõtẽnere opes & te quoq; dignũ ſinge
deo:rebuſq; ueni nõ aſp egẽis.& illud naſonis ſubiere miores ſæpe caſas ſupi. THEſei illius cogno
minis patris tui.Hic liquet patrẽ Apuleii appellatũ eẽ theſeũ:ẽ ãt ſenſus ſi hoſpitiolũ meũ nõ ſpreue/
ris:uideberis eẽ imitator theſei illius icliti & famigerati q olim nõ erubuit uti hoſpitio hecales ruſti/
cæ uetulæ:q̃ illi appoſuit olera uel potius herbas ſilueſtres ꝑ eduliis ueluti ſonchon & crethmon ut
ſcribit Callimachus.& rettulit.Plinius:corrige autẽ pro ales anus hecales anus ſicut in libro annota/
tionũ corrigẽdũ eẽ docuimus.hæc ẽ illa hecale:q̃ in carmine obſceno ſignaẽ cũ ait æq̃lis tibi q̃ domũ Hecale
reuertens theſeus repperit in rogo iacentem.hecales meminit & Plutarchus in theſeo.de hac opinor hoſpes
ĩtellexit Ouidius in libris de remedio ſic ſcribens.cur nemo eſt hecalen nulla eſt quæ ceperit Irrum. theſei.
Nempe quod alter egens.Altera pauper erat.ſcio in codicibus Ouidianis hecatem legi non hecalen.

Cognomines.

COgnominis.cognomines dicuntur eiuſdem nominis.ut docet Seruius enarrans illud Virgilianum.Gaudet cognomine terra.hinc Plautus in bacchidibus.quid agunt duæ germanæ meretrices cognomines.Theſeũ appellat cognominem patris Apulei.qa & ipſe pater dictus ẽ theſeus. EMVlaueris.imitatus fueris.locutio uetus antiquitus enim emulare pro emulari dicebatur ſicut luctant dixerunt pro luctantur.& præliant pro præliantur.& conuiuant pro conuiuantur.& hoc genus prope infinita.quod multorum exemplis ſatis liquet & grammaticorum obſeruatiõe declaratur.Emulari autem eſt imitari.& inuidere.Vnde emulatio dicitur imitatio uirtutis cum laude.eſt & egritudo ſi eo quod quis concupiuerit alius potiať ipſe careat. PHOtis.apud Lucíum ancilla hoſpitis hipparchi paleſtra non inſcite appellatur.Tanquam omnis luctæ uenereæ ſcia.& grana.photis uero Apuleiana uideri põt dicta ἀπὸ τοῦ φωτὸσ quod ſignificat lucẽ.& lumen tanq̃ eſſet lucida puella & ardeſcens in uenerem. CVM fide conde.fideliter repone. IN illud cubiculum.Lucianus græce inquit.δοσ κοιτῶρα.i.da cubiculum. interpres Luciani hallucinatur interpræatus da tunicam uidelicet deceptus proximitate uocis & litterarum.ſi quidem græce χιτὼρ eſt tunica κοιτὼρ uero cubiculum.in ſignificatu autem diſtat tam κόιτωρ & χιτὼρ quã tum hypanis ueneto diſſidet eridano.

Emulare

Emulatio.

Photis unde.

Error luciani interpretis.

cognominis patris tui uirtutes emulaueris: qui non ẽ aſpernatus Ales anus hoſpitiũ tenue. Et uocata ancillula. Fotis igt ſarcinulas hoſpitis ſuſceptas cũ fide cõde ĩ illud cubiculũ. Ac ſimul ex promptuario oleũ unctui:& lintea terſui:& cætera hæc eidẽ uſus profer ociter.Et hoſpitem meum produc ad proximas balneas. ſatis arduo itenere:atq; prolixo fatigatus eſt. His ego auditis:mores atq; parſimoniam ratiocinãs Milonis: uolenſque me artius ei conciliare. Nihil inquam rerũ iſtarum:quæ itineris ubique nos comitantur: indigemus. Sed & balneas facile percontabimur. Plane qd eſt mihi ſume principium: æquo qui me ſtrenue peruexit: fenum atque ordeum:acceptis.iſtis numulis tu Fotis emito.His hactis:& rebus meis in illo cubiculo conditis:pergens ipſe adbalneas:ut prius aliqd nobis cibatui proſpicerẽ:forũ cupedinis peto. Inq; eo

EX promptuario.cellariũ ſignificat.exquo promuntur uſui neceſſaria a promendo dictũ: ſicut & promos dici uoluerũt miniſtros qui præſunt cellæ prõptuariæ ut ꝓmãt de intus uſuaria.ſicut cõdos qui cõdãt auctor fulgẽtius placiades.hinc plautinũ illud ſum promus cõdus ꝓcurator peni Apuleius in apologia promũ librorũ elegãter uocat miniſtrũ a libris ſymachus prõptuariũ decẽter appellat ingeniũ pinde ac repoſitoriũ Theſaurũq; doctrinarũ.uerba ſymachi ex epiſtolis hæc ſunt uti nã mihi falſis laudibus blãdiaris cũ ais aliqd ex noſtro deſiderare prõptuario:Plautus dixit carcerem prõptuariã cellã. VNctui.ad ungentũ.in balneis.n.oleo corpora perungebãt:Quod in lecytho cõtinebať.ſic.n.uocauerũt ampullã oleariã:quã cyprianus capſacẽ noĩat Iuuenalis guttũ.cuius meminit. M.Tullius ĩ libris de finibus:& nos ſcripſimus ĩ libro annotationũ:loti diſtrigebãť ſtrigilibus mox tergebãť linteis q̃.M.Varro appellat termẽtaria qđ corpore terãť:de qbus epigrãmatarius poeta: nõ tã ſæpe teret lintea fullo tibi. TERſui.ad tergẽdũ Plinius ĩ epiſtolis:nã dũ diſtrigiť tergiturq; audiebat aliqd aut dictabat. EIdẽ uſui.i.balneatorio.ad balneare autẽ iſtrumẽtũ ptinebãt & ſtrigiles: de qbus plurima mẽtio ẽ apud ſcriptores. OCIter.uelociter. SAtis arduo itinere fatigatus:Lucianus πεμπε αὐτὸν εἰσ βαλανεῖον:οὐχὶ μέτριον γὰρ ἐλήλυθεν ὁδὸν produc inquit ipſum ad balneũ.nõ.n.paruã uia fecit. ITIneris ubiq;.i.oĩ itinere.ſic.n.dicimus ubiq; locorũ.ubiq; gentium: ipſe alibi dixit qđ minus freq̃ns eſt ubiq; imaginũ pro in oĩbus imaginibus. STREnue nauiter.& perniciter.ſtrẽua mors diciť a curtio.q̃ cito cõficit. ORdeũ emito.Luciãus κριθίδιον τιμὴν εἰσ τὸν ἵπ πον.i.preciũ ordei pro equo.græce.n.κριθὴ diciť ordeũ:& ὑποκοριστικῶσ κριθίδιον qſi ordeolũ ordeum autem quadrupedum refecthibus uita tradidit: ut auctor eſt Plinius Iuuenalis & infundens iumentis ordea laſſis.ex ordeo fit ptiſana Hippocratis præconio.celebrata.apud idos panis ex ordeo præcipuus fit:& gladiatorum cognomine.qui ordearii uocabantur apparet.antiquiſſimum in cibis ordeum fuiſſe:ex quo polentam græci præcipuam conficiebant.de panibus ordeaciis meminit Galenus libro de alimentis primo.Plinius ſic ait.panem ex ordeo antiquis uſitatum uita damnauit.

FORVM cupidinis.numerius cupes ſiue cupedius.& Macellus conſules Romani ob latrocinium damnati actique in exilium ſunt:bona eorum publicana.& edes dirutæ:ibique edificatus eſt locus.in quo uendebantur ea.quæ ueſcendi cauſa in urbem erant allata: itaque altero macellum. ab altero forum cupedinis appellatum eſt. Auctores Marcus Varro:& Donatus: Alii a cupiditate forum cupedinis dici Autumant locum ubi eſculenta & poculenta uenerunt. Alii forum piſcarium hoc nomine ſignificari tantummodo arbitrantur: de foro cupedinis Feſtus Pompeius cæteri: inde cupedinarii: quorum meminit Terentius dicti omnes qui eſculenta uendunt & pocu

Prõptuarium.
Promos.
Condus
Prõptuaria cella
Lechytus.
Capaſce.
Cuttus
Termẽtatia.
Vbiq; imaginũ.
Strenua.
Mors.
Ex ordeo ptiſana.
Ordearii gladiatores.
Forũ cupedinis.
macellũ.
Cupedinarii.

lenta. Simachus forum cupedinarium appellat. Coempta iquit ex foro cupedinario: Cupedias Antiqui lautiores cibos nominabant. ſiue a cupiditate. ſiue a cupidinis foro. Au. Gellius inſeptimo. atq́ has undiq́ uorſum indagines cupediarum maiore deteſtatione dignas cenſebimus. Idem ĩ ſexto: Conuectabamus ad cenulam non cupedias ciborum. Sed argutias queſtionum. Marcus Tullius ut ſentit Nonius cupediam dixit pro cupeditate. Cum ait ĩ Queſtionibus Tuſculanis. Auaritia ambitio. Mulieroſitas. Peruicatia. Liguritio. Temulentia. Cupedia & ſi qua ſunt ſimilia: ſed quod cũ uenia Nonii dictum ſit. Cupedia dicitur A Cicerone non ſimpliciter quecunq́ cupeditas. Sed opinatio uehemens de ganea. tamq̃ lautiores cibi ſint ualde expetendi. Forũ aũt a ferẽdo dictũ. quo ſerũt. quæ uẽdere uelit: ubi qđ generati: Additũ ex eo cognomẽ. ut forũ olitoriũ. Foꝝ piſcariũ. Foꝝ boariũ.

Margin: Cupediæ — Foror nonii. Forum.

piſcatũ opiparẽ expoſitum uideo: & percõtato precio. q̃ cẽtũ numis indicaret aſpernatus. xx. denarios preſtinaui. Inde me commodum egredientem: continuatur Pythias cõdiſcipulus apud athenas athicas meus. qui me poſt aliquãtulũ multum temporis amanter agnitum ĩ uadit amplexuſq́ ac comiter deoſculatus. Mi luci ait: ſat pol diu eſt. q́ iteruiſimus te. Athercules exide

PIſcatũ opiparem: Piſces copioſos & præcioſos. opiparum enim copioſum ſignificat. opipare copioſe & abũdanter. Marcus Tullius in tertio officiorum opipare a pythio apparatum cõuiuium: dicitur opiparus & opiparis. In ſecũdo & tertio ordine. INDIcaret. Extimaret. & ut uulgo dicĩ appræciaret: utendum enim interdum eſt uulgaribus uerbis & uernaculis dictionibus ad rem dilucidãdam. Iuxta græcum uetus uerbum & peruulgatum quod ait. αμαθεστερον πωσ ειπε και σαφεστερον hoc eſt indoctius loquere & apertius. Indicare autẽ uerbum negotiationis eſt & rebus uenalibus acomodatum. Quod in mercibus diſtrahendis uſurpatur: quando ille cuius eſt merx precium facit rei quã uenundat. & in hunc ſignificatum accipiunt latiniſſimi uetuſtiſſimiq́ ſcriptores: Plautus ĩ aulularia. Venio ad macellum rogito piſces. Indicant caros. Idem in perſa indica fac precium: & mox age indica prognariter. Marcus Tulliusin tertio de officiis. cum poſtulaſſet ut ſibi fundus. Cuius emptor erat ſemel indicaretur. Idq́ uenditor. Ita feciſſet dixit ſe pluris eſtimare: Nonius marcellus parum proſpicienter penſitauit uerbum Ciceronianum. exponens indicare pro addicere & promittere: cum non tam uendere ſignificet. q̃ eſtimare & precium facere rei uenalis: quæ res proprie pertinet ad uẽditorẽ ut ipſe dicat quanti mercẽ ſuam uendat: unde ait Plautinus leno in perſa. Tua merx eſt tua indicatio eſt. ubi ĩdicatio accipitur pro eſtimatione ac precio. & ut dici ſolet appreciatione: quæ. & ĩdicatura. nominatur. Plinius in prohemio. Na. hiſtoriæ: hæc fiducia operis hæc eſt indicatura. Itẽ libro nouiſſimo: neq́ eſt hodie murrini alterius p̄ſtantior ĩdicatura. Idẽ in uigeſimo octauo ſignate ut oĩa inquit Eadẽ ex cauſa emilyenẽ uituli quãti ĩdicatus ſit iubẽt: Quod ſignificat quanti eſtimatus. & quantũ à uenditore precium petitũ ſit: Sed ut ad Apuleium reuertamur: ſenſus eſt piſcatorem petiiſſe centũ nũmos pro precio piſcatus expoſiti: quod cum ĩmodicum Apuleo uiſum foret emit piſciculos uiliores precio uiginti denariorum. PREſtinaui. Expone emi. ut ſupra. COMmodũ. Ipſo eodemq́ tẽporis momẽto. CONtinuatĩ. ſubſequitur. APVD athenas aticas. Emphaticoteron. aticas dixit uel differẽtiæ cauſa: Cum Trinæ fuerint athenæ: ab una dicti athenei. ab altera atheniẽſes. a Tertia atheneopolitæ. auctor Marcus Varro in libro de analogia primo. INuadit. Aggreditur. & in bonã partẽ accipitur. COMmiter. Hilare. Suauiter: benigne. MI luci. Pernomẽ apuleii eſt Lucius. quo priſci nominatim quempiam appellantes utebantur. Oratius quinte puta aut publi gaudent pernomine molles auriculæ: eos qui luce nati eẽnt lucios dicebant: ſicut manios qui mane: auctor Marcus Varro in libris de Analogia. pueris non prius q̃ togam uirilem ſumerent. puellis non ante q̃ nuberẽt pernomina imponi moris fuiſſe auctores tradunt Liber homo ut Quintilianus docet pernomen. Nomen: cognomen: tribum habet: hinc a Iuuenale dictum eſt tamquã habeas tria nomina. hoc eſt tamquam liber ſis & ingenuus. Cui ſentẽtiæ ſubſcribit illud Auſonii tria nomina nobiliorum. Romulus & Remus conditores urbis Romæ neque prenomen ullum neque cognomen habuerunt.

SAT pol diu. Satis longum tempus eſt: & interponit iuſiurandum pol. quod ſignificat certe quaſi per pollucem Deum. ſicut edepol. Quod iuſiurandum ut inquit Gellius. & uiro & fœminæ cõmune eſt. quamuis Marcus Varro aſſeuerat Antiquiſſimos uiros neque per Caſtorem neque per pollucem deierare ſolitos. ſed id iuſiurandum fuiſſe tantum fœmiarum. INTERuiſimus. Quaſi ex ĩteruallo inuiſimus: Alias interuiſo ſignificat totum uideo. hæc enim particula ĩter totum ſignificat: ut ĩtercipit apud Terentium: pro totum: capit. Interbibere apud Plautum pro totum bibere. Interlegere uero agrigolationis ſcriptoribus eſt poma per ĩteualla decerpere ne turba oneret parẽtem: Palladius ſi ſpiſſa poma ramos onerabũt ĩterlegẽda ſunt quæq́ uitioſa. ut alimẽtum cæteris ſucus æquiparet.

HERcules. mediuſfidius. Hercules me hercules. Iuſiurãdũ. per herculẽ p quẽ ſoli uiri deierãt ſicut fœminæ ſolæ p caſtorẽ: mox fuit antiquoꝝ Romanoꝝ: ut pueri per herculẽ deierantes id ſub dio facerẽt nõ ſub tecto. Cauſam refert Plutarchus in problematis: q̄a ſcilicet herculẽ ferũt non umbraticã

Margin: oppipaꝝ — indicare. — indica fac p̄ciũ. — haluc natio nonii marcelli. — indicatio — ĩdicatura — triæ athenæ. athenei atheneopolitæ. — lucii luce nati mãii mane. — tãq̃ hẽas tria noĩa. — ĩter uiſimus ĩter p totũ — inter bibere ĩterlegere. — ſub dio iurãt per herculẽ.

uitam domi egiſſe ſed foris ac ſub dio ſemper uixiſſe:uel illud potius ꝑ hāc ré occulte agitur ne pueri
inſueſcant deierare:ſicut fauorinus exiſtimabat.hoc enim dū ſub dio progrediūtur & in propatulū.
Hercules quaſi de induſtria moram efficit:& deliberādi dat ſpatiū:præterea proditum eſt herculem cūprimis
ſemel iu religioſum fuiſſe.& ad iuſiurandum uerecundiſſimum.quippe qui ſemel in omni uita iurauerit.
rauit. CVM a uaſtio magiſtro.poſt digreſſum ex ſcola litteraria in q̄ fuerūt cōdiſcipuli:nūq̄ niſi ī horæ
ſe Apuleium inuiſiſſe ſignificat:Vaſtius nomen eſt doctoris ſub quo in cōdiſcipulatu litteras græcas
didicerāt. SED qd iſtud ex cul/
tu crebroq; famulitio:quod circa
pythiam condiſcipulum uidebat
Voti gau ſic iterrogat. VOti gaudeo: Ex
deo. animo gaudeo.Te uoti composé
Lætor. factum eſſe lætor. Cōſtructio pri
ſca.Ita Virgilius in.xi. Nec ueter;
memini lætor ue malor;.qd ex fi
gura græca dictū eſſet ait ſeruius.

e Veſtio magiſtro digreſſi ſumus. Quæ auté tibi cā
peregrinationis huius? Craſtino die ſcies inq̄. Sed qd
iſtud? uoti gaudeo. Nam & lixas & uirgas: & habitū
prorſus magiſtratui congruenté in te uideo. Annonā
curāus ait. & edilé gerius. & ſiqd obſonare cupis: utiq;

LIxas.modo miniſtros magiſtratui ſeruientes.Alias lixæ miniſtri ſunt militares:quor; officiū eſt.
ut militibus aquam ſubminiſtrent:quam ueteres lixam uocauerunt.Vnde elixum dicimus aqua co
ctum.Alii lixas a lica herculis puero puellatos dicunt quidam a liguriendo quæſtū:Cuius gratia ex/
Semilixa ercitum ſequātur.apud Liuium miles gregarius ſeditionis princeps appellatur a Scipione ſemilixa
Lixulæ. quaſi ſemimācipium:nomine ſordido & ignominioſo:Quod & in ſecūdo Suetonii cōmētario an/
ſemilixu notauimus.Silius ait lixar; uulgus eé inutile marti:Lixula uero quāuis diminutiuū a lixa eſſe uidea/
læ. tur non tamé paruū lixā ſeruulumq; ſignificat:ſed ut docet.M.Varro lixule & ſemilixulæ dicūt cibi
ex farina.Caſeo.& aqua cōmixtis uocabulo ſabino. VIRgas.quas miniſtri magiſtratuum ꝑferūt.
quærit Plutarchus in quæſtionibus cur magiſtratuū uirge ſecuribus alligatæ præferantur:An ga ſi
gnū eſt non oportere magiſtratus iracundiā diſſolutā eſſe ſed cohibitam.An dum uirgæ diſſoluūtur
ad plectendū interea mora & tarditate ira magiſtratus infringitur.& impetus mitigat:ex arbore be/
tulla.quæ cādore atq; tenuitate precellit:fiebāt hæ uirgæ.Ideoq; Plinius in.xvi.Betullam appellat ter
Virgæ ex ribilem magiſtratuū:uirgis. HAbitum.Veſtitum.qui in magiſtratibus cōſpectior erat.& ꝓbe pe/
betulla. culiaris.ut toga prætexta:de qua ſic ait Liuius in.xxxiiii.magiſtratibus ī coloniis municipiiſq; toga ꝓ
textæ habendæ ius eſt.nec id ut uiui ſolum habeant tantum inſigne.id etiam ut cum eo crementur
Prætexta mortui.præterea tunica palmata.& toga picta erāt cōſulum triumphantiumq; geſtamina. ANno
Palmata. nā curamus.De ꝑfecto annonæ ſcribit Liuius in quarto aitq; Lucium minutium primū creatū An/
Picta. nonæ præfectum.Cum fame laboraret res Romana.hic nō tam ſignificat ꝑfectus ānonæ frumenta
Annona rie:q̄ macelli.Annona enim non ſolum ad fruges ſed etiā ad obſonia refertur.Vnde Annonam ma/
Macelli. celli dixit Trāquillus.& a Marco Tullio ſcriptū eſt.putarem annonā in macello carioré fore: Saty ro/
annona graphus quoq; licenter quidem.ſed decēter dixit his opibus nūq̄ cara eſt annona ueneni.Ceſar in cō
ueneni. mentariis Naues annotinas uocant.quibus Annona frumētaria comportatur.Ab annona lex anno
annoti/ naria dicta pertinens ad annonā.olim Clodius legem tulit annotariā:quæ ut inquit Pedianus Aſco/
ne naues nius ſumme popularis fuit:Vegetius annonarias expēſas uocat eas frugum pabuli ſpeties:quas pro/
annona/ uinciales militibus expendunt. EDIlem gerimus.Edilitatem ſiue ut ueteres dicebant edilatū agi/
ria lex. mus.de edilibus relege:quæ ſcripſimus in primo Trāquilli cōmentario.In hoc loco ſignificat edilis
annona/ is:qui edictiones edilitas habet:ad moderanda ꝑcia cibariorum:qui agoranomus dicitur:Ita enī græ
riæ expé ci appellant ꝑfectū fori & obſoniorum:quæ in foro uenduntur:ut iuſto ſcilicet & moderato præcio
ſæ agora diuendant.αγορα forū græcæ.& νομοσ lex.Vnde agoranomos.quaſi lex & regula fori rerumq; in
nomus. foro uenalium:Plato in ſexto de legibus curatores appellat rerum uenalium eos magiſtratus. qui fo
ſtrategus ri uenditioniſq; curam habuerint.In hanc ſententiam eſt illud Plautinum ex captiuis:euge edictiōes
ediles tri edilitias hic quidem habet.mirumq; adeo eſt niſi hunc fecerunt ſibi etoli agoranomum.Idem ī cur/
bunorū gulione.Nec ſtat egus nec tyrānus quiſquam nec agoranomus.Vbi ſtrategus ſignificatur dux exer
miniſtri citus græco uocabulo.ſcribit Dionyſius alicarnaſeus ediles tribunor; miniſtros fuiſſe:eoſq; & anno
Cereales næ forēſis.ut affatim ſuppeteret:curam habuiſſe:ſimileſq; īquit quodāmodo ſunt apud græcos ago
ediles ranomis:Pomponius iuriſcōſultus prodidit Iuliū ceſaré ediles duos cōſtituiſſe qui frumēto ꝑeſſent
Sacroſan & a cerere cereales appellatos.ꝑerant ēt ediles cibariis quæ in popinis cocta uenduntur. ob hoc dixit
cti ediles Seneca in libro ad gallionem de uita beata.Voluptatem īuenies latitanté ſæpius ac tenebras captan/
Obſonaꝛ tem.circa balnea & ſudatoria ac loca edilé metuētia.Ediles ſacroſanctos & dici & eſſe Liuius feſtuſq;
Obſona/ notificāt. ABSOnare.legendū eſt obſonare.quod ſignificat obſonia parare.Vnde obſonatores di
tores. cti coemptores obſonior;:de q̄bus copioſe diligēterq; ꝑſcripſimus ī libro Annotationū.Dixit Sene/
Polluci/ ca obſonatoribus noticiā eſſe ſubtilé dominici palati.apud Plautū ī moſtelaria obſonare pollucibili/
biliter ter ſignificat parare obſonia lauta & copioſa.pollucibiliter idé pollet quod ſplendide & magnificen/
Polluci/ ter & pollucibilé cenā appellat Macrobius itelligi uolés lautā adiicialé eſculentā:pollucibilitas quoq;
bilis cena dicta pro lautitia & epularum magnificentia:Demiror fulgentium in mytilogiis pollucibilitatem.

interpraetari humanitaté. niſi forte humanitaté capit ꝑ benignitate ac largitate: qua in apparatu cōuiuali uti ſolemus: Plautinū teſtimoniū. qđ fulgētius citat: nihil admodū fulcit roboratq; hoīs interꝑtamētū. cū Plautina uerba a nobis ſint nō a fulgētio: polluctū quoq; Herculis Antiq dixerūt ſacrificiū qđ herculi decuma data fiebat. qđ erat ſplēdidū. & pollucere eſt libamēta herculi in arā porricere. Corrigēda ē obiter apđ Macrobiū dictio mēdoſa: ſic. n. paſſim ī tertio ſaturnaliū ſcriptū ē. ꝓprie āt catilōes dicebanť. qui ad pollutū herculis ultimi catilos liguribāt. Tu illđ ad pollutū imiſſa littera. c. lege ad polluctū. ſic enī ſignificať herculis ſacrificiū. cū pollutū dicatur maculoſum & fedū: Catilōes autē. ut id quoq; Macrobii uerbū ītelligas antiqui guloſos appellabāt a carne uidelicet catulina: quā eſitauiſſe hoc eſt comediſſe Romanos. Plauti ſabule ſunt iditio Plinius quoq; in. xxix. auctor eſt catulos lactentes exiſtimatos eſſe adeo puros ad cibū. ut etiā placādis numinibus hoſtiaꝝ uice uterenť his: Catulināq; ī cenis deoꝝ poni ſolitā: unde Lucilius catilonē appellat piſcē lupū quaſi liguritorē & guloſum qui ſtercus ſectaretur.

Pollucibilitas.
Error fulgentii.
Pollucere.
Polluctū
Catilōes qui.
catulina in cibis.

comodabimus. Abnuebā: qppe q iā cene affati piſcatū ꝓſpexeramus. Sed. n. Pythias uiſa ſportula: ſuccuſſiſque ī aſpectū planiorē piſcibus. At has qſquilias q̄ti paraſti? Vix inq̄ piſcatori extorſimus accipe. xx. denarios. Quo audito ſtati adrepta dextra poſtliminio me in foꝝ cupedinis reducēs. Et a quo iqt iſtoꝝ nugamēta hæc cōparaſti? Demōſtro ſeniculū. in angulo ſedebat. Quē cōfeſtim ꝓ edilitatis īperio uoce aſperrima icrepans. Iā iā iqt nec amicis quidē noſtris: uel oīno ullis hoſpitibus parcitis? Quid tā magnis preciis

COMmodabimus. poteſt & qui edilis ē facere ut minoris obſonia amicus cōparet cū ipſe ꝑſit rebus uenalibus. Plato libro octauo de legibus ꝑcipit cenſoribus uenalia curæ eē. neqd uédatur ematurq; pluris minoris ue q̄ lex iuſſerit: q̄ reꝝ uenaliū mēſuræ & ꝑcia cōſtituta ſint. AFFati. copioſe admodū habūdāter. aduerbiū eſt: Saluſtius in iugurta frumētū & alia oīa q̄ uſui forēt affatim ꝑbita. hāc dictionē prima acuta nō media ueteres ꝓnunciabāt ut docet Gellius: necnō ꝓbus grāmaticus húc Plauti uerſum prima acuta legere ſolebat: alioꝝ eſt affatim qui faciant. coniungiť ſæpe cū genitiuo: ut apud Liuiū habetis affatim lignoꝝ. SVCcuſſiſq;. Cōcuſſu & agitatu eiectis. Quiſquilias. Verba ſunt pythie edilis. q piſciculos uiles cōſpiciēs friuoloſq; coemptos ab Apuleio. Eos qſquilias appellat quaſi ſpurcicias piſciū & purgamenta. quiſquiliæ enī purgamēta dicuntur ut docet Seruius in primo cōmētario georgicoꝝ. & ut auctor eſt Pōpeius Feſtus. quiſqliæ putanť dici quicquid ſurculoꝝ foliorūq; minutim cadit ex arboribus. uelut qcqd cadiæ. Neuius abi deturbate ſaxo quiſqliæ. qd eſt: Plinius uolumine ſexto decio qſqliū uocari tradit frutices paruos aqſoliæ ilicis. POSTliminio. Verbū iuris. Titulus ē apud iuriſcōſultos de captiuis & poſtliminio reuerſis. ubi Plautus qd ſit poſtliminiū ſciēter explicat his uerbis. poſtliminiū eſt ius amiſſæ rei recupandæ ab extraneo. & in ſtatū priſtinū reſtituēdæ. Inter nos ac liberos oēs populos regeſq; moribus legibus cōſtitutū: Nā qđ bello amiſimus aut ēt circa bellū hoc ſi rurſus recipiamus dicimus poſtliminio recipe: Idq; naturali æqtate ītroductū: ut q ꝑ iniuriā ab extraneis detinebatur: is ubi in fines ſuos rediſſet priſtinū ius ſuū reciperet: in bello & in pace poſtliminiū eſt: poſtliminio redeunt. homo nauis. mulus clitelarius equus. equa. q̄ frena recipere ſolet. i. domita. ut auctor eſt Boetius in cōmētariis Topicoꝝ. Marcellus iuriſcōſultus negat Arma poſtliminio reuerti. qđ turpiter amitanť: De poſtliminio receptis copioſe ſcribit Gallus lib. prio ſignificationū: q̄ ad ius ꝑtinent: quid aūt ſit ipm poſtlimii ius pōt ex ipſius noīs interꝑtatione cognoſci: poſtliminio enī redit. quiſqs captus ab hoſtibus ad patriā remeauerit: Nāq; dū captiuitatē hoſtiū patitur ius ciuiū amittit. oīa aūt iura recipit ſi poſtliminio reuertať. Itaq; poſtliminii uocabulo q̄dā reuerſio ſignificatur ut docti autumāt. qui ex aduerbio poſt uim noīs īterꝑtanť: reliquam uocabuli partem protractionem ſolam & additamentum eſſe oſtendentes. tanquā liminiū nihil ſignificet. ſicuti Tullium ſupplemētum eſt in meditullio. Igitur Apuleius poſt liminio ſcite & decenter dixit per aduerbium: quaſi reuerſionem quandam & reditum ſignificans in forum cupedinis. de quo Paulo ante ſatis multa. NVGAmenta. Quod ſupra qſquilias. dixit. núc nugamenta appellat ex uarietate elocutionis elegantiam captans. ſicut Virgilius in tertio Eneidos. nunc ſiluam. nunc uirgulta. nunc uimina. nunc arborem dicit. pro eodem. Plinius in. xvi. Nucamenta per litteram. c. appellat paniculas quaſi quaſdam dependentes ex ramis abietis. & piceæ. Veꝝ Nugamenta a nugis. Nucamenta a nuce inclinari uidentur. SENIculum. Senecionem. a ſene enim fit diminutiuum ſeniculus & ſenecio: A franius. Tu ſenecionem húc ſatis eſt ſi ſeruas anus. PRO edilitatis imperio. Pro poteſtate magiſtratus. magna eſt in oratione latina uarietas huiuſce particulæ pro: aliter enim dicitur pontifices. pro collegio decreuiſſe aliter teſtem pro teſtimōio dixiſſe. Aliter pro roſtris. Aliter pro tribunali. Aliter magiſtratum pro poteſtate interceſſiſſe. Iſtam autem uarietatem eiuſdem quidem fontis & capitis. non eiuſdē tamen eſſe finis non in ſubtiliter diſſerit Gellius in. x. & ita facile putabit ſiquis habeat bonorum ſcriptorum noticiam celebriorem.

Affatim.
Quiſquiliæ
Poſtliminium.
Poſtliminio redit
Poſtliminiū unde
Nugamēta.
Nuculamenta.
Seniculus.
Senecio.
Pro.

piſces friuolos indicatis:& florē theſſaliæ regionis in
ſtar ſolitudinis:& ſcopuli edulium caritate deducitis:
ſed nō īpune iā.n.faxo ſcias:quēadmodū ſub meo ma
giſterio mali debeāt coherceri.& ꝓfuſa in mediū ſpor
tula:iubet officialē ſuū inſup piſces īſcēdere:ac pedi/
bus ſuis totos obterere.q̄ cōtentus moꝝ ſeueritudine:
meus Pythias:ac mihi ut abirē ſuadens.Sufficit mihi
o Luci inquit ſeniculi tāta hæc cōtumelia.His actis:cō
ſternatus ac ꝓrſus obſtupidus.ad balneas me refero:
prudentis condiſcipuli ualido cōſilio:& numis ſimul
priuatus & cena.lautuſq; ad hoſpitiū Nilōis:ac dehīc
cubiculū:me reporto.Et ecce Fotis ancilla : rogat te in
quit hoſpes.At ego iam inde Milonis abſtinētiæ co/
gnitor:excuſaui comiter:q. uiæ uexationē nō cibo:ſed
ſomno cenſerē diluendā.Iſto accepto pergit ipſe.& in
iecta dextra clemēter me trahere adorit.Ac dū cōtor
dū modeſte renitor.Non prius īquit diſcedā:q̄ me ſe/
quaris. Et dictū iureiurādo ſecutus iam obſtinationis
ſuæ:me īgratis obediētē ꝑducit ad illū ſuū grabattulū

PISCES friuolos indicatis.ſupra docuimus quēadmodū īdicare nō tā ſignificat uēdere q̄ eſtima
re:& ꝑciū facere rei uenalis:Caſtigatio eſt edilis in piſcatores.quod magnū nimis ꝑciū petāt ꝑ piſci/
culis uilioribus nugatoriiſq;.id enī eſt friuolum.cū friuola ſint proprie uaſa fictilia quaſſa.Vnde di/
Friuola. cta ue ba friuola:q̄ minus ſunt fide ſubnixa.& res friuolæ.q̄ nullius ꝑcii ſunt cōtēptibiles.ſ.& abiici
endæ. FLOrē.hypatā ſignificat:q̄ ueluti flos & metropolis erat Theſſaliæ. Inſtar ſolitudinis.Sē
ſus ē ciuitatē:q̄ alioq florētiſſima eſt & primaria facitis ueluti deſolatā uiduatāq; cultoribus caritate
cibarioꝝ:illa enī loca naturaliter
frequentanꝰ ab hominibus. Vbi
annona uilis eſt. & edulia mini/
mo cōſtāt. EDIlium. Corrige
edulium.hoc eſt cibarioꝝ. CA
ritate.Precii enormitate. FAxo.
Faciam. SVB meo magiſterio.
Magiſte/ Magiſtratu.& edilitate:Magiſte/
rium. rium enī aliquādo accipitur pro
ipſo magiſtratu . ut apud Pliniū
dicitꝰ magiſteriū equitū pro ipſa
dignitate magiſtri equitū. Ita ma
giſtri dicūtur maiores magiſtra/
Magiſter tus:unde magiſter populi . apud
populi. Antiquos is dicebatur : quē nos
dictatorē dicimus : Auctores.M.
Magiſtra Tullius.Seneca:& Varro . Magi/
re. ſtrare enī moderari eſt & regere.
Vnde magiſteria.& magiſtri . &
magiſtratus dicti . M. Varro &
Paulus iuriſcōſultus . autumant
magiſtratus dici.q̄ſi ꝑ diminutio
nē a magiſtris : tanq̄ minores hi
magiſtri ſint. OFFIcialē.Mini/
ſtri:Antiqui ꝑtores qã cū officio
mittebanꝰ in ꝓuincias.officia ꝓ/
uinciæ noīauerūt : Vnde officia/
officialis. les dicti apparitores miniſtriq; ipſoꝝ magiſtratuū:& hæc ē uera uerbi ſignificatio: Vulgo officialis
accipiꝰ pro ipſo magiſtratu.Iulius capitolinus officia palatina appellat ītelligi uolens officiales . hoc
eſt miniſtros īperatorios.ſic enī ſcribit ī Gallienis:cū iret adhortos noīs ſui oīa plautina officia ſeq̄/
Officia baꝰ. OBterere.Cōterere.Cōculcare Ignominiæ cauſa:Plautus in rudente euidēter oſtendit edilis
palatina. officiū hoc fuiſſe.ut merces uenales.ſi īprobæ forent iactaret Cōculcaretq;.ſic enī ſcribit : Neptunus
q̄uis faſtidioſus edilis eſt:ſi quæ īprobæ ſunt merces iactat oēs. SEVEritudine.ſeueritate acerbi/
Seueri/ tateq; caſtigatoria:ſicut quicq̄ nihilītereſt ſuauitudo dicas an ſuauitas:ſanctitudo an ſanctitas:acer/
tudo. bitudo an acerbitas.Caſtitudo an caſtitas.Ita nihil refert ſeueritudo dicas an ſeueritas.Plautus in epi
ſeueritas dico . quid illuc eſt qđ illi caperat frōs ſeueritudine:ubi caperare ſignificat rugis frontē contrahere
caperare. & aſperare:unde caperatā frons dicta.ꝓ triſti & ſeuera. OLVCI.Apuleius ſignificaꝰ. SENIculi.
Capera Piſcatoris a ſene diminutiuum nomē:Cui ſubeſt occulta cōtemptio. PRVdētis.Ironicos. Intelli/
ta frons. gi enī uult a cōtrario īprudentē fuiſſe pythiā edilē.qui tali cōſilio Epuleiū priuauerit & nūmis quos
Lautus. īpenderat piſcatori:& cena.cū piſces pedibus miniſtret obtriuiſſet. LAVtus.modo lotus in balne
Lauticia. is.alias ſplēdidus & nitidus.Vnde & lauticia diciꝰ epulaꝝ magnificētia.Epigrāmatarius poeta. Lau
Lautulæ. ta quidē cena eſt fateor lautiſſima.locus extra urbē Romā dictus eſt lautulæ:quia cū illuc aqua flue
Hoſpes. ret lauādi uſum exercebant. HOSpes.Milo ſignificaꝰ.hic enim hoſpes accipiꝰ pro eo qui recipit
Xenios alias ꝓ eo qui recipiꝰ.hinc illud notiſſimū.Nō hoſpes ab hoſpite tutus.græce xenos diciꝰ.Vnde xe
iuppiter. nios iupiter hoſpitalis.quē inuocat Dido uirgiliana.illo uerſo.Iuppiter hoſpitibus.Nam te dare iu/
ra loquuntꝰ. ABSTInētiæ.Parſimoniæ uel potius auaritiæ.modo ad uituperationē . alias ad laudē
poniꝰ. SOMNO diluendam.Moraliter locutus.Contingere enim fere ſemper ſolet: ut laſſitudo
magis ſomno diſcutiaꝰ.q̄ cibo.Et ut homo delaſſatus ex itinere magis ſomnum cupiat q̄ cœnam.
ISTO accepto.Cum hæc accepiſſet:audiuiſſetq; ex photide milo. DVM cōtor.remoror. & q̄/
Ingratis. ſi reſiſto. IMGRAtis.Inuitum & nolentem.aduerbium eſt.& ut ait Donatus ſignificat nō ultro.
Ingratus ſicut ingratus ſignificaꝰ inuitus.Et coactus:quæ enim ultronea ſunt grata ſunt.igrata uero quæ ab
Prono/ inimicis fiunt ac recuſantibus:Plautus in amphytrione.hæc heri īmodeſtia coegit me:qui hoc no/
mina ad ctis a portu ingratis excitauit. GRAbatulum.græce clinidion Lucianus appellat. AD illū.Qua
cōtēptū. ſi contemptibilem & faſtidiendū.hæc enim pronomina.Iſte & ille.ut ſcienter inquit Donatus.ſæpe

& reſidenti:q̄ ſalue agit ĩquit Demeas noſter.qd uxor.
quid liberi.quid uernaculi? Narro ſingula.percuncta
tur accuratius cauſas etiam peregrinatiõis meæ.quas
ubi probe pertuli:iam & de patria noſtra & eius pri/
moribus: ac denique de ipſo præſide ſcrupuloſiſſime
explorans: ubi me poſt itineris tam ſeui uexationem
ſentit.fabularum quoq; ſerie fatigatum :in uerba me/
dia ſomnulẽtum deſinere:ac nec quicquam defectum
iam incerta uerborum ſalebra balbutire:tandem pati
tur cubitum concederem.Euaſi aliquando rancidi ſe
nis loquax & famelicum conuiuium.ſomno non cibo
grauatus.cenatus ſolis fabulis.& in cubiculum reuer
ſus optatæ me quieti reddidi.

ad contemptum.aut ad hodium referuntur.In pronominibus magnum eſt pondus. Virgilius ille Salue.
ſicheum impius ante aras.ille hoc eſt ſceleratus & nepharius.ut Donatus exponit. RESIDENti.
mihi. Quam ſalue.Quam proſpere q̄ feliciter.aduerbium eſt in hac loquendi conſuetudine fre/
quens:apud Liuium quærit maritus de Lucretia.Satin ſalue.illa reſpondens minime inquit: quid
enim ſalui eſt mulieri amiſſa pudicitia.Apud eundem in.x.ſatin ſalue inquit appius luci uolumni.
ut ſe ſe in ſanniores habent.Quid uxor? Breuis interrogatio:quæ tamen multa complectitur:dum Vernæ.
quærit qd agat uxor demeæ qd Vernaculi.
filii:quid tota familia.Quid uer/
naculi? Scilicet agũt. Vernas au/
tem ſeruos dici uoluerũt: qui ut
ait Pompeius Feſtus ex ancillis
nati eẽnt uere.quod tempus an/
ni maxime naturalis feturæ eſt.
Inde uernula. & uernaculus uo/ Vernacula uerba.
ce diminutiua.ſeruus dictus. hic
uernaculum domeſticum appel/
lant:Et domi quaſi noſtræ natũ
ac peculiare.Marcus Varro. Li/
bro de Analogia nouiſſimo. tria
genera uerborum eſſe prodidit.
Vnum uernaculum ac domi na/
tum.alterum aduenticium. Ter/
tium nothum. Vernaculum eſt
inquit domi natum.ut ſutor. &
piſtor.Idem in tertio de re ruſti/
ca.Præterea quoq; uolucres cum partim aduenæ ſint ut hirundines & grues.partim uernaculæ. ut
gallinæ ac columbæ:Columella in gallinaceis probat fecũditatem uernaculam.hoc eſt noſtratium
& domeſticorum gallorum.a uerna fit aduerbium uernaliter.quod ſignificat ſeruiliter.Oratius in Vernaliter.
ſecũdo ſermonũ.Necnon uernaliter ipſis funditur officiis.prælambens omne quod affert. Vbi ex
poſuit Acron.uernaliter ideſt luxurioſe:quæ interp̃tatio an ſatis proba ſit ip̃e uiderit:Nonius Mar
cellus uernaliter exponit proadulatorie a uernis.quibus hæc uiuendi ars eſt.A Cicerone dicta eſt fe/
ſtiuitas uernacula.pro urbano lepore ſalibuſq; Romanis. CAVSAS peregrinationis. Conſimili/
ter hipparcus Lucianum interrogat.quæ illa ſit uina.& quo proficiſcat. PERtuli. Enarraui atq;
p̃cenſui. PRAEſido.Quis ſcilicet ſit præſes prouinciæ noſtræ.Romani enim præſides p̃uinciaꝝ Præſides
rectores miſſitabant quo nomine & proconſules & legati Cæſaris.& omnes prouincias regẽtes ap/
pellantur.eſt enim præſidis generale nomen.Vt iuriſconſulti prodiderunt:præſides autem prouin/
ciæ ſuæ Celebrat Apuleius in floridis & apologia.orſitum & ſeuerianum.& maximum Claudium.
SOMnulentum deſinere.Expreſſit id quod naturaliter accidere ſolet.ut ſomnulenti & iam dor/
mitantes in mediis urbis deficiamus ueluti balbutientes.nec explãcate ſatis explinateq; loq̄mur.
VERborum ſalebra.Aſperitate:Verba enĩ ſalebroſa & aſperata merito dici poſſunt in balbutien Salebra.
te & ſomnulento.propterea q̄ neq; facile neq; expedite.neq; tota enunciantur:quaſi aſpredine qua/
dam & ſalebra atq; offenſaculo fiſtulam ſpiritalem offendentia.ſalebras appellant aſperitates & loca
aſpera.Marcus Tullius in quinto de finibus.uenit ad extremum heret in ſalebra.Idem de oratore.al
ter ſine ullis ſalubris quaſi ſedatus amnis fluit.hinc ſalebroſum aſperum dixere:Virgilius nõ tam ſa Salebroſum.
lebroſus ut ante. RANcidi ſenis.rancidum ſenem feſtiuiter.necnon & mordaciter appellat hoſpi
tem milonem uocabulo inamabili.& auaritiæ ſordes exprimente. Oratius Rancidum aprum ap/ Rãcidum.
pellat inſuauem:Item a Marco Tullio caro rancida dicitur in eo ſignificatu.quo uulgus uſurpat.
LOQuax & famelicum conuiuium.Tales ſunt cenæ ſordidorum & deparcorum.ut plus loqua/
citatis habeant:q̄ liquaminis eſculenti. CENAtus ſolis fabulis.Iocula riter tanquam in cena uer/
ba tãtum & fabulas propinauerit uice obſoniorum:cenatus autem & prãſus & potus diuerſum ua
lent q̄ indicant.ut docet Quintilianus in primo.

LIBER SECVNDVS.

Argumentum Libri ſecundi.

DVm hypatæ loca ſingula curioſius cõtemplat̃ byrrhenã matronã opulentã recogno
ſcit.ſtatuãq; in eius domo faberrimæ factam explicat.a qua cõmonitus.ut ab uxore
milonis hoſpitis caueat.perinde ac maxima magarum.In ancillæ amorẽ propenſus
labitur.Cum qua complexus & colluctationes ueneriæ referuntur. Cenaticus byr/
rhenæ apparatus deſcribit̃.Inibi inſerunt̃ & in fabellæ conuiuales licentioſiq; Cachi
ni cõſtrepentes:mortui cuſtodia. Cuſtodis nares aureſq; profectæ: mox regreſſio
Lucii nocturna ad hoſpitium.non ſine ſudore & cede:qua non tam homicida factus eſt q̄ utricida.

VT primū. Apuleius poſt ſomnum excuſſum in milonis hypatini hoſpitio ſingula loca illius ciuitatis cœpit curioſe contēplari: utpote magiæ noſcendæ cupidiſſimus. & cū uideret ſe eſſe in media Theſſalia. Quod domicilū & officina eſt magicarū uanitatū: Exiſtimabat quicquid ſpectaret id totū ui cantaminū eſſe in alias effigies trāſfiguratū: Ex hac contēplandi curioſitate incidit in matronā ſummatem nomine byrrhenā: Cuius opulentia & cultus graphice referuntur.

VT primū nocte diſcuſſa: ſol nouus diē fecit: & ſono ſimul querſus & lectulo: āxius alioqn & nimis cupidus cognoſcēdi: q rara miraq; ſūt reputāſq; me media theſſaliæ loca tenere: quo artis magicæ natiua cātamina totius orbis cōſono ore celebrāt fabulāq; illā optimi comitis Ariſtomenis: de ſitu ciuitatis huius exortā: ſuſpenſus alioqn: & uoto ſimul: & ſtudio curioſe ſingula cōſiderabā. Nec fuit in illa ciuitate: qđ aſpiciēs: id eſſe crederē: qđ eſſet. ſed oīa prorſus ferali murmure in aliā effigiē trāſlata. ut & lapides: quos offenderē: de hoīe duratos: & aues: quas audirē: indidē plumatas: & arbores quæ pomeriū ambirēt foliatas ſimiliter: & fontāos latices de corporibus hūanis fluxos crederē. Iā ſtatuas & imagines

SOL nouus. Recenter exortus: Virgilius. Carpamus dū māe nouum dū gramia canēt. EMErſus. Optimo uerbo uſus tanq̄ hō ſopitus merſus ſit in barathrum obliuionis. ANXIus alioq. Ordinatio uerbo℞ ſic ſtruit. Anxius curioſe ſingula cōſiderabā. MEdia theſſaliæ loca. Tanq̄ hypata ī meditullio theſſaliæ ſita ſit. NAtiua cātamia. Significat Artē magicā ſedes habere originales ī ipſa
Theſſa/lia do/mialium Magiæ. Theſſalia: Peride ac ibidē nata ſit nō aliunde aduecta: Itē Lucāus in ſexto Pharſaliæ cātamina hoc eſt incātamenta magica ueluti natiua atq; uernacula peculiariaque Theſſaliæ fuiſſe demōſtrat: Menāder quoq; apud græcos Theſſalā cognominauit fabulā. Cōplexā ambages fœmina℞ detrahentium Lunam. Autumat Plinius magiam in perſide inuentā azoroaſte: Tranſiſſeq; illinc ad Theſſalas urbes. hinc Plautus Theſſalum ueneficum ſcite dicit: Intelligi uolens maximum ꝓſtigiatorē
Theſſa/lus uene/ficus. omniſq; magici ludibri gnariſſimū. FABVlamq; illam. Subaudi reputans. hoc eſt recolens. CIuitatis. hypatæ. ID eſſe crederem quod eſſet. Lucius habens perſuaſiſſimum in Theſſalia plurimū pollere magicas artes Credebat quæcūq; uidebat ea eſſe omnia ui cantaminum tranſformata demutataq;. FErali murmure. Magico cātamine ſuſurramineq; peſtifero. LApides de hoīe duratos. Lucianus in hanc ſententiam θεασασ θαι τι παράδοξον ἢ πετόμενον ἄνθρωπον ἢ λιθούμενον cupiebam inquit ſpectare aliquid inopinabile. uel hominem uolaticum uel lapideum. INdIdem. Ex homine. FOliatas ſimiliter. Scilicet ex humanis corporibus. tanq̄ homines potentia magica in lapides in aues in arbores in fontes tranſfigurari poſſent: ſicuti metamorphoſis poetica multiformiter tradit. LArices. aquas ſupra dictum eſt laticem dici omnem liquorem. FLVxos. Solutos liq̄
Fluxus. factoſq;. allusit ad naturam aquarum fluidam. ac fluentē. Alias fluxus dicitur mollis & effeminatus.
Fluxura. ut Martialis. Cinedo euiratior fluxo. A Cipriano fluxura accipitur pro libidine & mollicia uenerla:
Statua. ſcribit enim caſtitatem exarmaturam eē fluxurarum hoc eſt libidinū. STAtuas & imagines. Sta
Imago. tua proprie lapidea eſt: ſiue ænea. & ex quacūq; materia ſolidiore. Imago cerea eſt & picta. Sed ſæpe in
Parado/xa. diſcriminatim ponunt: ſenſus eſt ex perſuaſiōe magicæ diſciplinæ credebam incredibilia: & ut Lucianus dixit græce paradoxa. hoc eſt inopinabilia: Quod imagines ambularent. boues pecudeſq; loquærent. Quod ſane prodigioſum eſt & contra naturam. INceſſuras. ambulaturas. ID genus.
Id genus Huius generis. Eloquutio elegans ſcriptoribuſq; uſitatiſſima. Id genus. hoc genus. pro eius generis.
& huius generis. PECVA. Vetuſtiſſimi hoc pecu ſingulariter. & hæc pecua pluraliter dicebāt. ut
Pecua docet Priſcianus in. vi. Nonius Marcellus. pecua inquit & pecuda ita ut pecora ueteres dixerūt. Plau
Squamoſum pe/cu. tus in mercatore. nec pecua ruri paſcere. nec pueros nutricare. Idem in rudente. ſquamoſum pecu. ꝓ piſcibus poſuit. & ſolinus in polyhiſtore ſic refert. Ita pabuloſa. ut pecua niſi interdum eſtate a paſtibus arceantur ad periculum agat ſacietas: mendoſi codices non pecua habent ſed pecuaria: Neuius
Pecuari/us. in gymnaſtico. homines pecua belluaſq;: hinc pecuarius homo dictus a. Mar. Tullio: qui habet pecuarias grandes. hoc eſt qui paſcit armenta. & greges. ex quibus exuberant uberes quæſtus. M. Varro in ſecundo de re ruſtica. & ipſe pecuarias habui grandes in apulia ouiarias: & in reatino equarias.
Pecua/riæ. & hoc eſt quod intelligi uoluit portius Cato agricolationis totius ſcientiſſimus. qui querenti quid maxime in re familiari expediret. reſpondit bene paſcere. quid ſecundum ſatis bene paſcere: hoc enī uerbo declarauit rem pecuariam eſſe in agricolatione quæſtuoſiſſima.

DIctura præſagiũ. Apud priſcos in ꝓdigiis erat boué loquutũ eſſe: quo nũciato ſenatũ ſub diuo Bouē
haberi refert Plinius: q alıubi quoq; ſic tradit cané loquutũ in ꝓdigiis: qđ qdé annotauerim accepi/ Cané lo/
mus & ſerpété latraſſe: cũ pulſus é regno Targnius: Inuenit in annalibus olí in uilla galeri loquutũ quutos.
eſſe gallinaceũ ſemel: q̃ oia qa fiunt cõtra quá eſt nota natura. ꝓdigioſa exiſtimant. Credũturq; face Gallina/
ret pſagiũ hoc eſt prognoſticon rex futurarum. IVbaris orbe. Solis globoſum corpus ſignificat. ceum.
VENtux oraculũ. qcũq; icredibilia ípoſtibiliaq; naturaliter ſunt: eá credebat Apuleius fieri poſſe

iceſſuras parietes locuturos: boues & id genus pecua dictura præſagiũ. de ipſo uero celo: & iubaris orbe: ſubito uẽtux oraculũ. Sic attõitus. ímo uero cruciabili deſiderio ſtupidus: nullo qdé inicio: uel oíno ueſtigio cupidinis meæ repto: cũcta circuibã. tamé dũ in luxu nepotali ſimul hoſtiati ſingula ꝑ erro: repẽte me neſcius ſox cupedinis ıtuli. Et ecce mulieré q̃piã freq̃nti ſtipãtã famulatione: ibidé gradiẽté. accelerato ueſtigio: cõpræhẽdo. Aux in gẽmis & in tunicis ibi íflexũ: hic intextũ matronã ꝓfecto confitebat. huius adherebat lateri ſenex; iã grauis í annis; q ut primũ me cõſpexit. Eſt íqt Hercules hic Lucius. & offert oſculũ. & ſtatí: i/certũ qdnã: in auré mulieris obgãniit. Q uí íqt ẽt uel ípſa m parẽtẽ tuã accedis. & ſalutas? Vereor íq̃ ignote mihi fœiæ. & ſtati rubore ſuffuſus: reiecto capite reſtiti. At illa obtutũ í me cõuerſa: En íqt ſciſſimæ Saluiæ m̃ris gũroſa ꝓbitas. ſed & cætero corpis exeq̃liter ad regulã: q̃ diligẽt aliqd adfigũt: ſũt cõgruẽtia. Inenormis

hypatã magici cãtaminis ui atq; potẽtia. ATTOnitus. ſtupefa/ attõitus
ſtus. Attonitos proprie appella/ qui.
mus ut auctoré Cor. Celſus quo/
rũ & corpus & oẽs ſtupet. Q uod
genus mali fit interdũ ictu fulmi
nis. Interdũ morbo hũc apoplexiã apople/
græci appellãt: De attonito ſerui/ xia.
us ſic. Attonitus ꝓprie dr: Cui ca
ſus uicini fulminis & ſonitus To
nitruũ dãt ſtuporé. IMmo ue/
ro Correctio eſt. CVPIdinis
meæ. Cupiditatis. ſ. magiæ noſcẽ
dæ. Interdũ maſculino genere cu
pido accipit ꝓ cupiditate Ora. cu
pido ſordidus auferr. Idé í ſermo
nibus: At bõa pars hoiũm dece/
pta cupidie falſo. In luxu nepota
li. luxus nepotalis ſignificat imo/
dicã ꝓfuſioné & uictus largitaté:
nepos. n. ꝓdigus dr. Vnde nepota Cupido.
lis deriuat. Elegãter a Tertulião Nepota/
dictũ é Ariſtippus in purpura ne/ lis luxus
potat: ꝓ eo qđ eſt luxuriat: & lau Nepotat
tius uiuit: Nepotatus quoq; ut ap Nepota/
Trãqllũ annotauimus dr ípſe lu tus

xus atq; ꝓdigẽtia. HOſtiatí. ꝑ ſingula hoſtia. aduerbiũ é cõſimilia ſunt téplatí. uicatim. pagatí. & Hoſtiatí.
id genus ꝓpe íſinita. Quitilianus in. v. ſcrutãda ſingula & uelut hoſtiatí pulſanda. FOx cupedi/ Famula/
nis. fox piſcariũ. & íquo eſculẽta uẽdunt. relege q̃ in primo cõmẽtario copioſius annotata ſunt: ſup tio.
hac dictiõe. FAMVlatiõe. famolux Ancillarũq; multitudine qđ & famulitiũ dr. ut idé Apuleius Famula/
ait in Floridis: ftrẽqns famulitiũ domus amplo ornata ueſtibulo. græce ait Luciãus. πολλοι συχνοι tium.
. i. frequẽtes miniſtri. AVx in gẽmis. Luciãus. ἱμάτια ἀνθηρὰ καὶ χρυσὸν περὶ τρόπ. i. ueſtimẽta
florida & aux copioſum. INflexũ. ſ. í gẽmis. Sabinus iuriſcõſultus. ait gẽmas íncluſas auro cedere:
Et. n. cedit cuius maioré ſpecies: Vnde ſi margaritæ auro ornãdi grana adhibitæ ſunt auro cedũt: ſi
cõtra Aux margaritis cedet. Idé ut Vlpiãus ınqt & in gẽmis é anulis icluſis. ſed ſi gẽmæ ut habiliter aurum.
geri poſſint icluſæ auro fuerit. Tũc aux gẽmis cedere Autumat paulus. HIC intextũ. ſ. in tunicis. Margari
Aux ítexere ueſtibus íuenit Attalus rex. Vnde nomé attalicis. auctor Plinius in. viii. fiũt ex auro tex tis cedere
tili ueſtimẽta ſine alia materie. q̃li paludamẽto idutá agrippiná uidiſſet ſe refert idé Plinius: netur. n. attalica.
aux ac texit lanæ mõ & ſine lana. Tũica aurea triũpha ſe Targnũ Priſcũ Verrius tradit. MAtro/
ná confitebat. Ex cultu ornatuq; matronali apparebat eá eſſe matroná ſummaté. Cultus magnifi/
cus. ut græco uerſu teſtatũ eſt addit hoíbus auctoritatem. HERcules. Certe. LVcius. Apuleius.
IN auré obganiit. ita Martialis gãnnis in auré ſemp oíbus cinna. Vnde & obganire ductũ é quod
ſignificat murmurare. Et gãnitio apđ ueteres ſignificat Canũ q̃rulá murmurationé: Gãnitũ quoq; Gãnitus.
nõnulli humaná uocé uocauerũt. Vnde obgãnire in auré eſt ſecreto loq. & ueluti ímurmurare: Afra Gannire
nius. gãnire ad auré nunq̃ didici. VEL ipſam parenté. uerba ſunt ſenis hortãtis. Apuleiũ. ut matro
ná ſalutet. ueluti parenté ac matré: id. n. uenerationis nomé eſt. IGNOtæ mihi fœminæ. extríſecus
ſubítelligẽdũ me offerre uel tradere uel aliqd ſimile. OBtutũ cõuerſa. Oculis in me defixis. EN
íngt. uerba matrõæ byrrenæ ad Apuleiũ: qué recognouit ex liniamẽtis uultuq; materno. nihil. n. du
biũ eſt. ut columellæ uerbis utar: qn ipſa natura ſobolé matri ſimilé eẽ uoluerit: & parentũ notæ ple Parẽtum
rũq; natis íherẽt. SALuiæ. nomé é m̃ris Apuleii: Alías herba é cana odorata mẽtæ ſimilis: uulgo notæ in
nota: herbarii græce Eleliſphacõ uocãt: aq̃ fortaſſis ſaluiatũ deducit qđ gẽus é aliq̃minis ſiue pono filiis.
nis: cuius Columella & Plinius méinerũt: qdá nõ ſaluiatũ legũt. Sed ſaliuiatũ a ſaliua hoc é ſucco icli Saluia.
nata dictiõe. AEq̃liter ad reg. q. d. cũcta corpis í Apuleio mẽbra cõgruere m̃nis mẽbris ueluti ad Saluiatũ.
amuſſim: q̃ regula é fabrox. q̃ architecti utũt ad opus ꝓbãdũ. đ q̃ ait & maro. Nil ut deliret. amuſſis. amuſſis.

ſuccul**enta proceritas. gracilitas. rubor temperatus: flauum & inaffectatum capillicium. oculi ceſii quidẽ: ſed uigiles: & in aſpectus micãtes ꝓrſus aqlinos. quoquo ueſum floridus: ſpecioſus & immeditatus inceſſus. & adiecit. Ego te o Luci meis iſtis mãibus educaui.**

SVCculẽta proceritas. dictiões præpoſteræ: quæ ita ĩ ordinẽ redigẽdæ ſunt. Inenormis ꝓceritas Succulẽta gracilitas. ut quaſi per antitheton ſingulis ſingula opponant̃. q̃ locutio ſplẽdida ẽ: uult. n. ſignificare ĩ Apuleio fuiſſe corporis ꝓceritatẽ. ſed inenormẽ hoc ẽ moderatã: nõ ĩmodicã. & ob hoc decora fuiſſe: gracilitatẽ ſed ſuccoſam. ut ita ex cõtrariis fiat tẽpamentũ formoſitatis: Tale. n. corpus habiliſſimũ ẽ ut ait Cor. Celſus. nã lõga ſtatura ut ĩ iuuẽta decora ẽ. ſic matura ſenectute cõficit̃. Gracile ãt corpus ĩfirmũ. obeſum habes ẽ: Talis ſtatura q̃drata ab eruditis nũcupat̃: de qua ſcripſimus ĩ .x. cõmẽtario ap̃ Suetoniũ: q tradit Veſpaſianũ fuiſſe ſtatura q̃drata: Inenormis ſignificat̃ non enormis hoc ẽ nõ nimia neq̃ imodica: Cicero ĩ topicis priuatiua appellat q̃. græce ϲτερητικα dicunt̃ ĩ qbus adiecta ẽ ꝓpoſitio ĩ. hæc. n. ſyllaba cũ fuerit appoſita demit fere aliqd ex ea ui. quã eẽt res q̃libet habitura. ſi ĩ ſyllabã ꝓpoſitã nõ haberet: ut hũanitati ĩhumãitas dignitati ĩdignitas: In nãq̃ appoſita id de quo dr̃ humanitate ac dignitate priuauit. Vnde & boetius ſciẽter. hãc oronis ꝑticulã priuatoriã ſyllabã uocat in q̃rto cõmẽtario todicoꝝ. Sicut ãt enormis dr̃ grãdis & ꝓlyxus: Ita inenormis ꝓceritas ſignificat̃. ſtatura qdẽ lõga: ſed nõ enormitate deformis. & q̃ mediocritatis tẽperamẽto decora ſit: cõſimiliter gracilitas ſucculẽta dr̃: cũ neq̃ nimis gracile neq̃ nimis obeſum corpus eſt q̃ res hoiem uenuſtat. Succulẽtũ dicimus ſucci plenũ. & q̃ſi ſuccoſum: qd tamẽ neq̃ obeſum pigue ſit: q̃lis habitudo laudat̃. Sidõius apolinaris tradit Theodoricũ regẽ fuiſſe colli nõ obeſi. ſed ſucculenti.

Corpus habiliſſimum.
Quadrata ſtatura
inenormis.
priuatiua ĩ ſyllaba priuatoria.
Succulẽtum.

RVbor tẽperatus. Galẽnus ĩ microtechni. Inter ſigna craſeos. hoc cõplexionis. uel ut latinius loq̃r cõſtitutionis bonæ enumerat colorẽ ex rubore cãdoreq̃ cõcretũ: Capillos flaueſcẽtes & modice criſpos. CAPILlitiũ. Coma & capilli: ſic enĩ a capillo dr̃ capillitiũ. ut a famulo famulitiũ. a ſatellite ſatelliciũ. IN affectatũ. Ipſe ĩ apolegia capillos ſe ſe habuiſſe tradit nõ ameos ac delicatos nec ad lenociniũ decoris ꝓmiſſos: q̃les affectati dicunt̃: cũ affectatiõe q̃dã & cura ſtudioſe colant̃ ab his: q ut ait Seneca ſolliciitiores ſunt de capitis ſui decore q̃ de ſalute: q inter ſpeculum pectinẽq̃ occupati ſunt: q cõcinniores eẽ malũt q̃ honeſtiores: q rẽpublicã ſuã turbari minus curarẽt q̃ comã: Archigenes medicus coſmotica hoc ẽ medicamẽta ad capillos uenuſtãdos cõpoſuit: qbus docet flauos & criſpos capillos fieri ſpuma ſalis myrrha cõmixta. Galẽus quoq̃ nõ pauca multa cõmemorat coſmoticoꝝ: q̃ nigricãt: cãdicant. ruffant capillos: q̃ fœminaꝝ effeminatorũq̃ peculia is cura ẽ: aitq̃ uidiſſe mulieris cõpluſculas ĩmodica affectati capillitii curioſitate defunctas: cũ caput huiuſcemodi pharmacis medicamẽtiſq̃ letifera frigiditate uexarit: Caliblephara dicunt̃ a græcis & a Plinio noſtro medicamenta: qbus oculoꝝ palpebræ & ſupercilia uenuſtãt̃: & capilli ĩficiunt qd õ alibi annotauimus. OCVli ceſii. Ceruleí uiridiſq̃ coloris: Ceſius. n. color uiridis ceruleuſq̃ ſignificat̃. quẽ & alio nomine glaucum nuncupant: a latinis ueteribus ceſia dicta eſt: quæ græcis glaucopis dicit̃. ut Nigidius ait de colore celi quaſi celia. Catullus: ceſium leonem appellat a colore oculoꝝ ceruleo. Cor. Celſus in. vii. pupillæ inquit color uel nigre eſt uel ceſius. cũ ſumma tunica tota alba ſit. Ariſtoteles in primo de aiãlibus ceſiũ in oculis colorẽ aliis eẽ tradit aliis caprinũ. qd moꝝ optimoꝝ ĩdiciũ ẽ: & ad cernẽdi claritatẽ primatũ obtinet. & hoc ẽ qd ĩtelligi uoluit Plinius cũ ait in. xi. cõditos oculos clariſſime cernere. ſicut in colore caprinos. MICANtes. fulgentes. & mobiles. IN aſpectus aquilinos. aquila clariſſima oculoꝝ acie ꝓcellẽs ẽ ut Plinius i. x. & Apulẽius ĩ floridis ꝓdiderunt. unde aſpectus aqlinus dictus q̃ſi acutiſſimus clariſſimuſq̃. antiq aqlum colorẽ qui eſt fuſcos & ſubniger ab aqla dictum eſſe autumãt: alii ab aqua denoĩauerunt cuius ĩcertus eſt color. Ariſtoteles in nono de aialibus aquila inquit acie oculoꝝ ualẽs ſedulo aduolat. Halietus qd aquilaꝝ genus ẽ & ĩterꝓtari põt marina aquila ĩter cæteras clariſſima oculoꝝ acie ꝓditus ẽ: pulloſq̃ adhuc ĩplumes cogit ĩtueri aduerſus ſolis radios: & ſi cõniuẽtẽ flentẽq̃ animaduertit ꝓcipitate nido. uelut adulterinũ. ac degenerẽ: illũ cuius acies firma cõtra ſteterit educat. hoc ĩtelligi uoluit Silius cũ ait. phœbea dubios explorãt lampade fœtus.

Capillitium.
affectatũ capillitiũ
Coſmatica.
Caliblephara.
Ceſius color.
Ceſia.
aquilina acies.
aquilus color.
halietus.

Quoquo uerſum floridus: Ex oĩ parte corporis ſpecioſum. & decẽter amabilẽ Apuleiũ fuiſſe ſignificat & hic erit diſtiguẽdũ. ut floridus ad hoiem referat̃. ĩ hãc ſnĩam eſt illud Tibulli in laudẽ ſulpitiæ deprõptũ: illã quicquid agit quoquo ueſtigia mouit. Cõponit furtĩ ſequĩtur decor: potes cõnectere & cum ſubſequẽtibus. ut ita ſenſus ordinet̃. Quoquo uerſum floridis ĩceſſus. poſt laudationẽ ſupiorũ mẽbroꝝ laudat̃ & ĩceſſus ex eo qd floridus eẽt nec affectatus: quãcũq̃ in partẽ ueſtigia moueret̃: ĩpudiciũ enĩ ut inquit ueriſſime Seneca oſtẽdit ĩceſſus & relatus ac caput digitus. M. Tullius ꝓcipit ĩ primo de officiis cauẽdũ eẽ ne ĩceſſu molliores ſimus: ne ſimiles põpaꝝ ferculis uideamur. qn etiã in decretis canonicis. D. xli. mouent̃ ſacerdotes ut in ĩceſſu ornati ſint: ut grauitate itineris mẽtis maturitatẽ oſtendãt: Incõpoſitio. n. corporis. ut Auguſtinus ait. q̃litatem ĩdicat mentis: unde ſaluſtius iter cætera hoc quoq̃ catilinæ probo dedit qd eius ĩceſſus mõ citus mõ tardus foret: laus ergo ĩceſſus in hoie ẽ. ut ĩmeditatus ſit neq̃ affectiõne ĩfractus: ſuſpenſuſq̃. ſcribit Iulius firmicus eos qui pleiades

Ex ĩceſſu mores.

habẽt in horoſcopo molliter ambulãtes ueſtigia ſuſpẽdere:eoſq penitere qđ uiri nati ſint:Ambroſi
us olĩ clericõ:ne ſibi unq̃ pͥret cõmonefecit.qa uelud quodã iſolẽtis iceſſus uerbere oculos ſãctiſſimi
homis feriebat.q mox ab ecclesia receſſit:In cuius iceſſu lucebat imago q̃dã leuitatis:ſcurliſq diſcur Inceſſu
ſatio.greſſus aũt ꝓbabilis ẽ:ut idẽ Ambroſius refert i prĩo de officiis ĩ quo ſit ſpecies auctoritatis gra leuitas.
uitatis põdus.trãquilitatis ueſtigiũ.Quidni?dictio comica ẽ q̃ ſignificat cur nõ:Oratius.militia ẽ po Quidni
tior:qdni?Cõcurrit horæ momẽto. EAndẽ nutricẽ:Idẽ lac nutriciũ hauſimus.uult itelligi ſe fuiſſe

quidnĩ parẽtis tue:nõ mõ ſanguinis:uerum alimonia/
rũ ẽt ſocia.Nã et familia Plutarchi ãbæ prognatæ ſu/
mus:& eandẽ nutricẽ ſimul bibimus.& inexu germa/
nitantis una colauimus.nec aliud nos q̃ dignitas diſcer
nit.quod clariſſimas illa:ego priuatas nuptias feceri/
mus.ego ſum Byrrhena illa:cuius forte ſepicule no/
men inter tuos frequentatum educatores retines.Acce
de itaq hoſpitium fiducia:immo uero iã tuũ propriũ
larem.Ad hæc ego iam ſermonis ipſius mora:rubore
digeſto:Abſit inq̃ parens:ut Milonẽ hoſpitem:ſine ul
la querela deſeram.Sed plãe quod officiis ĩtegris po/
teſt effici:curabo ſedulo:quotieris itineris huius ratio
naſcetur:nunq̃ erit:ut non apud te deuortar.Dũ hunc
& huiuſmodi ſermonem altercamur:paucis admo/
dum confectis paſſibus:ad domum Byrrhene perue/
nimus:Atria longe pulcherrima columnis quadrifa/
riam:per ſingulos angulos ſtantibus:attollebant ſta/
tuas Palmaris deæ.facies quæq pinnis explicitis:ſine
greſſu pilæ uolubilis:iſtabile ueſtigiũ plãtis roſcidis

collacteas.collacteus.n.dicit:qui Collacte:
uno eodẽq lacte educatus eſt.au/ us
ctor cap grãmaticus. INnexu.ui Coaleſce
culo.una dictio ẽ. VNA coalui re.
mus.ſimul creuius adoleuimuſ/ Inoleſce/
que hoc.n.ſignificat coaleſcere:ſi/ re.
cut ioleſcere ẽ coaugmenti:exole/ Exoleſce
ſcere euaneſcẽtis.ut docet agreti/ re.
us. DIſcernit.diſeparat diiũgit. Dignitas
ILla.mater.ſ.Apuleii. PRiua fœminæ
tas nuptias ſemel poſitũ nuptias. ex mari/
bis debemus accipe.ut ſit ſenſus: to.
illa mater tua clariſſimas nuptias
fecit:ego uero priuatas nuptias.
fœminæ ãt nubẽtes clariſſimis p
ſonis clariſſimaꝶ pſonaꝶ appel/
latiõe cõtinẽt ut ſcribit Vlpianus:
Radiis.n.maritoꝶ coruſcare uxo
res dicunt. BYRrenã illã.apud
Lucianũ cõſimilis matrõa αβρο/
ια.hoc ẽ abroea.nũcupat.q̃ amicã
familiarẽq Luciãi matris ſeſe fuiſ
ſe demõſtrat. FIducia.cũ fidu/
cia:hoc ẽ fidẽter:& ut uulgo dicit
fiducialiter.Lucianus ĩ hãc ſentẽ/
tiã τιουρ ουχι παρεμοι καταλυ
σισ.i.qd igit apud me nõ deuorte

ris. RVbore digeſto.Seq̃ſtrata uerecũdia.& dipulſo rubore.q faciẽ occupauerat. PArẽs.Mater:
Reuerẽtiæ nomẽ:ſic & Luciãus.ωματερ. OFficiis ĩtegris.tãq officiũ mutilet ſi hoſpes deſerat. DE
uortar.Verbũ ẽ hoſpitale.ſic & Plautus.In pſeudolo.ego deuortor extra portã huc in tabernã tertiã. deuor/
ALtercamur.Altercatiõe q̃ſi q̃dã uſurpamus.uiciſſati itẽdẽtes depellẽteſq.Altercari pars ẽ retho/ tor
ricæ diſciplĩæ.cõſtãs aut ĩtentiõe aut depulſiõe:ꝑcipit Quĩtia.li.vi.ut bonus altercator uitio iracũdiæ altercari
careat:& ne turbidus & clamoſus ſit:Valet in altercatiõe plurimũ acumẽ. ATria lõge pulcherria.
deſcriptio ẽ byrrhenæ domus.cuius atria cũprimis extollit q̃ ꝓxima ianuis ſunt.Indicat.M.Tullius atria.
epiſtola q̃dã ad Quĩtũ fratrẽ:atriolũ q̃ſi minuſculũ atriũ fieri ſolitũ ĩ maioribus edificiis ĩ qbus ẽ atri atriolũ.
um maius Atrioꝶ lõgitudĩes & latitudĩes.quomõ formari debeãt:docet uictruuius:grãmatici atriũ
ab adriatibus populis.ſiue ab atro fumo deduci autumãt:græci ĩ edificiis nõ utebant atriis. COlũ/
nis q̃drifariã ſtãtibus:q̃dratũ atriũ fuiſſe ſignificat:ſicuti ĩ magnis domibus cauũ ediũ.piſtylonq cõ/
ſpicimus.Vndiq colũnis ſeptũ:q̃ q̃drifariã hoc ẽ ĩ q̃tuor ptes excurrũt:Colũnæ ãt ĩ angulis ſtãtes hoc
ẽ ultiæ dicũt antes:qbus fabrica maxie ſuſtinet:ꝑcipit Victruuius li.iii.Colũnas angulares craſſiores antes.
faciẽdas eẽ q̃ medianas:ꝑpterea q gracilioꝛes eẽ uidẽt aſpitiẽtibus:Colũnaꝶ genera q̃tuor:Doricæ
Ionicæ.Tuſcanice & corinthiæ:q̃ cæteris graciliores:ꝑter has ſunt atticæ.q̃ ternis angulis q̃dratæ græ
ci στυλον columnã dicũt.Inde tetraſtylon decaſtylon a numero colũnaꝶ.Inde & pycnoſtylon dictũ Pycno/
edificium in quo denſæ ſpiſſæq ſunt colũnæ. DEæ palmaris.uictoria ſignificat.q̃ a palma arbore ſtylon.
palmaris noiatur:quã icertaminibus uictoriæ ſignũ placuit eſſe:Auguſtinus ĩ q̃rto uictoriæ deæ me uictoria
minit:qua fauẽte & ꝓpitia ait gẽtes oẽs ſubditas futuras ẽt Ioue feriato.Idẽ alibi ludens.uel potius il dea.
ludens ait ſi uictoria dea eſt.cur deus non & triũphus.& uictoriæ iungit.uel maritus uel frater.uel fi
lius:a palma quoq manus.dicit palmatis.ut apud Quintilianũ ĩ pariete palmato. palmare ueſtigiũ Palmare.
dictũ.qđ ex palmæ impreſſæ nota factũ ſit. PINnis explicitis.In ſingulis colũnis angularibus ſingu uiſtigiũ.
la erant ſimulachra uictoriæ.ex lapide effigiata.ta fabre tãq eleganter:ut pennis expãſis uolare uide/ uictorio/
rentur:Idq decenter.figuratur enĩ uictoria alata pĩnataq.Vnde & ꝑpes cognominata.a poetis:uicto læ ĩ mãi/
riolas aureas ſimulacrorum porrectis manibus ſuſtineri ſolitas.M.Tullius ualeriuſq notificãt. PI bus.
læ.Columnæ.a pila fit aduerbiũ pilatim.Quod per colũnas ſignificat.quo utit Victruuius. VOlu ſtatuarũ
biles.laus ſtructuræ.ut uolubiles uolaticeq uiderentur effigies uictoriaꝶ:cũ tamẽ pilæ eẽnt ſtabiles. Pilatum.

Decitantes parius lapis lychnites archilochus parius

DECItantes. noue dictũ ſed elegãter. pro eo qđ eſt decorãtes uenuſtãteſq; forma frequẽtatiua ab hoc uerbo decet. Decitat. Vnde decitãtes ĩclinauit. LApis parius. paros inſula eſt una ex cycladibus marmore nobilis q̃ primo plateã. poſtea minoida uocauerũt. auctor Pli. in. iiii. Idem ſcribit in. xxxvi. marmor. pariũ fuiſſe cãdidũ. cœptũq; appellari lapidẽ lychnitẽ: quoniã ad lucernas ĩ cuniculis cœderetur: ob cãdorẽ lapidis parii. Virgilius Niueã paron appellauit: q alibi quoq; ait pariuſq; lapis circũdat̃ auro: de lapide pario ſic refert Strabo. i. x. paros lapidẽ ꝑducit quẽ parion appellãt ad marmoreas ſculpturas aptiſſimũ. Quīti. in. ii. & ſi praxiteles ſignũ aliqđ ex molari lapide conatus eſſet exculpere parium marmor mallẽ rude: ex paro fuit Archilocus poeta. Iambici carminis repertor. mendũ ẽ apud ſtrabonẽ. apud quem nõ archilochus ſed antilocus paribus fuiſſe legit̃: ob hoc dixit Oratius in epiſtolis. parios ego primus iambos oſtẽdi lario. ubi expoſuit porphirion: parios ĩãbos dici q̃ſi archilochios qa parius fuit archilochus: ĩãbici carminis repertor. In dianã. Simulachrũ Dianæ. SIgnũ. Statua ſimulachrũ. LVculẽtũ. Nitidum pulchrũ perſpicuũ. a luce dictũ. lutulentũ uero cœnoſum ſordidũq; a luto. VEſte reflatũ Quaſi flante uento renudatũ: cõſimile ẽ id qđ ſcribit Pli. Venerẽ rectã nudãq; a praxite e factã fuiſſe: Inter cæteras ſtatuas famigeratã:

Luculentum Lutulentum

decitãtes: nec ut mancãt. ĩhærẽt. etiã uolare credũt̃. ecõtra lapis parius in dianam factus: tenet libratã totius loci medietatẽ. ſignũ perfecte luculentũ: ueſte reflatũ: pro curſu uegetũ: intro euntibus obuium: & maieſtate nũmis uenerabile. canes utrinq; ſecus deæ latera muniũt. qui canes & ipſi lapis erãt. His oculi minãt̃. aures rigant. nares hiant. ora ſeuiunt. & ſecunde de proximo latratus ĩgruerit: cum putabis de faucibus lapidis exire. & in quo ſummũ ſpecimen operæ fabrilis egregius ille ſignifex prodidit ſublatis canibus ĩpetus arduus: pedes imi reſiſtunt. currunt priores. Pone tergũ deæ: ſaxum inſurgit in ſpeluncæ modũ muſcis: & herbis: & foliis: & uirgulis: & ſicubi pampinis: & arbuſculis alibi de lapide florentibus: ſplẽdor intus umbra ſigni de nitore lapidis: ſub extrema ſaxi margine poma & uuæ

Reflatus

Reflatus nomẽ ẽ q̃rti ordinis: quo ſignificat̃ flatus contrarius & noxius. M. Tul. in epiſtola ad atticũ nauis relata ĩ uticã reflatu. PROcurſu uegetũ. Laus ſtatuæ: q̃ ꝑcurrere: & moueri uidebat̃.

Canes turba. Diana.

Canes utriq; ſecus a lateribus ſtatuæ erãt fabrefacti ex eodẽ lapide canes: q̃ſi latrões hoc ẽ latera deæ cigẽtes: Dianæ eni ſunt dicati cães utpote deæ uenatrici: hic turba diania dicunt̃ poetica piphraſi: Laribus quoq; canes aſſignãt̃. ut docet Ouidius ĩ faſtis. HIS oculi. Laus artificii manuũq; artificis: q̃ ueritatẽ ſic fuerãt imitatæ: ut mutæ ac inanimales formæ uiuere ac moueri uiderent̃. q̃ſi fiãt ex natura. q̃ fieri uident̃ ex arte. Cães ãt hi potiſſimũ laudant̃ ueluti generoſiores. q oculis ſunt nigrãtibus aut rauis. Columella uillaticũ canẽ deſcribẽs ait eũ eẽ eligẽdũ. q cõſpectu terreanq; deiectis & ꝑpẽdẽtibus auribus fit uaſti latratus ſonoriq;.

nares unde Secũde. alicũde. Signifex

NAres hiãt. Patulæ ſunt nares ãt appellari putãt qđ ꝑ ea naſi foramia odoris cuiuſq; nari hoc ẽ piti ſiamus. ſed melius dici a græco uident̃ ꝑ ĩuerſionẽ litteraꝝ qđ latinis cõſuetum eſt: ut ῥινες nares. τερην tener & multa huiuſmodi. ad ueſtigãdas feras accõmodatiſſimus ẽ canis nare ſagax. SEcũde. ſi ex aliq̃ parte ex aliquo loco: aduerbiũ ẽ: ut alicũde apud Plautum. quod ſignificat ex aliquo loco. SIGNIfer. Corrige ſignifex. hoc eſt ſtatuarius & ſigni hoc eſt ſimulachri fictor: ut enim ab arte artifex: ab auro aurifex: ſic a ſigno faciendo ſignifex denominat̃. alio nomine ſignificus dicitur ab eodẽ ſic ſcribente in demonio Socratis ſed nõ pudet me eſſe ſignificũ. niſi forte uelis legere ſignificem: ut artificẽ. A Marciano quoq; in nuptiis philologiæ ſignifex uſurpat̃ pro ſtatuario. & artifice ſignorũ cõſimiliter ſidonius apollinaris ĩ. vi. græcia cemẽtariis pictoribuſq; illuſtris. Diuus Auguſtinus in libro de grãmatica ſic refert ad hãc formã declinabis aurifex artifex carnifex ſignifex & alia. SVBlatis canibus. Signifex ita figurauerat canes ex lapide: ut ſublatis pedibus prioribus ĩpetũ facere & ꝑcurrere uel uiderent̃: pedibus uero poſterioribus inixi cõſiſtebãt: q oĩa ad laudẽ ſignoꝝ miriq; artificii dicta ſunt. POne tergũ. Poſt tergũ a tergo. DEæ. Dianæ ex pario lapide effigiatæ. MVſcis. ſicut a Virgilio muſcoſi fontes dicti ſunt: qa naturaliter muſco herba obũbrãt̃. ita & ſpelũcæ lanugĩe muſci uiridiore & arbuſculis ueſtitæ cõſpiciũt̃:

Muſcare

a muſco fit herbũ muſcare. quod ſignificat cõuelare. & contegere muſco: quo ꝓpe peculiariter uſus ẽ Columella. Idẽ ſcriptor in quito: muſcũ ferro diſtingẽdũ & eradendũ eẽ: q more cõpedis cura uitiũ deuicta cõprimit. ſituq; & uterno macerat: Idẽ in. vi. ſupra inſitos ſurculos muſcum ĩpõnendũ eſſe tradit: & ita alligãdũ ne pluuia dilabat̃. muſcus q in aqua fuerit Plinio teſte podagris illitus prodeſt. SPLENdor. purior lectio eſt ſplẽdet. ut ſit ſenſus umbrã ſigni. hoc eſt ipſius ſtatuæ ꝑpter nitorẽ lapidis parii qui puriſſimus eſt ĩtus ſplẽdeſcere.

Margo emarginare. Margã.

SVB extrema margine. dicitur hic margo. & hæc margo maſculino genere. & fœminino. hinc fit uerbũ elegãs emargino. qđ ſignificat extremitates ſuperuacaneas auferre. & margines ulcerum erodere quo uerbo utit̃ noſter Plinius. Margã Britanni & galli uocãt pinguem terrã: qua iniecta alitur agri: cum ſit quidã terræ adeps: & pinguitudo

FAberrime.elegantiſſime perfectiſſimeq;.aduerbium eſt deductū a fabre quod ſignificat polite & nitido.ad fabre quod ualet ualde fabre nitideq; pronunciatur prima acuta:ſicuti admodum & ad p/be dicuntur.quod annianus poeta ſentiebat & probat Gellius:ediuerſo in fabre dicitur in elegāter & impolite.Oratius.quod ſculptum in fabre quod fuſum durius eēt. ARS emula naturæ.imitatrix ſtudioſa effectrix:ars enim naturam imitatur eamq; uſquequaq; effingere ac repræſentare contēdit libro tertio rethoricorum ad herennium.imitatur īquit ars naturam.& quod ea deſiderat inueniet.

Ad fabre in fabre

Ars emu la nature

ſaberrime polite dependent: quas ars emula naturæ: ueritati ſimiles explicuit.Putes ad cibum inde quæ/dam:cum muſtulentus autūnus maturū colorē affla/uerit:poſſe decerpi.& ſi fontes:q dex ueſtigio diſcurē tes ī lenē uibrātur undā:pronus aſpexeris:Credes illos ut rure pendentes racemo: inter cætera ueritatis: nec agitatiōis officio carere.Inter medias frondes lapidis

ſi quod oſtendit ſequatur.celebratum eſt eupompi pictoris reſponſum qui interrogatus quem ſeq̄/retur antecedentium.dixiſſe fert. demonſtrata hominum multitudine naturam ipſam imitandam eſſe non artificem.Plato uolumīe decimo de legibus tradit omnia natura & arte fieri:artemq; ipſam ſimulacra ueritatis genuiſſe.Me iſta condente artem emulam na/turæ eſſe euidenter oſtendit municeps meus Francia.inter pictores aurifex maximus.inter aurifices pictor abſolutiſſimus.utroq; in opere mirandus artifex atq; fecundus.cuius tabulæ multæ oculos te nent animoſq; ſpectantium.palmam habet tabulam Frāciæ illa:quæ dici poteſt exopolis ideſt extra murana eam namq; extra muros in ede miſericordiæ ſuburbana:dedicauit ſidus aureum noſtrū & decus antiſtitum protonotarios Bentiuolus Antonius Galeacius:qui non omni uitæ colore terſiſſi/mus liberaliſſimuſq; in primis religionis cultor illuſtris.cum peregrinatiōem Hyeroſolymariā fœ/liciter obiiſſet e ueſtigio curauit.ut tabula hæc manu Franciæ picta omniq; prætioſo cultu exornata dedicaretur:qua nihil abſolutius pleriq; omnes iudicant.in templo quoq; diui Iacobi ſpectaē tabu/la altera eodem artifice nobilitata:quam illuſtriſſimus princeps noſter Io.Bentiuolus & ipſi religioſi cultus ſeruantiſſimus.in ſacello ſuo dicauit:quam emuli artifices nō ſine liuore ſuſpiciunt.in his Frā ciæ tabulis ars emula naturæ in tantum cognoſcitur.ut uultus imaginum ſpirātes uiuere & anhela re uideantur.hæc obiter dicta ſint de artifice nunquam ſatis laudato.cuius manus certantes cū ma/nibus priſcorum:tam in pictorum q̄ aurificum opiſicio naturam in primis repreſentant.artes autē ipſæ naturam imitantes ex imparibus paria faciunt.pictura uero peculiariter ex diſcordibus pigmē/torum coloribus confuſione modica temperatis imagines his: quæ imitatur ſimiles facit. MV/ſtuleratus autumnus:optimum autūni epitheton.ut muſtulentus dicatur propterea q hoc tempore ſpumat plenis uindemia labris ut ait poeta:& ab Ouidio decēter dictum eſt.ſtabat & autumnus cal/catis ſordibus uuis.ciprianus uerborum nouitate luxurians autumna dixit neutraliter ſic ſcribens.ī epiſtola ad demetrianum.nec adeo arboreis fetibus autumna fecunda ſunt.nec minus uenuſte por/tius Cato autumnitatem autūni tempeſtiuitatem.ſicuti antiqui oliuitatem dixerunt quando olea le gebanē.& ficitatem fructus fici & maturitatem.Fidicula occaſu ſuo autumnum inchoat.ut ait Pli/nius in.xviii.Autumat Feſtus Pompeius autumnum dictum eſſe ab augendo:quod tunc maximæ augeantur hominum opes:coactis agrorum fructibus:conſenſus medicorum autumnale tempus ī famat ueluti peſtiferum:noxiumq;.Cauſas refert Galenus in expoſitiōe Aphoriſmorum duaſq; po tiſſimas:quarum altera quia eadem die aliquando frigus eſt aliquando calor:altera quia mali chimi hoc eſt mali ſucci in corporibus id temporis exuberant:ex pomorum fructuumq; eſu largiore.Cor. Celſus in ſecundo ex tēpeſtatibus inqt optimæ æquales ſunt.ſiue frigidæ.ſiue calidæ: peſſimæ: quæ uariant maximæ:quo ſit ut autumnus plurimos comprimat.Nam fere meridianis temporibus ca/lor.nocturnis atq; matutinis ſimulq; etiam ueſpertinis frigus eſt.corpus ergo & æſtate.& ſubinde meridianis caloribus relaxatum ſubito frigore excipitur.ob hoc dixit Ouidius.inæquales autumni. idem alibi ait.Cum modo frigoribus præmimur modo ſoluimur æſtu.Aere non certo corpora lā/gor habet.dicitur autem muſtulentus ea formula.qua uinolentus.feculentus.Turbulentus.plauti/na dictio eſt.ſic enim ſcribit ille.ita muſtulentus uentus nares obtigit. VT RVRE.tanquam in uite pendulos. RACEmos.non ſolum de uitibus:ſed de aliis quoq; plantis Racemos dici teſtis eſt Plinius in.xvi.de hedera ſcribens.aliis inquit denſus a cinus & grandior racemus in orbem circuna/ctis.qui uocantur corymbi.a racemo fit racemoſum quod ſignificat racemis plenum.inde & race/matio:q̄ dictiōe ſignificaē uindemiarū reliquæ.ſicut in meſſibus peractis ſupereſt ſpicilegium.Ter/tullianus ſcite uſurpat hoc uerbum tranſlatione oppido quam decenti.cum ait in apologetico.poſt uindemiam parricidarum racematio ſuperſtes.De ſpicilegio ait.Marco Varro prouerbialiter.Ne/mo reprenſus qui e ſegete ad ſpicilegium relinquit ſtipulam.idem in primo de re ruſtica.ad corbem meſſi facta ſpicilegium uenire oportet.ait domi legere ſtipulam. NEC AGITATIOnis.ſenius ē. racemi lapidei ueros racemos ita repræſentabant.ut in undis ſubiectis agitari.ludere moueri uiderē tur. FRONDES lapidis.frondes ex lapide fabrefactæ ſignificantur.

Dictum eupompi.

Laus frā/ciæ auri/ficis Bō/noniēſis.

exopolis tabula.

Laus pro tonotarii Bētiuoli.

Tabula dicata. a princi/pe Benti/uolo.

Muſtulē tus autū nus.

Autūna

Autum/natas.

Oliuita

Ficitas

cur autū nus peſti lens.

Chimi ſucci.

inæqua/les autū/ni.

Racemi racema/tio.

Spicile/gium.

Acteon ſimulachrum:curioſo obtutu in dorſum pro/
iectus:iam in ceruum ferinus.& in ſaxo ſimul & ī fon
te loturam dianam opperiens uiſitur:Dum hæc iden/
tidem rimabūdus eximie delector.tua ſunt īquit Byr
rhena:cūcta:quæ uides.Et cum dicto cæteros omnes:
ſermōe ſecreto decedere præcepit.Quibus diſpulſis
oībus:Per hanc inquit deam o Luci cariſſime:ut anxie
tibi metuo:& utpote pignori meo longe pro uiſum cu
pio.Caue tibi.ſed caue fortiter a malis artibus:& faci/
noroſis illecebris Pamphiles illius:quæ cum Milone
iſto:quem dicis hoſpitem:nupta eſt.magna primi no
minis:& omnis carminis ſepulchralis magiſtra credi/
tur.quæ ſurculis:& lapillis:& id genus friuolis:inha
latis omnem iſtam lucem mundi ſideralis:imis tartari
& in uetuſtum chaos ſubmergere nouit.Nam ſimul
quemquam conſpexit ſpecioſæ formæ iuuenem uenu
ſtate eius ſumitur.& illico in eum & oculum & aīum

ACTEon.acteoné a diana in ceruū deformatū fuiſſe quia nullā uiderat in fonte lauanté:& a cani/
Fabula bus ſuis deſerptū mordicus.quis ignorat?fabula apd poetas notiſſima:laudaſ ab apuleo inter cætera
acteo byrrhenæ domus ornaméta:ſimulachrū acteonis ex marmore factū:tā fabe:tā ſciéter:tā graphice:ut
etni obliquato aſpectu.& in tergū reflexo iā ceruus factus uidereſ:expectare dianā ſe ſe in aqua fortana la/
uaturā:Mythologi tradunt ideo fingi acteoné in ceruū eē transfiguratū:quia timidus fuerit:q̄ſi cor
de ceruino ꝓdictus:ideo a canibus deuoratū:quia dū uenaticos canes paſcit:uenatiōis ſtudioſiſſimus
oēm ſubſtantiā ꝑdidit.Plinius no
ſter acteoné & cippū in latia hiſto
ria fabuloſos ref. IN ceruū feri/
nus:lego ferinus.ut ita eleganter
noieſ acteon quaſi in ferinā cerui
nāq; effigiem trāſfiguratus.a fera
Ferinus enim ferinus dictus. IN fonte:
fōté:quo ſe lauit Diana:ita deſcri
bit Ouidius fons ſonat a dextra
tenui per lucidus unda margine
gramineo patulos ſuccinctus hia
tus. IDENtidé:frequéter ſubi/
Rimabū do. RImabundus.ſpeculabun/
dus. dus:uehementerq; cōtéplans:no/
mina.n.in bundus deſinétia: non
tā ſignificāt ſimilitudiné ut gram
matici hallucinanſ:q̄ uim & copi
am:& quaſi habundantiā rei:ſicu
ti in notis ſeruii citatis claſſicorū:
ſcriptoꝝ teſtimōiis diligenter an
notauimus. SERmōe ſecreto:
ne arbitri dicta coꝝ arbitrari poſ
ſent:itidé Plautus in captiuis:ut ſi
ne hiſce arbitris nobis detis locū
loquédi. DIſpulſis.ī diuerſa ſemotis amādatiſq;. PEr hāc deā.dicticos é:dianā āt ſignificat:cuius
ſignū ī meditullio domus byrrhenæ uiſebaſ. VT anxie.q̄ ſollicite:quā ueheméter:ita Virgilius.ut
Metuo uidi & perii.ut me malus abſtulit error. TIbi metuo.metuimus homini qué diligius ne pericliteſ
tibi. tāq̄ amico.metuimus hoiem ne nobis noceat tāq̄ inimicū. VTpote pignori meo.tāq̄ filio ex me ip
Filii ne/ ſa nato.filii.n.pignora ſunt:& nexus qdā.ut tradit Ariſto.in.viii.ethicoꝝ. CAue.a malis artibus pā
xus philes.cōſimiliter Luciāo ſuadet matrōa abroea.ut caueat ab uxore hipparchi ī magia ꝓcellente φιλ/
perentū. λαττουμαι εφητιρ ιππαρχου γυναικα πάσῃ μηχανῃ μαγος γαρ εστι δεινη και μαχλος.ca/
ue iqt tibi ab uxore hipparchi oī ſtudio.magna.n.é potés & ipudica. CARminis ſepulchralis:ſepul
Sepulcra chrale carmé magicū é:quo utebāſ ad ſepulchra ad māes eliciédos ī necyomātia.q̄le é illud Lucā.qd'
le carmé. ericthο magaꝝ maxia īmurmurat ad ſepulchrū.euméides.ſtigiūq; nephas umbræq; ſilétū.tibullus
Magicæ māeſq; ſepulchris elicit. SVrculis & lapillis.ſcite ſurculos dixit & lapillos quoniā talibus rebus uis
herbæ. magica ieſt:pithagoras atq; democritus cōſectati magos herbas magicas nō paucas celebrauere:por
tétoſa tradétes ī primis aglaophotī q̄ & marmaritidé uocāt:magos ea uti cū uelit deos euocare. Gelo
tophilida quoq; herbā memorāt:q̄ ſi bibaſ cū myrrha & uino uarias obuerſari ſpés ridédiq; ſidé nō
fieri.unde & nomé.gēmæ quoq; & lapilli a magis cōpluſculi memorāſ.ut anāchitis.q̄ ī necromātia
dicūt euocari imagies deoꝝ:ut atizoe neceſſaria magis regé cōſtituétibus:ut heliotropiū porracei co
Gloſſo/ loris:q̄ gerété admixta herba heliotropio cōſpici negāt:ut gloſſopetra liguæ ſimilis humāæ:q̄ lenoci
petra. néti neceſſaria crediſ.ī numera ſunt ꝓpe ſurculoꝝ & lapilloꝝ genera:qbus magicæ uanitates fulciūſ
q̄s Platonici quoq; nobiles adſtruūt.& ī primis ꝓclus:q ſcribit ſympathia q̄dā mutua & cognatione
reꝝ terrenaꝝ ad celeſtia poſſe talia effici.iōq; ſacerdotii ueteris auctores miſcebāt plura ī uicē:qa uide
bāt ſimplicia nō nullā habere numinis ꝓprietaté:nō tamé ſingillati ſufficiété ad numinis euocationé
q̄ ob ré ipſa multoꝝ cōmixtiōe attrahebāt ſupnos īfluxus.nō nūq̄ herba una.uel lapis unus ſufficie/
bat ad diuinū opus.ſicut carduus credebaſ ſufficere.ad ſubitā numinis alicuius apparitioné.ī lapidi/
bus.n.& herbis luminū ſupnoꝝ participatio é. INhalatis.afflatis anhelitu uerboꝝ magicoꝝ ſatu
Inhalare. ratis.īhalare.n.eſt ueluti halatū inſpirare:ut exhalare helatum emittere.qd morientiū eſt.M.Tullius
ī piſoné.cū iſto ore fetido teterrimā nobis popinā inhaleſſes. CHAos.chaos.qđ carminibus poeta
Chaos. rū cantatiſſimum eſt de quo ait.Lucanus & chaos innumeros auidū confundere mūdos appellatur
confuſa quædā ab initio informiſq; materia.hians patenſq; ī profundū. SVmiſ.capiſ.illaqueaſ.
VEnuſtate.pulchritudine.a cyrologia eſt:uenuſtas enim proprie fœminis aſſignaſ ſicut dignitas
uiris.M.Tullius ī primo de officiis.cū pulchritudinis duo genera ſint:quoꝝ in altero uenuſtas ſit ī al

tero dignitas. uenuſtatẽ muliebrẽ dicere debemus. dignitatẽ uirilẽ. a uẽuſtate fit uerbũ uenuſtare qđ ſignificat decurare & exornare. Ambroſius in. i. examerõ. ideo primũ fecit Deus poſtea uenuſtauit: ut eidẽ credãus ornaſſe q fecit. DEtorquet. deflectit. OCVlũ. q ĩ amore dux ex amoris origo ẽ. ocu lus ĩpedicus ĩpudici cordis nuncius. oculi ut uerisſime ſcribit Quĩtilia. in declamatiõe. q ĩſcribiꝭ ce cus ĩ limine. nos in oĩa quotidie uitia ꝑcipitãt mirant. adamãt. cõcupiſcũt. Lucianus ĩ hãc ſentẽtiã. και πασι τοισ νεοισ επιβαλλει τον οφθαλμον. i. oĩbus adoleſcentioribus inicit oculũ. PEdicis. laq̃s

Véuſtas. Venuſtare.

detorquet. Serit blãdicias: ĩuadit ſpiritũ: amoris profũdi pedicis eternis alligat. Tunc minus morigeros: & uiles faſtidiẽs: ĩ ſaxa: & ĩ pecua: quoduis aĩal: puncto reformat. Alios uero prorſus extiguit. hæc tibi trepido & cauẽda cenſeo. Nã & illa urit ꝑpetuũ. & tu puer ætatẽ & pulchritudinẽ: capax eius es. Hæc mecũ Byrrena ſatis anxia. At ego curioſus alioquin: ut primum artis magicæ ſemper optatum nomen audiui: tãtum a cautela pãphiles abſui: ut ẽt ultro geſtirẽ: tali magiſterio me uolens ampla cum mercede tradere: & prorſus ĩ ipſum barathrum ſaltu concito præcipitare. Feſtinus deniq & uecors animi: manu eius uelut cathena quadã memet expedio. & ſalue ꝓpere addito: ad milonis hoſpitiũ ꝑniciter euolo. Ac dum amẽti ſimilis celero ueſtigiũ. Age ĩquã o luci. euigila. & tecũ eſto. habes exoptatam occaſionẽ. & uoto diutino poteris fabulis miſeris explere pectus. aufer formidines pueriles. cominus cũ re ipſa gnauiter cõgredeꝛ: & a nexu qdẽ uenereo hoſpitis tuæ tẽpa. & ꝓbi Milõis gẽialẽ toꝝ religioſus

qbus ſicut pedes illaq̃anꝭ: ita amatoris aĩus alligatur. Virgilius. Tũc gruibus pedicas & retia põere ceruus Liui. li. xxi. ut pleraq uelut pedica capta hererent in dura & alta cõcreta glacie. IN ſaxa. in pecua Luciãus. και πολλουσ μεταμορφωσ εσ ζωα. i. multos trãſformat in animalia. TERpido. timeo: uerbũ ẽ. uel expone feſtinãti ut ſit nomẽ. PVER ætatẽ. ætate puerili ut ſit archaiſmos: ſincerior lectio ẽ ꝑ ætatẽ. A cautela abſui: tã ꝓcul erã ut mihi cauerẽ ab illecebris pãthiles: ut ultroneus cuperẽ: me illius dedere diſciplinæ: tãta magicæ artis cupiditate rapiebat. GEſtirẽ. cuperem geſtire enim cupere eſt. geſtire eſt letũ eſſe. & leticiam habitu corporis ſignificare: ut Seruius & Nonius ꝓdiderunt: & iam ante dictum eſt.
TAli magiſterio: diſciplinæ ſcilicet magicæ: cuius magiſtra & ſciens erat pãphile. IN ipm barathrũ. in ipſam artis magicæ uoratrinã & ꝓfundũ. trãſlatio ſumpta ab eo q ſe præcipitat in uaſtã ĩfernãq profunditatẽ. Barathrũ locus apud ĩferos eſt profundus: ꝓprie autẽ apud athenieſes Barathrũ eſt locus in quẽ noxii præcipitabanꝭ: ut docet Diomedes grãmaticus: hinc barathrũ ab alia quoq traſferꝭ. hic epigrãmatarius poeta: nõ mĩus ſcite q̃ lepide barathrũ fœmineũ dixit pro locis mulieribus. itẽ ſtomachi imũ hiatũ appellauit barathrũ. illo uerſu extremo uerſu extremo rectus ſi uenit a baratro. Oratius quoq ĩ ſermõibus ait: qđ. n. differt barathro ne dones qcqd habes. An nũq̃ utare paratis: ubi barathrũ accipiꝭ ꝓ ingluuie & uoragine uẽtris. unde & baratrones dicti Gulones q in barathrũ gulæ mittunt totũ patrimoniũ. VEcors animi uetus locutio. ut infœlix animi: ꝓſtãs aĩ. falſus aĩ ꝓ aĩo. ꝑ figuram antiptoſim uecors animi dicitur inſanus. turbati ac mali cordis auctor Feſtus. M. Tullius in prima Tuſculana. aliis cor ipſum aĩus uideꝭ ex quo excordes. uecordes. concordeſq dicũtur. cõtra qui ſapiẽcia ꝓſtiterũt ob id cati corculi apud Romanos cognomiati ſunt: ut refert Plinius ĩ ſeptimo. SALue addito. uerbũ ẽ tã abeũtis quã adeũtis. ĩ diſceſſu. n. & ĩ acceſſu uſurpaꝭ. hic. M. Tul. in epiſtolis ad tironẽ iũcti locat ualeſalue ideo mortuis ſalue & uale dicebaꝭ. ut ſcribit. M. Varro & repetit Seruius: qđ ab his recedimus eos nũq̃ uiſuri. ĩ hãc ſentẽtiã auſonius. dicto aue. dic uale. & actutũ redi. PERniciter. celeriter: uelociter ꝑnix. n. uelox ẽ ſilius gẽus ꝑnicibus ignea plãtis. catullus uidẽ ut ꝑniciter exiliro. ꝑnix quoq diciꝭ ꝑſeuerãs a ꝑnitiẽdo ſi credimus Seruio cõmentario maroniano.
AMENti ſimilis. ſaluſtius ad notãdũ ĩ catilina uecordiã dixit eius ĩceſſum mõ citũ mõ tardũ eſſe. habitus. n. mẽtis ut ĩquit Ambroſius ĩ corporis mote cerniꝭ. ut plerũq feſtinãtes celerare ueſtigiũ uidemus. qbus nemus amẽtiæ & furoris ſubeſt. O luci. ſic ſecũ ſermocinaꝭ. FAbulis miſeris: corrige miris. hoc ẽ mirãdis ĩcredũdiſq: q̃les ſunt magoꝝ ꝑſtigiæ uel potius lege mileſiis. de qbus repete q̃ annotauimus ĩ pricipio cõmẽtarioꝝ explicãtes qđ ſignificet ſermo mileſius. COminus. ꝓpe cuius cõtrariũ ẽ emĩus. qđ ſignificat lõge & ꝓcul. GNauiter. ſtrenue uigilanter celeriter. a gnauo. n. q dr ĩduſtrius & uegetus. & celer: fit aduerbiũ gnauiter. qđ & nauiter diciꝭ ſicut nauus ſtrẽuũ celereq ſignificat a nauiũ uelocitate dictus. cuius cõtrariũ eſt ignaus. HOſpitis. pãphiles. GEnialẽ thoꝝ. cõiugalẽ lectũ: q nuptiis ſterniꝭ ĩ honorẽ gẽii ut Fe. refert. M. T. ĩ orõne ꝓ cluẽtio lectũ illũ genialẽ quẽ biẽnio ante filiæ ſuæ nubẽti ſtrauerat ĩ eadem domo ſibi ornari & ſterni expulſa atq exturbata filia iubeꝭ Ora. Lectus genitalis ĩ alua ẽ. de genio & gẽiis alibi plura ex auctoritate Augu. Mar. & cẽſorini.

Pedicæ. Geſtire. barathꝝ. Baratrones. Vecors animi. Corculi. Salue. ua le. Pernix. Comius gnauiter Nauus.

SVſpice.uenerare & cole tanquã inuiolabilẽ.& caſtitate religioſa uallatũ. VEruenim.uero particu
la ratiocinatiua ẽ ut grãmatici dicũt. ANnixe.uehementer oĩq; nixuq; & uiribus. SCitula.elegãs
argutula pulchra.uenuſta.græce ſitus ωραιοσ dicit. FORma.ſeptimus ẽ caſus. ARgutula. loqcula dica/
argutari. cula uenuſtula:argutari dixerũt ueteres loquaciter loqui.Neuius totũ diẽ argutat quaſi cicada: argu
arguti. tos dici ait ꝓbus grãmaticus.qui multũ ac celeriter locunt:ut arguta hirũdo. unde υποκοριστικοσ
argutula. CVM ſomno cõcederes.ſuccũberes ſomno:& ob hoc ires cubitũ.ſermocinatio.ẽ cũ ipſo
met qua cãm ſua tutat:& ſe ſori/
di nunquã ingratũ neq; iamabilẽ
uideri colligit. VVLtu prodi/
dit.ſignificauit.uultu.n.& oculis
& nutu & ſupercilius interiora ai
Retrorſa produnt amatores. REtrorſa.
reflexa obliquata:retro conuerſa
qđ ab amor abũda puella fieri ſo/
let .cui conuenit illud uirgilianũ:
& fugit ad ſalices & ſe cupit ante
uideri:inclinato uocabulo ab ad/
uerbio retrorſum Oratius retror
ſum uela dare atq; iterare curſus.
dictio eſt in uulgari ſermone fre/
qués. Quod bonum fœlix.M.
Tullius in primo de diuinatione
teſtis eſt.maiores noſtros i rebus
oĩbus agendis ꝑfari ſolitos:q; bo/
nũ fauſtũ fœlix fortunatũq; eſſet:
quia.ſ.ualere cẽſebant uoces quæ
uocãt omnia. PEdibus i ſenten/
Ire pedi/ tiã uadõ.ex more Romano ſumptũ apud quos ibat pedibus in ſentẽtiã quã probabãt: hinc ait Liui/
bus i ſen us:ſed tum quoq; aut uerbo aſſentiebat:aut pedibus in ſententiã ibat:idẽ alibi quibus hæc ſalutaria
tentiam uident agite dũ:in dextrã partẽ pedibus tranſire:oẽs tranſierunt:ſenſus eſt mihi aio uolutanti appro
Iuſcum bat ea ſententia:ut abſtineam ab uxore milonis.& ſotis ancilla tentetur. IVſcum.pulpamentũ mi
ius. nutatim conciſum:eleganti uocabulo iuſcum appellat:quod uulgo ius nominitant : hinc Ciceronis
ille iocus Amphibologicus ego coq; tibi iure fauebo.& apud.M.Varronem in tertio de re ruſtica cõ
ſimiliter:ſic hos piſces nemo coquus in ius uocare audet.Tria genera Ganeatorum ciborum tradun
iurulen/ tur.Primo aſſa.Secundo elixa.Tertio ex iure uti cæpiſſe natura docet: unde iurulentum dictum q̃ſi
tum. iure conditum.quod & iuſſulentum uocatur.Cor.Celſus in ſecũdo.Tum res eadem magis alit iuru
iuſſulen/ lenta q̃ aſſa:magis aſſa q̃ frixa:iurulentam conditurã intelligi uoluit Satyrographus cum ait.& eo
tum. dem iure natantes mergere ficedulas didicit nebulone parente.a iure fit iuſcum & hypocoriſticos iu
iuſculũ ſculum.M.Cato inſeruefacito pauliſper:poſtea iuſculum frigidum ſorbere:& ipſam braſſicã eẽ: api/
Fartim. tius ſcribens de pulmentario ad uentrem.iuſculum inquit facere & potare melius etiam ſi in eo pul/
Farſilis. lus ſit decoctus. FARtim.a farciendo aduerbium fartim ducitur hoc eſt cõgeſtim:& cumulatim:
porcel/ talia autem condimenta fiunt in gallia ut caro minutim conciſa immo fruſtulenta.cum ouis & aro/
lus matibus in cacabum iuris optimi coniecta diſcoquatur.fitq; pulmentarium ſcitiſſimi ſaporis ĩter in
ſtrumenta ganeæ precellens:apitius porcellum farſilem leporem farſilem piſces farſiles uocat qui in
edulιis farciuntur uariis cõdimentis. PVLpam.inter apiciana cibaria eſt & minutal ex eo dictum
quod minutatim hoc eſt fruſtatim:& teſſellatim conciditur caro:aliaq; ſcitamẽta:cõcidunt . Quod
Minutal multiformiter fit appellaturq; aliud minutal apicianũ.aliud matianum.aliud dulce.fit & ex iocinori
Teſſella/ bus & pulmonibus lepuſculorum ex ſpatulis porcinis fruſtatim teſſellatimq; confectis hoc ẽ per fru
tim ſtula & teſſellas:q̃ ſunt fruſta quadrata:unde aduerbium fruſtatim fit qđ ſignificat per fruſtra & mi
Fraſtati nutatim.hoc pulmenti genus ſignare uidetur Plautus in curgulione cum ait.uin aquam ſi fruſtulẽ/
Fruſtilla ta eſt da obſecro hercle obſorbeam.idẽ fruſtillatim dixit diminutiua forma q̃ſi per fruſtilla.iã ego te
tim. faciam ut hic formicæ fruſtillatim differant. ABAcum.modo mẽſam potoriam ſignificat alias ta
bulam geometriam:alias ornamentum colũnarum:alias calculos ſupputatorios. de abaco in quin/
Paſcue. to tuſculanarum quæſtionum commentario ſatis multa. PAſcue.opipare laute abũdanter aduer
bium eſt. HIrulentã.quidam corrigunt iurulentam:cuius ſignificationis iam mẽtio facta eſt : ego
lego uinulentam ut ſit epitheton mẽſæ uinariæ accõmodatũ.quæ oĩ uinoꝝ genere copioſe ĩſtructa
ſit. NAribus ariolabar.ſagax naſus & acutior olfactus præſentit.& quaſi ariolat hoc eſt ex nidore
ariolari. diuina apperatũ epularũ:ariolari.n.eſt uaticinari.& arioſus dictus qui diuina mente uaticinatur q̃ſi
ariolus. fariolus & fatis & a fando ſiue ab halãdo.nã halitu ſolẽt iſtiuſmodi hoĩes excludere uelut mortalem
animam:ut diuinã recipiant auctor.Donatus.præcipit.M.Cato ne uillicus ariolum cõſuluiſſe uelit.

ſuſpice. Verum enimuero Fotis famula petatur anni/
xe. Nam & forma ſcitula:& moribus ludicra :& pror/
ſus argutula eſt. Veſperi quoq; cum ſomno. cõcederes:
& in cubiculum te deduxit comiter & blande lectulo
collocauit.& ſatis amãter cohoperuit.& oſculato tuo
capite q̃ inuita diſcederet: ultu prodidit. Dẽique ſæpe
retrorſa reſpiciens ſubſtitit:quod bonum:fœlix & fau
ſtum ſit.itaque inſalutare nõ erit: Fotis illa temptetur.
Hæc mecũ ipſe diſputans:fores Milonis accedo.& qđ
aiunt:pedibus in ſententiam meam uado. Nec tamen
Milonem domi uel uxorem eius offendo . ſed tantum
caram meã Fotidem .quæ ſuis dominis parabat iuſcũ
fartim circũciſum.& pulpã fruſtatim confectam. Aba
cũ paſcue hirulẽtã.& quidẽ naribus iã mihi ariolabar

TVcetū. Tuceta dicunť eſcæ regiæ: ut callimachus Ambroſio redolēt tuceta ſapore: ut Perſius pi/ Tucetū.
gues patinæ tuccetaq; craſſa. obiter annotadū iter militares cibos eē bucellatū. ex eo opinor dictū qđ
in bucellas & quaſi teſſelata fruſta cōſecutū ſit: de quo. xii. codicis uolumine legimus milites expedi
tionis tēpere bucellatū primis diebus mox lardū & carnē ueruecinā pcipe debere. ammianus uideť Bucella/
inuere bucellatū id eē ,pprie: qđ biſcoctū dicimus: qđ bucellatim ut ita dicā teſſellatiq; formať. Ver tum.
ba amiani hæc ſunt ex lib. vii. frumētū ad uſus diuturnitatē excoctū. bucellatū. ut uulgo appellāt hu
meris īpoſuit libentiū militum.

tucetum per quā ſapidiſſimū. Ipſa linea tunica mūdu
le amicta: & rurſus ſe a faſciola prænitente altiuſcule:
ſub ipſas papillas ſuccintula: illud cibarium uaſculū

PER quā ſapidiſſimū. attende Perq̄ ſapi
locutionis genus cōtra moroſas diſſimū.
& pracidas grāmaticoꝝ obſerua
tiones: q duas haſce particulas p
quā iungi ſemp pcipiūt poſitiuo
ut dicas pq̄ ſapidū. ſed idonei ſcriptores elegātiæ magis q̄ ſcripto grāmaticali īdulgētes dicūt p quam
maximū. p quā breuiſſimū. p quā ſapidiſſimū. Q. curtius ſcriptoꝝ elegātiſſimus beſſum īqt quoq;
bactrianoꝝ ducē. p quā maximo poſſet exercitu coacto deſcēdere ad ſe iubet Pōpōius iuriſcōſultus
quo pene nihil limatius. Titulo de origine iuris ſic ſcriptū reliqt. Nā ante eū Seruius duos libros ad
brutū p q̄ breuiſſimos ad edictū ſubſcriptos reliqt: ex hoc colligimus latinitatis elegātiā: q̄ nihil fuſi
us uberiuſq; ē haud quaq̄ coercēdā eē ītra cācellos normæ grāmaticalis: nec aſtrīgēdā regulis dōati/
ſtaꝝ. cū & grāmaticos īpos uideamus regulas fulcire oratoꝝ poetarūq; fulturis: & ad auctoritatē ue
teꝝ ſcriptoꝝ ueluti ad anchorā cōfugere. MVNdule. elegāter nitide. & ſine ſordibus. aduerbiū ē. Mūdule.
TVNIca linea. ueſtimētū puellare lineū. quo īduta erat fotis. qđ qdā īterulā. qdā camiſiā. qdā ſup/ Interula.
paꝝ appellāt. iuxta illđ Afranii. puella nō ſum ſupparo ſi īduta ſum. Subucula quoq; dr̄. de q ē illud Suppaꝝ.
Oratianū. ſi forte ſubucula pexæ Trita ſubeſt tūicæ. & Hierōymus aduerſus Iouinianū. tūc pexa tūi/ Halluci/
ca & nigra ſubucula ueſtiebaris. ſordidatus. & pallidus: ſed qđ cū bona pace ſciſſimi ſcriptoris dictū natio di/
ſit. q̄ Oratiū emulari uolēs pexā tunicā ,p lacera & ſordida accepit: qđ lōge ſecus ē: pexa. n. tūica ſigni ui Hiero
ficať elegās pcioſa cōcinna: unde & pexatus dictus ueſtibus pexis īdutus: Martialis pexatus pulchre nymi.
rides mea zoile trita: A Quītiliāo quoq; pexus doctor decēter accipiť ,p elegāti terſo: & exculto. Pli/ Pexa tu
nius ait i. viii. lanā hiſtriæ ueſtibus pexis alienā eē. Idē Martialis: emi ſeu pueꝝ togā ue pexā: deniq; ut nica.
breuiter multa fluuiamus. pexā ueſtimētū opponiť trito. tāq̄ pcioſum abiectiſſimo: & ita ītelligi uo Pexatus.
luit Oratius: tāq̄ icōciniter reprēſibiliterq; copuleť ueſtis pexa cū trita ſubucula: nec. n. aliter Oratia/
na ſnīa elegātiā ſatyricā redoleret. uideri pōt hallucinatus eē diuus Hieronymus. ut crederet pexā tu
nicā accipi ,p lacerata & uili ex illo Terētiano: adeo depexū dabo. ut dū uiuat meminerit ſemp mei: Depexū.
Vbi grāmatici exponūt depexū ,p laceratū: ſed lōge aliud pexa ueſtis ē. aliud hō depexus. hæc. n. parti
cula de. mō auctiua ē: mō priuatoria. ut depexū dicamus pexo cōtrariū. ſicut dehoneſtū uerbū dr̄ tur Dehone
pe & cōtrariū hōeſto. & mille alia. quis tamē ap̄ Terētiū uerbū illud depexū accipi cōducēter poſſet ſtum.
,p expolito & exculto: ſicut hodie quoq; ī cōi loq̄ndi cōſuetudie uſurpať. ut minitabūdi dicāus. ego
comā tibi pectā. atq; exornabo. Et ita ego autumo hoc ſenſu dictū illđ Terētianū: ego ne ſi uiuo adeo
depexū. ut dū uiuat meminerit ſp mei. nā exornatū & depexū ī eodē ſignificatu accipiūť. quis cōtra/
riū ſubītelligi uelit. hæc iudicēt uolētes: q̄ a me dicunť cā iuuādi nō obtrectādi: Dii. n. mētē meliorē
mihi. ET rurſus ſe a faſciola. mēdoſus locus: quē ego ſic emēdo. & ruſſea faſciola: ut ſit ſenſus Foti Ruſſea
dē ſuccīctā fuiſſe faſceola rubētis coloris. Ruſſus. n. & Ruſſeus appellationes ſunt ruffi coloris: Sicut faſciola.
enī fuluus & flauus & rubidus. & pheniceus. & rutilus. & luteus. & ſpadix Ruffum colorē ſignificāt
q̄dā uarietate diſtātes. Ita Ruſſeus uocabulū ē ruboris: qđ in uernacula līgua hodie quoq; uulgo eſt
uſitatiſſimū. Catullus. dētē. atq; ruſſam defricare gingiuā. qdā apud Catullū legere malūt ruſſam. re Ruſſæ
formidātes uidelicet uetuſtā dictionē perīde ac inelegātē. Flauius uopiſcus. Tunicas ducales ruſſas q̄t tunicæ.
tuor: pallia ,pcōſularia duo. ī epiſtola Valeriani ſcriptū legimus tūicas ruſſas militares annuas. ſagos Ruſſati
chlamides annuas duas. hic aurigas ruſſeos ſiue ruſſatos dictos eē opinor a ruſſo. ſ. colore. quo ute/ aurigæ.
banť. ſicut factiones aurigaꝝ ueneta. & praſina nomē a coloribus ſortiunť. de qbus apud Suetoniū
affatim. Et in libro Annotationū nō īdiligenter explicaui demōſtrās qd ſit apud Plautū Thalaſſicus
ornatus. apud Pliniū mentio ſit ruſſei ſiue ruſſati aurige: De auriga ruſſato dictū eſt illud a Satyro/
grapho poeta. parte alia ſolū ruſſati pone lacertæ: & ſi aliter legimus expoſuimuſq; locū hūc ī libro Retracta
Annotationū. Tamē uerior lectio & ſenſus purior hic uideť: ut ad aurigā Ruſſatæ factionis noīe la/ tio loci
certā referať q lucroſior erat & opulētior ex aurigādi ſtudio q̄ cauſidici ex actione cauſaꝝ. Fas enī eſt ex anno/
mutare ſnīam. Vbi poſteriores cogitatiōes meliores ſunt prioribus. & poſt inuenta magis quadrāt. tationi/
Eſt & ruſceus color a ruſco uirgulto dictus. Vnde ruſcea facies īfecta colore ruſci. Cato libro. vii. ori bus.
ginū. Mulieres opertæ auro purpureaq;. ruſcea facie. PR Enitente. Valde ſplēdente. & ſulgente. Ruſcea
SVB ipſas papillas. Videtur ſignare ſtrophiū. hoc eſt faſciā pectoralē: qua papillæ cohibenť. Tur/ facies.
pilius. me miſeram quid agam inter uias epiſtola excidit mihi īter ſtrophium ac tunicam collocata Strophi/
de ſtrophio in hoc ſignificatu ait Catullus. non tereti ſtrophio lactentis uincta papillas: alias antiq um ſtro/
ſtrophia coronas tenuiores appellitant. unde nata ſtrophiola. auctor Plinius in. xxi. præterea græce phiola.

Stropus. Strupearia. σ·τρόφιόρ uocatur quod latine ſtroppus: Id autẽ inſigne capitis ſacerdotale eſt: quidã coronã eſſe dicunt, ideoq; apud faliſcos feſtũ fuit nomine ſtrupearia, quia coronati ambulabant: Noſtri uernacula lingua adhuc ſtropũ uulgo uocitãt: qđ in uſu utilium eſt & coronamẽti ruſticani uicẽ rẽpſentat.

FLOridis palmulis, uenuſtis manibus. Ideo autem ꝑ ὑποκοριστικῶς dixit palmulis, ut oſtẽderet in fœmina tales manus eſſe elegantiores cũ enormitas ſit inamabilis ac inuenuſta, uidetur neuius dixiſſe manciolas diminutiuo uocabulo quaſi paruas manus. Manciolis inquit tene illis pro mãibus. (Mãciolæ)

floridis palmulis rotabat ĩ circulũ: & ĩ orbis flexibus crebra ſuccutiẽs: & ſimul mẽbra ſua leniter illubricãs lũbis ſenſim uibrãtibus: ſpinã mobilẽ q̃tiens placidet decẽter inũdabat. Iſto aſpecto defixus obſtupui & mirabũdus ſteti: Steterũt & mẽbra q̃ iacebãt ante. & tãdẽ ad illã q̃ pulchre: q̃q; feſtiue inq̃. Fotis mea ollulã iſtã cũ natibus intorques. q̃ mellitũ pulmẽtũ apparas. fœlix & certius beatus: cui permiſeris illuc digitũ intingere. Tũc illa lepida alioquin & dicacula puella. diſcede ĩquit miſelle q̃ procul a me: a foculo diſcede. nam ſi te uel modice meus igniculus afflauerit urereris ĩtime.

Crebra ꝑ crebro. CREbra ſuccutiẽs. expſſit geſtũ motumq; puellæ Coquinariã fatientis: quæ ſæpe ſuccutiť, rotãs pulmentarium in cacabo: ſiue lebete coqnatorio: & ollula eſcaria. crebra autem dixit ꝑ crebro: nomen ꝑ aduerbio: ut Virgilius pede terrã crebra ferit. ILLVbricans. Lubricitate q̃dam inſinuãs: ſimul Alluſit ad lubricũ puellæ corpus leuoremq; mẽbroꝝ ꝑnitẽtium: Lubricus autem diciť locus in quo labimur, & corpus, ut pauimẽtum lubricũ anguis lubricus. (Lubricũ.) VIBrãtibus. Fluctuãtibus.

SPInã mobilem, Spina tereti ſtructura, cõpacta eſt ꝑ media foramina, a cerebro medulla deſcendente: quæ Aĩali hoc eſt quod naui carina, ex medulla hoĩs ſpinali anguẽ gigni ꝓditum eſt, qđ & pythagoras apud Ouidium tradit his uerſibus: ſunt q cum clauſo putrefacta eſt ſpina ſepulchro mutari credãt humanas angue medullas. (Ex ſpinæ medulla ſerpens.) INVNdabat. Vndatim agitabat, quidã legunt nudabat. STEterunt & mẽbra. Honeſtis uerbis genitalia Arrecta fuiſſe deſignat: quæ mẽbra nominitãt, hic in carmine obſceno. Priapus dictus mẽbroſior equo, hoc eſt mẽtulatior iuſto: hic anneus cornutus in illo carmine Virgiliano optatos dedit amplexus, placidũq; petiuit cõiugis ĩfuſus ꝑ membra ſoporẽ: dixit mẽbra Paulo incautius noĩata eſſe: tanq̃ per mẽbra ſignarenť genitalia, ſeminale mẽbrũ dť ab Ouidio a ſemine & genitura. (Membra) OLLVlã. Inter. o. & au. cognatio nõ parua eſt: unde ploſtrum & plauſtrum. Cotes. Cautes. Lotus. Lautus. Ẽ cõtrario auſtrum pro oſtrum, auſculum ꝓ oſculum antiq dixerunt, ſic ollã & aulã indiſcretim uſurpant. (Ploſtrũ. plauſtrũ.) Vnde exta aulicoctia dicta: quæ in ollis coq̃banť .i. elixa, auxilla dť ollula, .i. olla paruula, ab olla, ollares uuæ dictæ, q̃ in ollis fictilibus optime cõduntť. Statius in ſiluula ollares rogo nõ licebat uuas. (Auxilla ollula. Ollares uuæ.) In ollis pultes coq̃bantur, hinc dixit. M. Varro oculis obſeruate ollã pultis ne adurať, de q̃bus epigrãmatiſta. Imbue plebeias cluſinis pultibus ollas, ab olla ollera dicta, quia in ea decoq̃banť: Græco uocabulo chytropodas appellãt ollas: q̃ pedibus ſuſtentanť: In leuitico mendoſe legiť: ſiue clibani ſiue ſytropodes deſtruentur, & ĩmundi erunt. Tu lege chytropodes. & accipe ꝓ ollis pedatis. Nicolaus de Lyra. ſup eo loco deliramenta loquitur. (chytropodes. correcta dictio ex leuitico.) CVM natibus intorques. Lucianus. ὡκαλὴ παλαιὸσ τρά τὴρ τὴ χυτρὰ ὁμονοουμ περιφέρεισ καὶ κλίρεισ. PVLmentũ. A pulte, qua longo tempore Romani uixerunt: pulmenta & pulmentaria dicuntur: Auctores. M. Varro. & Plinius. ILLIC. In olla, quamuis ſymbolicos referri poſſet ad fœminæ genitalia. INTingere, hinc intinctus, oppido q̃ elegãti uocabulo: uocatur liquor: quo intingimus obſonia: ut cõmendatioris iucundioriſq; ſaporis ſint, Ideoq; uulgo ſapor nuncupatur. Plinius in. xv. ait plerumq; ad ĩtinctus addi baccas myrti, græco uocabulo Embãma noĩatur ἀπὸ τοῦ ἐμβάπτω quod ſignificat intingo: Columella libro nouiſſimo, hoc ſinapi ad embamata nõ ſolum idoneo ſed etiã ſpecioſo uteris. (Intictus Embammata.) In euangelio ſcriptum eſt, q intinxerit mecum manum in parapſide græce dť ἐμβάψασ μετ᾽ ἐμοῦ ἐν τῷ τριβλίῳ cõſimiliter ex eademq; aeſchrologia Lucianus μακάριοσ ὅστισ ἐνταῦθα ἐμβάψατο. idest fœlix quicunq; illic intinxerit.

DICAcula. Dicacitas a dicendo ducta eſt: quæ proprie ſignificat ſermonẽ cũ riſu aliquos inceſſentẽ, ut antedictum eſt: hinc dicax & dicaculus, qui dicacitate & iocoꝝ mordacitate præpollet: Demoſthenẽ urbanum fuiſſe dicunt dicacẽ negãt: multi ut auctor ẽ Qũtiliãus ĩ cõuiuiis & ſermõibus dicaces ſunt, hic dicacula puella ſignificať loquacula, petulans uenuſtula, & in uerbis faceta, græce dixit Luciãus. σφόδρα γὰρ ἦν ἰταμὸν καὶ χαρίτων μεστὸν τὸ κοράσιον, .i. erat puella ualde ꝓterua, & plena uenuſtatis. (Dicaculus.) A FOculo diſcede. Eleganter foculus dictus pro puella: q̃a amator utitur, Et amor ignis eſt: ſic & Terentius, accede ad ignẽ hũc iam caleſces plus ſatis. Diomedes grãmaticus ait Acyrologiam eſſe apud terentium, accede adhunc ignem, ubi nomine ignis ſignificatur meretrix. (amor ignis.)

MEVS igniculus. Amoris flamma & uredo. Virgilius At mihi ſe ſe offert ultro meus ignis amĩthas. Cyrus apud Xenophontem: ãmorem oſtẽdit igne eſſe longe potentiorem, qđ ignis urit homines tangentes. At amor formæ eos etiam accendit, qui procul ſpectant in tantũ ut ardenter eſtuent. (Amor igne terrentiorẽ.)

NVLLVS extinguet. Lepidius ſane uenuſtiuſq; id totũ apud Lucianũ græcũ eſt. Vbi ait paleſtra. θεραπευσαισε ουδεισ αλλοσ, ουδε θεοσ ιατροσ, αλλα κατακαυσασα σε μονη εγω. i. ſanabit te nullus alius. neque medicus deus. ſed ego ſola quæ te combuſſi. & mox Paulo. αφροντιστον οιδα εγω γε και σφαττειν και δερειν και κατακοπτειν. i. ego hominem noui & iugulare & excoriare. & trucidare. ET ollam & lectulum quatere. Foris quatenus coqua eſt ollam rotare nouit & quatere. q̃tenus amorabũda eſt lectulũ cõcutere: qui iſtrepere ſolet ex colluctatiõe uenerea. Catullus tremuliq; quaſſa lecti argutatio inambulatioq;

Nullus extinguet ardorem tuum: niſi ego. quæ dulce condiens & ollã & lectulum: ſuaue quatere noui. Hæc dicens in me reſpexit. & riſit. nec tamen ego prius inde diſceſſi: q̃ diligenter omnem eius exploraſſem habitudidem. uel quid ego de cæteris aio? Cum ſemper mihi unica cura fuerit. caput capillumq; ſedulo: & publice prius intueri: & domi poſtea perfrui? Sicque iudicii huius apud me certa & ſtatuta ratiõe: uel q̃ præcipua pars iſta corporis i aperto & perſpicuo poſita: prima noſtris luminibus occurrit. & quod in cæteris membris floride ueſtis hylaris color: hoc in capite nitor natiuus operatur. Denique plereque indolem gratiaſq; ſuas probaturæ. lacinias omnes exuunt amicula dimouẽt. nudam pulchritudinẽ ſuã præbere ſe geſtiũt magis de cutis roſeo rubore: q̃ de ueſtis aureo colore placituræ. At uero quod nefas dicere: nec q̃ ſit ullũ huius rei tam durũ exemplũ: ſi cuiuſlibet eximiæ pulcherrimæq; fœminæ caput capillo ſpoliaueris: & faciẽ natiua ſpecie nudaueris: licet illa celo deiecta: mari edita: fluctibus educata: licet inq̃ uẽus ipſa fuerit: licet omni

HABItudinẽ. Corporis ſilũ habitũ & mẽbraturã. habitior apud priſcos dr̃ ꝓ pinguiori
habitiſſimus pro pinguiſſimo. & Habitiſſimus.
corpulento uſurpat̃: e contrario
male habitus pro emaciato atte- Male habitus.
nuatoq;: Gellius equũ nimis ſtri
goſum & male habitũ. ſed eqtem Strigoſus.
eius uberrimũ & habitiſſimũ uiderũt. Vbi annotãdum eſt ſtrigoſum dici ꝓ macro exhauſtoq; qſi ſtringoſum. ſic eni apud ueteres dr̃ cuius corpus ſtrigit̃ aut fame aut macie. aut alia uitii cauſa: ſic apd̃ Liuiũ ſtrigoſiores equi ꝓ exhauſtis & macie attenuatis. POſtea pſtri. Aptior ſenſus ſi legas perfrui. STAtuta ratione. Legas ratio ut ſit caſus rectus. PARS iſta corporis. caput & capillitiũ. ET quidẽ. Lege & qd̃. NITor natiuus. Sicut mẽbra corpis cultu ueſtis nitidioris cõſpectiora fiunt & uenuſtiora. ſic caput nitore capilloꝝ qui natiui ſunt cõdecorat̃. dixit Plautus ornamenta purpurea & aurea cõuenire turpi mulieri.
Cæſaries autẽ Cæſaries
ſpecioſa & crinita cõprimis decet fœminã. quæ ut auctor eſt Ambroſius in. vi. exameri reuerẽda eſt reuerẽda
in ſenibus. Venerãda in ſacerdotibus terribilis in bellatoribus. Decora in adoleſcẽtibus cõpta in mu- Laus comæ.
lieribus dulcis in pueris. Tolle arboris comã tota arbor ingrata eſt. Tolle humani capitis capillũ tota
pulchritudo flacceſcit. hic ornatus ẽ capitis obuius oĩbus. & pſpicuus quo cerebrũ munit̃. & ueſtit̃.
ne aut frigore uexet̃. aut æſtu. ſicut nihil fedius eſt in fœmina. q̃ caput capillitio depopulatũ: Ita nihil
uenuſtius ceſariato comatoq;. In capite homini plurimus eſt pilus. Inde cognomina capillatis Alpiũ
incolis galliæ comatæ. Myconii populi inſulani carẽtes capillo gignunt̃: Defluuiũ capilloꝝ in mulie- Myconii calui.
re raꝝ. In ſpadonibus nõ uiſum: tãta eſt decoris affectatio in mulieribus ut aliena queq; coma caput
exornẽt: adeo liquet capillũ eẽ amabilẽ illicibilẽq;. Ouidius ſentẽtialiter ſcribẽs ait turpe pecus mutilũ. Turpis ſine gramine cãpus. & ſine frõde frutex. & ſine crine caput. AMIcula dimouẽt. Veſtimẽ- Amicula
ta oĩa amouẽt. ab amiciẽdo amictus. Amicimẽ. amicula dicta. DE cutis roſeo rubore. Iuxta ſniam
plautinã ſocia nuda pulchra ẽ q̃ purpurata pulchrior. NEq; ſit exẽplũ. Vtinã iqt nulla calua & ſine
capillo repiat̃: ut nullũ extet exẽplũ caluitii fœminei. & ſane mulieres naturaliter nõ calueſcũt: quo- Mulieres nõ calueſcere.
niã natura eaꝝ ſimilis pueroꝝ naturæ eſt: unde & ſpadones nõ calueſcũt quoniã. fœminã imitant̃.
Auctores Ariſtoteles Hippocrates. Galenus cæteri. Annotatu dignũ ẽ obiter id qd̃ Seneca ſcripſit li-
bro epiſtolaꝝ moraliũ. xv. q luxũ carpẽs mulieres tradit & caluas & podagricas fieri ex intẽperãtia. Quomodo mendax hippocrates.
ut ita maximũ medicoꝝ Hippocratẽ faciãt mẽdacẽ: q i aphoriſmis ꝓdidit fœminis nec capillos de-
fluere: nec pedes laborare: ueꝝ natura fœminaꝝ mutata nõ eſt: ſed uita ſed uictus ſed igluuies in cã ẽ
ut calueſcãt fœminæ. cõtra Hippocratis ſniam qd̃ & Galenus refert. NATiua ſpecie. Natiuo de-
core. & pulchritudine capilloꝝ. q hoĩ cõgeniti ſunt. In hoĩe eni pili partim ſimul. parti poſtea gignũ- Congeniti hip.
tur: hos cõgenitos appellãt: q ut auctor eſt Plinius nõ deſinũt ſicut nec fœminis magnopere. LIcet
illa celo deiecta. Sẽſus eſt. ſi uenus calua foret & comæ honeſtamẽto uiduata haud quaq̃ placeret. fie- uenus ex ſpuma.
retq; inamabilis. adeo capillamẽti decor fœminã decet. uenus autẽ ex ſpuma maris orta & celo deie-
cta eſſe fert̃. aiunt mythici ſaturnũ celii pr̃is pudẽda abſcidiſſe: qbus in mare deiectis uenerẽ ꝓcreatã: Aphrodite.
q̃ a ſpuma. Vnde coaluit αφροδιτη nomen accepit. αφρον eni græci ſpumã uocant: hoc autem ideo

fictum eſſe credit̃:quia dicũt phyſici ſudorẽ ſalſum eẽ:quẽ ſemp elicit coitus. Ariſtoteles uero cuius
inuentis nec ipſa natura diſſentit libro de generatione aĩalium ſecũdo autumat gẽitura eſſe ſpumo/
ſam. Ideoq; deam:q̃ rei ueneriæ p̃eſt ab ipã ſpuma aphroditẽ noiatã: Annotãdũ eſt herodotũ græce
hiſtoriæ pricipẽ errore fœdo lapſum eẽ:qui ſcripſit libro tertio hiſtoriaꝝ geniturã ethiopũ eẽ nigrã
Sperma ſpumoſum & ob id ethiopas nigros exiſtere. Cum eodẽ teſte Ariſtotele oĩum aĩantiũ ſperma hoc eſt ſemẽ geni/
tale album ſit: De uenere:q; celo deiecta mari ꝓcreata ſit ſcribũt Poetæ & meminit Auſonius his uer
ſibus. Orta ſalo ſuſcepta ſolo pa/
tre edita celo. Eneadum genitrix
hic habito Alma uenus. GRA
Gratiæ Charites tiarum choro. Gratiæ quas chari
tas græco uocabulo appellitãt:in
comitatu ueneris eſſe ꝑdunt̃: ex
quo ẽ illud Oratianũ feruidus te
cũ puer & ſalutis gr̃iæ genis ꝑpe

gratiaꝝ choro ſtipata:& tota cupidinũ populo comi/
tata:& balteo ſuo cincta:cinnama fragrãs: & balſama
rorãs:calua proceſſerit:placere nõ poterit. nec uulcão
ſuo. Q uid cũ capillis color gratus:& nitor ſplẽdidus

rẽteq; nymphæ. Nudæ gr̃iæ & ſine nodis:Ideo figurant̃:qa amici aĩos ſolutos ac nudos & aptos & ĩ/
ter ſe habere debeãt. quidã gratias liberi & ueneris filias eẽ tradunt:nec ĩmerito:gratiæ eni p hoꝝ ſe/
Quomodo figurãtur gratiæ. re numinũ munera cõciliant̃:quaꝝ una auerſa pingit̃ duæ nos reſpiciẽtes ꝓpterea q; ꝓfecta a nobis
gratia duplex ſolet reuerti. Docet Seneca q̃re tres gratiæ & q̃liter ſorores ſint:& q̃re manibus imple
xis:q̃re ridentes:q̃re iuuenes:& q̃re Virgines. ſaluta ac p lucida ueſte. Alii qdẽ uideri uolũt unã q̃ det
beneficiũ. Alterã q̃ accipiat. Tertiã quæ reddat. Alii tria beneficioꝝ genera ꝓmerentiũ. reddentiũ:ſi/
mul. & accipiẽtiũ reddẽtiũq;. Cõſertis manibus in ſe redeũtiũ chorus. ob hoc eſt. qa ordo beneficii p
manũ trãſeuntis nihilominus ad dantẽ reuertit̃ & totius ſpeciẽ pdit ſi unq̃ ĩterruptus eſt. pulcherri
mus:ſi coheſerit & uices ſeruat. hilares ſunt q̃les ſolent eẽ qui dant uel accipiũt beneficia. Iuuenes qa
nõ debet beneficioꝝ memoria ſeneſcere. Virgines qa ĩcorrupta ſunt ſincera & oĩbus ſancta: In qbus
nihil alligati eẽ decet neq; aſcripti ſolutis itaq; tunicis utunt̃. plucidis aũt:quia beneficia cõſpici uo/
Nomina gratiaꝝ. lunt. Heſiodus Aglen. maximã natu appellat a ſplẽdore. mediã euphroſinẽ a leticia. Tertiã thaliã a ui
riditate. Homerus uni nomẽ mutauit paſitheã appellãdo libro Iliados. xiiii. Chryſippus ait gratias
tres iouis & eurinomes filias eẽ. Etate aũt minores q̃ horas ſed meliuſcula facie. & ideo ueneri datas
comites. Diodorus auctor eſt ad gratias beneficii & gratiæ retributionẽ ptinere. & ob id eas coli. So
crates ſculptor charitas fecit in ꝓpyleis athenienſiũ ĩprimis inclytas. CVPIdinũ populo. Plato in
ſympoſio. duos tãtũ cupidines celebrat. Alteꝝ celeſtẽ. alteꝝ plebeium. de qbus & nos olim luſimus:
Cur plures cupidines. In carmine amatorio: Veꝝ poetæ innumeros cupidines aſſignãt ueneri:ſic ꝓpertius alios cupidines
faculis. alios ſagittis:alios uiculis inſtructos ſibi obuios factos eẽ cõmemorat:ſic Statius in ſiluulis.
de cupidinibus numeroſis loquens inqt:pharetrati preſſere ſilentia fratres. Et ſilius cecinit in ſepti/
mo punicoꝝ. Cupidines cõpluſculos. ut merito uenus dicat̃ ab Apuleio cupidinũ populo comitata:
Quin etiã Alexãder aphrodiſeus in ꝓblẽmatis refert plures eẽ cupidines. q̃do quidẽ aliter atq; aliter
quis cõcupiſcit:& ut inqt Diuinus Plato amorẽ beluam eẽ multoꝝ capitũ certum eſt. uel q; multis
amoribus unus & idẽ ſæpe ſuccũbit: Arceſilaũ magnificat uarro q leenã fecit marmoreã. Et cũ ea ali
Balteus ueneris. geros cupidines lubentes. quoꝝ alii religatã tenerẽt alii e cornu cogerent bibere. alii calciarẽt ſoccos.
oẽs ex uno lapide. BALTEO ſuo cincta. Ceſton ſignificat. q balteus ueneris eſt diſcolor. & uarie/
gatus: Cui inſunt blãdiciæ oẽs cupidines. ſuadelæ. fraudulẽtiæ. oĩa deniq; amatoria ueneficia : quæ
uel prudẽtis deliniãt mentẽ: auctor Homerus in. xiiii. Iliados cuius hi uerſus ſunt. ἐλυσατο κέστον
Inceſta unde. ἱμαντα ποικιλον ἐνθα δε οἱ θελκτηρια παντα τετυκτο. ενθ᾽ ενι μεν φιλοτης εν δ᾽ ιμερος εν δ᾽ οα/
ριστυς παρφασις ητ᾽ εκλεψε νοον πυκα περ φρονεοντων ab hoc ceſto autumant grammatici
Ceſtos. adulteria dici inceſta quaſi ſine ceſto in quo copulæ ex matrimonio uis eſt. de hoc Epigrãmatarius
Cinamũ poeta. collo necte puer meros amores ceſton de ueneris ſinu calentẽ: Idem ſume cytheriaco medica/
tum nectare ceſton. Vſſit amorẽ balteus iſte Iouem. CINNAma fragrans. Ideſt odorem cinname
um redolens. Cinnamũ ideſq; cinnamomũ frutex eſt odoratiſſimus. duoꝝ cubitorum altitudine. p̃
cipua bonitas eſt in tenuiſſimis uirgultoꝝ partibus. Viliſſimũ quod radicibus ꝓximũ. ſumma gra/
tia in cortice. ipſum lignũ in faſtidio eſt: quod Xylocinnamũ uocatur. Ex cinnamo fit unguentum
Cinnaminũ dictũ iter cætera craſſiſſimũ. ſumma unguẽtoꝝ cõmendatio eſt: ut tranſeuntem fœmi/
Opobalſamum. nã odor inuitet etiã aliud agentẽ. BALſama rorans. Inſtar quaſi roris guttas balſami fundẽs. bal/
ſamũ aũt omnibus odoribus p̃fertur: ſuccũ balſami opobalſamũ uocãt eximiæ ſuauitatis: Xylobal/
Xylobalſamum ſamũ lignũ dicũt ſurculũq; balſami. qđ & ipſum pro ſucco ſuſtituerũt officinæ. præcipua gratia bal/
ſamo eſt. ſecũda ſemini. Tertia cortici. minima ligno. Sũma balſami ꝓbatio. ut lac coagulet & in ue/
Venus calua. ſte maculas nõ faciat. NEC uulcano ſuo. Si uenus calua placere nõ poterit uulcano. a quo arden/
ter. Amatur. Tanto minus reliquis placebit. Merito uenerem uulcano coniungunt: quia ſine calore
Venus armata. & ignis uires ueneria peragi non poteſt. & quia incidit mentio ueneris caluæ. Scire debes Romanos
ueneri caluæ edem conſecraſſe in honorem matronarum. cum urbe agallis occupata obſeſſi in ca/
pitolio ex mulieꝝ capillis tormenta feciſſent. Auctores Lactantius & Iulius capitolinus. e. contrario

lacedemonii coluerũt uenerẽ armatã,quã græce dicũt αφροδιτηρ ερόπ λιορ ex hiſtoria mulierũ:q̃
meſſenios hoſtes fuderunt:armataeq; obuiam exuerunt uiris.hinc illud Auſonii.Armatã uidit ue/
nerẽ lacedemone pallas. ILLVcet.Reſplẽdet.& radiat. ECCE ſolis.Corrigo & contra ſolis aciẽ.
GRAuem.Lego gratiã. IN mellis umbrã.Sũt capilli in qbus mellis color placet Vmbroſo q̃ſi
fulgore perſpicuis:Galenus in microtechni ait capillos flauos & rubẽtes Criſpoſq; ſignificare bonã
corporis cõſtitutionẽ.Domitius nero capillos cõiugis ſuæ popeæ ſuccinos appellabat a ſuccini colo/ Succini
req; in mel le cognoſcit. COruina nigredine.Capillus coloris ni/ capilli.

illucet? Ecce ſolis aciẽ uegetus fulgurat: uel placidus renitet. At in contrariam grauem uariat aſpectum. & nunc aurum coruſcans: in mellis lenem deprimitur umbram. Nunc coruina nigredine cerulus columbarum collis floſculos emulatur. uel cum guttis arabicis obunctus: & pectinis arguti dente tenui diſcriminat. Et pone uerſum coarctus: amatoris oculis occurrens: inſtar ſpeculi reddit imaginem gratiorem: quid cum frequẽti ſobole ſpiriſus cumulat uerticẽ? uel prolyxa ſerie porrectus dorſa permanat. Tanta deniq; eſt

gricãtis expetitur a matronis. cũ
illa nigricia non parũ uenuſtet fa/
ciẽ cãdicantẽ.In demonio Socra/
tis cũ duo ĩquit colores pſtabiles
forent.piceus & nineus. qbus in/
ter ſe nox cũ die differunt:utrũq;
colorẽ apollo ſuis alitibus dona/
uit candidũ olori. Nigrũ coruo.
CERVlus.Cerulus color uiri/ Cerulus.
dis eſt.& ſubniger:qualis in ma/
ri conſpicitur:unde cerula maria
a poetis dicta. ob id thalaſſicus Thalaſſi/
quoq; nũcupatus q̃ſi marinus a cus color
Plauto:græci glaucũ appellant.quo & noſtri utunt.Latinis ueteribus ceſia dicta eſt:q̃ a græcis glau/
copis dicitur.ut Nigidius ait:de colore celi quaſi celia.ferrugineus color ceruleus ẽ.ſup quo in libro
annotationũ plura. COlumbarũ collis.Columbarũ pluma:quæ ĩ collo eſt radians in ſole uarii co/ Pluma
loris incertiq; conſpicit.modo enĩ rubra.modo uiridis & uarietate quadã mutat colores.ſicut & pa/ colli colũ
uonis cauda.ſup qua re Lucretius libro ſecũdo luculẽter ſcribit.Cuius hi ſunt uerſus.Pluma colum barum.
barũ quo pacto ĩ ſole uidet:q̃ ſita ceruices circũ collumq; coronat.nãq; alias fit uti claro ſit rubra py/
ropo.Interdũ q̃dam ſenſu fit uti uideat inter ceruleum uiridis miſcere ſmargdos:hinc Arceſilas no/
biliſſimus philoſophus uarietate iſta columbini coloris motus aſſerere cœpit ἀκαταληψίαν.i.incõ
prenſibilitatẽ.& hoc eſt quod intelligi uoluit Martianus.Libro de nuptiis philologiæ Arceſilas col/ Arceſilas
lum intuens columbinũ dubitabat:Hierõymus quoq; rei huiuſce cõmeminit.Seneca libro primo intuens
quæſtionũ.Columbarũ ceruix ſpeciẽ falſi coloris & ſummit & põit ubicũq; deflectitus.De quo Ne/ collum
ro cæſar diſertiſſime luſit.Colla tiberiacæ ſplendent agitata columbæ.Plinius in.x.tradit colũbis in colũbinũ
eſſe quẽdã gloriæ intellectũ.ut noſce credant ſuos colores uarietatẽq; diſpoſitã:nũc Apuleius colorẽ
in capillis gratum eſſe & amabilem ſignificat:qui uarietatẽ illam colli columbini imitat & reddit.
GVTTIS arabicis.Vnguento nardino.uel potius myrrhæ lachryma quæ in arabia laudatiſſima
pro gignitur.ſudat aũt myrrha ſponte priuſq̃ incidatur.guttam ſtacten dictam.Cui nulla præfertur
auctor Plinius in.xii.a uerbo græco ſtazo.quod ſignificar ſtillo ſtacte nominata.qua dictione gutta Stacte.
ſiue lachryma liquoris ſignificat.de qua in expoſitione Pſalmorum Hieronymus ſic ſcribit.ſtactẽ.
ideſt ſtillam uel guttam exhibenr domino:Narrant & qui Aromatum nouere uirtutes ſtacten florẽ
eſſe myrrhæ:huius quoq; meminit collumella in carmine de cultu hortorũ.Myrrhæ unguẽto hoc
eſt ſtactes liquore capilli ungebant cauſa deliciarum.Ouidius in epiſtola ſapphus.Non arabo noſter
rore capillus olet.Ideſt unguento myrrhæ.de quo Plinius noſter in.xiii.myrrha & per ſe unguentũ
facit ſine oleo.ſtacte duntaxat.Arabiæ peculiaria ſunt multa odorata & ad unguenta pertinentia.ut
thus.Myrrha.maſtice.Ladanum.& alia compluſcula.propter quæ fœlix appellatur græco uocabu/
lo Eudemon dicta. DISCRIminatur.Diſtinguitur.digeriturq; poſitura quadam uenuſtiore. di/ Eudemõ
ſcrimen uocant diuiſionem capillorum.quo mulieres imprimus utuntur.de quo Ouidius cõpoſi/ Arabia.
tum diſcrimen erit.diſcrimina lauda.Diſcerniculum dicitur acus:quæ capillos mulierum ante frõ Diſcri/
tem diuidit.atq; diſcriminat.dictum a diſcernendo:eo enim diſcernitur capillus:ſicut dẽte pectinis men
explicatur:quem argutum appellat.uel quaſi paruũ & breuitate elegantem.uel quaſi ſonorum: dũ Diſcer/
pectitur coma. ET pone.A tergo in ceruice.ſolet enim poſt ceruicem coma nodari.& nodo quo/ niculũ.
dã in ſumma parte conſtringi:ex quo fit ut capillus ſpiſſior denſiorq; fulgorẽ reddat ſpecularẽ: Vir/ Reticulũ
gilius de Camilla.Vt fibula crinem auro internectat.Idem de didone.Crines nodãtur in aurũ. græci Capital.
κροβιλην appellãt retiolũ illud ſiue reticulũ:quod comã cõtinet.quod ut ait.M.Varro a rete dictũ. Doſſum
Capital quoq; ueteres dixerũt ſoſciolam.qua capillum in capite colligarẽt. SPIriſus.Corrigo ſpiſ/ dorſum.
ſus:nã denſitas & ſpiſſitudo capillorũ gratiã augẽt.ſicut raritas eſt dehoneſtamẽto. DORſa pma/ Doſſua/
nat.Decurrit explicaturq; p Homeros.& ſpinã dorſualẽ.Antiqui doſſum dicebãt qd' nũc dorſum. ria iumẽ
& ita uulgo uſurpat.Inde doſſuaria iumẽta a.M.Varrone dicta q̃ doſſo uehunt: Dorſualia appellãt ta.
uelamẽta.ſiue opimẽta.qbus bouũ & equorũ dorſa cõuelantur.Iulius capitolinus pceſſerunt etiam Dorſua/
altrinſecus cẽteni albi boues cornibus auro iugatis.& dorſualibus ſericis diſcoloribus præfulgẽtes. lia.

capillamenti dignitas.ut q̄uis auro:ueſte:gēmis:om/
niq; cætero mundo exornata mulier incedat:tamen ni
ſi capillum diſtinxerit:ornata non poſſit uideri.ſed in
mea Fotide:nō operoſus:ſed inordinatus ornatus ad/
debat gratiam. Vberes enim crines:leniter emiſſos. &
ceruice dependulos.ac deinde per colla diſpoſitos ſen
ſimque ſinuato patagio reſidentes.pauliſper ad finem
conglobatos:in ſummum uerticem nodus adſtrinxe/
rat. Nec diutius quiui tantum cruciatum uoluptatis
eximiæ ſuſtinere. Sed pronus in eam qua fine ſum/
mum cacumen capillus aſcendit: mellitiſſimum il/
lud ſauium impreſſi. Tum illa ceruicem intorſit.& ad
me conuerſa limis & morſicantibus oculis. Heus tu

Capilla mentū. CApillamenti.Capilli ſiue capillitii & comæ.ſcribit Plinius ſetaꝝ capillamenta innaſci qbuſdam
hominū.in ueſica.Idē auctor eſt tubera nullis fibris nixa.aut ſaltē capillamentis gigni.Idem nouiſſi
mo uolumine inter uitia gēmaꝝ numerat capillamentū quod rimæ ſimile ſit. CAEtero mundo.
mūdus mulie/bris Ornatu muliebri.mundus enim ornatus muliebris dicitur:nomine a mundicia ducto.ut docet.M.
Varro.de quo Vlpianus ſic ſcribit.mundus muliebris eſt.quo mulier mūdior ſit.Continentur & eo
ſpecula.matulæ unguenta uaſa unguentaria.& ſi qua ſimilia dici poſſunt:unguenta uero quibus ua
Vnguēta in mūdo muliebri litudinis cauſa ungimur mundo
nō cōtinent:Liuius libro.xxxiiii.
mūdiciæ ornatus & cultus.hæc
fœminaꝝ inſignia ſunt.his gau/
dent & gloriātur:hūc mūdū mu
liebrē appellauerūt maiores no/
ſtri:Lucilius mūdū neutro gene/
re appellauit non maſculino.ut
cæteri.illo uerſu.Legauit quidā
uxori mūdū omne penūq;.illud
adde mundū quo omnia cōtinē/
tur a perfecta abſolutaq; elegan/
tia mūdū a noſtris dici:quē græ/
Coſmos ci coſmon noīe ornamēti appel/
lauerūt. DISTINxerit.Quaſi di
ſcerniculo digeſſerit & decēti po/
ſitura diſcreuerit. NON opero
ſus.Capillus īterdū īnordinatus
incōpoſituſq; in fœmina luculē/
ta gratior eſt & amabilior q̄ operoſus.hoc eſt multa opera cōcinnatus.ſicut enī pulchra fœmina nu/
da eſt.q̄ purpurata pulchrior.Ita capillus quoq; paſſus ꝓlyxus circa caput reiectus negligenter.ut ait
Terētius in formoſo corpore decētior eſt.q̄ cōpoſitus diſcriminatuſq;. VBEres.Spiſſi nā ut dudū
dictū eſt capillus denſitate fit cōmendatior.ſic autē textus ordinatur.nodus aſtrixerat uberes crines
Patagiū. & per colla diſpoſitos. SINVAto patagio.Patagiū aurea chlamis ē:q̄ ꝓcioſis ueſtibus imitti ſolet:
Patagia/rius. Inde patagiata fœmina a Plauto in epidico dicta.q̄ patagio induta eſt.& ab eodem in aulularia.pata/
giarii artifices patagii nominati.Neuius pallis patagiis crocatis malacis:In codicibus nonianis ꝓ ma
Malacū pallium. lacis mendoſe ſcriptū eſt manicis.malacū aūt appellant uocabulo græcanico molle & delicatū.mala
cū pallium dixit Plautus in bacchidibus.ꝓ molli & delicato.& mollicino.Verbū uetus eſt malaciſſa
Malaciſ/ſare. re.quod ſignificat mollire.mitigare māſuefacere.Idē ait malaciſſandus es.i.mitigādus molliēduſq;:
ſinuatū appellata ſinu ueſtimenti.quaſi flexuoſum & criſpum.feſtus ait patagiū id dici qđ ad ſum/
mā tunicā aſſui ſolet:quæ & patagiata dicit.Quod & uidet uerius.tanq̄ ſit patagiū id ornamēti ge/
nus quod mulieres in ſumma camiſiæ parte circa ceruices aſſuunt Criſpiſſimū.& ut inqt ſinuatū.pa
Patagus morbus. tagus uero morbi genus ē. MELlitiſſimū illud ſauiū. Significat capillo ſe fotidis īpreſſiſſe baſiū
illud dulciſſimū.quod condimentis ueneriis conditū.& ut inquit Catullus dulci dulcius Ambroſia
Oſculū Baſium Suauiū. eſt.Tria autē ſunt oſculandi genera.auctore Donato.oſculum.baſiū.& ſuauiū.oſcula officioꝝ ſunt.
baſia pudicoꝝ affectuū.ſuauia libidinū.uel amoꝝ.In pronominibus autē magnū eſt dicendi pōdus
magnuſq; ex his intellectus naſcitur.nā dicendo illud ſauiū.uult intelligi illud dulciſſimū.illud qđ
Limis. amator amicæ ardenter infingit.illud quo Labella labellis feruminantur:illud qđ uenus quita par/
te ſui nectaris imbuit.Deniq; illud quod libidinis eſt ſuſcitabulum.& ſubātis anteludiū. LIMIS.
Obliquantibus.& tranſuerſis.nā limis ut docet Donatus ſignificatur tranſuerſus.Vnde limē quoq;
dicitur in hoſtio.quod ingredientibus egredientibuſq; tranuerſum eſt:& limi dicuntur obliqui ge/
neraliter:hoc tamen ꝓprie de oculis dicitur ueneriis ſcilicet & Amaſiis Plautus ī milite aſpice limis
Limo ui/dent. oculis.ſcribit Solinus de leonibus nunquam limo uident minimeq; ita ſe uolunt aſpici. Vbi limo ſi
gnificat obliquis oculis & tranſuerſis.qđ Plinius apertius dixit & planius.Cum ait.nec limis intuē/
Limare. tur oculis aſpiciq; ſimili modo nolunt.Limare:uerbum uetus eſt quod ſignificat cōiūgere ut apud
Plautum:nunq̄ cū illa limaui caput.& turpilius in leucadiā.Veritus ſum.ne amoris cauſa cum illa li
maſſes caput. MORſicantibus.ſignificatiſſimo uocabulo uim uenuſtoꝝ oculoꝝ expreſſit.q illi
ces ſunt ueneris & potentiſſimū amoris incitamentū.quoꝝ fulgor & amabilis intuitus.quodā q̄ſi
morſu uitalia populatur:& morſicatim medullas depaſcitur:expertus loquor ſenſi ipſe nec diſſimu
Morſicā/tēs oculi in pathia & martia labo.ſenſim inquam oculos in panthia & martia morſicātes:quibus nihil uenuſtius.amabilius ſpe/
cioſius nouit uetuſtas.nec noſcet ipſa poſteritas.Natura exhauſit cuncta narthecia & omnes pulchri
tudinis pyxidiculas in formandis duabus mulieribus:quas Zeuſis uel ſingulas contentus fuiſſet in
ſpicere.Qui crotoniataꝝ uirgines nudas.ut.M.Tullius uel agrigentinorum ut Plinius ſentit inſpi/
cere uoluit.picturus helenæ ſimulachrum:ut quod in quaq; laudatiſſimum eſſet pictura redderet.

SCHOlaſtice.ſcholaſtici diminutiuũ eſt:ſcholaſticulus:qua dictione ſignificaꝰ: qui ſcholæ operã dat & in ſcholaſticis controuerſiis exerceꝰ.Plinius ſecundo epiſtolaꝝ annũ ſexagenimũ excedit.& ad huc tantũ ſcholaſticus eſt. DVLce & amaꝝ.ſententia plautina ex ciſtellaria.amor & melle.& felle ẽ fœcũdiſſimus:guſtu dat dulce amarũ ad ſatietatẽ uſqꝫ aggerit. BIlis amaritudinẽ.per antithetõ de centiſſimũ ſignificat in amore plus eẽ amatoris:q̃ dulcedinis.ſicut.n.mel dulciſſimũ eſt.ita bilis amariſſima.ex felle ut phyſici tradunt:& memorat Plinius noſter bilis eſt.& magnũ in hac parte uirus.

Schola ſticus. Bilis ex felle.

Scholaſtice ait:dulce & amaꝝ guſtulũ carpis.Caue ne nimia mellis dulcedine diutinã bilis amaritudinẽ trahas.Quid iſtic inq̃ eſt:mea feſtiuitas.cũ ſim paratus.uel uno baſiolo interim recreatus:ſuper iſtũ ignẽ porrectus aſſari?Et dum dicto artius eã cõplexus cœpi ſauiari.Iãqꝫ emula libidine in amoris parilitatẽ congermaneſcenti mecum.Iã patentis oris inhalatu cĩnameo.& occurſantis linguæ illiſu nectareo: prona cupidine adlubeſcente:pereo inq̃:immo iam dudum perii: niſi tu propiciaris. Adhæc illa rurſũ me deoſculato bono aĩo eſto inquit.Nã ego tibi mutua uolũtate mãcipata ſum.nec uoluptas nr̃a differetur ulterius.ſed prima face in cubiculũ tuum adero.Abi ergo:ac te cõpara:tota .n.nocte tecum fortiter:& ex aĩo præliabor.His & talibus obgannitis ſermonibus: inter nos diſceſſum eſt.

hinc it in mores crimẽ bilis nomine cum ſe fundit in aĩum de atrabili quã græci melancholiã uocãt de citrina.uitellina praſina aduſta ſcripſimus in cõmentariis.Tuſculanaꝝ quæſtionũ & copioſe diſſertãt.Plato.Galenus. Albertus magnus cæteri. SVper hunc ignẽ.cũ de igne elementali: quo cena a fotide coquæbaꝰ loq ſimpliciter uideaꝰ:non ifeſtiuiter referri põt ad ignẽ meretriciũ.iuxta aliud terentianũ.accede ad ignem hũc: iã caleſces plus ſatis:ibi enim nomine ignis meretrix thais ſignificaꝰ id genus locutionis per acyrologiã fieri autũat Diomedes.a Virgilio quoqꝫ decenter dictũ eſt. At mihi ſeſe offert ultro meus ignis amithas. ASſari.torreri.uri excoqui.ſicut aſſe carnes percoquũtur.primo ut auctor ẽ M.Varro fuit aſſa caro ſecundo elixa.Tertio iurulenta.dictum aſſum quod id igni aſſuedeſcit.ſudando enim aſſum diſtillat calorem alii aſſum dici interprætantur.quaſi ſolum quoniam in obſoniis ſine pigmẽto ſaporis alieni eſſe carnes inferebantur.antiqui enim aſſum ſolum dixerunt.unde aſſa uox dicta. Non admixtis aliis muſicis concentibus.Laudes maiorum aſſa uoce cantabantur: ideſt ore prolata. & ſine mixtura muſices:ab aſſo aſſaturæ dictæ.Flauius uopiſcus ſcribit aurelianum imperatorẽ conuiuium de aſſaturis maximæ dediſſe.cibaria iurulenta hoc eſt iure cõdita auctore Cor. Celſo magis alũt quam aſſa:magis aſſa quam frixa. CVM dicto.cum hæc dicerẽ.& loquærer.Locutio Apuleii prope peculiaris:& frequens. SAuiari.baſiare oſculari:catullus os oculoſqꝫ ſuauiabor.Tria ſunt ut proxime diximus exoſculandi genera:oſculum ſcilicet ſuauium & baſium. oſcula officiorum ſunt baſia pudicorum affectuum.ſuauia libidinum & amorum. CONgermaneſcenti.uetuſto uerbo congermaneſcens libido dicta:quæ compar eſt:& quadam quaſi germanitate conſimilis:alii a cõgerminando.id deducere malunt quod nõ placet:nam congermaneſcere eſt coaleſcere & conſociari.unde congermaneſcens libido eleganter pro coaleſcenti & conſociata uſurpatur.Quadrigarius facit exempla eorum ut uos cum illis congermaneſcere ſciatis. INhalatu cinnameo.anima & anhelitu odoris ſuauiſſimi qualis eſt cinnami.amator enim amicæ animam anhelitumque ſuaueolentia quadam fragrantem & odoramentis commixtum eſſe ſenſit.& nos olim oſculum panthiæ præcõio ſuaueolentiæ extollentes ſic luſimus in idyllio.cinnama quod fragrant quod olet cynireia myrrha. ILliſu nectareo.oppido q̃ feſtiuiter expreſſit mores amaſiorum.qui linguam linguæ interoſculandum illidere conſueuerunt:quæ ſuauiatio mellitiſſima eſt:& nectaris dulcedine perfuſa.necnon maximũ quoqꝫ ueneris ſuſcitabulum:in hanc ſententiã eſt illud plautinum.fac proſerpentem beſtiam me duplicem ut habeam linguam. ADlubeſcente.ad lubeſcere uerbum uetus.quod ſignificat placet aut placere incipit.plautus in milite hercle uero iam adlubeſcit primulum paleſtrio.ſicut a lubet lubeſcit ita & adlubeſcit dicitur. PEreo inquã.uerba deprompta ex intimo amoris promptuario.quibus amantes in complexus amicorum ſubinde uti conſueuerunt. PROpitiaris.placata ſis.& propitia. ESTO.ſis. MVtua uoluntate.mutuum in amore dicitur.ubi par uoluntas accipitur.& redditur. MANcipata.obnoxia:& quodã quaſi mancipii nexu obligata atqꝫ addicta. PRIma face.horã ueſpertinã ſignificat qua faces accenduntꝰ.Macrobius in primo ſaturnaliũ ſcribit q̃ poſt ueſperã prima fax dicitur.Deinde concubia. PREliabor.prelia.ſ.uenereo.de quo Virgilius at non inuenerem ſegnes noctu maqꝫ bella.& epigrãmatiſta.o quæ prelia quas utrinqꝫ pugnas fœlix lectulus & lucerna uidit.ſua eſt amori militia ut marti:ſua prelia.ſui bellatores.& ut ĩquit ille.militat oĩs amans.& habet ſua caſtra cupido. OBgannitis ſermõibus.ĩmurmuratis.magiſqꝫ clara uoce enuntiatis.Gãnire eni & obgannire obmurmurare eſt unde & Gãnitio canum quærula murmuratio ſignificatur.

Ignis meretrix. aſſũ ſolũ. aſſa uox. aſſaturæ. Suauiari. ad lubeſcere. Prima fax. Prelia ueneris. Gannire. Gãnitio.

COMmodū.tunc tūc:id horæ eo momēto.ut ſæpe dixius. MITtit xeniola.morē ſignat priſco
Xenia. rū: q hoſpitibus munera eſculēta miſſitabāt:q̄ xenia.i.hoſpitalia appellauerunt.nam ut auctor eſt Vi
ctruuius in.vi.cū fuerunt græci delicatores.& a fortuna opulētiores hoſpitibus aduenīetibus īſtrue
bāt cubicula & triclinia & cū penu cellas.primoq̧ die ad cenā inuitabāt.poſtero mittebāt pullos oua.
Xenios olera.poma reliq̄ſq̧ res agreſtes:q̄ xenia ab hoſpitibus appellauerūt.ξεροσ.n.græce hoſpes ξεριοσ ho
Iupiter. ſpitalis quo cognomēto Iupiter colit.ut mēinit dion:de quo ītellexit poeta cū ait Iupiter hoſpitibus

Cōmodum meridies acceſſerat:& mitit mihi Byrrhēa
Xeniola porcum optimum:& qnq̧ gallinulas:& uini
cadum ī ætate precioſi. Tūc ego uocata Fotide. Ecce ī̄q̄
ueneris hortator & armiger liber: aduēit ultro. uinū
iſtud ſorbeamus hodie oē. qđ nobis reſtinguat pudo/
ris ignauiā:& alacrem uigorem libidinis īcutiat. hæc
.n.ſitarchia nauigio ueneris indiget ſola:ut in nocte p
uigili:& oleo lucerna:& uino calix abundet. diem cæ
terum lauacro ac dehinc cene dedimus. Nam Milonis

nā te dare iura locunt: hinc xenia
munera dicta hoſpitalia & υπό/
Xeniola. κοριστικοσ xeniola.xenia ut in/
qt eccleſiaſtes excecant oculos iu/
dicū.iuriſconſultus xeniis nō ī to
tū abſtinendū eē pcipit. Martialis
celebrat xenia & apophoreta. ubi
annotandū.apophoreta nō tā di/
ci munera q̄ remittuntur ab his:q
xenia accipere.q̄ uaſa & id genus
alia q̄ conuiuis apponebant: ut ſe
cū poſt conuiuiū ea auferrent do/
apopho/ noq̧ haberent.hæc.n. apophore/
reta. ta uocabant.ut auctor eſt Athene
us:& apud noſtros diuus Ambroſius id pleniſſime enarrat in libro de cohortatiōe Virginū: ſcribēs
hæc:q ad conuiuiū magnū inuitant.apophoreta ſecū referre conſueuerunt ad hunc intellectū referri
debet illud Suetōii ex caligula.agitatori citico comeſſatiōe q̄dā in apophoretis uicies ſeſtertiū contu/
lit:ſcio me aliter tradidiſſe in cōmētariis:ſed cū liceat quotidie meliora īuenire pteritis.& poſteriores
cogitatiōes prioribus ſint ſapiētiores uolui obiter retractare:id qđ ī Tranqlli cōmētariis poterā uide
ri dormitās cōniuētibuſq̧ oculis īſpexiſſe.ue℞ id a me aliubi quoq̧ fiet quotiēſcūq̧ repaſtinādi refor
mādiq̧ editos iā cōmētarios ī meliorē ſententiā dabit occaſio.hoīes.n.ſumus.nec ullus inuentus eſt.
αναμαρτητοσ hoc eſt īpeccabilis.Hippocrates errores ſuos īgenue cōfeſſus eſt. Auguſtinus libro re
Retracta tractationū maculas prio℞ uoluminū repurgauit.& M.T. nō dubitauit aliquot iā editos libros aliis
tiones poſtea ſcriptis ipſe dānare:ſed ad ppoſitū.idē Ambroſius apophoreta accipe uidet p muneribus cū
īgenuæ. de uitali & agricola martyribus ſcribēs ait hæc:apophoreta qdē plena ſanctitate & gratia mecū detu
Vinū ue/ li:qđ tamē p trāſlationē de uaſis dictū uideri pōt. IN ætate pcioſi.uina generoſa uetuſtate cenſent.
tus præ/ phalerni ætas media a quītodecimo anno īcipit:ut docet Plini.in.xxiii.ſolomon in eccleſiaſtico.Vinū
cioſus. nouū īueteraſcet:& cū ſuauitate bibes illud.& Plautus quoq̧ in caſina inqt.q utunt uino uetere ſapiē
Vinum tes puto.idē in penulo.uinū edentulū eleganter appellat:qđ uetuſtū intelligi uult.& ob id pcioſum
edētulū ſicut ſenes ob uetuſtatē ſeniūq̧ edentuli fiunt hoc eſt ſine dentibus. VEneris hortator.liber hoc eſt
bacchus.cuius noīe uinū ſignificat maximū haud dubie eſt libidinis incentiuū.ut merito armiger.&
Priapus. hortator ueneris dici mereat.fabulant antiq filiū liberi ac ueneris priapū fuiſſe ducti cōiectura uериſi
ueneris mili.ppterea q̧ q uino indulgeant ſint natura ad uenerē ppēſiores:ut āt uulganū p igne p tropicam
& liberi locutionē uulgo uſurpamus ſic & uenerē p coitu liberū & cererē p uino & pane nō minus decēter q̄
filius. licēter dictitamus:qđ & Quītilianus refert in.viii.hinc illud uulgatiſſimū ſine cerere & libero friget.
Venus:apoſtolica ſententia interdicit ſacerdoti uinū in quo eſt luxuria.& qui altari ſeruit.uinū & ſi/
Sicerra cerrā bibere prohibet.uenter enim uero eſtuans facile deſpumat in libidines:ſicerra aūt ut īquit Hie
quid. ronymus.& in decretis canonicis.repetitū eſt.hebreo ſermone oīs potio nuncupat.qua quis inebria/
ri pōt.liberū autē bacchū ex eo dictū autumat ſeneca q̄ liberat ſeruitio curarū aīum:aſſeritq̧ & auda
Liber tiorē in oēs conatus facit quidā ob licentiā līguæ & libertatē loquitādi libe℞ dici opināt.tāq̄ ex ebrie
unde. tate fiāt hoīes linguæ liberioris petulantioriſq̧:ſi plutarcho credimus liber ex eo dictus:q̧ p græciæ
libertate pugnauit.auguſtinus quod annotatu dignum eſt libro.vi.de ciuitate dei liberum ex eo dici
refert:q̧ mares in coeundo per eius beneficium emiſſis ſeminibus liberentur:hoc idem dicunt in fœ
Libera minis agere liberam:quam etiam uenerem putant.& hoc libero uirilem corporis partem ī tēplo po
uenus. ni.fœmineam liberæ.& ob hoc addunt mulieres attributas libero.& uinum propter libidinem cō/
Diōyſia. citandam.diem feſtum dicatum libero patri liberalia uocant & græco uocabulo Dionyſia. PVdo/
ris ignauiā.inuerecundus deus liber nuncupat a priſcis ex eo quod inuerecundi per uinolentiā homi
nes fiant.Oratius ſimul calentis inuerecūdus deus feruidiore mero arcana pmorat loco. HAEC
enim ſitarchia nauigio.emunctior lectio & tarſior eſt.hæc enim ſitarchia nauigium ueneris indiget
ſola.ut ſit ſenſus per Metaphoram a nauigantibus ductus.uenerem egere hac ſola annona & alimē/
to.Sitarchiam enim dici uoluerunt pro commeatibus & re annonaria ut illud ex libro regum pri/
mo panis defecit in ſitarchiis noſtris.& ſportulam non habemus. dictio ex græco ducta: ſiquidem
apud græcos σιτορ cibus σιτοσ frumentum σιτοσ eſculētus.ſignificatur. Hieronymus libello quē
condidit de captiuo monacho apertius id explicat his uerbis:aſcenſis camellis & noua ſitarchia ideſt

annona refocillati.ut autẽ ſitarchiæ ideſt cõmeatus ratio cũprimis habeť in nauibus a nauticis:ſic ue neris nauigiũ egit uino & oleo pinde ac ſitarchia:ná uino libido extimulať.Oleo lucernæ lumẽ aliter qua amatores gaudent.tanq̃ pleniores ſint uoluptates nocturnæ.q̃s lucerna ardẽte oculis quoq; uſur pãt.ná ut inquit ille.ſi neſcis oculi ſunt in amore duces:& ab epigrãmatiſta dictũ eſt.o q̃ prælia quas utrinq; pugnas.fœlix lectulus & lucerna uidit. BOni.ironichos:ſic Terẽtius.uirũ æquũ parmeno nẽ.hinc uirtutes pro uitiis interdũ uſurpamus. CONcinnaticiã menſulã.breuiculã.modicã. depar

Concinnaticia.

boni cõcinnaticiã menſulã rogatus accubuerã: q̃ pote tutus ab uxoris eius aſpectu:Byrrhenæ monitorũ me mor.& perinde in eius faciẽ oculos meos: ac ſi in auer nũ lacũ formidans deiecerã:ſed aſſidue reſpiciẽs præ miniſtrãtẽ Fotidem: inibi recreabar animi.Cũ ecce iã ueſperã:lucernã intuens:Pamphile:q̃ largus iqt hym ber adherit craſtino.& percontanti marito : qui cõpe riſſet iſtud?Reſpondit ſibi lucernã prædicere.Q uod dictũ ipſius Milo riſu ſecutus.grãdẽ iquit iſtã licernæ ſibyllã paſcimus:quæ cuncta cæli negocia:& ſolẽ ipſũ de ſpecula candelabri cõtuetur.Ad hæc ego ſubiiciẽs. Sunt aio prima huiuſcemodi diuinatiõis experimẽta. nec mirũ : licet modicũ iſtũ igniculũ:& manibus hu mãis laboratum: memorẽ tñ illius maioris:& cæleſtis ignis uelut ſui parẽtis:qd eẽt editurus ĩ etheris uertice: diuĩo preſagio:& ipſũ ſcir:& nobis enũciaſ.Nã & cori thi : nũc apd nos paſſĩ chaldeus qdã hoſpes miris totã

cam.concinnare.n.eſt apte conficere & qua in arctum breueq; colligere, unde concinnaticium deducif pro breui & collecto.& apte cohibito.ſupra dixit exiguum grabatulum.Lucianus græce ait κλιρiδιον σπepov, ideſt lectulũ ſiue menſulã cõcinnaticiã. QVã pote tutus.ideſt quãtum fieri poterat. INibi.aſpectu fotidis.

REcreabar aĩ elocutio uetus.& uſitatiſſima:ita pẽdeo aĩ:fœlix aĩ. & præſtans aĩ frequẽter dictum.

ADErit craſtio.eã diuinationẽ magicæ artis ſignificat:q̃ p lucernas fit.de qua itelligi uoluit Plinius cũ libro.xxx.ſic inquit.ſpẽs magicæ plures ſunt , nãq; ex aqua & ſpheris & ex aere & ſtellis & lucernis ac peluibus ſecuribuſque : & multis aliis modis diuina pmittit:qd aũt ait Plinius ex peluibus & ſecuribus pmitti diuinationẽ a magica ſignat lecanomantiam. & axinomantiã:de qbus diximus in prin cipio cõmentariorũ, ſic græce diciť diuinatio.quæ fit per pelues , & per ſecures , λεκανομαντεία peluim.& ἀξινομαντεία ſecuriũ dicunt hinc apud ſtrabonẽ libro.xvi.lecanomãtici accipiunť pro magis pſarum. per ſecures ſiue dolobras diuinantibus præſagia autẽ ſiue pgnoſtica ex ignibus terrenis fieri nemo nõ nouit:& obſaruant eruditi:unde orta pyromãtia:& quæ noſtri uocant igni ſpicia:quæ amphiraus primus inuenit.namq; pallidi murmurantesq; ignes tempeſtatum nunci ſentiũtur pluuiæ etiam ſi in lucernis fungi.ſi flexuoſe uolitet flamma.uentos præſagant:& lumina cum præſe flãmas elidunt?cum in ea pendentes coacerũantur ſcintillæ.uel cum tollentibus ollas carbo adhereſcit.item cũ carbo uehementer perlucet. LVcernæ ſibyllam.ideſt diuinatricem ſibyllis enim dici fœminas deo plenas uaticinasq; tradunt omnes. PARcimus.lego paſcimus. DE ſpecula candelabri.attende candelabrum & lucernam indifferenter uſurpari cum proprie candelabrum a candela dictum ſit.

Magia ex lucernis. Lecanomantia. Axinomantia Igniſpicium

LIcet modicum iſtum igniculum.ignis iſte Terrenus:qui in uſu eſt mortalium cognatione quadam igni cæleſti & ethereo copulatus.poteſt nobis enunciare.quod diuinus ille portendat.theologorum enim & philoſophorum una uox eſt mundum hunc inferiorem ſuperioribus motibus eſſe cõtiguũ.& hæc craſſiora per corpora ſubtiliora regi atq; moueri:unde dubiũ nõ ẽ igni illi celeſti igniculũ hunc terrenũ elemẽtariũq; ancillari & ſubſeruire:qd autẽ ignis hic noſter immortalis illius & celeſtis ignis cognatis ſit argumẽto ẽ iſtitutũ priſcorũ.q auctor ẽ Plutarchus ignẽ ĩ lychno nõ extiguebãt ſed per ſe lãgueſcere ac emori pmittebãt:q̃ſi iextinguibilis etherei ignis cognatiſſimũ.de ſympathia hoc ẽ cognatiõe & cõcordia:q̃ ẽ rebus terrenis cũ celeſtibus ſubtiliter ſcribit pclus platõicus. COrinthi.ciuitas ẽ ĩ pelopõeſo achaiæ caput græciæ decus:iter duo maria ioniũ & egeũ q̃ſi ſpectaculo expoſita:quã Romani ut inquit.M.Tullius diruendã eẽ cenſuerunt:p ide ac ppotentẽ & aliquãdo romão imperio nociturã:alio nõie ephyre dicta.unde æra ephyreia pro corinthia apud poetas ut ſupra diximus. CHALdeus.aſſiriorum magi ex gentis uocabulo chaldei nominãtur:qui diuturna obſeruatiõe ſyderũ ſcientiã putanť effeciſſe.ut pdici poſſet qd cuiq; euẽturũ.& ex quo quiſq; fato natus eſſet chaldeorũ aſtronomicorũ genera multa ſunt:nã quidã orcheni dicuntur quidam borſipeni.& alii cõplures:qui per ſectas diſtincti ſunt.hi per oĩum uitam philoſophanť.multa futura pdicentes : qui tũ auguriis tum ſacris.tũ aliis quibuſdã icantamẽtis & mala uertere ab hoĩbus.& bona afferre: ſomnia ĩſup & pdigia interptari conſueuerunt.de quibus non parum multa Diodorus.Strabo.&.Marcus Tullius.aduerſum chaldeos qui & genethliaci appellantur phauorinus Philoſophus olim diſſeruit egregia atque illuſtri oratione, Vulgus ut inquit Gellius quos gentilitio uocabulo chaldeos dicere

Cognatio ignis terrei ad celeſtem ignẽ in lucerna nõ extingui. Corinthus ephyre. Chaldere Genethliaci

oportet.mathemathicos dicit.De his poeta ſatyricus.chaldeis ſed maior erit fiducia quidquid dixerit aſtrologus credent a fonte relatum hammonis.in chaldaico ſermone ſe etiam laboraſſe teſtat diuus Hieronymus in tantum.ut uix poſſet anhelantia & ſtridentia uerba proferre. Ciuitatem.corinthum. TVRbulenta.lego turbulentat.ut uerbũ ſit quod ſignificat perturbat uexatq;. STIpibus emerendis.lucro parãdo:& nũmis cõgerẽdis:ſtipẽ.n.nũmũ a ſtipando appellauerunt:nã cũ aſſes librales eſſent eos in aliqua cella ſtipabant.ideſt componebant:ut inquit.M.Varro quominus loci acciperent:hinc ſtipulari & reſtipulari hinc ſtipendiarii dicti:qui ſtipem pendebant erant autem ſtipes æreæ cuius nummi pondera dipenſatores auctore Plinio libripendens dicuntur. DIes nuptiarum.plena ſunt inquit Auguſtinus in enthiridio cõuenticula noſtra hominibus:qui tempora rerum agendarum a mathemathicis accipiunt.iam uero ut aliquid ĩchoetur aut edificiorum.aut huiuſmodi quorumlibet operũ diebus quos ægyptiacos uocant ſæpe etiam nos monere non dubitát:hic in decretis canonicis.xxvi.q.vii.præcipitur.ne obſeruentur dies qui dicuntur ægyptiaci.ne tẽpora aut lunæ curſus:quia quicũque has diuinationes obſeruat aut conſentit obſeruantibus.inutiliter ſine cauſa magis ad ſui damnationem qua ad ſalutem tendit:idem Auguſtinus.uolumine quinto de ciuitate dei uaniloquia mathemathicorum illudens o ſtultitiam inquit ſingularem:eligitur dies ut ducatur uxor.credo propterea quia poteſt in diem non bonum niſi eligatur incurri.& infœliciter duci.a nonnullis prædicatur quod quidam ſapiens horam eligit qua cum uxore concumberet.unde filium mirabilem gigneret.perſuaſum fuit ueteribus ex uana quadam ſuperſtitiõe menſem maium copulæ nuptiali eſſe infœlicem ac infauſtum.hinc illud poeticum.prouerbii uice celebratum menſe malum maio nubere uulgus ait.econtrario menſis Iunius nubentibus fœlix & accommodus exiſtimabatur:cauſa autem huiuſce ſuperſtitioſæ obſeruationis illa fuiſſe uidetur:q cum maius a maioribus natu nominatus ſit.Iunius uero a iunioribus:nuptiis haud dubie accommodatiores ſunt iuniores q̃ ſeniores.nã ut inquit poeta frigidus in uenerem ſenior.quod & Plutarchus refert in problematis. FVNDAmenta mœnium.ita ſua ſunt ciuitatibus fata:ſicut & hominibus:& antiqui non ſolum diem ſed & horam.& momenta captabant in auſpicanda urbium edificatione:quod ſatis liquet exemplo ſeleuciæ quo acciti ſunt magi qui diem & horam qua fundamenta urbis ſeleuciæ iaceret:eligerent:qui horam ementiti ſunt.uerum incumbenti fatali:hora.qua ciuitas illa erat ex edificanda opifices a nullo commoniti ultro ad opus aduolarunt urbis fundamenta iaciẽtes.Tunc magi cognito uim fati eſſe ineffugibilem a ſeleuco rege ueniam depræcantes fatalem inquiunt ſortem o rex ſiue bonam:ſiue malam neq; hominis neq; urbis fas eſt permutare:quædam enim urbium quemadmodum & hominum ſors eſt auctor Appianus in ſyraicis. QVI negociatori cõmodus.ſolent negociatores.uiatores nautici:negociationem.iter nauigationem auſpicaturi conſulere mathemathicum ſuper hora fœlici:tãquam alii dies & horæ aliis ſint fortunatiores ĩfortunatioreſq;.hinc ꝓgnoſtica illa maroniana.ipſa dies alios alio dedit ordine luna fœlices operum:& mox paulo:ſeptima poſt decimam fœlix & ponere uites.& prenſos domitare boues.& licia telæ addere.Nona fugæ melior.cõtraria furtis:heſiodus quoq; nouiſſimam menſis diem feriatam eſſe præcipit.& genialem.quarta die uxorem ducẽdam.octauam fœlicem eſſe caſtrationi.nonam plantationi.undecimam putationi.Compluraq; id genus cõmemorat:ex cuius tacemus uberibus uindemiam ſibi ſucculẽtam fecit maro noſter. OPpido mira:ualde miranda. INcredendam fabulam.ſignat ſibi a chaldeo prædictum fuiſſe quod in aſinum ex homine transfiguraret.& q libros hoſce de hac hiſtoria cõponeret.q res haud dubie icredibilis eſt:& uix apud poſteros inuenit fidem. REnidens.ridens.ita catullus.renidet uſquaq;:luatius papinii interpres.renidens exponit pro labra contrahens porphirio cõmentator oratianus enarrans illud ex ſermonibus.naſum nidore ſupinor.exponit nidorem pro riſu.unde inquit fit renideo.alias renidere.eſt ſplẽdeſcere. HAbitudine.habitu corporis.ut ante dictũ ẽ & corporatura. SVFfuſculus.facie nigrãti.& cũ tẽperamẽto modice declinante in fuſcũ colorẽ.hæc.n.particula ſub in cõpoſitione ut ſæpe diximus ſignificat tẽperamentũ. AIT.ſcilicet milo. OPtimas.lege optimas:ſignificat enim.Diophanẽ ſuis ꝑdictionibus opulentas mercedes.& uberes diuitias conſecutum eſſe.

ciuitatẽ reſpõſis:turbulenta & arcana fatorũ ſtipibus emerendis:edicit in uulgũ:qui dies copulã nuptialem adfirmet.q fũdamenta mœniũ ꝑpetuet.q negociatori cõmodus.q uiatori celebris.q nauigiis oportunus.mihi deniq; ꝓuẽtũ huius ꝑegrinatiõis inq̃renti:multa reſpõdit.& oppido mira.& ſatis uaria.Nũc enĩ gloriam ſatis floridã:nunc hiſtoriã magnã:& ĩcredẽdã fabulã:& libros me facturum.Ad hæc renidens Milo:qua inquit corporis habitudine præditus:quoue noĩe nũcupatus:hic iſte chaldeus ẽ?Procerus inq̃:& ſuffuſculus.Diophanes noĩe.ipſe eſt ait.nec ullus alius.Nã & hic apud nos multa multis ſimiliter effatus:nõ paruas ſtipes:imo uero mercedes optimas iã cõſecutus:fortunã

Chaldaici ſermonis ſalebra.
Turbulentat.
Stipes.
Stipendiarii.
Dies ægyptiaci.
Eligitur dies uxori ducendæ.
Maio malum nubere.
Iunius fœlix nuptiis
Fata ciuitatũ ut hominũ
Hiſtoria de origĩe ſeleuciæ.
Prognoſtica ex georgicis
Heſiodus
Renidẽs
Subfuſculus.

SEuerã an ſæuã.annominatio elegans ex dictionũ proximitate:q̃ eſt iter ſeuerã & ſæuã. CIRculo ſeptus.corona populari circũdatus.ſicut ſæpe uidemus circunforanos hoiẽs & pharmacopolas atq̃ uaticinos circunuallari turba uulgi ſatagentis ad huiuſmodi uaniloquia & præſtigias.q̃bus ſubinde illudunẽ & cũ diſpendio. FAta donaret.tãq̃ fata in manu ſint & poteſtate chaldei.ut illa diſponere poſſit prout uelit.Quod longe ſecus eſt ſi philoſophis credimus.qui tradũt fatũ eẽ imutabile in exorabile.in effugibile:quo ſtet & Iupiter ipſe.uel expone fata donaret.i.prædiceret ſingulis q̃ fata tã bona q̃ mala ſint futura ſingulo⁊.

Fatum ineffugibile

ſeueram:an ſæuã uerius dixerim: miſer incidit. Nam die quadam: cum frequentis populi circulo ſeptus coronæ circunſtantium fata donaret.Cerdo quidam nomine negociator: acceſit:eum diem commodum peregrinationi cupiẽs: quem cum electum deſtinaſſet illi. iam depoſita crumena:iam profuſis numulis:iam dinumeratis centum denariis.quos in mercedem diuinationis auferret:ecce quidam de nobilibus adoleſcentulus a tergo adrepens eum lacinia prehendit.& cõuerſus:amplexuſq; exoſculatur artiſſime. At ille ubi primum conſauiatus eum:iuxta ſe ut aſſideret effecit:atonitus & repentine uiſionis ſtupore:& præſentis negocii:quod generat:oblitus:infit ad eũ. Quam olim eq dem exoptatus nobis aduẽis? Reſpõdit ad hæc ille alius.commodum ueſpera oriente.ſed uiciſſim tu quoq; frater mihi memora: quemadmodum exinde ut de euboca inſula feſtinus enauigaſti:& maris & uiæ confeceris iter. Adhæc Diophanes ille chaldeus egregius: mente uiduus: nec dum ſuus. Hoſtes inquit:& omnes inimici noſtri: tam diram: immo uero ulyxeam peregrinationem incidant. Nam & nauis ipſa qua uehebamur uariis turbinibus procellarum quaſſata:

CERdo.græce cerdos lucrũ dicitẽ.unde cerdones dicti q̃ latino uocabulo lucriões noĩantur:ſunt aũt artifices ſordidi:quorũ frequens mentio apud poetas & Oratores:uulgo cerdonẽ uocitant ſutorẽ ueterũ calceo⁊:quem a Tranquillo diximus nuncupari ueteramentariũ. NOmine negociator.tãq̃ hoc noie appellitaretur: ab excellentia negociationis:ſic.n.ſolent aliquanti uulgo negóciatores nuncupari:quo noie non ſecus q̃ proprio noſcitãẽ. CENtum denariis.denarius ex argẽto erat.& ut ĩquit Plinius placuit ꝓ decẽ libris æris.ſicut quinarius ꝓ quinq;:poſtea Hannibale Romanos urgente placuit denariũ.xvi. aſſibus permutari.quinariũ octonis:in militari tamẽ ſtipẽdio ſemper denarius pro.x.aſſibus datus. nota denarii argentei ſuere:bigæ: atq; quadrigæ:& inde bigati quadrigatiq; dicti fuit & uictoriatus nũmus argẽteus.uictoriæ nota inſignitus.unde & nomẽ: hoc ideo annotaui quia mentionem ſæpe fieri inuenies uictoriati apud ſcriptores idoneos.

Cerdões Lucriões

Veteramentarius

Denarius.

Quinarius

Bigati.

Quadrigati.

uictoriatus.

Quos mihi cedẽ.corrige mercedẽ.ſignificat:n.ꝓ mercede diuinatiõis dinumeratos fuiſſe denarios:quos chaldeus auferret. Lacinia.parte ueſtis:de qua iã dictũ eſt. CONuerſus.lege & cõuerſum amplexus:eſt.n. ſenſus cõuerſum eẽ chaldeũ expreſſiõe laciniæ:quẽ amplexatus ẽ adoleſcentulus. PRAEſentis negocii oblitus.iopinatus amici ſuperuẽtus ſæpe cãs ẽ.ut p̃ſentis negocii:qđ gerimus obliuiſcamur.qđ accidit chaldeo:q attonitus.ſtupefactuſq; uiſiõe repẽtina amici adoleſcẽtuli oblitus eſt pecuniã capere quã cerdo dinumerauerat. INfit.loqtur:alias icipit.Virgilius iſit eo dicẽte deũ domus alta ſcileſcit. ILle alius.aduleſcẽtulũ ſignificat:q lacinia ꝓhẽderat chaldeũ:q dixit ſe aduenisſe ora ueſpertina tũc primũ exoriẽte:hoc.n.ſignificat cõmodũ.ſuperq̃ dictiõe iã ſatis ac ſuper. FRAter.nomen affectus & charitatis.certe quotiẽs blãdiri uolumus amicis nulla adulatio procedere ultra hoc nomẽ poſt:q̃ ut fratres uocemus. EVboia inſula.boetiæ auulſa euboia ẽ ante uocitata calchodotis & macris:ut Dionyſius & ephorus tradũt dicta quoq; chalcis ẽ ære ibi primum repto.qđ græce chalchos dicitẽ a poetis abãtias noiata. MENte uiduus.ꝓ uiduatus.i.priuatus.ſignificatẽ ãt ipos mẽtis iſenſatus ac brutus:cõpar elocutio ẽ illa oratiana:uiduus pharetra riſit apollo. VLYſſeã peregrinationẽ.iter duras & erũnoſas peregrinatiões iprimis memoratẽ.ulyſſis peregrinatio q diutino errore uexatus ptulit illa oĩa decẽnali pegrinatiõe:imo ut uerius loquar naufraga iactatiõe:q̃ i odyſſea canit Homerus. ut merito ulyſſes exẽplũ ſit tolerãtiæ & labo⁊:& ulyſſea pegrinatio ꝓ laborioſa accipiatẽ:ac plẽa periculo⁊. TVRbinibus ꝓcella⁊ quaſſata.uẽtus circũactus & eũdẽ ambiẽs locũ ac ſe ipſa uertigine cõcitãs turbo eſt auctor Seneca libro.v.quæſtionũ.Apuleius noſter in coſmographia breuius turbo inquit dicitur qui repentinis flabris proſilit atq; uniuerſa ꝑturbat de quo Plinius turbinẽ uocãt proximã quæq; proſternentẽ.procella uero fit ex flatibus.ui maiore cõtortis q̃ uocatẽ a græcis Ecnephias de q̃ Ariſtoteles in tertio meteoro⁊ Plinius & cæteri procellã ab eo q̃ oĩa percellat dictã eẽ autumãt grãmatici.quæ a Seruio diffinitur uis uentorum cum pluuia:qui & turbinem exponit uim eẽ uẽtorum:ſed hæc ex ſecretariis philoſophorum magis eruenda ſunt q̃ ex promptuariis grammatiſtarũ.

Fratris nomen amabiliſſimũ

Euboia chalcis. ære.

ulyſſea peregrinatio.

Turbo

Procella

Ecnephias.

utroq; regimine amiſſo:egre adulterioris ripæ marginē detruſa:præcipitio demerſa eſt.&nos oibus amiſſis uix enatauimus:quodcūq: uel ignotorū miſeratione. uel amicorū beniuolentia extraximus.id omne latrocinalis inuaſit manus. quorū audatie repugnans etiā noīe Ariſuatus unicus frater meius ſub iſtis oculis miſer iugulatus eſt.Hæc eo adhuc narante mœſto:cerdo ille negociator correptis numulis ſuis. quos diuiationis mercedi deſtinauerat: protinus aufugit.ac dehinc. tunc demū Diophāes expergitus. ſenſit ipuditiæ ſuæ labē.Cū etiā nos oēs circunſecus adſtantes : in clarum cachinnū uideret effuſos.Sed tibi plane Luci domine: ſoli omnium chaldeus ille uera dixerit. ſiſq; fœlix. & iter dexterum pergas.Hæc Milone diutine ſermocinā te:tacitus ingemiſcebam. mihiq; non mediocriter ſuccenſebam:q; ultro inducta ſerie in opportunarum fabularum:partem bōam ueſpere:eiſq; gratiſſimum fructum amitterem.& tandē denique deuorato pudore: ad Milonem aio.ferat ſuam Diophanes ille fortunam & ſpolia populorum rurſum conferat mari pariter ac terræ.mihi uero fatigationis heſternæ etiam nunc ſaucio:da uēiam maturius concedā cubitū.Et cum dicto

Clauus VTROq; regimine.remotū:& uelorū.hoc.n.duplex ē nauiū regimē.clauus quoq; qđ gubernacu
guberna lū eſt nauigii:quē rector tenet regimē eſt nauticorū:ex quo illud.dū clauū rectū teneā.& illud ſedeba/
culum. mus in puppi clauūq; tenebamus. DEtruſa.trudes uocant quibus inherens ſaxo nauigiū trudi &
Trudes. retrorſum reuocari pōt:de qbus poeta æratasq; trudes & acuta cuſpide cōtos expediūt. VEL igno
torū miſeratiōe.ex affectu dictū.cū ēt ignoti & alieni hoies miſeratiōe q̄dā proſequanť naufrago:&
liberalitate refoueant:tunc.n.ut ſaluberrime percipit perſius.de ceſpite uiuo frange aliqd largire iopi
ne pictus oberret cerulea in tabu/
la. QVOrū audatia.attēde elo/
cutionē.nā cū præmiſerit miſeriæ
latrocinalis māus:ſubiunxit quo
rū.intelligi uolens latronū.e con/
trario Saluſtius.ſed ante itē pauci
cōiurauere cōtra rē.pu.in quibus
catilina fuit.de q̄ q̄ uetiſſime po/
tero dicā:nā cum dicere debuiſſet
de qbus.ſ.cōiuratoribus dicā:ſubí
tulit.de qua.ſ.cōiuratiōe. SVB
iſtis oculis.cū oculorū ſenſus ac/
cerrimus.ſit acerbiora impendio
ſunt:q̄ uidemus:q̄ q̄ audimus.hic
illud quæq; ipſe miſerrima uidi:
& quorū pars magna fui. EXp/
gitus:excitatus.& euigilās. CIR
cunſecus:ex oi parte circunſtātes.
SENſit labē.ex hoc cōmonefa/
Aſtrolo/ cit nos apuleius:aſtrologis & chal
gi in pro deis non ēē credēdū:qui in alienis
priis ne/ negociis uideri uolunt oculatiſſi/
gociis tal mi:cū in ſuis rebus ſint hebetes &
pæ. talpæ. q dū abdita fata ſcrutanť:
q̄ ſunt ante pedes nō proſpiciunt
fiuntq; ridiculi. LVci.ait milo
Salutato ad apuleiū ſe optare ut illi chalde/
rius ca/ uera dixerit:& ut apuleiana pere/
ſus. grinatio ſit fœlix & fortunata. lu/
Honori/ ci autem uocatiuus eſt caſus quē
fica p̄no/ antiqui ſalutatorium dixerūt. no
minis ap minať autē Apuleius.ſiquidē honorificētior appellatio ſit per p̄nomē:q̄ p nomen.hinc illud Oratia/
pellatio nū Quinte puta aut publi.gaudēt p̄noīe molles auriculæ.liber ut inqt Quītili.in.vii.hēt p̄nomē. No
Perſius. mē.Cognomē.qbus caret ſeruus.ideoq; pſius cū de libertate p manumiſſionē facta loq̄retur.ſatyri/
Lucius a ce dixit:momēto tēporis exit Marcus dama.& mox paulo.Marcus dixit ita eſt aſſigna marce : tabel/
luce. las:ſeruus.n.manumiſſus repēte p̄noīe patrōi inſigniť nominaturq;.Lucius autē p̄nomē eſt apud ro/
Manius. manos frequēs a luce dictus.Nā qui Luci natus eēt Lucius:ſicut q mane manius dicebať auctor.M.
Nomen Varro.gens domitia p̄nomina nulla præterq̄ Cnei.& Lucii uſurpauit:Nam primū ſecundūq; ac ter/
domini tium.ænobarborum Domitiorum.Lucios continua ſerie nominatos accepimus. DOmine.hono
ut male/ ris cauſa dominum appellat:Auguſtus tamen ut in cōmmentariis.Suetonii Annotauimus domini
dictum. appellationem.ut maledictum & obprobrium ſemper exhorruit.Dominumq; ſe ſerio uel ioco ap/
Domina pellari prohibuit.Alexander quoq; Romanus imperator dominū ſe dici uetuit & ſane dominatio &
tio prin/ prīcipatus diuerſa natura ſunt:ut docet Pli.panegyriſta nec aliis eſt prīceps gratior:q̄ q maxime do/
cipatus. minū grauenť:ſcribit Seneca in epiſtolis moralibus.qđ relatu ſcituq; dignū eſt obuios ſalutari a no/
Domi/ bis dominos ſolere:ſi nomen nobis non ſuccurrit:ex quo doctus uidetur ſenſus ille epigrammatarii
nos ſalu/ poetæ.cum te non noſcem dominum regemq; uocabam. PORrigas.lego pergas : optat enim ut
tamus pergat iter dextrum hoc eſt proprium & fauſtum.dextrum enim paſſim uſurpať.pro proprio & ꝓ
Igneros. ſpero. SVCcenſebam.iraſcebar mihi ipſi:ſuccenſere iraſci eſt iuſta de cauſa. VEſperæ. horæ ue/
Dextrū ſpertinæ. FRVctum.cōcubitū cōplexuq; ſotidis ſignificat. CONferat mari ac terræ.cū ait mari
ꝓſperū. referť ad naufragiū:quo in mari diophanis nauis turbinibus procellarū quaſſata rebus oibus amiſſis
Acopa. demerſa eſt terræ uero inquit propter latrocinalē manum q̄ in terra inuaſit reliquias diophanis bo/
medica/ norū. Fatigatiōis ſaucio.Noua locutio.ut dicas ſaucius fatigatiōis heſternæ.pro eo qđ eſt defeſſus
menta. labore peregrinationis pridiāæ.Medici & Plinius noſter acopa appellāt medicamētā laſſitudinis ipo
acopis ſito ex re uocabulo.hinc acopis quoq; gēma dicta ē cū q̄ oleū ſuffer uefactū punctis laſſitudinē ſoluit.

faceſſo.& cubiculū meū cōtēdo.Atq; illic deprachēdo epularū diſpoſitiōes ſatis cōcinas.Nā & pueris extra limē credo ut arbitrio nocturni gānitus ablegarētur : humi:q̄ procul diſtractū fuerat grabattulū meū . aſſiſtit mēſula cœne totius honeſtas reliqas tolerās: & calices boni:iam infuſo latice ſemi pleni ſolā temperiē ſuſtinētes.& lagena iuxta orificio ceſim de aſcēto pateſcēs facilis auritu.prorſus gladiatoriæ ueneris antecœnia. Cōmodū cubuerā:& ecce Fotis mea iā domina cubitū reddita:iacta proximat roſa ſerta.& roſa ſoluta ī ſinu

FAceſſo.Abſcedo in cubiculū.Alias faceſſere ē facere ut illud iuſſa faceſſunt. NAM & pueris.Sēſus ē Seruius iſtratū fuiſſe lectulū extra limē cubiculi ſui:ſibi uero ꝓcul ab his.ne illi ſubauſcultare poſſent nocturnas coeūtiū uoces:ex Luciāo ſumptū q̄ græce ait τοῖς μὲν παισὶ ἔξω ὑπὸ ποτοῖς.i.ſeruo extriſecus ſtratus erat lectus:appellatiōe āt puerorū ſeruos ſignificari qs ignorat:ex quo illd Plautinū pueri mēſam appōite.& illud puere pulta.ide apud priſcos marcipores.& publipores nominati quaſi pueri hoc ē ſerui marci & publii. ARBItrio.ſpeculatu cōtēplatuq;.Arbitrari eni ē ſpectare Plautus ne arbitri dicta nra abitrari q̄ant:hinc arbitrū uocamus iudicē q totius rei habeat arbitriū & facultatē quia ſcilicet arbitrat̄ hoc eſt ſpectat & explorat diligenter cōtrouerſiā litigatorū & arbitriū dr̄ ſententia: quæ ab arbitro ſtatuit̄.& arbitrariū cū adhuc res ap̄ arbitrū gerit̄.quidā qui nō legere quæ a Luciano ſcripta ſunt : ꝓ pueris emendarunt prius. Alii ut pueri:ſed male cū ſententiæ Luciani. Vnde hæc mutuat̄ noſtra lectio ad amuſſim quadret. pōt & hoc de pueris extra limen non in docte neq; ineleganter referri.ad ſeruulos liminis cuſtodes:quos liminarchas uocāt.de qbus ſenſiſſe uidet̄ ſilius in primo punicorum famuli turbato ad limina ſoni no expauere trucem per uaſta ſilentia uocem.Vbi famuli ad limina ſignantur liminarchæ hoc eſt liminis ꝑfecti cubiculiq; cuſtodes: Attamen apud iuriſconſultos titulo de muneribus & honoribus liminarchæ ponuntur ꝓ militibus.qui imperii limitibus atq; confinio ꝑficiuntur:quos limitarchas dicere poſſis . quaſi limitū ꝑfectos.qui & limitanei nominantur ab hiſtoricis.uolumine quoq; codicis imperatorii.xii. mentio fit de limitaneis militibus & limitaneis agris.Vbi limitanei agri dicunt̄. qui ſunt in limitibus. hoc eſt collimitio.atq; confinio collocati:Limentinum deum uocant:qui limini præeſt . Quam procul diſtractū.Videtur legendū diſtractum.ut a ſternendo diſtratum intelligas.non a diſtraendo diſtractū ut ſit ſenſus.ſtratū fuiſſe lectū & menſam pueris q̄ procul a grabato.Apulei. ASSIſtit mēſulæ. Lego menſula.ut ſit rectus caſus.& hoc tonī colon cū inferioribus iungendū grabatulū meum aſſiſtit menſula.Eſt enim ſenſus.grabatulo aſſiſtebat menſula.Cum reliquiis cœne & poculis:ex Luciano.totum qui ſic ſcribit τράπεζα δὲ τῇ κλίνῃ παρεστήκει ποτήριον ἔχουσα : καὶ οἶνος αὐτοῦ παρέκειτο:καὶ ὕδωρ ἑτοῖμον καὶ ψυχρὸν καὶ θερμὸν hoc eſt menſula iuxta lectum aſtabat . poculum habens.& uinum adiacebat.& aqua frigida atq; calida erat in promptu. LAtice.Latex dicitur omnis liquor.Vnde & latex uini.Latex aquæ.olei abſinthii.apud poetas frequentiſſime.hic laticē ꝓ uino accipimus ſignificat enim calices bonos hoc eſt capaces ſemiplenos fuiſſe infuſo uino ꝑparatos ad temperiem aquæ ſuſtinēdam:mos enim fuit ueterum.modo frigida:modo calida aqua mixta potiones temperare:ex quo illud epigrāmatarii.frigida non deſit.non deerit calda petenti. Itē me cōuiua leget mixto quicunce ſed ante incipiat poſitus q̄ tepuiſſe calix:& apud ſatyrographum . Calide gelideq; miniſter.M.officilius comediarum hiſtrio cum in cœna calidam potionem in pultario popoſciſſet repente expirauit rigens.nullo ſentiente:Donec Accubantium proximus tepeſcere potionem admoneret. LAgena.ποτήριον idest poculum ſignificat.hoc eſt uas uinariū: Quintiliāus occidiſſemus te niſi nos lagena defeciſſet:Diminutiuū eſt laguncula:Plinius ī epiſtolis.proinde cum uenabere licebit auctore me ut panariū & lagunculā:ſic etiā pugillares feras. OFFIcio ceſſim. Mendoſiſſimus locus.q ut ſentio ita emendādus eſt.orificio ſenſin dehiſcēte pateſcēs: ſignificat eni lagenā fuiſſe ī orificio.& in ſumma parte patentiorē in imo anguſtiorē.ſicut ſunt pleraq; id gēus uaſa uinaria.Ex quibus faciliorē hauſtus:Igitur pateſcebat lagena & patula fiebat ſummo orificio dehiſcēte ideſt ſe ſe expandente atq; aperiēte:ſenſin tamē ob uenuſtatē.Orificiū autē dicimus ut opificiū ab ore.eſt enim ſummū os.& hiatus ac pator:ſcribit Macrobius duo eē uentris orificia.quorū ſuperius erectū recipit deuorataq;.& in fallē uentris recōdit.īferius uero demiſſum īteſtinis adiacentibus īſerit̄.& īde uia eſt egerendi. ANTEcœnia.Nouator uerborū nō minus elegāter q̄ licenter:appellat lagenā ueneris antecœniā: tanq̄ ꝑguſtatio quædā ſit & ꝑludium.ac præparatio ad paleſtrā ueneriā exercendam.uinum enim ſubſequitur libido.Nam ſine cerere & baccho friget uenus:Vnde Oratius ſcitiſſime crateram uini ſodalem ueneris appellat:Dicitur autem antecœnia quaſi antecœnam ſumpta dictione compoſita ex integro & corrupto:ſicut Marcialis finxit.Domicenium quod domicenare ſignificat. VEneris gladiatoriæ.Tanq̄ paleſtra ueneris ſit pugna quædam gladiatoria. & amatores in concubitu prælient̄ atq; confligant. Commodum.Vix.tunc primum. ROſa ſerta.Lucianus. τῶν στεφάνων τῶν ῥόδων πολλὰ καὶ τὰ πάστα.idest roſæ multæ perſtrata ſpargebantur.

pueri ſerui.
marcipor publipor.
arbitrari
arbiter.
arbitriū.
arbitrarium.
Liminarchæ.
Famuli ad limia.
limitanei milites.
limitanei agri.
limētius deus.
lagena.
lagūcula.
orificiū.
duo uentris orificia.
antecœnia.
cratera ſodalis ueneris.
domicenium.

tuberante: ac me preſſim deoſculato: & corollis reuinċto. ac flore proſperſo: arripit poculum ac deſuper aqua calida iniecta: porrigit bibam. idque modicum. prius q̃ totum exorberem: clementer inuadit. Ac reliċtum paulatim labellis minuens: meq; reſpiciēs ſorbillat dulciter: ſequenſq; & tertium inter nos uiciſſim & frequens alternat poculum. Cum ego iam uino madens: nec animo tantum: uerum etiam corpore ipſo ad libidinem: inquiens alioquin: & petulans: etiam·

TVBErante. Tumeſcente. Roſæ eni ſolutæ in ſinu & gremio extuberare ac tumeſcere uidenť. ꝓuerbiũ uetus obiter referendũ eſt. quod ait. nec mulieri. nec gremio credi oportere. Cum & illa icerti & leuis animi ſit: & plerũq; in gremio poſita. cum obliuionem uenerunt exurgentium procidant. PRESſim. cũ preſſura. quod amãtium eſt ut ſcilicet oſcula inſignant imprimãtq; ꝓſſis labellis ad uerbiũ eſt. COrollis reuiċto. Hoc totum amatoris ſpecimē eſt & argumentũ: Vt coronis amator ab amica reuinciať: ac floribus oppleať. Sutiles coronæ ut auctor eſt Plinius. ſolemnes in cœnis fuerunt. & in potu atq; hilaritate ꝓcipue uſurpabanť. Interdũ & coronas ipſas bibebãt: Quod exemplo Cleopatræ ſatis liquet: quæ in conuiuali hilaritate iuitauit Antonium. ut coronas biberẽt: ſtrophia. Antiqui appellarunt: Vnde nata ſtrophiola. Cum uero ex floribus fierent ſerta a ſerẽdo ſeruiæ appellabantur: a coronis corollæ diminutiuo uocabulo ꝓpter gracilitatẽ nominatæ. Vnde & corollaria de quibus apud Tranquillũ copioſius. & mox ſuo loco dicemus. AQua calida iniecta. Dudũ diximus: ꝙ mixtura calidæ pocula temperabanť. omnem decoċtã aquã utiliorẽ eſſe: conuenit. Itẽ calefactam magis refrigerari ſubtiliſſimo inuento. ut tradit Plinius noſter libro. xxxi. Neronis pricipis iuentũ eſt detorq̃re aquã ultroq; demiſſam in niues refrigerare: Ita uoluptas frigoris contigit ſine uitiis niuis. hic illa in deſerpatiõe apud Suetonium uox. hæc. ẽ decocta Neronis. PAVlulati. Minutati. & ut inqt Plautus ducti. qđ cũ quadã iterbibendũ cũctatione a potoribus fieri ſolet. SORbiliat. Sorbillo haurir plautus in penulo. hem mihi iã uideo ꝓpe uicti tãtũ ſorbillo. hoc eſt ſorbitiõe: ex animãtibus alia ſugũt: alia iãbunt. alia ſorbẽt. appius auferius repentina morte obiit cũ ſorberet ouũ. ouũ ſorbile uel molle ĩbecilliſſimæ materiæ ẽ. ut inqt celſus. q craſſiorẽ quoq; pituitã fieri tradit ouis ſorbilibus. SEquẽs. & tertiũ. Prima uini cratera ad ſiti ꝑtinet. Secũda ad hilaritatẽ. Tertia ad uoluptatẽ. Quarta ad iſaniã. nihil ſic inflãmat medullas. & titillat mẽbra genitalia ſicut uinũ. Cui natura eſt exauſto accẽdendi calore uiſcera intus: quo nihil eſt ꝑnitioſius ſi modus abſit: gloriã bibẽdi uirtute parthi q̃rũt. famã hic apud græcos Alcibiades meruit Cicero. M. Ciceronis illius inclytiſſimi oratoris filius auidiſſime apphendit gloriã ebrietatis: qui binos congios ſimul haurire ſolitus erat: a quo olĩ Marcido ac temulẽto ſciphus ĩpactus eſt. M. Agrippe: prouerbium uetus eſt. ſapientiam uino obumbrari: quo nihil poteſt eſſe fedius. cum uino mens hominis obbruteſcat. Et uertigine caliget. Libet interdum talia tranſcurſu interſpargere ad caſtigãdos non paucos: qui ad uina perdenda geniti ſunt: qui ob hoc tantum ſe natos eſſe arbitranť ut bibãt: Quod olim de bonoſo imperatore Romano Aurelianus diċtitabat: non ut uiuat iquit natus ẽ ſed ut bibat. qui bibit quantum hominum nemo: In quo fuit hoc mirabile. ut quantum bibiſſet tãtum mingeret: qui cum laqueo uitam finiuiſſet. talis extitit iocus Amphoram pẽdere non hominẽ: Fuit quidam ex numero phagonum ſiue comedonum quo uehementiſſime delectatus eſt Aurelianus. qui ut refert Flauius uopiſcus bibebat infundibulo plus orca: eſt ãt ĩfundibulũ ut id quoq; trãſeũter Annotemus iſtrumentũ uinariũ: quo uinũ in dolium infundiť. præcipit Cato. ut uilicus habeat infundibula duo. Legitur in monumentis hebreorum quoſdam eſſe ex his qui audiunt ſapientem. ſimiles infundibulo: Tales nihil continere: qui ſicut ĩfundibulum quantũ hauriunt tantũdem tranſmittunt. Orca autem uas eſt ficariũ teres atq; uniformi ſpecie dicta a ſimilitudie orcæ marinæ beluæ. ꝓcipit Columela in orcas picatas meridiano tempore calentem ficum condi & calcari diligẽter oportere: Plinius quoq; in. xv. ubi copia inquit ficoꝝ abundat iplenť orcæ. M. Varro orcam capit pro uaſe uinario. cum in primo de re ruſtica ſic ſcribit. quod ſæpe ubi condıtũ nouum uinum orcæ. ut in hiſpania feruore muſti ruptæ: nec non & dolia. ut in Italia ne uinum prolueret: apud ꝑſiũ pro uaſe ſalſamentoꝝ capitur illo uerſu. Menaq; ꝙ nõdum prima defecerit orca. & hæc notiora. illud remotius: orcã dici uaſculum aleatorium: quo conieċtæ agitatæq; teſſeræ & tali mittunť in aleam. ad euitandas aleatorum impoſturas. a Marciale diciť turricula. ab Oratio pyrgus. In hoc ſignificatu accipiť apud perſium. ſic ſcribentem. Anguſtæ collo non falier orcæ. Vbi grãmatici meras nugas effutiunt: huic ſententiæ noſtræ euidenter aſtipulať illud Pomponii. Iterum dum contemplor orcam taxillos perdidi. CORpore ipſo. Aliquando ut inquit uériſſime Auguſtinus cum in animo cõcupiſcentia ferueat. friget in corpore: & ille libidinis motus deſtituit ĩhiantem: ex quo fit ut libidini libido non ſeruiat. Nunc. ait Apuleius & animo & corpore ſe ſe ad libidinem fuiſſe incitatiſſimum.

INquiens. Lege inquietus. uel inquies. ut Antiqui diċtitabant: quo uocabulo idem ſignificatur quod inquietus. & eſt adieċtiuum. Liuius. iam ſibi ſatis gloriæ quæſitum; & potuiſſe ſe deſinere in

Nec mulieri nec gremio credẽdũ.
Preſſim.
Sutiles corouæ.
Coronas biberant
Strophia
Seruiæ.
Corollæ.
Aquam niuibus refrigerare.
Decocta neronis.
Sorbillare.
Mors ſorbẽtis ouũ
Onum ſorbile.
Cicero filius bibax.
Sapientiã uino obũbrari
Vt bibat natus bonoſus.
Amphorã pendere nõ hominem.
Phagões
Infundibulum.
Dignum ſcitu.
Auditores ſimiles infundibulo.
orca.
orca aleatoria.
Locus ꝑſii.
Inquies animus.

Animus inquies paſceretur opere: a Plinio dicitur inquies pro inquietudine: ſi mō fas eſt latino hoī inquietudinē uſurpare: ſic eni īquit in .xiiii. furiales ſomni & iquies nocturna. SAVtius īguinū ꝓ īguinibus: figurate locutus ē. Veteres eni genitiuū pro ablatiuo frequenter uſurpāt: ut pſtans Animi felix animi ita & Sautius inguinū dicitur oppido q̄ eleganter habēs īguina tumētia: ſicut eni mēbra in hoīe ſautio intumeſcūt: ſic Sautius inguinū dicitur: cuius turgēt genitalia, ex libidinis deſiderio. Oratius tumēt tibi cū inguina: Sine: Terſior lectio ē ſane. SIne finali officio. Tāq̄ nullus finis uene/ris prelii eſſet futurus: quidam le/gūt ſine feriali officio: quod peri/de ē ac ſi dicas ſine ceſſatiōe: uer/bū ē iuriſcōſultoꝝ ut in cā finali. ARcū meū. Perſtat ī trāſlatiōe, nā cū ꝑmiſerit ſagittā cupidinis q̄ ille amatores ferit merito ſubſ/tulit arcū tetendi: quod plane re/ferēdū eſt ad genitalia: quæ uigo/re nerui inſtar arcus tēdunt. ſcri/bit Plinius camelino genitali ar/cus itendi a populis orientis. Ad cōſimilē ſignificātiā alluſit Oui/dius cū ait in carmine ob ſceno. Nemo meo melius neruum ten/debat Vlyſſes: ſiue illi lateram: ſeu fuit artis opus. Itē in amoꝝ uolu/minibus. Penelope uires iuuenū tentabat in arcu: qui lacus argue/ret comeus arcus erat. Nā cū de ar/cu ſimplicius loqui uideat: quē proci tendere nequiuere. & ſolus Vlyſſes tetēdit, ꝓut latiſſime cāit Hōerus tamē occulte alluſit ad arcū & neruū. gēitaliū de quo ner/uo Oratius. Cuius in indomito cōſtantior iguine neruus. ET oppido formido. Valde timeo.

Inquies
aius.
Inqes no
cturna.
Sautius i
guinum
arcum tē
dere ī ob
ſcena ſi/
gnifica/
tiono.
Ouidius
de arcu.

ſautius pauliſper inguinum ſane: lacinia remota im/patientiam ueneris Fotidi meæ monſtrans: miſerere inq̄. & ſubueni maturius. Nam ut uides: prælio quod nobis ſine finali officio indixeras: iam proximante ue/hementer intentus: ubi primam ſagittam ſeui cupidi/nis ī ima præcordia mea delapſam excœpi: arcū meū & ipſe uigore tetendi. & oppido formido ne neruus ri/goris nimietate rumpatur ſed ut mihi morem plenius geſſeris: ineffuſum laxa crinem: & capillo fluente un/dātur ede cōplexus amabiles. Nec mora: cū omnibus illis cibariis uaſculis raptim remotis. laciniis cunctis ſuis renudata: crinibuſq; diſſolutis ad hylarem laſci/uiā: in ſpeciē ueneris: quæ marinos fluctus ſubit pul/chre reformata: pauliſper ēt glabella fœmia: uel roſea palmula potius obumbrans deinduſtria: q̄ tegens: ue/recūda preliare inquit: & fortiter preliare. Nec enī ti/bi cedam nec terga uortam. cominus in aſpectū: ſi ui/res dirigere. & graſſare gnauiter. & occide moriturus. hodierna pugna non habet miſſionem. Hæc ſimul di/cens: ī nſcenſio grabattulo: ſuper me ſenſim reſidēs: ac

IN effuſum laxa crinem. Petit a fotide: ut comam ſoluat ut capillos habeat effuſos diſſolutoſq;: q undāter fluāt: uerbū eſt iperantis. laxa. LAciniis renudata. Exutis ueſtimentis oībus. etiā iterula. ſiue camiſia depoſita. In amore enī uix ulla etiā nuda ſat nuda eſt. In ſpeciē ueneris reformata: Laus magna photidis. cuius nudæ formā cōparat ueneri. q̄ nuda ſubit marinos fluctus. & nuda illic exit, ut pote ex maris ſpūa genita: Venerē nudā e mari exeuntē pīxit appelles: q̄ Anadyomene uocaẗ: quo opere nihil abſolutius iudicāt eruditi: Anadyomenæ āt græca appellatiōe dr̄ emergēs. ſiue exiēs. ſiue egrediēs ex mari. Glabella: Delicata. & leuore cutis uenuſta. glaber & ꝑ diminutionē glabellis dr̄ le/uis politus & ſine pilis. Verbū uetus eſt deglabrare. qđ ſignificat depilare & glabrum facere. glabreta. Antiq loca dixerūt. q̄ſi caluata: q̄ fruticibus nuda ſunt. ut pote nihil gignētia. q̄ græci phalacras uocāt a ſimilitudine caluitii. qđ phalacrō dicūt. Vnde phalacrocoraces calui corui hinc apud Suetoniū ui/cus in quo natus eſt Veſpaſiāus phalacrine nomē dixiſſe uideri pō. qđ ea loca eēnt phalacra hoc eſt calueta ſiue glabreta. Ideſt fruticibus uiduata. & penitus ſterilia q̄uis incōmētariis cōiectatorie tradi/derimus nomē phalacrine īditū uideri poſſe ex eo ꝙ hoīes calui illic naſcerenẗ: quos græci φαλακρο/υσ uocāt. De glabretis ait Columella. & glabreta ſignis adhibitis notari cōuenit. ut ſuo tēpore eiuſ/modi uitiis medeamur. ab eodē decenter dr̄. glabreſcit area. ꝓ eo ꝙ eſt fit glabra & ſine herbis. q̄ te/gēs uerecūdia: Lego uerecūda. ut ſit ſenſus photidē. manu ex pāſa nō tā texiſſe q̄ obūbraſſe uerecūda hoc eſt genitalia: qui mos eſt mulieribus ꝑpe peculiaris. ut pudēda conſpici nolint: quoꝝ mēbroꝝ nuditas erubeſcēda: & ut auctor ē Auguſtius uolumine. xiiii. de ciuitate dei. oēs gētes adeo tenent in uſu pudēda uelare: ut qđā barbari illas corporis partes. nec ī balneis nudas habeant: ſed cū eaꝝ tegu/mētis lauēt: apͬ Romāos nudi iuuenes corpora ī cāpo exercētes pudēda opiebāt: Vnde ita ſuccictos uulgus cāpeſtratos appellat. PREliare. Cogreſſu. ſ. & pugna uenerea. NEC terga uortā. Trāſla/tio a bellatoribus. qui cominus & aduerſo pectore depugnāt: neq; tergiuerſantes. neq; cedētes: cum eius ſit terga uertere. q timidus ē: & fugere malit q̄ mori. MISſionē. Hoc ē qđ ſupra dixit ꝑliū no/bis ſine finali offō idixerat: pſtat ī metaphora ꝑlii militaris. GRASſare gnauiter. Strenue depugna. Graſſari antiqtas ꝑōebāt ꝑ adulari. nō latrociale uerbū ē. nā graſſari dr̄ latrōes uias obſidētes uide/licet ab īpetu gradiendi. Vnde graſſatores dicti & graſſatura. mars & luna ī. viii. ab horoſcopo loco

anadyo/
mene ue
nus.
Glaber
Glabel/
lus.
Degla/
brare
Glabret
Phalacra
Phalacra
coraces. o
Phalacr
caui.
Glabre/
ſcit.
Pudēda
uelari.
cāpeſtra/
ti
Graſſari
Graſſa/
tor
Graſſa/
tura.

crebra ſubſiliẽs: lubriciſq; geſtibus mobilẽ ſpinã q̃tiẽs
pẽdule ueneris fructu me ſatiauit. uſq; dũ laſſis aĩs: &
marcidis artubus defatigati: ſimul ambo corruimus:
ĩter mutuos amplexus aĩas anhelãtes. his & huiuſce-
modi colluctatiõibus ad cõfinia lucis uſq; p uigiles egi
mus: poculis ĩterdũ laſſitudinẽ refouẽtes & libidinẽ ĩ-
citãtes & uoluptatẽ ĩtegrãtes. Ad cuius noctis exẽplar
ſimiles adſtruximus alias pluſculas. Forte q̃dã die me
cũ magnope Byrrhena cõtendit: apud eã cænulæ ite-
reſſem. & cũ ĩpendio excuſarẽ: negauit ueniã. Ergo igi
tur Fotis erat adeũda: deq; nutu eius cõſiliũ: uelut au-
ſpiciũ petẽdũq; q̃q̃ ĩuita q a ſe ungue latius digrede-
ret: tamẽ cõiter amatoriũ militiæ breuẽ cõmeatũ idul
ſit. Sed heus tu ĩqt caue: regrediare cæna maturius. nã.

ſimul collocati graſſatorẽ efficient: qui latrocinãtem manũ profuſione ſanguinis cruẽtabit. Interdũ
Gnauiter — graſſari honeſta ſignificatiõe ſignificat ire & gradi: ut illud ſilii italici graſſandũ ad clara piclis. & Sa-
luſtii. aĩus ubi ad gloriam uirtutis uia graſſatur habunde pollens potenſq; & clarus eſt: gnauiter au-
Nauiter — tem dicitur induſtrie ſtrenue. celeriter. quod & nauiter: cuius contrarium eſt ignauiter: Nauus autẽ
Nauus — celer ac ſtrenuus a nauiũ celeritate dictus. grãmatici ꝓthesin figurã appellãt: quãdo appoſitio q̃dam
Protheſis — litteræ fit ad prĩcipiũ dictiõis. Vt gnatus pro natus. gnauus pro nauus. gnauiter pro nauiter. Noti-
quit erant. M. Tullius & naui. &
nari: quibus cum in præponi de-
bet dulcius uiſum ẽ ignoti. igna-
ui. & ignari dicere q̃ ut ueritas po
ſtulabat. CREbra. Crebro no-
men ꝓ aduerbio. Virgilius. & pe
de terrã crebra ferit. MObilẽ ſpi
nã quatiens. In te uenerea exigit
motus & agitatio: ut illæ merito
dãnẽtur q̃ ĩmobiles iacẽt. hẽt enĩ
mobilitas illa neſcio qd̃ ĩcentiuũ
& illiciũ. efficitq; uenerẽ uiris cõ-
cinniorẽ: ex quo ẽ illud Epigrãma-
tiſtæ. nec motu dignaris opus nec
uoce iuuare. Cõtra ſapho ouidia-
na ĩqt crebraq; mobilitas aptaq;
Lucretius. — uerba ioco. Lucretius motũ illũ
ĩ cõcubitu efficere ait uenerẽ cõ-
cinniorẽ. q tamen ſic cã ne fœmi-
næ cõcipiãt. ſic enĩ refer in quar-
Spina lõgũ cerebrum. — to. idq; ſua cã cõſuerũt ſcorta mo
ueri. ne cõplerent crebro grauidæq; iacerẽt: & ſimul ipſa uiris uenus ut cõcinnior eſſet: ſpĩa aũt dor-
ſualis a medicis lõgũ cerebrũ uocat. ex ſpinali medulla pudẽtis atq; ẽt matrici: ut ſuũ miniſteriũ iple
Pẽdula uenus. — ant nerui miniſtrãt. PENdulæ ueneris. Elegãter pẽdulã uenerẽ uocat. q̃ fit a fœĩa ſupſtãte: de quo
cubitu ĩnqt Ouidius parua uehat equo qd̃ erat lõgiſſima. nũq̃ thebais hectoreo nupta reſedit equo
Hõ ex coitu maxĩe languet. — pleriſq; quadrupedũ ut inqt. Plinius fœmĩæ in coitu ſupueniũt. ARtubus. Lãguẽtibus mẽbris. qd̃
eſt inqt Ariſtoteles in ꝓblematis q hõ ĩter cætera Animãtia a cõcubitu diſſoluit. & lãgueſcit? An q
ſemẽ ꝓ ſui corporis proportiõe plurimũ emittit: qui uero multũ genituræ ſiue ſpmatis emittit pal-
Scitũ pythagoræ de coitu. — leſcit ac debilitat: nõ ſecus q̃ debilitaret. ſi q̃dragies tãtũ de ſanguie emitteret: Qd̃ ideo fit qa ſpma
ſiue gẽitura gignit ex ſangnĩe optime digeſto q̃rta uouiſſimaq; digeſtiõe. auctor Albertus magnus.
Dicere ſolebat pythagoras tũc aphrodiſia. i. uenerea exercẽda ẽẽ cũ te ĩpo infirmior fieri uis. Venerẽ
Cor. celſus. — dãnat Democritus: Cuius raritatem utiliorẽ eſſe uetiſſime ſentit Plinius noſter. & ante Pliniũ dixe-
rat. Cor. Celſus ꝓpe ex oraculo. Cõcubitus rarus corpus excitat: frequẽs ſoluit: ab artubus mẽbroꝝ
Artuatus — deriuat artuatus. quæ dictio ſignificat diſſipatũ. & quaſi per artus laceratũ: Maternus in quĩto ut ſic
Deartuare — artuatis uiſceꝝ partibus mẽbra oĩa crudelis artificii pſidio proferantur: fit & uerbum deartuare. qd̃
ẽ q̃ſi p artus cõcidere: Plautus deartuatus ſum miſer. SImul ambo corruimus. Illa ẽ oĩbus nũeris
Concipe fœmĩas ſine uoluptate. — ſolidã uoluptas q̃ uir & fœĩa cocũtes ſimul cõmoriunt. Ouidius Ad metã ꝓperate ſimul tũc plena
uoluptas: cũ pariter uicti fœĩa uirq; iacẽt. Vulgo credit ad cõcipiẽdũ neceſſariã ẽẽ utriuſq; cocũtis cũ
uoluptate pariq; cõcurſu ſeminis ꝓfuſionẽ: qd̃ negat Ariſtoteles. qui libro primo de generatiõe ani-
maliũ fœmĩas ſæpe numero cõcipe affirmat. ſine ea q̃ p coitũ fit uoluptate: qd̃ & reliq pipatetici teſtã
Clinopale. — tur. COLLVctatiõibus. Tãq̃ paleſtra q̃dã & luctatio ſit uenerius cõcubitus. Ideoq; Domitiãus cli-
nopalẽ uocabat libidinis aſſiduitatẽ: uelut paleſtrã lecti & exercitamẽtũ. LIBIdinẽ ĩcitãtes. Iſocolõ
Iſocolon compar. — eſt. qua figura ꝓpe peculiariter ubiq; locoꝝ utitur Apuleius. latine dicitur cõpar. IMpẽdio. Valde.
aduerbiũ ẽ. NEGAuit ueniã. Dixit ſe mihi nõ ignoturã. nec ueniã daturã. niſi ꝓmiſiſſem me apd̃
Impẽdio — eã cenaturũ. CONſiliũ uelut auſpiciũ petẽdũ. Queadmodũ pſides & magiſtratus regunt auſpiciis:
Galliacei magiſtratus regũt — ſine qbus nihil militiæ domiq; agebat. Ita mihi inquit cõſiliũ erat petẽdũ a photide: ut magiſtratus
auſpicia ab auſpicibus petere cõſueuerũt: Plinius de Gallis gallinaceis ſcribẽs ſic refert. Hi magiſtra-
tus nr̃os quotidie regũt Domuſq; ipſi ſuas claudũt aut referãt. hi faſces Rõanos ĩpellũt aut retinẽt.
Vnguẽ latũ digitũ trãuerſum. — Iubẽs acies aut prohibẽt uictoriaꝝ omniũ toto orbe partaꝝ auſpices. VNgue latius. Vnguẽ latũ.
& digitũ trãſuerſum ꝓuerbialiter uſurpamus ad ſignificãdũ ĩteruallũ oppido q̃ puſillũ: quãta. ſ. eſt
latitudo unguis & digiti trãſuerſi: Plautus ĩ aulularia. Digitũ trãſuerſum aut unguẽ latũ. Exceſſeris
Hioronymus & Cicero hac Prouerbiali locutione decenter utuntur. COmiter. Hilare. ac libẽter.
Comiter — ut exponit Varro: aduerbiũ ẽ. Cões. ut inqt Cicero dicimus hoĩes faciles & benignos. AMAtoriæ
Comis. — militiæ. Ouid. militiæ ſpecies amor ẽ. diſcedite ſegnes itẽ militiat oĩs amãs & hãc ſua caſtra cupido.

VESAna factio. Maloꝝ cõſenſus & cõſpiratio dicitur factio. alias factio ſignat opulentiã. ut illud Plauti ex aulularia. Iſtas magnas factiones nihil moror: olim factio honeſtũ erat uocabulũ. unde factiones hiſtrionũ & quadrigarioꝝ dictæ: modo noie factiõis ſeditio & arma uocant: & hoies factioſi dicti: Saluſtius: erat. Cn. piſo eodẽ tẽpore adoleſcẽs nobilis ſummæ audaciæ: egenus factioſus: Tertullianus i apologetico. at e cõtrario illis nomẽ factionũ accomodandũ ẽ q in odiũ bonoꝝ & ꝓboꝝ cõſpirãt. INFEcta. I. ego iſecit. hoc ẽ polluit. fedauit. ꝑturbauit. PER medias plateas. Nõ clã ſed palã & in ꝓpatulo cedes a factione ueſana fieri ſolitas ſignificat: platea aũt media ꝓducta enũciatur ſi Donato credimus. q enarrãs illud Terẽtianũ in hac platea dicunt habitaſſe chryſidẽ. hoc innuit cũ ait: græci πλατεῖαν dixerũt: quã nos plateã dicimus. ſecũdũ formã eiuſmodi μυλαῖον & medeã: στοιχεῖον & ſpondeum ſcribimus: tamẽ apud Oratiũ & Auſonium platea profertur. media correpta. ſic. n. i epiſtolis Oratii legit: puræ ſũt plateæ: nihil ut meditãtibus obſtet. PRæſidis auxilio. Congruit bono & graui ꝓſidi ut Vlpiãi uerbis utar. Curare ut pacata & quieta ꝓuincia ſit quã regit. qd nõ difficile obtinebit ſi ſollicite agat. ut malis hoibus ꝓuincia careat. eoſq conquirat: nã & ſacrilegos. latrones. plagiarios. fures. cõqrere debet. & ꝓut quiſq deliq̃rit in eũ animaduertere ꝓſes ꝓuinciæ ut inquit Paulus in ſua ꝓuincia tantũ iperiũ habet: & habet iterdũ iperiũ aduerſus extraneos hoies. ſi q malũ cõmiſerint. nã & in mãdatis pricipũ eſt. ut curet is q ꝓuinciæ ꝓeſt: malis hominibus carere ꝓuinciã. ꝓſidis ãt nomẽ generale eſt. quo oẽs prouincias regẽtes appellantur. Quod aũt dixit Vlpianus plagiarios cõquiri a ꝓſide debere. ſcito noie plagiarii. nõ tã eum ſignificari q furripit alienos ſeruos ut autumat Acurſius. q̃ eum q liberꝝ hoiem aſſerit in ſeruitutẽ. quiq hoiem emit. quẽ ſcit liberꝝ eſſe: & qui huiuſmodi hoiem ſciens uendit. aut pro ſeruo tenet. Dictus plagiarius: q. lege ph. ania plagis dãnatus ẽet. ipſa uero lex plagiaria: crimẽ plagiũ uocatur. Martialis decẽti metaphora plagiariũ appellat furẽ libroꝝ ſuoꝝ: qui illos tanq̃ ſuos tenet ſ ſeruitute. Ego opinor potius plagiariũ a uocabulo græco duci. πλάγιος qd ſignificat obliquũ. & trãſuerſum. & πλαγίως dr obliquo: nã qui plagiarius eſt quaſi ex obliquo & trãſuerſo i ſeruitutẽ trahit illũ qui liber ſit. ꝓterea i plagiario ſyllaba prima corripit. In plaga producit. CONtemptus peregrinationis. Peregrini dũ cõtemnunt inſidiis magis obnoxii ſunt. Cũ naturaliter ciues noſtros magis q̃ peregrinos foueamus. Cuius rei argumẽto eſt exẽplũ illud agoracriti & alcamenis athenieſis. nã cũ duo hi ſculptores i marmore ſcalpẽdo clariſſimi uenerẽ feciſſent. uicit Alcamenes nõ opere. ſed athenieſium ſuffragiis. q cõtra peregrinũ ſuo fauerũt. ꝓcipit Plato libro. viii. de legibus peregrinos poſt exactos uiginti annos alligatis ſarcinulis ex ciuitate in qua habitauerint migrare debere: Idẽ libro nono. peregrinũ ob homicidiũ maiori multa afficiẽdũ eſſe q̃ indigenã. Itẽ libro. xi. iubet ut pegrini duntaxat & aduenæ cauponarias exercitationes faciãt: contẽptus ponit pro cõtẽptione. NEC icomitatus. Comes fidiſſimus eſt gladius quoq comitatũ ituꝝ ſe ſe ſpõdet Apuleius. GLAdiolo. qdã ex ueteribus gladia neutraliter dixerũt genere excidẽtes. ut notat Quitilianus gladiola dixit meſſala. Gladiũ a clade. C. in. G. cõmutato dici autumat. M. Varro. q a fit ad hoſtiũ cladẽ. Lacedemonii primi auctore Plinio gladiũ iuenerũt. ALtriſecus. Altiore corporis parte. Aduerbiũ ẽ: uel ab altero latere: ſic eni macherophori gladiũ ad latus alteꝝ alligatũ geſtare cõſueuerũt. CAEnæ. Ad quã ſ. iuitauerat me byrrena. EPVlonũ. Cõuiuaꝝ: ab epulis epulones dicti & ꝓ cõuictoribus accipiunt: Antiq epolonos dicebant quos nũc epulones dicũt & ſignificabant hi qui habebãt indicẽdi epulas ioui cæteriſq diis ꝓtãtem: põtifices ueteres ut auctor ẽ M. Tullius i tertio de oratore tres uiros epulones eẽ uoluerũt: a qbus fieret ludoꝝ epulare ſacrificiũ. Mox nũerus epulonũ auctus & ꝓ tribus ſeptẽ eẽ cœpunt. de qbus itelligi uoluit Lucãus illo uerſu ſeptẽ uirq epulis feſtus. titiiq ſodales. Plinius quoq iunior ſcribit mariũ bethecũ fuiſſe ſeptẽ uiꝝ epulonũ. Sodales ãt uirii ut id quoq trãſeunter attingã. ap Lucanũ. ſignificant ſacerdotes. dicti ab titiis auibus. q̃s in auguriis certis obſeruare ſolẽt: Coepulonus Plauto dictus cõuictor: & hiſdẽ epulis ueſcẽs. ſic eni ait in pſa. o mi iupiter Terreſtris & coepulonus. cõpellatiuus. Vbi Annotandũq copulatiuus q̃ compellatiuus emendatius quadrat Plautinæ ſententiæ. Priſci ſcitiſſime facetiſſimeq epulones Deos paraſitos iouis appellauerunt. & ad illius menſam conſtituerunt. Lex conuiualis præcipit ne in conuiuio epulones hoc eſt conuiuæ plures ſint q̃ nouem: nec paucio

ueſana factio nobiliſſimorum iuuenum. pace publica infecta: paſſim trucidatos per medias plateas uidebis iacere. Nec præſidis auxilia longinqua leuare ciuitatem tanta clade poſſunt. Tibi uero fortunæ ſplẽdor inſidias: contemptus etiam peregrinatiõis poterit afferre. Fac ſine cura inquam ſis Fotis mea. Nam præter q epulis alienis uoluptates meas anteferrem: metum etiam iſtum tibi demam maturata regreſſiõe. Nec tamen incomitatus ibo. Nam gladiolo ſolito cinctus altriſecus. ipſe ſalutis meæ preſidia geſtabo. Sic paratus cœne me committo. frequens ibi numerus epulonum. & utpote apud primatẽ fœminam flos ipſe ciuitatis.

Factio. factioſus Platea. Officiũ boni præſidis. Præſidis nomen. Plagiarius qui. Plagium unde plagiarius cõtra uulgatã opinionem. Exẽplũ agoracriti & alcamenis. pegrini & cauponationẽ exerceãt. Gladia. Epulões Epolonẽ. Locus Lucani. Septẽuiri epulões. Sodales titii. Coepulonus. Epulões paraſiti iouis.

res q̄ tres. oportet enī numerū cōuiuarū a gratiarū numero incipere & progredi ad muſarū. Id eſt pro
ficiſci a tribus & cōſiſtere in nouē: nā multos eſſe inquit. M. Varro nō cōuenit: q; turba plerūq; ē tur
bulenta. notiſſimū dictū eſt de numero cōuiuarū ꝑut meminit Iulius capitolinus. ſeptē cōuiuiū. no
uē uero cōuitiū: Archeſtratus poeta græcus cōuiuæ inquit aut tres aut quatuor. aut nō plures q̄nq;
ſunto. alias mercenariorū & rapto uiuentiū cōuentus fuerit: Atheneus quoq; auctor eſt olim nō plu
res quinq; in cōuiuiū adhiberi ſolitos. OPIpares lecti. Dicimus opipares. & opiparos: ut exanimes

> **opipares citro & ebore nitētes lecti aureis ueſtibus itē
> cti. ampli calices. uariæ q̄dē gńæ: ſed præcioſitatis uni
> us. Hic uitri ū fabre ſigillatū. ibi criſtallū īpictū. argētū
> alibi clarum. & aurum fulgurans. & ſuccinum mire**

& exanimos. ut inermes & iner
mos. In ſecundo & tertio ordine.
opiparū aūt antiqui dicebāt ma
gnarū opum apparatū. ut opiparū
cōuiuium. a Plauto in pſa. opipa
ræ athenæ dictæ. ꝑ opulentæ &
magnificæ. a quo opipare abun
danter copioſe: hic lecti opipares ſignificant̄ mēſæ magnificæ. ac ꝓcioſæ: ut pote ex citro & ebore cō
fectæ: nā ut inquit Plinius menſis citreis nihil erat ꝓcioſius. olim cethegus menſam citreā permuta
uerat fundi taxatione. Rotundæ erant & orbiculatæ. menſis citreis ꝓcipua dos in uena criſpis: tigri
næ & pantherinæ uocabant̄: mulſi color in his maxime probabatur: de quibus Lucanus. Martialis.
Iuuenalis. Seneca. ſcriptores oēs. harū menſarū pedes ex ebore fiebāt: ob id dixit Plinius. Eodē ebore
numinū ora ſpectari & menſarū pedes: Iuuenalis. Latos niſi ſuſtinet orbes grande ebur. Epigrāmata
rius poeta. Tu libycos indis ſuſpendis dentibus orbes. HIC uitrū fabre ſigillatū. Vitrū aliud flatu
figurat̄. aliud torno terit̄. aliud argēti modo celatur. Sidon officinis quōdā uitreariis nobilis. uſus ui
tri ad potādum argenti metalla & auri pepulit. Ferūt Tyberio principe excogitatū uitri tēperamen
tū. ut flexibile eſſet. & totā officinā eius artificis abolitā. ne æris. Argenti. Auri. Metallis ꝓcia detrahe
rent̄ auctor Plinius lib. xxxvi. græci hyalon uitrū uocāt: Vnde hyalinus color uitreus. Virgilius car
pebāt hyali ſaturo fucata colore: Galienus īpator aſpernatus eſt calices uitreos dicēs nil uitro cōmu
nius. FAbre. Elegāter & ad amuſſim celatū. CRYſtallū īpictū. cryſtallū glaciē eſſe certū ē: Vnde
& nomē græci dedere κρύσταλλος. n. græce glacies. & κρυσταλλώδης glacialis. hic illud ī obſcē
no carmine. Rigetq; dura barba uicta cryſtallo. auctor eſt Xenocrates uas amphorale ex cryſtallo ui
ſum. Poculis cryſtallinis maxima auctoritas: Nero amiſſarū rerū nuncio accepto. duos calices cryſtal
linos in ſuꝑma ira fregit illiſos. Materfamilias olim mercata eſt trullā cryſtallinā ſextertiis centū qui
quagita millibus. īpictū aūt cryſtallū appellat. uel quaſi nō pictū. & ſincerum quale dr̄ aſyntheton. uel
q̄a pigi ſolitū eſt: qd̄ & Plinius refert. ſcribēs ex cryſtallo tingi ſmaragdos aliaſq; trāſlucentes gēmas:
in rigido potu maxime cryſtallina cōmendant̄. cū materia illa ſit caloris īpatiēs. ARgētū alibi cla
rū. argētea ſuppellex. & argētea uaſa in apparatu mēſarū regiarū uſurpant̄: ut pote ꝓcioſiſſima: lances
ex cētenis libris argēti ſup q̄ngētas numero Romæ fuiſſe cōſtat. Cornelius nepos tradit triclinia Ro
mæ argētea fuiſſe: repoſitoriis argētū addi ſua memoria coeptū feneſtella dicit. lectos opuiſſe argen
to totos primus tradit̄ carbilius pollio eques Romanus: qui & aureos fecit. uaſa coquinaria ex argē
to caluus orator fieri quærit̄: anaglypha uocāt uaſa: q̄ in aſperitatē exciſa ſunt: ut Plinius oſtendit in
. xxxiii. de q̄bus epigrāmatiſta: & menſis anaglypta de paternis. Dixit maro cymbiaq; ex auro perfe
cta atq; aſpera ſignis. interꝑtatur Seruius anaglypha ſignificari: in argento autē clariorē colorē eē q̄
in auro. magiſq; diei ſimilē tradit idē Plinius: Ideoq; militaribus ſignis familiariorē quoniā is lōgi
us fulget. græci ἄργυρον argētū uocāt. unde argyraſpides a clypeis argētatis dicti milites Alexādri:
& apollo argyro toxos apud Homerū cognominatus. ab arcu argenteo: & gēma argyrodamas: quā
& androdamanta uocāt: quoniā īpetus hoīum & iracūdias domat. AVrū fulgurās. Quærit Plini
us cur aurū ꝓlatū ſit cæteris metallis. q̄a inq̄t rerū uni nihil igne depit qui imo quo ſepius arſit ꝓficit
ad bonitatē: auriq; expimento ignis eſt: Idq; ipſum obryzum uocāt: quaſi ſincerū: Quod ualde ꝓcio
ſum eſt: Idq; eccleſiaſtici ſcriptores ophir appellāt: ut docet fortunatus: altera cauſa ꝓcii maior in au
ro eſt. qd̄ minimū uſus deterit. ſup cætera nō rubigo ulla eſt nō erugo non aliud ex ipſo quod cōſu
mat bonitatē minuatq; pondus: Meſſala orator ꝑdidit antoniū triū uirū aureis uſum uaſis in oībus
obſcenis deſideriis Ptolomeus olim mille conuiuas totidem aureis poculis ſaginaſſe fert̄: īmutans
uaſa cum ferculis. SVCCInum mire cauatum. Priſci crediderunt ſuccum arboris ſuccinū eſſe: &
nomen argumento eſt: ut auctor eſt Plinius. a germanis appellatur gleſſum: & ob id inſularum una
in ſeptentrionali occeano gleſſaria nominata. Liquidum primo diſtillare indicio ſunt quædam in
tus tranſlucentia ut formicæ. Culices lacertæ. Candidum odoris præſtantiſſimi. fuluo maior aucto
ritas. ſumma laus phalerno: Ita a uini colore dicto. attritu digitorum accepta ui caloris attrahit in ſe
paleas & folia arrida. ut magnes lapis ferrum: Vnde harpaga a rapiendo uocitarunt. Taxatio ſuccini
in deliciis maxima eſt in tantum ut hominis quāuis parua ex ſuccino effigies uiuorum hominum:
Vigentiumq; precia ſuperet. Domitius Nero princeps Capillos uxoris ſuæ popeæ ſuccinos appel
labat. alio nomine electrum appellant a ſole: ex fabula uulgatiſſima. uocant & electrum metallum
ex auri argentique mixtura. Cui auctoritas fuit apud priſcos Homero teſte: qui Menelai regiam

Nūerus cōuiuarū. Septē cōuiuium. opipares Opipari. Opipare Mēſæ citreæ rotūdæ. Pedes menſarū ex ebore. Sidō īclyta officinis uitri Vitrum. flexibile. Hyalon. Hyalius color. Dictum Galieni. Criſtallū a glacie. Calices cryſtallini Neroniani. Trulla. aſyntheton. Lāces cētenariæ ex argēto Triclinia argentea Anaglypha. argyraſpides. argyrotoxos. argyrodamas. androdamas. Cur aurū ꝓcioſius metallis. Obrizū. Ophir. Succinū. Gleſſum Harpax a rapiendo. Succini capilli. Electrū.

electro fulgere tradit: Helena in templo Mineruæ ſacrauit calicem ex electro: mammæ ſuæ mẽſura: iuriſconſultus. ſi quis inquit electrum ex alieno auro argentoq; miſcuerit. Iulius capitolinus auctor ẽ Cornelium Macrum pateram electrinã habuiſſe quæ per conuiuas circunferretur: in cuius meditullio effigies Alexandri expreſſa uiſebatur: quod id circo poſui. quia dicuntur iuuari ĩ omni actu ſuo qui Alexandrum expreſſum uel auro geſtitant uel argento. CAuatum. ſcilicet in pocula electrina. ET lapides. ſignificat uel lapides præcioſos in cõuiuio byrrhenæ fuiſſe excauatos ad pocula. uel calices potorios lapidibus & gẽmis ornatos de qbus Marcialis gẽmarũ ſcythicis ut luceat ignibus aurũ: aſpice quot digitos exuit iſte calix & ſatyrographus: nã uirro ut multi gẽmas ad pocula trãſfert a digitis Plinius quoq; ſic inquit. Turba gẽmaꝝ potamus. & ſmaragdis teximus calices qđ aũt ex lapidibus pocula figurarent docet idẽ Plinius. q tradit uaſa potoria ex onochyte lapide & ex murra eſcaria facta: alioꝝ quoq; lapidũ cõmeminit ex qbus pocula fierẽt qn ẽt. M. T. i uerrinis auctiat trullã ex una gẽma ex cauatã fuiſſe.

Electrũ ex auro & argẽto
patera electrina.
Iuuari geſtãtes effigiẽ Alex.
Gemmati callices

cauatũ: & lapides ut bibas. & qcqd fieri non poteſt: ibi eſt. diribitores pluſculi ſplẽdide amicti. fercula copioſa. ſcitule ſubminiſtrata: pueri calamiſtrati. pulchre inclusiati. gẽmas formatas in pocula uini uetuſti frequẽter offerre. Iam illatis luminibus epularis ſermo percrebruit. iã riſus adfluens. & ioci liberales: & cauillis hinc ide. Tũ iſit ad me Pyrrhena q̃ cõmode uarſaris in noſtra patria. qđ ſciã: tẽplis: & lauacris: & cæteris operibus: lõge cũctas ciuitates antecelius: utẽſiliũ præterea

DIribitores pluſculi. antiq diribitoꝝ appellatiõe ĩtelligi uoluerũt miniſtros diſtributoreſq;: q̃ dictiõe præter Apuleiũ uſi ſunt ammianus Marcelinus & Cicero. ĩ antiqſſimo latio lexico ſcriptũ legit diribitoriũ a diribẽdo. hoc eſt diſtribuẽdo noĩatũ fuiſſe locũ: ĩ quo ſtupẽdia militibus numerarẽt. fortaſſis hic uocabulũ diribitoris: ſup q̃ dictiõe nõ pauca annotauimus ĩ. v. Suetõii cõmẽtario ſic ſcribẽtis: cũ æmiliana ꝑtinatius ardẽt ĩ diribitorio duabus noctibus mãſit. SCItule. decẽter & pulchre: ĩ cõuiuio. n. hoc maxime ſpectat ut fercula nõ tã ſint copioſa: q̃ elegãter & nitide mẽſis ĩportata. illataq;. ubi ſtructores ex arte ſtructoria decẽter ſecẽt altilia & piſces: ſcitus elegãs & pulchre apud priſcos dicit diminutiue ſcitulus apud Plautũ in rudẽte ſunt facie ſcitula. ĩde aduerbia. ſcite. & ſcitule. PVeri calamiſtrati. calamiſtrũ ẽ acus maior: q̃ calefacta torqt capillos. unde calamiſtratus puer. ꝑ criſpulo cirratoq;: & calamiſtrata coma: quã. M. T. ꝓbro dat Gabinio: delicatãꝝ. n. ẽ & molliũ capillos ĩutere calamiſtro: Tales ut inqt ueriſſime Seneca ſuã mallẽ rẽ publicã turbari q̃ comã. M. Varro refert calamiſtrũ parari ob ornatũ qđ calefactũ ĩ cinere capillos ornat: q calamiſtrũ miniſtrabat a cinere cinerarius & ciniflo ẽ appellatus: ciniflonum meminit. Oratius: apud Plautũ ꝓbroſo cõuicio dictũ ẽ. Cinede calamiſtrate. hic miniſtri ſignificant criſpa coma & anularis calamiſtro capillis cõſpicui q̃les ĩ cõuiuiis regũ ẽẽ decet: papinius celebrãs Domitiãi ſaturnalia ita laudat miniſteriũ. ideos totidẽ putes miniſtros. PVLchre ĩcluſiati. hoc ẽ elegãter ueſtiti: legerẽ malo ĩduſiati ẽ ãt ĩcluſũ uel potius ĩduſiũ ueſtimẽtũ corpori adherẽs: q̃ſi ĩtuſiũ. Plautus ĩ epidico ĩduſiatã patagiatã caltulã: aut croculã. quo uerſu ſignificat ueſtis ĩduſiũ & patagiũ de quo ſupra dixius. caltulæ uero noĩe & croculæ demõſtrat ueſtis coloris caltæ & croci ab herba calta cuius color luteus ẽ. caltula dicta de q̃ Virgilius. mollia luteola pingit uaccinia calta. hĩc ab eodẽ Plauto in aulularie dicti ĩduſiarii & caltuarii patagiarii ꝓ cõfectoribus hoꝝ ueſtimẽtoꝝ: q̃uis ĩ plautinis codicibus nõ caltuarii ſcriptũ ſit ſed cerinarii: q̃ſi a colore ceræ noĩati. M. Varro ĩtuſiũ dicere maluit: q̃ induſiũ: qui de ĩdutu ſiue amictu ſcribẽs ſic inquit unũ qđ foris ac palã palla alteꝝ qđ ĩtus a quo ĩtuſium. OFferre. ꝓ offerebãt. ĩfinitiuus ꝓ ĩdicatiuo. quo & hiſtorici. & poetæ utunt. EPVlaris ſermo. ex ꝓſcripto legis cõuiualis opportet cõuiuas. nec loquaces ẽẽ nec mutos. qa eloquẽtia ĩ foro ſilẽtiũ uero ĩ cubiculo ẽẽ debet: ſermo ãt epularis huc eſt: q iter epulas ſerit. & debet ẽẽ iucundus atq; ĩuitabilis & cũ quadã illecebra & uoluptate utilis: dũ ueſcimur tunc tacendũ eſt. ob hoc dixit Gelius interea puer uenerat: & olla deferbuerat. Tempuſq; eſſe ceperat edendi & tacendi. IOci liberales. nõ dicteria omnia & ſcõmata acõmodata ſunt conuiuali hilaritati. ſed ioci minus aſperi & edentatæ beluæ morſus in conuiuio dici & debent & ſolent. apud græcos ledoria & ſcomma nominantur ioci mordatiores. & urbanitas amarulenta. ſapiens ut inquit Macrobius iter menſas & pocula præcipuæ exercet id ſcõmatis genus hoc eſt morſum figuratum: quod urbanitate tegitur. nec ſemper ad amaritudinem pergit: u[illegible]res noſtri iocos dicteria dicebãt Plautus comitus. & Tullius orator iocorum uetuſtate cæteris p[illegible]tiſſe memorantur. Tyro Tullius Cicerõis libertus libros tris de patroni iocis compoſuit: iocum id accipimus ut docet Quintilianus in. vi. quod eſt contrarium ſerio. M. T. in primo de officiis duplex inquit eſt iocandi genus: unum illiberale. petulans: flagitioſum obſcenum: alterum elegãs urbanum. ingenioſum. facetum: illiberali ioco abſtinero. igenuo uti debemus. tũc autem ioco uti licet cũ ſeriis rebus ſatis fecerimus. CAuillus. hĩc ĩde. ex oĩ parte conuiuii cauillatiões reſonabãt. eſt eni cauillus ſiue cauillatio irriſio & iocoſa calũniatio. ut ſupra diximus. TEMplis & lauacris. Cõſimiliter Sidonius apollinaris. Narbonẽ Galliæ ciuitatẽ a delubroꝝ & thermaꝝ magnificentia cõmendat.

Diribitores qui.
Diribitorium.
Scitulo.
Scitus.
Scitulus.
Calamiſtrum.
Calamiſtratus.
Cineratius.
Ciniflo.
Induſiati
Induſiũ.
Caltula.
Crocula.
Caltularii.
Sermo epularis.
Dicteria conuiualia.
Ledoria.
Scoma
Iocus illiberalis & igenuus.
Cauillus

Affatim

POLlemus affatim. copia utēſiliū habūdamus affati aduerbiū ē qđ admodū habūdāter & copioſe ſignificat: ut grāmatici autumāt: cuius dictiōis ſyllaba pria acuit. & ita ꝓbus grāmaticus. & ueteres ꝓnūciabāt. & teſtis ē Gellius. Cōiūgit ſere ſemp cū genitiuo. ut affati lignoꝝ. affati copiaꝝ. affati pecuniæ ē apud eruditos frequētiſſimū: & nos i ſupioribus annotauimus. CERta libertas. laus illa eſt maxia ciuitas i q̄ ſit libertas certa æquaq; tā ciuibus q̄ pegrinis. uult iqt Ariſtoteles li. iiii. politicoꝝ lex popularitatis pares eē diuites & paupes. & utroſq; iuxta æq̄les. popularis. n. libertas ē: & ut idē in. vi. refert ꝓpoſitū popularis Rei. pu. ē libertas: q̄ ut iuriſcōſulti memorāt ieſtiabilis res eſt: de qua plautinus leno ſic. edepol libertas lepida es: priſci feſtiuitatē libertatis colebāt eleuteria q̄ſi dicas liberatoria appellātes: Plautus i perſa baſilice agito eleuteria. OCcioſa. ꝑutior ſenſus ē ſi legas ocioſo. & negocioſo qdē aduenæ hoc ītellectu ocioſis hoibus i hypata eſt certa libertas: negociatoribus uero aduēis: q frequētia gaudent hic uidet eē tā frequēs multitudo: q̄ Romæ conuiſit uel qđ hypatā negociatores quoq; Romāi frequētes colerent.

Popularis libertas.

Libertas inextimabilis.

Eleuteria quid.

pollemus affatim . certa libertas ocioſa . & negocioſa quidem aduenientę Romana frequentia . modeſto uero hoſpiti quies uillatica . omniq; dēiq; prouinciæ uolubtarii ſeceſſus ſumus . Ad hæc ego ſubiiciens : uera memoras : nec uſq̄ gentium magna me liberum : q̄ hic fuiſſe credidi. ſed oppido formido . cæcas & ineuitabiles latebras magicæ diſciplinæ. Nam ne mortuorū quidē ſepulchra tuta dicūtur . ſed & buſti & rogis reliq̄æ quædā. & cadauerū preſegmia : ad exitiabiles uiuētiū fortunas petūtur . Et cātatrices anus in ipſo momento choragii funeris perpeti celeritate: alienam ſepulturā

nihil tamē imuto ex priori lectiōe. cuius ſenſus ſubſiſtit. QVies uillatica. miriſicū optimæ urbis ꝑconiū i q̄ hoſpites & aliēigenæ ea qete & ocio degūt: q̄ i uilla pfruūt: officiū āt pegrini & icolæ ē ut ꝑcipit. M. T. nihil ꝑter ſuū negociū agere. minime i aliēa eē Re. p. curioſum. PRouicia. theſſaliā ſignificat: ubi erat hypata. Magna. lego magis. OPpido. ualde ueteres antigorio dicebāt in eadē ſignificatiōe: ſed uerba q̄ ab ultimis & iā obliteratis ſūt repetita tēporibus ea omittere debēus: ſi Quītiliāo ꝑcipiēti credimus: q ait nihil eē odioſius affectatiōe. EX buſtis & rogis. buſtū ꝓprie ē locus in quo mortuus ē cōbuſtus & ſepultus. dicit buſtū q̄ſi bene uſtū: aliq̄do buſta ſepultura uocāt. Seruius pyras buſta & rogos ita diſcrimiat. pyra iqt ē lignoꝝ cōgeries rogus cū ardere cœpit buſtū uero iā exuſtū uocat quē ordinē ſeruat Virg. dicēs ter circū accēſos decurrere rogos. itē ſemiuſtaq; ſeruāt buſta. Dōatus uero ſic refert i. xi. Eneidos cōmētario. buſta ſūt iqt loca i qbus buſta arſerūt. prio. n. pyra dicūt & rogi poſtea buſta uocitāt ubi arſerūt: apud ſolonē pœna ex lege cōſtituta ē ſiqs buſtū uiolauerit: deiecerit. Buſtū putat appellari. M. T. qđ græci tūbā uocāt: a buſto buſtuarii gladiatores: dicti q ante ſepulchra depugnare ſolebāt. CAdauerū. apud Lucanū ericthō magaꝝ famoſiſſima oſſa ardētia ex mediis rogis rapit. ferales quoq; ueſtes colligit. eadē deſeuit i artus defunctoꝝ: imergitq; māus oculis: gauderq; gelatos effodiſſe orbes: & ſiccæ pallida rodit excremēta māus. ubi annotādū a Lucāo excremēta māus dici: q̄ alii reſegmia uocāt & ꝑſegmia. hoc ē excreſentia purgamēta: q̄ ex unguibus emanulis ſubide reſecāt. magi ut tradit Plin. li. duodetrigeſimo reſegmia unguētū ex pedibus māibuſq; cera ꝑmixta tertiāæ uel q̄rtanæ febri mederi dicūt: idē iubet reſegmia unguīū ad cauernas formicaꝝ abiici eāq;: q̄ pria cœpit trahere correptē ſubnecti collo. & ita diſcuti morbū febris idē Plinius ait magos oia eē ꝑſecutos uſq; ad reſagmia unguiū Plautus in aulularia: qn ipſi pridē torſor unges dēpſerat colligit oia abſtulit ꝓſegmia. ꝓterea Democratus cōmētatus ē. & Apollonius ſcripſit oſſa defunctoꝝ eē efficaciſſima ad quoſdā morbos. arthemō ait caluaria iterfecti aquā fortanā ſiqs ꝓpinet comitialibus morbis mederi: qdā ex eadē caluaria ſuſpēdioſi hoīs catapotia fecerūt cōtra canis rabidi morſus.

Antigerio.

Buſtum.

pyra.

Rogus

Siquis buſtum uiolat.

buſtum tumba.

Buſtuarii

Excremēta.

Reſegmina.

præſegmina.

Catapotia ex caluaria.

CORragii funeris. apparatus funebris. ꝑſitata diligēter & ſolerter ſignificatiōe huiuſce uocabuli animaduerti. choragiū generali uocabulo dici inſtrumentū atq; apparatū. unde choragiū gloriæ in quarto Rhetoricoꝝ ad herennium: choragium ſcenæ apud feſtū. choragium funeris apud Apuleiū pro inſtrumento. ſ. & apparatu fulgentius placiades. nō ſatis ſcienter & recte choragiū accipit ꝓ uirginali funere ſuper quo copioſius in ſecundo Suetonii cōmentario: choragus autem ſignificat perfectus choragii. ꝓ expenſe ſuppeditator choreæ priceps nec nō chori cōuiuiiq; magiſter: ut apud Plautum in perſa ſcribentem. ornamenta ab chorago ſumito. itē in trinūmo ipſa ornamenta ab chorago ſumpſit ſuo periculo: Apuleius in apologia choragium thymelicū appellat intelligi uolens iſtrumentū ſcenicum & hiſtrionicum apparatum. Victruuius in. v. de architectura præcipit porticus poſt ſcenam conſtituendas eſſe: ut cu m imbres repentini ludos interpellauerint habeat populus quo ſe recipiat ex thatro: choragia laxamentū habeāt ad cōparandū uti ſunt porticus pompeianæ. PERpeti: perpetua continua durabili: perpetem. n. ueteres pro ꝑpetuum dixerunt Plautus in amphytrione niſi item unam uerberatus quā perpendi perpetem. ſed hoc in loco legere malim ꝑpeti celeritate: quaſi ueloci & ſtrenua: ſicut a Virgilio dictū' eſt: prepetibus pēnis. itē alibi & prepetis oia pēnæ: qđ uocabulum augurale eſt: ut higinus tradit: prepetes. n. uocantur aues: quæ uolatu futura prædicunt: q̄

Choragium quid

Choragus.

perpetē ꝑpetuum.

prepetes aues.

ſi ſupiora petētes:q̃ oĩa ſint boni augurii.ut docet Seru.Ideo dixit Maro.ꝓpetibus pennis ꝓ fœlicibus. higinus ait ꝓpetes aues ab auguribus appellari:q̃ aut oportūe ꝓuolāt.aut idoneas ſedes capiūt. Locos quoq; ꝓpetes.q̃ idōei fœlicesq; ſint augures appellāt.Et ennius ĩ annalibus.dixit ꝓpetibus hilares ſeſe pulchrisq; locis dāt.Itē brūdusiū pulchro ꝑcīctū ꝓpete portu:Trimatius poeta uictoriā uolucrē ꝓpetē appellauit hoc uerſu.dū dat uincēti ꝓpes uictoria palmā:Diſcrepāt a ꝓpetibus auibus īferæ aues:auctore Nigidio ſibulo.ex quo ē cōiectatio.ut Auligelli uerbis utar ꝓpetes appellatas:q̃ altius ſublimiusq; uolitēt.Homerus ꝓpetes alites appellat τυπυ πτερυγοσ.i.īgētibus alis patulas atque porrectas.

Prepetes loci.
Prepes uictoria.
Inferæ aues.

anteuortunt. His meis addit alius.imo uero iſtic nec uiuētibus quidem ullis parcitur. & neſcio quis ſimile paſſus ore undiq; omnifariā deformato:truncatus eſt. Inter hæc. conuiuiū totū in licēcioſis cachinnis effunditur.omniumq; ora et obtutus:in unū quēpiā angulo ſecubantem conferunt.qui cōctorum obſtinatione cōfuſus:indigna murmurabundus: cum uellet exurgere.Immo mi Telephorō Byrrhena inq̃t.et ſubſiſte pauliſper. et moræ tuæ urbanitatis fabulā illam tuā remetire. ut et filius meus iſte Lucius lepidi ſermonis tui ꝑfruatur comitate.At ille:tu q̃dē domīa ait ĩ officio manes ſanctæ tuæ bonitatis.ſed ferēda nō ē quorūdā īſolētia.ſic ille cōmotus.Sed iſtāti Birrhene q̃ cū adiuratione ſuæ ſalutis:īgratis cogebat effari.ꝑfecit ut uellet.Ac ſic aggeratis in cumulū ſtragulis. et effultis ĩ cubitum ſuberectuſq; ĩ torū:porrigit dexterā:et īſtar oratorꝫ cōformat articulū duobuſq; īfimis conſulis digitis: cæteros eminus porrigēs:et īfeſto pollice clemēter ſubrigēs

ANteuortūt.Sēſus ē. Aniculæ magia pollētes celeritate q̃dā ꝑnicīſſima.dū apparatus funebris inſtruit.dū neceſſaria ad funerādū ꝑparātur:ꝑripiūt anticipātq; alienā ſepulturā. ISti.c.Hypatæ.& ĩ tota Theſſalia. NEſcio quis.De ignoto hoie.& ignobili ſic loq cōſueuimus.Plautus certe.n.hic neſcio q̃s loquit.M.Tullius.In Orationibus.Neſcio q̃s iſte ligus additamētū inimicoꝝ meoꝝ. Omnifariā.Ex omni parte. aduerbiū eſt omnifariæ diſciplinæ dicunt omnis generis. ſicut & multifariæ:multifariā dixerunt Antiqui. q̃d uidelicet ĩ multis locis fari poterat. DEformato.Dehōeſtato deuenuſtato.deculpato.alias formato figuratoq; : deformare enī mōē polluere & dedecorare:alias per formas deſignare:ut apud Vitruuiū oppido q̃ frequēter ĩ hac ſignificatiōe.Cicero in.iii.de Oratore deformatā Rem.Publicā dixit.Virgilius horrida uultū: Deformat macies. LIcentioſis cachinnis.Solutiore riſu.& ſonātiore. OBtutus.Oculi. SEcubātē.Seorſum.ſeiūctimq; cubantē.Id enim ſignificat ſecubare: Amatores ſecubāt.hoc eſt ſeiūctim diſſeparatiq; dormiunt cā religiōis.& caſtitatis.Ouidius:ſecubat in uacuo ſola puella toro.Liuius:Nolle cā mirari q̃ ꝑ aliquot noctes ſucubuiſſet. OBſtinatione.Ideſt aſpectu obfirmato & īmobili. INdigna murmurabundus.ob indignationē murmurās.Archaiſmos ē.murmurabūdus autē ut alibi docuimus:nō tā dicit murmurāti ſimilis q̃ īmodice & intemperāter murmurās.ſicuti noīa ībundus deſinētia fere ſemper demōſtrant largā copiā & fluentē & quaſi habundantiā rei unde īclinant. SVBſiſte pauliſper.Cū telephron uellet exurgere merito dixit matrona byrrhena ſubſiſte.hoc eſt cohibe te & cōtine. REmetire.Renarra.repete.Tranſlatio ab his:q̃ pondere & mēſura metiri ſolemus ac remetiri.dixit Virgilius pelagoq; remēſo improuiſi aderūt. FIlius meus.Nomē Amoris & affectus. LVcius.Apuleiū intelligit. SIC ille cōmotus.ſic telephron dixit īdignatione ꝑcitus & bile cōmotus: Ingratis.Nō ultro & nolentē.& quaſi reluctantē adegit ut fabularetur.ultronea ut inq̃t donatus:grata ſunt ingrata quæ ab inimicis fiunt ac recuſantibus.Ingratus dicit īuitus & coactus ut apud Terentiū.In eunucho.opus faciā ut defatiger.uſq; ingratus ut dormiā. EFfultis in cubitū.Mos eſt ſermocinaturi in cōuiuio ut ſe ſe cōponat ad dicendū:ut aggerem q̃ſi quēdā faciat ex ueſte ſtragula & mēſali.Cubitūq; effulciat:ſicut apud poetā.Eneas medio ſtās aggere fat. Cōformat articulū. Manus oratoris:ſiue quibus ut inquit ueriſſime Quītilianus trunca ē actio ac debilis:ī numeros motus habēt:ipm uerboꝝ copiā ꝑſequētes.īmo ut ita dicā ipſæ in oratore māus locunt:cuius geſtus ille maxie cōmunis eſt:quo medius digitus ĩ pollicē contrahit explicitis tribus.duo quoq; medii digiti ſub pollicē ueniūt:& ē hic adhuc priore geſtu inſtātior pricipio & narratiōi accōmodatus:iterdū tres cōtracti pollice ꝑmunt.digituſq; ille index noiatur q eſt pollici ꝓximus:q ĩ exprobādo & īdicādo unde & nomē ē.potiſſimū ualet.explicari ſolet.quo uſum optime craſſum Cicero dicit.nūc Lucius noſter ait ita cōformatā oratoris manū:ut duo digiti īſimi.minimus.ſ.& minio ꝓximus Clauderēt Cæteris diſcapedinatis & exporrectis.nā talis quoq; geſtus dicturo cōuēit. INfeſto pollice.Erecto & q̃ſi minātē:pollet.n.plurimū ĩ tota manu pullex:unde & nomen:ab eo q̃ polleat accepit:apud græcos etiā αντιχειρ uocat q̃ſi manus altera:ꝑciſis pollicibus a malitia remouent:ut īutiles:hic apud Rhetoricos oratores famigerata ē illa achronos ideſt ſine colore cōtrouerſia.decem millites:belli tpe pollice ſibi.

Neſcio quis.
Oīſariæ diſciplīæ
Multifariam.
Defor matus.
Defor mare.
Secubare
Archaiſmos.
Murmurabūdus.
Ingratus
Ceſtus oratorius.
Index digitus ĩ exprobādo
Pollex uſ
Precidere
Pollices.
Achromos.

amputauerunt ne militare poſſent:rei ſunt leſæ rei.publicæ.ſcribit Amiãus Marcellinus q nemo [illegible]
Murcus qui. gallis pollicẽ ſibi pcipit unq munus martiũ primeſcẽs.hos iocula riter murcos appellant: qſi ignauos
ut opinor & deſides.nãq & priſci murceã deã uocauerũt:quæ faceret hominẽ.ut ait Põponius & nar
Murcea dea. rat Auguſtinus murcidũ ideſt nimis deſidioſum.olim ut apud iſtoricos ſcriptũ legimus athenıẽſes
pollices præcidi iuſſerũt eginetis.ut rei nauticæ inhabiles redderentur:claſſe enim ualebant. INſit.
Murcidus. Modo incipit.modo loquitur ſignificat.Virgi.inſit eo dicẽte:Deũ domus alta ſileſcit.Item & uetulus
dicto parẽs ita farier iſit.apud Pla
Inſit. utũ In rudẽte.iſit lenoni ſuadere.
Miletos. Mileto.Ciuitas ẽ ioniæ caput.
lelegeis antea & anactoria nomi
nata.ſuper octoginta urbium ge
nitrix.ex mileto fuerunt thales.
unus de ſeptem ſapiẽtibus:& ana
ximander.& anaximenes.Item
Echateus hiſtoricus:& Eſchines
Prouerbia. orator.puerbiũ eſt apud Ariſto
phanem & græcos de mileſiis πο
De Mileſiis. τε αλκιμοι μιλησιοι olim for
tes fuere mileſii:cum amplius nõ

infit Telephrõ.pupillus ego mileto profectus ad ſpe
ctaculũ olympicũ:cũ hæc etiã loca prouincie famige
rabilis adire cuperem: peragrata cuncta Theſſalia:fu
ſcis auibus lariſſã aceſſi.ac dũ ſingula perrãs: tenuato
admodũ uiatico:pauptati meæ fomẽta conqro:cõſpi
cor medio foro procerũ quẽdã ſenem.iſiſtebat lapidẽ:
claraq: uoce predicabat.Si q mortuũ ſeruare uellet.de
precio liceret.& ad quẽpiã prætereũtiũ Quid hoc iq

οικοι μιλησια. eſſent:ut pote luxu emolliti eneruatiq: Altera quoq paroemia celebrat οικοι μιλησια ideſt domi
mileſia de his:qui delitias intempeſtiuiter:neq ubi conuenit obſtentant:nam cum Ariſtagorias mi
leſius lacedemonem ueniſſet rogans ferre ſuppetias ionibus bello perſarum preſſis:concionabatur
indutus ueſte delicata & præcioſa.Tunc unus ex laconibus ephoris ad illum uerſus dixit οικοι τα μι
λησια hoceſt.Domi delitiæ mileſiæ uſurpandæ ſunt:non apud nos:quando uidelicet cupitis impe
trare auxilium:non enim cõuenit calamitoſis delicatus apparatus. AD ſpectaculum olympicum.
Olympiacis ludis apud ſcriptores fere omni nihil celebratius:de quibus copioſe apud ſuetonium: p
Famigerabilis. ſcripſi.Ideoq in præſentia ſuperſedendum. Famigerabilis.Clarus & inclytus.hoc uocabulo ſigni
ficatus ſicut & famigeratus:famigeratores uero dicuntur hi.qui famam rumuſculoſq diſſeminant
Famigeratus. ac circunferunt:uanidici & mendaci loqui.quos ſenex Plautinus in Trinummo malo & damno di
gnos cenſet. Fuſcis auibus.malo augurio.& improſpero:fuſcæ enim aues nigriq coloris omino
Famigerator. ſæ fere ſunt:& inſortunium protendunt;ſicut a contrario.candidæ aues accipiuntur pro bonis.& fœ
licitatem prædicunt.In hanc ſententiam Oratius.Mala ſoluta nauis exit alite.dixit pro iſœlici:& di
Fuſcæ aues in auſpicate ro augurio.Cornix.cornus.bubo.nigro colore & fuſco inter auſpicatas aues numerantur a Plinio.In
.x.Naturalis hiſtoriæ. LAriſſam.Ciuitatem Theſſaliæ clariſſimam.Vnde Achilles lariſſeus.dictus
eſt.& lariſſa argiuorum arx.Cyclopum opus.qui gaſterocheres:ideſt uentrimani appellantur:ut an
Lariſſa penſilis. te diximus.Lariſſa quoq oſſæ locus eſt penſilis nominata:eſt & alia in creta:fuit & lariſſa in aſia iux
xa cymam:in agro quoq attico lariſſa & trallibus uicus nomine lariſſa. Inſiſtebant lapidem: præ
conem fuiſſe ſignificat:ſiquidem ex more priſco ſolebant præcones ex lapide facere præconium.ubi
de lapide emptiis quid. mancipia quoq uenalia præconis uoce uenalia proclamabantur.ob id ſeruos de lapide emptos dici
reperies.Plautus in bacchidibus.o ſtulte ſtulte neſcis nunc uendi te.atq in'eo ipſo adſtas lapide.ubi
præco prædicat.M.Tullius in oratione contra Piſonem tranſlatione decenti tribunos de lapide em
Locus columellæ. ptos eſſe ait:quia ut interpræta tur Aſconius pedianus mercede id faciebant: De hoc genere ſeruo
rum.qui de lapide empti ſunt intelligi uoluit Columella his uerbis:quæ ex libro quarto agricola
tionis ſubiecimus:non tamen excedunt ſeptem iugera unius operam uinitoris quem uulgus quidẽ
parui æris uel de lapide noxium poſſe comparari putat:hic de lapide nexius.haud dubie ſignificatur
uenalis de lapide emptus:corrector columellæ uir alioquin eruditus: quem nominari in hac parte
inqua reprenditur.inhumanum eſt.In antamentis quæ in ſcriptores agricolationis annotauit.de la
pide noxium interpræta tur de capitolino lapide deiectum.errore non dubio.cum ut alia omittam
emi non poſſitis qui ob noxam de ſaxo tarpeio ad mortem præcipitatus ſit. Non inficior de ſaxo
tarpeio ſolitos deiici ob atrox delictum ſontes.ut olim.T.Manlius.& alii.ſed ad ſententiã Columel
læ hoc adeo non pertinet.ut ſit penitus contrarium. DE precio liceretur. Indicaret: precium face
ret quantum ſibi dari uellet.qui mortui cadauer ſeſe ſeruaturum eſſe promitteret.hoc enim præco
nium illic fieri ſolebat ad defendendas ſcilicet magarum præſtigias quæ mortuis irrepentes ſub ha
Liceri. bitu beſtiolarum corpora demorſicabant:& fruſta amputantes ſubducebantur.liceri autem pprie
Ne licitatorem uenditor eſt præcium deferre pro re emenda.ut ſibi potius q̃ alteri uenalia addicantur.Vlpianus ſi res eius ue
nierit.& exſtat qui plus liceatur.An in integrũ ppter lucrũ reſtituendũ ſit pceptũ eſt.M.Tullii in of
ficiis.ne licitatorem uenditor.nec contra ſe qui liceatur emptor apponat.Apud curtium Alexander
in epiſtola ad Darium impia inquit bella ſuſcipitis & cum habeatis arma licitamini hoſtium capita.
hoceſt precium offertis pro capite meo.darius enim perſarum rex pro capite Alexandri mille talen
ta percuſſori daturum ſeſe promiſerat.Plautus in ſticho iocos ridiculos uendo age licemini.

COMperior. Pleraq; uerba utroq; mō faciēdi.ſ.& paciēdi apud priſcos efferebant: ut luxuriatus luxuriat fluctuatus fluctuat aſſentior aſſentio.cōperior cōperio.auctor Quin.i.ix. OPpido puer. Valde puer & puerilitatis iſcita ꝓditus. Talia merito dicunt ad ignarꝫ Theſſalici moris. SAgæ. Incātatrices.& ſciētes artis magicæ ſup qua dictiōe in.i.cōmētario ſatis ac ſup. DIC ſodes. Dictio comica ē. & ut auctor ē Mar. Tul. in oratore ex copularis uerbis coagmētata dicit.n.ſodes ꝑ ſi audes.ſicut ſis ꝑ ſi uis. CVſtodela feralis. Mortui cuſtodia diminutiuū eſt: Cui cōſimilia ſunt fugela. Catela. Axela. Mandatela: Vmbela.& huiuſmōi alia.de qbus Priſciāus in.iii. FEralis. Ad mortuos ptinens: faralia dixerūt dis manibus ſacrata feſta.

Luxuria/tus · Luxuriat · ſodes. · cuſtode/la fugela. · feralia.

cōperior: hiccine mortui ſolēt aufugere: Tace reſpondit ille. Nā oppido puer.& ſatis pegrinus es: meritoq; ignoras theſſaliæ te conſiſtere. ubi ſagæ mulieres ora mortuorꝫ paſſim demorſicāt.eaq; ſunt illis artis magicæ ſuplemēta. Cōtra ego:& q̄ tu iquā: dic ſodes cuſtodela iſta feralis: Iā primū reſpondit ille: perpetem noctē eximie uigilādū eſt.exertis & icōuerſis oculis: ſemper in cadauer itentis.nec acies uſquā deuertēda. imo ne obliquāda quidē.quippe cum deterime uerſipelles in quoduis animal ore cōuerſo latēter obrepant.ut ipſos ēt oculos ſolis & iuſticiæ facile fruſtrentur. Nā & aues & rurſum canes:& mures.imo uero etiā muſcas iduunt. Tūc diris cātaminibus ſomno cuſtodes obruūt nec quiſq̄ definire poterit: quantas latebras neqſſimæ mulieres pro libidine ſua cōminiſcuntur.nec tamē huius tam exitiabilis operæ merces amplior q̄ quaterni uel ſeni ferme offerunt aurei. Ehem & quod pene prætericram: ſiqui non integrum corpus mane reſtituerit: quicquid inde decerptum diminutumque fuerit: id omne de facie ſua deſectum ſarcire compellit. His cognitis animum meū cōmaſculo.& illico accedens preconē. Clamare inq̄ iam deſine. adeſt cuſtos paratus. cedo præmiū. Mille inquit numi deponētur tibi. Sed heus iuuenis caue diligēter: principū ciuitatis huius filii

PER petā noctē. Nocte ꝑpetua & integra: perperē.n.ut ſupra diximus ꝑpetuū dici uoluerūt. EXertis oculis. Vigilātibus.& incōuenientibus: ſicut.n.exertū dicit qd denudatum ē. Ita exertus oculus elegāter appellatur aptus.& uigilātalis eni denudatus intectuſq; eſt.

ACies.ſ.oculorꝫ. VERſipelles. Magas ſiue ſagas.itelligit: q potētia magica tráſfigurātur: i uarias effigies Animaliū. Verſipelles .n.dicti ſunt quolibet genere ſe ſe cōmutātes: Plautus i Amphitrione. Verſipellē ſe ſe facit quādo lubet. Plinius ex opinione fabuloſa. homines tradit in lupos uerti rurſuſq; reſtitui ſibi dicit: inde factū eſſe ut i maledictis uerſipelles habeant. OCVLOS ſolis & iuſtitiæ. Nihil ſole oculatius eſt. quippe qui oīa intuens.oīa ēt exaudiēs eſſe dicitur ab Homero & Plinio. Ambroſus in examero ſolē eē ait mūdi oculū: iucūditatē diei. Celi pulchritudinem A græcis dicitur πάντ ἐφορῶν.i.oīa uidēs.oſiris q ē ſol iterpretatur multioculus: ut Diodorus & Euſebius ꝓdidere: Iuſtitia quoq; oculatiſſima eē fingitur.oculo uegetiſſimo: acie pſpicaci.& cūcta pſpiciente: quā chryſippus fieri ſolitā eſſe ꝓdidit aſpectu formidabili luminibus oculorꝫ acribus.neq; humilis neq; atrocis.ſed reuerēde cuiuſdā triſticiæ dignitate. Plato uolumīe de legibus nono iuſtitiā oium ſpeculatricē atq; uindicē appellat:& ita dici a priſcis ſacerdotibus tradit. Lucius noſter idē in.iii.iunctim ponit. Solis & iuſtitiæ teſtatus oculū qd āt qdā dicūt de oculo iuſtitiæ mētionē fieri a diodoro & iter ſacras egyptiorꝫ litteras referri. id haud utiq; uerꝫ ē.&.n. Diodo.i.iii.bibliothecæ diſſerēs de litteris hieroglyphicis ait i illis oculū hois ſcribi q ſignificat iuſtitiæ ſeruatorē.& totius corpis cuſtodē: nulla facta mētiōe de oculo iuſtitiæ: lege & pēſita diligēter uerba Diodori: aptiſſime cognoſces ita eē & ſignificare uti nos docuimus. MVſcas iduūt. In muſcas & aues tráſfigurant: iduere āt ē in auē tráſformari. a Virgilio dictū ē induit mucronē ꝑ mucrone cōfodit. PEne ꝑterierā. Sic Plinius.ꝑſens ꝑterii qd minime ꝑtercūdū fuit. CORpus. Defuncti.qd cuſtodiendū recepit. MAne. Hora matutina. SARcire cōpellit. Tāq̄ talionis penæ ſubiiciatur.quæ oculum pro oculo. Dentē ꝑ dente.membrū ꝑ membro repoſcit. COMmaſculo. Roboro.firmo.& maſcula quadā uirilitate te perfulcio: nā quæ maſcula ſunt.ualētiora ſunt & robuſtiora. Vnde maſculum pro forti & uehementi uſurpat Antiquitas.& teſtatur Nonius: Arboribus imo potius omnibus quæ terra gignit herbiſq; etiam utrūq; ſexum eſſe diligentiſſimi ſcriptores tradunt: Mareſq; in omni genere fortiores eē ꝑterq̄ i pātheris & urſis. Maſculeſcere uerbū Plinianū eſt. ꝑ eo quod eſt maſculinū fieri maſculera quoq; in uineis dicta cū palmites induruerūt per pedamenta propagati. ADEST cuſtos paratus.i.ego adſum: nā de nobis ut auctor eſt Quītilianus loqmur. tāq de aliis: ut dicit Seruius negat Tullius.pro eo quod eſt ego Seruius dico.ego Tullius nego. CEdo. Dic.da premiū: Verbū comicū:& apud Plautū frequētiſſimū. CLAmare deſine. Tā diu clamat.

exertum · uerſipelles in maledictis. · ſol oīa intuens. · oſiris multioculus. · oculus iuſtitiæ. · iuſtitia ſpeculatrix · perpenſa diodori uerba. · induit mucronem. · commaſculare. · fortiores mares fenis. · maſculeſcere. · maſculeta.

præco in re aut uẽdenda aut locãda:q̃ diu non adeſt emptor.uel cõductor.quo parato clamare deſi/
ſtit. CAdauer a malis harpis.Præcipit ꝓco cadauer illud primarii iuuenis ſolerter cuſtodiendum
Harpyæ. eſſe a neqſſimis mulieribus:q̃s ſcite appellat malas harpyas quoniã inſtar harpyaꝶ rapiebãt & raptu
imũdo furtiuoq; cũcta phophanabãt:harpyas iouis canes dictas eẽ tradũt:quas appolonius duas eſ/
ſe dixit.alii tres:quas poeta iclytus luculẽtis uerſibus ita deſcribit:Virginei uolucrum uultus fœdiſſi
ma uentris proluuies.Vncæq; manus & pallida ſemper ora fame.ab ἁρπάζω quod eſt rapio harpyas

cadauer amalis harpys probe cuſtodias: Ineptias inq̃
mihi narras.& nugas meras.uides hominem ferreum
& inſomnem certe perſpicaciorem ipſo lynceo:uel ar/
go & oculeum totum. Vix finieram.& illico me pro/
duxit ad domum quampiam.cuius ipſis foribus obſe
ptis:per quandam breuem poſticulam intro uocat me
& conclaue quoddã obſeratis liminibus. umbroſum
demonſtrat cubiculum.matronam flebilem fuſca ue/
ſte contectam: quam propter adſiſtens:Hic ĩquit au/
ctoratus ad cuſtodiã mariti tui fidenter acceſſit.At illa

nominari autumant: quas quidã
neptuni filias eſſe prodiderũt: qa
fere ꝓdigiorum omnium pater
eſt.Alii dicunt harpyas filias thau
mantis & electræ.Nomĩe harpya
rum rapaces furtifici Auari ſigni/
Inſom/ ficantur. HOminem ferreum.
niã. Semetipſum telephron ſignat. q
loquẽdi modus eſt uſitatiſſimus.
IN ſomnẽ.ꝑuigilẽ ac ſine ſom/
no.Inſomnia dicitur uigillia:& in
ſomnis uigil.Vnde apud Virgiliũ
grãmatici ita legunt.Anna ſoror:
quæ me ſuſpenſam inſomnia ter
ret:ut inſomnia generis fœmini/
ni.& numeri ſingularis uigiliã ſignificet.Ipſo lynceo. Valerius Flaccus.in primo Argonauticon lyn/
ceum memorat in catalogo argo nautarum:quem dicit fuiſſe oculatiſſimũ perſpicaciſſimũq; mor/
talium.his uerſibus.fluctibus & mediis terras dabit ille magiſtro & dabit Aſtra rati cũq; ethera lupi
Lynceus ter umbra ꝑdiderit ſolus trãſibit nubila lynceus autumat Plinius.fabulam cernendi lynceo inde or/
oculatiſſi tã.q; nouiſſimam primãq; lunam in ariete primus eadem die cõſpexerit.qđ nullo alio in ſigno cõtin
mus. git.de lynceo ſic ſcribit Hieronymus cõtra Iohãnẽ origeniſtã.Lynceus ut fabulæ ferũt uidebat tran/
ſparietẽ.hinc prouerbialiter lynceus pro oculatiſſimo.& acutiſſimi uiſus uſurpatur.M.Tullius quis
eſt tã lynceus.qui in tãtis tenebris nihil offendat:Oratius.nõ oculo poſſis quantũ contẽdere linceus
Item ne corporis optima lynceis contemplere oculis:quidam oculos lynceos a lyncibus: quæ clariſ/
argus. ſimæ oĩum q̃drupedũ cernũt falſo deducũt. ARgo.Argũ totũ ſtellatum oculeumq; fuiſſe nullus
oculeus. ignorat:qui uel illud naſonis notiſſimũ:legerit:Centum luminibus cinctũ caput argus hẽbat. huic
cuſtodi ionis uigilãtiſſimo Mercurius falcato enſe caput amputauit:Cuius oculos excepit iuno eoſq;
collocans in pẽnis pauonis caudã gẽmis ſtellãtibus implet:hinc argiphõtes poetis dictus Mercurius
argiphõ/ quaſi argi perẽptor:myſtice autẽ argus eſt celũ ſtellaꝶ luce diſtinctũ.quibus ineſſe quædã ſpecies cele
tes. ſtiũ uidetur oculorũ.Celũ autem argum uocari placuit a cãdore & uelocitate.hic ergo ambitus celi
argus ſtellaꝶ luminibus ornatus exiſtimatur enectus eſſe a Mercurio:quia ſol qui & Mercurius eſt diurno
celum. tẽpore obſcurãdo ſidera ueluti enecat ui luminis ſui cõſpectũ eoꝶ auferẽdo mortalibus. ILlico.Sta
Poſticu/ tim. OBSEptis.Occluſis.obfirmatiſq;. POſticulã.Hoc ẽ per poſtes a tergo relictos. & Poſterio/
lum. rẽ domus partẽ:quod & poſticũ dicitur.Diminutiue poſticulũ.Plautus in trinũmo.poſticulũ hoc re
Poſtica. cepit cũ edes uẽdidit:Seruius grãmaticus ait poſticã fœminini generis a poſtico defferre. eo q; poſti/
antica. ca uerbũ augurale ſit & ad augures tãtũ pertinet.Quæ ĩ celo deſignatur:de qua.M.Varro tẽpli ĩ celo
Pſeudo/ quattuor partes dicunt.Siniſtra ab oriẽte.Dextra ab occaſu antica ad meridiẽ.poſtica ad ſeptẽtrionẽ
thyron. annotauimus in Trãquilli commẽtariis pſeudothyron perq̃ elegãter & ſcite pro poſtico uſurpari ab
cõclaue. amiano marcellino.M.Tullio.Paulo oroſio.aliiſq; ſcriptoribus luculẽtis. CONclaue quoddã.Cõ/
amiculũ clauia dicunt loca:quæ una claue claudũtur.Cõclauata quoq; dicebãtur apud ueteres:quæ ſub eadẽ
nigellũ. erãt claue.Marcialis.in oĩbus uacerra quod cõclauibus. FVſca ueſte.Nigra ueſtimẽta lugentibus ac
anthraci/ comodata ſunt.a Varrone amiculum nigellum dicitur ueſtitus lugubris:priſci antracinum nigrum
nus. dici uoluerunt:antrhax enim græce carbo appellatur:unde antracina lucentiũ ueſtis. illud notabile
mulieres quod tradit Plutarchus in ꝓplematis:mulieres ſcilicet in luctu albis ueſtibus indui ſolitas.ut quẽad
in luctu modũ motui corpus albis ueſtibus uelabat:Idẽ & ꝓpiquos factitare uoluerũt.Alba autẽ ueſte idcir/
albatæ. co cadauer exornabãt:qa ſolus albor color ſincerus ac purus minimeq; ĩquinatus ẽ.& ob id mortuis
alba ue/ aptiſſimus.De nigris ãt ueſtibus nõ minus q̃ purpureis illud dici merito poteſt.Doloſæ ueſtes. dolo
ſtis defũ/ ſi colores. PROpter.Prope iuxta ut.Virgilius.ꝓpter aquæ riuũ. AVctoratus.Ideſt auctoramẽto
cto con/ obligatus.& mercede cõductus & ꝓcio emptus ad cuſtodiẽdũ cadauer.Interpres oratiãus illud ex ſer
gruens. monibus auctoratus eas haud quaq̃ ĩſcire ĩterpraetat.tali interꝓtamẽto:adictus cõdemnatus: qui ſe
uẽdũt ludo auctorati uocãt.In tertio Suetõii cõmẽtario nõ paꝶ multa pſcripſi ſup auctoramẽto. &
auctoratis gladiatoribus.porphyrion ſignans gladiatorẽ inquit auctorabitur ĩ ludũ:illud adde qđ
auctora/ auctorãdi poteſtatẽ hoc ẽ uouẽdi cõſecrãdiq; niſi patres nõ habebãt.ẽ enĩ auctorare obligare.auctora
tus. tus obligatus.quod nomen maximæ ad gladiatores refertur:qui auctoramento.& mercedis obliga

tione ad dicuntur mancipanturq; gladiaturæ:& ꝓprie auctorati ad periculū cōducunt̃. cōtra exauctorati dicunt̃ milites q̄ſi exobligati ſolutiq; a militari cōſecratione obligatiōeq;:qđ iterdū p ignominiā:cōtingit:ut legiones exauctorent̃ ab iperatore:nō nunq̄ citra ignominiā. Plinius in.xiiii. Vindemitorē auctoratū decēter dixit mercede cōductū.& ſublimitate uitis piclitantē. Itē.xxxvi. populū Romanū decēter auctoratū appellat.in ſpectaculis periclitātē inſtar gladiatoꝶ.qui auctorati.i.cōducti ſunt admortē:de auctoramēto mētio eſt apud Senecā.M.Tulliū.& Suetoniū.i hāc ferme ſniam.

crinibus antepēdulis hincinde dimotis : etiā ī merore: Luculentā proferēs faciē:meque reſpectans. Vide oro inqt q̄ expergite munus obeas. Sine cura ſis inquā modo corollariū idoneū cōparas. quo placito ocius ſurrexit.& ad illud me cubiculū inducit. ibi corpus ſplēdētibus linteis coopertū:introductis quibuſdā ſeptē teſtibus:manu reuelat.& diutine uiſu præfleto : obteſtata fidē preſētiū.ſingula demōſtrat anxie. Vba cōcepta de īduſtria quodā tabulis prænotantē. Ecce īquit naſus integer.īcolumes oculi.ſalue aures. illibatæ labiæ.

Liuius i.xxxvii. Eo uero pignore uelut auctoratū ſibi proditorē ratus ē:Pōponius poeta Bononiēſis ſcriptor Attellanaꝶ: fabulam ſcripſit cui titulus eſt auctoratus: Cuius teſtimonia grāmatici idētidē aduocāt:Quintilianus quoque ſenior in declamationibus.unā cōdidit:q̄ īſcribitur auctoratus.ubi hoc legimus. illū maiores ꝓhibuerūt theatro:q uilitate.qui gula ſe auctoraſſet. CRInibus antepēdulis. Caproneas dici uoluerunt ueteres capillos. q ante frontē ſunt.quaſi a capite pronos:qui alio noīe antiæ noīantur.quos in ꝑſentia Apuleius antepēdulos uocat:quos alibi anteuētulos dixit.& ꝓpendulos. In floridis iā primū inqt crines eius ꝓmulſis antiis.ꝓmulſis capronei anteuentuli & ꝓpenduli. ETIAM in mœrore luculentā. Mira profecto & exuperātiſſima eē credit̃ formoſitas illa:q̄ etiā in mœrore & egritudine luculenta conſpicit̃. Quam expergite munus obeas : Vt uigilāter officiū iniunctū peragas.obire munus eſt officiū facere. Nāq; hac ꝓpoſitione ob. Antiq uſi ſunt pro ad.ut obos.ad os.ob moueto ꝓ admoueto.occenſos dixit ennius ꝓ accēſos.& i iphigenia. Acherontē obibo inqt pro adibo. Itē ob Romā dixit pro ad Romā.illo uerſu.ob Romā noctu legiones ducere cœpit.obire diē ſignificat mori.quaſi ire ad diē fato deſtinatū.apud Suetoniū &.M. Tullium obire diē ſignificat adire diē.& in tēpore eē ad munus obeundū die ꝑſtituto. MODO corollariū. Sēſus.eſt oēm curā exue & ſollicitudinē miſſam facito.o matrona.mō mihi ꝑpares aliquod q̄ſi auctariū & munuſculum.ꝑter legitimā cōſtitutāq; mercedulā.nā corollariū dixerunt antiqui id qđ additū foret legitimo ꝓmio ac mercedi ꝑterq̄ quod debitū:uocabulū corollis ductū.qđ hæ cum placuerunt actores in ſæna dari ſolitæ:auctor.M.Varro ſcribit Suetōius quod auguſtus corollaria. ꝓmia ī n alienis quoq; muneribus ac ludis & crebra & grādia de ſuo offerrebat.ſuper quo loco pauca q̄dā annotauimus. Apud ſcriptores idoneos corollarii mētio fit in hoc ſignificatu.ut accipiatur ꝓ quodā additamento & re tenuiſſima.cū corollæ:quæ & ipſæ corollaria noīantur.minimi ob gracilitatē ꝓcii dari ſoleant hiſtriōibus.de qbus Plinius hæc in.xxi.paulatim & Romæ & ſubrepſit appellatio corollis iter initia ꝓpter gracilitatē nominatis.mox & corollariis. Itē in.ix. Corollariū ꝓ re minimi ꝓcii uſurpauit.ſicut.M.Tullius corollariū nūmoꝶ dixit in uerrinis:q̄ſi ut ita dicā ꝓ acceſſorio atq; appendicula infra Apuleius feſtiuiter appellat puerile corollariū.ꝓpoſteꝶ cōcubitū:Plinius neoteros operæ theatralis corollaria poſuit pro mercedula & ꝓmio laboris theatrici. SPLENdētibus linteis. Supra diximus q̄ color albus ob ſinceritatē puritatēq; defunctis eſt accōmodatiſſimus:uelamenta quoq; linea non modo indutui & amictui & ſanctiſſimis ægyptioꝶ ſacerdotibus: ſed optui quoq; in rebus ſacris uſurpant̃:ī euāgelio ſcriptū legimus corpus domini ſindone idutū fuiſſe: quo uocabulo ſignificat̃ lineū uelamētū. SEPTEM teſtibus. Alluſit ad numeꝶ teſtiū:q ex cōſtitutionibus legūt.& edicto ꝑtoris adhiberi ſolēt & debēt:faciendis teſtamētis:quoꝶ ſignacula & ſub ſcriptiones neceſſariæ ſunt:poſſunt autē ſeptē teſtes omnes ſignare uno Annulo teſtamentum. Quod ſi quis ſine ſcriptis uoluerit ordinare teſtamentum iure ciuili.ſeptē teſtibus adhibitis.& ſua uolūtate corā eis nuncupata ſciat hoc pfectiſſimū eē teſtamentū. REVElat. Diſcoperit:renudat : retegit. VSV perfleto. Legendum uiſu:hoc eſt diffletis oculis. VERba cōcepta. Dicimus uerba concepta:quæ prout enunciantur q; ita perſcribi ſolent:nec aliquid præpoſterum dici fas eſt:ſæpe iuſiurādum offerri ſolet conceptis uerbis:Plautus in Aſinaria:ubi uerbis cōceptis ſciens periuraris. TAlis prænotante. Notarium ſiue tabellionem ſignificat:quem & libellionem uocāt:Papinius in ſiluis de capſa miſeri libellionis:ex eodem ordine uident̃ eſſe nouatæ:quorum meminit Oratius illo uerſu. De re cōmuni ſcribæ magna atq; nouatæ:titulus eſt apud iuriſcōſultos de nouatiōibus: unde & nouatis nomen. ECCE naſus iteger. Matrona corā teſtibus mēbra defuncti integra aſſignat cuſtodi:q̄ ille ex pacto ītegra & illibata debet repræſentare.peracta cuſtodia. ILLIbetæ labiæ. ītegra labra:labia & labias neutro & fœminino genere idifferēter apud antiquos uſurpata reperies. ꝓinde qdā inanē facere diſcretionē uoluerūt.ut uirorum labra. Mulieꝶ labia eē dicerent:antiquus uerſicu

Exauctoratus. Caproneæ. Antiæ. Obire murus. Ob ad. Ob romam. Obire diem. Corollarium. Corollarium nūmorum. Sindon uelamētum lineum. Septem ſignatores teſtes. Teſtamētum ſiue ſcriptis. Verba cōcepta. Libellio. Tabellio. Nouatæ. Labia. Labiæ. Labra.

lus est memoratu dignus. qui ait aía ægra & saucia cucurrit ad labias mihi: Dõatus i eunuchú. labra
Métú in inqt sunt supiora. labia íferiora. labiæ asinorú ,pprie dicunt. MENtú. Nulli pter hoiem métú é: an
supplicá/ tiquis græciæ i supplicádo mentú attigere mos erat: auctor Plinius. De feris quoq; dici mentú posse
do attigi. scripturæ canonicæ testant: Apud quas libro Regú prio scriptú legimus. Leo & ursus cõsurgebát ad
Inter ma uersú me & apprédebá métú eorú & suffocabá iterficiebáq; eos. uetus ,puerbiú é iter manú & métú.
num & Idé fere significás qd' illd iter os & offam. de quo supra dixius. CONsignatis. Signo. s. septé testiú.
mentum FAcessit. Abiit. recedit. uerbú

mentú solidú. uos i hác ré boni quirites testimoniú p/
hibetote. & cú dicto: cõsignatis illis tabulis facessit. At
ego. Iube inq̃ domina: cúcta q̃ sunt usui necessaria: no
bis exhiberi. At q̃ iqt ista sunt? Lacerna aio prægrãdis
& oleú ad lucé: luci sufficiés. & aq̃ cú ænophoris. & ca
lice: cenarúq; reliqis discus ornatus. Túc illa capite q̃s
santi: abi iqt fatue. q i domo funestra cænas & ptes req
ris: i q̃ tot iugis iá diebus ne fumus quidé uisus é ullus.
At istic comesatú te uenis credis? qui sumus potius lo
co cõgruétes luctus: & lachrymas? Hæc simul dicés re
spexit ancillá. Et Myrehene iqt lucerná & oleú trade
cõfesti. & iclusо custode cubiculo ,ptinus facesse. Deso
latus ad cadaueris solatiú pfrictis oculis: & obarmatis
ad uigilias: aíum meú permulcebá cantationibus. Cú
ecce crepusculú: & nox ,puecta: & nox altior: & deide
cõcubia altiora: & iá nox intempesta. mihiq; oppido
formido cumulatior quidem: cú repente introrepens

comicú. OLEum ad lucé suffi/
ciés. Petit tátum olei sibi exhiberi
ad nocté illuminádá. lucéq; in lo/
co tenebricoso faciendá: qtú p to/
tá nocté durabile sit usq; i lucem.
matutiná. Decéter át dictú ad lu/
cé luci. quorú alterú refert ad lucé
diei ueniétis. alterum ad lucé illu
minationis. quam facit lucerna.
Oeno/ OENOphoris. Vasis uinariis:
phorum ænophoron. ut nois argumento
liqt significat uas uináriú. apd' lu.
& Martialé reliquosq;: Augusti/
nus i. vii. de ciuitate dei auctor est
in liberi ede œnophorú sisti sole/
re. qd' significaret uinú. per id qd'
cõtinet id qd' cõtinet: praxiteles
iter cætera opa: q̃ pcéset Plinius
fecit & oenophorú. qd' ut opinor
nõ tá uas uinariú significat: q̃ mi/
Discus. nistrú uini poculú iferenté. DI
Disco/ scus. Discú uocát uas escariú: un/
phoros. de discophoros dictus. q i disco i
mésam prádiú refert: Diuus Hie
ronymus discophorú scito elegátiq; uocabulo appellat abacuch qa s. prádium Dáieli deportauit in
lacú leonú cõiecto. legius i euágelio caput Ioánis Baptistæ allatú i disco. & puellæ datú fuisse: ap antí
aristo/ quos aristophorú quoq; dicebat uas i quo prádiú offert. alias discus ,p massa plúbi siue ferri accipit
phorum qd géus é ludi. quo iuuenes i ludo cõtédebát. Disco püt iacynthus deliciolú apollinis poetæ freq̃nter
Discobo disci meminerút: aliter possinaculú uocát: Inde discobolos dictus. q discú iaculat. i quo significatu ac
los. cipit apud auctores scribétes discoboló factú eé a myrõe aliisq; artificibus. CAPIte q̃ssanti. idigná
Caput tis specimé é. ut apud Virgiliú de turno li. xii. ille caput quassans. & apud Plautú trinúmo. qd q̃ssas ca
quassans put. PARtes. significáter locutus. ná partes dicunt eduliorú in mésa: q̃s amoris testificádi cá solent
Partes in pricipes cõuiuctoribus dare: ut ap Suetoniú. & Xenophõté legius. & ifra ap Luciú quoq; euidéter osté
mensa. dit: græce μερίζειν dicunt: scribit dicearchus nõ fuisse moris ap antiquos in cenis ptes distribuere.
Prouer/ postea obtinuit cõsuetudo ut deficiétibus eduliis ptes uiriri darent: cú prius potétiores ifimorú ali/
biú pars méta corripent. & íde cõtigeret. ut ex uoratrina suffocarét. Vnde factú é ,puerbiú. μερὶς οὐ πνίγει.
non strá/ ps nõ strágulat. hæc ex monumétis græcorú secretariisq; deprõpsimus. studiosorú utilitati cõsulétes
gulat. q freq̃nter legét ptes i cena dari solitas. TOT iugis diebus. i. tot diebus: ná q̃ forma multiiuga pro
Tot iuga multis. eadé tot iuga ,p usurpamus. & sicut i postliminio & legitio illd liminiú. & illd timú. nihil si/
Multiiu/ gnificat: sed ,p nois supplimeto ponút: Ita multiiuga & tot iuga ad horú noium opior eé ,pducta. ut
ga. iuga ,p abditaméto supuacue poat. In apologia: Legisti Aristotelis multiiuga uolumiá. M. Tu. ad at
ticú scribés ait se multiiugas lras accepisse. COmessatú. Cõuiuatú. epulatú. cõpotatú. ut. s. & gulæ
uétriq; genialiter idulgeas. De comessatiõibus & comessatoribus scripsi affatí i nono Suetõii cõmé/
tario: ubi id quoq; ánotauimus comessari ,pprie dici post cená epulari: & cõpotare. MYrhene. No
mé ancillæ. μύραινα græce dr Myrthus. μύραινα murena. CVstode. Isto. s. telephrone: q se custodé
cadaueris futurú spospõdit. FAcesse. abi. discede. DEsolatus. q̃si solus solitariusq; relictus. PER fri
ctis oculis. Moris é oculos digitis pfricare ad sõnú repellédú: qui reluctátes & iuitos placidissimus ille
Crepu/ deorú cogit cõniuere: Et ramú letheo rore madété: supra capita dormitantiú q̃ssat. CREpusculú.
sculum. Post occasum solis dr tps illd crepusculú a crepo. qd' uocabulo sabino significat dubiú: a quo res du
Creperæ. biæ dictæ creperæ: & a Lucretio dictú é. creperi certamina belli: é. n. crepusculú. id tps. quo dies sit an
Crepusci nox multis dubiú. crepusculi apd' antiquos noiati q eo tépore erát nati: ut lucii pria lucomanii hora
Lucii. matutina. a Sidõio appollinari crepusculascés hora elegáter dicta ,p uespertina tpeq; crepusculi. AL
manii. tion. pfundior. CONcubia. ap Macrobiú dies ita diuidit. ut post uesperá pria fax dicat. Deide cõcu

bia.& ide itẽpeſta:q̃ nõ hẽt idoneũ tp̃s gerẽdis rebus.M.Varro noctẽ itẽpeſtã ab aliis cõcubiũ appellari docet.ab eo q̃ fere oẽs cubẽt:ab aliis q̃ ſileret ſilẽtiũ noctis.qd idẽ tp̃s cõticiniũ plautus uocat:hic ap̃ hiſtoricos.maxieq̃ ap̃ Liuiũ idẽtidẽ leges ſilẽtio noctis eductas copias.ubi accipe p noctẽ itẽpeſta ſiue cõcubia.ſup q̃ re i ſupioribus quoq̃ nõ idiligẽter ſcripſi.Scito ãt me nõ tã ex obliuiõe q̃ exanimi ſnia nõ pau multa bis terq̃ repetere.ut ſ.ſatiſfaciã ueteri puerbio.qd inqt.Διϲ καιτριϲτο καλον quo ſignificat.q̃ pulchra ſunt.bis & ter.& ſepius dici oportere.

muſtela contra me conſtitit.obtutũq̃ acerrimũ in me deſtituit.ut tantillũ animalis præ nimia ſui fiducia mihi turbarit aium.deniq̃ ſic ad illam. Q uí abis inq̃ ipurata beſtia.teq̃ ad tu ſimilis muſculos recõdis: anteq̃ noſtri uim preſentariã expiaris: quin abis? Terga uortit.& cubiculo protinus exterminatur. Nec mora cũ me ſomnus pfundus i imũ barathrũ repẽte demergit.ut ne deus quidẽ delphicus ipſe: facile diſcerneret: duobus nobis iacẽtibus.quis eſſet magis mortuus. ſic inanimis & indigens alio cuſtode: pene ibi non eram.

MVſtela.ſignificat maga.q̃ i muſtelã trãſfigurata itrorepſit itra cubiculũ: placita magoꝝ.uel potius uãiloga exiſtiant ui magica hoies potiſſimũq̃ mulieres trãſformari i muſtelas mures.feles.& id genus beſtiolas.qd & uulgus credit cui id quoq̃ pſuaſũ ẽ fœias certis qbuſdã diebus eqtare ſup beſtiolas.& cũ diana ſiue nerodiade ſilẽtio noctis loca multa pagrare.Cuius rei mẽtio fit i decretis cãonicis .xxvi.q.v.Cæteꝝ hæc oia falſa ẽẽ cõſidẽter exiſtiãt debẽus.&.n.ut docet Diuus Auguſtius.nõ pt hõ imutari i aliã effigiẽ.ſed illuſiões ſunt & phãtaſmata demonũ.q ludificatores ſunt mortaliũ:q iſtar ptei oia trãſformãt ſeſe imicularũ:qbus hoi pſtigiæ difficiles ẽẽ nõ poſſunt.Dẽiq̃ huc referũt eccleſiaſtici ſcriptores oia illa:q̃ de circe.q̃ ſotios ulyſſis mutauit i beſtias:q̃ de arcadibus.q i lupos trãſfigurabãt.q̃ de his i iumẽta uerſi annonã baiulabãt.memorãt.ſed ad ppoſitũ:muſtelaꝝ duo ſunt gña.diſtãt magnitudie.græci uocãt ictidas.dr & γαλῆ.ẽ q̃dã muſtela dõeſtica:q̃ i dõibus nr̃is oberrat & catulos ſuos ut auctor ẽ Cicero quotidie trãſfert mutatq̃ ſedẽ:ob hoc dixit Plautus.i ſticho.certũ ẽ muſtelæ poſt hac nũq̃ credere.nã icertiorẽ nullã noui beſtiã:qui & ipa decies i die mutat locũ.Pli.& ſolius tradũt muſtelaꝝ uirus exitio ẽẽ baſilicis:quos iterficiũt i cauernis ſola tabe.necãt illi ſimul odore cõmoriũturq̃.& naturæ pugnã cõficiũt.Fel ſtellionũ tritũ i aq̃ muſtelas cõgregare dr:ſcribunt grãmatici muſtelã dici q̃ſi murẽ lõgũ.a lõgitudie.Vĩ & telũ dictũ.gẽitalia oſſea ſunt muſtelis.Catulus muſtelæ efficax eſt cõtra mala medicamẽta. TANtillũ aialis.Elegãtius dicius tãtillũ aialis.p pua beſtiola q̃ tãtillũ aial.Ita.n.enũtiatũ refert ad cõtẽptũ.Annotat Dõatus hac elocutiõe p obliquũ.ut qdẽ hois.qd mulieris cõtẽptum ſignificari:qd ſi recto caſu pferat nõ ẽẽ cõtũelioſum. IMpurata beſtia.ipura maculoſa.feda. ipurus aliquo uitio maculatus dr & iprobus:Plautus ipurate leno. MVſculos.tãq̃ & muſtela ipa ex muſculoꝝ genere ſit.iecuſcula muſculoꝝ bruma dicunt augeri.auctor.M.Tullius i.ii.de diuinatiõe:iter ea q neq̃ placida ſunt neq̃ fera.ſed mediæ iter utrãq̃ naturæ nũerant a Plinio mures domoꝝ icolæ: q tradit muſculis ineſſe pſagia.ut.ſ.ruinis iminẽtibus pmigerẽt:hic feſtiuiter.M.Tullius.Reliq̃ tabernæ rimas agũt.itaq̃ nõ ſolũ iqlini ſed mures migrauerũt:Scitũ ẽ illd.M.Catõis.Cõſultus a quodã.q ſibi a ſoricibus ſiue muſculis eroſas caligas diceret reſpõdit illd mõſtrũ nõ ẽẽ:ſed mõſtrũ illud habẽdũ fuiſſe ſi ſorices a caligis roderẽt.de muſculis q i hoie ſunt inumeri:ſuo loco mox plura dicentur.

PREſentariã.Quæ nũc & i pſentia ſine pcraſtinatiõe exhibebit:pſentaria remedia:q̃ illico ſanãt: & pſentaria pecũia.q̃ pſens nũerat:uenenũ nõ pſentariũ ab.Au.Gellio dictũ.qd nõ ſtati necaret.morteq̃ i diẽ pferret.Plautus i moſtellaria:ubi i erit factũ a me argẽtũ petito pſentariũ:Plinius remedia pſentiſſima idẽtidẽ ea uocat:q̃ ociſſime exiliãt. SOMnus pfundus.Intelligi uult hũc ſomnũ altiſſimũ ui magica imiſſũ ẽẽ ab illa maga:q̃ ſub ſpecie muſtelæ itroropẽs fuerat extermiata eiectaq̃. IN imũ barathrũ.In ipam q̃ſi mortis & maniũ pfunditatẽ.poetæ celebrãt.barathrũ p iferoꝝ pfunditate: pprie ap̃ atheniẽſes barathrũ locus erat i quẽ noxii pcipitabãt.Cuius meminit Diõedes:ad quẽ referẽdũ ẽ illd Plautinũ ex bacchidibus.o barathrũ ubi nũc es.ut ego uſurpẽ te lubẽs:p trãſlationẽ ad alia quoq̃ dicẽter uſurpat:ut ap̃ Martialẽ fœmineũ barathrũ p locis mulieribus.aliubi & p ſtõachi pfunditate.cũ ait extrẽo ructus cũ uẽit a barathro:barathrũ p uoragie & uẽtre uſurpat Oratius cũ ait i ſcdo ſermonũ.qd.n.refert barathro ne dões qcqd habes:At nunq̃ utare paratis male litterati grãmatiſtæ barathõe legũt.ut una ſit dictio tãtũ.Cũ ſeiũcti legẽdũ ſit barathro ne.hoc itellectu.an barathro.i.uẽtri & gulæ dones patrimoniũ.Inde barathões dicti.q bõa ſua lacerãt.i.i barathrũ guláq̃ demittũt.ap̃ eũdẽ.Oratiũ legere malim mẽdici mirumæ barathrones.hoc genus oẽ:q̃ ut uulgo legit balatrões:quos a balatu & uaniloq̃ntia dici iterp̃tant iterp̃tes Oratiãi.de barathro & barathrõibus. & ſi iã dictũ ſit.tamẽ nõ ab re ẽ & iteꝝ dixiſſe.nunq̃.n.nimis dr qd nunq̃ ſatis. DEVS delphicus.Apollo:q deus ẽ diuinatiõis.Delphis fuit clariſſimũ i terris oraculũ apollinis:ſub monte Parnaſo.ubi mediũ & umbilicus terraꝝ eſſe tradit.qd negat uarro. INAnimis.Quaſi ſine Aia & ſpiritu.hoc ẽ exanimis.M.Tullius in hortenſio ſolertia effici dicit.ut inanima q̃ ſunt uiuere & ſpirare uideantur.

Cõcubiũ intempeſta nox. Silentiũ noctis. Paroemia. Pulchra biſterq̃ repetẽda. Fœmias equitare ſuper beſtias. Nõ trãſformari nõ poteſt. Demões ludificatores. ictides. Galæ. Muſtela mutat locum. Muſtela unde. Tantillũ aialis. Quid eſt hois imperatus. Muſculorũ pſagia. Scitum Catonis. Preſentaria pecunia. Preſentarium uenenum. Preſentiſſima remedia. Barathrum. Quomõ legẽdus Oratii uerſus. barathrones. Balatrones.

cõmodũ noctis inducias cãtus pſtrepebat criſtatæ cohortis. Tanté expergitus:& nimio pauore perterritus: cadauer accurro.& admoto lumine: reuelataq; eius facie rimabar ſingula quæ cuncta cõuenerũt. Ecce uxor miſella flens:cũ heſternis teſtibus introrupit anxia.& ſtatim corpori ſuperruẽs: multũq; ac diu deoſculata: ſub arbitrio luminis recognoſcit oĩa:& conuerſa Philodeſpotum requirit autoré.ei præcipit: bono cuſtodi redderet ſine mora premium.& oblato ſtatim: Sumas inquit.tibi iuuẽis gratias agimus.Et hercules obſeduliũ iſtud miniſterium:ĩter cæteros familiares dehic numerabimus.Ad hæc ego inſpato lucro:diffuſſus ĩ gaudiũ.& ĩ aureos reſulgẽtes:quos idẽtidẽ manu mea uẽtilabã attonitus:immo in domina:de famulis tuis unũ putato.& quotiẽs operã noſtram deſiderabis: fidẽter impa. Vix effatũ me ſtatim familiares omnifariã exertis raptim cuiuſq; modi telis inſequuntur. Pugnis ille malas offendere.ſcapulas alius cubitis ĩpĩgere.palmis iniectis hic latera ſuffoderẽ.calcibus ĩſultarẽ.capillos diſtrahere.ueſtẽ diſcĩdere:ſic ĩ modũ ſupbi iuuẽis Adõi:

COMmodũ.Iã tam:illo horæ momẽto:ut ſæpe diximus.aduerbiũ ẽ. CANtus criſtatæ cohortis.Gallos gallinarios ſignificat qui ut Plinius noſter eloquẽter tradit Vigiles nocturni ſunt: atq; excitãdis ĩ opa mortalibus rũpẽdoq; ſomno geniti.norũt ſydera.& ternas diſtigunt horas : q̃rtaq; caſtrẽſi uigilia ad curas laboreq; reuocãt.Ambroſius ĩ.v.examerĩ de galli cãtu hæc refert.ẽ galli cantus ſuauis ĩ noctibus.nec ſolũ ſuauis ſed ẽt utilis.q q̃ſi bonus cohabitator & dormiẽtẽ excitat.& ſollicitũ admonet.& uiantẽ ſolaẽ.pceſſum noctis canora uoce pteſtans:hic tps poſt mediã noctẽ auctore Macrobio gallinicium dictũ.noctis ĩducias non minus ſcite q̃ eleganter appellat horas nocturnæ quietis:quibus per quaſdã quaſi inducias animãtes tuto dormiunt.quieſcunt oriãẽ.id quod induciis datis fieri ſolet:ĩduciæ ãt ſunt.ut docet.M.Varro pax caſtrẽſis paucorũ dierum:Item alio in loco ĩduciæ inquit ſunt belli feriæ:Dõatus inter grãmaticos claſſicus.atq; emũctæ naris.Inducias dici ex eo autumat.uel qđ in diẽ denẽ. uel qđ in dies ocium pbeant. Aliter Aurelius opilius.& Au. Gellius. ſup induciarum ætymologia.græci τὰς Xειρίας ab abſtinendis manibus appellarunt.nã per ceſſationẽ iſtã pugnæ pacticiã nõ pugnaẽ & manus cohibenẽ. Inducias primus ĩuenit lycaõ. EXPERgitus.Euigilans apud antiquos expergere accipitur pro expergefacere.& excitari.Idem dicebãt expergiſceret pro expergiſceretur. Pomponius ut ſi quis dormitaret expergiſceret. REVElata.Retecta.diſcoperta. RImabar.curioſe ſcrutabar. Rimari enim eſt ſcrutari & quærere:Rimari proprie dicuntur ſues ut grãmatici tradunt.cũ paſcentes ſibi gratia glãdes rimanẽ de rimis terrarum:Vnde rimari ſignificat paſcere:Virgilius dulcibus ĩ ſtagnis rimanẽ prata caiſtri. HEſternis.Qui heſterno die euocati ĩtroductiq; fuerãt ab heri heſternus nõ ab extra. SVB arbitrio luminis.Sub ſpeculatu.& ĩ ſpectiõe.quæ facta ẽ adhibita Lucerna. PHilodeſpotũ.Nomẽ ppriũ ẽ ex duabus dictiõibus græcis cõpoſitũ:qđ ſignificat domini ſiue dominæ amatorẽ. HERcules.Iuſiurãdũ ẽ. SEdulũ Nouũ.diligẽs.ĩduſtriũ:ſedulo aduerbiũ ẽ.qđ ſignificat ſine dolo.& ĩpenſe.auctores Dõatus & Nonius. IDENtidẽ uẽtilabã.Freq̃nter agitabã:ſignate locutus.Ita.n.facere ſolemus.ut nũmos mãu tractãtes q̃ſi uẽtilemus:Columella pcipit:ne frumẽta in horreo uẽtilenẽ:Notiſſimũ:illud:Vẽtilat eſtiuũ digitis ſudãtibus aurum. OMnifariã.Ex oĩ parte aliquot fariã dixit Varro.In prĩo de re Ruſtica: p ex qđ eſt in aliquot partibus & locis. Tradit Feſtus antiquos dixiſſe multifariã.q uidelicet in multis locis fari poterat:oĩ fariã doctrinã uocãt oĩgenã:& oĩ diſciplinarum genere cõſarcinatã. EXertis.Eductis.expoſitiſq;:exertare enĩ denudare eſt: Claudius Quadrigarius Gallus irridere cœpit atq; linguã exertare:peculiare fuit & gentiliciũ cethegorum.ut Homero exerto irẽt in expeditionẽ.Vnde nudi Poetico epitheto appellati.Silius ille Homero exertus gentili more parẽtũ. OFFENdero.Pro offendebat:Infinitiuus p ĩdicatiuo.apđ hiſtoricos & poetas frequentiſſimus. IMpĩgere.Impĩgebat.cõtũdebatq;:Hierõymus impegi nouiſſime in danielẽ. IN modũ adoni laceratus.Adonis myrhæ filius.ueneris deliciũ: formoſitate pcellens aprugno dente ſub ĩguine percuſſus laceratuſq;: pſternitur leto:ut canũt noſtri. Græci uero tradũt martẽ ſub ſpecie apri ob Zelotypiã id factitaſſe.Venus miſerata in florẽ adoniũ trãſformauit:q ſanguineo eſt colore.ſcribit Plinius ĩ.xxi.adonium florẽ eẽ alſioſum.ubi annotãdũ dici alſioſum.id qđ frigore ĩfeſtaẽ:& algorẽ ferre nõ poteſt.M.Varro pecus caprinũ alſioſum eẽ ait.ob ĩterfectũ ab apro adonim ſuillũ genus ĩuiſum ueneri eẽ pdiderũt.adonis ĩ myſteriis arcanis ſymbolũ ẽ frugũ & fructus pfectos ſignificat:auctor Euſebius in.iii.pparatiõis euãgelicæ.adõia antiq dixerũt diẽ feſtũ & ſolẽnia adõidi dedicata:q̃ cũ plãctu colebanẽ:ob plãctũ ueneris repſentãdũ:hic ait uenus ap̃ Ouidiũ.luctus monumenta manebũt ſemp adõi mei.Exechiel quoq; pphetas: Ecce inqt ibi mulieres ſedebãt plãgentes adonidẽ.Phyſici tradũt adonin eſſe ſolẽ ab aproq; ĩterrẽptũ fingũt. Herculis ĩmaginẽ in

Inanima Galli uigiles nocturni. ambroſius de galli cantu. Gallicinium. Induciæ belli feriæ. expergeres. rimari. Philodeſpotus. Sedulus Sedulo. Ventilare frumẽta. aliquot fariam. Multifariam. Omnifariam. doctrina. exertare. exerto humero cethegi. Fabula adonidis Flos adonium alſioſum quid Cur ſues in uiſi ueneri. adonia. ezechiel ppheta.

hoc animali figurãtes:qđ.ſ.aper hiſpidus & aſp gaudet locis brumalibus.ppriecp hiemali fructu paſcit̃ glande.Hiems aũt ueluti uulnus ẽ ſolis.q̃ & lucẽ eius nobis minuit & calorẽ: Auſonius adoneũ uocat aitq; eũ hoc noĩe coli a gente Arabũ:qui idẽ ſit oſiris & bacchus.& Dionyſius.De his Amĩãus Marcellinus uolumine.xxii.ſic refert.euenerat hiſdẽ diebus Annuo curſu cõpleto adonia ritu ueteri celebrari amato ueneris ut fabulæ fingũt.apri dente ferali deleto.qđ in adulto flore ſectage idiciũ eſt frugũ.Adon dicit̃ fulgẽtio recto caſu.q a cæteris adonis.a Plauto adoneus:Adon græce ſuauitas

Adonia. Adon adonis. adoneus

uel muſtelatis peplis laceratus.atq; diſcerptus: domo proturbor.Ac dũ in proxima platea refouens animũ: infauſti atq; ĩprouidi ſermonis mei ſero reminiſcor:dignũq; me pluribus etiã uerberibus fuiſſe merito conſentio:ecce iam ultimũ defletus atq; conclamatus proceſſerat mortuus.rituq; patrio: utpote unus de optimatibus:põpa funeris publici ductabatur p forũ.occurrit adanxius qdã meſtus:ĩ lachrymis genialẽ caniciẽ reuellẽs ſenex.& manibus ambabus inuadẽs torũ: uoce contenta quidem:ſed aſſiduis ſingultibus ĩpedita. Per fidem ueſtrã inquit quirites:p pietatem publicam perempto ciui ſubſiſtite:& extremũ facinus in nefariam ſceleſtãq; iſtam mulierem ſeueriter uindicate.

dicit̃.& q̃a myrrha odore ſuauis eſt adonẽ dicitur genuiſſe: Ideo aũt uenerẽ amaſſe dicĩt: qđ hoc.genus pigmẽti ſit ualde feruidũ: Lego apud Lucianum in libro de dea ſiria adonin fluuiũ ex libano mõte pfluẽtẽ ſingulis annis ſanguinolentũ fieri.p eos dies maximeq̃bus adonis fuit interfectus.& ſanguinẽ in aquã pfluẽtẽ imutaſſe fluminis colorẽ.ltẽ tradit orgia fieri ĩ honorẽ adonidis : q̃bus cedũtur lamentãt̃:& capita radũt apud græcos puerbiũ ẽ ακαρποτεροσ ει αδωνιδοσ κηπων.ĩ.infructuoſior es q̃ adonidis horti.de his.qui nil pariũt generoſum. Hortorum Adonidis meminit Plato ĩ phedro. Attamẽ Plinius: noſter tradit Antiquitatẽ miratã eẽ hortos adonis & alcinoi.Extat apud eoſdẽ græcos epitaphiõ ſiue uenia de morte adonidis:cuius principium eſt.αιαζω τον αδωνιν απωλετο καλοσ αδωνισ.

adõis fl. Horti adõidis ſterileta tis prouerbium

Muſtelatis pl̃etis.Lego muſtelatis peplis hoc ĩtellectu.ut dicat ueſtimẽta quibus erat indutus ſanguine ſuo perfuſa fuiſſe ad inſtar muſtelini coloris:peplũ ueſtẽ dici nullus ignorat:qua dictiõe ſcatẽt libri græcoꝝ.& latinoꝝ.hinc Homerus.ελκεσιπεπλουσ uocat fœminas ueſtes trahẽtes : autumat Seruius peplũ proprie dici pallã pictã fœmineã.Mineruæ cõſecratã.hodie tamẽ multi abutunt̃ hoc noĩe:muſtelatis aũt dixit a colore muſtelino: Terentius.Senex ueternoſus colore muſtelino.Vbi exponit Donatus muſtelinũ colorẽ dici ſubliuidũ ac lẽtiginoſum: Talis color fieri ſolet ueſtibus: q̃ ſanguineis guttis inſperſæ:quaſi lentiginoſæ fiunt & maculoſæ.In uetuſto codice manu ſcripto emẽdatius legitur.Muſæ uatis pimpleidos:q̃ lectio propabilis eſt referturq; ad Orpheum.hoc ĩtellectu puro & congruente.Ego domo proturbor.laceratus diſcerptuſq; in modũ adonis:quẽ aper diſcerpſit: & ad inſtar Orphei:quẽ a fœminis diuulſum dilaniatũq; fruſtati ſciũt oẽs.& canunt Poetæ:Ita ergo legetur diſcerptus in modũ uatis muſæ pimpleidos.i.Orphei filii muſæ Calliopes:ex græca loq̃ndi formula:illis enĩ familiare eſt ſic loqui.ut dicãt κλεομβροτοσ ο παυσανιου.i. cleombrotus pauſaniæ.& ſubintelligat̃ filius λεωνιδασ ο αναξανδριδα.Leonidas anaxandridæ.ſ.filius.ευδαμιδασ ο αρχιδαμου Eudamidas archidami.uidelicet filius.Ita & hic:uates muſæ dicitur Orpheus.muſæ ſcilicet filius:pimpleidas autem uocari muſas poetico nomine quis ignorat:ſiue a loco pieriæ regionis ſiue fronte muſis dicato:ubi & calliope Orphea genuiſſe fertur. IMPR Ouidi ſermonis. Quo ſcilicet ĩpuratã beſtiã muſtelã appellauerat.eiq; uĩ pſentariã ni abiret fuerat cõminatus. VLTImũ conclamatus.Vltimo clamore & nouiſſimis lachrymis deploratus.nã per ĩterualla mortui idẽtidẽ conclamabant̃:& poſt ultimam tandem conclamationem efferebantur:cremabanturq;.ut ante diximus. DEFLEtus.Participium eſt ut inquit Seruius.ab eo qđ eſt fleor.ſi tamen inueniant̃:alias ſine uerbi origine eſſe dicemus:Virgilius.fit gemitus.tum membra thoro defleta reponũt. PROceſſerat.Efferebatur.Ritu naturæ ut auctor eſt Plinius capite hoĩem gigni mos eſt.Pedibus efferri: hinc perſianum illud.in portã rigidos calces extendit. POMpa funeris.Vlpianus titulo de religioſis:ſumptus funeris profacultatibus uel dignitate defuncti faciendos eſſe pcipit.per forum hodieq; ducunt̃ funera nobilium.& antiq̃tus duci ſolita ſignat Oratius cũ ait: plauſtra ducẽtaq; cõcurrãtq; foro tria funera.magna ſonabit. ADANxius.Valde anxius.qdã codices habẽt ad latus : lucidiore ſenſu. INuelleras.Corrige reuellẽs.hoc enĩ intellectu fieri ſolet ut crines reuellãt & caniciẽ turpẽt: Iuxta illud Virgilianũ.Caniciẽ in mundo perfuſam puluere turpãs.genialẽ appellat.uel q̃ſi uoluptariã tanq̃ ſenex canicie gaudeat.pinde ac ex illa uenerabilis:uel genialẽ expone pro ĩgenitam. quaſi genitalem. CONtenta.Exerta & clamoſa.Vnde cõtentio uocis apud ſcriptores.& cõtentio:ut in Rethoricis tradit̃ eſt Oratio acris ad cõfirmãdũ & cõfutãdũ accõmodata. SVBſiſtite.opẽ ferre.& ſuccurrite. ISTã mulierẽ.Vxorẽ ſignat defuncti:Cuius pr̃ eã arguit ueneno filiũ extixiſſe.ut ad adultero gratificaret̃.& hereditatẽ mariti occuparet.hæc enĩ pxima ſunt.& q̃dam q̃ſi cognatiõe connexa.

Peplos. Muſtelinus color. Pimpleides. Defletus Pedibus efferri mos. Contentio uocis

Impudica uenefica. Dictum catonis. In pronomen pondus. Intentio. Depulſio. Apophaſis abnuentia. Sacerdotes. Incõmunicabiles

ut mulier q̃ ĩpudica ẽ.eadẽ quoq; ſit uenefica.Nã.M.Cato.Nullã adulterã nõ eadẽ eẽ ueneficã dixit. Quod & Quintilianus tradit in qnto.Iſtã aũt dixit peſſimã itelligi uolẽs:nã ĩ ꝓnoĩbus ut ante dictũ eſt.maximũ ẽ põdus. SCEuire.Sceuiebat.locutio uſitatiſſima. CRVdelitatẽ.Emẽda.Credulitatẽ.Narratio.n.q̃ ꝓbabilis ẽ & uериſimilis facit criminis credulitatẽ. EMEditatis fletibus.Fœminarũ hoc ꝓpe peculiare ẽ.ut fletus & lachrymas habeãt paratas.ac uelut ĩ prõptuario poſitas:ut cũ uelit pſto ſit ſecũdus lachrymarũ fons:iuxta illud:uberibus ſpq; lachrymis ſp paratis ĩ ſtatiõe ſua. ABNVEbat.negabat ĩficiebat.depellebat cõtrouerſiã.n.& lites cõſtãt ex ĩtentiõe & depulſiõe:itẽtio eſt qđ accuſator ꝓpõit:q̃ facit litẽ ut accidiſti aiacẽ.Depulſio ẽ.qđ defenſor reſpõdet ut non occidi: Id græci uocãt apophaſin.q̃ſi dicas abnuentiã criminis eius qđ accuſator itenderit:auctor fortunatianus.merito ergo dixit abnuebat quaſi p apophaſin.i.adnuẽtiã crimẽ obiectũ ĩficiebať:ac negabat.

Hæc eni nec ullus alius miſerũ adoleſcẽtẽ ſororis meæ filiũ ĩ adulteri gratiã:& ob prædã hereditariã extixit ueneno.Sic ille ſenior lamẽtabiles q̃ſtus ſingulis iſtrepebat.Seuire uulgus interdũ:& facti uериſimilitudine ad criminis credulitatẽ ĩpelli:cõclamãt ignẽ:requirũt ſaxa paruulos ad exitiũ mulieris hortantur.Emeditatis ad hæc illa fletibus.q̃q; ſanctiſſime poterat adiurãs cũcta numina:tãtũ ſcelus abnuebat.Ergo igiť ſenex ille:ueritatis arbitriũ in diuinã prouidentiã reponamus.Zachlas adeſt egyptius:propheta primarius:q mecum iam dudum grandi premio pepigit: reducere ab inferis ſpiritum.corpuſq; iſtud poſtliminio mortis animare.Et cum dicto:iuuenem quempiam: liteis amiculis intectũ:pedeſq; palmeis baxeis indutum &

EGYptius ꝓpheta.Egyptii diuinorũ oĩum cõſcii dicũť: a qbus clariſſimi ĩ ſtudiis litterarũ diſciplinas ĩgenuas hauſerũt:ap̃ hos ſacerdotes fuerũt & Prophetæ rerũ celeſtiũ ſciẽtia ꝓcellẽtes:q myſtici erãt.& ut græci dicũt.ακοινωνητοι.i.icõmunicabiles:q̃ cũ arcana doctrinarũ occultarẽt:uix pauca q̃dã cõmunicarũt cũ Platone & eudoxo.q annos.xiiii.in egypto cõmorati ſunt.Pythagoras quoq; egyptias diſciplĩas petiiſſe memorať:atq; ibi a ſacerdotibus cerimoniarũ icredẽdas potẽtias didiciſſe:Apollonius ille Tyaneus egyptios ꝓphetas acceſſit eruditionis cã. Hermes trimegiſtus.egyptũ uocat celi imaginẽ.Zachlas nomẽ ꝓphetæ.ap̃ Pliniũ Zachlias babylonius celebrať.q in libris quos ſcripſit ad Regẽ mythridatẽ.hũana gẽmis fata attribuit: in canonicis ſcripturis Zachariæ ꝓphetæ nomẽ eſt celeberrimũ. POSTliminio mortis.Reuerſiõe a morte & poſt mortẽ.nã poſtliminiũ ex notatiõe nois ita clareſcere põt auctore Boetio.ut qa ſp poſt id ſignificat qđ retro relinqť.poſtliminii uocabulo q̃dã reuerſio ſignificeť.qđ & Seruius ꝓbat.q ex aduerbio poſt ui nois interpťať:reliquã uocabuli partẽ ꝓtractatiõe ſolã eẽ ſignificãs:nã in eo qđ eſt poſtliminiũ.ex eo q̃ poſt dictũ iterpťatiõe nois ſumit.Liminiũ uero putat eẽ ꝓductũ.ea forma q̃ meditulliũ legitimũ editimũ dicũt illud.n.Tulliũ.& timũ nihil oĩo deſignãt:Alii poſtliminiũ a poſt & limine deduci uolũt:ut cũ extra liminia.hoc ẽ terminos ꝓuiciæ in captiuitate detẽptus rurſus ad ꝓpria limina reuertať.is iure poſtliminii in ſtatũ priſtinũ reſtitutus eẽ dicať:Paulus iuriſcõſultus titulo de poſtliminio reuerſis.poſtliminiũ inqt eſt ius amiſſæ rei recuperãdæ.poſtliminio redeunt.hõ.nauis mullus clitelarius.equus.eq̃.q̃ frena recipe ſolet.i.domita.Quæ genera rerũ ab hoſtibus ad nos poſtliminio redeunt:eadẽ genera rerũ a nobis ad hoſtes redire poſſunt:duas ſpecies poſtliminii Papinianus eẽ autumat:ut aut nos reuertamur.aut aliqd recipiamus.In bello & ĩ pace poſtliminiũ ẽ ut docet Triphonius iuriſcõſultus. ILLEctũ.Lego ĩtectũ.ut ſignificet ſacerdotẽ linea ueſte & cãdida idutũ.ab integẽdo dictũ: Amicula aũt ab amiciẽdo ueſtimẽta noiamus.qbus liteis ſacerdotes ueſtiunť.eſt eni lineũ textũ puriſſimũ rebus diuinis uelamentũ:qđ non mõ indutui & amictui ſanctiſſimis egyptiorũ ſacerdotibus.ſed optui quoq; in rebus ſacris uſurpať.Idq; ex Orphei & Pythagoræ decretis.hĩc apud Iuuenalẽ.Martialẽ.Ouidiũ.Cæteros.linigeri dicti ſacerdotes egyptii.q̃ſi gerẽtes linea ueſtimẽta.Apollõius Tyaneus apud philoſtratũ accuſať q̃ ueſtitu linteo amiciať:ſeq; inibi ratione reddita defendit:erat eni pythagoricus & ad pythagoræ ꝓſcripta uiuebat.De iſiacis ſacerdotibus.qui lineo amictu ueſtiebanť affatim in Suetonii cõmentariis. PALmeis balxeis.Baxeæ ſunt calciamẽta.de quibus Plautus in menechmis.quis iſte eſt peniculus qui extergenť baxeæ:mẽdoſæ in codicibus Plautinis ĩpreſſum eſt bexe ꝓ bexeæ:peniculo quoq; ut id trãſeunter attingã bexeas extergi dixit:alludens ad ſpõgiam.noie peniculũ.qua & ad mẽſas calceoſq; extergẽdos utebanť:De baxeis ait in floridis.Veſtẽ de texterna emere baxeas iſtas de ſuterna ꝓſtinare: Vbi annotandũ texternam pro textrino ſuternã pro ſutrina.ꝓſtinare pro emere decenter uſurpari:Item in ultimo huius operis docet baxeas eſſe calceos proprie philoſophorum. INDVtum.Calciatum.Plinius conſimiliter in ſecundo:Diuus Auguſtus leuum prodidit ſibi calceum præpoſtere indutum.Dicimus ut ait Seruius induo illare.& illam rem.Catachreſticos dixit Virgilius in.x.An ſe ſe mucrone ob tantum dedecus Amens induat:quidam illud Plinii indutum legunt inductum.quoniam & calcei induci dicuntur.

Poſtliminiũ.quid. Quæ redeãt poſt liminio. Amicula lineũ textũ puriſſimum. Linigeri. apollõius liniger. Baxeæ. Emaculatus Plauti locus. texterna. Suterna.

ADVſq; licenter aduſq; & abuſq; uſurpantur.ut notāt grāmatici.Virgilius atrides prothei Menelaus aduſq; columnas. DEraſo capite.ſacerdotē deſignat.cuius uertex deradi ſolet.ob hoc ait ſatyrographus.Qui grege linigero circūdatus & grege caulo:ſcribit plinius ſacerdotes egypti deraſis capitibus mærere.& in luctu eſſe ex morte apidis:qui in egypto nūinis uice colitur:auctor eſt Herodotus in euterpe.Sacerdotes egyptios totū corpus eradere ueſtē tantū lineā induere calceos papiraceos geſtate.hinc opinor fluxit ritus noſtrorū ſacerdotū:qui iubentur caput radere.& comā nutrire prohibētur Hieronymus quod & ī decretis canonicis.xxii.q.i.ſcriptū legas raſionem capitis & coronam deſignare autumat temporaliū oīum depoſitionem.Capilli uero qui remanent deſignāt aliqua ſacerdotibus eſſe retinenda ad ſuſtētationem:paulus apoſtulus in cēchris totōdit comam : raſit caluicium: exercuit nudipedalia.

aduſq; deraſo capite:producit in medium . huius diu manus deoſculatus:& ipſa genua contingens:Miſerere ait ſacerdos.Miſerere per cæleſtia ſydera:per infirma numina:per naturalia elementa.per nocturna ſilentia:& adepta coptica.& per incrementa nilotica . & arcana memphitica.& ſiſtra phariaca.de breuem ſolis

GEnua. utpote miſericordiæ conſecrata.homini inquit Plinius.genibus quædam & religio ineſt obſeruatione gentium:hæc ſupplices attingūt.adhæc māus tēdūt.hæc ut aras adorant. PER nocturna ſilentia:quæ.ſ.plena ſunt uenationis.alludere uidet̄ ad illud uirgilianū.loca nocte ſilentia late.& tacite per amica ſilentia lunæ:præterea nocti cuncta ſilent.ut idē inquit tūc tacet omnis ager pecudes pictæq; uolucres: Ariſtoteles in ꝓblematis tradit ideo ꝑ noctē melius q̄cunq; audiri q̄ per idē:ꝗa tūc nullus ē ſtrepitus.& ut anaxagoras ait.aer qui īterdiu ſtridet a ſole cōcaleſactus noctu reqeſcit:pterea tēpus id nocturnū.qđ qdā cōcubiū: Alii intēpeſtam noctē appellāt.ſilentium noctis uocauerūt:ab eo qđ id tēporis ſileret.ut docet.M.Varro:in hoc ſignificatu ſilentiū noctis frequēter a Liuio uſurpat̄:dicit̄ & ſilentiū in auſpiciis:qđ oī uitio caret.qđ intelligere pfecti auguris eſt.Silet cælum Plinio ſignificat ſerenū & Trāquillū.ſicut Columellæ ſilet herba:q nō germiat. COptica.ſic.n.legēdū ē:ſignificat āt aggerē hirūdininū:quē.ſ.in egypto iuxta oppidū copton hirūdines muniūt ope inexpugnabili palea & ſtramento roſtro firmantes continuatis per triduū noctibus tanto labore ut multas in opere emori conſtet.eaq; militia illis uerna eſt:& cū anno redit ſemper hædem hirundines molē cōtinuatione nidoꝝ euaganti nilo inexpugnabilē opponunt.ſtadii fere unius ſpacio:qđ humāo opere pfici nō poſſet auctor Plinius in.x.ob hoc dixit papinius ī ſiluis.Ripā nili luto cecropio.i.nidis hirūdininis ſignatā eē & coercitū:qđ & in libro annotationū copioſe explicaui.nūc Apuleius adepta coptitica uocat illud in crementū & opus qđ muniunt hirundines iuxta copton:q̄ res religione quadā ꝑdita eē uidet̄ illud adde qđ legimus in libris iuriſconſultoꝝ.ubi Vlpianus ad titulū de extraordinariis criminibus ſcribit.Cōmata dici aggeres:qui oppoſiti ſunt coercendo euaganti nilo . quos q̄ ruperit extra ordinē plectitur mendoſæ ſunt dictiones in uoluminibus impreſſis.inquibus paſſim legitur:aggeres ſolent aquā inlotitā cōtingere.tu uero lege ſolent aquā niloticā continere:ideo enim illi aggeres extruuntur ut aquam nili euagantis coerceant atq; contineant. PER incremēta nilotica.nilus coloni uice fungens quotannis euagatur a ſolſtitio.a primo lente creſcit:deinde uehementius:quandiu ſol in Leone eſt:mox pigreſcit ſole in uirginem tranſgreſſo.in totum reuocatur intra ripas in libra ut tradit Herodotus centeſimo die.incrementa eius per puteos menſuræ notis deprendunt̄:nilometria uocant. iuſtum incrementum eſt cubitorum.xvi.minores aquæ nō oīa rigant:in duodecim cubitis famē ſentit egyptus in tredecim etiānū eſurit:quattuordecim cubita helaritatem afferūt:quindecim ſecuritatem ſexdecim delicias.maiora incrementa maiores prouentus denunciant.minora ſterilitatem.cauſas huiuſce īcrementi uarias prodidere.ſed maxime probabiles ex repercuſſu eteſiarum.qui uēti ſunt anniuerſarii:de incremēto nilotico.& cauſis affatim ſcripſere.Herodotus.Diodorus.Plinius. Strabo Seneca & crimine luculētiſſimo Lucanus:qui multiiugas cauſas explicaturus ex philoſophorum ſecretariis depromptas ſic cecinit in.x.ſic iuſſit natura parens diſcurrere nilum.ſic opus eſt mūdo.philoſophi uero.qui de linotico auctu ſcripſerūt ferme ſunt hi.Thales.Anaxagoras.Democritus.Ephorus.agatarchides.& Timeus mathematicus:memphitici quoq; philoſophi rationem huius incremēti reddere conati ſunt magis quod non repræhēdi quam quod probari poſſit : referentes . Dixerunt enim nili fontem eſſe in zona nobis oppoſita.ibiq; hiemem eſſe nobis eſtatem agentibus . ideoq; ingentem aquarum uim eo tempore manantem cauſam præbere incremento. ARcana memphitica.memphitici ſacerdos arcana cerimoniorum myſteriorumq; cum nullo communicant.ob id αἰκοἰνοφρῦτοι ideſt incommutabiles dicti:ob hocipſum inuida mēphis dicta papinio in ſiluis:eſt autem memphis ciuitas magna & populoſa.& poſt alexandriam ſecunda:ubi multæ pyramides fuerunt regum ſepulturæ:Plinius memphim quondam arcem egypti regum fuiſſe tradit. SIſtra phoriaca.ſiſtrum inſtrumentū eſt ſtridulum & ſonabile.iſiacorum peculiare:qui ob id ſiſtrati nominant̄ : Martialis linigeri fugiunt calui ſiſtrataq; turba:iſis maxima egyptiorum dea ſiſtum in dextra gerens figuratur : quo nili acceſſus ſignificatur : Valerius Flaccus in quarto argonauticon de iſide ſcribens ſic

Aduſq;.
Deraſi ſacerdotes
Paulus totondit comam.
Genua ut aras. adorant.
Noctu oīa ſilentioſa.
Silentiū noctis
Silentiū in auſpiciis
Silet ſolum.
Coptitica.
Cōmata.
Correcta uerba iuriſcōſultorum.
Nilometria putei.
Eteſiæ uenti.
Mēphis inuida.
Siſtrum geſtat iſis.

uſurã.& ĩ æternũ conditis oculis:modicã lucẽ inſun-
de.nõ obnitimur:nec terræ rẽ ſuã denegamus.Sed ad
ultionis ſolatiũ:exiguũ uitæ ſpaciũ deprecamur. Pro-
pheta ſic propiciatus herbulã quãpiã.iii. ob os corpo
ris: & aliã pectori eius ĩponit. Tũc orientẽ obuerſus:
uel incrementa ſolis auguſti tacitus ĩpræcatus:uenera
bili ſcena:facies & ſtudia præſentiũ:ad miraculũ tãtũ
certatim adrexit.Immito me turbe ſotiũ:& põe ipſum
lectulũ editiorem quẽdam lapidẽ inſiſtens:cuncta cu
rioſis oculis arbitrabar.Iã tumore pectus extolli.iã ſa-
lubris uena pulſari.Iã ſpiritu corpus ĩpleri.& adſurgit
cadauer. & profatur adoleſcens. Quod oro me poſt

inquit.aſpide cincta comas & ouanti perſona ſiſtro.& Ouidius iſim deam deſcribẽs cecinit in nono
cornua fulſerunt crepuitq; ſonabile ſiſtrum.phariaca appellat a pharo egypti notiſſima cæſaris dicta
Pharos. toris colonia olim iuncta ponte alexãdriæ.ubi fuit turris & ipſa pharos nominata.a ptholomeo rege
facta talẽtis.dccc.cuius ſtructuræ architectus fuit ſoſtratus.quæ nocturnis ignibus curſum nauium
Turres, nocturnum regere ſolebat.tales turres im compluribus locis extructæ priſcis temporibus uiſebant.
Phari. quas pharos uocant:de quibus ſcripſimus affatim in propertio.& mox tranquilli commentariis ege
ſippus autumat pharon dici qua-
ſi phanon.quia procul appareat.
Vſura VSVrã.uſum.M.Cicero huic
latroni unius diei uſuram non de
diſſem:item audita uatinii mor-
te cuius parum certus dicebat au
ctor:iterim inqt uſura fruar.uxo
Vſuraria rem uſurariam dixit Plautus:Cu
ius uſuram & uſum capiebat Iupi
ter. IN æternum conditis.Mor
te ppetua clauſus.Virgilius ĩ æter
nam conduntur lumina noctem.
PROpitiatus.placatus exora-
Terna- tus:q̃ ille tres lineolæ ſignificant
rius nu- ter.ternariũ autem numerum py
merus. thagorici potentiſſimum eſſe p-
poetas. diderũt:eo q; ad cerimonias deo-
rũ utebãt:ut docet Ariſtoteles li.
primo de cælo & mundo.idẽ numerus ĩ rebus magicis plurimũ pollebat.& ut auctor eſt Plinius ter
Trias. na deſpuere depræcatiõe in omni medicina mos eſt:atq; effectus adiuuare:hinc tibullus.ter cane.ter
Ternio dictis deſpue carminibus.& poeta in cãtamẽtis amatoris cecinit necte tribus noctis ternos amarili co
lores.Martianus.Plutarchus.cæteri triada ſiue ternionẽ hoc eſt ternarium numerũ.qui maſculus eſt
& efficax.extollunt. HERbulam quampiam.de qua herba loquatur ambigi poteſt cum eã nomi-
natim nõ deſignet.forſan intelligit balin:qua xantus hiſtoriarum auctor tradidit occiſum Draconis
Homo Catullum reuocatum ad uitã a parente:eademq; thilonẽ quem draco occiderat reſtitutum ſaluti. &
reuoca- iuba in arabia herba hominem reuocatum ad uitam tradit pleriq; exiſtimant nihil non herbarũ ui
tus her- effici poſſe.Ab herophilo dictum ferunt quoſdam etiã calcatas herbas prodeſſe.Orpheus de his her
ba ad ui- bis curioſius aliq̃ prodidit.poſt eum muſeus.pithagoras quoq; & Democritus de magicis herbis uo
tam. lumina cõpoſuerunt:de qbus & Plinius noſter nõ pauca multa.in.xxiiii. ORIentem obuerſus.ado-
ratoris hoc proprium eſt ex myſtica regione.ut in adorando ac ſalutando deo ad orientem conuerta
tur:totumq; corpus circunagat:ſic enim apud antiquos factitabant adoratores ad ſolem reſpiciẽtes:
Adorato mundi enim ortus a leua eſt.unde ſiniſtrum & leuum fulmen inter proſpera eſt:in cælo templum ẽ
res uerti locus auſpicii:cuius partes ſunt quattuor.ſiniſtra ab oriente dextra ab occaſu.Antica ad meridiẽ po-
ad orien- ſtica ad ſeptentrionem:Hermes trimegiſtus præcipit cũ quis deum orare uoluerit reſpiciẽdum eſſe
tem. in auſtrum ſole occidente.Sole uero oriente in eum qui ſubſolanus dicitur. AVſtugi.uenerabilis
Augu- & ſancti ſolem mundi totius animũ ac planius mentem & principale naturæ regimen ac numen ple
ſtus ſol. riq; credidere opera eius exiſtimantes:unde marito auguſtus dictus:quaſi ſanctus diuinuſq;. TA-
citus impræcatus.non uoce ſed corde orandum deum eſſe præcipit diuus Hieronymus & in decre
tis canonicis.d.ultima de conſecratione ſcriptũ legimus:non uerbis ſed corde adorandus deus ẽ. Cy
Secreto prianus in expoſitione illa orationis dominicæ iuculenta ſecrete adorandum eſſe ex dominico præ-
adorãdũ cepto demonſtrat.in abditis & ſecretis uel ſemotis locis:quia deus non uocis ſed cordis auditor eſt.
& in ab- nec admonendus eſt clamoribus:qui cogitationes uidet.hoc declarat ſcriptura diuina:quæ dicit.lo-
ſcondito quæbatur in corde ſuo & labia eius mouebant & uox eius non audiebatur.& exaudiuit eam deus.
Impræca itẽ legimus in pſalmis dicite in cordibus & in ſtratis ueſtris.& trãſpungimini.Hieremias quoq; hoc
tus. idẽ docet dicẽs.in ſenſu tibi debet adorari deus. IMpræcatus.in bonam partẽ hic accipitur impræ
põe poſt. catus:cum alibi fere ſemp malum ſignificet. SCEna.apparatu & ſpectaculo. POne.poſt aduer-
Vene. bium eſt:ita Virgilius.pone ſubit cõiunx. LEctulum.in quo defunctus iacebat. ARbitrabat.ſpe
pulſati- ctabam ac rimabar. EXtolli.extollebatur ſignificat autem defunctum illum potẽtia ægyptii pro-
les arte- phetæ animatum reuiuiſcere cœpiſſe.ita ut pectus iam intumeſceret ex anhelatiõe pulmonis. VE
riæ. na pulſari.medici recentiores uenas pulſatiles appellant:qbus pulſus exploratur: quas antiqui arte-
pulſus in rias uocant:ſunt autem arteriæ ſpiritus ſemitæ:ſicut uenæ ſanguis riui.arteriarum pulſus guberna-
dex mor cula uitæ temperat.Herophilus medicinæ conditor ſubtiliſſimus deſcripſit leges & modulos: qui-
borum. bus pulſus per ætates citacior aut tardior moueatur qui euidens index fere morborum eſt.græce
dicitur: σφυγυοσ.

LEthea pocula: Animæ mortuoꝝ.ut Poeta nobiliſſimus cãit lethei ad fluminis undã ſecuros lati ces.& lõga obliuia potãt:cui ſuccinit ſilius uerſu cõſimili.letheos potãt latices obliuia mẽtis.Philoſo phi autumant animã cum cœperit ĩ corpus deſcẽdere.potare ſtultitiã & obliuionem. Alias uero ma gis alias minus.Ideoq; qui minus obliuionis hauſerunt:hii magis uerũ ĩueniũ:& hoc eſt quod uete res letheũ fluuiũ uocauerũt:ut elegãter & ſcite refert Macrobius ĩ ſomnio Scipionis: apđ antiquos ĩ funeribus:indictiuis dicebatur.olus letho datus eſt qđ ſignificat illũ qui mortuus eſt datum eẽ ΛΗΘΗ .i.obliuiõi.

aĩa potat ſtultitiã & obliuionem.

Leteus fl.

Ollus letho datus.

lethea pocula:iã ſtygiis paludibus ĩnatãtẽ.admomẽtariæ uitæ reducitis officia:deſine iã præcor:dſine.ac me in meã qetẽ pmitte.Hæc audita uox decorpore.ſed aliqto pphcta cõmotior.Q ui refers ait populo ſingula: tuæq; mortis illuminas arcana?an nõ putas deuotionibus meis poſſe diras ĩuocari?poſſe tibi mẽbra laſſa torqri?Suſcipit ille de lectulo:& uno cõgeſtu populũ ſic adorat.Malis nouæ nuptæ pemptus artibus:& adductus noxio poculo:toꝝ repẽte adultero mãcipaui.Tũc uxor egregia capit preſentẽ audatiã.& mẽte ſacrilega coarguenti marito:reſiſtẽs altercat.Populus æſtuat:diuerſa tẽdẽtes:hi peſſimã fœminã uiuẽtẽ ſtatĩ cũ corpore mariti ſepeliẽdã.Alii mẽdatio cadaueris fidẽ nõ habẽdã.ſed hãc cõtationẽ ſequẽs adoleſcẽtis ſermo diſtixit:nã rurſus altius ĩgemiſcẽs.Dabo inqt:dabo uobis ĩtemeratæ ueritatis documẽta plucida.& qđ priſus alius nemo cognouerit ĩdicabo.Tũc digito me dmõſtrãs: nã cũ corpis mei cuſtos hic ſagaciſſimus:exertã mihi teneret uigiliã:cãtatrices auns:exuuiis meis ĩminẽtes: atq; ob id reformare fruſtra ſæpius:cũ ĩduſtriã ſedulã eius fallere nequiſſent:poſtremũ ĩecta ſomni nebula: eoq; ĩprofundã qetã ſepulto me nomine ciere nõ prius deſire:q̃ dũ habetes artus:& membra frigida:pigris conatibus adartis magicæ nitant obſequia.hic utpote uiuus quidẽ.ſed tantũ ſopore mortuus:q eodẽ mecũ uocabulo nũcupetur:ad ſuũ nomẽ ignarus reſurgit. Et inexãimis umbræ modũ ultroneus gradiẽs:qq̃ foribus cubiculi diligẽter obcluſis:per quoddã foramẽ proſectis naſo prius:ac mox auribus:uicariã pro me lanienã ſuſcitauit utq; fallaciæ reliqua conuenirent.cerã in modũ proſectarum formatam auriũ ei applicãt

MOmẽtariæ uitæ.tẽporariæ:& breui momẽto duraturæ.uidelicet tãtiſper dũ enũciet ĩpius mortis cauſam & auctores. DEuotiõibus.Magico cãtamine.Deuotiões.n.execraria ſũt carmina:uulgo accipimus in bonam ſignificationẽ.Deuotũ quoq; pro deteſtabili & execrãdo:de hoc aliubi plura. DIras.Virgilius in.xii. dicũtur geminæ peſtes cognominæ diræ:hæ una cũ furiis uno eodẽq; partu ex intẽpeſta nocte progenitæ.diras dici autumãt grãmatici q nõ niſi anſi ante iratum loué uident:prætera diras dici uo luerunt ĩ præcationes quaſdã horrẽdas qbus deos quoſdã ĩauditos & formidãdos inuocabãt.qbus qcũq; deuotus dãnatuſq; fuiſſet eũ maxio ĩfortunio affici neceſſe erat quãobrẽ nõ temere ĩ quẽq̃ nec leui decã diraꝝ uti obnũtiatiõe cõſueuerũt:Atheius Tri.plebis craſſum ad expeditionẽ parthicã pperãtẽ hiſce diraꝝ inpcatiõibus deuotauit.auctores Plutarcus & apianus:qđ & Lucanus ſignat in.iii. ſic ſcribẽs.craſſumq; in bella ſecutæ ſæua tribunicæ uouerũt Funera diræ. ADorat allogt orare.n. dicere ẽ:unde & adorare. Malis nouæ nuptæ.ſignificat defunctus ſe piiſſe ueneno ab uxor ſacrilega ſibi ppinato:ut ita adultero liberior potiret.nã q̃ ĩpudica eſt:eadẽ uenefica eẽ ſolet.ut dicebat.M.Cato. ADductus.coactus nitidior lectio ẽ addictus:qdã exponũt adductus q̃ſi ad adin.i.plutonẽ ductus qđ & ſi ſniæ q̃drat:tamẽ elegãtiæ latiæ nõ cõuenit. EGregia.Ironicos pnũciãdũ. ALtercat. Altercatione repugnat apud Quintia.caput ẽ de altercatiõe.Vbi pcipit ne altercator ſit clãmoſus ne ue iracũdus. DIuerſa tẽdẽtes.iuxta populi uulgiq; cõſuetudinẽ:nã ut illo uerſu notiſſimũ ẽ:ſcindit incertũ ſtudia ĩ cõtraria uulgus.Figurata ãt locutio ẽ populus diuerſa tẽdẽtes. ADoleſcẽtis defuncti. ME demõſtrãs.de ſe ipſo loqt telephrõ.a quo oia iſta dicunt. EXertã.ĩſomnẽ ſedulã oculiſq; icõniuẽtibus pſpicaciſſimã. REformatæ.trãſſiguratæ ĩ muſtelas.& alias beſtiolas ĩpuratas. CIere.uocare: Sopore mortus:ſupra dixit telephrõ ſe ſomno pfũdo ĩ imũ baratrũ repẽte demerſũ:ut uix diſcerni poſſet qs ex duobus iacẽtibus eẽt magis mortus. EOdẽ uocabulo.ſignificat ãbos fuiſſe cognomĩes.& eodẽ telephrõis uocabulo nũcupatos. VIcariã pme lanienã.ſignificat defũctus telephronẽ uiuũ laniatũ mutilatũq; fuiſſe uice ĩpius met a cãtatricibus ãniculis.uicaria.n.laniẽa dr oppido q̃ elegãter laniatus ſiue lãiatio ĩ alienã uicẽ ſubſtituta.pprie laniena ſignificat locũ ubi caro uendit.uulgo macellũ uocitãt:cũ macelli

Deuotiones.

Diræ.

Locus Lucani.

Adorat aloquit.

Vicaria laniena.

DEus tantus.ſcilicet riſus. NOctis admonebat.qui aduesperaſcere iã.ac nocteſcere ſignificabat. Nocteſcere.
eſt enim uerbum uetus nocteſcere:quod ſignificat noctem fieri:& i noctis modum obſcurari. quod
furius uetus poeta primus finxiſſe creditur:illo uerſu:omnia nocteſcunt tenebris caliginis arte. DIſtentus.uino ciboq; fartus ad ſaturitatem. PROſpere.lego propere.ut dicat ſe partim & feſtiuiter allocuta byrrhena domum repetiiſſe. TItubante.lapſante uacillante nutabundo:quod proprium uinolentorum eſt:nam ut inquit ſcite & eleganter Plautus.Vinum luctator doloſus eſt pedes captat primulum. Vinum luctator doloſus.

deus tantus effluenter induceret.Poſt hæc monitu famuli mei:qui noctis admonebat:iã & ipſe crapula diſtẽtus:protinus exurgo.& appellata proſpere Byrrhena:titubante ueſtigio domuitionem capeſſo.Sed cum primam plateam uadimus:uento repẽtino lumẽ: quo nitebamur:extinguitur:ut uix improuide noctis caligine liberati:digitis pedum detunſis ob lapides:hoſpitium defeſſi rediremus.dumq; iam iunctim proximamus:ecce tres quidã uegetis & uaſtulis corporibus:fores noſtras:& ſummis uiribus irruentes:ac ne præſentia quidem noſtra tantillum conterriti:ſed magis magiſq; cum emulatione uirium crebrius inſultantes: ut nobis ac mihi potiſſimum non immerito latrones eẽ: & quidem ſeuiſſimi uiderentur.Statim deniq; gladiũ: quem ueſte mea contectum ad hos uſus extuleram: ſinu liberatum arripui:nec contatus medios latrões inuado.an ſingulis.ut quemq; colluctãtem offenderam: altiſſime demergo.quo ad tãdẽ ante ipſa ueſtigia mea uaſtis:& crebris perforati uulneribus: ſpiritum efflauerint.Sic preliatus iam tumultu eo: Fotide ſuſcitata: patefactis ædibus anhelans:& ſudore perlutus: ĩrepo. meque ſtatim:utpote pugnantium latronum inuicem gerioneæ cædis fatigatũ.lecto ſimul:& ſomno tradidi.

DOmuitionem capeſſo: ideſt itionem ad domum capio: eſt enim dictio compoſita quaſi domus itio: ad eundo domum:non tam Apuleianum uocabulum q̃ Ciceronianũ. Namq; ante Apuleium. Marcus Tullius in primo de diuinatione. ſic ſcripſit.Sed rhodiorum claſſi propinquum reditum ac Domum itionem dari a Martiale Domiceniũ eleganter fictum eſt uocabulũ p eo quod eſt cenare Domi. DEtonſis.contuſis: obliſis impactis. Domuitio. Domicenium.

OB lapides.ad lapides. ob enĩ pro ad antiqui dixerunt:nam ppoſitionem ob pro ad antiqui ponebant. & teſtis eſt ennius cũ ait. ob Romã noctu legiones ducere coepit. VAſtus. uaſtis & enormibus:ac magnis: ſed cũ mediocritate. TANtillum : minimũ paulumq;:aduerbium eſt. AD hoc uſq;:ideſt uſq; in id temporis momentum : Codex manu ſcriptus habet ad hos uſus.ut ſit ſenſus ſe eduxiſſe gladiũ:quẽ ad tales uſus paratum habuerat:& domo ſecum eduxerat. COLLVctantem.compugnantem:concertantemque ac reſiſtentem. PERlutus.madens.aſperſuſq; quidam codices habent perlitus:alterum a peluor:alterum a perlinior:inflexum eſt. GErioneæ cædis.ita inquit fatigatus ſum pugna trium latronum:ſicut Hercules.Tergemini nec gerionis:geriones enĩ tricorpor fuiſſe fingitur:quia Tribus iſulis præfuit balearius duabus & ebuſo:aduerſus hunc terna arma mouenda:ter læto ſternẽdus erat:quem Hercules extinxit qui ideo fingitur ad eũ olla ærea trãſuectus eſſe:quod habuit nauem fortem.& ære munitã hiſtorici autumãt ideo triplicis naturæ fuiſſe gerionem.quia fuerunt tres fratres bellatores.Robuſtiſſimi:tãtæq; inter ſe concordiæ.ut uno animo omnes geri uiderenť.ut pro tribus unus noiareť geriõis armẽta ſpecioſa illo extincto Hercules Diodorus.Iuſtinus.Liuius.Virgilius.Cæteri omnes.hinc Plautinum illud ex genere geryonaceo. Ob ad. Ob romam. Perlitus. Gerione tricorpor. cur.

LIBER TERTIVS.

ARGVMEMTVM TERTII LIBRI.

EXorto die magiſtratus cũ miniſtris Domum Apuleii petunt eũq; tanquã homicidã in iudicitum tradunt.Turba populi confluentis & cuncta ſtipantis deſcribitur. accuſator homicidii reum agit.Reus innocentiam ſuam tutatur:Cauſamq; agit argumẽtis oratoriis.inter hæc anus aduentat:tãq̃ parens necatorũ.quos iuſſu magiſtratus reuelat Lucius.ut res eẽ apparent.exoriť cachinus ĩmodicus:& ſic dei riſus celebrata cũ hylaritate ſolẽnia photis cauſam docet facti utricidi.Mox adhibet Luciũ ſpectatorẽ pamphiles in auem ſe tranſfigurantis Vnguine magico delibutæ.qui & ipſe tali deſiderio flagrãs dũ in bubonem geſtit: immutari per errorem pyxidis unguẽtariæ in aſinum tranſfiguratur:in calce latrocinale furtum referť:quo aſinus cum cæteris iumentis onuſtus gazis Milonis hoſpitis abduciť.

Chrono graphia. Mythici. — COMmodū.chronographia eſt.deſcribit.n.horā matutinā:q̄ ſolet aurora e cubili cro/
ceo ſurgēs cælū ineq̄tare almāq; lucē efferre mortalibus:mithici fabulāt̄ aurora bigis
ꝑ cælū uehi.iuxta illud Maronianū.Aurora in roſeis fulgebat lutea bigis.ob id appel/
Puniceus color. — lat Apuleius phaleras auroræ punicātes ob colorē.ſ.croceū:q in exercitu aurore cōſpi/
cit̄.nā puniceus color Ruffi coloris ſpēs ē:quē græci φοινικουν uocāt exuberātiā ſplē
doreq; ruboris ſignificās.auctor Gellius in.ii.cōmodū āt abuerbiū ē.eo ſignificatu di
ctū quo antea ꝑſæpe. ROſeū la
certū:poetica magis q̄ oratoria lo
cutio:alludit ad epithetō auroræ:
Rhodo/ dactylos aurora. — q̄ ab Homero dicta ē Rhododa/
ctylos q̄ſi Roſeos digitos hēns.ta
lis.n.color exorientis auroræ con
ſpicit̄. AEſtus.agitatio curarū:
ita Virgilius.& magno curaꝝ flu
ctu at æſtu trāſlatio a maritimis
æſtubus ducta. Veſpertini.ho/
micidii ſub horā ueſpertinā facti:
quo.ſ.tres iſtar latronū irruentes
obtrūcauerat. COMplicitis pe
dibus:exp̄ſſit habitu:quo ſe con/
formare ſolet hō anxius ſollicituſ
q;. IN alternas digitoꝝ uiciſſi/
Digiti pectinatim iuncti. — tudines:ſignificat digitos pectina
cti iunctos.de q̄bus Plini.i.xxviii.
ſic ſcribit aſſidere grauidis.uel cū
remediū alicui adhibeatur digitis
pectinati īter ſeſe amplexis ueneſi
ciū ē:idq; cōptū tradūt alcumena
Herculē pariēte peius ſi circa unū
amboue genua itē poplites alter/
nis genibus īponi:ex hac pliniana
ſentētia iā ſatis liq̄t.id q̄d ab Oui/
dio nō minus ſcite q̄ decenter di/
ctū eſt libro nono Metamorpho

COmmodū punicātibus phaleris:aurora roſeū q̄tiēs lacertū:cælū ineqtabat:& me ſecuræ qeti reuulſū:nox dici red/didit.æſtus inuadit aīum:uel ueſptini recordatōe facinoris Cōplicitis deniq; pedibus:ac palmulis in alternas digitoꝝ uiciſſitudines ſup genua connexis.ſic grabatū coſſin īſidēs uberti flebā.iā foꝝ & iudicia:iā ſentētiā ipſum deniq; carnificē imaginabundus.An mihi quiſq̄ tā miſis tāq; beniuolus iudex obtinget:q me tetre cædis ꝑlitū cruore:& tot ciuiū ſanguine delibutū:inocētē ꝓnūciare pōterit:Hāc illā mihi glorioſā ꝑegrinationē fore chaldeus Diophanes.obſtinate prædicabat.Hic idētidē me-tū replicās:fortūas meas heiulabā q̄ti fores iteri:& frequēti clamore ianuæ nr̄æ ꝑſtrepi.nec mora cū magna irruptiōe patefactis ædibus:magiſtratibus eorūq; miniſtris:turbæ miſcellāæ cūcta cōpleta.ſtatiq; lectores

ſeos.dextroq; eſt poplite leuū ꝑſſa genu digitiſq; iter ſe pectine iunctis ſuſtinuit partus:dixit poeta di
Digitis pectine iunctis. — gitos pectine iūctos q̄d Plinius pectinati iter re amplexos:& nūc Apuleius ī alternas digitoꝝ uiciſſi/
tudines cōnexas māus. COſſin īſidēs.ꝓ in coxas ſedēs aduerbiū eſt dictū.q̄ſi coxin.i.in coxas Pō/
Coſſin ſedentes — ponius.hoc ſciūt oēs quātū ē q coxin cacāt hoc geſtu ſutores ſarcinatoreſq; ſedere ſolēt ad hoc referri
pōt plautinū illud.q̄ſi claudus ſutor domi ſedet totos dies. VBERti.large & habundāter.ſic Ca/
Vbertim — tullus ubertim thalami q̄s ītra limina fundūt. IMaginabūdus.imaginatiōe.& mētis uiſiōe cōſpi/
ciēs. AN mihi q̄ſq̄.hæc iq̄t aīo meo uolutabā.me cūq; ruminaban. PER litū.iſperſū.ꝑfuſūq;:a pli
Delitum Interlitū. — no naſcit̄ ꝑlitū:ſicut a delino delitū.ab oblino oblitū:ſublino ſublitū: Cicero tuli moleſte ꝙ litteræ
delitæ ſunt a te mihi reditæ.idē ī uerrinis.Tabulæ ſunt ī medio:quæ ſe īterlitas & oblitas eē clamāt.
Delibutus unguento — DElibutū.madētē ecōtrario dicimus unguēto delibutū.ꝓ unctū.Vnguētūq; ſolinus nā & ꝓcōſul
africæ flauianus īperator eū cōtigit unguētis & delibuit dixit Terētius in phormiōe ſatim ē.ſi te deli
butū gaudio reddo ubi ſcite exponēs Donatus inq̄t ad aīum trāſtulit:q̄d ē corporis.nā delibutus un/
Delibutus. gaudio. — ctus dicit̄. PROnunciare.uerbū forēſe ē:nā ꝓprie iudices ꝓnunciare dicūt̄.cū ſentētiā dicunt.Quī
tilianus ī quarto niſi forte etiā tā hebes futurus ē iudex ut ſecūdū id ꝓnunciet q̄d ſciet narrare te uo
luiſſe. HIC idētidē.hæc frequēter. EIVlabā.cū eiulatu & lamētatione ꝓſeq̄bar:eiulatū & eiulatio
pronunciare. — nē dixerūt gemitū flebilē.eiulatus:ut iq̄t.M.T.ī ſecunda Tuſculana ne mulieri q̄dē cōceſſus ē:& hic
nimiꝰ ē fletus:quē.xii.tabulæ ī funeribus adhiberi uetuerunt:quē leſſū uocāt:ſuper quo ī ſecūdo co
Eiulatus — mētario tuſculanaꝝ q̄ſtionū copioſe ſcripſi:unde & ab Oratio dictū ē ī epodo:hic & illa nō uirilis eiu
Eiulatio. — latio. QVAti.q̄tiunt̄:ſiue q̄tiebant̄.tēpus ꝓ tēpore frequēs apud auctores elocutio. PER ſtrepi.
Leſſum — perſtrepunt̄:ſiue quatiebant̄. TVR bæ miſcellaneæ.miſcellanā turbā eleganter uocat indiſcretam
Miſcellane turba. — apparitoreſq; magiſtratuū.qui colluuione uariarum gentium cōmixti eſſe ſolēt.Au.Gellius miſcel/
lam doctrinam nuncupat oppido q̄ decenter:quæ multifaria eſt:& ex mixtura multiiugarū diſcipli
Miſcella doctrina — narum quaſi confuſanea.De miſcellis ludis apud Tranquillum in quarto cōmentario ſcriptū leges
ad quos referēdū eſt illud ſatyrographi poetæ:ſic ueniunt ad miſcellanea ludi.M.Varro miſcellum
Miſcellanea. — appellat genus columbaꝝ:q̄d ex agreſtibus colūbis & domeſticis mixtū ē: q̄dē codices habēt turbæ
miſēlaneæ nomine a miſeria ducto:miſera enim & miſella & conſequenter miſellanea eē ſolet turba

eoꝝ q apparẽt ac pſto ſunt iuridicis mr̃atibus:q̃les hoc quoq; tpe ꝓtoꝝ familiæ cõuiſunť: Fumidæ
.ſ.& pãnoſæ & ex miſeriæ gurguſtio erutæ.miſellæ uuæ dicũť Catõi.& Varrõi ꝑ nigris.Trahere:tra Miſellæ
hũt.uel trahebãt. ANGIportũ.Qđ exitũ nõ hẽt ac ꝑuiũ nõ ẽ angiportũ appellarũt. Ab angẽdo & uuæ.
portu ut iterp̃tať.M.Varro.ſn̄iæ uarrõiane aſtipulať illud Terẽtianũ ex adelphis. id qdẽ angiportũ Angipor
nõ ẽ ꝑuiũ.Vbi Dõatus angiportũ expõit ꝑ ãguſta & curua uia.Alii qđ iter portus ſit locus anguſtus tum.
hoc ẽ iter domos:q̃s portus ueteres dixerũt. IMMO ad ipos iferos.Correctio ẽ.ꝑ hypbolẽ: q cũcta Domus

duo de iuſſu mr̃atuũ imiſſa mãu trahere me:ſane non renitẽtẽ.ac dũ primũ angiportũ iſiſtimus:ſtatĩ ciuitas oĩs ĩ populũ effuſa:mira dẽſitate nos iſeq̃ť. Et q̃q̃ capite ĩ terrã:imo ad ipſos iferos:iã deiecto: mœſtus icederẽ:obliq̃to tamẽ aſpectu:rẽ ammiratiõis maxiæ cõſpicio.Nã iter tot milia populi circũſedẽtis: nemo ꝓrſus q nõ riſu dirũpereť:aderat.Tandẽ perratis plateis oĩbus:& ĩ modũ eoꝝ:q luſtralibus piamẽtis: minas portẽtoꝝ hoſtiis circũforaneis expiãt:circũductus angulati foꝝ eiuſq; tribunal adſtituor.Iãq; ſublimo ſuggeſtu:magiſtratibus reſidẽtibus:iã præcone publico ſilẽtiũ clamãte:repẽte cũcti cõſona uoce flagitãt pp cetus multitudinẽ:q preſſuræ nimia dẽſitate piclitareť: iudiciũ tãtũ theatro reddereť.Nec mora cũ paſſim populus ꝓcurrẽs:caueæ cõſeptũ mira celeritate cõpleuit. Aditus ẽt & tectũ oẽ farti ſtipauerãt. Pleriq; colũnis ĩplexi.Alii ſtatuis depẽduli.nõnulli p feneſtras & lacu

uero maiora facit:nã correctio ex portus.
ornatio ẽ.q̃ ꝑ eo qđ dictũ ẽ:Id qđ correctio
magis idoniũ uť reponit.q ut li/
bro.iii.Rhetoricoꝝ ad herenniũ
tradiť.rẽ facit iſigniorẽ. LVſtra/
libus expiamẽtis.ſignificat ſe cir/
cũductũ fuiſſe p angulos oĩs : ſi/
cut hoſtiæ circunduci ſolẽt ĩ am/
burbiali ſacrificio & ambaruali:
q̃do.ſ.urbs.agriue luſtranť. Nãq;
ambaruale ſacrificiũ id appellaue Amba/
rũt.qđ arua ambiat uictia:de quo ruale ſa/
ĩtelligi uoluit poeta ĩ georgicis il crificiũ
lo uerſu terq; nouas circũ fœlix
eat hoſtia fruges.fieri ãt ſæpe cõ/
ſueuerat de porca fœcũda & gra/
uida:portius Cato hoc ſacrificiũ
ſignat cũ ꝑcipit.qd facere debeas
ſi agrũ luſtraueris.ubi ſollitauri
lia circũ agi ſolita docet.& porco
ꝑcipue fundũ luſtrãdũ expiãdũq;
cuius uerba ꝑcatoria ſunt hæc ad Verba ca
deũ.uti uiduertatẽ uaſtitudinẽq; tonis.
calãitates itẽpiaſq;. ꝓhibeſſis. de/

fendas auerũceſq;:ubi uiduertas ſignificať calamitas.ex eo dicta ꝙ bõis uiduet:ſicut Auerũcare ſigni Viduer/
ficat auertere.ꝓpulſare.depellere.unde & auerũcus deus dictus ꝙ mala aueruncaret hoc ẽ auerteret tas.
abigeretq; ſup q̃re in notis Seruii ſcripſimus.nõ idiligẽter.Amburbale uero ſiue amburbiũ dr̃ ſacri Auerun/
ficiũ qđ urbẽ circuit & ambit uictima.Lucanus amburbiũ ſignat cũ ſic inqt in prĩo pharſaliæ. Mox caro.
iubet & totã pauidis a ciuibus urbẽ ambiri.& feſto purgãtes mœnia luſtro:hic piamẽta luſtralia di/ Auerun/
cunť q̃bus expiatoriis luſtramus.i.expiamus agros urbeſq;.luſtrare eni expiare ẽ.Vnde & luſtratus. cus.
ꝑ expiatus.Liuius in prĩo luſtrale ſacrificiũ refert:apud Pliniũ luſtrata urbs ſæpe & luſtratũ capito/ Ambur/
liũ.Luſtralia uero exta apud Virgiliũ & Statiũ ſignificanť piguia:moris.n.fuerat.ut grãmatici anno bium.
tauerũt cõpleto luſtro.i.q̃nq̃nali tẽpore uictimas ſacrificari.i.ꝑfecte ætatis.& ob hoc pigues. Home/ Piamẽta
rus quoq; dixit.βουν πενταετηρον.i.bouẽ quinq̃nalẽ quẽ luſtralẽ uocãt. MINas portẽtoꝝ. q̃cqd luſtralia.
diri portẽta minanť.ac denunciãt. HOſtiis circunforaneis.circũforaneæ hoſtiæ dicunť nõ tã q cir luſtratus
cũ fora & cõciliabula dicunť.q̃ q̃ circum agros & urbes in ambaruali amburbaliue ſacrificio circun/ Luſtralia
ducunť circũ aguntur.ue.a circũferendo dictæ.M.Tullius in orõne ꝓ cluentio.pharmacopolã uocat exta.
circũforanum qui circuit fora.& circunagiť.q̃les compluſculi in nr̃o foro quotidie cõuiſunť hoĩes Circũfo/
.ſ.nugatores ipoſtoreſq;.Itẽ Hieronymus.Garulũ neſcio quẽ rumigerulũ circunforaneũ. ANGV raneæ
latim.Per oẽs angulos.aduerbium eſt ea forma factum:qua oppidatim.uicatim:regionatim.q̃ ſigni hoſtiæ.
ficant per oppida per uicos.per regiones.tẽplatim dixit Tertullianus quaſi per templa. ASTItuor. Pharma/
ad tribunal iudiciale ſiſtor ſtatuorq;. SVGGEſtu.Pulpito. SILENtium clamãte. Plautus in pe copola
nulo exurge ꝑco.fac populo audientiam:nam dicere ſolet ꝑco.ſilete & tacete atq; animum aduorti/ circũfora
te. PREſſuræ.Preſſionis ſuſtentatiuum eſt.ſic Lucanus.Coricii preſſura croci. PERIclitaretur. nus.
Hiſtorici ꝓdiderunt Clodiam appii ceci filiam iactatã & male habitã eſſe turba undiq; confluentis angulati
cõfluctuantiſq; populi in theatro.qn & ad cæſaris dictatoris ſpectacula tantũ undiq; cõfluiſſe homi/ tẽplatim.
num ferť.ut ꝑ turba eliſi exanimatiq; plurimi ſint. CAueæ cõſeptum.Theatri conſeſſum ſignifi/ Preſſura.
cat.Cauea eni in theatro eſt.ubi ſpectat populus.ut docet Seruius ſup illud Virgilianum. cõſeſſu ca/ Clodia
ueæ magnis circẽſibus actis.Plautus in amphitrione.eant per totam caueam ſpectatoribus. alias ca/ conflicta
uea dicit ſeptũ.quo Animalia incluſa continenť.Idẽ Plautus in curgulione.quia enĩ in cauea ſi forẽt ta turba.
incluſi.Itidẽ ut pulli gallinacei.Plinius auctor ẽ auguſtũ oſtẽdiſſe tygrim Romæ in cauea mãſueſa/ Cauea.
ctã.cauea theatri ſcauri eodẽ teſte cœpit hominum.lxxx.milia. FARtim.Cõfertim.ſtipatim. a far Fartim.
ciendo deriuatũ aduerbiũ. COlumnis ĩplexi.Euidentia eſt ſiue repſentatio:q̃ græco uocabulo di/ Euidẽtia
citur enargia.res enim ita clare deſcribitur.Ita tota imago uerbis quaſi depigitur:ut cerni uideatur. enargia.

SEMIcõſpicui. Expſſit ſignificãter ac decẽter id qđ ĩ ſpectaculis fieri uidemus. ut. ſ. dimidiati ho/

Proſcæ/nium. mines. & ut hic nr̃ ait ſemiſcõſpicui ex feneſtris appareãt: uiſendi ſtudio iterdũ piclitãtes. PROſæniũ. Locũ q ẽ ante ſcænã pſcæniũ dixere: q̃ſi ante ſcænã: auctor Diomedes. ex pſcenio actores fabulas agebãt. PVBlica miniſteria. Publici miniſtri. q̃les ſunt apparitores. lictores & accenſi. Apđ lacede

Elotæ. peneſtiæ monios. Elotæ uocabãt publica famuliciasapud theſſalos peneſtiæ. de qbus Plutarchus Ariſtoteles. Diõyſius. ORcheſtræ. Locus ĩ theatro ex quo ſenatores & legati honoratioꝝ gẽtiũ ſpectare cõſueuerãt: De orcheſtra affati in Sue/tonũ cõmẽtariis. BOatu. Soni/

Boare unde. tu. & clamoſa uoce. boare eni cla/mare ẽ: unde uerbũ ductu ee au/tumãt etymologici a ueꝝ boãdo hoc eſt ueꝝ ſonãdo. Virgilius re/boãt ſiluæq; & magnus olympus dixit p reſonant. reſultant. remu giũt. M. Varro a boue boãtes di/ci tradit. alii a uerbo græco dedu

Præcões uocaliſſi/mi. cũt: p̃cones aũt ſolẽt & debẽt eſſe. μεγαλο φωροτατοι. i. uocaliſſi/mi & uoce ſonãtiſſima boantes: unde a p̃canẽdo. i. ualde canendo noiati. VAſculo quodã. Clepſy

Clepſy/dra. drã ſignat. ẽ autẽ clepſydra uaſculũ uitreũ. p qđ guttatĩ defluit aq̃ ĩcluſa ſtillicidioq; exhaurit, noie ducto. απο του ελεπτειν qđ ſi/gnificat furari. & abſcondere. και το υδωρ. i. aquã cõſimilia clepſy/dris ſunt uaſcula illa apud nos uſitatiſſima: q̃ ſpacia horaria metiũtur puluiſculo p foramẽ anguſtũ minutatĩ delabẽte. Talc ẽ illud: qđ affabrefactũ & ex argẽto p̃cioſum nuprime ad me miſiſti dono.

Horolo/giũ mu/nus Ar/chiepi/ſcopi co/locenſis munifice antiſtes: q ut cæteris uirtutibus fulges. Ita liberalitate quoq; clariſſimus es: & pfecto nihil pæq; exornat extollitq; opulẽtos antiſtites. q̃ munificẽtia. q̃ hoies diis ſimillimi efficiunt, q̃ cunctis mortalibus fiunt amabiliſſimi. q̃ litterati p̃cões excitant. ſed ad ppoſitũ: apđ ueteres actoribus cãꝝ forẽſiũ p̃ſcribebat orandi tp̃s datis clepſydris. qbus exhauſtis amplius dicere uetabant, qđ iſtitutũ dãnat Plinius ĩ epiſtolis ſcribẽs paucioribus clepſydris cãs p̃cipitari. q̃ antiqtus pluribus diebus explicabant illa ĩcrebruit paſſim ĩualuitq; cõſuetudo binas uel ternas clepydras iterdũ & dimidias. & dãdi & petẽdi: Itẽ alıubi. dixerã horis pene qnq;. nã tribus clepſydris. q̃s ſpacioſiſſime accœperã ſunt additæ q̃tuor: clepſydrã ut inqt Seneca. nõ extremũ ſtillicidiũ exhaurit: ſed qcqd ante defluit, relege q̃ ſcitu digna annotauimus ĩ ſecũdo cõmẽtario Tuſculanaꝝ ſup clepſydra. ſenſus Apulei ẽ, accuſatori definitũ dimẽſumq; ee dicẽdi ſpaciũ: ad modulũ uaſculi aquarii hoc ẽ clepſydræ: ut. ſ. tantiſp oraret donec efflueret aq̃. cuius exhauſtu actio finiret. INuicẽ coli. Cola uaſa ſunt litea a colãdo dicta. p q̃

Cola. ua/ſa. ſ. uinũ defluẽs pcolat. & Virg. colaq; p̃loꝝ fumoſis deripe tectis. Martialis. Frigidior colo nõ ſalit unda tuo. Idẽ colũ uinariũ celebrat ĩ apophoretis. figurat aũt colũ. a ſummo patulũ & ſatis latũ. ĩ imo ãt faſtigat. ĩ acutã gracilitatẽ: q̃ſi in metæ modũ. Tali figura dicit fuiſſe uaſculũ. qđ accuſatori datũ eſt.

Adorat. ad tp̃s dicẽdi p̃finiẽdũ. GVttati. p guttas cũctãter fluẽtes & q̃ſi p ſtillicidiũ. ADOrat. alloqt. adorare ap̃ antiquos ſignificabat agere. Vnde & legati oratores dicti qa mãdata agũt. QVIrites. Ex mo

Quirita/re. re rõano ſumptũ. Vbi Oraturi ad populũ qrites appellitãt. ut ĩ oratiõibus Cicerõis ſæpiſſime: ſic pſius. qd deĩde loq̃re qrites. Quiritare dr̃ is q qritũ fidẽ clamãs ĩplorat: ut qritare urbanoꝝ ẽ ſic iubilare ruſticoꝝ. TOtã ædiũ laniẽ. Mẽdoſus locus & deformatus. q ĩ priſtinã elegãtiã ſic reformari p̃t. Tot

Laniena Lanii. Laniſtæ. Nefarius cædiũ laniẽnã. hoc ĩtellectu ut dicat accuſator puidẽdũ ẽ. ne Apuleius. ut pote nefarius hõicida ipũe cõmiſerit laniẽnã. i. laniatũ ſæuitiãq; triplicis cedis: ẽ. n. laniẽa locus ubi caro uendit. ut docet Varro. qn ẽt accipit p laniatiõe ıpa & trucidatiõe. uŕ laniena a laniãdo dici. unde & lanii ſiue laniones, q laniãt pecora. & laniſtæ: q laniãdis p̃ſunt gladiatoribus. legato lanionis ĩſtrumẽto mẽſæ: põdera. ferramenta. & alia quoq; quæ laniãdæ carnis cã parata ſunt cõtineri docet Plautus iuriſcõſultus: Nefarius dr̃ ſceleratus. a farre quo ſcelerati uti nõ debeãt: hinc q indigni ſunt qui uiuant nefarii uocant, auctores

ſimultas M. Varro. & Nonius. De nefario ſic ſcribit Aſconius. nefariũ eſt. qđ ſacra polluit farre pio ſolita celebrari. Ergo nefarii ſacrilegi. SIMVLtatibus. Inimicitiis. & odiis: ſimultas dicta eſt ex cõtrario qa minime ſunt ſimul iterquos odiũ eſt. põt & a ſimulatione dicta exiſtimari. quia ſimulata locuntur adinuicẽ. NOcturnæ cuſtodiæ p̃fectus. Ex diſciplina militari. idonei & pbatiſſimi eligunt, q uigilias nocturnas circũeant: & renũcient ſi qua emerſerit culpa: quos circuitores appellabant: At nunc

naria ſemicõſpicui: miro tamẽ oẽs ſtudio uiſendo picula ſalutis negligebãt. tũc me p pſcæniũ mediũ: uelut q̃dã uictimã: publica miniſteria perducũt. & orcheſtræ mediæ ſiſtunt: ſic rurſum præconis amplo boatu citatus accuſator qdã ſenior exurgit. & ad dicendi ſpaciũ uaſculo quodã inuicẽ coli graciliter fiſtulato: ac p hoc guttatim defluo. infuſa aqua populum ſic adorat. Neque parua res: ac præcipue pacem ciuitatis cunctæ reſpiciens: & exemplo ſerio profutura tractatur. Quirites ſanctiſſimi. quare magis congruit ſedulo: ſingulos atque uniuerſos uos pro dignitate publica prouidere: ne nefarius homicida: totam ædium lanienam quam cruẽter exercuit: impune commiſerit. Nec me putetis priuatis ſimultatibus inſtinctum: odio proprio ſæuire. ſum nãq; nocturnæ cuſtodiæ præfectus. nec in hodiernum credo queq̃ peruigilem: diligẽtiam meã culpare poſſe: rem deniq; ipſam. & quæ nocte geſta ſunt:

auctore Vegetio militiæ factus ē gradus.& circitores uocātur.apud iuriſcōſultos ſcriptū legimus triū uiros nocturnos eē ab eo qđ excubias agebāt nocturnos dictos.hoſce oīs nocturnæ cuſtodiæ præfectos itelligere merito poſſumus.Fuit & pfectus uigilū.de cuius officio titulus eſt lib.prio Digeſtoꝝ.ad quē ptinet q̄ſtio de urbis cuſtodibus.q p totā noctē uigilare debet.& coerrare calciatus cū armis & dolabris. CVM fide pferā.Oro ē ex pceptiōe Rethorica Oratoriis nūeris cōpoſita:nā poſt exordiū ſubiūcta narratio ē:q ut Rethorici Doctores pcipiūt debet eē dilucida breuis & pbabilis. TERtia uigilia.

Circitores.

cū fide pferā.Nā cū fere iā tertia uigilia ſcrupuloſa diligētia cūctæ ciuitatis hoſtiatī ſingula cōſiderās circūirē cōſpicio iſtū crudeliſſimū iuuenē mucrone diſtricto paſſim cedibus operantē.Iāq; tris numero ſæuitia eius iteremptos:ante pedes ipſius ſpirātes adhuc corporibus in multo ſanguine palpitātes.& ipſe quidem cōſciētia tāti facinoris merito permotus: ſtatim profugit.& in domū quādā preſidio tenebratū elapſus: ppe tem noctem delituit.Sed ꝓuidentia deum : quæ nihil impunitum nocentibus permittit:prius q̄ iſte clandeſtinis itineribus elaberetur:mane præſtolatus:ad grauiſſimū iudicii ueſtri ſacramētum.cum curaui perducere.habetis itaq; reum tot cedibus impiatum . reum corā depræhenſum.reum peregrinū.Conſtanter itaq; in hominem alienum ferte ſententias de eo crimine: qui etiam in ueſtrum ciuem ſeueriter uindicaretis.Sic

Vegetius & modeſtus tradūt uigilias nocturnas in quatuor partes diuiſas fuiſſe: ut non amplius q̄ tribus horis nocturnis neceſſe ſit primos uigiles uigilare:a tubicie oēs uigiliæ cōmittūtur & finitis horis a tubicine reuocātur.Apud hiſtoricos frequēs mētio eſt.de Prima. Secunda Tertia. Quarta uigilia : Hieronymus in expoſitiōe Pſalmoꝝ. nox inqt in quatuor uigilias diuidit.q̄ ſingulæ triū horaꝝ ſpacio ſupputant̄ apud Lucanū ſecūda uigilia ſignificat̄ illo uerſu tertia iā uigiles cōmoueret hora ſecūdos . & hæ uigiliæ Caſtrenſes noiant̄ . Plinius in.x.de gallis loqns ſic iqt.cū ſoleunt cubitū.Quartaq; Caſtrenſi uigilia ad curas laboreq; reuocāt hic p tertiā uigiliā ſignificat̄ tempus id qđ a media nocte mox incipit. HOſtiati.Quaſi p ſingula hoſtia.Quintilianus.Eloquētia hoſtiatim petēda. MVcrōe diſtricto.Educto gladio. ꝓſo Oratio mucronē ꝓ gladio.& tectū ꝓ domo recipit auctore Quitiliāo.ꝓprie aūt mucro ē cuſpis teli. hic dixit Seruius cuſpidē abuſiue poſuiſſe Virgiliū ꝓ haſtæ mucrone:hic mucronatū deriuat̄.p eo qđ eſt acutū.& mucrōis habēs effigiē.Plinius lib.xxxii.ſcribit iter piſces xiphiā id eſt gladiū roſtro mucronato eē:a quo naues pfoſſæ mergunt̄ in oceāo. INterēp-os.Repete uerbū illud cōſpicio zeugma ē a ſupiori. PRAEſidio tenebraꝝ.Cōſimiliter Virgilius.Dēfenſi tenebris & dono noctis opacæ. PER petē.Perpetuā.ac totā.ppetē ꝓ ppetuo dixerūt ueteres & annotāt grāmatici:pacuuius.fac ut cœpiſti hāc operā mihi perpetē oculis traxerim. NIHIL ipunitū nocētibus.Verbū uetus ē deos iratos pedes lanatos habere.qa nōnunq̄ tarde ueniunt nocētibus.hīc illa apud Valerianū uulgata ſententia. Lēto gradu ad uindictā ſui diuina ꝓcedit ira.ex quo ſatis liquet deoꝝ ꝓuidētiā nocētes nunq̄ ipūitos dimittere.& ſi iterdū ſero puniāt:ideoq; ſcripſit Oratius raro antecedētē ſceleſtū deſeruit pede pena claudo.Cæſar quoq; in cōmētariis auctor ē cōſueſſe deos īmortales.quo grauius hoies ex cōmutatione reꝝ doleāt:quos ꝓ ſcelere eoꝝ ulciſci uelint.his ſecūdas iterdū res & diurnā ipunitatē cōcedere.græce προνοια dicit̄ prouidentia deoꝝ.qua ſtoici dicūt cuncta regi: prouerbiū græcoꝝ eſt. κισ θεων ωτα ηλθεν.i.ad aures deoꝝ uenit.qđ dicitur de hoībus.q nō latēt deos in ſuis actionibus.

Vigiliæ nocturnæ quatuor.

Hoſtiati.

Mucro.

Mucronatum.

Xiphias.

Perpetē pro perpetuum.

Deos habere pedes lanatos.

CLANdeſtinis itineribus.Occūltis & deuiis.clandeſtinū penultima longa enūciandū eſt. ut ſilius māliuſq; notificāt. MANE pſtolatus.Matutinā aurorā expectans.pſtolari.n.ē expectare uel manere:alias pſtolari eſt.pſto eſſe.& apparere:hoc eſt obſequi.ut docet Donatus.cōiungit̄ cum datiuo. & ablatiuo.Terētius quē pſtolare parmeno.M.T.qui tibi ad foꝝ aureliū pſtolentur. IMpiatū.Pollutū.maculoſumq;. REVM.Epanaphora ē.ſiue anaphera.quā noſtri repetitionē dicūt.ſiue relationē:q̄ fit quotiens per ſingula mēbra.eadē pars orationis repetit̄ hoc modo.uerres calumniatores apponebat.Verres de cauſa cognoſcebat:uerres ꝓnunciabat.auctores Martianus. Diomedes . &.M.T. in Rhetoricis ad hereniū. PER Egrinū.tanq̄ pegrino minus fauēdū ſit q̄ ciui:& alienus conſtāter dānari debeat:nā ut docet.M.Tullius in primo de officiis.propior eſt ſocietatis gradus eiuſdē nationis & linguæ.arctior uero colligatio eſt eiuſdē eē ciuitatis:hīc ſcribit Plinius in.xxxvi.agoracricū pariū & alchamenē athenienſem phidiæ diſcipulos inter ſe ambos certauiſſe in uenere facienda : uiciſſeq; alchamenē nō opere ſed ciuitatis ſuffragiis cōtra peregrinū Ciui ſuo fauētis.atqui peregrinos tamen deſpicere nō debemus:quinimo ut præcipit Plato.libro.viii.de legibus:peregrini uigiti annos in aliena ciuitate permaneant artiū aliquam exercentes.ſine uectigalium ſolutione:cū autē.xx. anni exacti fuerint:accipiat rem ſuam & abeat:Lex quoq; moſayca præſcribit allophylos ſic enim græco uocabulo peregrini dicuntur.non eſſe uexandos:nam & uos inquit peregrini fuiſtis in alieno ſolo.

pſtolari.

Epanaphora Relatio.

Athene. fauen ciui cōtra pegrinū

allophyli

profatus accuſator acerrimus imanē uocem repreſſit. Ac me ſtatī præco ſi qd ad ea reſpōdere uellē: iubebat incipere. At ego nihil tūc tēporis amplius ꝗ flere poterā. Nō tā hercules truculētā accuſationē ītuēs: ꝗ meā miſerā cōſcientiā. Sed tamē oborta diuinitus audacia: ſic ad illa. Nec ipſe ignoro ꝗ ſit arduū: trinis ciuiū corporibus expoſitis: eū q cædis arguaē: quis uera dicat: & de facto cōfiteaē ultro: tamē multitudini tātæ ꝙ ſit ī nocēs pſuadere. ſed ſi pauliſper audiētiā publicā mihi tribuerit humanitas: facile uos edocebo me diſcrimen capitis: nō meo merito: ſed rōnabilis īdignatiōis euentu fortuito: tantā criminis īuidiā fruſtra ſuſtinere. Nā cū a cœna me ſerius aliqnto reciperē: potulēt⁹ alioqn qd plane uerum crimen nō diffitebor: ante ipſas fores hoſpitii: ad bonum autē Milonē ciuē ueſtrū deuorto. Video quoſdā ſeuiſſimos latrones adytū tētantes: & domus ianuas cardinibus obtortis euellere geſtientes: clauſtriſq; oibus: ꝗ accuratiſſime adfixa fuerāt: uiolēter euulſis: ſecū iā de īhabitantium exitio deliberātes. unus deniq; & manu prōptior: & corpore uaſtior: his affatibus cæteros īcitabat: heus pueri ꝗ maribus aīs & uiribus alacribus dormiētes aggrediamur. Ois cōtatio ignauia oīs faceſſat e pectore: ſtricto mucrōe ꝑ totā domū: cedes ambulat. q ſopitus iacebit: trucidetur: q repugnare tēptauerit: feriatur. ſic ſalui recedemus: ſi ſaluum ī domo neminē reliquerimus. Fateor qrites extremos latrōes boni ciuis officiū arbitratus: ſimul eximie metuēs. & hoſpitibus meis & mihi: gladiolo: q me pp hmōi picula comitabaē: armatus: fugare: atq; proterrere aggreſſus ſum. At illi barbari ꝓrſus & īmanes hoīes: neq; fugā capeſſunt. & cū me uiderēt ī ferro: tamē audaciter reſiſtūt: dirigē preliaris acies. Ipſe deniq;

Status iuridicialis
Intentio
Depulſio

NEC ipſe ignoro. Defenſio eſt: cuius ſtatus ſiue Cōſtitutio iuridicialis ſiue qlitatis nūcupaē: non enī factū qd̕ obiicitur negat. ſed id iure factū eē demōſtrat: ut in cā oratii ſorotricidæ ītentio accuſatoris: eſt ſororē occidiſti. depulſio defenſoris: occidi: ſed iure occidi. qſtio eſt nō iure occiderit: īſidiatorē aūt cū occidere fas ſit: & qd̕ quiſq; ob tutelā corporis ſui fecerit id feciſſe iure exiſtimeē: tris a ſe īſidiatores iure cæſos argumētaē. Ordiē aūt a pro noīe: quōniā magna uis ē in ꝓnominibus. EXpoſitis. neci datis: ſenſus ātē: ſcio eē difficile eū: q cōſiteaē crimē de quo arguiē: uelle tamē pſuadere ſe ſe eſſe īnocentē. AVdientiā. Ita Plautus exurge præco fac populo audientiā. EVENtu fortuito. Cædes enī illoꝝ triū fortuito nō cōſulto fuerat ꝑpetrata.

A cœna.

A Cœna. Foris enī apud byrhēnā cæna uerat. ut ſupius demōſtrauit. Elocucio pliniana eſt. a cæna a cibo a ſomno. ꝓ eo qd̕ ē poſt cænā. poſt cibū. poſt ſomnū. deui & ſignificatiōe huius particulæ a ſup Suetoniū affati. SErius. hora ſeriore tardioreq;. POtulētus. Vinolētus & bene potus ap̄ Plautū uitiū uini atq; amoris noxā cōmiſſam purgat. VEꝝ crimē. Nō negabo iqt me ebriū temulētūq; fuiſſe.

Deuorto
Deuortor.

DEuorto. Dicimus deuorto. & deuortor ī eodē ſignificatu ná & deuortor ī ꝓterito actiuā habet declinationē deuerti: ut docet phocas. uerbū aūt eſt ꝓprie hoſpitale. Plautus in pſeudolo. Ego deuortor extra portā. In tabernā tertiā. Itē in trinumo inſanū ē & malū in hoſpitiū deuorti ad cupidinē. M. Tullius ī ſecūdo rethericorū ꝗre cū in quādā tabernā deuortiſſent ſimul cænare & in eodē loco ſomnū cape uoluerūt.

Geſtire.

GEſtiētes cupiētes. geſtire. n. mō cupe ē: alias lætū eſſe. CORpore uaſtior. maior enormior horrentior: uaſtū enī dr̄ magnū horrēs.

Vaſtum.
Vaſteſcere.

& ferox. uetus uerbū eſt uaſteſcere. qd̕ ſignificat deſertū & uaſtū fieri. uaſticies & uaſtitudo & uaſtitas ꝓ horrore & deſolatione & cōtagio accipiunē apd̕ ſcriptores idoneos. AFFAtibus. alloqo & uerbis. ꝗ magnū pſæpe hēnt īcitamētū ī utrāq; partē tā ad ſcelus capeſſendū. ꝗ ad uirtutē ꝓcolendā: Oratius hortari cœpit eūdē uerbis: ꝗ timido quoq; poſſent addere mētē. MAribus aīs. maſculinis & plane uirilibus. CANctatio. hortabaē comites ut morā oēm & cōtationē eiicerēt ab ſeſe eliminarētq;: ſæpe. n. cūctatio diſpēdioſa ē. ex quo illd̕ ſilii. pelle moras breuis ē magni fortūa fauoris. pſæpe uero utilē cūctationē tarditatēq; eē ꝑcipimus. unde ait idē ſilius. In rē cōtari fuerit. & Fabius ob id cūctator dictus: q cōtādo reſtituit rē. Dictū uetus ē cuius ſidonius quoq; cōmeminit pſæpe morā eē meliorē: & ut auctor ē marcellinus. cūctatio ꝑcipuū bonū ē ī magnis ductoribus.

Cūctatio
Cūctator
Mora ſæpe melior.

FAceſſat. recedeat abeat ut illud faceſſite hic oēs: alias faceſſere ē facere. ut Virgilius ī pio læti parēt ac iuſſa faceſſunt.

Faceſſere.

FAteor qrites. Ex ritu oratoꝝ romanoꝝ: q ad qrites cōtionanē. EXtremos latrones. Ita ordinādus eſt textus aggreſſus ſum gladiolo fugare extremos latrones tanꝗ id officiū foret boni ciuis. extremos āt appellat: itelligi uolēs ꝑditiſſimos neqſſimoſq;. ſic ab Au. Gellio. extrema malitia dicta ꝑ maxima & ea: ultra quā nihil ſit.

Extrema malitia.

DVX & ſignifer. Vexillariũ. Anteſignanũq; ac ueluti principẽ latronũ ſignificat. CERta mãu. Dr̃ manus certa. cuius ictus nõ oberrat: ſicut icerta. q̃ nõ ſp̃ ferit deſtinata. Quītilianus in q̃rto. ut certa mãus uno telo poſſit eẽ cõtẽta. icertæ plura ſpargẽda ſunt. ut ſit & fortũæ locus. NEq; fugã capeſſunt. Narratio credibilis. & plãe oratoria: q̃ ex p̃cepto Quītiliãi nõ fuerit inutile ſemina q̃dã ꝓbatiõnũ ſpargere. nõ nũq̃ ẽt argumẽto aliquo cõfirmabiť: cũ aduerſarii dicũť fuiſſe robuſti armati cõtra ĩfirmos. plures cõtra unũ. Aliq̃do cõfitebimur uix eẽ credibile. q̃d factũ ẽ. nos tamẽ id uerũ eẽ ꝓbaturos: ſicuti nũc uix uŕ eẽ credibile. tres ab uno perẽptos fuiſſe. tã aũt ſubtiliter narrat. tã ꝓbabiliter. ut q̃ audit ſtatĩ credat. MORdicus. morſu. & dẽtibus aduerbiũ ẽ mordicibus quoq; ueteres dixerũt ĩ eodẽ ſignificatu. Plautus in Aulularia. Aſini me mordicus ſcĩdant boues incurſent cornibus: a morſu ẽt morſicati ludũt. PER ſcapulas. Scapulæ poſteriores dorſi ptes & Humerorũ ſignificanť. hĩc ĩteruallũ illḋ mediũ ĩter ſcapulas ĩterſcapulũ dictũ. In floridis. cũ ĩterſcapulũ crates retexiſſet. q̃dã ĩterſcapiliũ legere malũt ap̃ hĩginũ crebra mẽtio ẽ ĩterſcapilii: a quo ĩ ſcapulo quoq; uſurpať. p ĩterſcapilio ſiue ꝓ ĩ ſcapulis. IMpunẽ. Impunitũ. & penæ exortẽ. declinať ĩpũis ut ĩmunis. HOSpitis. m̃ milõis. PROtecta. defenſa.

NE tãtillo q̃dẽ. ne minimo q̃dẽ. POſtulatus. Accuſatus. Titulus ẽ apud iuriſcõſultos de poſtulãdo. Cæſar ut ſcribit Trãquillus dolobelã repetũdarũ poſtulauit. REatũ. accuſationẽ. meſſala orator prius reatũ dixit: ut docet Quītiliãus ĩ. viii. reus unde reatus duciť. nõ ſolũ ẽ is q̃ cãm dicit & itẽ q̃ q̃d ꝓmiſit ſpopõditue ac debet.

dux & ſignifer cæterorũ ualidiſſime aggreſſus: illico mãibus ambabus capillo abreptũ: ac retro reflexũ effligere lapide geſtit. quẽ dũ ſibi porrigi flagitat: certa mãu pcuſſum fœliciter ꝓſterno. At mox aliũ pedibus meis mordicus ĩherentẽ: p ſcapulas ictu tẽperato: tertiũq; ĩprouide occurrẽtẽ pectore offenſo pimo. ſic pace uindicata: domoq; hoſpitis: ac ſalute cõmuni protecta: nõ tã ĩpunẽ me: uerũẽtiã laudabilẽ publice credebã fore. q̃ ne tãtillo q̃dẽ unq̃ crimĩe poſtulatus: ſed ꝓbe ſpectatus: apud meos ſemp̃ ĩnocentiã cõmodis cunctis antetulerã. Nec poſſum reperire cur iuſte ultiõis: q̃ cõtra latrones deterrimos cõmotus ſum: nunc iſtum reatũ ſuſtineã. cũ nemo poſſit mõſtrare. uel proprias ĩter nos inimicitias præceſſiſſe: ac ne oĩno mihi notos illos latrones uſq̃ã fuiſſe. uel certe ulla præda mõſtretur. cuius cupidine: tantũ flagitiũ credatur admiſſum. Hic profatus rurſum lachrymis obortis: porrectiſq; ĩ preces manibus: p publicã miſericordiã per pignorũ charitatẽ: mœſtus: tunc hos: tũc illos deprecabar. Cũq; iã humanitate cõmotos: miſericordia fletuũ adfectos omnes ſatis crederẽ: ſolis & iuſticiæ teſtatus oculũ caſumq; præſentẽ meũ cõmendans deũ prouidẽtiæ: paulo altius aſpectu relato cõſpicio prorſus totũ populũ

Verũ ẽt q̃ cum altero litẽ cõteſtatã hẽt. ſiue is egit. ſiue cũ eo actũ eſt: Reus ut ſcribit gallus helius ſtipulãdo ẽ idẽ q̃ ſtipulator dr̃. ſicut reus ẽ ꝓmittẽdo. q̃ ſuo noĩe alteri q̃d ꝓmiſit. M. Antonius ap̃ Ciceronẽ ĩ. ii. de oratore. reos ĩq̃t appello. nõ eos mõ q̃ arguunť: ſed oẽs quorũ de re diſceptať reũ fieri aſconio nihil aliud ẽ niſi ap̃ p̃torẽ legibus ĩterrogari. agi dr̃ reus cũ accuſať: pagi q̃do dãnať. Plinius ĩ epiſtolis ĩterea dũ pagiť reus. Vlpianus ad legẽ Iuliã de adulteriis ſic refert. niſi reũ pegerit pegiſſe. aũt nõ alias q̃s uŕ. niſi & cõdẽnauerit. Idẽ ad legẽ Iuliã maieſtatis. is inq̃t qui in reatu decedit ĩtegri ſtatus decedit: extinguiť. n. crimẽ mortalitate: reis apud Priſcos moris fuit ſummittere capillũ: & ueſtẽ ſordidã ĩ publico habere. ad miſericordiã cõciliãdã. PROprias inimicitias. Maleficiũ ſine cã ſuſceptũ ſerme eẽ nõ ſolet: ut rhetorici doctores ꝓdiderũt: qui p̃cipiunt in oĩ lite cãm potiſſimũ ſpectari oportere: cã aũt oĩs aut ĩpulſiua ẽ. ut ira odiũ: aut rationatiua. lucrũ hereditas. Impulſiuã græci uocãt ὀρεκτικὴν αἰτίαν. ratiocinatiuã uero τὴν λογικὴν αἰτίαν. p̃terea cã ẽ aut efficiẽs cũ dicimus illa rõne ꝓuocatus eſt: q̃d ποιητικὸν αἰτίον græci uocãt. aut adiuuãs: ut cũ dicimus. & iã illa cauſa acceſſit: q̃d ὑπερετικὸν αἰτίον uocant: aut prohibens. ut imo habui cauſam nõ faciendi ne ad inimicũ meũ hereditas p̃ueniret. quod κωλυτικὸν αἰτίον græci uocãt. nunc Apuleius ĩpulſiuam cãm ſignat cũ ait inimicitias nõ p̃ceſſiſſe: ratiocinatiuã uero cũ negat nulla p̃dæ cupiditate admiſſum eſſe flagitium.

CVPIdine. Cupiditate: Oratius at bona pars hoĩum decepta cupidine falſo. PORrectis in p̃ces manibus. adorãtes manus attolimus. ut docet Quītilianus. ſine mãibus trũca ẽ actio ac debilis. Cæteræ partes eloq̃ntẽ adiuuãt: hæ: ꝓpe eſt ut dicã: ipſæ locunť. manibus poſcimus. minamur. ſupplicamus. manus uouentiũ leuiter pãdata eſt. PIGNOrũ. Filiorũ. ſunt. n. filii ueluti pignora charitatis ĩter cõiuges & ut. xxxii. q. ii. ſcriptũ legimus cõiugii p̃miũ & g̃ria nuptiarũ ẽ partus: obſecratio aũt illa iudiciũ p charisſima pignora utilis erat. ut iq̃t Quītiliãus ĩ. vi. IVSTIciæ oculũ. In ſcd̃o dictũ eſt. ipſos ẽt oculos ſolis & iuſticiæ facile fruſtreť. Vbi de oculo iuſticiæ & ſolis nõ ĩdiligẽter annotauimus.

Certa manus. Mordicus. Morſicatim. ſcapulæ Interſcapilium. Poſtulato. Reatus Reus q. Agi reus Peragi reus. Cauſa in lite ſpectanda. Impulſiua cauſa. Ratiocinatiua.

RISV cachīnali. Sonoro. ſoluto. maximo. q̃lis eſt chachinnus. PArentem. Nomē eſt reuerētiæ. REVS capitis. Cuius cã capitalis ē. is reus capitis dr̄. ut reus furti. reus maieſtatis: q de furto & maieſtate accuſat̄. ASSIſtendi. Patrocinādi. fauēdiq;: aſſiſtere enī. q̃doq; ſignificat defendere patrocinari. adeſſe. qđ priſci adeſſe & ſupeſſe dictauerūt: ſic. n. elegāter & ſcite loqmur. Tibi adſum. tibi ſupſū. p eo qđ ē aduocatus tibi ſum. cãmq; tuā defēdo. Cachinat. Cachino riſuq; ſolutiore pſeqt̄. ATra ueſte. Nigra ueſtis ē lugētiū: pullatos dicius & atratos: q lugēt & ueſtibus nigris obſoletiſq; luctū teſtant̄ ap antiquos nefas erat atratū accūbere ī epulo. hīc. M. Tullius Vatinio pbro dat q cū toga pulla. i. nigra ī epulo qnti Arii accubuerit. & q cœnauerit atratus. Anthracinus color dr̄ apud ueteres niger. q̃ſi carbōarius. Anthraces enī carbōes latine appellant̄. M. Varro. amiculū nigellū appellat lugubré ueſtē. POne. Poſt. Virgilius pōe ſubit cōiūx. PANnis obſita. Ita Terētius. Video ſentū ſqualidū ægrū pannis. anniſq; obſitū. a Virgilio dictus ē obſitus æuo. p ſenex. & ut iterptat̄ Donatus. obſitū dicius metaphora ab agro ſumpta. OLEAginos. olearios. ab olea oleaginus deducit̄. ſicut a faba fabaginus. hinc a Catōe acus fabaginū dictū p purgamēto quiſquiliiſq; fabaꝝ. q item pcipit taleas oleaginas tripedaneas eſſe decidendas. Itē codicillos oleaginos amurca pſpergi iubet ita neq; fumoſi erūt & bene ardebunt. Ramus oleæ pacis ſignū: Arbor enī pacifera eſt olea Virgilius. placitā paci nutritor oliuam hinc a græcis elea dicta. qa græce ἐλεοσ miſericordia. q̃ quia cōtigit eis qbus pax dat̄. ut inqt probus pax dat̄. ut inqt pbus grāmaticus: Olea pacis ſignū ē. LVgubriter aiulantes. Flebiliter lamentātes. Eiulatus & aiulatio flebilis eſt lamētio. Eiulare eſt flebiliter more fœmineo cōplorare: ī legibus decēuiralibus leſſum dr̄ hæc lugubris eiulatio. Legis uerba ſunt hæc mulieres genas ne radū to. neue leſſum funeris ergo habēto: qbus uerbis ut lelius iterptat̄ tollit lex lamētationē. Id totū a nobis latius explicatū in ſecūdo Tuſculanaꝝ cōmētario. PARuuli huius. Magis naturaliter mouēt exēpla q̃ uerba. hīc Sergiū Galbū accepimus euaſiſſe iudicii flāmā miſeratiōe excitata. dū non ſuos mō liberos paruulos incōtione pduxerat: ſed galbæ ēt ſuplicii filiū ſuis etiā manibus circūtulerat. & ut auctor eſt Quītilianus nō ſolū dicēdo ſed etiā faciendo lachrymas mouemus. Vnde & pducere illos q periclitent̄ ſqualidos atq; deformes. & liberos. & parentes inſtitutū eſt. LAtronis. Inuidioſe latronē Apuleiū ipſum appellat. LITAte. Sacrificate. & q̃ſi parentate. quid litare & ſacrificare iter ſe diſferāt ſæpius diximus. DIFFIteri. Negare. & īficiari. SVBſiciua ſollicitudo. Reliq̃ & ſola. ſubſiciuū enī id uocant qđ quaſi reliquum ſubductū ſubtractūq; eſt. M. Varro. Ab hoc pricipio Mēſores nōnunq̃ dicunt in ſubſiciuū eſſe unciā agri aut ſextantā: quidā ſubſiciuū q̃ſi ſubſecādo alii ſuccīſiuū q̃ſi a ſuccidēdo: deducere malunt eodē tamē intellectu: & ſignificatu. Au. Gellius. M. Tul. Plinius. tēpora ſucciſiua appellant: q̃ſi dicas ſubſecta ſubductaq; a negotiis: quæ litteris ſunt īpartienda. In primo de legibus ait. M. Tullius ſubſiciua q̃dam tempora incurrunt: quæ ego perire nō patior: Apuleius īfra quoq; dictioné hanc decenter uſurpat in ſignificatiōe cōſimili. EVItaſſe. uita ſpoliaſſe. Euitare enī eſt uerbū uetus. nec oībus obuiū. quod ſignificat uita priuare: & ita legere malim q̃ enecaſſe: quod quidā inſolentiā huius uerbi reformidātes fecerūt: ſed elocutioni Apuleianæ magis congruit euitaſſe q̃ enecaſſe: cum alteꝝ ſit oppido quam eruditū. Alteꝝ protritū. Item actius poeta apud Ciceronē in tertia Tuſculana. hæc omnia uidi inflāmari. Priamo ui uitam euitari ideſt uitalitate ſpoliari.

riſu cachinnabili diffluebāt. Nec ſecus illū bonum hoſpité: parētēq; meum Miloné: riſu maxīo diſſolutum. At tunc ſi tacitus mecum. En fides inquā en. cōſciētia. Ego qdé pro hoſpitis ſalute: & homicida ſum: & reus capitis inducor. At ille nō cōtētus: q mihi nec adſiſtēdi ſolatiū phibuit: inſup exitium meum cachinnat. Inter hæc q̃dā mulier p medium theatrum: lachrymoſa & flebilis atra ueſte cōtecta: paruulū quendā ſinu tolerās decurrit. ac pone eā annus alia pānis horridis obſita: paribuſq; mœſta fletibus ramos oleaginos utraq; quatiētes: q̃ circūfuſæ lectulum: quo peremptoꝝ cadauera cōtecta fuerāt. plangore ſublato ſe lugubriter heiulātes. Per publicā miſericordiā: p cōmune ius humanitatis aiunt: miſeremini indignæ cæſoꝝ iuuenum noſtræq; uiduitati: ac ſolitudini: de uīdicta ſolatium date. certe paruuli huius: in primis annis deſtituti fortunis ſuccurrite. & de latronis huius ſanguine: legibus ueſtris: & diſciplīæ publicæ litate. Poſt hæc magiſtratus: qui natu maior adſurgit. & ad populum talia. De ſcelere quidem: quod ſerio uindicandum: nec ipſe qui commiſit: poteſt diffiteri. ſed una tantum ſubſiciua ſollicitudo nobis relicta eſt: ut cæteros ſocios tanti facinoris requiramus. Nec enim uerſimile eſt hominem ſolitarium: tres tam ualidos enecaſſe iuuenes. prohinc

Reus capitis. Adſiſtere tibi adſū Tibi ſupſum. Pullati. Atrati. Anthracinus color anthrax. Obſitus æuo. Oleaginus. Fabaginū acus. Pacifera olea. Elea. Leſſum. Galba paruulos produxit Subſiciuum. Subſiciua tempora. Euitare uita ſpoliare.

TOR mentis ueritas eruenda. Inter probationes quas græci ἀτέχνους noſtri inartificiales uocãt tormenta ſunt. apud rhetoricos doctores. cõmunis locus eſt a tormentis dicere & contra tormenta: cũ pars altera quæſtioné uera fatendi neceſſitaté uocet. altera auté ſæpe cauſam uel falſa dicendi: plenæ ſunt orationes ueterꝝ oratorꝝ huiuſcemodi q̃ſtionibus. apud maiores noſtros q̃ſtiones tormenta de ſeruis habebãt: diuus Auguſtinus ut auctor eſt Vlpianus nõ eé a tormentis incipiendũ conſtituit. neq; adeo fidé q̃ſtioni adhibendã: eſt. n. q̃ſtio res fragilis & periculoſa & q̃ ueritaté fallat: nã plerique

Locus a tormétis

Queſtiores periculoſa.

tormẽtis ueritas eruẽda. Nã & comitabaẽ eũ clãculo pfuit. & res adhoc deducta eſt: ut p q̃ſtioné ſceleris ſui participes idicet. ut tã diræ factiõis formido funditus perimaẽ. Nec mora cũ ritu græciẽſi ignis & rota tũ oẽ flagitiorũ genus inferunẽ. Augetur oppido: imo duplicatur mihi mœſticia. qđ integro ſalté mori nõ licuerit. Sed anus illa: q̃ fletibus cuncta tui bauerat: prius iquit optimi ciues: q̃ latroné iſtum miſerorꝝ pignorum meorũ peremptoré cruciandũ adfigatis: permittite corpora necatorꝝ reuelari: ut & formæ ſimul & ætatis cõtemplatione. magis magiſq; ad iuſtã indignationem arrecti: p modo facinoris ſæuiatis. His dictis applaudiẽ. & illico me magiſtratus ipſum: iubet corpora quæ lecto fuerãt poſita: mea manu detegere. luctãtem me ac diu renidẽté præcedẽs facinus iſtaurare noua oſtẽſione: lectores iuſſu magiſtratuũ q̃ iſtantiſſime cõpellũt. manũ deniq; ipſam e regione lateris tundentes: in exitiũ ſuum ſuper ipſa cadauera porrigunt. Euictus tãdẽ neceſſitate ſubcumbo. & ingratus licet: arrepto pallio:

patientia ſiue duritia tormentorꝝ ita tormenta cõtẽnunt: ut exprimi ab eis ueritas nullo mõ poſſit alii tanta ſunt impatiẽtia & adeo recentes in dolore: ut in quouis mentiri q̃ pati tormenta uelint. De minore quattuordeci annorꝝ q̃ſtio habenda nõ eſt: ut diuus Pius cecilio reſcripſit. tormẽta ut docet Archadius iuriſconſultus habenda ſunt nõ quanta accuſator poſtulat: ſed ut moderatæ ratiõis temperamenta deſiderant: ſed ſenatus cõſultũ ſyllanianũ ex Vlpiani pceptione impuberes torquari nõ debent: ſed terreri tãtũ. & habenda uel ferula cedi. alias tormẽta ſignificãt machias bellicas. ſcribit Plinius cretas inueniſſe in tormentis ſcorpioné. PER q̃ſtioné. q̃ſtioné ut iquit Vulpianus ſic accipimus nõ tormenta tantũ. ſed oẽm inq̃ſitioné. & defenſioné. aliæ ſunt q̃ſtiões oratorꝝ: & dialecticorũ. RItu græcienſi. ea forma dicẽ græcienſis: qua hiſpaniẽſis. corinthienſis. Romanenſis. q̃ in ueterꝝ libris diligẽs lector frequẽter iueniet: & nos hiſce cõmẽtariis iſperſimus. & apud Suetoniũ nõ idiligẽter annotauimus. qd differat hiſpaniẽſis ab hiſpão. & alia id genus. IGnis & rota. inter tormenta antiquorꝝ ſunt cruces eculei. Carcer. Vncus. & adactus p mediũ hominé ſtipes: & tunica alimentis igniũ illita & itexta quã moleſtã uocãt: de qua itelligi uoluit ſatyrographus cũ ait. auſi qđ liceat tunica punire moleſta. & epigrãmatarius illo uerſu. nã con dicaẽ tunica pſente moleſta: de ungula qđ tormẽti gẽus ẽ meminit Ciprianus Euſebius Tertulliãus. q & aſcias & runcinas inter iſtrumẽta ſæuitiæ percenſet: præterea inter cruciatus eſt ignis & rota: utrũq; nõ minus notũ q̃ crudele ſuppliciũ: tormẽtum rotæ germanorꝝ prope peculiare eſt. apud quos noxii rotæ inſerunẽ & membratim radiis rotarum conuulſi lentitudine mortis cruciabiliter perimuntur: de quo ſcripſimus in commentariis tuſculanarum. in decimo quoq; huius operis uolumine ſic ſcriptum eſt. nec rota uel eculeius more græcorꝝ tormẽtis eius apparata iam deerant. FLAgitiorum. corrige flagrorꝝ. ut ſit ſenſus omne genus flagellorum uerberumq; illatum importatumq; fuiſſe. OPpido. ualde. IMmo duplicatur. exornatio eſt quã correctionem uocant. ut illud ex libro quarto rhetoricorum ad herenniũ. Quod ſi iſte ſuos hoſpites rogaſſet immo ueniſſet modo. hoc facile perfici poſſet. Integro. timebat enim ne lacerato diſcerptoq; per cruciatus corpore mutilatus truncus minime integer moreref: iuuenalis hoc cruciatu lẽtulus hac pena caruit. ceciditq; cethegus integer. & iacuit Catilina cadauere toto. PIGNOrum peremptorum. filiorum meorum iterfectorem: pignora enim filios dici ſat notum & ſuperius explicatum eſt. REuelari. detegi denudari. PRO modo facinoris. pœna facinori par irrogari & ſolet & debet. nã ut docet Marcianus iuriſconſultus reſpiciendum eſt iudicanti nequid durius. aut remiſſius. cõſtituaẽ q̃ cauſa depoſcit: nec enim aut ſeueritatis aut clementiæ gratia affectanda eſt. ſed perpenſo iudicio put quæq; res poſtulat ſtatuendum eſt. plane in leuioribus cauſis proniores ad lenitatem iudices eſſe debent in grauioribus pœnis ſeueritatem legum cum aliquo temperamento benignitatis ſubſequi. REnitenté. recuſanté. PRAEcedens facinus. triplex homicidiũ. E REgiõe lateris. e regione aduerbialiter dicimus ex oppoſito. & ex parte cõtra reſpiciente. hic ſignificat ex parte laterali percutientes lictores impuliſſe ut manum ſuper cadauera porrigeret. INgratus. ideſt inuitus: & coactus: & cõtra animi mei uoluntatem. ſic Terentius opus faciam. ut defatiger uſq; igratus ut dormiam. ultronea enim ut inquit Donatus grata ſunt. ingrata quæ ab iuitis fiunt: ac recuſantibus.

impuberes torq̃ri non debent.

Tunica moleſta.

Apud poetas

Vngula torméti genus

Runciæ

Supplicium.

Pignora filii.

Proniores ad lenitatem iudices.

E regiõe.

ingratus inuitus.

retexi corpora:dii boni.quæ facies rei:quod monſtrū:
quæ fortunaꝶ meaꝶ repētina mutatio? quãquã enim
iam in peculio Proſerpinæ & Orci familia numeratus
ſubito in cõtrariã faciem obſtupefactus heſi:nec poſ-
ſum nouæ illius imaginis rationem idõneis uerbis ex-
pedire. Nã cadauera illa iugulatoꝝ hoīum erant tres
utres inflati:uariiſq; ſecti foraminibus.& ut ueſperti-
num prælium meum recordabar:his locis hiãtes: qui
bus latrones illos uulneraueram. Tunc illis quorūdã
aſtu pauliſper cohibitus riſus:libere iam exarſit in ple
bem.hi gaudii nimietate gratulari.illi dolorem uētris
manuum compreſſiõe ſedare.Et certe lætitia delibuti:
meq; reſpectantes cuncti theatro faceſſunt. At ego ut
primum illam laciniam præhēderam: fixus in lapide
ſteti gelidus.Nihil ſecus:quã una de cæteris theatri ſta
tuis:uel columnis.nec prius ab inferis emerſi: quã Mi
lo meus hoſpes acceſſit.& iniecta manu.me renitentē.
lachrymiſq; rurſum promicantibus:crebra ſingultien
tem:clementi uiolentia ſecū attraxit.& obſeruatis uiæ
ſolitudinibus:per quoſdã anfractus domū ſuã perdu
xit.mœſtūq; me atq; ēt tūc trepidum:uariis ſolatur affa
tibus.Nec tamen indignationē iniuriæ q̃ inheſerat alti
us meo pectori.ullo modo permulcere quiuit.Ecce il-
lico etiã magiſtratua ipſi cū ſuis inſignibus domū no-

R Etexi.reuelaui.apperuiq;. R Epentina mutatio.ut q prius triplicis homicidii reus mihi uide-
bar.nunc utricida conſpiceret. IN peculio proſerpinæ.oppido q̃ eleganter dicit quēpiã numeratus
In peculio proſerpinæ. eē in peculio proſerpinæ:qui fuit proximus morti.& iã iã iturus ad manes.& aucturus familiam.plu
tonis:nã ſicut peculiū dicit qđ ſeruus ſeorſum a rationibus dominicis ſeparatū habet.ita peculiū pro
ſerpinæ & orci familia tranſlatione decentiſſima ſignificant aīæ defunctoꝝ:hæc enim ſola ſunt deo
rū infernorū bona & opulentiæ.aſſerunt poetæ mortuoꝝ capita furiaꝝ lãpade luſtrari.& eaꝝ noia
a proſerpina in īferioꝝ poſte con
ſcribi.peculiū proprie ſeruorū ē.ſi
cut patrimoniū & bona patris fa-
Peculiū. milias.unde ſeruire peculiū a iu-
Peculiares res. riſcõſultis dictū:& res peculiares:
ad peculiū pertinētes peculioſum
Peculioſus. appellat Plautus opulētum ſeruū
ſuffarcinatumq; peculio.orcū aūt
Orcus. Plutonē dici quis ignorat?hic or
Orciniana ſpõda cinīana ſponda.apud epigrãmati-
ſta uſurpat pro lecto funebri.Ver
rius Flaccus.Vragū ab antiquis di
ctū ait.quē orcū dicimus.quaſi ab
urgendo.qđ is deus maxime nos
Orcinus libertus qui. urgeat. ab orno orcinus libertus
ut opinor dictus.q fit ipſius teſta-
toris defuncti & in orci familiam
aſcripti:de orcino liberto memi-
nerūt.iuriſconſulti.titulo de fidei
cõmiſſariis libertatibus. & lib.ii.
Iſtitutionū. VTres inflati:quæ-
Vtres flutiant. rit Ariſtoteles in problematis cur
utres inflati ualeant fluitare: qui
inanes deoſum inflati ſuperne ſe
runt.hoc autē ideo cõtigit: quod
ab aere ſuſtinentur.ſcribit Plinius
hircini utris uinarii cinere ſangui
nē ſiſtri.Vtribus inflatis incuban
tes barbari flamina trãſnatant: q
apud hiſtoricos frequētiſſimū ē.
HIantes.aperti.patēteſq; ſic pa-
Hiat. pinius.uulnus hiat.plus eſt hiſce-
Hiſcit. re q̃ hiare ſi Diomedi credimus
Hietare. hiat eni qui ore patulo eſt uel taci
tus.hiſcere uero eſt incipere loqui.Veteres hietare.& hiatare dixerunt laberius hietant fores dixit:p
eo qđ eſt hietant.i.patent. COhibitus.cõpreſſus.coercitus.ſuffrenatus. LIbere exarſit.natura cõ-
Cleophãtus in riſum effuſion. paratū eſt:ut riſus aliquãdiu coercitus mox obiicibus refractis liberrime erūpat q cleophãto accidiſ-
ſe ſcribit Ariſtoteles.ut ſcilicet aliquãtiſper riſum cohibuiſſet.mox in largiſſimū ſonorūq; cachinnū
effunderet. GRAtulari.gratulabãt. SEdare ſedabãt.frequētiſſima locutio. DOlorē uētris.ex
preſſit;id qđ ex naturali affectiõe prorūpit:nãq; ex nimio riſu dolor uētris iterdū exorit. quē manuū
cõpreſſiõe mitigare ſolemus. LAEticia delibuti.ad aīum tranſtulit:qđ eſt corporis.nam delibutus
unctus dicit.ſic & Terentius delibutū gaudeo dixit. FAceſſunt.abeunt.recedunt.Luciniã:palliū ſi
gnat:quo cadauera illa fuerant conuelata.contectaq;. IN lapide.tanq̃ lapideus factus ob ſtuporem.
Theatrū ſcauri. THEAtri ſtatuis.moris fuit apud antiquos theatra ſtatuis exornare Mar.ſcaurus tria milia ſigno
rū ad ornatū tēporarii theatri poſuiſſe memorat.cui triplex fuit ſcena.altitudie.ccc.lx.colūnaꝝ: ſum
promicare. mæ colūnæ tabulis īauratis ſpectabiles uiſebant. PROmicãtibus.manãtibus pfluentibuſq;. pro-
micare ut inquit nonius eſt porro iacere & extendere.neuius:ſiquid loqui uis:nõ pdocere multa lõ
ge promicando oratio eſt. CLEmenti uiolentia.declamauit a contrario:nã cū uiolentia inclemen
ter fiat.tamen hic clementem uiolentiam ſcite dixit.intelligi uolens quadam quaſi ui leni tamen &
Cui dolet meminit. beniuola Apuleium tractum eſſe a milone:qui hoſpiti prodeſſe uolebat nõ obeſſe. IN heſerat altius
prouerbialis illa ſententia eſt:cui dolet meminit.cui placet obliuiſcitur. Iniuriarum enim memoria
ſempiterna eſt.cum beneficii recens ſit obliuio.hinc illud cantatiſſimum.maneat alta menta repoſtū
Inſignia. iudicitum paridis. CVM ſuis iſignibus.magiſtratuū pene ſinguloꝝ inſignia quaſi peculiaria ſunt
uerbi cauſa lictores.& uirgarum faſces cum ſecuribus & prætexta ueſtis inſignia ſunt conſulum. Tu

nica palmata & toga picta.cũ quadrigis albis triũphantiũ.Diadema regibus.paludamenta imperato
ribus galeꝗ́ pontificibus.lituus auguribus iſignia ſunt. LVci domine.uerba ſunt magiſtratuũ ad
Lucium Apuleiũ:quẽ & nomine domini & ꝑnomine Lucii honoris cauſa cõpellant.nã ut iquit Ora
tius gaudẽt ꝑnomine molles auriculæ. PROuinciam totam.theſſaliam ſignificat: ubi originis ma
ternæ apuleianæ fundamenta a Plutarcho & ſeſto Plutarchi nepote ꝓdita gloriam Apuleio faciebãt.
TRiſtitudinem mitto.triſticiam omnem mœroremꝗ́ ꝓcul abige:triſtitudo enim pro triſtitia:ſi/

ſtrã ingreſſi:talibus me monitis delinire geſtiũt. Neq;
tuæ dignitatis uel etiã ꝓ ſapiæ tuorum ignari ſumus.
Luci domine.nam & prouĩciam tota inclyte ueſtræ fa
miliæ nobilitas cõplectiẽ.Ac ne iſtuc qđ uehemẽter i/
gemiſcis.cõtumeliæ cã perpeſſus es:oẽm igitur de tuo
pectore præſentẽ triſtitudinẽ mitte: & angorẽ animi
depelle.Nã luſus iſte quã publice gratiſſimo deo riſui
ꝑ annua reuerticula ſollemniter celebramus:ſemꝑ cõ/
menti nouitate floreſcit.Iſte deus:auctorẽ ſuũ propi/
cius ubiq; comitatur amanter.Nec unquã patietur: ut
ex animo doleas.ſed frõtem tuam ſerena uenuſtate læ
tabit aſſidue.Ac tibi ciuitas omnis:pro iſta gratia ho/
nores egregios obtulit. Nam & patronum ſcripſit. &
ut in ære ſtet:imago tua decreuis.Ad hæc dicta ſermo
nis uicẽ refero. Tibi quidem inquã ſplendidiſſima &
unica theſſaliæ ciuitas:bonorum talium parem gratiã
memini. Verũ ſtatuas & imagines dignioribus meiſq;
maioribus reſeruare ſuado.Sic pudenter allocutus: &
pauliſper hylaro uultu renidens: quantunq; poteram
lætiorem me refingens:comiter abeuntes magiſtratus
appello.Et ecce quidã intro currens famulus: rogat te
inquit tua parens Byrrhena:& conuiuii cui te ſero de/
ſponderas: iam appropinquantis admonet. Ad hæc
ego formidans & procul perhorreſcens etiam ipſam
domum eius.Q uam uellem iquã parẽs iuſſis tuis ob
ſequium commodare:ſi per fidem liceret id facere: ho
ſpes enim meus Milon per hodierni diei præſentiſſi/
mum numen aduirans effecit:ut eius hodiernæ cænæ

cut meſtitudo ꝓ meſtitia: & læti
tudo pro læticia uſurpaẽ. AN/
gorem.angor eſt ut docet.M. Tul
lius egritudo premẽs. PER an
nua reuerticula. item in floribus
ſiderum inquit obliqua curticula
ſolis annua reuerticula. quodam
enim circuitu tẽpora anni recur/
runt:reuertunturꝗ́ ad præſtinas
metas:& ut inquit poeta.in ſe ſua
per ueſtigia uoluiẽ annus:ex hoc
ueteres annum uertentem uoca/
uerunt:qui conſit ex ſolis uertigi
ne:dum ad id ſignũ ſe denuo uer
tit:ex quo digreſſus eſt:at eius ca
pito: annum a circuitu temporis
putat dictum.M.Varro annum ſi
gnificare circũ autumat:unde par
ui circuli annuli dicunẽ. COM
menti: inuentionis: excogitatio/
niſꝗ́. DEus. riſus. AVctorẽ
ſuum.ſcilicet eum qui ridendi io
cãdiꝗ́ materiam ſuppeditauerit.
LEtabit. noue dictum pro eo
quod ẽ hilarabit lætificabitꝗ́: ac
læta faciet:ſic enim ueteres locuti
ſunt.Liuius in egiſto iam ne ocu/
los ſpecie lætauiſti optabili:accius
in pelopidis:& te triplici letarẽ bo
no. Ciuitas.hypata. PAtronũ
ſcripſit.mos fuit ueterum:ut una
quæꝗ́ ciuitas patronos peculia/
res romæ haberet:ut docet Dio/
niſius & Apuleius:hinc apud Sue
toniũ annotaui Bononiẽſis fuiſſe
in clientela antoniorũ. Lacedemo
nios in clientela Claudiorum: Fa/
bius quoꝗ́ ſanga patrõus allobro
gũ romæ fuiſſe memoraẽ: ꝑ quẽ
catilianæ cõiurationis idiciũ factũ:ſic & ſiculi patronos Marcellos habuerũt:& Scipiões. VT in ea re
ſtes.mẽdoſus locus:quẽ ſic emẽdo:ꝓpenſis curioſe litteris & ſenſu:ut i ære ſtat imago tũc decreuit:ſi
gnificat.n.decreuiſſe hypatenos ſtatuã ex ære dicãdã Apuleo ꝑinde ac patro:nã ut auctor ẽ Plinius ſic
cliẽtes iſtituerũt colere patronos qbus ſtatuas ex ære dicabãt i domibus atꝗ́ i atriis:cũ in municipiis
ornamẽtũ fori ſtatuæ eẽt. GRAtiã memini.quaſi dicat habeo qdẽ tibi gratiã tãtã quantã merenẽ
hæc tua i me ultronea beneficia ſed me tali honore haud eqdẽ dignor.cũ ſtatuæ honorationibus de/
dicãdæ ſint meiſꝗ́ maioribus.mali legere mei.ut ſit ſenſus ſtatuas reſeruãdas eẽ his:q maiores fuerit
digniorelꝗ́ ipo Apuleio. REnidẽs.ſubridẽs:catullus renidet uſꝗquaꝗ́:renidere ẽ labra cõtrahere
auctore.lutatio grãmatico.labra ãt cõtrahi ſolere a ſubridẽtibus palã ẽ. LEtiorẽ me refingẽs: q̃uis
cecinerit poeta.cõſiliũ uultu tegit.& ſpẽ frõte ſerenat.attamẽ difficillimũ hoĩ ẽ triſti & mœſto letiorẽ
uultũ iducere:& cũ itriſicus aius angaẽ:foriſicus oſtẽtare letitiã. COmiter.hilaro.lubẽter.benignẽ.
ſuauiter comes benigni ſuaues.faciles hoies dicũẽ.auctores.M.Varro.&.M.Cicero. APpello.famı/
liariter alloquor. PArẽs:reuerẽtiæ maternæ nomẽ:nullũ.n.uenerabilius ẽ ꝗ̃ parẽtũ nomẽ & appella
tio. DEſpõderas.q̃ſi ꝑ deſpõſionẽ obligaueras:ad cæna iqt Senecã ibo qa ꝓmiſi etiã ſi frigus erit: nõ
quidẽ ſi niues cadent. NVmen.riſum deum ſignificat.cuius hilaria ſolemnia illo die celebrabãtur.

diadema regis.
Galerus. põtificis.
Triſtitu/ do.
Meſtitu/ do.
angor.
uertẽs annus.
anni cir/ ci.
anuli cir culi.
Lætabit.
Bononi/ enſes in/ clientela antonio/ rum
Marcelli patroni ſiculorũ.
Statuæ patrõus dicebanẽ
Renidẽs
Comiter
Comes

pignerarer.nec ipſe diſcedit.nec me digredi patit̃:pro
hinc epulare uadimoniũ differamus. Hæc adhuc me
loquente:manu firmiter iniecta Milon:iuſſis balneari
bus adſequi:producit ad lauacrum proximũ. At ego
uitãs oculos oĩum:& quẽ ipſe fabricaueram riſum ob
uiorum declinans:lateri eius adambulabam obtectus.
Nec qui lauerim.qui terſerim.qui domum rurſum re
uerterim:præ rubore memini.Sic omnium oculis.nu
tibus:ac deniq; manibus denotatus:impos animi ſtu
pebam.raptim deniq; pauptina Milonis cænula per
functus:curatuſq; capitis acrem dolorem:quem mihi
lachrymarum adſiduitas incuſſerat:cubitum:uenia fa
cile tributa:concedo.& abiectus in lectulo meo: quæ
geſta fuerant ſingula:mœſtus recordabar.quo ad tan
dem Fotis mea dominæ ſuæ cubitu procurato: ſui lon
ge diſſimulis aduenit.Nõ ex leta facie:nec ſermonẽ di
caculo:ſed uultuoſam frõtem rugis inſurgẽtibus ad ſe
uerabat cõtanter ac timide.Deniq; ſermõe prolato ego
inq̃t ipſa cõfiteor ultro:ego tibi cã huius moleſtiæ fui.
Et cũ dictolorum quẽpiã ſinu ſuo depromit: mihiq;
porrigens:cape inquit:oro te:de perfida muliere uin
dictam.immo uero licet:maius quoduis ſuppliciũ ſu
me.nec tamen me putes oro ſponte angorẽ iſtum tibi

PIGNErarer. quaſi mãciparer obligarerq; quẽadmodum ſubide promittimus nos ituros ad cæ
oppigne/rare — nam:uel pignore depoſito.Oppignerare eſt pignus dare fœneratori:ob pecuniã mutuaticam:ſicut re
pignerare pignus recipere eſt.reſoluta cum fœnore pecunia:quo uerbo utunt̃ iuriſcõſulti. EPVla
Repignerare — re uadimonium.qui uadimonium promiſit ſolet ſe ad tempus ſiſtere: uadimonium ſponſio eſt &
actio ad certum diẽ ſe ſiſtendi in iudicio ideſt comperandi quod non ſine cauſa deſeri debet: aut dif
Vadimonium. — ferri ſolent.hinc illud plinianum:inſcriptiones propter quas uadimonium deſeri poſſit.Seneca uadi
monium inquit promittimus.&
tamen deſeritur.Quintilianus in
declamationibus : niſi tamen ad
uadimonium legate negaſſes : nõ
multorum dierum cõmeatũ ha
beamus.apud Ciceronem in ora
tione pro quinto longa eſt diſſer
tatio de uadimonis deſertis: ac di
latis.ſicut ergo in forenſi cauſa &
iudiciali uadimonia interdũ dif
ferebantur.ita oppido q̃ decenter
per uenuſtam trãſlationem petit
Apuleius ut uadimonium epula
re differat̃:ideſt ut cæna.ad quam
iturum ſeſe ſpoponderat & quaſi
uadimonium promiſerat differa
Differre uadimonium epulare. — tur.differre uadimonium epulare
eſt hoc mõ:ut exempli cã res col
liq̃ſcat.promiſi iturum me ad cæ
nam. mox uel penitentia ductus
uel negocio diſtentus.dico conui
uatori ut cæna condicta in craſti
num uel perendimum diem dif
Vadimonia ueneria. — feratur:ſicut differt uadimonia p̃
tor:ad hanc de uadimõiis formu
lam.referenda eſt fere illa plautia
tranſlatio ex curgulione:ubi tu es
qui me conuadatus ueneriis ua
dimoniis.ubi tu es qui me libello
uenereo citaſti:ecce me ſiſto. ades
cõtra ſiſto ego tibi me & mihi cõ
tra itidem ut ſiſtas ſuado. BAL
nearibus.nõ tam balneatoribus.q̃ balnearum utenſilibus.balnearia autem generaliter ſignificãt oĩa.
ad uſum balneo℞ pertinentia.ut ſtrigiles.ampulla olearia.lintea.& alia hoc genus:quæ oĩa iuſſit mi
lo ſe ſubſeq ducentẽ Apuleiũ ad Balneas proximas. FAbricauerã.cũ ipſe fuerim auctor riſus illius
Paupertina cænula. — ſolutioris. OBtectus.delitefcẽs.& quaſi oculos nutus riſum obuio℞ fugitans. DEuotatus. lege
denotatus.ideſt deſignatus demonſtratuſq;. IMpos animi.quaſi uecors attonitus. alienata mente
ob uerecundiã animiq; ſtuporẽ. PAVpertina cænula.ſic ſidonius.angulus iſte patet paupertinuſq;
Vultuoſum — receſſus. INcuſſerat.naturalẽ expreſſit affectũ.quo ex lachryma℞ ubertate dolor capitis concitat̃.
CVbitũ.dormitum eo:uillicus ut præcepit.M.Cato primus cubitu ſurgat:poſtremus cubitũ eat.
Vultuoſe. — CVbitu.lectulo:& ut ita dicã cubatiõe:ubi molliter cubaret. SVI lõge diſſimilis.mœſta.ſ.& uul
tuoſa:quæ aliqui lætabunda erat & hylaris. VVLtuoſam frõtẽ.uultuoſum triſte ſignificat.M.Tul
Vocabula n.& m. generis — lius ĩ oratore.neq̃ ieptũ ſit aut uultuoſum:Dõatus idẽtidẽ ait.hoc ẽ uultuoſe ꝓnũciãdũ.q̃ſi dicas uul
tu ĩdignabũdo.& triſti ꝓnũtiatio uultuoſa & geſticulatiõibus moleſta in oratore reprẽdit̃ a Quĩti
liano in.xi. ASſeuerabat.ſeueritudine contrahebat.& ut ueteres dicunt capiebat. CONtãter.pri
Corius. — mo inquit photis contabunda ac meticuloſa conticuit:Mox ſermõnẽ protulit.qui ſubſequit̃. LO
Collus. — rũ quẽpiã.Multa ſunt apud nos uocabula neutri generis:q̃ apud priſcos maſculino genere dicebãtur
Lorus. — ut guttur.ex quo illud plautinum etiam ne obturat inferiorem gutturẽ.ut corius ut collus q̃ dictiõe
Hæc ludus. Hic frons. — tormẽti quoq; genus e corio ſignificat̃:idem Plautus.collus collaria caret:ſic lorus pro lorum.maſcu
line dicitur.pari modo diuerſo genere dicebant.hæc ludus.hæc metus.hæc amnis.hic frons.lupũ fœ
minam dixit.M.Varro ennium & fabium pictorem ſecutus.a loro uerbum loreare ductum ẽ:quod
Loreare. — ſignificat loro loreiſq; uerberibus conſcribillare.ſignareq;.Plautus in milite.ego ueſtra faciem latera
Lorarii q — loreare.a loro lorarii dicti in ſcenicis fabulis ſerui:qui loro uinciebant.aut uerberabant quos erãt iuſ
Brutani. — ſi uincire.aut uerberare.M.Cato id genus homines brucianos dixit.his uerbis.decẽuiros brutiãi uer

berauere:cauſa autem nominis hæc eſt.cum brutiis primi totius italiæ populi ab Hānibalem deſciuiſſent:id romani egre paſſim poſtquam hannibal italia deceſſit ſuperatiq; peni ſunt:brutios ignominæ cā magiſtratibus in prouincias euntibus parere & præminiſtrare ſeruorum uice iuſſerunt & quia ex brutiis erāt appellant ſunt brutiani. CONcinnaſſe.moleſtiā anxietatēq; confeciſſe. VEL tantillum ſcrupulum:dii procul inquit photis auertant.ut tu uel minimam anxietatē egritudinēq; propter me patiaris. MEO luatur ſanguine.cōſimile ē illud Virgilianum:quod dii prius omen in

cōcinnaſſe.dii mihi melius:q̄ ut mei cā uel tātillū ſcrupulū patiare:ac ſiqd aduerſi tuū caput reſpicit:id omne protius meo luat̃ ſanguine.ſed quod alterius rei cā facere miſſa ſum:mala quadā mea ſorte ī tuā recedit ī iuriā. Tūc ego fāiliaris curioſitatis admonitus.factiq; cauſam deliteſcentem nugari geſtiens:ſuſcipio.Omnium quidem nequiſſimus:audaciſſimuſque lorus iſte: quē tibi uerberandæ deſtinaſti: prius a me conciſus atque laceratus:interibit ipſe:q̄ tuam plumeā lacteāque contingat cutem . Sed mihi cum fide memora . quod tuum factum ſœuitas cōſecuta:ſ meum cōuertit exitium? Adiuro.n. tuum mihi clariſſimum caput . nulli me prorſus:ac ne tibi qdē ipſi adſeuerāti poſſe credere qd̄ qcq̄ ī mea cogitaueris pnitiē.Poro meditatus innoxios caſus īcertus:uel etiā aduerſus culpæ non poteſt adiicere.Cum iſto fine ſermonis:oculos Fotidis meæ udos ac tremulos & prona libidīe marcidos : iam iam que ſemiado ptulos admiſſis:& ſorbilliātibus ſauiis ſitiēter hauriebam.Sic illa leticia recreata.Patere inquit oro:prius fores cubiculi diligenter obcludā: ne ſermonis elapſi:profana petulātia:cōmittam grande flagitium.Et cū dicto:peſſulis iniectis:& uncio firmiter īmiſſo:ſic ad me reuerſa:colloque meo manibus ambabus

ipſum conuertant:& olim Camillus ut hiſtorici tradunt.præcatus eſt deos.ut ſi cui hominum deorumq; nimia ſua fortūa populiq; romani uideretur:ut eam inuidiā lenire ſuo priuato incommodo liceret.luere ſoluere eſt . reluere reſoluere.quibus uerbis utūtur frequenter iuriſconſulti. Familiaris curioſitatis:ſignat ſe curioſitate quadam prope peculiari peditum fuiſſe.ait firmicus maternus Quicunq; oriēte capræ ſidere nati erūt curioſus omnium rerum fore:ut ſemper noua quæq; curioſa deſiderii cupiditate ſectēt.plautina ſententia ex ſticho eſt . curioſus nemo eſt.qui non ſit maleuolus. NVdari geſtiens.aperiri demonſtrariq; cupiens. SVſcipio. loquor. LOrus iſte.maſculino genere dixit ut Paulo ante . Plautus corios dixit maſculīo genere pluraliter ī penulo.hieri in tergo meo tris facile corios contriuiſti bubulos. PLVmeā lacteāq;.ob mollicem & teneritudinem plumea:ob candorem lactea cutis dicitur. SOEuitas.non tam crudelitas ſignificari uidet̃ q̄ ſiniſteritas.& aduerſa fortuna.ſceuū q̄ſi ſceon ideſt ſiniſtrū dici autumāt: & uulgus ſceuum in bona atq; in mala re uocat.quæ autem ſceua ſunt ideſt ſiniſtra ea noxia eē credūtur.quanuis in auſpicando ſiniſtrum auſpicium.p leto & pſpero apud antiquos accipit̃.de quo alibi copioſius. ADIVro tuum caput.iuſiurandum græcorum eſt iure per caput. Homerus.πατρὸς κεφαλὴν ... ὅρκον ὀμοῦμαι.hinc illud ſatyrographi nondum græcis iurare paratis per caput alterius a Virgilio quoq; dictum eſt.per caput hoc iuro.per quod pater ante ſolebat : euangelica præceptio interdicit ne per caput noſtrum iuremus.cum ait.neq; per caput tuum iuraueris qd̄ græce dicitur.μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὀμόσῃς. MEditatus innoxios.ſenſus eſt cogitationes innoxie etiam ſi male euentuq; contrario ceciderint:non eſſe criminoſas.neq; culpæ confines exiſtimandas. cum non ſemper euentus rei ſit ſpectandus.ſed conſultatio quamuis docet.Marcus Tullius hoc plerumq; faciamus.ut conſilia euentis ponderemus.ut quod male cecidit id male cōſultum putemus meditatus autem expone pro meditationes:accuſatiuo caſu. VDOS.lachrymis madētes. MARcidos.bacchus optimo epitheto marcidus nominatur q̄ſi ebrius.& uina marcida & marcentes uuæ poetis dictæ:ſtatius.marcidus edomito bellum referrebat ab hemo liber:Lutatius papinii interpres marcidum pro laſſo atq; ebrio exponit.item in primo ſiluarum.illi marcida uina largiūtur . & apud epigrammatiſtam.marcentes tibi porrigentur uuæ ſic & oculi marcidi:quaſi ex uinolentia propenſi languidiliq; in libidinem ueneriam.ſimpathia autem quædam eſt oculis cum genitalibus.& ut inquit Ariſtoteles ſedes oculorum maxime omnium locorum capitis ſpermatica eſt. SEmiado ptulos.talis oculorum habitus maxime uenerius eſt.& libidinis pro luuium deſignat. SORbillantibus ſauiis.eleganter expreſſit amantis affectum:qui īpreſſis baſiis quaſi ſorbet & haurit puellæ oſculationes.inſtar eius qui ouum ſitienter exorbet:& profecto ut inquit Plinius oculos cum oſculamur animum ipſum uidemur attingere. PEſſulis.ianuæ clauſtris:de quibus ſupra. VNcino. uncius curuatura ſua firmiter continet occluſas fores.

Dictum. Camilli.
Luere. Reluere.
Capra ſidus curioſum.
Curioſus maleuolus.
Corios contriuiſti.
Sceuum. ſiniſtrū.
Iuſiurandum per caput.
Conſilia euentis ponderamus.
Bacchus marcidus
Vina marcida.
Vuæ. marcentes.

IMplexa.implicata:& ut ĩquit ille laſcius hederis ambicioſior. INIciatus.ſacratus & religiõibus
Orpheus ibutus:inicia ſunt myſteria:de qbus ſuo loco mox plura. SANctã ſilentii fidẽ.orpheus ab his quos
Secreta iniciabat exigere ſolebant.ne prophanis auribus religiões proderent.platonici quoq; ſecreta⁊ diſpu
platoni tationũ ueneranda cõmenta impitis intimari nolunt.pythagoras & porphirius aios ſectato⁊ ſilẽtio
corum religioſo conſecrabãt.M.V.& Auguſtinus auctores ſunt græcos myſteria taciturnitate parietibuſq;
Silentiũ clauſiſſe.Tertullianus in apologetico.ſilenti fides religionibus debet. INtra conſeptũ.intra ſepimẽ
religioſũ tũ:& clauſtra pectoris : cõſeptũ.n.
Cõſeptũ. id dicius qđ undiq; clauſum mũi
tũ ac ſeptũ eſt.Liuius in.x.ibi me
diis ſere caſtris locus eſt cõſeptus
cratibus pluteiſq; & linteis conte
Sepire. ctus:ſepire ſignificat circũdarẽ mu
nire ĩtercludere dictum a ſepibus
quæ obiectæ intercludunt. unde
ſeptũ.conſeptũ.& circunſeptũ in
clinant. SIMplicitatẽ. quæ ſim
pliciter & aperte citra dolũ & ſtro
phã ſubdolã cuncta ꝓfiteor: hinc
Mulieres mulie⁊ mores denotantẽ:q̃ ſuap
largilo te natura nihil occulũt nihil occul
quæ. tãt ſed oẽs ferme largiloq̃ ſunt &
multiloq̃.ex quo illud plautinũ ĩ
aulularia.nã multũ loq̃ces merito
omnes habemur.nec mutã profe
cto repertam ullam eſſe hodie di
cunt mulierem ꝑllo in ſæculo. itẽ
in ciſtellaria : ſub fœminæ pſona
largiloquæ exemplo ſumus: plus
loquimur q̃ fas eſt:proinde porti
Scitum us Cato nõ immerito dicebat ſe
catonis. penitudine duci: ſi mulieri quicq̃
aliquando credidiſſet : eſopus ille
egregius fabulator ſalubriter mo
nens ita præcipit τῆ γυναικὶ μη
δέποτε πιστεύσῃς ἀπόρρητα
ideſt mulieri nullatenus arcana
concredito. κοῦφον γὰρ τὸ τῶν
Leue ge γυναικῶν ἐστὶ φῦλον Leue eſt
nus fœ enim genus fœminarum:uetus prouerbium eſt.qđ ſit ait.nec mulieri nec gremio credi oportere:qđ
minarũ. & illa icerti & leuis aĩ ſit.& plerũq; in gremio poſita cũ in obliuionẽ uenerint exurgentiũ procidãt.ad
Nec mu hoc de gremio ꝓuerbiũ.ni mi⁊ referendũ eſt illud totũ catullianũ:ut miſſum ſpõſi furtiuo munere
lieri nec malũ ꝓcurrit caſto uirginis e gremio qđ miſerere oblitæ molli ſub ueſte locatũ.dũ aduẽtu matris ꝓ
gremio ſilit excutiẽ. OBaudiũt.audiẽdo obſecũtẽ.ac obediũt.nã ut docet ſeſtus obedire obaudire ẽ:ſic &
creden eccleſiaſtici ſcriptores hoc uerbũ frequẽter uſurpãt. COguntẽ numia.itidẽ Lucanus.an habẽt hæc
dum. carmina certum imperioſa deum:qui mũdum cogere quidquid cogitur ipſe poteſt. ARtis huius.
Obaudi ſcilicet magicæ. SCItulæ.uenuſtulæ elegantioris. BOetium.nomen eſt proprium.uel ex boetia
unt. hominem ſignificat:annotandum obiter eſt boetia quidem uulgo uſurpari.cum boetia ſcribẽdum
Boeotia ſit & pronunciandum. ex græca ratiõe.apud græcos enim βοιωτία βοιωτία ſcribitur.nec unquam
non boe aliter:& ita ueteres ſcriptitarunt:ſed conſuetudo perperam loquentium & conſenſus indoctorum in
tia. ualuit irroborauit:ut boetia ꝓ boeotia:& boetii ꝓ boeotii paſſim uſurpẽt a doctis ĩdoctiſq; pera⁊q;.
Efflicti. EFflictim depit.uehementer deamat:in apologia efflictim te amabat. ARtis manus.magiæ ap
deperit. paratum.& poteſtatem:nomine enim manus plerũq; uis & poteſtas ſignificatẽ.Lucanus in manibus
ueſtris quãtus ſit ceſar habetis:dare manus eſt cedere & fateri ſe uictum eẽ.cæſar tãdẽ dat mãus cot
pleonaſ ta. HIS auribus.pleonaſmos eſt.q̃ ſit cũ ſupuacuis uerbis oratio oneratẽ ut ego oculis meis uidi.&
mos. meis auribus audiui.ſat enim eſt dicere & uidi & audiui. RVIſſet.cõſimiliter Virgilius.ruit oceão
nox. Noctiq;.nox fecunda ope⁊ eſt.pulchræq; accomoda fraudi.ut inquit papinius:& nox impri
mis idonea eſt ad exercenda magiæ ſecreta:q̃ minime inuulganda ſunt.ſiquidem magia res eſt pleri
que noctibus uigilata.& tenebris obſtruſa.& arbitris ſolitaria & carminibus murmurata.cui pauciſ
ſimi adhibentur. BALneis rediret.ita diſtinguas.cum e balneis rediret ipſa:ut ſit ſenſus phamphi
len cum rediret.ex balneis ritu uetuſto ſpectaſſe iuuenem boetium in tonſtrina ocioſe reſidentem.

implexa:uoce tẽui : & admodũ minuta : Paueo inq̃t
& formido ſolide domus huius opta detegere: & arca
na dominæ meæ reuelare ſecreta. Sed melius de te do
ctrinaq; tua præſumo:q præter generoſam nataliũ di
gnitatẽ præter ſublime ingeniũ ſacris pluribus inicia
tus ꝑfecto noſti ſanctã ſilẽtii fidẽ:q̃cũq; igitur cõmiſe
ro huius religioſi pectoris tui penetralibus: ſemꝑ hæc
intra cõſeptũ clauſa cuſtodias oro.& ſimplicitatẽ rela
tõis meæ tenacitate taciturnitatis tuæ remunerare.Nã
me:quæ ſola mortalium noui:uis amoris:quo tibi te
neor:indicare compellit.Iam ſcies omnem domus no
ſtræ ſtatũ.Iã ſcies dominæ meæ mirãda ſecreta : q̃bus
obediũt mães.turbãtẽ ſydera.coguntẽ numia. ſeruiunt
elemẽta.nec unq̃ magis artis huius uiolẽtia nitiẽ : q̃ cũ
ſcitule formæ iuuenẽ quẽpiã libẽter aſpexit:qđ quidẽ
ei ſolet crebriter euenire.Nunc ẽt adoleſcentẽ quendã
Boetiũ ſumme deco⁊ efflictĩ depit.totaſq; artis mãus
machĩas oĩs ardẽter exercet.audiui ueſpi meis his inq̃
auribus:audiui:q, ni celerius ſol celo ruiſſet:noctiq; ad
exercendas illecebras magiæ maturius ceſſiſſet:ipſi ſo
li nubilã caliginẽ & ꝑpetuas tenebras cõminatẽ. hunc
iuuenẽ : cum e balneis rediret ipſa tõſtriæ reſidentem:
heſterna die forte conſpexit. Ac me capillos eius:q iã

CAEde cultroꝝ. Vt cædes ſit hominũ cæterarũq; animantiũ. Ita decenter dr̃ fieri cædes capilloꝝ: cum ferramẽtis tõſoriis forficuliſq; capilloꝝ ꝑſegmina ſuccidunt. CVLtroꝝ. Ferramẽta tõſoria ĩtelligit. de quibus Plinius in ſeptimo. primus oium radi cottidie ĩſtituit africanus. ſequens diuus augustus ſemp cultris uſus eſt: Oratius quoq; cultrum tõſorium ĩtelligi uoluit. ſic ſcribẽs in epiſtolis: abraſum quẽdã uacua tõſoris in umbra. cultello ꝓprios purgãtem leniter ungues. PRAECIpitauit. Præcipitãter & rapti iuſſit ſurripe atq; ad ſe deferre. SEdulo. Induſtriæ ac nauiter. aduerbiũ ẽ. qſi ſine dolo dictũ. PVBlicitus. publice. Põponius dat fullonibus publicitus cibaria. MAlefice diſciplinæ. Magiã ſignat: q̃ malefica ars ẽ & legibus ĩterdicta unde & magi uulgo malefici dicunt. hodieq; fœiæ pinfames habent ob huiuſmodi maleficas artes uulgo in maledictis ſtriges uocitãt. TV ne ultia. Vltimæ ſortis fœmina infamiſſima ſcilicet pditiſſimaq;: Talis a graccho dicit poſtremiſſimus. q in oratiõe ad populũ ſic ſcribit biẽniũ fui in puĩcia: ſi meretrix domũ meã introiuit aut cuiuſq̃ ſeruulus pp me ſollicitatus eſt: oium nationũ poſtremiſſimũ nequiſſimũq; eſtimato. In apologia quoq; ſcriptũ legimus. cũ adoleſcẽtulis poſtremiſſimis iter ſcorta agitat. SVbĩde. Frequẽter & crebro. alias accipit ſubinde ꝑ eo qđ eſt deinde. mox. ſtati. CAPILlamẽta. Capillos: ſcribit Plinius tubera nullis fibris capillamẽtiſq; nixa eſſe. Idẽ refert Hortẽſia q̃dã niti capillamentis. SCElus deſines. Elegãs & abſoluta lectio ẽ Deſinere artẽ Deſinere ſcelus ꝑ dimittere. omittereq;. M. Tullius ĩ epiſtola ad caiũ mariũ. libẽter mehercule artẽ deſinerẽ. tecũq; & cũ ſimilibus noſtri uiuerẽ. Au. Gellius ea res cũ per crebuiſſet oium tũ athenienſiũ cõſenſu diſciplina tibiis canẽdi deſita ẽ. CONſtãter. Aio cõſtanti. & firmo. fidelior lectio incõtanter hoc ẽ ſine cõtatiõe & mora. AFFEcta. triſtis. mœſta: affecta res familiaris a Liuio eleganter dicta ꝑ attenuata debilitataq;. Proptius iupiter affectæ dixit ꝑlanguẽtis egrotãtiſq;. ſic apᷣ Celſum. Lyen afficit. ꝑ lãguet & male habitus eſt. VERbũ facto ſecutus. iuxta puerbiũ græcum :: [illegible]

Marginal notes: Cultri tõſorii. — Sedulo. — Publicitus. — Poſtremiſſimus. — Subinde — Capillamenta. — Deſino artem. — affecta res familiaris. — afficit.

cæde cultroꝝ deſecti hũi iacebãt: clãculo præcedit ferre quos me ſedulo ac furtĩ colligentẽ tõſor ĩuenit & q̃ alioqn publicitus maleficæ diſciplĩæ pĩfames ſumus: adreptã ĩclemẽter ĩcrepat. Tu ne ultia nõ ceſſas ſubĩde lectoꝝ iuuenũ capillamẽta ſurripere. qđ ſcelus niſi tãdẽ deſines: magiſtratibus te ĩcontãter obiiciã. & uerbũ facto ſecutus: ĩmiſſa manu ſcrutatus: e mediis papillis meis: iã capillos abſcõditos iratus arripuit. Quo geſto grauiter affecta. mecũq; reputãs dominæ meæ mores q̃ hmõi repulſis acriter cõmoueri: meq; uerberare ſeuiſſime cõſueuit: iã de fuga cõſiliũ tenebã. ſed iſtud quidẽ tui contẽplatiõe abieci ſtati. uerꝝ cum triſtis ĩde deſcederẽ: ne ꝓrſus uacuis mãibus redirẽ: cõſpicio quẽdã forficulis tondentẽ caprinos utres: quos cũ ꝓbe cõſtrictos: inflatoſq; & iã pendẽtis cernerẽ: capillos eoꝝ humi iacentes: flauos: ac ꝑ hoc illi Boetio iuueni cõſimiles: pluſculos aufero. eoſq; dominæ meæ: diſſimulata ueritate: trado. Sic noctis initio: priuſq̃ cœna te reciperes: Pãphile mea: iã uecors aĩ: tectũ ſcãdulare conſcẽdit. qđ altriſecus ædium patore ꝑflabili nudatũ ad

REpulſatis. emẽdo repulſa ſatis. iſto ĩtellectu qđ domina Pãphile ſatis acriter iflamãterq; cõmoueri ſoleret ex talibus repulſis. Iſtud Scilicet cõſiliũ: de fuga. INde. A trõſtrina. FORficulis. Ferramẽta ſunt ad tõdendũ accõmodata: forcipes uero ferramẽta ſunt fabrilia. ex eo dicta qđ his forua. i. calida capiunt. IAM pẽdẽtes. Vtres ubi iſlati ſunt pẽduli fiũt. nã ut ingt Ariſtoteles in ꝓblematis iſlati fluitãt. ꝓpterea q̃ ab aere ſuſtinent. cũ inanes deorſum ferant. Vtrẽ uẽtoſiſſimũ alıubi appellat utrẽ illũ Homeri cũ: quo uenti ĩcluſi dati ſunt ulyſſi. CApillos eoꝝ. Pilos utriũ. capillũ nõ ſolũ de hoie dici ſed ꝓpilis alioꝝ quoq; aĩaliũ uſurpari teſtant ſcriptores idonei. ut Gellius. q capillũ ꝓ hedino pilo decẽter ponit. ſic ſcribẽs: nã ſi ouiũ lacte hedi. aut caproꝝ agni alerent cõſtat ferme ĩ his lanã duriorẽ in illis capillũ gigni teneriorẽ. CAEna recipes. Anteq̃ domum redires a cœna byrrhenæ. TEctũ ſcãdulare. Scãdulæ ſunt tabulæ anguſtæ & oblũgæ: in laminas q̃ſi craſſiores ſciſſæ ex magnis arboribus. a ſcĩdẽdo dictæ q̃ſi ſcidulæ. ut qdã autumãt: ego exiſtimo ſcãdulas a ſcãdẽdo deduci. quoniã. ſ. in columinibus teſtoꝝ ad tegulas ĩbriceſq; ſuſtinẽdas collocant. quo aſcẽdẽtes ſcãdere ſolemus. Inde tectũ ſcãdulare dictũ pars domicilii ſupior qđ ſcãdulis cõmunitũ ẽ. & quo ſcalis ſcandimus. Cor. nepos auctor ẽ Romã fuiſſe. ſcãdula cõtectã uſq; ad bellũ Pyrrhi: ſcãdulæ ut iqt Pli. e robore aptiſſimæ. mox glãdiferis aliis fagoq;. facillime ex oĩbus q̃ reſinã ferũt. ſed minime durãt: ꝑterq̃ e pio. lĩgua uernacula noſtrates Lãbricias uulgo nominitãt: ex eo opĩor qđ ĩbricibus fulciẽdis adhibeant. & accõmodatæ ſint. ALtriſecus ædiũ. In altiore ædiũ pte. alias exutraq; pte. PAtore. Aptura. ſi ue aptiõe latiſſima. & oium uẽtoꝝ flatus expoſita. hac quoq; tẽpeſtate talia tecta in epiũ faſtigio extruunt. patẽtia ꝑ uiaq; ad oẽs mũdi ptes ĩ qbus fœiæ liteamina elota explicare ſiccareq; cõſueuerũt.

Marginal notes: Forficulæ — Forcipes — Capillus pro pilo. — Scãdulæ. — Scãdulare tectũ. — pator.

l

HIS artibus.magicis ſcilicet. APPAratu ſolito.Apparatus iſtrumētūq; artis magicæ ſignificat.
FEralē officinā.Officina feralis elegāter dicta ꝓ loco in quo iſtrumēta magica paranē cōficiūtq;.q
oia nimiꝝ feralia ſunt.peſtifera exitiala. OMne genus aromatis.Sic ordināda cōſtructo. Inſtruxit
officinā aromatis hoc eſt Aromatibus oē genus.idē ois generis elocutiōe uetuſta & peræq; elegāti.
eſt eni aromatis hoc in loco ſeptimus caſus.qđ apud Antiquos uſitatiſſimū.q epigrāmatis.poema/
tis ꝓplematis.& mille alia hoc genus uſurpāt ꝓ epigrāmatibus.poematibus ꝓplematibus.nāq; ut
Auctor ē Priſcianus i neutris no/
minibus tertiæ declinatiōis.A fi/
nitis.Antiqui frequenter protule
rūt datiuū & ablatiuū Plurales i
is.ut Cicero freq̄nter i Verrinis di
cit toreumatis & pipetaſmatis.&
emblematis.ꝓtoreumatibus pi/
petaſmatibus.emblematibus.ſūt
aūt toreumata.ut ueluti i trāſcur
ſu Cicerōis uerba explicenē.opa
celata ſculptaq;.επιο του τορευ

omnis oriētales:cæteroſq; aſpectu paruium: maxime
his artibus ſuis commodatum ſecreto colit.priuſq; ap
paratu ſolito.iſtruxit feralem officinam.omne genus
aromatis:& ignorabiliter laminis litteratis:& infœli
cium naulum durantibus clauis defletorum:ſepulto
rum etiā cadauerū expoſitis multis admodum mem
bris:hic nares:& digiti.illic carnoſi claudi pendentiū.

ειν qđ ſculpture & celare ſignificat.ducto uocabulo.Vnde ars toreutice dicta.quā phidias prius ap/
uiſſe atq; demōſtraſſe iudicat;pipetaſmata aulea ſunt & uela.qbus cubicula & triclinia ornatus cau
ſa cōtegunē:q̄ alio noīe pſtromata noīnāē.& attalica.Emblemata uero ornamēta ſūt uaſoꝝ.q̄ i me/
ditullio cū iſerta iſignibus cōſpiciūē απο του εμβαλλω dicta qđ ſignificat imitto iterſeroq;.Vn/
de & in ſtructuris pauimētoꝝ.& in opere tignario emblemata nuncupanē.q̄ iſerta ſunt itextaq; gra
phice & decēter.Veteres emblemata oia ex uaſis ſiculoꝝ reuellebat auferebatq;.ſcribit Plinius pitheā
feciſſe phialā i cuius emblemate erāt ulyſſes.Diomedes palladiū ſurripiētes. IAM minis.Corrige
laminis.hoc intellectu.pāphilē apparaſſe inter cætera magiæ iſtrumenta laminas æneas ſiue ferreas
litteris magicis & ob id ignorabilibus ꝑnotatas:quas nō minus elegāter q̄ ſcite litteratas appellat:ſic
& Plautus in rudēte urnā lr̄atam decēter dixit.q̄ lr̄is iſcriptū nomē domini cōtinebat.ſunt āt lamiæ
teſſelæ q̄dā & quaſi folia metallica iſtar bracteaꝝ.q̄ interdū oblōga effigie formanē q̄uis proprie bra
cteæ ſubtiliores ſint:laminæ craſſiores.dicitur gradatī lama.lamina lamella.Oratius inimice lamæ
criſpe ſaluſti.Alias lama pro uoragine accipit.Idē Oratius.uiribus uteris per cliuos flumina lamas.
unde & lamiæ uoratrices pueroꝝ dictæ.de quibus ſupra copioſius. DVRANtibus.Reliquias in/
telligit naufragoꝝ:qbus Pāphile iſtruxerat fetalē officinā.Democritus cōmētatiōes cōdidit qbus ꝓ
didit oſſa hois noxii ex capite plus ꝓdeſſe ad alia remedia.Amici uero & hoſpitis ad alia.Arthemō
caluaria iterfecti igneq; cremati propinauit aquā e fonte noctu cōitialibus morbis.Antheus ex cal/
uaria ſuſpēdioſi catapocia fecit cōtra rabidi canis morſus.Apollonius efficaciſſimū eē ſcripſit gingi/
uas in dolore ſacrificari dēte hois ui terēpti:Demq; magoꝝ ſunt cōmēta.mēbra hois eē medicatiſſi
ma in magicis ueneficiis:q reſegmina unguiū quoq; ex pedibus māibuſq; humanis.tertianæ uel q̄r/
tanæ uel cotidianæ febri remediū eē tradūt. HIC nares & digiti.Sub itellige extriſecus erāt.uel ui/
ſebanē aliqd tale.ericto magicæ artis cōſultiſſima apud Lucanū ora rapit rogis.oculos eruit defun/
ctis.ex cremēta manus unguiū pallēta rodit.loqueū nodoſq; nocētes ure ſuo rūpit pēdētia corpora
carpit.Abraditq; cruces.pcuſſaq; uiſcera nibis uellit. CLAui pēdentiū.Clauus genus ē ulceris.qui
nōnūq̄ qdē ēt alibi ſed i pedibus maxie naſciē ꝑcipue tn̄ ex cōtuſo.q̄uis iterdū aliter:dolorēq; ēt ſi nō
alias tamē īgredięti mouet.Clauū ſubide deradere cōmodiſſimū ē:nā ſine ulla ui.ſic emolleſcit.ac ſi
ſanguinis quoq; aliqd emiſſum eſt ſæpe moriē.Tolliē ēt ſiqs eū circūpurgat.deide iponit reſinā cui
miſcuit pulueris paulū:quē ex lapide molari cōtritū fecit.auctor Cornelius celſus in.q̄nto. Clauo pe
riiē ſilius italicus.pedū clauos ut ſcribit Plinius circūſcarificatos ferro laſer ceræ mixtū extrahit.ſunt
qdā claui pedū.q uulgo morticini appellanē.qbus idē laſer medeē nitro mixto.in alia ſignificatione
clauus eſt ueſtis ſenatoria.qui & latus clauus dicitur.unde laticlauius ſenator.ſuper quo copioſe.in
Tranquilli cōmentariis:quinetiā clauus nauis gubernaculū ſignificat.de quo eſt illud notum.Dum
clauum rectum teneā.M.Tullius in Catone ille autē clauū tenens quietus ſedet in puppi.ſunt & cla/
ui caligares nominati a caligis militaribus:quibus ſuffigebanē.agomēcelus alexādri magni ꝑfectus.
Clauis aureis crepidas ſuffigebat:Plinius de ferro ſcribens.aliud inquit breuitate ſola placet.clauiſq;
caligaris.Item in nono exiſtūt ſquāmis cōſpicui crebris atq; præacutis clauoꝝ caligarium effigie.de
hoc caligari clauo intelligendū eſt apud Iuuenalē illo uerſu.In digito clauus mihi militis heret:& ali
bi quoq; offendere tot caligatos milia clauoꝝ.uiſuntur & hac tēpeſtate calciamenta turchaꝝ clauis
talibus ſuffixa.auctor eſt feſtus calciamēta clauata dici clauis cōfixa.ſicut clauata nominanē ueſtimē
ta clauis intexta:ex hoc itellectu illud ē Martialis.& lato uariata mappa clauo.fuit ap̄ priſcos clauus
annalis cognominatus.qui figebatur in parietibus ſacraꝝ ædiū p annos ſingulos:ut per eos nume/
rus colligeretur annoꝝ.Legimus apud Liuiū dictatorē ꝑatū fuiſſe cā tantū figendi claui ad peſtilē/
tiam ſedandā.Plinius in.xvii.Theophraſtus in quarto de plantis memorant oleam infeſtari clauo

aromatiſ
ſeptimus
caſus.
Epigrā/
matis.
Toreu/
mata.
Toreuti/
ce.
Peripetaſ
mata.
attalica.
Emble/
mata.
Laminæ
litteratæ
Vrna lit/
terata.
Lama la/
mella.
Lamiæ.
Catapo/
cia ſiue pi
lulæ ex
caluaria.
reſegmīa
unguiū
ad febrē.
Ericto
maga.
claui pe/
dum.
claui
morticiī
latus cla/
uus.
laticlaui/
us.
Dū clauū
rectū te/
neam.
Claui ca/
ligares.
Locus Iu
uenalis.
Clauata
ueſtimē/
ta
Clauus
annalis.
clauus
morbus
arboꝝ

morbo:quē alii fungū alii patelā dicere malūt:Clauos quoq; naribus in naſci teſtis eſt idē Plinius . q̄ in.xxiiii.ait clauos in naribus purgari ſucco pixachanti. PENdentiū.Suſpēdioſos.& laqueo pēdulos ſignat. TRVcidatorū cruor.Sanguinē gladiatorū bibunt auctore Plinio.ut bibētibus populis pcul ſint comiaciales morbi:Magi ex hoīe ipſo ſorberi efficaciſſimū putāt:Calidū ſpirantēq;.Fauſtina Antonini pii filia Marci iparoris uxor gladiatoris amore ſuccēſa ex cōſilio caldeorū lauit corpus ſanguine adamati gladiatoris:quē occidi iuſſerat maritus atq; mox ita cū uiro cūcubuit : quo facto ſolutus eſt amor natuſq; Comodus.q nō tā priceps fuit q̄ gladiator. CALuaria.Os capitis ſuperius caluaria noiatur:quæ ut docet Cornelius Celſus in.viii.interiore parte cōcaua eſt.extrinſecus gibba.utriq; leuis ſimplex ab occipitio & temporibus.duplex uſq; in uerticē a fronte eſt.Arthemon ex caluaria interfecti hoīs igneq; cremati propinauit aquā e fonte noctu comitialibus morbis ex eadē ſuſpēdio interēpti catapocia fecit antheus cōtra rabidi cāis morſus:refert Plinius terrā ex caluariā pſilothrū eſſe palpebrarū.ē aūt

Alibi trucidatorū ſcetuatus cruor::& extorta dētibus ferarū trūca caluaria. Tūc decātatis ſpirātibus fibris:litat uario latice:nūc rore fōtāo:nūc lacte uaccio.nūc melle mōtāo . libat & mulſa ſic illos capillos ī mutuos nexus obditos:atq; nodatos:cū multis odoribus dat uiuis carbonibus adolendos. Tūc protinus inexpugnabili magicæ diſciplīæ poteſtate:& ceca numinū coactorū uiolētia:illa corpora quorū fumabant ſtridētes capilli:ſpiritum mutuantur humanum:& ſentiunt:& audiūt:& ambulant.Et qua nidor ſuarū ducebat exuuiarum ueniunt .& pro illo iuuene Boetio aditū geſtientes:fores

pſilothrū medicamētū depilatoriū.alio nomine nuncupat̄ calua.ut teſtat̄ caper grāmaticus:ſic ſcribēs Calua uocatur uel cranion.licet Celius & Varro Caluariā dicāt:Liuius caluā auro celauerūt idq; ſacrū uas eſt quo ſolēnibus libarēt:κράνον ſiue κρανίον græce dicit̄:hic:hemicranea morbus quo dimidia parte capitis laborāt.quēadmodū cephelea:quo totū caput īfeſtat̄.Plinius Eterocranas memorat talē uidelicet dimidiatū capitis morbū ſignificās. DEcātatis.Incātamētis & deuotiōibus magicis cōſecratis:Decātare enī fibras dr̄ maga quādo cātamine magico inhalat & ībuit.ut ita ui quandā arcanā cōcipiāt magicis arcanis cōgruentē. FIbris ſpirātibus.Virgilius ſpirantia cōſulit exta.fibræ ſunt iocineris & pulmonis ī extis extremæ partes. LActe uaccio.Lac uaccinū ſiue bubulū medicatius eſt caprino.quo aluus maxie ſoluit̄.phthiſici ſynthecticiq; lac uaccinū bibūt pinde ac medicatiſſimū.ut tradit Plinius in.xxviii.ſynthectici aūt ſignificant̄ exauſti uiribus.debilitatiq; : quos & defectos latino elegātiq; uocabulo eruditi freq̄nter appellāt ipſæ quoq; defectiones ſynthexes dictæ. Idē Plinius in.xxii.tali ſorbitionis genere emendant̄ ſynthexes.Firmicus Maternus tradit hoiem interiturū Dyſenterio & ſintexi ſi Saturnus per Quadratū cū ſole fuerit inuētus. ubi ſyntexis accipit̄ pro egritudine abſcōſa.& latente.ſicut & Dyſenteriū:quo noie iteſtinorū morbus & tormina ſignificant̄. MVLſa.Septimus caſus eſt aūt mulſa aqua melle cōcocta.cuius duo eſſe genera pdidit Plinius alterū recentis alterū inueteratæ.repētina deſpumato melle pclaram utilitatē habet in cibo egrotantiū leui:inuenio apud auctores hūc potū bibendū alſioſis item micropſychis.ſunt autē alſioſi . q algorē ferre nō poſſunt:& frigore infeſtant̄.ut apud Pliniū Ambrotonū & adoniū alſioſa eē memorant̄.M.Varro caprinū pecus ſtabulari melius ait ad hibernos exortus ſi ſpectat ppterea quod eſt alſioſum.mycropſychos quoq;.ut & id trāſeūter attingā:animi humilis & præparci dixerūt:mulſa ut ad ppoſitum reuertamur longa uetuſtate trāſit in uinū.tuſſientibus utilis.tradit̄:calefacta icitat Vomitiones.mulſum uero ex uetere uino & recētiſſimo melle utiliſſimū concorporat̄:aluū mollit corpora auget.multiſenectā longā mulſi tantū nutricatu tolerauere.pollionē romulū centeſimū Annū excedentem.cū Diuus Auguſtus īterrogaſſet.qua rōne uigorē illum aī corporiſq; cuſtodiſſet reſpōdiſſe ferunt.intus mulſo foris oleo:Plautus mulſam appellat puellā a mellea dulcedine:frequēter leges adiectiuo noīe dici lac mulſum acetum mulſum:quod ſcilicet mello cōcinat̄. OBditos.Stipatos.colligatos.implexos.connexionibus quaſi uncinatis.obdere eſt operire & opponere. ADOlendos.Cremādos.urendoſq;.Virgilius in bucolico ludicro.Verbonaſq; adole pingues & maſcula thura.uerbū eſt pprie ſacra reddentium. VIuis carbonibus.Prunis ardentibus. græce Anthrax dicit̄ carbo.unde Anthracinus color prō nigro & lugubri.ſi tollentibus ollas ex foco carbo adhereſcit: Item ſi carbo uehementer perlucet tempeſtates præſagat.In carbonibus tāta firmitas ē:ut nullo humore corrumpantur.nulla ætate uincantur:uſq; adeo ut eos infodere ſoleant.qui limites ſigunt: ad conuincendum litigatorem:ſi quis poſt quantalibet tempora extiterit fixumq; limitem non eſſe cōtenderit.auctor Auguſtinus in.xxi. CAEca.occulta & ignorabili. COActorū .Ante dictum eſt. numina quēpiam cogi magico cantamine.Auctor eſt proclus Platonicus commixtione rerum plurimarum numina euocari attrahiq; ſupernos influxus.& ita ſacerdotes per mutuam rerum cognationem demones euocabant. ILLA corpora.Vtres hircinos intelligit. STRIdētes.Flammæ crepitu. Nidor.Vſtrina & uredinis uirus.a nidore exiſtimat porphirion duci uerbum renidere.

Clauus naribus.
Fauſtina amat gladiatorē.
Caluaria
Pſilothrum
Calua.
Cranion
Hemicranea.
cephalea
Eterocranas.
Decātare
Fibræ.
Syntectici.
Defecti.
Synthexes.
Defenterium.
Mulſa.
alſioſi.
Micropſychi.
Mulſum
Reſponſum pollionis Romuli.
acetum mulſum
Obdere.
adolere.
anthracinus color carbo in limite.
Proclus platonicus.

INSiliunt. Q. qaſi ſaltu impetuq; irrūpunt. CRApula madens. Vinolentus: & ebrius. IN iſa/
aiax inſa/ ni aiacis. Aiacē furor egit in mortē: Ira i furorē: cū i iudicio achillis armoꝶ ĩpatiēter ferret: ſibi ulyſ/
nus loro ſem eē ꝑpoſitū: q̄ ex re furore pcitus βοσκηματα ελαστιζε. Armēta loro cedebat exiſtimās græcos
cedebat ſeeedere: Duos uero eximios tauros: uel ut alii tradūt arietes alligatos flagellabat: dictitās alteꝶ eſſe
armēta. ulyſſem. alteꝶ uero Agamēnonē: ex hoc argumēto tragedia cōdia ē a ſophocle. cui titulus ē αιασ μα
στιγοφοροσ ideſt aiax ſcuticā ferēs. hic illud oratianū: mille ouiū iſanus letho dedit iclytū ulyſſem
& menelaū: una mecū occidere
clamās. hic & illud alterius ſatyro
graphi. hic boue pcuſſo mugire
agamēnona credit aut itacū. Cor
nelius Celſus. tradit in tertio inſa
niæ genus eſſe: qua affecti imagi/
nibus nō mēte falluntur: qualē i/
quit inſanientē aiacē uel horeſtē
poetaꝶ fabulæ ferūt: Aiax poſtq̄
reſciuit quæ feciſſe p inſaniā. gla/
dio incubuit. Cuius rei rethorici
puerbiū quoq; doctores meminerūt. pro/
Riſus. uerbiū ē apud græcos αιαρ τειοσ
aiacis. γελωσ. ideſt riſus aiacis. de his q
inſipiēter rident. Aiax enī ut ante
dictū eſt. Duos maximos Arietes
apphendit alligauitq;: perinde ac
agamēnonē & menalaū: quos cū
flagro cederet deridebat uidelicet
Vtricida. furens & inſaniens. VTRIcidā.
Elegāter formatum uerbū utri/
bus cedendis. eodē iclinatu: quo
homicida. parēticida. matricida.
ſororicida. & alia id genus iclinā/
tur. CAuillatus. Illuſus. i. rriſuſq;
uel potius ludēs irridēſq;. ut acti/
ue ſignificatiōis ſit. quod aūt fue/
rit Apuleii Cauillū ſequentia de/
mōſtrāt. VIRtutis adoriā. Sē/
ſus eſt. poſſum iſtud meū facinus
cōparare erūnis herculis. nā ut ille & tergeminū gerionē & tricipitē cerbeꝶ letho dedit. Ita ego quo/
que tres utres uno cōflictu exanimaui: & ita uiciſſim. Apuleius cū fotide cauillabaſ: Adoriā laudē ſi/
ue gloriā dixere. qa glorioſum cū putabāt eſſe. q adorei. i. farris copia habūdaret. Plinius: gloriam de/
adoria. niq; ipſam a farris honore adoriā appellabāt. Oratius in carmine lyrico. q primus alma riſit adorea.
Vbi expōit Porphirion adoriā dici laudē bellicā fortaſſis q; adorādi ſint: q laudē ex bello reportant.
DVOdeni labores. Duodeci labores Herculeos ſiue erūnas famigeratas. iclytaſq; nullus ignorat:
Mythi/ qbus Poetæ oēs & mythiſtoriæ ideſt fabuloſæ hiſtoriæ ſcaturiūt. TRIgemino corpore. De gerio
ſtoriæ. ne inuulgata ſunt oia: quē tricorporē finxit antiqtas. armētis nobilibus: copioſum: q hercules Domi
degeriōe no iterfecto ferē abduxiſſe. Trogus. Diodorus & alii Ideo gerionē trigeminū fabulis pditū fuiſſe au/
tricorpo tumāt. qa tres fratres chryſei filii extiterūt in hiſpania tātæ concordiæ ut uno aio oēs regi uiderenſ:
rē. quos ſubſtulit hercules abactis armentis. a Plinio geriones pluraliter dicti. cū ait in q̄rto i erithra ge/
riones habitaſſe. a qbuſdā exiſtimanſ. quoꝶ armēta hercules abduxerit. Plautus facete ludens dixit
ſenis manibus genere gerionaceo. opinaſ Seruius Maronianus interpres gerionē hiſpanū regē ideo
fingi tergeminū. qa tribus iſulis pfuerit. ſane ſciendū eſt. declinari hic geriones gerionæ tanq̄ primi
ordinis nomē ut anchiſes anchiſæ: unde ē illud ter gemini nece gerionæ. alii uero geriō gerionis ſe/
Triceps. cundū formā tertii ordinis iflectunt. TRIplici formæ cerberi. Poetæ fabulanſ tricipitē cerbeꝶ eē
cerberus canē apud iferos tartari. cuſtodē. q latratu trifauci manes ptereat. phyſici aiunt cerbeꝶ dici terrā: q in
tris partes diuiſa cōſumptrix corpoꝶ eſt. unde & cerberon dici qſi κρεοβορος ideſt carniuoꝶ hunc
ab iferis hercules traxit implicitū. EX animo. Sinceriter uero & ex animi ſententia: Catullus: atq;
id ſincere dicat & ex animo. REmittā. Condonē. DIuinæ diſciplinæ. Videlicet magicæ. CO/
oculta/ ram. Vt non tam audiā q̄ pſens uideam. Certior aure arbiter eſt oculus. & ut iquit Plautinus miles.
tus pluris ē oculatus teſtis unus q̄ auriti decē. MATROnaliū amplexuū. Ex pcepto Oratii ſic monētis
Buccæ. deſine matrōas ſectarier. Vnde laboris plus haurire mali ē. q̄ ex re decerpe fructus. RVbētibus buc
Bucculæ culis. Genis nō tā purpuriſſatis q̄ rubēti natiuo colore purpurātibus iſra malas i hoie ſunt buccæ &

inſiliūt. Cū ecce crapula madēs: & iprouidæ noctis de
ceptus caligine: audacte mucrōe diſtricto in iſani mo
dū aiacis armatus: nō ut ille uiuis pecoribus infeſtos:
tota laniauit armenta. ſed lōge fortius: qui tres iflatos
caprinos ut res exanimaſti. ut ego te proſtratis hoſti/
bus: ſine macula ſanguinis: non homicidam nunc: ſed
utricidam amplecterer. At ego ſic lepido ſermōe Foti/
dis inuicem cauillatus: ergo igitur iam & ipſe poſſum
iquam mihi primam iſtam uirtutis adoriam: ad exem
plū duodeni laboris herculei numerare: uel trigemi/
no corpori Gerionis: uel triplici formæ Cerberi: toti/
dem per emptos utres coæquādo. ſed ut exanimo tibi
uolēs omne delictum: quo me tantis angoribus impli
caſti remittā: præſta quod ſummis uotis expoſtulo. &
dominam tuam: cum aliquid huius diuinæ diſcipliæ
molitur oſtēde: cum deos inuocat: certe cum reforma
tu uideam. ſum nanq; coram magiæ noſcendæ arden
tiſſimus cupitor. quamq̄ mihi nec ipſa tu uideare taliū
rerum rudis: uel expres. Scio iſtud: & plane ſentio. cū
ſemper alioquin ſpretorem matronalium amplexuū.
ſic tuis iſtis micātibus oculis. & rubētibus bucculis. &

per diminutionẽ bucculæ hilaritatis & riſus ĩdices.ut Plinius tradit:q̃s fœminæ purpuriſſo & medicamine inficiũt.tãta eſt decoris affectatio:in epiſtolis ad atticũ ſcribe inquit Cicero quicqd in buccã uenerit.Vbi bucca ꝑ ore ſicut uulgo uſurpat.fuluiæ Marci Antonii uxori bucca altera erat iflatior.ut docet Trãqllus ĩ libro de grãmaticis.a bucca bucculẽtus Plauto dictus:cuius buccæ tumẽtes ſunt: ab eodẽ buccões dicti q̃ſi buccis enormibus ꝑditi:& ꝑ ſtultis accipiunẽ. RENIdẽtibus.Splẽditãtibus Oratius.ut puro renidet luna mari.Alias renidere ridere ẽ. HIANtibus oſculis.Baſiis.ore patulo.& rictu ꝑuo ĩpreſſis.ſemihiulcũ ſuauium dixit elegãter ille qui ſcripſit.dũ ſemihiulco ſauio meũ puellũ ſauior. ADdictũ.Deuictũ obligatũ.obnoxiũ.Inſtar eoꝝ q ꝑtoris ſentẽtia creditoribus addicũẽ:de quibus alibi copioſius.& explicatius annotaui. DOmuitionẽ paro.Reuerſionẽ ad lares domeſticos.dictio compoſita ex domo & itione.ut ante diximus.

renidentibus crinibus.& hiãtibus oſculis & flagrantibus papillis:in ſeruilem modũ addictũ:atq; mãcipatũ teneas uolẽtẽ.Iã deniq; nec larẽ requiro.nec domuitionẽ paro.& nocte iſta nihil antepono. Quã uellẽ inquit reſpondit illa præſtare tibi o Luci:qd cupis:ſed ꝑpter ĩuidos mores:ĩ ſolicitudinẽ ſemp abſtruſa:& omniũ preſentia ĩduata:ſolet huiuſmodi ſecreta perficere Sed tuũ poſtulatũ præponã ꝑiculo meo.idq; obſeruatis opportũis tẽporibus ſedulo ꝑficiã:mõ ut initio præfata ſum:rei tãtæ fidẽ:ſilẽtiumq; tribue.Sic nobis garriẽtibus libido mutua:& animos ſimul:& membra ſuſcitat.omnibus abiectis amiculis Hactenus deniq; itecti bacchamur ĩ uenerẽ.Cũ quidẽ mihi iã fatigato de propria liberalitate Fotis puerile obtulit corollarium.Iãq; luminibus meis uigilia marcidis ĩfuſus ſopor:& iam in alium diem nos attinuit.Ad hunc modũ trãſactis uoluptarie paucis noctibus:q̃dã die ꝑcita Fotis:ac ſatis trepida me accurrit.Indicatq; dominam ſuam ꝙ nihil etiã tũc in ſuos amores cæteris artibus promoueret:nocte proxima in auem ſeſe plumaturã:atq; ad ſuum cupitum ſic deuolaturam proin memet:ad tantæ rei ſpeculam caute præpararem.Iamq; circa primã noctis uigiliã:ad illud ſuperius cubiculũ:ſuſpendo:&

NOcti iſti.noctẽ q̃ ẽ in cõplexu photidis beatiſſimã:iudicat utpote plenã ſolidæ uoluptatis. O Luci.Luciũ apuleiũ itelligit. VT ĩmo.Corrige ut initio. GARriẽtibus.Mutuo quaſi garritu ſermocinãtibus.Inuicẽq; obſtrepẽtibus.garrire ẽ inepte ſtrepere.Cicero ait Philoſophos ĩ gymnaſiis garrire cœpiſſe:gãnire uero proprie canes dicũẽ.Vnde & gãnitio dicta.canum q̃rula murmuratio.M.Varro aſinos rudere.canes gãnire.pullos pipare dixit.q̃uis in mẽdoſis codicibus nõ gãnire ſcriptũ legas.ſed garrire.hũanã quoque uocẽ nõnulli gãnitũ uocauerũt.& gãnire ꝑ maledicere uſurpatũ ẽ:A frannius gãnire ad aurẽ nũq̃ didici. MEMbra.Speciatĩ genitalia mẽbroꝝ noĩe ſignificãtur.ut ſupra.ſteterũt mẽbra q̃ iacebãt antea:hic priapus ĩ obſceno carmine mẽbroſior æquo dictus.Poeta quoq; ĩ ſerio ope ĩcautius dixit placidũq; petiuit cõiugis ĩfuſus gremio ꝑ mẽbra ſoporẽ. ABIEctis amiculis.ĩtelligi uult tunicã quoq; ĩteriorẽ.quã camiſiã uocant:ſeſe abieciſſe.ut nudi ueneriæ paleſtræ obluctarenẽ:nã ut ĩnqt ille.At mihi nuda ſatis nulla puella patet:& Proptius.merã nuditatẽ in amore expetẽs.& oẽ uelamẽtũ faſtidiẽs minaẽ ſe ueſtẽ cynthiæ diſciſſuꝝ laniaturũq; cũ ait.qd ſi ꝑtẽdes aio ueſtita cubare:Sciſſa ueſte meas expiere mãus. INtecti.Dẽudati.& ſine ullo tegumẽto. BACchamur.Furore quodã q̃ſi bacchico extimulati ruimus in coitũ.& ſubãtes libidinamur.

PVErile corolariũ.Symbolicos & uerecũde ſignat poſticũ cõcubitum.& auerſam uenerẽ.& puerile diuerticulũ ſibi a fotide oblatũ fuiſſe.ueluti ꝑ auctario quodã.Corrollariũ enim ut ſcienter docet Varro id eſt.qd mercedi & manu ꝑcio addiẽ ꝑterq̃ qd debitum a corollis factũ eſt:qd hæ cum placuerãt actores in ſcena dari ſolitæ ſint.Vnde & corollariũ apud Ciceronẽ.& Trãquillũ ꝑ munuſculo ultra legitima ꝑmia exhibito.& quodã quaſi additamẽto debitæ mercedis.cũ aũt id genus corollaria ꝑtii haud magni ſint:hic factũ eſt ut corollariũ pro re leuiori ac appẽdicula uſurpeẽ.Plinius li.ix.at illa corollariũ id eẽ cõſumpturũq; ea in cena taxationẽ cõfirmãs.Idẽ corollaria corõas dici Auctor ẽ in.xxi.cuius uerba ſunt hæc.paulatĩ & Romæ ſubrepit appellatio corollis iter initia pp gracilitatẽ noĩatis.mox & corollariis.poſtq̃ e lamina ærea tenui inaurata aut inargẽtata dabanẽ. PERcita.Cõmota.excita. NIhil ꝑmoueret.Nihil ꝑficeret & efficaciter polleret.ad amores ſuos cõciliãdos.& amaſiũ pelliciẽdũ. PLVmaturã.ſumptis plumis reformaturã. CVpitũ.Amaſiũ. PROi.M.Tullius in oratorẽ:dei ẽt ſæpe & ex in ꝑ deide.& exide dicimus.ſic & ꝑin ꝑ ꝑinde frequẽs ẽ qd ſignificat ideo.Ideoq;. SPEculã.Cõtẽplatũ.& ſpeculationẽ.locus unde ſpeculamur uocabulo q̃ elegãti Cyprião dẽ ſpeculatoriũ. PRImã uigiliã.i.primis nocturnis horis:de q̃ttuor uigiliis noctis:q̃ ex militari diſciplia ſunt & ſingulæ triũ horaꝝ ſpacio ſupputãẽ.dixi affati ĩ ſupioribus. SVpius.Id an

Bucculẽtus.
Buccões.
Rẽidẽtes
Semihiulcum ſuauium
Addictus.
Garrire.
Gãnire
Gãnitus.
Mẽbra
Corollarium.
Corollæ ex lamia.
Dein
Exin
proin.
Speculatorium.

inſonū. tea ſcidulare appellauit. INſono.minime obſtrepo.nullūq; ſonū faciēte.Inſonū.n.qſi ſine ſono &
abſonū ſtrepitu dictū:ſicut & abſonū dici ſine ſono Nōius iterptat.De ueſtigio ſonoro dixit Tibullus.Neu.
arbitrari ſtrepitu terrete pedū. Arbitrari.Spectare.Rimari.Interdū ꝑ auſcultare accipit. Plautus ī captiuis
ne arbitri dicta nr̄a arbitrari q̄ant: ueteres arbitro dicebāt:Idē ī ſticcho.probiores uero arbitrabūt ſi
arbitriū. ꝓbis narraueris.Arbitrari apud iuriſcōſultos accipit ꝑ iudicare:& ſniam dicere ſicut & arbitrium
Deueſtit. pro arbitri ſnia. L.Aciniis.Veſtimentis. SE deueſtit.Deſpoliat exuitq;. DEpromit.Educit ex/
pronus. trahitq;.inde promus dictus. qui
Cōdus. præeſt cellæ prōptuariæ.ex q̄ pe/
promus nora expronūt uſiōis cā:cui con/
libroꝝ trarius ē cōdus.Plautus ſum ꝓ/
prōptua/ mus cōdus ꝓcurator peni ap̄ Ora
ria cella. tiū foris eſt ꝓmus.Auſonius ꝓ/
prōpta/ muſq; q̄ cōdus magis.In apolo/
rium gia.promus libroꝝ dictus q ꝑeſt
pyxides. libris expromēdis:Idē Plautus ſe
ſtiuiter ſcitaq; trāſlatiōe cellā prō
ptuariā uſurpat pro carcere ī Am
phitriōe cū ait:ſidecras ex prōptua
ria cella depromar ad flagrū.prō/
ptariū a Boetio.& Auſonio decē/
ter dictū ꝑ cōditorio litteraꝝ &
īgenii cella.Vnde eruditio ꝓmi/
tur.

inſono ueſtigio me perducit.Ipſa per rimam hoſtioꝝ
quāpiā iubet arbitrari:quæ ſic geſta ſunt.Iam primū
omnibus laciniis ſe deueſtit Pāphile.& arcula quadā
recluſa pyxides pluſculas īde depromit.de quis unius
opculo remoto:atq; īdidē egeſta unguedine diuq; pal
mulis ſuis adfricta:ab imis unguibus ſeſe totā:aduſq;
ſūmos capillos plimit.multūq; cū lucerna ſecreto col/
locuta:mēbra tremulo ſuccuſſu quatit.quis lēiter flu
ctuātibus promicāt molles plumulæ:creſcunt & for/
tes pinulæ:duratur naſus icuruus:coguntur ungues
adunci:fit bubo Pāphile.ſic ædito ſtridore q̄rulo:iam

PYXides.Vaſcula:q̄ ferme ex buxo fiūt unde & nomē.Pyxos enī græce buxū ſignificat. Atta/
mē.Quītiliāus ī.viii.ait pyxides dici cuiuſcūq; materiæ.Nouiſſima ē illa ap̄ Lactātiū ſnia.Medicoꝝ
pyxide/ tituli remedia habent pyxides uenena.A pyxide ὑποκοριστικῶσ fit pyxidecula.Inde pyxidatum
cula. quoq; deducitur.Plinius in.xxxi.cōmiſſuris pyxidatis.Ita ut ſuperior intret calce uiua.exoleo leuiga
pyxidatū tis. ARcula.Lucianus.κυβώτιον uocat. DE qs.De qbus. OPERcula.Tegumēto.ab opculo
Opercu/ fit uerbū opculare qđ ē opculo tegere.Columella ab eo tēpore quo primū dolia opculaueris.ab eo/
lare. dē uas opculatū.dictū opculo cluſum. INdidē.Ex ea pyxide.egeſta unguedie.educto exptōptoq;
Opcula/ medicamēto.Vnguedo unctio.unctura.unguē ab unguēdo oīa deriuata:Virgilius.& odoras ungui
tum un/ ne ceras. ADfricta.Quaſi frictiōe q̄dā cōtrectata. PERlinit.Inſupgit pungit.Virgilius ī georg.
guen. ardētes auro & paribus lita corpa guttis.lita expōit Seruius ꝑ illita & diſticta.a lio cōpoſita ſunt.Illi
Lita no plino:& relino.qđ recludere ſignificat & apire.& regypſare.ap̄ Terētiū leui dolia oia.ſerias oīs.cō
Relino tra dixit.Oratius cōditū leui datus ī theatro cū tibi plauſus.ꝑ eo qđ ē gypſaui.clauſi opculaui.ab eo/
Releui dē fit collino.qđ eſt fedo.& inqno.Plautus:ī penulo pulchrū ornatū turpes mores.peius ceno colli/
Leui nūt.Lucianus græce.χρίεται ὅλη.i.unguit tota. AB imis unguibus.Lucianus ἀπὸ τῶν ὀνύχων
Collino. ἀρξαμένη.i.abūguibus icipiēs. SVCcuſſu.Ex cuſſiōe.agitatiōeq;.ſuccuſſare enī ē frequētet excute
Succuſ/ re.unde ſuccuſſus.pro ſuccuſſione.i.excuſſiōe.& ſuccuſſator caballus & ſuccuſſor dictus.q iterdū ſuc
ſare. cutit uexatq; ſeſſorē. QVis.Quibus. PROmicāt.Prorūpūt exiliūt.extēdunt. PINnulæ.Diſpa
ſuccuſſus rauit diſtinxitq; Pinulas a plumis ſcite & ſignificāter.pinæ.n.ſunt duriores.plumulæ uero mollio/
ſuccuſſor res delicatioreſq;.ꝑterea iteriores ſunt plumæ exteriores pinæ. DVrat.Dureſcit durus fit.Lucia/
pinulæ. nus.ῥὶν κερατίνη καὶ γρυπὴ ἐγένετο.i.fit naſus corneus & icuruus.ex Luciano hoc totū.q ſcribit
plumæ. ſe ſpectaſſe dominā paleſtræ ſuæ.nudato corpore thus ardenti lucernæ impoſuiſſe:& ſtantem mul/
ta cū lucerna collocatā eſſe itellectus aūt huiuſce rei refert ad eā magiæ ſpeciē:quæ ex lucernis futu/
ra ꝓmittit.cuius meminimus in præfatione. FIT bubo.Quæ auis ab Apuleio dicit bubo a Lucia
no nominatur κόραξ νυκτέριοσ.tanq̄ bubo & corax nycterinos idem ſit.ſed ſi uerbum ex uerbo
bubo. græco ductum exprimere uelis.Coruus nocturnus ſignificabitur.κόρακα enim coruum &.νυκτέ/
Corax. ριον nocturnum dici qui ignorat?quid ergo dicet quiſpiā neſciuit apuleius bubonē a coruo differ
Nyctico/ re.Id mihi docte & ſciēter ut oia eruiſſe uidetur ex ſecretariis interiorum litterarum.ſecutuſq; illos
rax. eſſe ſcriptores:q nycticoraca bubonē ſignificare cōtendūt.uaria eſt enī ſuper hæc re apud doctos di/
nictico/ ſcrepātia.in pſalmis Dauiticis illud ē cātatiſſimū.factus ſum ſicut nycticorax ī domicilio:In hebreo
rax no/ pro nycticorace uerbū bos ſcriptū eſt.qđ aquila & ſeptuagita iterꝑtes & theodocion nycticoracem
ctua uel interꝑtati ſunt.Symachus upupā eſſe autumat:Sexta editio nycticoracem noctuam interpretatur.
bubo. quod & diuus Hieronymus ſequitur ſcribens.Vbi apud latinos & græcos legitur factus ſum ſicut
Erratū ī/ nycticorax in domicilio apud hebreos dici.factus ſum ſicut noctua in ruinis:plerīq; qđ idem quoq;
terꝑtis memorat putāt bubonē ſignificari:quos hoc in loco ſequit apuleius noſter.q ait pamphilen.factam
Luciani. eſſe bubonē:qui Luciano eſt:κόραξ νυκτέριοσ.Interpres Luciani fede labitur.qui nocturnam cor/
bubo. nicē interpretatur.nā cornix græce nō corax ſed κορώνη nominatur.Idq; adeo liquet ut res proba/
abomi/ tione nō egeat:bubo autem funebris abominatuſq; eſt.publicis maxime auſpiciis.deſerta icolit.nec
natus. tantum deſolata.ſed dira etiā & inaceſſa noctis mōſtrū.nec cātu aliquo uocali ſed gemitu:itaq; in

urbibus aut in luce uiſus durũ oſtẽtum eſt. Ouidius ignauus bubo dirum mortalibus omne refert Plinius bubonem olim intraſſe cellã capitolii: propter qđ urbis luſtrata eſt. iter portẽtoſa magicæ uanitatis mẽdacia hoc quoq; tradunt magi. Cor bubonis ipoſitum mammæ mulieris ſiniſtræ efficere ut omnia ſecreta pronunciet. SVI periclitabũda. De ſemetipſa periculũ faciens. experimentum capiens. an in auem demutata uolitare poſſet: periclitari. n. eſt præter notam ſignificationem experimẽtum facere: Siſena. periclitantur tormenta ac tela multaq; genera machinamẽtorũ. VOlẽs. Cum libuit. REſormatur. In priſtinã figuram: & humanam formã reuertitur. DEcantatus carmine. Nullo cantamine ſiue incantamẽto deuotus preſſuſq;. QVid uis aliud. accidit Apuleio ex miranda rei nouitate id quod pleriſq; omnibus ſolet accidere. ut ex iſpectione eorum quæ paradoxata ſunt. hoc eſt inopinabilia ſupraq; fidẽ: attoniti ſtupenteſq; adeo fiant: ut alia quæcũq; potius eſſe uideãtur q̃ id qđ ſunt: nec ſibi ipſis ſatis credãt. Exterminatus ai. Impos animi amens: & animo quaſi extra terminos ſuos abalienato. VIgilãs ſomniabã. Ita Plautus. uigilãs ſomniat. Item i penulo. certe hæc mulier cantharidũ ritu aſtãs ſomniat: quẽ locum Plautinum ita legere ſoleo. ut cantarino pro cantharidum emendẽ. illo intellectu fœminam ſomniare aſtantem ritu cãthari uaſis uinarii: q ea forma figuratur. ut rectus aſtet cõſiſtatq;. quæ de cantharidibus uermiculis produntur futilia ſunt. & nihil ad Plautinã elegantiã.

Cor bubonis in magia.
piclitari.
Parado-xotata.
uigilans ſomniat. locus Plauti.
cantharidũ ritu p cãthario

ſui piclitabũda. paulati terra reſultat. mox i altũ ſublimata. foriſecus totis alis euolat. Et illa qdẽ magnis ſuis artibus uolẽs reformaẽ. At ego nullo decãtatus carmine: præſentis tantũ facti ſtupore defixus: qd uis aliud magis uidebar eẽ: q̃ Lucius. Sic exterminatus ai: attonitus i amẽtiã: uigilãs ſomniabã. defrictis adeo diu pupulis: an uigilarẽ: ſcite q̃rebã. tandẽ deniq; reuerſus ad ſenſum præſentiũ: arrepta mãu Fotidis & admota meis luminibus. Patere oro te inq̃ dũ dictat occaſio. magno & ſingularis me affectiõis tuæ fructu pfrui. & ipartire nobis ungulũ ididẽ. p iſtas tuas papillas. mea mellitula. tuũq; mãcipiũ iremunerabili beneficio. ſic tibi ppetuo pignera. ac iã pfice. ut meæ ueneris cupido pinatus aſſiſtã tibi. Ain iqt uulpianaris amaſio: meq; ſpõte

DEfrictis pupillis. pfrictis oculis multa frictione qđ facere ſolemus ad ſomnum excutiẽdũ. Lucianus ἔδοξε ορ αρ εκεῖνο οιο μερος οροϱ τοισ δακτυλοισ τοισε μαυτου βλεφαρωρ ηπτο μηρ: hoc eſt ego ſomniũ illud uidere me exiſtumãs digitis palpebras oculoꝝ meoꝝ perfricabã: eſt aũt pupula: & p diminutionẽ pupilla oculorũ media: in qua uis ſpeculi adeo abſoluta ẽ ut totã imaginẽ reddat hominis. fœminas oẽs ubiq; uiſu nocere quæ duplicis pupillas habeãt auctores ſunt Plinius. Cicero: Solinus. hĩc illud Naſonis oculis quoq; pupulla duplex fulminat. DIctat occaſio: Præſcribit. ſuadet cõmonet. alias dictare ẽ cõponere altero exſcribẽte excipiẽteq;. Quintilianus dictandi delicias improbat. cum impropria effluãt: & alia incõmoda ſubſint. quanta aũt occaſiõis uis ſit & tẽporis opportunitatis polleat in rebus obeũdis nemo ẽ q neſciat: græce dicitur εὐκαιρία qđ & M. Tullius docet primo de officiis: Dixit Liuius non minus uere q̃ elegãter. in. xxv. ſi in occaſiõis momento cuius præter uolat opportunitas cũctatus paulum funeris nequicq̃ mox omiſſam quæraris. occaſiõi comes eſt metanoea. i. penitentia: ſuper qua re Nobile eſt Auſonii Epigrãma. pittacus mitylenæus unus ex ſemptem ſapientibus dicere ſolebat γνῶθι καιρόν idẽſt noſce tẽpeſtiuitatẽ: ſiue occaſionem: quæ rerũ omnium potiſſima eſt: ſuper: quo latiſſime diſerui in libello ſeptẽ ſapiẽtũ. IMpartiro. Impartias. dicimus impartio & ipartior. in actiua ſignificatiõe idiſcriminatim: ẽ autẽ ipartire participare & partẽ dare. Oratius ſiquid nouiſti rectius iſtis candidus imperti. ſi non. his utere mecũ. Annotant grãmatici partio & impertio uſurpari pro partior & impertior. Lucilius ſuſpitat ipertit ſalutẽ plurimam & pleniſſimã. NItidõ. Inde ex eadẽ pyxide. PApillas. Obſecrãtis eſt. papillæ capitula mãmaꝝ dictæ: q papularum ſunt ſimiles. & pro mammis uſurpantur. MELlitula. Blandimenti nomen: quo fotidem appellat quaſi dulciculã. PIgnere. Obliga & pignore quaſi quodam debitorẽ cõcilia. PIgnoratus aſſiſtã tibi: Ego ita corrigo. ut meæ ueneri cupido pinatus aſſiſtã tibi. Vt ſit ſnia mũditer pureq; explicata hoc itellectu. pfice iqt ut ego ita hoc unguie traſfigurer i auẽ: ſicut pãphile i bubonẽ reformata ẽ. ut ego pinatus alatuſq; fiã apđ te haud ſecus q̃ cupido. ueneri pinatus aſſiſtit. optat. n. pinatus & uolaticus factus aſſiſtere fotidi pinde ac ſuæ ueneri: ſicut cupidines alati p̃ſto ſũt matri. AIN. Ais ne. VVLpinaris amaſio. Vulpinari uetus uerbũ ẽ. qđ ſignificat fraudibus & mẽdaciis uera puertere. ac frauduletẽr agere: dictũ a fraudulẽtia uulpiũ curſuq; itorto: unde uulpiaris amaſio elegãter dictus amator fraudulẽtus: ſubdolus ac ipoſtor. iclinaẽ ãt amaſio amaſiõis p amaſius & amatór Vulpionẽ quoq; ueteres dixere p doloſo & palpatore ac ueteratore: qđ uocabulũ ligua quoq; uernacula retinemus. Apuleius i magia ẽt cũ matri blãdiretẽ: tamẽ iã tũ uulpionẽ & ipiũ fuiſſe. uulpe nullũ aial ſolertius. nullũ fraudulẽtius Eſopi fabulæ teſtãtur & uulgo quoq; creditur ob hoc ait. M. Tullius i prio de officiis cũ duobus modis. i. aut ui aut fraude fiat iniuria. fraus q̃ſi uulpeculæ. uis leõis uĩ.

pupula. pupilla.
duplex pupilla noxia.
dictare.
eucæria.
metanoea comes occaſiõis.
dictũ pittaci.
liber ſeptẽ ſapiẽtũ conditus a phil.
Impartio
papillæ.
uulpiari.
uulpiaris amaſio.
uulpio.

Scitū ly/ſandri. Scitu dignū.nec relatu idignū eſt illud Lyſandri lacedemonii.qui ad eos a qbus culpabatur ꝙ pluri/ma fallaciis ageret doloq; maxime falleret:ſubridēs dictitabat ὅπου μὴ ἐφικνεῖται τῇ λεοντῇ προσ-απτέον ἐκεῖ τὴν ἀλωπεκῆν.i.quo leonis pellis pueīre nō poſſet.Vulpinā pellē aſſuēdā eē. puerbiū.

puerbia de uulpe. eſt græcorū.ἀλωπεκίζειν πρὸς ἑτέραν ἀλώπεκα de his q doloſi doloſos fallere aggrediūtur.ē & illa de uulpe paroemia ἀλώπηξ δωροδοκεῖται.i.uulpes munere nō capiť.de his q nō facile donis ca/piunť:Vulpē ſolerti auditu eē tradūt:obſeruatūq; eā aure ad glaciē apposita cōiectare craſſitudinē ge/lu. ASiā.Emēdo aſciā:ut ſenſus ex illa uulgata uſitataq; ſententia eliciatur uis ut egomet mihimet malū cōficiā.ſimq; ipſa auctor mei doloris.ſi.n.te ſecero uolaticū pī/natūq;.tuq; mox alio deuolaueris quem potero tūc ego icuſare.niſi me ipſam de īfortūio meo?Nā q ſi bi ſuiſq; met cruribus ſuapte ſpō/te aſciā īpingit illidiq; nemine ni ſi ſe pōt accuſare:cū ipe crurifragii ſibi met auctor extiterit.ē.n.aſcia ferramentū fabricæ materiariæ.q̄ prius iuenit dedalus ut docet Pli. q̄ ſolet iterdū materiarius faber p icuriam ſua ipius crura cōcidere. Hierony.aſciā eleganti uocabulo dolatoriū nūcupat:a dolādo.ſile/

Aſcia dolatoriū uigādoq; ab aſcia exaſceatū opus dixit Plautus.p pſectū expolitūq; in hāc ferme ſentētiā ē illud Plau/ti ex milite.temeř haud edolas ta bulā tuis nūc cruribus. SAginer. Dictio inuſitata ignobiliſq;.& ut ſentio nullius ſignificatus.pin le/gere mali ſaginer:q̄ſi a ſagia & pī/guitudie ducto uocabulo.ut ama torē hoc noie cōducēter appellet q̄ſi ſaginatū pauloq; habitiorē cu rat orēq; nā & ſupra oſtēdit Apu.

ſaginer. ſe fuiſſe ſucculē. LVpulis.Meretricibus.& alluſit ad lupas feras.q̄ opimiora ſaginataq; cibaria ſectā/

celites tur. AVT mihi.Lego a me. CElites.Dii celites ī ipſo ethere puriore ſunt.nec admodū eos morta

apathes liū uota ſolicitāt.apathes phibēť.hoc ē ſine paſſionū turbellis.auctor Martianus. PVgnatū.Lego pī natū.eſt.n.ſenſus dii inqt a me prohibeāt tantū ſcelus.ut ego nō mox reuolē ad meū nidulū.hoc ē ad

aquila meā fotidē poſt illā uolaturā.pinnantāq; deformationē.ēt inquit ſi Aquila fierē.& altiora celi peterē.

Iouis ar/migera. tamē ad te o mea fotis uellē remeare. ARmiger.Quis neſcit aquilā nunciū & armigerū ſupmi Io/uis nominitari:uel ob fabulā:q̄ in bello aduerſus titanas Ioui ī auſpiciū aduolaſſe ferť.uel ut Plinius tradit.qa nūq̄ fulmie exanimať. VINxiſti.Quia pmiſit nodulū capilli deo uixiſti ſubiūxit cōgruē/ter & decēter:ſpiritus.n.noſter pprieuiculo quodā īſolubili uinciť alligaturq; amatæ puellæ & ut in qt Plautus.Amica aīa eſt amanti. MEæ fotidi.Attēdenda noua elocutio:qua ſignificat nullam ſe magis uelle q̄ fotidem. PERūctus.Illa ſcilicet unguedine magica.& ui trāſfigurationis præpollen te. QVāq̄ feſtino.Lege q̄q; feſtiuo:Irouicos pnūciādū. LArē quēpiā.In aliquod domiciliū. FO

ueſptiliones a ueſ/pere ny/cterides. ribus uidemus affigi.Inter nocturnas aues ſunt noctuæ.bubo.ululæ.ſunt & ueſpertiliones:quibus a ueſpertino tempore inditum nomen:Ouidius nocte uolant ſeroq; trahunt a tempore nomen. græ/ci quoq; a nocte hoc eſt ἀπὸ τῆς νυκτὸς νυκτερίδας uocant:nocturnæ aues auctore Plinio uncos ungues habent.noctis monſtrum eſt bubo.magi tradunt ueſpertilionem ſi ſit circū latus domui ui/

Amuletū quid. uus & per feneſtram inuerſo capite infigatur amuletum eſſe.ſignificat autē amuletū omne genus re medii aduerſus cuncta mala medicamēta.ab amoliendo nominatū: græci ἀποτρόπαια hæc uocāt ἀπὸ τοῦ ἀποτρέπειν qđ eſt amoliri ſubmouere depellere.Amuletū dictio apud Pliniū frequēs ī hoc ſignificatu ac ppe peculiaris:nec apud ſcriptorē alium facilis repertu. SVIs luant cruciatibus.Cau/

Luo pœ/nā luo peccatū reluere. ſam ſubnotat:propterquam nocturnæ aues foribus affigantur:ut uidelicet in eas regeratur.qcquid dirum domibus illis portendunt:in quas penetrauerint.Dicimus ut Annotant grāmatici luo pœnā & luo peccatū.pro eo quod eſt pēdere penas & ſoluere p noxa.reluere dicebāt Antiqui p reſoluere & repignerare. AD meū Luciū.Reuertat reformaborq; ī priſtinā mei ipius Apuleii formā. ES. Sis.

asiā cruribus meis illidere cōpellis? Saginer meū ipſa lupulis cōſeruo theſſalis.hūc alitē factū ubi q̄ram? Vi debo quādo? A me ſcelus iſtđ depellāt celites īqum: ut ego quāuis ipſius aqlæ ſublimis uolatibus toto celo p/uius:& ſupremi Iouis certus nūcius uel lætus armiger: tamē nō ad meū nidulū poſt illam pinnarum digni/tatē ſubinde deuolem? Adiuro per dulcē iſtum capil/li tui nodulū:quo meū uinxiſti ſpiritum:ne nullā aliā meæ Fotidi malle. Tūc etiā iſtud meis cogitationibus occurrit:cum ſemel auem talem perūctus induero: do mus omnis procul me uitare debere. Quam pulchro .n.q̄q; feſtiuo matrone pfruētur amatore bubone? qd ꝙ iſtas nocturnas aues:cū penetrauerit larem quēpiā ſollicite præhēſas:foribus uidemus adfigi:ut qđ īfau/ſtis uolatibus:familiæ mināť exitiū:ſuis luāt cruciati/bus? Sed qđ ſciſcitari pene præteriui:quo dicto facto/ue rurſum exutis pinulis illis:ad meum redibo Luciū. Bono aīo es:qđ ad huius rei curā ptinet:ait:nā mihi do mina ſingula mōſtrauit:q̄ poſſunt rurſus ī facies homi nū:tales figuras reformare:Nec iſtud factū putes ulla beniuolētia ſed ut ei redeūti medelā ſalubrem poſſem

Subſiſtere.Suppeditare.& opitulari.frequens uerbũ apud Apuleium in hac ſignificatiõe. FVtili Suſtinere
bus.Friuolis nugatoriiſq;.Futiles dicuntur homines.qui ſilere tacẽda nõ queunt:ſic & uaſa futilia a Futiles.
fundendo dicta:quæ lato ore ſundo anguſto ſunt.quibus in ſacris ueſtæ utebant̃: ꝓpterea q̃ aqua ad Futilia.
ueſtæ ſacra pertinẽs ĩ terra nõ ponitur:quod ſi fiat piaculum eſt:Vnde excogitatũ uas quod ſtare nõ
poſſet:ſed poſitum ſtatim funderet̃. HERculis.Lege Hercules.ut ſit aſſeueratio ꝑ Herculẽ quale
eſt illud me Hercules.& mediuſſidius. ANEti modicũ.Anetum ructus mouet.& tormina ſedat. anetum.

ſubſiſtere:ſpecta deniq; q̃ paruis.q̃q; futilibus tãta res
ꝓcuret̃.Herculis Anthei modicũ cum lauri foliis im
miſſum:rore fontano datur lauacrũ:& poculum.Hæc
identidẽ adſeuerans ſumma cõtemplatiõe irrepit cubi
culũ:& pyxidẽ depromit arcula : quã ego amplexus:
ac deoſculatus prius:utq; mihi proſperis faueret uola
tibus deprecatus:abiectis ꝓpere laciniis totis : a uide
manus imerſi & haurito pluſculo uncto:corporis mei
mẽbra ꝑfricui.iãq; alternis conatibus:libratis brachiis
in auẽ ſimilẽ geſtiebã:nec ullæ plumulæ:nec uſq̃ pinu
læ.ſed plane pili mei graſſant̃ in ſetas . & cutis tenella
durat̃ in coriũ.& in extimis palmulis ꝑdito numero:
toti digiti cogunt̃ ĩ ſingulas ungulas.& de ſpinæ meæ
termio grãdis cauda ꝓcedit.iã facies enormis.& ꝓlixũ
& nares hiãtes.& labiæ pendulæ.ſic & aures ĩ modicis
horripilãt auctibus.Nec ullum miſeræ formatiõis ui
deo ſolatiũ:niſi qđ mihi iam nequeũti tenere Fotidem
natura creſcebat.ac dum ſalutis inopia cũcta corporis
mei cõſiderans:nõ auem me ſed aſinũ uideo. Q uærẽs
de facto Fotidis:ſed iam humano geſtu ſimul: & uoce
priuatus:quod ſolum poterã poſtrema deiecta labia:

ſingultus cohibet.ſemen aneti fer
uens olfactu ſumptum ex aqua ſe
dat cruditates oculos & genitu
ram hebetat. RORE fontano.
Aqua fontana.rores neq; gelu ne Rores ſe
que ardoribus.neq; uẽtis nec niſi reno.
ſerena nocte exiſtere tradunt . ro
ſcidas æſtare aphricæ noctes eſſe
autumat Plinius.pluuia & ros ut
inquit Ariſtoteles in primo Me
teorum.ferme idem ſunt ſed alte
rum copioſum.alteꝝ modicum.
Ros nocturnus humor eſt.quem
ſerenitas tẽuiter ſpargit ut docet
Apuleius in coſmographia . græ
ce droſos nominat̃. LAVAcrũ Lãri aura
& poculum.Senſus eſt quicunq; ra ignea.
uult reformari ĩ priſtinum habi
tum opus eſt uel ut corpus lauet.
uel bibat ex:hoc liquore laurinis
foliis & aneto concinnato. laurus
autem ut docet Proclus Platoni
cus.igneã ſolis naturã imitat̃ & ĩ
magia pollet ad cuſtodiam numi
nis. ABIEctis laniciis. Ex deſi
derio ĩmodico ſignat ſe repẽte nõ
tam exuiſſe ueſtimenta oĩa q̃ abie
ciſſe:ut ſtatim nudus perũgi poſ
ſet unctulo illo magico & demu
tatorio. HAVriſto.Hauſto.edu

cto deprompto. SIMIlẽ.ſcilicet bubonẽ:in quã phãphile fuerat tranſſigurata. PLVmulæ . Quæ
ſunt molliores. PINnulæ.illæ duriores. CRASſant̃.Hoc ẽ craſſeſcũt dureſcũtq;. In ſetas.pilos
aſininos ſignificat.ſunt.n.ſetæ uilli craſſiores ut equoꝝ.Plinius refert elephãto ſetaꝝ nullũ tegumẽ
tũ eſſe.Idẽ caudam ueterinis ſetoſam eſſe tradit:ſunt autem ueterina aĩalia omnia quæ uehere quid Setoſa
poſſunt:unde ueterinarius dictus:ueterinoꝝ medicos qui græco uocabulo κτηριοτροσ dicitur quẽ cauda.
firmicus maternus mulomedicum interꝓtatur.Vulgo mareſcalchum nũcubãt.refert idem Plinius Veterina
omnibus in genere ueterino animalibus eoſdem morbos eẽ:qui homini ſint Cribrorum genera ex ueterina
ſetis equorum a gallis inuenta idem memorat:libro duodeuigeſimo. COGVNtur . Contrahun rius.
tur. EXTImis.Digitos.qui in extrema parte palmularum hoc eſt manuum ſunt ſignificat coactos Mulome
eſſe in ungulas aſini:eſt enim aſinus ex genere ſolidipedum.ſic eruditi appellant . animalia quorum dicus.
ungula eſt ſolida:ueterino tantum generi ut inquit Plinius ungulæ renaſcuntur.ſues in illyrico ſo Cribra ex
lidus habent ungulas.Solida ungula & bicorne nullum eſt animal.extimæ autem palmulæ ſignifi ſetis.
cãtur extremæ ſummæq; partes manuum Apuleius alibi in extimo mundi tergo degit. CAVda. Solidipe
caudæ præter hominem ac ſimias omnibus fere animalibus.ſetoſæ equis . bouum caudis longiſſi des.
mus caulis.idem aſinis longioq̃ equis. ENORmis.immodica.& ꝑgrandis.Lucianus dixit τοπρο Extimũ.
σωπορ μεγα. HIANtes.Patulæ.& follicãtes. LAbiæ pendulæ.dicimus labia & labias.ut balnea Labiæ.
& balneas.fere ĩdiſcriminatim.hic elegãs ille uerſiculus aĩa ægra & ſaucia cucurrit & ad labias mihi Labeões
Au.Gellius.labias ſenſim primores emouemus.quidã uiroꝝ labra.mulierũ labia diſcretione ianiſſi unde.
ma eſſe exiſtimant.a labris labeones dicti.ut docet Plinius.& hoc uerius eſt.q̃ qđ Priſcianus prodidit. Chilones
q a labe labeonem deduci.autumat:chilões antiqui dixere homines enormibus labiis præditos.græ qui.
ce:τοχειλοσ labrum.Eſopus fuiſſe dicitur προχειλοσ hoc eſt labro tumẽti prominuloq;. HOR ꝓchilos
ripilãt.horridiore aſperioreq; pilo fructificant. AVctibus.Incrementis. NAtura creſcebat.Sym eſopus.
bolicos & ꝓpte genitalia ſignificat:quæ in aſinis ſunt enormia & immodica. Quærẽs.Cõquærens Natura ꝑ
muſſanſq;. POſtrema labia.Poſteriore parte labri inferioris.Lucianus. τολε χειλοσ εκτηρ κάτω genitali.

HVmidis.Quaſi lachrymis ex ĩdignatiõe profuſis. OBliquũ.Obliq̃: hoc eſt toruo obliquatoq; aſpectu.nomẽ pro aduerbio. EXpoſtulabã.Cõquærebar.accuſabãq; fotidem.græce dixit Lucianus. ẽτιϖαμηρ.i.accuſabam:expoſtulare eſt querelã apud cũ ipſum deponere.de eo ipo qui fecit in iuriam. poſtulare autẽ querelã dicerẽ de altero apud alterum:auctor Donatus. hic apud iuriſcõſultos titulus de poſtulando.Terentius in hãc ſentẽtiam.ut cum eo hãc iniuriã expoſtulem. Miſera.Græce.τάλαι ναειπερ εγω. PYxidum ſimilitudo.Signat pyxidas adeo fuiſſe conſimiles:ut eas ĩternoſcere non querit:quarum altera contineba/tur unguedo ad trãſfigurandũ in auem:altera in aſinũ deformatũ.

Expoſtulare.

Poſtulare.

humidis cũ oculis:obliquum reſpiciẽs: ad illam taci/tus expoſtulabã.Quæ ubi me primum talẽ aſpexit p/cuſſit faciem ſuam manibus infeſtis:& occiſa ſum mi/ſera clamabat.Metrepidatio ſimul & feſtinatio fefellit & pyxidum ſimilitudo decæpit.ſed bene q; facilior re/formationis huius: medela ſupediat.Nam roſis tan/tum demorſicatis exibis aſinũ.ſtãtimq; in meũ Luciũ: poſtliminio redibus.Atq; utinã de more ueſpi paraſſe nobis corollas aliq̃s. nec morã talẽ patereris: uel no/ctis unius. ſed primo diluculo: remediũ feſtinabitur tibi.ſic illa mœrebat.Ego uero quãq̃ pfectus aſinus:& pro Lucio iumẽtũ:ſenſu tamẽ retinebã humanũ. Diu deniq; ac multũ mecũ ipſe deliberaui. An neq̃ſſimã fa/cinoroſſimamq; fœminã illã:ſpiſſis calcibus feriens & mordicus ad petẽs:necare deberẽ.Sed ab ĩcepto teme/rario:melior me ſentẽtia reuocauit.nec morte mulcta/ta Fotide:ſalutares mihi ſuppetias rurſus extinguerẽ. Deiecto itaq; & quaſſanti capite:ac demuſſata tẽpora/li cõtumelia:duriſſimo caſui meo ſeruiẽs:ad equũ illũ uectorẽ meũ probiſſimũ in ſtabulũ cõcedo. ubi alium etiã Milonis quõdã hoſpitis mei aſinum ſtabulantẽ in ueni.Atq; ego rebar ſi qđ ineſſet mutis animalibus taci/tum ac naturale ſacramẽtum: agnitiõe ac miſeratione quadã ĩductũ equũ illũ meũ:hoſpitium ac loca lauta mihi præbiturũ:Sed proh Iupiter hoſpitalis: & fidei

FAcilior medela.ρᾷοη γαρη τουτου ϑεραπεία. ROſis dimorſicatis.Lucia.ρόδα γαρ μονον ἤν φάγοις αποδύσῃ μὲν αυτίκα τὸ κτηνος.i.ſi roſas tamẽ eſitaue/ris ſtatĩ exues iumẽtũ. POſtli/minio.Poſtea ex ĩteruallo:aduer/biũ eſt.ſup qua dictiõe in ſuperio/ribus copioſiſſime diſſerui. CO/rollas.Signat coronas ex roſa.Cu/ius uſus.ut inquit Plinius li.xxi.In coronis ꝓpe nimius eſt:hic roſæ genus quodã accepit nomẽ coro/neolæ:centifoliã roſam cepio ne/gauit ĩ coronis addi. DIluculo. Græci ορθρον uocãt. SICmœ/rebat. Sic triſtabatur q̃rebaturq;. Alias merere prĩa correpta ſignifi/cat.militare.Interdũ meret ꝓ me/ret uſurpat Antiq̃tas.Plautus in/cultus fit ut meret. SEnſum hu/manũ:Lucianus quoq; aſſerit ſe ĩ aſinũ deformatũ:mẽte priſtinã & ſenſum humanum retinuiſſe. ſic enim inq̃t εγω δὲ τα μὲν αλλα ὄνος ἤμην, τὰς δὲ φρένας καὶ τὸν νοῦν ἄνθρωπος ἐκεῖνος λούκιος δίχα τῆς φωνῆς idest ego quidem cætera aſinos erã.aio autem & mente homo:Lucius il/le citra uocem:Auguſtinus quod memoratu ſcituq; dignum eſt.li/bro.xviii.de ciuitate dei refert uiatores a mulieribus quibuſdam ſtabulariis in iumẽta præſtigiis ma/gicis deformatos fuiſſe & onera baiulaſſe.inquibus tamen non meus fieret brutalis ſed rationalis hu/manaq; ſeruaret:ſicut Apuleius in libris quos aſini aurei titulo inſcribit.ſibi ipſi accidiſſe.ut accepto ueneno humano animo permanẽte aſinus fieret:aut ĩdicauit.aut finxit. MORdicus.Morſu & dẽ/tibus.aduerbium eſt. SAlutares ſuppetias. Auxilium roſarũ ſalutare ſignificat:quo erat cariturus fotide interempta. QVaſſanti capite.Indignationis & iracundiæ ſpecimen eſt cõcutere caput.ſic & Virgilius.in.xii.ille caput quaſſans. non me tua feruida terrent dicta ferox. DEmuſſata contume/lia.Tacite mecum.& cũ murmuratione cõqueſtus.Terentius in adelphis accipiẽda & muſſitãda iniu/ria adoleſcentium eſt:Vbi ponit Donatus patienda & cum ſilentio perferrenda.muſſitare.enim pro/prie diſſimulandi cauſa tacere.dictũ uel a muto uel ab.M.quæ littera eſt nimiũ præſſe uocis ac pene nullis hic Demuſſata cõtumelia eleganter & ſcite dixit pro diſſimulata. & cũ ſcilentio indignatiõeq; tranſmiſſa. VEctorẽ.Qui me nehere ſolebat.alias uector pro eo qui uehiẽ accipitur.ut apud Luca/nũ.Cauſa eſt hæc ſola timoris uectorẽ nõ noſce ſuũ ſic iuriſcõſulti uectores appellãt eos qui nauibus uectãẽ. PRObiſſimũ.Ironicos. STAbulãtẽ.Dicimus ſtabulo & ſtabulor.ut grãmatici tradũt Virgi. cẽtauri ĩ foribus ſtabulãt dixit ꝑ habitãt & ſtabulanẽ. IVpiter hoſpitalis:græci xenion hoſpitale iouẽ uocant.q ab ouidio hoſpes dictus:de quo poeta intelligi uoluit illo uerſu.Iupiter hoſpitibus nam te dare iura locuntur. FIdei ſecreta numina.Sic ſilius de fide:Iuſticiæ conſors tacitũq; in pectore nu/men.uidetur alludere ad fidei ſimulachrum.quod in capitolio uicinum iouis optimi maximi ut in catonis oratiõe eſt maiores nři eẽ uoluerũt.De fide ennius o fides alma apta pinnis & iuſiurãdũ iouis

Margin notes: Coroneola roſa. — Merere. — Viatores ĩ iumẽta deformari. Diuus Auguſtinus de trãſfiguratione Apuleii. — Muſſitare. — Demuſſata contumelia. — Vector. — Stabulo. — Iupiter xenios — Fides iuxta iouẽ.

præterea fidei myſteria ut reliquorum deorum ſunt in operto.nec inuulgari fas ē:fides iuſticiæ fun/ Sacrariū
damentum eſt.ut inquit Marcus Tullius.Fides ut docet Quintilianus in declamationibus ſupremū fidei.
rerum humanarum uinculum eſt.ſacra inter hoſtes.ſacra inter piratas.Numma põpilius auctore Li
uio ſacrarium & ſacerdotes fidei inſtituit. CApita conferūt.Quaſi cõſilia cõmunicaturi.hoc fieri ſo
let ab his.qui iter ſe ſoli ſeductiq; cõſultant.ne arbitri arbitrari queant.Lucianus itidem ſcribit equū
ſuū.& hiparchi hoſpitis aſinū τασωτα κατακλιροαρτεσ idest auribus deiectis timētes.ſine fenū ips pa
ratū præriperet.calcibus prõptos ipſum icurſaſſe. ABIgor:Amo/ uecor.ppulſor.hic abigei dictī ab abigeus.
actores aliēi gregis.& abageatus abigea/ ipm crimē.apud iuriſcõſultos fu/ tus.
ſius uberiuſq; iſta tractāt. ILLi/ gatiſſimo.Solutiſſimo.uel lege il ligratiſſimo.ut ſine duæ dictiões.
famulū āt gratiſſimū appellar iro nicos equū uectorē illū ſuū. AF fectus.Male mulctatus calcibuſq;
contuſus. COLlegarū.feſtiuiter collegas ſuos uocat iumēta aſinū tres colle
.ſ.& equū.tāq̃ i eodē magiſterio of giū faci/
ficioq; cõſociatos.ſic ſtatius ſtellā unt
ut opinor collegā noiauit.quia eo collegiū.
dē poeticæ diſciplinæ ſtudio tene conſulū.
ret.ne ratius iuriſcõſultus tres fa/ cere collegiū exiſtimat apud ora/ tores duo collegiū faciūt hinc a Li uio & Amiano Marcellino colle/ gium conſulū duorū dictū. PI læ mediæ.Signat in medio ſtabu lo fuiſſe pilam hoc ē columnam ſtabuli contignationem.& came/ rā fulciētē.In hoc ſignificatu ſylla ba pilæ prima ꝓducitur.cū alias corripiatur:a pila pilati aduerbiū fit.quaſi p pilas:quo utit̃ uictru/ pila

ſecreta numīa:peæclarus ille uector meus:cū aſino ca pita cõferūt:in meãq; pniciē illico cõſentiunt:& ueren tes ſcilicet cibariis ſuis:uix me præſepio uidere ꝓximā tē:deiectis auribus tā fruētes:iſeſtis calcibus iſequunt̃ & abigor q̃ ꝓcul ab ordeo:qđ appoſuerā ueſperi:meis māibus illi gratiſſimo famulo.Sic affectus atq; i ſolitu dinē relegatus:angulo cõceſſerā ſtabuli.Dūq; de inſo/ lētia collegaꝝ meoꝝ mecū cogito:atq; in altū diē auxi lio roſario.Lucius denuo futurus:equi pfidiæ uīdictā meditor:reſpicio pilæ mediæ:q̃ ſtabuli trabes ſuſtie/ bat:In ipſo uere meditullio Hipponæ deæ ſimulachrū reſidēs ediculæ:qđ accurate corollis roſeis eqdē recen tibus fuerat ornatū.Deniq; agnito ſalutari præſidio:ꝓ nus ſpei:quātū extēſis prioribus pedibus adniti pote/ rā:inſurgo ualide.& ceruice prolixa nimiūq; porrectis labiis.quāto maxime nixu poterā corollas appetebā. Quod me peſſima ſcilicet ſorte conātē:ſeruulus meus cui ſemp equi cura fuerat mādata:repēte cõſpicies:in dignatus exurgit.& quouſq; tandem inquit cantheriū patiremur iſtū:pauloante cibariis iumētoꝝ:nūc etiam

uius.Inde oppilare deduci quoq; autumo.tāq̃ pilaꝝ oppoſitu obfirmare occludereq;:ſicut a M.Tul/ pilatim
lio oppilatæ tabernæ dicūt:De pila Virgilius.ſaxea pila cadit.& Oratius.& nulla taberna meos hēat oppilare.
neq; pila libellos.græci στυλον appellāt colūnā.Catullus a pileatis nona fratribus pila ubi noie pilæ meditul/
taberna ſignificari uidet. MEditullio.Medio:meditulliū a medio dictū autumāt eruditi & iprimis lium.
boetius.q illud tulliū q̃ſi ꝓductionē q̃dā eē uult.ſicut i poſtliminio.Hierõy.cõtra pellagianos ſcribit homo in
hoiem:i meditulliū poſitū eē ut de uirtutum culmie ad uitia labat̃:& ex uitiis aſcendat ad ſublimia. meditul/
HIPpõe deæ ſi.Hippõa equoꝝ & ſtabuli dea ē.Argumēto nomē.hippos.n.equus.Tertul.i apolo/ lio.
getico.Vos tamē nõ negabitis & iumēta oia & equos cāterios cū ſua hippõa coli a uobis.illud ſcitu di hippona
gnū ē & Annotatu:deos eē quoſdā:quos antiq ſemõas dici uoluerūt:quos nec e celo dignos aſcriberēt dea
ob meriti pauptatē.nec terreis eos deputare uellēt p gr̃iæ ueneratiõe.quo i nūero ſunt priapus.hippo ſemones
na & uertūnus.auctores.M.V.& placides.apđ Iuue.uerſus ē ille uulgatiſſimus iurat ſolā hipponā.& fa dii.
cies olida ad p̃ſepia pictas.quē uir ſæculi nr̃i doctiſſimus ita legit ſolā hippo.ut ſicut dido.& mantho.
ꝓ didonē & marhonē.Ita ꝓ hipponē hippo.accuſatiuo caſu dicaus.ex formula uidelicet græce declia
tiõis.Ego de magnoꝝ uiroꝝ iuditio:quoꝝ auctoritas ꝓ rõe habēda ē:ut nihil auſim temere ꝓnūcia
re.Ita illđ aſſerere nõ dubitē qđ hippona.ut pomõa.ut bobõa ſecūdū formulā primi ordinis uſurpat̃
apđ ſcriptores idoneos. AEdiculæ.appellatiõe ediculæ ſignificat̃ receptaculū & quoddā q̃ſi locula
mētū ac repoſitoriū:quo ſimulachra deoꝝ cõtineri ſolēt:i hāc ſniam Pli.i.xxxvi.ædicula eius tota api
tur ut cõſpici undiq; poſſit effigies deæ fauēte ipa ut credit̃ facto.nec mior ex q̃cūq; pte admiratio ē.
Satyrographus quoq; dixit.ſi qs i ædicula deus unicus. FVerat or.Scribit Pli.qđ corõæ deoꝝ ho/ ædicula.
nos erāt.& lariū publicoꝝ priuatoꝝ.& ſepulchroꝝ & māiū. PRonus ſpei.Sic felix a i.ſecurus Amo cāterius
rū & mille alia ſimiliter. NIxu.Conatu Cāteriū patiemur iſtū Pronūciatiõe adiuuādū ē ut uultuoſe equus
& idignāter a ſeruo dictū uideat̃.Cāterius āt ſignificat equū.& eū ꝓprie cui teſtes abſciſſi ſunt:ſicut maialis.
maialis diſtat a uerre:capus a gallo Veruex ab ariete.Ita cāteriꝰ diſtat ab equo.hæc.n.oia teſticulis am uerueX
putatis caſtrata ſūt.Plau.i captiuis.q aduehūt q̃drupedāti cruciāti cāterio.Idē.i aulularia.Ego faxim cāterius
muli p̃cio qui ſupāt equos ſient uiliores.Gallicis cāterius Cāterii quoq; in ædificiis noiant̃ de quibus. quid.

Victruuius.quin etiā canterius Columellæ & Plinio eſt genus uineæ:quæ ſimplici iugo conſtat ordi
ne porrecto.optima hæc uino quando ſibi ipſa non obumbrat.aſſiduoq; ſole coquitur.& afflatū ma
Cauteriū gis ſentit & celerius rorem dimittit.Cauteriū uero ferramētum ignitū dicitur.quod ui cauſtica ul/
Cauteres cera & putridas carnes curat hic illud apud Hieronymū prouerbiale.putridæ carnes ferro curantur
Cauteria & cauterio:a palladio cauteres nominantur.quos habēdos eſſe iſtrumēto ruſtico præcipit.Inde cau/
ta cōſciē/ teriata conſcientia ab Apoſtolo dicta. SImulachris infeſtum.Propter roſeas corollas hoc dicit: q̄s
tia. quanto maxime nixu poterat ap/
petenter inuaſerat. nullo habito
deæ reſpectu. SAcrilegum.me/
rito ſacrilegū dicit q coronas deæ
dedicatas ſurripere contenderat.
Apud Quintilianum & Rethori
cos Doctores ex ſtatu finitionis q̄
ri ſolet quid ſit ſacrilegiū.quid ue
Sacrilegi ſacrilegus.Quidā ita finiunt.ſacri
um quid legium eſt ſurripere aliquid de ſa
cro:alii ſic:ſacrilegium ē ſurripe/
re aliquid ſacri.hinc quæſtio an is
qui priuatā pecuniam de templo
ſurripit ſacrilegii reus fieri poſſet.
EMEre.Ergo eruere.hoc ē edu
cere expromere.& quaſi ex abdi/
tu efferre. VIciniæ cōclamātis.
Iūctim legēdū:uiciniæ cōclamātis
latrones.illo intellectu.quod tota
uicinia cōclamare cœpit latrones
adeſſe:ut ita.cūcti accurrerēt ſup/
petiatum. IN patefactis. Corri/
go ui patefactis. IGNIS & mu/
cro. Hoc dixit ꝓpterea q̄ gladiis
ac facibus corruſcātibus iſtruti la
Horreū trones iuaſerāt milonis domum.
quid. HORreum.Nō ſolum frumē
ti & frugū repoſitoriū eſt horre/
um ſed aliaꝝ quoq; rerum:ſicut
hoc ī loco & apud idoneos aucto
res accipitur:iuriſcōſulti titulo de
emptione & uēditione. Clauibus
traditis ita merciū in horreis cōditarū poſſeſſio tradita uidet̄.Si claues apud horrea traditæ ſunt. Itē
Paulus.dolia ī horreis defoſſa ſi nō ſunt noīatim ī uēditione excepta horreoꝝ uēditioni ceſſiſſe uide
Domius ri.Itē titulo locati:Dominus horreoꝝ effractis & cōpilatis horreis non tenet̄:nāq; ut ſcriptū legimus
horreoꝝ lib.iiii.codicis.Dominus horreoꝝ periculū uis maioris uel effracturā latronū cōductori pſtare nō co
git̄.Autumāt grāmatici & memorat Fortunatianus in libro de dialectica horreum ab ordo mutata
Farreum littera nominatū:Antiqui farreum a farre dixerūt:Diuus Auguſtinus quid ſit horreum planiſſime
apothe/ oſtendit ſit ſcribens in libro de opere monacorum:Apothecæ uel horrea uerbū ex uerbo repoſito/
cæ.hor/ ria dici poſſunt:Ab horreo horrearius elegāti uocabulo dictus:qui pro horreorū conductore poni
rearius uidetur apud iuriſconſultos Titulo de his:qui deiecerunt his uerbis:ſi horrearius aliqd deiecerit uel
effuderit.Romæ fuerunt Sempronia horrea ad cuſtodiam frumenti publici.Entheca quoq; eadem
entheca. pene ſignificatione pōitur: qua apotheca & horreum uidelicet pro loco gazæq; repoſitorio:idē Au/
entheca/ guſtinus in libro de uita Clericorum:Enthecam nobis habere non licet:non eſt Epiſcopi ſeruare au
um. rum:& poſt Paulo:Non habeamus enthecam.hæc Auguſtini uerba ī Decretis canonicis.xii.q.prima
entheca. percenſentur:ab Entheca enthecatum deriuatur:pro eo quod in repoſitorio conditum & cellario in
memo/ cluſum:Enthecam memoriæ pro theſauro & cella ponit fulgētius. GAzis.Gaza ligua pſica ſigni
riæ. ficat diuitias gaza ut ſcribit Pōponius mella ciuitas ē i paleſtina ex eo dicta qđ ſi pſe ærariū uocāt. nā
Gaza. cū cābyſes armis egyptū peteret huc belli & opes & pecuniam ītulerat:hic Gazophilaciū gazæ repo/
gazophi ſitorium dictum:de quo apud eccleſiaſticos ſcriptores mētio creberrima.Iudei corbonā uocāt ſacrū
lacium. theſaurū auctores Ioſephus:Euſebius: Hieronymus. Recluſo.Patefacto.& apto. Geruloꝝ.Ma/
Corbōa. ior inqt erat copia reꝝ gerendarum q̄ quibus geruli illi numero exigui ſufficicerēt.græci βαστάζον/
Geruli. τας uocant.quos noſtri baiulos dicunt & gerulos.Ad extremas incitas: ad extremam neceſſitatem
ad icitas. egeſtatēq;.ſic enim antiqui loquebātur.uerbum eſt apud Plautum frequētiſſimū.Lucianus ſcribit.

ſimulachris deorū ī feſtum: quin iā ego iſtū ſacrilegiū debilem: claudūq; redā:& ſtatim telum aliquod quæritans eruere: faſcē lignorū poſitū oſtendit rimatuſq; frondoſum fuſtē:cunctis uaſtiore : nō prius miſerum me tundere deſiit:quā ſonitu uehemēti : & largo ſtrepitu percuſſis ianuis:trepido etiā rumore uiciniæ cōclamantis latrones:profugit territus. Nec mora cum ī patefactis ædibus : globus latronum inuadit omnia & ſingula domus mēbra cingit armata factio.Ex auxiliis hinc inde cōuolantibus:obſiſtit diſcurſus hoſtilis. cuncti gladiis ac facibus inſtructi:noctē illuminānt. coruſcat in modū ortus ſolis ignis & mucro. Tunc horreū quoddā ſatis ualidis clauſtris obſeptū obſeratūq;: qđ mediis ædibus conſtitutū:gazis Milonis fuerat referſtum:ſecuribus ualidis aggreſſi:diffindunt.quo paſſim recluſo totas opes uehunt.Raptimq; cōſtrictis ſarcinis ſinguli partiuntur.Sed geſtaminum modus numerum gerulorum excedit. Tunc opulētiæ nimiæ nimio ad extremas incitas deducti : nos duos aſinos : & equū meum: productos e ſtabulo:q̄tum poſſunt grauioribus ſarcinis onerant. & domo iam uacua:minātes baculis exigūt:unoq; de ſociis ad ſpeculādū:q de facinoris iqſitiōe nūciaret relicto : nos crebro tūdentes:

latrões hipparchi domũ igreſſos ipm una cũ paleſtra ancilla.& ſeruo ſuo cõpreſos colligaſſe.Domũ expilaſſe.pecũias ueſtes equũ.& aſinũ alteꝝ.ſe quoqꝫ ſarcinis oneraſſe:baculis mox ferientes ipuliſſe uſqꝫ i mõtes. PER auia mõtiũ.Per mõtes iacceſſos iuioſqꝫ.Luciãus ετρι̃π τοῥ ο̃δοῥ dixit.exẽplũ pſonomaſiæ eſt ap̃ Rethoricos Doctores.Auiũ dulcedo auiũ ducit.nã & loca auia dicũt:i qbus uia ẽ nulla uel ĩfreqũs.& hõ auius dictus auia rõnis aberrãs.Lucretius.Auius a uera lõge rõne uagaris. SVBuenit.In mẽtẽ uẽit.ſuccurrit. AD auxiliũ ciuile.Implorãdo.ſ.cæſaris auxiliũ ad qđ pide ac aſylũ ciuiliter decurrere ſolẽt.ex quo ẽ illđ puoco ad cæſarẽ.& ap pello ceſarẽ.uſitatiſſimũ.Luciãus quoqꝫ cæſaris nomẽ maxia ſe uo ce ĩclamaſſe ſignificat.quo rudi tu abſono offenſis latronũ auri bus effectũ ẽ ut ob hoc ipm ma gis uapularet.tãqͣ ita pderet no cturnos fures. NVNdinis cele brẽ.ſignificat emporiũ forũqꝫ nũ dinariũ illic fuiſſe. GEmino ſer mõe.Lego genuino ſermõe.hoc ẽ natiuo ac peculiari. AVguſtũ. Venerabile.græci auguſtũ σεβα̃σ σ τοῥ uocãt.Vnde ſebaſtia ciuitas auguſti noi & numini dedicata. ET.o.qdẽ.Per uocatiuũ caſum ĩuocãtes quẽpiã freq̃nter.o.ſponi mus.ut.o.cæſar.o.priceps.o.au guſte:& mille hmõi:ſignificat ſe illud primum.o.plane ac diſerte enũciaſſe.cũ aſini rudẽtes ſuo ru ditu.o.potiſſimũ rudere uideãt. DIſertũ.Planũ aptũ.explanatũ. CLAmorẽ abſonũ.Vaſtũ aſpe rũqꝫ:& ſine legitio ſono.abſonũ enĩ id pprie ẽ.qđ nõ tã ſine ſono ẽ:q̃ qđ ſoni duri & abſurdi.Vnde abſoni uoce dicti.M.Tullio.qbus nulla i pnũciãdo ſuauitas ineſt.

Auia. Auius homo. Sebaſtia. Abſonũ.

pauia mõtiũ ducũt cõcitos.Iãqꝫ reꝝ tantaꝝ põdere.& montis ardui uertice:& prolyxo ſatis itinere.nihil a mortuo differebã.ſed mihi ſero qdẽ:ſerio tamẽ ſubue nit ad auxiliũ ciuile decurrere:& iterpoſito uenerabilis pricipis noie:tot erũnis me liberare.Cũ deniqꝫ iã luce clariſſima:uicũ quẽpiã freq̃ntẽ.& nũdinis celebrẽ pre teriremus:iter ipſas turbulas græcoꝝ:genuino ſermõe nomẽ auguſtũ cæſaris iuocare tẽptaui.& o qdẽ tantũ diſertũ ac ualidũ clamitaui.reliquũ aũt cæſaris nomẽ enũciare nõ potui.aſpnati latrões clãorẽ abſonũ meũ: cedẽtes hic inde miſeꝝ coriũ:nec cribris iã idoneũ reli quũt.Sed tãdẽ mihi iopinatã ſalutẽ iupiter ille tribuit nã cũ multas uillulas:& caſas amplas prætetimus hor tulũ q̃ndã pſpexi ſatis amænũ.In quo præter cæteras gratas herbulas:roſæ uirgies matutino rore fluebant. his inhiãs:& ſpe ſalutis alacer ac lætus ppius acceſſi: dũqꝫ iã labiis undãtibus affecto:cõſiliũ me ſubit lõge ſalubrius:ne ſi ruſum aſino remoto pdirẽ in Luciũ: euidẽs exitiũ inter manus latronũ offenderẽ: uel artis magicæ ſuſpitione:uel indicii futuri criminatiõe.Tũc igitur a roſis:& quidẽ neceſſario temperaui.& caſum præſentem tolerans in aſini faciem fœna rodebamus

NEC cribris iã idoneũ.Inſinu at ſe tot ictibus fuiſſe cõfoſſum cõſciſſumqꝫ.ut nec qdẽ cribris faciẽdis coriũ ſuũ foret idoneum.Cri bra.n.ex pellibus corioqꝫ aſelloꝝ cõfici qs ignorat:κοσ κιῥοῥ græce dicitur.unde cõſcinomãtia diui natio q̃ p cribrũ fit.galli ex ſetis equoꝝ cribra iuenerũt.egyptii ex papyro.atqꝫ iũco hiſpãi ex lino.ex cuſſoria & pollinaria.ſunt ãt pollinaria qbus pollin q ẽ tritici flos purgatior excernit:Vnde & polli tor dictus q pollinẽ facit & farinã.alias pollictor accipit pro cadaueris curatore q̃ſi pollutoꝝ.i.mor tuoꝝ unctor. ROſæ uirgines.Illibatæ itactæ icorruptæ.ſic a Marciale uirgo cartha accipit.p ea q̃ nõdũ cõtrectata inulgataqꝫ ẽ.Plinius terrã uirginẽ dixit ſincerã itactã.neqꝫ a metallicis refoſſam atta minatãqꝫ.Ioſephus ait terrã q̃ uirgo ẽ eẽ rubẽtẽ.Ofo Philoſophoꝝ Auctore.M.Tullio caſta ẽ uerecũ da uirgo icorrupta.quodã mõ.Hic uerbũ ſit Deuirginari.qđ ẽ corrũpere:Vnde puella deuirginata q̃ pflorata cõſtrupataqꝫ exuit uirginitatẽ.Alias deuirginari dicebãt pueri cũ ex ephebis deceſſerãt.& deuirginatũ pueꝝ dixere ex ephebis excedẽtẽ. HIS ĩhiãs.Roſas ſitiẽter appetẽs.dicimus ĩhio huic rei:& hãc rẽ.Statius fraternos ĩhiantẽ obitus:Plautus.hereditatẽ inhiat q̃ſi eſuriẽs lupus. VNdãti bus.Labia undãtia decẽter dixit p mobilia flexibilia & undaꝫ iſtar ſinuoſa:q̃lia eſſe ſolẽt ex appetẽ tia & deſiderio. PROdirẽ in luciũ.Ideſt reformarer i priſtinã hoĩs formã:fierẽqꝫ iteꝝ Lucius Apu leius. VEL ĩdicii futuri.Sẽſus ẽ.ſalubrius eſt cõſiliũ mihi uiſum ẽ ab eſu roſaꝝ ad pſens tẽperare. ne a latrõibus iterficerer.uel dũ me magũ ſuſpicant:uel dũ uerent ne indiciũ faciã illoꝝ furti & ex pilationis. FOEna rodebamus.Pabulũ iumẽtoꝝ eſt fœnũ:græci corton uocãt.a fœtu dictũ.quot annis enĩ nouũ parit & fetificat:fœnũ cordũ uocant autumnale & ſerotinũ:fœniſex q fænũ ſecat nũ cupat.Plinius in.xviii.igit cornu pp oleum ad crus ligato fœniſex icedebat.Collumella.necubi fer ramentũ fœniſecis poſſit offendere.ſicilire eſt ſecare:quæ fœniſeces pterierunt.fœniſeciũ tẽpus ſectio nis & pro ipſa ſectione accipit Plinio Columellæ cæteris:metas fœni appellãt ſtrues ita figuratas.ut ab imolatiores in anguſtũ uerticem exacuant:qualis eſt metæ forma.Collumella ſtrigam in fœno nominat ordinem & quandam quaſi connexionem coarctationemqꝫ a ſtrĩgendo ducto uocabulo.

Coſcinomantia cribra. Excuſſoria pollinaria pollinctor. Virgines roſæ. Virgo terra. Deuirginari. Deuirginatus. Inhio hereditatẽ. Fœnum cordum. feniſex. Sicilire. feniſeciũ Mete fœni.Striga

HYPOTHESIS SIVE ARGVMENTVM.

DEmutatus in asinū Apuleius erūnas laborioſas eloquēter enarrat:q̄s ſub Aſinina ſorma.humana mēte retēta.pegrinatione multiplici ppeſſus eſt: iterſerunt tēpeſtiuiter uarii latronū caſus.deſcribit & ille q effigiē urſæ ſubiēs īſtruxit apparatū gladiatoꝝ: De īduſtria īſerit fabulā pſyches:q̄ & uoluptate & eruditiōe ēt refertiſſima.cuius myſticus ītellectus ſuo loco explicabit.

DIé ferme circa mediū:cū iā flagrantia ſolis caleret: in pago quodā:apd̄ notos ac familiares latronibus ſenes diuertimus.Sic.n.prius aditus & ſermo ꝓlyxus.& oſcula mutua q̄uis aſino ſentire præſtabāt. Nā & rebus eos q̄buſdā dorſo meo deprōptis mūerabāt Et ſecretis gānitibus: q̄ eēnt latrocinio partæ:uidebāt īdicare.Iāq̄ nos oſ ſarcina leuatos:ī pratū ꝓximū paſſim li͞bo paſtui tradidere.nec me cū aſino uel equo meo cōpaſcuus cœtus attinet potuit:adhuc īſolitū alioq̄n prādere fœnū.Sed plane pone ſtabulū ꝓſpectū hortulū:iā fame ꝑditus.fidēter īuado.& q̄uis crudis oleribus:affatī tamē uētrē ſagino. Deoſq̄ cōprecatus oīs:cuncta ꝓſpectabā loca: ſicubi forte cōterminis ī hortulis:candēs reperirē roſariū.nā

APVD notos diuertimus.Latine & elegāter dr̄ deuerto ad te: & ap̄ te:Plautus ī pſeudolo.ego deuortor extra portā ī tabernā tertiā ap̄ anū illā doliarē claudā craſſam chryſidē.

Deuortor apud te.

Deuortor ut inq̄t phocas grāmaticus ī ꝑterito facit deuorti:ſicut actiua & neutra ꝓferūt. PRImus aditus.Acceſſus & ītroitus. QVāuis aſino.cōſimile illud.ut q̄uis auido pareret arua colono.Sēſus ē.ego & ſi aſinina tarditate & brutali ſtupore ꝑditus erā.tamē facile ſentire poterā ex mutuis oſculis.& prolixo ſermōe & largitiōe ſenes illos ad quos deuertimus fuiſſe familiares ac notos latrōibus nr̄is: q nos abegerāt. MVnerabant.Donabāt.& muneribus ꝓſeq̄bant. Vnde & remunerari.ꝓ munera repēdere.& gratiam referre: Catullus te q̄ his ſuppliciis remunerabor: græco uocabulo īfreq̄nti q̄dē.ſed elegātiſſimo:Antidora dicūt remuneratiōes.Vlpiāus īter iuriſcōſultos eloq̄ntiſſimus Titulo de petitiōe hereditatis ſcite & decēter utit hac dictiōe ſic ſcribēs.Plane ſi antidora accœperūt dicēdū ē eatenus locupletiores factos.q̄ tenus accœperūt.uelut gēus quoddā hoc eēt ꝑmutatiōis.ꝓuerbiū græcoꝝ ſcitu relatuq̄ dignū ἐχθρων ἀδωρα δωρα, και ουκ ονησιμα. inimicoꝝ Dona nō ſunt dōa minimeq̄ utilia.Dixit & euripides κακου ανδρος δωρον ονησιν ουκ εχει.Improbi uiri Donū minime iuuat.ex hac paroemia ductū eſt illud Maronianū.Timeo danaos & dona ferentes.

Remunerari. Antidora quæ. Prouerbium. ἐχθρων ἀδωρα δωρα.

DORſo meo.Se ſarcinoſum & ꝑda onuſtū fuiſſe ſignificat. GANnitibus.Suſurris.& murmurillis ut dixit Plautus.idē ī Aſinaria inq̄t.q̄n cēties eadē īperē atq̄ ogganiā. PARtæ.acq̄ſitæ & paratæ : partū ꝓ parato dixerūt.M.Tullius in.ii.antoniana.ut eſt ap̄ poetā neſcio quē male parta male dilabunt.Poeta aūt ille fuit ſi id ſcire deſideras Neuius.q̄d' grāmatici docēt.Cōſimile ē illud Plautinū ex penulo.male partū male diſpit. LIBEro paſtu.Liberæ paſtioni.ut ſoluti exoneratiq̄ paſceremus. COMpaſcuus cœtus.agrū cōpaſcuū dixerūt cōmunē uicinis ad paſcēdū.In quo mihi atq̄ uicino ſimul paſcere liceat pecus.hic ap̄ Ciceronē in topicis & Quītilianū & Boetiū ex cōiugatis ducit argumētū.ut ſi cōpaſcuus ē ager cōpaſcere liceat.hoc mō.hic de quo q̄rit ager cōpaſcuus ē:ī cōpaſcuo āt licet cōpaſcere.cōpaſcere.n.& cōpaſcuū iugata ſunt:in hoc igit agro licet cōpaſcere q̄a cōpaſcuus ē:& ita a cōiugatis ſumptū eſt argumētū:Nūc ſcite & feſtiuiter cōpaſcuus locus dr̄ ab Apuleio:q ſibi cū altero aſino & equo cōmunis erat ad paſcēdū:& ī quo ſimul cōpaſcere poterāt.Cœtus aūt dr̄ q̄ſi cōmunis locus.Quidā codices hēnt cōpaſcuus locus ītellectu ſimpliciore aptioreq̄. POne ſtabulū.Poſt ſtabulū.Sic Virgilius pone ſubit cōiunx:Luciāus ὁρῶ κηπον ὀπισω της αυλης uideo inq̄t hortū pone diuerſoriū. AFFati.Large habūdāter.admodū.q̄d' aduerbiū prima acuta nō media amnianus poeta ꝓnūciabat in lr̄is oppido q̄ ꝑitus.& ita ueteres locutos ac grāmaticū ꝓbū teſtis ē Gellius. OLEribus crudis.Luci.ειχε λαχανα πολλα και καλα habebat iq̄t hortus olera multa & decora. CANdēs roſariū.albicās.a cādore dictū.alias ignitū.Differūt roſæ multitudīe folioꝝ.aſperitate.leuore.colore.odore.alabādica roſa albicātibus ē foliis.Celeberrima roſaꝝ genera facere nr̄i ſcriptores ꝓneſtinā & cāpanā.addidere alii mileſiā.cuius ſit ardētiſſimus color.ē roſa a numero folioꝝ dicta cētifolia.Nec odore nec ſpecie ꝓbabilis.Oleū ex roſis rhodinū uocāt.græce enī rhodon roſa noīat. Rhodini hoc ē roſacei olei meminit Plinius in.xv.Idē in.xiii.celebrat unguētū rhodinū.tradēs diuulgata maxime unguēta eſſe ex roſa.roſariū dicit græce.ῥοδωνια locus roſis cōſitus.q̄d & roſetū quoq̄ appellāt:ut lilietū.& Citretū.palladio dictū.q ꝑcipit roſaria mēſe marito eſſe ꝑcolenda.ſi roſam tēporius

Murmurillum. Partum. Male partum male diſpit. Compaſcus ager Ex cōiugatis argumētū. pōe poſt. affatim. Candēs. Centifolia roſa. Rhodinū oleū.

habere uolueris aqua calida bis rigabis in die. DEuius. Auia publica & loco frequẽti ſemotus ſeq̃ſtratuſq;. DE iumẽti quadrupedis. Ideſt aſini. appellatione iumẽtoꝝ. an omne pecus. continuatur quærit Vlpianus ad edilitiũ edictũ. aitq; boues hac appellatione nõ cõtineri. iumẽtũ ut inqt Gellius nõ ſolũ animalia ſignificat. ſed uectabulũ etiã. qđ a iunctis pecoribus trahebat͛. ueteres enĩ noſtri iumẽtũ a iungẽdo dixerũt. Collumella a iuuãdo iumẽta dici autumat: ex eo qđ noſtrũ laborẽ uel onera ſubuectãdo uel arãdo iuuẽt: quo dicto diſſentire uĩ ab Vlpiãi ſnia. tãq̃ iumẽtoꝝ appellatiõe boues

iumentũ quid.

& ipſa ſolitudo iã mihi bonã fiduciã tribuebat. ſi deuius & ꝓtectus abſcõditus: ſumpto remedio de iumẽti q̃drupedis incuruo gradu rurſum refectus ĩ hoĩem: ĩnſpectante nullo reſurgerẽ. Ergo igitur cũ in iſto cogitatiõis ſalo fluctuarẽ: aliquãto lõgius uideo frõdoſi nemoris conuallẽ umbroſam. cuius ĩter uarias herbulas & lætiſſima uireta: fulgentiũ roſaꝝ minius color renidebat. Iamq; apud mea nõ uſq; quaq; ferina præcordia ueneris & gratiaꝝ locũ illũ arbitrabar. cuius inter opaca ſecreta floris gẽialis regius nitor relucebat. Tũc ĩuocato hylaro atq; proſpero euẽtu: curſu me concito ꝓripio: ut hercule ipſe ſentirẽ nõ aſinũ me: uerũetiam equũ currulẽ nimia uelocitate refectũ. ſed agilis atq; præclarus ille conatus: fortunæ meæ ſeuitatẽ anteire nõ potuit. Iã enĩ loco ꝓximus: nõ illas roſas teneras & amenas: madidas diuinis guttis roris & nectaris: quas

quoq; cõtineri poſſint: q nos arãdo maxie iuuãt. aſinũ aũt inter iumenta numerãdũ merito cenſemus. qui ſubuectando onera laborẽ mortaliũ iuuat: Cuius ruſticaꝝ reꝝ auctores in emẽdis tuendiſq; iumẽtis ꝑcipuã rationẽ uolũt eẽ. plagaꝝ & penuriæ tolerãtiſſimus eſt. qn & oẽ rus tanq̃ maxime neceſſariũ iſtrumentũ deſiderat aſellũ. q pleraq; utenſilia & uehere in urbẽ. & reportare collo uel dorſo cõmode põt. M. Varro libro. i. de re ruſtica elegãti uocabulo doſſuaria iumẽta uocat. qđ onus dorſo ferre poſſint. Idẽ aſellis doſſuariis cõportari refert oleum. uinũ. Itẽq; frumentũ. aut qđ aliud. Portius cato ꝑcipit in uillatico iſtrumẽto habẽdos & eẽ aſinos clitellarios. & ploſtrarios. & molarios. græce iumẽtũ κτηνος noiatur. Inde κτηνιατροι medici iumentoꝝ. quos noſtri ueterinarios appellant. & mulomedicos. & medicinã pecoꝝ ueterinariã apđ Varronẽ & Collumellã. SALO fluctuarẽ. Trãſlatio a mari. qđ ſemp fluctuat. & eſtibus reciprocis fluit refluitq;. ſic Virgilius magno curaꝝ fluctuat eſtu. In demonio Socratis tradit demones ſalo mẽtis ad oẽs cogitationũ eſtus fluctuare. VIREta. Loca plena uiroris uirẽtiũq; herbaꝝ. uireta noïant. Maro deuenere locos lœtos & amœna uireta. Vbi Seruius expoſuit uirentia. MINIVS color. Roſa ut auctor eſt Plinius paulatĩ rubeſcẽs dehiſcit ac ſe ſe pãdit. In calicis medio ſui ſtãtis cõplexa luteos apices. Inter genera roſaꝝ: q̃dã ſunt ardentiſſimi coloris minioq; ſimillimi. ut roſa mileſia. miniũ inter pigmẽta magnæ auctoritatis eſt. Auctor eſt Verrius Iouis ſimulachri faciẽ diebus feſtis minio illini ſolitã. triũphantiũq; corpora. ſic Camillũ triumphaſſe. Cẽſores imprimis iouẽ miniandũ locabant. Ethiopũ populi maximeq; ꝓceres toti minio tingebant͛. ut refert Plinius. Milton uocãt græci miniũ. Homerus dixit νηας μιλτοπαρηους naues minio ſiue rubrica tinctas. miniariũ metallum in bethica celeberrimũ olim fuit: miniũ in uoluminũ quoq; ſcriptura uſurpat͛. Clarioreſq; litteras uel in auro uel in marmore facit. Arena ex qua fit cocci colorẽ habet: cocci color ĩ roſis micat. gratius nihil tradit͛ aſpectu. REnidebat. Splendebat. alias ridebat. ut ante dictũ eſt. VENEris & gratiaꝝ lucũ. Nemoris amœnitatẽ ſignificanter expreſſit. dũ inquit ſe credidiſſe locũ illum ueneris fuiſſe & gratiaꝝ: quibus luci amœni. cõualles geniales uireta lætiſſima ex omni parte uoluptaria ſumme cõueniunt: Claudianus graphice uenuſteq; deſcribit ueneris & cupidinũ manſionem oïbus delitiaꝝ amœnitatumq; numeris abſolutiſſimam. GEnialis. Voluptarii. & decentis. REgius nitor: alludere uidetur ad flores. qui inſcripti nomina regum naſcuntur in pratis. qualis eſt hiacynthus. & adonium: amaracus quoq; regius puer fuiſſe fertur. qui in amaracum ſiue ſanſucum herbam odoratiſſimam uerſus eſſe traditur: Vnde amaracina unguenta dicta. eſt & iouis flos cuius meminit Plinius in. xxi. qui colore commendatur ac placet. INVOcato euentu. Inter duodecim duos. qui maxime agricolarum duces ſunt. quos conſentes uocant eſt euentus deus. hinc. M. Varro. in primo de re ruſtica. necnon præcor bonum euentum: quoniam ſine ſucceſſu ac bono euentu miſera eſt agricultura. Plinius in. xxxvi. refert Romæ fuiſſe boni euentus & bonæ fortunæ ſimulacra in capitolio praxitelis opera. Colitur autem euentus ut omnia nobis eueniant proſpere & feliciter: unde. Donatus exponens Terentianum uerbum euenit. proprie inquit euenit. ideo & bonorum euentus dicitur.

PROprio. Lego proripio. uerbum eſt: concitato enim curſu ſeſe proripuiſſe deſignat. EQuum currulem. Pernicem. ſ. & curſu uolaticum. quales equi in curruli certamine conſpiciuntur. SCEui ſcæuitatem. Sceuitiã. aſperitatem: & ut ueteres dixerũt ſcæuitudinẽ. GVTtis. Virgilius in idyllio cui titulus eſt roſæ: Roſaria roſcida cognominat: quaſi rore madentia & roſcido humore gaudentia.

Aſinus inter iumenta.

Doſſuaria iumẽta.

Aſini ploſtrarii clitellarii.

Veterinarii.

Fluctuat ſalo mentis.

Minio illini ſimulacrum iouis.

Milton.

Renidebat.

Amaracus puer in herbã.

iouis flos

Euetnus deus.

Sceuitudo.

Rubi ꝓ RVBI. Spinæ. Plinius in hanc ſnīam. Roſa naſcitur ſpina citius q̄ frutice. In rubo quoq; ꝓueniēs.
paginē Rubi auctore Plinio propaginē docuerūt: nāq; curuati gracilitate & ſimul ꝓceritate nimia defigūt
docuerūt rurſus in terrā capita. Iterūq; naſcunť ex ſe ſe, repleturi omniani reſiſtat cultura, prius ut poſſint ui/
Cynoſ/ deri hoīes terræ cā geniti. Rubi mora ferūt. & alio genere ſimilitudinē roſæ. græce uocať cynoſba/
batos. tos. hoc eſt rubus caninus. ſiue ut interp̄tatur Collumella ſentis canis. ex rubo uiua ſepes durabilis
Sentis efficiť: Rubo℞ roſa alopecias cū axungia emēdat. MARginē ſeptā. Maſculino & fœminino ge/
canis. nere marginē dici teſtis eſt anti/
Margo. quitas. & docēt grāmatici: ſignifi
cat aūt cuiuſcūq; rei extremitatē.
Emargi/ Inde uerbū emargino: qđ eſt ex/
no. tātia in extrēo tollere: recidereq;:
ſicut medicamētis excreſcētes in
extremis partibus carnes tollun/
tur: Plinius ĩ. xxviii. Item equa℞
ꝓterq̄ uirginū errodit emarginat
ulcera. IN lauri faciē. Luciāus
agrian daphnen uocat hāc arbo/
rē. ĩ. ſiluestrē lau℞: cuius cibus le/
talis ſit equo & aſino: Luciāi uer/
ba ſunt in hanc ſententiā: ουκ ηυ
ροδα ἀλλ' ηειμα τα δηυ εκ τησ αγ
ριασ δαφνησ φυεμενα ροδα
εκεινα δαφνην αυτην καλου//
σιν αυ θρωποι. κακον αριστον
ονω τουτο παντι και ιππω. ĩ. nō
erant roſæ ueræ: ſed ex ſiluestri
lauro procreatæ roſæ illæ. lau℞
ipſam uocāt hoīes peſtife℞ cibū
omnibus aſinis. & equis. Plinius
Agria uero rhododaphnen appellat cū
daphne. Apuleio ad amuſſim congruens.
Idē enī eſt græco uocabulo rho/
dodaphne. qđ latino roſa laurea.
Rhodo/ Alio noīe rhododendron quoq;
dēdron noīatur. quaſi roſæ arbor. Plini/
us ĩ. xvi. eadē memorās: quæ Apu
leius & Lucianus tradit Rho//

rubi fœlices beatæ ſpinæ generāt: Acne cōuallē quidē: uſq; iā. niſi tantū ripæ fluuialis marginē denſis arboribus ſeptā uideo. heæ arbores in lauri faciē prolyxe fo/liatæ pariūt in modū floris inodori: porrectos calicu/los: modice punicātis. quos equidē fragrātis minime rureſtri uocabulo: uulgus indoctum: roſas laureas appellant. quarumq; cuncto pecori cibus lætalis eſt. Talibus fatis īplicitus. etiam ipſam ſalutem recuſans ſpō te illud uenenum roſarium ſumere geſtiebam. Sed dū contanter accedo decerpere: iuuenis quidā ut mihi uidebatur: hortulanus: cuius omnia prorſus olera ua/ſtaueram: tanto damno cognito: cū grandi baculo iu/rens decurrit. abreptumq; me totum plagis obtundit aduſque uitæ ipſius periculum: niſi tandem ſapienter alioquin ipſe mihi tuliſſem auxilium. Nā lumbis ele/uatis in altum: pedum poſterioribus calcibus iactatis in eum crebriter. iam mulctato grauiter: atq; iacente contra procliue montis attigui fuga me liberaui. Sed illico mulier quæpiam: uxor eius ſcilicet ſimul eū proſtratum: & ſemianimem ex edito deſpexit: ululabili cū plangore ad eum ſtatim proſilit: ut ſui uidelicet miſeratione mihi præſens crearet exitium. Cuncti enim

dodaphnen hoc eſt roſam laureā. iumētis capriſq; & ouibus uenenū eſſe: e cōtrario hoī remediū ad/
uerſus uenena ſerpentiū. huic arbori folia nunq̄ decidūt: q̄ roſæ ſimilitudinē rep̄ſentant: Strabo in
. xv. quadā tenus meminiſſe uideť roſæ laureæ his uerbis: erat arbor lauro ſimilis. qua guſtata iumē
ta oīa cū ſpuma in morem comicialis morbi emoriebanť. FLOris inodori. Carentis odore. mini/
inodo℞. meq; odorati: Inodorus flos inodo℞ pomum diciť: quod ſine odore eſt: Inora dicunť animalia ſine
inori. ore. q̄les ſunt Aſtomi indiæ populi halitu tantum uiuentes & odore. CALIculos. In fruticibus ſa/
Aſtomi. tis multis. quidā quaſi calices & ꝑ diminutionem caliculi conſpiciunť: de quibus mentio frequens
apud Plinium. nec quiſpiam exiſtimet inter Plinianam Apuleianamq; ſententiam eē diſſidio ex eo:
quod Plinius dixit hanc arborem caulibus eſſe fruticoſam: tanq̄ caliculis potius legendum ſit: nihil
enim obſtat eandem arborem fruticoſam eſſe caulibus fœcundam. tanq̄ eadem in ſtipite & in imo
fruticibus exuberet. & caliculis inter frondes & in ſummo ſit copioſa. PVnicātis. Rubētes colore
puniceo purpureoq;. RVreſtri. Ruſticano. ILLVD uenenū roſariū. id quidē uenenū eſt ut iam
Geſtire. diximus. iumētis & cuncto pecori: ue℞ homini cōtra uenena remedio. GEſtiebā. Cupiebā geſtire
enim modo cupere eſt: modo lætari. CONtanter. Cū quadā cōtatiōe & mora. Hortulanus: Græ/
ce κηπουροσ diciť. κηποσ enī hortus. Vnde & cepurica hortenſia. ĩ. olera horto℞. de quibus Plini/
Cepuri us in undeuigeſimo. Sabinus librū ſcripſit cepuricon. ĩ. de hortenſibus. quē Mecœnati dicauit: qui ha
ca hortē/ buerint horoſcopum in. xiii. parte aquarii erunt hortulani. ut docet firmicus maternus. BACV/
ſia. lo. Lucianus. ξυλον αρπασασ baculū ſiue lignū rapuit. PLAgis obtundit. Luciāus. με συνεκοψε ξυ/
λω μητε πλευρων φεισαμενοσ μητε μηρων idest me baculo contudit. neq; coſtis neq; femoribus
parcens. MVLctato grauiter. Significat ſe crebris calcibus male mulctatum hortulanum ad terrā
proſtratum deieciſſe. & ita ſaluti fuga cōſuluiſſe. MONtis attigui. Proximi. ab attingendo dictus
attiguus. attiguus: ut a contingendo contiguus. Ouidius contiguas habuere domos. ueteres attigere dicebāt
Attigere. pro contingere. Plautus. Ne attigas puerum iſta cauſa quando fecit ſtrenue. ILLICO. Statim.

PAGAni. Ruſtici & aggreſtes. alias pagani dicti urbici q̄ ſacramento militari aſtricti nō ſunt: ſup quo apud Suetoniū copioſius: Vbi explicatū leges uerſum illū Satyrographi. citius falſum ꝑducere teſtē cōtra paganū poſſis: De paganis qui ciues ſunt nec militant frequēs mētio apud iuriſcōſultos.

CONclamāt canes. Ruſticoꝝ mos eſt cōclamare canes & canibus defenſoribus ſe ſe tutari aduerſus inimicos. Fideliſſimi ante oia homini canes ſunt: pp bella collophonii itē caſtabalenſes cohortes canum habuere. hæc erāt fidiſſima auxilia. nec ſtipēdioꝝ indiga. Canes defendere cymbros. pugnaſſe aduerſus latrōes canē ꝑ domino teſtis ē Plinius. qui de canibus nō pauca multa memoriæ ꝓdidit. Canes ut inqt Cato īterdiu clauſos eē oportet. ut noctu uigilantiores & alacriores ſint. canū genera duo eē tradit. M. Varro unū uenaticū qđ pertinet ad feras alteꝝ paſtoriciū. qđ cuſtodiæ cā parat̃. & ptinet ad paſtorē. Collumella trifariā canū genera diuidit: unū uillaticū qđ uillā q̄ꝙ iuncta ſunt uillæ cuſtodit. Alteꝝ paſtorale. qđ domi obſeruat ſtabulū. foris pecora paſcētia: Tertiū uenaticū probant̃ canes qui ſemp excādeſcant in exteros. pecuarius canis neꝗ ſtrigoſus neꝗ pernix nimis debet eē ſed robuſtus. ac ſtrēuus ſtrigoſum aūt intelligimus macrū & male habitū. quaſi ſtringoſum. eo ꝙ is morbus corpora ſtringit aut fame aut alia uitia cā. apud Liuiū ſtrigoſiores equi. apud Gelliū ſtrigoſus equus. apud ueteres ſcriptores dictio frequētiſſima: ꝑcipit Columella. ne nominibus lōgiſſimis canes appellent̃. quo celerius quiſꝗ uocatus exaudiat: qualia ſunt canū noīa. σκυλαξ ferox. lacon celer. tigris. a canibus ductū eſt uetus uerbū catulire. qđ ſignificat libidinari. & cupidine ueneris geſtire & coitū ſitiēter appetere. M. Varro: feturæ principiū admittēdi faciūt ueris pricipio. tū etiā dicūt catulire. i. oſtēdere ſe uelle maritari. Ariſtoteles in. vi. de aīalibus canes inqt eodē illo mō affectæ canire dicunt̃. Latinius puriꝰ ſignificātius dixiſſe īterpres catulire q̄ canire: hīc laberius lupā catulientē dixit ꝑ libidinantem. & maritari deſiderātē: Lucianus in hāc ſententiā. αρεκρα γέλυσαι τους κυρας. i. exclamauit ut canes ſoluerent̃.

LEOnibus idoneos. In albania canes tā generoſi ſpiritus naſcūt̃. ut leones elephantoſꝗ proſternāt. Clariſſimū eſt Alexandri Magni exēplū. qui canē albanū obiecit elephāto: quē aſſiduarotatū uertigine afflixit. ad cuius caſum tellus cōcuſſa eſt. pertinacia canis leoni mordicus inherētis luculente perſcribit̃ a Quītо Curtio.

E RE nata capto cōſilio. Vetus ꝓuerbiū eſt ī harena gladiatorē capere cōſiliū: & ut ſapiēter monet Seneca. Debet cōſiliū ſub die naſci. & hoc quoꝗ tardū ē nimis: ſub manu quoꝗ. quod aiunt. cōſiliū naſcat̃. & cū cōſilio res aptētur. hinc elegāter dicit̃ e re nata cōſiliū capi. qđ ſignificat prout res cōtigerit cōſiliū eē capiēdū: Quītilianus in q̄rto. multū gratiæ exordio eē autumat: qđ e re natū eſt: Itē pleraꝗ gratiora ſunt. ſi inuēta ſubito nec domo allata. ſed īter dicendū e re nata uideant̃: Itē Quītilianus in. v. ex re ſumi cōſiliū tradit. nihil in omni uita prius eē cōſilio. Marcus Tullius dixit pro re nata ſcribens ad atticum. Antonii colloquium. cum heroibus noſtris pro re nata non incommodum.

QVam ualido. Validiſſimo. ſubtilis grammaticorum obſeruatio per ualidum dici uult. q̄ & ualidiſſimum. ut hæc particula quam ſuperlatiuo ſemper copulet̃. Verum iſta confuſe licenterꝗ uſurpari apud auctores idoneos curioſius lector reperiet: grammaticali illa ſcrupuloſitate poſthabita. ſuper quo alіubi annotamēta confecimus.

AD anſulam. Vacerrā Antiqui dicunt ſtipitē ad quem equi religantur. Marcus Tullius in lelio. quin etiam neceſſe erit cupere & optare ut q̄ ſepiſſime peccet amicus. quo plures det ſibi tanq̄ anſas ad reprēdendū. ab anſa anſata uaſa dicta. & feſtiuiter apud Plautū ī pſa. Anſatus hō. q glorioſe ambulat: brachiis ſubnixis. & inſtar anſaꝝ extātibus. eminētibuſꝗ: Carcheſiū īqt Macrobius uas ē anſatū mediocriter. anſis a ſummo ad īfimū ꝑtingētibus.

DEſtinatū. Deligatū ut ſupra.

CONfeciſſent. Extinxiſſent: īteremiſſentꝗ: īde cōfectores feraꝝ dicti. q feras cōtrucidāt.

ALVVS. Per quā excremēta emittūt̃: alii ſunt ut inqt Celſus aluo aſtricta. alii ſoluta īterdū aluus ꝓ ipſis excremētis accipit̃. ut ap̄ eūdē Celſum: Aluinos quoꝗ & cœliacos nūcupāt ꝓfluuio alui affectos. fluxura īpa uētris & ſolutio elegāti uocabulo græco dr̃ κοιλιολυσια. quo utit̃ & M. T. ī epiſtolis ad atticū.

CRVdis oleribus. ὠμολαχανα dicunt̃.

FIMO fiſtulatī excuſſo. Expſſit ī re qdē obſcena id tamē qđ uſu uēire ſolet ad aluo lubrica & cita: ut. ſ. q̄ſi ꝑ fiſtulā & ſyphonē ſtercora liqdiora egerant̃. & q̄ſi eiaculēt̃. foriolus ab antiqs. dictus q ſoluti uētris eſt: foria ſtercora liquidiora. laberius foriolus eſſe uideris in coleos cacas. ferā quæ bo-

pagani fletibus eius exciti ſtatim cōclamāt canes: utꝗ ad me laniandum rabie perciti ferrent ipetum: paſſim cohortantur. Tūc igitur procul dubio iam morti proximus cū uiderē canes modo magnos: & numero multos: & urſis ac leonibus ad compugnandum idoneos in me conuocatos exaſperari. ex re nata capto conſilio: fugā deſino: ac me retrorſus celeri gradu: rurſum in ſtabulum quo deuerteram recipio. At illi canibus iam egre cohibitis: arreptum me loro q̄ ualido: ad anſulam quandam deſtinatum: rurſum cedendo confeciſſent profecto: niſi dolore plagarum aluus artata: crudiſꝗ illis oleribus abundans: & lubrico fluxu ſaucia: fimo fiſtulatim excuſſo: quoſdā extremi liquoris

Pagani. Cohortes canū. Villaticus canis. Paſtoralis. Vēaticus. Strigoſus canis. Catulire. Catulientē lupam. Elephas a cane cōfectus. Sub manu conſilium naſcatur. E re nata. Pro re nata. Vacerra. Anſata uaſa. Anſatus homo. Carcheſium. Confectores. Aluus. Aluini. Coeliaci. Coeliolyſia. Foriolus.

naſus uocetur.apud idoneos ſcriptores inuenio îterfugiendũ reddere fimum.îterdum & triũ iugerum lõgitudine:cuius contactus ſequentes ut ignis aliquis comburat.& ita ſibi excremẽtis auxiliari

Fimẽta. ſterquilinia.

a fimo fimeta dicta.quæ alio nomine ſterquilinia.Plinius fimeta ſub diuo concauo loco intecta ſtramento.ne in ſole areſcãt palo e robore depacto fieri iubet.De multiplici fimi differentia apud eundẽ atq; Columellam & cæteros rerum ruſticaꝝ cõditores.illud addo.quod aſinini pulli fimum qđ primum edidit polean ſiue polion uocant:cuius medica uis lyenem ſedat. ASPERgine.Aſperſione.

aſpergie:alios putore nidoris fœtidi a meis iã q̃ſſis ſcapulis abegiſſem.Nec mora:cũ iã in meridiẽ ꝓno iubare:rurſum nos:& præcipue me lõge grauius onuſtũ ꝑducũt illi latrones ſtabulo.Iãq; cõfecta bona parte itineris:& uiæ ſpacio defectus:& ſarciæ põdere depreſſus:ictibuſq; fuſtiũ fatigatus:atq; etiã ungulis extritis:iã claudus & titubãs riuulũ quẽdã ſerpẽtis leniter aq̃ ꝓpe inſiſtens:ſubtilẽ occaſionẽ fœliciter nactus cogitabã totũ memet flexis ſcite cruribus ꝓnũ abiicere.certus atq; obſtinatus:nullis uerberibus ad ingrediendũ exurgere.imo ẽt paratus:nõ fuſtitantũ: ſed machera ꝑcuſſus occũbere.rebar enim iã me ꝓrſus exãimatũ:ac debilẽ mereri cauſæ remiſſionẽ.Certe latrões parti ĩpatiẽtia more.partim ſtudio feſtinate fugæ: dorſi mei ſarcinã duobus cæteris iumẽtis diſtributuros.meq; in altioris uidictæ uicẽ:lupis & uulturibus prædã relicturos.Sed tã bellũ cõſiliũ meũ præuertit ſors deterrima.Nãq; ille alius aſinus:diuinato:& aĩcapto meo cogitatu:ſtati emmẽtita laſſitudĩe cũ rebus totis effũdit. Iacẽſq; ĩ modũ mortui:nõ fuſtibus:nõ ſtamulis : ac ne

Polea. ſtercus. hoĩs fetidum.

NIDOris.Graueolentia ſtercoris excremẽtiq; ſignificatur fetorem nidoris dixit lãpridius in cõmodo.Alexander aphrodiſeus.q̃rit ĩ Problematis.cur ſtercus ſiue ſimus hominis maxĩe fetidi odoris ſit:cum quonĩdam animaliũ & maximæ caprarum aromaticã ſuaueolẽtiam fragret. quoniã inquit hoĩes multiformi & humecto cibo affari ueſcunẽ. minuſq; exercentur.Ideoq; non bene concoctum tetri odoris cumprimis eſt.

Iubar.

IVbare.Sole.qui iubas lucis effundit:Alias iubaris noĩe lucifer ſignificatur.auctor.M.Varro.& Seruius.a pacuuio dictum eſt exorto iubare noctis de curſo itinere.pacuuiũ imitatus Poeta inquit it portis iubare exorto delecta iuuẽtus.

Defecti q̃ ſyncti ci fuſtuarium.

DEfectus.Ex hauſtus ac languens. defectos uocat Plinius reſolutos.debilitatos & ſine uiribus:quos græci dicunt πυ περονοι qui & ſintectici uocanẽ: quorum mentio eſt apud eundẽ Plinium.qui & ſyntexes uocat ipſas defectiões. ICTIbus fuſtiũ. Supplicium fuſtiũ eleganti uocabulo fuſtuarium appellant.M.Tullius.& Liuius. VNgulis extritis.Plautus in Aſinaria. nẽpe hos aſinos prædicas uetulos claudos.quibus ſubtritæ ad fœmina iã erãt ungulæ. SCIte.Pulchre & cõdecenter.

Machera machero phorus. machero pius. Cauſaria miſſio. honeſtiſſimo. Ignominioſa. Cauſarii. Cauſaria

MAchera.Gladio.nã machera græco uocabulo & latinis uſitatiſſimo gladius noiatur. Macherophorus enſifer.macheropius faber gladiorum.M.Tullius macherophoris centũ ſequentibus miros riſus nos edere.pater demoſthenis auctore Plutarcho.macheropios ẽ cognominatus ab officina gladioꝝ:quam athenis exercuit illud Satyrici poetæ de demoſthene ſcribentis:quẽ pater ardentis maſſæ fuligine lippus:a carbone & forcipibus gladioſq; parante.Incude & luteo uulcano ad rhetora miſit. CAVſæ remiſſionem.Corrigo cauſariã miſſionem.& ita aliquot ab hinc annis corrigendũ docui.cũ priuatĩ ĩtra cubiculũ diſcipulis familiarioribus Apuleiũ enarrarẽ.ſunt.n. tria miſſionũ genera honeſta cauſaria ignominioſa.honeſta eſt.q̃ militiæ tpe ĩpleto daẽ.Cauſaria cũ quis uitio animi uel corporis minus idoneus militiæ renũciaẽ:ignominioſa cũ quis propter delictũ ſacramẽto ſoluit.Auctores iuriſcõſulti titulo de re militari.& titulo de his qui notaẽ ĩfamia. hic cauſarii dicti.ualitudinarii:Plinius li.xxv.ſcribit helleboꝝ minime dãdũ eẽ ſanguinẽ excreãtibus cauſariis uel latere uel faucibus.Liuius in.vii.Tertius inquit exercitus ex cauſariis ſenioribuſq;.a Tito Quĩtio cõſcribaẽ qui urbi mœnibuſq; præſidio ſit:Vbi cauſariũ ſignificãẽ milites.q ꝑꝑ ualitudinẽ a laboribus militiæ ſoluti miſſiq; ſunt.& ſpartiãus quoq; ĩ hadrião poſt hæc inq̃t ꝓfectus ĩ gallias oẽs cauſarios liberalibus ſubleuauit.dẽ & cauſaria noĩe ſubſtãtiuo pro ipſa miſſiõe ſimpliciter lib.Codicis.xii.ubi ſic ſcriptũ legimus.cauſaria miſſus nulla exiſtimatiõis macula aſpergiẽ.ſenſus eſt Apuleii opinabar inq̃t.me cũ eſſem uerberibus fatigatus ungulis extritus.claudicãs ĩualẽtia debilitatus.mereri miſſionẽ cauſariã:quã.ſ.milites ualitudine ĩpediti cõſeq ſolẽt a laboribus militaribus feriati:renũciãtq; militiæ ueluti minus idonei.palladius.cauſationẽ poſuit ꝓ uitio iteriore & egritudine cũ ait ĩ prĩo ſi ſal

Cauſatio.

uo capite ĩ pulmõibus ac thorace.aut nulla ẽ aut rara cãtio. MOræ.Cõtatiõis q̃ plerũq; maxieq; latrõibus detrimẽtoſa ẽ. DISTRIbuturos.ſ.rebar.hoc ẽ opiabar. BELlũ cõſiliũ.Scitũ elegãſq; ironicos. PRAEuertit.Præuẽit anticipauitq;. ANtecapto cog.Cũ anteuẽiſſet ꝑoccupaſſetq; id qđ ego meũ cogitauerã. EMENtita laſſitudĩe.Cũ laſſitudinẽ itineris & fatigationẽ ſarcĩæ emẽtiret.

CAVda quidē:ſic fieri ſolet ut ſcilicet cauda auribus.cruribus cōprenſis iacentes aſini exurgere cogant. POſthumæ ſpei.ſunt poſthumus dicit̃.qui poſt mortē & humanitatē patris natus eſt.ſic eleganter & ſcite ſpē poſthumā apellat ſerotinā nimis & tardā.& quaſi poſt mortē iumēti irritā & caſſā. Verbū poſthumare Tertuliano eſt pro poſt naſci.& poſteriorē eē:ſic enim ſcribit iu apologetico.Cæteri quoq; prophetæ & ſi moyſi poſthumant.ideſt poſt moſem nati ſunt.& illo poſteriores exiſtunt. poſthuma quoq; ætas docētiſſime dicit̃ Sidonio pro futura & poſtera ſic ſcribēti epiſtolis:ſciat ætas uolo poſtuma nihil tua fide firmius.

cauda qdē & auribus cruribuſq; undiq; uerſū eleuatis tēptauit exurgere.quo ad tādē poſthumæ ſpei fatigati ſecūq; collocuti:ne tā diu mortuo īmouero lapideo aſino ſeruiētes fugā morarēt̃:ſacinis eius mihi equoq; diſtributis:diſtricto gladio poplites eius totos amputāt. Ac paululū a uia retactū p altiſſimū præceps i uallē pximā āt nūc ſpirantē præcipitāt:tūc ego miſeri cōmilitonis fortunā cogitās:ſtatui iā dolis abiectis:& fraudibus:aſinū me bone frugi dominis exhibere.Nā & ſecū eos aīaduerterā colloquētes:q. in proximo nobis eſſet habēda māſio.& totius uiæ finis qeta:eorūq; cēt ſedes illa.& habitatio.clementi deniq; tranſmiſſo cliuulo:puenimus ad locū deſtinatū.ubi rebus totis exolutis:atque intus cōditis:iā pondere liberatus:laſſitudinē uice lauacri:pulueris uoluptatibus digerebā.Res ac tēpus ipſum locoq;:& ſpelūcæ illius:quā latrones inhabitabāt deſcriptionē exponere flagitant. Nā & meū ſimul periclitabor ingeniū.& faxo uos quoq; an mente etiā: ſenſuq; fuerim aſinus ſedulo ſentiatis.Mons horridus: ſilueſtribuſq; frondibus umbroſus:& in primis altus fuit.huius per obliqua deuexa:qua ſaxis aſperrimis & ob id inacceſſis cingitur:conualles lacunoſæ cauæq; nimiū:ſpīctis ageratæ:& q̄q̄ uerſus repoſitæ naturalē tutelā præbētes ambiebāt:de ſūmo uertice.fons affluens

LApideo:qui immobilis permanebat ut lapis ſimulacrūq; lapideū.Luciāus. ἐκεῖτο δὲ ὥσπερ λίθος iacebat ut lapis.

DIſtricto.educto.& ut dicit̃ euaginato. POpilites.neruos crug; poſteriores flexuraſq; ſuffragium. Elephas ut auctor eſt plinius poplites intus flectit hoīs modo.cætera animalia in diuerſum.Lucianus idē memorās τῷ ξίφει ὑποτεμοῦσιν ἐκ τῶν σκελῶν gladio inquit crura āputarūt. ALtiſſimum præceps.ideſt præcipitium:quod græci κρημνὸν uocāt Lucianus ὠθοῦσιν ἐς τὸν κρημνὸν ideſt impellūt in præcipitiū.

COMmilitonis.aſini eodē cōmilitio iumētario mecum ſociati commilites dixit Plinius pro cōmilitones & una militātes. BOnæ frugi.utilē & bonum cum laude dicimus.hominem eſſe frugi bonæ.quaſi pbum utilem & neceſſarium:frequēs eſt locutio ad bonam frugem redire hoc eſt ad bonos mores pbitatēq;. CLEmēti cliuulo.modice clemēterq; ſurgenti:tales cliuos non aſcendere nos ſed aſcēdiſſe cognoſcimus.

PVLueris uolutaribus.uolutationibus.iumētis uolutario ī puluere uicem lauacri & balneaq; repræſentat.id qđ quotidie paſſim cōſpicimus.Plinius li.xvii.ueterina ingta iugo.& canes a curſu uolutatio iuuat.idē in.x.ſolidipedū inq propria eſt uolutatio.M.Varro tradit ſues in luto uolutari.hæc.n.illoq; requies.ut lauatio hoīs ideoq; uolutabra a Virgilio dicta loca:inquibus ſe apri uolutāt cū ait in Georgicis.ſæpe uolutabris pulſas ſilueſtribus apros. uetus prouerbiū eſt apud Hieronymū & in decretis canonicis relatū.ſus lota eſt in uolutabro luti:Heraclitus ait ſues cœno cohortales aues puluere uel cinere lauari. RES ac tēpus flagitāt.pulchrū eſt ut uerſu græco teſtatū eſt.noſſe tēporis oportunitatē.ſiquidē καιρὸς ἐστι τῶν νόμων κρείττων πολλῶν.oportunitas & occaſio longe melior eſt legibus. PEriclitabor.expiat tētabo.nā & piculū facere ē experimētū dare:ſiſena piclitāt̃ tormēta ac tela multaq; genera machinamētoq;:dicit āt ſe uelle facere piculū īgenii & eloquētiæ Topographia.i.loci deſcriptiōe.ex quauis īgenii eluceſcit.& elegātia māifeſte cognoſcit̃:dū locus graphice ſpecioſeq; deſcriptus ſub oculos.ita ſubiicit̃.ut cerni magis q̄ legi uideat̃. FAxo.faciā. SEdulo.ſtudioſe & diligēter dictū quaſi ſine dolo DEuexa.procliuitates īclinatiōeſq;:cōuexa quoq; de mōtibus & celo dicit̃. LAcunoſæ.lacunæ ſunt foſſæ.ī qbus collecta aq̄ ſtare cōſueuit a lacu dictæ:quas alii lamas uocāt.Oratius.Viribus uteris pcliuos flumīa lamas.cū āt in conuallibus crebræ ſint huiuſcemodi uoragines & lacunæ:merito lacunoſæ nuncupant̃.M.Tullius oppido q̄ decenter dixit lacunā ī auro factā.intelligi uolēs exinanitionē auri & quaſi uoraginē quādā ex furto & rapina & alibi ut illā inquit lacunā rei familiatis explerent. Naturalē.ſpineta interdū naturali tutela ſepiunt loca redduntq; tutiſſima interdū de induſtria fiunt.uetuſti auctores uiuā ſepem appellāt:quā ut inquit columella ſtructili prætulerūt.cū diuturnior pmaneret:ea fit ex uaſtiſſimis ſpinis maximeq; ex rubo & cynoſbato:nos ſentem canis appellamus.collumella & palladius præcipiunt hoc ſepimento hortos eſſe claudēdos.

Spes poſthuma.
Poſthumare.
Poſthuma ætas.
Commilites.
Bonæ frugi.
Volutatio ſolidipedum
Volutabra.
ſus lota in uolutabro luti
periclitari.
Topographia.
ſedulo
Deuexa.
Lacunæ.
Lamæ.
Lacuna ī auro
Viua ſepes.

bullis ingentibus ſcaturibat: perque prona delapſus
euomebat undas argenteas:Iāq; riuulis pluribus diſp
ſus ac ualles illas amnibus ſtagnātibus irrigās:ī modū
ſtipati maris: uel ignaui fluminis cuncta cohibebat:
iſurgit ſpeluncæ qua margiēs mōtāæ deſint.turris ar/
dua:caula firma:ſolitis cratibus:ouili ſtabulatiōe cō/
moda:porrectis undique lateribus. ante fores exigui
tramites:uice ſtructi parietis attēdūť.ea tu bono certe
meo piculo:latronū.dixeris atria. nec iuxta qcq̄:q̄ par
ua caſula:cannulis temere cōtecta: quo ſpeculatores e
nūero latronū:ut poſtea cōpari:forte ducti:noctibus
excubabāt.Ibi cū ſinguli irrepſiſſent ſtipatis artubus:
nobis ante ipſas fores loro ualido deſtinatis:anū q̄dā:
curuatā graui ſenio:cui ſoli ſalus atq; tutela:tot nūero
iuuenū cōmiſſa uidebať.ſic iſeſti cōpellāt:etiam ne tu

Bulla. BVLlis.bullantibus aquis:ſunt enim bullæ tumores:qui in aqua fiunt.& repente euaneſcūt.hic il
Homo lud apud Varronē prouerbiū.homo bulla eſt:quo ſignificať hoīem bullæ inſtar memēto deficere ac
bulla eſt. emori:uerbū eſt bullare:qđ ſignat bullas facere.Cor.Celſus inter notas male ualitudinis ait eē ſi uri/
Bullare. na bullat & male olet:Diminutiuū bullæ eſt bullula.idē ſi quaſdā quaſi maculas repræſentat. aut ſi
Bullula bullulas excitat.Bullantes aq̄s appellāt Calphurnius & Plinius q̄ſi bullis tumentes ſcaturienteſq; bul
Bullātes. latas nugas dixit Perſius pro charactere tragico tumenti & ſufflato.alias bulla ornamentum eſt inge
aquæ. nuorum puerorum:de quo apud
Suetoniū copioſius:bullæ quoq;
ſunt quibus fores ornantur & ua
luæ:ut apud Plautum in aſinaria
iuſſin in ſplendorem dari bullas
hos foribus noſtris?M.Tullius ꝓ
bro dat uerri quod bullas aureas
ex ualuis templi ob ꝑcium abſtu/
lerit. ARgenteas.a nitore & ꝑ/
ſpicuitate argenteas dixit argenti
enim color candidiſſimus eſt. &
ideo ut inqt Plinius militaribus ſi
gnis familiator q̄ auri. quoniam
is longius fulget. IN modū ſti/
pati maris.ſignat fontem per ri/
uos plures diſperſum ualles illas
adeo repleuiſſe: ut maris quædā
quaſi effigies uiſeretur:cuncta co
Caulæ. hibentis. CAVla firma. caulas
dicunt munimenta ouiū & ſæpta
Virgilius cū fremit ad caulas uen
tos perpeſſus & himbres:ubi cau
las ut interpraetať Donatus dixit ambitū ipſum:quo tutæ oues aduerſus inſidias cōtinenť:græcū no
mē eſt.c.littera detracta.nā græci αὐλαϛ uocant animaliū receptacula q̄s noſtri caulas:qđ & Seruius
docet.quidā caulas a cauo dictas autumāt:antiquitus.n.ante uſum tectoꝝ oues in antris claudebanť
Caulæ ſic Lucretius caulas corporis & caulas palati ponit pro caua & foramina. SOlitis cratibus.lego ſoli
Palati. dis hoc eſt firmis & robuſtis.a crate dictus craticius paries.quo utimur inſtructura ruſti ædificii.pal/
Craticí/ ladius meminit craticioꝝ podioꝝ:q̄bus granaria diſcernēda præcipit. ATtenduntur.obtenduntur op
us paries ponūturq;.ſignat.n.ex cratibus factū parietē:quē ob id craticiū appellant ſcriptores idonei. EA tu
bono.puerbialis locutio hoc intellectu:me duce & auctore poteris illa latronū atria nominare.& ſi/
qd ex hoc piculi urget & noxæ id meū ſit cōſimiliter in libro de demōio ſocratis haud ſcio an bono
certe qdē meo piculo poteris geniū uocare:ſicut āt atria in nobiliū domibus dicūť.ita hæc latronum
Cāniciæ atria dici poſſunt ex ſimilitudine. CANnulis contecta.palludus cānicia cameras uocat ī agreſtibus
cameræ. ædificiis ex cāna cōſtructas Plinius in.xvi.tegulo arūuinū iqt domos ſuas ſeptētionales populi opiūt:
in reliquo uero orbe & cameras leuiſſime ſuſpēdunt.ob id ait epigrāmatarius poeta:texāt reliqua te
Cānetū cta palude tibi:cānetū uocāt locū cānis cōſitū:q̄ pallarius mēſe februario ponēda ꝓcipit.græce Donax
Donax dicitur harūdo.hic apđ Pliniū calamus fructuoſiſſimus Donax dictus ē:& tibialis calamus quē auleti/
auleticus cō uocāt græce.n.αὐλοϛ tibia:unde monaulon apud Martialē pro una tibia:cuius iuentorē Mercu/
calamus. riū fuiſſe teſtis eſt Plinius. SPEculatores.græci epiſcopos uocāt:ſpeculatorē ſignificationē Troiano
Monau/ bello ſi nō iuenit.ſpeculatoriū Cypriāo locus eminēs accōmoduſq; ad ſpeculandū.M.T.ſcribit ſe epi/
lon. ſcopū a Pōpeio deſtinatū eē oræ cāpanæ & maritimæ in principio ciuilis belli:hoc eſt exploratorē ſpe
Epiſco/ culatorēq;.idē ait quadā ad atticū epiſtola.cōſcēdi in phaſelū epicopiū:corrigo epiſcopiū.ſignificat.n.
pus. ſe nauē exploratoriā cōſcendiſſe:q̄ græcis uocabulis dicitur epiſcopiū & cataſcopiū.qua dictiōe Cæſar
M.Tul. &.Au.Gellius utuntur. DEſtinatis.deligatis iumentis.quo in numero erat Apuleius. CVR uatā
Specula/ graui ſenio.ſilicernios dici uoluerunt ſenes iā incuruos.quaſi ſilices ex incuruitate cernētes:ſilicerniū
torium. uero dicitur cæna feralis ex eo ꝙ ſilentibus hoc eſt defunctis exhibeť.M.V.ad ſepulchrū antiquo mo
epiſcopū re ſilicerniū confecimus:alii tradūt ſilicerniū eſſe genus farciminis quo fletu familia purgaf qa cuius
Cataſco/ noīe ea res īſtituebať is:iā ſilētiū cerneret hoc eſt mortuus eēt.cecilius credidi ſilicerniū eius me eē eſu
pium. rū:apud Terentiū cū contumelia dictū eſt:in adelphis.ſane te exercebo hodie ut dignus es ſilicerniū
Silicer/ qđ exponēs Donatus ait ſilicerniū cænā eē:q̄ his manibus inferť:qđ ea ſilētes cernant.i.umbræ poſſi/
nii ſenes. deāt ſilicerniū ſit ſenex q iā iāq; ſilētibus umbriſq; cernēdus ſit:nec ꝓbat ſilicerniū dici ſenē quaſi ſili/
Silicerni cē cernē tendum incuruus eſt:at placiades id probat ſilicerniiq; uocabulum inde deducit:quod ſane
um. etymon probatur. INſeſti.infenſi & male animati. COMpellant.uerbis obiurgatoriis allocunť.
ſic autē ordinandus eſt textus.latrones alloquuntur anum:cui eorum aula & curatio commiſſa erat.

BVſti cadauer.probra latronū ſunt congruentia in uetulā cadaueroſam atq; annis obſitā tāq̄ polycronia foemina ac annotiſſima:ſit buſto digna:ſit uitæ dedecus.& plutonis faſtidiū: cū alioqn pluto gaudeat māibus defunctorū ad ipm cōmigrātibus. LVſitabis.ludes & pdeſidiā oceaberis frequētatiuū uerbū eſt.Lucianus κρορτο τηυγραυρ Διά τί οὕτο καθίζη.καὶ ουπαρόσ κιυσῆ εἰσ τὸρ ſic interrogabant anū:cur ſic ſedes ocioſa:nec prandiū paras. DE repſiſſent.in caulā & latronū ſpelūcā qua ſi repētes ītroiſſent de tā ſera refectiōe idignāt latrōes ſibi poſt exhauſtos labores præſto nō eē prādii ſolatiū qua refectiōe uires recreātur & corpus refouet. uetus uerbū eſt a laſſo rixā quærisité a ſitiēte & eſuriente:ſumpto autē cibo oīs aī ipetus mollit. AViditer ī gurgitare.apud Plautū anus merobiba & multibiba īgurgitat in ſe merū auiditer faucibus plenis: & quaſi in barathrū effundit īgurgitare dictū ē.quaſi īgurgitē atq; uoraginē immittere.Au.gellius crebris & ingentibus poculis omne ingeniū ingurgitaban. VOcula.attenuata uoce. HOſpitatores.emendatiōe unius littere lego ſoſpitatores.ſic.n.purior eſt intellectus:dicimus autem ſoſpitatores.nos ſoſpitant faciūtq; incolumes quibus uitā acceptā ferimus. AF FAtim.large copioſe affluenter.

buſti cadauer extremū:& uitæ dedecus primū:& orci faſtidiū ſolū:ſic nobis ocioſa domi reſidens luſitabis. nec noſtris tam magnis tamq; periculoſis laboribus: ſolatium de tam ſera refectione tribuas:quæ diebus ac noctibus:nil quicq̄ rei q̄ merū ſeuiēti uentri tuo ſoles auiditer ingurgitare. Tremens ad hæc & ſtridenti uocula pauida ſic anus:at uobis fortiſſimi fideliſſimique mei hoſpitatores iuuenes affatim cuncta ſuaui ſapore percocta pulmenta:præſto ſunt.panis numeroſus.uinum probe calicibus effricatis affluēter immiſſum.& ex more calida tumultuario lauacro ueſtro præparata In fine ſermonis huius ſtati ſeſe deueſtiūt: nudatiq; & flāmæ largiſſimæ uapore recreati:calidaq; perfuſi: & oleo puncti:mēſas dapibus largiter īſtructas accūbūt

PAnis numeroſus.apud lucianum ſic inquit anus ἄρτοι πολλοὶ οἴνου παλαιοῦ πίθοι καὶ τὰ κρέα ἀλλα ... σκεύασται.panes copioſi uini ueteris dolia carnes & ſilueſtres uobis pſto ſunt. ET calicibus effricatis.ex præcepto Oratii qui ait in epiſtolis.nec non & cantarus & lanx oſtēdat tibi te:item alter ſatyrographus.hic lauet argentum uaſa aſpera tergeat alter.Cōſimiliter plautinus leno facite īquit ut offendam parata:uorſa præſtergaſtrata.lauta coctaq; omnia fient. EX more calida priſcorum his mos fuit pene quotidianus ut ante cænam in balneis lauerentur.nam ut docet Victruuius architectus tempus lauandi a meridiano ad ueſperum eſt maxime cōſtitutum.ahena ſupra hypocauſtum hoc eſt ut ego iterprætor uaporariū.tria ſunt cōponēda unū caldariū.alterū tepidariū tertium frigidarium & ita collocanda uti ex tepidario in caldarium de frigidario in tepidariū aqua īfluat laconicum ſudationeſq; ſunt coniungendæ tepidario ex aduerſo laconici caldam lauationem collocanda eſſe præcipiūt.eſt autem lacōicum ī thermis ſtructura orbiculata.ſudatorium:īquo ſudor ſicco calore elicitur quod & Cor.Celſus īſinuat libro ſecūdo his uerbis ſudor autē duobus modis elicitur aut ſicco calore aut balneo ſiccus calor eſt & arenæ calidæ & laconici.Dion laconicū dicit appellatum ex eo quod lacedemonii nudi unctiq; præcunctis exercebantur in hiſce ſudatoriis cruditatem coquæbāt & cænatoriæ fami præparabātur.Quod & Columella apertiſſime īdicat ſic ſcribēs in luxum ganeonum mox ut apti uenianus ad ganeas quotidianam cruditatem laconicis excoquimus & exuſto ſudore ſitim quærimus non ſolum calida lauacra:ſed & ardētes balneas placuiſſe priſcis ſeueriſſime rependit Plinius.cuius uerba operæprecium fuit ſubtexere ex libro undetrigeſimo q̄ hæc ſunt:illa prodidere imperii mores illa quæ ſani patimur.luctatus ceromata ceu ualitudinis cauſa inſtituta:balneæ ardentes quibus perſuaſere in corporibus cibos coqui:ut nemo non minus ualidus exiret obedientiſſimi uero efferentur:idem in.xxv.ait ante non erat mos niſi calida tantum lauari ſicut apud Homerum etiam inuenimus.antonius muſa auguſti medicus & euphorbius fratres inſtituere a balneis frigida multa corpora aſtringi:charmis quoq; meſſilenſis damnatis balneis calidis frigida etiam hibernis temporibus lauari perſuaſi: merſit ægros in lacus qua de re extat etiam annei ſenecæ aſtipulatio:qui ſcychrolutrem ſe ſe nominat quaſi frigidis balneis utentem:ſuper quo in appendicula Suetonii commentariorum:annotaciunculam cōdidimus. TVMVLtuario.raptim feſtinanter:& tumultu quaſi quodam præparato.ſic apud Liuium tumultuarius exercitus: & apud Gellium tumultuarium ſtudium:apud alios pleraq; conſimiliter uſurpata:quod & ſupra enarratū eſt. DEVESTIunt.ueſtes exeunt & deſpoliant. VAPORE recreari.communia ſunt ut inquit Cor.Celſus omnibus poſt fatigationem cibum ſumpturis:ſi balneum non eſt calido loco uel in ſole:uel ad ignem ungi:atq; ſudare:ſcribit Plinius in tertio epiſtolarum:ſpurinam i ſole ſolitū nudum ambulare:ubi hora balnei nunciata eſſet quæ hyemæ erat noua: æſtate octaua.Dein lotum accubare appoſita cæna non minus nitida quam frugi. ET oleo perūcti.duo ſunt liquores corporibus humanis gratiſſimi intus uini foris olei:oleo natura ē tepefacere corpus:& cōtra algores munire.uſum

Ingurgitare.
Soſpitatores.
Mos habiei quotidianus.
Hypocauſtum
Vaporarium.
Laconicum.
Sudatorium.
Balneæ ardentes
Frigida aſtringi corpora.
Pſychrolutres.
Deueſtiunt.
Duo liquores gratiſſimi.

ctius ad luxuriã uertere græci uitiorũ oium gẽitores:in gymnaſiis plublicando:oleo multo apud ueteres perungebant corpora in balneis: leniterq; perfricabant:crebra mentio apud celſũ de uſu olei i balneis:qui præcepit i tepidario ſudando ibiq; in ungendũ:mox i ſoliũ deſcẽdendũ:qd uas eſt balneatoriũ. COMmodũ.uix tunc.iã iã. INcõtanter.ſine cõcatione & mora: nã res illæ quibus erãt onuſti haud dubie domonſtrabant eos eẽ latrones:& exercere latrociniũ. ADæq;. per æque & pariter. Plautus in caſſina:neq; eſt:neq; fuit me ſenex quiſquã amator adæq; miſer. INtextæ filis aureis.aurum intexere ueſtibus in aſia inuenit attalus rex.unde nomẽ attalicis.colores diuerſos picturæ intexere babylon maxime celebrauit & nomẽ impoſuit: babylonica.n. dicta ſunt:plurimis uero liciis texere:quæ polymita appellant aloxandria inſtituit.græce.n.πολυ multũ καὶ μιτος : filum & liciũ. unde polymitarius i exodo ſignificat textor ueſtis polymitæ. acu facere idei phryges inuenerũt: inde que phrygiones appellati ſunt. Quorũ mẽtio apud Plautũ in menechmis:ueſtẽ intextã filis aureis

Commodum coquerant:& ecce quidem longe plures numero iuuenes adueniunt alii: quos incontanter adæquæ latrones arbitrarere. Nam & ipſi prædas aureorum argenteorumq; nummorum:ac uaſculorum ueſtiſq; ſeriæ:& intexte filis aureis:inuehebant.hii ſimili lauacro refoti : inter foros ſociorum ſeſe reponunt. Tunc ſorte ducti miniſterium faciunt.Eſtur ac potatur incondit:pulmentis aceruatim:panibus aggerati: poculis agminatim ingeſtis.clamore ludunt.ſtrepitu cantilant.conuiciis iocantur: ac iam cætera ſemiferis

ſignat Virgilius illo uerſu.fert picturatas auri ſubtegmine ueſtes:idẽ phrygionũ artificiũ.inuitcũ aſt & phrygiã aſcanio clamidẽ nec cedit honori textilibuſq; onerat dõis.refert.Plinius uidiſſe ſe agrippinã claudii principis indutã paludamẽto.auro textili ſine alia materia. SErica.de ſerica ueſte alibi copioſius.unde & oloſerica:q tota ſerica ẽ.ſcribit Flauius uopiſcus tacitũ Romanũ principẽ iterdixiſſe uiris oibus oloſericã ueſtẽ.eſt & ſubſerica:q nõ ex toto textura ſerica cõtexiſ.Alexãder Romanus imperator auctore iãpridio ueſtes ſericas raras habuit oloſericas nũq̃ induit:ſubſericã nũq̃ donauit.

REſoti.recreati refocillati calefacti fomenta ut auctor eſt feſtus & focillatiões a forendo.i.calefaciẽdo dicunf. FOros.ſedilia.proprie artẽ foros dicimus in nauibus ſedilia nautarũ & tabulata:quo i ſignificatu apud Virgiliũ.M.Tulliũ.Lucanũ.Cæteros inueniſ.alias fori ſignificanſ circẽſia ſpectacula.quorũ meminit Liuius in prio.Quidã nõ foros legunt ſed choros intra tot cœtus & turbã. TVNC ſorte ducti.quando inter æquales uni pluribus ue iniungendus eſt labor.ſorti res cõmittiſ.ut ita omnis quærela tollaſ.ſic apud Virgilium dido.partibus æquabat iuſtis aut ſorte trahebat. FAciũt miniſteriũ.miniſtrant & miniſtrorũ funguntſ officio.miniſteria pro miniſtris uſurpant ſcriptores.miniſteriũ quoq; Plinio eſt pro ipſis miniſtris:cũ ſcribit in.xii.quindeci conuiuarũ ac miniſteri capax fuiſſe tricliniũ. ESTVR.ideſt edunt ac potant incompoſite inordinateq;.imperſonale uerbũ ẽ:ab edẽdo:nã ut docet Diomedes inſtans tempus imperſonalis eſt eſtur:dicimus a comedo comeſum & comeſtũ didimus ait comeſta patrimonia:a ualgio dictũ comeſa patina. INcõdite.incompoſite nullo ordine nullã concinnitate ſeruata ſic apud Virgiliũ.Liuiũ.cæteros icõditũ dicimus incõpoſitum & incultũ incõditũ carmẽ icõdita oratio.in hãc ſentẽtiã ait.M.Tullius in ſecunda antoniana ab hora tertia bibebaſ ludebaſ uomebaſ. PLVmẽtis aceruatim.exornatio eſt:ſcriptori huic prope peculiaris cõpar.ſiue iſocolõ noiaſ:ex eodẽ genere ſunt omioteleutõ & omioptotõ.i.ſimiliter deſinẽs & ſimiliter cadẽs ſcitamẽta huiuſce locutiõis fugiẽda ꝓcipiũt rhetorici doctores.& Gellius mõet exẽplo Lucião ſi imodice fiãt iſipida & ꝓpe puerilia iudicari.uerũ ſi modice & tẽpeſtiuiter iterſeraſ orationẽ reddũt uenuſtiorẽ atq; cõciniorẽ. CLAmore ludũt.M.Tul.i antoniũ.ꝑſonabãt oia uocibus ebrioꝝ.natabant pauimenta:uino madebant parietes.Lucianus ηρ αριστον δαψιλεσ καὶ λογοσ πολυσ εν τω συμποσιω ανδροφονων .i.erat prandium copioſum & multus ſermo inconuiuio homicidarũ.

POculis agminati igeſtis.ex lege cõuiuali a tribus ad nouẽ poculorũ munerus producit:auſonius i grypho.Ter bibe:uel totiẽs ternos ſic myſtica lex eſt.uel tria potãti uel ter tria multiplicãti:uerũ i cæna latronũ & cœtu intẽperãtiſſimorũ:nõ tria nõ ter tria ſed ter nouẽa pocula ſingulis uix ſufficiũt:cũ faciant qd pthi:de qbus ẽ illud ſcitũ.q̃to plus biberint tãto magis ſitire pthos:cõſuetudo.n.auget bibẽdi auiditatẽ. CANtilãt.canũt.i floridis anacreõteũ amicitiæ gratia cãtilat. CONuitiis iocãſ.cũ potus loquaces efficiat merito iter pocula & mẽſas latrinũ cõuicia & ioci petulãtiores efferueſcere cœperunt:ſcomata & loedotiæ græcis uocabulis dicunſ huiuſcemodi cõtumelioſæ exprobrationes & morſus figurati quidẽ ſed amarulẽti.quibus facilis eſt ad iracũdia ꝓuocatio ideoq; ſcriptores clariſſimi ſuadẽt i cõuiuio bonorũ abſtinẽdũ eẽ.ſcomate:qd tectã itra ſe habet iniuriã:cũ leodoria ad directã cõtumeliã tẽdat.&.n.loedoria huiuſmodi õblitus ne es:ꝗ ſalſamẽta uẽdebas ſcõma autẽ in quo celata cõtumelia eſt tale eſt.Meminimus quãdo brachio te emungebas:nam cum res eadem utrobiq; dicta ſit illud tamen loedoria eſt:quod aperte obiectum exprobratumq; eſt:hoc ſcõma.quod figurata.Lycurgus inſtituit:ut adoleſcentes ſcõmata ſine morſu dicere & ab aliis i ſe dicta ꝑpeti diſcerent.

Græci uitiorũ genitores. Solium. adæque. attalica. Babylõica. Polymita. Polymitarius. Phrygiones. auro textili paludamẽtũ Oloſerica. Subſerica. Fomẽta. Focillationes. Fori qui. Miniſteria. Eſtur. Come ſa patina. Incõdite. Iſocolon Compar Omioptoton. Ter bibe uel ter tria. Scitũ de parchis bibacibus. Cantilat. Scomata. Loedoriæ. exemplũ loedoriæ Exẽplũ ſcomatis

lapithis:thebãis:cẽtaurisq; similia. Tunc iter eos unus qui robore cæteros ãtiſtabat: Nos quidem iquit Milonis Hypatini domũ fortiter expugnauimus. preter tantam fortunæ copiam:quam noſtra uirtute nacti ſumus:& icolumi numero caſtra noſtra petiuimus. & ſi quid ad rem: octo pedibus : auctiores remeauimus. At uos q boetias urbes appetiſti:ipſo ducet ueſtro fortiſſimo Lamatho diminuti:debilem numerum reduxiſtis. cuius ſalutem merito ſarcinis iſtis quas aduexiſtis omnibus terte antetuleri. Sed illum quidem. utrumq; nimia uirtus ſua peremit:inter inclytos reges:ac duces præliorum tanti uiri memoria celebrabitur:Enim uero:uos bonæ frugi latrones inter furta parua:atq; ſeruilia timidicule:p balneas: & aniles cellulas reptãtes:

Lapithis. talia inquit agebanẽ in menſa latronũ:qualia in conuiuio lapitharũ. & centauroꝝ per furorẽ & uinolentiã agitata eẽ canũt poetæ:ubi conuicia & rixæ mox pugna atrox & cedes: ubi pocula & menſæ teloꝝ uicẽ repræſentabant:& ut iquit Flaccus crateres menſæq; uolãt aræq; deoꝝ. ſemiferos appellat a crudelitate & forma:quos ex equo & homine cõpactos ferunt:quales natura copulari nõ quit. Lucretius dixit de centauris qui neq; ſunt uſq̃ neq; poſſunt eẽ, pſecto autumat Diodorus lapithũ ac centauꝝ apollinis filios fuiſſe:a quibus lapithaꝝ ac cẽtaurorũ propagatũ ſit genus:& ductũ nomẽ:atq; hinc natã fabulã grammatici tradũt centauros dici ἀπο του κέντειν τουσ ταύρουσ ꝙ gregẽ tauroꝝ ſagitis confixerint ſemiferos eẽ:quia primi equitare & quos inſcendere auſi ſint : Plinius quoq; auctor eſt Centauros primos pugnare ex equo docuiſſe. lapithæ pelethroni dicti a loco qui ſubiectus eſt pelio monti ab eo ꝙ medicamentoꝝ magna uis ibi naſcaẽ:quæ græci gloſſematici φορα uocant:pelion autẽ ẽ ea dẽ lingua luridũ. ſed occurrit ſcopuloſus locus ex quo uix daẽ enatare:qd ſit qđ ait telamibus. Quidã emẽdaẽ thebanis tãq̃ lapithas a loco thebanos nominet. ego uideo ſi coniectatorie res agẽda eſt. non duriter nimis legi poſſe telamonibus:ut compataratio ſit triplex lapitharum. ſcilicet telamonum & cẽtaurorum. Talamones autem dicuntur gigantes ab atlante:de quo Ouidius quantus erat mons factus atlas. hunc latini Telamonem uocant:quod Seruius docet in quarto æneidos cõmentario:hinc in edificiis telamones appellãtur ſigna:quæ uirili figura mutulos aut coronas ſuſtinent. Victruuius exiſtimat rationem ex hiſtoriis non inueniri quid aut quare dicantur tales ſtatuæ telamones. demiror uirum eruditiſſimũ id neſciſſe:quod grammatici nõ ignorauerunt:græci hos atlantes uocãt. ex eo quod atlas mundũ ſuſtinere deformaẽ a pictoribus & ſtatuariis. atlas autẽ & telamen idẽ eſt:ſuper hoc loco diu me torſi nec adhuc melius quippiam inueni. debebo his. qui ingenii bonitate ueriora excogitauerint : communicauerintq;:dicam quod Origenes & Auguſtinus ingenue fatenẽ. ignorantiam noſtram non ignoramus. Nec pudet me fateri neſcire quod neſciã elaborataq; nõ abſcondimus. ſed in propatulum depromimus longe ab illis diſſentientes. qui pauca aliqua nouere & ea recondunt in ſecretario perinde ac arcana miſteria:uidelicet inuidentes bona mortalibus:quibus ut inquit Plinius noſter neminẽ docere in auctoritatem ſcientiæ eſt. NOſtra uirtute. cum uirtus in malos nõ cadat. hic nomine uirtutis audacia & temeritas latrocinalis deſignatur. HYpatini. hoſpes apuleii ſignificaẽ ab hypata hypatinus & hypatenſis deducitur. OCTO pedibus auctores. propter duo ſcilicet iumenta namq; aſinus apuleius & eius equus ſignificatur. BOEtias urbes. ſupra annotauimus ex græca eruditione ,pnũtiandum ſcribendumq; eſſet boeotiam non boetiam & boeotias urbes non boetias. illud adde ,puerbium eſſe græcorum. βοιωτιά αἰνιγματα hoc eſt boeotia enigmata:de his quæ minime intelligũtur. uidelicet propter enigma. ſphingos. quod illa thebanis proponebat. quod œdipus enodauit. erat autem tale. quod nam. animal eſſet. τετράπουσ δίπουσ καὶ πάλιν τρίπουσ. ideſt quadrupes bipes:& iterum tripes. eſt autem homo. INTER inclytos. annotandum dici inclytiſſimum in ſuperlatiuo:cum comparatiuum haud facile repertu ſit. A. Gellius. inclytiſſimum poetarum Homerum uocat. a Columella inclytiſſimus dux dictus. M. Regulus. ſcribi autem debet per ypſilon:cum græce ſcribatur:κλυτοσ. MEMORIA celebratur. ſententia plautina eſt. qui per uirtutem peritat non interit:& uita mortuorum:ut inquit Cicero in nona Antoniarum in memoria uiuorũm eſt poſita: multorum memoria celebratur ob uirtutem:non paucorum ob flagicium. & qui tramite uirtutes anguſto graſſari nõ poteſt ad i mortalitatem:is uia uitiorum latiſſima præceps fertur:ut heroſtratus qui dianæ epheſiæ templum inter ſeptem ſpectacula mundi numeratum: ob id ſolum incendit :,ut nomen eius per totum orbem terrarum diffunderetur : ut pauſanias. qui Philippum regem interemit. ut ita clarus euaderet:& gloriam apud poſteros conſequæretur. VOS BONAE frugi latrones:ironicos pronunciandum uidetur:eſt autem caſtigatio ad latrones:qui bonæ frugi uoluerint uideri: & furtis minutulis contenti abſceſſerint : id quod minime eſt ex more & diſciplina latrocinali. cum latronibus nihil unquam in rapinis ſit modi aut modeſtiæ. PER balneas reptantes. fures balneares furta nequaquã luculenta præcioſaq; conficiunt:ſed furtim rituq; ſeruili. ueſtimẽta &

Pugna lapithaꝝ

Semiferi Centauri eſſe non poſſunt

Centauri unde.

Pelethronium unde.

Telamones.

Atlantes i edificiis

Hallucinatio Victruuii.

Ignorantiam noſtram nõ ignoramus.

Boeotia non boetia.

Prouerbium.

Boeotia enigmata.

Enigma ſphingos

Inclytiſſimus.

Vita mortuorum in memoria uiuorum.

Heroſtratus clarus flagitio.

Pauſanias Philippi interempt.

Fures balneares.

ſcrutariā facitis. Suſcipit unus ex illo poſteriore numero. Tu uc ſolus ignoras: lōge faciliores ad expugnādū domus eē maiores? qppe ꝗ licet nūeroſa familia latis diuerſet ædibus. tamē qſq; magis ſuæ ſaluti: q̃ domini cōſulat opibus. ſi ugi āt & ſolitarii hoies: fortunā paruā uel certe ſatis amplā: diſſimulāter obtectā: ꝓtegūt acrius. & ſanguini ſui periculo muniūt. Res ipſa deniq; ſidē ſermoni meo dabit. Vis enim thebas heptapylos acceſſimus: qđ eſt huic diſciplinæ primarium ſtudium. Sed dū ſedulo fortunā inqrebamus popularē: nec nos deniq; latuit chryſeros quidā nummularius copioſæ pecuniæ dominus: qui metu officiorum: ac munerum publicorum: magnis artibus: magnam diſſimulabat opulentiam. Deniq; ſolus: ac ſolitarius: parua: ſed ſatis

id genus uilia ſubducunt in trinūmo plautinus ſeruus ſibi in thermopolio cōdaliū fuiſſe ereptū a furibus graphicis cōquærit: ubi termopoliū ſignificat taberna ſiue caupona. ubi cibaria calida uenerūt cōdaliū uero annulus eſt: quē & condylū & ſymbolū & ungulū priſci uocitabant: ſcribunt iuriſcōſulti: præfectū uigiliū iudicē eē conſtitutū. aduerſus capſarios. qui ſeruanda in balneis mercede ueſtimēta ſuſcipiunt: ut ſiquid in ſeruandis ueſtimentis fraudulenter admiſerint ipſe cognoſcat: apud eoſdē titulus eſt de furibus balneariis. ubi ſcribit Vlpianus fures balnearios extra ordinē eē puniēdos. miles quoq; qui in furto balneario deprenſus eſt ignominia mitti debet. locus ī balneis ubi loturi exuebant ueſtimenta dicit̃ apoditerion. qđ latine ſpoliariū interpretamur: cuius meminit. M. Varro in ſecūdo de re ruſtica. & plinius in epiſtolis ait inde apoditerion balinei laxū & hilare excipit cella frigidaria. reptentes autē dixit. q̃ſi furtim ac latenter irrepentes: qđ latrūculoꝝ eſt. SCRVtariā facitis. ideſt more furūculoꝝ minuta quæq; & uilia furtim āgulatimq; perquiritis. cū egregius latro non tā ſcrutari latenter ſoleat q̃ diripere uiolenter. ueteres ſcruto dicebant nos ſcrutot. qđ eſt inquireř & ueſtigare etiā miutiſſima. plautus in aulularia poſtremo hūc tā perſcrutari: hinc ſcrutaria dicta ipā ſcrutatio ueſtigatioq;. ut ſagaria. ut cenacularia ut lintearia & alia compluſcula eodem iclinatu formata. LIcet. quāuis. FAmilia. frequens famulicium: famuli origo ab oſcis depēdet. apud quos ſeruus famel nominabatur: unde & familia uocata. ſeruſtium primi inuenere lacedemonii. qui elotas ſiue elotia ſua appellant mancipia. cretenſes perucos. quorum meminit Ariſtoteles in policitis: Galli ambactos ſeruos gallice nominant hic Cæſar in. vi. commētario loquēs de gallis inquit eorum ut quiſq; eſt genere copiiſq; ampliſſimus ita plurimos circū ſe ambactos clienteſq; habet. MAgis ſuæ ſaluti. uetus uerbum eſt. omnes ſibi melius eē malle q̃ alteri. & ut inquit Plautus in trinummo tunica pallio propior eſt. [illegible] quoq; græcorum celebratur. [illegible] ἔγγιον. genu crure proprius eſt de hominibus magis ſe q̃ amicos amantibus. præterea in ꝓuerbio eſt quot ſerui tot hoſtes. tāquam dominus quilibet totidem domi habeat hoſtes. quot habet ſeruos. ſed ut inquit Seneca. non habemus illos hoſtes. ſed facimus: dum illis non tanquam hominibus. ſed tanquam iumentis abutimur: antiqui ſiſinius capito: quod annotatu dignū eſt: de hoc prouerbio exiſtimat errorem hominibus interueniſſe primis præpoſtere enuntiātibus: uero enim ſimilius eſſe dictum. initio: quot hoſtes. tot ſerui ex eo quod captiui hoſtes fere ad ſeruitutem adducebātur. unde etiam dicta mācipia. FRVgi. parci. Oratius partius hic uſuit frugi dicatur: quid ſit frugalitas & frugi. & unde ductum nomen copioſiſſime annotaui in tertio Tuſculanarum commentario.

DISſimulāter obtectam. dixit Seneca libro de beata uita. ad gallionem: quod ſapiens nec diuitias iactabit: nec abſcondet: cum alterum infruniti animi ſi alterum timidi & puſilli: īfrunitus autem: ut id quoq; tranſeunter attingans is dicitur: quem græci uocant [illegible]. ideſt inſolentē & [illegible]: id eſt imprudentem: infrunito opponitur frunitus ideſt prudens & modeſtus: qua dictiōe antiq & cumprimis Cato uſi ſunt. THEbas heptapylos. thebe boeotiæ ſignificantur duorum numinū liberi atq; herculis patria: nec decentes ut īquit Plinius athenis claritate. a numero portaꝝ cognominant̃ heptapyli. quas ſeptē habuiſſe tradit̃ hæc ciuitas. ſtatius hemoloidas thebanas poetas celebrat illo uerſu. per ingentes hemoloidas exeat hemon. interpres ſtatiis frequenter thebas heptapylos: quaſi ſeptem portarum cognominatas refert: una ex ſeptem ogygia porta nuncupabatur. ab ogyge rege in egypto fuerunt thebæ ecatompyli. hoc eſt centum portarum Homeri præconio inclytæ hic illud ſatyrographi: atq; uetus thebæ centum iacet obruta portis. tradit Plinius. hoc totum oppidum pēſile fuiſſe. idem meminit thebarum lucanarum in Italia. quas īteriſſe Cato auctor eſt. & thebæ ī cilicia memorant̃: patria andromaches. ex q̃ ciuitate capta fuit chryſeis: auctores Strabo Homerus cæteri.

DIſciplinæ. ſcilicet latrocinali. eſt enim diſciplia [illegible]. unde diſciplinoſus in repenſione dictus gladiator a Catone. CHRYſeros nūmularius. nomen conueniens nūmulario. uidelicet ab auro ductū: quod græce chryſon dicunt. MVneꝝ publicoꝝ. timebat ne munera oneraq; publica ipſi: ut diuiti in iungerentur. Liuius libro primo refert oia in dites a paupibus inclinata onera fuiſſe: ut ordinatione. Serui Tullii. Muneꝝ ciuiliū ut ſcribit Hermogenes iuriſcōſultus. q̃dā ſunt patrimonii ut

Thermopolium.
Condalium.
Symbolum.
Vngulū.
Capſarii.
Apodyterium.
Scrutatiā facere.
Scruto.
Famulus
Elote ſeruitia lacepuci.
ambacti.
Tunica pallio proprior
Genu crure uicinius.
Quot ſerui tot hoſtes
Quot hoſtes tot ſerui.
Infrunitus Frunitus
Thebæ heptapyli.
ogygia. porta.
Hecatōpyli.
Thebæ. lucanæ
Munera patrimonii.

tei uehicularis. itē nauicularis: munus aut publicū aut priuatū ē. publicū munus ē ut docet calistratus qđ ī administrāda Re. Publica cū ſūptu ſine titulo dignitatis ſubimus. grāmatici oratores. medici & Philoſophi uacationē hēnt muneꝝ ciuiliū. DOmūcula. Caſula. diminutiuū a domo. MVnita cōtentus. Prouerbiū apꝫ græcos celebre eſt. δειλοσ ο πλουτοσ. i. timidæ ſunt diuitiæ. quoniā. ſ. diuites domos muniūt. & cāes formidādos alūt & multas adhibēt cuſtodias. metus. n. plurimū cōfert ad diligētiā cuſtodiēdi: Merito ergo chryſeros diues feneratur domū muniuerat. Diuitias diſſimulabat: folles aureos īcubabat. uide licet ne uſpiā furtificæ manus irripere nec graſſator īſidiari. nec harpax quicq̄ itus harpagere poſſet. PANnoſus. Cōſimile ē illđ Terentianum. uideo ſentū ſqualidū ægrū. pānis anniſq; obſitū. pannicularia appellāt iuriſcōſulti. titulo de bonis dānatoꝝ ea q̄ ī cuſtodia receptus ſecū attulit ſpolia: qbus īdutus eſt. cū quis ad ſuppliciū ducitur ut: & ipſa appellatio oſtēdit. peniculamentū a ueteribus pars ueſtis dicit. AVreos folles. Follē pter alias ſignificatiōes ꝓ Marſupio crumena receptaculoq; nūmoꝝ accipimus Iuuenalis. ſi reddat uetere cū tota ærugine follē. itē & tēſo folle reuerti. pro plena crumena dixit. hīc follitus elegāti uocabulo dictus a Plauto ī epidico pro bene nūmatus: opulētuſq; & follibus nūmariis ſuffarcinatus. Pediano Aſconio numerant inter pecuniaꝝ receptacula: ſportulæ ſportellæ. ſacci ſacculi ſacelli. cumenæ. ueleiæ. ſcorteæ. manticæ marſupia fiſci fiſcinæ. fiſcellæ. ſpartea loculi: qbus adde & folles & bulgas: ſicut autē folles ex numero pilaꝝ uento tumeſcūt. ita crumenæ pecunia turgēt: a qua ſimilitudine īditū nomē: ex diſciplina militari decē folles hoc eſt decē ſacci: ut Vegetii uerbis utar: per cohortes ſingulas exponebant: in quibus militum pecunia condebat. Auguſtinus. libro de Ciuitate Dei nouiſſimo folles nō tam pro repoſitoriis nūmoꝝ. q̄ pro ipſis nūmis ponere uidetur. ſcribens Hipponenſem quendam ſenem. coquo uendidiſſe piſcem prægrandē follibus trecentis: in cuius uentriculo Anulus aureus eſt inuētus. INCVbabat. Expreſſit auari mores. qui īcubat gazā & nūmos: q gratius ītuet auꝝ q̄ ſolē. cuius mens ſemper auꝝ uidet. Cōſimile illud auguſtini ex ſecūdo de ordie. defoſſæ pecūiæ īcubat macer & ſcabioſus fenerator. Trāſlatio ſumpta ab auibus: quæ incubatu fouēt oua & excludūt fetus. incubationi gallinaꝝ dat initiū poſt nouā lunā. plus uicenaquina in cubāda. ſubiici uetāt. alias īcubare dicunt hii qui in tēplis dormiūt ad accipiēda reſpōſa: ſuper quo fuſius in Suetonii cōmētariis. CONcepta. Cōcipi dr pugna cum manus cōſerunt. & hæc purior lectio: q̄ ſi legas cōtēpta: tanq̄ unicæ manus. i. tātū hois pugna cōtēnenda ſit: neq; metuendū aduerſus unū depugnare. NVLlo negocio. Nulla difficultate. uetus uerbū ē. negociū faceſſere. pro eo qđ eſt moleſtiā exhibere. qđ græce dr πραγματα παρεχειν. Plautus ī caſſina. n. uero pragmata μοι παρεχεισ. i. negociū mihi faceſſis & moleſtiā exhibes. ī hoc ſignificatu accipit apud iuriſcōſultos ſic ſcribētes. in eū qui colūniæ cā negociū faceret. i. moleſtiā alteri exhiberet. Itē pecuniā accepit ut faceret negociū. uel nō faceret: leguleii cā nō ītelligūt. q̄ ītelligere nō curāt: qđ ſit facere negociū qbus de ītellectu uerboꝝ nulla eſt cura. qui illud lactāticuli dictitāt. ſcire leges ē nō eaꝝ uerba tenere. ſed ui & ptātē: atqui ſæpiſſime nō magis in uerbis q̄ in percipiēda legū ptāte cecutiūt & hallucinant. FOribus eius pſtolamur. Præſto ſumus ad fores. dicimus pſtolor tibi. & pſtolor te. ut grāmatici docēt. ē aūt pſtolari pſto eē & expectare. pſtolor tibi pſto. ſum tibi appareo obſequor. pſtolor te expecto te. VALuaꝝ ſonus. Valuæ ſunt ut dicit Varro & repetit Seruius: q̄ reſoluunt & ſe uelāt fores ꝓprie dicunt. quæ foras apiunt. ſicut apud ueteres fuit uſitatū: ide forculus deus dictus q pēſt foribus: ſicut cardea cardini. limentinus limini. SOnus. Sic Virgilius. foribus cardo ſtridebat ahenis. VExillarius. Ductor ac ſignifer. uerbū militare: uexillatiōes equitū alæ ſunt uegetio. ordo in Romana militia. ſexagenos milites. duos cēturiōes uexillariū unū habebat: ut docet Liuius lib. viii. tribus ex uexillis cōſtat ordo. primū uexillū trarios ducebat: ſecūdū rorarios Tertiū accēſos. ſunt aūt rorarii milites q leui armatura primi pliū cōmittebāt. dicti a rore. qđ fere ante roratq̄ pluit. uexillū roſei coloris erat quo pedites euocabāt. ceruleū uero eqtes. autumat Seruius uexillū dici a ueli diminutiōe cōtra. M. Tullius i oratore uelū ex uexillo factū cōtractiōe uerbi docet. lram. n. uaſtiorē ut uerbis eius utar ex maxillis & axilis. & uexillo & pauxillo cōſuetudo elegās latini ſermōis euellit. OMniū bipedū neqſſimus. Ex illo Saluſtiāo ducta elocutio. Iugurtha hō oium quos terra ſuſtinet ſcele/

munita domuncula contentus: pannoſus alioquin ac ſordidus aureos folles īcubabat. Ergo placuit ad hūc primum ferremus aditum. ut concepta pugna manus unicæ: nullo negocio cunctis opibus ocioſe potiremur. Nec mora: cū noctis initio foribus eius præſtolamur: quas neq; ſubleuare: neq; dimouere: ac nec perfrigere quidem nobis uidebatur: ne ualuarum ſonus cunctam uiciniam noſtro ſuſcitaret exitio. Tunc itaq; ſublimis ille uexilarius noſter lamathus. ſpectata uirtutis ſuæ fiducia. q̄ clauis īmittendæ foramen patebat. ſenſim īmiſſa māu. clauſtrū euellere geſtiebat. Sed dudum ſcilicet omnium bipedum nequiſſimus chryſeros uigilans & ſingula rerum ſentiens. lenem gradum.

Munus publicū. oratores ī munes a muneribus ciuillibus. Timidus plutos. pānicularia. q. penicula mentū. Follis. Follitus. pecunioſus. Sacelli Scorteæ. ueleiæ. Spartea Bulgæ. Folles ꝓ nūmis. Pecuniæ incubat. negociū faceſſere Leguleii ī uerbis ſomniculoſi. Præſtolor tibi. te ualuæ. Fores. forculus Cardea Limētinus. uexillari uexillationes. Rorarii. uexillū roſeum ceruleū Bipedū nequiſſimus.

ratiſſimus.Plinius in epiſtolis.Regulus inqt oium bipedū.nequiſſimus.ab aliis dicitur de hoīe ipro
Ob ad. bo.nō ſolū bipedū ſed etiā quadrupedū neqſſimus. OBnixum ſilentiū.Omni nixu conatuq; cu/
Ob os. ſtoditū.ſine ullo ſonitu & anhelatiōe cohibita. NIxu.Conatu & impetu. OFfigit.Affigit.cōne/
Patibulū ctitq; ob.n.pro ad ī ſreq̄nti uſu eſt eruditoꝝ.Vnde oborit̃ pro adnaſcit̃.& ob os.ad os.& obmoueto
ꝓ admoueto.dicebat̃:oēs occiſi occēſiq; dixit ennius.ꝓ accēſi. PAtibulū relinquēs.i.ita affixū.quē/
admodū ī patibulo affigi ſontes ſolēt:patibulū ē crux uocabulo notiſſimo.Saluſtius patibulo emi/
nēs affigebat̃:alias patibulū ſerra
ſignificat̃:q̄ hoſtia occludunt̃:ex
eo qđ hac remota ianuæ pateant:
hoc ſignificatu accipi uidet̃ a ca/
tone cū ait.fiſcinas:corbulas.q̄la/
Quala. ſcalas.patibula oīa.quis uſus erit.
Gurgu/ in ſuo quoq; loco repōito.Vbi q̄/
ſtiolum. la ītelligit caniſtra. CVRguſtio
Ligellū. li.Tuguriūculi:& domūculæ.de
Locus quo ſupra:Plautus ligellū dixit ꝓ
plauti ꝑ/ tuguriolo ī Aulularia hiſce uer/
pēſus. bis.Tu a ligello fuiſti q̄ exis foras.
id Plautinū teſtimoniū aduocat
Nonius.qđ nuſpiā extat ī Plautis
codicibus.niſi forſam legebat̃ is
uerſus ī ea pte ſabulæ q̄ itercipit̃.ē
.n.aulularia mutilata.Ego exiſti/
mo uerba hæc Plautina a Nonio
citata eē illa:q̄ uulgo ſic legūt̃.cla
mat cōtinuo fidē de ſuo tigillo ſu
mus ſi q̄ exit foras.nā ſi ſyllabati
ꝑpendas ſingulas dictiōes facile li
qbit īuerſa eē & deflexa uerba ab
archetypo.& illa pro tigillo lege/
mus ligello ī plautīa fabula.ſi No
Cōtētio. nio credimus. CONtētiſſima.
Sermo. Sublatiſſima.uocaliſſimaq;.du/
plex uis oratiōis ē.altera cōtētio/
nis.altera ſermōis.Cōtentio quæ
diffamat acrior ē & cōcitatior tribuit̃ actio
E re nata nibus forēſibus.Sermo in circulis cōgreſſiōibuſq; familiariū uerſat̃.cōtēptionis rhetoꝝ p̄cepta ſunt
nulla ſermōis.q̄q̄.M.Tullius q̄dā ueluti p̄cepta dat in prio de afficiis. Salutis cōmunis.Oratius.nā
tua res agit̃ paries cū ꝓxius ardet. DIFfamat.Diuulgat. SVPpetiatū.Auxiliatū ſuppetias auxili/
um dicimus de quo uerbo ſupra affati & ap̄ Suetoniū. MEdiū.Corrige remediū.E re nata:Ex oc
caſione rei p̄ſentis capto cōſilio ut iā dictū ē. COMmiſſimus.Lego cōminiſcimur.i.excogitamus.
Anteſi/ fuenimus. ANteſignani.Quē ſupius uexillariū noīauit:mō anteſignanū appellat uocabulo ꝑ æq̄
gnanus. militari:anteſignanos eni ut uerbo ipſo declarat̃.milites dicūt:q ante ſigna ſunt:quos tanq̄ duces re
Cāpigēi. liqui ſecunt̃.apud Vegetiū anteſignani dicunt̃.Cāpigeni ideo ſic nominati:quia eoꝝ opa atq; uirtu
Chirur/ te exercitii genus creſcit in cāpo. TEmerato.Corrige tēpato.q̄ſi tēpamēto quodā librato. PER
gus māu articulū mediū.Ex diſciplina ſectiōis ita mēbra abſcindunt̃ ferramēto:ꝑ articulū tēpato.ut reliquū
ſtabili corpus ſeruet̃ īcolume:Ideoq; chirurgus ut ſcite p̄cipit Celſus eē debet adoleſcēs.māu ſtrenua.ſtabi/
uulnera/ li nec unq̄ itremiſcēte:Archagatus peloponēſis a ſæuitia ſecādi urendiq; uulnerarius uocatus fuiſſe
rius. fert̃. MVLtis laciniis.Signat uulnus obligatū obuolutūq; fuiſſe atq; cōſtrictū multis pānis liteo/
liſq;:ne guttæ ſanguinis ad terrā ꝓcidētes facinus detegerēt & ſecutioribus ꝓderēt:ueſtigia. CAE
teꝝ.Sine brachio trūcū trūcatūq;. REligiōis.Purior lectio ē regiōis:Cōſimiliter Vir.ignari homi
nūq; locorūq; erramus. AFfatibus.Allocutiōibus:Vir.Quo nā ambire ſurētē audeat affatu. PER
Sacramē fidē ſacramēti.Sacramēto militari obligati milites iurāt oīa ſe ſtrenue facturos q̄ p̄cepit ipator.nūq̄
ta militū. deſerturos militiā.nec mortē recuſaturos ꝓ rōana Re.Pu.hīc ſacramēta ꝓ militibus uſurpāt erudi
Cōmili/ ti.Iuuenalis cōmoda nūc alia atq; alia emolumēta notemus ſacramētoꝝ:autumāt eruditi militiā eo
tes. rū ꝓprie legitimā eē:q ſinguli iurabāt ꝓ Re.Pu.ſe cūcta facturos.nec diſcedebāt.niſi cōpletis ſtipēdi/
cōmani/ is:idq; ſacramētū uocabat̃.nūc parili ſacramēto latrocialis ſocietas obſtrigit̃. COMmilitonē.Cō
pulones. milites & cōmilitōes dicti una militātes.Cōmāipulōes quoq; q̄ſi eiuſdē māipli.& cōmāipulatio dcā
cōmani/ ſocietas cōmāipulonū.Spartiāus idē ob unius gallinacei dirreptionē decē cōmāipulones.q raptū ab.
pulatio. uno comederāt ſecuri ꝑcuti iuſſit.Itē iuſſit ut rota ī expeditiōe in cōmāipulatiōe nemo focū faceret

& obnoxiū ſilentiū tollerās:paulatim adrepit grādiq;
glauo manū ducis noſtri:repente:nixu fortiſſimo:ad
hoſtii tabulā affigit:& exitiabili nexu patibulum reli/
quēs gurguſtioli ſui tectū aſcēdit.atq; īde cōtētiſſima
uoce clamitās:rogāſq; uicīos:& unū quēq; ꝓprio noīe
ciens:& ſalutis cōmunis admonēs diffamat:īcēdio re
pentino domū ſuā poſſideri.Sic unuſqſq; ꝓximi peri
culi cōfinio territus ſuppeciatū decurrere anxii.Tunc
nos in ancipiti piculo cōſtituti uel opprimēdi nr̄i:uel
deſcerendi ſocii remedium e re nata ualidum:eo uolē
te:commiſimus.Anteſignani noſtri partem:qua ma/
nus humerum ſubit:ictu ꝑ articulū medium tempe/
rato:prorſus abſcidimus.atq; ibi brachio relicto:mul
tis laciniis offulto uulnere:ne ſtillæ ſanguinis ueſtigiū
proderent:cæteꝝ lamathum:rapti reportamus:ac dū
trepidi religiōis urgemur graui tumultu:& inſtātis pi
culi metu terremur ad fugā:nec uel ſeq prope:uel re/
manere tuto pōt:uir ſublimis aī:uirtutiſq; præcipuus
multis nos affatibus:multiſq; præcibus q̄rēs:adhora/
tur per dextrā martis.ꝑ fidē ſacramēti.bonum cōmili
tonē cruciatu ſimul & captiuitate liberaremus:Cur.n.

MAnu. Pro manui. declinatio uetus. & freq̃uẽs. hic apud Maronẽ cõcubitu ĩdulgẽt: Teq; aſpectu ne ſubtrahe. nr̃o: eſt aũt ſenſus: ſe nolle ſuperuiuere: nec ſupſtitẽ eſſe manui præ mortuæ abſciſſæq; a reliquo corpore: ſine q̃ mácus eſt hõ. ná ut Ariſtoteles & cæteri tradũt: manus ẽ organõ organoꝝ: inſtrumentum inſtrumentorum: Anaxagoras dicere ſolebat hoiem prudẽtiſſimũ oium animaliũ eſſe: quoniã unus oium manuatus eſſet: contra Ariſtoteles libro. xiii. de animalibus recta inqt ratio exigit. ut quoniã prudẽtiſſimus oium eſt hõ ideo manus recœperit: qd dicat inqt Lactãtius de manibus ratiõis ac ſapiẽtiæ miniſtris: quas ſolertiſſimus artifex planas ac modice cõcauo ſinu fictas. ut ſi quid tenẽdũ ſit apte poſſit ĩſidere ĩ digitos terminauit: Máus ut auctor ẽ Galenus. libro primo de iuuamẽtis mẽbroꝝ datæ ſunt hoĩ uice oium inſtrumentoꝝ & armoꝝ: quibus utiᷓ in omnibus artificiis. OCcumberet. Moreᷓ.

SPONtale. Vltroneũ. & ſpõte nr̃a factũ: a ſpõte enĩ ſpõtale deducitur: cuius rectus caſus eſt ſpons ut docet Auſonius illo uerſu. ſpõte ablatiuĩ caſus quis rectus erit? ſpõs & ap. Cor. Celſum ſcriptũ ẽ ſanus hõ. qui & bene ualet & ſuæ ſpõtis ẽ: nullis ſe obligari legi bus debet: græce ſpõtalis mors diciᷓ. αυτοματοσ θανατοσ. TRãſadiit. trãſmiſit. trãſfodit. traiecit. Virgilius trãſadiit coſtas. MAgnanimi. Magnanimũ appellat: q̃ ſi mortis contẽptorẽ: nã & Ariſtoteles ĩ q̃rto Ethicoꝝ magnáimus inquit cũ in periculo uerſaᷓ uitæ ſuæ nõ parcet: quaſi nõ ſit dignũ oĩno nõ uiuere. VIgore uenerato. adorata uirtute ſic Virgilius. uenerata ſacerdos paſſiue dixit. Toto elemẽto: ſcilicet maris. dixit diſerte mœcenas. nõ tumulũ curo ſepelit natura relictos. Dii bõi q̃ multorum ſepulchrum eſt mare. quanti quotidie mortales in mari moriuntur: & in mari ſepeliuntur. Propertius. pro tumulo carpathiũ oẽ mare eſt. ALcimus. Nomen proprium eſt: a fortitudine ductum: Alcimos enim græce fortis eſt. ABducere. Subducere. ſubtrahere. eripere. abducimus ĩuitos. ducimus uolẽtes. OBliſis faucibus. Suffocatis. oblidere enĩ & elidere eſt uolẽtes ꝓfocare ſtrangulareq;. M. Tullius pro ſcauro. Libertus patronum non occidit ſed duobus digitulis gulam obliſit. Interſtinguere: Penitus extinguere. FOrinſecus. Foris extrinſecus. eadem enim forma intriſecus extriſecus. foriſecus. altriſecus & alia hoc genus dicuntur. GNAuiter. Strenue. & uelociter cõtrarium eſt ignauiter. a nauiũ uelocitate nauus dictus. q & gnauus. cuius cõtrariũ eſt ignauus. ANIculæ. Vetulæ & p ſimplex. N. ſcribiᷓ prima correpta. alias annicula geminato. N. dr̃ unius anni. VEſtẽ ſtragulã. Qua ſcilicet ĩſtratus erat torus. GEnibus ꝓfuſa. Ad genua alcimi ꝓcumbẽs: ea enĩ ſunt miſericordiæ cõſecrata: genua ſupplices attingũt: ad hæc manus tendũt. hæc ut aras adorát. PAVpertinas. Penultima ꝓducta ꝓnunciandũ eſſe docet Sidonius: qui ait Angulus iſte placet paupertinuſq; receſſus. REſcuſas. Legẽdũ reculas ex auctoritate Priſciái q ſcribit noĩa qntæ declinatiõis fœminina abiecta. ſ. aſſumere cula. & facere diminutiua. ut dies inqt diecula. res recula. Plautus ĩ ciſtellaria. ſiqdẽ ĩperes ꝓ copia. ꝓ recula noie reculaꝝ pãnoſaꝝ expſſit ſignificãter tẽuiculũ pr̃imoniũ. & ſuppellectilẽ oppido q̃ puſillá. nã appellatiõe rei opes ſignificanᷓ: Oratius ut rẽ facias rẽ ſi poſſis recte ſinõ quocũq; mõ rẽ. & ap Auſoniũ: nõ auxi nõ minui rẽ ꝓterea noie rei notaᷓ impium. lis & coitus. Auſonius impium litẽ: Venerẽ: cur una notet res? refert. M. Tullius. nõdum inter iuriſcõſultos eẽ cõſtitutũ. utrũ rẽ an litẽ dici oporteat.

CALlido aſtu. Aſtucia uafriciaq; anili. græci uocant aſty ciuitatẽ. unde illud Terentianũ. iã in aſtu uenit: inde aſtus pro aſtutia. & aſtuti hoies dicti: quoniã qui habitát in urbibus hi callidiores ferme

Manus organõ. Hõ prudentiſſimus q a manuatus. Spõtale. Spons. Mare ſepulchrũ. Oblidere Forinſecus Genua miſericordiæ. Recula. Res. Aſty Aſtutus

mãu q̃ rapere & iugulare ſola poſſet: fortẽ latronẽ ſuꝑuiuere? ſat ſe beatũ: qui manu ſocia uolens occũberet Cũq; nulli noſtrũ ſpontale parridicium ſuaddens: perſuadere poſſet mãu reliqua ſumptũ gladiũ ſuũ: diuq; deoſculatus: ꝑ mediũ pectus: ictu fortiſſimo trãſadiit. Tũc nos magnanimi ducis uigore uenerato: corpus reliquum ueſte linea diligẽter conuolutum. mari celandum cõmiſimus. & nunc iacet noſter Lamathus elemẽto toto ſepultus. Et ille quidẽ dignũ uirtutibus ſuis uitæ terminũ poſuit. Enimuero Alcimus ſollertibus cœptis: tamẽ ſæuum fortunæ nutũ nõ potuit abducere. q cum dormiẽtis anus perfacto tuguriolo cõcẽdiſſet cubiculũ ſuperius: iãq; protinus obliſis faucibus ĩterſtinguere eã debuiſſet prius maluit reꝝ ſingula per latiorẽ feneſtrẽ foriſecus nobis ſtilis rapienda diſpergere. Cũq; iã cuncta reꝝ gnauiter emolitus: nec toro qdem aniculæ qeſcentis parcere uellet. eaq; lectulo ſuo deuoluta: ueſtẽ ſtragulã ſubductam ſcilicet iactare ſimiliter deſtinaret. genibus eius profuſa ſic neqſſima illa deprecaᷓ: Quod oro fili pauptinas pãnoſaſq; reſculas miſerrime anus dõas uicinis diuitibus? quoꝝ hæc feneſtra domũ ꝓſpicit: quo ſermõe: callido deceptus aſtu: & uera q̃ dicta ſunt credens Alcimus: uerẽs. ſ. ne & ea: quæ primus miſerat: quæq; poſtea miſſurus foret: nõ

ſociis ſuis:ſed i alienos lares iã certus erroris abiiceret ſuſpẽdit ſe feneſtra:ſagaciter ꝑſpecturus oĩa: preſerti domus attiguæ:quã dixerat illa:fortunas arbitraturus qđ eũ ſtrenue qdẽ:& ſatis iprouide conantẽ:ſenile illđ facinus:q̃q̃ iualido:repentino tamẽ: & iopinato pulſu nutantẽ:ac pendulũ:& i ꝓſpectu alioqn attonitũ preceps iegit:q preter altitudinẽ nimiã ſup quẽdã etiã uaſtiſſimũ lapidẽ ꝓpe iacẽtẽ decidẽs: ꝑfracta:diffuſa q; crate coſtaꝝ:riuos ſanguinis uomẽs primitus narratis nobis quæ geſta ſunt:nõ diu cruciatus: uitã euaſit:quẽ prioris exemplo ſepulturæ traditũ bonũ ſecutorẽ Lamatho dedimus. Tunc orbitatis duplici plega petiti:Iãq; thẽbanis conatibus abnuẽtes plateas:proximã conſcendimus ciuitatẽ. ibi fama celebrem quẽdã noĩe Dẽocharẽ munus editurũ gladiatoriũ depre hẽdimus:Nã & genere primarius uir: & opibus pluribus.& liberalitate precipuuus.digno fortũæ ſuæ ſplẽdore.publicas uoluptates inſtruebat.Quis tãtus ingenii quis facundiæ.qui ſingulas ſpecies apparatus multiiugi uerbis idoneis poſſit explicare? gladiatores iſti

ſunt ruſticis & rupiconibus:aſtu pro aſtute aduerbio uſus eſt Terẽtius in eunucho:ut interꝓtat̃ Donatus. SOciis ſuis. Qui foriſecus excipiebãt.quæ ab alcimo deiiciebant̃. SVſpẽdit. Librauit:& ueluti ſuſpẽſum ac pẽdulum ſe ſe fecit cauſa perſpiciẽdi. ATtiguæ. Proxiæ & cõiunctæ. FORtũas

arbitrari — arbitraturus. Opulẽtias diuitiaſq; iſpecturus.cõtẽplaturuſq;.arbitrari enĩ eſt iterdũ ſpeculari. unde arbitri dicti ſpectatores. Plautus ne arbitri nr̃i dicta noſtra arbitrari q̃ant. SEnile illud facinus. aſpius ſignificãtiuſq; appellauit ſenile:facinus.q̃ ſi uetulã facinoroſam dixiſſet:ſic lucilius:carcer, uix carcere dignus:ſic & epigrãmatarius poeta.nõ uitioſus homo es zoile ſed uitiũ. PRAEceps iegit. Egit in ꝓceps atq; ꝓcipitiũ: ꝓpoſitionẽ addidit uerbo: q̃ nomini fuerat copulãda. DIFfuſa. Corrie diffiſſa ſignat.n.coſtas alcimi decidẽtis fuiſſe dirruptas:diſſipataſque.

Crateſcoſtarum. — CRAte coſtaꝝ. Virgi. & cratẽ pectoris enſe tranſadiit. Ouidius quoq; in.xii.q̃ lateꝝ cratẽ ꝑrupit. coſtæ homini tantũ octonæ ſunt ſuibus denæ.Cornigeris.xiii. ſerpẽtibus trigita.pectus homini tãtũ latũ reliqs carinatũ qđ coſtaꝝ q̃ſi crate numinat̃. VItã euaſit. Mortuus ẽ. PRIoris exẽplo ſepulturæ.Denotat alcimũ quoq; i mare deiectũ fuiſſe habuiſſeq; ſepulturã lamati ſepulturæ cõparẽ ut iqt Oratius exitio ẽ auidũ mar̃ nautis. DVplici plaga. Ob iactura.ſ.duorum lamathi & alcimi.

Cornuperæ. — PEtiti. Percluſi.unde & cornupetæ boues dicti:q cornupetũt.i.

Petitiões gladiatorum. — feriũt appetũtq;.& petitiões dicimus ipetus inſultuſq; gladiatoꝝ .M.T.q̃s ego tuas petitiões ita cõiectas.ut uitari nullo mõ poſſent leui declinatiõe defugi. ABnuẽtes. Quaſi dicat iã dãnãtes cõatus noſtros ap̃ thebas ut iproſpos &

Plateæ. — fauſtoſq;:ꝑfecti ſumus ad ciuitatẽ ꝓximã plateaꝝ.ſunt.n.plateæ i boetia ſub citherone mõte haud lõge a thebis:q̃s ερικωσ.i.ſingulari numero ꝓtulit Homerus.a latitudie remoꝝ. Plateas appellatas.

Platea. — autumat Strabo.aitq; platẽſes remigatiõis q̃ſtu uictitare:cui ſcribere uĩ plinius q ait plateas iueniſſe remi latitudinẽ:nã græce πλατη remus.πλατοσ latitudo.ide πλατεα platea dicta.qa lata. interdũ media plateæ ſyllaba ꝓducti ꝓnunciat̃.interdũ corripit̃:ut apud Oratiũ puræ ſunt plateæ nihil ut ꝓperãtibus obſtat.hinc auſonius feſtiuiter ludẽs dixit nomẽ plateas ꝑdere.cũ ſignificare uellet pla

Nomen plateas ꝑdere. — teas q̃ a latitudine nomẽ mutuant̃.ꝓturba anguſtas fuiſſe & arctas:adeo ut nomẽ ſuũ hoc eſt latitudinis ꝑdere uiderẽtur. MVnus edituꝝ gladiatoꝝ. Editores ſpectaculi gladiatorii ſcito uocabulo

Munerarii. — munerarii noiant̃:quia & id munus uocat̃.tanq̃ eo ſpectaculo perĩde ac munere donoq; gratiſſimo populus capiat̃ deliniaturq;:ſcribit Lactantius libro.vi.diuinaꝝ inſtitutionũ.uenationes ſaturno attributas eſſe:quæ munera uocant̃.apud ſcriptores oẽs hæc loquendi elegantia uſurpat̃. ut muneꝝ

Munera. — noĩe ſpectacula feraꝝ.& ludi.gladiatorii ſignificent̃.ſuper quo apud Suetonium ſatis multa. Cipryanus perorans in ludũ gladiatorium:homo inquit occidit̃ in hominis uoluptatẽ:Diſciplina ẽ. ut perimere quis poſſit & gloria eſt quod peremit:celebritatẽ hanc gladiatoriã omni ſolitudine ait eẽ triſtiorem:Tertullianus quoq; damnans ethnicoꝝ mores.de ueſtris inquit ſemper beſtiæ ſignantur De ueſtris ſemper munerari noxioꝝ greges paſcunt.edituꝝ autem pro exhibituꝝ perditurumq; di

Editores ludoꝝ. — xit ſignificanter cũ numerari exhibentes ludos edere dicant̃:Vnde editores dicti.qui exhibẽt ludos. Suetonius in cæſare.edidit ſpectacula uarii generis. Spartianus edita munera.in q̃bus elephantos. & corocoetas exhibuit.itẽ centũ leones una miſſione edidit:Quod autem ait corocoetas exhibitas cor

Crocuta. — rige crocutas eſt enim crocuta Plinio. Solino:cæteris.fera naſcens in Ethiopia dentibus omnia frangens. ꝓtinuſq; deuorata uentrali calore conficiens.ex cane & lupo concipi tradunt. FORmæ. Purior lectio & cõgruentior eſt fortũæ q̃ formæ. MVLtis. Multiplicis & uarii.multiiuga.n. dicimus

Multiiuga. — multa & numeroſa.ubi Annotandũ.ſicut i poſtliminio meditullio & legitio illđ liminiũ.& Tulliũ. & timũ.nihil oino deſignat:ſic i multiiugo.pria ps multũ ſignificat:reliq uocabuli ps ꝓtractionẽ ſo

lam eſſe demonſtrat.eadem forma dixit auſonius teriuga milia pedon.ꝓ tria milia pedũ metricoꝝ.

FAmoſæ manus.Propriũ gladiatoꝝ eſt ut famoſi dicanť qđ magis ad infamiã q̃ ad famã referť. tales.n.qđ & iuriſcõſulti docẽt.notanť iſamia:ſunt aũt i gladiatoribus mãus:q̃ ſecũdæ uocãť:ſi pria ad euocãdũ aduerſarii ictũ ꝓlata erit.ſiũt & tertiæ & q̃rtæ:ſi geminata captatio eſt.hinc apud Pliniũ ſecũdanus & tertiãus accipiũť ab recẽtioribus.ꝓ gladiatoribus ſecũdaꝝ & tertiaꝝ manuũ:ex eo uidelicet:q: feſſis primis ſecũdi.ſecũdis tertii i gladiatura ſuccederẽt:gladiatoꝝ aũt multa genera & uaria noia ꝓdunť.nãq; alii myrmillões alii.thraces dicťi.q iter ſe ꝓprie opponũť:qđ & Auſonius docet illo uerſu.Quis myrmillõi cõtẽdiť?æqmãus thrax:a thrace gladiatore threcidicus gladius & arma threcidica dicũť.obiter corrigẽdus ẽ explicãduſq; ap̃ Ciceronẽ locus.q i.vii.Antonianaꝝ:ita ſcribit.myrmillo in aſia depugnauit cũ ornaſſet theciditis comitẽ & familiarẽ ſuũ.ꝓxio ãno cũ publice ꝓfiterer luculẽtas illas orones cõmonui auditores.ut meo q̃dẽ piculo ꝓ theciditis emẽdarẽt threcidicis.dixitq; a.M.Tullio taxari Luciũ Antoniũ.quẽ myrmillonẽ uocat hoc ẽ gladiatorẽ aſiaticũ.q: threcidicis.i.gladiatoriis armis & armatura gladiatoꝝ:q thraces peculiari uocabulo noianť ornauerit comitẽ & familiarẽ ſuũ:eũq; mox i gladiatoria pugna iugulauerit:adſtipulať huic opinioni nr̃æ idẽ ipſe Cicero q i ſupiore philippica in eũdẽ Luciũ Antoniũ dixerat.o ipudẽtiã icredibilẽ.tãtũ ne ſibi ſumpſit qa mylaſſis myrmillo thracẽ iugulauit familiarẽ ſuũ.iterp̃tes philippicaꝝ p icuriã labunť.Auſonius ſcribẽs de cõmodo ipatore:q fuit gladiator inqt.Threcidico priceps bella mouẽs gladio.p̃terea i ordine gladiatoꝝ ſecutores retiarii.harenarii.beſtiarii.meridiãi noianť.

Famoſi gladiatores.
Mãus ſecũ dex tertiæ in gladiatoribus.
Secũdãi.
Myrmillones.
Thraces.
Threcidicus gladius
Locus Ciceronis.

famoſæ mãus uenatores illi probatæ pernicitatis: alibi noxii:perdita ſecuritate ſuis epulis beſtiarum ſaginas inſtruentes cõfixilis machinæ ſublicæ turres tabulaꝝ nexibus inſtar circumforaneæ domus. floridæ picturæ.decora futuræ uenationis receptacula. qui præterea numerus? quæ facies ferarum? Nam præcipuo ſtudio forenſi etiam aduexerat generoſa illa damnatorum capitum funera. ſed præter cæteram ſpecioſi

BEſtiaꝝ ſaginas.Dãnatos ad beſtias deſignat:de qbus paulus iuriſcõſultus ſic ſcribit ad beſtias dãnatos.fauore populi p̃ſides dimittere nõ debẽt:ſũt & gladiatores q̃dã beſtiarii noiati ex eo.qđ aduerſus beſtias i ſpectaculis depugnãt:auctor ẽ Vlpiãus eos q opas ſuas locauerũt ut cũ beſtiis depugnarẽt notari iſamia:beſtias aũt accipe debemus ex feritate magis q̃ ex aialis genere:Tertulliãus i apologetico.nõ i publico liberalius diſcũbo.qđ beſtiariis.ſupma cenãtibus mos ẽ:Ludus erat ap̃ ueteres.i quo beſtiarii erudiebanť ad pugnã beſtiaꝝ: Scribit Seneca qđ dignũ ſcitu ẽ in.x.epiſtolaꝝ.in ludo beſtiarioꝝ.unũ cũ ad matutina ſpectacula pararet.ſe ceſſiſſe ad exonerãdũ corpus.Ibiq; lignũ id quod ad emundanda obſcena adherẽte ſpõgia poſitũ eſt.totũ in gulã farſiſſe:& ita p̃cluſis faucibus ſpiritũ emiſiſſe.apđ appionẽ q polihyſtor appellatus ẽ hiſtoria luculẽte graphiceq; explicať Andronodori ſerui:qui ad pugnã beſtiaꝝ a domino datus eſt.Nati ſub ſidere caniculæ erũt uenatores arenarii parabolarii.& q ſub cõſpectu populi i caueis cũ feris pugnent: auctor Iulius firmicus i.viii.matheſeos.ap̃ quẽ uerbũ illud parabolarii exiſtimo legẽdũ eẽ pyrobolarii unius tãtũ littere imutatiõe.ut ſignificenť iaculatores pyroboloꝝ:ſunt ãt pyroboli tela ignita.& ardẽtia:q̃ cũ flãma mittũť:quoꝝ meminit Plutarchus in Dione ſcribẽs pyroboloꝝ icendio cõplures extictos.Qui ad beſtias dãnabanť largiores cibo iplebanť.ut pigues & ſaginati iſtruerẽt ſaginã feraꝝ:hinc illud Cypriani.ipleť in ſuccũ cibis fortioribus corpus.& arumæ toris mẽbroꝝ moles robuſta pingueſcit.ut ſaginatus in pœnã carnis pareat.Quitilianus quoq; in gladiatore in hãc ſniam alebat inquit deuotũ corpus grauior omni fame ſagina:in quarto Propertii cõmẽtario ſcripſi uerſum illũ ad hũc itellectũ eſſe referẽdũ:q dabit imũdæ uenalia fata ſaginæ.ſagina aũt piguitudinẽ ſignificat.& ſaginare piguefacere:ſaginariũ apud Varronẽ accipiť ꝓ auiario locoq; ſaginæ:ubi aues icluſæ ſaginanť:& ſaturitate pgliſcunt:Sagena uero genus eſt retis piſcatorii.cuius mẽtio fit in euangelio. CONfixilis.Erat inqt machina ſublicis ſiue longuriis cõpacta.cõfixaq;.& ob id cõfixilis dicta ſublicas aũt perticas uocamus.& palos ligneos.Vnde pons Romæ ſublicius dictus.qui ex ſublicis ſtructus.totus erat ligneus ſine ferreo clauo.Ita cõpactus.ut trabes ſine fulturis eximerenť:qđ factũ eẽ uideri uult Plinius.poſtea q̃ Orõ coclite defendẽte ægre reuulſus ẽ:Cæſar i deſcriptiõe rhenani pontis inqt nõ ſublicæ mõ directe ad perpendiculũ ſed pronæ ac faſtigatæ.ut ſecundũ naturã fluminis ꝓcũberent. CIRcũforaneæ domus.Circũforanea domus a circũferẽdo dici uidetur accipiturq; ꝓ ea:q̃ mobilis & ambulatoria ẽ faciliſq; ad circũferẽdũ:uel uerſatilis i circuitũ.circũforanei uero hoies dicunť q circa fora & cõciliabula uaganť.fucis & ſtrophis captãtes quæſtũ: q̃les ſunt pharmacopolæ.M.Tullius in Orõne pro cluẽtio.tũ repẽte anconitanũ quẽdã. Lu. Clodiũ pharmacopolam circũforanũ qui caſu tũ larinũ ueniſſet aggrediť:Hieronymus quoq; in epiſtola ad Domnionẽ ſcribẽs inqt eos imo neſcio quẽ de triuio de cõpitis.de plateis circũforanũ monachũ rumigerulũ cõcionari aduerſum me. PRAEterea numerus.Pronũciatiõe adiuuãdũ ẽ:ſignificať.n.quantus & q̃ copioſus. STVdio forẽſi.Senſus eſt:demochares munerarius ſecum aduexerat reos ſnia iudicum

Beſtiarii.
Mors beſtiarii.
Locus materni
Pyrobolarii.
Pyroboli
Saginabanť beſtiarii.
Sagina
ſaginariũ
Sagena.
Sublicæ.
Sublicius põs ſine ferro.
Circũ foranea domus.
Circũforanus.

damnatos in actione forenſium cauſaꝝ:ut eos mox exhiberet ad gladiatoriā pugnā. uel qd̃ uerbis puto.itelligit generoſos etiā damnatos aduectos eē a demochare:dum ille tenetur præcipuo ſtudio forenſi.hoc eſt gladiarorii ſpectaculi deſiderio trahitur.Quod ſtudium forenſe appellat ꝓpterea qd̃ inforo talia munera dabant:Quod Victruuius.& Pedianus Aſconius docēt. MVneris ſuppellectilē: Apparatū ludi gladiatorii. IMMAnis urſæ. Pro imanuū urſaꝝ.ſingularis ꝑ pluratiuo.qd̃ genus elocutiōis eſt uſitatiſſimū. PARtas.Paratas. PVBlicæ uoluptatis.Talia eni ſpectacula ad uoluptatē maxime publicā pertinent:& plebeculæ oculos paſcūt: Vnde & democharis nomē ſcite fictu uidet quo gr̃ia populi ſignificat. INVIdiæ oculos.Ouidius toruos oculos & aciē obliquā dat inuidiæ: q̄ ut ipſius uerbis utar. nō fruit ſomno.uigilātibus excita curis:Sed uidet ingratos ītabeſcitq; uidendo ſuccuſſus hoium: carpitq; & carpit una:īuidiæ nomē ductū eſſe autumat.M.Tullius animis ītuēdo fortunā alterius.ex quo illud actianū qſnā florē liberꝝ inuidit meū.pro eo qd̃ eſt. qſnā flori inuidit meoꝝ filioꝝ: Veteres.n.ut uidere ſic īuidere florē rectius dici exiſtimabāt q̄ flori. qd̃ & Quītiliāus annotat. & nos in tertio qſtionū Tuſculanaꝝ cōmētario explicauimus. eſt.n. īuidia ſiue inuidētia egritudo ex alterius rebus ſecūdis.diſtat ab odio.quoniā odimus malos:īuidemus fortunatis.odiſſe nos palā ꝓfitemur:inuidiā diſſimulamus.odiū ex alieno uitio:īuidia ex aliena uirtute & bonis exoriunt:odiū cadit in brutas animātes:īuidia in hoiem tantū ut ſubtiliter diſparauit diſtīxitq; Plutarchus.in libro de īuidia & odio.græci βασκαρίαν appellant:olī appelles imaginē īuidiæ graphice & ſciēter pinxit in tabula:cuius rei Lucianus quoq; cōmeminit: & nos mētionē fecimus in libello de optimo ſtatu. AESTIua flagrātia.Calore æſtiuo.& æſtu flagrātiſſimo uexatæ flagrātia aūt caloris corpora macerari diſſoluiq; teſtat & Galenus ī cōmētario Aphoriſmoꝝ:& nos quot annis experimur.nā cū hieme & frigidis tēporibus ſim habitior.æſtiui caloris īpatiēs ſio emaciatus.Sērioq; id eē uerīſſimū quod Galenus & ante Galenū.Cor.Celſus ꝓdiderunt:æſtatē īuuenibus eē inimicitiorē.Senibus amiciorē.ſicut e cōtrario.hyems ſenibus inimica iuuenes fouet & roborat. SEſſione lāguidæ.Dū ſedendo & ociādo in cauea cōtinent langorē cōtraxere: Ignauia enī ut inqt uerīſſime Celſus corpus hebetat:& ut auctor eſt Galenus īpoſſibile ē corpora ſeſſiōe deſidiaq; torpētia diu bene ualere:adeo exercitatio neceſſaria eſt:cūctis nō ſolū hoībus ſed etiā brutis animalibus.qua cūcta cōualeſcunt:& ut refert Vegetius.plus quotidiana exercitia ad ſanitatē credunt ꝓdeſſe q̄ medici:e cōtrario ociū & deſidia langorē pro generāt:iuxta illud cernis ut ignauū corrūpant ocia corpus:Nil igit miꝝ ſi urſæ:quaꝝ natura alioq; agitabilis eſt:ex captiuitate:& æſtu nec nō ex ſedētaria ignauia languētes peſtilentia extīctæ ſunt.ſcribit Plinius noſter Vrſos ueterno pingueſcere. īualidiſſimū urſo caput:ideoq; ſæpe in arena colaphis īflictis exanimant. Annotauere Annales Domitiū ænobarbū in edilitate urſos numidicos centū in circo dediſſe. CORreptæ peſtilētia.Obſeruatū eſt peſtilētiā magna ex parte īcipere a brutis aīalibus.ſic apud Virgiliū Ouidiū cæteros prima ſtrages beſtias populat.ita apud Homeꝝ.primo canes mox reliq̄.cōficiunt peſtilentia. Cauſæ autē peſtilētiæ plures tradunt.Nāq; aut ira deum.aut intēperie celi.aut corruptis aqs.aut noxio terræ halitu exorit peſtilētia.nimietatē frigoris aut caloris uel humoris.uel ſiccitatis. peſtilētias gignere Philoſophi & illuſtres medici ꝓdiderunt.Pandemos appellat ſpecies luis ſiue peſtilentiæ: q̄ efficit in aridioribus locis agētes caloribus crebris īterpellari:eſt & Loimodes.q̄ tēporaria qdem eſt ſed uolucri uelocitate letabilis.Lucretio peſtilitas dr̃ peſtilentia:in quā aīalia.pter hoīes cætera ꝓniora ſunt.ut īqt Amianus Marcellinus. FERIna naufragia.Decēti trāſlatione ferina naufragia dixit ſtragē urſaꝝ:q̄ peſtilētia correptæ aīam agebāt ſemiuiuis uixq; ſpirātibus corporibus:ſicut naufragi ſubide piclitant. INculta pauperies.Egeſtas duris ī rebus urgēs cogebat egeſtoſos ſordidāq; plebeculā accurrere ad cadauera urſaꝝ iacentiū.& īde dapes.inēptas uētri eſurīēti latrātiq; īgerere. Talis.n.paſtus eſt mēdicitatis & eoꝝ.quos Plautus appellat hoiem mēdicabula.paupies ſignificat egeſtatē mēdicitatēq;:pauptas uero honeſtæ parſimōiæ nomē ē:quā ī apologia Apuleius nr̄ ꝑconio laudis extollit. Oratius pauperiē imundā cognoiat:eāq; deꝑcat illo uerſu.Paupies imūda domus ꝓcul abſit. apud

muneris ſuppellectilē : totis utcunq; patrimonii uiribus īmanis urſæ comparabat numerū copioſum. Nā preter domeſticis uēatiōibus captas: præter largis emptionibus partas: amicorū etiā donatiōibus uariis certati oblatas:tutela ſumptuoſa ſollicite nutriebat. Nec ille tā clarus: tanq; ſplendidus plublicæ uoluptatis apparatus:inuidiæ noxios effugit oculos. Nā diutia captiuitate fatigatæ:ſimul & æſtiua flagrātia maceratæ pigra ēt ſeſſione lāgudæ:repētina correpræ peſtilētia pene adnullū rediuere numerū.paſſim per plateas plurima cerneres iacere ſemiuiuorum corporū ferina naufragia:Tūc uulgus ignobile:quos inculta pauperies: ſine delectu ciborū : teūato uētri cogit ſordētia ſupplemēta : & dapes gratuitas cōquirere ; paſſim adiacētes

Inforo gladiatores.
Democharis populo gratioſus.
Torui oculi inuidiæ.
Inuidia unde.
Inuidere florem.
Inuidentia diſtat ab odio.
Inuidiā pinxit appelles.
Hyems amica iuuenibus æſtas mihi inimiciſſiam.
pigra corpora languere.
Exercitatio ſaluberriam.
Vrſos ueterno pīgueſcere
Peſtilentiā ordiri a brutis.
Canæ peſtilentiæ.
Pandemos lues λοιμώδης.
Peſtilitas
Paupies.
Pauptas.

græcos πενιο ſignificat paupertatẽ. πτωχια uero mẽdicitatẽ, pauperiẽq;: hic ſcite Ariſtophanes ĩ Pluto Penia.
πτωχου μεν γαρ βιοσ ζην εστι μηδεν εχοντα του δε πενητοσ ζην φειδομενον mendici ĩquit ui Ptochia.
ta quidem eſt nihil habẽtẽ uiuere: paupis uero uiuere ad parſimoniã: alias paupies damnũ dicitur
ut apud iuriſcõſultos lĩqt & iã dictũ ẽ. EPVlas accurrere. Ad epulas currabãt. TVNC nacti. Ideſt
excogitãtes. Sed ego legere malim. Tunc e re nata: q̃ locutio Apuleiana ẽ. & ſentẽtiæ cõgruẽs. de qua
ſupius ſcripſi. BABVlus. nomẽ ꝓpriũ latronis. qd ſi legas bardulus ducto a tarditate noie: bardus Bardus.

epulas accurrere. Tunc e re nata ſubtile cõſiliũ ego & iſte babulus tale cõminiſcimur. urſam q̃ cæteris ſarcina corporis præualebat: quaſi cibo parãdã: portamus ad noſtrũ receptaculũ. eiuſq; probe nudatũ carnibus coriũ: ſeruatis ſollerter unguibus: ipſo etiã beſtie capite: aduſq; cõſiniũ ceruicis: ſolido relicto: tergũ oẽ raſura ſtudioſa tenuamus. & minuto cinere perſperſum: ſoli ſiccandũ tradimus. Ac dũ celeſtis uaporis flãmis examurgatur: nos interdũ pulpis eius ualẽter ſaginãtes: ſic inſtãti militie diſponimus ſacramẽtũ: ut unus e numero noſtro: nõ q corporis adeo: ſed animi robore cæteris antiſtaret: atq; is ĩprimis uoluntarius: pelle illa cõtectus urſæ ſubiret effigiẽ domũq; Democharis illatus: p opportuna noctis ſilentia nobis ianue faciles præſtaret aditus. Nec paucos fortiſſimi collegii ſollers ſpecies ad munus obeũdũ arrexerat. quoꝝ præ cæteris

i. ſtultus appellat. dictiõe inflexa
a græco. illi. n. βραδιοσ dicũt:
qd ſi barbulus a barba. tãq̃ barba
tulus. nã & barbula Romani. Cõ
ſulis nomẽ ẽ apud Liuiũ. Qua
ſi cibo parãdo. Vt ex ea cibum pa
raremus. & urſino paſtu ſaginare
mur. ADVſq; confinium. Vſq;
ad conſiniũ. ſic Virgilius attrides
ꝓthei Menelaus aduſq; colũnas:
aduſq; autẽ ſic eſt dictũ quẽadmo Aduſq;.
dum abuſq;. Nã cũ ꝑpoſitio præ Abuſq;.
poſitiõi nunq̃ cohereat abuſq; &
aduſq; licẽter admiſſum eſt. RA Raſura.
ſura. Vt tonſura. ſic raſura dicta ꝑ
ipſa ut ita dicta raſione. Tergũ. Tergum
Pellem. & corium. Virgilius dixit
tergora diripiunt coſtis pro co
ria & pelles detrahunt: caper grã
maticus. Tergum a tergore ſic di
ſtinguit. terga inqt hoĩs ſunt. ter
gum ſingulariter facit. Quadru
pedum erit tergus pluralis tergo Tergus.
ra. i. coria: qd ſi uera eſt capri obſeruatio: tergum ꝓ tergus ακυρωσ. i. improprie poſuit. ſed finitiões grã Gramati
maticas uſq; quaq; ne ſpectaueris: q̃s non minus ſcite q̃ uere ſcrutinas & ꝑrancidas appellat candidiſ cæ fini
ſimus ſcriptor Au. Gellius. auctoritas enĩ ſũmoꝝ ĩ eloquẽtia uiroꝝ. quin ĩdiſcriminatĩ talia uſurpãt tiones
pro ratione habẽda eſt: & ad eã ueluti ad Anchorã confugiendũ. EXamurcatur. Repurgat. ſiccefcit rancidæ.
ſanie ac madore ſanioſo quaſi amurca exuitur: liberatur. examurcare enĩ uerbum eſt cõmẽticium & Auctori
pinde elegãs oleo cõueniẽs: qd examurcari dicit: quando ab amurca liq̃tur defecatumq; fit. Amurca tas pro
at quã ſup oĩa celebrauit laudibus Cato: ſanies olei eſt. Amurca fit ex aquis: ideo ſiccitatibus minima ratione.
riguis copioſa. Plinius ait oleũ ĩ amurca deterius fieri. & fractibus: q̃ ſunt oliuaꝝ carnes. ideoq; ſepius Examur
in die decapulandum: eſt autẽ decapulare Plinio ut id ĩ trãſcurſu Annotemus. deplere. dehaurire eua caro.
cuare. a capulis ducto uerbo. q̃ ſunt uaſa anſata: Vnde & capulator Catoni & Collumellæ qui concha Amurca
& capulis oleum depletac tollit intorculario ex labris plumbeis. quod uaſis genus ẽ. & ĩ labra fictilia Fraces.
diffunditur. apud Columellam uerbum eſt exaniatur. quale hoc examurcatur. neq; ĩtellectu abſimi Decapu
li. eſt enim exaniri exudando ſiccari. ſic enim ait in. xii. compoſitis ſupra tabulatũ tergoribus aut fru lare.
ſtis uaſta pondera imponito. ut exanietur hoc eſt quaſi ſanie ſalſuræ ex purget. Cor. quoq; Celſus in Capulæ.
quinto ait ſanie exaniare uulgus pro eo quod eſt ſanie educta ſiccare. SACRAmentũ. Sicut in legi Capula
tima militia obſtringebantur ſacramento: ita latrones ait ſacramẽto latrocinali obſtrictos diſpoſuiſ tor.
ſe quid agendum foret. INSTANti. Præſenti iminenti. grammatici inſtans tempus appellant præ Labra
ſens. NON qui corporis. Ad magna negocia obeunda. nõ tam opus eſt corpore robuſto. q̃ animo Exaniare
firmo intrepidoq; iuxta illud Virgilianũ. nunc animis opus ænea. nunc pectore firmo. & enim animi Inſtãs tẽ
robur omni telo præſtantius eſt. omnibuſq; uiribus corporis anteponẽdum. ANTIſtaret. Præſta pus.
ret. antecelleret. Catullus. antiſtas mihi militibus trecẽtis. Antiſtitium elegãti uocabulo dicitur excel antiſtiti.
lentia quaſi quædã & faſtigiũ dignitatis. Marcianus Cappella. antiſtitio ꝑminebat athanaſia. NO
ctis ſilentia. Nox ut inquit Papinius. fecunda operum eſt. & pulchræ accõmoda fraudi. Diſponunt la
trones inter ſe. ut eo cætu animoſior ſub urſæ ſpecie uelut urſa dono deferatur ad democharem cu
pitorem talium ferarũ: ut mox noctu ianuã repãdat ſociis. ut ita ĩpune furari poſſint. COLLEgii.
Scilicet latronũ. eſt enĩ collegiũ τον ληστων. apud iuriſcõſultos titulus eſt de illicitis collegiis. ubi Mar Collegiũ
tianus ſic inquit. Collegia ſi q̃ fuerint illicita mãdatis & cõſtitutionibus & Senatus cõſultis diſſoluũ ſodalicia
tur. in ibi quoq; ſolidatia interdicitur quo uerbo ſignificant opinor comeſſationes & cõuiuia ſocia Syſſitia.
lia q̃lia erãt apud cretes Syſſitia. quorum meminit Strabo in. x. nã græce. συσσιτοσ latine ſodalis. & Verbum
hoc eſt quod dixit Caius iuriſcõſultus eodẽ titulo: ſodales ſunt qui eiuſdem collegii ſunt quos græci iuriſcon
συσσιτουσ uocãt: in libris iuriſcõſultoꝝ uocabulum pro græco barbaꝝ fuit ſubſtitutum. nullo in ſultorũ.

tellectu.quidā codices integrū ſpaciū habēt inani loco & lacunoſo. Attamē nō ſemp ſolidatia ſunt in/
honeſta.illicitaq;.nec enī dixiſſet Ouidius iure Sodalicii qui mihi iūctus erat. Notū eſt illud Catullia
nū fraternū uere dulce ſordaliciū. Cato apud. M. Tulliū narrat ſe epulari ſolitū cū ſodalibus:ſodalita/
mutitare teſq; ſe q̃ſtore cōſtitutas eē:in quibus mutitare.qđ uerbū gellianū eſt.ſup quo aliubi annotamēta co
thraſileō pioſe cōſcripſimus. THRAſileon. Nomē audaciſſimo latroni cōgruētiſſimū.græci enī θρασοσ ap
thraſillus pellāt temeritatē & ferociā:unde & thraſillus temerarius & audax.ſup quo i cōmētariis Tuſculanaɤ

thraſileō factiōis optiōe delectus:ancipitis machiæ ſubit aleā. Iāq; habili corio:& mollicie tractabili:uultu ſerēo ſeſe recōdit. Tūc tēui ſarcimie ſūmas oras eius adeq̄uimus.& iūcturæ rimā licet gracilē:ſetæ circūfluētis dēſitate ſepimus.ad ipſum cōfiniū gulæ:q̄ ceruix fuerat execta:thraſiłconis caput ſubire cogimus: paruiſq; reſpiratui.circa nares & oculos:datis foraminibus fortiſſimū ſotiū noſtrum:prorſus beſtiā factū imittimus caueæ:modico præſtinate pretio:quā conſtāti uigore feſtinus inrepſit ipſe ad hunc modū prioribus inchoatis.ſic reliqua fallaciæ peregimus. Sciſcitati nomen cuiuſdā nicanoris:q genere thracio proditus ius amiciciæ ſummū cum illo demochare colebat: litteras affingimus:ut uenatiōis ſuæ primitias bonus amicus uideretur ornando muneri dedicaſſe. Iāq; ꝓuecta ueſpera:

explicatus locus ille Ouidi. buſta
thraſilli. Turpillus comicus fabu
lā cōdidit titulo thraſileōis. cuius
teſtimoniū aduocant grāmatici.
FActionis optione. Electiōe col
Factio. legii latronum:eſt enī factio ma/
loɤ cōſenſus & cōſpiratio.alias fa
ctiones opulentias fortunaſq; di/
cimus.ut apud Plautū frequenter
leges.optare uero interdū eligere
unde optio dicta.in alia ſignifica/
Optio tione q̄ remotior eſt optio dicitur
miles. miles quaſi optatus.hoc ē electus
aſcituſq;.is adiutor dabatur centu
rioni a Tri.militū.ex hoc itellectu
illud Plautinū in aſinaria.optionē
tibi ſumito leonidā. Autumāt eru
diti optionē dici quoq; accenſum
de optione milite dictū eſt illud a
iuriſconſulto titulo de poenis dā
natorum:ita neq; Spiculatores ul
tro ſibi uēdicēt nec optiōes ea ſibi
deſiderēt. SVBIT aleā. Thraſileon nō recuſans ſub urſæ ſpecie & ferino habitu grādia moliri ſubit
piculū & diſcrimē machinæ piculoſæ:ut ꝓ hoie trāſfiguratus ī urſam ī cauea.ad democharē mune/
Subire rariū pinde q̃ſi beſtia deportet. Subire aleā eſt piclitari & obiectare ſeſe fortunæ dubiæ & ancipiti ex
aleam. trāſlatiōe aleatoɤ:q ī alea foroq; aleatorio uarie agitāt.& repēte uictores.repēte uicti dubio euētu ex
animāt. Liuius ī debiā ſeruitii iperiiq; aleā imus.& apud Lucanū.placet alea fati alterutrū merſura ca
Aleones put.aleatores a ueteribus aleones dicti. Catullus. Quis hoc pōt uidere qs pōt pati.niſi īpudicus & uo
rax & aleo.ita apud Saluſtiū legēdū ē illud ex Catilina qcūq; īpudicus adulter. Ganeo.aleo manu.uē/
tre.pene bona patria lacerauerat.ſincerior enī lectio ē & terſior ut legat aleo.q̄ alea:ſicut ī pulgatis co
dicibus ſcriptū iuēit. REcōdit. Induit urſinā faciē.corio urſæ tectus ueſtituſq;. ACVmine. Qui
dā codices habēt ſarcimie.qđ graphice quadrat.ſignat enī oras hoc ē extremas corii partes ſutura q̄
dā tenuiſſima fuiſſe cōnexas cōpoſitaſq;.ut uix ueſtigiū ſectionis internoſceret:ſarcimine āt poſitū ē
ꝓ ſutura q̃ſi a ſarciēdo. Vnde ſarcinatores dicti & ſarcinatrices.quāuis nō deſint q ſarcinatricē non tā
Sarcina/ a ſarciēdo q̄ a ſarcinis dictā uelint. Sartores quoq; nō ſolū a ſarciēdo.uerūetiā a ſariendo dici autumāt
tores. ſcriptores idōei.quo ītellectu.illud Plauti ex captiuis ē accipiēdū.ſartor ſatorq; ſcelerū.& meſſor ma/
Sarcina/ xie ſarire āt ē fodere.& apire.qđ ī agricolatiōe utiliſſimū eē docet Columella.& reliq ruſticatiōis cōdi
trix. tores. REſpiratui. Scribit Hippocrates ī libro de flatibus.adeo neceſſariū eē corpi ſpiritū:ut ſine re
Sartores ſpiratiōe ad breuiſſimū tēpus uix uiuere poſſit:itercepto enī ſpiritu animātes illico pereunt.idē autu
Sarire. mat cām egritudinū eē ſpiritū. Cuius illđ celeberrimū.ſpiritū patrē eē & auū morboɤ oīum.merito
Spiritus ergo foramina parua ait eē data reſpiratui.hoc ē reſpiratiōi ne obturato meatu & intercepto ſpiritu
pater & ſtrāgularet. BEſtiā factū. In urſam reformatū. CAueæ. receptaculo feraɤ. PRædeſtiatæ. Lege
auus pſtinatæ hoc ē emptæ.ſup quo uerbo ſupra ſatis multa.ſignat āt latrōes emiſſe paruo ꝑcio caueā:q in
morboɤ cluſus thraſileō tāq̄ urſa.ad deocharē deferret. RELiq̄ fallaciæ.reliq̄ fallaciā.elocutio ueteribus uſi/
Nicanor tatiſſima. Pl.exeq̄mur reliq̄ ꝓpoſiti. NIcanoris.nicator.& nicanor.nomē ē a uictoria ductū:Seleu
a uicto cū celebrāt hiſtorici:q a uictoriaɤ foelicitate nicator cognominatus ē:q̃ſi dicas uictorioſus.a quo Ni
ria cephoriō.& nicopolis ciuitates cōditæ ſunt uocabulo a uictoria ducto. Dēochares quoq; nomē ex re
Nicopo/ & cā fictilū ē.quo ſignificat popularis & gratioſus:Δημοσ.n.græce populus καὶ χάρισ gr̄a tāq̄ is q ſpe
lis. ctacula exhibet populo noīandus merito ſit Demochares. PROditos. Erat inqt hic nicanor oriūdus
Demo/ ex Thracia ſtēmate generis ꝓditus.uel traditus.uel ꝓpagatus.ꝓdere.īterdū ꝓtēdere.ꝓpagare ꝓla
chares tare ē. Virgilius genus alto a ſanguine teucri ꝓderet.ac totū ſub leges mitteret orbē. Dixit Terētius ī
popula/ Andria ut nuptiis aliquot ꝓdat dies ꝓ differat.ꝓlatet.ꝓferat. AFfigimus. Adulterinas fictiaſq; cō
ris. miniſcimur.pinde q̃ſi A nicanore ad democharē ſcriptas. MVneri. Spectaculo feraɤ. PROuecta
Prodere. ueſpera. Cum iam magis ac magis incipit noteſcere:& ueſpertinū tempus it in noctē obſcurioꝛem.

ABVſi. Quaſi in malam partē De uſu & abuſu quid proprie ſignificēt & quantū īter ſe diſtēt alibi copioſe diligenterq; annotauimus: cum uſus ſit earū rerum: quæ nobis utentibus permanēt: Abuſus eaæ: quæ nobis utentibus pereunt: cui legatus eſt bonorum uſus: illi non eſt legatus abuſus: ſunt enim hæc inter ſe cōtraria. ADVLterinis. Falſis. fictitus. & alieno nomine compoſitis. hic & adulterinus denarius dictus. falſus & reprobus: iterdū ut īqt Plinius denarius adulterinus emitur pluribus ueris denariis. Eteni facta ē ars probandi denarios. dū falſi denarii ſpectatur exēplar: Adulterare Plinio frequentiſſimū eſt pro corrūpere & uitiare. quod Diaſcorides græce dixit Δολιζεται hoc ē adulteratur. lege Cornelia Cauetur eū qui nūmos argenteos falſos conflauerit falſi crimine teneri. DE miratus. Valde miratus: De enim ualde ſignificat: ut deamo & defeſſus. apud Terentiū. p ualde feſſus ut Donatus exponit. CONtubernalis Nicanoris. tāq inter democharem & Nicanorem contubernalitas eſſet: iuſq; ſodalitatis. OPportūa. Pro opportūe. liberalitas omnis grata: illa gratior: q̄ opportuna & tēpeſtiua eſt. ex quo fit ut nummus uel unus tempeſtiuiter datus p beneficio ſit: hic paraſitus plautinus gloriatur quod cōmoditatis omnis articulos probe nouerit. Seneca in libris de beneficiis panis inquit unus eſuriēti datus beneficiū eſt. EX ſuis oculis. Ita Suetonius. galbā refert choraulæ mire placēti denarios quiq; donaſſe prolatos manu ſua. ex peculiaribus loculis ſuis. ſunt enim loculi quod notiſſimū eſt receptacula pecuniaæ: de quibus apud omnes mētio. Soter hoc ē Seruator noſtre iudæ loculos pecuniaæ. quas paupibus errogaret cōmiſit: ne uideretur aut quaſi inhonorus: aut quaſi genus dominū pdidiſſe. loculamēta Columellæ & Victruuio ſunt receptacula & q̄ſi thecæ. M. Varro loculatas piſcinas elegāter nūcupat. q̄ſi loculis. ſiue loculamētis diſtictas. Vbi diſpares diſcluſi haberi piſces poſſint. De loculis & locellis p repoſitoriis pecuniaæ extāt diſticha epigrāmatiſtæ.

Vſus. Abuſus. Adulteranum. adulterare. Defeſſus Loculi. Loculamenta. loculatæ piſcinæ.

abuſi præſidio tenebrarum: thraſileonis caueā demochari cum literis illis adulterinis offerimus. Qui demiratus beſtiæ magnitudinē: ſuiq; conturbernalis opportuna liberalitate lætatus: iubet nobis protius gaudii ſui gerulis: decē aureos: ut ipſe habebat: e ſuis loculis adnumerari. Tunc ut nouitas conſueuit ad repentinas uiſiones animos hominū pellere: multi numero mirabundi beſtiā confluebant. quorum ſatis calenter curioſos aſpectus thraſileon noſter: impetu minaci: frequenter inhibebat: cōſonaq; ciuiū uoce ſatis fœlix: ac beatus demochares ille ſæpe celebratus: q; poſt tātam cladem ferarum nouo prouentu: quoquo modo fortunæ reſiſteret: iubet noualibus ſuis confeſtim beſtiam ire. iubet ſumma cum diligentia reportari. ſed ſuſcipiens ego. caueas inq̄ domine flagrantia ſolis: & itineris ſpatio fatigatā cœtui multarū: & ut audio nō recte ualentiū cōmittere ferarū. quin porius domus tuæ

PELlere. Lego pellicere: p pelliciebat: ut ſit ſenſus. Animos hoium pellectos eē tractoſq; ad uiſendā urſam enormē. id quod in rebus nouis accidere ſolet. ad noua eni cōuenīūt homines. ad noua cōcurrūt. ut īqt Seneca in declamatiōibus. idē in q̄ſtionibus ait. naturale eſt magis noua q̄ magna mirari hic illud notiſſimū ē quoq; cūctarū nouitas gratiſſima rerū. pellicere aūt ē illicere. quod & plicere dicit̄ uſitatiſſimū Liuio. pellicationē Cato dixit a pellicēdo quaſi inuitamētū. & ut īquit Marcus Varro illicitum ab illiciendo. MIrabundi beſtiā. Valde mirātes magnitudinē urſæ adulterinæ. CALlenter. Aſtute: ſolerter. calide aduerbium eſt. ſic rarenter: pro raro: Et ualente p ualide. ueteres quoq; iracunditer. inimiciciter. Temeriter. mūditer. duriter. Et id genus ſexcencta ſimiliter deſinētia dixere.

Magis noua q̄ magna mira mur. Pellicere. Pellicatis Callētei. Rarēter.

CVrioſos inibebat. Impetu minaci Thraſileō cauebat. ne q̄ſpiam nimis curioſe aſpectans dignoſceret ſe hominem eſſe non urſam: quam emenciebatur. NOualibus ſuis. Iuſſit Demochares thraſileonem ſub beſtiæ corio delitefcentem deportari in noualia ruſticaq; prædia. ut illic diligēter aleret. Nouale eſt ut Plinii uerbis utar. quod alternis annis ſeritur. Seruius noualia iterpræratur noua rura quæ per ſingulos annos renouant̄ per ſemina: quod totum Plinianæ diffinitioni hoc eſt ipſi ueritati contrarium eſt. & errore fœdiſſimo labitur Virgilianus iterpræs. Argū enim qui per ſingulos annos renouatur ſeriturq; ſine itermiſſione reſtibilē uocāt Rei Ruſticæ ſcriptores: Noualē uero. q intermittitur. & alternatim ſerit̄. M. Varronis uerba hæc ſunt ex libro primo latinæ linguæ: Ager reſtibilis: q reſtituitur ac ſeruitur. quotquot annis. Contra qui intermittitur a nouādo noualis ager. COEtui multaæ. In peſtilentia nihil aquæ ſalutare eſt: q̄ loci mutatio: & gregis ſeparatio. cum contagione pecus maxime uexet̄. hic Columella præcipit grægē pecoris ouili. in lacinias ſeparati. pticulatiq; diſtribuendū eſſe ſic eni facilius conualeſcit: quia ipſius morbi halitus minor eſt ex exiguo numero: Idē cēſet in oībus morbis ac peſtibus mutādas eē regiones maxieq; ſalutare pſenſq; remediū eſſe aſſeuerat. Si pabula mutemus. & aquatiōes totius regionis. ſi aliū atq; aliū q̄ramus ſtatū cœli. hic ergo dehortari uolens democharē. ne i noualia mitteret beſtiā. cauēdū eſſe ait: ne cœtui multaæ feraæ lāguidarūq; committatur. propterea q; ex contagione morbus uulgari poterit atq; infeſtare recentem beſtiam.

Noualo. Error ſeruii. Reſtibilis. In peſtilētia loci mutatio ſalutaris.

PAtulū ac pflatilē.In locū loco pflatili ac patente aer agitabilis uerſabiliſq; purior haurit.& ſince/
Auicena cōtra pe/ſtilentia.
rior.Ideoq; talis cœli ſtatus maxīe ſalutaris ē:& aduerſus peſtilētiam efficax medella.Auicena docet
quomō obuiā eundū ſit peſtilentiæ ex corrupto cœli tractu pueniēti odoramēta cūprimis pbat.tāq̄
plurimū.cōducētia ad aeris cōtagionē ppulſandā.ſic & oli.Cōmodus īperator auctore Herodiāo pe
ſtilētia ītra ciuitatē Romanā.ſœuiēte laurētū ſeceſſit:q; frigidior ea regio ſiluiſq; lauroꝝ opaca ſit.ua
lere.n.plurimū aiebāt medici ab aeris euitādā cōtagionē tū odores lauroꝝ.tū amœnitatē umbraꝝ.In
ipſa quoq; urbe de Medicoꝝ ſentē
tia plerīq; unguentis ſuauiſſimis
nares atq; aures opplebāt:q ſuffi/
Odoramenta aduerſus, aera rabificū.
ctu & odoramētis aſſidue utebāt.
q; meatus ſenſuum odoribus illis
occupari haud q̄q̄ admittant aera
tabificū. LVcos cōſitos.Opaci/
tas umbraꝝ recreat urſas.& id ge
Cōmodus īperator.
nus beſtiaꝝ recreat maxīe iuuat:
præcipit Columella ſi ex calore &
æſtu cōcepta peſtis īuaſit ut opaca
rura.ſi īuaſit ex frigore ut eligant
aprica. FONtes īcubare.Aq̄ fon
tana aliis melior ſalubriorq; ē.ut
aqua puteanea pbatur.
docet Auicēa:puteanā aq̄ īprobat
tāq̄ noxiā cōparatiōe fontiū.Con/
tra Plinius maxīe pbabilē eſſe cē/
Pluuia aqua ſalubris.
ſet aquā puteanā ex his potiſſimū
puteis qbus exercitatiōis ratio cre
bro hauſtu cōtingit.& illa tenui/

patulum ac perflatilē locum:immo & lacu aliquo cō/
terminum refrigerātēq; proſpicis.An ignoras hoc ge/
nus beſtiæ:lucos conſitos:& ſpecus roridos.& colles
frigidos & fontes amœnos ſemper incubare. Talibus
monitis demochares pterritus:numerūq; perditarū ſe
cū recenſens:nō difficulter adſenſus:ut ex arbitrio no/
ſtro caueā locaremus:facile permiſit.Sed &nos inq̄ pa
ti ſumus hic ibidem pro cauea iſta excubare noctes:
ut æſtus:& uexationis incōmodo beſtiæ fatigatæ:& ci
bum tempeſtiuū:& potum ſolitum accuratius offera
mus.Nihil indigemus labore iſto ueſtro: reſpōdit ille.
Iā pene tota familia per diutinā conſuetudinem nutriē
dis urſis exercitata eſt. Poſt hic uale facto diceſimus:
& portam ciuitatis egreſſi : monumentū quoddam cō

Vtilitas aquæ.
tas colāte terra.Vitruuius aquā q̄ ex ībribus colligit ſalubrioles habere uirtutes autumat:eo qđ col/
lecta ex fontibus p aeris exercitationē pcolata tēpeſtatibus liqueſcēdo puenit ad terrā:ſunt nonnulli
fontes calidi ex qbus pfluit aqua ſapore optimo in potiōe ſuauiſſima.Philoſophi nō pauci & ſacerdo
tes Egyptioꝝ ex poteſtate aq̄ oēs res cōſtate crediderūt.& pfecto aqua nō ſolū potus:ſed īfinitas uſui
animātiū præſtat utilitates.ē eni maxīe neceſſaria.& ad uitā & ad delectatiōes & uſum quottidianū.
Nullus odor ſapor aq̄.
Aquaꝝ ſalubriū ſapor.odor nullus eē debet.ex gallice.niuibus.grādine.peſtilētiſſimū potū eē cōuēit.
& ex uitio aquaꝝ morbi plurimi pueniūt & īprimis guttura ītumeſcunt.Vnde gutturoſos alpinos
apēnicolaſq; frequētiſſimos quottidie uſitamus.ex quo illud Satyricū.Quis tumidū guttur miraē ī
Gutturoſi aq̄ uitio.
alpibus:refert Vlpiāus ſiqs natura gutturoſus ſit.non uideri morboſum.uel uitioſum. ADſenſus.
Tota una dictio.ſignificat eni democharē facile aſſenſiſſe iuiſſeq; pcluiter ī ſentētiā latronū. Dicius
aſſentio & aſſentior idifferēter. CAueā.Qua thraſileon ſub urſæ ſpecie cōtinebaē. LOcaremus.
Collocaremus poneremuſq;.M.Varro locus ē ubi qd locatū eē poteſt ut nūc dicūt collocatū.ueteres
id dicere ſolitos apparet.apud Plautū:filiā habeo grādē caſſam dote atq; illocabilē neq; eā queo locare
Locariū.
cuiq̄.Locariū dicit̄ pciū qđ daē in ſtabulo & taberna.uidelicet a loco:ubi locare hoc eſt te collocare
Pro.
poſſis. PRO cauea.Vel p defenſiōe caueæ in q̄ ē urſa:uel ante caueā.pro.n.iterdū ſignificar ante ut
pſceniū.
grāmatici Annotā.& īnuit Virgilius ſcribēs ſoli p portis meſappus & acer atinas ſuſtētāt acies.Vnde
& pſceniū locus dictus ante ſcenā.alias ſignificat in.ut cū dicimus p roſtris p tribūali. Excubare.
Excubiæ
Excubias agere atq; euigilare:Inde excubitores dicti.autumat Seruius excubias eſſe diurnas uigilias
nocturnas quod an recte dictū ſit ipſe uiderit:cū excubias non minus nocturnas q̄ diurnas apud eru/
Mutatio uictus grauis.
ditos īuenias. CIbum tēpeſtiuū.Oportunū medicamentū eſt ut inqt Cor.Celſus oportune cibus
datus. POtum ſolitū.Ariſtoteles in problematis cibi & aquæ mutationē grauē eē & noxiā tradit:p
pterea quod aqua corporibus alimēto eſt.hic pegrinatoribus egritudo metuenda eſt.cū in aqs uariis
mutatio aq̄ pepiculos gignit.
uerſari cōtingat:pterea mutatio aquaꝝ pediculos gignit.efficitq; ut q nullos pediculos habebat mul
tos iā habere icipiat. REſpōdit ille.Demochares. POST hic.Poſt hæc uſitatiſſima Apuleii locu
tio. VAle facto.Verbū eſt diſcedētiū.Auſonius dicto aue dic uale:& actutū redi. MOnumētū:Hic
ſignificaē non tā ſepulchrū q̄ ſepulchretū.hoc eſt ſeptū cōceptaculūq; plurimū ſepulchroꝝ monumē
momumētum.
tū generaliter res ē ut iuriſcōſulti uerbi utar memorie cauſa ī poſterū pdita.ī quaſi reliqæ uel corpus
inſerantur fieret ſepulchrū ſi uero nihil horū īferatur erit mōumentū mēoriæ cauſa factū:qđ græci
Cenotaphium.
cenotaphium appellant.eſt autē cenotaphiū græca dictiōe ſepulchrū uacuū.Cenotaphiū ſignat Poe/
ta cum.ait hectoreum ad tumulū uiridi quē ceſpite inanē:munimentū uero ſepulchri id eſt eē diuus
munimētum.
Hadrianus ſcripſit.qđ muniēdi eius loci cauſa factū ſit.In quo corpus īpoſitū ſit.monumētū ſi purū
eſt nō uideē eſſe religioſum:poteritq; his hoc uēdere:& donare:ſicut & cenotaphium.uenire hoc eſt
ī urbe ne ſepilito.
uendi poſſe dicendū eſt. PORtē egreſſi.Ex ritu priſcoꝝ & præſcripto legū extra urbes cadauera ſe
peliebantur.lex.xii.tabulaꝝ in urbe inquit ne ſepelito.ne ue urito.Iuriſcōſulti pluribus in locis oſten

dunt ſepulchra ĩ agris fuiſſe:& Plato iubet ĩ ea pte agri ſepulchrũ fieri q̃ ſit ſteriliſſ. IBI capulos reſeramus. Sepulchra repãdimus.apimuſq; Capulũ ſepulchꝝ dici ueteres uoluerũt.ab eo qđ corpa capiat dicit̃ & capulus feretrũ:quo cadauera efferũt̃:ſicut grãmatici Annotauerũt.ĩde capularis ſenex dictus q̃ſi capulo uicinus.reos quoq; capulares dixerũt q capulo digni eſſent.Alias capulũ acipi ꝑ manubrio gladii nullus ignorat. CArie ſemitectos.Auſonius miremur piſſe hoies mõuméta fatiſcũt. mors etiã ſaxis noibuſq; uenit:Caries ẽ uetuſtas.uel putrilago:Vnde carioſus dictus uetuſtate coroſus.& carie putridus: Aphranius nemo uiuit illa carie carioſior.Cariẽ uetuſtatẽq; nõ ſẽtiũt ut Plinius refert cupſſus.cedrus.buxus iunipus.olea. idẽ remedia tradit ad carioſos dẽtes. CInerosi mortui. Vulgatiſſima eccleſiaſticæ monitionis illa ſnia: qua mõent̃ hoies meminiſſe ſeſe eſſe cinerẽ& puluiſculũ& ĩ cierẽ reuerſuros cui ſubſcribit illud Perſianũ.cinis & manes & fabula fies.&illđ Oratianũ: puluis & umbra ſumus.Quid eſt hõ inqt Seneca. quaſſũ uas & fragile.nudũ & ſua natura ierme aliẽæ opis ĩdigẽs:ad oẽm fortunæ cõtumeliã ꝓ iectũ frigoris æſtus &: laboris Impatiens. uis noces hoies fragilitatẽ:exitũ ſpecta quẽ modo uidiſti florẽtiſſimũ:mox facto cõſũptũ eũdẽ uidebis puluereũ.ac cineroſũ.& nĩ cũ nec miſerius.nec fragilius hoie ſic qcq̃ eodẽ nihil eſt ſupbius.Tu q corporis uiribus fidis.tu qui fortunæ munera amplexaris.Tu qui te deũ credis aliquo ſucceſſu tumẽs.Tu cui animus carnifex ẽ & mẽs tyrãnica:Cineroſus fies.& uelis nolis ĩ puluiſculũ redigeris.Nã ut ĩqt ille mors ſola fatet̃ quãtula ſunt hoium corpuſcula.inqt Phocilydes apud græcos λυομεροι κονισ̓ ἐσμεν ſoluti ſumus puluis.priſci cinefactũ elegãtiſſime dixerũt in cinerẽ diſſolutũ.Lucilius.cinefactũ te ꝓpe cubet. EX diſciplina ſectæ.Scilicet latrocinalis.ſicut.n.ſectæ Philoſophorũ ſua habẽt dogmata.peculiarẽq; q̃piã diſciplinã:ſicut ĩ ſecta collegioq; latronũ.ẽ q̃dã ueluti uernacula ac peculiaris diſciplina.ſine dogmate nõ ſunt ſectæ:q̃s a ſecãdo.i.tenendo dictas grãmatici tradũt:eo q͏ propoſitũ teneãt.alii a ſectãdo hoc eſt ſequẽdo:Vnde & ſectari Philoſophos dicũtur diſcipuli:& cõſectanei eiuſdẽ ſectæ ſectatores.Eſt aũt diſciplina τὸν μέσον & tã malæ artis q̃ bonæ.Vñ.de diſciplinoſus gladiator dictus a Catone.uidelicet ab arte diſciplinaq; gladiatoria. ILlumino tẽpore. Obſcuro.& ſine lumine qđ tẽpus maleficiis occultãdis accomodũ ẽ:a Plinio ĩ epiſtolis illunis nox dicta pro obſcura.ac tenebroſa q̃ſi ſine luna.& oĩ lunari ſplendore uiduata.Somnus obuius: Illã noctis horam ſignificat:qua primo ſomno mortaliũ corda ualidiſſime præmunt̃:de quo Virgilius: Tẽpus erat quo prima quies mortalibus ægris ĩcipit.& dono diuũ gratiſſima ſerpit. VElut expilatiõis uadimoniũ ſiſtimus.Nos inquit cohortẽ noſtrã latrocinalẽ præſentẽ exhibemus.ſiſtimuſq; ante fores democharis ad domũ eius expilandã ſicut in iuditio ꝑſentes ſiſti ſolemus ad uadimoniũ & hoc locutionis honeſtiſſime genus ex foro & iure medio totũ decenter tranſlatũ eſt:Vadimonia enĩ ſponſiones ſunt ſiſtendi ſe in iuditio ideſt comparãdi.ut citati ſiſtãt ſe aduerſario ad ꝑſtitutã diẽ:de quo mẽtio frequẽs apud auctores.uadimoniũ ꝓmiſſum deſerere neq; id obire ſcelus eſt maximũ: hinc illud Plinianum inſcriptiones propter quas uadimonium deſeri poſſit.ſignificanter autẽ & ſcite dicimus ſiſto uadimoniũ.& ſiſtitur uadimoniũ.M.Tullius uenit Romã quintius uadimõium ſiſtit.M.Cato quid ſi uadimonium capite obuoluto ſtitiſſes.ubi annotandum uerbum ſtitiſſes dictũ a Catone tãq̃ ductum a ſiſtendo nõ a ſtãdo:quoniã ſiſteretur uadimoniũ nõ ſtaretur.Plautus quoq; p conſimiliter tranſlationẽ decenter dixit in curgulione.ubi tu es qui me cõuadatus Veneris uadimoniis.Vbi tu es qui me libello uenerio citaſti:Ecce me ſiſto.Ades cõtra:ſiſto ego tibi me.& mihi cõtra itidẽ ut ſiſtas ſuadeo.ſicut ergo uadimonia ſiſtunt̃ uarioꝝ criminũ.uariarũq; cauſarũ.Ita hic inquit uadimoniũ ſiſtimus expilatiõis.ꝑinde quaſi citati ꝑſto eẽ uelint ad expilationem dirreptionemq; domus opulentæ peragendã.apud iuriſconſultos mentio eſt expilatæ hereditatis.& expilatoꝝ.Sunt aũt expilatores docente Vlpiano atrociores ſures.Nam compilare ſupplicare ab eodem ſignificatu haud longe diſſident:ſignificat enim dirripere depdari furari.quaſi ne pilum quidẽ in corpore relinq̃re.ſcribit Maternus ſi luna a Mercurio defluẽs feratur ad matrem in diurna genitura:faciet effractores ſures.& q tẽpla ſemp ſacrilego furore expilẽt:ꝑterea illud quoq; adde.Quod ſiſtere fana dicebãt ueteres ꝓ eo qđ eſt cõſtituere loca in oppido fanoꝝ ſuturoꝝ.Antiſtius labeo ait fama ſiſtere eẽ lectiſternia certis locis & diis habere. NEC ſecius.Nec minus nec tardius.uidetur.n.a ſero dictũ ſecius.ut actius ĩ Amphitriõe ſi forte paulo q̃ ueniam ſecius.ſecus uero aliter ſignificat. EX amuſſim.Regulariter examinate diligẽter.aduerbium eſt uiſitatiſſimum ab amuſſi deriuatum.amuſis enim regula fabrorum eſt. quã architecti cum opus probant rubrica illinunt.uel ut alii uolunt ferramẽtũ quo in poliẽdo utit̃

ſpicamur: procul auia:remoto & abdito loco poſitũ ibi capulos carie:& uetuſtate ſemitectos:quis inhabitabãt pulueri & iam cineroſi mortui paſſim : ad futuræ prædæ receptacula reſeramus. & ex diſcipliã ſectæ ſeruato noctis illumino tpe: quo ſomnus obuius:ĩpetu primo : corda mortalium ualidius ĩuadit ac premit cohortem noſtram:gladiis armatam:ante ipſas fores democharis : uelut expilationis uadimoniũ ſiſtemus. Nec ſecius thraſileon ex amuſſim:capto noctis latroci

Capulus
capularis
capulares rei.
caries.
carioſus.
Puluis & umbra ſumus.
Homo uas q̃ſſũ. nihil homine fragilius & ſupbius.
cinefactus.
Sectæ unde conſectanei diſciplinoſus.
Illuminum tempus.
Illuminis nox
uadimonia.
Siſtit uadimoniũ ſtitiſſes.
Vadimoniũ expilationis.
Expilatores qui.
Expilaro.
Siſtere fana.
Secius
Secus.
examuſſi
Amuſſis

nali momento:prorepit cauea.ſtatimq; cuſtodes : qui
ꝓpe ſopiti quieſcebant:mox ad unũ omnes:etiam ia/
nitorem ipſum:gladio cõficit.clauiq; ſubtracta : fores
ianuæ repãdit:nobiſq; prõpte conuolãtibus:& domus
alueo receptis:demonſtrat horreũ:ubi ueſpera ſagaci/
ter argentũ copioſum recõdi uiderat:quo protinus p/
fracto:confertæ manus uiolẽtia:iubeo ſingulos cõmili
tonũ aſportare quãtũ qſq; poterat auri:uel argẽti : & i
illis ædibus fideliſſimoꝝ mortuorũ occultare ꝓpere.
rurſum cõcito gradu recurrẽtes ſarcinas iterare.qđ eni
ex uſu foret oĩum me ſolũ reſiſtẽtẽ ꝓ domus limine:cũ
cta reꝝ exploratuꝝ ſollicite dũ redirẽt.Nã & facies ur
ſæ:mediis ædibus diſcurẽtis:ad ꝓterrẽdos:ſiq de fami
lia forte uigilaſſent:uidebaᵗ opportuna.Q uis.n.q̄uis
fortis & ĩtrepidus:ĩmani formæ tãtæ beſtiæ:noctu pre
ſerti uſitata nõ ſe ad fugã ſtati cõcitaret? Nõ obdito cel
læ peſſulo pauẽs:& trepidus ſeſe cohiberet? His oĩbus
ſalubri cõſilio recte diſpoſitis:occurrit ſeruus euentus.
Nãq; dũ reduces ſocios noſtros ſuſpẽſus opperior : q/
dã ſeruulus:ſtrepitus.ſ.diuinitus inqetus:ꝓſerpit leni
ter:uiſaq; beſtia:q̃ libere diſcurrens:totis edibus: præ/
mẽs obnoxũ ſilẽtiũ:ueſtigiũ ſuũ replicat.& utcũq; cũ/
ctis ĩ domo uiſa ꝓnũciat.Nec mora cũ numeroſe fami
liæ frequentia domus tota cõpleᵗ tedis lucernis cereis

Amuſſi/ tatus. hinc amuſſitatus quoq; deduciᵗ quaſi exanimatus probatuſq;:Plautus in milite ineſt ĩhoc amuſſita
ta ſua ſibi ĩgenua ĩdoles.Au.Gellius.iuditiũ eẽ factũ ad amuſſim dixit ſignificare uolẽs pfectũ rectũq;
& q̄ſi ad regulã exploratũ:græce amuſſis dici poteſt σταθμή:unde apud græcos paroimia ẽ ſiue ada/
Prouer/ biũ de al/ ba linea. giũ explicatu ἐν λευκῷ λευκὴ σταθμή:in albo:alba linea:de his q nihil ĩtelligũt diſcernuntur. Nãq;
in lapidibus albis albæ lineæ ſiue fila nihil queũt demõſtrare.ſicut facit filũ rubrica illitũ.ex hoc ꝓuer
bio fluxit illud gellianum ex nouiſſimo uolumine:Græci multa & uaria lectitãtes in q̄s res cũq; ici/
Locus. Gellii. derãt.alba ut dicitur linea ſine cu/
ra diſcriminis ſolã copiã ſectari cõ
uertebant.Male litterati incurio/
Correcta dictio apud. platonẽ. ſiq; ſi rogentur.Quod ſit Alba ut
diciᵗ linea.fiẽt ſimiles hallucinan
tibus.huiuſcæ ꝓuerbii meminit
Plato quoq; in charimide his uer
bis ꝓfecto pinde ſum erga hõeſta
indole claros ac albũ filum in lapi
de albo.in Plotonicis codicibus ꝓ
filum perperam legitur filiũ. AD
unũ omnes.i. oẽs nec uno quidẽ
excepto.hiſtorica loquutio. Cõfi
cit.Trucidat. REpandit.Aperit.
DOmus alueo.Sicut nauis & flu
minis alueus dicitur ita domus al
ueũ elegãter uſurpat ꝓ receptacu/
lo & parte interiore penitioreq;.
HORreũ.Supra docui copioſe
horeũ non tã frugum dici repoſi/
toriũ q̄ oĩs gazæ. CONfertæ ma
nus.Dẽſe frequẽtiſq; multitudĩs.
ſic & liuius cõfertiſſimã aciẽ dicit
ꝓ dẽſiſſima frequẽtiſſimaq;. AE
dibus mortuoꝝ. Capulos ĩteligit
& ſepulchra:quibus mortui cine/
roſi ut dudũ diximus ĩhabitabãt.
Iterare. ITErare.Iterũ repetere.Oratius
cras ignes iterabimus æquor.Pro
domus limine:Ante limẽ domus
uel in limine utraq;.n.ſignificatio
quadrat.Ego iqt dixit me pro ue
ſtibulo cõſiſtẽtem ſingula diligen
ter exploraturũ. & qđ ex uſu hoc
eſt cõmodo & utilitate foret curioſe perfecturum. DE familia.ſ.democharis. VIſitata.Conſpecta
Obere. uiſaq;. OBdito peſſulo.imiſſo oppoſitoq; clauſtro & repagulis. obderet.n.opponere ẽ qđ & feſtus
Pompeius indicat: apud Oratiũ obdir poſitũ ẽ pro obiicit atq; offert illo uerſu.Nulli latus obdit aper
tum:de peſſulo ſupra copioſius. SVſpenſus.Sollicitus & anxius Virgilius ſuſpẽſi euripilũ ſcitatũ ora
cula phebi mittimus. OPErior.Expecto. STREpitus ĩquietus.i.q ob ſtrepitũ excitatus quieſcere
nõ poterat:caſu genitiuo dictio hæc ſtrepitus enũciaᵗ.figura archaiſmos. PROſerpit.More reptiliũ
& eorum quæ ſine pedibus ſerpunt. COMmeabat.Vltro citroq; ibat. OBnixum ſilentiũ.Expreſ/
ſit morem eorum.qui aliqd clanculũ furtiq; molientes ſilentium premunt.& anhelitũ cohibẽt.om/
ni nixu conatuq;:ut nec eos quidem ex reſpiratione quiſpiã perſentiſcat. REplicat.Ideſt per eadem
ueſtigia retro cedit.recalchãs eaſdem pedũ notas repetenſq; ueſtigia. TEdis.domum democharis
Tedæ. ſignat eueſtigio completã fuiſſe numeroſa multitudine:quæ accenſis uariis luminum generibus.no
cturnas tenebras illuminabat:Tedæ ſunt lumina pagnoꝝ ut docet Auſonius illo uerſu.fumãtes oli
dum paganica lumina tedas.Apud Plinium in.xvi.teda ſextum genus eſt arboꝝ:quæ picem gignũt:
Tediferi. habundantior ſucco q̃ reliqua:flãmis ac lumini etiam ſacrorum grata.inde faces factæ nominantur
Daduchi tedæ.& tediferi q ferunt faces:quos græci daduchos uocant.tedæ decoctæ in aceto dentium dolores
Cerei cur ĩ ſaturna libus mittanᵗ. efficaciter colluunt.ut docet idem Plinius in.xxiiii. CEreis.Diſcreti ſeparatiq; ſingula enũciãda.Ce
reos autem quis neſcit nocturni luminis uicem repræſentare:Vnde & illud epigrãmatarii.hic tibi no
cturnos præſtabit cereus ignes.Aras ſaturnias priſci excolebãt accẽſis luminibus:inde meos per ſatur
nalia miſſitandis cereis cœpit:quidam cereos non:ob aliud inter ſaturnalicia munera mitti putant.q̄
q; Saturno principe ab incomi & tenebroſa uita quaſi ad lucem & bonarum artium ſcientiam editi

fumus.ſolis aũt ditioribus cereos miſſitabant in ſaturnalibus Tenuiores.qđ inſtituit publicius Tri. plebis.In uſu paupeꝝ cãdelæ:locupletũ uero cerei:in decretis canonicis.D.xxi.acolithi dicunť.quos ceroferarios uulgo appellãt a deportãdis uidelicet cereis:quãdo euãgeliũ legendũ ẽ ité.xxiii.acolitus inqt accipiat ceroferariũ cum cereo.ut ſciat ſe ad accendenda lumina mãcipari.Vbi ceroferariũ accipit pro eo inſtrumento:quo cereus fixus contineť.Corſi teſte Liuio a Romanis ſubacti.obſides derũt & ceræ centum milia põdo.quomodo fiat cera Plinius & Columela demõſtrant.optima ẽ pu

ceroferarii. ceroferarium.

ſepaceis nocturni luminis inſtrumentis. Clareſcunt tenebræ.nec iermis quiſquã de tanta copia proceſſit.ſed ſinguli ſuſtibus:lanceis: diſtructis deniq; gladiis armati muniũt aditus.nec ſecus canes ẽt uenaticos: auritos illos:& horicomes:ad cõprimẽdã beſtiã cohortãť. Tunc ego ſenſim gliſcẽte adhuc illo tumultu retrogradi fuga domo faceſſo.ſed plãe thraſilioné mire cãibus repugnanté:latẽs põe ianuã ipſe proſpicio.q̃q̃.n. uitæ metas ultias obiret:nõ tamẽ ſui:nřiq; uel priſtiæ uirtutis oblitus:iã faucibus ipſis hiãtis cerberi reluctabat.

nica pxime bonitatis fulua odoriſq; mellei:cãdida fit cera iſolata & poſt inſolationẽ recocta græce dicitur κηροσ. & ρηριορ fauus: quo nomine quidã libros ſuos iſcripſere a dulcedie uidelicet mellea reꝝ ſuauiſſimaꝝ.eſt & cerion ulceris genus.a faui ſimilitudine nominatũ. SEpacies iſtrumẽtis.A ſepo.quod & ſeuum dicũt ſepaceus deriuatur.ſepum aũt ſiue ſeuum fit ex adipe ruminãtiũ.ut inqt Nonius Marcellus. quod ueꝝ eſt.& Plinii auctoritate fulcitur.q in.xxviii.ſic refert.Quæ ratio adipis eadẽ in his quæ ruminãt ſeui eſt.perficitur oẽ exemptis uenis aqua marina.uel ſalſa lotũ.mox in pila tuſum aſperſum urina:crebro poſtea coctu donec ois aboleatur odor:Mox aſſiduo ſole ad candoré reduciť:A renibus oẽ laudatiſſimum eſt.auctor eſt idẽ Plinius in.xi.ſeuo pigueſcere cornigera & quæ in pedibus talos habẽt.biſulca ſciſſis ue in digitos pedibus.& nõ cornigera adipe.a ſeuo fit ſeuoſum quaſi ſeuo plenũ.ſeuoſa eſt cornigeris medulla.Inde quoq; fit uerbũ ſeuare qđ ſignificat ſeuo cõcinnare.Columella in ſecũdo:feriis ritus maioꝝ etiã illa permittir far pinſere.faces incidere.Cãdelas ſeuare Auſonius mercis ſepaceæ meminit illo uerſu.albẽtis.ſeui glabulos & piguia ceræ põdera. Muniũt aditus.Sepiũt claudũt exitus oĩs & ĩtroitus:nequis ingredi nequis egredi poſſit. CAnes uenaticos.Autumar Columella uenaticũ canẽ nihil ptinere ad uillaticã profeſſionem tanq̃ agricolã auocet.deſidẽq; ab ope ſuo reddat:ſepararq; eũ a uillatico cane & paſtorali. AVritos. Modo auribus magnis pditos.ut Virgilius.auritoſq; ſequi lepores.Alias ſenſu audiendi præcellentes.ut Oratius.Ductũ & auritas fidibus canoris ducere qrcus.M.Varro canes inqt debent eſſe capitibus & auriculis magnis ac flaccis.ubi flaccæ aures ſignificanť languẽtes ac pendulæ.ab his ut inquit Plinius Flaccoꝝ ſunt cognomina.Flaccere ẽ lãguere ac deficere:Apuleius ĩ apologia.Cur ueſtra oratio rebus flaccet.ſtrepitu uiget:hic & flaccidũ languidũ molle ac ſine uiribus. HORricomes.Vilis q̃ſi comaꝝ in horrẽtes:ac formidoloſos. GLIſcente.Creſcẽte:gliſcere creſcere ẽ:Plautus in Aſinaria.pulchre hoc gliſcit prælium:Virgilius gliſcit uiolentia turno.ſilius gliſcit eliſeo uiolentior ira tyranno.autumãt grãmatici glires a gliſcendo dici eo qđ ſomno gliſcãt.& pingues efficianť.Columella quoq; de gallinis farciẽdis ſcribens:quæ ĩquit prima luna ſaginari cœpta ẽ.uigeſima pgliſcit. hoc eſt ut ego interpretor ad ſummã pinguitudinẽ excreſcit.& quaſi exturberať:idẽ ait q turtur p hyemẽ difficulter gliſcit pro pingueſcit.quæ enim ꝑpinguia fiunt adoleſcunt:craſſeſcuntq;. hinc priſco uocabulo gliſceræ dictæ mẽſæ lauteæ.& pluribus ferculis opulentæ:q̃ſi gliſcẽtes ideſt creſcẽtes p inſtructionẽ ſcilicet epulaꝝ. RETROgradi fuga.Nomẽ eſt q̃ſi dicas retrogradienti & ceſſim eunti. ceſſim enim ire ſignificat regredi & retro cedere.retro ridere.Iuſtius in ſecũdo epitomes.cõmiſſo plio ite ceſſim.inhibete remos.& a bello diſcedite.Impꝗſſi codices habẽt ite ceſſum.Ego ueriorẽ lectionẽ puto ite ceſſim.ſicut & apud iuriſcõſultos Titulo ad legẽ aquiliã illud legitur.In cliuo capitolino duo plauſtra honuſta Mulæ ducebãt prioris plauſtri muliones cõuerſum plauſtrũ ſubleuabãt.quo facile mullæ ducerẽt.interi ſupius plauſtrũ ceſſim ire cœpit.acurſius ſciẽter exponit ceſſim ideſt retro qđ equidẽ demiror.cũ interptatione uocabuloꝝ fere ſemper ſoleat non accurrere ſed tardigradus recurrere & ſtupẽs hallucinari. FAceſſo.Diſcedo. POne ianuã.poſt hoſtiũ. OBIret.Adiret accederet. VItæ metas.i.ad extremũ uitæ finẽ:curriculũq; iã aduẽtaret. & morti pximus eẽt; Demetis copioſe diſſerui in cõmẽtariis Tranqlli & ppertii.metã ex trãſlatiõe ſpectaculi curulis decẽter uſurpamus p fine & termino.ſilius.Tormẽtis finẽ metãq; laboribus orat:meta uiuẽdi inquit Macrobius crediť cũ decas eptadi iungiť.Ideſt aut decies ſẽptẽ aut ſepties deni anni cõputanť.a poeta dictũ ẽ hic labor extremus lõgaꝝ hæc meta uiaꝝ. HIANtis cerberi.Ex figmẽto poetico. tanq̃ cerberus triceps Triſanci latratu & ore patulo excipiat aĩas moriẽtũ:cui reluctať is. q morti reſiſtit. nec fato ſuccũbit. RELVctabat.archaiſmos ẽ.nos reluctor dicius:nõ diſſimiliter a plauto dictũ ẽ cõtẽples p cõtẽpleris.a Vin.populat p populať.a Varrõe ſortirẽt p ſortirẽť.& polliceres p pollicere tis.id.n.habitũ eſt ut inqt Gellius in oratiõe facienda elegãtiæ genus.ut uerba mutuo iuerterentur.

cãdida fit cera inſolatione. cerion ulcus. ſepũ ſeuũ cornigera ſeuo pigueſcere. ſeuoſum ſeuare cãdelas. auritus. Flaccæ aures. Flacet. Flaccidũ. Horticonis. Gliſcere. perglíſcit Gliſceræ menſæ. ceſſim iro.

acurſius in uerbis hallucinatur. Meta p fine. Meta uiuendi. Relucto cõtẽplo.

ſcenã deniq; quã ſpõte ſumpſerat:cũ aĩa retinẽs: nunc
fugiẽs:nũc reſiſtẽs:uariis corpis ſui ſcẽis: ac motibus:
tãdẽ domo ꝓlapſus ẽ. Nec tamẽ q̄uis publica potius
libertate:ſalutẽ fuga q̄rere potuit. Q uippe cũcti cãus
de ꝓximo angiportu ſatis feri: ſatiſq; copioſi: uenaticis
illis:q cõmodũ domo ſimiliter iſequẽtes ꝓceſſerãt: ſe/
ſe cõmiſcẽt agminati. miſeꝝ funeſtũq; ſpectaculũ aſpe
xi Thraſileonẽ noſtrũ cateruis canũ ſæuientiũ cinctũ:
atq; obſeſſum: multiſq; numero morſibus laniatũ. De
niq; tãti doloris ĩpatiẽs: populi circũfluẽtis turbulis i/
miſceor. & ĩ quo ſolo poterã celatũ auxiliũ bono ferre
cõmilitõi: ſic. Indaginis pricipes dehortabar. O grãde
inq̄: & extremũ flagitiũ: magnã & uere precioſam ꝑdi
mus beſtiã. Nec tamẽ nr̃i ſermõis artes: iſeliciſſimo ꝓ
fuere iuueni. Q uippe qdã ꝓcurrẽs e domo: ꝓcerus. &
ualidus: incõtanter lãceã mediis iniecit urſæ præcor/
diis nec ſecus alius. & ecce plurimi iã timore diſcuſſo
certati gladios: & iã deproximo cõgerũt. Enĩ uero thra
ſileõ egregiũ decus noſtre factiõis: tandẽ ĩmortalitate
digno illo ſpiritu expugnato. magis q̄ patiẽtia neq; cla
more ac nec ululatu quidẽ: fidẽ ſacramẽti ꝓdidit: ſed
iã morſibus laceratus. ferroq; laniatus obnixo mugi/
tu: & ferino fremitu: præſentẽ caſum generoſo uigo/
re tolerans: gloriam ſibi reſeruit, uitam fato reddidit.
Tãto tamẽ terrore: tãtaq; formidine cetũ illum turba
uerat: ut uſque diluculum: immo & in multum diem:
nemo qſq̄ fuerit auſus: q̄uis iacentem beſtiam: uel di/
gito contigere: niſi tãdẽ pigre ac timide qdam lanius:

SCEnã retinẽs. Effigiẽ & Scenicã quaſi pſonã ac habitũ urſinũ. ſic hiſtrio in ſcena & actione fabu
læ quã pſonã iduit. eã retinet ad extremũ. ſcena ꝓ apparatu ut ſupra. & apd Auſoniũ. ſcena timoris.
SCEnis. Mutationibus: & quaſi adumbrationibus ac fraudibus. nãq; apud græcos σκηνὴ dr̃ ſce/
na tentoriũ. inũbratio fraus. ANGIportu. Secũdũ quartã declinationẽ iflexit. ſicut Oratius. Flebis
ĩ ſolo leuis angiportu: alias angiportũ neutro gñre ſecũdiq; ordinis uſurpat: de angiporto ſupra ſatis
ac ſup. FEri. Truculẽti & ferino ipetu truces. ĩ quocũq; genere aĩalium ẽ ullũ placidũ. ĩ eodẽ iuenit
& ferũ. ariſtotele & Plinio auctori
bus. COMmodũ. Tũc tũ. iam
iã. SPEctatũ. Nitidior lectio eſt
ſpectaculũ. tãq̄ thraſileon morſu
canũ laniatus ꝓbuerit ſpectaculũ
miſerum prorſus ac funeſtum.
TVR bulis. A turba diminutiuũ
fit turbula. & tertio gradu turbel
la. CElatum. Occultum ne ſci/
licet in mãifeſta noxa reus depré
deret. INdaginis. Inquiſitionis
tranſlatio ſumpta a uenatoribus
qui feras inquirentes: ueſtigan/
teſq; ſaltus indagine cingunt. In/
daganter aduerbium apud Colu
melã. DEHORtabar. Diſſua/
debam reuocabamq;. hortari. n.
& dehortari cõtraria ſunt. M. Ca
to multa inqt me dehortata ſunt
huc ꝓdire. Anni: ætas: uox: uires:
ſenectus. Ennius in. xiii. annaliũ
Hãnibal audaci dum pectore de/
hortatur ne bellum faciam. hæc
.n. particula de interdum intẽſio/
nem ſignificat. ut deamare quod
eſt uehementer amare. & de ma/
gis ualde magis. interdum minu
tionem: ut dediſcere depudeſce/
re: & dehortari. ARtes. Doli &
aſtutiæ. INCONtãter. Sine cõ
tatione. Et mora. LANceã. M.
Varro & Gellius lanceam dixere
non latinum ſed hiſpanum uer/
bum eſſe: lanceati a Iulio firmico
dicuntur ictu lanceæ uulnerati.
υποκοριστικον eſt lanceola. libro
quarto Regum proditum ẽ Pro/
phetas lucorum lanceolis ſemet
incidiſſe. donec ſanguine perfun/
derentur. apud ſcriptores idoneos lancearii uſurpantur pro ſtipatoribus lanceaq; in bello pugnãti/
bus. VR ſæ præcordiis. Thraſileon ſignificatur: qui ſub ſpecie urſæ per præcordia confoſſus occu
buit. ꝓcordia alio noĩe exta dicunt. græci phrenas uocant. Cornelius Celſus quæ græce ab Hippo/
crate hypocundria nominantur. ea præcordia interꝑtatur. in præcordiis uitalitas maxime conſiſtit.
NEC ſecus alius. Exemplo unius prouocati ſunt aliiq; & ipſi urſam telis ipetere cœpunt. NO/
ſtræ factionis. Latrocinalis ſcilicet: ſignificanter autem & ſcite locutus eſt. cum factio conſenſus ma/
loꝝ & conſpiratio ꝓprie dicatur. NEq; clamore. Laudat thraſileonis patientiam. atq; animi for/
titudinem. qui laniatus ferro. laceratus canum morſu conſtanter ſilenterq; necem pertulit. fidemq;
latrocinalis ſacramenti nullo clamore. nulla ululabili uoce prodidit. OBnixo. Obluctanti: & q̄ſi
nixu quodam cohibito atq; coercito. obniti eſt contra aduerſa obluctari. unde aduerbium obnixe
apud Terentium. GLOriam reſeruauit. Tanq̄ poſt mortem futurus glorioſior nominatorq;: cum
uiuentium gloria obſcurior ſit. generoſa mors homini gloriæ ianuam repandit. & ut inquit Plau/
tus qui per uirtutem peritat non interit. MVLtum diem. In multam diei partem. QVamuis
iacentem. Ita Virgilius ut quamuis auido parerent Arua colono. LAnius. Laniones. Et lanii dicũ/
tur. qui exercent lanienam. a laniatu ſcilicet animalium.

Scena.
ubi placi
dũ ſibi &
ferum.
Turbula
Turbella
Indagan
ter.
Dehorta
ri.
demagis
Depude/
ſcere.
Lancea.
Lãceola.
Lãcearii.
ꝓcordia
Exta
Phrenes
Hypocõ
ria.
Factio.
Obnixũ.
obiti
Lanius
Lanio

PAtilo. Lege paulo fidentior. A gloria. Non periuit. ſic Plautus in captiuis: qui per uirtutem peritat nõ iterit. FIdeles mortui. Capulos ſignat qbus pro receptaculo pdæ uſi ſunt: quos fideles optimo ex re epitheto dixit. cum quantum acceperant. tantum reddiderint. PLAteæ. Supra pluraliter declinauit plateas: quod nomẽ eſt ciuitatis. ut iam diximus. QVod ad manes demigrauit. Senſus eſt. cũ animis noſtris recogitabamus. ac ruminabamur. q nulla fides apud uiuentes reperiret: ut po te. quæ iam a ſupis migrauerit deſcenderitq ad iferos odio ſcilicet pſidiæ mortaliũ. tãq fides relictis

Fides apud manes.

paulo fidentior: utero beſtiæ reſecto: urſæ magnificum deſpoliauit latronã. Sic ẽt thraſileõ nobis perimitur: ſed a gloria nõ periuit. Cõfeſti itaq: cõſtrictis ſarcinis illis: quas nobis ſeruauerant fideles illi mortui: plateæ terminos cito gradu deſerẽtes: iſtud apud noſtros aĩos idẽtidẽ reputabamus: merito nullã fidẽ ĩ uita repperiri. q ad manes iam: & mortuos odio pſidiæ noſtræ dimigrauit. Sic onere uecture: ſimul & aſperæ uiæ toti fatigati: tribus comitũ deſideratis: iſtas q̃s uidetis: prædas aduceximus. Poſt iſtũ ſermonis terminũ poculis aureis mẽoriæ defunctorũ cõmilitonũ: uĩo mero libãs: de hic cãticis qbuſdã marti deo blãditi: paululũ cõpuieſcunt. Etenim nobis anus illa recens ordeũ affatim: & ſine ulla mẽſura largita eſt. ut equus quidẽ meus: tãta copia. & qdẽ ſolus potitus: ſaliares cœnaſſe cœnas crederat. Ego uero q̃q̃ alias ordeũ tunſum mũitatim: & diutina refectiõe uirulẽtũ: ſemp eſeri: rimatus angulũ: quo pãis reliqæ totius multitudis cõgeſtæ fuerãt: fauces diutina fame ſaucias: & araneãtes uehemẽter exerceo. Et ecce nocte pmota: latrões expgiti caſtra cõmouent. Inſtructiq uarie: partim gladiis armati in

nobis habitet apud manes. quod totũ ex eo ſcite introductũ ẽ. quia prædixit ſarcinas a fidelibus mortuis fuiſſe fideliter ſeruatas cuſtoditaſq. cũ fides inter uiuẽtes ſubleſta ſit & fluxa. apud Silium ĩ ſecundo punicorũ ait fides liquiſſe ſeſe terras ob fraudes hominũ & ĩnumera flagicia mortaliũ. TRIbus deſideratis. Scilicet lamatho. Alcimo & thraſilione: deſiderantur enĩ miſſi: uerbũ hiſtoricũ eſt.

Deſiderati.

QVas uidetis. Dicticos ẽ. VIno mero. Sue aq̃ mixtura. quoniã ĩ ſacris uinũ meracũ adhiberi ſolet & debet prolibare diis nefaſtum habetur ex uino imputatæ uitis & fulmine tactæ. Itẽ nefas ẽ libare uino græce uuæ. quoniam aquam habeat. Plinius auctor eſt Romulũ lacte nõ uĩo libaſſe. Lucius Papirius imparor: aduerſus ſamnites dimicaturus. uotũ fecit ſiuiciſſet Ioui pocillũ uini: Quod Plinius ait pocillũ uini uouiſſe papiriũ. Liuius in. x. pauxillũ mulſi dixit: quare aut hic legẽdum erit pocillũ mulſi. aut illic pauxillũ uini: ut ĩ dictiõe cõueniat. MARti deo. Significat latrões hymnũ cecinĩſſe ad martẽ quẽ ueluti pſidẽ ac tutelarem deũ uenerabanť. in hymnis homericis eſt hymnus marti dicatus. AFFAtim. Large copioſe. SAliares cœnas. Lautas & opulentas. a ſaliis ſacerdotibus ſaliares cœnæ appellenť amplæ. & eſculentæ. ampliſſimiq apparatus: qa per dies feſtos ſalii luxurioſas cœnas facere dicebanť. unde in prouerbio eſt ſaliares cœnas dicere opiparas & copioſas: quarũ mẽtio apud oẽs: ex eodẽ genere ſunt cœnæ adiiciales põtificales. dubie noiate: de qbus plura alıubi. Cyprianus epulares cœnas p affluẽtibus dixit & ſaliaribus in puerbio græcorũ ẽ σϋβαριτική τράπεζα. i. ſybaritica mẽſa. plauta & ſaliari. ex eo quod ſybaritæ ερπολυτελεῖς. i. in luxu nutriti ſunt deliciiſq notabiles. Illud quoq alterũ conſimile eſt adagiũ. συρακουσία τράπεζα. i. ſyracuſana menſa. quoniã ſyracuſani delicatiores in uictu lautioreſq aliis oĩbus fuiſſe traduntť. honeſta autẽ locutio ẽ cœnaui cœnam. prãdi prandiũ. ſicut uiuo uitã. ſeruio ſeruitatẽ. pugno pugnã. COGItatione. Emẽda agitatione. uel refectiõe. VIRVlentũ. Significare uolens hordei cibatũ ſibi aſino parũ gratũ fuiſſe dixit uirulentũ quaſi ĩgratũ iniucundiq ſaporis ĩmo q̃ſi uenenatũ: Virus enĩ uenenũ ẽ. Vnde uirulentũ ductũ nomen. qđ propriũ eſt ſerpẽtiũ ut uirulenti dicanť. q̃ſi uenenati. Au. Gellius. tradit marſis hominibus ĩgenitũ eſſe ut ſerpẽtũ uirulẽtorũ domitores ſint. Idẽ orationẽ eſchinis uirulentã appellat criminoſam & q̃ſi ueneni plenã: ac maledicentiæ. atra enĩ hoium maledicorũ ceu ſerpentium lingua uibrat. ut inqt Plinius. Nõ placet ut hoc in loco legas iurulẽtũ. tanq̃ iure madẽs. Virus Plinio poniť. mõ pro aſpero odore. mõ pro acerbo ſapore mõ pro uigenitali. FAVces araneãtes. Nõ potuit famelicus inanis eſuriens ſignificãtius denotari. nã fauces araneantes ex eſuritione cõfiunt. ut uidelicet q̃dam quaſi araneæ tela intra oſcitãtis hiatũ & eſurientis os patulum extendi uideať. Plinius uomitus araneoſos uocat. quos intelligi uult. quaſi plenos talæ aranearũ. quales ſubinde conuiſcuntur ex crementis uomitionũ. paraſitus Plautinus ad eſuritionẽ paraſiticã ſignificantiſſime exprimẽdam ſic inquit. perii proſpicio parum. os amarum habeo. dentes plenos. lippiunt fauces famo. EX pergit. Somno exciti. atq euigilantes. CAſtra cõmouent. Ex tranſlatione rei militaris dictum. in qua imperatores caſtra mouent. idẽtidẽ. Virgilius nos caſtra mouemus. pcipiunt Doctores bellicæ

Vino libare pocillum uini.

ſaliares cœnæ. prouerbium.

ſybaritica mẽſa. ſyracuſana mẽſa.

Cœno cœnam.

Virulentum.

Virulẽta oratio.

Virus.

Fauces araneantes.

Vomituſ araneoſi.

Lippiunt fauces famo.

Caſtra ſe disciplinæ. Caſtra ſepiſſime loco mouenda. eo quod ex frequẽti mutatiõe caſtroꝝ morbus prohibe
piſſime tur. quẽ multitudo militũ. in eiſdẽ locis diutius conſiſtens ex contagiõe. & odore feditatis facile con
mouẽda. trahit. laudat Liuius Fabium & deciũ Conſules Romanos. qui ſpatio quinq; menſiũ totũ ſannium
euaſtarunt: cũ quadraginta & quinq; locis decii caſtra fuerint. Fabii ſex & octogita. LEMVres re/
formãt. Trãſfigurãt ſe in ſimulachra maniũ & terriculamẽta laruaꝝ: ad maiorẽ terrorẽ mortalibus
.Lemures icutiendũ. Lemures enĩ umbræ defunctoꝝ uagãtes dicunt. Lemures dici putãt quaſi remures a re/
Lemuria mo cuius occiſi umbras frater ro

lemures reformãt. cõcito ſe gradu proripiunt. Nec me tamẽ iſtãter ac fortiter mãducãtẽ: uel ſomnus imĩnẽs ĩpedire potuit. Et q̃q̃ prius cũ eſſem Lucius: unico uel ſecũdo pane cõtentus: mẽſa decederẽ: tũc uentri tã ꝓ/fundo ſeruiẽs: iã ferme tertiũ q̃lũ rumigabã. huic me opari attonitũ clara lux oppreſſit. Tãdẽ deniq; aſinali uerecũdia ductus: egerrime tamẽ digrediẽs riuulo ꝓ/ximo ſiti lenio. Nec mora cũ latrõcs ultro anxii atq; ſol liciti remeãt. nullã qdẽ ꝓrſus ſarcinã: uel oĩno licet ui lẽ lancineam ferẽtes: ſed tantũ gladiis: totis manibus: im mo factionis ſue cunctis uiribus: unicam uirginem filo liberali: & ut matronatus eius indicabat: ſumma/tem regiõis puellã: me hercules & aſino tali cõcupiſcẽ dam: moerentem: & crines cum ueſte ſua lacerantẽ: ad uehebãt: eam ſimul ĩtra ſpeluncam: uerbiſq; quæ dole bat minora facientes: ſic alloquũt. Tu quidẽ ſalutis &

mulus cũ placare uellet lemuria ĩ
ſtituit ideſt perẽtalia: quæ menſe
maio per triduũ celebrari ſolebãt
auctores Ouidius. Porphirio. cæ/
teri. de lemuribus. in demõio ſo/
cratis ſic refert. Animus humãus
exutus & liber ſtipẽdiis uitæ cor/
pore ſuo ab iuratis. hũc uetere la/
tina lĩgua reperio lemurẽ dictita
tũ. Marcianus lemurẽs appellari
dicit mães. qui poſt uitã iiſdẽ cor
poribus delectantur. & cũ his ma
nẽt q ſi uitæ prioris adiuti fuerit
Lares honeſtate in lares urbiũ domo/
Laruæ. rũq; reuertunt: ſi autẽ deprauãt
excorpore laruæ perhibentur: ac
maniæ. Auguſtinus in nono ani/
mas hoium lares uocari tradit ſi
meriti boni ſunt. lemures ſi mali.
Mãducũ MANducantẽ. A mandendo.
obſonũ. deriuatur manducare. ut docet
Mandu/ .M. Varro. a quo ĩ athelanis fabu
cones. lis uocant manducũ obſonium. Vnde manducones dicti comedones helluones gulones. VER/
Rumiga tiũ qualũ rumigabã. Verba non pauca ſunt uernacula ac plebeia: atq; in opificũ ſermõibus uſitata. q̃
re. cũ dehoneſta deculpataq; uideantur. tamen latina ſunt & in uſu quoq; eruditoꝝ frequentant. quo
Reman/ ex genere eſt iſtud rumigare. qd & ruſtici & fœmiæ uſurpãt. qd ferme idẽ ſignificat. Quod rumina
dere re. & qd Quĩtilianus ait remãdare qd & Plinius nr uſurpat ſic ſcribẽs i. x. põtici mures ſimili mõ re/
Cõman/ mãdunt. eidẽ Plinio cõmãducatus cibus dr multa iteratiõe mollitus. ac prope liquefactus. quẽ man/
ducatus ſum Quĩtilianus uocat. & cõmãducare honeſto uerbo. eſt idẽ ferme. quod rumigare: & ut uulgari
cibus. uerbo utar maſtigare: ꝓpriũ aũt aſinoꝝ ẽ. ut lentiſſime mãdãt. ideoq; auctore Columella. ſtercus aſi
Manſus. ninũ optimũ exiſtimat: agroꝝ in ſtercoratiõe. qa aſinus lente mãdendo facilius cõcoquit. & bene cõ
Lentiſſi/ fectum atq; idoneũ protinus agro fimũ reddit: qualum autem dicunt uas & per diminutionẽ q̃ſil/
me man/ lũ: qui & alio nomine calathus appellatur. uas utiq; lanificiis aptum ut grãmatici tradunt: Vnde q̃lũ
dit aſinuſ metonomycos pro lanificio dixit Oratius. mulieres ut inquit Porphirio ὑποκοριστικῶς uaſculũ
Qualũ. hoc uſurpant quaſilum dicentes: hoc aũt eſt in quo pẽſa uel trama uoluunt: hic qualum accipimus
calathus pro caniſtro & panario. hoc eſt uaſe quo panis ſeruatur. ut eni granariũ dicũt ubi granũ frumẽti cõ/
Quaſilũ. dunt: ſic panarium ubi panẽ ſeruãt. ut docet. M. Varro. Cana dicũt græci uaſa. quæ nos caniſtra. & ꝑ
Panariũ diminutiõem caniſtella: Vnde canephori in ſacris dictæ ſacerdotes quaſi ciſtiphoræ: de quibus ſuo
Cana loco plura. ASInali uerecundia. iocülariter dictũ cum in aſino nullus ſit pudor. LEuitio. Purior
Caniſtra lectio ẽ leuo uel lenio. ꝓ eo quod eſt mulceo & ſedo. Aſinis auctore Plinio aquarum tediũ maxime
Cãiſtella eſt. Ideoq; aſinæ fœtæ. ꝑ ignes ad fœtus tendunt. at ſi riuus minimus interſit horrẽt: ita ut pedes om
Cãepho/ nino caueãt tingere: nec. niſi aſſuetos potãt fontes. & q̃uis ſitiãt tamẽ ſi mutent aq ut bibãt cogendæ
ri. ſunt exonerãdæ ue. FActiõis. Gladiatoriæ. ſ. & latrocinalis. FIlo liberali. Au. Gellius forma atq;
aquaꝝ te filo uirginali dixit imaginẽ iuſtitiæ fieri ſolitã. idẽ tradit Pythagorẽ explorare ſolitũ diſcipulos ex to
diũ aſinis tius corporis filo atq; habitu. Trãſlatio ẽ a textoribus. q tela tẽuiſſime filo cãdidiſſimoq; texẽtes ꝓ/
Filum in batiſſimã laudatiſſimãq; conficiũt: honeſta hæc locutio. quæ & adſcriptionẽ quoq; trãſfert: idẽ Gel
oratione lius amaui inqt in utriuſq; epiſtola breuitatis elegãtiſſimæ filiũ tenuiſſimũ. Itẽ ait uocũ filo tereti &
Matro/ cãdido fabulã arionis ſcriptã eſſe ab herodoto. accipimus hoc loco filũ pro liniamẽtis faciei. & uenu
natus. ſtate pulchritudinis: quæ liberã decet & ingenuam. Lucianus de eadem loquens ſic ait: μορφὴν παρ/
θένον ὡραίαν σφόδρα καλὴν κλαοῦσαν καὶ κατάσπαραγμένην τὴν ἐσθῆτα καὶ τὴν κόμην. i.
ducebãt unicã uirgine luculenta: & ualde honeſta facie flẽtẽ laceratẽq; ueſtẽ & capillos. MATRO
natus. Dignitas matrõalis & grauitas. nomẽ ẽ q̃rti ordinis. dr q; matronatus. ut patrõatus. cõcubina
tus. ASIno tali. Sub cuius effigie latebat hõ q fuerat elegãs ſpectator formaꝝ. & puellaris formæ ap

pudicicie ſecuta: breuē patiētiā noſtro cōpēdio tribue. Quos ad iſtā ſectā pauptatis neceſſitas adegit. Parētes tui de tanto ſuaꝝ diuitiaꝝ cumulo: q̄q̄ ſatis cupidi tamē ſine mora parabūt .ſ. idoneā ſui ſanguinis redēptionē. his ſimilibus blatteratis: nec qcq̄ dolor ſedať puellæ. qdni q̄ iter gēua ſua depoſito capite ſine mō flebat. at illi itro uocatæ āui precipiūt: aſſidēs eā blādo q̄tum poſſet: ſolareť alloqo. Seq; ad ſectæ ſueta cōferre. Nec tamē puella quit ullis āiculæ ſermōibus: ab icœptis flectibus auocari. Sed altius eiulās ſeſe: & aſſiduis ſingultibus iliā quatiēs mihi ēt lachrymas excuſſit. At ſic. An ego iqt miſera tali domo: tāta familia tā caris: uernulis: tā ſcīs parētibus deſolata: & i fœlicis rapinæ præda: & mācipiū effecta: iq; iſto ſaxeo carcere ſeruiliter clauſa. & oibus delitiis: qs iata atq; inutrita ſim: priuata: ſub icerta ſalutis & carnificiæ laniēa: iter tot ac tales latrōes & horrēdū gladiatoꝝ populū. uel fletū deſinere: uel oino uiuere potero. Lamētata ſic & aī doloꝛ & fauciū tendore & corporis laſſitudine iam fatigata:

petentiſſimus. MOErentē. Flētē. PVDIciæ ſecura. cōſolatio latronū: qua puellæ pudicitiā illibatā ipollutāq; futurā pollicenť: cuius fœminæ cūprimis debet eſſe ſeruātiſſima: q̄ amiſſa ut ingt Hieronymus oīs uirtus in fœmina ruit: nec miꝝ latrōes uim nullā iferre puellari caſtitati: ut pote quos libido p̄dæ q̄ pudicitiæ magis laceſſat ꝓ̄ritetq;: qui nō tā uenerē q̄ lucrū inhiāt. COMpendio. Lucro ſeras inquint patiēter hāc captiuitatē ad breue ſaltē tēpus. quoniā ita futura es nobis quæſtuoſa. & diuitiaꝝ cōciliatricula: Quas .ſ. parētes tui afferēt nobis pro filiæ redēptione. SVI ſanguinis. Filiæ: q parētū ſanguis dꝛ: Virgilius proice tela manu ſanguis meus. BLAteratis. Iactatis & cū clāore dictis. blaterare ē ſtulte & pcupide loq. Camellos quoq; cū uocē edūt blaterare dicimus. Oratius ſino. c. pria correpta pfert. cū ait i ſermonibus. Magno blateras clamore fugiſq;. exponit Prophirio latras. uel furioſe clamas: hic blaterones iſigniter dixerūt hoīes in uerba prouectos quos & locutuleios & loquaces appellant. Quid ni: Comicū ē ſignificās certe. uide licet quare nō. ADſectæ ſueta: Hoc eſt p̄das graſſaturaſq;. faciēdas. hæc. n. ſueta ſunt & uſitata ſectæ latronum: atq; graſſatorum. EVOcari. Abduci remoueri. ALtius eiulās. Ritu fœmineo ex itimis pcordiis eiulationē ciēs. eſt āt eiulatus ꝓprie fœminaꝝ. & dꝛ gemitus fletis. M. Tullius ait i ſecūda Tuſculana. eiulatū nec mulieri qdē eſſe cōceſſum: tāq̄ erubeſcēdū iterp̄taturq; eſſe fletū q. xii. tabulæ i funeribus adhiberi ueterūt: qd Leſſum noīabať: de quo ſæpe diximus. ILia q̄tiens. imodicus fletus cōcitat ſingultū: cuius agitatu ilia q̄tiunť: ſingultus ut iquit Celſus ſternutamēto finiť: ideoq; docet plato i ſimpoſio nares eſſe extimulādas. ut ſternutatio irriteť. Ita eni ſingultum ſedat. itē refert ſingultum deſituꝝ ſiqs ſpiritum cohibeat uel ſi aqua multa fauces ītus foueat. AN ego miſera. Querimonia eſt & lamētatio puellæ: qua ſuā infœlicitatem cōquæriť ex bonoꝝ priuatione: & malorum copia. ut inquit Seneca triſtiores uidebis. quos fortuna deſtituit: q̄ quos nunq̄ aſpexit: heu q̄ miſeꝝ eſt diſcere ſeruire. ubi ſis doctus Dominari. SAxeo carcere. Domiciliū latronū ſaxeū carcerē appellat emphaticos ad cōditionē: in qua erat deteſtandā: ita Virgilius clauſo uentoꝝ carcere regnet. SVB icerta ſalutis. Legere mali ſub icerto. q̄ſi in dubio ſalutis in icerto. SVB carnificinæ laniena. Ex apparatu latrocinali gladiatorioq; cōfectať. quibus in malis ſit poſita. nā cū ante oculos habeat horrendū q̄ſi carnificis. & carnificinæ iſtrumentū. de uita deſperatione laniena & excarnificatio ipſi miſeræ ipendeať. nā ut ingt Cyprianus nemo ſatis tutus piculo ꝓximus. Viuere potero. Percūctatiue ꝓnunciādū. q̄ſi dicat inter gladiatoriā turbā: neq; lachrymaꝝ pauſam facere potero. nec diutius uiuere. male. n. cōuenit uirgo igenua latronū cōtubernio. FAVciū tēdore. Fauces ex lamētatiōe & eiulatu tēdunť ac diuexāť. Tendor aūt nomē eſt noue dictū: pro extēſiōe: ut caldor. mador. leuor. ē. n. Apuleius noſter uerboꝝ opifex elegātiſſimus. & in uerbis oppido q̄ audaculus Talis fuit apud priſcos liberius: qui mechinionium dixit pro adulterio. & depudicauit. pro ſtuprauit: & manuariū pro fure. & gubernium. ꝑ gubernatore. & planū ꝑ ſycophāta: quo & M. Tullius uſus eſt: & Oratius in epiſtolis. cū ait fracto crure planū. ubi planus ſcurrā ſignificat ſiue ſycophantā. q locus a recētioribus interp̄tibus magis cōtaminari ſolet q̄ enarrari: & quoniā icidimus in laberiana uocabula. obiter illud annotādū ē qd ꝑ iſerno Catoniū uſurpat illo uerſu. Tollet bona fide uos orcus: nudas in catoniū. fuit tēps cum exiſtimarent legendū eſſe in cacoonium quaſi maloꝝ domiciliū: ſed uerius catoniū. nā uerbū ductū eſt. ut opinor ab aduerbio græco torto qd ſignificat infra. ut catonium quaſi infernum iterp̄teris. ſicut catogeon ſubterraneum domicilium. ꝑ̄ſitemus & illud i p̄ſentia apud ſpartianū in Adriāo. Doctores bonorum ſuoꝝ ſi ſuæ auctoritatis eēnt catomidiari in amphitheatro. & dimitti iuſſit. qd ſit catomidiari qd ue ſignificet ingenue neſcire me fateor. uerbū inauditū. illectū inuſitatū. Ego opinor legendū eſſe catonudari. & ꝑ doctores bonoꝝ corrigo decoctores. ut ſit ſenſus. Hadrianum iuſſiſſe decoctores patri

amiſſa pudicitia oīs uirtus ruit.

Blateraſ.

Blaterones.

Lucutuleii.

Quid ni.

Eiulatus:

Leſſum.

Singultus ſternutamento finitur.

Miſeꝝ ſeruire ubi didiceris dominari.

Nemo ſatis tutus periculo pximus.

Tendor.

Verboꝝ opifex.

mechionium.

planus ꝑ ſycophanta.

Catoniū ꝑ iſerno.

Catogeū.

Catonudarium.

Decocto res. monilſ catõudari. i iferiori parte corpoꝝ nudata oſtētari.uel ſ ima amphitheatrali ſede nudari.qđ ſi
ue hoc ſiue illo mõ ꝓbroſum ſane erat.& ignominioſum.decoctores ãt dici eos q bõa ac patrimõia
cõminuũt ut ſoluẽdo nõ ſint qs ignorat? Decoctoribus ut ait.M.Tullius ĩ Antõiana certus ĩ theatro
Locus ci/ locus erat lege roſcia cõſtitutus.q.ſ.fortunæ uitio nõ ſuo decoxiſſent: Ad hũc itellectũ referẽdus Ci
ceri. tene/ ceronis ex epiſtolis locus mẽdoſus tenebricoſuſq;:qui me duce ita emendari & illuſtrari põt:in epi
bricoſus. ſtola ad Fabium gallum ſic ſcriptum legitur:uereor ne in Catoné catoninos mi galle:tu meo pericu

marcẽtes oculos dimiſit ad ſoporẽ: iã cõmodũ cõniue
rat: nec diu cũ repẽte lymphatico ritu ſomno recuſſa:
lõgeq; uehemẽtius afflictare ſeſe & pectus etiã palmis

lo emẽda uereor ne in catonium
Cato nos me galle: hoc itellectu;
Timeo ne nos Cato trudat in ca/
toniũ:& quaſi præcipitet ad orcũ
ſitq; cauſa calamitatis.aſpgiť au/
tẽ ſal facetoſus ex nominis ſimili
tudine: tanq̃ catone ſit catoniũ.Dii boni q̃ portẽta.q̃s nugas blaterãt cõmentatores & effutiũt gra/
matiſtæ triuiales ſuper hoc loco:quẽ in lucẽ:abſit iuidia uerbo:ut ſexcenta alia prius protuli & ĩ po
ſteꝝ ꝓferã ſi mõ deus uitẽ ſuppeditauerit:q̃ tãtiſp mihi opto ꝓrogari.dũ ero utilis huic negociatiõi
litterariæ poteroq; ſtudioſis eloquẽtiæ & cãdidatis doctrinaꝝ ĩ cõmune cõſulere. MERcẽtes ocu
Recuſſuſ los lãguẽtes. SOMno recuſſa.ꝓ excuſſa: Virgilius utroq; recuſſo dixit:ꝓ cõcuſſo:ut ſit ꝑpoſitio ꝓ
ſomno. ꝑpoſitiõe ſicut expõit.Seruius excutiť ãt ſiue recutiť qs ſomno cũ terrifica ſomniat aut ſtrepitu ob/
ſtrepero tumultuarioq; excitať.ſic Virgilius excutior ſomno qđ ut iqt ſeruius terroris ẽ nõ ſacieta/
Lympha ti. tis. LYMphatico ritu.more furẽtũ ĩſaniẽtiũq;.nãq; lymphati dicũť furore ꝑculſi:& ĩſaniẽtes.me
moriæ ꝓditũ ẽ.q̃cũq; effigiẽ nymphæ q̃ & lympha dr̃ uiderit furẽdi finẽ nõ facere. Vnde ap̃ poetas
nympho lapti. idẽtidẽ lymphati ꝓ furẽtibus.& cõmotæ mẽtis hoibus accipiũť.græci ρυμφολήπτουσ appellãt ĩ/
de fit lymphare uerbũ:qđ ſignificat lymphatico furore corripe:ut ap̃ Flaccũ deus antipitẽ lympha/
Lympha re. uerat urbẽ:& ap̃ ſtatiũ it lymphãte deo;tales q;oq; ſunt fere hi q ceriti & laruati dicũť q̃ſi cereris ira
aut laruaꝝ occurſatiõe uexati ap̃ plautũ certe laruatus es.aut ceritus.& alibi iube hãc ꝓ cerita circũ/
Ceriti. ferri.de lymphaticis ait Plinius li.xxv.ſcribẽs helleboꝝ mederi melãcholicis ĩſaniẽtibus lymphaticis
Laruati elefantiæ & tetano.ẽ ãt tetanos ut uerbũ plinianũ obiter explicemus ceruicis morbus.q rectã & ĩmo
Tetanos bilẽ ceruicẽ rigore neruoꝝ itẽdit ex quo generẽ quoq; ſunt opiſthotonos:& emproſthonos.opiſtho
Opiſtho tonos tonõ Plinius dolorẽ ceruicis iflexibilẽ uocari tradit.q ꝓpriẽ fit q̃do caput ſcapulis annectiť.ſicut e cõ
trario emproſthotonos dr̃.ubi mẽtũ pectori ex neruoꝝ rigore annexũ ẽ.οπιϲθεν græce retro diciť
Empro/ ſthoto nos. ἔμπροϲθεν ante καὶ τονοϲ.contentio.unde opiſthonos.& emproſthotonos.qdã non tã ſubtiliter q̃
platice idiſcretis his noibus utunť.elephãtia uero morbus eſt diu in Italia ignotus:quo ſumma pars
corporis crebris maculis.crebriſq; tumoribus deformať.de quo Celſus & Auicenna.elephas a qui/
Elephan tia. to ſereno noiatur ſic referente:eſt elephas morbus triſti quoq; munere dirus.Plinius elephantiaſim
appellat:aitq; ante põpeii magni ætatẽ non accidiſſe in italia a facie ſepius ĩcipientẽ egypti peculiare
Elephas morbus. malum & cum in reges incidiſſet populis funebre.quippe in balneis ſolia temperabant humãno ſan/
guine ad medicinam eam.penſitatis curioſe iterſpectiſq; ſoleriter plinii &.Cor.Celſi uerbis facile ad
Elephan tiaſis. ducor ut credam uideri elephantiam eſſe morborum illum:qui haud pridẽ totam ferme iuaſit ita/
liã qđ malũ uulgo gallicũ appellant:nã a facie ſepius incipit tãta fiditate.ut quæcũq; mors præferen/
Morbus gallicus. da ſit:quo mirabilius quid põt reperiri aliqua gigni repẽte uitia & ea quidẽ ignota medicis. uix enĩ
huic morbo medelæ ſalutares inueniunť.ut ueꝝ illud a Plinio peridẽ quaſi ab oraculo dictũ ſit me/
Menta/ gra. dicinas morboꝝ nouitatibus ſubide uictas eẽ.nõ fuit hæc lues apud maiores patreſq; noſtros: ſicut
mẽtagra morbus fuit ĩcognitus æuo priſcoꝝ.quẽ & lichẽas appellauere:q primũ tiberii claudii Cæ
Lichenes ſaris pricipatu irrepſit in italiã:quodã pſino equite romano ex aſia cõtagionẽ eius iportãte:nec ſenſe
De mor/ bo galli/ co. re id malũ fœminæ.aut ſeruitia.plebeiiq; humiles:ſed proceres ueloci trãſitu oſculi:quoniã ãt a mẽ
to fere oriebať mẽtagrã appellauere occupantẽ multis & intuitus totoſq; uultus:oculis tãtũ imuni/
bus:deſcẽdentẽ uero & in colla pectuſq; ac mãus:fœdo cutis furfure.hic uero Gallicus morbus ma/
culis luridis & enormibus fœdat faciẽ & corporis cutẽ puſtulis deformat.interdũ citra dolorẽ ullũ:
ſed ſepius cũ cruciatu.q articulos torquet & uitalia populať idq; potiſſimũ noctu adeo ut nulla qes
deť:noctesq; inſomnes aganť:& cũ eiulatiõe.lẽtus eſt & lẽta labitudine corpora cõficiens: uixq; ullo
tẽpore aut medicamẽto ſaneſcit.Quidã hũc morbũ nõ elephãtiaſim aſſerũt appellãdũ:ſed ſpeciẽ pſo
ræ & lepræ.& iter epidemiæ & puſtulaꝝ genera numerandũ eẽ cõtendunt.ego nihil nec refello.nec
affirmo ut dogmatiſtes:ſed cõiectatione ut opinator iſta ſubtexui Cæteꝝ quocũq; noie morbũ hũc
peſtiferꝝ fœdũ diuturnũ appellari libeat libet exclamare.dii ꝓhibete minas diis talẽ auertite peſtẽ.ua
leat: abeatq; dira hæc lues oi peſtilẽtia peſtilẽtior ĩ barathrũ & Catoniũ.nos deo iuuãte uegeti & ico/
Depal/ mare. lumes & a teterrimo hoc malo immunes iſtitutos cõmentarios peragamus. PEctus tõdere.dolẽ
tis & ſe afflictantis ſpecimẽ.Virgilius unguibus ora ſoror fœdãs & pectora pugnis. PALmis.a pal
palmipe/ des aues ma fit ſpecioſum uerbum depalmare.quod eſt manu uerberare.Au.Gellius.neratiũ ſeruus ſequæ/
bať crumenam aſſium portitans.& quẽcũq; depalmauerat numerari ſtatim ſecundum.xii.tabulas
quiq; & uigiti aſſes iubebat.a palma palmipedes dictæ aues:ut i ſunt anſeres & aquaciæ fere omnes.

LVCVlentã. Pulchrã ſplendidã formoſitate cõſpicuã.ac luce dictũ luculẽtũ: ſicut a luto lutulentũ Quod ꝓ cenoſo & ſordido accipit: luculẽtitatẽ dixerũt ueteres pulchritudinẽ & ſplẽdorẽ. Laberius Dominus tua luculentitate captus. HEM nũc certe. Fœmine ut docet Ariſtoteles li. de hiſtoria animaliũ. ix. Deſperatiores ſunt: q̃ mares: ac pauidiores: & hæc quaſi deſperãtis puellæ lamẽtatio ẽ: qua de ſemet ipſa actũ eẽ ꝑdicat: uerba ſunt deſpantibus accõmodatiſſima. L. Aqueus. Auſonius hæc laqueum tenet hæc ſpeciẽ mucronis inanẽ: igerit illa cauos amnes rupẽq; fragoſam. phedra laqueo ſe peremit. Dido necẽ ſibi gladio conſciuit. hero ſe ꝑcipitẽ dedit ex turre ſeſtiaca. Sappho ex petra leucate deſiluit: apud Oratiũ puella europe de mortis genere eligẽdo deſperãter agens ſic ait. Quid mori ceſſas. potes hæc ab orno pẽdulũ zona bene te ſequuta ledere collũ: ſiue te rupes & acuta letho ſaxa delectãt: age te procellæ crede ueloci.

Luculẽtũ
Lutulẽtũ
Luculentitas.
Variæ mulierũ mortes.

infeſtis tũdere: & faciẽ illã luculẽtã uerberare icœpit. & aniculæ q̃q̃ iſtãtiſſime cãs noui & iſtaurati mœroris reqrenti. Sic adſuſpirãs altius iſit. Hem nũc certe: nũc maxĩe funditus perii nũc ſpei ſalutifere renũciaui: laqueus: aut gladius: aut certe præcipitiũ ꝓcul dubio capeſſendũ eſt. At hæc anus iratior: dicere eã ſeuiore iã uultu iubebat: qđ malum fleret. uel qd repẽte poſtliminio preſſæ q̃etis lamẽtatiões licẽtioſas refricaret. Nimirũ in q̃tãto cõpẽdio tuæ redemptionis defraudare iuuenes meos deſtias? q; ſi ꝑgis ulterius: iã faxo lachrymis iſtis q̃s paruipẽdere latrões conſueuere: inſup habitis: uiua exurere. Tali puella ſermone deterrita: mãuq; eius exoſculata: parce inqt mi parens: & duriſſimo caſui meo: pietatis humanæ memor: ſubſiſte paululũ. Nec. n. ut reor æuo lõgiore. maturæ tibi i iſta ſancta canicie miſeratio prorſus exaruit. ſpecta deniq; ſcenã meæ calamitatis. Specioſus adoleſcẽs inter ſuos principalis quẽ filiũ publicũ omnis ſibi ciuitas cooptauit: meus alioqui

Quod malũ. Interiectio ẽ indignantis. ut docet Dõatus. apud. M. Tulliũ: q̃ malũ ẽ iſta ratio: apđ Plautũ i menechmis. q̃ hæc malũ impudẽtia eſt? honeſta locutio & frequẽs apud ſcriptores idoneos. POSTLiminio quietis. Ideſt poſt quietẽ. poſtliminii uocabulo quædã reuerſio ſignificat: qa ſenper poſt id ſignificat. qđ retro relinquit. De poſtliminio i ſupioribus copioſe diſſerui. REfricaret. trãſlatio ab obducta cicatrice: quã refricando recrudeſcit uulnus. M. Tullius in philippicis cũ aũt illam pulcherimã facti memoriã refricat. COMpẽdio. Lucro: qđ ex redẽptiõe tua cõſiceref. IVuenes. Ex modeſtia & officio miniſterii maluit iuuenes dicere: quam dehoneſto uerbo uocabulo latrones. INſuper habitis. Poſthabitis ſpreis neglectis. EXVrere. Exureris. cremaberiſq;. MI parẽs. Mea mater ne mẽ reuerẽtiæ ẽ: & blãdimẽti. ita Hieronymus mi domina mi Euſtochium. SVBſiſte. Inuſitate dictũ ꝓ ſuccurre. & opẽ fer. alibi quoq; dixit tu meis iã nunc extremis erũnis ſubſiſte. Nec temere inuenies id uerbum in hoc ſignificatu. PIEtatis memor. Iuxta illud comicum homo ſum nihil a me humani alienum puto.

Malũ interiectio ĩn dignãtis.
Poſtliminium.
Subſiſtẽ

MAturæ tibi. ſeneſcenti & uetulæ: nomen eſt. ita enim maturitas quædã ætatis eſt ut fructuum: & maturus dicit homo magno natu. ut poma i arboribus matura. SANcta. canicie: Venerabili ſenecta tanq̃ canicies afferat ſeneſcẽnti ætati neſcio quid uenerationis tamen dixit apud. M. Tulliũ Cato quod non cani non rugæ repente auctoritatem afferre poſſunt. caliſtratus iureconſultus titulo de iure immunitatis. ſemper inquit in ciuitate noſtra ſenectus uenerabilis fuit: nãq; maiores noſtri. pene eundem honorem ſenibus quem magiſtratibus tribuebant. Canicies: quæ græce. πολιοτης ex inopia & exilitate caloris trahitur. Senectus autem cum frigida ſit & ſicca merito caneſcit: Canicies homini tantum & equis. Ruffi homines celerius q̃ nigri caneſcunt: auctores Ariſtoteles. Plinius. Albertus magnus cæteri. Tempora primo caneſcunt. Ideoq; Homerus πολιοκροτάφους uocat. quaſi temporibus caneſcentes: quod & Maro noſter ſcienter ſignat cum ait. æmula nec dum temporibus geminis canebat ſparſa ſenectus. SCEnam. Spectaculum imaginẽ. Apparatũ. ut ſupra diximus. FIliũ publicum. Laus adoleſcentis: qui ob ſpeciem. & pulchritudinem adeo fuerit amabilis. ut eſſet publicus amor & ab omnibus perinde ac filius diligeretur. Cordianus a ſenatu filius dictus: eundem milites filium appellarunt: quẽ oĩs populus delicias ſuas noĩabat. nõ abſimile illud Perſianum: hũc optẽt generũ Rex & Regina puellæ hũc rapiãt. Plato ꝑcipit matrimonia nõ priuatim maritãda eſſe ſed fieri cõmunia curãtibus magiſtratibus: ne diſpares iter ſe copulentur. ex hac cõfuſione ꝓmiſcua utilitatẽ illã prouenturã autumat: ut patres dum ſuos liberos neſciũt oẽs quod uiderint eius ætatis ſuos credãt: & ueluti cõmuniũ liberorũ oẽs oium ſint parentes. hoc totũ trãſtuliſſe uidet Plato ex iſtitutis lycurgi legum cõditoris: qui ſanxit uxores cõpluribus cõmunicãdas eſſe: filioſq; non proprios patrum ſed cõmunes ciuitatis habendos. COOPTAuit. Quaſi adoptione quadã aſciuit delegitq;: uerbum eſt ad electionẽ magiſtratuũ proprie pertinẽs. M. Tullius in. xiii. Antoniana in paternum auguratus malo cũ cooptatione cooptabo. Idem in bruto cooptatũ ſe ab Hortẽſio in collegium augurũ refert.

maturus
Senectus uenerabilis.
Cauſæ caniciei.
poliocrotaphi.
Cordianus dictus filius a ſenatu
Sentẽtia Platonis matrimonia communia.
Scitũ lycurgi.
Filii communes.
Cooptauit.

Conſo/brini. amitini Sobrini. Tantulū. Quātulū

CONſobrinus.cōſobrini ex duabus editi ſororibus dicunt̄:ut tradit nonius.& Caius iuriſcōſultus probat titulo de gradibus:qui cōſobrinos dici tradit quaſi cōſorinos.qui ex duabus ſororibus naſcunt̄:amitios uero qui ex fratre & ſorore propagant̄:ſicut patrueles:qui duobus ex fratribus progenerant̄.ſed uulgus fere oēs iſtos cōmuni appellatiōe cōſobrinos uocat.ſobrini uero uocāt̄ cōſobrinorū filii:uel ut alii putant& mēorat Dōatus de ſororibus hii ſunt ſobrini quaſi ſororini dicti TANtulo.paruo triennii ſpacio.tantulū.n.& quantulū minutionē paruitatēq; ſignificat.M.Tullius.ex ficitātulo grano.plautus in penulo: quantæ ex quantulis iā ſunt facte plinius noſter de apibus ſcribens quantulū tñ ēē in tantulis poteſt. IN diuiduo contubernio:inſeparabili ſodalitate.& indiuulſa cōtubernalitate.De contubernio caſtrēſi & cōtubernalibus apud Suetoniū ſatis multa. DOmiſculo.puſillæ domus. THOri.ſignat ſe cū illo adoleſcente in eodem lectulo cubitare cōſueuiſſe. SANctæ caritatis.ad amouendā adulterii ſuſpitionē dixit hoc. PIgno/

conſobrinus tantulo triennio maior in ætate:qui mecum primis ab annis nutritus & adultus. in diuiduo contubernio domuſculæ immo uero cubiculi thorique:ſanctæ caritatis affectione mutuo mihi pignoratus:uotiſq; nuptialibus pacto iugali pridem deſtinatus conſenſu parētū:tabulis etiā maritus nūncupatus adnuptias:officio frequenti cognatorū & affiniū ſtipatus: templis & ædibus publicis uictimas immolabat: domus tota lauris obſita.tedis lucida cōſtrepebat

anulus ꝓnubus. Vinclū. iugale Iuno iuga. Nūcupatus. Nūcupata pecūia. Officiū. Officiū i/pudicicia Officioſi impudici Caton. thoma. panetius de officio M.Tul. de offi/ciis pone domi lau/ros. Laureate litteræ Laurea i gremio iouis Laureati milites. Daphnō Chame daphno. Obſitus æuo. Faces nu ptiales. quinq;.

ratus.mācipatus.& quodā q̄ſi pignore cōiugali deuictus:ſicut anuli ꝓnubi arrabōe obligantur oppignorāturq; maritus & uxor:tertulliāus.cū aurū nulla norat p̄ter unico digito quē ſpōſus oppignoraſſet ꝓnubo anulo. PActo iugali.quo cōiuges copulāt̄.de hoc Iuuenalis cōuētū tamē & pactū & ſpōſalia noſtra tēpeſtate paras.q̄ oīa ſunt uerba legitima.titulus ē apud iuriſcōſultos de pactis dotalibus ubi dicit̄ ꝙ pacto cōuēto ſtari oportebit:alludere uidet̄ ad uinclū iugale:de quo Virgilius.Ne cui me uinclo uelle ſociare iugali.autumāt grāmatici uinculū iugale & pactū iugale ideo dici qa iugū iponebat̄ matrimonio cōiugēdis.unde ēt iuno iuga dici credit̄:de q̄ mox plura. DEſtinatus.uerbū cōuenies nuptiis ita Vlpiāus proīde ſi patrōus ſibi deſpōderit aliā uel daſtinauit. CONſenſu parētū.ex ꝑſcripto legū nuptiæ legitimæ nō ſunt niſi ex cōſenſu parētū fiāt:i quorū poteſtate ſunt liberi: p̄terea ut inqt Vlpiāus titulo de regulis iuris nuptias nō cōcubitus.ſed cōſenſus facit. TAbulis.dotalibus. NVNcupatus.noīatus ꝓnunciatus ſiue ꝓmiſſus:nā pecunia nuncupata.ut ait cincius dicit̄ noīata certa noībus ꝓpriis ꝓnūciata.Sāthra libro ſecundo de uerborū antiqtate uota nuncupata ſignificare ait nō tā noīata q̄ ꝓmiſſa.& q̄ſi teſtificata. OFficio frequēti.officiū generali uocabulo appellat̄ oīs honeſta actio ad unūquēq; cōueniēs ꝓ cōditiōe ꝑſonæ.q̄ſi efficiū dictū:peculiariter officiū dicimus id qđ nuptiali feſtiuitati ipēdit̄ Iuuenalis officiū cras primo ſole mihi peragēdū in ualle quirini.q̄ cā offi cii:qđ q̄ris nubit amicus.Suetōius i Caligula:Liuiā oreſtillā Caio piſoni nubētē.cū ad officiū & ipſe ueniſſet.oli atherius orator.ut apud Trāqllū annotauimus cū defenderet reū libertinū:cui obiiciebat̄.q patrōi cōcubinus fuiſſet.dixiſſe fertur.ipudicicia i igenio crimē ē.in ſeruo neceſſitas.in liberto officiū ex eo ipudici & obſceni aliqñdiu officioſi uocati ſunt.ꝑfectū officiū.qđ cadit iſolū ſapiētē.græco uocabulo catorthoma noīat̄.de mediis officiis philoſophi & maxīe.M.Tullius atq; Ambroſius copioſiſſime diſſeruerūt.ubi annotādū ꝙ cū panetius περὶ τοῦ καθήκοντος i.de officio libros luculentos:inſcripſerit uiſa eſt.M.Tullio iſcriptio plenior de officiis pluraliter inſcribere:q̄ de officio ſingulariter. LAVris obſita.hac quoq; tēpeſtate Domus nuptiales auleis exornāt̄:lauro hedera aliiſq; frōdibus ueſtiunt̄ fores:& ueſtibula coronant̄.Iuuenalis nec te coronā poſtibus & dēſos ꝑ limina necte corymbos.itē lauros adhiberi ſolitas cauſa gaudiorū & feſtiuitatis idicat cū ait pōe domi lauros duc in capitolia magnū cretatūq; bouē Tertullianus quoq; ſic inquit.cur die leto nō laureis poſtes obūbramus. Plinius lib.xv.laurus inqt ꝓprie triūphis dicat̄.uel grātiſſima domibus.ianitrix caſarū pontificūq;:q & ſola domos exornat & ante limina excubat Romāis ꝓcipue letitiæ uictoriarūq; nuncia fuit laurus. addebat̄ militū lāceis piliſq; addebat̄ & litteris:q̄ ob id laureatæ noīant̄ apud hiſtoricos:ſuper q̄ re diligēter opinor & ſcite ſcripſimus i Trāquilli cōmētariis faſces quoq; īperatorū lauro decorabāt̄. quin ēt in gremio iouis optimi maximi deponebat̄ quotiēs uictoriā nouā attuliſſet.Laureati milites triūphāte ſequæbant̄.& ipſum laureū ramū tenentē.Coronāq; lauream capite geſtantem.græci daphnē uocant & daphnona laureum unde chamedaphne a Plinio dicta humilis laurus. OBſita.inuoluta coronataq;.apud Terētium:pannis anniſq; obſitum apud Vir.ibat rex obſitus æuo.metaphora ē ab agro.ut inquit Donatus:exponitur a Seruio obſitus æuo.pro inuolutus ætate. TEDIS.facibus: quæ ad nocturna lumina adhibentur:& in nuptiis peculiariter uſurpantur.ſcribit Plutarchus in problematis.quinque faces in nuptiis accendi ſolitas.propterea quod pentas ideſt quinarius numerus ex omnibus unus potiſſimum nuptialis ſit tanquam ex mare & fœmina conſtans. uel quia mulier non plures quā quinq; geminos uno partu gignere poteſt:cui ſententiæ aſtipulatur Ariſtoteles. qui finem multiiugæ partionis quinq; eſſe dixit:neq; pluris unquā ſimul genitos.Tradit Plinius noſter

in.xvi.faces nuptiarum ex ſpina alba fieri ſolitas tamq̃ auſpicaciſſima:quoniã inde fecerint paſtores qui rapuerunt ſabinas.hinc illud Catullianũ ſpineã qua te thedã:q̃ lectio apud Catullũ.purior & uerior uidet̃ q̃ ſi legas pineã.ſicut uulgo legit̃ pueri tres patrimi & matrimi:ita enim uocãtur qui patrẽ habẽt & matrẽ adhibebant̃ antiquitus:unus qui facem præferret ex ſpina alba.quia noctu nubebant.quo qui nubentẽ tenebant:fax autem illa rapi mox ſolebat ab amicis ſponſi & ſponſæ.ne aut uxor eã ſub lecto uiri ea nocte poneret aut uir in ſepulchro comburendã curaret:quo utroq; mors propinqua alterutrius putabatur.

Teda ſpinea. Patrimus matrius.

hymeneum : tunc me gremio ſuo mater infœlix tolerans:modo nuptiali decenter ornabat. mellitiſq; ſauiis crebriter ingeſtis iam ſpe futura liberorum uoti anxiis propagabat:cum inruptionis ſubitæ gladiatorum impetus ad belli faciem ſeuiens:nudis & inſertis mucronibus coruſcans:nõ cedi:nõ rapinæ manus afferunt.Sed denſo conglobatoq; cuneo:cubiculũ noſtrũ: inuadunt protinus:nec ullo de familiaribus noſtris repugnante: ac ne tantilum quidem reſiſtente:miſeram exanimem ſæuo pauore:trepido de medio matris gremio rapuere.ſic inſtar athracis.uel proteſilai:deſpecte diſturbatæq; nuptiæ.Sed ecce ſeuiſſimum omnium:nunc etiã redintegrat̃ :imo uero cumulatur infortuniũ meũ.Nã

HYmeneum.nuptialem deum & nuptiale carmen. GREmio mater.rapi ſimulabatur uirgo ex gremio matris cum ad uirum ducebatur.q uidelicet ea res feliciter Romulo ceſſit ſabinas in ſpectaculis rapienti. MVndo nuptiali.ornatu quo noua nupta ornari ſolet:mundus muliebris ẽ: quo mulier mũdior ſit eo continentur ut inquit ulpianus ſpecula unguẽta uaſa unguẽtaria:& ſiqua ſimilia dici poſſunt ſeparatq; ornamenta muliebria a mundo muliebri tanquã mulier poſſit eſſe munda nec tamen ornata:ut ſolet contingere in his q̃ ſe mundauerint lotæ in balneo neq; ſe exornauerint:& contra eſt aliqua ornata.nec tamẽ mũdata.ſed qđ cũ honore multo ulpiãi dictũ ſit:argutius hoc uidet̃ eẽ q̃ uerius appellatiõe.n.mũdi muliebris apud oratores hiſtoricos poetas nõ ſolũ illa qbus mũdior ſit mulier ſed ea quoq;.qbus ornatior:ſignificant̃.qđ & nomẽ idicat.nã quẽ coſmon græci noĩe ornamẽti appellauerũt eũ nos a pfecta abſolutaq; elegãtia mũdũ.Liuius nõ aurũ mõ his ſed & poſtremo ueſtẽ mundũq; omnẽ muliebrẽ ademit.Lucilius neutro genere appellauit his uerſibus legauit qdã uxori mũdũ oẽ penũq;.Quod mũdũ atq; penũ:nãquis diiudicet iſtuc. SAuiis.baſiis diminutiuũ ẽ ſuauiolũ.quo utit̃ Catullus ſauiolũ dulci dulcius ambroſia:tria ſunt ut ingt Donatus oſculãdi genera oſculũ.baſiũ & ſuauiũ oſcula officiorũ ſunt baſia pudicorum affectuũ ſuauia libidinũ uel amorum. INcertis.lego in ſertis.Mucrões.n.ſtricti inſerunt̃ ingerũturq; a macherophoris. CVneo.multa ſunt uocabula militaria a rebus ipſis trãſlata quæ in acie iſtruẽda imagines oſtẽdunt̃.ut globus.forfices.ſerra cuneus.nã cũ cunei.qđ iſtrumẽtũ eſt ad ligna ſcindẽda excogitatũ:figura ſit in ſummo acutior ĩ imo latior:inde multitudo peditũ cuneus dicit̃:q̃ pria parte anguſtior deide latior pcedit.& aduerſariorum ordies rũpit ſimplicitas militatis porcinũ caput appellat auctores Marcellinus & Vegetius.Cõtra cuneũ opponit̃ ordinatio.quã forficẽ uocãt:globus ãt q a ſuaacie ſeparatur uago ſupuentu ĩcuſat inimicos.cõtra quẽ alter populoſior uel fortior imittit̃.itẽ ſerra noĩat̃.q̃ a ſtrenuiſſimis directa ante frõtẽ opponit̃ hoſtibus.ut turbata acies reparet̃.hic ſerra pliari dicit̃:cũ aſſidue accedit̃ & recedit̃:neq; ullo tẽpore cõſiſtit̃.Cato de re militari:ſiue forte opus ſit cuneo aut globo.aut forfice.aut ſerra uti adoriare cuneus quoq; ĩ theatro gradus & ordĩes ſignificant̃.de qbus Iuuenalis Martialis Tranqllus Cæteri.hic theatrũ cuneatũ a poeta dictũ.docet Victruuius li.v.quẽadmodũ cunei in theatro diuidãtur. TANtillũ.minimum. SIC inſtar athracis uel proteſilai.hiſtoria ſiue fabula obſcurior ſignatur:quæ ut ingenue fatear nondum mihi liquet nec de ea ſatis conſtat.ideoq; amplius quærendũ eſt : ſed uideo dictionibus ſolerter penſitatis locum hunc conducenter & congruenter ſic corrigi poſſe:inſtar athracidis uel pirithoi.ut ſit ſenſus diſturbatas eſſe puellæ captiuæ nuptias ſicut olim hyppodamiæ & pirithoi diſturbatæ fuerunt.pirithous enim cum uxorem duceret hippodamen centauroſq; ad nuptias inuitaſſet:illi uinolẽtia libidineq; ſimul extimulari nuptias diſturbarũt:ex quibus eurithus hippodamen rapuit alii alias.hinc inter menſas nuptiales atrox pugna pugnata:qua centauri ſunt partim in fugam pulſi rem canit Ouidius luculẽte in.xii.hippodame dicta eſt athracis figura patronimica:a patre athrace: qui primus artem magicem apud theſſaliã cõſtituit.hinc ars athracia pro magia dicit̃ ꝓpinio:cũ ait Athracia rubet arte labor.Ouidius quoq; athracida hanc appellat ſcribẽs:Athracis æmonios Traxit in arma uiros:inſtar ergo athracidis expones inſtar hippodames ſiue hippodamie athracis filiæ.eſt & athrax oppidum in theſſalia Plinio ptolemeo cæteris.hãc noſtram emendationẽ plauſibiliter probat codrus collega meus in profeſſione litteraria homo impenſe doctus.& utriuſq; linguæ callens.qui plus habet in receſſu:quam oſtentet in fronte:qui in penſitandis tam priſcorum q̃ recentiorum libris iudicio eſt præcellẽti præditus:cui hæc mea qualiacũq; ſunt ꝓbari uehemẽter gaudeo:pluris enim facio iudiciũ unius eruditi.q̃ ſexcentorũ male litteratorum contentus doctis præconi-

Rapi ſpõſa ex gremio matris

Mundus muliebris.

Sententia ulpiãi non ſatis proba

Coſmos

Mũdum omne

Suauiolũ

Cuneus.

Porcinũ caput.

Forfex.

Globus

Serra pꝛliari.

Cuneatũ theatrũ.

Diſturbatæ nuptiæ pirithoi.

Athracis athracia. ars magica.

Laus codri.

bus: imperitoꝝ tumuſculos & uituperonũ linguas liuoris cote acuminatas flocci nõ facio. Sed ut domũ repedimus. quo mõ protheſilai nuptiæ diſturbatæ ſint nõ diſpicio. nec uſq̃ qđ equidẽ meminerim ſcriptũ legi de protheſilai quidẽ obitu & laudomiæ eius coniugis amore exuperantiſſimo nõ pauca tradunt & ea quidẽ cognitiſſima: ſed de diſturbatis nuptiis nihil adhuc cõptũ. erit ergo hic locus: ita caſtigandus. ut caſtigandũ docuimus diis hoibuſq; plaudentibus: aut fabula remotior q̃renda: ſicut Au. Gellio hiſtoria oraculi arietini. ob plautinos uerſus fuit ueſtiganda: inquirendaq;. VIſa ſum: in ſomniis ſcilicet & per quietẽ. iter genera inſomnioꝝ. unũ eſt quod Cicero uiſum uocat graeci phantaſma. eſt & uiſio cũ idquis uidet qđ eodẽ mõ quo apparuerat eueniet. græci opaua uocãt. AVIas. inacceſſas & penitus remotas homo quoq; dicitur auius a uia recta deuius. Lucretius. auius a uera longe ratione uagaris: hinc illa annominatio apud. Quintilianũ & in rhetoricis ad herenniũ: auiũ dulcedo ducit auium. VIDVAtus. priuatus ſpoliatuſq;. PEdibus alienis: hoc ſomnium ꝓprie uiſio eſt: uidet enim quod euenturum eſt: nam pedibus aſini apuleiani mox fugiet. RAptum. rapinam. INteremit. interemiſſe uiſus eſt ſomni exitus erit hic ut puellæ ſpõſus ab amico perfidioſiſſimo lancea confoſſus interimat. PRO pedibus. ante pedes. annotauimus iã ſæpe particulã ꝓ mõ ib mõ ante ſignificare. ASPEctus. uiſionis. ME hercules. annotanda eſt ĩpropria nec fœminæ congruens adiuratio: nãq; ſi credimus. Au. Gellio: ſicut uiri nõ deierant per caſtorẽ. ita mulieres per herculẽ nõ deierabant: cauſa minime obſcura: herculano. n. ſacrificio abſtinent qđ apud propertiũ in quarto cõmentario copioſiſſime explicat. nuſq̃. n. ut Gellii uerbis utar ſcriptũ ĩuenire ẽ apud auctores idoneos. aut me hercules mulierẽ dicere: aut me caſtor uiꝝ. tamẽ Apuleius inter ſcriptores nõ ꝓletarius ſed claſſicus moroſa illa diligentia haud quaq̃ obſeruata: non tã inſcite q̃ eleganter fœminã per herculẽ ad iuratã inducit. SOMnioꝝ figmẽtis. philoſophi tradũt ſomniis nõ eẽ credendũ: qđ idẽ aſſerit Hieronymus oſtẽdens illud uulgatiſſimũ: qđ ĩdocti pro oraculo quotidie aduocãt ſomniũ fuiſſe. quo iurauit in cœli cõſiſtorio ſe libros ſeculares nũq̃ deiceps lecturũ cũ illi obiiceret qđ Cicerõianus foret magis q̃ chriſtianus: nãq; ĩ apologia cõtra ruffinũ apte ĩdicat id fuiſſe ſomniũ: docẽſq; inibi ex ꝓphetaꝝ auctoritate ſomniis minime eẽ credẽdũ: ſubaccuſat ruffinũ ꝙ a ſe ſomnii exigat ſpõſionẽ qdã oli ſomniauit ſiue is Alexãder magnus fuerit ſiue alius. ne ſomniis crederet. ex quo ſcholaſtica cõtrouerſia ꝓponi ſolet in genere aſyſtato ꝙ incõſiſtens noſtri dicũt ſi. n. crediderit tũ ſequit ut nõ ſi credendũ. ſi autẽ nõ crediderit tũ ſequit ut credendũ ſi. ꝯſic ĩducit declamatio ſibi repugnãs ſeq; diſſoluẽs. uerſiculo græco ſomnioꝝ fides eleuat: cui cõcinit illud Titulli. ſomnia fallaci ludũt temeraria nocte & apud maximũ poetaꝝ ſcriptũ ẽ. ſed falſa ad ſupos mittũt in ſomnia manes ſomniatores dicti ĩterp̃tes ſomnioꝝ in deuteronomio ſcriptũ ẽ: nõ audies uerba ſomniatoris inſomnioſus dicitur Catoni: qui multum ſomniat. ois inquit qui inſomnioſus ẽ hac eadem curatiõe ſanũ facies. M. T. lib. ii. de diuinatione. ſomnia ſomniorũq; ſignificatiões illudit fateturq; nihil a deo ſomniis ſignificari. Homerus tamẽ dixit in prĩo illiados τορ ὀρεκΔιοσ ες τιρ. i. ex ioue ſunt ſomnia. græci enim oνap ſomniũ uocant. hic locus ut Plinii uerbis utar. diuerſis eſt refertus documẽtis utrum ne ſint aliqua preſcita animi quieſcentis: qua fiant ratione: an fortuita res ſit ut pleraq;: & ſi exemplis agatur profecto paria fiant: a uino & a cibis proxima: atq; in redormitiõe uana eẽ uiſa ꝓpe eſſe cõuenit. IMAgines falſæ. ex academica diſciplina hoc dictũ eſt. quæ nihil affirmat: ideoq; academici. philoſophi απορητικοι noiati quaſi ambigentes dubitanteſq; nihil enim cõprẽdi putãt: & imaginibus quas phantaſias uocant mortales falli aſſerunt. ſuper qua re apud philoſophos & auguſtinũ academicis & Ciceronẽ in hortẽſio ſubtiliſſime argutiſſimeq; diſſerit: ſi igitur diurgæ imagines fallunt quanto nocturnæ uiſiones fallaciores uanioreſq; uideri debent: Gallenus improbat incomprenſibilitatẽ academicoꝝ: aſſerens credi oportere oculis & palato. & ut ipſe inquit. an hoc pomum hãc ficum eẽ nõ credis? CONtrarios euẽtus. Plinius in epiſtolis: refert iqt euẽtura ſoleas an cõtraria ſomniare. interdũ. n. diræ uiſiones portendũt felices euentus. ex hac ſententia anus puellã ſolla, tanq̃ tri

uiſa ſum mihi de domo: de thalamo: de cubiculo: de toro deniq; ipſo uiolẽter extracta: p ſolitudĩes auias ĩfortunatiſſimi mariti nomẽ ĩuocare. cũq; ut primũ me is ãplexibus uiduatus eſt: adhuc unguẽtis madidũ: coronis floridũ: cõſeq ueſtigio me pedibus fugiẽtẽ aliẽis. utq; clamorẽ pcito formoſæ raptũ uxori cõquerẽs: populi teſtatẽ auxiliũ: qdã de latrõibus ĩportune pſecutionis indignatiõe permotus: ſaxo grãdi ꝓpedibus abrepto: miſellũ iuuenẽ maritũ meũ pcuſſũ interemit. talis aſpectus atrocitate pterrita. ſõno funeſto pauẽs: excuſſa ſaſũ. Tũc fletiẽs eius adſuſpirãs anus ſic ĩcipit. Bono aĩo eſto me hercules: nec uãis ſõnioꝝ figmẽtis terreare. Nã præter q diurnæ qetis imagĩes falſæ phibẽt: tũ etiã nocturnæ uiſiones contrarios euentus nõnunq̃ pronuntiant. Denique flere: & uapulare: & nonnunq̃ iugulari: lucroſum proſperumq; prouẽtum nunciãt

Phantaſma uiſum. auius. Pro. Mulieres nõ iurãt per herculem. Claſſicus proletarius ſcriptor. Sõnium Hieronymi. Ciceroӱianus; eſ non chriſtianus. ſomniat alexãder ne ſõniis credat. aſyſtatõ icõſiſtẽs. Somniatores. inſomnioſus. a uino a cibis ſõnia uana

ſte ſomniū ex contrario euentu denūciet meliora.ſicq; futurū auſpicatius:ſicut īterdū hō ſomniat ſe iugulari uerberariq;:qđ mox portēdit lucrū:& felicitatē:ſicut e cōtrario dū ſomniāus nos ueſci dulcioribus cibariis:uel rei ueneriæ operā dare:mox ex ſomnio optabili afficimur uigilātes anxietate ſumuſq; ī calamitatibus.plerīq; libros de obſeruatiōe ſomnioℊ cōpoſuerūt:tanq̄ leges ſomnioℊ ſtatui poſſent:quos irridet ſyneſius platōicus.iudicās ꝓdeſſe pparū:q in lib.de ſomniis neq; īſubtiliter:neq; īdiligēter docet leges īſomnioℊ ſtatui haud quaq̄ poſſe cūctis æque cōmunes:q̄s phemenoe & meſā

Euentus ſōnioℊ cōtrarii. Syneſius platonicus librū de ſōniis condidit.

cōtra ridere:& mellitis dulciolis uentrē ſaginare:uel ī uoluptatē ueneriā cōuenire:triſtitiæ aī: lāgori corporis:damniſq; cæteris:uel anxiatū iri predicāt. Sed ego te narrationibus lepidis:anilibuſque ſabulis protinus euocabo:& īcipit.Erāt ī quadā ciuitate rex & regina.hi tres numero filias:forma cōſpicuas habuere.ſed maiores q̄dē natu q̄uis gratiſſima ſpecie idōeæ tamē celebrari poſſe laudibus humāis credebāt. At uero puelle iunioris. tā precipua tā præclara pulchritudo nec exprimi ac ne ſufficiēter.q̄dē laudari ſermōis humāi pēuria poterat. Multi dēiq; ciuiū & aduenæ copioſi: quos eximii ſpectaculi rumor ſtudioſa celebritate cōgregabat

pus definire ſe poſſe & ordinare ꝓfeſſi ſunt.ſed debet potius uniuſquiſq; ſe ipſum q̄ſi artis habere materiā:& ī memoria ſcribere poteſt q̄lia uiſa in q̄les euētus inciderit & ita q̄ſq; penes ſe ipſum multas huīoi artis regulas cumulabit. nam ſicut q frequenter nauigant. ſi quādo ſcopulū aliquē obuiū habet:in quē aſcendētes urbē aliquā inde proſpiciant: quotiens eundē ſcopulū uiderint eandē agnoſcūt demonſtratq; ciuitatē.eadē ratione hō ſomnians in eadē uiſionē ſepius īcidens ſibi deſignare poteſt quē potiſſimum euentum portēderit.ꝓpter hoīem ſomniař equos canes boues pecora capras palam eſt:Credit̄ & ſomniare oīa uiuipara.i.q̄ aīal parīūt:de ouiparis.i.his q̄ oua gignūt īcertū ē: q̄uis dormire ea certū ſit. CIRca ridere.corrige cōtra ridere:ut expōas e cōtrario riſū ī ſōnis ſignificāt merorē MELlitus dulcioli.lege mellitis dulciolis:ut referat̄ ad cibaria:q̄ mellita noīant̄ a mellis cōditura. De q̄bus apud ſuetoniū.ī nerōe de q̄bus apud Varonē.Macrobiū Gelliū.ē illud memoratiſſimū.Bellaria ea maxīe ſūt mellita:q̄ mellita nō ſūt.dulcibus.n.cū pepſi ſocietas īfida:quo dicto ſignificat̄:cibaria mella cōcinnata nō facere ad ſtomachū.neq; ſatis cōducere cōcoctiōi:quā greci uocant πέψιν:unde diſpepſia Catōi ꝓ mala digeſtiōe. PRAEdicāt.portēdūt denūciātq; aī triſtitiā corporis lāgorē: & cætera fortūe detrimēta. VEL axatū iri.legēdū puto anxiatū.q̄ſi ab anxietate ſiue ab angore ducto uocabulo.qđ ſi legas uexatū:qđ latinū uerbū ē & q̄drat. ANilibus fabulis.mos ē aniculaℊ ut fabellas alumnis cōmiter denarrēt:q̄bus illoℊ mētes mulceāt & puerilis triſtitia diſcutit̄.Q̄itilianus fabulis nutriculaℊ ꝓximo loco ſuccedere debere eſopi fabellas ꝑcipit: cū āt ſenectus ſit natura loq̄tior:& ſenilis ſit ꝓprie macrologia ſeruat ſcitiſſime τοπρέπον & decoℊ Lucius noſter.ut macrologiā.i.multiloquiū det anniculæ lingulacæ:& loquaci:eāq; inducat fabulā lōgioℊ & lepida mulcentē puelle lamentantis meſtitudinē. EVOcabo.delectabo.mulcebo.uel lege auocabo.ꝓ eo qđ eſt abducā amouebōq; a triſtitia:quā cōceperat uiſione ſomnioℊ. ERANT in quadā ciuitate.fabula ē oratio ficta uerīſimili diſpoſitiōe imaginē exhibēs ueritatis:qua uſi ſunt ueruſtiſſimi auctores.ut Heſiodus. Archilochus.Oratius.Heſiodus quidē luſciniæ.archilocus uulpis.Oratius muris:noiant̄ aūt ab inuentoribus.oēs tamē cōmuniter eſopiæ nuncupatæ.quoniā ī cōuētibus frequēter ſolebat eſopus his uti fabula q̄ moralis eſt & ad uitæ utilitatē maxīe pertinens dicit̄ apologus.a quo ex ꝑcepto.M.Tulli ad hereniū exordiet̄ orator ſi erunt iudices audiendo defeſſi.feſtiuos delectabileſq; apologos cōmētus ē eſopus fabulatoꝛ.q̄bus ut inquit Au.Gellius.res ſalubriter ac proſpiciēter aīaduerſas in mētes aīoſq; hoīum cū audiendi quadā illecebra induit.plautus ī ſticho.perge obſecro ꝑſens hic q̄dē ē apologus q̄dā nō ſane recepto ī uſū noīe apologationē uocāt qđ docet.Q̄itilianus.i.v.fabula græce μῦθος dicit̄ & fabulator μυθοποιὸς καὶ μυθικός.macrobius mythichos uocat reℊ fabuloſaℊ ſcriptores q ſictionibus hiſtorias obuoluūt.q̄dā ſcripſerūt mithyſtorias hoc eſt fabulares hiſtorias.ſpartianus citat teſtimōiū ex mithyſtoriis.epimythiō noiat̄ ī fabulis eſopiis particula nouiſſima:qua utilitas ipſius fabulæ retegit̄:qđ noſtri affabulatioñe iterp̄tāt̄ apud oratores fabula eſt ī q̄ nec uera nec uerīſimilis res cōtiet̄.argumētū uero ē ficta res q̄ tñ fieri potuit quales ſūt plautinæ terētiāæq; comediæ.& hoc ē qđ ait.Q̄itiliāus.nā & fabulæ ad actū ſcenaℊ cōpoſitæ:argumēta dicūt̄.ego igit̄ īducit̄ anus cōſolatrix referēs puellæ captiuæ fabulā lepidiſſimā.nō minus ſcienter q̄ elegāter cōcinnatā.de pſyche & cupidine.cuius interpretamenta extant fulgentio uiro apptime docto compoſita:qui ex phyſica ſubtilitate & ſenſu allegorico illam cōmentatus eſt:a quo hæc tota res ad aiam refertur:quæ græce dicit̄ ψυχὴ.ſcribit enim in mythologiis ciuitatē poni pro mundo regem & reginam pro deo & materia:qui tres filias habebant. ideſt carnem libertatem arbitrii & animam quam ideo iuniorem uoluerunt. quod corpori.iam facto poſt iditam eſſe dicebant.eandem ideo pulchriorem.quod & a carne nobilior.& libertate ſuperior. huic inuidet uenus. quaſi libido: quæ ad illam perdendam cupidinem mit

Sibi q̄ſq; det regulā ſōnioℊ.

Viuipara ſomniāt. ouipara. Bellaria mellita nō mellita. Pepſis. diſpepſia fabellæ aniles. Macrologia ſenilis. fabula quid. eſopiæ fabulæ. apologus. apologatio. Mythici. mythiſtoriæ. epimythion. affabulatio. argumētum. Myſticus ſeſus pſyches fabulæ. Pſyche anima.

tit:ſed quia cupiditas eſt boni & mali cupiditas.animam diligit.& ei uelut coniunctione miſcet quã perſuadet ne ſuam faciem uideat.ideſt ne cupiditatis delectaméta diſcat:neue ſuis ſororibus ideſt carni & libertati de ſuæ formæ curioſitate perdiſcenda cõſentiat.ſed illarum impulſu percita lucernam de ſub modio eiecit ideſt deſiderii flammam in pectore abſconſam depalat & inuulgat:uiſam taliter dulcem amat.quam ideo lucernæ ebullitione dicitur incendiſſe.quia omnis cupiditas quantum diligitur tãtum ardeſcit:& peccatricem ſuæ carni cõfigit maculam.ergo quaſi cupiditate nudata pſyche ex potenti fortuna eruitur.& periculis iactat:& regia domo expellitur:mox poſt erumnoſos labores exanclatos cupidini cõnubio copulatur:& ut iquit Marcianus capella.pſyche opima muneribus deoꝝ adamantinis nexibus a cupidine detinetur.idem auctor eſt pſychen a philologia expolitam fuiſſe.quin etiã ariſtophanes atheneus fabulam hanc pſyches enormi uerborum circuitu diſcere cupientibus ꝓdidit.& ſane eccleſiaſtici conditores in canonicæ ſcripturæ ĩterprætaméto arcana myſteria allegorico inuolucro inuoluta repandũt ac renaſcert.qui tradunt multiplicem eſſe intellectum ſcripturarum:hiſtoricum ſiue litteralem:tropologicum ſiue allegoricum & ſpiritalẽ ſiue anagogicũ in hiſtoria eorum quæ ſcripta ſunt ordo ſeruat in tropologia de littera ad maiora cõſurgimus.& quicquid carnaliter factum eſt iuxta moralem ĩterprætamur locum.i ſpiritali ecopeic qui & anagogicus dicitur ſenſus.ad ſublimiora tranſimus terrena dimittimus.de futurorum beatitudine & celeſtibus diſputamus:& ut res exemplo magis colliqueſcat hieruſalem hiſtorice ſignificat ciuitatẽ iudeæ metropolim allegorice.eccleſiam.moraliter animam.ſpiritaliter celeſtem ciuitatem:ad quã cunctorum uota ſuſpirant:& illius coloni effici concupiſcunt.ſed nos non tam allegorias in explicatione huiuſce fabulæ ſectabimur q̃ hiſtoricum ſenſum.& rerum reconditarũ uerborumq; interprætatiõe explicabimus:ne philoſophaſter magis uidear q̃ cõmentator. INACceſſæ formoſitatis.ſicut locus inacceſſus dicit ad quem nullus accedit:quiq; in acceſſibilis eſt:ſic formoſitas in acceſſa elegãter:noiatur: ad quam propter exuperantiã nullus accedit:quæ propter reuerẽtiã & quãdã quaſi maieſtatẽ mortalibus inadibilis eſt:qualia ſunt numina deoꝝ dearũq;. ORIbus dexterã admouentes:deſignat tãta formoſitate fuiſſe ꝓditam puellam:ut ab omnibus perĩde ac Dea uenus adoraret: mos eni adorãtiũ ẽ & is qd eſt uſitatiſſimus.ut manũ dexterã ori admoueant:in ueneratione deorũ & cultu in apologia in hunc ſenſum ſic ſcribit.ſi fanũ aliquod prætera at nefas habet adorãdi gratia manum labris admouere:Plinius in.xxviii.in adorando iquit dextrã ad oſculum referimus:totũq; corpus circumagimus: idẽ in.xi.refert religionẽ quãdã eẽ in detra quæ in fide porrigitur.quæ oſculis auerſa appetit:& nunc quoq; ſolent principes:& antiſtitio ſacerdotali præcellentes dextram auerſã adeũtibus religioſe oſculandam porrigere Hieronymus callens linguæ hebraicæ ueritatem in ſpalterio quod dicitur deoſculamini interpræratus eſt adorate:quia ut eius uerbis utar:q adorant ſolent deoſculari manũ:& capita ſummittere:qđ ſe beatus Iob elementis & idolis feciſſe negat dicens.ſi uidi ſolẽ cũ ſurgeret & luna icedẽtẽ clare & letatũ eſt ĩ abſcondito cor meũ & oſculatus ſum manũ meã ore meo:q̃ iniquitas maxia eſt:& negocio cõtra deũ altiſſimũ.& hebrei iuxta linguæ ſuæ proprietatẽ Deoſculationẽ ponũt ꝓ ueneratione. PRIOre digito.Quintilianus in.xi.diuerſos eẽ geſtus referẽs ait adorantes attollere manus.pacificator quoq; habitus in ſtatuis eſt manũ inſeſto pollice protẽdẽs:qn etiã uouẽtiũ mãus leuiter pãdata eſt.hic geſtus ille ſignificat:quo in adoratione digitus index ſuper pollicẽ reſidẽt crucem quaſi figurat:cũq; exoſculari ſolemus. ATtiguas.finitimas proximas:ab attingendo ductũ nomẽ: ſicut a cõtigẽdo cõtiguũ. Quã cerulũ ꝓfundũ.uenerẽ piphraſticos deſcribit:quã fabulæ tradũt ortã eẽ ex maris ſpuma & pudendis celii in mare deiectis q̃ ob id apud græcos aprodite nomen accæpit aphron enim ſpumã dicunt:quod ideo fictũ a mythicis ideſt fabulatoribus autumat Ariſtoteles in ſecundo de generatione aĩalium:quia ſcilicet genitura ſpumoſa eſt. TRIbuta uenia.ſenſus eſt: fama ĩnuulgauerat uenerem e celo deſcendiſſe in terras.& ſui numinis cunctis mortalibus ſub ſpecie puellæ iam facere poteſtatem uel potius alteram uenerem terrenam ui ſiderali eſſe procreatam. GERmine ſtellarum.ex opinione philoſophorum hoc dictum eſt:qui opinantur cuncta in terris ꝓ generari uĩ ſtellaꝝ & ſiderali poſitura ac radiatiõe:nam ut inquit Plinius noſter decidua ſunt ex celo rerum omnium ſemina.& inferiora ſuperioribus ancillantur. PVLlulaſſe.progeneraſſe:pullulare dicuntur arbores quãdo pullulos emittunt & germina.unde & repullulare.tradunt auctores arbores quaſdam ceſas nunquam reppullulare.Plinius pullulos appellat in arboribus ſobolem pullulantem.

Psyche expolita a philologia. Senſus hiſtoricus. Tropologicus. Allegoricus. Anagogicus. Hieruſalem myſtice qd. philoſophaſter. Mos adorantium ori manum admouere. Dextra oſculãda porrigit. Deoſculamini adorate Iob. Deoſculatio pro ueneratione. pacificatorhabitus. Attiguus. aphrodite. Spuma ſpumoſum. Ex celo rerum ſemina decidua. Pulluli in arboribus.

IN dies.Quotidie magis. SPEcimē glorioſum.Oēs iqt cōfluebāt ex diuerſis orbis partibus ad uiſendā puellā hāc:q̄ pp pulchritudinē uenus haud dubie credebaẽ. PAphō.Nullus amplius ea pe tebat loca.i q̄bus uenus coliẽ:ſed ad hāc cūcti adibāt:p inde ac uiuētē uenerē ē.n. paphos oppidū cy/ pri cuius numē & regia ē uenus:Vnde paphia a Poetis dicta.Gnidos quoq̧ īſula ē ueneri dicata Ora paphia tius o uenus regia gnidi paphiq̧ praxiteles ſtatuarius uenerē fecit ex marmore quam gnidii:ut pote uenus. ueneris cultores emerūt:quo ſigno gnidos nobilitata ē.ut iquit Plinius:ferūt amore captū q̄ndā no Venus

in dies opinio:ſic inſulas iā proximas & terræ pluſcu/ lū: puīciaſq̧ plurimas fama porrecta puagaẽ. Iā mul ti mortaliū lōgis itineribus: atq̧ altiſſimis maris mea/ tibus: ad ſeculi ſpecimē glorioſum cōfluebāt:paphon nemo:Gnydō nemo.Ac ne ipſa q̄dā cithera:ad cōſpe/ ctū deæ ueneris nauigabāt. Sacra deæ proferūẽ.tēpla deformāẽ. puluinaria proferūẽ cerimōiæ negligunẽ. incoronata ſimulacra:& aræ uiduæ frigido cinere fœ datæ.puellæ ſupplicaẽ & in humanis uultibus:deæ tā tæ numia placāẽ.& i matutio progreſſu uirginis:uicti mis & epulis ueneris abſcētis nomē ꝓpiciaẽ.iāq̧ ꝑpla teas cōmeātē populi frequēter floribus ſertis:& ſolutis adpræcāẽ. Hic honoꝝ celeſtiū ad puellæ mortalis cul tū imodica tranſlatio.ueræ ueneris uehementer incen dit animos.& ĩpatiens indignationis:capite quaſſanti fremens altius: ſic ſecum diſſerit.En rerum naturæ pri ſca parēs.En elementrū origo initialis:en orbis totius

ctu ſimulacro coheſiſſe:eiuſq̧ cu praxiteli/ piditatis eē idicē maculā. CYthe ca. ra.Inſula ē ueneri cōſecrata.unde Cythera. uenus cytherea poetis dicta noīe notiſſimo:Dicimus āt hæc cythe ra in plurali:ſicut hæc ſolyma: & artaxata:Virgilius ē amathus.eſt celſa mihi paphos atq̧ cythera:ſ/ de cytheriacū nectar.ꝑ ſuauitate Cytheria uneria. SAcra deæ ꝓferunẽ. cū nectar Adeo:inqt pulchritudo pſyches erat uenerabilis adeo ſpecies ado/ rāda:ut uenus ꝑpſyches maieſta/ te cōtēnereẽ.ut ſacra ueneris ne/ gligerent:Nā ſacra deæ ꝓferunẽ duplici itellectu.uel q̄d ꝓcraſtinā tur differēturq̧ ꝑ cōtēptionē. uel q̄ publicanẽ:& in ꝓpatulū edu/ cunẽ:q̄d fieri nefas ē.cū in arcano cluſa cōditaq̧ ſacra ſint habēda. ꝓferre enī ambiſariā dr ꝓ educe/ proferre. re & oſtētare & ꝓ differre ac ꝓcra prolatæ. ſtinare:hic iocus ille Plautinus in res plau/ captiuis.Vbi res ꝓlatæ ſunt cum to

rus hoīes eunt ſimul ꝓlatæ res ſunt noſtris dentibus. PVLuinaria ꝓferunẽ. Lectuli inqt ſimula/ chris ueneris dicati habenẽ neglectui:nec cū ſanctitudinis reuerētia in ſecretariis cuſtodiūẽ:ſed palā & cōtēpti depromunẽ:de puluinaribus aliubi plura. INcoronata.Sine corōis & intriſecus ſubitel ligēdū ē uerbū ſunt.Simulacra aūt deoꝝ coronari.ſolēt a cultoribus religioſis:q̄ irreligioſi ſine coro Coronæ nis ꝑ irreligioſitatē neglecta & iculta deſtituūt.Pli.i.xxi.corōas refert deoꝝ honorē fuiſſe & lariū pu deoꝝ ho blicoꝝ priuatorūq̧ & ſepulchroꝝ & maniū.Plautinus ſenex teſtaẽ ſe coronas floreas emiſſe ad coro non. nādos lares. ARæ uiduæ.Orbatæ deſertæ derelictæ.trāſlatio ſumpta a fœia uidua:q̄ ſolitaria:eſt ꝑ Viduus abuſionē dixit Oratius uiduus pharetra riſit appollo. IN hūanis uultibus. Venus iqt coliẽ.& nu/ pharetra mē Deæ placaẽ i uultibus pſyches.ꝑide ac pſyche uēus ipſa ſit:q̄ i terras deſcēderit:& mortales cōſpe Flores ſer ctu ſuo dignata ſit.atq̧ ſub hūana effigie coli uelit. VEneris abſentis.Vēus q̄dē ē abſens : ſed tamē ti. ueluti ꝑſens ꝓpiciaẽ pſyche ꝓgrediēte:quā ueluti uenerē adoratiōibus ꝓſecūẽ. COMmeātē.Gra Seruiæ. diētē icedētē inābulātē. FLOribus certis.Lege ſertis.flores.n.ſerti dicūẽ i coronamētis cōtexti Lu/ pactilis canus accipiūt ſertas nardo florēte coronas.& ut auctor ē Plinius cū ex floribus fierēt ſerta a ſerēdo corona ſeruiæ appellabanẽ.ap̄ priſcos coronæ fuerūt partī pactiles partī ſutiles dictæ ſumma auctoritas pa/ Sutilis. ſtili corōæ habita ē:ſubtiles i cenis ſolēnes extiterūt.ſerti flores dicūẽ q̄ſi iūcti cōtextiq̧. nā ſerere ap̄ Serero. Antiquos iūgere ē:unde fruges ſeri dicūẽ.q̄a terræ iūgūẽ.& ſertorē ꝓ aſſertore dixerūt:a ſerēdo.ſ.cū ſertor ꝓ petēdo aliquē ſeuat ī libertatē.i.iūgat hic ſerilla quoq̧ nauigia appellari autumat uerrius Flaccus q̄ aſſertore ſparto ac lino cōdēſanẽ:a cōſerēdo & cōtexēdo dicta. IN modica trāſlatio.ꝓlatio alterius ut iqt ue ſerilla. riſſime Tertullīaus ꝓcedere nō pōt ſine alterius cōtumelia:tāto magis trāſlatio celeſtis honoris.ad prælatio cultū alterius bilē mouet & aīum īcēdit:itaq̧ merito uera uēus idignatiōe ſucēſa ē:& ſtimulo excā/ unius cō deſcētiæ icitata cū honores ſibi debitos imodice nimis trāſferri uideret ad cultū pſyches.& adoratio tumelia nē.nā ut ait ſulmonēſis poetæ unicus ē de quo ſollicitamur honos. CApite q̄ſſanti. idignatiōc ſi/ alterius gnū:ſic Virg.i.xii.ille caput q̄ſſans nō me tua feruida terrēt dicta ferox. FREmēs altius.Cōcepto do Vēus pa/ lore medullitus.& itra ꝑcordia dignaẽ ſecū uēus q̄ cū ſit ipſa maxīa deaꝝ.& origo reꝝ primigenia rēs reꝝ. tātū honorē participet cū puella. EN reꝝ naturæ priſca parēs.ex ſecretariis phiæ deprōpta locutio Initiū q̄ reꝝ naturæ pares merito dr.cū ex oſſō ueneris cūcta ꝓ generēẽ.hic Lucretius libroꝝ ſuoꝝ initiū Lucretiī. fecit eneadū gēitrix hoīum diuūq̧ uoluptas.alma uēus.ꝑ te quoniā gēus oē aīantiū cōcipiẽ.uiſitq̧ ex Venus ortū lumina ſolis.Plinius i.ii.ſideris iqt ueneris natura cūcta generāẽ īterris.nāq̧ i alterutro exortu quia ue/ gēitali rore cōſꝑgēs nō terræ mō cōceptus iplet ueꝝ aīantiū quoq̧ oīum ſtīulat.uēus ut iterꝑtaẽ.M. nit ad Tul.lib.iii.de natura deoꝝ ex eo dicta.q̄a uēit ad oīa.merito uēus naturæ reꝝ antiq̄ſſima mr̄ noīaẽ:omnia.

& elemētoꝝ origo primordialis:tā̄q a uenere generatio reꝝ oīum ſit & initiū:tā̄q ſine uenerē ſterillia
cūcta flacceſcāt:tā̄q elemēta ſine copulatiōe hoc ē uenera nihil ſeparata parturiāt.Quæ iugabili q̄dā
cōpetētia & īter ſe deuīcta cūcta ꝓgenerēt. ALma uenus.Optio epitheto.alma dr̄ ab alēdo.uideli/
cet q̄ pinde ac ueneris potētia genitabili alanť oīa: Almā lucē almū diē.ꝑ Trāqllo accipit Dōatus apud
Virgiliū. PARtiario honore.Partiarius honor dr̄q expartē dimidia.cū altero cōmunicať : patia/
rio agimus cū ex dimidia parte diuidimus.pars.n.dimidiū apđ doctos ſignificat.Iuriſcōſulti Titulo

alma uenus: q̄ cū mortali puella partiario maieſtatis
honore tractor.& nomē meū cœlo cōditū terrēis ſordi
bus prophanať.Nimiꝝ cōmuni numinis piamēto. ui
cariæ uenerationis īcertū ſuſtinebo.& imaginē meā cir
cūferet puella moritura.fruſtra me paſtor ille:cuius iu
ſticiā fidēq; magnus cōprobauit iupiter:ob eximiā ſpe
ciē tātis prætulit deabus.Sed nō adeo gaudēs iſta : q̄/
cūq; ē: meos honores uſurpauit.iā faxo huius ēt ipſius
illicitæ formoſitatis pēiteat.& uocat cōſeſtī pueꝝ ſuū
pīnatū illū.& ſatis temerariū:q malis ſuis moribus: cō
tēpta diſciplia publica:flāmis & ſagittis armatus p alie
nas domos nocte diſcurrēs:& oīum matrimonia cor/
rumpēs īpune cōmittit tanta flagitia.& nihil ꝓrſus bo
ni facit.Hūc q̄q̄ genuina licētia ꝓcacem:uerbis quoq;
īſup ſtimulat.ꝑducit ad illā ciuitatē.& pſychē : hoc.n.
noie puella nuncupabať corā oſtendit . & tota illa pla
ta:de formoſitatis ęmulatiōe fabula:gemēs : ac fremēs
indignatione:Per ego te inquit maternæ caritatis fœde
ra deprecor:p tuæ ſagittæ dulcia uulnera:p flāmæ iſti
us mellitas uredines.uindictam tuæ parenti:ſed plenā
tribue.& in pulchrytudinē contumacē reuerenter ui/
dica.idq; unū.& præ omnibus unicum: uolens effice:

de uſufructu ptē ꝑ dimidio acci/
pi euidēter oſtēdūt ſic ſcribētes ēt
partis uſufructus legari pt:ſi ſpe/
tialiter nō ſit facta partis mentio.
Dimidia pars bonoꝝ cōtineť:Ca
to ait in libro de Re Ruſtica calcē
ptiatio coquēdā q dāt ita dāt. ubi
partiario accipiť ꝑdimidiata por
tione.ut.ſ. calcarius.i.q calcē cogt
dimidiā partē calcis coctæ ipe ha
beat.reliquū domino ꝑbeat. uete
res appellauerūt ꝑticulōes cohe/
redes ex eo qđ ꝑtes pīmonii ſu/
māt. PROphanať.Polluiť. VI
cariæ uenerationis.Vicaria uenera
tio elegāter appellať:q̄ uicē alienā
īplet:ſic uicariæ epiſtolæ apđ Cy
prianū:q̄ ꝑ nobis uicē ſupplēt:ſic
uicariæ manus apud Quītilianū
ī gladiatore q̄ ī pugnā ꝑ altero dā
tur:& uicaria mors.q̄ ꝑ altero ſu
biť.uicarius uulgo dr̄ q uice & lo
co alterius ſubſtituiť: Apud iuri/
ſcōſultos.Oratores poetas uicari/
us uſurpať ꝑ ſeruo ſerui maioris
in familia.De quo Oratius inſer/
monibus ſiue uicarius ē q ſeruo
paret.uti mos ueſter ait ſeu con/
ſeruus:hic illđ epigrāmatiſtæ eē
ſat ē ſeruū.Iā nolo uicarius eē. do
cet iuriſconſultus titulo de pecu/
lio legato eē & dici uicarios uicarioꝝ i hoc ſeruoꝝ ſignificatu. INcertū.īcerti īqt mortales erūt utꝝ
ego An pſyche ꝑ uenerē colēda ſit:ubi annotādū dici īcertū ꝑ dubio dubitatiōeq; noīe.ſ.ſubſtātiuo.

PAſtor ille.Paris ſignificať.cuius iudicio p̄lata ē uenus Iunoni & palladi:de quo Poeta.manet alta
mēte repoſtū iudiciū paridis:Luciāi libellus extat de hoc paridis iudicio feſtiuiter cōcinatus:De quo
& ī decimo huius opis uolumine uberior mētio. DIGNItatis & pīmonii.Oībus bonis uiduatū
eē cupit:ſunt.n.bōa triplicia ap̄ philoſopho.prima ai.ut uirtutes ſecūda corporis.ut īcolumitas.Ter/
tia fortunæ.ut dignitas & opes. FAxo.faciā. PINnatū.Alatū cupidinē.pina acutū ſecuris dr̄: ide
utriq; habēs aciē bipēnis.pinas auiū quoq; dici uolūt:unde pinatus cupido ꝑ aligero & pēnas habē
te dictus:ideo aūt alatū cupidinē finxit antiqtas.qa nihil amātibus leuius.nihil mobilius.nihil uola/
ticū magis.Nāq; ut auctor ē Alexāder aphrodiſeus ī Problematis cupido amatoris nō diuturna eſt.
nec oīno ſtabilis:ſed euagať.ac mutabilis ē.& ut ſcite canit Proptius:Nō fruſtra uētoſas alas addunt
cupidini.ſ.alterna quoniā iactamur ī unda. FLAMmis & ſagittis armatus.cupidinē faces tenētē &
ſagittis armatū figurāt ꝓpterea ꝙ exuriť cor amatoris.ſagittas āt ideo geſtat ꝙ radios emittit tā̄q ſa
gittas amator ī amaſiā:ipa porro iaculo ſimilis ē qđ ī amātis corpus iaculeť.q̄riť ī cōtrouerſiis aucto
re Qui.cur cupido puer.cur uolucer:cur ſagittis & face armatus ſit. GENuina.Natiua.īſita.igēita.
ET tota illa plata.Cū uēus ad filiū cupidinē fabulā illā totā ptuliſſet:q̄ de emulatiōe pulchritudinis
īter ipam & pſychē diuulgabať:filiū ꝑcata ē.ut hāc iniuriā uīdicaret.& pſycē īfortun o amoris male
mulctaret. PER ego te iqt.Depcatio ē m̄ris ad filiū q̄ exorabula oia & ad īpetrādū potētiſſima cōti
nēť.Rogat.n.p m̄nos affectus p ſagittas cupidineas uulnere amabili fodicātes p militta ardētis fa/
cis īcēdia. VREdies.Ardores & uſtrinas mellea dulcedie medicatas.urit qdē amor ſed cū dulcedie
uulnerat ſed cū ſuauitudie.Plau.de amorē īqt amor melle & felle ē fecūdiſſimus guſto dat dulce ama
rū ad ſatietatē uſq; aggerit:Pli.li.xxi.refert ſuccū trifolii īfuſū corpi facere uredinē:ambroſius uſtrigi
nē appellat q̄s L.u.nē uredines. TVAE pa.Mihi ueneri. CONtumacē.Rebellē & mihi reluctātē.

alma ue/nus.
partia/rius.
pars di/midium.
partiario
Calcari/rius.
particulo nes.
Vicariæ epiſtolæ.
Vicarius ſeruus ſerui.
Vicarii uicario/ru.
Bona tri plicia.
pinna.
Bipēnis.
alatus cu pido.
cur arma tus faci/bus & ſa/gittis
Exorabu la uene/ris.
Vredies.
Vſtrigies

VIRgo. Pſyche. EXtremi. deſpicatiſſimi poſtremiſſimiq;. COMprobauit iupiter. Canũt poe
tæ & narrat Lucianus Mercuriũ ioue miſſum ad paridẽ: ut iudex eẽt & diſceptator litis deaꝝ. Hiã/
tibus. Patulis ac plenioribus: hiatẽ oꝛonẽ itelligi uult. M. Tullius lapſabũdã & fluctuãtẽ: nec ullis ui/
culis aſtrictã. ORAS. Loca littoralia & extremas regiões. ſoluere orã ẽ ex ora & littore nauigiũ i ma
re deducere & e nauigaꝛ: ſublatis anchoris & funibus nauticis reſolutis. errãt q orã ſunẽ nauticũ iter
ꝓtanꝛ. VDO reſedit uertice. Sicut faſtigiũ & ſummæ & iſimæ ptis dici pt: ſicut altũ & mare celũ
dicius: ita uertex ꝓ altitudĩe ſum
ma & iſima uſurpaꝛ: ſicut hic po
niꝛ uertex ꝓ ꝓfundo & imo ma
ris. ꝓprie uertex ẽ cõtorta i ſe aq̃:
quo ẽt intellectu hic locus accipi
poſſet. pars ſumma capitis uertex
noiaꝛ: auctor Quint. uertices hoĩ
bini tãtũ ſunt ut docet Pli. Vorti/
ces & uorſus dicebat antiqtas: Sci
pio & africãus ꝓ lfa. o. uertices &
uerſus prius dr ꝓtuliſſe. ET ip
ſum qđ icipit uelle. Sẽſus ẽ numi
na marina ſtati ꝑſto ſũt & id obe/
diẽter execuiꝛ: qđ uenerẽ uelle itel
ligũt: pide ac ſi iã pridẽ ꝑcepiſſet.
NEreí filiæ. Nereides. Heſio/
dus Hõerus. Maro nr̃ Poetæ oẽs
noiati nereidas i numeras ꝑcẽſet.
CHOꝛ canẽtes. Multoꝝ uoci/

uirgo iſta amore flagrantiſſimo teneaꝛ hois extremi.
quẽ & dignitatis: & patrimõii: ſimul & incolumitatis
ipſius fortuna dãnauit: nãq; iſirmi: ut per totũ orbẽ nõ
inueniat miſeriæ ſuæ cõparẽ. Sic effata & oſculis hian
tibus filiũ diu ac præſſule ſauiata: ꝓximas oras reflui
littoris petit. plãtiſq; roſeis uibrãtiũ fluctuũ ſũmũ ro/
rẽ calcauit. Ecce iã profundi maris udo reſedit uertice.
& ipſum qđ icipit uelle: ſtati q̃ſi pridẽ præcepit: nõ mo
raꝛ marinum obſequm. ad ſunt nerei filiæ: choꝛ canẽ
tes. & portunus cerulis barbis hiſpidus: & grauis: pi/
ſcoſo ſinu ſolatia: auriga paruulus delphini palemon
iã paſſim maria ꝑſcultãtes: tritonũ cateruæ. hic cõcha
ſonaci leniter buccinat. ille ſerico tegmine flagrantiæ

bus cõſtat chorus. ita ut ex plurimis unã reddaꝛ flatq; cõcẽtus ex diſſonis: auctores Seneca & Macro
bius. choꝛ a chara. i. letitia dici autumat Plato. lib. ii. de legibus: Chorea uero tripudiũ ſimul & cõcẽ
tũs ſignificaꝛ. PORtũnus. Deus eſt marinus q portubus ꝑeſt fabula notiſſima: Athamas. n. poſt fu
rorẽ a iunonẽ imiſſum cũ occiſo learcho melicertã quoq; alteꝝ filiũ una cũ uxore noĩe ino ꝑſeq̃reꝛ:
illi ſe ĩ mare ꝑcipitarũt & uolũtate numinũ i deos uerſi ſũt. ino ĩ matrẽ matutã: q græce dr̃ leucothea
melicerta ĩ portunũ: q græce palemõ appellaꝛ. a portuno portũalia dicta. ſunt ãt feriæ & dies portu/
no dicatus: cui eo die edes ĩ portu tyberio ſacta ẽ. CErulis bar. Colore ceruleo dii marini figuraꝛ
ut mari ſint cõcolores. SOlatia. Corrige ſalatia. error lraæ minutulus qdẽ. ueꝝ ſniæ diſparilitas ma
xima. Salaciã ãt finxit antiqtas eẽ neptuni uxorẽ: quã iſeriorẽ aq̃ maris eſſe dixerũt uenilia quoq; ne/
ptuno adiuncta ẽ & ut iterptatio fabuloſæ theologiæ demõſtrat uenilia unda eſt ex eo dicta: qđ ad
littus ueniat: ſicut ſalacia qđ in ſalũ redeat auctor diuus Auguſtinus ĩ. vii. de ciuitate dei: q in quarto
quoq; ſic ſcribit: Quid ẽ qđ mare neptuno tribuiꝛ: terra plutonii: & ne ipſi quoq; ſine cõiugibus re
manerẽt: addiꝛ neptuno ſalacia. plutoni ꝓſerpina. iſeriorẽ maris partẽ ſalacia tenet: terræ iſeriorem
ꝓſerpina. M. Varro ſalaciæ uenilíæq; breuiter cõmeminit his uerbis. Salacia neptuni a ſalo uenilia a
ueniẽdo. Palemõ. Portunus melicerta: de quo iã dictũ eſt in cuius honorem iſthma celebrari tra/
dũt græci auctores: qbus uictor corõa pinea coronabaꝛ. palemonẽ delphino uehi ſciti dicit: cũ cõſtet
delphinos pueꝝ p mare uectores extitiſſe: cũ arion fidicinio nobilis delphino iſidẽs in tenaꝝ platus
ſit. res clara multoꝝ mõumẽtis. PERſultãtes. Quid ſi legas pſulãtes q̃ſi ſulco quodã atq; ueſtigio
iter natãdũ ſignãtes. põt tamen pſultãtes legi. utraq; eni lectio ꝓba eſt utraq; recipiꝛ. TRitonũ. Tri
tonis effigies ſic a poeta deſcribiꝛ. frõs hoiem ꝑfert. in piſtrin deſinit aluus. Tiberio pricipi nuntiauit
olyſiponẽſiũ legatio uiſum auditũq; ĩ quodã ſpecu cõcha canẽtẽ tritonẽ: q̃ naſciꝛ forma. ſunt ãt. Tri/
tones ut poetæ docẽt tubicines neptuni. ſunt auctores tritonas cũ buccinis faſtigio ſaturni edis ſup/
poſitos: quoniã ab eius cõmemoratiõe hiſtoria clara. & q̃ſi uocalis facta eſt cum ante muta fuiſſet &
obſcura. CONcha ſonaci. Inter genera cõchaꝝ. q̃ multifaria ſunt. cõchæ q̃dã memoranꝛ ad bucci/
nã recuruæ. ut docet Plinius. his tritões buccinãt. de hoc cõchaꝝ genere ſic ſcribit Ouid. Caua bucci/
na ſumiꝛ illi tortilis in latũ q̃ turbine creſci ab imo: Nos quoq; tales curioſe ſumus cõtẽplati figura
uidelicet turbinatiore: uiꝛ aũt imitatus eẽ in genioſiſſimũ poetã ſic ſcribẽtẽ in prio metamorphoſeos
ceruleũ tritona uocat cõchaq; ſonaci iſpirare iubet. qdã codices naſoniani. nõ ſonaci hẽnt ſed ſonãti.
ueꝝ hoc elegãtius. terſius nitidius ẽ. BVCcinat. Buccinare ẽ tuba canere. buccina ut ſcribit cap grã
maticus tuba eſt: q̃ ſignũ dat buccinator: buccinus uero ipſe cãor ſignificaꝛ. Hieronymus in epiſtola
ad dardanũ buccã uocari apud hebreos aſſerit organi genus: q̃ p diminutionẽ buccĩa dicaꝛ: aꝑ Vege
tiũ lego buccinã dici tubã: q ĩ ſemet ipſam æreo circulo flectiꝛ. a buccina buccinatores dicti. q ut idẽ
refert ornamẽtũ erãt totius legiõis ĩ greſſu cõflictus & eius reditu. hic p metaphora decẽtẽ buccina/
tor uſurpaꝛ. ꝓ laudatore ac ꝑcõe. M. Cicero filius i epiſtola ad tyronẽ. qđ polliceris te buccinatorẽ fo
re exiſtiatiõis meæ firmo id cõſtãtiq; aio facias licet. aꝑ pliniũ buccinũ ẽ tuba & cõcha. ſic. n. ſcribit l.

Hiãs ora
tio.
Soluere.
oram.
Faſtigiũ.
Vertex.
uortices.
Chorus.
Chorea.
Ino ma/
tuta leu/
cothea.
portũus
palemõ.
portũalia
Salacia.
Venilia.
Iſthmia ĩ
honorẽ
palemo/
nis.
Effigies
tritonis.
Tritones
cum buc
cinis ĩ fa/
ſtigio
edis ſa/
turni.
Concha
ſonax.
Bucciare
Buccius
Bucca.
Buccina.
Buccina/
tor.

dx.buccinũ minor cõcha ad ſimilitudinem eius buccini.quo ſonus edit̃.Vnde & cã noĩ rotunditate
oris ĩ margine ĩciſa. SOlis inimici.Sol inimicus ẽ diis aq̃ticis:Cuius flagrãtia ĩfeſtant̃.Ideoq; trito
nũ unus ſerico tegmĩe ardorẽ ſolis defendebat:ſicut iuſu priſcoꝝ fuerũt umbellæ.q̃bus ſoli obſiſte
Bige. bãt. DOminæ.Veneris. PRAEgerit.Antegerit & ꝑfert. BIges.Bigas ſignificat:ſic.n.appellãt̃
eq̃ duo iũcti:Quidã codices hñt currus biiuges q̃ lectio purior ẽ & uſitatior:Eodẽ tamen ĩtellectu.
CVpiẽs nuptiaꝝ.Quædã noĩa ut inq̃t Diõedes forma participioꝝ genitiuo caſu iũgunt̃:ut fugi

ſolis obſiſtit inimici.alius ſub oculis dñæ ſpeculũ præ
gerit:cuius biges alii ſubnatãt.talis ad oceanũ pgẽtẽ ue
nerẽ cõitat̃ exercitus.ĩterea pſyche cũ ſua ſibi pſpicua
pulchritudĩe:nullũ dcoris ſui fructũ præcipit:ſpectat̃
ab oĩbus laudat̃ ab oĩbus.nec q̃ſq̃:nõ rex:ñ regius:neo
de plebe ſaltẽ:cupiẽs eius nuptiaꝝ petitor accedit. Mi
rãt̃ qdẽ diuinã ſpeciẽ.ſed ut ſimulacꝝ fabre politũ mi
rãt̃ oẽs.olĩ duæ maiores ſorores:q̃ꝝ tẽpatã formoſita
tẽ nulli diffamarãt populi:procis regibus deſpõſæ:iã
beatas nuptias adeptæ.Sed pſyche uirgo uidua domi
reſidẽs deflet deſertã ſuã ſolitudinẽ:ægra corporis.aĩ
ſaucia.& q̃uis gẽtibus totis cõplacitã.odit ĩ ſe ſuã for
moſitatẽ.Sed ĩfortũatiſſime filiæ miſerrimus pr̃ ſuſpe
ctatis celeſtibus odiis & iræ ſupeꝝ metuẽs:dei milleſii
uetuſtiſſimũ pcõtat̃ oraculũ.& tãto numĩe precibꝰ &
uictis ĩgrate uirgini petit nuptias & maritũ.Sed apol.
q̃q̃ græcus & iõicus pp mileſiæ cõditorẽ: ſic latĩa ſorte
reſpõdit.Mõtis ĩexcelſi ſcopulo:deſiſte puellã: ornatã

fitiẽs glo tãs litiũ.& ſitiẽs gloriæ appetẽs pe
riæ. cũiæ:& alia id gẽus ſexcẽta. FA
Concubi bre politũ.ſimulacra abſolute ef
tores ſta figiata mirant̃ qdẽ mortales. ſed
tuarum. nulla cupiditate ueneria. niſi for
procare. te q̃ſpiã ſimilis ſit alchidæ rhodio
q̃ amore captus cupidinis praxi
telici ſimulacro cohẽſit: atq; ĩ eo
cupiditatis ĩdicẽ genituræ macu
lã reliq̃t. Alter quoq; ſic adama
uit uenerẽ a paxitele fabrefactã:ut
in ea ſimile amoris ueſtigiũ extarẽ.
ret. DIFfamarãt. Diuulgarãt:
rumorẽq; diſſipauerãt. PRO
cis regibus græci μνηστηρας p
cos uocãt:ẽ enĩ pcare poſcere.Vn
de pci uxoꝝ petitores.& meretri
ces pcaces dictæ.hic antiq̃ recipro
care dixerunt p ultro citroq; po
ſcere. DEſpõſæ.Deſpõſatæ ex ri
tu formulaq; ſpõſalioꝝ:nã ut ſcri
bit Seruius ſulpitius ĩ lib. de do
tibus:q̃ uxorẽ ducturus erat: ab
eo unde ducenda erat ſtipulabat̃
eã ĩ matrimoniũ ductuꝝ iri:q̃ da
turus erat itidẽ ſpõdebat datuꝝ
ſpõſalia. is cõtractus ſtipulationũ ſpõſionũq; dicebat̃ ſpõſalia.tũ q̃ pmiſſa erat ſpõſa appellabat̃:q̃ ſpoſpõde
ſponſa. rat ductuꝝ ſpõſus:ſpõdere ut docet.M.Varro ẽ dicere a ſpõte ideſt uolũtate:Vnde reſpõdet:Deſpõ
ſponſus. det deſpõſor.& deſpõſa iclinãt̃:hic cõſponſus quoq; dictus:q̃ ut idẽ facinat ſimul obligat̃. Qui ſpo
Cõſpon põderat filiã deſpõdiſſe dicebat̃:q; de ſpõte eius ideſt uolũtate exierat.ſic deſpõdiſſe aĩum quoq; dr̃:
ſus. ut deſpõdiſſe filiã.p eo qd ẽ mori uelle & ſue ſpõtis ac uitæ ſtatuere finẽ:Liuius in.iii.nec ipſi ſolũ de
Deſpon ſpõderãt aĩos:ſed cõtemni cœpti erant a finitimis populis.Plautus.M.Varro.Seneca aliiq; ex priſcis
diſſe ani ſcriptoribus hoc uerbũ ĩ hoc ſignificatu decẽter uſurpãt:& a Columela dictũ ẽ: Deſpõderis ſapiẽtiã
mum. pro deſperaueris. VIdua.Nõ q̃ olĩ uiꝝ habuerit ſed quæ uiꝝ inuenire nõ poterat:& ita ſola ſine cõ
quid. iuge in uiduo thoro ſolitudineq; degebat. AEgra corporis.Honeſta locutio.& apud ueteres uſi
quid. tatiſſima.æger aĩ æger corporis.ſaucius aĩ.pro aĩo & corpore archaiſmos eſt. SVSPEctatis odiis.
deſpõde Cũ ſuſpecta haberet odia deoꝝ & ex ira ſuperum id filiæ ſuæ infortuniũ accidere ſuſpicaret̃. DEI
ris ſapien mileſii.Ideſt appollinis miletos ioniæ aſiaticæ caput ẽ lelegeis antea & anactoria noĩata:ubi fuit ora
tiam. culũ apollini didymeo ſacrũ.Quod brancidaꝝ appellant.id a Xerxe incẽſum eſt:quẽadmodum cæ
Miletos. tera tẽpla omnia.excepto epheſiæ Dianæ delubro.poſtea mileſii templũ conſtruxerunt omniũ ma
Oraculũ ximũ.quod propter magnitudinem remanſit ſine tecto.appollo autem in oraculo mileſio colebat̃.
apollinis cognomine didymeus.Quod copioſe nec indiligenter explicatum leges in Suetonii commentari
mileſii is.Mileto nomen indidit conditor miletus appollinis filius:De quo Ouidius.Mœnia conſtituit po
ſitoris habentia nomen. INgratæ.Inamabili & nulli gratæ:ut pote quæ a nemine expeteretur.
Quamquam græcus & ionicus.Athenienſes ex reſponſo apollinis delphici communi conſilio
totius ellados ideſt græciæ colonias duodecim uno tempore in aſiam deduxerunt:ſummam impe
rii poteſtatem dantes iono:quem apollo delphicus.ſuum filium in reſponſis eſt profeſſus.is coloni
as eas in aſia deduxit.a cuius nomine ionia regio eſt appellata.auctor Victruuius in quarto: hic me
rito apollo mileſius dicitur græcus & ionicus.Lingua ionica inter quinq; græcorum linguas una ẽ
notiſſima. CONditore.Paulo ante dicimus miletum appollinis filium conditorem fuiſſe & nun
ciuitates cupatorem mileſiæ ciuitatis.Strabo uero a neleo.qui pylius fuit miletum conditum eſſe tradit: Vi
iõiæ.xii. ctruuius refert ab iono epheſum mileton & reliquas ioniæ ciuitates conſtitutas fuiſſe.id plane con
ſors ora ſtat mileti conditorem græcum extitiſſe. LATina ſorte.Latino oraculo reſponſoq; ita.M.Tullius
culum. libro ſecundo de diuinatione ſors ipſa referenda ſit ad ſortes.item ſors edita eſt opulẽtiſſimo regi

aſtæ. Idem eleuans fidem oraculorum: Latine inquit apollo nũq̃ locutus eſt negatq; credẽdũ apollinis ex oraculo pyrrho eẽ reſpõſum. Aio te eacida Romanos uincere poſſe. MVNdo. Mundũ ornatum meliebrem uocit. de quo ſupra ſenſus eſt oraculi. ornetur inquit pſyche non ornatu feliciũ nupciaꝝ. ſed mundo cõnubii funebris & ĩfortunati tanq̃ uirum habitura ſit ferum ſceuũq; ac funereũ hic autem cupido ſignificaẽ: qui ſtirpe non mortali ſed diuina procreatus furit bacchabundus per pectora medullaſq; mortaliũ: qui ueneno uipero & dulci melle conditus guſtu dulcedinẽ propinat.

[Latine apollo nũq̃ locutus.]

mũdo funerei thalami. Nec ſperes generꝝ mortali ſtirpe creatũ: Sed ſæuum atq; ferꝝ uipereumq; malũ. q pinis uolitans ſup æthera cuncta fatigat. flamaq; & ferro ſingula debilitat. quẽ tremit ipſe iouis: quo numina terrificãẽ. fluminaq; horreſcũt: & ſtigiæ tenebræ. Res oli beatus affatu ſanctæ uaticinatiõis accepto: piger triſtiſq; retro domũ pgit. ſuæq; coniũgi præcepta ſortis enodat ĩfauſte: mœret flet. lamẽtaẽ. diebus pluſculis. ſed dire ſortis iã urgẽt tetri effectus. iã feraliũ nuptiaꝝ miſerrimæ uirgini choragiũ ſtruiẽ. iã tedæ lumẽ atræ fuliginis cinerẽ arceſſit. & ſonus tibiæ gygiæ mutatur

amarum autẽ uenenatũq; uirus ad ſacietatẽ uſq; aggerit. CVNcta fatigat. In hãc ſententiã ait ppertius hic Deus & terras & Maria alta dom at. & ab ouidio decupidine decenter dictũ eſt: Tu ſupetos ipſumq; Iouẽ tu numina põti uicta domas. ipmq; regit q numina. terræ Tartara quid ceſſant. FLAMma. Ob facẽ. FERro. Ob ſagittas. IOuis. Qui nũc iupiter diciẽ apud priſcos iouis recto caſu dicebatur. nãq; a iuuãdo iouem appellauerunt: & quod ẽ in eliſis aut immutatis quibuſdã litteris iupiter. id plenum atq; integrũ eſt iouis pater. Similĩ quoq; nomine diiouis dictus eſt & ueiouis: uerum diiouis a iuuãdo nominatus: quaſi nos dieac uita ipſa afficeret & iuuaret. cõtra ueiouis dictus: qui non iuuandi poteſtatem haberet ſed uim nocẽdi. In uerſu illo enniano iouis pro iupiter recto caſu diciẽ: Mercurius iouis neptunus. Vlcanus appollo. ET ſtigiæ tenebræ. Tanquam dii quoq; inferni amore poſſeſſi ac capti ſint. ſicut pluto proſerpinam deamauit. REX. pater pſyches. AFfatu accepto. Cum forte reſponſumq; uaticini appollinis accepiſſet. ENOdat. Bene enodat. ſunt enim nodoſa & flexiloq̃ apollinis oracula: Vnde & loxias cognominatus. ideſt obliquus. cum uera obſcuris ĩuoluat: Diuus Hieronymus meminit apollinis loxiæ. quidam loxiam cognominari ſolem tradunt. q obliquum circulum ab occaſu ad orientem peragit. MOEretur. Fletur: uerba imperſonalia ad omnes generaliter pertinent ideoq; pluſq̃ paſſiua uerba ſignificant: ut apud Virgilium: undiq; totis uſq; adeo turbatur agris. & illud itur in antiquam ſiluam nõ ne ut inquit Quintilianus proprie cuiuſdam rationis eſt? cui ſimile fletur accipimus. TEtri effectus. Lego teter effectus ne ſoloeciſmo & imparilitate dehoneſteẽ oratio. teter autem effectus accipitur pro impio crudeli. & euitabili. Lucretius abſinthia tetra dixit amara intelligi uolens. CHOragium inſtruitur. Inſtrumentum apparatur: choragium enim generalĩ uocabulo dici poteſt inſtrumentum cuiuſlibet rei. & apparatus. a uerbo græco χορηγῶ: quod ſignificat ſuppedito expenſas ſubminiſtroq;. Vnde & choragus pro exhibitore: cuius ap̃ Plautum & Tranquillum mentio eſt: & id nos in cõmentariis latiſſime explicauimus Feſtus Pompeius choragium eſſe dicit inſtrumentum ſcenarum. quod itidem funeris dici commodiſſime poteſt. Libro quarto Rhetoricorum ad herennium choragium gloriæ pro apparatu gloriæ ακυρωσ & duriter uſurpaẽ. THEdæ lumẽ. Fax inquit nuptialis. in facem funeriã demutatur. SOnus tibiæ zygiæ: Tibiam nuptialem. qua in ſolemnitate nuptiarum uti ſolemus: zygiam ſcite ac eleganter appellat quaſi coniugalem ſicut & iuno zygia nominatur: quæ iuga & iugalis a noſtris diciẽ: cui uincla iugalia curæ. oratori licet per ſynecdochen ponere nuptiales tibias: pro totis nuptiis. in quarto Rhetoricorum ad herennium. De parte totum ſic intelligitur. Non illæ te nuptiales tibiæ eius matrimõii cõmonebant? Nam hic omnis ſanctimonia nuptiarum uno ſigno tibiarum intelligitur. apud ueteres. & ĩnuptiis & in funeribus tibiæ tibicineſq; adhibebanẽ. hic illud apud Ouidium in. vi. faſtorum cantabat phanis cantabat tibia ludis cantabat mœſtis tibia funeribus. Annotant grammatici tibias canere ſollitas in funere puerorum ſicut in funere uirorum canebant tubæ. Siticines appellatos accipimus qui apud ſitos canere ſoliti eſſent hoc eſt uita functos: & finitos. & ſepultos: quos ſicinniſtas quoq; dixerunt: ſicinnium enim genus ueteris ſaltationis fuit: ſaltabundi autem canebant in funere defuncti: Lucius actius appellari ſicinniſtas ait nebuloſo nomine. Ideo autem nebuloſo dixit q ſicinnium cur diceretur obſcurum eſſet: Quidam non legũt zygiæ tibiæ. ſed gigrinæ ex feſto & ſolino. qui tradunt gigrinas tibias eſſe breuiores. quæ ſubtilioribus modulis inſonant. Dici autem hoc nomine a uerbo gingriro. quod eſt anſerum uocis proprium gigeriator quoq; tibicem a priſcis dictus: ſed uerior lectio eſt & congruentior tibiæ zygiæ q̃ gigrinæ. infra ſuo loco. de iunone zygia dicetur.

[Iouis. Diiouis. Veiouis. Loxias apollo. Imperſonalia uerba. abſinthia tetra. Choragium. Choragus. Choragiũ gloriæ. zygia tibia. zygia iuno. Siticines Sicĩniſtæ Sicinniũ Gigrine tibia. Gigrire Gigeriator.]

inq̃rulũ. lydii modũ.cãtuſq; letus hymenei:lugubri fi
nit ululatu.& puella nuptura:deterget lachrymas ip
ſo flãmeo.ſic affectæ domus triſte fatũ:cũcta ẽt ciuitas
congemebat.luctuq; plubico confeſti congruens edi/
cit iuſticiũ.Sed monitis celeſtibus parenti neceſſitas.
miſellã pſychẽ ad deſtinatã pœnã efflagitabat.perfe/
ctis igit feralis thalãi cũ ſũmo mœrore ſolẽnibus:toto
proſeq̃nte populo:uiuũ producit funus & lachrymo
ſa pſyche comitat:nõ nuptias:ſed exequias ſuas.Ac
dũ mœſti parẽtes.& tãto malo pciti.nephariã facinus
pficere cõtãt:ipſa illa filia talibus eos addortat uoci/
bus.Q uid iſelicẽ ſenectã fletu diutio cruciatis.quid
ſpiritũ ueſtrum:q magis meus ẽ:crebris eiulatibus fati
gatis:Q uid lachrymis inefficacibus:ora mihi uene/
randa fœdatis:qd laceratis i ueſtris oculis mea lumia
qd cãicie ſciditis:qd pectora:qd ubera ſancta tõditis?
Hic erunt uobis egregiæ meæ formoſitatis præclara

lydia mu/ſyca q̃ru/la
Dorica bellicoſa
phrygia religioſa.

INquerulũ lydii modũ.Muſica q̃ appellat lydia luctui & flebili q̃rimoniæ accõmodata ẽ:Dorica uero cõſtãs ac bellicoſa:& uirilitate q̃li q̃dã pdita:cõtra phrygia mollis ẽ atq; aium diſtrahit religio/niq; potiſſimũ cõueniẽs:auctor Ariſtoteles i.viii.politicoꝝ:Quod & Apuleius nr i Floridis ſignifi/cãter oſtẽdit cũ ait.ſeu tu uelles coliũ ſimplex.ſeu aſiũ uariũ ſeu lydiũ q̃rulũ ſeu phrygiũ religioſum:ſeu doriũ bellicoſum.lydios modulos prius iuenit amphiõ dorios thamiras thrax phrygios marſi/as phryx Plinius auctor.Plato lib.iii.de re publica armõias lydias q̃rulas eẽ tradit eaſq; una cũ ionicis iprobat tanq̃ molles & eneruẽs.ẽ ẽt ſenſus ſonus iq̃t tibiæ nuptialis demutat i modulos lydios:q̃ru/los.ſ.& lamẽtis accõmodatos:tãq̃ nuptie pſyches ferales ſint future & lugubres.

flãmeũ
flãmearii
crocota/rii

SVO flãmeo.flãmeum uelamẽtũ nuptiale ẽ:quo ami cit noua nupta:flãmearii a plauto dicti iſectores flãmei coloris:ſicut crocotarii iſectores coloris crocei Plin.l.xxi.lutei inq̃t coloris uideo honorẽ antiq̃ſſimũ i nuptialibus flãmeis totũ fœminis cõceſſum:ap poetas oĩs crebra mẽtio ẽ flã/meoꝝ nuptialiũ.i decretis quoq; canonicis.xxx.q.i.traditũ ẽ fœias.dũ maritãt ideo flãmeo uelari:ut ſe nouerint ſp ſuis meritis ſubdi/tas eẽ:q̃ etiã uitta nubẽtes inuicẽ copulãt:q̃ cãdido purpureoq; co lore cõtexta ẽ:quippe cãdor ẽ ad mũditiã uitæ purpura ad ſangui nis poſteritatẽ ſignificãdã:pſyche uero detergẽs lachrymas ſuo flã/meo pſagiũ facit cõnubii ifortu/nati.illud obiter annotatu dignũ uittã ſiue tegumẽtũ capitis muliebre dici latine calãticã græce κρηδέμνον.Homerus in.v.odiſſeæ canit inonem ſiue leucotheã deam κρηδέμνον ulyſſi naufrigo ac/cõmodaſſe ad euadendũ maris periculũ.auſonius in piocha homerica.qd ille κρηδέμνον dixit calã

Calãtica.

ticã iterpretat.uerba auſonii appoſui q̃ ſunt hæc.ino calanticã capiti ſuo demptã natãti accõmodat:cuius ille ſubſtẽtatu ad pheacũ littus euadit.calanticæ meminit &.M.T.i Clodiũ. EDicit iuſtitiũ.

iuſtitiũ

luctus publicus dicit iuſtitium ut docet fulgẽtius placiades.apud Liuiũ frequẽter leges in rebus ad/uerſis idictũ eẽ iuſtitiũ:qd mox ex rebus pſperioribus remittebat. MILEſiã.legẽdũ uidet miſellã:

Neceſſi/tas inſu/perabilis.

qd epitheton pſyche cũprimis cõuenit:uel lege neceſſitas mileſia:ut ad ſortẽ oraculi mileſii referat.neceſſitati autẽ quã nec deus qdẽ ſuperat parendũ eſſe pcipiunt.plato & plotius parcas ἀνάγκης.i.neceſſitatis filias dixere.puerbiũ græcũ ẽ:dignũ ſcitu memoratuq; ἀνάγκῃ οὐδὲ θεοὶ μάχονται.i.aduerſus neceſſitatẽ nec dii qdẽ pugnãt. FEralis thalami.feralium nuptiaꝝ lugubriſq; connubii.

VIVVM funus.attende elocutionis elegantiam:nã cum funus niſi defuncti non ſit tamẽ uiuum funus eleganter appellat:cum ipſa pſyche uiuens perinde tamen ac mortua efferri:nec tã in nuptias iri q̃ in exequias uidebatur. PERciti.commoti. PROſequente populo.reſpexit ad ueram pom/

Procedit funus.
ſequunt deducto/res
exequiæ a ſequen/do.

pam funebrem in qua more priſco procedit funus homines ſequuntur:quaſi poſt ipſum defunctũ morituri ſub ſequuturiq;:a quibus dicebatur.uale uos te ſequemur.hinc exequias dici autumat Donatus enarrans illud Terentianum:funus interim procedit nos ſequimur:uerum enim uero hoc tẽ/pore ordine præpoſtero præcedunt homines in põpa funebri ſubſequente cadauere:iſq; mos apud municipes meos ſolemnis fere eſt.qui tamen auctoritate defunditur. Namq; Diuus Hieronymus ſcribẽns ad paulam ſuper dormitione bleſillæ indicat.ordinem pompæ funereæ præire ſolitu ante cadauer & ſandapilam ſic enim inquit:ex more parantur exequiæ.& nobilium ordine præeũte.au/reum feretro uelamen obtendit. MEA lumina.Laceratio oculorum in parentibus quaſi redun/dat ad oculos filiæ:& ex pietatis affectu qcquid parentes torquet id pæq; diſcruciat natos. QVid

ſcindens i dolore comam.

caniciẽ ſcinditis.Moris eſt in luctu comam diuellere.& capillos diſcindere:apud Homerum in.x.iliados inducitur Agamennon Homericus & idem actianus ſcindens dolore.identidem intonſam co/mã. TVNditis.Planctu ſcilicet & manuum percuſſiõe. HIC.Pro hæc locutio Apulei peculiaris.

PRæmia. Penæ .s. & angores. nã τῶν ἄθλων p̃mia ſunt. ut i bonã & i malã partẽ accipiat̃ p̃miato/res apud antiquos dicti nocturni p̃dões. LEtali plaga. nimirũ plage & uulnera iuidiæ letalia ſunt & mortiferra: de q̃ apud ſiliũ Hánibal hæc. o dirũ exitiũ mortalibus. o nihil unq̃ creſcere nec magnas patiẽs exurgere laudes iuidia. TVnc dolore. Sic apud Liuiũ Hánibal. Riſus hic neq̃q̃ adeo ẽ ĩtẽpeſtiuus q̃ ueſtræ iſtæ abſurdæ atq; abhorrẽtes lachryme ſunt. tũc fleſſe decuit cũ adẽpta nobis arma icẽſæ naues iterdictũ extremis bellis ẽ: illo. n. uulnere cõcidimus. NOmie ueneris. Dũ pſychen noĩe ueneris appellabat̃: & ꝓrſus ut deã ueneratiõibus religioſis adoratõibus uenerabat̃.

præmia/tores

premia iuidiæ nefariæ letali plaga pcuſſi: ſero ſentitis cũ gẽs & populi celebrarẽt nos diuinis honoribus: cũ nouã me uenerẽ ore cõſono nũcuparẽt: tũc dolore: tũc flere: tũc me iã q̃ſi pẽptã luger̃ debuiſtis. iã ſentio. iã uideo. ſolo me noĩe ueneris piſſe. Ducite me & cui ſors addixit ſcopulo ſiſtite. Feſtio fœlices iſtas nuptias obir̃. feſtio generoſũ illũ maritũ meũ uider̃: qd differo. qd detrecto uẽiẽtẽ: q totius orbis exitio natus ẽ: ſic ꝓfata uirgo cõticuit. igreſſuq; iã ualido põpe populi ꝓſequẽtis ſeſe miſcuit. it̃ ad cõſtitutũ ſcopulũ mõtis ardui: cuius ĩ ſũmo cacumĩe ſtatuã puellã cũcti deſerũt. tedaſq; nuptiales qbus præluxerãt ibidẽ lachrymis ſuis extĩctas relinq̃ntes: deiectis capitibus domuitionẽ parãt. Et miſeri quidem parẽtes eius tanta clade defeſſi: clauſæ domus abſtruſi tenebris: ꝑpetuæ nocti ſeſe dedidere. pſychẽ autẽ parentẽ ac tripidam: & in ipſo ſcopuli uertice deflẽtem: mitis aura molliter ſpirãtis Zephiri uibratis hinc ĩde laciniis: & reſtato ſinu ſenſim leuatã: ſuo trãquillo ſpiritu uehẽs: paulati p deuexa excelſæ uallis ſubditæ: florentis ceſpitis gremio leniter delapſam reclinat.

SOrs addi. Oraculũ apollinis miſeſii adiudicauit aſſignauitq;. FEſtino. exornatio ẽ: q̃ i rhetoricis repetitio noĩat̃. græce anaphora dicta. ut illd̃: ſcipio numãtia ſuſtulit Scipio Carthaginẽ deleuit: Scipio pacẽ peperit. PROfacta uirgo. Sic locuta pſyche. ITVR. Sic Virg. itur ĩ antiq̃ ſiluã. CONſtitutũ. ꝓſcripto ſortis & oraculi. DEſerũt. lego deſerũt: hoc ẽ reliquũt & ſolitariã q̃ſi dimittũt. PRæluxerãt. ante tꝑs. .ſ. illuxerãt cũ priuſq̃ nuberet faces cõiugales iflamaſſent dr̃ ſeruus domi o ꝑlucere: q ãte domi nũ noctu geſtat cereũ accẽſũ: apd̃ Plautũ ẽ. Luces cereũ ꝓ eo qd̃ ẽ lucere facis & baiulas lucentẽ cereũ. DOmuitionẽ. Domũ regredit̃: domuitio. n. dicta q̃ſi itio domũ de hoc ãte dictũ ẽ. PErpetuæ noc. In luctu ac ſq̃lore tenebriſq; nocturnis ex mœror̃ parẽtes pſyches fuiſſe ſignificat. Sinõ apd̃ Virg. afflictus uitã i tenebris luctuq; trahebã mors ẽ dolẽtiũ ut fugiẽnt lucẽ & ĩ tenebris degãt. M. Tulli. ĩ exilio mœrẽs & lugẽs. ſic ſcribit ad Atticũ: odi ingt celebritatẽ: fugio homines. Lucẽ aſpicere uix poſſum. Syſigãbis darii mater audita Alexãdri morte: ſeſe ꝑpetuæ nocti dedit. & cibo pariter abſtinuit & luce. Mitis aura zephyri. zephyro q fauonius a latinis noĩat̃ maritãt̃ uiuiſcẽtia e terra: hic ẽ genitalis ſpiritus mũdi a fouẽdo dictus: ut ꝓdit̃: & ut refert Plinius Ver ichoat apitq; terras. tẽui frigore ſaluber. Ariſtote. ĩ Problematis Fauonũ cẽ autumat. Illuſtrẽ ſerenũ. gratiſſimũ. uẽtoꝝ oĩum eũdẽq; leniſſimũ: q duobus potiſſimũ tẽporibus ſpirat uere. & autumno. dgit̃ merito dixit Apuleius. Vectabulo zephyri leuatã ſpychen. & in gremio ceſpitis illius aura leniter reclinatã cẽ. Flat ãt zephyrus ab occaſu æqnoctiali. Quidã Chelidoniã uocãt ab hirũdis uiſu: q̃ græce dicit̃ chelidõ. Nõnulli ornithiã ad aduẽtu auiũ q̃s græci ὀρνιθίας appellãt. Flat. n. ad. viii. calẽdas Martii quo tẽpore hirũdo uiſit̃. & aues aduẽtãt apud. Pliniũ mẽdoſe leges orithiẽ ꝓ ornithiã. iii. Natu. hi. VIbratis laciniis. Expreſſit id qd̃ uẽti uti fieri uidemus: ut ſcilicet ueſtis & potiſſimũ muliebris reſlato ſinu expandatur: & in orbem quaſi oſculat̃. SVBditæ. ſcopulo illi ſubiectæ: In quo pſyche conſtituerat.

anaphora.

Leues cereum.

Mors Syſigambis

zephyrus genitalis aura fauoni.

chelidõia

Ornithia

PSyche. hic. v. liber cõtinet pſyches dõiciliũ. cupidinis amorẽ ſoroꝝ pſyches uiſitationẽ: earũdẽ ſubſeqt̃ iuidia. cuius ĩpulſu p̃ſyche credula maritũ cupedinẽ uulnuſculo pcutit: ex quo deuoluta e culmĩe beatitatis fit erũnoſa q̃ uenus ifeſta atrociter exagitat. tãdẽ poſt multiplices exhauſtas erũnas fit cõiunx ſui cupidinis. nuptiæ celebrãt̃ i cælo iter cœlicolas. TOro roſcidi graminis: pſyche aĩo ſaucia & æſtu mẽtis pturbata tãdẽ dulciter qeſcit i toro herboſo & ſõni illice ac ſuo ſabulo alludere uĩ ad tori ethimologiã: q ut autumãt a tortis herbis dictus ẽ. unde & ſtibadia tori ſiue cubilia ex uerbis facta noiantur q̃s græci ſtibadas uocãt: ſtibadii mẽtio ẽ apd̃ Sidoniũ. Martia. Sen. Graminis. gramẽ iter herbas ẽ uulgatiſſimũ iumẽtis herba nõ alia gratior græce agroſtis dr̃ unde agroſtinũ oleũ: qd̃ ex gramine factitiũ eſt. DVLce. dulciter. ut ſuaue pro ſuauiter nomẽ pro aduerbio locutiõe uſitatiſſima.

Torus.

Stibabia

agroſtinũ oleũ.

PSyche teneris & herboſos locis: ĩ ipſo toro roſcidi geminis: ſuaue recubãs: tãta mẽtis pturbatiõe ſedata: dulce cõquieuit. iamq; ſufficiẽti recreata ſomno: placidore ſurgit animo. uidet lucum

PROceris arboribus. quædã arbores proceritate maxime cõmendanẽ & uaſtitate: ut in hircina in
Abies craſſiſ/ma. ſula uaſtitas roboꝝ celebraẽ: proceriſſimæ arboꝝ: abietes eẽ ferunẽ refert Plinius abietẽ admiratiõis
pcipue uiſam eẽ ĩ nauigio Cai pricipis: cuius quoq; craſſitudo q̃ttuor hoium ulnas cõplectentiũ im/
plebat: & trabs & larice lõga pedes cẽtũ uiginti bipedali craſſitudine æqualis: quoq; itelligebatur uix
Meditullium. credibilis reliqua altitudo faſtigiũ ad cacumẽ eſtimantibus. MEditullio. ante dictũ eſt meditulliũ
dici loci mediũ: quod & medianũ dici poteſt: nãq; uictruuius medianas colũnas. medianã teſtitudinẽ
Mediãæ. colũnæ. mediana epiſtilia: quæ in medio
ſunt domus appellan. NAM ſũ
ma laquearia. deſcriptio ẽ graphi/
ca luculẽti domicilũ: quo ſpyche
diuinitus accipiẽ cæteꝝ cũ egreſ/
ſiones tempeſtiue maiorem ĩ mo
dum reficiant recreentq; lectores.
tempeſtiuum uideẽ & oportunũ
hoc potiſſimum loco Roſcii mei
Mini ponticulanũ ſummatim ex
plicare: cuius topotheſia haud ſa/
ne multũ diſtat ab hac cupidinei
Deſcriptio. põticulãi Roſcioꝝ. diuerſorii deſcriptione. uilla ẽ pul
cherrima magnificẽtiſſimaq; uil/
larum in Bononiẽſi territorio. ſe
ceſſit ab urbe plus minus ſeptem
millibus paſſuum. Quod iter uel
homini ignauo commodũ ẽ: ſex
qui horæq; curriculo peragiẽ po/
teſq; peractis q̃ agenda in urbe ſue

proceris & uaſtis arboribus cõſitũ: uidet fontẽ uitreo
latice placidũ. medio luci meditullio prope fontis ad
lapſum domus regia eſt: ædificata nõ humanis mãibus
ſed diuinis artibus: iã ſcies ab ĩtroitu primo: die cuiuſ/
piã luculẽtũ: & amœnũ uidere te diuerſoriũ. Nã ſũma
laquearia citro & ebore curioſe cauata ſubeunt aureæ
colũnæ parietes oẽs. argẽteo cælamie cõtegũtẽ. beſtiis &
id genus pecudibus occurrentibus ob os introeuntiũ.
mirus prorſum magnæ artis homo: imo ſemideus uel
certe deus: qui magnæ artis ſubtilitate tãtum efferauit
argẽtũ. Eni uero pauimẽta ipſa lapide precioſo ceſim
diminuto: in uaria picturæ genera diſcriminanẽ uehe
menter. Iterũ ac ſepius beatos illos: q ſup gẽmas & mo
nilia calcãt. Iã cætere ptes lõge lateq; diſpoſitæ domus

rint matutinis negociis illud trãſcurrere: ad horã prãdi extructa ẽ in ualle quã Rhenanã uocant: adiẽ
uia nõ una p̃tereuntibus uiatoribus p̄bet forinſecus effigiẽ nõ tã p̃torii q̃ caſtelli: pinnis turriculiſq; cõ
ſpicui ſtatim ab ipſo introitu haud dubie aſſeuerabis principis id cuiuſpiã & ſummatis uiri luculẽtũ
eẽ diuerſoriũ. ĩtroeuntibus a ueſtibulo ſtatim occurrit cauũ ædiũ ampliſſimũ qđ a lateribus utrinq;
habet ambulacra fornicata a fronte ſcalas binas q̃ laterculo ſtructæ latiſſimæ exſpatiantes in areolã q
ſi coeunt: ubi in ſummũ peueneris. qđ miꝝ eſt in plano cõſiſtis: & cũ alte aſcẽdere te putes ſentis te ni
hil aſcẽdiſſe. ẽ.n. in cliuo clemẽter & ſenſim ſurgente cõſtructa. multa in hac uilla ut pote captiſſima
ſunt mẽbra: ex archytecturæ ſymmetria ſubtiliter & magnificẽter extracta: nõ minus ad hoſpites co
miter & laute accipiẽdos q̃ ad uſum patris familias magna cepit uoluptatẽ nec minorẽ admirationẽ
qſqs hãc uillã angulati luſtrat. nec paꝝ multi tã aliẽigenæ q̃ idigenæ uiſendi ſtudio petũt põticulanũ.
idq; mirabũdi cõtẽplãẽ. ubi cœnatiões cubicula. ambulatiões gynecea andronites. pergulæ oculos re
ficiunt ac oblectãt. q ſigillati deſcribere nõ eſt opis iſtituti: q̃ uolumĩne priuati dicato forẽt explicanda
illud in p̄ſentia minime p̃tereũdũ: nec minori admiratiõe dignũ q̃ iſpectiõe: qđ ex oĩbus uillæ mem/
Salientes aquæ ex uilla. bris ſupnæ iſfernæq; iuxta ſcaturiũt aquæ faliẽtes erũpũtq;. ubiq; lymphæ p̄ſto ſunt tã uſibus uillati/
cis q̃ uoluptariis ſeruiẽtes ĩ areæ uiridarii meditullio fons ẽ marmore exculptus extructuſq;. unde aq̃
perẽnis cõtinẽter emicat & fiſtulari excuſſa ſeſe ĩ auras ptubos ducta eiaculaẽ. ppe fontẽ ſubeſt piſcia
piſcina. piſculẽta. ĩ q̃ piſces de manu hois cibũ capiũt itra uillæ ſeptũ canalis ſtructilis ex rheno deriuatus itra
Canalis ſepimẽta lapidea cõcluſus fluit. ubi molæ molẽdinariæ frumẽta cõficiũt: & ſerræ aq̃riæ materiã ſecti
Maceria obiecta rhenane uiolẽtiæ. lẽ mechanico artifio aſſulati diſſecãt. cũq; ſit nauiculaꝝ patiẽs. ĩ eo ambulãt cymbæ: & ludibũdos ue/
ctores uehũt. iter cætera illud ſpectatiſſimũ: qđ maceria atq; adeo murus craſſitudie tãta ut bini iũcti
eũtes ocioſe iambulare poſſint altitudine fere decẽpedali lõgitudie ſtadioꝝ circiter q̃ternũ: iſtar agge
ris & munimẽti obiectus eſt uiolẽtiæ furẽtis rheni cohercẽdæ: q hac obire cohercitus ſuffrenatuſq; ĩ
tra alueũ labi cogiẽ. nec uineã latiſſimã p̃torio annexã põt populari q̃ illo ſepimẽto uallata uberrinos
uineaticos fructus quotãnis fundit. nemo nõ talia ſpectãs cẽſet impẽdia regũ talibus ſubſtructiõibus
uix ſufficere potuiſſe. ſepiſſime ego inambulans ſupra hoc ſupimẽtũ una tantũ ambulatiõe ac redam
bulatiõe nauſeã diſcutere cõſueui: & ſtomachũ cœnatoriæ fami p̄parare antequam uillam ingredia/
Equile ris eſt area laxiſſima: intra cuius maceriã eſt equile centũ fere equoꝝ capax: quo cõmodiſſime ſtabu
Equitiũ. pricipale lat equitiũ principale. Et enim cũ magnificus ſit & hoſpitalis Roſcius meus quotannis illuſtrẽ prin/
cipẽ noſtrũ Iohãnẽ bentiuolũ cũ comicu principali. nec non & principis filios hoſpitaliter laute ele/
periſterotrophiũ. ganter accipit in angulo eiuſdem aree eſt periſterotrophium: uulgo columbarium uocãt luculentita
ti uille reſpondens: quod pipionnes affatim ſuggerit: adde cœli temperiẽ: qua oĩs eſtatis flagrãtia mi/
tigatur: iclementia canicularis clementiſſima aura leniter: unde fit ut diuerſoriũ ſit maxie eſtiuum q̃a
minime eſt eſtuoſum: ſit libet piſcari præſto ſunt oĩa iſtrumẽta piſcatoria. & rhenus piſcoſus ſubeſt.
ſi libet aucupari planicies lata aucupantium uotis reſpondet. uis religioſe deũ matutinis oĩbus ſaluta

te: adnexum pene ē lateri uillę delubrū religioſū: ubi ſacerdos ad nutum dominicum myſteria obit cui minuſcula uilla cum horto olitorio ancillatur. cū uero diſcreta lux & certa obſeruatio uitā hominum quaſi ordinatam reddat & negotia digerat atq̈ diſponat. in faſtigio ponticulani prætorii horologium longe conſpicabile poſitum eſt: quod horas diurnas nocturnaſq̈ æqua lance deſcribens tintinabuloq̈ denuncians. non patitur obrepere errorem ſatagentibus. mireq̈ conducit ocio diſponendo & excitandis in opera mortalibus. Hæc obiter dicta ſint de ponticulāo. quod ut carptim ſummatimq̈ deſcriberem ſubinuitauit occaſio: & Roſcii mei mutuus amor aurē uellicans: quo nihil elegantius abſolutius. quo mihi nemo eſt amicior nec iucūdior. nec carior. id quod. M. Tullius de attico ſuo ſcribit & enim Roſcius mihi alter eſt atticus. & ſicut ille Ciceronem ſuſtentauit. ita hic mihi unicū eſt præſidium. amicuſq̈ auxiliarius. conſiliarius & peculiaris patronus. hic eſt ille Minus Roſcius. ubiq̈ librorum meorum celebratus nec pro merito unquam ſatis laudatus. qui omnibus naturæ ac fortunæ bonis cumulatus. qui prudentia conſilio præſentiſſimo fecundia extem plari doctrina hac elegantiore perpolitus nulli noſtrorum ciuium eſt ſecundus: quem illuſtres principes mei Bētiuoli. cū maximo patre clariſſime filii tanti faciunt. quanti præterea neminem. de quo: ut olim endecaſyllabo uериſſime luſi. dici meritiſſimo poteſt orator bonus & bonus ſenator: Qui ut eſt in paroemiis græcorū cum ſit αγα θωρ θαλασσα: αγα θωσωρος ideſt bonorum mare & bonorum cumulus. haud dubie dominus eſt ponticulano digniſſimus. dicereq̈ uere & merito poſſumus. O uilla magnifica q̄ pari Domino dominaris. Cæterum cum lex ruſticatiōis ſit. ne uilla fundum quærat. ne ue liceat minus arare q̄ uerrere: uillæ ponticulanæ ſubſeruiunt laxiſſima latifundia: quibus fruges uberrimæ & uina generoſa proginunt: & cum q̄ttuor ſint uinis colores. albus fuluus ſanguineus. niger uinum illic ſanguinei coloris haud dubie ad principatum peruenit. eſtq̈ inter uina dulcia primæ notæ. hominumq̈ paucorum. Hoc quotannis peculiariter Roſcius meus ut eſt municus condonat Regulis Bentiuolis patri filiiſq̈ ſeiunctim. Me quoq̈ principibus æquiparans eadem: uinaria libertate proſequitur. huic ego uino. ſicut liuia Auguſta pucino acceptos refero annos uitæ pluſculos. idem me quotānis prope ſolemniter in illum amœniſſimum ſeceſſum: quo nihil amœnius noui euocat poſt idictas ferias litterarias. ubi & genialia colimus & uoluptati meraciſſimæ indulgemus. tum corpus tum aīum uiciſſatim reforentes: non tamen ſine ſuauiſſimo librorum commitatu & paſtu ſine quibus nulla eſt ſolida uoluptas libuit in hoc diuerſorium de induſtria diuertere: ut tu qui libellos meos omnis ſtudioſe lectitas. ut per te cæteri lectores norint qui ſit Roſcit in meis uoluminibus: cuius prætorium ponticulanum: non abſurde domicilium uoluptatis: atq̈ hoſpitium pſychas uideri poteſt: quod graphice: & luculenter hoc in loco Aſinus noſter. non aſinali. philoſophica curioſitate per ſcribit. Sed nos inſtitutas iam commentationes exequamur. cum non ab re ſit in tranſcurſu amicis ſatiſfacere. uarietatibus commentarios diſtinguere. & legentibus uelut amœna diuerticula quærere. Cæterum quæ hoc ī loco a Lucio noſtro dicuntur ex auro & argento celata in hac imaginaria domo. ea magis luxuriātis ingenii fertilitate quadam dicta ſunt. q̄ ex hiſtorica ueritate: quamuis Homerus Menelai regiam auro electo argento ebore fulgere prodiderit. laquearia autem ut ad commētatoris officium reuertamur ſunt cameræ cubiculorum tricliniorumq̈: alio nomine lacus & laquearia nuncupata. CItro. theophraſtus & poſt theophraſtum. Plinius prodiderunt templorū contignationes ex citro arbore apud ueteres factas fuiſſe ob immortalitatem materiæ in tectis contra uicia omnia incorruptæ. menſis citreis nihil apud eruditos celebratius. inter pauca nitidioris uitæ inſtrumenta arbor citri eſt. SVbeunt. fulciunt ac ſuſtentant. ARgenteo celamine. celatura argentea: lectos totos operiri argento luxuria commenta eſt. Miratur Plinius in auro celando inclaruiſſe neminem argento uero multos.

Ob os. ad os ad faciem. EFferauit. lego effigiauit. hæc enim purior mundiorq̈ lectio eſt. ut effigiauit exponas uariis figuris ſimulacriſq̈ effinxit argentum: ad ornamentum diuerſorii. quod ſi legas efferauit expone in feras & ferarum imagines effinxit. Quod uero ait homo immo ſemideus. uel certe deus. amplificatio eſt qua per incrementum decenter creſcit oratio. CEſim diminuto. pauimenta nominata lithoſtrota ſignare uidetur quæ ex paruulis cruſtis teſtuliſq̈ fieri ſolent. celeberrimus fuit in pauimentis conficiendis xenodorus qui pauimētum fecit paruis e teſtulis tinctiſq̈ in uarios colores in quo purgamenta cenæ q̄ conuerti ſolent ueluti relicta fabrefecerat. ob id aſaroton uocat quaſi uerri non poſſit & hoc intellectu accipienda ſunt uerba pliniana ex libro. xxxvi. quæ aliquā multi peruerſe legunt & perperiam interprætatur. DIſcriminantur. diſtinguntur uariant. ITErum ac ſepius. ſenſus eſt non ſolum ſemel: ſed bis ter ac ſepius dicas illos eſſe beatiſſimos: qui pedibus gemmas conculcant: tanquam aurum & gemmæ ſint ſummum humani generis bonum: ſicut uulgus opinatur: ille autem calcare dicitur gemmas & monilia. qui graditur ſuper pauimenta præcioſa ſic ſtatius in ſiluis: calcabam nec opinus opes. illi quoq̈ gemmas calcare dicuntur. qui calciamētis addunt margaritas. Plinius taxans luxum fœminarum ſic ſcribit in nono. neq̈ enim iā geſtare margaritas niſi calcent ac per uniones ambulent ſatis eſt. DIſpoſitæ. digeſtæ: & per membra ordinatæ. omnium edificiorum probationes tripartito conſiderantur. ideſt fabrili ſubtilitate magnificentia. & diſpoſitione: cum magnificenter opus perfectum aſpicitur. Dominus impenſæ laudabitur. cum ſubtiliter officinatoris ꝓbabiť exactio. cū uero diſpoſite & ſecūdū ſymmetrias tūc erit gloria architecti.

Horologium ſolarium.

Laus Mini Roſcii

ꝓuerbia. agathon thalaſſa. agathon ſoros.

Seceſſus mihi anni uerſarius.

Diuerticula legētibus amena.

Regia menelai ex auro & argēto

Laqūaria.

Citræ menſæ.

Celamē.

Effigiauit.

Lithoſtrota.

Aſarotō pauimentum.

In calciamentis margaritæ.

probatio edificii tripartita

SIne ꝑcio ꝑcioſæ.ꝑcioſam domū ſine ꝑcio fuiſſe dicit:quoniā ſatis nullo ꝑcio taxari poterat.uel qa fictitia erat.ut ꝑcioſa nō tā eēt q̄ uideret. DIEM ſuū.domus noſtre diē habēt & lucē beneficio ſolis hæc uero domus ſuo ꝓprio ſplēdore lūinoſa peculiarē ſibi diē & quaſi ſuū faciebat.ut etiā citra ſolis lumē lucida foret:cōſimile ē illud Ambroſii ex q̄rto exhameri.habet.n.& dies ſuā lucē q̄ ꝑceſſor ē ſolis Sidonius:diuerſoriū inqt in aqlloné pateſcit hēt diē nō hēt ſolē. OPES cætere.q̄lis erat domus talē fuiſſe ſuppellectilē iſtrumētūq; domeſticū ſignificat.domus.n.ꝑ dignitate iſtruēda ē. PROlectātes allicientes. ALtriſecus.i.altiori domus parte.horrea āt ſuſpēdi & i editiore domus parte extrui ꝑcipiūt.ſupra dixius horrea non tā frugū q̄ gazæ & opū eſſe repoſitoria.qd & iuriſcōſultus euidenter oſtēdit.Titulo de officio ꝑfecti uirgiliū:his uerbis.i horreis hoīes ꝑcioſiſſimā partā fortūaꝝ ſuaꝝ repoñūt. CORporis ſui nuda.hoc ē ſine corpore.& ut græce dicitur Aſomatos.i.icorporea.nunc autē ἀσώματον ītelligi uolo īpalpabile.ꝑut uulgus ītelligit.namq; aſomaton.i.icorporeū auctore Origine dr̄ id qd ſolidū & palpabilē nō fuerit. PROhic.ideoq; i uideanꝓ pin potius ſit legēdū q̄ uſitatius ē.nec corporis curatæ qd ſi legas corpus curate hoc itellectu:ubi curaueris corpus lauacro & balneis ꝑſto tibi erūt regales epulæ paratæ.annotandū ē q̄ corpus curare hic accipit ꝓ lauacro & balneis refouere:alias curare corpus ē cibo reficere:Seruius enarrās illud uirgilianū ex.iiii.georgicoꝝ:tū tecta petūt tū corpora curāt ſic exponit ſane curare corpus ſi de hoībus dicimus & cibo & lauacro itelligīus aut alterutro:ſi de apibus tātū cibos accipimus apud Liuiū & hiſtoricos ferre ſemꝑ curare corpus ad cibū refert.ſidonius.archimagirus inqt aduētās q̄ tps iſtare curādi corpora moneret.hinc illud quoq; mēoratiſſimū.qd eſt qd tu habitior ſis q̄ equus tuus quoniā īquit ego me curo.ſtatius ſeruus equū meū curat.Cato boues curatiores dixit ꝓ pīguiores habitioreſq;. INformes.ſine forma iuiſibiles:& icorporeas. DIluit.reſoluit tollit diluere crimia dr̄ orator i actiōe forēſi refutās refellēſq; obiecta dilutū uinū aq̄tū dicunt:q̄ſi aq̄ mixtura reſolutū:debilitatūq;:diluis helleboꝝ dixit pſius dilutū abſinthiū Lucre.i potionē reſolutū. SEmirotūdo.hēicyclō ſignare ur̄:de quo.M.T.i lelio cū ſæpe multa narraret tū meīni dōi ī hēicyclo ſederē.uerbū de uerbo expſſū ē.nā latio uocabulo ſemirotūdū.idē ē qd græco hēicyclō uocāt.ē at cēatio effigie circuli dimidiati.unde & nomē.Cōſimiliter ſigna mēſa.uel potius cēaculū ē iſtar ſemirotūdi & lūaræ teſtudis a ſimilitudie lfæ græce ducto uocabulo.de quo epigrāmatarius.ſeptē ſigna capit ſex ſumus adde lupū.itē expſſius.aſpice lūata ſcriptū teſtudie ſigma & ſi pperā multi legūt ſignū.lāpridius i heliogabalo ſigma iqt d croco ſtrauit.cū ſūmos uiros uocaret ad prādiū.eadē dictōe idē ſæpe utit:qdā hēicyclō accipiūt ꝓ ſella.q̄ dimidiati circuli formā hēt ſed male.ſidōius ſolii capacis hēicyclō pōit itelligi uolēs uas balneaꝝ fuiſſe ſēirotūdū iſtar ſpheræ mediæ & figura orbis dimidiati. Propter.ꝓpe iuxta ſic Vir.Lucre.cæteri hāc pticulā uſurpāt. Cœnatoꝝ.alego cœnatoriū nā iſtrumētū cœnatoriū dicius qd ad cœnā iſtruēdā ē accōmodatū.& ita iſtrumēti cœnatorii apellatiōe cōtinebit ois cœnaticus apparatus.ſicut de iſtrumēto ruſtico.& iſtrumēto hiſtriōico.ꝓ apparatu crebra mētio eſt apud auctores.

Marginal notes: præcioſa i horreis. — Aſomaton. — Curare corpus. — Ego me curo. — Boues Curatiores. — Diluerit. — Semirotundum; Hemicyclon. — ſigma ſoliū demicyclō.

ſine precio precioſe.totiq; parietes ſolidati maſſis aureis.ſplēdore ꝓprio coruſcāt:ut diē ſuū ſibi domus faciat:licet ſolenolēte.ſic cubicula.ſic porticus.ſic ipſe ualuæ fulgurāt.Nec ſecius opes cæteræ maieſtati domus reſpōdēt.ut eqdē illd recte uideat:ad cōuerſationē humanā:magno ioui fabricatū celeſte palatiū.īuitata pſyche taliū locoꝝ oblatiōe ꝓpius acceſſit.& paulo fidētior:īt̄ra limē ſeſe facit.mox plectāte ſtudio pulcherriæ uiſiōis:Mirat ſingula.& altriſecus ediū horrea ſublimi fabrica pfecta.magniſq; cōgeſta gazis cōſpicit.nec ē qcq̄:qd ibi nō ē.Sed præter cæterā tātaꝝ diuitiaꝝ admirationē:hoc erat præcipue mirificū:qd nullo uinculo:nullo clauſtro:nullo cuſtode totius orbis theſaurus ille muniebat.Hic ei ſumma cū uoluptate uiſenti:offert ſeſe uox qdā corporis ſui nuda.Et qd inqt domina tātis obſtupeſceis opibus:tua ſunt hic oia.pro hic cubiculo te refer.& lectulo laſſitudinē refoue.& ex arbitrio lauacrū pete.nos quaꝝ uoces accipitis.tuæ famulæ:ſedulo tibi præminiſtrabimus.nec corpus curatæ tibi regales epulæ morabūt.Sēſit ſpyche diuinæ ꝓuidētiæ beatitudinē:monituſq; uoces iformes audiēs:& prius ſomno:& mox lauacro fatigationē ſui diluit.uiſoq; ſtatī ꝓximo ſemirotūdo:ſuggeſtū pp:īſtrumētū cenatoꝝ.rata refectui ſuo:cōmodū libēs accūbit:& illico uini necta rei.eduliumq; uariorū fercula copioſa.nullo ſeruiente:ſed tantum ſpiritu quodam impulſa ſubminiſtrātur.Nec quenquam tamen illa uidere poterat.ſed uerba tantum audiebat excidentia.& ſolas uoces famulas habebat.Poſt optimas dapes:qdā ītroceſſit.& cātauit

INuiſus.nō uiſus nec ſpectabili ulli.M.Tullius ĩ oratiōe de aruſpicũ reſpōſis occulta & maioribus in uiſus
nō inuiſa solũ.ſed ẽt inaudita ſacra ĩexpiabili ſcelere puertit.alias inuiſus odioſus ſignificaƭ:fulgẽtius
inuiſe dixit ꝑ aduerbiũ pro eo qđ uulgo diciƭ.inuiſibiliter.uerba fulgentii ſunt hæc.ex mythilogiis. inuiſe.
nocte adueniens maritus ueneris ꝓliis obſcure peractis ut inuiſe ueſptinus aduenerat ita crepuſculo
ẽt incognitus diſcedebat. Quæ uidebaƭ.iũctim lege.ut ſit unũ colō.q̃ uidebaƭ nec ipſa : ẽ eni ſenſus
aliũ cithara pulſaſſe:q̃ & ipſa ſicut citharedus erat iuiſa minimeq̃ uidebaƭ.Cōferta uox.Choꝝ ĩtelli/

inuiſus.& alius cithara pulſauit.q̃ uidebatur nec ipſa.
tũc modulatæ multitudinis cōferta uox aures eius af/
ferẽ:ut q̃uis hoĩum nemo pareret.chorus tamẽ eẽ pa/
teret.finitis uoluptatibus:ueſpa ſuadẽt cõcedit pſyche
cubitũ.iãq̃ ꝓuecta nocte:& clemẽs qdã ſonus aures
eius accedit.Tũc uirginitati ſuæ: ꝓ tãta ſolitudĩe metu
ens & pauet:& horreſcit.&quouis malo plus timet:qđ
ignorat.iãq̃ aderat ignobilis maritus.& thoꝝ ĩcẽderat
& uxorẽ ſibi pſychẽ fecerat.& ante lucis exortũ ꝓpere
diſceſſerat.ſtati uoces cubiculo preſtolatæ nouã nuptã
iterfecte uirginitatis curãt.hic diutio tpe ſic agebãt.At
q̃ ut eſt natura redditũ nouitas ꝑ aſſiduã cõſuetudinẽ:
delectationẽ eius cōmẽdarat. & ſonus uocis ĩcertæ ſoli
tudis erat ſolatiũ.iterea parẽtes eius ĩdefeſſo luctu atq̃
mœrore cõſeneſcebãt. Latiuſq̃ porrecta fama ſorores
ĩlle maiores cuncta cognorãt.ꝓpereq̃ mœſte atq̃ lu/
gubres deſerto lare:certatim ad parentum ſuoꝝ cõſpe
ctũ:affatũq̃ perrexerãt.ea nocte ad ſuam pſychẽ ſic i/
ſit maritus.Nãq̃ præter oculos:& mãibus & auribus
ſentiebaƭ.Pſyche dulciſſima.& cara uxor: exitiabile ti
bi periculũ minaƭ fortuna ſæuior.qđ obſeruãdũ preſ/
ſiore cautela cẽſeo.ſorores iã tuæ mortis opinione tur/
batæ.tuũq̃ ueſtigiũ requirentes : ſcopulũ iſtũ ꝓtinus
aderũt:quaꝝ ſi quas forte lamẽtatiões acceperis : neq̃
reſpōdeas.imo nec ꝓſpicias oĩo.Cæteꝝ mihi qdẽ gra/
uiſſimũ dolorẽ:tibi uero ſũmũ creabis exitiũ . Annuit.
& ex arbitrio mariti:ſe facturã ſpopondit.ſed eo ſimul
cũ nocte dilapſo:diẽ totũ lachrymis ac plãgoribus mi
ſella cõſumit.ſe nunc maxime prorſus ꝑiſſe iterãs.quæ
beati carceris coſtodia ſepta.& humãæ conuerſationis

git:de quo Seneca. & Macrobius
ſic referũt.nō uides q̃ multoꝝ uo
cibus chorus conſtet: unus tamẽ Chorus
ex oĩbus ſonus reddiƭ:aliqua illic ex multo
acuta eſt aliqua grauis aliqua me/ rum uo/
dia:accedũt uiris fœminæ ĩterpo/ cibus.
nunƭ tibiæ : ſinguloꝝ illic latent
uoces oĩum apparẽt.fit cõcẽtus ex
diſſonis.choꝝ a chara.i.leticia no
minatũ eſſe auctoritate platonica
iã docuimus. PAreret . appare/
ret.uiſereƭ.ſignare ãt uideƭ demo
nas miniſteriales.q cũ ſint corpo/
re aeri minime cõſpiciunƭ:ex quo
eſt illud homericũ de mineruа.ſo
li cõſpicua eſt alioꝝ nemo tuetur
oĩs ſpiritus teſte Tertulliãо ales ẽ. Omnis
atq̃ uolaticus . ideoq̃ momento ſpiritus
ubiq̃ ſunt:quoꝝ operatio ẽ hoĩs ales.
euerſio. Quod ignorat.ex natu
rali affectu hoc dictũ ẽ : quo fit ut
ignota plus timeamus ẽt ſi mĩus
metuẽda ſint. IGNObilis mari ignobilis
tus.ignotus ĩcognituſq̃:alias hũi
lis ac ſordidus.nobilẽ antiq ꝓ no/
to ponebãt & qdẽ ꝑ.G. litterã ꝓ/
nũtiãtes.actius ĩ diomede.ego me
argos referã.nã hic ſum gnobilis: Gnobilis
ſicut e cõtrario ignobilis ꝓ igno/
to accipiƭ Plautus in ſpeudolo pe
regrina facies uideƭ hoĩs atq̃ igno
bilis.Liuius poeta ornatu ĩcedunt
gnobili ignobiles. INcenderat.
corrige ĩſcẽderat.ſignificat.n.ma/
ritũ aſcẽdiſſe ĩ thoꝝ genialẽ.ſic.n.
diciƭ lectus nuptialis. VXOrẽ
fecerat. honeſto uelamento indi/
cat cupidinem cum pſyche cõcu/
buiſſe:tanquam non ſolus cõſen/
ſus faciat nuptias ſed & concubi/
tus. VOces . quæ famularum
miniſterio fungebanƭ:quod totũ
ut diximus ad opationẽ demonũ uideƭ referẽdũ. PRAEſtolatæ.ꝓſto aſtãtes apparẽtes obſeqbiles:ꝓ
ſtolari.n.mō ſignificat ꝓſto eẽ iũgiturq̃ cũ datiuo alias expectare.& tũc exigit accuſatiuũ. REDdi/ Obſequi
tũ.cōparatũ ĩſtitutũq̃.naturali affectiõe. SOlitudinis ſolatiũ.q.d.uoces ille ſupplebãt uocẽ cõtuber biles.
naliũ. INdefeſſo.i.exhauſto nec unq̃ deſinẽte. COnſeneſcebãt.itidẽ Plautus maceſco cõſeneſco ta præſto/
beſco miſer ſeniũ quoq̃ antiq ꝓ triſtitia & merore & luctu ponẽbãt.M.T.ciuitas ſenio confecta eſt. lari.
AFfatũ.colloquiũ atq̃ cõgreſſum. INſit.loquiƭ. PRAEter oculos.ſentiebaƭ.n.tactu corporali Senium
ſed oculis minime poterat uideri. ADEre.legẽdũ ẽ aderũt. CVM nocte dilapſo.euolauit cupido pro triſti
cũ nox iã finireƭ.dicimus elegãter ſurgo cũ ſole.ideſt hora matutina.dilabor cũ nocte.i. abſcendente tia.
nocte & ipſe abſcedo. BEAti carceris.beatũ carcerẽ appellat Domiciliũ illud luculentũ & amœnũ. Surgo
ſed quo tamen ꝑinde ac carcere incluſa cõtinereƭ.itidẽ ſtatius de pſitaci cauea loquens ĩquit uacat ille cum ſole
beatus carcer.& anguſti nuſquã cõuitia recti.ego carcerẽ beatũ & honoratũ appellare ſoleo mãſionẽ Beatus
magiſtratuum bimeſtrium in palatio.unde de die egredi non datur niſi pompabiliter egrediantur. carcer.

colloqo uiduata.ne ſororibus qdē ſuis de ſemerētibus
opē ſalutarē ferre:at ne uidere eas qdē oīo poſſet.nec
lauacro:nec cibo: nec ulla dēiq; refectiōe recreata:flēs
ubertim deceſſit ad ſonū.nec mora cū paulo maturius
lectū maritus accubās eāq; etiā nūc lachrymātē cōple
xus:ſic expoſtulat.hiccine mihi pollicebare pſyche mea
qd iā de te tuus maritus expecto?qd ſpero:& perfida:
& pernox:nec īter āplexus cōiugales deſinis cruciatus.
Age iā nūc ut uoles.& aīo tuo dānoſa poſcenti paretro
tamē memineris meæ ſeriæ monitiōis:cū cœperis ſero
penitere:Tūc illa præcibus:& dū ſe moriturā cōminat
extorquet a marito cupitis annuat.ut ſorores uideat.lu
ctus mulceat.ora cōferat.Sic ille noue nupte præcibus
ueniā tribuit.& inſuper quibuſcūq; uellet eas auri: uel
moniliū donare cōceſſit.Sed identidē monuit:ac ſæpe
terruit:ne quādo ſororꝝ pnicioſo cōſilio ſuaſa de forma
mariti q̄rat.neue ſe ſacrilega curioſitate:de tanto fortu
naꝝ ſuggeſtu peſſum deiitiat.nec ſuū poſtea cōtingat
amplexū.gratias egit marito.iāq; lætior aīo. ſed prius
inqt ſenties moriar:q̄ tuo iſto dulciſſimo connubio ca
reā.Amo enim:& effictim te:te quicūq; es diligo atq;
ut meū ſpiritū.nec ipſi cupidini cōparo. ſed illud etiā
præcibus meis oro largire:& illi tuo famulo præcipe
Zephiro:ſimili uectura ſorores huc mihi ſiſtat.& ipri
mēs oſcula ſuaſoria:& ingerēs uerba mulcētia.& iun
gēs mēbra cohibētia:hic etiā blanditiis aſtruit. Mi mil
lite:mi marite: tuæ pſyches dulcis aīa. ui ac poteſtate
ueneris uſurus:inuitus ſuccūbit maritus.& cūcta ſe fa
cturū ſpoſpōdit.At etiā luce proximante:de manibus
uxoris euanuit. At ille ſorores percontatæ ſcopulum:
locumq; illum quo fuerat pſyche deſerta : feſtinantes
adueniūt.ibiq; deſflebant oculos.& plangebant ubera
quo ad crebris eorum eiulatibus : ſaxa cauteſq; pari
lem ſonū reſultarēt.iāq; noīe proprio ſororē miſeram

Vbertim — VBERtī.habūde & large.Catullus:Vbertī thalami q̄s ītra limina fundūt. REfectiōe.inter refe
Expoſtulare. — ctiōes corporis optia ē cibus & balneū. EXpoſtulat.accuſat.& q̄rit:nā expoſtulare ut docet Dona
tus ē q̄rela apud eū ipſum deponere de eo ipo q fecit iniuriā.poſtulare āt q̄relē dicere de altero apud al
Poſtulare. — teꝝ:Terētius.ut cū eo hāc iniuriā expoſtulē. HICcine.hæc ne talia nō. ET pfida.corrige pdia. per
dius.n.pdia pdiū dr̄ p totū diē ptinax & pmanēs.ſicut pnox p totā noctē pſeuerās:unde & lūa p nox
perditus — ī plenilunio dicta ē:tota nocte collucēs.Au.Gellius in ſecūdo Socrates inqt pdius & p nox hiſdē ī ue
pernox — ſtigiis ſtabat.nūc pſyche accuſat
a marito q dies totos nocteſq; la
chrymis cruciatibuſq; cōſumat.
DAMnoſa poſcēti.pmiſſio eſt
cum occulta inhibitiōe:nā poſſit.
ſcyche cōgreſſum ſororꝝ & p̄ſen
tiā:q̄ res illi dānoſa futura ē. SE
penitētia cōes occaſionis. — ro pœniteñ.ſeræ penitētiæ comes
eſt dolor & lachrymæ:cū nulla p̄
ſto ē medela:q occaſionē pingūt il
li comitē iungunt metaneā.hoc ē
penitentiā q̄ dea ē facti & nō facti
pœnas exigēs. CVpitis annuat.
ipetrat a marito.ut deſideriis ſuis
& petitiōibus aſſentiat.cupita.n.
q̄ cupimus dicunt. NOuæ nu
ptæ.pſyches. IDENtidē.frequē
ter. FORtunaꝝ ſuggeſtu.diui
Effictī — tiaꝝ bonorūq; faſtidio & culmi
ne. EFflictū.legēdū ē effictim:
qd aduerbiū eſt.ſignificans uehe
menter:& enixe. SImili uectu
ra.facito inqt ut Zephirus quēad
modū huc meuexit molliter leni
terq; ſic & ſorores quoq; meas pa
rili nectatione huc deportet. SI
ſtat.exhibeat collocetq;. OSCu
la.ſuaſoria.exornatio eſt:quæ la
Compar Iſocolon — tine cōpar dicitur:græce iſocolon
in.bi quoq; eſt omioteleuton.i.ſi
militer deſinens:q̄ exornatione ſi
miles exitus ſūt:ſimiliſq; ſtructu
ra. COhibentia. quaſi uinculo
nexuq; alligantia. TVæ pſyches
dulcis anima.alluſio ē ad pſyches
nomen : quo anima ſignificatur:
quaſi anima animæ maritus ſit:
aīa amica amanti. — plautinus amator inquit:anima ē
amica amanti. DEFflebat ocu
planctus — los.longo largoq; fletu.& uberta
te lachrymarum oculos fedabant
& quaſi perdebant. PLANGE
bant.palmis tundebant plangere
enim percutere eſt.& planctus ip
ſa percuſſio ſilius liuentia planctu
brachia Oui.plangebant corpore
terram. EIVLAtibus.lamenta
Leſſū qd. — tatiōibus & fœmīeo ululatu.qd leſſum ueteres dixerūt:hic lex illa.xii.tabulaꝝ mulieres ne leſſum fu
Echo. — neris ergo habēto.q̄ uox ſignificat.ne mulieres lugubrē eiulationē lamētationēq; in funere habeāt:ſu
Heptaphonos. — p q̄ re iā ſatis ac ſup. PArilē ſonū reſultarēt.echo q̄ Auſonius ſcitiſſime dixit aeris & linguæ filiā re
ſultat redditq; uoces reciprocas iter cautes & mōtiū flexus:ī cōcauis uallīū ſinibus:ubi aer ſcidit:iā q̄
echo amor ſpa nos. — liter reſultās.olympiæ arte mirabili fuit porticus q̄dā eptaphonō appellāt:quoniā ſepties eadem uox
reddit.Cyzici quoq; ſūt turres ſeptē.q̄ acceptas uoces nūeroſiore repcuſſu multiplicabāt nomēq; hu
ic miraculo echo ē a græcis datū ηχέω.n.græce reſono dr̄ & ηχω ſonus.fabulāt echo amorē & delici

as rureſtris panos eē:qđ myſtico itellectu ſignificat Armoniā cœli q̄ ſoli amica ē.quaſi oīum ſpherarū de qbus naſcit̃ moderatori.pana autē ſolem eſſe prudētiores intelligunt.Alexander aphrodiſeus ideo echo a pane adamatā fingi interp̄tatur:quoniā pan paſtor quidam fuit qui primus echus rationē cauſamq; ueſtigauit.ſicut endymion lunæ:Vnde eius amore captus fama tradit̃. CIEbant. Inuocabant clamabātq; Cio.Plinianū uerbū eſt ꝑ mouet euocatq;. PENEtrabili. Autumat Seruius penetrabile dici quod penetraf:penetrale uero id quod penetrat:quæ differētia an ſatis ꝓba ſit non diſcutio:eruditi ſere omnes penetrabile id dicūt quod penetrat ut penetrabile telum.& penetrabilis ſonus.Virgilius:Aſpicenum mage ſit noſtrum penetrabile celum. Oratio quoq; proſaica: q̄ neceſſitate metrica ſoluta eſt & libera penetrabile mauult dicere q̄ penetrale.cū penetralia dicant̃ loca iteriora pĕitioraq; i ædibus. GEnas.Significanter locutus eſt: nā genæ lachrymis proprie madent quæ ſunt oculorum tegumenta: inſecta nō habent genas. De quibus aliubi ſuo loco ſatis multa.

Cio. penetrabile. penetrale. Genæ.

ciebāt. quoad ſono penetrabili uocis ululabilis p ꝓna delapſæ:tamēs & trepida pſyche procurrit e domo.Et quid inqt uos miſeris lamētatōibus nequicq̄ eſſligitis: q̄ lugetis:ad ſum.lugubres uoces deſinite. & diutinis lachrymis madētes genas ſiccate. Tādē qpe cū iā poſſitis:quā plāgebatis amplecti. Tūc uocatū Zephyrū præcepti maritalis ammonet:Nec mora:cū ille parēs ipoſtati clemētiſſimis flatibus:inoxia uectura deportat illas.iā mutuis amplexibus:& feſtināūbus ſauiis ſeſe ꝑfruūt̃.& ille ſedatæ lachriæ poſt limino redeūt. ꝓlectāte gaudio.ſed & tectū iqt & larē noſtrū letæ ſuccedite.& afflictas aīas cū pſyche uſa recreate. Sic allocuta:ſūmas opes dōus aureæ.locūq;: ſeruiētiū populoſā familiā auribus eaꝝ:lauacroq; pulcherrio & ihūanæ mēſæ lauticiis eas opipe reficit.ut illaꝝ ꝓrſus celeſtiū diuitiaꝝ copiis affluētibus ſatietate:iā præcordiis pĕitus nutrirēt iuidiā.Dēiq; altera eaꝝ ſatis ſcrupuloſe:curioſeq; pcōtari nō deſinit.qs illaꝝ reꝝ cœleſtiū dn̄s. qſue uel q̄lis ipſius ſit maritus.Nec tamē pſyche cōiugale illud præceptū ullo pacto temerat.uel pectoris arcanis exigit.ſed e re nata cōſingit eē iuuenē qndā:& ſpecioſū.cōmodū Lāoſo barbitio genas inūbrātē. plerūq; rureſtribus & mōtanis uēatibus occupatū.& neq̄ ſermonis præcedētis labe cōſiliū tacitū ꝓderet̃: auro fcō gēmoſiſq; monilibus onuſtas eas.ſtati uocato Zephyro tradit reportandas:quo ꝓtinus perpetrato. ſorores

INNOxia uectura.zephyrus citra noxā ullam & periculū uexit ſorores ad pſychen. FEſtinātibus ſauiis.σκυρῶσ & improprie: nam ſauia ſunt libidinū. uel amorū:ſicut oſcula officioꝝ. baſia pudicoꝝ affectuum: Suauiari eſt ipudico baſſio & uenerio exoſculari. Diminutiuū ſauii ē ſauiolū. Catullus ſauiolū triſti triſtius helleboro. SEdatæ.Cohibitæ retētæq;. POſtliminio.Poſtea & ex īteruallo poſteriore q̄dā reuerſione. De poſtliminio ſupra copioſiſſime. PROlectāte gaudio.iuxta illud:lachrymo præ gaudio:& ut inquit ſeneca an habet lachrymas magna uoluptas. TEctū ſuccedite.per datiuū a Virgilio dictū ē:Quaſ agite o tectis iuuenes ſuccedite noſtris. ANImas cū pſyche.Tāq̄ animæ ab anima ſouēat̃ recreent̃.

Suauia. Oſcula. Baſia. ſuauiolū.

LOcūq;.Subſcribe uerbū oſtēdit:ne trūca & defectu uerbi claudicās orōnis ſtructura ſit. AVribus.hoc ideo dicit qa uoces famulabāt̃.q̄ oculis minime uiſibiles.auribus tātū ſentiebāt̃.

IN hūanæ.Nō hūanæ ac p hoc diuinæ celeſtiſq; mēſæ:alias ihumanus crudelis dr̃:& inamabilis.

LAVticiis.Lauticiā dicūt epulaꝝ magnificētiā & apparatū.ut ſæpe dixius. NVtrirēt iuidiā.iuidia nutriri dr̃ ꝓcordiis hoīum:qdo i dies imo i horas.uel potius i momēta gliſcit atq; exuberat & q̄ſi ex alimonia icremētū capit. CVrioſe pcūctari.ex ſnīa catholica ē illud.nemo curioſus q nō ſit maleuolus. CONiugale ꝓceptū.Mādatū mariti erat ne de forma cōiugis q̄rere uelit. EXigit.expellit eiicitq;. ER E nata.ex occaſiōe & rei oblatæ cōſilio. COMmodū.lā iā.tūc tūc pubeſcētē. LAnoſi.emēdo lanoſo.ut iūcti legas lanoſo barbicio.hoc itellectu:q̄ erat iuuenis pria barbæ lanugie & flore gēas ueſtiēs:id.n.lanoſum barbiciū ſignificat:alibi barbiciū quoq; ꝑ barba decēter uſurpat. hircino iqt barbicio ꝑhum mētiebat̃. RVreſtribus.ruſticis & agreſtibus. AVro fcō.auꝝ & argētū factū id dicius:qđ nā miſſa nā i lamia.nā i ſignato nā i ſuppellectili nā i mūdo neq; i ornamētis ſit.Si factū aurū legatū ē oē ad eū ptiet cui legatū ē.ex quo auro aliqd ē effectū ſiue id ſua ſiue alterius uſiōis cā paratū eēt.ueluti uaſa aurea.emblemata ſigna auꝝ muliebre:& cætera q̄ his rebus ſunt ſimilia:ſed ſi iſectū auꝝ legatū ē.qđ eius ita factū ē.ut eo ad rē ad q̄ cōparatū ē nō poſſit uti ſine refectiōe : qđq; ab eo p̄fe familias iſecti nūero fuerāt id uī legatū eē:auctor Vlpiāus.de auro fcō iſectoq; mēinit poeta illo uerſu ſūt auri pōdera facti iſectiq; mihi.Ser.ita exiſtimat auꝝ uel argētū factū id uideri quo cōmo

Lauticia. Lanoſum barbiciū. Rureſtris auꝝ factū. Infectū aurum.

egregiæ domū redeūtes Iāq; gliſcētis iuidiæ felle flagrā tes: multa ſecū ſermōibus mutuis pſtrepebāt. Sic dēī q; iſit altera. En orba & ſæua & iniq̄ fortūa: hiccine tibi cōplacuit: ut utroq; parēte ꝓgnatæ diuerſam ſortē ſuſtinereꝰ: & nos qdē q̄ natu maiores ſumus. maritis aduēis ancillæ deditæ: extorres: & lare & ipſa pr̄ia degamus: lōge pentū uelut exulātes. Hic āt nouiſſima q̄ ſœtu ſatiāte poſtreꝰ partus effudit: tātis opibus: & deo marito potita q̄ nec uti recte tāta bonoꝝ copia nouit. Vidiſti ſoror q̄ta i domo iacēt: & q̄lia mōilia: q̄ prēitēt ueſtes: q̄ ſplēdicāt gemmæ: q̄tū præterea paſſim calcat͛ aurū: quod ſi maritū ēt tā formoſum tenet: ut affirmat: nulla nunc i orbe toto fœlicior uiuit. fortaſſis tñ procedēte conſuetudine: & adfectione roborata: deā quoq; illā deus maritus efficiet. Sic eſt hercules. ſic ſe gerebat. ferebatque: Iā iā ſurſum reſpicie: & deam ſpirat mulier quæ uoces ancillas habet: & uentis ipſis imperat. At ego miſera primum: patre meo ſeniorē maritū ſortita ſum. dei cucurbita caluiorē: & quouis puero

de uti poſſumus. GEMmoſis plenis ex gēmiſq; cōtextis. gēmoſū monile q̄ſi totū e gēmis dici ut. gēmatū uero gēmis diſtictū ornatūq;. EGRegie. itōicos. GLIſcētis. creſcētis gliſcere. n. icreſcere ē. Silius gliſcit eliſeo uiolētior ita tyrāno hic glires dicti ſunt. q ſōno gliſcūt: & pigues efficiūt. gliſceras antiq noīauerūt mēſas lautas. & opiparas: q̄ſi gliſcētes. i. creſcētes p iſtructionē epulaꝝ. FELle. Ouidius i deſcriptōe iuidiæ ſic iqt pectora felle uirēt ligua ē ſuffuſa uenēo. ORba. Fortunā cæcā exoculatāq; fingi nullus ignorat. Ariſtoteles i ꝓblematis. diuitias refert ab hoībus prauis potiuſq; bonis haberi ob fortunā cœcā: q̄ diſcernere qđ melius ē nō pt: pacuuius. cecā iqt fortunā ob eā re eē uolūt: quia nil cernat quo ſeſe applicet. græce dr̄. τυχη τυφλη· καὶ κωφη. tāq̄ nō ſolū ceca ſed ēt ſurda ſit: q̄ ut ſcriptū legiꝰ i tabula cebetis lapide quodā rotūdo cōſiſtit. ꝓpterea q; icerta atq; iſtabilia ſūt illius mūera q a fortūa ſubleuāt͛ hi αγαθην τυχην. i. bonā fortunā nūcupant: ab illis uero q peſſum deiiciūt͛. τυχη κακη. i. mala fortūa noīat͛. HOccine. Hoc ne. VTROq; parēte. Hiſdē parētibus & natalibus pes ſorte diſpares ſumus. NAtu maiores. Priuilegiū q̄ſi quoddā & ꝑrogatiua primogēituræ ē: ut utar uerbo eccleſiaſticoꝝ: ut maior natu & primogēitus minoribus natu honoratior ſit: hic i canonicis ſcripturis ſcriptū legimus quēadmodū Eſau uēdidit fratri Iacob primogēita. & priatū. ap̄ uniuerſos hoīes teſte Herodoto iſtitutū eſt. ut maxīus natu liberoꝝ obtineat pricipatū. ſed iterdū plus pt pollereq; uis q̄ ius. ANcilæ deditæ. Indignato ē mulieribus: q; nō uxoꝝ loco ſed q̄ſi ancillaꝝ ſint ap̄ maritos. cū i maritali cōiugio iucūdiſſima uitæ ſocietas iniri debeat: & ut xenophō & mox Cicero nō iutilit͛ diſſeruerūt: & a Columela repertū ē: nihil i domo cōiugali ap̄ priſcos diuiduū cōſpiciebat͛: nihil qđ aut maritus aut ſocia ꝓprie iuris ſui eē diceret: ſed i cōmūe cōſpirabat͛ ab utroq;: & fere domeſticus labor fuit matrōalis. cū foreſibus exercitatiōibus & extraneis maritus diſtieret͛: auctor ē Plutar. i ꝓblematis ex ueteri Rōanoꝝ iſtituto uxores maritis. nec molere nec coquinam facere oportere: q̄ miniſteria ancillaria ꝓrſus ſunt & ſeruilia: nō paꝝ multi ſunt. q uxores hēnt nō ut uxores: ſed ut ancillas: q ipioſiſſimos dn̄os agūt nō maritos: Vnde fit ſæpe. ut oīs amor cōiugalis i odiū exitiale uertatur Societas uiri & uxoris. ut auctor ē Ariſto. i. viii. ethicoꝝ. ſimilis ē ariſtocratico impio. uir. n. ipat uxori ꝓ dignitate. ap̄ Barbaros ut idē refert i prio politicoꝝ. ſocia & ſeruus eodē gradu habēt͛: caput mulieris ē uir: & exiſtiare debet uxor mores mariti eē legē uitæ ſuæ ipoſitā a deo: p cōiūctionē matrimōii. ꝓterea ut i œconomicis traditū ē. oportet matrē familias dōinari oībus: q̄ itra domū ſūt: nec uiro decoꝝ ū͛ eē ea ſcire: q̄ itra ædes fiāt. EXtorres. extra gēitale ſolū amādatæ. & q̄ſi exules. LONge parētū. ꝓcul a parētibus. POſtremus ptus. Conq̄ſtio ē: qđ pſyche cū ſit nouiſſima & poſtrēo fœtu ꝓgēita beatior ſit ſororibus primigēiis: eruditi autumāt deteriores eē fœtus. q naſcūt͛ nouiſſimi: ad qđ Virgilianū illđ grāmatici referūt. extremā ut phibēt ceo encheladoq; ſororē ꝓgēuit. ubi extremā expoſuit ſeruius ꝓ peſſimā: tāq̄ peſſimi ſint ultio loco gēiti. QVāta. Ob magnitudinē & pōdus. QValia. Ob materiæ ꝓciū. SPLENdicāt. ſplēdēt & radiāt. AFFEctiōe roborata. Cōſuetudo ut iqt Lucre. cōcinat amorē ex cōſuetudīe affectio cōiugalis roborat͛: amor ꝑſentia gliſcit abſētia fit euāidus. Lelius ap̄ Cicerone auxit iqt bēiuolētiā cōſuetudo: & a ꝓptio decētēr dictū ē. creſcit. n. aſſidue ſpectādo cura puellæ: Quātū oculis aio tā ꝓcul ibit amor. SVrſum re. Diuia meditat͛ & ad cœleſtia mētē uertit. DEā ſpi. Diuios ſpūs. & ferociā deæ cōgruētē ꝑ ſe fert. ſic ſilius & fratrē ſpirat i armis. SEniorē ma. & nupta & uidua ē q̄ nubit ſeni ut iqt ſcitiſſime plautus. CVcurbita caluiorē. Fulgētius placiades hūc ex apuleio locū citās legit cucurbita glabriorē. & quouis puero pumiliorē. q̄ ſane lectio nitidior ē. ut expōas glabriorē ꝓ depilatiorē cutiſq; nitidioris: glabrū. n. depilatū dicius. & læuē tales ſūt ſenes calui. ſ. & oī capillitio depopulati: iſtar cucurbitaꝝ: q̄ ut uideo nō uidet glabræ ſūt & leuiore polituraq; lubricæ: Plau. i aulularia. tu gallū ſi ſapis glabriorē reddes q̄ uolſus ludius ē glabreta.

Gēmoſum. Gēmatū. Gliſcere. Gliſceræ menſæ. Cæca fortūa ſurda. In lapide rotundo fortuna. Bona fortuna. Mala. Primogenitus honoratior. Maxīus natu imperat. Nihil diuiduum in domo cōiugali. Domeſticus labor matronarum. Vxores nō ancillentur.

Societas coniugalis ariſtocratica. Caput mulieris uir. Nouiſſimus foetus deterior. Conſuetudo auget beniuolentia. Glabrū. glabriori glabreta.

Columellæ dicit̃ loca denudata arboribus.& herbis uiduata:glabreſcere ẽ glabꝛa fieri.idẽ Columel la herbæ ẽt ungulis atterit̃ atq; ita glabreſcit.& fit idõea frumẽtis area.q̃drupedũ ut inq̃t Pli.dorſa piloſa ſũt uẽtres glabri. PVmiliorẽ.Molliorẽ atq; eneruatiorẽ:pũilos.n.dicit auctore placiade mol les atq; eneruẽs.alias pũilos:q & pumiliões.dici puulos coactæq; breuitatis nullus ignorat:quos uul go græco tamẽ uocabulo nanos uocãt.mẽorat Pli.pumilionũ gẽus i oĩbus aĩalibus eẽ atq; ẽt iter uo lucres.idẽ auctor ẽ pũilionũ iſœlicitate i arboꝝ quoq; genere dici.Quicũq; horſcopũ habuerit i.iii. parte Scorpii erũt Nani gibboſi ri diculi.

Margin: Glabreſcere. Pumilli. Pumiliones. Nani.

pumiliorẽ.cunctã domũ ferris & cathẽis obditã cuſto diẽtẽ:ſuſcipit alia.Ego uero maritũ articulari etiã mor bo cõplicatũ:curuatũq; ac p hoc rariſſime uenerẽ meã recolentẽ ſuſtĩeo plerunq; detortos:& duratos i lapidẽ digitos eius pfricãs fomẽtis olidis:& pãnis ſordidis:& fœtidis cataplaſmatibus manus tã delicatas iſtas adu rẽs.nec uxoris officioſã faciẽ:ſed modice laborioſam p ſonã ſuſtinẽs.Et tu qdẽ ſoror uideris q̃ patiẽti:uel po tius ſeruili:dicã eni libere qđ ſentio:hic pferas aio.ẽni uero ego nequeo ſuſtinere ulterius tã beatã fortunam

SEris & cathenis.In hanc ſniam eſt illud Satyrographi po ne ſerã cohibe.Nã zelotypoꝝ & ſenioꝝ fere hic mos ẽ.ut ſeris ob dãt fores.& peſſulis.catheniſq; cũ cta diligẽter occludãt.cũ tamẽ i pudica ſeruari non poſſit pudica nõ debeat.Ignorãt uidelicet miſe ri mariti iouẽ p ipluuiũ deſcẽdiſ ſe ad danẽ:quã pr̃ incluſerat itra turri ænea uallaueratq; ſepimẽto iexpugnabili. OBditã.Occlu ſam obſeptãq;.obdere oppõere ẽ opire occludere.ap̃ Oratiũ latus obdit apertũ.dictũ eſt p obicit & offert. ARTiculari morbo.Senes ibelles egroti ſunt.inamabiles uxoribus.iniocũdi.ut pote qui paꝝ diligẽter fundũ uxoriũ colere poſſint:quo i numero primis ſunt podagrici.& articulari morbo cõplicati:qbus ex pſcripto medicoꝝ uenere iterdicit̃:ſcribit.Cor.Cel ſus quoſdã articuloꝝ morbo laborãtes cũ toto anno a uino.mulſo.uenere.ſibi tẽperaſſent ſecurita tẽ totius uitæ cõſequutos.uitia aũt articuloꝝ in mãibus pedibuſq; frequẽtiora largitioraq; ſunt q̃ i podagris chiragriſq; eſſe cõſueuerunt.Ennius poeta articulari morbo piit.ut Euſebius chronogra phus ducet:de quo Quĩtus Serenus ſic memorat.Ennius ipſe pr̃ dũ pocula ſiccat iniq̃ hoc uitio ta les fert̃ meruiſſe dolores.Plinius reꝝ oium & peculiariter Medicinæ curioſus condidit opuſculũ de Medicina in quo docet Betã ex melle & ficu ipoſitã morbis articularibus mederi.itẽ folia uitiũ tri ta admixtaq; farinæ ordeaciæ. CVRuatũ.Diſtortũ & ui morbi icuruũ factũ. DVratos in lapi dẽ digitos.ob id chiragra lapidoſa nõ minus uere q̃ decẽter nũcupat̃:pſius.ſed cũ lapidoſa chiragra fregerit articulos. FOmẽtis olidis.Iter fomẽta podagræ fœcũda eſt fimus pauonũ:q ut refert Hie ronymus in.ii.cõtra Iouinianũ podagræ feruorẽ mitigat.podagræ quoq; medet̃ lapago herba aſpi ſucci grauis odoris:q̃ & mollugo uocat̃ pcipue uero phycos thalaſſiõ ideſt fucus marinus nõ poda gre mõ.ſed oĩbus articuloꝝ morbis iponit̃ priuſq̃ areſiat.tradit Plinius in lib.medicinæ.bubulũ fi mũ cũ aceti fece & fimi caprini cinerẽ cũ axungia uetere podagris auxiliari.auctor ẽ Celſus fomẽtis calidis opus eẽ.ubi podagræ dolor uehemẽs urget citra tumorẽ.ſcribit Galenus ſe curaſſe podagri cos ſanguinis miſſiõe hoc ẽ phlebotomia.Plinius nr̃ podagræ morbũ peregrinũ eẽ tradit qui iſana bilis nõ eſt credẽdus:qppe quoniã in multis & ſpõte deſinit:& in pluribus curat̃ ſunt podagræ frigi de:q̃ fomẽtis calidis curant:ſunt rubẽtes.i.calide q̃s refrigeratoria medicamẽta demitigant:in hanc ſniam cõſimiliter ait Sidõius apollinaris taceo ingt chiragricas mãus uictas cataplaſmatũ pãnis tãq̃ ceſtubus iuoluras uigeſima octaua Aq̃rii parte quicũq; habuerit horoſcopũ auctore materno poda gricus erit fœmias neq; calueſcere.neq; podagricas fieri ſcribit Hippocrates i aphoriſmis.Qđ tamẽ in q̃buſdã ſocus cõtingere ſolet ex luxu & intẽperãtia.idq; Seneca caſtigatiõe cẽſoria taxat i fœminis.

Margin: Obdere. Vẽus inimica podagricis. Articulari morbo ennius periit. Liber plinii de medicina. lapidoſa chiragra. Medicamẽta ad podagraſ podagræ rubẽtes. Cataplaſmata. trochiſci.

FOEtidis cataplaſmatibus.Cataplaſmã dr̃ emplaſtrũ.hoc.n.genere malagmata paſtills.quos tro chiſcos græci uocãt cõtinent̃:de quoꝝ differẽtia ſubtiliter diſſerit.Cor.Celſus in.v.qui in q̃rto ipo nẽdũ cataplaſma pcipit articularibus morbis.qđ refrigeret:hæc aũt cataplaſmata bono epitheto fe tida dicũt̃:cũ ſint oĩa fere talia ſetutina & grãueolẽtia:& meritoq; dixit Hipocrates in lib.de flatibus medicinã artẽ eẽ ſordidã.cũ medicus res fedas fœtidaſq; tractare cogat̃.refert Plinius pluribus ma lagmatibus eos uti qui podagræ malo laborãt. VXOris faciẽ.Quæ nupta ẽ.ut iq̃t Apoſtolus.i epi ſtola ad corithios.cogitat q̃ ſunt mũdi quo mõ placeat uiro. VIderis.Accẽtu acuto prima ſyllaba pnunciat̃:ut uideris expõas p uidebis:q̃ locutio apud eruditores eſt frequẽtiſſima:ſicut i Euãgelio quoq; legi debet.qđ ad nos tu uideris.qđ male litterati ſacerdotes latinitatis pſus ignari.in quoꝝ labris ſoleciſmi barbariſmiq; ſcatuit perperã enuntiant media producta in ppatulo in eccleſia re citantes:Quos ego dum tam putide tãq; barbare fringutiẽtes inaudio.mecũ dicere ſoleo tu uideris ſcilicet beſtia:& inſenſatus.uerum ſicut in Decretis canonicis commonemur.& ab Auguſtino præ cipitur in ſacerdote malle debemus ueriores q̃ diſertiores audire ſermones:nec antiſtites irridere: ſi aliquos forte animaduertimus.uel cũ barbariſmis uel ſoleciſmis deũ iuocare.uel eadem uerba quæ pronuntiant non intelligere.perturbateq; diſtinguere. HIC.Hæc locutiõe Apuleio ppe peculiari.

Margin: Tu uideris. Barbariſmi i ore ſacerdotum.

COlapſam idigne. Tāq̄ ad pſychē tāta fœlicitas acceſſerit. imerentē idignāq; fortunæ bōis. AFflari exibilariq;. Quia a zephyro uero reportatæ ſunt amādatæq;: ideo ait decēter & nitide ſeſe efflari exibilariq; iuſſas q̄ſi flatu uenti & ſibilo aſportari. Sine flatu eni & ſonore: qđ græci ψιθύρισμα uocāt: uenti nō ſpirāt: alias afflare eſt aīam iſtar flatus exhalare. & exibilare ſibilis explodere. & īſectari: nā ſicut bōi plauſu excipiebāt: ita mali exibilabant: hic illud Oratianū. populus me exibilat: At mihi plaudo ipſe domi: qđ nos dicimus ſibilare. ueteres ſifilare dicebāt: cuius uerbi maledica ſignificatio eſt: & cōtumelioſa inde ſifilatores dicti q ſibilis explodunt. NEC ſum mulier. Mulierū ē ꝓpriū iuidere iraſci furere ultionē parare: iuxta illud uindicta nemo magis gaudet q̄ fœia. PESſum deiecero. Peſſum dedero deiecero q; i p̄cipitiū. Lucanus ſidentia peſſum corpora. INAcuit. Pupugit excitauit īdignationem. Quæ uidiſſe pēituit: Mox eſt iuidorū. ut alienis bōis tabeſcāt: & ex alienæ fœlicitatis īſpectiōe macerent: iuxta illđ Oratianū īuidus alterius macreſcit rebus opimis: Ouidius de īuidia: ītabeſcitq; uidēdo ſucceſſus hoīum. DIfferamus ꝑconium. Inuulgemus publicemuſq;. differe. n. diuulgare ē diffamare: Plautus ego hic te pipulo differā: ubi pipulū accipit ꝓ cōuicio declinatū a pipatu pullorū. NON ſunt beati. Snīa ex opinione uulgi ducta eſt: exiſtimātis diuitiarū fructum eē ſplendorē & noticiā. ex ꝑcepto Senecæ diuitiæ neque oſtentādæ ſunt neq; diſſimulādæ quoniā iactare diuitias infruniti animi eſt. abſcondere timidi: Diuitiæ apud ſapientē uirum in ſeruituте ſunt. apud ſtultum in īperio. fœlicitas illorū bractea ta pſonata ſupparata decētiſſime dicit: qui uulgo. & foriſecus diuites uidentur. cū ſibi & intrinſecus pauperes ſint: beatitas hoīs nō in opiniōe uulgi ſita ē: ſed i ipſo. multi tamē ad opinionē uulgi uiuētes oſtentāt iactātq; diuitias: ut ex illis uulgo notis beati uideant: hic eſt qđ ꝑcioſam ueſtē nemo ferme īduit domi: quā nullus ſit īſpectu rus. NON ancillas. Inuidioſe dictū tanq̄ ancillarū loco nō ſororū habitæ eſſent ap̄ pſychē. LAres paupes. Domicilia nr̄a: q̄ ſi ædibus pſyches cōparēt. ſint oppido pauprima. DVAbus malis malū cōſiliū. Sicut duo bōi uno meliores ſunt: qđ & ariſtoteles refert i tertio politicorū: ita duo mali: & potiſſimū fœiæ peiores uno ſūt efficacioreſq; ad malū cōſiliū obeūdū. nō caret effectu. qđ uoluere duæ: Hercules ille robuſtiſſimus. nō ualuit pugnare ſimul aduerſus duos hydrā. & cācrū: a q̄bus cū angeret iolai nepotis ſui īplorauit auxiliū: cuius rei mēinit Plato i euthydēo ꝓuerbiū quoq; ap̄ græcos ē freq̄ns. οὐδὲ ἡρακλῆς πρὸς δύο. i. neq; hercules cōtra duos: ſup ita fabulant: herculē cū olympicū agonē īſtituiſſet ſidētē ꝓpriis uiribus aduerſus duos depugnaſſe uictūq; eē: fuerūt āt illis noīa laius & pherādrus: quos qdā creatū & eurytū uocāt: Duæ ergo malæ fœiæ malis cōſiliis īſtructæ accigūt ad ſororē pſychē peſſum deiiciēdā. & ex tātis fortūis eliminādā. VT merebāt ora. ut uiderēt ex affectu ſororio pietatē colere. Sed ex īprobitate gēuina merebāt eē ore lacerato & facie diſcerpta. REdulcerato dolore. Renouato metaphora ab ulcere: qđ obductū reſcidit: & nouo q̄ſi ulcere recrudeſcit. Quē neſcit: ideo pſyche maritū neſcire dr̄: q̄a formā eius oculis nō uſurpat: ſed tactu tātū ſentit. VElitat. Obiectat & i te iaculat: ab exēplo uelitaris pugnæ trāſlatū uerbū. Vñ & uelitatio dcā cōtētio. & ultro citroq; ꝓbrorū obiectatio. Plau. neſcio qđ uelitati eſtis iter uos. turpilius cōpce uerbis uelitare ad rē redi: de uelitibus: q ſūt milites leuis armaturæ uñ uelitari & uelitatio iclināt Vege. Li. Sa.

collapſam īdigne. recordare. n. q̄ ſupbe: q̄ arrogāter nobiſcū egerit. & ipſa iactatiōe īmodice oſtētatiōis tumētē ſuū ꝓdiderit aīum. deq; tātis diuitiis exigua nobis īuita ꝓiecerit cōſeſtiq; præſentia nr̄a grauata ꝓpelli: & efflari: exhibilariq; nos iuſſerit. Nec ſū mulier: nec oīno ſpiro: niſi eā peſſū de tātis opibus deiecero. Ac ſi tibi ēt ut par ē. inacuit: nr̄a cōtumelia: cōſiliū ualidū ambæ requiramus. iāq; iſta q̄ ferimus: nō parētibus nr̄is: ac nec ulli demōſtremus alii imo nec oīno q̄cq̄ de eius ſalute norimus. ſat ē: q̄ ipſæ uidius: q̄ uidiſſe pēituit: nedū ut gēitoribus & oībus populis: tā beatū eius differamus præconiū. Nec ſūt. n. bti: quorū diuitias nēo nouit. ſciet ſe nō ancillas ſed ſorores hr̄e maiores. Et nūc qdē cōcedamus ad maritos & lares paupes nr̄os: ſed plane ſobrios reuiſamus. dēiq; cogitatiōibus preſſioribus īſtructæ adq; ſupbiā puniēdā firmiores redeamus. placet ꝓ bonō duabus malis malū cōſiliū: totiſq; illis tā præcioſis mūeribus abſcōditis: comā trahētes: & ꝓide: ut merebāt: ora lacerātes: ſimulatos reditegrāt fletus. Ac ſic parētes quoq; redulcerato ꝓrſus dolore: rapti detegētes: ueſania turgidæ domus ſuas cōtēdūt. dolū ſceleſtū: imo uero parricidiū ſtruētes cōtra ſororē īſontē. iterea pſychē maritus ille: quē neſci: rurſū ſuis illis nocturnis ſermōibus. ſic cōmonet: uide ſne q̄tū tibi ꝑiculū uelitat fortūa eminus. Ac niſi lōge firmiter præcaues: mox cominus cōgrediet. ꝑfide lupulæ magnis conatibus ne ſa

Marginal notes: Efflare. Exibilare. Sifilare. Sifilatores. Peſſum dare. Differre. pipulum Iactare diuitias infruniti. Felicitas. bracteata pſonata. Hydra & cācer uincunt herculem. prouerbium. Redulceratus dolor. Velitatio Velites.

cæteri.ab Oui.dictũ ẽ:nõdũ calefacti uelitis haſta ſolũ:Velitares haſtas prius tyrrhẽus iuenit. EMI nus.Procul. COminus.Prope. PER fidæ lupulæ.A lupa p diminutionẽ dr̃.nomẽ ẽ ꝓbroſum:i ſo roribus pſyche. NON uidebis ſi uideris.Pſyche ſi maritũ uidiſſet illũ amplius uiſura nõ erat:& qd̃ miꝝ ẽ illo tãtiſp frui poterat donec nõ uideret.cũ uidere cœpiſſet uſu priuabaṭ. LAmiæ.Infames ꝓ broſæq; ſorores:de ſignificatu lamiaꝝ:In prio cõmẽtario ſuſius uberiuſq; pſcripſi. GEnuina.Inſi ta & igenita.Ouid.tãtaq; ſimplicitas puerilibus affuit annis.A.Gel.fabulã Plauti genuinã uocat quã

uelitares haſtæ.

Genuina

rias iſidias tibi cõparãt.q̃ꝝ ſũma ẽ:ut te ſuadeãt meos
explorate uultus quos ut tibi ſepe prædixit nõ uidebis
ſi uideris.Ergo igiṭ ſi poſt hac:peſſimæ illæ lamiæ no
xiis aĩs armatæ uenerit:ueniẽt ãt ſcio:neq; oĩno ſermo
nẽ coſeras.& ſi id tolerare ꝓ genuina ſimplicitate: ꝓq;
aĩ tui teneritudine nõ potueris:certe de marito nil q̃cq̃
uel audias:uel reſpõdeas.Nã & familiã noſtrã:iã ꝓpa
gabimus.& hic adhuc iſãtulus uterus geſtat nobis iſã
tẽ aliũ.ſi texeris nr̃a ſecreta ſilẽtio diuinũ.ſi ꝓphanaue
ris:mortalẽ nũtio.pſyche florebat:& diuiæ ſobolis ſo/
latio plaudebat.& futuri pignoris gloria geſtiebat.&
mr̃ni nois dignitate gaudebat creſcẽtes dies:& menſes
exeũtes anxia nũerat.& ſarciæ neſcia rudimẽta miraṭ.
de breui pũctulo tãtũ icremẽtulũ locupletis uteri.Sed
iã peſtes ille terterrimæq; furiæ anhelãtes uipereũ ui/
tus.& feſtinãtes ipia celeritate nauigabãt.Tũc ſic iteꝝ
momẽtarius maritus ſuã pſychã admõet.Dies ultius
& caſus extremus.& ſextus iſeſtus:& ſanguis inimicus
iã ſũpſit arma.& caſtra cõmouit.& aciẽ dixerit.& claſ
ſicũ pſonauit.iã mucrone diſtricto iugulũ tuũ neſariæ
tuæ ſorores petũt.Heu q̃tis urgemur cladibus.pſyche
dulciſſima tui nr̃iq; miſerere religioſaq; cõtinẽtia do/
mũ:maritũ:teq; & iſtũ puulũ nr̃um iminẽtis ruie iſor
tunio libera:nec illas ſcœleſtas fœias.q̃s tibi poſt iterne
ciuũ odiũ:& calcata ſanguinis fœdera:ſorores appella
re nõ licet:uel uideas:uel audias:cũ more ſirenũ:ſcopu
lo ꝓminẽtes:funeſtis uocibus ſaxa pſonabũt:Suſcipit
pſyche ſingultu lachrymoſo ſermonẽ icertãs.iã dudũ.

itelligi uult maxĩe Plautinã & ab
ipſo plauto q̃ſi generatã. INfan
tulus uterus Vteꝝ pſyches appel
lat iſantulũ ob annos puellares &
ætatẽ pene iſantilẽ. SED texeris.
Lege ſi texeris. DIuinũ.Hic diſti
guẽdũ eſt ut ſit ſenſus.pſychẽ cõ/
cepiſſe in utero infantẽ:qui diui/
nus futurus ẽ:ſi ſecreta cupidinis
ſilentio religioſo cõdiderit: mor/
talis uero.ſi arcana inuulgauerit:
detexeritq;.hoc.n.ſignificat ꝓpha
nare.q̃ſi polluere cermoniaꝝ ſe/
creta.& inter ꝓphanos enarrare.
DIuinæ ſobolis.Tã q̃ paritura eſ
ſet i mortalẽ & deũ. GEſtiebat.
Letabaṭ alias cupiebat.Geſtire.n.
mõ cupere:mõ lætũ eẽ exornatio
Rethorica eſt:q̃ latine cõpar dr̃:
græce iſocolõ. SARcinæ.Præ/
gnatiõis.& cõcepti ſoetus. PVN
ctulo.Rẽ obſcenã opculo decenti
cõuelauit:nã ſicut ictu ſerpẽtis ex
tuberatũ fit corpus:ſic uulnuſcu/
lo & punctiõe gẽitaliũ uterus ſœ/
minæ ĩtumeſcit & locuples fit.ac
ſecũdus ex cõceptu. PEſtes illæ.
Sorores pſyches:q̃s cõdigne & pe
ſtes uipas uocat: cũ nihil peſtilẽ/
tius:nihil uenenatius eẽ poſſit:ſœ
minis i ſororẽ furẽtibus.& exitiũ
ſorori meditãtibus. TETERri/
mæ.Crudeliſſimæ impiiſſimeq;.
MOmẽtarius.Elegãter momẽ/
tariũ maritũ uocat cupidinẽ.qui
momẽto aderat momẽto ſentie/
baṭ momẽtũ dicimus tẽpuſculũ:
hic a Quitiliano momẽtoſa apis
rapina dicta.Plin.momẽtũ thuris

Geſtire.

Momen tarius.

Momen toſa rapi/ na.

momẽtũ reſine aliarũq; reꝝ freq̃nter uſurpat ꝓ modico & pauxillo:iterdũ momẽtũ accipiṭ ꝓ põde re & efficacia i rebus ob eũdis.Lucãus nõ põdera reꝝ nõ momẽta ſumus. SExus iſeſtus.Fœmine/ us.& ad ſorores pſyches referendũ. CAſtra cõmouit.Trãſlatio oĩs eſt a remilitarii:in q̃ arma ſu/ munṭ.caſtra mouenṭ:acies dirigiṭ.& claſſicũ canit:dicius aũt claſſicũ.& tubã bellicã.& ſonũ bellicũ: Virgilius claſſica iãq; ſonãt it bello teſſera ſignũ.claſſici uero hoies dicti ſunt priæ claſſis.& q amplſ/ ſimo cẽſu cẽſebanṭ:unde p trãſlationẽ claſſici ſcriptores ꝓ clariſſimis primariiſq; accipiunṭ. CON tinẽtia.Vt te ĩpam cõtineas a ꝓdẽdis arcanis.& mariti facie reuelãda. ISTum paruulũ.Quẽ.ſ.i ute/ ro geſtas. PRIus.Corrige poſt. INterneciuũ.Exitiale peſtiferũq;.Pli.ſcribit aſpidas hñe iterneciuũ bellũ cũ ichneumone iternectionẽ dicimus extictionẽ occiditionẽq;.A.Gel.ĩ.uiis cũ oĩ domo fami/ lia fortuniſq; oĩbus ſuis & iternectionẽ uſq; deperiret. SANguinis.Sororiæ neceſſitudinis. MOre ſirenũ.De ſineribus fabula notiſſima:q̃s poetæ tradũt ſuauitate cãtus pellexiſſe nauigãtes in pniciẽ: hic epigrãmatiſta ſirenas uocat hilarẽ nauigãtiũ pœnã.& crudele gaudiũ.ap̃ Homeꝝ ſirenes ulixẽ i/ uitãt hoc carmine:qd̃.M.Tullius latinitate donauit:o decus argolicũ q̃n puppi flectis ulixes auribus ut nr̃os poſſis agnoſcere cãtus.idẽ M.Tul.lib.v.de finibus autumat nõ nocũ ſuauitate ſirenas.aut no uitate q̃dã cãtiũculaꝝ reuocare ſolitas eos eẽ:q p̃ter uehebãṭ ſed q̃a multa ſe ſcire ꝓſitebãṭ: ut hoies.

Momen tum.

Claſſicũ.

Claſſicus homo.

Interne cium.

Interne ctio.

De ſirenĩ bus.

qđ ſciā:fidei atq; ꝑcilo q mei ꝓpēdiſti documenta. nec
eo ſecius adprobabit́ tibi.nūc ēt firmitas aī mei.tu mō
Zephyro nr̄o rurſū præcipe:ſūgat́ obſeqo.& ĩuicē de
negatæ ſacroſāncte imagīes tuæ:redde ſaltē cōſpectū ſo
ro℞:ꝑ iſtos cinameos & undiq; pēdulos crīes tuos.ꝑ te
neras & teretis & mei ſimiles gēas:ꝑ pectus neſcio quo
calore feruidū.ſic ĩ hoc ſaltē puulo cognoſcā faciē tuā
ſupplicis āxie piis precibus erogatus:germāi cōplexus
ĩdulge fructum.& tibi deuotæ dicatæq; pſyches aīam
gaudio recrea.nec qcq̄ amplius ĩ tuo uultu reqro.iā nil
officiūt mihi.nec ipſe nocturnæ tenebræ.teneo te meū
lumē.his ỽbis & āplexibus mollibus decātatus mari-
tus.lachrīaſq; eius ſuis crinibus đtergēs:factu℞ ſpoſpō
dit:& preuertit ſtati lumē naſcētis diei.iugū ſororiū cō
ſpōſe factiōis:ne parētibus qdē uiſis:recta de nauibus
ſcopulū petūt illū precipiti cū uelocitate.nec uēti ferē
tis optæ præſētiā:licētioſa cū temeritate ꝓſiliūt ĩ altū:
nec ĩmemor zephyrus regalis edicti:q̄uis ĩuitus: ſuſce
ptas eas grēio ſpirātis auræ ſolo reddidit.At ille ĩcōta-
tæ:ſtati cōferto ueſtigio:domū penetrāt.cōplexeq; ſuā
prædā ſorores noīe mētiētes:theſaurūq; pēitus abdite
fraudis:uultu læto teſtentes:ſic adulāt.pſyche:non ita
ut pridē paruula:& ipſa iā mater es quātū putas bo-

ad ea℞ ſaxa diſcēdi cupiditate adhereſerēt.cōmemorāt coſmographi īſulas ſirenuſſas.ĩ qbus ſirenes
hītauerīt q̄s alii ĩ tractu pelorio cōſediſſe ferūt:nō.n.ſatis cōſtat ĩ ſicilia.an ĩ italia fuerit ſirenū domi
ciliū.Statius opinat́ ĩ ſicilia cōſtitiſſe:a quo ſiculæ uirgīes noiant́:cū ait ĩ.ii.ſiluaꝝ: Nec ſi tergeminū
ſicula de uirgie carmē:tres āt ſirenes fuiſſe credūt́:q℞ una uoce:altera tibiis.Tertia lyra cōcineret: ſe
cūdū ueritatē meretrices fuiſſe credūt q̄ trāſeūtes.quoniā ad egeſtatē deducebāt fictæ ſunt illis ĩ ferre
naufragia.has ulixes obturata ceræ craſſamēto aure trāſiſſe dictus qa meretricias blādicias cōtēpſit:
hic illud Satyrographi. Qui ſicu
los cātus effugit remige ſurdo.ful
gētius mythologus ſirēas græce
tractor:as latīe dici autumat.tres
āt ideo fingi.qa amoris illecebra
tribus modis trahit́ aut cātu aut
uiſu aut cōſuetudie. SCOpulo
ꝓmi.ſic ſirenes ĩ ſcopulis māſiſſe
ꝓdūt́:Vir.Iāq; adeo ſcopulos ſire
nū aduecta ſubibat.a Hiero.puer
bialiter dictū ſirēos ſcopulos ob-
turata aure trāſito.Incertās ĩſtrin-
gēs nec explicās.neq; abſoluēs uer
ba ꝑ ſingultu & lachrymis. FIde
ri.Legēdū fidei. PARciloq.ſcio
ĩqt te iā expimēto didiciſſe me ne
q; largiloq nec multiloq eē:ſed ſer
mōis deparcā.& nihil effutiētē qđ
rebus tuis obſit fœmiæ.n.natura
ſūt loquuuleiæ & ligulacæ.& ut
a poeta antiquo dictū ē.nulla ſuē
ta ē muta ĩ oī ſæculo.hic ꝓceptū il
lđ ſalubrimū.γυναικὶ μηδεπιο-
τι πιστευσεις απορρητα.i.fœiæ
nunq̄ arcana crediderīs. κουφον
ἐστι φυλον.leue ē gēus fœiaꝝ.ꝑ
ciloquiū a ꝑcitate loqlæ dictū.ſi
cut pauciloquū.& e cōtrario multi
loqū:q̄ uitia ĩ amatoribus eē aſſe
rit Plau. INuicē ima.ĩ locū ima
ginis tuæ quā mihi denegat́ cōtē
plari:uicaria ſuccedat ſoro℞ cōſpe
ctio. CINnameos.Odoratiſſimos.ſuaueolētiā cīnami ſpirātes. MEI ſimiles.Sicut ĩ pſyche erāt ge
næ læuore decētes & ĩueſtes:ſic & ĩ cupidie tales ſentiebat́ cuius floſculus ē perēnis & genæ ſine bar
ba. IN hoc par.Optat filiū naſcitu℞ pr̄i cōſimilē fore ſic Dido Virgiliana:ſi qs mihi puulus aula lu
deret eneas q te tātū ore referret. EROgatus.rogādo exoratus. GERmāi cō.ſororii. PSYches aīa.
alluſio ad nomē pſyches:quo aīa ſignificat́. DEcātatus.q̄ſi cātamie quodā ꝑuictus ꝑſuaſq;. PRæ-
uertit.lumē diſceſſu ſuo anticipauit ꝑuētq; exortū diei:ne ĩ die lūinoſo cōſpicuus foret & ſpectabili
ter. IVgū ſo.elegāter noīe iugi ſororii ſorores duæ ſignificāt́.aīs corpibuſq; ſociatæ.ſicuti iugū boū
dicius:alluſio uī eē ad iugū oratiæ ſub quo capite adopto miſſus ē oratius ſororicida:qđ ſororiū ti
gillū uocāt:de quo Li.dioiſius cæteri. Cōſpōſæ.colligatæ cōnexæq; mutua pactiōe: cōſpōſos anti
q dicebāt ade mutua colligatos. REcta.ſ.uia abſoluta locutio : ĩ abſcēo carmīe ĩi aſſis faciūt eūq; re
cta. Optæ.expectātes ꝑſtolatæ. IN altū.ĩ altitudinē ĩfimā:& ꝓcipitiū:altū.n.dicius de imo & ſūmo.
INcōtatæ.nō moratæ ſine cōtatiōe ulla & mora. PRædā.pſychē q̄ ueluti ꝑdā ĩuadebāt. THEſau
rū frau.ſicut ĩ theſauro diuitiæ abditæ reponūt́.ſic ĩ pectoribꝰ iſta℞ ueluti ĩ theſauro abditæ latebāt
fraudes & doli. Adlāt.adulāt́ blādiūt́.ueteres adulat dicebat:qđ nūc dicius adulat́:Lu.lōge alio pacto
gāitu uocis adulāt.M.T.ĩ.ii.tuſculana ĩ carmie eſchili ſublīe aduolās pīnata cauda nr̄um adulat ſan-
guinē:uerbū cōpoſitū ē ex accedēdo & ludēdo. IN iſta par.ĩ utero & uētre:q uicē pæ ꝓbet:receptacu
lūq; ē fœtus cōcepti.pa cuius dimiutiuū ē pula geſtamē ē cynicæ familiæ id.n.diogēi & ātiſthei cyni
nis phis:pa ē & baculus.qđ regibus diadēa.qđ ĩpatoribus paludamētū:qđ pōtificibus galerus.crates
uillas ornatiſſimas.una pula mutauit.& ſupellectilē cynicā hoc ē baculū & perā ultro diuitiis abie
ctis appetiuit. HYlaribus.Gaudio & hylaritate ꝓfundes.hylaritudinē ꝓ hylaritate ueteres dixerūt
plautus onera te hylaritudie:hylareſcere quoq; ꝓ hilarari & lætū fieri uſurpāt hylaria apꝰ antiquos
dictus ē dies feſtus.ĩ æqnoctio uerno:quo tpe iā oīa exhilareſcūt:hic uopiſcus ĩ aureliano hilaribus

ſiculæ uirgines.

Tractoriæ.

fœminæ ligulacæ.

Parciloquium.

γάρ το τῶν γυ-
ναικῶν

iugū ſororium.

boues bīnos iunctos.

adulan.

pera geſtamen cynico℞.

Hilaritudo.

Hilareſcere.

Hilaria.

ſqt oīa feſta & fieri ſcire debēus & dici. LAEtabūt. lætas faciēt. & lætificabūt: Liui. ī egyſto. iā ne ocu los ſpecie letauiſti obtabili. AFfectiōe. dilectiōe ſororia. & germāitatis affectu. VAporoſis. calidis & uapor mulcētibus. qles i balneis expetius. auctor ē Victruuius medicamētoſas eē aqs oīs calidas. MIris edulibus. iō mira edulia uocat. qa pſto parata erāt: nec tamē apparebat qbus miniſtrātibus iporta rēt. oli Numa pōpilius uocatis cōuiuis. ui magica effecit. ut repēte fercula oīfaria pſto eēnt. & mēſæ oi apparatu cōuiuali iſtrutiſſimæ ſpectarent: qđ ſane miræ mirādūq; apparuit. TVcetis. regalibus cibis & ceſcis de qbus āte dixius.

ni nobis geris ī iſta pula: qtis gaudiis totā domū hyla rabis. o nos beatas qs ī tātis aureis nutrimēta letabūt. q ſi parētū ut oportet pulchrytudini reſpōderit ꝑtius cu pido naſceſ. Sic affectiōe ſimulata paulatī ſororis ſua dūt aium. ſtatiq; eas laſſitudie uie: ſedilibus refotas: & balneaꝝ uaporoſis fōtibus curatas: pulcherrie triclinio miriſq; illis & beatis edulibus: atq; tucetis oblectat. iu bet citharā loq. pſallıſ. tibies ageſ. ſonaſ. choros cāere. cātaſ. q̄ nullo præſēte cūcta dulciſſimis modulis: aīos audiētiū rēulcebāt. Nec tamē ſceleſtaꝝ fœminaꝝ neq tia. uel ipſa mellita cātus dulcedie mollita cōqeuit. ſede ad deſtiatā fraudiū pedicā: ſermōes cōferētes: diſſimu lāter occipiūt ſciſcitari: qlis ei maritus: & unde notaliū ſectacula ꝑuēiret. Tūc illa ſimplicitate nimia: priſtini ſermōis oblita: nouū cōmētū iſtruit. Aitq; maritū ſuū de ꝑuīcia maxia magnis pecuniis negociātē iā mediū curſū ætatis ageſ. iter ſpſū rara cāicie. ne ī ſermōe iſto tā tillū morata: rurſū opiparis mūeribus eas hōuſtas: uē toſo uehiculo reddidit. Sed dū zephiri trāqllo ſpū ſub limatæ domū redeūt: ſic ſecū altricātes. qđ ſoror dicius de tā mōſtroſo fatuæ illius mēdacio: tūc adoleſcēs mō florēti lanugiæ barbā iſtruēs: nūc ætate media cādēti cāicie lucidus. qs ille: quē tēporis modici ſpatiū repēti na ſenecta reformauit: nil aliđ repies mi ſoror: q̄ uel mē daciū iſtā peſſimā fœminā cōfingere. uel formā mariti ſui neſcire. quoꝝ utrū ē: opibus iſtis q̄ primū extermi nāda ē. qđ ſi uiri ſui faciē ignorat: iō ꝑfecto denupſit: & deū nobis prægnatōe iſta gerit. certe ſi diuini puelli: qđ abſit: hic mſ audierit. ſtatī me laq̄o nexili ſuſpēdā. Er go iterī ad parētes nr̄os redeāus. & exordio ſermōis hu ius q̄ cō colores fallaces adtexāus. Sic iflāmatæ. parēti bus faſtidiēter appellatis: & nocte turbatis uigiliis ꝑdi te matutino ſcopulū ꝑuolant. & ide ſoliti uēti præſidio uehemēter deuolāt. lachrymiſq; preſſura palpebrarū

Citharā loq. ſic Virg. obloqſ mūeris ſep tē diſcrimia uocū. PSAlliſ. canit pſalocithariſtæ apđ Suet. dicūſ ci thara canētēs. CHoros cāeſ. q ex multoꝝ uocib9 diſſonis ſympho niā faciūt atq; cōcētū. PEdicā. laq um & rēdiculā. ſunt. n. pedicæ laqi qbus pedes illaqānſ. Virg. tūc grui bus pedicas & retia ponere ceruis.

NOtaliū. lege nataliū: q̄rabāt. n. qbus natalibus ortus eēt maritus pſyches: & q̄ ſecta ꝑpagatus: nāq; a ſecta ſectacula deriuaſ: q̄ſi ſeqlla qđā. & ꝑpagatio nataliū. COmē tū. excogitatū fictūq; mēdacium.

PRIſtini ſermonis oblita. uetus uerbū ē mēdacē memorē eē opor tere. INter ſparſū ra. ca. Dōiciāus comā inqt ī adoleſcētia ſeneſcentē forti aio fero. idē caput cuiuſdā ua rietate capilli ſubrutilū & canicie iter ſparſū ꝑfuſā niuē mulſo dixit canicies teſte Pli. hoī tātū ē. & eqs. ſed hoī ſp a priori ꝑte capitis tēpo ra. ut alexāder aphrodiſeus & Ari ſto. tradūt prio caneſcūt. hīc illud Maronianū. tēporibus geminis ca nebat ſparſa ſenectus. cōtrahiſ āt cāicies iopia & exilitate caloris. ruf ſi hoīes celeriuſq̄ nigri caneſcunt.

TANtillū. minimū: tu ne adole ſcēs: ſecū malæ ſorores bonē ſoro rē crimināſ. tāq̄ mēdacē. & uanidi cā: q̄ cū prius dixiſſet maritū ſuū iuuenē eē ſpecioſū. nūc repēte eun dē dicat ſeneſcētē cāeſcere. VENtoſo ue. zephiri uectaculo. AEtate me. ætatē mediā uocat. q̄ media ē iter iuuētā & ſenecta: q̄ Auicēna. noīat ætatē pulchritudinis: q̄ fere ē a. xxx. uſq; ad. xxxx. annū eadem ætas cōſiſtēdi noīaſ Hipo. i apho riſmis ſcđo cōſiſtētes facile inediā ferre autūat quos græci appellat. δευτερον καθεστικοτεσ media ætas. ut tradit Celſus tutiſſima ē:

q̄ neq; iuuētæ calore neq; ſenectutis frigore īfeſtaſ. Plau. in aulularia poſt mediā ætatē q mediā uxorē ducit domū. nomē ē libero poſthumus. CANdēti. albicāte. ET deū gerit. ex deo. n. & īmortali deū & īmortalē geri cōſectariū ē. ſilius tūc o nate deū diuoſq; dature beatos. HIC mſ au. hæc dei mſ ap pellabiſ: & ſe matrē diuini filū noiari audiet. NExili. a nectēdo nexilis liqus dictus: ſic & ueſtis nexi lis. cuius uſus fuit āte ueſtiméta textilia. Lucretius nexilis āte fuit ueſtis q̄ textile tegmē. QVā colo res. purior lectio ē & piāior ſi legas cōcolores q̄ſi cōſimiles cōgruēteſq;. FAſtidiēter. cū faſtidio faſti dioſe aduerbiū ē: antiqui tedulū interdū pro faſtidioſo interdū q; oībus odio eſſet ponere ſoliti ſunt.

Lætaro.
Medica mentoſa calida aq̄
Mirū de conuiuio numæ.
pſallocitharıſtæ.
pedicæ.
ſectacula
Dictum.
Domitia ni.
Canicies.
Ruffi cı to caneſcunt.
ætas cōſiſtendi.
Media uxor.
Nexilis ueſtis.
Tedulus

COActis.ſic Terẽtius hæc uerba una me hercle falſa lachrymula q̃ oculos terẽdo miſere uix ui ex
appellat. pſſerit reſtiguet. PRæſſura.exp̃ſſiõe. APpellãt.alloquũt:alias appellaɾ dɾ creditor debitorẽ:quã
creditor do creditã pecuniã repoſuit.Alphius fœnerator diceɾ ſolebat bõa noia fieri mala ſi nũq̃ appelles.Qui
debitorẽ. in.v.& paup eras & tu maxie a creditoribus appellabaris.hoc ĩtellectu ẽ illud poſitũ a Satyrographo.
ſed pẽſio clamat poſce:ſed appellat puer unicus:alias appellare ẽ idẽ qđ ꝓuocare.ut appello cæſarẽ.ꝓ
uoco ad populũ:notiſſimus ẽ apđ iuriſcõſultos titulus de appellatiõibus. TAnti mali ignorãtia.ſo
rores aiũt pſychẽ beatã ſibi uideri
ex eo ꝙ mala ſua ignoret neſciatq̧
q̃bus piculis obnoxia ſit apđ Sen.
ait ædibus iners maloꝝ remediũ
ĩgnorãtia. INcurioſa.ſecura & ne
gligẽs. IMmanẽ colu.hoc cõmẽ
to mẽdacioq̧ falacioſo ſubuerteɾ
conãɾ ſimplicẽ pſychẽ.fingẽtes ſe
hr̃e ꝓcõpto.maritũ pſyches ſerpẽ
tẽ eẽ.enormitate terribilẽ ĩgluuie
Olympias cũ ſerpente cõcubuit. & uenẽo formidãdũ:De olympia
de Alexãdri magni matre traditũ
ẽ cũ ſerpẽte cõcubuiſſe ex eoq̧ cõ
cubitu Alexãdrũ magnũ eẽ cõce
ptũ:cõſimilis fabula ꝓdidit ſcipio
nẽ diuiæ ſtirpis uiꝝ ꝓgẽitũ eẽ ex
ĩ mãis anguis cõcubitu.q cũ põpo
nia matre creditus ẽ concubuiſſe.
MVltinodis.iũcti legẽdũ.ut uo
lumia multinoda accipias ꝓ nodo
doſa.&nodis multis ĩplicata. Vo
luminibus.ſpiris ſinuoſis. Virg.ſi
nuatq̧ ĩmẽſa uolumĩe terga. Col
la ſang.habẽtẽ collũ ſanguineũ.fi
gura poetica. HIãtẽ.ore patulo.
Ingluuies. & ut ueteres dicebãt hietãti. IN
gluuie.ĩgluuiẽ uẽtris capacitatẽ eẽ
ĩterp̃taɾ Seruus enarrãs illud Vir
gilianũ:ĩprobus ĩgluuiẽ rãiſq̧ loq̃
¶ cibus explet ego opior ĩgluuiẽ ꝓ
prie dici ſinũ gutturis & capacita
tẽ:ĩ auibus potiſſimũ:quo mergũ
tur recẽtia cibaria:ut gallinæ palũ
bes.colũbæ.ꝑdices hñt.cætera fe
re carẽt eo ſinu:ſed gula patẽtiore
utuɾ:ut gracchuli.corui.cornices.
albertus magnus recẽtioreſq̧ ſcri
pappa ptores pappã id ĩ auibus appellãt
Pli.ſinũ:& ĩ onocrotalis uteꝝ ĩgluuies ꝓ uoratrĩa & guloſitate uſurpaɾ. SOrtis py.oraculi apolĩe.
BEſtiæ nuptiis.uerba oraculi ſũt hæc.nec ſperes generꝝ mortali ſtirpe creatũ:ſed ſæuũ atq̧ ſeꝝ uipe
accolæ reũq̧ malũ. CIRcũſecus.ĩ circuitu a lateribus huiuſce loci & regiõis. ACcolæ.uicini cõtermini.
accolas ꝓprie dicius fluuioꝝ & mõtiũ.ut accola padi.& accipiɾ ꝓ eo q hitat ꝓpe locũ deſcriptũ MA
turauerit.maturã fecerit.exactis mẽſibus legitiæ partiõis:& maturi fœtus. HIC.hæc. VOcalis ſoli
tudo.pp uoces quas pſyche famulas habebat ſine corpore.& ita callidiſſime eleuãt bõa:q̃bus illa bea
ta uiſebaɾ. CLANdeſtiæ ueneris.q̃a furti cupido nec ulli cõſpicuus coibat cũ pſyche. NOſtꝝ fece
rimus.exiſtimabimur fũctæ officio noſtro qđ pias ſorores decet. ANImi tenella.aio puellari tene
archaiſmos. ro molli.archaiſmos ẽ. MEmoriã effudit.cõſimiliter plautio ſoſiæ exciderũt p̃ formidĩe mãdata
dominica. LVrida.pallida & lurore deformata. EXangui colore.ex metu ſanguis & calor ĩ imũ
Metuentes pallescũt. pfugiũt ſerẽtes loca exteriora.ut docet ariſtoteles ĩ ꝓblematis.unde fit ut metuẽtes palleſcant.& qua
ſi exangues cõſpiciãɾ:ex eodẽ timoris affectu uenter ſoluiɾ & libĩdo urinæ laceſſit.quia uidelicet calor
ex ſuperis in ima defluens & ex ſũmis ad intima penetrans aluum mouet & ueſicã. TERtiata uer
Metus ſoluit uẽtrem. ba.eleganter uerba tertiata appellat imperfecta.lapſantia & ex pauore nutabunda.qñ ſcilicet hõ exani
matus:nõ integra uerba enunciat.ſed uix tertia quæq̧ profert mediis ex perturbatiõe quaſi deuoratis
ſupp̃ſſiſq̧.ẽ.n.affectus hic naturalis. SEmianimi uoce.attenuata & quaſi ĩter mortua ex formidĩe.

coactis hoc aſtu puellã appellãt. Tu q̃dẽ fœlix. & ipſa tãti mali ignorãtia beata:ſedes ĩcurioſa piculi tui. nos aũt q̃ ꝑuigili cura rebus tuis excubamus:cladibus tuis miſerę cruciamur. Pro uero nãq̧ cõperimus:nec te ſocie ſcilicet doloris:caſuſque tui:celare poſſumus. imanẽ colubrum multinodis uoluminibus ſerpentem ueneno noxio colla ſanguinantem:hiãtem ingluuie profunda tecũ noctibus latenter acq̇eſcere. nunc recordaɾ ſortis pythice. q̃ te trucis beſtiæ nuptiis deſtinatã eẽ clamauit. & multi coloni. q̇que circunſecus uenanɾ:& accolæ plurimi:uidere eũ ueſpa redeũtẽ e paſtu. proximique fluminis uadis innatantẽ. nec diu blãdis alimoniarũ obſeq̇is te ſagiati oẽs affirmãt:ſed cũprimũ prægnationẽ tuã plenus maturauerit uterus opimiore fructu preditã deuoraturꝝ. Ad hic iã tua ẽ exiſtimatio:utꝝ ſororibus ꝓ tua cara ſalute ſollicitis adſentiri uelis. & declinata morte nobiſcũ ſecura piculi uiuere:An ſcuiſſimæ beſtiæ ſepeliri uiſceribus:qđ ſi te ruris huius uocalis ſolitudo:uel clandeſtinæ ueneris fetidi:periculoſiq̧ cõcubitus:& uenenati ſerpẽtis ãplexus delectãt: certe piæ ſorores noſtꝝ fecerimus. Tũc pſyche miſella:utpote ſimplex:& aĩ tenella. rapiɾ ꝟboꝝ tã triſtiũ formidine:extra terminũ mẽtis ſuæ poſita. ꝓrſus oium mariti mõitionũ: ſuarũq̧ promiſſionũ memoriã effudit. & ĩ ꝓfũdũ calamitatis ſeſe precipitauit. tremẽſq̧ & exãgui colore lurida. tertiata uerba:ſemianimi uoce ſubſtrepens:ſic ad illas ait. Vos q̃dẽ cariſſimæ ſorores: ut

PAR.æquũ & iuſtũ. CViatis.cuius gentis.& patriæ nomé gẽtile eſt:cuias dr̃ & cuiatis Priſcianus in.xii.nõ ſolũ cuias ſed etiã cuiatis proferebãt:cõmuni genere Plautus ĩ penulo.qd ſit cuiatis. unde ſit ne parſeris. Lucifugã.lucifugos & lucifugas dicimus fugitantes lucẽ.alumnos tenebrarũ:& tenebricoſa uita gaudentes.M.Tullius libro.i.de finibus.Lucifugi maledici.monſtroſi etiã alii amatoriis leuitatibus dediti.Seneca lucifugas hoies appellat q cõtra naturã uiuunt:hoc eſt de die dormiũt.i.nocte uigilant.& ad cæteros ac lumina uiuunt.Quos elegãti uocabulo lycnobios quoq; appellat q̃ſi lucernarios.& ad lucernã uiuentes.Fulgẽtius Quãuis ille cõiux.lucifuga ſororios ei cõminãdo uetaret aſpectus. MArito.lege maritũ cõſentio inquit maritũ meũ eſſe beſtiã aliquam prout uos recte aſſeritis. NEq; corrige me.eſt.n.ſenſus.abſterret me quo minus eũ aſpicere poſſim. PEriclitãti.in piculũ cõſtitutæ.alias piculũ hoc eſt expimẽtũ facienti. SVBſiſtite.ſuccurrite ſubuenite. In curia.negligẽtia & ignauia:ſcitũ Catonis tuſculani.illud ẽ cultus inqt magna cura:magna uirtutis ĩcuria apud priſcos ſiqs paſſus eẽt agrũ ſuũ ſterileſcere.eiq; habuerat derelictui.is notabaẽ incuriæ hoc eſt ĩpoliciæ. GLAdiis fraudiũ.tota locutio ẽ ex trãſlatiõe ducta.ut & latibula machinarũ.& gladii fraudium & portæ aĩ patẽtes.p metaphorã decẽte dicta ĩtelligaẽ. ORIginis nexus uinculũ cõiunctioq; neceſſitudinis ſororiæ: nexũ remotiori q̃dã ſignificatiõe & uulgo parũ nota dixerũt ueteres obligationem hoiem.q̃cũq; p æs & librã fit.idq; nexũ dicebaẽ.auctores Helius gallus.M.Varro & Feſtus.hoc ĩtellectũ illud.M.Tullii ex.i.de oratore accipiẽdũ ẽ.nexorũ iura uerſanẽ i cauſis cẽtumuiralibus.cõmẽtator ĩcurioſe ĩſciteq; locũ Ciceronis exponit.nexũ æs uocaẽ pecũia q̃ per nexũ obligaẽ.& nexus homo:qui cũ liber eſſet.pro pecunia quã debebat.operas ſuas in ſeruitute locabat donec ſolueret.de nexis obæs alienũ longa mentio apud Liuiũ. NOuacula.ferramentũ tonſoriũ eſt.uulgo notiſſimũ.de quo epigrãmmatarius:hoc ſalamandra notet uel ſcena nouacula nudet. AD pulſum.ut uel minima manus ĩpulſione ſecet uitalia.ut pote acie acutiſſima acerrimaq; exaſperata. EXaſperatã.cote exacutã.ſic ſilius ſaxoq; exaſperat enſem.ſic & tacitus ſaxo exaſpetatur ferrum:auctor eſt Plinius cotes ferro acuẽdo laudatas fuiſſe creticas ſecondo loco laconicas.quæ utræq; oleo indigebant:inter aquarias naxiæ laus maxima fuit.ex oleo & aqua cilicie cotes pollẽt:repertæ ſunt & in italia aqua trahẽtes aciẽ acerrimo effectu:cõcinna breuitate cõplectilem. PRAEmicantẽ.ſplendicantem ac lucentẽ. OLEO.oleum e nucibus iuglandibus:qđ uſibus lucernarũ hoc maxime tempore accõmodum eſt cariynon uocant. AVLVlæ.lego auleæ ut ſit ſenſus.Lucernæ lumẽ occultandũ eſſe contegendumq; tegumẽto auleæ undiq; ſepientis.auleã enim fœminino genere ſic dicimus.ut auleum neutro.Quintus Curtius.nec qcq̃ eorũ q̃ inuicem iactata erãt rex ignorabat cum poſt auleã q̃ lectos obduxerat ſtaret.ſunt autẽ aulea pãni & uela picturata:& uerſicoli textura ſpectabilia.q̃ græcis quidem uocabulis ſed apud latinos uſitatiſſimis peripetaſmata.& periſtromata nominãtur aulea autem dicta eſſe tradũt ab aula atthali regis in qua primum inuenta ſint:poſtq̃ is populum romanum ſcripſit heredem.hinc atthalica a ꝓpertio cognominata.illo uerſu nobilis auleis porticus atthalicis.Plinius auctor eſt atthalum regẽ primum iueniſſe aurũ ueſtibus intexere.unde inqt ẽ nomẽ atthalicis:aulea purpureo colore diſtincta & ſimulachris hoſum intexta fuiſſe teſtis eſt poeta cum ait purpurea ĩtexti tollant aulea britãni: belluata tapetia dixit Plautus a textura belluarũ.q in auleis hoc genus dicenter graphiceq; intexunẽ.
SVLcatos.perinde ac maritus pſyches ſit colubra ſinuoſis uoluminibus ſerpens & in inceſſu ſulcũ faciẽs.quoniã de ſulco ſit mẽtio nodus Auſonii enodãdus eſt.q inter griphos ĩdiſſolubiles merito habetur quẽ nos olim plauſibiliter diſſoluimus emaculauimuſq;.uerſus Auſonii eſt hic in epigrãmate

par erat:ĩ officio ũræ pietatis pmanetis:uerũ & illi q̃ talia uobis affirmãt:nõ uidenẽ mihi mẽdaciũ fingeẽ.nec.n.unq̃ uiri mei uidi faciẽ.uel oio cuiatis ſit:noui.ſed tãtũ nocturnis ſubaudiẽs uocibus:maritũ ĩcerti ſtatus:& ꝓrſus Lucifugã tolero beſtiãq; aliq̃ recte dicẽtibus uobis marito cõſentio meq; magnope ſp a ſuis terret aſpectibus.malũq; grãde:de uultus curioſitate præminaẽ. Nũc ſi quã ſalutarẽ opẽ piclitãti ſorori ueſtræ poteſtis afferre:iã nũc ſubſiſtite.cæterũ ĩcuria ſequẽs prioris ꝓuidẽtiæ beneficia corrũpit.Hũc nactæ:iã portis patẽtibus nudatũ ſororis aĩum facinoroſæ mulieres:omiſſis tecte machinæ latibulis: deſtrictis gladiis fraudiũ: ſimplicis puellæ pauẽtes cogitatiões ĩuadũt.ſic deniq; altera.Quoniã nos originis nexus ꝓ tua ĩcolumitate: piculũ qdẽ ullũ ante oculos hr̃e cõpellit:uiã:q̃ ſola deducit iter ad ſalutẽ:diu diuq; cogitatã:mõſtrabimus tibi.Nouaculã præacutã ad pulſam ẽt palmule leniẽtis exaſperatã tori q̃ parte cubare cõſueſti:latẽter abſcõde lucernãq; cõcinnẽ completã oleo.claro lumine præmicantẽ:ſub de aliquo claudẽtis aululæ tegmine.omniq; iſto apparatu tenaciſſime diſſimulato:poſtq̃ ſucatos

Cuias. Cuiatis. Lucifugi. Lychnobii. Subſiſtite. Incuria. ſcitum catonis. Nexum obligatio. Nexus homo. Cotes ferro acuendo. Cariynõ. Aulea. Auleum peripetaſmata. periſtromata. Attalica. Belluata tapetia. Nodus Auſonii enodatu.

intrahēs greſſus: cubile ſolitū cōſcēderit: iāq; prectus & exordio ſomnio: premētis iplicitus: altū ſoporē flare cœpit: toro delapſa: nudoq; ueſtigio pēſilē gradum paullulāti miuēs: cecæ tenebræ cuſtodia liberata lucer na: preclāri tui facioris opportūitatē: de lumīs cōſilio mutuarī. & ancipiti telo illo: audaciter prius dextera ſui ſu elata: nixu q̄ ualido. noxii ſerpētis nodū ceruicis & capitis abſcide: nec noſtrum tibi deerit ſubſidium. ſed cū pirmū illius morte ſalutē tibi feceris: anxie preſto la bimur: cūctiſq; iſtis ſotiis tecū relatis: uotiuis nuptiis hoiem te iungemus homini. Tali uerbo₂ incēdio flā mata uiſcera ſororis: iā prorſus ardētis deſerētes: ipſæ protius tanti mali conſiliū ſibi: etiā eximie metuētes:

Litare. Lire in agris. ad paulū. & ſi pierias patiť litare ſorores. nūq̄ ipſe torq̄t aulica. i duabus dictiōibus ſingula₂ littera₂ corruptela totū corrūpit. idecoratq; ſenſū poeticū. & maxias tenebras lectoribus offundit. ego uero uerbū illď litare emēdo lirare: cū alioq̄ litare elimiet claudicās metrica cōpago: & illud aulica corrigo aulaca hoc intellectu. & ſenſu. phebus īquit iubet ue₂ loq. qui q̄uis īterdū muſas delirare pmittat. & a recto ſulco diſcedere. ipſe nūq̄ flectit ſulcū. nec aberrat. lirare: qď & lerare. dr̄ rustici cū arāt tertia ara tione iacto ſemie. ut Varroīs uerbis utar. cū tabellis ad uomerē ſimul & ſatū frumētū opiūt īporcis & ſulcāt ī foſſas. quo pluuialis aq̄ dilabať. liras uocari a ruſticis tra dit colūella cū ſicarati ē ut iter du os latius diſtātes ſulcos medius cu mulus ſiccā ſedē frumētis pbeat. Dicitius planius & explicatius lira re. & ſulcare qď dr̄ fit ab agricola ſæpe ſulcus pa₂ rectus duciť ſæ peq; colonus a retro. tramite deui us aberrat. unde ut docet Plinius nř

Deliratio. Delirare. Delirium. appellata deliratio ē: q̄ ſenilis ē ſtul titia & delirare dicimus iſanire ſe nes. q̄ſi a retro recedētes. & deliriū ipſam iſaniā. muſæ ergo lirāt. a re cto ſulco de errātes. cum ipſe phoe bus nunq̄ torq̄at aulaca. i. nūq̄ fle ctat ſulcū. nec fiat erraticus ſulcus græco uocabulo dr̄ αυλαξ αυλα κοσ aulax aulacos: ex hac nřa īter ptatiōe eluceſcit: iā opiōr locus auſonii tenebricoſiſſimus: & ſqlore deterſo ſplēdeſcit. INtrahēs. intra hēs. SOMni pmētis. altior q̄es & uehemētior ſomus ē prius q̄ nouiſſimus. īplicatq; pſſius grauiu₂ corpora mortaliū: de quo poeta. Tps erat quo pria q̄es mortalibus agris icipit & dono diuū gratiſſi ma ſerpit. SOporē flare. ſic Vir. extructus toto pflabat pectore ſōnū. M. T. i epiſtolis ad atticū Mar cellus iq̄t cādidatus ita ſtertebat: ut ego uicius audirē. M. Celii ī antoniū ē illa luculēta deſcriptio. Nā q̄ ipm offēderūt temulēto ſopor pfligatū totis pcordiis ſtertētē. Ru. ctuoſos ſpūs gēmare. obiter Satyri ci poetæ uerſus ē diſcutiēdus. quē grāmatici p icuriā trāſmittūt: nihil occultioris itellectu ſubeſſe ſu

Locus Iuuenalis curioſe pperſus. ſpicātes uerſus ex. i. ſatyra. Iuuenalis notiſſimus ille ē doctus & ad calicē uigilāti ſtertere naſo qs nō ex pōit. doctus ſtertere uigilāti naſo. q. ſimulet maritus ſe dormire cū uigilet. ut ipūitus mechet uxor. Ve rū attēde qď ego i eū ſenſum excogitauerī. hō q̄nto altior dormit. tāto ſonātius ſtertit. ſonus aūt ille ſter

Vigilanti ſtertere naſo. tētis & rōchus fit naſo. unde ſeſtiuiter. nec minus elegāter & ſcite dr̄ hois dormiētis & ſtertētis naſus ui gilare cō clamoſus ſit & obſtrepus. hoc ex plautia lectiōe obſeruauimus: ſic. n. i milite ſcriptū eſt. an dor mit ſceledrus īrus: nō naſo qdē nā eo magnū clamat. tetigit calicē. euidēter docet Plau. naſum uigilātē

Naſo magnum clamat. dici & eē i hoie dormiēte. nā cū dormiēs q̄etus taceat naſus ipſe nō tacet. ſed clamat. & q clamat uigilaľ dr̄ nō dormire. ex hac plautia elegātia & ſenſu nimiū₂ trāſtulit id ſatyrographus uigilāti ſtertere naſo: qď totū urbaniſſime dictū ē: q̄to. n. magis maritus uxoris moechæ ſtertebat uel ſtertere ſe ſimulabat tāto magis naſo clamabat: ut ita fidē faceret ſōni. talis aūt naſus uigilās ſcitiſſime dr̄ q aure ē neq; ſurda

Penſilia poma. penſiles uuæ. penſiles horti. nec hiſpida elegātiā poeticā pcipit. & īuētis nřis plauſibiliter aſſurgit. PENſilē gradū. ſuſpēſum libe ratūq; ne ſ. ſtrepitu pedū & ſonitu excitari poſſit pēſilia appellat. M. V. poma q̄ ſuſpēſa ſūt ex lacunari: q̄ mox ad edēdū deſcēdere cogimus. Plinius uuas pēſiles pbat: q̄ decerptæ diu pepēdere: q̄ uētilatiōe ēt utiles fiunt ſtomacho ægris q. nā & refrigerāt leuiter. & faſtidiū auferunt. idē balineas ſergii oratæ pēſiles fuiſſe dicit idē hortos pēſiles tradit thebis egyptiis fuiſſe extructos. Curtius ſtrabo cæteri cele brāt hortos pēſiles babylōicos. memorātq; īter mūdi miracula. q ī edito ſupra muru₂ artis poſiti uiſe baľ ſoſtratus architectus prius oīum pēſilē ambulatiōnē gnidi feciſſe tradiť. PAVlātī. a paululo ad uerbiū fit paululatī. idē ſignificās qď paulati minutari. pedetentī. MVtuare. cape ſume. ANcipiti telo. nouaculā pacutam itelligit cuius ictus anceps eſt & mortiferus. dici etiā poteſt telū anceps dupli cem habēs aciē & utrinq; acutū. ut eſt bipennis. AVdaciter. qď nos audacter dicimus dixit audaci ter. qď ex regula grāmatices elegantius eſt. de quo caper grāmaticus ſic. audacter latinū eſt. ſed audaci ter melius ē: q̄a noīa in. x. littera terminata in aduerbiis iter aſſumūt. ut atrox atrociter. ferox ferociter uelox uelociter & ſic & audax audaciter: ue₂ cōſuetudo domia re₂ & maxime uerbo₂ obtinuit ut audacter paſſim dicaľ. NIxu q̄ ualido. conatu ualētiſſimo. NOdū ceruicis. Quo. ſ. caput ceruici cō nectiť. ISTIS ſociis. famulitiū itelligit neq; tactile neq; uiſibile: qď pſyche ancillabať præſtoq; erat.

Homo foemina. HOminē te. appellatione hominis mas & fœmina continetur. Seruius ſulpitius in epiſtola ad Ci ceronem. paucis poſt annis tamen ei moriēdum fuit. quoniam homo nata fuerat. illud ſatyrographi quis ignoratur: clames licet & mare cœlo confundas homo ſum. CONfinium. proximitatem.

flatus alitis ĩpulſu ſolito porrectæ ſup ſcopulũ ilico pernici ſe fuga pripiũt.Statiq; cõſcẽſis nauibus abeũt.At pſyche relicta ſola:niſi q; ĩfeſtis furiis agitata:ſola nõ ẽ æſtu pelagi ſimilic:merendo fluctuat.& q̃uis ſtatuo cõſilio:& obſtinato aĩo:iã tũ facio roſas mãus admouẽs: adhuc ĩcerta cõſilii titubat.multiſq; calãitatis ſuæ diſtrahit affectibus.feſtinat.differt.audet.trepidat diffidit.iraſcit.&qđ ẽ ultimũ:ĩ eodẽ corpore odit beſtiã.diligit maritũ.ueſpa tamẽ iã noctẽ trahẽte:præcipiti feſtinatiõe:nefarii ſceleris ĩſtruit apparatũ.Nox aderat.& maritus aderat:primiſq; ueneris præliis uelitatus altũ ſoporẽ deſcẽderat.Tũc pſyche & corporis & aĩ alioquin ĩfirma:fati tamẽ ſeuitia ſubminiſtrãte:uiribus roborat.& prolata lucerna:& arepta nouacula:ſexũ audacia mutauit.ſed cumprimum luminis oblatiõe tori ſecreta claruerunt:uidet oĩum ferarũ mitiſſimam: dulciſſimãq; beſtiã:ipſum illũ cupidinẽ formoſũ deũ.formoſe cubãtẽ.cuius aſpectu lucernæ quoq; lumẽ hylaratũ ĩcrebuit.& acuminis ſacrilegi nouacula prænitebat.At uero pſyche tãto aſpectu deterrita:& impos aĩ: marcido pallore defecta:tremẽſq; decedit in imos poplites.& ferrũ quærit abſcõdere.ſed in ſuo pectore.qđ profecto feciſſet:niſi ferrum timore tanti flagitii:manibus temerariæ delapſum euolaſſet.iamque laſſa ſalute defecta:dum ſepius diuini uultus intuetur pulchritudinem recreatur animi.uidet capitis aurei genialem cæſariem ambroſia temulẽtam ceruices lacteas:genaſque purpureas:pererrantes crinium globos: decoriter

FLAtus alitis.zephyrũs ſignificat cuius flatũ alitẽ uocat.ob celeritatẽ:& q̃a uenti fingunt a poetis alati & uolatici. PERnici.ueloci & rapida.alias pnix dr̃ pſeuerãs. SOla nõ eſt.pſyche ſola erat & nõ ſola.nã ex habitu ſororũ ſola relicta uidebat:ſed cũ a furiis ĩtrinſecus uexaret.ſola dici nõ poterat. FLVctuat.ſic Virgilius magno curarũ fluctuet eſtu.Plautinus amator elegãter ait ſe maritimis moribus agitari a cupidine.ſic.n.curæ huc & illac rapiũt mentẽ:ut æſtus fluctuant & agitant. DIFfert audet.uarii affectus.& inter ſe cõtrarii miſerã pſychẽ diſſipabãt:q decẽti uerborũ uarietate explicant ĩ fœmina.ſic apud Plautũ alceſimachus affectibus multiiugis diſtrahit in ciſtellaria. BEſtia.ſic eni credebat pfuſa ĩductaq; uaframẽtis ſorariis. VEneris plius uelitatus.decenter & ſatis opte ſignificat cupidinẽ cũ pſyche primos cõcubitus exercuiſſe.nam ut uelites milites haſtis uelitantibus pleriantur pugna mauortia.ſic bellatores ueneris plio uenerio cõgrediunt.nãq; & ueneri ſua ſunt bella uidelicet nocturna.& conflictus amatorii:de qbus poeta.atq; non in uenerẽ ſegnes nocturnaq; bella:& a Martiale dictũ eſt o prelia quas utriq; pugnas fœlix lectulus & lucerna uidit:de hac re ſic fulgẽtius:nocte adueniens maritus ueneris plũs obſcure peractis. SExũ audacia mutauit:q̃ ob ſexũ fœmineũ infirma & meticuloſa eſſe debebat.hæc ex audacia in uirum reformata eẽ uidebat.& quaſi uirago facta.dũ facinus uirile capeſſit.fœminæ.n.naturaliter pauidiores ſũt.uiri aioſiores.unde mulier ut Varro ĩterpretat.& memorat Lactantius imutata littera uelut mulier.ſicut uir a ui noiatus ẽ.qđ maior in eo uis eſt q̃ in fœmina. DVLciſſimã beſtiã.nulla inter aiantes ois dulcior nulla mitiorẽ cupidie cuius mellitæ blãdiciæ & illicia dulciſſima illaqueant aios mortaliũ.& poſſeſſos in mãcipatu tenent. LVmẽ ĩcrebuit.ex hoc intelligi uult mirã pulchritudinis exuberantiã in cupidine: cuius aſpectu & ſplẽdore ſplẽdor lucernæ fieret hilarior fulgẽtiorq; & nouacula magis ac magis ſplẽdeſceret.& nitore nimio radiaret. PRAEnitebat.ualde nitebat ſplendebatq;. PALlore defecta.exaiata.& p fortitudie uiribus deſtituta.& q̃ſi lipothymia.hoc eſt aio linquente deficiens:Marcidũ aũt pallorẽ appellat ab affectu.cũ ex metu marceſceret.& lãguidior facta eẽt.nec ſui cõpos. IN imos poplites.in hanc ſententiã eſt illud Ouidianũ poplite ſuccidno genua itremuero.frugitq; & color & ſanguis:aiuſq; reliqt euntẽ. REcreat ai.refouet aio ac refocillat.archaiſmos eſt.ſic.n.ueteres loqbant: & taliũ locutionũ referti ſunt eruditorũ libri. GEnialẽ cæſariẽ.deſcriptio graphica luculentaq; ẽ formæ cupidinis.a quo uelut canone & lege q̃dã liniamẽta ois pulchritudinis petẽda ſunt:ſicut oli a ſtatua polycleti artifices liniamẽta artis petebãt uelut a lege quadã quẽ ob id canona uocant.huiuſce canonicis polycletei mẽtio quoq; fit a galẽo.ſed uulgus medicorũ id parũ recte pcipit. AMbroſia temulẽtã.ut ſignificaret cupioſo unguẽto pfuſã fuiſſe cupidis comã & q̃ſi ĩgurgitatã.emphaticos temulẽtã dixit.ſicut.n.temulẽtus hocẽ ebrius hõ fit uini largitate ſic cæſaries larga unguẽti copia madẽs & ſatura dici põt temulenta:Temulẽtũ ãt ebriũ dici qs ignorat?& temulẽtiã ebrietatẽ.a uino qđ antiq temetũ appellauerũt.auctores Plinius.Gellius cæteri.ſcripſit Cato iõ ppinquos fœminis oſculũ date.ut ſciret an temetũ olerẽt.i.uinũ. AMbroſia.αμβροτος dicit imortalis.unde ambroſiam.pro

pernix.
Bella uenerea.
Mulier a mollicie.
Lipothymia.
archaiſmos.
Canon polycleti.
Temulẽtus.
Temulẽtia.
Temetũ.
ambroſius.
ambroſia.

impeditos.alios ante pendulos.alios retro pendulos:
quoꝝ ſplēdore nimio ſulgurāte:& ipſum lumē lucer/
næ uacillabat.ꝑ humero uolatilis dei pīnæ roſcidæ mi
cāti flore cādicāt:& q̄uis aliis qeſcētibus:extimæ plu/
mulæ tenellæ:ac delicatæ:tremulæ reſultātes:īquietæ
laſciuiunt.cæteꝝ corpus glabellū:atq; luculētū:& qua
le pepiſſe uenerem nō pœnitet.Ante lectuli pedes iace
bat arcus:& pharetra:& ſagitæ magni dei propitia te/
la.quæ dum inſatiabili animo Pſyche ſatis curioſa ri/
matur.atq; ꝑtractat.& mariti ſui miratur arma:depro
mit unā de faretra ſagitam.& pūcto policis extremam
aciem periclitabunda trementis etiam nunc articuli ni
xu fortiore pupugit altius:ut per ſummā cutē roraue/
rint puulæ ſanguinis roſei guttæ.ſic ignara Pſyche ſpō
te ī amoris īcidit amorē.Tūc magis magiſq; cupidine
flagrans cupidinis:prona in eum efflictim inhians:pa
tulis ac petulantibus ſauiis feſtinanter ingeſtis de ſom
ni menſura metuebat.ſed dū bono tāto percita:ſaucia
mente fluctuat:lucerna illa ſiue perfidia peſſima:ſiue
īuidia noxia:ſiue quod tale corpus contigere & quaſi
baſiare & ipſa geſtiebat:euomuit de ſumma luminis
ſui ſtillā ferueutis olei:ſuper humerū dei dextrū.Hē
audax & temeraria lucerna.& amoris uile miniſteriū
ipſū ignis totius deū aduris:cū te.ſ.amator aliqs.ut
diutius:cupitis etiā nocte potiret:primus īuenit:ſic

deoꝝ unguēto uſurpāt poetæ & pabulo diuino.Martialis.Iuppiter ambroſia ſatur ē & nectare uiuit.
Oui.de equis ſolis ſcribēs ait.ambroſianā ꝓ grāmine hēnt:apud Ciceronē in.ii.de oratore iocabaẽ in
qt Catulus ꝓſerti cū ita dicat ipē ut ambroſia alēdus eē uideat Plinius li.xxv.ambroſiā herbā eē refert
quā qdā botryn uocāt ſimplici caule odore nō iniucūdo.Ambroſius choraules.ambroſiæ comæ.am
broſius liquor a poetis uſurpāẽ:oīa.ſ.ab eodē fonte deducta.ex equo ambroſius deriuaẽ.i.īmortalis
& diuinus. IMpeditos.decēter īplicatos nodatoſq;. ANtepēdulos.hos capillos antiq antias appel
lauerūt q ī fontē demiſſi ſunt.alio
antiæ. noīe capronei noīanẽ q̄ſi a capite
capronei ꝓni.Apuleius ī floridis ſiā primū ī
qt crines eius ꝓmulſis antiis præ
mulſis caproneis anteuētuli & ꝓ
Cur uo/ pēduli. VOlaticis dei.cupidinis
laticus quē aligeꝝ.& uolaticū poetæ fin/
cupido. gūt:cām refert Alexāder aphrodi
ſeus in ꝓblematis.quoniā.ſ.cupi/
ditas amātiū nō diurna ē.nec oio
ſtabilis ſed uolatica & mutabilis
euagaẽ ꝓterea q̄ſi alis aī amātiū at
tolunẽ. ROſcidæ.q̄ſi rore cōſp/
ſæ uel potius colore roſeo ſplēdi/
cātes. ALiis.corrige alis:alas.ſ.
qeſcētes & īmotas ī cupidine ſopi
to fuiſſe ſignificat:tū tamē plumu
læ illæ teneriores mollioreſq; tre
more quodā agitarēẽ. EXtimæ.
exteriores ſicut ītimus dr̄ īterior:
ita extimus exterior:& ꝓ extremo
pōiẽ & in apologia extimo mūdi
tergo degit Au.Gel.circulos mi/
axis exti/ nimos.q axē extimū tāgūt. IN/
mus. qeta.mobiles. GLAbellū.ſine pi
lis ac leuore terſiſſimū. LEctu/
pes lecti li pedes.īgēs copia ē reꝝ:ſine noīe:
& uelim. q̄s nō ꝓpriis appellatiōibus nora
mus ſed aliēis.ut canē & uenaticū
& marinū & celeſtē dicimus ſic pe
dē & noſtrū & lecti.& carmīs:mu
tuāur.n.aliēa quotiēs ſingulis ſin/
gula aſſignare non poſſumus.au/
Magnus ctor Sene.li.iii.de beneficiis. MA
deus gni dei.cupidinis Plato ī ſympo/
amator. ſio:Magnus deus ē amor.& apud hoīes deoſq; mirādus idē poſt paulo amorē magnū demonē eē au
Rorarii. tūat. RImaẽ.explorat. PEriclitabūda.ptētās:ac ꝑiculū faciēs an ſagittæ cuſpis foret penetrabi/
lis. NIſu.cōatu. ROrauerit.īſtar roris manauerit fluxeritq;.rorarii apud antiquos appellāẽ mili/
tes q primi ꝓliū cōmittebāt a rore dicti q ante rorat q̄ pluit. IN amoris amorē.alteꝝ deū cupidinē.
alteꝝ dilectionē ſignificat.ex eadē elegātia ē cupidie cupidinis flagrās.i.cupiditate dei amoris exeſtuās
AFflicti īhiās.uehemēter ac īmodice deſiderās.qd.n.deſiderāter nīmis appetimus id ore hiāti & pa
tulo īuadere ſolēus. DE ſomni mēſura.ne ſōnus quo ſuporatus erat cupido fieret breuior. EVo
Scintilas muit ſtillā olei.fulgētius.ſcītilātis olei deſputamēto maritū ſuccēdit ex nimio āt olei alimēto notāus
cerna prē accidere ī lucernis accēſis.ut ſtilla liquoris decidat.ſicut ſidera ut inqt Plinius igneā uī reddūt abūdā
ſagat hye tia alimēto tracti hūoris cū decidua uiſūẽ.ꝓſagiū ē futuræ hyemis ſcītillās lucerna.unde ait poeta.te/
men. ſta cū ardēte uiderēt ſcītilare oleū & putres cōcreſceẽ fungos Plini.quoq; ait pluuiæ nūtios eē ī lucer/
Cudido nis fungos. IGnis deū adu.qd īcredibile uideri pōt.id a lucerna fatigatū ē ut.ſ.ureret cupidinē.q deus
deus ē uredinū.& ignis numē:q cæco igni carpit uitalia amatoꝝ.& occulta īflāmatiōe ꝓcordia populāẽ in
ignis. tātū ut hō uere amās totus ignis fiat.iuxta illud q̄ritis ignē:ite huc.q̄ritis ignis hō ē merito āt lucerna
ignis hō fingiẽ īteruenire rebus cupidīeis.ſiqdē amor.ut īqt fulgētius mythologus.qd aliud niſi flāma fertur?
Extictio extīguiẽ lucerna amatoria.quādo uapore ætatis extīcto libido cōmoriẽ & oīs calorate iuuētutis igni
lucernæ culus tepidæ ueternoſitatis algeſcit īgēio. AMAtor īuenerit.lucernā feſtiuiter ait ab amatore īuētā
amato/ ut ad illius lumen uoluptate ueneria ꝑ noctē potireẽ.iuuat.n.lux & lumē amatores in colluctatione
riæ. ueneria de hac lucerna ait ꝓpertius quam multa oppoſita narramus uerba lucerna.de has Martialis

quã cubicularẽ uocat. dulcis cõſcia lectuli lucerna qcqd uis faciás licet tacebo. inuẽtũ amatoris idoneũ lucerna eſt: cũ torus ardeſcit totus ſit flãmiuomus. celebraſ ſcriptoribus Lucerna appellata polymyxos a multitudie narũ ſiue angulo℞ qbus ellychnia cõpluſcula. ſic. n. funiculi dicũſ i lucernis. accẽſa illuſtrãt triclinia. Tales ſunt lychni penſiles laqaribus depẽdẽtes. quo℞ flãmis noctis tenebræ illuminanſ. de lucerna polymyxo. eſt illud epigrãmatarii diſtichõ. Illuſtrẽ cũ tota meis cõuiuia flãmis totq; gerã myxos una Lucerna uocor. Ab hac lucerna lychnidẽ puellã pſychẽ appellat ſulgentius q̃ſi lucernariã.

inuſtus exiluit deus ſuaq; detectæ fidei colluuie: prorſus ex oculis & mãibus ĩfeliciſſimæ cõiugis tacitus auolauit. At Pſyche ſtatĩ reſurgẽtis eius crure dextro manibus ambabus arrepto ſublimis euectiõis appendix miſeranda & p nubilas plagas pẽduli comitatus extrema conſequia: tandem feſſa delabitur ſolo. nec deus amator humi iacentẽ deſerens: ĩuolauit proximã cupreſſum. deniq; eius alto cacumie: ſic eã grauiter cõmotus affatur. Ego qdem ſimpliciſſima Bſyche parẽtis meæ ueneris præcepto℞ ĩmemor: quæ te miſeri extremiq; hois deuictã cupidinẽ: ĩfimo mr̃imonio addici iuſſerat: ipſe potius amator aduolaui tibi. Sed hic feci leuiter ſcio: & præclarus ille ſagittarius ipſe. me telo meo pcuſſi. teq; cõiugẽ meã feci: ut beſtia. ſ. tibi uiderer: & ferro caput excideres meũ: qđ iſtos amatores tuos oculos gerit. Hic tibi identidẽ ſemp cauẽda cenſebã. Hic bẽiuole remouebã: ſed ille qdẽ conſiliatrices egregiæ tuæ: tã pniciosi magiſterii dabũt actutũ mihi pœnas. te uero tãtũ fuga mea puniuero. cũ termino ſermõis: pinnis ĩn altũ ſe pripuit. Pſyche uero humi pſtrata & q̃tũ uiſu poterat: uolatus mariti pſpiciens: extremis affligebat lamẽtationibus aĩum. Sed ubi remigio plumæ: captu maritũ proceritas ſpatii fecerat alienum: per pximi fluminis marginẽ præcipitem ſeſe dedit. Sed mitis fluuius in honorẽ dei ſcilicet: qui & ipſas aq̃s urere cõſueuit: metuẽs ſibi cõfeſtim eã innoxio uolumine: ſup ripã florentẽ herbis expoſuit. Tũc forte pan deus ruſticus iuxta ſupciliũ amnis ſudebat. cõplexus hic humo

INVſtus. Exuſtus. uſtulatuſq;. COLluuiæ. Fœditate flagitioq;. EVEctiõis appẽdix. Appẽdix dicitur qđ eſt adiũctum. quaſi ex alio pẽdeat. M. Tullius i hortẽſio corpus eẽ tradit appendicẽ animi. ὑποκοριστικῶς appẽdicula noiaſ. pſychẽ ait fuiſſe appendicẽ cupidinis. dũ euehiſ ſuſtolliturq; uolatu q̃do eius ĩherens pedibus pendula uiſebatur.

CONſequia. A cõſequẽdo dicta quaſi ſeq̃la quædã & conſectatrix. CVpreſſum. Arborẽ. ſ. feralẽ. & diti ſacrã. & ideo funebri ſigno ad domos poſitã. SIMpliciſſimas. Caſtigatio q̃ cupido pſychen inceſſit: q̃ ob ſimplicitatẽ fallacibus ſororibus nimiũ crediduſſet: a qbus ĩducta circũſcripta decepta ẽ: dũ ſimpliciter nimis & pcliuiter crudulitatẽ ſuã illis addixiſſet oblata mariti mãdatoq;. eſt ãt credulitas deceptionũ mr̃. ut ĩqt fulgentius. PArẽtis. Matris.

ADDIci. Mãcipari. & addictã obnoxiãq; tradit: ut nõ tã libero q̃ ſeruili matrimonio iungereris.

PERcuſſu. Cupido q alios pcutere ſolet ſagittis urẽtibus. ſe ipm eodẽ telo pcuſſit. dũ i amorẽ pſyches exardeſcit. TELO meo. Prouerbiũ græcũ ė πυραύστου μόρος de his q ſe telo ſuo percutiunt. ſibiq; ipſi exitiũ parãt: eſt. n. pyrauſta. beſtiola uolucris q̃ lucernis ultro aduolat igniq; crematſ. uñ eſchylus ſcite dixit μωρὸν πυραύστου μόρον. ſtultã pyrauſtæ mortẽ: quæ. ſ. ultronea ſe crematſ. CAput excideres. Sic enĩ ſuaſerãt ſorores: ut pſyche caput abſcideret nouacula ſerpẽtis. AMatores oculos. Oculi i capite cupidinis ſiti amatores merito pſyches dicũſ: quoniã amor p oculos delabiſ: Nã ut ĩqt Proptius. ſi neſcis oculi ſunt i amore duces: & ab eccleſiaſticis ſcriptoribus oculi mechationũ pleni eẽ traduntſ. Quĩtiliãus quoq; i ea declamatiõe cui titulus ẽ cæcus ĩ lĩmine: ſunt igr oculi tota nr̃a luxuria. hi nos i oĩa quotidie uitia pcipitãt. mirantſ adamãt cõcupiſcũt. ap̃ Philoſophos amoris diffinitio ẽ pulchritudinis fruẽdæ deſideriũ. hac ãt p oculos fruimur. HIC. hæc. IDENtidẽ. Freq̃nter. CONſiliatrices egregiæ. Cũ irõia dictũ. ACTVtũ. Cõfeſti ſine dilatione aduerbiũ tpis ẽ. Virgilius. tũ cætera reddet actutũ pius æneas. Oui. quos egdẽ actutũ. ſed qd pdicere pœnã attinet. CAptu. Remigiũ igr ala℞ cũ ĩ altũ cupidinẽ ſuſtuliſſet alienũ fecerat a captiõe ne itẽ℞ mãibus pſyches phẽdi poſſet: Dixit ãt remigio plumæ ex uirgiliana trãſlatiõe. q cãit ĩ. vi. Remigiũ ala℞ poſuitq; imania tẽpla. captu dixit. q̃ſi captiõe prẽſiõeq;. qdẽ legũt raptũ prior lectio uẽuſtior. AQuas urere. Cũ aq̃ elemẽtũ ignis cõtrariũ ſit & ignẽ ſuapte natura reſtiguat: elegãter dictũ ẽ aq̃s exuri flãma cupidinis. q nymphas aq̃ticas pſæpe ĩflãmauit: & amoris ĩcẽdio flagrãtes reddidit. ut poetæ canũt. INNOxio uolumĩe. Vertigine & uolubilitate nihil pſychẽ pcitus lędẽte.

SVpciliũ. Altitudinẽ ſũmitatẽq; marginis amnicæ: ſic Vir. ecce ſupcilio cliuoſi tramitis undã elicit.

Lucerna cubicularis. amator flamiuomus. Lucerna polymyxos. Lychnis pſyche. appẽdix appendicula. Cõſeq̃a. Credulitas mater deceptionũ. Prouerbium. πυραύστου μόρος. Stolida pyrauſtæ mors. amor p oculos. Oculi luxuria hominum. Actutũ. Captu p captione. Supcilii

CANnā deā. Fabulā ſignat. q̄ canit nymphā noīe ſyringa amatā fuiſſe a pane deo paſtorali. eāq; in arūdinē demutatā eſſe cū amatorē inſequentē fugitaret. Tūc pan fiſtulā ex cāna glutino ceræ cōpegit græco uocabulo συριγξ fiſtula noiaṫ. Pli. ſyringiā calamū uocat fiſtulis utiliſſimū: q totus cōcauus eſt: Auleticō uero tibialē. græce n. αυλοσ tibia. Idē ait calamos aucupatorios uocari zeugitas neſcio an melius ixeugitæ dicāṫ. nā ἰξευω aucupor ἰξοσ uiſcū. ἰξευτήσ aucupē ſignificat: Ab eodem Plinio donax. calamus noiaṫ. q fructicoſiſſimus eſt. græce n. δοναξ calamus & harūdo ſignificaṫ. a cāna fit cānetū. qd ē harūdinetū. REti/nero. Cōmodior lectio ē recinere/ cāna eni fiſtularis recinit hoc ē ca/nendo reddit uoces oīmodas. ad marē Recanūt dixit Pli. de pdici/bus ſcribēs. VAgo paſtu. Libera paſtiōe. HIRtuoſus. Pan ſignifi/caṫ q uilloſus & hirtus pingiṫ. nā pan i naturæ ſimilitudinē forma/tus eē tradiṫ. unde & pā dictus. Id eſt oē. habet cornua in radiorū ſo/lis & cornu lunæ ſimilitudinē: ru/bet eius facies ad ætheris imita/tionē. i pectore nebridē hēt ſtella/tā ad ſtellarū imaginē. pars eius in/ferior hiſpida ē pp arbores uirgul/ta & feras. caprinos pedes habet. ut oſtēdat terræ ſoliditatē. fiſtulā ex ſeptē calamis cōpactā pp armo/niā cœli ex ſeptē tonis cōſtantem auctor eſt Herodotus pana inter octo egyptiorū deos noiari. cuius ſimulachrū capria facie hircinisq; cruribus figureṫ. Mēdeſii pana i primis uenerantur. apud quos ca/prarii in pcipuo ſunt honorē: pā uocatur mendes lingua egyptiaca. olim audita eſt uox a nauticis in mari magnū pana mortuum eē.

cānam deam: eāq; uoculas omnimodas edocens recine/re. proxime ripam uago paſtu laſciuiunt comā fluuii tondentes capellæ. hirtuoſus deus: ſauciam Pſychen: atq; defectam: utcūq; caſus eius non inſcius clementer ad ſe uocatam: ſic permulcet uerbis lenientibus. Puel/la ſcitula: ſum quidē ruſticanus & opilio: ſed ſenectu/tis prolyxæ beneficio multis experimentis inſtructus: Verum ſi recte coniecto: quod profecto prudētes uiri diuinationē autumāt: ad iſto titubante: & ſepius uacil/lāte ueſtigio: deq; nimio pallorē corpis: & aſſiduo ſuſpi/ritu: imo & ipſis merētibus oculis tuis: amore nimio la/boras. Ergo mihi auſculta. nec te rurſus præcipitio: uel ullo mortis accerſito te gſite pimas: luctū deſine. & po/ne mœrorē: precibuſq; potius cupidinē deorū maximū pcole. & utpote adoleſcentē delicatū luxurioſumq; blā/dis obſeqiis pmerere ſic locuto deo paſtore: nulloq; ſer/mone reddito: ſed adorato tātū noie ſalutari: Pſyche p/gitire. Sed anteq̄ multū uie laborāti ueſtigio perraſſet

TONdentes capellæ. Carpentes. & eni a carpendo capræ nolatæ quarū ſaliua & morſus eſt arborū ueuenū: oliuāq; quā lamberit capra ſtatī ſterileſcere. M. Varro & Plinius prodiderūt. apud græcos p/uerbiū eſt αιξ ουρανια capra cœleſtis de fortunatis. qbus pſtō eſt qcqd cōcupiſcūt. cui cōſimile eſt il/lud quoq;. κερασ αμαλθειασ. i. cornu copiæ. PVLla ſcitula. Verba panos ruſticani dei. ad pſychen/ quā ſcitulā appellat. quaſi dicas uenuſtulā & elegantē: Terētius in Andria ſcitus puer ē natus pāphi/lo: ubi a donato exponiṫ elegās & pulcher: quē græci αστειον dicūt: hic aduerbiū ſcite qd eſt elegāter & pulchre. OPIlio. Opiliones paſtores quiū dici quis ignorat qui illud tātū legit uulgatiſſimū. ue/nit & opilio tardi uenere ſubulci. græce dr̄ μηλοβοτησ. EXPErimētis inſtructus. Longa ætas ut inqt elegāter Plautus ſapientiæ cōdimentū eſt. DIVInationē autumat. Coniectura diuinatio qdā eſt. dicta coniectu. i. directione quadā rationis ad ueritatē: unde etiā ſomniorū atq; oīum īterpretes cō/iectores uocanṫ. auctor Quintilianus. TITVbante ueſtigio. Titubans ueſtigiū pallor, imodicus ſu/ſpiria crebra indicia ſunt amoris. olim heraſiſtratus medicus ex cōiectura cōſimili amorē deprēdit īcluſum antiochi medullis: q egritudine amatoria tabeſcens in lecto cubans accedente ſtratonice: q̄ uiſcendi cauſa ad eū frequenter uentitabat. tanta repente pturbatiōe occupaṫ. ut defectū uocis rubo/rē uultus intuitū oculorū ſudores acutos motū incredibilem uenæ cunctaq; alia ſigna. q̄ ſappho de amatoribus refert ītueri in adoleſcente liceret. ſtatīq; poſt hæc deficiente pedetentim ſenſu ingēs pal/lor toto corpore diffundebaṫ. hæc obſeruās cōſultiſſimus medicus ſciēter cōiectauit ſtratōices amo/re captū eſſe Antiochū. & uafricia quadā atq; aſtu circūueniens ſeleucū effecit. ut antiocho ſtratonica nuberet. Medicinā cōiecturalē eſſe autumāt. & ex cōiectura qſi addiuinantes medicos ſalutariter me/deri. SVſpiritu. Suſpiratu: ſuſpirio. ACCERſito. Euocato adhibitoq;. CVpidinē deorū ma/ximū. Iuppiter maximus quidē diciṫ ſed tamē a cupidine uinciṫ: cui cūcta ſuccūbunt. apud Ouidiū ait uenus ad filiū: Tu ſupos ipmq; iouē: ut numine pōti uicta domas: & ut inqt Seneca. Sacer ē ignis credite leſis. nimiūq; potēs & in oē mūdi parte hic regna tenet puer īmitis. ſpicula cuius ſentit oē ge/nus aīantū. OBSEqis promerere. Cōcilia tibi cupidinē illi pſtando obſequia blanda. & beniuolū redde: nā ut inqt Ouidius flectiṫ obſequio curuatus ab arbore ramus. obſequiū tigreſq; domat tu/midoſq; leones: cōſimile ē illud Quintiliani. ut pleniore obſeqo demererer amātiſſimos mei. NO/mine ſalutari. Lego numine: pſyche eni cum adoraſſet numē panos ſalutare & propitiū ire perrexit.

Arundo ſyringia. Auleticus calamus. Ixeugitæ calami. Donax. Cannetū. Recanūt. De pane deo. Mendes pan. Capræ a carpēdo. αιξ ουρανια. Prouerbium. Scitus. Scitulus. Scite. Coniectura diuinatio. Coniectores. Amor antiochi cognitus a medico. Medicina coniecturalis.

INſcio tramite. Ignoto & latente. Virgilianum eſt. paſtor agẽs telis liquitq; uolatile telum neſcius hoc eſt ignoratus. & latens. Vocabula enim ſunt compluria quæ utroq; uerſum accipiunt habentq; ancipitem ſignificationem. ut formidoloſus. qui timet & qui timori eſt: ut infeſtus qui nocet & cui nocetur. INducta. introducta intra ædes ſororias. Alias inductus fraudatus. alias cõcellatus. & expunctus. ut inductum decretum. apud Tranquillum. inductum teſtamentum apud iuriſconſultos. PERCVNctanti. Sciſcitanti exquirẽti ſorori. HAVriret. Voraret abſorberetq;. AEque. pariter. PERcita. Cõmota perculſa.

Neſcius pro ignorato Formidoloſus. Infeſtus. inductũ teſtamẽtum.

inſcio quodã tramite iã delabẽte: accedit q̃dã ciuitatẽ: in q̃ regnũ maritus unius ſororis eius obtinebat. Quare cogita pſyche nunciari præſentiã ſuã ſorori deſyderat. mox íducta: alternis ãplexibus mutue ſalutatiõis expletis: pcõtanti cãs aduẽtus ſui: ſic ícipit. Meminiſti cõſiliũ ueſtrũ. ſ. quo mihi ſuaſiſtis: ut beſtiam q̃ mariti mẽtito noie: mecũ qeſcebat: prius q̃ igluuie uoraci me miſellã hauriret: ancipiti nouacula pimerẽ. ſed cũ primũ ut æq; placuerat: cõſcio lumie uultus eius aſpexi: uideo mirũ diuinũq; prorſus ſpectaculũ ipſum illum deæ Veneris filiũ. ipſum iq̃ cupidinẽ leni qete ſopitũ. Ad dũ tanti boni ſpectaculo pcita: & nimia uoluptatis copia turbata: fruẽdi laborarẽ inopia: caſu. ſ. peſſimo. lucerna feruẽs oleũ rebuliuit í eius humerũ: quo dolore ſtatí ſomno recuſſus: ubi me ferro & igni cõſpexit armatam tu qdẽ iq̃t: ubi iſtud tam dirũ facius: cõſeſtí toro meo diuorte tibiq; res tuas habeto. ego uero ſororẽ tuam: & nomẽ: quo tu cẽſeris aiebat. iã mihi cõfeſtí arra: atq; hiis nuptiis cõiugabo. & ſtatí zephyro precipit ultra termíos me domus eius efflaret. Nec dũ ſermonẽ pſyche finierat: illa ueſane libidinis: & íuidiæ noxiæ ſtimulis agitata: præcõcínato mẽdatio: fallẽs maritũ: q̃ſi de morte parẽtũ aliqd cõpiſſet: ſtatí nauẽ aſcẽdit & ad illum ſcopulum protius pgit. & q̃uis alio uẽto flante: cæca ſpe tamẽ íhians: accipe me dicẽs cupido dignã te cõiugẽ: & tu zephyre ſuſcipe dñam. Saltu ſe maxío præcipitẽ dedit. nec tñ ad illũ locũ: uel ſaltẽ mortua: puẽire potuit. Nã p ſaxa cautiũ mẽbris iactatis: atq; diſſipatis: & p ídc ut merebat: laceratis uiſceribus ſuis: alitibus beſtiiſq; obuiũ ferens pabulũ íterit. Nec uídicte

REBVLliuit. Bulliendo refudit euomuitq; ſtillã feruẽtis olei. ſuper humerũ cupidinis dextrũ. myſtico itellectu pſyche lucernã quæ ſub modio cõtecta erat deregit: ideſt deſiderii flãmam in pectore abſconſam depalat. Cuius ebullione icendit cupido. qa oís cupiditas quantũ diligit. tantum ardeſcit. & peccatricẽ ſuæ carni cõfigit maculã. REcuſſus. Excuſſus expercctuſq;. Virgilius excutior ſomno. FERro & igni. Nouacula & lucerna. THOro meo diuorte. Ex matrimonio meo diſcede fiatq; iter nos diuortiũ. matrimoniũ enim dirimit. diuortio morte captiuitate. ut tradit Paulus iuriſcõſultus: Dictum aũt diuortiũ eſt uel a diuerſitate mentium. uel quia in diuerſas partes eunt. qui diſtrahũt matrimoniũ. RESq; tuas habeto. Verba ſunt ſolẽnia: qbus in diuortiis utebantur. nã ut docet Caius iuriſcõſultus in repudiis ideſt in renunciationibus cõprabata ſunt hæc uerba. res tuas tibi habeto: itẽ tibi res tuas agito: ſic & matrona plautina diuortẽs a marito inquit. Tibi habeto res tuas. & apud Martialẽ menſe nouo iani ueterẽ pculeia maritũ deſeris atq; iubes res ſibi habere ſuas. in ſpõſalibus quoq; diſcuciendis placuit renũtiationẽ íteruenire oportere. í qua re hæc uerba probata ſunt. conditione tua nõ utar. NOmẽ quo tu cẽſeris. Quaſi dicat tu diceris pſyche. quod aía ſonat. illa mihi erit aía & uita. Plautus ait amicã aíam eſſe amãti. uel ſicut tu noíe uxoris & matris familias cenſeris. hoc eſt in precio es apud me. eodẽ hoc noíe ſororem tuã mihi copulabo. ut illa mihi ſit uxor: & mater familias. uel expone. noíatim te nuncupauit. ad differentiã alterius ſororis. ARra. pignore. alio noíe arabonem nũcupamus. dictio frequens eſt utraq; apud auctores. Quadrigarius oblides in ſidei pignus datos a ſannitibus Romáis de cẽter appellat Arrabonẽ: in obſceno carmine ſcriptũ ẽ: utilis hæc arrã ſi dederitis erit. EFflare. Flatu ſuo exterminaret expelleretq;. PRAEcõcinnato mẽdatio. Præparato. & ante cõtexto cõſutoq;. ALIO uento. Nõ Zephyro illo ſalutari: cuius uectura molli & tuta uti ſolebãt. CAEca ſpe. Dũ ſperat. quod nuſq̃ uidet qđ ignorat. INhians. Deſiderãter cupiens. AT illum locũ. Domiciliũ. ſ. illud beatiſſimũ: quo pſyche fortunata prius fruebat. PER ſaxa cautiũ. per aſpera ſaxorũ. ALitibus. Sic Vir. alitibus liquere feris: aut gurgite merſum unda feret piſceſq; ipaſti uulnera lãbẽt. SEquẽtis. alterius. ſ. ſororis. ERRAbũdo. erratico diu multũq; errãte. Catullus errabũda regẽs tenuí ueſtigia filo. NEC ſecius. Nec tardius. nec ſegnius. & uidet a ſeto dictũ. ut grãmatici notãt: Accius

Diuortiũ unde. repudia. Verba repudii. res tuas tibi habeto. arra. arrabo. Errabũdus. Secius:

i amphitrioñe ſi forte pauloq̃ ueniã ſecius. INq; ſimile. Sicut extĩcta fuerat prior ſoror. ſic ſimili eodẽ
quoq; genere mortis & exitio altera occubuit dũ. ſ. ſe pcipitẽ dat ex ſcopulo. ILle. Cupido. AVIS ga-
uia. gauiæ aues ſunt aq̃ticæ: q̃ bella gerũt diſſidiaq; cũ anatibus. Pli. in. x. diſſidẽt inqt aq̃ticæ anates
& gauiæ: idẽ auctor ẽ gauias ĩ petris nidificare: nũc memorat Apuleius gauiã ĩ imã pelagi pfundita-
tẽ ſeſe demergentẽ ĩdicaſſe ueneri: quẽadmodũ cupido lucernæ uulnere aduſtus cũ dolore decũbe-
bat. COMmodũ. eo memẽto. id hore: tũc tũc. ſup hoc aduerbio ſatis multa in ſupioribus explica-
ta. LAuantem. Merito uene-
rem natantem lauantemq; cor-
pus inducit in imo oceano pro-
pterea quod dea maris eſt: & ex
ſpũa maris gẽita fert. qđ ideo fin-
xit antiqtas: qa ſpmatis ſiue geni-
turæ natura ſpũoſa ẽ: ut docet ari-
ſtoteles lib. ii. de generatione aĩa-
liũ. PROpter. ppe. pp aquã pp
aq̃riuũ dixerũt Lucretius & Vir-
gilius. MAle audire. uitupari
ĩfamariq;: ſicut e contrario bene
audire eſt laudari celebrariq;. M.
Tullius ĩ epiſtolis ad atticũ. me id
circo putẽt bene audire uelle ut il-
le male audiat: & recte facere non
meæ laudis. ſed illius cõtumeliæ
cã. MONtão ſcortatu. ait Gauia
auis ad uenerẽ. familiã ueneris ui-
tuperari ĩpmq; ĩprimis cupidinẽ
ĩfamari. q͏ ob amorẽ pſyches me-
retriciũ ſeceſſerit pcul a cõmerci-
o mortaliũ: & q͏ ĩpa quoq; uẽus
ſeſe ſubduxerit ex cœtibus hũanis
dũ natabula aq̃ꝵ marinaꝵ expe-
tit: q̃ ex re fieri ait. ut uenere cupi-
dineq; ſublatis ſqualeãt oĩa: hor-
rida & ĩculta ſint: huic ſñiæ haud
abſimile ẽ illud Senecæ ex tragoe-
dia q̃ ĩſcribit hippolitus excedat
agedũ rebus hũanis uenus. orbis
iacebit ſqualido turpis ſitu. ſcorta-
tu aũt p ſcortatiõe amoreq; me-
retricio ponit. dictus ſcortatus ea
forma q̃ concubinatus pellicatus
aliaq; id genus. NON uoluptas ulla. Veneris & cupidinis cõites ſunt uoluptas. gr̃æ. lepidates oẽs.
Claudianus ĩ epithalamio ſcribit in cõitatu ueneris ẽẽ delicias oĩs. Dõatus leporẽ uenuſtatẽ ẽẽ autu-
mat. Vnde lepidus dictus in quo leporis ẽ plurimũ. græci lepida ſquamã uocãt. unde lepos deriuat.
ſubducta uenere nulla uſq̃ uoluptas. nullæ gr̃æ cõuiſunt: q̃ ſine uenere ĩgratæ ſunt. NVptiæ cõiu-
gales. Sine uenere nõ cõiugia nõ amicitiæ nõ amores filioꝵ ẽẽ poſſunt: ſed cũcta ſqualẽtia. & ſitu de-
formata ſint neceſſe eſt. GLVuies. Lego eluuies. qđ ad ſordes & de hõeſtamẽta referẽdũ eſt. AVis.
Gauia. CANniebat. In ſuſurabat ĩmurmurabat: gẽnitio pprie canũ eſt q̃rula murmuratio. SO-
lidũ exclamat. ſolida uoce firma magna durabili. nomẽ p aduerbio. ſic Vir. torumq; repẽte clamat.
BOnus filius. irõicos pnũtiãdũ. PROme ex pme. enũtiã demõſtra. ab hoc uerbo pmus dictus.
q ex prõptuaria cella pmit ciboria: Plaut. ego ſum pmus cõdus pcurator pẽi. NOmẽ eius. ſ. puel-
læ. INueſtẽ. cupidinẽ ſignificat q ĩgenuus & ĩfeſtus figurat hoc eſt ĩherbis. antiq. n. ueſtẽ barbã di-
xerũt unde ueſticipes barbati. ĩueſtes q ſine barba ſunt noĩant: in apologia ĩueſtẽ a nobis accepiſti ue-
ſticipẽ ilico reddiſti. arrogari nõ poterat ut iqt Gellius. niſi ueſticeps. DE nymphaꝵ populo. Mul-
ta ſunt genera nymphaꝵ. Nymphæ numina ſunt fluuioꝵ a fontibus pucẽtes originẽ unde Virgil.
Nymphæ laurẽtes nymphæ genus amnibus unde ẽ. Nymphæ mõtiũ oreades dicunt. ορος. n. græce
mõs eſt. Dryades ſiluaꝵ: quoniam græce δρυσ quercus. Amadryades. quæ cũ ſiluis naſcunt. ſunt
enĩ quædã nymphæ. ut auctor eſt Plutarchus uiuentes una cõmorienteſq; cũ arboribus. ſunt & na-
peæ quæ floribus & uirgultis delectant. ναπη græci dicunt ſaltũ locũq; ſiluoſum. Naiades fontiũ.
nereides maris. Mẽoriæ pditũ eſt qcunq; effigiẽ nymphæ uiderit eũ furẽdi nõ facere finẽ. hos græci

ſeq̃ntis pœna tardauit. nã pſyche errabũdo rurſus gra-
du peruenit ad ciuitatẽ aliã. in q̃ pari mõ ſoror morabat
alia. nec ſecius: & ipſa fallacie germãitatis ĩducta: & in
ſororis ſceleratas nuptias æmula feſtinauit ad ſcopulũ
Inq; ſimile mortis exitiũ cecidit. Interĩ dũ pſyche q̃ſi-
tiõi cupidis ĩtẽta: populos circuibat. At ille uulnere lu-
cernæ dolẽs: ĩ ipſo thalamo mr̃is iacẽs ĩgemebat. Tũc
auis palba illa gauia: q̃ ſup fluctus marios pinis natat:
demergit ſeſe ppe adocẽai pfundũ gremiũ. ibi cõmo-
dũ Venerẽ lauãtẽ natãtẽq; pp aſſiſtẽs: ĩdicat aduſtũ fi-
liũ eius graui uulnere: dolore merentẽ: dubiũ ſalutis ia-
cere. iãq; pcũctoꝵ ora populoꝵ rumoribus cõuitiiſq;
uariis oẽm Veneris familiã male audire: q͏ ille qdẽ mõ-
tano ſcortatu tu uero mario natatu ſeceſſeritis. ac p hoc
nõ uoluptas illa: nõ gr̃a nõ lepos. ſed incõpta: & agre-
ſtia: & horrida cũcta ſint. nõ nuptiæ cõiugales. nõ ami-
ciciæ ſociales: nõ liberꝵ caritates: ſed enormis gluuies.
ſq̃lentiũ fœderꝵ ĩſuaue faſtidiũ. hic illa ṽboſa & ſatis
curioſa auis: in auribus Veneris filiũ lacerãs: exiſtima-
tionẽ gãniebat. At Vẽus irata ſolidũ exclamat repẽte.
ergo iã ille bõus filius meus habet amicã aliquã. pme
age tu quæ ſola mihi ſeruis amãter: nomẽ eius: q̃ pue-
rũ ĩgenuũ & ĩueſtẽ ſollicitauit: ſiue illa de nymphaꝵ
populo: ſeu de deaꝵ nũero: ſeu de muſaꝵ choro. uel de

Secus.
Gauiæ aues aq̃ticæ.
propter prope.
Male audire.
Bene audire.
Scortatus.
Lepor.
Lepidus.
Lepis.
Ganitio
Promus.
Condus
Inueſtis.
ueſticeps
nymphe
oreades.
dyrades:
amadryades.
Napeæ.
Naiades.
uereides

νυμφολήπτους latini lymphatos appellāt. nymphea a nymphis dicta q̄ balnea & lauacra ſignificat: Ioſepus nymphea lacus & balneas interp̄tat̃. cū ſic ſcribit li. i. iudaici belli. apud aſcalonā cōdidit nymphea ſiue lacus. & balneas. νύμφη graece dicit̃ ſpōſa νυμφίος ſpōſus. MEAru. graeciæ q̄ graeco uocabulo charites dicūt̃ merito famulæ ueneris. & miniſtræ eē dicunt̃: quādo ſine uenere gratia oīs ingratia eſt inamabilis & prſus inuenuſta. græci charita uocāt uenerē illā ſiue uenuſtatē: quā appelles ſibi peculiariter uēdicat in pictura. qua ſola ſibi neminē parē eē dicebat. LOquax. corrigo loquax gauia. n. auis loquax merito noiatur q̄ & ſupius uerboſam appellauit: q̄ ueneri cuncta denarrauit. Tales lingulacæ loquutuleiæ blateratrices elegāter dicūt̃. PVellā. quaſi unā ex mortalibus fœminis. EFflicte. ueheméter pdite: qđ & efflictī dr̃. aduerbiū ē. MEæ formæ ſuccubā: ſuccuba q̄ſi uicaria dr̃ ac emula ſuccedēſq; in alienā uicē & locū. Ouidius qđ gemit hiſipyle lecti quoq; ſuccuba nr̃i mereat & leges ſantiat ipſe ſuas: Venus ſuccubā formæ ſue pſychen elegāter appellat. pp̄ea q; ut altera uenus religioſis adoratiōibus culta fuerat & uenerationis uicariæ partiario honore hōeſtate. ILlud icremētū. hoc eſt inqt qđ indignatiōis auctariū eſt & cumulus: q; me lenocinii officio functā eē opinat̃ filius tāq̄ mōſtrauerī ego illi q̄ diligeret. QVEritās. i. ueheméter delamētata qđ ſi legas qritans exponēs ualde uociferans qritare. n. eſt qrites ciere. & qritiū fidē clamādo iplorare: unde qritare p uociferari & clamar̃ uſurpat̃: auctores. M. Varro & Diomedes. Lex fuerat p qritata dixit Sidōius p eo qđ ē p mulgata. & pcōis boatu denūciata publicataq;.

meaꝝ gratiaꝝ miſterio. Nec loq̄x illa cōticuit auis. ſed neſcio inqt domina: puto puellā ſi p̄pe mēini: pſyches noie dicit̃: efflicte cupere. Tūc idignata Venus exclamauit. uel maxime pſychē illā meæ formæ ſuccubam: mei nominis emulā: uere diligit: nimirū illud incremētū lenā me putauit: cuius mōſtratu puellā illā cognoſceret. Hic q̄ritās properiter emergit amari. ſuūq; ptinus aureum thalamū petiit. & reperto: ſicut audierat ægroto puero. Iam inde a foribus q̄ maxime boans.

h Oneſta iqt hic: & natalibus nr̃is: bōæq; tuæ frugi cōgruētia. Vt primū qdē tuæ parētis: imo dominæ præcepta calcares: nec ſordidis amoribus inimicā me meā cruciares: ueꝝ ēt hoc ætatis puer: tuis licētioſis & imaturis iūgeres āplexibus: ut ego nuꝝ. ſ. toleratē inimicā. ſed utiq; preſumis nugo: & corruptor & iamabiles te ſolū generoſū: nec me iā per ætatē poſſe cōcipere. ueli ergo ſcias multo te meliorē filiū aliū geniturā. imo ut cōtumeliā magis ſentias. aliquē de meis ad optaturā uernulis. eiq; donatura miſtas pīnas. & flāmas. & arcū. & ipſas ſagittas: & oēm meā ſuppellectilē q̄ tibi non ad os uſus dederā. nec. n. de patris tui bonis.

A foribus. āteq̄ cubiculū itroiret. BOās. clamās uociferāſq;. boare. n. ē ſonar̃ & clamar̃. unde reboāt ſilue apđ Virgiliū p reſultāt. & remugiūt. nōnulli dialecticoꝝ uerbū dictū eē autumāt a ueꝝ boādo: hoc ē ueꝝ ſonādo. Ennius ſonū pedū bōbū pedū dixit ex hoc āt q; boās alta uoce filiū cōpellat cognoſcer̃ potes q̄ ſera & ſeria & ſeuera obiurgatiōe ſit cupidinē caſtigatura. HOneſta hæc. caſtigatio ueneris ad filiū orſa ab ironia. BOnæ fru. hoiem bōæ frugi dicius tēperatū utilē neceſſariū: laudāt̃ ſerui q bōæ frugi ſūt. SOrdidis amo. petierat uenus a filio ut pſyche amor̃ flagrātiſſimo hois extremi ac ſordidiſſimi teneret̃: nūc dolēter afficit̃ mādatū ſuū a filio poſthabitū p cōtēptionē fuiſſe. HOC æta. iſta ætate puerili. q̄ nōdū rebus amatoriis ur̃ idōea: multa āt ē copia talis loquutiōis apud ueteres ſcriptores. iteri uno Cicerōis exēplo cōtēti erius. qđ ob ouiū ē: ſic. n. ſcriptū ē i. i. de oratore. peto igit̃ iqt craſſus a te quoniā id nobis antoni hoibus id ætatis oneris i pōit̃. NVgo. nugonē ut paulo poſt quoq; appellat filiū. noie p broſo. & obiurgatorio. q̄ſi nugaꝝ plenū & nulli rei bōæ idōeū. PER æta. cō. arbitraris iqt me uetulā eē. & ob ætatē non poſſe alteꝝ cupidinē pgenerare. ſed diis & deabus nullū ſeniū nullā annoſitas ob ē. cū euiterni ſint. nec unq̄ emoriūt̃. mulieres uero mortales poſt. l. annū nō gignūt. maiorq; ps. xxxx. pfluuiū gēitale ſiſtit: nōnullæ ut inqt Ariſtoteles. l x. anno peperūt. cornelia ex ſcipionū gēte poſt. lxii. annū ut Pli. refert genuit uoluſiū ſaturnū. Lucretius: deſtitit ut mulier ſpatio defeſſa uetuſto. ADoptaturā. iure igt adoptiōis aliquē ex ſeruis dōeſticis mihi filiū a ſciſcā. q uicarius ſit ſuccedatq; i nomē & bona ſuppellectilē q; cupidinis: iure. n. adoptiōis trāſit adoptiuus i nomē. i familiā i hereditatē adoptatoris. ſeruus quoq; manumiſſus patrōi nomē accipit. qđ & Lactā. mēorat li. iiii. iſtitutionū. ſic pōpo. atticus a cecilio adoptatus deīceps dictus ē Ce. pōpo. de quo. M. V. i. ii. de re ruſtica: q tūc inqt Titus pōpo. nūc. v. Ce. cū noie eodē. M. T. p q̄ elegāter ob hāc noium uſurpationē i epiſtolis ad Atticū ſcri. Dio. tāq̄ adoptatū a ſe ipo & Attico ſimul noiandū eē. M. pōpo. Dio. uerba Cice. hæc ſunt: de eutychide gratū: q ueter̃ p̄noie nouo noie titus erit Ce. ut ē me & ex te iūctus Dio. M. pōpo. i adoptiōe ſeruat̃ ut naturā imitet̃ ide rephēſus Clo. q; ſe. C. fōteio natu miori adoptādū dederit. MEā ſup. mr̃ m̄ na bōa ereptura filio ſe minitat̃ & alte

Lympha ti.
Nym phea.
nympha ſponſa.
Verbū apellis.
Deeſſe illis charica.
Lingula tæ.
Loquu tuleiæ.
Efflicte.
Succuba
Quirita re p quiritata lex.
Boare
Reboare
Verbum unde.
Bombus pedum.
Id ætatis
Nugōes.
annus quinquageſimus.
meta gignendi.
Māumiſſi accipiunt nomē patronorum.
Locus Ciceronis adoptio clodii p poſtera.

acidus.ſalſus.credó acidũ eẽ illũ ſaporẽ:quẽ medici põticũ uocãt & ſtipticũ.Nã Galẽus põticũ a ſtypti co uix ſeiũgit noſtri ui ſtypticá aſtrigẽtẽ & aſtrictoriá iterp̃tãt.Obiter enarrãdũ.qd ſignificare uolue rit Plinius ſcribẽs de alumie li.na.hi.xxxv.his uerbis.Oium gener uis i aſtrigẽdo.Vnde nomẽ a græ cis.ait Pli.a græcis ipoſitũ nomẽ alumini.a ui aſtrigẽdi.Quod ãt ſit id nomẽ ſupprimit.Scito a græcis dici στυπτηρίαν.& ita appellat Galenus i lib.de ſimplici medicina.a ui.ſ.& potẽtia ſtyptica ſiue aſtri ctoria.apd̃ eũdẽ frequẽter uſurpaẽ põticitas & ſtypticias uocabulis uſitatoribus q̃ doctioribus. Põticus ſapor. Styptica. Locus Plinii. Alumen ſtypteria

ab inimica mea ſobrietate:q̃ pp huius ipſius luxuriã offendi ſæpius.aut ruſticæ ſq̃letiſq; fœmiæ colloquiũ p̱rſos adhibẽdũ eſt: horreſco.nec tamẽ uĩdictæ ſolatiũ tãtũ ſpernẽdum ẽ:illa mihi p̱rſus adhibẽda eſt.nec ulla alia q̃ caſtiget aſperrime nugonẽ iſtũ.faretrã explicet. & ſagittas dearmet arcũ denodet.tedã deflãmet.immo & ipſum corpus eius acrioribus remediis coherceat. Tũc iniuriæ meæ litatũ crediderim:cũ eius comas:q̃s iſtis manibus meis ſubinde aureo nitore perſtrinxi:deraſerim pinnas:q̃s meo gremio nectarei fontis infeci. prætotonderim.Sic effata:foras ſeſe p̱ripit infeſta.& ſtomachata biles uenerias:ſed eam protinus Ceres & Iuno comitantur.uiſamq; uultu tumido.quæſiere.cur truci ſupercilio tantam uenuſtatem micantium oculorum cohercerct? At illa opportune inquit:ardẽti prorſus iſto meo pectori:uiolentiã.ſcilicet perpetrare uenitis.Sed totis oro ueſtris uiribus Pſychen illã fugitiuã: uolaticã mihi requirite.nec eni uos utiq; domus meæ

SObrietate.Nihil ẽ tã inimicũ ueneri q̃ ſobrietas frugalitaſq;.Nã ſine cerere & baccho friget uenus.Quæ uoluptatis comites deſcribũẽ a Silio eædẽ ueneri aſcribi poſſunt.ſic n.ingt lib.xv.punicoꝝ.ebrietas tibi fida comes tibi luxus & atris circa te ſemper uolitãs iſamia pẽnis. Sobrioſus eleganti uocabulo dictus Cyprião ſobrietatis cultor & frugi. RVſtico.Ruſticitas oĩs ſordes ſquallor illuuies p̱cul ſunt a ueneris contubernio. ILla mihi adhibẽda.tãdẽ deliberat adhibere opitulatricẽ ſobrietatẽ.ad cupidinẽ mulctãdũ.nec.n.ulla rẽs magis exarmat ifrigitq; cupidinẽ q̃ ſobrietas:q̃ abſtinẽtia.q̃ frugalitas. Nugonẽ iſtũ.cõtũelioſe dictũ.i.cupidinẽ tã odioſum iã & moleſtũ.Nã hæc ſignificat iſtũ ſic Terẽ.iſtum emulũ.quo ad poteris ab ea pollito.Proptius.iſte qd̃ ẽ ego ſæpe fui Virg.aut qd petis iſtis.hæc.n.pronoia ut docet Donatus ſpernentis ſunt odiiq; demõſtrãtis. EXplicet.

Sobrioſus. Iſte nomen contumeliæ.

Relaxet reſoluatq;.Ita ut fiat fluxura ſagittarũ. DEarmet.Exarmet & ui noxia uiduet:a Liuio dr̃ dearmatus exercitus. ARcũ denodet.Nodaẽ arcus q̃do itendiẽ.denodaẽ q̃do relẽteſcit:ſignifica tiſſim is ãt uerbis ſingula cõla & mẽbra exequiẽ. THEdã deflãmet.Facẽ reſtinguat flãmiſq; deſpo liet:hæc.n.pticula de i hiſce oĩbus uerbis ſignificat priuationẽ.Interdũ hẽt ui actiuã.& ualde ſignifi cat.ut defeſſus ſum.p ualde feſſus & deamo te ſyre p̱ ualde amo. INiuriæ litatũ.Sicut q litat diis. ppitiat deos placat.& uotũ ipetrat:ita ait uẽus litatũ iri iniuriæ ſuæ.hoc ẽ ſatiſfieri poſſe & placari:ſi comá deraſerit cupidini.& pẽnas detotõderit:q̃bus ille ſupbiens & faſtoſus.cũcta cõculcat:ſacrificare ẽ oium:litare ẽ paucoꝝ.hic ait lẽo Plautius.tũ me Iuppiter faciat ut ſemp ſacrificẽ.nec unq̃ litẽ. SVbinde.frequẽter. Aureo nitore.Vinculo aureolo comã cupidinis filii ſe ſæpe nodaſſe atq; pſtrinxiſſe ſignificat. STOmachata biles uenerias.Indignabũda & bili pcita:q̃ uẽus ſtomachabũda turgere ſolet & cõcitari.græci melãcholiã uocãt:quã nr̃i atrã bilẽ:q̃ hoiem facit furẽtẽ & inſanũ:adeo magnũ ineſt bili uirus cũ ſe fũdit i aium.de uarietate effectuq; multiplici atræ bilis luculẽtũ p̱blema ẽ apud Ariſtotelẽ. TVmido.Indignationẽ iracũdiãq; p̃ ſe ferẽte.Ira.n.ut ingt Seneca ſe p̱fert.& i faciẽ exit dixit quoq; Plautus feſtiuiter.nec minus elegãter i fermẽto eſſe fœminá.Intelligi uolens iraſcentẽ:ut i.n.fermẽto turget pãis.ſic ex bili & ira turgẽt p̃cordia:& uultus i luborẽ tumorẽq; efferueſcit.ſit fœda uiſu facies deprauãtiũ ſe atq; itumeſcẽtiũ.hæc.n.iraꝝ ſigna idiciaq; ſunt:auctores Seneca.Gellius. Plutarchus.cæteri. VEnũſtatẽ cohercerct:Ira formá deformat uenuſtatẽ deuenuſtat.flagrãt oculi os turbidũ fit.labra q̃tiunẽ.dentes arietanẽ.capilli ſubriguntẽ manus cõplodũtur:neſcias utrũ magie deteſtabile ſit an deforme uitiũ iracũdia. VIOlentiã.Tanq̃ nõ ſpõte ſed ui cõpulſa uenus ardorẽ ab imis p̃cordiis æſtuantẽ ſedatura ſit.ideo ãt ardenti pectore dixit quia ut philoſophi tradũt.ira mouetur ex pectore efferueſcente circa cor ſanguine.cauſa aũt cur hic potiſſimũ aſſigneẽ iræ locus nõ alia eſt q̃ q; in toto corpore calidiſſimũ eſt pectus. VOLAticam.In fuga pernicẽ.& q̃ſi uolatu aufugientem.Seneca meminiſti dixiſſe me uolaticũ eſſe ac leuem.& te nõ pedem eius tenere ſed pennã.M.Tul. in epiſtolis ad Atticũ.O academiã uolaticã & ſui ſimilem mõ huc mõ illuc. FVGItiuã.Alludit ad fugitiuũ ſeruũ:quem inquirere uolentibus.Senatus cõſultũ & lex ſannia p̱ſpexit:mulcta etiam i magiſtratus ſtatuta.ſi inquirentes nõ adiuuent:ſed & in eum.qui quæri apud ſe p̱hibuit eadem pœna ſtatuta eſt.etiam generali epiſtola Diuorũ Marci & commodi.quæ declarat & præſides & magiſtratus adiuuare debere in iquirendis fugitiuis.ſcite igitur & ſignificanter dixit.fugitiuam mihi reqrite.

Denodare arcum Deflammet. Deamo. Litare. Melancolia. atra bilis In fermẽto eſt. Deformitas iracũdiæ. Domicilium iræ pectus. Volaticus. Inquirẽs fugitiuũ adiuuantus.

famoſa fabula: & nõ dicendi filii mei facta latuerunt: Tunc ille ignaræ quæ geſta ſunt: palpare ueneris iram ſeuientem ſic adortæ.

Vid tale dña: deliquit tuus filius: ut animo puicaci uoluptates illius ĩpugnes: & quã ille diligit tu quoq; pdere geſtias: qd aũt oramus: iſti crimẽ ſi puellæ lepide libẽter arriſit? An ignoras eũ maſculũ & iuuenẽ eẽ uel certe iã quot ſit ãnorũ oblita es? An qd ætatẽ portat bellule: puer tibi ſemp uidet? Mater autẽ tu: & preterea cordata mulier. filii tui luſus ſemp explorabis curioſe: & ĩ eo luxuriẽ culpabis: & amores reuinces: & tuas artes: tuaſq; delicias ĩ formoſo filio reprehẽdes quis autẽ te deũ: qs hoĩum patietur: paſſim cupidines populis diſſeminantẽ cũ tuæ domus amores amare cohorceas: & uitiorum muliebrium publicam præcludas officinam? Sic illæ metu ſagittarũ patrocinio gratioſo cupidini q̃uis abſenti blandiebantur. Sed Venus indignata ridicule tractari ſuas iniurias: peruerſis illis: alte rurſus concito gradu pelago uiam capeſcit.

FAmoſa fabula. Infamis rumor & fabula ĩfamiæ plena de cupidine. IGNAre. Melius legas gnaræ tãq̃ callẽtes ſciẽteſq; qcqd cõtigiſſet. Deorum. n. ẽ cũcta nouiſſe. Vnde & demões a ſciẽtia nũcupati ſunt. q pdita ẽ eorũ natura. Nõ facit ad ſtomachũ fulgẽtii iterptatio ſcribẽtis Demões dici ex eo qd populos ſubdere cupiebãt: Δημοι. n. græce populus dicit. argutiola hæc uanior q̃ uerior credit. PALpare irã. Mitigare. mulcere. palpare pprie ẽ manu mulcere. ex hoc interdũ accipit p adulari Oratius. cui male ſi palpere recalcitrat undiq; tutus. apud Plautũ palpo pcutit: p adulatiõe & blãdimẽtis. palpat dixerunt ueteres p palpat. Lucilius. hic ubi me uidet ſubblanditur palpat caput ſcabit. DOmina. Nomine uenerationis uenerẽ dominã appellãt. ut pote deã potẽtiſſimã: cuius dominatu cũcta ſuperantur. uel ironicos dictũ accipe ab his deabus q̃ infenſæ infeſtæq; ueneri fuiſſe traduntur altera ob mariti cõcubinas altera ob pſerpine raptũ cuius. cõciliatrix. & architecta fuit uenus. PERuicaci. Peruicaciã a ptinacia hoc diſtare grãmatici extimauerũt: ut puicatia iterdũ ſit bona rerũ pſeuerantia. ptinacia ſemp mala rerũ. huic diſtinctiõi. ſubſcribit illud accii ex myrmidonibus puicacẽ dicis me eẽ: facile patior: ptinacẽ nihil moror. hoc fortes ſequit. Illã indocti poſſidẽt. uerũ hæ grãmaticorũ obſeruatiões iterdũ pſcindæ ſunt: nec ad equilibriũ ppenſæ: E cõtrario. n. & ptinacẽ ĩ malo apud ſcriptores idõeos idẽtidẽ licet repire: ſupſedeo exẽplis q̃ ĩfinita ſunt: & a nobis aliubi recitata. Quot annorũ. Tãq̃ ex ephebis iã exceſſerit. ſitq; merito eximẽdus ex materna tutela: ac iã poſſit ĩpunius laſciuire: uſurpãs illud Plautinũ. ætas mea iã exceſſit ex magiſtratu tuo. BELLVle. Scite ac decẽter: dicit aũt cupido ætatẽ belle portare qa ſi formã eius ſpectes. puer ſemp eẽ uidebit. eſt eni inueſtis & puerili ætate ſpectabilis. CORdata mulier. Prudẽs circũſpecta ſagax. ĩ corde. n. ut inqt Plinius habitat mẽs & ſecũdũ Ariſtotelẽ cor fons ẽ uenarũ arteriarũ & ſenſuũ. Auicẽna. Galenus. Cor fontẽ uitæ & radicẽ nec nõ pricipiũ uirtutis uitalis eẽ autumãt: & qbuſdã cor. auctore. M. Tullio aius uidet. Vnde merito cordati dicti prudẽtes. ſicut e cõtra uecordes & excordes. p ueſanis: ex quo Naſica ille prudẽs corculũ appellatus. ab ennio dictũ. egregie cordatus hõ catus helius ſextus: ſup q̃ re annotamẽta fecimus in. i. cõmẽtario Tuſculanarũ: Plinius refert Catos corculos apud Romanos cognominatos eẽ q ſapiẽtia pcellebãt. ĩ uulpe: qd cœli ſidus ẽ habẽtes horoſcopũ erũt cordatiſſimi. SEMper explorabis. Caſtigatur uenus. tãq nõ deceat matrẽ obſeruare nimis curioſe uoluptates & luſus filii: cũ parẽtes plerũq; debeãt cõniuere ĩ negociis filiorũ: alioq retorqbit ĩ illo illud comicũ. q̃ iniq ſunt parẽtes ĩ filios iudices: q æquũ eẽ cẽſent. nos iã a pueris illico naſci ſenes. neq; illarũ affines rerũ: quas fert adoleſcẽtia. Detur. ut inquit ueriſſime elegãtiſſimeq; M. Tullius. aliqd ætati: ſit adoleſcẽtia liberior. nõ oĩa uoluptatibus denegentur: uincat aliquãdo cupiditas uoluptaſq; rationẽ. REuinces. Redargues. refutabis. tanq̃ amori amores ſint cõuenietiſſimi. A. Gellius ĩ culpa & maleficio reuicti ſunt. TVAS artes repræendes. Abſurdũ uidet eẽ qd parẽs reprẽdat in filio eas artes atq; delitias: quarũ ipſa magiſtra eſt: & quas profitetur. ridiculũ. n. foret ſi luſcus luſcũ. Claudus claudũ cõuicio ĩſectaret: qd ĩ illũ ſubito retorq̃ri poſſet: ſi clodius accuſet mechos catilina cethegum. illud quoq; ſæpe fit: ut quæ ipſi fecimus in aliis reprendamus: ſicut ĩ ſcolis luxuriãtẽ patrẽ luxurioſus ipſe iuuenis accuſat: qd q̃ decenter fieri poſſit: eqdẽ ut Quintiliani uerbis utar nõ inuenio. CVPIdines. De populo cupidinũ numeroſo Ante dictum eſt. BVBlicã officinã. Domiciliũ ueneris & cupidinis. officina ẽ uitiorũ. maxime muliebriũ: Tolle ex rebus humanis uenerios amores ex magna parte mulieres fient ĩpecabiles. MEtu ſagittarũ. Timentes ne ſagittis cupidineis deurerentur inflammarenturq;. PERuerſis illis. Iunone & cerere iã cõuerſis in aliud iter atq; abeuntibus: uel expone peruerſis. poſthabilis & q̃ſi relictis deabus. Venus ad undas unde orta eſt flexit iter. mariaq; ſulcauit.

Demões quaſi ſcientes. Contra fulgẽtiũ. Palpare. Palpo pcutit. Palpatur. Peruicacia. Pertinacia. Bellule ſcite. cor fons mẽtis & ſãguinis. Cordati. excordes. Corculi cati. Vulpes facit concordatos. Cõniuere parentes in nequitia filiorum. Luxuriãtẽ luxurioſus accuſat.

EXPLICIT LIBER QVINTVS.

INterea pſyche. Poſt anxiā diſq̄ſitionē: poſt cereris ſuaſionē: poſt Iunonis refragationē: Pſyche ultronea ueneri ſe ſe offert: Veneris aſenſus in cœlū & numinū īploratio deſcribiť. Eiuſq; in pſychen iuſſa īperioſiſſima memorāť: ut aceruū omnifariæ frugis granis ſeiugatis diſpōere: ut Flaccū uelleris ꝓcioſi q̄ſitū afferret: ut liquorē ſtygiū urnula deferret: ut proſerpina pyxidē formoſitate repletā referret: qbus omnibus diuino adminiculo confectis nubit pſyche in concilio deoꝝ cupidini ſuo. celebranturq; in cœlo nuptiæ: ex quo m̄ſimōio naſciť uoluptas.

INterea pſyche uariiſ iactabaẗ diſcurſibus: dies noctes mariti ueſtigatiōibus inq̄eta: āio tāto cupidior & iratū licet: ſi nō uxoriſ blādiciis lenire: certe ſeruilibus precibus ꝓpitiare. & ꝓſpecto tēplo quodā ī ardui mōtis uertice unde āt īqt ſcio: an iſtic meus degat domius: & ilico dirigit citatū gradū: quē defectū ꝓrſus aſſiduis laboribus ſpes īcitabat: & uotū. Iāq; gnauiter emēſis celſioribus iugis: puluinaribus ſeſe ꝓximā ītulit. uidet ſpicas frumētarias ī aceruo: & alias flexibiles ī corōa: & ſpicas ordei uidet. erāt & falces: & opæ meſſoriæ: modus oīs: ſed cūcta paſſim iacētia & īcuria cōfuſa: & ut ſolet eſtu laborātiū manibus ꝓiecta. hic ſingula Pſyche curioſe diuidit. & diſcretī remota: rite cōpōit rata. ſ. nullius dei fana cerimonias negligere ſe debere. ſed oīum beniuo

ET Iratū. Cupida erat pſyche mitigare cupidinē q̄uis iratū: & ex iuſta cā ſuccēſentē: quē ſi lenire nō qret blādimētis uxoriis: ſeruili ꝓce & obſeq̄o famulari ꝓpitiare decreuerat. DEfectū. Exhauſtū debilitatūq;. lipochymia dr̄ græco uocabulo defectus animi cuius freq̄nter meminit īter cæteros Galēus. GRAuiter. Lego gnauiter. hoc eſt ſtrenue īpigre ꝓniciter. PVLuinaribus. Puluinaria in tēplis lectuli ſignificāť ſimulachris deorū dicati: qui ſterni in tēplis conſueuerunt: abuſiue pro templis ponuntur: De quibus affatim in cōmētariis Trāquilli. VIDET ſpicas. Signa ſunt ex quibus colligit id templū cereri dedicatum eē: ſpica ut inqt. M. Varro a ſpe uidetur noīata: eam enim ruſtici q̄ ſperant fore ferunt: ſpica mutica dr̄ quæ non hēt ariſtā: dr̄ autē & hic ſpicus. & hoc ſpicū. Cicero in Arateo ſpicū illuſtre ferēs īſigni corꝑe uirgo. Nāq; in cœlo ſpica ē oriēs ī uirginis pte decia. Quicūq; in ortu ſpicæ natus fuerit auctore materno erit ruralibus officiis ſp applicatus: & multas fruges horreis cōdet: a ſpica ſpicilegiū dictū ad qđ facta meſſe accedūt ruſtici ſegetes. i. ſpicaꝝ reliqas: q̄s meſſores ꝓterierunt: hic illud apud Varronē ꝓuerbiale. nemo repreſus qui ex ſegette ad ſpicilegiū reliqt ſtipulā: qđ in meſſe frumētaria eſt ſpicilegiū. hoc in uidemia ē racematio: q̄do. ſ. a uindemitoribus racemi rari interuallatiq; ꝓtereunť: hinc illud Tertuliāi ex apologetico. poſt uindemiā paricidaꝝ racemario ſupſtes. FLExibiles in corona. Spiceas coronas cereri deæ dicari ſolitas teſtis eſt Tibullus cū ait: Flaua ceres tibi ſit noſtro de rure corona ſpicea q̄ tēpli pendeat ante fores. Fuit Romæ collegium fratrū arualiū: qđ Romulus īprimis inſtituit numero duodeci: cuius ſacerdotii inſigne eſt ſpicea corona. Auctores Plinius & Gellius. Cererē ſpiciferā deā appellāt poetæ. FALces. In ruſtico īſtrumēto multa falciū genera: nā ſunt falces putatoriæ qbus in arbore utimur & uitæ. Itē meſſoriæ. Itē fœnariæ ſtramētariæ ſiluaticæ arboriæ: de qbus apud Columellā: Catonē: Palladiū cæteros crebra mētio. M. Varro falces adoreas appellat a farre ſecando. q̄ ador ueteres dixerūt. lumariæ uero falces qđ obſcurius eſt & ignotius: ſunt qbus ſecāt lumecta. ſic eni ſpinas in agris ſerpētes agricolæ uocāt: ſirpiculæ falces a ſirpādo. i. ab alligādo uocatæ ſunt: ſirpare eni ligare eſt. unde ſirpea dicta ꝓ uehiculo quæ uirgis ſirpať. i. colligādo īplicatur: in qua ſtercus aliudue qd uehiť. OPEræ. Operaꝝ appellatione ipſi quādoq; operarii ſignificanť. De operis Clodianis: de operis cāpeſtribus in libro Annotationū: & in Trāquilli cōmētariis ſatis multa. Columella ꝓceſet in ſecūdo quot operæ exiganť in ruſticatione: a quo occatoria ſaritoria: meſſoria ſeorſum deſcribunť: ſex qui opera Columellæ ē opera una & dimidiata. ſarritoriā operā ītelligimus eā: qua ſarritores agrum ſarriunt hoc eſt fodiunt: ſarrire eni apire ē: occatoria uero ab occādo dicta occare ē glebas comminuere. & quaſi occidere. Vnde occatio dicta: auctor. M. Varro: alii occationē quaſi occecationē īterꝓtantur: quod ſentire uideť. M. Tullius ſic ſcribēs in Catone: q̄ cū gremio mollito ac ſubacto ſemē ſparſum excepit primū id occecatū cohibet: ex quo occatio q̄ hoc efficit noīata ē. A fereno quoq; dictū eſt: occatio occecatio eſt: nāq; ſemina quaſi occecari uidenť cū in occato mollitoq; gremio terræ recōdunť. INCVria. Per īcuriā hoc eſt negligentiā ſeptimus eſt caſus. DISCREti. Separatim: ſeiunctim: diuiſim: aduerbiū eſt: a diſcernēdo dictū: ab eodē uerbo diſcerniculū deriuať: qđ ſignificat acum: qua capillus mulieꝝ ante frontem diſcerniť diuiditurq;: Diſcerniculū. Au. Gellio eſt ꝓ differentia atq; diſcrimine. ſic eni ſcri

Lipothymia. Puluinaria. Spica a ſpe. Spicus. Spicum. Spicilegium. Spica in cœlo. Racematio. collegiū fratrum arualiū. Spicifera ceres. Falces multifarie Adoreæ falces. lumariæ. lumecta. ſirpiculæ Sirpare. Sirpea. Operæ. Sarritoria opera Occatoria. Occare. Occatio unde. Diſcretī. Diſcerniculum.

Iam miſericordiam corrogare. hic eam ſollicite ſeduloq; curanté ceres alma depræhēdit. & lōgū exclamat ꝓtinus. Ain Pſyche miſeranda: totū p orbē Venus anxia diſquiſitiōe: tuū ueſtigiū: furēs animi requirit teq; ad extremū ſupplicium experit: & totis numinis ſui uiribus ultioné flagitat. Tu uero rer̨ mear̨ tutelā nunc geris: & aliud qcq̄ cogitas: niſi de tua ſalute? Tūc Pſyche pedes eius aduoluta: & uberi fletu rigās deæ ueſtigia. humūq; uerrés crinibus ſuis: multi iugis precibus editis ueniā poſtulabat. Rego te frugiferā tuā dexterā iſtā deprecor: p letificas meſſiū cerimonias: p tacita ſecreta ciſtar̨: & per famulor̨ tuor̨ draconum pinnata curricula: & glebæ ſiculæ ſulcamina: & currū rapacé:

deus nul lus negli gendus — bit libro. xvi. tū cōperi duas ſpecies hellebori eē diſcerniculo coloris īſignes. candidi & nigri. OMNIVM miſericordiā. Ex hoc admonemur ī cultu religiōis nec minutos qdē deos eē negligēdos ſed & medioxymos & patellarios eſſe ꝓpitiandos. cōtra Plauti ſententiā ſcribētis ī caſina: cū ſit tibi propitius Iupiter. tu iſtos minutos deos floccifeceris. CERES alma. Ex uirgilio ſumptū epithetō. qd

Almus. — cereri maxie cōuenit cuius frugibus hoies potiſſimū alunt: Almū dic̄ p Trāqllū debemus accipere ut ingt Donatus apud poetā ſcribenté ꝑterea ſi nona dié mortalibus almū aurora extulerit. LONGVM. E lōginquo. uel lōga uociferatiōe aduerbiū ē. AIN. Elegātius eſt. ah. tanq̄ dolēter hoc ꝓnunciet ceres. DISQuiſitione. Inqſitiōe inueſtigationeq; ſollicita. & per diuerſas orbis partes fa

Diſqrere — cta. Diſquirere enī inquirere eſt per diſiuncta: & diſſidentia loca. apud Liuiū Trāqllum cæteros ſit mētio diſqſitionis. FVRENS animi. Aio furēti cōcita ac cōcitata. archaiſmos eſt. TVTElā geris. Quia pſyche id tēporis occupata erat in rebus cerealibus cōponēdis curādiſq;: cū ſollicita eē deberet de ſua ipſius ſalute: qua miſeris mortalibus nihil eſt carius. VBERI fletu. Larga ubertate lachrymar̨. VERRENS crinibus. Liuius matrone circa deū delubra deſcurrunt. crinibus ſparſis. aras uerrētes nixæ genibus ſupinas manus ad cœlū ac deos

Verrere. — tendētes: uerrere enī ē trahere & mūdare. inde uilla a Catone uerſa dicit̄ ꝓ mūda purgataq;. ueteres

Villa uerſa. — auctore Auguſtino deam colebāt noīe deuerrā ab officio ſcopar̨ nūcupatā: qbus pauiméta uerruntur: quæ dea mulieri fœtæ adhibebat̄. MVLTIiugis ꝑcibus. Plurimis ꝑcatiōibus. Dictio ē cōpoſi

Deuerra dæa. — ta: ut multiformia multi coloria: ꝓ ut oſtēdit Gellius. frequēs locutio ē apud eruditos. REGO. Lege p ego. ꝑcat̄. n. pſyche. Cererē deā p frugiferā dextram & cætera oīa ad numen cereris ptinentia.

multiiuga — PER tacita ſecreta ciſtar̨. Apud priſcos ſecluſa ſacra dicebant̄: q̄ græci myſteria appellāt ab eo qđ ſeparata: ſepoſitaq; ac ſeorſum clauſa a nobis pp ſanctitaté aliquā eē debeāt: hic Plinius ſacra q̄dam

Secluſa. Myſteria Opertanea ſacra — appellat optanea. q. ſ. in opto occulta ſint. ne oculis ꝓphanor̨ obuia polluant̄: ad optanea ingt ſacra nigræ gallinæ puræ nō uidēt̄. M. Varro & Auguſtinus auctores ſunt græcos telatas ac myſteria taciturnitate parietibuſq; clauſiſſe. De teletis ſuo loco mox plura: ſymbola ī ſacris ethnicor̨ non pauca multa pośſet Euſebius ī libris de ꝑparatiōe euāgelica: qbus arcana myſteria continent̄: iprimis uero

κανηφόροι ciſtiferæ. — ſacra cereris ciſtis condita celati deportabant̄: a ſacerdotibus: q̄ ob id canephoroi q̄ſi dicas ciſtiferæ: ſiue ciſtellatrices noiabant̄. græci. n. dicunt cana. q̄ nos caniſtra. & p diminutioné caniſtella: de hiſce canephoris q̄ in ciſta baiulabāt ſecreta ſacror̨ annotaméta a nobis facta ſunt in lib. annotationū. Ci

Cana caniſtra. — ſta hæc aliubi ab Apuleio dicta ſecretor̨ capax. De his ſacrificalibus ciſtis Catullus. pars obſecura cauis celebrabāt orgia ciſtis: orgia. q̄ fruſtar cupiūt audire ꝓphāi: Tibullus: & leuis occultis cōſcia

Ciſtæ ſacriferæ. — ciſta ſacris. DRAconū pīnata curricula. Mythici fabulant̄ cererē curru uehi ſolitā tracto a pīnatis uolaticiſq; dracōibus: quē mox triptolemo dedit iubens ſemina diſpgere. De his draconibus Clau

Proſerpina fœcūditas. — dianus: & iuga cerulei ſubeant actea dracōes. M. Varro. & Auguſtinus tradūt multa ī cerealibus myſteriis tradi: q̄ ad fruges maxīe ptineāt. ꝓſerpanā raptā iterꝑtant̄ fœcūditaté: q̄ cū defuiſſet quodā tēpore: exortā eē opinioné ꝙ filiā cereris. i. ipam fœcūditaté: q̄ a ꝓſerpēdo ꝓſerpina dicta ē: orcus abſtu

ceres unde. — lerat. & apud inferos detinuerat: Ceres a gerēdus frugibus auctore Varrone dicta ē tanq̄ geres. Fulgētius cererem ex eo dictā ſuſpicat̄. ꝙ græce χαρα gaudiū dicit̄. & ideo illā frumēti deam hr̄i ꝙ ubi ple

Hecate unde. — nitudo fructuum ſit gaudia ſemp ſupabūdent neceſſe eſt: ꝓſerpinā uero q̄ſi ſegeté. i. terrā radicibus ꝓſerpēté: quæ & hecate dr̄. Ecatō enī græce cétū ſunt. & ideo hoc illi nomē īponūt. qa cétuplicatum

demeter — ceres ꝓferat frumentū. græce ceres Δημητηρ nūcupat̄ ab ipſa alimentor̨ largitione. ut interꝑtatur Plato in cratylo. q̄ſi διδουσα μητηρ. i. exhibēs mater. M. Tullius ſecūdo de natura deor̨ uolumine refert ꝙ a græcis demeter prima littera īmutata ſit noiata: quaſi gemeter hoc eſt terra mater: ſicut a noſtris ceres quaſi geres a gerendis frugibus. SVLcamina. Ceres auctore Plinio frumenta inuenit & ut inquit Ouid. prima dedit fruges alimentaq; mitia terris: conſtat antiquiſſimis græcor̨ latino

umbilicus ſiciliæ — rūq; litteris atq; monumētis inſulā ſiciliā totā eē cereri ac ꝓſerpinæ conſecratā: Arbitranturq; ſiculi natas eē has in his locis deas: & fruges: in ea terra primū repertas. CVRRVM rapacē. Proſerpinā quā eādē liberā uocāt: raptā tradūt ex ennēſiū nemore: q locus ꝙ in media eſt inſula ſitus umbilicus

ſiciliæ nominatur. Ibi enī ſpelunca eſt quædā conuerſa ad aquilonē infinita altitudine: qua ditē patrē ferunt repente cū curru extitiſſe: abreptāq; ab eo loco uirginē ſecū aſportaſſe. & ſubito non longe a ſyracuſis penetraſſe ſub terras: merito itaq; currus orci ſiue plutonis rapax dicitur a rapina ſcilicet proſerpinæ. pſyſiologi proſerpinam eſſe interpretantur uirtutē ſeminum: quā ſol in hyeme fouet: quē Plutonē uocant: ideoq; raptā ab eo ꝓſerpinam autumat: quā ceres ſub terra latentē quæriter cuius rei commeminit Euſebius in præparatione euangelica. TENAcem. Ex tempore & negotio tenacem terram appellat: a qua uidelicet retēta ſit ꝓſerpina: Ouidi. uiam tellus in tartara fecit & pronos currus medio cratere recepit. ILLVminarū. Tenebricoſarū. eleganter enim illuminas appellat ꝓſerpinæ nuptias quaſi ſine lumine obſcuras: quæ apud manes in locis caligantibus. ubi omnia nigrantia conſpiciuntur celebratæ ſunt. DEMEACVLA. deſcenſiones ad loca ſcilicet ſubterranea: demeare enim eſt deorſum penetrare deſcendereque. unde demeacula dicta.

Cur rapta ꝓſerpina

& terrā tenacē: & illuminarū proſerpine nuptiarū demeacula: & luminoſarū filiæ inuētionū remeacula: & cætera quæ ſilentio tegit eleuſis atticæ ſacrariū: miſerā de pſyches animæ ſupplicis tuæ ſubſiſte. inter iſtam ſpicarum congeriem patere. uel pauculos dies deliteſcam quoad deæ tātæ ſeuiens ira: ſpacio temporis mitigetur. uel certe meæ uires diutino labore feſſæ: quietis interuallo leniātur. Suſcipit Seres: tuis quidem lachrymoſis precibus: & cōmoueor: & opitulari copio.

Illumiæ nuptiæ.

De meacula.

Remeacula.

REMEAcula. Tangit fabulā: quæ tradit cererē remeaſſe poſt longā filiæ diſquiſitionē ad ſuperos. hac conditione. ut proſerpina eſſet ſuperis inferiſq; cōmunis. uidelicet cum matre ſex menſes totidē cū marito: Plutone apud manes: Ouidius nunc dea regnorū numen cōmune duorū cū matre eſt totidem. totidē cum coniuge menſes. ut a demeando demeacula. ſic a remeando remeacula decēter nuncupantur: pro reditu & reuerſione ad ſuperos. LVMInoſarum inuentionū. Ceres cum inueſtigare & inquirere uellet raptam ꝓſerpinam dicit̄ inflammaſſe tedas ex his ignibus qui ethnæ uertice erūpūt quas ſibi cū ipſa præferret orbē omniū peragraſſe terrarū: Canit Claudianus cererem inflāmaſſe geminas cupreſſos hiſq; duabus facibus filiā quæſiuiſſe: Ouidius pineas faces fuiſſe tradit. Igitur. ob lumē & flāmas facularū inuentiones luminoſas appellat. Mythologi tradunt cererem cū lampadibus raptā ꝓſerpinam quærere dictā. illa uidelicet ratione. q; hoc tempore cum lampadibus. i. cū ſolis feruore ſeges ad metendū cū gaudio requiratur. unde & lampadum dies cereri eſt dedicatus. ELEVſis. Ciuitas eſt in attica myſteriis cereris inclita: Auguſtinus in. vii. in cereris ſacris prædicantur illa eleuſina quæ apud athenienſes nobiliſſima fuerunt. frumenti ſatio apud eleuſina triptolemo reperta eſt. auctor Trogus. in cuius muneris honorē noctes initiorū ſacratæ ſunt. Paroemia græcorū eſt ἀγέλαστος πέτρα. i. mœſtus lapis diciturq; de rebus triſtitiā cōcinnātibus. eſt enī petra hæc in attica iuxta eleuſin: Vbi ceres ſedit mœſta. & triſtis ex raptu filiæ quā per orbem terrarum accenſis facibus dies nocteſq; quæribunda ueſtigauerat. inde inditum petræ nomen. ut ἀγέλαστος uocaretur. græci enim ἀγέλαστον mœſtum appellant: Addamus & illud tanquam auctarium. quemadmodum triptolemus. cui ceres currum draconibus uinctum & fruges propagandas dederat. poſt orbem terrarum frugibus ſatum conſtituit oppidum. & ex patris ſui nomine appellauit eleuſinum: Vbi cereri ſacra primus inſtituit. quæ theſmophora græco uocabulo nuncupantur. quaſi dicas cerealia cum & ipſa ceres dicta ſit theſmophora ideſt legifera a legibus quas dedit mortalibus. in theſmophoriis. quorum non infrequens mentio apud eruditos. Matronæ caſtitatem cuſtodientes cubitus ſibi ſternebant foliis uiticis: quem alii agnon a caſtitate nūcupant. præterea cum ceres in eleuſine eximie coleretur. inde ſacra eius eleuſina uocantur. & ipſa mater eleuſina Virgilio dicta. SILENTIO tegit. Inter cætera myſteriorum cereris arcana erat papauer. quod fertilitatis ſymbolum eſt. Ideo autem ſilentio tegi dixit: quia ut tradit Tertullianus myſteriis omnibus ſilentii fides adhibetur. SVBSISTE. Succurre opitulare alibi in hunc ſenſum. tu meis inquit. iam nunc extremis erumnis ſubſiſte. SPICArum. Ceres feracis & planæ terræ uirtutē deſignat. ideoq; eius imago ſpicis decoratur ipſaq; ſpicifera dea cognominatur. In cœlo: eſt ſpica quo ſidere nati erūt dulciarii. DEæ tantæ. Scilicet ueneris. SPACIO temporis. Seneca maximum inquit remedium iræ dilatio eſt ut primus eius feruor relangueſcat: Ariſtoteles in ethicis iras illas improbat quæ diu cohibitæ continentur: eas probat quæ effunduntur. & mox repente deſiſtunt: ira breuis eſt furor q; ſpacio deferueſcit. & mora lenitur. OPITVlari. Opem ferre & auxiliari: ueteres opitulo dicebant. quod opitulor. Liuius in tragœdia quæ inſcribitur equus Troianus: da mihi. haſce opes. quas peto. quas precor porrige opitula. Iupiter cognomento opitulus colebatur: ex eo dictus. quod opem indigentibus ferret. auctor Auguſtinus in ſeptimo grammatici. Annotant opim nomen nymphæ ſignificari opem auxilium dici opes diuinas & potentiam: ops uero dea eſt. a qua dies feſtus dictus opalia. quæ Romæ celebrabantur. die tertio poſt ſaturnalia.

Tedæ inflāmatæ a cerere. Mythologi. Lampadū dies Eleuſis. Prouerbiū mœſta petra. agelaſtos mœſtus. eleuſis cōdita a triptolemo Teſmophoria. Theſmophora. Ex agni caſto foliis ſtrata in cerealibus. Eleuſina ceres. Papauer ſymbolū fertilitatis. Sub ſpica nati dulciarii. Opitulo. Iupiter opitulus Opis. Ops. Opes. Opalia.

ſed cognatæ meæ: cũ qua etiã antiquũ fœdus amiciciæ colo: bonæ preterea fœmiæ malã gratiã ſubire nequeo: decede itaq; iſtis ædibus ꝓtius. & q̃ a me retẽta cuſtoditaq; nõ fueris: optimi cõſule. Cõtra ſpẽ ſuã repulſa Pſyche: & afflicta duplici meſticia: iter retrorſũ porrigẽs iter ſubſite cõuallis ſublucidũ lucũ proſpicit fanũ: ſollerti fabrica ſtructũ. nec ullã uel dubiã: ſpei melioris uiã uolẽs omittere: ſed adire cuiuſcũq; dei ueniã: ſacratis foribus ꝓximat: uidet dõa ſpecioſa & lacinias auro lr̃atas ramis arborũ poſtibuſq; ſuffixas: q̃ cũ grã facti nomẽ deæ cui fuerãt dicata teſtabamur. Tũc gẽu nixa: & manibus arã repẽtẽ ãplexa: deterſis ante lachrimis: ſic adprecaẽ. Magni Iouis germana. & cõiuga

Demetria ſemina apud Galenũ.

COGNAtæ meæ. Venerẽ ſignificat: quæ cognatione cereri iuncta eſt. ut pote filia Iouis. quẽ fratrẽ cereris fuiſſe tradũt: & ita ceres amita ẽ ueneris: Refert Diodorus in. vi. bibliothecæ ex ſaturno & rhea progenitos eſſe iouẽ. neptunum. ac Plutonẽ cererem & iunonẽ: Ceres tanq̃ geres a gerẽdis frugibus noiata eſt: quæ a græcis demeter quaſi gemeter. i. terra mater nuncupaẽ: hinc apud Galenum libro ſecundo de Alimentis demetria ſemina poni ꝓ cerealia. obſeruaui & frumentaria. Quod quẽ admodum intelligãt Medici noſtri non diſcutio: eandẽ Theſmophorã dicũt. quaſi legiferam. prima enĩ leges mortalibus dediſſe fertur: Vnde & Theſmophoria feſta cereris appellantur. ut diximus.

Iaſius dilectus cereri.

FOEDVS amiciciæ. Põt hoc referri ad amorẽ cereris quando ſcilicet Amauit iaſiona. ſiue iaſium de quo Ouidius quæritur ca neſcere mitem iaſiona ceres: & aliubi uiderat iaſium cretea diua ſub ida uidit & ut teneræ flamma rapuere medullæ. ꝑterea ex ioue genuit ꝓſerpinam: ut merito dicat ceres ſibi cũ Venere antiquũ eẽ fœdus amiciciæ.

Boni cõſule.

OPTIMI conſule. Accipe iudicaq; in bonã partem ꝓuerbialis locutio. Quintilianus in primo: ſit enim conſul a cõſulendo uel a iudicando. nam & hoc conſulere ueteres uocauerunt. unde adhuc remanet illud. Rogat boni conſulas. i. bonũ iudices: in carmine obſceno. cõſule poma boni: apud Columelem ut boni conſulat. DVPLICI moeſticia. Et ob cupidinis deſiderium & ob cereris repulſam.

Sublucidum. Sublustris nox. Sublucare. Collucare. lucum. Interlucatio. Interlucata. Correctum in Plinio uerbum. uenia põtificale uerbum. Spolia refigere nõ licebat. Arã teneri a ſacrificante. Aræ anſæ. cur iuno ſoror & uxor iouis.

SVBSItæ. Subiacẽtis. SVBLVcidũ. Paꝝ lucentẽ: nã & lucus a cõtrario dictus: quia umbra opacus: paꝝ luceat qđ & Quintilianus memorat: Subluſtris nox diciẽ Oratio: & ſubluſtris umbra Virgilio. quæ habent aliqđ luminis. ſic &. A. Gellius ſubluſtria uerba decẽter dixit nõ ex toto luminoſa. ſed aliquid luminis habentia & aliquãtiſper ſplendicãtia. ſublucare uerbũ uetus eſt qđ ſignificat ramos arboꝝ ſubputare: & ueluti ſubtus lucẽ mittere: Collucare aũt ſucciſis arboribus locũ luce implere. hoc intellectu accipiendũ eſt illud Catonianũ. lucũ collucare Romano more ſic oportet. Plinio inter lucatio eſt idem fere quod ſublucatio: quaſi ꝑ interualla ſucciſio ramoꝝ qui in denſitate ſunt ſuperuacui. & in. xvii. interlucatio inquit arboribus prodeſt: apud eũdẽ legitur interlocata denſitate ramoꝝ. corrige interlucata. hoc eſt ſupputata ſucciſaq;. FANVM. Templum. SOLERti fabrica ſtructũ. Diximus ante: quẽadmodũ ꝓbatio ædificii cõſideraẽ ex ſubtilitate officinatiõis. ex diſpoſitione architecti: & ex domini magnificẽtia. VEniã. Pacẽ beniuolentiã propiciationẽ. uerbum ꝓprie pontificale eſt. Vnde apud Virgiliũ: Tu modo poſce deos ueniam. dicta aũt uenia ad eliciendam miſericordiam: meteẽ enim beniuolentiã numinũ qui licet inocens ſit: ueniam tanq̃ peccauerit petit. PROXImat. Propinquat. LVCInias. Veſtes uel potius ueſtium partes litteris aureis itextas. refert Plinius zeuxim pictorẽ. nomen ſuũ ſolitũ oſtentare intextũ aureis litteris in pallioꝝ teſſeris.

QVAE cũ gratia facti. Senſus eſt litteræ ex auro intextæ laciniis teſtabanẽ ſpolia illa uotiua eẽ & ex uoto Iunoni Deæ conſecrata ob ĩpetratũ beneficiũ. ſic enĩ hodieq; fieri ſolet: ut hoies uoti compotes in tabella. uel alia reuotiua declarent cauſam dedicationis. & gratiã facti teſtenẽ. POSTIbus ſuffixas. Alludit ad ritum priſcoꝝ qui in foribus affigere ſolebant hoſtiũ ſpolia: quæ nec emptori refigere liceret: quæ etiã dominis mutatis domus ornamenta erãt. hinc Tibullus. & Domus hoſtiles præferat exuuias: Silius in primo punicoꝝ refert pro curiæ Romanæ foribus & limine pependiſſe currus. Clypeos. Arma. deniq; ſpolia hoſtilia omne genus. GENV nixa. Ingeniculata. TEPENtem. Adhuc ſacrificio calentẽ. MANIbus amplexa. Expreſſit ritũ ſacrificãtiũ. is enĩ qui deos ꝓcabatur: etiã aram manibus apprẽdebat: inde. M. Varro: & Macrobius tradũt aras primũ anſas dictas: q̃ eſſet neceſſariũ a ſacrificãtibus eas teneri. Commutatione dein litteraꝝ aras dici cœptas. qđ nobiliſſimus poeta ſcienter expreſſit illo uerſu. Talibus orantem dictis araſq; tenentem. necnon & alio. Talibus orabat dictis araſq; tenebat. Germana & cõiuga: Depræcatio eſt pſyches ad iunomẽ: quæ ſoror & coniunx magni iouis eſſe perhibetur. cauſam phyſici referũt: Qui iouem ætherẽ. i. ignẽ intelligi uolunt iunonem uero aerẽ. & quoniam tenuitate hæc elemẽta paria ſunt dixerunt eſſe germana. & quia iuno hoc eſt aer ſubiectus eſt igni ideſt ioui iure coniugata maritali uinculo prodiderũt: ſup quare: Auguſtius in quarto de ciuitate dei ſcribit hæc: cur ioui etiam iuno uxor adiungiẽ; quæ dicaẽ ſoror & coniunx quia iouem inquiunt in cœlo accipimus: in aere iunonẽ: & hæc duo elemẽta

coniuncta ſunt:alterum ſuperius:alterum inferius.M.Varro iunonem iouis coniugem ideo dici autumat:q Iupiter cœlum ſit.iuno uero terra:quæ eadem & tellus.Vnde a Virgilio ſcienter dictum eſt:ex hac uarroniana ſententia:tum pater omnipotens fœcundis himbribus æther coniugis in gremium læte deſcendit.ideſt in gremium telluris.aut terræ: id quod & Auguſtinus quoq interpræ/tatur.aer ut ſtoici diſputant interiectus inter cœlum & mare iunonis nomine conſecratur : quæ eſt ſoror & coniunx iouis.q & ſimilitudo eſt ætheris.& cum eo ſumma coniunctio:iunonem a iuuando nominatam credo inqt Marcus Tullius quam . græci appellant ηραν. unde heretum oppidum in latio quaſi iunonium: quod in honorem heræ ideſt iunonis a græcis conditum eſt. auctor Solinus . illud adde quod Theopompus & hellanicus prodiderunt Iunonem ab ioue uinctam cathenis aureis.& deprauatam incudibus ferreis itelligi uolentes q aer igni cœleſti coniunctior duobus deorſum elementis miſceaĕ:ideſt aquæ & terræ . quæ elementa.duobus ſuperioribus grauiora ſunt.

Siue tu ſami quæ querulo partu uagituq: & alimonia tua gloriaĕ:tenes uetuſtas delubra:ſiue celſæ carthaginis:q te uirginē:uectura leonis:cœlo cōmeantē pcolit: beatas ſedes frequētas:ſiue ppe ripas inachi q te iam nuptam tonantis & reginam dearų memorat.inclytis Argiuorų præſides mœnibus quam cūctus oriens

SIVE tu ſami.Loca percenſet . inquibus iuno religioſe colitur.quis enim ignorat ſamon inſulam iunoni dedicatam fuiſſe : quæ in mari icario ſita eſt:quam Marcus Varro & Lactantius ſcribunt prius nominatam eſſe partheniam.q ibi παρθενοσ ideſt uirgo iuno adoleuerit.ibi educata ſit.ibi etiam ioui nupſerit.fanum iunonis nobiliſſimum & antiquitus famigeratum fuit ſami.ubi donarium deæ perquā opulentum uiſebatur.& ſimulachrū ipſius in habitu nubentis figuratum:& ſacra eius anniuerſaria nuptiarum ritu celebrabantur . Samon perinde ac feraciſſimam laudantes priſci non dubitant illud ei prouerbium accommodare quod etiam ferat gallinæ lac.Ibiq reperire poſſis lactis gallinacei hauſtum : quod Plinius decenter uſurpat in prohemio naturalis hiſtoriæ.pauones e ſamo probanturq ad geneam. VAGItu. Vaitanum deum priſci coluerunt quem præeſſe uoluerunt uagientibus.hic & uaticanus nominatus Vagorem uagitum dixit antiquitas. SIVE celſæ carthaginis.Carthaginem iunoni dilectam fuiſſe nemo non nouit:qui uel illud Virgilianum tantum legerit:Quam iuno fertur terris magis omnibus unam poſthabita coluiſſe ſamo.olim Caius Gracchus carthaginem coloniam Romanam fecit deductis colonis italicis & iunoniam nuncupauit.Carthagine fuit templum.currus Arma Iunonis.carthago hæc magna nominatur:cum altera hiſpaniæ ſpartaria dicta ſit græce καρχηδων unde Carchedonii dicti carbunculi.ob opulentiam magnæ carthaginis. VECTVra leonis. Ex fabula dictum hoc eſt:quæ tradit iunonem a leone per cœlum uectam conſediſſe carthagine: poſſet hoc referri ad leonem cybeleium.quoniam ut theologia ethnicorum docet unus eſt deus res plures . & plura uocabula:quando quidem ut auctor eſt Auguſtinus.matrem magnam.eandem cererem uolunt quam nihil aliud dicunt eſſe q terram eamq perhibent & Iunonem.Ideo autem magnæ matri ſiue Iunoni leonem adiungunt ſolutum atq manſuetum.ut oſtendant nullum genus terræ . tam remotum ac uehementer ferum quod non ſubigi coliq cōueniat. ARGIuorum præſides mœnibus.Mycenæ ſpartæ.argos græciæ ciuitates inclytæ Iunoni ſacratæ ſunt.hinc ait iuno apud Statium:ſcis ſemper ut arces cyclopum magniq phoroneos inclyta fama.ſceptra uiris opibuſq iouem quibus uerſibus argiuorum mœnia ſignificantur.Vbi phoroneus primus dicitur iunoni templū dicaſſe.& ſacrificiorum inſtituiſſe ſolemnia.Cyclopes autem quos gaſterochiras ideſt uentrimanos appellant numero ſeptem mœnia & arcem argiuorum aliaq complura extruxiſſe produntur: quorum meminit Strabo in octauo argos autem apud Homerum multiplex eſt:a quo modo priſcum modo iaſium:modo acheum:modo pelaſgicum memoratur ab eodem dictum eſt argos hippion hoc eſt equæſtre καὶ ἄργοσ ἱπποβότον ideſt equorum nutricium.ex quo fluxit emulatio illa oratiana:plurimus in iunonis honorem aptum dicet equis argos diteſq mycenas.Homericum quoq eſt argos dipſion.ideſt ſiticuloſum:& aquarum idigum.Argos quidem pelaſgicum ſignificat theſſaliam Homero ſicut nomine achei peloponeſus demonſtratur generali uocabulo argiuos uocat græcos omnis.Argiuum agrum percurrit fluuius inachus de quo apud poetas crebra mentio. Vnde inachidæ argiui græciq nuncupati.Plinius in quarto.inter inachum & eraſinum amnes ſitum eſſe docet Argos hippium cognominatum.& mox paulo appellatum eſt inquit inachium alias argos hippium:Auctor eſt Strabo templum dicatum iunoni iuxta mycenas fuiſſe argiuis. myceniſq commune:in quo fuerunt polycleti ſimulachra artificio præſtantiſſima.Argos ab initio magis ac magis extitit potentia opibuſq præpollens : Vbi floruit regnum pelopidarum.apud Argiuos inachidas iuno colebatur iam nupta & regina celitum:cum ſamii uirginem & infantem uenerarentur. Cyprianus in libello quod idola dii non ſint:oſtendit iunonem deam eſſe argiuorum : ſamiorum & Carthaginenſium.a quo argiua ſamia & pœna nuncupatur.

iuno tellus.
Verſus uirgilii ex georgicis.
Hera iuno unde heretum
iuno uincta catēis a ioue.
Samos parthenia.
Lac gallinaceum fert.
Vagitanus deus
Vagor uagitus.
carthago iunonia.
Carchedon.
Carchedonii.
unus deus noīa plura.
Arces cyclopum argos.
cyclopes gaſterochires
Argos multiplex hippobotō.
Dipſion argos.
iachidæ.

Zygia iuno. ZYGIAM ueneratur. Optimo epitheto Iuno zygia noĩatur quaſi iugalis ab eo qđ pеſt maritali cõiugio cuiq; ſunt uincla iugalia curæ:ut inqt poeta. ζυγοσ. græce iugũ dicit. Vnde zygia iuno quaſi iugatiua. ſiue iuga. ſic enim a latinis nuncupat: Auctor eſt Vitruuius carpinum arborẽ a græcis zygiã appellari. q ex ea materia ſiunt iuga in mẽtis quæ apud eos zyga uocitant. Romæ fuit iugarius
Iuga iuno. uicus ſic dictus quia ibi fuerat ara iunonis iugæ: quã putabant matrimonia iungere. Seruius grãmaticus in enarratiõe Virgiliani carminis. ne cui me uinclo uellẽ ſociare iugali. ſic exponit iugali ppter
Iugalis. iugũ. qđ imponebat matrimonio coniungẽdis. unde etiã iuno iugalis dicitur. Deus quoq; iuga-
Iugatinus deus tinus ob hoc noĩatus in nuptiali ſolẽnitate inuocabatur: Quando ſponſus ſeſe ſponſæ cõiungebat: iugumque maritale pariter ſubibant. apud priſcos cum iunonis numen nuptialibus miniſteriis multiiugis adhiberetur: cognomentis quoq; uariis nuncupaba-
Domiduca. tur. unde ĩterducam. & domiducam. Vnxiam & cinxiam iunonẽ
Vnxia. puellæ nubẽtes in nuptiis ad uo-

Zygiã ueneratᷣ: & omnis occidens lucinã appellat: ſis meis extremis caſibus iuno ſoſpita: meq; ĩ tãtis exãclatis laboribus defeſſam: ĩminãtis piculi metu libera. qđ ſciã ſoles prægnãtibus piclitãtibus ultro ſubuẽire. Ad iſtũ modũ ſupplicãti ſtati ſeſe Iuno cũ totius ſui numinis auguſta dignitate præſentat. & ptinus: quã uellẽ i qt p fidem nutũ meum præcibus tuis accommodare. ſed contra uoluntatem Veneris: nurus meæ: quam filiæ ſemper dilexi loco: præſtare me pudor non ſinit.

Cinxia. cabant: ut uidelicet eorum itinera protegeret & in optatas domos duceret. & cum poſtes maritales ungerent fauſtum omen affigerent. & cingulum ponentes in thalamo nõ relinqueret: auctor Marcianus. quod diximus cognomine unxie Iunonem a nubentibus coli ſcito nouas nuptas intrãtes domũ coniugalem ſolitas eſſe perungere poſtes adipe ſuillo ut inquit Plinius. uel lupino. ut Maſurius
Vxores ab unguendo. tradit. unde uxores ab unguendo nominatæ ſunt. CVNctus oriens. Nationes orientales. OCCIdens. Populi occidentales. Lucinam appellant: Iunonem lucinam a parturientibus ĩuocari nemo eſt qui neſciat. Lucinã aũt ideo nuncupãt. q lucẽ naſcẽtibus tribuat: a luce quoq; lucecia noĩatur. ſi-
Lucina. cut & Iupiter. lucetius dictus & q lucis cauſa ſit: quodq; nos luce quaſi uita ipa afficiat & iuuet. Mar-
Lucetia cianus Gellius feſtus auctores. Plinius autumat lucinam a loco nominari in quo Romæ condita eſt
Lucretius æedes lucinæ: Ouidius utrũq; etymon complexus eſt his uerſibus: gratia lucinæ dedit hæc tibi noĩa lucus. uel qa principium tu dea lucis habes: Supercilia in Iunonis tutela eſſe prodiderunt. q his pte-
Supcilia in tutela iunonis. gantur oculi per quos luce fruimur: quam lucẽ tribuere putabãt Iunonẽ lucinã. qdam tradũt lucinã Iunonis eſſe filiã: græco myſtico noie ilithiã uocãt: qua dictiõe uſi ſunt & noſtri. Ouidius: præpoſitam timidis parĩetibus ilithian Oratius in carmine ſeculari: Lenis ilithia tuere matres: ſiue tu lucina
Ilithia. probas uocari ſeu genitalis. M. Varro ſentit Iunonem lucinã: eſſe lunã eandẽ & pſerpinam dianãq;: quæ ideo uidet lucina dicta. uel q lucet. uel q lucẽ naſcẽtibus pbet: Luna. n. naſcentiũ dux. a quo pa-
Soſpita iuno. rientes eã inuocãt. IVNO ſoſpita. Soſpitatrix ſalutaris. opifera. alludit ad cognomen iunonis ſoſpitæ. hoc enim cognomine in lanuuino municipio colebat: cui oẽs conſules ſacrificare neceſſe erat. ut docet. M. Tullius in Oratione p murena. Liuius auctor eſt in. viii. lanuuinis ciuitatẽ datã. ſacraq; ſua reddita. ea conditiõe ut ædes lucuſq; ſoſpitæ iunonis cõmunis lanuinis municipibus cũ. Po. Romano eẽt. refert Ouid. in faſtis calẽdis februarii delubrũ iunoni ſoſpitæ dedicatum fuiſſe: apud eũdem Liuiũ leges decẽ uiroꝝ monitu decretũ eẽ in ſecũdo punico bello ut iunioni ſoſpitæ lanuini maiori-
mẽdũ de lanuuio & lauinio. bus hoſtiis ſacrificaret: mẽdũ inoleuit in codicibus liuianis. nã p lanuini paſſim legit lauiniis. ſicut altera quoq; mẽda cõſimilis & cõpar libros Naſonis occupauit. apud quẽ in. vi. faſtoꝝ p lanuuium uulgo ſcribit & legit lauiniũ ſyllaba repugnante & refractaria. ſic. n. loquit iuno ſoſpita & populus laurẽs lanuuiũq; meũ: Soſpitare uerbũ uetus eſt. qđ ſalnũ facere ſignificat: Ennius Regnũ noſtrum
Soſpitare ſoſpitẽt: unde ſoſpitator ſoſpes. & ſoſpita: inclinant. priſci quoq; iunonẽ ſoticenã nuncupauerunt: ut
Soticena Iuno. docet Marcianus Capella: quaſi dicas ſalutarẽ & ſoſpitatricẽ. TOTIVS ſui numinis. Sicut multiiuga ſunt iunonis noĩa. Ita multiplex eſt numẽ & poteſtas: numẽ enĩ dicũt eſſe iperiũ dei a nutu: nã
Numen. pter cognomenta iunonis iã explicata. eandem nũcupant reginã & ſelectã: fluoniã quoq; colunt fœ-
Fluonia. minæ q fluoribus menſtruis præſit: qn etiã februalẽ februã. februatã nũcupant: ex eo q ipſi iunoni
februalis menſe februario ſacra fiebãt: & mulieres februabantur. i. purgabant. populonã plebes curetim bel-
Februa. lãtes memorabant. AVGſta. Sancta ac religioſa. PER fidem. Iuſiurandũ eſt deã fidẽ: cui Numa
Populõa Põpilius ſolẽne ĩſtituit: in cuius ſacrario flamines manu ad digitos uſq; ĩuoluta rẽ diuinã faciebant:
Fides auxilium. ſignificãtes fidẽ tutãdã ſedẽq; eius etiã in dextris ſacratã eẽ: apud auctores freqũes eſt iſta locutio ueſtrã iploro fidẽ pro auxiliũ: qdã codices habẽt non p fidẽ: ſed pſyche tanq̃ iuno nũcupatim pſychen
Nutus. appellet: ut ſit uocatiui caſus o pſyche. NVTVM. Fauorẽ nutus enĩ numinũ ſuffragatio ſignifica-
Renutus tur. ſicut renutus refragatur: Plinius in epiſtolis: Nã ego quoq; ſimili nutu ac renutu reſpõdere uoto tuo poſſum. NVRVS mea. Venerem nurum ſuam iuno appellat uel quia uxor eſt Vulcani iunonis filii. uel quia martis eadem iunone progeniti: utrunque enim coniugem habet uenus.

LEGIbus prohibeor. Titulus eſt apud iuriſconſultos de ſeruo corrupto quo ait prætor qui ſeruũ ſeruamue alienum alienamue recepiſſe perſuaſiſſeue quid ei dicetur dolo malo: quo eum eamue deteriorem faceret in eum quanti ea res erit induplum iudicium dabo: quod ait prætor recepiſſe ita Vlpianus accipit. ſi ſuſceperit ſeruum alienum ad ſe in alieno loco edificatioue. Item titulo de fugitiuis ſcriptum legimus. q̃ is qui fugitiuum celauit ſeruum fur eſt. Senatus cenſuit ne fugitiuum admittant. ne protegantur a uillicis. his autem qui intra. xx. dies fugitiuos uel dominis reddidiſſent uel apud magiſtratus exhibuiſſent. ueniã in ante actum dedit.

De ſeruo corrupto

De fugitiuo.

tũc ẽt legibus. q̃ ſeruos alienos ꝑfugos inuitis dñis uetãt ſuſcipi: ꝓhibeor. Iſto quoq; fortũæ naufragio Pſyche pterita: nec ĩ dipiſci iã maritũ uolatilẽ quiẽs: tota ſpe ſalutis depoſita: ſic ipſa ſuas cogitatiões cõſuluit. Iã quæ poſſunt alia meis erũnis tẽptari uel adhiberi ſubſidia: cui nec dearũ qdẽ: q̃q̃ uolẽtiũ potuerũt ꝓdeſſe ſuffragia: quo rurſũ itaq; tẽtis laq̃is ĩcluſa ueſtigiũ porrigã: q̃buſq; tectis: uel ẽt tenebris abſcõdita magnæ Veneris ĩeuitabiles oculos effugiã: qn igiẽ maſculũ tandẽ ſumis aĩum: & caſſæ ſpeculæ renũtias fortiter: & ultroneã te dñæ tuæ reddis: & uel ſera modeſtia ſæuiẽtes ĩpetus eius mitigas: q̃ ſcias: an ẽt: quẽ diu q̃ritas: illic ĩ domo matris repias? Sed ad dubiũ obſeqũ: imo ad cretũ exitiũ preparata: pricipiũ futuræ ſecũ meditabaẽ obſecratões. Ad uẽus terrẽis remediis ĩq̃ſitiõibus abnuãs: cœlũ petit iubet cõſtrui currũ. quẽ ei Vulcãus ſubtili fabrica ſtudioſe poliuerat. & ante thalãt rudimẽtum: nuptiale munus obtulerat. lũæ tenuãtis detrimẽto cũ ſpicuũ. & ipſius auri dãno precioſũ. de multis q̃ circa cubiculũ dñæ ſtabulãt: procedũt quattuor candidæ

QVi ens. Potens. ualens. INDIPiſci. Conſequi ac uſurpare: ueteres dicebant: indipiſco. pro peto & uſurpo. Plautus. nec partem tibi adeo cui ſit indipiſcas neq; furem excipies. COGITAtiones cõſuluit. Habuit cogitationes in conſilio tanquam conſiliarias & ſecum ſic ſermocinata eſt. QVAMquam uolentium. Ceres & Iuno uolebãt quidem poſſe ſuffragari erumnis pſyches. ſed non audebant reuerite ueneris poteſtatem. OCVlos effugiam. Percũctatiue pronũtiandum. uidet pſyche nullum eſſe tam tenebroſum latibulum. tãque reconditum: quo poſſit effugere ueneris oculos. qui cuncta ꝑtentãt penetrantq;. & hoc totum phyſice dictum: uis enim ueneris ac potentia nihil intactum, nihil in acceſſum relinquit: hic deus & terras & maria alta domat. Quintilianus in declamatione. quæ inſcribitur apes papaueris. non illas libido ꝓ generat domitrixq; omnium animalium uenus. CAS-

Indipiſco

Domitrix omnium uenus.

ſæ ſpeculæ. Irrite & uane ſpei. ſpecula a ſpe diminutiuo uocabulo deriuatur. quo utitur Plautus ueteres pluraliter dicebant ſperes. Ennius ſpero ſi ſperes. quicq̃ prodeſſe. potis ſunt. MASCVlum. Virilem & ĩpauidum. VLtroneã. Volũtariã & ſuapte ſpõte. Vetus ꝓuerbiũ eſt. Vltroneas putere merces cuius meminit Hierõymus. QVI ſcias? Vnde ſcias. IN domo matris. Probabile uĩ & ſatis credibilie cupidinẽ filiũ reperiri poſſe in materna domo cũ matres in filios ſint longe q̃ patres indulgentiores. DVbiũ oſequium. Neſciebat pſyche an uenerẽ eẽt obſequio mitigatura. & an a uenere in famulatũ reciperet. TERrenis remediis. Venus recuſans ingrere pſychen ope terrena & humão remedio cœlũ petit ĩploratura diuinas ſuppetias. CVRrũ poliuerat. Credibile eſt carrucam ueneris oĩ ornatu cultuq; fuiſſe politiſſimã precioſiſſimãq;: cũ eã fabrilis deus idẽq; maritus fabre fecerit. Matronæ Rõanæ carrucas ex argento celatas fuiſſe Plinius cenſoria caſticatione reprendit, luxũ uidelicet taxans, heliogabalus habuit gẽmata uehicula & aurata, inter currus priſcorũ delicatiores eſt Pãpillũ. de quo lãpridius iũxit & quaternas mulieres pulcherrimas & bias ad pãpillũ uel ternas & ſic uectatus ẽ. celebrãt ĩter uehicula matronalia & baſternas. q̃bus ſimilia dixit Seruius eẽ pilenta enarrãs illud Maronianũ. pilẽtis matres ĩ molibus. De baſternis Amianus marcellinus ſic meminit. matronæ cõplures opertis capitibus & baſternis ꝑ latera ciuitatis cũcta diſcurrunt. baſternæ meminit & palladius q̃dã tenus. ANte thalãi rudimẽtũ. Primũ cõcubitũ cõiugalẽ decẽter & uerecunde ſignificat. NVptiale munus. Apud Iuuenalem de nuptialibus mũeribus. mẽtio fit illo uerſu. Nec illud qđ prima ꝓ nocte datur: cũ lãce beata dacicus & ſculpto radiat germãicus auro. Vulcanus curꝫ hunc ueneri dono dederat ꝓ munere nuptiali. poſt prios cõcubitus maritales. nã cũ uirginitas uxoris oĩbus maritis acceptiſſima ſit ꝓ ea erepta. q̃ reddi neqẽ. munus repentiẽ. tãq̃ ꝑmiũ ſit deuirgĩatæ puellæ: cui nihil uirginitatis flore eſt ꝑcioſius. LVnæ detrimẽto. Significat curꝫ ueneris arcuatum fuiſſe & ad effigiẽ lũæ corniculatæ Figuratum. Lũa. n. ĩ cornua curuaẽ: tenuaẽ: ſentire q̃ uideẽ detrimẽtũ. cũ uero peruenerit ad orbiculatam rotonditatẽ. pleno orbe nihil patiẽ diſpendii. Scite autem dixit auri damno præcioſum. Nam cum auꝫ in effigie currus corniculata deeſſet. prout fabrica talis depoſcit. damnũ auri fieri in uehiculo dicebaẽ. idq; ex tali detrimento fiebat uenuſtius.

Specula.

Speres.

Pãpillũ, quid.

Baſternæ.

Pilenta.

Nuptialia mũera

colūbæ.& hylaris iceſſibus picta colla torquentes:iugū gémeū ſubeunt.Suſceptaq; domina lætæ ſubuolant:currū deæ proſequentes:gannitu cōſtrepenti laſciuiunt paſſeres.& cæterę q̄ dulce canticant aues melleis modulis ſuaue reſonantes:aduentū deæ ꝓnunciant.cedunt nubes.& cœlum filiæ panditur.& ſummus æther cum gaudio ſuſcipit deam.nec obuias aquilas:uel accipitres rapaces: pertimeſcit magnæ Veneris canora familia.Tunc ſe protinus ad regias Iouis arces dirigit.& petitu ſuperbo Mercurii dei uocalis operæ neceſſariā uſurā poſtulat.Nec renuit Iouis

COLVMbæ candidæ.Columbas tutelæ ueneris aſſignant poetæ & nullus ignorat.cuī uel illud tantum notum ſit.Tum maximus heros maternas agnoſcit aues lætuſq; præcatur.Autumant eruditi columbas ueneri conſecratas eſſe propter fœtum frequentem & coitum.Mythici de columbis ueneri dicatis hæc fabulātur.Venus & cupido cum quodam tempore uoluptatis gratia in quoſdam campos deſcendiſſent laſciua contentione certare cœperunt quis ſibi plures gemmantes colligeret flores.quo in certamine ludicro uictus eſt cupido.Si quidem nympha nomine periſtera ſubito accurrit.& adiuuando uenerem ſuperiorem effecit ex quo indignatus cupido puellam demutauit in columbam:quæ a græcis periſtera appellatur.Sed pœnam honor minuit:uenus nāq; in cōſolationé tráſſigurationis colūbam in tutela ſua eſſe uoluit. Albertus magnus.homo eruditior q̄ eloquentior.columbos ex eo appellari opinatur.quaſi colentes lumbos: ſed male:nam ut docet.M.uarro.a columinibus uillarum columbæ dictæ: græci periſterotrophium & periſtereona uocant: quod noſtri columbarium:quanuis apud.M.Varronem colūbaria proprie ſint loculamenta.quæ ſingulis paribus intra periſterotrophion aſſignantur columbarius uero columbarum cuſtos & educator nominatur.Nihil columbis fœcundius.Nam diebus quadragenus concipiunt pariūt ícubant educāt.& hoc fere totū annum faciūt.Illud adde colūbar ſignificare genus uinculi apud ueteres.unde Plautus in rudēte feſtiuiter inqt.In colūbari collus haud multū poſt erit. HILAris.Hilarus in ſecūdo ordine.& hilaris i tertio declinat.ſicut exanimus & exanímis hilareſcere eſt hilaré fieri & lætum hilarari eſt iucūdari.& hilaritate ꝑfundi.ueteres hilaritudinem pro hilaritate dixerūt.Plautus honera te hilaritudine hilarodos apud antiquos dictus laſciui & delicati carminis cātor.

Picta colla.Torquatā colūbā appellat Propertius illo uerſu.At tu torquatæ uenus o regina columbæ.a torquæ uidelicet quo circa colla inſignitæ cōſpiciunt.Arceſilas philoſophus iutuens columbinū collum ꝓbabat icōprēſibilitaté.ſiqdé colūbarum ceruix uariis colloribus nitet.quotiés aliquo deflectit.ut auctor eſt Seneca in.i.quæſtionū.hinc cæſar uero diſertiſſime colla tiberiacæ ſplendēt agitata colūbæ.Lucretius quoq; de multiplici uarietate coloris circa colla colūbarum facūdiſſime ſcribit: huiuſce rei non ignarus Hieronymus contra Iohāné origeniſtá ſic inqt.colūbaꝝ colla ad ſingulas cōuerſiōes coloré mutátia. PASſeres.Nō imerito paſſeres in famulitio ſunt ueneris quos cōſtat eé libidinoſiſſimos Plinius in.x.refert ſalacitaté colūbaꝝ & paſſeꝝ eſſe cōparé.hic illud uernis paſſeribus ſalaciores.Annotatu dignū eſt priſcos ſtrutheū dixiſſe uirile membrū a ſalacitate paſſeris.qui græce στρουθος dicit. MELleis modulis.Democritus noiat aues quaſdā quaꝝ cōfuſo ſanguine ſerpés gignatur qué quiſquis ederit intellecturus ſit alitū colloquia:Apollonius tyaneus ſermoné auiū callebat:q olim ſpectans ad paſſeres in arbore cōſidentes.Veniſſe unū aliunde paſſerculū gánitu & uoce obſtrepenté:conctoſq; illū ſecutos euolaſſe:dixit ad ſocios paſſer ille reliquis nūciauit ſe inueniſſe frumentum ſparſum in angiportu:& cibi affatim.his uerbis per multi commoti iure ſpectatum & ita factum eſſe ꝑut ille ꝑdixerat miracūdi iuenerūt. CEdunt nubes.Aduentu ueneris cuncta diſſerebāt omniſq; cœli triſtitia diſcutit. COElū filiæ pandit.Myrthici fabulant uenerē ex pudēdis cœli abſciſſis in mareq; ꝓiectis ꝓcreatam q̄ a ſpuma.unde coaluit aphrodites nomé accœpit. CAnora.Nō minus decēter q̄ elegáter canoram ueneris familiam appellat itelligi uolés auiculas dulciſono cātu cōſtrepentes comitanteſq; uenerem dominam inſtar famulaꝝ. PEtitu.Petitiōe. VOcalis operæ.Senſus eſt.petit uenus a Mercurio ut ſibi pauliſper uſum præcōis accommodet fungaturq; præconio in pſyche diſquirenda.præconis autem opera uocalis eſt.& miniſterium uocaliſſimum.Mercurium autem præconem nuntiumq; deorum eſſe tradunt:cui ſermonis poteſtas tributa perhibetur.ideoq; Mercurius quaſi medius currens dicitur appellatus: q ſermo currat inter homines medius.ideo hermes græce q ſermo uel interpretatio:quæ utiq; ad ſermoné pertinet hermenia dicitur ideo & mercibus præeſſe.quia inter uendentes & ementes ſermo ſit medius.ideo alas ei in capite & pedibus ponunt uolentes ſignificare uolucrem fieri per aera ſermonem.ideo nuntium dicunt quoniam per ſermonem omnia cogitata enuntiantur.græce dicitur διακτορ quaſi internuntius:fulgentio furatrinus Deus nominatus q furtis præſit. VSVram.Vſum.M.Tullius huic uitæ uſuram eripere uis inde uſuraria fœmina Plato ab uſura hoc eſt uſu noiata.iuriſcōſulti uſuarium ab uſu nūcupant:eū cui uſus legatus eſt.Apud eoſdē uſuarius ſeruus & uſuariæ ancillæ dicunt:quorū uſus ſit legatus.

Colūbæ ueneri dicatæ.
Periſtera nympha
Periſtera colūba.
Colūbus unde.
Periſterotrophiū.
Colūbarium.
Columbarius.
Colūbar.
Hilareſcere.
Hilarari.
Hilaritudo.
Hilarodos.
Torquata columba.
Colla columbaꝝ uerſicoloria.
Paſſeras i famulatu ueneria.
Strutheū
Struthos paſſer.
Apollonius intelligebat uoces auium.
Aphrodite.
Miniſterium ꝑconis uocaliſſimum
Mercurius unde.
Hermes.
Hermonia.
Furatrinus.
Vſuraria
Vſuarius.

CErulum ſupercilium. Ex homero ſumptũ epitheton ſupercilii iouialis: qui ait κυανέῃσιν ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε κρονίων idest annuit Iupiter cerulis ſuperciliis. nam cyaneus color eſt græco uocabulo ceruleus ſubuiridis ſubniger qua dictione frequenter utitur Plinius. PR Aterarcadi. Fratrem arcadum mercurium ex eo appellat quod in arcadia natus ſit. Namq; in cyllene arcadiæ monte maia ex Ioue Mercurium enixa eſt. ex Ioue quoq; natam uenerem. & dione ſabulatores tradũt. SINE mercurii præſentia. Hoc ex ſiderali doctrina & aſtrologico apoteleſmate ſumptum. namq; mercurii ſidus proximum ſtellæ ueneris inferiore circulo fertur. & ut auctor eſt Iulius Firmicus ſi ueneri in horoſcopo cõſtitutæ mercurii ſe ſtella coniunxerit: & in eodem ſigno & hiiſdem partibus partiliter fuerint conſtituti coronatos facient & muſicos: qui omnium admiratione laudentur: item Mercurius & uenus in horoſcopo partiliter conſtituti in diurna genitura facient præfectos theſaurorum regionum. Oratores, grãmaticos, legũ inuentores, ſi uero per noctem in horoſcopo partiliter fuerint inuẽti facient acutos igenioſos: & qui omnia quæcũq; agere uoluerint facile conſequantur. quorũq; oratio ac ſermo plenus ſit leporis ac gratiæ: præterea ueneris ſtella: nũquam lõgius quadragintaſex partibus. Mercurius uero uigiti a ſole abſcedunt. ANCILlam. Pſychen. TVO præconio. Mercurium deorum nuncium dici nullus ignorat. utpote ſermonis deum. qui ideo Mercurius, quaſi medius currens creditur appellatus ꝙ ſermo currat inter homines medius. ſicut Hermes græce. ꝙ ſermo uel interpretatio ſignificatur. hinc Plautinus Mercurius ait. Nam uos quidem ſcitis conceſſum & datum mihi eſſe ab diis aliis nuntiis preſim & lucro. Diodorus auctor eſt in. vi. bibliothecæ præconia & præcones mercurio aſſignari. qui internuntii eſſe ſolent. ipſum uero præconem deorum eẽ: & qui mandata diligenter exequatur. Martianus capella famam præconantem non inſcite facit uocare nominatim deos in conſiſtorium cœleſte cum nullum ſi præconium maius ꝗ famæ uocaliſſimæ.

Cyaneus color.

Mercurius i horoſcopo Venus.

Præcõia aſſignant

Fama ꝓconans.

cerulũ ſuperciliũ. Tunc ouans ilico: cõmitante ẽt Mercurio. Vẽus cœlo demeat. eiq; ſollicitæ ſerit ṽba. Frater Arcadi ſcis nẽpe ſororẽ tuã Venerẽ ſine Mercurii preſẽtia: nil unq̃ feciſſe nec te preterit utiq;: q̃to iã tẽpore deliteſcẽtẽ ancillã nequeri repire. Nil ergo ſup ẽ: q̃tuo precõio premiũ inueſtigatiõis publicitus edicere. Fac ergo mandatũ matures meũ: & indicia qbus poſſit cognoſci manifeſte deſignes. ne ſi qs occultatiõis illicitæ crimẽ ſubierit: ignorãtiæ ſe poſſit excuſatione defendere. & ſimul dicẽs libellũ ei porrigit: ubi Pſyches nomẽ continebaᷣ: & cætera. quo facto ꝓtius domũ ſeceſſit. Nec Mercurius omiſit obſequiũ. Nam ꝑ oium ora populorũ paſſim diſcurrẽs: ſic mãdatæ predicatiõis munus exeqbaᷣ. Si qs a fuga retrahere. uel occultam demõſtrare poterit fugitiuam regis filiam Veneris ancillam nomine Pſychen: conueniat retro metas muritias:

PVBlicitus. Publice. OCcultationis illicitæ. Qui occultat alienũ ſeruũ in eũ pœna cõſtituta eſt. & ut inquit Vlpianus. is qui fugitiuum celauit ſeruũ. fur eſt. epiſtola quoq; generali diuorum Marci. & cõmodi pœna in eũ ſtatuta eſt. qui apud ſe quæri prohibuit: quæ declarat & præſides & magiſtratus & milites Stationarios adiuuare debere dominos in inquirendis fugitiuis & ut inuentos reddãt: & ut hi apud quos deliteſcant puniantur. ſi crimine contingantur. IGNOrantiæ excuſatione. Ariſtoteles libro tertio ethicorum commiſſa per ignorantiam punienda eſſe cenſet: ſi ipſe committens cauſa ignorantiæ fuiſſe uideatur. puniuntur & ignorantes aliquid ex his quæ legibus continentur. quæ utiq; ſcire oportet nec difficilia ſunt. & quæ per negligentiam ignoranᷣ. in lege moſayca dãnaᷣ ignorantia & punitur: ſuper qua re ſubtiliter & copioſe ſcribit diuus Hyeronimus aduerſus pelagiãos: apud Oratores. ĩ partibus purgationis ẽ ĩprudẽtia: ꝑ quã is q arguiᷣ aliqd ſciuiſſe negaᷣ. & ignorãtiæ excuſatiõe defendiᷣ. ut apud quoſdã. lex erat ne qs dianæ uitulũ imolaret. nautæ qdã tũ aduerſa tẽpeſtate in alto iactarenᷣ uouerũt ſi portu potiti eẽnt ſe ei deo q ibi eẽt uitulũ imolaturos. caſu erat in eo portu fanũ dianæ eius. cui uitulũ imolare nõ licebat. ĩprudẽtes legis cũ exiſſent uitulũ imolauerũt accuſanᷣ ꝙ cõtra legẽ fecerit. Defendũᷣ ignorãtiæ ĩprudẽtiæq; ꝑſidio. ap̄ iuriſcõſultos lata culpa dr̄ nimia negligẽtia. i. nõ itelligere ꝙ oẽs itelligũt. LIbellũ. Ex ritu ꝑcõis: q uel ex libello ꝑconiũ facit. uel ſcriba ſubiiciente proclamat. OBſequiũ. M. Tullius exiſtimat obſequium eẽ uerbum Terẽtianum: & ab ipſo Terentio primitus uſurpatum. Donatus. M. Tullium refellit. cum Plautus & Neuius ante Terentium dixerint obſequiũ. obſequibiles dicti officioſi & ad obſequiũ propenſi. MAndatæ prædicationis. Iniuncti a uenere præconii. MEtas murtias. Venerem priſci murtiam cognominarunt. a myrto uidelicet. quæ arbor ueneri dicata eſt. & ut refert Plinius in. xv. ara fuit Romæ uetus ueneris myrteæ: q̃ nunc murtiã uocant. murtiæ deæ ſacellum erat ſub monte auentino: ut apud ſcriptores idoneos reperio. in libro Annotationũ enarratũ reperies illud Liuianum ex libro primo hiſtoriarũ ad murtiæ datæ ſedes: ubi ſcripſimus murtiæ Veneris templũ ſignificari elocutione apud

Qui fugitiuũ celat fur eſt.

Punitur ignorantia.

Exẽplũ rhetoricorum.

Lata culpa.

Obſequũ i quo repnſus cicero

Obſequibiles.

Murtia Venus.

eruditos uiſitatiſſima.nunc ſcite ſcienterq; Apuleius alludens ad cognomentū hoc murtiæ ueneris
ſimulq; ad ſacellū illi ſub auentino monte dedicatū.ait eū qui indiciū facturus ſit inuentæ pſyches
conuenire debeᷓ ipſū mercuriū ad metas murtias, hoc eſt ad ſedē domiciliūq; deæ ueneris:q mur/
tia quaſi myrtea cognominaᷓ ut illic capiat mercedulam indicii. Murcea uero dea eſt deſidioſorū
Strenua. ſicut ſtrenua uegetoꝝ.ex eo nominata.q; præter modū faceret hominē murcidū ideſt nimis deſidio
Murci/dus. ſum:auctores Pōponius & Auguſtinus.illud addendū murcos appellari homines qui munus mar/
tiū pertimeſcentes pollicem ſibi
Murci q. præcidunt.ex eo opinor dictos q
murcidi ſint & ex formidine deſi
dioſi.ad res bellicas obeundas.

Mercuriū prædicatorē accepturus indicii noīe: ab ip/
ſa Venere.vii.ſauia ſuauia. & unū blandientis adpul/
ſū linguæ lōge mellitū. Ad hunc modū pronuntiante
Mercurio tāti premii cupido: certatī oīum mortaliū
ſtudiū arrexerat. Quæ res nūc uel maxie ſuſtulit Pſy
ches oēm cōtationē. Iāq; fores eius dūæ ꝓximāti: oc
currit una de famulatiōe Veneris: noīe cōſuetudo ſta
tiq; quantū maxie potuit exclamat. Tandē ancilla ne
qſſima dominam hrē te ſcire cœpiſti: An pro cætera
morū tuorū temeritate: iſtud quoq; neſcire te fingis:
q̄tos labores circa tuas iqſitiōes ſuſtiuerimus: Sed bū
q; meas potiſſimū māus icidiſti: & īter orci cācros ia ip
ſos adhæſiſti: datura.ſ.actutū cōtūatiæ tantæ pœnas.

PRAEdicatorem. Præconem
ꝑconiūq; factitantem. SEptem
ſuauia ſauia. Ideſt ſeptem oſcula
mellita & dulcia.Ideo autem ſep/
tem dixit ꝓpter ſeptenarium nu/
merum. qui pleniſſimus potētiſ/
ſimuſq; eſt:de quo plura ī libello
ſeptem ſapiētum. NOmine in
dicii.Moris eſt ut indici ob rē in/
dicatā præmiū conſtituatur:ſicut
uindicio illi proditionis indici pe
cunia ex ærario. & libertas & ciui
tas data ſunt ꝓ præmio. Alio no/
Indicina. mine indicium dicitur indicina.
ADpulſum. Adpulſionem: ui/
brationemq;:& ferruminatiōem
linguæ:cum lingua.labelli cum labello.Quod ſuauiolum eſt dulci dulcius ambroſia.quod genus ba
ſiationis intelligi uoluit Plautus cum ait.fac me proſerpentem beſtiam duplicem ut habeam linguā.
Appulſus alias appulſus eſt pecorum acceſſus.ad aquam ut apud iuriſconſultos. CVPIdo. Cupiditas. SV/
ſtulit. Remouit abſtulit. PROximanti. Pſychæ appropinquanti ad fores dominæ ueneris. DE
Miniſte/ria. famulatione. De famulitio miniſterioq;.interdum miniſteria pro ipſis miniſtris ponuntur. ſicut &
miniſterium pro miniſtratoribus quoq; poſuit Plinius. CONSVEtudo. Sciti ſſime conſuetudi/
Cōſuetu nem ueneri miniſtram facit.quoniam ut inquit Lucretius conſuetudo concinnat amorem:& ex cō/
do uene/ ſuetudine ueneris incentiua & æſtus efferueſcunt. Lelius apud Ciceronem auxit inquit beniuolentiā
ris pediſ/ conſuetudo. Conſimiliter Marcianus.conſulto dat periergiam philologiæ pediſſequam & agrypni/
ſequa. am ancillam.ſiquidem περιεργία dicitur ſedulitas.& egrypnia.uigilia interprætatur ſine ſedulita/
Periergia te autem & uigiliis ad philoſophiam aſpirare non poſſumus. ANCILla nequiſſima. Obiurgatio
Agripnia eſt ſeria & criminoſa in pſychen.quæ ancilla nomine probroſo a conſuetudine nominatur. cum ue/
Ex mori nerem dominam habeat.ancilla enim & domina relatiua ſunt nomina. ut patronus & libertus. ut
bus ancil rex & paraſitus.uetus uerbum eſt.ex moribus ancillarum dominas perſæpe perpendi. SED BE/
larū do/ ne. Scilicet eſt uel habet uel quippiam conſimile. INTRA orci cancros. Cancri dicebantur ab anti/
minæ quis clauſtra & ſepta.nunc diminutiuo uocabulo cancelli.fiunt autem lignis in tranſuerſum per mo
noſcunᷓ. dica interualla connexis:ad ſimilitudinem retis.quibus ſæpe ſacella.& ediculæ ſacræ ſepiuntur ne ꝓ
Cancri. ſanis pateant feneſtræ quoq; his muniuntur & ſcenæ. M. Tullius in oratione pro quintio & me faci/
Cancelli. le reuocatione ueſtra reuocabitis ſi extra hos cancellos egredi conabor quos mihi ipſi circundedi.
Sidonius excluſa uelis incluſa cancellis. M. Varro in libro de uillaticis paſtionibus poſituram cancel/
lorum ſubiicit oculis legentium.his uerbis. præterea & perticis inclinatis ex humo ad parietem &
Cancelli in eis tranſuerſis gradatim modicis interuallis perticis annexis ad ſpeciem cancellorum ſcænico/
ſcænici. rum ac theatri. Cancellare uerbum eſt in ore uulgi & indoctorum frequentiſſimum: quod tamen
Cancella a latinitate non abhorret. Nam ſicut ex tranſuerſo ducuntur ligna in cancellis.ita in delendis ſcriptu/
re. ris inducuntur tranſuerſo calamo notæ lineæq; atramentariæ.iuriſconſultus titulo de his quæ in te
ſtamento delentur.cancellauerat quis teſtamentum.nel induxerat.inde cancellarii hodie quoque no
Cancella minantur. Dictione uulgaria quidem:ſed tamen latine.quorum officium eſt ſcribere & ſcripta dele/
rii. re cancellareq;. Flauius uopiſcus in carino. præfectum urbis unum ex cancellariis ſuis fecit. Plinius
Cācellata ſcribit cancellatam cutem eſſe elephantis.eaq; extenta recipi examina muſcarum. mox artatis in ru/
cutis. gas repente cancellis compræhenſas enecari.idem refert quempiam prodigioſis uiribus prædirū ha/
Cācellatī buiſſe neruos rectos & tranſuerſos cancellatim in toto corpore.ſenſus eſt Apuleii.pſychen intra clau
Cancelli ſtra & cancellos Plutonis adhæſiſſe: tanquam ſignificet nullum illi effugium amplius ſupereſſe:cum
orci ieffu orci quaſi faucibus forcipibuſq; incluſa continetur. cancellos autem orci quis euadere poſſit? quis
gibiles. perrumpere? cum ſint adamantini & ineffugibiles. ACTVTVM. Statim. confeſtim. ſine dilatione.

AVDAciter. Cõtra Quītiliani ꝓceptū audaciter dicere maluit q̄ audacter. uerba Quintiliani ex libro primo hæc ſunt. inhærēt tamē qdā moleſtiſſima diligētiæ puerſitate. ut audaciter potius dicant q̄ audacter: licet oēs oratores aliter ſequātur. CACHInū. Riſum ſolutiorē: Galēus in libro de motibus negat ſe ſcire cām riſus. & cachini erumpentis ex alarū titullatu: Decachinamur dixit Tertullianus ꝓ deridemur. SCALpēs aurē. Signū eſt furētis. īdignātiſq; quaſſare caput. & ſcalpare aurē. refert Plinius poſt aurē dextrā eē locū nemeſios deæ: quo referrimus tactu ore proximū a minimo digitum: ueniam: ſermonis a diis ex poſcentes. eſt autem Nemeſis dea græca ultrix īpiorū: præmiatrix bonoꝝ puniens ſuperbos regina cauſaꝝ arbitra reꝝ: q̄ latinum nomē nō hēt: q̄uis eius ſimulachrū Romæ fuerit in capitolio de qua Marcellinus. Macrobius. Plinius Antimachus. catullus: cæteri. rhānuſiam poetæ frequenter appellitant dicitur: & adraſtia. pinnas nemeſi fabuloſa uetuſtas aptauit: ut adeſſe uelocitate uolucri cunctis exiſtimetur: hæc uoluntatum noſtrarū exorſa multiplicesq; actus permutando conuoluit. nunc erectas mentium ceruices opprimēs eneruat. nunc bonos ab immo ſuſcitans ad bene uiuendum extollit. Sed ad ꝓpoſitum: qui iraſcitur & ex indignatione ſub ſanat. aurē ſcalpit. cōtra de effeminatis & impudicis ꝓditū ē. quod uno digito caput ſcalpunt: ſicut olim de Pōpeio dixit caluus mordaciter. digito caput uno ſcalpit quo credas hunc ſibi uelle uirū: ex quo illud Satirographi trāſlatum: qui digito ſcalpūt uno caput. Seneca ī epiſtolis ad Luciliū īpudicū inqt oſtēdit relatus ad caput digitus. INter uiſcero. Quaſi ex īteruallo uiſitare: qđ & īuiſcere dicimus: Dōatus uiſere inqt officii ē: uidere q̄rētis aliquē. BOnā nurū. Irōicos: īter ſocrus & nurus: quoddā q̄ſi genuinū & naturale diſſidiū ē: ī lepti urbe ſemibarbara moris ē: ut nurus altera die ſocrū ollā mutuā poſtulet: cui illa ſtati negat ut ſcias illud uerum eſſe Terētii. qđ cōſulto ambigue protulit: qđ ē hoc. oēs ſocrus oderunt nurus. SOLlicitudo atq; triſtities. Nō īſciēter neq; inſubtiliter ancillas ueneris ſolitudinē atq; triſtitiam eſſe autumat. cū amor oīs ſollicitus ſit & anxius: pluſq; triſtitiæ & amatoris ſit ī ueneris contubernio q̄ dulcedinis. Catullus de uenere ſpinoſas erycina ſerēs in pectore curas. Plautus in ciſtellaria. Amor & melle & felle ē fœcūdiſſimus guſtu dat dulce. Amaꝝ ad ſacietatē uſq; aggerit. idē Plautus ī mercatore curā & egritudinem ſectari amorem memorat. Merito ergo pſyche tradit a uenere torquēda ſollitudini triſtitiæ: q duo tortores animos amātiū torquēt cruciabilitatibus impatibilibus. Amor. n. apud homines carnificinam cōmētus eſt: ut uere credit Plautinus amator. q iactor inqt crucior. agitor. ſtimulor. uerſor in amoris rota miſer. HErile ꝓceptū. Veneris heræ. & dominæ. VENtris lenocinio. Vterus fœminæ turgidus. & ꝓgnatio cōciliat fauorē. & quodā q̄ſi lenocinio blādimēta conquirit: idq; potiſſimū apud ſocrū q̄ futura eſt auia. Tales. n. īprimis fœminæ nepotuloꝝ deſiderio capiunt. VOcabor auia. Thetis apud Papiniū optat fieri auia. & ſinu portare nepotulū. ē. n. nomē aui & auiæ optatiſſimū parentibus īter exēpla fœlicitatis memorat diuus auguſtus: q neptis ſuæ nepotē uidit. M. ſyllanum. AVdiet. Nominabit diceturq;. id. n. audimus qđ dicitur. IMpares nuptiæ. Argumētat uenus legitimas nuptias nō uideri īter cupidinē & pſychen ob diſparilitatē. & q̄ res acta eſt furtim ſine teſtibus: ſineq; parētis uolūtate. Vnde cōſequēter colligit eū q ex tali cōcubitu naſcet minime legitimum futurū: ſed ſpurium & nothū. Boetius ī cōmentariis Topicoꝝ tradit nuptias nō eē iure contractas. q̄ non aut īter ciuē Romanū ciuēq; Romanā iūgebāt. aut cui princeps populus ue ciuitatē uel cōnubiū non permiſiſſet & ex impari matrimonio ſuſcepti non patrem ſed matrem ſecuntur. hinc in Topicis exemplum hoc eſt. quædam Romana uel cum latino. uel cum peregrino. uel cum ſeruo. uel cū quo ius connubii non erat nuptias fecit. Dotem contulit factoq; inter eos diuortio cōtenditur: an nuptæ mulieris cum eo quo ius connubii non erat apud uirum dotis pars poſt diuortium debeat permanere. Decem uiri qui leges Decem uirales condiderunt lege ſanxerunt ne partibus connubium cum plebe eſſet: tanquam tales nuptiæ impares ſint: & ob hoc minime legitimæ. Sed cum contu/

& audaciter ī capillos eius ī miſſa manu: trahebat eā: neq̄q̄ renitētē. quā ubi primū inductā oblatāq; ſibi cōſpexit Venus: lætiſſimū cachinū extollit: & qualē ſolent furēter irati: caputq; quatiens: & ad ſcalpēs aurē dexterā. Tādē inqt dignata es ſocrū tuā ſalutare? An potius maritū q uulnere tuo piclitat: iteruiſere uēiſti: Sed eſto ſecura. iā eni excipiā te. ut bonā nurū cōdecet & ubi inqt ſollicitudo: atq; triſticies ancillæ meæ. qbus intro uocatis: torquendā tradidit eā. At illæ ſequētes herile preceptū: Pſychē miſellā flagellis afflictā & cæteris tormētis excruciatā: iteꝝ dominæ cōſpectui reddunt. Tūc rurſus ſublato riſu Venus. Et ecce inqt nobis turgidi uētris ſui lenocinio cōmouet miſerationē: unde me præclara ſobole: auiam beatā ſcilicet faciat. Fœlix uero ego: quæ in ipſo ætatis meæ flore uocabor auia. & uilis ancillæ filius: nepos Veneris audiet: quāq̄ īnepta ego: fruſtra filium dicam: impares eni nuptiæ:

- Audaciter.
- Decachinamur.
- Nemeſis dea.
- Rhannuſia.
- Adraſtia.
- Vno digito caput ſcalpunt.
- Scitū calui in pōpeium.
- Mos leptitanoꝝ.
- Amphibolon.
- Socrus oderunt nurus.
- Sollicitudo & triſtities ancillæ ueneris.
- Amor. carnifex.
- Nepotē neptis uidit auguſtus.
- Nuptiæ iure contractæ.
- Exēplū īparis matrimonii

melia hæc plæbis iſignis eſſe uidereť.lege canuleia cõnubia iter patres & plebẽ ꝓmiſcua facta ſunt:ut copioſe explicat Liuius in.iiii.ꝑterea legimus apud iuriſcõſultos lege papia caueri ne ſenatoribus eorũq; liberis libertinã uxorẽ habere libere liceat. PRæterea i uilla.Nõ uideo cur i uilla factæ nuptiæ nõ ſint legitimæ cũ & ipſe in apologia ſcribat uxorẽ multo auſpicatius in uilla q̃ i oppido duci.In ſolo uberi q̃ in loco ſterili.nec lex Iulia de maritãdis ordinibus ad hũc modũ uſq̃ ſic iterdicit uxorẽ i uilla ne ducito:forſitã nuptias i uilla factas iprobat.ob ſolitudinẽ.Vbi nullis teſtibus qđ nefas ẽ: pſyche cudidini copulata ẽ. PAtre non cõſentiẽte.Scribit Paulus iuriſcõſultus nuptias conſiſtere nõ poſſe niſi cõſentiãt oẽs.i.q coeunt:quorũq; i poteſtate ſũt: & ut auctor ẽ Vulpiãus:ſi nepos uxorẽ uelit ducere auo furente:omnimodo pr̃is auctoritas erit neceſſaria: ſed ſi pr̃ furiat:auus ſapiat ſufficit aui uolũtas.Si ita pr̃ ab ſit: ut ignoreť ubi ſit:& an ſit:qđ faciẽdũ ſit merito dubitať:& ſi trienniũ effluxerit poſtq̃ aptiſſime fuerit patet ignotus ubi degit & ſupſtes ſit:nõ ꝓhibenť liberi eius utriuſq; ſexus matrimonium uel nuptias legitime contrahere.

cõnubiũ nõ eſt patricio cũ plebeio. canuleia lex. Auſpicatius i uilla nuptiæ.

& præterea in uilla:ſine teſtibus:& patre nõ cõſentiẽte factæ:legitimæ nõ poſſunt uideri. Ac per hoc ſpurius iſte naſcetur:ſi tamẽ partũ oĩno perferre te patiemur. His editis inuolat i eã.ueſtẽq; pluriſariã diloricat: capilloq; diſciſſo:& capite conquaſſato grauiter affligit: & accepto frumento: & ordeo: & milio: & papauere:

SPVRIus.Vulgo cõcepti ſolent ſpurii appellari:uel quaſi ſine patre filii: uel a græca uoce: σπορου qđ ſignificat pudẽda.& ita legẽdũ eſt libro primo iſtitutionũ:ubi mendoſa dictio paſſim reperitur:& perperam exponiť ab acurſio.auctor eſt Plutarchus in problematis ſabinos uxoris pudenda ſporion appellare:& inde ſpuriũ dictũ:purior illa iterp̃tatio eſt:ut ſpurius dicatur quaſi ſine patre: neq; enim hi patrẽ habere intelligũtur.iter p̃noia antiquorũ duabus litteris.Sp.ſpurius notať: quod apud hiſtoricos ſæpiſſime iuenies. IOVOlat i eã.Vola manus & pedis media pars dicitur auctores Donatus & Seruius.unde & iuolare dicimus cum aliqd furtim uola manus ſubtrahitur:& inuolare rurſus cũ uiolẽtæ manus i aliquẽ dirriguntur:Terẽtius in eunucho uix me cõtineo qn inuolem i capillũ.& minæ iſtæ ꝓprie fœminaꝝ ſunt:unguibus ſæuiẽtiũ:Nã ut inqt Lucretius.arma antiqua manus ungues denteſq; fuerũt. DILORIcat.Diſcindit dilacerat.diſcerpit.M.Tullius in ſecũdo de oratore.nõ dubitauit excitare reũ cõſularẽ & eius diloricare tunicã.& iudicibus cicatrices aduerſas ſenis iperatoris oſtendere:Quod diloricat dixit:alibi idẽ exẽplũ memorans inqt.Tunicã a pectore diſcidit: ut intelligamus diloricare & diſcindere eodẽ itellectu uſurpari.Egeſippus i q̃rto.momentanei bellatores gladios occulẽtes quẽcũq; reperiebant diloricabant.uideť dici diloricare.quaſi loricam diſſoluere:atq; diſcludere:ſicut diffibulare eſt diſcindere & fibulã reſoluere:Statius i.vi.Thebaidos.& rorto chlamydem diffibulat auro. PLVRIſariã.Pluribus in locis:& partibus. CONfuſis in unũ glomulũ:Venus aceruauit cõglobauitq; hæc oĩa cõfuſaneo aceruo facto:& uix ſeparabili: ut ita grauius torquæret fatigaretq; pſychen in diſcernẽda congerie:glomus accipiť ꝓ glomere:ſiue glomeratione & quadã quaſi aceruatione.Plinius tradit in.xxxvi.ſi qs iproperet itra labyrinthum ſine glomere lini exitum inuenire nõ queat:glomus i ſacris appellať cruſtulũ cimbũ figura:qđ obſonii genus eſt grumus uero dicitur agger:ſiue collectio terræ minor tumulo.a congerie dictus.hinc exgrumantes decẽtiſſimo uocabulo Varroniano dictæ cochleæ.quaſi grummos eruentes & ex grummis exilientes.

Spurius qui. Dictio mẽdoſa i prĩo iſtitutionũ. Sp. Inuolare. diloricat. Diffibulare. Glomus. Glomen. Grumus. Exgrumantes.

ACCEpto frumẽto & ordeo.Ex pliniana diſtinctiõe frumẽti appellatiõe hordeũ cõtineť: duo.n.pria frugũ genera facit Plinius.frumẽta ut triticũ & hordeũ:legumia:ut faba & cicer.uideť hic Apuleius frumẽtũ pro tritico poſuiſſe ſpeciali quodam ſignificatu.frumẽta aũt & fruges a fruendo dicta: frui ẽ ueſci a frumine.q̃ eſt ſumma pars gulæ.p frumẽ eñi eſculẽta delabunť.hordeũ uero antiquiſſimũ i cibis ſicut atheniẽſiũ ritu menãdro auctore apparet:inde gladiatores hordearii appellati.polentam græci ex hordeo p̃ferũt:panẽ hordeaceũ antiqs uſitatũ uita dãnauit.Plinius hordeũ inter genera frumẽti nũerat:aitq; id ex oĩ frumẽto minime calamitoſum eẽ & frugũ oĩum molliſſimũ:quæri ſolet cur a Columella hordei genus exaſtichũ ſit noĩatũ.& aliud qđ diſtichũ uocãt.diciť ãt exaſtichum id cuius ſpicæ ſenos ordines habent.ſicut diſtichon q̃ binos.græce diciť κριθη ordeũ & κριθινοσ ordeacius. ET MIlio.Quidã putat miliũ cœpiſſe nomẽ a maxia numeroꝝ ſumma q̃ eſt mille.græci κεγκρον uocant:panis e milio fit.q ante q̃ refrigeſcat ſine faſtidio põt abſumi.Milio cãpania gaudet: pultẽq; cãdidã ex ea facit.Sarmatarũ quoq; gẽtes hac maxĩe pulte alunť: Ethiopes non aliam frugem q̃ milii hordeiq; nouere:milii purgamẽta apludã uocãt.auctore Plinio. Gellius uero & Nonius tradunt ruſticos ueteres dixiſſe apludam frumenti furfurẽ:ſicut floces uini fecẽ:Miliariæ auiculæ ſunt: ex eo dictæ q milio fiãt pingues. ET PApauere.Papaueris ſatiui:& ſpõte naſcẽtis genera & medicinas pcenſet Plinius in.xix.&.xx.græce μηκων diciť:unde meconiũ ſuccus papaueris uocať:multum opio ignauior:Meconiũ quoq; uocãt ſordes infantiũ aluo editarũ:qđ Ariſtotelis interpres papauerculum interprætatus eſt:qđ colore cruẽtũ,atq; admodũ nigrũ.& piceum eſt.κωδεια caput papaueris noĩatur a græcis.indeq; medicamẽtũ diacodion dictũ:qa ex papauerum capitibus cõficitur:cuius Plinius & Galenus meminerũt.papauer cereri attribuitur pp fertilitatem unde Epitheto poetico ce-

Frumẽta. Legumia. Frumen. Hordearii. Exaſticõ. Diſtichõ. Panis e milio. Plus miliacia. Apluda quid. Floces. Miliariæ. Mecõiũ quid. diacodiõ.

reale papauer ſymbolū ciuitatis: Euſebio teſte ē papauer. CICER. Columella quoddā ciceris genus arietinū appellat: qđ ut inqt Plinius arietino capiti ſimile eſt. religio colūbinū qđ alii uenerium uocāt peruigiliis adhibet. ſiliquæ ciceri totūdæ ſunt: inde ciceronū cognomina. græci ἐρέβινθον appellant ediles in celebratione floraliū cicer & fabā. aliaq; id genus populo ſpargebāt: inde illud Oratianum: in cicere atq; faba bona tu perdaſq; lupinis. Quod emulatus perſius dixit. Cicer ingere large rixanti populo. LENTE. In ægypto laudatiſſima lens naſcitur: quæ ob id a poetis peluſiaca cognominata ſunt auctores æquanimitatē fieri ueſcētibus ea: inde lentulorum cognomina. græci φακὴν dicunt: lens optīa quæ facillime coquitur. aciē qdem oculorū obtundit & ſtomachū inflat ſed aluum ſiſtit in cibo magiſq; diſcocta cœleſti aqua. ET FABA. Inter legumina maximus honos eſt fabæ: lomentū appellatur farina fabacea: quo ad eruganda corpora uſa eſt antiquitas: hinc illud epigrāmatiſtæ. lomento rugas uteri qđ condere tantas a fabæ inſulæ in oceano ſeptētrionali fabariæ nominantur. græce κύαμος dicit. Cur pythagorica ſententia fabæ damnētur cauſas referunt. Plinius. M. Varro. Gellius. Cicero. illud. Annotatu dignū memorat Plutarchus. enygma uidelicet pythagoricū de abſtinentia fabarū ſignificare abſtinendū eē a re publica: ut abſtine a fabis: nihil aliud ſit q̄ abſtine a rei publicæ adminiſtratione: neq; publica tractes. fabis enim priſcorum ſuffragia cōtinebant. ſilente luna fabā uellendā eē p̄cipit Columella. eſt aūt luna ſilens interluniū: ſiue coitus lunæ: qđ græci νέαν μήνην hoc eſt neomeniā dicūt. Synodicā lunam frequēter appellat firmicus maternus quādo eſt cōiecta cū ſole in coitu uidelicet. ab eodē perſæpe ſynodica radiatio ponitur pro ea radiatione: quæ eſt in cōiunctione errātiū ſtellarū. ualuoli fabæ folliculi appellant. quaſi uallíuoli: quia uallo fracti excutiuntur. GLOmulum. Acceruū. glomerē. globū. glomus in ſacris cruſtulū appellatur & ex oleo coctū. glumā uero folliculū ſiue tunicula in hordeo. & tritico appellāt auctor. M. Varro. SEDVlo miniſterio. Non ſolū forma. ſed etiam dexteritas ſtrenuitaſq; in puella amoris eſt cōciliatricula: & ſedulitate miniſterii laudat puella apud Ouidiū his uerſibus: una miniſtrarū media de plebe galāthis. flaua comas aderat: faciēdis ſtrēua iuſſis officiis dilecta ſuis. PROmereri. Cōciliare: & obſeqo demereri: Dixit poeta ī ope ſerio. nunq̄ regía negabo p̄meritā: exponūt grāmatici p̄ſtitiſſe bene geſſiſſe. Terē. ita me ueli ames p̄merētē pſ. i. bene agentē. E cōtrario cōmereri eſt male agere & delinquære. ut illud qd cōmerui. aut peccaui pſ. FRVgē tuā piclitabor. i. periculū faciā tuæ uirtutis. piclitari enī eſt expīri. alias piculū ſubire: hinc illud amphibolō apud epigrāmatiſtā piclitat capite ſotades nr̄. DISCerne. Diuide: diſcrimina nā diſcriminare ē ſpeciē a ſpecie ſeparare: qđ & Donatus docet in. xi. Eneidos commentario. PASSiuā cōgeriē. Indiſcretā & cōfuſaneā uocabulo a paſſim deducto. ſic paſſiua uenus. paſſiua libido. apud Iuliū firmicū uſurpat pre publica & cōmuni ac p̄miſcua. & paſſiui amatores ab eodē dicunt. qui paſſim ac idifferēter fœminas omnis amāt. SEiugatis. Separatis ſepoſitiſq; per ſpecies. MOLI. Acceruo. glomulo. & declinat hæc moles. INCONditæ. Incōpoſitæ īdigeſtæq;. FORmicula ruricola. Optimū formicæ epithetō: ut ruricola dicat quaſi ruris cultrix diutina. & oparia ſedula. Plinius in. xi. de formicis loquēs ſcribit hæc. iam in ope qui labor quæ ſedulitas? ſilices itinere earū attritos uidemus. & in ope ſemitā factā ne quis dubitet qualibet in re qd poſſit quātulacūq; ſedulitas. operātur noctu plena luna: interlunio ceſſant: & ut inqt Oratius exemplo magni laboris formica eſt. unde Solomō in prouerbiis. uade ad formicā inqt o piger & cōſidera uias eius & diſce ſapientiā: quæ cū nō habeat ducē. nec præceptorē. nec principem parat in æſtate cibum ſibi: & congregat in meſſe: quod comedat: græce dicitur μύρμηξ & forma diminutiua μυρμήκιον. hinc prouerbium græcorum ἀγαθῶν μυρμηκιά de copia fœlicitatis & bonorum affluentia. alias myrmecia dicuntur ulcuſcula: quorum meminit Cornelius Celſus. CONtubernalis magni dei. Contubernalem cupidinis pſychen intelligit. cuius laboris miſeria eſt formica: magnus autem deus. non tam iupiter hoc in loco ſignificatur. q̄ ipſe cupido. de quo Plato ſic memorat. in ſympoſio. Magnus deus ē amor & apud homines deoſq; mirādus. SOCRVS. Veneris: quæ in pſychen nurum atrociter nimis ſæuiebat. GNAuiter. Strenue uelociter.

& cicere. & lente. & faba. cōmixtiſq; aceruatim: confuſiſq; in unū glomulū. ſic ad illā. Videris enī mihi tam deformis ancilla nullo alio: ſed tantū ſedulo miniſterio: amatores tuos promereri. Iā ego & ipſa frugē tuā periclitabor. diſcerne ſeminū iſtorū paſſiuā congeriē. ſinguliſq; granis rite diſpoſitis: atq; ſeiugatis: ante iſtā ueſperā opus expeditū approbato: mihi ſic aſſignato tantorū ſeminū cumulo. ipſa cœne nuptiali conceſſit. Nec Pſyche manus admolitur inconditæ illi. & inextricabili moli. ſed īmanitate præcepti cōſternata ſilēs obſtupeſcit. Tūc formicula illa paruula. atq; ruricula certatim difficultatis tātæ: laboriſq; miſerta: cōtubernalis magni dei. ſocruſq; ſæuitiā execrata: diſcurrens gnauiter: cōuocat corrogatq; cūctā formicarū accolarū

Papauer ſymbolū ciuitatis. Cicer arietinū. Cicer ſparſum in ludis. Lentuli a lento. Lomētū quid. Fabariæ. Abſtinerea fabis quid. Silēs lūa Interlunium. Neomenia. Synodica radiatio. Valuoli. Gluma. Promereri. Cōmereri. Periclitari. Diſcrimināre. Paſſiua uenus. Paſſiui amatores. Formica ruricola: ſedulitas qd poſſit. Agathō myrmecia. Myrmecia ulcus. Amor magnus deus.

claſſem. Miſeremini terræ omniparentis agiles alumnæ: miſeremini. & amoris uxori puellæ lepidæ periclitãti: prõpta uelocitate ſuccurrite. Ruunt aliæ: ſuperq; aliæ: ſepedũ populoꝝ undæ. ſummoq; ſtudio ſingulæ granatĩ totũ digerũt aceruũt: ſepatiq; diſtributis diſſitiſq; generibus e cõſpectu ꝑniciter abeũt. Sed initio noctis: e cõuiuio nuptiali: uio madẽs: & flagrãs balſama Venus remeat. totũq; reuĩcta corpus roſis micãtibus: uiſaq; diligẽtia miri laboris: non tuũ inqt nequiſſima: nec tuaꝝ manũ iſtud opus: ſed illius: cui tuo immo & ipſius malo: placuiſti. & fruſto cibarii panis ei ꝓiecto:

CLAſſem formicaꝝ. Totũ ordinẽ populoſamq; familiã formicaꝝ. quæ illius loci cultrices erant appellatione claſſis ſignificat ordo & multitudo. Liuius narrat Romã fuiſſe diſtributam in claſſes a Seruio Tullio. Claſſes quoq; in ſcholis ſunt ordines diſcipuloꝝ. Quintilianus in primo auctor eſt a præceptoribus ſuis pueros in claſſes diſtributos. ordinẽq; dicendi ſecundũ uires ingenii datũ: ea nobis ingtingens palmæ contentio: ducere uero claſſem multo pulcherrimũ. de hac claſſe ſcholaſtica intellexit Satyrographus illo uerſu. cum perimit ſæuos claſſis numeroſa tyrannos. Claſſici ut docet Gellius dicebãtur. non oẽs qui in claſſes erant. ſed primæ tãtũ claſſis hoĩes: qui centum milia æris amplius ue cenſi erant: infra claſſem autẽ appellabantur ſecundæ claſſis: Cæteraꝝq; oium claſſiũ qui minore ſumma cenſebãtur: ex hac tranſlatione decenter a Seneca dicũtur ſcriptores primæ & ſecũdæ claſſis hoc eſt primi & ſecundi ordinis & loci. ALVMnæ. Conducẽter & cõmode animantes oẽs dici poſſunt alumnæ telluris: cum oia ab ea alantur indulgenter perinde atq; nutrice & matre. cui eximia propter merita cognomen indidimus maternæ uenerationis. hæc ut Plinii uerbis utar benigna mitis indulgens uſuſq; mortalium ſemper ancilla. Quæ coacta generat: quæ ſponte fundit? quos odores ſaporeſq;? quos ſuccos? quos tactus? quos colores? quã bona fide creditũ reddit fenus: quæ noſtri cã alit? Merito terra oĩparẽs a ſcriptoribus dicta ſicut a Virgilio ſcribente: Necnõ & ticion terræ oĩparẽtis alũnũ cernere erat. Auguſtius in. vii. de ciuitate dei. Tellurẽ matrẽ dici tradit ꝙ plurima pariat: magnã ꝙ cibum pariat. M. Varro terræ uim geminã maſculinam. ſ. & fœmininã ineſſe prodit: Maſculinã. ſ. ꝙ ſemina ꝓducat & fœmininã ꝙ recipiat atq; nutriat: inde a ui fœminæ dictã eẽ tellurẽ a ui maſculini tellumonẽ. põtifices faciebãt rem diuinã telluri & tellumoni addentes ꝑterea duos terræ deos. altorẽ. ſ. & ruſorẽ: altor ãt dicebatur ꝙ ex terra alunt omnia quæ nata ſunt: Ruſori uero nomẽ erat ex quod rurſus cũcta eodẽ reuoluuntur. AMOris uxori. Pſyche. PROMPTA uelocitate. Eſopus ille fabulator elegãtiſſimus. fabulatur formicã olim hoĩem fuiſſe: quæ nõ propriis laboribus cõtenta uicinoꝝ quoq; fructus auferebat: ex quo ĩdignatus iupiter trãſfigurauit eã ĩ beſtiolã formicã: quæ formã qdẽ imutãs priſtinũ affectũ pertinãq; parcitatẽ retinuit: unde & nũc quoq; rura perluſtrãs colligit alienos labores recõditq; in theſauro. SEPEdũ. Ideſt populoſus numerus formicaꝝ inſtar undaꝝ & fructuũ undatim ruebãt in auxiliũ pſyches. Virgilius mane ſalutatũ plenis uomit ædibus undã. Sepedes aũt elegãti uocabulo dicuntur a numero pedum: formicis enim ſeni pedes ſunt: ſicut inſectis fere oibus: iſecta uero ſunt ea animalia: quæ Albertus Magnus anulata appellat: Ariſtoteles & græci εντομα. Plinius in. xi. oibus inquit his ſeni pedes. plerique uermes duodenos habẽt. aliqua & centenos. numerus pedũ impar nulli eſt. GRANAtim. Per grana ſpecieſq; granoꝝ. DISSItis. diuiſis ſeparatis diſcretis. PERniciter. Celeriter. VINO madẽs. Vinũ & unguẽta decenter ueneri copulantur. cũ ſint incentiua libidinis: meritoq; priſci ex uenere & baccho priapum genitũ finxerũt cõiectura ſatis proba: ꝙ qui uino indulgent ſint ad uenerem propenſiores ꝓcliuioreſq;. FRAgrans. Spirans redolens. REVINcta. Circundata coronataq;. ROſis micantibus. Venerẽ roſis reuinctã ſcitiſſime memorat: nãq; roſa ueneris flos eſt. id qđ & Virgilius teſtantur in elegidio. cui titulus eſt roſæ: cũ ait Sideris & floris eſt domina una uenus. apud Aphthoniũ fabella eſt. queadmodũ olim uenus latura ſuppetias adonidi delitiolo ſuo: quem mars necare tendebat. in roſas incidit: quarum ſpinis pedem perforatum. ex quo uulnuſculo manãs cruor roſam quæ prius cãdida erat colorauit. hĩc Claudianus ſignificare uolens roſas a uenere colligi ita inquit. ſic fata cruoris carpit ſigna ſui. i. roſas decerpit uenus: ſuo ipſius ſanguine coloratas. ĩfectaſq;. Epigrãmatiſta quoq; ueneri gratã eẽ roſam illo hẽdeca ſyllabo demõſtrat. ſis fœlix roſa mollibuſq; ſertis noſtri cinge comas Apollinaris quas tu nectere candidas. ſed olim ſic te ſemper amet uenus memento. græci roſam Thodon appellant: inde rhodinon unguentum dictũ ex roſa confectum: de quo Plinius in. xiii. ILlius. Cupidinem intelligit. FRVſto panis. M. Cato fruſto inquit panis conduci põt uel uti taceat: uel uti loquatur hinc aduerbiũ fruſtatim. qđ ſignificat ꝑ fruſta & minutatim: qđ & υποκοριστικως fruſtillatim dicitur: Plautus in Curgulione iam ego te faciã ut hic te formicæ fruſtillatim differãt: inde fruſtulẽtã aquã appellat ĩtelligi uolens iuſculum cõcinnatũ ex carne minutim cõciſa. CIBArii panis. Cibariũ panẽ dicimus ſordidũ plebeium prorſuſq; uiliorẽ. qui & ſecũdarius nũcupatur. apud Suetoniũ nõ pauca Annotauimus. ſuper gene-

Claſſis.
Claſſes ĩ ſcholis.
claſſici q̃
Animantes alũne telluris.
Plinius ĩ laudem telluris.
Oĩparẽs. terra mñ
Maſculina uis.
Tellumo
Altor.
Ruſor.
Formica olim hõ.
Sepedes formicæ.
Inſecta.
Anulata. entoma.
Priapus ex bacco & uenere
Roſa ueneri dicata.
rhodinũ
Fruſtatĩ. Fruſtillatim.
Fruſtulẽta aqua.
Cibarius panis ſecũdarius

ribus panis ubi tradit ſecũdariũ panẽ mire auguſto expetitũ eſſe:Plinius in.xviii.cibarii inq͠t. qđ ſe/
cũdariũ uocãt ſeſtarios quattuor: idẽ paulo mox.cibariũ a ſecũdario ſeiungere uidet᷑ cum ait. Secũ/
darii panis quinas ſelibras.totidẽ cibarii & furfuꝝ ſeſtarios ſex.Cor.Celſus cibariũ panẽ dicit eſſe in/
firmiſſimũ.ſic eni uocat.in quo eſt minimũ alimẽti.ſicut ualẽtiſſimũ id in quo plurimum alimenti Infirmiſ/
eſt:De cibario pane.M.Tullius in.v.Tuſculana.cũ cibarius inq͠t in caſa panis datus eſſet. nihil uiſum ſimum.
illo pane iucundius:cibariũ quoq͂ uinũ dici poſſe ꝓ ignobili:teſtis eſt.M.Varro qui ait potus meus Valentiſ/

cubitũ faceſſit.Interim cupido ſolus:interioris domus unici cubiculi cuſtodia clauſus coercebat᷑ acriter parti ne petulãti luxuriæ uulnus grauaret.partim ne cũ ſua cupita cõueniret:Sic ergo diſtĩctis & ſub uno tecto ſeparatis amatoribus:tetra nox exãclata. Sed aurora cõmodũ ineq͠tanti:uocatæ Pſyche Venus ĩſit talia. Vides ne illud nemus:q̃ fluuio præterluẽti: ripiſq̃ lõgis attẽdit᷑:cuius imi gurgites uicinũ fontẽ deſpiciũt:oues ibi nitẽtes:auriq̃ colore florẽtes incuſtodito paſtu uagant᷑.Inde de cõa præcioſi uelleris floccũ mihi cõfeſti quoquo mõ q̃ſitũ afferas cẽſeo.Perrexit Pſyche uolẽter:nõ obſequiũ quidẽ illa functura:ſed requiẽ maloꝝ præcipitio fluuialis rupis habitura.Sed ĩde de fluuio muſicæ ſuauis nutricula leni crepitu dulcis auræ: diuinitus ĩſpirata:ſic uaticinat᷑ arũdo uiridis. Pſyche tantis erumnis exercita:neq̃ tua miſerrima morte meas ſanctas aquas polluas:nec uero contra formidabiles oues iſtius oræ feras aditum:quoad de ſolis flagrãtia

uinũ cibariũ.idem dixit tuus fra/ ſimum.
ter cibarius fuit ariſtoxenus :ubi cibariũ
cibarius hõ ĩproprie qdẽ ſed ſcite uinum.
accipitur pro ſordido & plebeio Cibarius
ac ꝓletario. CVBItũ faceſſit.It homo.
dormitũ præceptũ.M. Catonis ẽ
uillicus primus cubitu ſurgat.
poſtremus cubitũ erat. PETV/
lãti luxuriæ. Luxuriẽ & luxuriã
ĩdifferẽter uſurpari apud ſcripto
res idoneos ſat liquet. CVPIta.
Pſyche dilecta deſideratаq̃. SE
PAratis amatoribus.Pſyche & cu
pidine. TETRA nox. Nigra Tetrum.
crudelis amara ob diſſidiũ.ſama
toꝝ: alias tetrũ uitabile illuuio/
ſum fœdũ dicit᷑. EXAnclata.
Quaſi cũ erũnis & laboribus ex/
hauſta.trãſactaq̃.græci uerbi ꝓ/
prietas exigere uidet᷑ : ut exantla/ Exãclare.
re potius per litterã.t.q̃ exanclare
dicamus:qđ & in prĩo cõmẽtario
annotaui:illud adde quod ancla/
bris ſiue antlabris menſa uocat᷑ antlabris
q̃ in ſacrificando diis anclatur.i. menſa.
hauritur miniſtraturq̃. ATtẽ/
ditur.Iuxta & ꝓpe explicat᷑.extẽ/ Floccus.
diturq̃. NItẽtes.Splẽdẽtes. INcuſtodito paſtu.Libera & ſoluta paſtione. FLOccũ afferas.Floc flocculus
cus ꝓprie dicit᷑ in pãno ſiue in uellere particula eminẽtior.q̃ forficibus recidit᷑:cuius diminutiuũ eſt Floccifa/
flocculus.Plinius in.xvi.de robore loquẽs ait.naſcũt᷑ in eo & pilulæ nucibus nõ abſimiles itus habẽ/ cio.
tes flocculos molles:lucernaꝝ luminibus aptos.idẽ in.x.hirũdines inq͠t nidũ mollibus plumis floc/ Locus
ciſq̃ cõſternũt.Cor.Celſus ĩter notas & ſigna mortiferi morbi eẽ ſcribit.ſiq̄s ĩ febre & acuto morbo plauti.
manibus in ueſte floccos legit fimbrias ue diducit:inde ſit uerbũ floccifacio ꝓ contẽno nihilipendo. Deflacca
nec pluris facio q̃ ſint flocci.apud Plautũ in epidico Anceps eſt ſcriptura.nam a q̄buſdã legit᷑ duo de/ ti.
flacci ſenes.Alii legere malũt defloccati.quaſi attriti uetuli.ut pannus & ueſtis ſine flocco. De miror Deflocca
Nonium Marcellũ ſic ſcripſiſſe deflaccare eſt atterere tractum a ueſtibus ſine flacco:fateor equidem ti.
deflaccare accipi in eo ſignificatu quẽ ille tradit.ſed a flacco ueſtimenti deriuari id plane diffiteor.nõ Deflacca
enim flaccus in ueſtibus dicit᷑.ſed floccus.ut iã docuimus & uulgo quoq̃ uſurpat᷑.flaccus uero uo/ re.
cabulo priſco latino ſignificat languidum uietũ & mollẽ.qđ & flaccidus noĩat᷑.Plinius autumat co/ Flaccus.
gnomina flaccoꝝ ducta eẽ ab auribus flaccis.hoc eſt mobilibus.flaccidis languidulis. eſt & uerbum Flaccet.
uetus flaccet.qđ ſignificat lãguet deficit.ĩde deflaccare & inflaccare: Apuleius in apologia cur ueſtra Fungi.
oratio rebus flaccet:ſtrepitu uiget. FVNtat᷑.Peragit fungi enĩ agere eſt.defungi peragere.ut docet Defungi
Agretius.purior lectio eſt.ſi corrigas functura ſicut uerbũ illud.habitat᷑.corrigo habitura eſt.n. ſen/ Harũdo.
ſus pſyche libẽter ultroq̃ prexit nõ qdẽ ob obſequm iniunctũ pactura.ſed requiẽ maloꝝ habitura nutricu/
inuenturaq̃ ex morte:quã ſubire deſtinauerat ex rupis ꝑcipitio. MVſicæ nutricula. Harũdinem la muſicæ
muſicæ nutriculã elegãter appellat:nã ex harundine pan.fiſtulã cõpaginauit:ex harundine tibiæ cõ/ auleticus
ficiunt᷑:ide calamũ auleticõ uocãt græci:quã nři tibialẽ.Pli.in.xvi.docet quẽadmodũ harundines ꝓ/ calamus.
parãdæ ſint in uſum tibiaꝝ. INSpirata.Quaſi ſpiritu quodã aĩata.& uocalis facta. EXercita. Fa exercitus
tigata agitata.Virg.nate iliacis exercite fatis:iterdũ exercitus dr᷑ contẽptus. neglectuſq̃:ut docet Ful/ pro exer/
gẽtius placiades.allegans illud Plautĩ.nos noſtrãq̃ familiã hẽs exercitam.A.Gellius dixit in primo: citatus.
Aderat ibi forte amicus noſter lectione multa exercitus. ꝓ exercitatus.& ita frequenter repias apud Oues fe/
auctores. ISTIus oræ.Regionis & loci. FORmidabiles oues.Sunt oues quas feras uocãt:nam ĩ ræ.
quocũq̃ genere aĩaliũ ẽ placidũ:eiuſdẽ iuenit᷑ & feꝝ.ait Pli.camelo pardalin appellatã eſſe ouis feræ Probati/
noĩe q̄ aſpectu magis q̃ feritate cõſpicua ſit.græce προβατον dicit᷑.unde ꝓbatica piſcina ĩ euãgelio ca piſcia.

mutuato calore:truci rabie ſolẽt efferri cornuq; acuto: & frõte ſaxea:& nõnũq̃ uenenatis morſibus ĩ exitiũ ſæuire mortaliũ.Sed dũ meridies ſolis ſedauerit uaporẽ: & pecua ſpũs fluuialis ſerenitate cõquieuerint:poteris ſub illa proceriſſima platano:quæ mecũ ſimul unum fluentũ bibit:latẽter te abſcõdere.& cũ primũ mitigata furia laxauerint oues animum: percuſſis frondibus attigui nemoris lanoſum aurum reperies: qđ paſſim ſtirpibus connexis obhæreſcit.Sic arundo ſimplex & humana:Pſychen egerrimam ſalutem ſuam docebat. Nec auſcultatu pœnitendo diligenter inſtructa illa ceſſauit.Sed obſeruatis omnibus furatrina facili: flauentis auri mollicie:congeſtum gremium Veneri reportat.nec tamen apud dominã ſaltẽ ſecundi laboris periculũ ſecundũ teſtimoniũ meruit.ſed contortis ſupciliis ſubridens amaꝝ:ſic inqt. Nec me præterit huius quoq; facti auctor adulterinus.ſed iã nunc ego ſedulo

dicta,qua ꝓbata,i.oues lauabanẽ:apicas uocãt oues:qbus nudus eſt uenter & ſine lanicio:quas damnant.μηλον quoq; ouẽ græci nũcupãt,unde melotes ueſtes ex ouinis pellibus factæ apud eccleſiaſticos ſcriptores appellanẽ. MVtuato calore.Quod Calorẽ & uim excitet ſolis feruor exẽplo ſunt ſerpẽtes:quæ p calorẽ accerrime mouẽẽ:p brumalia aũt & hiberna tẽpora mutatiõe cœli refrigeratę ĩmotæ ſunt ſtupore.auctor Victruuius:& a Saluſtio ꝓditũ ẽ in Iugurta calore & ſiti ſerpẽtes magiſq̃ realia accẽdi:& in rabiẽ efferari.Cõtra in hoĩbus corpora calore fiunt ĩbecilla & feruore diſſoluunẽ: cũ a refrigerationibus ſolidentur atq; cõfirmenẽ:nã calor exugẽdo eripit naturales uirtutes diſſoluitque eas,& mollefcentes efficit atq; ĩbecillas ut etiã in ferro animaduertimus,qđ quãuis natura ſit duꝝ:tamẽ in fornacibus ignis calore ꝑcalefactũ ita moleſcit: ut in omne genus formæ facile fabriceẽ:idẽ frigida aqua tinctũ reduresſcit,& reſtituiẽ in priſtinã ꝓprietatẽ. FROnte ſaxea. Dura idomabili,& quaſi lapidea. PEcua.Oues:ueteres eni,ut tradunt grãmatici & annotat i.v.Priſcianus hoc pecu ſingulariter,pecua pluraliter dixerũt Plautus i mercatore,nec pecua ruri paſcere: nec pueros nutricare. & Solinus ita pabuloſa inquit eſt ut pecua niſi iterdũ a paſtoribus arceanẽ ad piculum agat ſacietas.pecuatũ dici uoluerũt ſtultum.Antidamus in moralibus.hoĩem quis ferat ſic pecuatũ? SPIritus.Auræ ex flũmine minãtis.Homerus,e flumine auras antelucanas ſemp inſalubres eſſe tradit.Nilus ſolus oĩum fluuioꝝ,auctore herodoto nullas ex ſe auras remittit ſpiratq;:Lucãus annẽ celebrat noie anauron q̃ſi ſine aura.& nullum ſpiritũ exhalantẽ. PROceriſſima.Editiſſima,ampliſſimaq;.Pli.de magnitudie arboꝝ ſcribit in.xvi.aitq; uiſas eẽ arbores admiratiõis ꝑcipue lõgitudiniſq; incredibilis:idem in .xii.refert platanos celebratas fuiſſe athenis in ambulatiõe academiæ:fabuloſitas græciæ narrat Iouẽ ſub platano cũ europa cõcubuiſſe in ĩſula creta,q̃ nũq̃ folia dimittat:umbræ cã tãtũ hæc arbor expetiẽ:cuius nõ alia cõmẽdatio maior ẽ:q̃ q; ſolẽ æſtate arcet:hyeme admittit:Gẽialis ab Ouidio dicta,quaſi uoluptaria,platani radices mero iſuſo nutriunẽ,docuitq; luxuria priſcoꝝ arbores uina potare. ABſcõdere.Tãta ẽ platanoꝝ capacitas,& amplitudo ut q̃dam celebreẽ domiciln modo caua octogĩta pedũ ſpecu:tã digna miraculo:ut licinius mutianus ꝓdiderit epulatũ intra eã ſe cũ decem & octo comitibus:Caius quoq; prĩceps in ueliterno rure epulatus ẽ ſub platano qndecim conuiuaꝝ ac miniſtroꝝ capace:quã cœna appellauit ille nidũ. ATTIgui.ꝓximi. LANOſum.uellus aureũ ſignificat,in quo auꝝ eſt lanæ plenũ,& floccis lanicii fulgidũ. OBhæreſcit.Adhæreſcit,atq; iplicaẽ ob eni antiq ꝓ ad ponebant,ut obiurare pro adiurare:& ob os qđ ſignificat ad os.ob Romã ad Romã.Ennius ob Romã noctu legiões ducere cœpit.ab eodẽ dictũ eſt oẽs occiſi occẽſiq; in nocte ſerena,i.accẽſi. NEC pœnitẽdo.Auſcultatione ſalutari,& optimo documẽto:Auſcultare eni ſignificat obedire,nec tã audire eſt:q̃ diligẽter attẽdere:hic illud Catonianũ,auditis eni nõ auſcultatis. tanquã pharmacopolã. FVRAtrina.Furto & rapina.eodẽ eni inclinatu furatrina dr̃ quo moletrina feratrina,ſecutrina.eſt ãt moletrina piſtrinũ a molendo dicta:Antiqtas deã coluit noie furinam: in cuius honorẽ feriæ furinalia dicunẽ.cui ẽt flamẽ fuit attributus dictus furinalis. FLAuẽtis auri. A colore & flauũ & fuluũ dr̃ auꝝ.qd ãt diſtet flauus a fuluo docet Gellius. DOMInã.Venerẽ. CONtortis.Toruis ſupbiã faſtũq; idicãtibus:hoi eni in ſupciliis ut inqt elegãter Pli.triſtitiæ hilaritatis clemẽtiæ ſeueritatis ĩdiciũ eſt.faſtus ſupbia aliubi cõceptaculum.ſed hic ſedẽ hẽt:in corde naſciẽ hic ſubit,hic pẽdet.Supcilia in iunõis tutela eẽ putabat antiqtas q; his ꝓteganẽ oculi p quos luce fruimur quã tribuere putabãt iunonẽ unde & lucina dicta ẽ.M.Varro lunã lucinã eſſe interꝑtaẽ:quã ait ducẽ naſcẽtiũ eẽ eiq; deæ mulieres potiſſimũ ſupcilia attribuiſſe.qa ſupcilia ĩ altiſſima corporis pte collocata ſunt ide ſupciliũ ꝓ loco edito abruptoq; accipiẽ.ut ante dixius.ſupcilioſos dicius ſupbos & ſeueros. AMaꝝ.Subriſit qdẽ uenus.ſed eo riſu q magis amaritudinẽ aĩ triſticiãq; ꝑſeferret q̃ hilaritatẽ:amaꝝ dixit ꝓ amare & ĩdignãter. ADulterinus.Sicut inqt aliena ope uſa es i digerẽdis frugi

Apicæ.
Melotes ueſtes.
Serpẽtes calore excitãtur rigore torpentes.
Calore diſſoluimur.
Ferrum igni molleſcit aq̃ redureſcens.
Pecua.
Pecuatas ſtultus.
Nilus anauros.
Platanus ob umbrã expetiẽ
Vina potant arbores.
Obhæreſcit.
Ob.
Auſcultare.
Furatria.
Moletrina
Furina.
furinalia
Supbia i ſupcilio.
Supcilia iunonis.

bus aceruati cōmixtis.ita in hoc quoq; negotio alienas ſuppetias:alienū q; adminiculum adhibuiſti ſuitq; tibi opitulator adulterius uidelicet arūdo:cuius monitu iſtructa pſyche pegerat ueneris mādata. PERIclitabor.tētabo expiar. OPPIdo forti.Valde robuſto & firmo. aduerbiū ē frequētiſſimū. VERticē.Vertex eſt cōtorta in ſe aq̄ uel qcqd aliud ſimiliter uertiſ ſic & pars ſumma capitis uertex.& qd' in mōtibus eminētiſſimū.recte dixeris hæc oia uertices.auctor Quintilianus in.viii.a poeta dictū ē:ſaxi deuertice paſtor. FVScæ.Nigrātes undæ.ſuſcitatē & attritatē poſuerūt ueteres p nigricia & atro colore. COcyti fluenta.Præconio poetarum cocytus inter iſernos amnes notiſſimus eſt cuius Plato meminit in phedone ſcribēs eū cōtra pyriplegetōtē erūpere in tartarū. Philoſophi corpora mortalium inferos uocauerūt:& oia quæ illic eē credidit fabuloſa pſuaſio in nobis metipſis aſſignare conati ſunt aſſerentes cocytū eſſe qcqd hoīes in luctum lachrymaſque cōpellit græce enim κωκυω lugeo.& κωκυτοσ luctus:ululatuſq; ſignificaſ.ſtygiā uero paludem iterpretanſ qcqd iter ſe hūanos aīos in gurgite mergit odiorū. στυγειν qd' odiſſe ſignificat.& στυγητοσ odibiliter. στυγεροσ qrulus odioſus dr. INdidē.Inde ex illo loco & fonte. PENIta ſcaturigine.Interiori fluxione.ab hac particula pœnitus q̄ ſignificat intimā partē fit nomē penitus penita penitū.Antiqui quoq; auctore Priſciano.& penitior & penitiſſimus dicere ſolebāt.uelut iterior intimus.Au.Gellius penitiſſimas gētes dixit p remotiſſimas ultimaſq;:q̄s Pli.extimas uocat Apuleius in demōio.in penitiſſimis mētibus diuerſeſ p intimis.Plau.in aſinaria age q̄ſo hercle uſq; ex penitus faucibus.i.ex iterioribus:Sidonii eſt ille uerſiculus phalecius.frācorū penitiſſimas paludes. HAVritū.Hauſtū eductū.ſicut.n.ab audio auditum.ſic ab haurio hauritū declinauit:hauſtra ueteres dixerūt rotarū cados ab hauriēdo.græce antla dicunſ.De multiplici ſignificatu huiuſce uerbi:ē.n.polyſemō:annotāt grammatici.aliter.n.ē dictū latus haurit aptū:Aliter ille ipiger hauſit ſpumātē paterā.Aliter uocēq; his auribus hauſit. CRYſtallo dedollatū.Pli.criſtallū iter gēmas pcēſet.& gratiā cryſtallinorū poculorū celebrat.cryſtallū glaciē eē certū eſt.Vnde nomē græci dedere.Infeſtaſ pluribus uiciis ſcabricie:ferrugine maculoſa nube.occulta aliquādo uomica.eſt & ruffa aliqbus rubigo.aliis capillamētū rimæ ſimile.hoc uitreari artifices litura occultāt.q̄ ſine uitio ſunt appellāt aſyntheta q̄ſi ſimplicia.& pura qdā apud Pliniū acētra legere malūt q̄ aſyntheta.q̄ſi ſine cētro.qd pducū fragileq; iter cryſtalli uitia numeraſ.Nemo amiſſarū rerū nuntio accepto duos calices cryſtallinos in ſuptræma irā fregit illiſos fragmēta farciri nullo mō queūt:pocula cryſtallina in rigido potu pbanſ:calere diſſiliūt.Dedolatū dixit artificio uitrearii leuigatū.& oī ſcabricia expolitū.Dolare.n.& dedolare fabrorū uerbū ē cū materiarū cōplanaſ aſpitas:Hieronymus dolatoriū appellat id ferramēti genus.quo materia & lapides dolanſ:qd' alio noīe aſciā latini uocāt:Vnde aſciare uerbū Victruuio ē aſcia dolare:ſic.n.inqt in.vii.ſumaſ aſcia & quēadmodū materia dolaſ:ſic calx lacu macerata aſcieſ.Exaſceatū dixit Plautus q̄ſi dicas expolitū pfectūq;. IN uitæ.Vt lectio planior ſit legere malim.in uētura uitæ finem.uolebat eni pſyche ex rupe ardua ſe pcipitans inuenire uitæ finē erūnoſæ.ſ.& infelicis:cū mors erūnarū requies ſit & finis:hinc illud Oratianum moriar:mors ultima linea rerū eſt. LAEtalē.Mortiferū & lætū afferentē. IMMAni.Ingenti & enormi.alias īmane dr̄ fœdū & noxiū. SALEbritate.Acerbitate aſperitate ſaxorū.Salebras aſpitates ſaxorū dici uoluerūt.M.Tullius nunq̄ intātas ſalebras cecidiſſet:Inde ſalebroſus aſper & ſalebritas aſpitudo ſignificaſ. INacceſſa.Inacceſſibili intuia inadibili. LACIniis.Tortuoſis & flexuoſis limitibus.ſic.n.aquæ fontanæ:p ſemitas obliquas fluere cōſueuerunt & delabi. EXERto tramite.Apto & ſubdiali.ſubdialia.n.dicūſ q̄ ſubdio hoc ē cœlo ſunt.ueteres expapillatū dixerūt renudatū & exertū:ſicut a Plauto dictū ē expapillatū brachiū:cū āt cōtraria ſint exertus & cōtectus ſcite dixit fontes fluxiſſe cōtectos i tramite apto:cū itra canalē anguſtū decurrerent:ſæpe.n.uſu uenit ut locus fluētis riui ſit exertus:ipſæ uero aq̄ itra anguſtias canalis inumbrenſ.

periclitabor:an opido forti aio ſingularīq; prudentia ſis prædita.uideſne inſiſtentē celſiſſimæ illi rupi montis ardui uerticē:de quo fontis atri fuſcæ defluunt undæ:Proximeq; cōceptaculo uallis incluſæ ſtigias irrigant paludes.& pauca cocyti fluēta nutriūt. Indidem mihi de ſummi fontis penita ſcaturigine: rorē rigentē hauritū:iſta cōfeſtim deferto urnula.Sic aiens:cryſtallo dedolatū uaſculū:iſuper ei grauiora cōminata tradidit:At illa ſtudioſe gradū celerans:montis extremū petit cumulum:certe uel illic in uitæ peſſimæ finem. Sed cū primum prædicti iugi cōterminos locos appulit:uidet rei uaſtæ letalē difficultatē.Nāq; ſaxū immani magnitudine procerum:& iacceſſa ſalebritate lubricū:mediis e faucibus lapidis fontes horridos euomebat.qui ſtatim pni foraminis laciniis editi:perq; procliue delapſi:& anguſti canalis exerto cōtecti tramite: proximā conuallē latenter incidebant: dextera leuaq;

Oppido ualde. Vertex. Attritas Cocytus in homine luctus Styx. Pœnita ſcaturigo. Penitiſſimæ gentes pro extimis Hauſtra. Antla. Haurio. Cryſtallum glacies. Aſyntheta. Dolare. Dolatorium. Aſcia. Aſciare. Exaſceatum. Immane Salebræ ſaxorum Salebroſus. Subdialia. Expapillatum.

& cōtectæ decurrāt. COtibus. Cautibus & ſaxis. PROſerpūt. Serpere. & ꝓſerpe idē dicebāt. qd
Proſerpi est ꝓpriū peculiareq́ draconū. Plau. fac me ꝓſerpētē beſtiā duplicē ut habeā liguā: hic ꝓſerpia quoq́
na unde. dicta lūa. q̄ ut ſerpēs mō i dextrā mō i ſiniſtrā ptē late mouet. INcōniuæ uigiliæ. Vigilia icōniua
Inconni/ elegāter dr̄ q̄do nuſq̄ oculi cōniuēt: ſed apti micāteſq́ aſpectu uegeto puigilāt. Cōniuere. n. est oculū
ua uigi/ claudere genas opire. grauiores alitū. ut auctor ē Pli. iferiore gēa cōniuēt: columbæ & ſimilia utraq́
lia. cōniuēt. Silius: cōniuet: ſolēq́ pauēt agnoſcere uiſu. hic elegāti trāſlatiōe dicius deos & hoies conni/
Cōniuet uere i delictis: q̄ ipunita ꝑtereunt
e cōtrario incōniuens dr̄ q oculis
eſt uigilantibus aptiſq́ ſine nicta
tiōe ſine palpitatiōe. Au. Gellius
Inconni/ de Socrate mēorat. q̄ incōniuens
uens. imobilis iiſdē in ueſtigiis perſta/
bat: Sic & icōniua uigilia ꝑ incō/
niuēs. & exerta oculis nuſq̄ ſom/
Dracões no ſuccūbētibus. Dracones autē
unde. acie oculoꝝ acutiſſima & puigili
præditos eſſe tradūt auctores: &
nomē argumēto eſt. nūcupāt. n.
απο του δερκειν qd' eſt uidere.
& ob id ſimulachris eſculapii &
Draco ſi/ ſalutis draco ſubiungit: oportet
mula/ eni medicū eſſe oculatiſſimū: &
chris ꝓnoſcere cōmoda icōmodaq́ in
eſculapii corpibus cui cōueīt dicere poſſe de egroto q̄ ſint: q̄ fuerit: q̄ mox uētura ſeq̄nt. ADDIctis. Elegā/
addictus ter & ſcite. q̄ſi oculi ita addicant mācipēturq́ uigiliæ ut illi ꝓſto ſint: ſicut addicti ſnīa ꝓtoris credito
ribus tradebant in mācipatū: ſup q̄ re legito. Au. Gellii libru nouiſſimū. PVpulis. Ois uis edendi
Pupillæ ac ratio cernēdi cōtinet in pupillis: q̄ & pupillæ dicunt. q̄s ob id Lactātius ſcītillas luminū nūcupat i
ſcintillæ libro de opificio: p eas eni ſe ipſa mēs ītēdit ut uideat: mēs eni uidet aius cernit: trāſmittitq́ ui uiſi/
luminū. bilē p oculos. q̄ſi q̄ſdā p feneſtras. auctores Pli. M. Tullius cæteri. MVniebāt. Ne ſ. nox a polluerēt
Mens ui/ VOcales. Ab affectu. nam uocē repēte emiſerūt pſychen admonētes: ut abſcederet ꝓcul. ꝑterea aq̄
det. uocales dici poſſunt a ſono & ſtrepitu. quē fluētes efficiūt. SVBide. Freq̄nter identidē. MVTA/
ta in lapidem. Facta eſt inqt pſyche ſimilis ſtatuæ lapideæ. ſine ſenſu ſtupēs. ATTOnita ob rei ipe
ratē ipoſſibilitatē. MOle. Magnitudine. & q̄ſi aggere preſſa. LAchrymaꝝ ſolatio. Habebat pſy/
che oculos quaſi pumiceos: q ut inqt Plautus lachrymā expuere unā nō quibant: cū interdū lachry/
In q̄relis maꝝ in dolore ꝓfuſio ſit maximū ſolatiū: Seneca ois aduerſa fortuna hēt in q̄relis leuamētū: Oui/
leuamen dius fleq́ meos caſus. eſt q̄dā flere uoluptas. PROuidentiæ. Græci προνοιαν uocāt: quā nr̄i proui
tum. dentiā: q̄ fatidica ſtoicoꝝ anus appellat a uelleio epicureo apud. M. Tulliū ꝓuidentia mundum rogi
Pronoea autumāt ſanctiores philoſophi: cuius oculū nihil latet nihil effugit: de qua. M. Tullius in ſecundo de
ſtoicoꝝ natura deoꝝ: Talis igitur mens mundi cum ſit: ob eāq́ cām prudētia appellari recte poſſit: græce eni
perſpica/ pronea dicitur: hæc potiſſimum prouidet. & his maxime eſt occupata: primum ut mundus q̄ aptiſ/
ciſſima. ſimus ſit ad permanendum: deīde ut nulla re: egeat maxime autem ut in eo eximia pulchritudo. ſit
atq́ omnis ornatus. ſenſus eſt erumnam pſyches hoc eſt animæ. non latuiſſe oculos prouidentiæ ꝑ/
Aquila ſpicaciſſimos. AQVIla regalis auis. Sat notum. aquilam ioui dicatā eſſe: uel quia fulmine non per
Iouis ar/ cutitur. uel quia dicitur dimicanti ioui contra gigantes fulmina miniſtraſſe: uel q̄ in auſpicium ad/
migera. uolauerit illi aduerſus titanas proficiſcenti. quam uictor bono omine acceptam tutelæ: ſuæ ſubiuga
uerit. ſacra uero hiſtoria teſtatur aquilam conſediſſe ioui in capitu atq́ ita regnum portendiſſe. igit
ob hæc aquila regalis auis nuncupatur: & q̄a in omni a uitio regnū ſortita eſt. iccirco traditur exerce
Trochi/ re inimicitias cum auicula: cui trochilos nomen. ob hoc tantū q̄ rex auiū nominatur. puerbiū græ/
los rex coꝝ eſt αετου γηρασ aquilæ ſenectus qd' de ſenibus biboſis & uini auidis dicitur. & ita uſurpāt no
auium ſter comicus: quoniā aquilæ in ſenectutæ tātum bibunt. cū ob aduncitatē roſtri ſupioris cibo ueſci
aquilæ non poſſint. a græcis dicitur hæc paroemia de his. qui in ſenecta ſunt meliores q̄ iuuenta: propterea
ſenectus. q̄ aquilæ ſeneſcentes mature uictum ſeruntur. & ob curuaturā roſtri fieri innocentiores: quas Plin.
puerbiū nr̄ ait oppetere nō egritudine ſed fame. in tantū ſupiore roſtro accreſcente: ut aduncitas aperiri non
Ganime queat. POcillatorē phrygiū. Ganimedē ſignificat: quē iupiter efflictim amās in aquilā demutatus
dis ra/ rapuit fabula notiſſima. Lactātius poeticū uelamentum ita referat ac detegit. ut tradat iō dici iouem
ptus. rapuiſſe in aq̄la catamitum quia aut p legionē rapuit cuius inſigne aq̄la eſt: aut quia nauis in qua eſt
impoſitus tutelā habuit in aq̄la figuratā. Strabo harpagiā dici locum autumat unde raptus ſit gany
medes. αρπαζω enim græce eſt rapio. id autē circa dardanium ꝓmontorium cōtigiſſe arbitrantur.
Euſebius chronographus ſignat Ganimedem a tantalo raptum eſſe: indeq́ exortum bellum inter
troem ganimedis patrem & tantalum. hunc in cœlo pocula & nectar ioui miniſtrare canunt poetæ

cotibus cauatis ꝓſerpūt. & lōga colla porrecti ſeui dra
cōes icōniuæ uigiliæ luminibus adictis: & i ꝑpetuā lu/
cē populis excubātibus. Iāq́ & ipſe ſemet muniebant
uocales aq̄. Nā & diſcede: & qd facis: uide: & qd agis:
caue: & fuge: & pibis: ſubide clamāt. Sic ipoſſibilitate
ipſa mutata i lapidē Pſyche: q̄uis præſenti corpe: ſenſi
bus tamē aberat. & iextricabilis piculi mole ꝓrſus ob/
ruta: lachrymaꝝ ēt extremo ſolatio carebat. nec ꝓuidē
tiæ bonæ graues oculos inocentis aiæ latuit erūna. Nā
primi Iouis regalis auis illa: repente propanſis utrinq́
pinnis: affuit rapax aquila. memorq́ ueteris obſequii:

& cum primis Ouidius cũ ait:nec mora percuſſo mendacibus aera pēnis arripit iliadē:q nunc quoq; pocula miſcet inuitaq; ioui nectar iunone miniſtrat.Igitur cũ Ganimedes poculoꝝ ioualiũ pincerna ſit.uocabulo elegãtiſſimo pocillator dicit.quaſi poculoꝝ miniſtrator.a poculo.n.fit pocillũ:q̄ dictio ne Liuius & Plinius utunt.ꝑterea i zodiaco aq̄rius ē:quē cõplures.ut inqt higinus ganimedē eſſe dixerũt:quē iupiter miniſtrũ deoꝝ feciſſe exiſtimat:itaq; oſtendit uelut aquã fundēs.unde a græcis hydrochoos dictus quo noīe & a nr̄is noiat.Catullus i callimachi interꝑtamēto ꝓxius hydrochoi fulgures oarion.pocillatorē ganimedem denotat Auſonius illo uerſu ſtat iouis ad cyathũ generat quē dardanius tros.Nam ſtare ad cyathũ.ſcite & elegãter dicit pocillator.q cyathũ ꝓpinat.ſic iuuenalis. Nec pueriliacus formoſa nec herculis uxor ad cyathos. Suetonius tradit cæſarem ad cyathũ ſteriſſe nicõedi.cyathiſſare.plautino uerbo ē ad cyathum ſtare:& cyatho uina miniſtrare hoc ē fungi pocillatoris miniſterio. NVmē dei. Imperiũ ueneris.& maieſtatem:a nutu numē dictũ. SVſtulerat. In cœlum tulerat portaueratque. DVctu cupidinis.Sēſus eſt aqla reprēdere uult beneficiũ cupidini. ſubueniens laborioſæ pſiche eius uxori memor.& auſpicio ductuq; ipſius cudidinis ganimedē i cœlũ uexerat ioui amatori. IN uxoris laboribus.In laborioſis erumnis pſyches. Diales uias. Iouiales & cœleſtes.græci dia iouem appellãt.hic flamē dialis dictus a ioue cui ſacra facit:a die quoq; dialis deducitur:hinc ſcoma illud.M.Tullii in conſulem.q uno tãtũ die conſulatum peregit:ſolent inqt eſſe flamines diales.modo conſules diales habemus.inde ſub dio dicitur:quaſi ſub ioue.i.cœlo:qd & ſub diuo dicit.unde ſubdiales dictæ ſiue ſubdiuales ambulationes Plinio:quæ apertæ ſunt.& oſtētæ ſoli.atq; ſub cœlo:quas græci auctore Victruuio hypethras uocant quaſi ſub ethra.i.ſub cœlo.eſt enim ethra ſplendor etheris. OB os. Ad os.ob.n.ut ſupra dictum eſt.Antiqui ponebant pro ad. ut ob Romam.ad romam.ab os.ad os.M.Tullius.Cuius ob os graii ora obuertebant ſua. IOui formidabiles ſtigias aquas.Vt poetæ canunt ſtatuit Iupiter ſi quis feſeliſſet numen ſtigis peieraſſetq; ꝑ ſtigias undas.ut uno anno.& nouem diebus ab ambroſia.& nectare prohiberetur. ideo autem hoc fictum creditur:quia triſtitia contraria eſt æternitati:& dii per ſtigias aquas tanquam rem contrariã iurare formidant:Virgilius.ſtigiamq; paludem dii cuius iurare timent & fallere numen.apud Platonem in phedone ſtigius Fluuius per colorem cyaneum hoc eſt nigrum & obſcurum erumpere fertur.qui paludem efficit ſtigiam:ante dictum eſt nomine ſtigis tropologice ſignificari quicquid inter ſe humanos animos in gurgite mergit odiorum. DEIEratis.Deierare eſt ualde iurare. hæc enim particula de auctiua eſt ut deamat pro ualde amat auctor Donatus.unde deiurium dicitur gellio & reliquis pro iure iurando.peierare uero eſt falſum iuſiurãdum dicere:quod & periurare uſurpatur. Tertulianus.Cicius apud uos per omnes deos q̄ per unũ geniũ cæſaris peieratur. CEdo.Da. VRnulã.Vas aquarium eſt:ex eo dicta urna:q urinat in aqua haurienda.Vrinare.n.eſt mergi.inde urinatores & urinantes dicti qui ſub aquis natant.& mergunt:q̄ dictio apud Pliniũ frequentiſſima:Quicũq; ſidere delphini oriēte natus fuerit urinator.urinariũ mēſa eſt uaſoꝝ:ex eo dictum q urnas cum aqua poſitas ibi potiſſimũ habebãt. TRIſulca uibramina draconum.Hoc dictum propter linguã. q̄ ſerpētis triſulca eſt.uibrãs atriq; coloris ut docet Plinius in.xi.qđ & poetæ teſtant Virgilius arduus ad ſolē & linguis micat ore triſulcis.Ouidius treſq; micant linguæ ſenſus eſt.aqlã erepta urnula excepiſſe rettuliſſeq; ad pſychē aquas illas formidabiles inter triſulcas uibranteſq; linguas draconũ & dentes aculeatos:quos ſerpentibus eē tradũt:ſerratos pectinatim coeuntes.ne cõtrario occurſu atterant. REmigiũ.Alas.dicit ut ſupra poeticã trãſlatione. INnoxius. Armiger ſcilicet iouis aquila. PRAEminãtes.Poſſumus ēt legere ꝑmonētes tãq̄ aq̄ prius mouerit aqlã ut abiret ſine nocumento. COMmētus.Cũ finxiſſet aqla. VEL tunc.Exhibito officio tam difficili & obſeqo tã ancipiti.

quo ductu cupidinis Ioui pocillatorem Phrygium ſubſtulerat: opportunam ferens opem: deiq; numen in uxoris laboribus ꝑcolens: alti culminis diales uias deſerit.ob os puellæ preuolans:incipit.At tu ſimplex: alioquin & expers rerũ talium:ſperaſq; te ſanctiſſimi: nec minus truculēti fontis:uel unã ſtillã poſſe furari: uel omnino contingere:diis etiã:ipſiq; Ioui formidabiles aquas iſtas ſtigias: uel fando compiſti. quodq; uos deieratis ꝑ numina deoꝝ:deos ꝑ ſtygis maieſtatē ſolere.ſed cedo iſtã urnulã. & protinus arreptam complētãq; feſtinanter. libratiſq; pinnarũ nutãtium molibus:inter genas ſæuientiũ dentiũ. & triſulca uibramina draconũ : remigiũ dextera leuaq; porrigens : uolentes aquas:& ut abiret innoxius:præminantes : excipit: cõmentus:ob iuſſum Veneris petere eiq; ſe præminiſtrare.quare paulo facilior adeundi fuit copia.Sic acceptam cũ gaudio plenã urnã : Pſyche Veneri citata retulit.nec tamē nutũ deæ ſeuientis : uel tunc expiare potuit.Nã ſic eã maiora:atq; peiora flagitia cõminãs:

Pocillator. Hidrochoos. Aq̄rius. Stare ad ciathum. Ciathiſare. Diales uiæ. Scoma. M.Tullii Cõſules diales. Subdiales ambulationes. hipethre Ethra. Dii iurãt per ſtigia Deiecare, Deamarī. Deiuriũ. Peierare. Vrna. Vrinare. Vrinatores. Vrnariũ. Triſulca lingua draconũ.

APpellat.Alloquitur. REnidens exitiabile.Riſu exitiũ perniciẽq; denuncians. MAgna q̃dã.
Si legis magna copulabit̃ cũ malefica.ſed diſpice an purior lectio ſit maga.dicit.n.uenus ſibi magam
quãdã uideri pſychẽ.& maleficã primi nois:quæ mandata ipſius ĩpoſſibilia ne dũ difficilia factu. tam
Gnauiter ſtrenue exequuta ſit. GNAuiter.Strenue uelociter diligenter. PVpula.Ironicos pronunciãdum.
nomine.n.blandimenti appellat pſychen.quã maxime oderat quẽadmodũ blandientes dicere ſole/
Pupula mus.meus ocellus.mea colũba.mea feſtiuitas.Cõſimiliter dicimus mea pupula.quæ in oculo pars p̃/
uidendi ciosior eſt:ut pote uidendi opifex
effectrix. atq; effectrix.& ut auctor ẽ Plini/
Pupæ. us adeo pupillis abſoluta uis ſpe/
Pupi. culi eſt: ut totam imaginem ho/
minis reddant.qdã id blandimen
ti nomen a puppa deducunt. ſunt
.n.puppæ quæ p diminutionem
puppullæ dicũt̃ imagũculæ puel/
lares indelitiis oblectamẽtiſq; uir
guncularum . de quibus eſt illud
perſianum: Nempe hoc q̃ ueneri
donatæ a uirginæ puppæ.itẽ pup
pas : & pupos nominauit antiqui
tas.puellas & puellos prior interp̃
tatio magis proba magiſq; uenu/
ſta eſt.ut ad pupulam oculi blan/
dimentũ id genus referrat̃. OR
ci ferales penates.Domicilium or
ci.i.plutonis ferale eſſe & mortife
rum merito dici nemo eſt qui ne
Quæro ſciat. DE te.A te:uetus elegãſq;
de te. locutio.Oratius.quærit de pueris
Diecula. nũ ſit quoq; fracta lagena. DIE
culã.Quod per unam diem etiã
breuiculã ſufficiat: Diecult.n.mõ
diem ſignificat.alias morulam.&
tẽpuſculũ:ut in primo cõmẽtario
fuſius explicatum ẽ. QVod ha
buit.Scilicet formoſitatis quaſi di
cat.oĩs mea formoſitas genuia &
ingenita eſt abſumpta in curatiõe
cupidinis egroti ſicut medicamẽ/
tũ ex pyxide deprõptũ abſumitur
ĩ ægro curãdo. REdito.Regre/
dere. HAVD ĩmaturus.Cito p̃
mature feſtinanter. INDIdem.
Inde ex hac pyxide ex hac formoſitate proſerpinæ. VElamento reiecto.Ideſt aperte nec per amba/
ges ac uelamentum cognouit ſe impelli ad ultimũ exitium. VLtimas fortũas.Vltimũ infortuniũ.
QVID ni:Cur nõ.ſ.cõperiret cognoſceretq; ſe ſe cõpelli ad exitiũ p̃paratũ.remotis ſtrophis. & fu/
cis. DEmeare.Deſcendere.& deorſum meare. INdidẽ.Ex ea turri. DEſcẽdere.Vt.ſ.p p̃cipitiũ
extincta.ita deſcenderet ad manes.ad quos demeant ſoli mortui. ET qd.Turris uocalis facta caſti/
gat pſychen:q̃ ſe p̃cipitio perẽpta demittere uellet ad tartaꝝ cũ mortuis nullus ad ſupos reditus pa/
teat:unde negant redire quemquam.ex quo fieret ut ueneri pyxideculam referre non poſſet. NO
uiſſimo periculo.Qui ultimum periculum ſibi ſuperãdum eẽ cognoſcit.& extremũ labrem ſupereſ/
ſe.id forti animo capeſſere nõ recuſat.ut exanclatis erũnis deinceps mollitur qeſcat.nã ſpes qetis inui/
tamentũ eſt laboris ſubeundi. SEiugatus.Separatus ſeiunctuſq;.abiuratis uitæ ſtipendiis TAR/
tarum.poetæ tartarum appellant carcerem pœnarum infernaꝝ:qd & Tertullianus memorat in apo
Tartarus logetico Plato receptaculum eſſe autumat.in qd oĩa flumina cõfluãt & rurſus effluãt.tãquã tartarus
Tartari/ fons ſit aquarum oĩum.Platonẽ refellit Ariſtoteles in ſecũdo meteoroꝝ:grãmatici tartaꝝ deducũt
nius απο του ταρταρι ξειν.i.a tremore frigoris.uel απο της ταραχης qa oĩa illic turbata ſunt ob hoc di
Deuium xit.M.Varro tartari originẽ græcã eẽ a tartaro fit tartarinus.qd ueteſti poetæ carmẽ oſtẽdit corpore
ſcortum. tartarino prognata palude uirago. ABditã locis.Obditã q̃ſi in receſſu cõditam.ac delitefcẽtẽ.deuia
ãt loca dicimus.q̃ extra uiã militarẽ ac publicã remota ſunt.ſic deuii populi.M.Tullio dicti.ſic ab ora
tio ſcortũ deuiũ pro meretrice : quæ in angiportu ſiue uico remotiore degat procul a uicis publicis.

appellat:renidens exitiabile.Iam tu quidẽ uideris ma
gna quædã mihi:& alta p̱rſus malefica: q̃ talibus pre
ceptis meis obtẽperaſti grauiter.ſed adhuc iſtud mea
pupula miniſtrare debebis. Sume iſta pyxidẽ & dedit
p̱tinus.uſq; ad inferos:& ipſius orci ferales penates te
dirige. Tunc cõferes pyxidem proſerpinæ : petit de te
Venus dicito.modicum de tua mittas ei formoſitate.
uel ad unã ſaltẽ dieculam ſufficiens.nã quod habuit:
dũ filiũ curat egrotũ : cõſumpſit : atq; cõtriuit omne.
ſed haud ĩmaturius redito: quia me neceſſe eſt indidẽ
delinitam theatrũ deorum frequẽtare . Tunc Pſyche:
uel maxime ſenſit ultimas fortunas ſuas : & uelamen/
to reiecto:ad promptum exitiũ ſeſe compeli:manife/
ſte comperit. qd ni: quæ ſuis pedibus ultro ad tartarũ
maneſq; demeare cogeret̃ :nec cunctata diutius : p̱git
ad quãpiã turrim præaltã . ĩdidẽ ſe datura præcipitẽ.
ſic enim redatur : ac inferos recte:atq; pulcherrime ſe
poſſe deſcendere.ſed turris prorumpit in uocem ſubi/
tam . Et quid te inquit præcipitio miſella quæris ex/
tinguere:quidq; iam nouiſſimo periculo laboriq; iſto
temere ſuccumbis : Nam ſi ſpiritus corpor̃ tuo ſemel
fuerit ſe iugatus : ibis quidem profecto ad ĩmum tar/
tarum.ſed ĩde nullo pacto redire poteris mihi auſcul/
ta.Lacedemon Achaie nobilis ciuitas : non longe ſita
eſt.huius conterminam : deuiis abditam locis quære

TEnary. De tenaro qđ nomē eſt promōtorii. & oppidi. & ſpiraculi īferni affatim dixius in. i. cōmē/tario. DItis. Plutōis. quē & ſummanū uocāt: q̄ſi ſummū māiū: cui nocturna ſulmīa aſſignāt. OF/fas. Canit uates mantuanus cerberų cuſtodē inferoų tricipitē obſrenatū demulctū. ac ſepultū ſomno fuiſſe ab æneа cum illi obiecιſſet offā melle & medicatis frugibus ſoporatā. nunc ex doctrina poetica p̄cipitur pſyche. ut offas ſecum geſtitet. qbus ſæuitiā canis ferocientis leniat ac mitiget: quas ex polēta & mulſa cōcinnatas eē p̄ſcribit. eſt āt polēta cibus tā peculiaris græciæ q̄ plus italiæ fit ex hordeo. &

Summanus.

Polenta.

tenary. Inibi ſpiraculū ditis. & p portās hiātes mōſtraẽ īter iuiū. cuius te limīe trāſmeatā ſimul cōmiſeris. iam canale directo pgis ad ipſā orci regiā. ſed nō actēus uacua d̄bebis p illas tenebras ī ceder̄ ſed offas polētæ mulſa cōcretas ābabus geſtar̄ māibus. ac ī ipſo ore duas ferre ſtipes. Iāq; cōſecta bōa ptē mortifere uiæ: cōtiuaueris claudū aſinū lignorū gerulū: cū agaſōe ſimili: q te rogabit decidēti ſurciæ faſticulos aliquos prigas ei. ſed tu nulla uoce deprōpta: tacita preterito. Nec mora cū ad flūen mortuū uēies: cui prefectus charō: ptius expetēs

pluribus qdem modis. ut docet Plinius. Apolenta polentariū crepitum dixit Plautus. apud Ouidium neutrialiter enūciatur illo uerſu. dulce dedit teſta Quod coxerat ante polenta. de offa & polenta ſatis multa in prio cōmentario mulſa uero potio eſt ex aqua & melle confecta. græce uocatur hydromeli ab rei argumento: q̄ præclaram utilitatē hēt in cibo egrotātiū in uiribus recreandis. ſtomachoq; mulcendo: ardore refrigerādo. ut docet Plinius in. xxii. & ut auctor eſt Hipocrates ſcribens de regimine acutorum hydromeli.

Polenta rius crepitus.

Mulſa.

Hidromeli.

aqua mulſa oībus tēporibus morbi bibi pōt in acutis egritudinibus: duo ſunt mulſæ genera. altey. ſ. ſubitæ. ac recētis. altey inueteratæ. repētina fit melle deſpumato utilior. īueteratæ uſum dānauere inuenio apud auctores hunc potū bibēdū eſſe alſioſis. itē ai humilis & p̄parci: quos microphicos appel/lāt: ſunt āt alſioſi. q frigore cōflictanẽ: & algores ferre nō poſſunt. M. Varro pecus caprinū alſioſum eē tradit. frequēs eſt apud Pliniū dictio hæc in hoc ſignificatu. Simpliciter āt dr̄ mulſa ſicut & mulſum. interdum adiectiuum nomē eſt. ut aqua mulſa lac mulſum. acetū mulſum Plinius lacte mulſo augeri. ait iecur anſerinū. apud eundē mētio ē aceti mulſi. qđ fit ex aceto & melle. qđ græci dicunt oximel tradit. Hipocrates pleureticis potū oximellis dādū eē. hyeme qdā calidū æſtate uero frigidū. Plinius in. xiiii. oximellis confectionē docet. Oenomel palladio eſt q̄ſi mulſum. ex uino. ſ. & melle non deſpumato cōfectū. unde & nomē apud eundē mētio eſt omphacomellis: q fit ex ſucco uuæ ſemiacerbæ & mellis mixtura. græco uocabulo ομφακιον dicitur uuæ acerbæ & cæteri fructus īmaturi ide Plinio omphaciū oleū & uinū. qđ fit ex uua īmatura: & olea drupa. ſic n. uocaẽ anteq̄ cibo matura ſit. STIpes. Nūmos. MORtiferæ uiæ. Viā mortiferā appellat q̄ ducit ad māes & mortis dōiciliū. CONtinuaueris. Eundo cōueneris conſequuta fueris. CLAVdū aſinū. Verbū ē uetus perq̄ elegās clodere qđ ſignificat claudicare: & claudum fieri. Plinius in. xviii. clodunt ita lipiunt ue ab afflatu & aluocita peunt. AGAſone. Hic agaſonem p aſinario accipius. Alias ſignificaẽ equoų curator. & ut iquiunt grammatici agaſo pprie dr̄: q iumēta curat. Plinius in. xxxv. pinxit ingt atheniō agaſonem cum equo. Liuius in. vii. agaſōes mulis iponit. SImili. Signat agaſonē p æque gerulū fuiſſem lignoų: ſicut erat aſinus. Fuſticulos. Minuta ligna ſignificat. a fuſte per diminutionem deriuato uocabulo ab Aulo Gellio caudices lignoų dicti in cōſimili ſignificatu. fuſtuarium. Liuio & M. Tullio pōit pro fuſtium caſticatiōe atq; ſuplicio. TAcita p̄terito. Præcipit turris pſyche ut tacita ſilenſq; pretereat. nec ullū reſpōſum depromat agaſoni. q̄do rogabit ut ligna porrigat ſarcinæ corruēti. AD flumē mortuum. Sicut mare mortuum ita & flumen mortuum uſurpaẽ eruditis. qđ ē apud inferos. hecatheus oceanum ſeptē trionalē appellat. Amalchium. qđ nomen ſcythica lingua ſignificat congelatum. philemon morimaruſam a cimbris uocari tradit. hoc ē mortuum mare ultra deinde cronium appellāt hinc ītelligi pōt carmē Claudiāi. apđ plinium mēdoſa dictio ē i q̄rto. ubi nō cronīū legiẽ. ſed creniū. flumē uero mortuū ſignificatur acherō. q apud manes ē quo portior charō umbras tranſuehit. cimba ferrugiea. infra pigų fluētū appellat de hoc plato i phedōe acherō iqt p deſerta fluēs loca atq; ſubterrā ea ī paludē defluit acheruſiā: quo plerīq; defūctoų deueniūt aīæ. ibiq; p fatalia q̄dā tempoų curricula cōmorati pti qdem lōgiora: pti uero breuiora. rurſus ī ḡnatiōes aīaliū relabunẽ. acheron græce diciẽ q̄ſi triſtis & ſine gaudio. unde optio epitheto triſtis noiaẽ a Silio illo uerſu. triſtior his acheron ſanie craſſoq; ueneno eſtuat. tradunt auctores. de tartaro naſci acheronta. ex acherōte ſtigem de ſtige cocyton. qđ totum ex phiſiologiæ ſecretariis depromptum ē. Nā q caret gaudio ſine dubio triſtis ē. triſticia uicina luctui eſt. luctus ex morte pgignitur. platōici tradunt p acheronta ſignificari qcqd feciſſe nos pœnitet uſq; ad triſticiā. CHArō. De hoc ait poeta graphice & elegāter portitor has horrendus aquas. & flumina ſeruat terribili ſqualore charon. cui plurima mento canicies inculta iacet ſtant lumina flamma. ſordidus ex humeris nodo dependet amictus. charon ut grāmatici autumāt per antiphraſim dictus quaſi acheron. ideſt triſtis. Charon argumentum eſt frequens Luciano in dialogis condendis. quem πορθμέα hoc eſt portitorem. uocat & πορθμεῖον naulum ſiue portorium.

Micropſichi.
Alſioſi.
Lac mulſum.
Acetum mulſum.
Oximel.
Oenomel.
Omphacomel.
Omphaces.
Omphacium.
Clodere.
Agaſo.
Fuſtuarium.
Mare mortuū.
Flumen mortuū acheron.
Acheron triſtis.
Charon.
Porthmeus.

Porthmion. Portitores.

POR torii. Merces q̄ daſ portitoribus proprie dr̄ portorium Lucilius. portu exportant cláculú ne portorium dét. Plautus i aſinaria. ego pol hunc portitoré priuabo portorio portitores appellat telóarios. q portum obſidendes oia ſciſcitáſ: ut ex eo uectigal accipiát. Donatus in ſexto Eneidos cómentario. portitores inqt ſút q portus obſeruant. hinc ſcite Plautus i menechmis portitoré domú duxi. ita mihi neceſſe é loqui. quicquid egi atq; ago. interdum portitor é qui portat uehitq; nauigio accepto portorio. hoc eſt mercedula tráſuectióis. ut charon portitor in hoc ſignificat. qué græci porthmea appellant. ita. n. dicere malo q̄ tranſfretatorem. Iuuenalis iá ſedet in ripa tetrumq; nouicius horret porthmea. alias portitor Sidonio Hierony. aliiſq; recétioribus eſt gerulus baiuluſq; litterarum: quos iſtati tabellariú male litterati latoré uocant. SVtili cymba. Imitatio uirgiliana ſic. n. ſcriptum é i ſexto

Cyba ſutilis. Scaphidion. Cymba.

ope genuit ſub pódere cimba ſutilis: ubi ſutilis exponitur a cómétatoribus pro intexta p qđ fragillis oſtendit. ſolutilis uero nauis. Suetonio dicta qua Neronis mater periclitata eſt. altera a ſuendo. altera a ſoluendo deducitur. Luciáus ſcaphidion uocat cimbam charonis cimbia qđ poculoꝝ genus eſt: dicta ſunt a cimba naui: cuius figurá repreſentant. INter mortuos auaritia: Sententialiter indignanterq; ſimul dictú é i auaritiam. cuius tanta eſt uis. ut nó ſolú inter uiuétes uigeat. ſed ét apud mortuos uiuat. domineturq; cú charó neminé ſine portorio mercedulaq; tráſuehere uelit. & hoc totú ex diſciplina ægyptioꝝ tranſlatum eſt.

portoriú: ſic ad ripá ulterioré ſutili cymba deducit cómeátes. Ergo & iter mortuos auaritia uiuit: nec Charó ille ditis: & pater tátus deus: qcq̄ gratuito facit: & paup moriés uiaticú debet q̄rere: & æs ſi forte præ máu nó fuerit: néo eé expirare patieſ: huic ſqualido ſeni dabis nauli noíe de ſtipibus q̄s feres: alterá ſic tñ: ut ipſe ſua máu de tuo ſumat ore. nec ſecius tibi pygrú fluétú tráſmeáti. q̄dá ſup natás ſenex mortuus putris attollens máus: orabit: ut eú ítra nauigiú trahas. nec tu tñ illicita affectare pietate. tráſito fluuio: modicú te ꝓgreſſá rextrices orabút anus telá ſtruétes: máus paulis p accómodes nec id tñ tibi cótigeſ fas é. Ná hic oía tibi: & multa alia đ Veneris íſidiis orieſ: ut uel uná đ máibus cómitas offulá: nec putes futile iſtud pollétariú damnú leue. altera. n. perdita: lux hæc tibi prorſus denegabitur.

Ritus ægyptiorum.

apud quos mos fuit ut cadauera defundoꝝ per fluuiú & acheruſiá paludé: ad ſepulchrú delata códerentur: nauis quæ uectabat corpora baris appellabaſ: alio uocabulo apud græcos epibatra núcupata obolú portitori dabaſ cui nomé inditú eſt charó. ibidé quoq; hecates téplú cocyti portæ atq; obliuionis fuiſſe produntur. multaq; alia quæ poetis locú dederunt de iferis fabuloſa cómétádi. auctor Diodorus: i ſecundo bibliothecæ. Luciáus quoq; pluribus in dialogis memorat obolú charói pro naulo dari ſolitú ad defunctis. q tráſuehebátur. hinc illud Satyrographi nec hét qué porrigat ore trienté. ad húc ritú alluſit Hieronymus ſcribens. Diebus ac noctibus opperior cú tremore reddere nouiſſimú q̄drátě.

Obolus charoni. Pluton. Dis ditis pater.

DItis & pr̄. Nitidior lectio é ſi legas. nec ditis pr̄ tátus deus. ut ditis ſit caſus rectus. & pro Plutone accipiatur. ſicut. n. græce πλουτορ dr̄ q̄ſi πλουτου. i. diuitiaꝝ dator quoniá diuitiæ oés ex terra: ſic latie ditis & dis. & diuis pr̄ a diuitis núcupaſ auctores Plato & M. Tullius é ergo ſenſus. nec charó. nec pluto maxius maniú deus qcq̄ gratuito faciút. uel referaſ ad ſolú charoné q ſine uiatico & naulo. nó nauat operá tráſuectióis. apud eúdé Lucianú i dialogo q íſcribitur tyránus conq̄riſ charó ꝙ per totá dié neq; unú qdé obolú lucrifecerit. & ob id timet ne a Plutone caſtigeſ. ifra auarus nauta dr̄ ab Apuleio. eúdé Luciáus iducit uociferanté. αποδοσ ωκαταρατε τα πορθμεια. i. redde o ſceleſte naulú & niſi ſibi obolus deſ. negat ſe uecturú cíba méippú cynicú. VIAticú. Græci ephodió uocát q̄ſi itineris cá paratú diminutiue dr̄ uiaticulú iuriſcóſultus titulo de iudiciis. uiaticulo ſuo nó recepto qđ ad ſumptus pr̄ ei deſtinauerit: uerbú uetus é & plautinú uiaticari. qđ é uiatico iſtrui. PRAE máu. Imprómptu ad manú p̄ſto. A. Gellius qđ p̄ manibus é pómemus. NAVli noíe. Merces q̄ portitoribus daſ naulú dr̄ & porthmeió latine portoriú. uulgus hodieq; nauló uocat quá dictioné & latini ſcriptores uſurpát. Iuuenalis furor é poſt oia pdere naulú. DE ſtipibus. Aſſibus númis: a ſtipádo dictæ ſtipes ut iterp̄taſ. M. Varro. DE tuo ore. In hác ſniam dictú eſt illud a Satyrographo. nec hét quem porrigat ore trieté. Luciáus oportebit unú dútaxat habétes obolú ꝓficiſci ad charoné. PIgrú flu. Flumé itelligit qđ mortuú ante noiauit. & . n. apud máes oia pigra torpétia triſtitia finguntſ. SVp natás ſe. Quis hic ſenex itelligaſ nó ſatis conſtat. nec mythici. nec poetæ cómemorát. uideor neſcio qđ legiſſe apud Lu. ſup hæc. AFfectaro. Noli inqt affici moueriq; ſimpathia & pietate q̄ illicita & perinde dánoſa tibi futura eſt poſſes legere afficiare. TEXtrices anus. Hoc ad parcas cómodiſſime referri pót. quæ uitá mortaliú uere dicitur & texere filis i ex orabilibus. admoneſ pſyche ne textricibus obtemperet ſubdolas p̄ces adhibétibus. & offam uná dari depoſcentibus: hæc. n. oia inſidiaꝝ genera ad miſeram pſychen opprimendam excogitata Veneris aſtu. & uafricia fuerunt. Mar. ſcite ſcribit. parcas eé librarias coelitum archiui q; cuſtodes quæ ſententias Iouis ortographæ ſtudio ueritatis excipiant.

Ephodió Viaticulum.

Naulum

Parcæ librariæ deorum.

POlétariú dá. Iacturá offæ itelligit q̄ ex poléta mulſaq; cóſecta erat. IVX hæc. ſ. uitalis & ætherea.

CAnis. Cerberus ſignificat: phyſiologi cerberū terrā eē iterptāt: q̄ ē cōſūptrix corpoꝝ: unde & cer/ berus dictus credit q̄ſi κρεοβορος. i. carnē uorās. Tricerberū canē ideo fingi autumat Fulgētius. q iur gioꝝ iuidiæ ternario nodo cōflent q̄ ſunt nugalia & ſutilia. TRiiugo capite. Poetæ tricipitē dicūt cerberū: qa terra i tris partes diuidit: Maro i. vi. latratu regna triſauci pſonat. Hiſtorici tradūt cerberū fuiſſe canē orci regis moloſſoꝝ īgēti magnitudie. q pirithoū deuorauit. q ad raptū ꝓſerpiæ uxoris or ci cū theſeo uenerat. COnātibus. ꝓ uiribus: & cōatu maxio hiātibus. qd ſi legas comātibus. ut refe ras ad ſerpētes quos hēt ꝓ capillis q uice capilloꝝ & comæ colla fau ceſq; obnubūt. Virgilius cui uates horrere uidēs iam colla colubris.

Cerberus unde

Cāis nāq; prægnādis triiugo & ſatis āplo capite prædi tus i manis: & formidabilis: conātibus oblatrās fauci/ bus mortuos qbus iam nil mali pōt facere fruſtra terri tando: ante ipſum limen & atra atria proſerpinæ ſemp excubās: ſeruat uacuā ditis domū: hunc affrenatū uni us offulæ præda: facile præteribis ad ipſamq; ꝓtinus ꝓſerpinā itroibis: q̄ te comiter excipiet. ac benigne. ut & moliter aſſidere: & prādiū opipare ſuadeat ſumere. Sed tu & humi reſidere: & pacē ſordidū petito: eſto. dei de nūtiato qd adueneris. Suſceptoq; ꝙ offeret: rurſus remeās: canis ſæuicię offula reliq̄ redime. ac deide aua ro nautæ data quā reſeruaueras ſtipe. trāſitoq; eius flu uio: recalcās priora ueſtigia ad iſtū cœleſtiū ſiderū re/ dies choꝝ. Sed iter oia. hic obſeruādū præcipue tibi cē ſeo. ne uelis apire uel iſpicere illā: q̄ feres pyxidem. uel oino formoſitatis diuinæ abditū cures theſauꝝ. Sic tur ris illa uel ꝓpitia uaticinationis munus explicuit. Nec morata Pſyche ꝑgit tenaꝝ. ſūptiſq; rite ſtipibus illis: & offulis: iſernū decurrit meatū: trāſitoq; p ſilētiū aſina/ rio debili. & amnica ſtipe uectori data. neglecto ſupna tātis mortui deſiderio: & ſpretis textricū ſubdolis præ cibus: & offulæ cibo ſopita cāis horrēdi rabie. domū ꝓ ſerpinæ penetrat. nec offerētis hoſpitæ ſedile dedicatū uel cibū beatū āplexa. ſed ante pedes eius reſidēs hūilis

ATRA atria. Declamatio a cō/ trario: p quādā q̄ſi ānominationē nā cū atria i ædibus pricipū lumi noſa ſint. & a cliētibus frequētēt: ꝓſerpinæ atra & nigrātia uiſebāt. nāq; apud manes oia ſunt tenebri coſa. lurida. & pallētia. iferis aial to tū nigrū deputat & ſterile: ꝙ ab i/ feris nihil poſſit exoriri. EXcu/ bans. Excubias agens: fungēſq; ex cubitoris officio. poeta uero alio ſi gnificatu. recubātē dixit. cū ait per ſonat aduerſo recubans i manis i antro. SERuat. Tuet tenet cu/ ſtodit Terentius ſolus ſamio ſer/ uat domi. Virgilius ſola domū & tantas ſeruabat filia ſedes. VA/ cuam. Ex imitatione Virgiliana ſumptum. perq; domos ditis ua/ cuas. & inania regna. optimo autē epitheto. domus Plutonis uacua nūcupatur. ubi ſimulacra ſunt de functorū icorporea & inania. Ho mo conſtat ex aio corpore & um/ bra. ut philoſophi tradūt. Anima cui cœleſtis origo eſt. repetit cœle ſtia domicilia. corpus quod terre num eſt terræ redditur. umbra in feros petit. dicitur autem id eſſe ſi mulacrum ασωματον ideſt in/ corporeum. ad noſtri corporis effigiem. talia omnia ſunt apud manes. ut etiam eorum: qui per apo/ theoſin diui facti ſunt. ſimulacra apud inferos uiſitari ferant. OFFREnatū. Cohercitum. & ut utar uocabulo Pliniāo ſuffrenatū. Trāſlatio ſumpta ab equo. q freno obdito cōpeſcit cōteniturq;. CO/ miten. Bēigne lubēter hilare. OPIpara. Laute. ESTO. Comeſto & ut uulgariter dr: cōedito icliat āt ab hoc uerbo edo es eſtur apud Plautū. Pliniū. cæteros ꝓ cōedit. qd' elegātius dicas cōeſtur. OF/ FVla reliq̄ redie. Alterā inqt offā polētariā obiicito ipſi cerbero. dū remeabis. ut hac qui mercedula ſæ uitiā cāis redēptā hēas & cōplacatā. AVAro nautæ. Charōi. q obolū ihiant & ſtipes exigit a defun/ ctis. REcalcans. Quaſi recalcando. relegens repetēſq;. haud multū abſimile eſt illud Virgilianum. ueſtigia retro obſeruata ſequor. REnies. Redibis remeabis. HIC. Hoc. lectio Apuleiana. AB/ ditū theſaurū. Noli inqt uitio curioſitatis ſcrutari iſpicereq; theſaurū formoſitatis ab ditū hoc eſt in/ cluſum obturatūq; itra pixidē. MVnus. Officiū pegit. idifferenter dicius explicuit & explicauit. ſed mō hoc mō illo utimur ꝓut euphōia & elegātia cōpoſitiōis expoſcit. Au. Gellius in prio noctiū atti/ carū annotauit Ciceronē dixiſſe explicauit potiuſq̄ explicuit cā uocalitatis. cōpoſitioniſq; iucundioris

Inferis aial nigꝝ & ſterile

Seruat.

Hō ex aia corpore um/ bra.

Offrena/ tus.

Suffrena tus.

Recalcās

TRANſito. Supato ꝓteritoq;: obſeruādū eſt ſcriptoris breuilogum: q cōcinitate breuiſſima expe/ ditiſſimus trāſlegit cūcta ꝓterita: ut ita legētiū faſtidio pcēs nihil moroſum moleſtūq; iculcare uidea tur. AMnica. Fluuiali q. d. ꝓ uectura amnis hoc ē fluminis acherōtis dari ſolet ab amne. n. hoc ē flu uio amnicus deriuat ꝓ fluuialis. VEctori. Charōi. SOpita rabie. Virgilius dixit: occupat æneas aditū cuſtode ſepulto. & idē offā ſoporatā elegāter appellat: q̄ ſopita efficit cerberi ſæuities. DEDI/ catū. Purius ē ſi legas delicatū. HOſpitæ. Proſerpinæ. li. n. hoſpitas dicius fœmias. q̄ & hoſpitium præbent. & quæ hoſpicio accipiuntur. M. Tullius in epiſtolis ad atticum. ego ſum inquit hic hoſpita fœmina.

Amnicus

Hoſpita

CIBArio pane. Vili & plebeo: qué ſupra ſordidũ dixit: qui & ſecũdarius & ſecũdus alio noie nũcu
paŕ auctores. Plinius. Oratius. Seneca. VEneriã a uenere mandatã. ꝑſcriptãq;. LAtratibus obſera
tis. Obiecta offa latratus cerberi offrenati ſunt: & cohibiti atq; coherciti: eiuſq; rabies cõſopita. VE
getior. Viuidior alacrior. LVce. Scilicet uitali: q̃ aiantes fruunŕ q̃ nihil eſt miſeris mortalibus cari
Blãdum us: iucũdũ ẽ.n. & blãdũ coeli lumé. & lux etheriæ auræ: ut Silius Virgiliuſq; cecinere: & ut inqt eccle
coeli lu/ ſiaſtes delectabile ẽ oculis uidere ſolé. TEmeraria curioſitate. Optimo epitheto temerariã dixit cu
men. rioſitaté: q̃ ſcrutaŕ nõ ſcrutãda ue
ſtigat non ueſtigãda. ex quo illud
uulgatum. nemo curioſus qn ma
le uolus. qcũq; oriẽte capræ ſidere
nati fuerint erunt curioſi omniũ
rerum: ut ſp noua q̃q; curioſa de
Curioſi/ ſiderii cupiditate ſecteŕ: curioſi/
tas dam/ tas ut inqt Fulgẽtius detrimenta
noſa. ſuis amatoribus magis nouit par
turire q̃ gaudia. ET ecce iquit.
Verba ſunt pſyches. ſecum ſermo
cinantis: tanq̃ inepta & inſipiẽs ui
deri merito poſſit: ſi nihil hauſe/
rit deliberaueritq; ex formoſitate
quã ipſa geſtet: cum ſibi nulla re
opus magis ſit q̃ pulchritudie. ad
demerendum conciliandũq; ama
torem pulcherrimum cupidiné.
formoſum eni formoſa capipar ẽ
iuxta illud prouerbium græcorũ
τοο μιο ρο μιο φιλου ſimile ſimi/
Simile ſi li eſt amicum. REſerat. Aperit.
mili ami SErum. Scilicet eſt. hæc.n. uer/
cum. ba eſt erat fuit plerũq; omittũtur
cum elegantia. & ſine detrimento
ſententiæ. ACuere ſtygius. Tã/
q̃ iſerno ſomno nullus altior: nul
lus craſſior. nullus ſit ut ita dicam
ueternoſior. COoperculo. ſom
nus intra pyxidé iclusus: ubi ſub/
lato cooperculo reſeratus eſt: iua/
ſit præcordia pſyches ita ut cũctis
membris poſſeſſis perfuſiſq; iace/
ret immobilis. ac ſimilis cadaue/
Cooper/ roſæ exanimatæq;. Coopculum
culum. dicitur tegumentum obturamẽ/
Cooper/ tumq; uaſculorum. operculare eſt operculo obturare atq; occludere. Columella ab eo tempore quo
culare. primum dolia operculaueris. ab eodem dictum eſt opercula gypſare & pelliculare: quod ſignificat gy
Pellicula pſo illinere. & pellibus circumligatis obturare: ne uaſa interſpirare poſſint. IN ipſo. Signat pſychen
re. repente ſomno poſſeſſam collapſam eé eo ipo in ueſtigio. quo reuelauerat pyxidis cooperculũ. SO
Cicatrica lida. Obducta. cicatricatum dixit Sidõius. itelligi uolens cicatricibus multis foraminatum ſignatũq;
tum. cicatrices græci ουλασ uocant. REualeſcẽs. In apologia augeŕ oppido familiaritas. iteribi reuale/
Atrophi ſco. reualeſcentes. & ab imbecillitate uires recoligẽtes. Antiqui atrophos uocãt: qbus bubulũ lac uti/
qui. liſſime bibiŕ. NEC diutinã abſentiã. Amatoris aĩus uiuit in alieno corpore. Amator hẽt in ore &
in pectore illud Plautinũ: ubi ſum ibi nõ ſum. ubi nõ ſum. ibi eſt aĩus. amãs aſpectu amati lætaŕ ut in
quit Ariſtoteles: itaq; merito cupido diutius abſentiã pſyches ferre nõ poterat: cuius præſentia recrea
batur. ARctiſſimã. Anguſtiſſimã. ELAPſus feneſtrã. Nullis clauſtris coerceri amator põt cũctas
exupat difficultates. oĩa ꝑtẽtat nõ ꝑiculoꝝ memor. nõ laboꝝ. Amor illi icẽtiuũ ẽ. amica aĩum & cor/
pus foras euocat. & ad ſe trahit. CVrioſæ. Scilicet pſyches. REcõdito. Illico. ſ. ſomno q ex pyxide
erũpẽs iuaſerat pſyches ꝑcordia. RVRſum pieras. Perierat pſyche pria uice: cum nimiæ curioſita/
tis ipulſu uidere uoluit maritũ icognitũ. cõtra ipſius ꝑſcriptũ. PROuiciã. Munus officiumq; iniũ/
ctũ. Terẽtius ꝓuiciã cœpiſti durã. EXEq̃re gnauiter. Perage nauiter & ſtrenue. IN pĩnas ſe dedit
Ideſt euolauit remigio alarum: ſicut in pedes ſe dare. eſt pedibus effũgere. PEREſus. Conſumptus
maceratuſq;: Amor non ſolum animi carnificina eſt. ſed etiam corporis. ſuccum exorbet. pallore

& cibario pane cõtẽta: ueneriã ꝑtulit legationé. Stati/
q; ſecreto repletã cõcluſamq; pyxidé ſuſcipit. & offu/
læ ſeq̃ntis fraude cãinis latratibus obſeratis: & reſidua
nauitæ reddita ſtipe: lõge uegitior: ab iferis recurrit.
& repetita atq; adorata cãdida iſta luce: q̃q̃ feſtinans
obſequũ terminaret: mẽte capiŕ temeraria curioſitate.
Et ecce iqt iepta ego diuiæ formoſitatis gerula: q̃ nec
tãtillũ qdẽ ididẽ mihi delibo. uel ſic illi amatori meo
formoſo placitura. Et cũ dicto reſerat pyxidé: nec qcq̃
ibi rerũ: nec formoſitas ulla: ſed iſernus ſõnus: ac ue/
re ſtygius: q ſtati coopculo reuelatus: iuadit eã craſſi ſo
poris nebula: cũctis eius mẽbris ꝑfũdiŕ. & i ipſo ueſti
gio: ipſaq; ſẽia cõlapſã: poſſidet: & iacebat imobilis.
& nihil aliud q̃ dormiẽs cadauer: Sed cupido iã cicatri
ce ſolida reualeſcẽs: nec diutinã ſuæ pſyches abſẽtiã
tolerãs: ꝑ actiſſimã cubiculi: quo cohibebaŕ: elapſus
feneſtrã: refectiſq; pĩnis aliq̃ta qete lõge uelocius pro
uolãs: pſyché accurrit ſuã. Deterſoq; ſõno curioſe: &
rurſum i priſtinã pyxidis ſedé recõdito: pſyché inoxio
pũctulo ſuæ ſagittæ ſuſcitat. Et ecce iqt rurſum pieras
miſella ſimili curioſitate. Sed iteri qdẽ tu prouĩciã q̃ ti
bi matris meæ precepto mãdata ẽ: exeq̃re gnauiter. cæ
tera egomet uidero. His dictis amator leuis in pĩnas ſe
dedit. pſyche uero cõfeſtĩ Veneri munus reportat. pro
ſerpinæ. Interea cupido amore nimio peſus: & ægra ſa

deformat:medullas depopulatur:& ad extremam maciem tabitudinemq; ſepicule deducit. RE/PENTInam ſobrietatem matris. Feſtiuiter dictum nam cum uenus ſemper ſit lætabunda & luxu/rioſa proculq; a contubernio ſobrietatis nunc repentinam induerat ſobrietatem ſeueritatemq; quæ ueneri male conuenit. Sobrinoſus dicitur Cypriano pro temperato & frugi. AD ARmille redit. Sobrioſus.
Vocabulum eſt infrequens parumq; protritum:quod ſignificare uidetur repoſitorium fraudis : &
doli:accipiturq; pro inſtrumento & apparatu uerſutiarum.uafriciarumq; dicitur Armile ab armis. Armile.

cie matris ſuæ repentinam ſobrietatem pertimeſcens: ad armile redit.aliſq; pnicibus cœli penetrato uertice: magno Ioui ſupplicat : ſuamq; cauſam probat. Tunc Iupiter ppræſſa cupidinis buccula: manuq; ad os ſuũ relata: conſauiat.atq; ſic ad illum. Licet tu inquit domine fili:nũq̃ mihi cõceſſu deũ: decretum ſeruaris honorẽ:ſed iſtud pectus meum : quo leges elemẽtorum: & uices ſiderum diſponuntur: conuulneraris aſſiduis ictibus: crebriſq; terrenæ libidinis fedaueris caſinus. contraq; leges & ipſam iuliam diſciplinãq; publicam. turpibus adulteriis exiſtimationẽ famãq; meã leſeris:

arma autem dici inſtrumenta re/ Arma doli.
rum omnium teſtimonio grammaticorum ſatis liquet:& auctoritate poetarum indubitatum ẽ: apud quos legiẽ cerealiaq; arma expediunt. Item dicẽdum & quæ ſint duris agreſtibus arma item & q̃rere conſcius arma. ubi Seruius expoſuit arma pro dolos & fraudes: Armilũ uero uas uinari/ Armilũ.
um ſignificaẽ. ab eo dictũ qd' armo.i. Humero deporteẽ. auctores Nonius. Feſtus. M. Varro.
BVccula. Hoc nimiꝶ ſpecimẽ eſt amoris affectuſq; paterni bucculã apprẽdere & diſſuauiari. cõſimiliter apd' Suetoniũ in Galba cõſtat auguſtũ pueroadhuc ſalutãti ſe inter æquales apprehenſa buccula dixiſſe. eſt aũt bucca & per diminutionẽ buccula oris pars. interdũ ipſum os ſignificat:de buccis Plinius in.xi.& nos copioſe an Buccula.
notauimus in Suetonii cõmẽtariis. hic buccula tã ſignificari põt os ipm q̃ gena. ſiue mala: nãq; mos eſt. cum pueꝶ blandimenti cauſa oſculari uolumus. ut bucculã illius apprendamus. & ad oſculũ noſtrũ referamus. Alio diuerticulo ſignificatiõis buccula diciẽ uacca:alias accipiẽ ꝓ parte caſſidis & galeæ. fuluiæ. M. Antonii altera bucca erat iflatior. CONſauiat. Deoſculaẽ: & baſiat. DOmine fili. Videtur indecoꝶ & abſonũ. quod pater dominũ filiũ appellat:ſed ſi qs diligẽtius introſpexerit uim potentiãq; cupidinis diiudicabit meritiſſimo eũ uel a ioue p̃re dominũ nũcupari. q̃ ut inqt Plato. in
ſympoſio magnus eſt Deus & apud deos hoieſq; mirãdus q ioué ſæpe ſub iugũ miſit:q ut inqt ele/ Magnus
gãter uereq; Propertius. & cœlũ & terras & maria alta domat. de quo Ouidius cecinit tu ſuperos ip/ Deus
ſumq; ioué. tu nomina põti uicta domas. qué cecilius deũ q nõ ſummũ putet. aut ſtultũ. aut rerum amor.
eſſe iperitũ exiſtimat. cui in manu ſit qué eſſe dementem uelit:qué ſapere. quem inſanire. haud ab re igiẽ iupiter cupidinẽ filiũ dominũ appellat. cuius dominatus in omne aiantiũ genus iperioſiſſimus eſt:cuius dominicã poteſtaté iprimis ipſe exptus eſt. uel expone ut uocabulũ blandimẽti ſit. & ita pater filio blandiatur. DEcretũ honorẽ. Conueniens eſt & naturæ quaſi iure pſcriptũ. ut filius parẽ/
tes cum primis honoret iuxta illud ſanctiſſimũ phocylidis pceptũ πρωτα θεορ τιμα μετεπειτα τό/ Verſus
δεσειο γονηασ.i. imprimis uenerare deum:mox deinde parentes:Plato quoq; libro.tertio de legi/ phocyli/
bus. prima inquit dignitatis ratio erit. ut pater ac mater & ſimpliciter genitores ubiq; natis impent dis de co
Ariſtoteles in primo politicorum auctor eſt parẽtes iura dare natis & uxoribus. Veꝶ cum iupiter fi/ lẽdis pa/
lii cupidinis iperioſiſſimis ardoribus ſæpe ſuccũbat haud imerito ait honoré ſibi a filio haud quaq̃ rentibus.
ſeruari:qué filii parentibus comiter pſtãt. TER renæ libidinis. Multifarios iouis amatores hõ nemo nõ nouit:ut. ſ. efflictim & ardenter amauerit alcumenã ſemelen. ledã. europen. & alias prope ſex/
cẽtas. Vnde a Lactãtio dictum eſt. Quod iupiter uitã in ſtupris adulteriiſq; cõſumpſerit: q ut inquit Iupiter.
ſcite Plautinus mercurius mulieꝶ maximus eſt amator. qué Tertullianus in apologetico ſede ſubã/ maxius
tem in ſororé cõmemorat:ſubſcribit huic ſentẽtiæ illud Propertianum : iupiter infamat ſeq; ſuãq; amator.
domum. CAſibus. Lego caſſibus. ut caſſes exponas pedicas. & laqueos:qbus amãtes illaqueantur. Caſſes pe
quibus iupiter ſe captum ſedatũq; e filio cupidine quaſi dolenter affirmat. CONtra leges. Venu/ dicæ.
ſte ſatis & decenter inquit iupiter ſe inſtinctu cupidinis fuiſſe mancipatum adulteriis contra legem Iuliam. & alias leges. quæ adulteros puniunt. & adulteria cohercent. apud iuriſcõſultos titulo. eſt ad
legem Iuliam de adulteriis:quam auguſtus cæſar tulit:qua pœnæ in adulteros conſtituuntur. un/ Lex Iulia
de Oratianum illud de auguſto cæſare præconium non minus uere q̃ plauſibiliter effluxit : Nullis de adul/
polluitur caſta domus ſtupris. mos & lex maculoſum edomuit nephas. laudanẽ ſimili prole puer/ teriis.
peræ culpam pœna præmit comes. legis Iuliæ de adulteriis ab auguſto Cæſare latæ meminit Plutarchus in apophthegmatis his uerbis. cum de adulteriis legem tuliſſet:qua ſanxerat quo pacto rei iudicandi ac puniendi depræhenſi eſſent:Deinde ira lapſus adoleſcentem qui de Iulia ipſius filia eſſet inſimulatus percuntaret mibus ille proclamauit. ρωμορ εὐικωσ ὦ καισαρ legem tuliſti o Cæſar:quo uerbo tanta pœnitentia & triſtitudine affectus eſt auguſtus. ut die illo cœnare recuſauerit.

in ſerpẽtes:in ignes: in foras: in aues:& gregalia pecua
ſerenos uultus meos ſordide reformãdo : attũ mode
ſtiæ meũ memor: qđq; īter iſtas meas manus crueris
cũcta perficiã:dũ tamẽ ſcias emulos tuos cauere Ac ſi
qua nũc in terris puella prepollet pulchritudine:pñtis
beneficii uicẽ per eã mihi repẽſare te debere . Sic fatus
iubet Mercuriũ deos oẽs ad contionẽ cõuocare proti
nus.Ac ſi qui cœtu cœleſtiũ deffuiſſet:ĩ pœnã decem
miliũ nũmoꝝ cõuentũ iri pronũciare: Q uo metu ſta
tĩ cõpleto cœleſti theatro:pro ſede ſublimi ſedẽs pro
cerus Iupiter:ſic enũciat:Dei cõſcripti muſarum albo:
adoleſcẽtẽ iſtũ:quẽ manibus meis alũnatus ſum : ꝑ
fecto ſcitis oẽs.cuius prime iuuẽtutis caloratos ĩpetus:

Iupiter cum mẽnoſyne cõcubuit — IN ſerpentes.Iouem poetæ ſingunt in hæc omnia transſiguratum eſſe:amoris cauſa.ſerpens autẽ
factus eſt ob deolidos puellæ amorẽ.ſicut memnoſynes cauſa paſtoris induit formã. Quod utrũq;
Ouidius uerſiculo illo cõplexus eſt.memnoſynem paſtor uariuſq; deolida ſerpens:Fabula deolidos
puellæ.& iouis in ſerpentẽ reformari ignotior uulgo eſt.& amplius q̃renda.ex memnoſyne & ioue
muſas progenitas ferũt. IGNes.Hoc ad eã fabulã refendũ eſt:quæ cãit iouẽ ſub ignis ſpecie Aſopi
filiã cõſtupraſſe:qđ hemiſtichio attigit magis q̃ expreſſit Ouidius.cũ ait.Aſopida luſerit ignis.Lego
apud Diodoꝝ eginam unam ex
.xii.filiis aſopi fuiſſe quã iupiter
Egia aſopi filia. — rapuerit atq; in ĩſulam aduexerit
quæ ab ea.mox eſt egina nomina
ta hæc ex cõpreſſu iouis cacũ ge
nuit:ex hac Diodori enarratione
locũ illũ Ouidii ita interpræetor:
ut Aſopida exponas eginam Aſo
pi filiam:quã iupiter ſub imagine
ignis deluſam rapuerit compreſ
ſeritq;. IN feras.Iupiter imagie
ſatyri celatus antiopam cõpreſſit
nictei filiã.ex quo compreſſu nati
ſunt zethes & amphiõ. IN aues.
In aquilã reformatus rapuit Ga
nimedẽ.idem cygni effigie delite
ſcens ledam in deliciis uſurpauit.
GR Egalia pecua. Sub imagie
tauri europã dilexit aſportauitq;.
pecua autem dici pecora uocabu
lo priſco ſupra ſatis diligenter explicatũ eſt. EMVlos cauere. An reliquos cupidines riuales intel
ligit?an quoſcũq; eãdẽ puellã expetẽtes? qui in amore utiq; cauẽdi ſunt:in tantũ ut nulli ſatis fiden
rivalitas acerrima — dum ſit:hinc illud naſonis:ſaluberrimũ documentũ.Cognatũ fratrẽq; caue fidũq; ſodalẽ:quos cre
dis fidos effuge tutus eris.Emulatio enĩ riualitatis accerrima eſt.& ut inquit Propertius: nullæ ſunt
inimicitiæ niſi amoris acerbæ. PRæpollet.Valde pollens potenſq; eſt. BENEficii uicẽ repenſa
re.Petit a cupidine iupiter.ut ꝓ remuneratione huiuſce beneficii ſibi rependat amorẽ cuiuſpiã puel
Actio cõtra ingratos. — læ inclyta facie ꝑpollentis & ſane in rebus oĩbus gratos agere debemus.& meminiſſe beneficiorum
cũ ĩgratu nihil ſit deteſtabilius quo in uitio.nihil nõ mali ineſt:meritoq; apud athenienſes actio cõ
ſtituta eſt aduerſus ingratos.& perſæ ingratos plectũt ſeueriter:lex beneficii hæc eſt:ut inquit Sene
Lex beneficii. — ca:ut alter dati ſtatim obliuiſcatur:Alter accepti ſemꝑ meminerit: ſemperq; cogitet de remunera
tione.honeſtiſſima.n.cõtentio eſt beneficiis beneficia uincendi. IN pœnã.Sicut ſenatores in ſena
Dicta mulcta ſenatori ĩfrequẽti. — tũ uenire iuſſi ſi nõ uieniſſent mulctabanẽ.itidẽ ꝑcipit iupiter mulctãdos eẽ deos ſi ad cõcionem cõ
uocati uenire ſuꝑ ſederint.metus.n.pœnæ & legis cauſa obedientiæ eſt efficaciſſima.de pignore ca
piendo mulctaq; dicenda ſenatori.qui cũ in ſenatũ uenire deberet nõ adeſſet.M. Varro differuit in
epiſtola ad oppianicum ſcripta.Seneca quoq; tradit ꝙ ſenatora.lx.anno in curiã uenire neq; cogitur
In theatro contiones. — neq; uetaro. COElesti theatro.Alluſit ad ritũ antiquoꝝ.nõ magis Romanoꝝ q̃ græcoꝝ.aꝑ quos
in theatro popularis cõtio habebaẽ.hinc illud de ſatyrographi de demoſthene:pleni moderantẽ fre
na theatri.& a Sidonio dictũ eſt.qui pãdioniã mouebat arte orator caueã tumultuoſus. PRO ſe
Muſaꝝ album. — de.In ſede:ut ꝓ roſtris ꝓ tribunali. MVſaꝝ aluo.Corrige albo.ſulgẽtius cõſimiliter una inquit e
uirginali ſum heliconiadeũ curiæ:iouis albo cõſcripta.ubi corrigẽdũ eſt heliconiadũ curia quaſi di
Correctus locus fulgẽtii. — cas.una ſum ex ſenatu muſaꝝ:quæ in albo iouis ſcriptæ ſunt.De albo iudiciũ decurionũ pontificũ.
ſcripſimus affatim in Trãquilli cõmentariis.illud adde qđ græci tabulã hãc quæ albi noĩe ſignificaẽ
λευκωμα uocitãt ut teſtis eſt Iulius pollux:qđ & pitaciũ quoq; dici uideẽ ut in Alexãdro cæſare ĩn
ſinuat helius lãpridius.uulgo matricula nuncupatur:qua dictiõe q̃uis protrita uernaculaq; utũtur
Pitaciũ quid. — apud noſtros & Vegetius & inferioris notæ ſcriptores.pitaciũ uero in alio ſignificatu accipiẽ apud
Cor.Celſum.uidelicet ꝓ eo pãno medico.q mõ ꝑcordiis mõ capiti dolẽti ĩponi ſolet ad mitigandũ
Matricola. — cruciatum.pitimã uocant.dictiõe quidẽ uulgaria quæ tamẽ ex latino uocabulo inflexa eẽ uideaẽ.in
Decretis canonicis.xxx.q.ſecũda ſic ſcriptũ eſt.pitaciũ.qđ nobis tua uenerãda fraternitas: obtulit ſu
ſcepimus:ubi pitaciũ poniẽ ꝓ libello ſiue carta epiſtolari ĩterptes a petendo pitacium dici tradit.ſed
Pictaciũ. — hæc barbarica magis q̃ latina.apud libertũ eſt tunicæ pictaciũ.pro uelamẽto ſiue ornatu tunicæ : ut
Alũnari. — ego opinor a pictura ĩclinatio uocabulo:ſed ut domũ repedemus:qđ ait dei cõſcripti alluſit ad illud
Iuuenis æſtati cõparatur. — freqũes in Orationibus:pr̃es cõſcripti. ALũnatus ſum.Nutriui educaui uerbũ infreques alũnari:
qđ alumnũ alere ſignificat. CAloratos ĩpetus.Iuuenis ut elegãter differit pythagoras apud Oui.
æſtati cõparaẽ:nã ut æſtas qđ tẽpus feruẽtiſſimũ eſt:ſic iuuẽtus calore inſito feruet. Oratius nõ ego

hæc ferrē calidus iuuēta.ex hoc iuuenili feruore fit.ut cupiditates in adoleſcēte ferueſcant: ut uolu/
ptas rationē uincat.ut uirtus ipſa cōniueat.ueq̧ ut inqt.M.Tullius multi fuerūt quoꝝ cū adoleſcen/
tiæ cupiditates efferbuiſſent eximiæ uirtutis firmata iā ætate extiterūt.inter priſcos medicos diſce/
ptatio eſt utrū feruor ī puero maior ſit q̄ in iuuene:fuerūt.n.q affirmarēt calidiores pueros eē: ppea Vtrū ma
q̄ appetētia & digeſtio ī puero ob calorē maior ſit q̄ in iuuene.cōtra extitere.q dicerēt calorē igenitū ior ī pue/
in iuuenibus eſſe robuſtiorē ualētiorēq̧.qđ coꝝ.ſ.ſanguinis.& copioſior & ſpiſſior ſit: cōſtitutioq̧ ro q̄ iuue

freno quodā cohercēdos exiſtimaui. ſat eſt cotidianis
cū fabulis:ob adulteria cunctaſq̧ corruptelas infama
tum.tollēda eſt ois occaſio.& luxuria puerilis nuptia
libus pedicis colligāda.Puellā elegit & uirginitate pri
uauit.teneat.poſſideat amplexus Pſychen. ſemp ſuis
amoribus perfruatur.& ad Venerem collocata facie:
Nec tu inquit filia:quicq̄ contriſtare.nec proſapiæ tā
tæ tuæ:ſtatuiq̧ de matrimonio mortali metuas. Iam
ſaxo nuptias non impares.ſed legitimas: & iure ciui/
li congruas.& ilico per Mercuriū arripi Pſychen & in
cœlū perduci iubet.porrecto ambroſiæ poculo.Sume
iq̄t Pſyche:& imortalis eſto. nec unq̄ digredieṫ a tuo

procliuior ad cholerā.cū pueroꝝ ne calor.
cōplexio magis phlegmatica ſit:
Galenus & poſt eum Auicenna. Galenus
tanquā arbitri honorarii contro/ Auicēna
uerſiā hāc ita diiudicāt.ut utriq̧ arbitri
calidi qdē ſint ſed iuuenes calidio honora/
res:in qbus eſt ſpma & uis gene/ rii.
ratiōis potētiſſima.ob hoc Plato Calidio/
libro.viii.de legibus dixiſſe uide/ res iuue/
tur iuuenem iprobatuꝝ legēq̄ li nes.
bidinē coercet:cū uehemens inqt
ſit & multo ſpmate plēus. PRE
no quodā. Tranſlatio ab auriga:
q equos pcipitāter ruentes freno
cohercet: ac retinet. Philoſophi
ſenſus corpoꝝ eqs cōparant ſine Senſus ī/
rōne currētibus. Animā uero & ſtat equo
rōnē aurigæ retinenti frena cur/ rum
rētiū.& quō eq abſq̧ rōne pcipites ruūt.Ita corpus ſine rōne & ipio aīæ ī ſuum fertur iteritū. Altera Anima
quoq̧ cōparatio animæ & corporis a philoſophis ponit.corpus pueꝝ:aīam pedagogū eē dicētibus auriga.
& eni niſi uitia adoleſcētis prudētia pedagogi rexerit oīs conatus eius & ipetus ad laſciuiā properāt. Corpus
opus eſt igiṫ ut rō pſto ſit. q iſtar pædagogi affectus ipetuſq̧ iuueniles freno q̄ſi quodam ſuffrenet puer.
atq̧ cohercet.frenū āt cohercēdi iuuenis ualidiſſimū eſt cōiugiū:quo oīs effrenatus calor edomaṫ. Aīa peda
QVOtidianis fabulis.Rumuſculis uulgi & ſermocinationibus:quæ quotidiæ ſerunṫ iactāturq̧ gogus.
de alienis flagitiis:Ouid.fabula nec ſentis tota iactaris ī urbe. NVptialibus pedicis.Vir ut iqt Apo/ Frenū cō
ſtolus ſui corporis nō hēt ptātē ſed uxor.Qui maritus eſt alligatus eſſe dr:& uinculo quidē īſolubi/ iugium.
li.De quo poeta inclytus:Ne cui me uinclo uellē ſociare iugali:& apud Satyrographū ſtulta marita/ Iūo iuga
li iā porrigis ora capiſtro.Ducturus uxorē ſubibat iugū unde & iuno iuga ſiue iugalis dicta. ī Decre
tis canonicis.D.xxxii.q.vii.ſcriptū legimus grauē eſſe ſarcinā cōiugii:& uinculū nuptiale ſolui non
debere.pedicas aūt dici laqueos qbus pedes illaqueanṫ.quis ignorat: Virgilius tū gruibus pedicas &
retia ponere ceruis.Ouidius:Retia cum pedicis laqueos arteſq̧ doloſas tollite.pedicæ nuptiales edo Pedicæ.
mat emolliuntq̧ oēm in iuuenili feruore ferociā:& q prius p inſolentiā erat effrenis & feroculus ui/
culo cōiugali uinctus miteſcit:& ut ueteres dicūt fit cicur hoc eſt māſuetus. VIRginitate priuauit.
Verbū uetus eſt deuirginare qđ ſignificat uirginitate deſpoliare.in apologia diciṫ uirgo pflorata: q̄ Deuirgi/
uirginitatis flore priuata eſt.ipſa autem uirginitas cōiugalis oibus maritis ac cœptiſſima eſt: ſed ple nare.
rūq̧ noua nupta ab alio præflorata ad maritū uenit.Tāta eſt moꝝ corruptela.ut uirgines fiant mu/ Præflora
lieres in edibus parētū exuātq̧ pudicitiā:qua amiſſa ois uirtus in fœmina ruit.ipudica āt ſeruari nō ta uirgo.
pōt ēt ſi turri ænea includaṫ:Natura & educatio plurimū referūt ī uirginali pudore tutādo. SEM
p.Hac dictione pſcribit nullū futuꝝ iter cupidinē & pſychen diuortiū:dū uult ut ſemp amoribus p
fruanṫ:ſine ullo diſſidio. TSAtui.Cōditioni & natalibus tuis norpē eſt q̄rti ordinis:ſtatus aūt ue Status.
neris & cōditio cū cœleſtis ſit & immortalis:Merito ipſi ueneri poterāt uideri nuptiæ terrenæ fœ/
minæ & mortalis ipares atq̧ aſpnabiles.pīde triſtitiā hāc diſcutit iupiter oſtēdēs ſe factuꝝ nuptias
iter pſychen & cupidinē legitimas:uide licet ſpōdēs.ſe imortalē illā effectuꝝ:ut ita cōnubiū inter ī/
mortales cōpar fieri poſſit.obſeruauimus apud Boetiū in cōmentariis topicoꝝ.id qđ ad hāc rē mi/ Nuptiæ
re cōuenit.nuptias.ſ.iter ipares iure cōtractas nō eē:quas.ſ.nō iter ciuē Romanū.ciueq̧ Romanā iū/ inter ipa/
gebanṫ:in quo illud annotādū:qđ ex ipari matrimōio ſuſcepti.nō patrē ſed matrē ſequūṫ.Decēuiri res illegi/
legē decēuiralē tulerūt.ne cōnubiū patribus cū plebe eēt:poſtea canuleius tribunus plebis legem p/ timæ.
mulgauit:qua cōnubia iter patricios plebeioſq̧ pmiſcua eēt:maxima patrū īdignatiōe.qui impares cōnubiū
nuptias egro aio fieri patiebanṫ. POR recto ambroſiæ poculo:Mortales imortales fiūt & diuino iterdictū
honores cōſecuntur deaꝝ coniugio & deoꝝ cōuiuio.cū.ſ.nectar.aut ambroſia ppinatur quibus dis pticio cū
ueſcuntur:Nā ut inquit ille:iupiter ambroſia ſatur eſt & nectare uiuit.hinc eſt q̄ iunoni gratias agit plebeio.
eolus Maronianus.Quod p eius beneficiū diuinos honores adeptus ſit:cū ait tu das epulis accum/ Ambro/
bere diuū.Ambroſiam & nectar cibū deoꝝ & potionē poetæ uocāt.nec imerito.αμβρoσιoσ enim ſia.
græce diuinus dicitur & imortalis.νεκταρ quoq̧ immortalitatē ſignificat.ab hac particula νε: quæ Nectar.

priuationē denotat.& κτείνω occido. Ambroſia apud Pliniū herba ē: quē qdā botrin uocāt: alio nomine artemiſia dicta: ab uxore mauſoli adoptato cognomine canit Ouid. equos ſolis ambroſiā hēre p gramine. ea feſſa diurnis mēbra miniſteriis nutrit reparatq; labori. NExu. Cōplexu. & & pedicis nuptialibus. PER petuæ nuptiæ. Hoc iō dixit: ut doceat hoc cōnubiū nullo diuortio diuelli duūgiq; debere. Cōſimile: illud cōnubio iūgā ſtabili ppriāq; dicabo. COEna nuptialis. Multæ ap̄ priſcos & recētiores cœnæ apparatu & luxu lautæ fiunt: iter q̄s lautiſſimæ ſunt nuptiales. ī qbus epulæ q̄ſi iſſimæ: fercula copioſa: & cerealis pōpa cōuiſit ubi ſumāt patinæ ubi iurulēta: īa elixa ganea taq; oē genus edul.. affatī inferri ſolēt: leges ſumptuariæ. qbus ganea luxuriaq; cohercet pmittūt ī cœnis nuptialibus īpēdi iſumiq; pecuniā largiorē: de nuptiali hac cœna ītellexit Iuuēalis illo uerſu: nō ē q̄ re cœnā. & muſtacea pdas.

nexu cupido: ſed iſte uobis erunt perpetuæ nuptiæ. Nec mora cum cœna nuptialis affluens exhibetur. Accumbebat ſummum thorum maritus. Pſychen gremio ſuo complexus. ſic & cum ſua Iunone Iuppiter. Ac deinde per ordinem toti dei. Tunc poculum nectaris: quod uinum deorum eſt. Ioui quidem ſuus

labēte officio crudis donāda. ſunt āt muſtacea: ut in trāſcurſu uerbū ſatyrographi explicemus: obſonia iter geneatas eſcas annumerata. Cato muſtaceos maſculino genere ptulit: quos ſic fieri iubet. farinæ ſiligineæ modiū unū muſto cōſpgito. Aniſum cuminū adipis pōdo duo. caſei librā & de uirga lauri deradito eodē addito: & ubi defrixeris lauri folia ſubtus addito dū concoques: Papinius in Siluis. cōſimiliter maſculino genere dixit. & muſtaceus & latēte palma prægrādes cariotides cadebāt. a muſto quo cōſpergūt nomē inditū. Palladius libro. xi. caput facit de fermēto muſteoꝝ ſeruādo: qui muſteos panes accipe uidet p muſtaceos. & quia lauri folia muſtaceis ſubiiciunt iō Pōpeius leneus lauꝝ muſtacen Cypriā appellauit: hinc a. M. Tullio facetoſa q̄ſi q̄dā urbanitate dictū ē in epiſtolis ad Atticū: cœpit laureolā in muſtaceo q̄rere: Repotia uero eruditi appellant diē poſt nuptias. quo apud nouū maritū apparatu lautiore cœnat ex eo dicta q̄a q̄ſi reficitur. renouaturq; potatio. in repotiis & nuptiis lex Iulia ſeſtertii. milies iſumi pmittit. Sūptuſq; harūce cœnaꝝ eſt ppagatus. Deniq; in cœna nuptiali affluēter oīa exhibēt in q̄ uiget puerbiū græcū πλουτος βαρβαρων. i. opulentia barbarica. ACcūbebat. Verbū pprīū epulātiū eſt. M. Tullius. q mihi accubātes in cōuiuiis: recūbere ſummi toꝝ is dn̄q in ſummo hoc honoratiore loco diſcūbit. in hāc ſniam Plau. in ſticho. ſummates uiri ſummi accūbēt. ego iſimatis iſimus. Oratius i. ii. ſermonū ſummus ego & ppe me uiſcus turinus: & īfra ſi memini uarius. cōtra q in iſimo mēſæ loco accūbit dr̄ elegāter a Plauto imi ſubſellii uir. mēdoſitas ē tollēda de plautinis codicibus in qbus ſic paſſim legit. ſcis tu me eē uni ſubſellū uiꝝ. expūge illud uni & in eius locū ſuccedaneā dictionē ſuſtitue imi. Plautum Oratius opinor emulatus ſcripſit in epiſtolis. & imi der ſor lecti. Seneca quoq; in ſuaſoriis ſic refert ſubide īterrogabat: q ille uocaret: q in imo recūberet. Saluſtius quoq; in hiſtoriis ſcripſit hæc. igit diſcubuere ſertorius in medio ſup eū Fabius ſenator ex pſcriptis in ſummo antonius. & infra ſcriba ſertorii uerrius: & alter ſcriba mœcœnas in imo. medius iter tarqniū & denariū ppēna. hactenus Saluſtius. illud annotādū q̄d nō tā ſummus in mēſa locus honoratior q̄ medius fuit: ex quo illud Virgilianū. Aurea cōpoſuit ſpōda mediāq; locauit: & Saluſtius in Iugurta. dextra atherbalē aſſedit. ne medius Iugurta foret. quod apd̄ numidas honori ducit: Xenophō quoq; refert in pedia cyꝝ ſolitū in medio recūbere. iuſſis cōpranſoribus ſedere. parti ad dextrā. parti ad ſiniſtrā ex qbus honoratior ſedebat ad ſiniſtrā: q, hæc inſidiis magis ſubiecta ſit q̄ dextra. PER ordinē toti dei. Vt. ſ. pximi ioui ſint & prīos recubitus obtineāt dii maiores. mox medioxymi. i imo uero toro minuti ſedeāt: & ita gradati ordinatiq; collocent: nā ut inqt Māilius in ultimo aſtronomicō. ſunt pxia primis ſidera ſuntq; gradus: Ouid. quoq; in ſerio ope habitatiōes deoꝝ p dignitate dicit eē aulæ iouiali. uel ppinqores uel remotiores cū ſic ait: pars habitat diuerſa locis. & ut auctor eſt Apuleius in Demōio ſocratis ſunt dii ſummi. medii iſimi: idē ī Dogmate Platōis ait medioxymos deos a Romāis ueteribus appellari: q diis ſummis ſunt minores & in tertio ordīe cēſent. de qbus ītellexit Plau. ſic ſcribēs ī ciſtellaria ait: ita me dii deæq; ſupi atq; iſeri. & medioxymi: ab eodē dictū eſt dii me oēs magni minutiq; & patellarii faxint. ubi patellarios uocat deos a paternis & p diminutionē patellis. quæ uaſa ſunt ſacrificalia: qbus dii colunt. Marcianus in libro de nuptiis philologiæ tradit deos cœlites dici. q in ipō æthere puriore ſint. ubi iouē regnare certiſſimū eſt. īfra ſolis meatū uſq; ad lunarē globū ſecundæ beatitatis nūina eſſe: hos oēs græci demonas dicūt: latini medioxymos uocitarūt. Hemitheos græci appellāt: quos latine ſermones aut ſemideos cōuenit noīare: Quia a medietate aeris. uſq; in mōtiū terræq; cōfinia uerſant. q ex eo q̄d' heⁿ tā terrā ueteres dixere: heroes nūcupati ſunt. M. Varro & diuus Auguſtinus p̄cipuos deos dici ſelectos pdiderūt: q̄ in re facetiſſime luſit Tertullianus. ſi inqt dii ſeligunt ut bulbi: utiq; cæteri reprobi iudicāt. pterea dii p ordinē accūbere dicūt. q̄do qlibet cū dea ſibi cōiūcta diſpōit: ut iupiter cū iunōe Neptunus cū ſalatia: qrinus cū hora: Mars cū neriene. ō. n. Nerio uxor martis dicta a ſcriptoribus idoneis. iter quos eſt Plau. q in truculēto pite ſic ſcri. Mars pegre adueniēs ſalutat Nerienē uxorē ſuam.

Artemiſia herba

cœne nuptiales.

Muſtacea.

Muſtaceus

Muſtei panes

Dictum ciceronis

Laureola in muſtaceo.

Repotia unde.

Prouerbium.

Opulentia barbarorum.

accūbere

Imi ſubſelli uir.

Correcta plautina dictio.

In imo ī ſummo recūbere

Medius locus in mēſa honoratior

Honoratior ad ſiniſtram cyri.

Gradus inter cœlites.

Medioxymi dii

Patellarii dii.

Cœlites.

hemithei

Semōes.

Heroes unde.

Hera terra

ſelecti dii

Nerio uxor martis.

POcillator. Vocabulo pq̃ elegãti pocillator dictus poculoꝝ miniſtrator. ſiue pincerna: quẽ græci οἰνοχόον uocãt. Ganimede ait ſignificat. q pocula ioui miniſtrat in cœlo. ſtatq; maximo deoꝝ ad cyathũ: De quo. M. Tullius in pria Tuſculana. ſic refert. næ cũ ego audio q Ganimedẽ a diis raptum ait pp formã: ut ioui bibere miniſtraret: qcũq; habuerit horoſcopũ. in q̃rta parte geminoꝝ erũt maxima pulchritudine corpis ſpecioſi: quos regibus corpis pulchritudo cõmẽdet ut in amorẽ coꝝ regis deſideria ſp eſtuẽt. LIBer. Cõgruũ eſt ut bacchus. q liber pṙ noiaƭ pocula miniſtraret diis ĩ cœna pſyches nuptiali. utpote uini

Pollicitator.

pocillator ille ruſticus puer. cæteris ῡo Liber miniſtrabat. Vulcanus cœnã coq̃bat. horæ roſis & cæteris floribus purpurabãt oia. gratiæ ſpargebãt balſama. muſæ

reptor. & deus. Hõerus tamen in pria iliados rapſodia auctorẽ Vulcanũ dis ,ppinaſſe pincernæ offõ fungẽtẽ. & cũ ultro citroq; commearet ad deformitatẽ claudicãtis ĩgẽtes riſus ab aliis cœlicolis toto cõuiuio excitatos. NEctar. Poculũ deoꝝ glycynectar optimo epitheto dictũ: q̃ſi dulce nectar. Nũc Apuleius ſcite fingit cœnã a Vulcão coq̃ pide ac ignis deo. unde eſt mulciber noiatus. ex eo qđ ignis oia mulceat ac domet: a poetis ignipotẽs dictus. quẽ claudũ fingũt. qa p naturã nunq̃ rectus eſt ignis. Vulcanus noiaƭ. q̃ſi uolicanus: q p aerẽ uolitet. græci epheſtõ appellãt: Vnde epheſtiades dictæ iſulæ a græcis: quæ a nr̃is uulcaniæ nũcupanƭ. Plato lib. xi. de legibus ſcribit uulcanũ & pallada uitã mortaliũ ſuis artibus iſtruxiſſe: iõ illis opificũ genus cõſecratum eſſe. HOræ. Ouidius horas deas celeres appellauit. eaſq; ſolis miniſtras eſſe decẽter cecinit: cum ex curſu ſolis horæ cõſtẽt: unde & a ſole nomẽ acceperũt. qui ap̃ ægyptios horus uocaƭ: auctor Macrobius. Idẽ Ouid. ſcripſit in faſtis ianũ p̃ſidere foribus cœli: Cũ mitibus horis: q̃s prior Ouidio Homerus cuſtodes cœleſtis auræ eſſe dixit. Diodorus horas ex ioue genitas refert: eſt & hora Dea quirini cõiunx. cuius Ouid. & Ennius meminere. Nõ alienũ uideƭ hoc in loco Annotare duo eẽ genera horaꝝ: æqnoctiales: q̃ a græcis iſomerinæ uocanƭ. & uulgares: ſiue tẽporales: q̃s illi cericas appellãt. æquinoctiales paribus ĩteruallis nũero uiginq̃tuor diẽ noctẽq; cõficiunt: q̃les ſunt in æquinoctio utroq; autũnali. ſ. & uerno: quibus & nr̃i utunƭ. & hæc ſp æq̃les. Vulgares uero ſunt: quibus dies tã lõgus q̃ breuis p duodena ĩterualla diuidiƭ. unde fit: ut id genus horæ die æſtiuo ſint lõgiores: brumali breuiores. & cũ noſtræ horæ paribus ſemp ſpatiis ,pgredianƭ. iſtæ quas uulgares uocãt & tẽporales pro tẽpore fiunt mõ ,pductiores mõ cõtractiores. & ita ſemp inæq̃les. Exẽpli cã. dies ſolſtitialis qui totius anni lõgiſſimus eſt: colligit in Italia horas æquinoctiales. xv. uulgares uero. xii. & ita poſito calculo mẽſura unius horæ uulgaris cõtinet horã æquinoctialẽ. & partẽ quartã unius horæ. e cõtrario. p brumã cũ dies breuiſſimus colligat nouẽ horas æquinoctiales apud nos: uulgares aũt. xii. fit ut tres hora uulgaris minor ſit æquinoctiali quadrãte unius horæ. hoc ideo copioſius pcẽſui: ut ĩtelligeres illud epigrammatarii Poetæ: hora nec æſtiua eſt: nec tibi tota pit. Vbi hora æſtiua ſignificaƭ longior hora: uulgaris. ſ. nõ æquinoctialis. ſup quo uerſu cõmentatores hallucinanƭ. Et diuerſo hibernã horã ſcitiſſime poſuit Plau. pro breuẽ ſpatiiq; anguſtioris. ſic. n. ait in ſpeudolo. Credo te poteſſe maſſici mõtis uberrimos quatuor fructus ebibere in hora una. Hiberna addito. Enarratores Plautinæ fabulæ id genus elegãtias cecutiẽtibus oculis p̃tereũt. nec medullã introſpiciũt. PVR purabant. Purpureo colore nitẽtia reddebãt: purpuraſcentes uiolæ purpuraſcens mare a colore purpureo dictum.

Vulcãus miniſter poculoꝝ. Glycynectar. mulciber claudus. Vulcãus. Epheſtos Epheſtie uulcaniæ horus ſol horæ cuſtodes aulæ celeſtis. Hora q̃rini. Horæ eqnoctiales horæ uulgares. Locus martialis Locus plauti.

GRAtiæ. Gratias nũero tris celebrari nullus ignorat quas græci charitas uocãt. q̃ manibus iplexis ridentes. iuuenes. Virgines ſoluta ac p lucida ueſte pingunƭ. iõ aũt tres ſorores uideri uolunt ut una ſit quæ det beneficiũ: altera quæ accipiat. tertia q̃ reddat. Alii tria beneficioꝝ genera. ,pmerẽtiũ. reddentiũ ſimul & accipiẽtiũ reddẽtiũq;. adeo una auerſa pingiƭ. & duæ ad nos reſpiciẽtes: qa ,pfecta a nobis gratia duplex ſolet reuerti. cõſertis manibus cõnexæ ob hoc figuranƭ. quia iſolubilia eſſe beneficia debent. & quia ordo beneficii p manũ trãſeuntis nihilominus ad dantẽ reuertiƭ. & totius ſpeciem perdit ſi unq̃ interruptus eſt. pulcherrimus ſi coheſerit: & uices ſeruat. ideo Iuuenes quia non debet beneficiorum memoria ſeneſcere: ideo uirgines quia incorrupta eſſe debẽt & ſincera atq; omnibus ſancta beneficia. in quibus cũ nihil alligati eſſe deceat: ſolutis tunicis utunƭ atq; plucidis. quia beneficia cõſpici uolunt. quidã nudas gratias eſſe tradunt ,ppterea q ſine fuco eſſe debent: ridentes fiunt quia uultus qui dant uel accipiunt beneficia hilares eẽ & debẽt & ſolẽt: Heſiodus gratiis noia ĩpoſuit: qui maximã natu eglen appellat quaſi ſplendidã. mediã euphroſynen a lætícia. Tertiam thaliã. quia beneficioꝝ gratia ſemp uireſcere debet. nec unq̃ ſeneſcere. Homerus uni ĩmutauit nomẽ paſitheam appellando. Cuius & Catullus meminit. quidã liberi & ueneris filias eẽ memorãt. ex eo qđ gratiæ p hoꝝ fere numinũ blãdimẽta cõcilianƭ. chryſippus eas ait iouis & eorinomes filias eſſe quibus teſte Diodoro aſſignant beneficii retributionẽ charites ut inquit Martianus. uenuſtant quicqd appræhendunt. Muſæ pſonabant: Homerus in prio iliados ſcribit muſas in cõuiuio deoꝝ. ſuauiſſima uoce & modulato cãtu cecinitſſe apollinẽ citharizãte: Ariſtoteles in octauo politicoꝝ auctor eſt muſicam adhibendã eſſe rebus uoluptatis. & ex auctoritate homerica citharedũ delitiis conuiualibus exhibendũ qui oẽs demulceat. tunc enim leticia cõuiuæ perfuſi libenter audiunt citharedũ. deniq; per citharedicã artẽ Orpheus plurimũ potuit. hãc ,pcul dubio Philoſophi graues & prudentes

Charites. gratiæ. Vna auerſa gratia duæ reſpiciẽtes. Iuuenes gratiæ. Tunicis pellucidis. Ridẽtes Nomina gratiaꝝ.

Cithare/dus i cō/uiuio ha bendus. musica i/ter diſci/plinas in genuas. Apollo uictor marſiæ.

amāt:hāc diligūt muſæ:qbus tradētibus in uſum hoīum uenit.hæc in agonibus.hoc eſt ſacris cetra minibus coronaẜ:Dēq; cōſtat muſicā īter honeſtas ꝓfeſſiones nūerari:quā Plato & Ariſtoteles in primis diſcēdā eē ꝑcipiūt. APOLlo cātauit ad citharā.Cithara ſine uoce cecinit Thamyras.cū cā/tu amphion.cithara edita carmina cōpoſuit terpāder.apollinē uero citharæ eiuſq; muſicæ inuento/rē ferūt.q cū marſia certās.primū cithara ſine uoce uſus eſt:mox cū uidereẜ a marſia ſupari.ad cithar/ræ modulationē addidit uocis quoq; ſuauitatē:ad citharāq; cātilās uictor eſt iudicatus. FORmo/ſa ſaltauit.Plato libro ſecundo de legibus refert deos laborioſam hoīum uitā miſeratos remiſſio/nes laborum conſtituiſſe:muſas quoq; & apollinē muſaꝝ ducem & bacchū concelebratores adhi/buiſſe.qui cū uoluptate tripudia & ſaltationes nobis ducūt.idem Plato ſaltationes & choreas ne/quaq̄ īꝓbat:Venus ſaltatriculæ

duoq; cāora pſonabāt.apollo cātauit ad citharā. Ve/nus ſuaui muſicæ ſupingreſſa: formoſa ſaltauit.ſcena ſibi ſic cōcinata:ut muſæ qdē choꝝ canerēt. tibias īfla ret.Satyrus. & Pāiſcus ad fiſtulā diceret. ſic ecce Pſy/che cōuēit ī manū cupidinis.& naſciẜ illis maturo par tu filia:quā uoluptatē nomīamus.Sic captiuæ puellæ

Chorus a chara. Tres cho ri lacōici Chorus pueroꝝ. meſocho rus.

partes īpleuit:cuius motu cūcta uenuſtāẜ.eſt aūt ſaltatio irritamētū īcentiuūq; libidinis. CHOꝝ canerēt.A chara.i.lætitia choꝝ noīauerūt.ut īterꝑtaẜ Plato.q tres choros fieri ꝑcipit uidelicet pueri/lē.iuuenilē & ſenilē.qđ ex inſtituto laconico ſumptū uideẜ:Nāq; apud Lacedemōio ex diſplina Ly/curgi tres chori conſtituti ſunt:unus ſenū.qui ſic canebat:nos olim fuimus robuſtius uenes. Alter iuuenū.qui ſuccinebat.nos aūt ſumus.q ſi uelis piculū facito.tertius uero pueroꝝ.a quo illud cāta/batur.ἄμμες δέ γ' ἐσσόμεθα πολλῷ κάρρονες.i.nos erimus multo meliores.choꝝ Seneca & Macrobius ex multorum uocibus cōſtare autumāt:unū tamē ex oībus ſonū reddi.ubi aliq̄ acuta.aliqua grauis.aliqua media uox eſt.in choro ſinguloꝝ latēt uoces.oīum apparēt:fitq; ex diſſonis cōtentus. Meſo/choꝝ uocant modulatorē.qui in medio canit choro.qua dictiōe Plinius minor & Sidonius utunẜ.

Paniſcus Satyri/ſcus Panicos.

PANIſcus.Pana deū eſſe ſiluestrē nemo nō nouit:a quo p diminutionē paniſcus ita inflectiẜ: ut a Satyro ſatyriſcus.q̄ſi minutulus pan ſit paniſcus.Suetonius in Tiberio ꝓſtātes ex utriuſq; ſexus pu/be paniſcoꝝ & nymphaꝝ habitu.Scribit Pli.in.xxxv.paniſcū fuiſſe pictū a tauriſco pictore. A pani/ſco differt panicus.græci.n.panicon repentinū terrorē dicūt & cōſternationē.hinc illud.M. Tullii in epiſtolis ad Atticū.de uētidio panicon.puto.itē rumorē afferūt magnū Romæ domū ad antonium frumentū oē portari.panicon certe:higinus quoq; tradit capricornū obieciſſe hoſtibus timorē.qui panicos noīaẜ.mēdoſitas inoleuit in codicibus higini in qbus ꝓ panicos paſſim legiẜ paniſcos.fiſtu/lā aūt iuentū eē panos qs neſcit:Vnde cicuti cines.q̄ſi fiſtuli cines dicunẜ panes.a Sidonio apollinari. ſic ſcribēte:Alta cicuticines liquerūt menala panes.terrā habitāt.ut docet Capella Martianus Fauni

Cicutici/nes pācs. Poly/chronii non æui terni pa/nes.

panes.Satyri ſiluani.qui oēs poſt ꝓlixū tēpus moriunẜ.tanq̄ polychrōii ſint nō æuiterni.apud Euſe/biū & Plutarchū in libro cui titulus eſt qđ oracula defecerūt ſcriptū legimus nūciatū fuiſſe Liberio. qđ magnus pan mortuus erat. CONuenit in manū cupidinis.Nō paꝝ multa ſunt:q̄ cū legas prio/ri cute nihil ꝑſe ferāt obſcuritatis & diſciplinæ recūditæ:ſed ſi introſpexeris curioſius.deprendas ar/canā eruditionē ſemotāq;:ut hic Apuleii locus eſt:quo nō ſimpliciter ſed ſciēter & ex legalis doctri/næ uerbis dictū eſt pſychen cōueniſſe ī manū mariti:Nāq; uxoris ſpecies duæ ſunt.una matrū fami/lias:altera uſu.mater familias eē nō poterat.niſi q̄ cōueniſſet in manū.hæc aūt certa erat nuptiarum

Vxoris ſpēs duæ Mater fa milias in manum p coem/ptionem Nuptiæ p coem/ptionem Matrōa. Locus Virgilii. tres aſſes ſponſæ. Saccipe/rium. mēſes ge nitales.

ſpecies.Quæ in manū p coēptionē uenerāt:hæ matres familias uocabāẜ.coēptio uero certis ſolēni/tatibus pagebaẜ.& ſe ſe coemēdo inuicē īterrogabāt:uir ita.an mulier ſibi mater familias eſſe uellet. illa reſpondebat uelle.itē mulier interrogabat utrū uir ſibi pater familias eſſe uellet:ille reſpondebat uelle.itaq; mulier uiri cōueniebat ī manū.& uocabanẜ hæ nuptiæ p coemptionē.& erat mulier ma/ter familias.quā ſolēnitatē Vlpianus & Boetius exponūt.hic in topicis argumētū ſumiẜ:& q̄ſtio eſt: an uxori fabiæ legatum.q̄ in manū ſit argētū.q̄ in manū mariti nō cōuenit.nec mẜ familias fuit qn/etiā.Au.Gellius lib.xviii.noctiū Atticaꝝ.matrē familias appellatā eſſe eā ſolā memorat.q̄ in mariti manu mācipioq; eſſet.ſicut matrona ea ꝓprie dicta eſt quæ in matrimoniū cū marito conueniſſet a matris noīe nūcupata nō adepto iā ſed cū ſpe & omine mox adipiſcēdo.unde ipm quoq; mrīmoniū dicitur.Ad hanc coemptionē rei uxoriæ referendus eſt ille Virgilii uerſus.Teq; ſibi generum thetis emat oībus undis.Inuenio apud auctores qđ nubentes ueteri lege Romana Aſſes tris ad maritum uenientes ſolebāt ferre:atq; unū quē in manu tenerēt;tanq̄ emēti marito dare:aliū quē in pede habe rēt in foco lariū familiariū pōere.Tertiū in ſaccipio in cōpito uicinali ſolere reſonare:ita.n.legere ma li in ſaccipio apud Noniū Marcellū.q̄ uti legiẜ in uulgatiſſimis codicibus in ſaccipone nā ſacciperiū crumena maior eſt & minoris marſupii receptaculū.Plautus in rudēte.meū marſupiū qđ plenū ar/gēti fuit in ſacciperio. MAturo partu.Nono.ſ.exacto mēſe.uel decimo.ſunt.n.hi duo menſes ma/xime genitales.qbus partionē mulieris maturā fieri ſecundum naturā exiſtimauerūt antiq.& medi ci.& Philoſophi:ſup qua re luculentum caput condidit Gellius in noctibus atticis illis lucidiſſimis. QVAM uoluptatē noīauimus.Martianus Capella ſcri.pſychē muneribus deoꝝ opimā adamā/

tibus nexibus a cupidine detineri.eãdemq; a philologia expolitam eẽ.cõducẽter & ſcite uoluptatem ex cõnubio cupidis & pſyches natam eẽ finxerunt:cum ex cupiditate aĩæ & dilectiõe uoluptas ꝓgignaſ: qua ſummum bonũ clariſſimi philoſophoꝝ metiunſ.De multiplici uoluptate ſcribit Ariſtoteles copioſe.& nos annotauimus in q̃nto commẽtario Tuſculanaꝝ.græce dr̃ ἡδονή inde ſumptus hedonius decentiſſime dictus Spartião.ꝓ inpenſa facta in rebus uoluptariis. CONdentibus hæc nobis & has pſyches ac cupidinis nuptias commentantibus ſiderali opinor decreto factum ẽ:ut ego q̃ hactẽus a ducẽda uxore ſemper abhorrui nec quicq̃ libero lectulo cẽſui eẽ iucũdius.Diis hominibuſq; approbãtibus uxorem ducerem:filiã clariſſimi iuriſcõſultoꝝ Vicẽtii paleoti cui camillæ nomẽ eſt:q̃ annũ agens duodeuigeſimum.forma modeſta.moribus ingenuis.& Virginali pudore prædita in manum meam cõuenit.Du faxit.ut hoc cõnubiũ ſit nobis fœlix fauſtum.ac fortunatũ:utq; ex eo uoluptas gignaſ.Quod ſi præſagia uana non ſunt:haud dubie.concordi uoluptarioq; coniugio pfruemur.Nec me cõtriſtat illud biantis deortamẽtum:q rogatus a quodã an uxor ducẽda eſſet: aut inq̃t pulchram duces.aut deformem:ſi pulchram habebis cõmunẽ.ſi turpẽ habebis pœnã.Neutꝝ ãt bonũ igiſ.uxorem ducendam nõ eẽ argumẽto ut opinabatur ſatis ſirmo ꝓbãbat.Veꝝ ut phauorinus dicere ſolebat:eſt q̃dã fœminæ forma media inter pulcherrimam & deformiſſimã:qualis ab ennio ꝑquã elegãti uocabulo ſtata dicitur:quæ neq; cõmunis futura ſit ob nimiã pulchritudinẽ:neq; penitenda ob immodicam deformitatẽ:quã formã modicã & modeſtã idẽ phauorinus nõ iſcite appellabat uxoriam: Ennius quoq; eas fere fœminas ait incolumi pudicicia eſſe:quæ ſtata forma forẽt: Talis eſt Camilla uxor.non deformis.neq; formoſiſſima.formoſæ tamẽ proprior.nõ inelegans.neq; uenuſtiſſima uenuſtatis tamẽ matronalis particeps.Theophraſtus.in libro cui titulus eſt aureolus.& poſt Theophraſtum Hieronymus in uoluminibus contra Iouinianum tradunt ſapientem inire matrimonium tũc debere:ſi pulchra eſſet cõiunx.ſi bene morata ſi honeſtis parentibus.Quã roma mihi ſit uxor nouerũt qui uidere:q̃ bene morata ſit ego ipſe noui.q̃ honeſtis parẽtibus nata.nullus ignorat: cuius pater iuriſcõſultiſſimus in urbe noſtra clariſſimus eſt meritoq; dici poteſt fultura ſcholaſtici gymnaſii cuius domus huius oraculum eſt ciuitatis.cuius ianua & ueſtibulum tanq̃ alterius mutii ſcæuolæ maxima conſultoꝝ frequẽtia.ac ſummoꝝ hominũ ſplẽdore celebratur: qui ꝓpter huius ciuilis iuris ſciẽtiã nominari ueriſſime poteſt.egregie cordatus homo.& Catus:ut de helio ſeſto ſcripſit ennius : qui in legibus interpretandis annos amplius.xl.floruit inter primarios totius italiæ profeſſores.præterea in homine tanta urbanitas.affabilitas comitas eſt.ut omnibus maxime colatur maximeq; diligatur.& cum principibus placuiſſe magna laus ſit.Socer meus adeo placet.adeo gratus charuſq; eſt : illuſtriſſimo principi.Io.Bentiuolo.Sub cuius tutela bononienſes fœliciter ociantur:ut eum conuictorem habeat quotianum.ut ſine contubernalitate ipſius iucunde & hilare cenare non poſſit:qui ſi eo quandoq; caret dicere ſolet:paleotum meum deſidero:Mater uero cõiugis meæ ea eſt : ut probitate ſtrenuitate:Et domeſticoꝝ negociorum curatione nulli matronaꝝ poſtponenda ſit:ut quodam q̃ſi ꝑſagio a parentibus Dorotheæ nomẽ illi inditũ eſſe uideatur:ueluti dono deorum data ſit.i uxore ducẽda quattuor principaliter expetunſ.Forma ꝓbitas.Dos.nobilitas. Vxori meæ forma eſt illa quã dixi probitas quã noui:quæ bene dotata.nobili genere nata in manũ meam uenit:quãquã pudicicia:quæ fœminei ſexus ꝑcipua uirtus eſt pro nobilitate ſit quãuis non illa dos ducẽda ſit. quæ dos dicitur.ſed ut matrona plautina inquit.pudicicia.& pudor.& ſedatus.cupido.Deum metus. parentũ amor.& cognatorum cõcordia:q̃ morigera marito ſit.Olim ſoror uxoriæ cõtubernalitatis celibatũ ꝑferebam.qn ẽt ſubinde mecũ reputans muſculũ puſillũ ſapientẽ dici a ſapiẽtibus beſtiã: qui ætatem uni cubili nũq̃ committit ſuã:ego quoq; diſcurrebã ꝑ multiplices tẽporarioſq; amores nullo ſtabili ꝓprioq; uiculo illigatus eramq; erraticus ac uolaticus amator.Antea illud Oratianũ laudare ſolebã. Nil ait eſſe prius melius nil celibe uita:& illud Terentianum.& iſti qđ fortunatũ eſſe autumãt uxorẽ nunq̃ habui:& cũ aliquãdo publico auditorio ac frequenti ꝓfiterer ſatyrã illã:qua in mulieres maledicta cõtinẽtur & ꝓbra:i uectus ſum in uitã cõiugalẽ.& in moleſtias uxorias:aceruatis teſtimõiis.ex Hieronymo.Seneca.Plutarcho cæteriſq; ſcriptoribus.identidẽ memorabam uerſiculos illos græcos. νόμιζε γήμας δοῦλος εἶναι τῷ βίῳ· ὁ μὴ γαμῶν ἄνθρωπος οὐκ ἔχει κακά idest cogitatio ſi duxeris uxorem.te in omni uita ſeruum fore:ut ſine uxore malorum expers eſt.nunc uero palinodiam recino more Steſichori:facioq; qđ uir ſapiens facere conſueuit.q de ſnĩa ſi ita rectius ſit decedere aliquando cõſueuit.idq; cũ laude:quãuis ſtoicorum paradoxon repugnet aſſerentiũ ſapiẽtẽ nullius rei pœnitere:& nũq̃ mutare ſententiam.nunc in ore mihi eſt & in pectore ſententia illa græci poetæ. γυνὴ ἡ χρηστὴ πηδάλιόν ἐστ' οἰκίας. idest Vxor bona gubernaculum eſt domus. Antea illud in ore identidẽ habebã probabãq;.uxorẽ non eſſe ducẽdã hoĩ litterato.impediri enĩ ſtudia litterarum:nec poſſe quẽquã libris:& uxori pariter inſeruire.nunc ſentio cũ.M.Tullio.qui libro tertio de finibus conſentaneũ ait eẽ naturæ ut ſapiẽs uelit uxorẽ ſibi adiungere:& ex ea liberos procreare. legẽ quoq; platonis ſequor qua ille ꝑcipit: ut unuſqſq; uxorẽ ducat:qui uero nõ dixerit. pecunia mulctetur atq; dedecore.Nec aſſentior his qui exiſtimãt ſtudia litteraꝝ ĩpediri uxoriis ĩterpellationibus : cũ mihi interdũ inter libros laſſeſcenti fomẽtum ſit.& ſuſcitabulũ ĩteruẽtus uxoris.ex quo fit:ut id qđ fertur:credam eſſe uiriſſimum.Quod.ſ.olim martia hortenſio Terentia Tullio: Calphurnia Plinio:

Voluptas ex cupidine & pſyche.
Sũptus hedõius uoluptarius.
Notabilia.
De uxor. Philippi beroaldi.
De hortamentum biantis.
Stata forma uxoria.
Quæ ducenda.
Sapienti.
Laus ſoceri.
Domus iuriſcon. oraculũ
Ci.
Laus.Io. Bẽtiuoli.
Laus ſocrus.
Dorotea
Quæ expectãt in uxore.
Pudicicia dos fœminæ.
Mus ſapiens. beſtia.
Palinodiam recio
Gubernaculũ domus uxor
Lex platonica.

pudētilla Apuleio.legētibus meditantibuſq; candelas & cādelabra tenuerint.ut liq̄do ſatis clarear ſtudentibus diſcēdi ꝑ nuptias occaſionem tribui:deſidibus excuſationē.habeo itaq; uxorē ex aī mei ſententia.nec me pœnitet cēſeri i ordine maritoꝝ.Quod ſupeſt deū optimū maximū ꝓcor.ut id cōnubiū fortumet citra ullū icōmodū.citra offenſiūculā.citraq; labeculā oēm.ut cōcorditer fœliciter amanter annos neſtoreos traducāus.nec ullo æuo cōmutemur qn ego illi iuuēis.illa mihi puella eē uideatur.gignaturq; ex nobis ſoboles uoluptifica.q̄lis ex ſpyche & cupidine ꝓgenerata eſt.Nā ut muſæ græcorum canunt.φιλίασ μεγίστοσ δεσ μοσ αἰτεκρωσ γονάι idest beniuolentie coniugalis maximū uinculū eſt ſoboles.Cū impſentia uxor uentrem ferat.& ꝓgnationis ſarcina quotidiano incrementulo turgeſcat ſpero & ominor filium anno hoc iubilei memorādo naſciturum:qui parētibus ſit uoluptati futurus & ornamēto. Sed iā tēpus eſt ut ad iſtitutum curriculū redeamus:& carceribus ad metas cōmētatio nr̄a decurat. DElira anicula. Propriū anicularum eſt ut delirare dicant.M. Tullius deliramenta aniculis fere peculiariter aſcribit:idē tradit in Catone. ut petulantia magis eſt adoleſcentū.ſic ſenū eſſe ſtultitiam: q̄ deliratio appellari ſolet. uidetur āt hoc uocabulū habere etimon a uerbo ruſtico.qd̄ uocāt lerare operiētes ſemina.unde ut docet Pli.primū appellata deliratio eſt.inde & delirare dr̄ a recto recedere. Quod āt aniculæ peculiariter delirent & fatuæ ſint docet uocabuli etimon.nāq; anum dici autumant.ab.a particula priuatiua καὶ νόοσ q; ſit ſine mēte & ſenſu ꝓuerbiū eſt apud græcos γραῶν ὕθλοσ.i.uetulaꝝ nugæ.de his q delirāt & nugāt.

PVGillares & ſtilū.Vt calāus in charta.& mēbranis ſcribit.ſic ſtilus in cera ut inq̄t Hieronymus in expoſitiōe pſalmoꝝ.pugillares āt ſiue pugillaria dici tabellas ceratas:q̄bus antiqui ſcriptitabant quis ignorat.Priſcianus autumat litteras dici a lituris ꝓpea q; plerūq; antiqui in ceratis tabulis ſcribere ſolebāt & poſtea delere.in cōdicibus Priſciani mēda inoleuit.in quibus ꝓ ceratis tabulis uulgo igr̄ cæteris tabulis græci pinacas uocant.Homerus ſcri.bellorophonti datos in lycia pinacas.Plin.codicilos & pugillares iterp̄tat:a Catullo quoq; codicilli dicunt.pugillariū uſum ꝑq̄ uetuſtū eē apud auctores inuenio.iuriſcōſultus titulo de uerboꝝ ſignificatione indicat pugillares codicillos enunciari numero ſemꝑ pluratiuo.Auſonius tamē ερικωσ.i.ſingulariter dixit bipatēs pugillar expedi. EVEniunt. Lege reueniunt. hoc eſt redeunt domū & repedāt. TVburcinato.Feſtināter cōeſo. Tuburcinari.n. ſignificat rapti comedere:titinius tuburcinari ſine me uultis reliquias.Plautus in perſa lubido extemplo cupere cōuiuiū tuburcinari.Cato tuburciabundū & lurcabundum dixit ꝓhelluone & uoratore:quæ uocabula ut uetuſta nimis:repudiāda ꝓcipit Quintilia.in primo:nā uerbis ut nummis utendū eſt.q̄bus ſit forma publica. CLiuus.loca cliuoſa & per anfractus ſinuoſa uexāt iprimis atq; fatigant iumēta ſarcinis onuſta. ANfractibus.Viarum.ſ.& locoꝝ.anfractū dici flexū tradit.M.Varro dictū ab ambitu & frangendo:ab eo leges iubent in directo pedū octo eē.in anfracto.xvi.i.inflexu. REfectos.Recreatos refocillatos.ſignificat.n.nec minimū qdē laxamētū ſibi ꝓbitū fuiſſe. OB iter.Annotandum ob iter hoc ut dici quaſi ad iter ſeiuncti.ut duæ dictiōes eē uideant:Alias obiter aduerbium eſt ſignificatq; intereundum:Incidenter:tali de cāq̄ particula ueteribus uſitata & Plinio frequēs eſt.

TREpidatione.Feſtinatiōe.Vir.Ne trepiditate meas teucri defendere naues. ETimus. Corrige unus. RVptū.Ruptos dicimus delaſſatos & mēbris fractos.ex diutino.ſ.labore.apud Plinium nō pauca ruptis & cōuulſis medicamenta ſunt tradita:alias rupti dicunt ueſtibus lacertis pannoſi ſentiq; hinc illud amphibolon apud epigrāmatarium poetam. qui ſanet ruptos dic mihi galle quis eſt. Nam cum de morbi genere loqui uideatur:ſignat feſtiuiter ruptos hoc eſt habentes ueſtem laceram & rupto panno diſciſſam:nulla medela nulloq; medico poſſe ſanari. FRVſtra paſcemus.Ex Catonis præceptio. qui boues uetulos armenta reicula. Oues reiculas.Seruos ſenes.morbolos & ſiquid aliud in fructuoſum ſuperſit uendi iubet. Reicula autem ut Catonianum uerbum in tranſcurſu ex

delira & temulēta illa narabat anicula.Sed aſtans ègo non ꝓcul dolebā me hercules qd̄ pugillares & ſtillū nō habebā q tā bellā fabellā prænotarē? Ecce cōfecto neſcio quo graui prelio latrōes euēiūt onuſti: nonnulli tamē imo ꝓpⁱores: uulneratis domi relictis:& plagas recurātibus:ipſi ad reliques occultatas i q̄dā ſpelūca ſarcinas: ut aiebant: ꝓficiſci geſtiūt. prādioq; rapti tuburciato: me & equū uectores rerum illaꝝ futuros fuſtibus exinde tudētes: ꝓducūt iuiā. multiſq; cliuis & anfractibus fatigatos: ꝓpe ipſam ueſperā ꝓducū ad quāpiā ſpeluncā.unde multis onuſtos rebus. rurſum ne breuiculo q̄dē tpe refectos ob iter reducunt.tātaq; trepidatione feſtinabāt. ut me plāgis multis obtundētes: ꝓpellēteſq; ſuꝑ lapidē ꝓpe uiā poſitū deicerent. unde crebris æque ingeſtis ictibus.dextero crure:& ungula ſiniſtra me debilitatum ægre ad exurgendum cōpellunt.& unus quouſq; inquit ruptum iſtum aſellū: nūc ēt claudū:fruſtra paſcemus? & alius: qd quod &

Vxores maritis tenuere candelabra.
Delirare
Anus ſine mente.
Prouerbium.
Pugillares.
Pugillaria.
Correcta menda Priſciani
Pinaces.
Codicili.
Pugillar.
Tuburcinari.
Tuburcinābūdus
Ob iter.
Rupti laſſi.
Reicula.
quæ.

pliceͣ dicuntur aīalia:q̄ morbo ſenioue grauia reiiciunt̃ a reiiciendo uidelicet noīata. M. Varro in ſecū do de re ruſtica. In gregibus pecuarii delectus quot annis habendus: & reiiculæ reiiciendæ: quod locum occupant eaꝝ q̄ ferre poſſunt fructus. PESſimo pede. Quaſi dicat malo omine & ſiniſtro pede ſicut. n. dextro pede ad nos illi uenire dicuntur q apponant qd ptā boni. Ita ſiniſtro & peſſimo pede quoꝝ aduentus infortunatus eſt & calamitoſus. VVLturis pabulū. Apud antiquos uarie declinatum hoc nomen eſt: nā & uultur uulturis. & uulturius recto caſu. ueteres dictitarunt: nunc in uſu eſt uultur. Ennius: uulturis in ſiluis miſerum mandebat homonē. Catullus lingua exerta auido ſit data uulturio. M. Tullius in oratiōe pro ſeſtio. exierūt malis omnibus atq; execrationibus duo uulturii paludati. Vultures ut inquit Hieronymus. & ante Hieronimum Plautus & Plinius transmarina cadauera ſentiunt. & triduo aut biduo illuc præuolant. Vbi cadauera futura ſunt: hinc in captatores & bona defunctorum inhiātes ſcitiſſime tranſlatū nomen. Martialis. Cuius uulturis hoc erit cadauer: & illud Senecæ. uelut prouerbialo. uultures cadauer expecta. pēna uulturina ſubiecta pedibus adiuuat parturientes: Auctor ē Ambroſius uultur es non indulgere concubitu: atq; ſine ullo maſculorum ſemine concipere: uita uulturio inconfeſſo lōga eſt. adeo ut uſque ad cētum annos uita eorum ꝑducat̃. Romāi ut refert Plutarchus uulturē in auguriis ut principalem obſeruauerūt. cuius aſpectu hercules in rebus obeūdis maxime lætabat̃: ex cadaueribus ſibi eſcā q̄rit. nihil. n. aīatū iterficere fert̃. græci γυποσ uultures appellāt.

Dextro ſiniſtro pede.
Vulturius.
Vulturis.
Vultur captator & heredipeta.
Vultur i auguriis.
Metus ſtrenuus.

peſſimo pede domū noſtrā acceſſit. nec quicq̄ idonei lucri ex īde cœpimus ſed uulnera & fortiſſimoꝝ occiſiones Alius iterū: certe ego cū primū ſarcinas iſtas: q̄q̄ ſuitus ꝑtulerit ꝑtinus eū uulturiis gratiſſimū pabulū futuꝝ precipitabo. Dū ſecū mitiſſimi hoīes altercāt de mea nece: iā & domū ꝑueneramus. nā timor ungulas mihi alas fecerat tū quæ ferebamus: amoliti ꝑperiter: nulla ſalutis noſtræ curæ: ac ne meæ qdē necis habita: comitibus adſcitis q uulnerati remāſerat: dudū recurrunt: relaturi tedia: ut aiebāt nr̄æ tarditatis: nec me tū mediocris carpebat ſcrupulus cōtemplatiōe cōminatæ mihi mortis. & ipſe mecū. Quid ſtas luci? uel qd iā nouiſſimū expectas? Mors & hæc acerbiſſima: decreto latronū tibi cōparata ē: nec magna conatu res īdiget: uides iſtas ruinas ꝓximas. & præacutas ī his preminētes ſilices: quæ te penetrātes qua decideris: mēbratī diſſipabūt. Nā & illa ipſa preclare magia tua: nō ultū: laboreſq; tibi tantū aſini: uerū coriū nō aſini craſſum ſed hirundinis tenue mēbranulū circūdedit. Quin igitur maſculū tandē ſumis animū? tuæq; ſaluti: dū licet: cō

MItiſſimi. Ironicos. TImor ungulas fecerat: Ex imitatiōe Virgiliana ductus color. ſic. n. in ſerio ope ſcriptū ē. pedibus timor addidit alas & Quintus Curtius metū uocat elegāter ſtrenuū. ꝓpea q hoīes ex metu fiūt ſtrenuiſſimi uelociſſimiq;. a thucydide quoq; dictū eſt. timor excutit iertiā. Aſinus ergo Apuleianus ex tardo factus eſt ob mortis metū uolaticus cōtra naturā Aſinoꝝ: qbus tarditas peculiaris ē: hic optimo epitheto dixit poeta. ſæpe oleo tardi coſtas agitator aſelli. Lucianus. ὁ δὲ τοῦ ... τοῦ δὲ φόβου ... τῆσ ὀδύνησ ... timor mortis detraxit mihi ſenſum doloris. AMOliti. Remouentes exonerantesq;: Amoliri. n. eſt tollere abigere. remouere īde amulēta dicta remedia cōtra mala medicamēta. DVdū. Paulo ante. COMminatæ mortis. Quā mihi cōminati fuerāt latrōes mei. SCRVpulus. Sollicitudo. & angor. a ſcrupulo lapillo dictus: q calcatus moleſtiā affert. & ut inqt Dōatus. nimis moleſtæ ſunt pedibus ſcrupuloſæ uiæ. QVOD iſtas luci. Lego qd ſtas luci: Sermocinatio ē q̄ ſecū hēt Lucius. Apuleius. Luci caſus ē ſalutatorius. quē uocatiuū uocāt: Apuleiū āt ꝑnomine lucium dici quis neſcis apud Lucianum ὦ λ... τί ἔτι ... γυπῶν σε καὶ γυπῶν τέκνα ... ideſt infœlix qd hic ēt māes? Vulturibus. & uultuꝝ pullis eris ſagina cornatica. SILIces. Fœminino genere dixit. ſicut Virg. q ait in bucolico ludicro ah ſilice in nuda connixa reliquit: & in ſexto Eneidos. Quos ſuper atra ſilex iā: iā lapſura cadēti. iminet aſſimilis. nā ut docet Quintiliāus ī prio auctoritas ſummoꝝ uiroꝝ ꝓ rōne ē. ſilex āt lapis eſt uulgaris duritia idōea. quo uiā ſternunt̃. Vnde apud nos uſitatū uerbū ſilicare: qd ē ſilicibus ſternere. Liuius in. x. uia a martis ſilice ad bouillas ꝑſtrata ē ubi annotādū a Liuio dictū eē a martis abſolute. ꝓ eo q ē a martis æde ſine tēplo: q̄ dicēdi figura priſcis uſitatiſſima: ut ad ueſtæ. ad Veneris. ad apollinis dixerūt Oratius. Terētius. Cicero ſubintelligi uolētes ædē: ſcri. Pli. pirodem primū iuiniſſe ignē ex ſilice. quē aſſeruare in ferula docuerit promethe us: Auctor eſt Victru. calcē cōqndā eē de ſilice. tanq̄ ea melior ſit ſtructura. idē lapidicinas ſilices aſſerit duras eſſe nigri ſilices auctore Pli. optimi ſunt: qbuſdā in locis & rubētes. PREclara. Ironicos ꝓnūciādū. MAgia tua. Fotidē ſignificat. a q̄ Apuleius ī aſinū deformatus ē: nūc conq̄rit̃ ſibi qdē ī ea trāſformatiōe effigiē aſini & labores aſininos fuiſſe indutos. ꝓ corio autem aſini qđ craſſum eſt & impe

Amoliri.
Amuleta.
Scrupulus.
Caſus ſalutatorius.
Atra ſilex.
Silicare.
A martis.
Inuentor ignis ex ſilice.

ſulis? habes ſummã opportunitatem fuge: dũ latrones abſunt. An cuſtodiam anus ſemimortue formidabis? quam licet claudi pedis tui calce unica: finire poteris? Sed quo gẽtium capeſſetur fuga? uel hoſpitium quis dabit? hic quidem inepta: & prorſus aſinina cogitatio: quis enim uiantium uectorem ſuum nõ libenter auferat ſecũ? & alacri ſtatim nixu lorũ: quo fuerã deſtinatus: abrũpto. meq; quadrupedi curſu proprio. nec tamen aſtutule ãus miluinos oculos effugere potui. Nã ubi me cõſpexit abſolutũ: capta ſup ſexũ & ætaté audacia: lorũ prehẽdit. ac me đducerẽ: ac reuocarẽ cõtẽdit. nec tñ ego mẽor exitiabilis ꝓpoſiti latronũ: pietate ulla cõmoueor ſed icuſſis i eã poſterioꝝ pedũ calcibus ꝓtius

netrabile cuté tenuiſſimã qualis hirũdiniana eſt fuiſſe circundatã. Attẽde mẽbranullum dici neutro genere. cũ in riſu quotidiano ſit ut mẽbrana. & ꝑ diminutionẽ membra nulla fœminino genere dicatur. pauca. n. iueniunẽ diminutiua. ut auctor ẽ Priſciãus: q̃ nõ ſeruẽt genera primitiuoꝝ: ut hæc rana. hic ranunculus. hoc priſtinum hæc piſtrilla. hic qualus hoc quaſilũ. qđ uaſis genus ẽ ſunt q ſubtilitatem animi cõſtare putẽt cute operimẽtiſq; corpoꝝ: & ea maxie bruta eẽ aialia qbus craſſior ẽ pellis. unde aſinus brutali ĩprimis tarditate ꝑditus uẽ: cuius coriũ eſt craſſiſſimũ. qđ obſtat ſpiritus inati tenuitati. MAſculum animum. Virilem imperteritum & ut ueteres dicunt extrilidum. QVIN ſumis. Exhortantis particula ẽ cuius uarietates in conuertenda oratione multiplices curioſus lector agnoſcet: & docet Gellius in. xvi. OPORtunitatem fugæ. pittacus mitylenæus. Vnus ex ſeptem ſapiẽtibus dixit hanc ſententiam γνωθι καίρον quod latine ſignificat noſce tempus. ſiue tempeſtiuitatem. ſiue oportunitatem in rebus obeundis. Nam ut inquit ſcite Auſonius. cui non fuerit ſpectata oportunitas is offenſam ſæpe incidit: Plautus in pſeudolo. ipſa mihi oportunitas nõ potuit oportunius aduenire: itẽ oẽs oportunitatis articulos noui. Terenti. quoq; reꝝ oium eẽ primũ tps autumat: & a Pli. nro dictũ ẽ. Tãtũ tẽpeſtiuitas ẽt in rapida celeritate pollet ſuꝑ q̃ re ſcripſi nõ itelligẽter i epthalogo. CALce unica. Vnico calcis ictu. mõ. n. nõ ptẽ plãtæ. ſed pcuſſionẽ pedũ plãgãq; ſignificat. ut Vir. calcẽq; terit iã calce diores. Auctoritas ueteꝝ multa licẽter uſurpat & uariis generibus iflectit. iter q̃ calx eſt. q̃ dictio. mõ maſculino mõ fœminino genere ponit: pro calcaneo pedis & pcuſſiõe. ſic ſilius. iã compos uoti ferrata calce cruentat cornipedẽ. In quo imitatus Virgiliũ uẽ ſic ſcribẽtẽ. Quadrupedẽq; citũ ferrata calce fatigat. Notũ eſt ꝓuerbiũ Terrẽtianũ. Namque iſitia eſt aduerſus ſtimulũ calces ductũ ex illa græca παροιμια. προσ κεντρα λακτιζειν. i. cõtra ſtimulum calcitrare cuius meminit eſchylus. & ab euripide dictum eſt. προσ κεντρα λακτιζει θνητοσ ων. i. mortalis exiſtẽs contra ſtimulũ deo recalcitrat. VIAntiũ. Sidonius Apuleius recentioreſq; ſcriptores uiantes frequẽter uſurpãt pro uiatoribus in floridis ut ferme religioſis uiantiũ mos ẽ uiare uerbũ eſt quo Ambroſius utit. VEctorẽ. Me aſinũ. ſ. a quo uehat. NIſi. Lege nixu hoc ẽ conatu. & uiribus. DEſtinatus. Deligatus deſtinare. n. pro deligare Apuleio peculiare uerbũ ẽ. QVAdrupedi curſu. Quadrupedãte. MILuinos oculos. Acutiſſima & pſpicaciſſima acie oculos ſignare uolẽs miluinos dixit. tãq̃ miluus clariſſime cernat notatũ qdẽ eſt a ſcriptoribus idoneis miluũ rapaciſſimã eẽ & famelicã ſemp alitẽ: q uidet artem gubernãdi nauigia docuiſſe caudæ flexibus traduntur milui ſolſticiis affici podagra. Aqlæ ut inqt Plinius nẽ clarius q̃ nos cernũt. Vultures ſagatius odorãtur liq̃dius audiũt talpæ. miluinos oculos ſcriptor uullus quod eqdem ſciã celebrat uelut acumie oculoꝝ ꝑpollentes. ſicut lynceus iter homines aqlæ iter aues lynces iter q̃drupedes clariſſimæ oium cernere tradunt credibile ẽ tñ miluo oculos clariores i eẽ cũ ex alto ſpeculatus deuolet ad predam. cum pullis gallinaceis ex cœlo inſidietur: & circa macella ut docet Albertus magnus carnem ſectet & cadauera. apud Ouidium & higinũ fabula ẽ de miluo iter ſedera collocato. plautus feſtiuiter nec mius ſcite dixit coquos eẽ miluinis & aqlis ungulis ſignificare uolẽs furtificas eẽ & rapaces coquoꝝ mãus. SVꝑ ſexũ. Facta ẽ anus ultra ſexũ muliebrẽ audacula & ferocula: cũ fœmiæ naturaliter timidæ eẽ ſolẽt. Ariſto. lib. ix. de aialibus fœmiæ oẽs inqr minus q̃ mares ſunt animoſæ excepta pãthera & urſa fœminæ eni in his generibus uident eẽ aioſiores cũ cæteris ſint proculdubio molliores. Verum malitioſiores aſtutiores iſidiores fœminæ ſunt: atq; i enutriẽda ꝓle ſolliciriores. Mares contra aioſiores ferociores ſimplitiores minuſq; iſidioſi. hactẽus Ariſtoteles. Plinius nẽ illa ſua breuitate inimitiabili. mares inquit i oĩ genere fortiores ꝑterq̃ i pãtheris. & urſis. Xenophõ quoq; i lib. q oeconomicus iſcribit & lucius Columella ꝓdiderũt ſexũ muliebrẽ iccirco timidiorẽ a natura formatũ eẽ q̃ uirilẽ: quoniã cuſtodia & diligẽtia domeſtica mulieribus aſſignãt. metus ãt plurimũ cõfert ad diligẽtiã cuſtodiẽdi in. xxvi. parte ſagittarii mulieres habẽtes horoſchopũ erũt uiragies hoc ẽ uirile iplẽtes officiũ. & utilitate maſcula aioſæ. EXItiabilis ꝓpoſiti. Quo. ſ. ꝓpoſuerãt decreuerantq; me ſæuiſſimo mortis genere mulctare: cuius ego memor nulla in fœminã pietate cõmoueor. CALcibus. Percuſſionibus. expone ut ſupra. illud addo. q; calcem antiq dicebãt quã nũc metam uocãus. & ꝓ fine uſurpabant. M. Tulli

Membra nullum.
Qualis
Quaſillũ
Subtilitas mẽtis ex cute.
Dictum pittaci.
Noſce oportunitatem.
Heptalogus libellus.
Calx calcaneum & percuſſio.
Prouerbium.
Viantes.
Viare.
Deſtinatus deligatus.
Miluini oculi.
Aquilæ oculatæ.
Vultures ſagaces.
Talpæ auritæ.
Miluus i cœlo.
Miluinæ ungulæ.
Fœminæ maribus timidiores.

us quoniā ſumus ab ipſa calce eius interpellatiōe reuocati. huiuſce rei meminit Seneca libro epiſtolarū moraliū unde uigeſimo. APplaudo terræ. Allido ad terrā. applodere. n. & cōplodere ſignificāter & proprie dr̄ plauſum edere illiſis īter ſe manibus. & palma cū palma collata. cæteꝗ cū qd alliditur ad terram ſonitum & plāctū facit: propterea applodere elegāter dr̄ ad terrā cū ſonitu dare. græci ποππυζειν dicūt. quod & ſibilare ſignificat. plinius ſcribit pictū fuiſſe poppizōta ītelligi uolens. uel maībus plaudētē. uel ſibilātē. Seneca in ſcd̄o qſtionum. māus īter ſe clauſæ plauſum edūt. auerſæ īter ſe māus colliſæ non plaudunt: ſed palma cum palma collata plauſum facit.

Applodere. Poppyzō

applaudo terræ. At illa quis humi. pſtrata: tū tenaciter loro īherebat: ut me pcurrēte aliq̄tiſp tractu ſui ſequeref. & occipit ſtati clamoſis ululatibus auxiliū ualidioris māus īplorar̄. ſed fruſtra: fletibus caſum tumultū cōmouebat. qppe cū nullus ad foret: q ſuppetias ei ferre poſſet: niſi ſola illa uirgo capticia. quæ uocis exitu pcurrēs: uidet hercules memorādi ſpectaculi ſcenā. nō tauro ſed aſino dependētē directea. niculam. ſumptaq; conſtantia uirili. facinus audet pulcherrimum. ex torto eteni loro manibus eius: me placitis gānitibus ad impetu reuocatum gnauiter inſcendit. & ſic ad curſum rurſum incitat. ego ſimul uolūtariæ fugæ uoto: & liberādæ uirginis ſtudio: ſed & placarū ſuaſu: quæ me ſepicule cōmonebāt: equeſtri celeritate q̄ drupedi curſu ſolum replaudens. uirginis delicatas uoculas: adhīnire tēptabā. ſed & ſcalpēdi dorſi mei ſimulatiōe: nōnunq̄ obligata ceruice pedes decoros puelle baſiabā. Tūc illa ſpirās altius: cœlūq; ſollicito nutu petens. Vos inqt ſupbi tandē meis ſupremis piculis opē facite

græci tradūt morem fuiſſe apud priſcos ἀστραπαῖσ ποππυζειν hoc eſt fulgetris applodere ſiue inſibilar̄. hinc illd̄ plinianum. fulgetras poppyſmis: adorare cōſenſus gentium eſt. ubi poppyſmi p cōploſionibus accipiuntur. quā uis non parum multi codices Pliniani ſint. in quibus ita legitur. ſulgetras adorare conſenſus gētium eſt: omiſſa dictiōe illa poppyſmis. & nunc quoq; pleriq; omnes. fulgetras ſigno crucis. uel adorāt uel defendunt: in oratoribus pedibus ſupploſio loco & tempeſtiue uſurpata laudem affert. ſi uero crebra eſt. inepti homines eſſe dicitur: au ctores Quintilianus & Cicero.

Fulgetras poppiſmis adorare. Supploſio pedis.

TRActatu. Tractione dum trahitur īherens ſcilicet loco. OCCIpit. Incipit Lucianus tradit uetulam cauda correpta aſinum retentaſſe. Caſſum. Inanem irritū in efficacem. uocabulo ab aranearum caſſibus ducto. q ſint leuis hac nullius ponderis Virgilius in ſecūdo dixit caſſum lumine pro priuatum. ſicut Plautus caſſam dote in aulularia poſuit pro carentem dote. SVPpetias. Auxilia. CAPticina. Dictio eſt eadem formula a capta inclinata. qua ab empto empticius. a facto facticius. ſignificat captam ſiue captiuam: ſicut empicius emptum: facticius factū. M. Var. in tertio de re ruſtica: hic aprū glans cū paſcit empticia facit pinguem: illic gratuita exilem. Lucianus & græci αἰχμαλωτον dicūt capticiā. EXItu. Cū ſine clamoris anilis. malim legere excitu ut ſignificet excitatiōe uocis & inclamatiōe uirginē pcurriſſe.

Caſſum. Capticia. empticia. Facticia.

HERcules. Ius iurādi aduerbiū eſt. SCEnā. Apparatū in eodē ſignificatu ſuperius quoq; accipit̄ ſcena: Trāſlatio a ſcena iſtrionica. cuius apparatu. ſpectacula exhibēt̄. NON tauro. Alluſit ad fabulam europæ: q̄ tauro auecta eſt. q̄ fabula in ſcenicis ſpectaculis Romæ edita ē. PLAcitis gānitibus. Voces inqt & ſuſurros adhibebat uirgo illa capticia: qbus ut pote placētibus reuocatus ſum ab īpetu fugæ prebuiq; facile dorſum aſcenſuræ puelæ. GNAuiter. Strenue ac perniciter. EQVEſtri celeritate. Lucianus. κατα τωτε ερωτι τησ φυγησ και τη τησ κορησ σπουδη ἔφυγον ιπποδρομω idest ego fugæ amoræ & puellæ ſtudio fugiebā curſu equino & celeritate. SEpicula. Sæpe. SVA ſu. Suaſione & incitamento. SOLVM replaudens. Terram ungula quadrupedante repercutiens id quod fieri ſolet ab equo iumento. Aſino perniciter curſitantibus. ADhinnire. Quodā quaſi hinnitu reſpōſare recanere. maluit āt adhinnire dicere q̄ rudere: cū hinnire equoꝝ ſit: rudere. Aſinoꝝ tāquā eqnā naturā imitaret̄. ſitq; honeſtius uerbū: Getæ īperatori Romāo familiare fuit haſce quæſtiones grāmaticis proponere. ut dicerēt ſingula aīalia quō uoce emitterent. ut exēpli cauſa Agni balant. Porcelli gruniūt. Elephāti barriūt. Ranæ coaxāt: eq hinniunt. SPIrās altius. Quidā legūt ſuſpirans ut ſit imitatio Virgiliana ex illo uerſu: ſuſpirās imoq; trahēs a pectore uocem utraq; lectio erudita utraq; poetica eſt ſpirare altū os dr̄: q cū fiducia ferociaq; elatior ē. ſuſpirare altū eſt ſuſpiria ab imis p cordiis trahere. OPEM facite. Succurrite atq; opitulamini. ueteres iouē cognomēto opitulum coluere q opē īdigētibus ferret. opē quoq; deā uenerati ſunt: q ipſius ope. ī. auxilio uita conſtet: humanæq; uitæ alimenta quæruntur: uel q ops eſt terra. & hinc omne opus cui feriæ dedicatæ dicūt̄ opalia. q dies erat poſt ſaturnalia. auctor Augu. Luciāus ſic. ἡ δὲ παρθένος τοῖσ μὲν θεοῖσ εὐχετο ισ ευχοτοσ σωσαι τη φυγη idest uirgo qdē deos rogabat. ut ipſam in fuga īcolumen ſeruarēt. COElū petēs. Ariſtoteles in. ii. de coelo & mundo refert antiquos coelum diis aſſignaſſe. nr̄ quoq; Apuleius

Sepicula. Adhinnire. Porcelli gruniunt Elephāti barriunt Spirare altum. Opitulus iupiter. Opalia. Coelum deorum.

in Coſmographia teſtať deũ hſe in arduis arcibus ſoliũ cõſecratũ.ideoq; mortales cœlũ ſuſpicere ſo/
lent in præcatiõibus.tãq̃ i domiciliũ deoꝝ ac ſedé.Plinius.ſic hominum terra.ut cœlũ dei. Litatũ é
Litare. Debet inqt mala fortũa ſatis ſupq; placata eé cruciatibus & erũnis.q̃s hactẽus ꝑpeſſa ſum. litare.n.ſi/
gnificat ſacrificio facto placaſſe numé:qđ alìubi copioſiſſime explicatũ leges:malæ auté ſæuientiſq;
fortũæ placať numem calamitatibus.cruciatibus & erũnis.talibus.n.piam inibus gaudet fortũa du/
Mars αιμοχαρησ riot.ſicut mars cognominatur a græcis αιμοχαρησ quaſi ſanguine gaudés : malæ aũt fortũæ ara i
exquiliis cõſecrata fuit:cuius Pli/
nius & Mat.Tullius meminerũt.
Ara malæ fortunæ. TVq; præſidiũ.Verba hæc per
apoſtropham fiũt a uirgie ad Aſi/
nũ : quem libertatis ſalutiſq; ſuæ
præſidium uocat : cũ illius ope &
dorſo effugium inuenerit : apud
Lucianum ſic inquit.ηρ δε εφη κο
μισησ προσ τορ πατερα ω κα/
λεσ ελευθερορ μερ σε επαρτοσ
αφησω κριθωρ δε μεδιμροσ ο
κοτασ δι εφεκασ, τησ ημερασ
το αριστορ ideſt ſi me inquit ad
patrem peruexeris o formoſe te li
berum eſſe ſi nam tibiq; quotidie
Medimnus. pro prandio dabitur medimnus
ordei.eſt autem medimnus græ/
cis menſuræ nomen.quẽ nr̃i mo/
diũ iterpťanť de quo priſcianus & Auſonius. PROco.Qui me expetit uxorem.græci μρηστηροσ
Iſocolon ꝓcos uocant. QVOS honores.Exornatio rethorica eſt græci iſocolon uocãt.a nr̃is dr̃ cõpar. hiſce
Compar. autem exornationibus oppido q̃ frequẽs eſt Lucius noſter. IVbã.Scilicet Aſinã. PEctina.a Plinio
Pectinari. pectinari ſegeté eſt cratibus dẽtatis q̃ſi pectinibus herbas peride ac capillos pectere:errãt grãmatici q
Pectita tellus. autumãt pectinare uerbũ latinũ nõ eé.qbus Plinius Apuleius cæteri refragãť:quoꝝ auctoritas apud
me pluris eſt quã illoꝝ regulæ & decreta.Elegãter pectita tellus dicıť Columellæ pro pectinata. quã
Diſcriminare. intelligi uult diſcriminatã repurgatã.& deterſo ſqualore niteſcẽté. DIſcriminabo.Diſcriminare eſt
diuidere & ut inqt Donatus Virgilianus iterpres in.xi.Eneidos cõmẽtario. diſcriminare eſt proprie
Diſcerniculum. ſpecié a ſpecie ſeparare:ut expõas diſcriminabo comã diſcerniculo diſtiguã & diuiſiõe cõpona.eſt aũt
diſcerniculum acus.qua capilli mulieꝝ ante fronté diuiduntr.a diſcernẽdo dictum de quo.M.Varro
Diſcrimé ſic.diſcerniculũ é quo diſcernitur capillus pecté qđ ꝑ eũ explicať capillus.a diſcernẽdo quoq; diſcri/
Diſcrimé miné capitis deduciť qđ ſignificat diuiſionem capilloꝝ muliebriũ atq; diſſeparationem.de quo Oui/
Diſcriminatim. dius:cõpoſitũ diſcrimen erit.diſcrimina lauda.ab hoc uerbo diſcrimino fit aduerbiũ diſcriminatim
qđ ſignificat ſeparatim.& diuiſim.ſicut ecõtrario indiſcriminatí uſurpãt eruditi pro eo qđ eſt promi
Indiſcriminati. ſcuæ & indifferenter. INcuria.Negligẽtia.Oratius.offendar maculis quas aut incuria fudit. apud
antiquos ſi quis eques Romanos equũ habere gracilentũ aut paꝝ nitidu uiſus.erat opa cenſorio im/
Incuria. politiæ notabať id uerbũ ſignificat.quaſi dicas.incuriæ.Catonis Tuſculani ſcitum illud celebrať. ma
Impolitia. gna inquit cultus cura eſt.magna uirtutis incuria.caudæ præter hominem ac ſimias ſunt oibus fere
aĩalibus & oua gignentibus.ſetoſæ ut equis bonum caudis lõgiſſimus caulis.atq; in ima parte hirtus
idé Aſinis lõgior q̃ equis.ſed ſetoſus ueteris.ueterina ãt dicunť aĩalia q̃ ueheũt ut ſupra affatim expli/
cauimus. COMpta.Culta exornataq; purior lectio eſt cũcta.ut dicat ſe oĩ diligentia ꝑpolituram ſe
tas aſininæ caudæ globoſas:& ꝓrſus inenodabiles diutina ĩcuria negligẽtiaq;:diſcriminandi atq; ex
Bullæ pediẽdi. BVLlis aureis.Hoc ĩ loco bollæ ſignificãtur ornameta illa orbiculata extuberãtiaq;: qbus
tanq̃ oculis ephippia equoꝝ & pectoralia & habenæ exornari ſolẽt:alias bulla tumor eſt mométari/
Hõ bulla eſt. us in aq̃ repẽte deficiẽs.ide ꝓuerbiũ illud Varronianũ hõ bulla é.bullare uerbũ é qđ ſignificat bullas
Bullare facere.ut apud celſum ſi urina bullat: Alias bulla ꝓ geſtamíe & ornatu ĩgenuoꝝ puerorum accipiť:
ſup q̃ re ĩ cõmẽtariis Suetõii copioſiſſime Annotauimus. INOculatũ.Decẽter dixit: q̃ſi oculis lu/
Inoculatus. minoſum.alludẽs uidelicet ad bullaꝝ effigiẽ.q̃ ueluti oculos repſentãt.ioculare apud ſcriptores Agri
colatiõis.é ĩſerere arbores ea iſitiõe:q̃ inoculatio noiať. quã teſte Plinio docuit ipſa natura.uel ut alii
Inoculaŕ. uerbũ ruſticum. uſus.ſit ãt gẽma ſiue oculo exciſo & alia arbore.& in aliã arboré incluſa.Virgil.inoculationem ſignat
ſcribẽs in Georgicis.Nec modus inſerere.atq; oculos iponere ſimplex.Emplaſtratio eadé ferme eſt q̃
& inoculatio.ideoq; dixit Plinius.emplaſtri ratio ex inoculatione & ipſa nata uideri poteſt:palladius
Inoculatio iſitio. perſicus inquit inoculari poteſt.quod & emplaſtrari dicitur.inoculatio omnium inſitionum fœcun
diſſima eſt. PROgeſtans nucleos.Pollicetur puella.ſe ſinu ueſtis & quidem ſericæ nucleos ſcitioris.
Emplaſtratio. ſaporis geſtaturam.quibus aſinum opimet ſaginetq;.quem eleganti uocabulo ſoſpitatorem appellat
propterea q; eam ſoſpitauerit.ſaluamq; eduxerit.ex manibus latrocinalibus. ſoſpitare.n.ſaluare eſt

& tu fortũa durior: iã ſeuire deſine. ſat tibi miſeris ſitis
cruciatibus meis litatũ é : tuq; præſidiũ meæ libertatis:
meæq; ſalutis:ſi me domũ ꝑuexeris ĩcolumé:parenti/
buſq; & formoſo proco reddideris:q̃s tibi gratias phi/
bebo:quos honores habebo:quos cibos exhibebo:Iã
premũ iubã iſtã tuã ꝓbe pectinatã meis uirginalibus
monilibus adornabo.fronté uero criſpatã : prius deco
riter diſcriminabo. Caudaq; ſetas incuria congeſtas:
& horridas compta diligentia perpolibo.bulliſq; mul
tis aureis inoculatũ.ueluti ſtellis ſideris relucẽtem : &
gaudiis populariũ põpaꝝ ouanté. ſinu ſerico ꝓgeſtãs
nucleos : edulia mitiora. tecum ſoſpitatoré cotidie

& cõſeruare: Ennius. Regnum noſtrũ ſoſpitẽt ſupſtitentq;. hinc iuno ſoſpita dicta. cuius. M. Tullius Oudius. Liuius. cæteri meminerunt: Deus quoq; ille genitor oĩum & architectus bono epitheto dictus ſoſpitator: cuius nutu cũcta regunt: & cõſeruant. Nucleos aũt hoc in loco nõ tã pineos & ex nucibus intelligo q̃ ex ope piſtorio cõcinnatos. a dulciario. nuclei nucis pineæ ſitim ſedant. & acrimoniã ſtomachi renibus & ueſicæ utiles. græci στροβυλους uocant. Iuriſcõſultus titulo de uerborũ ſignificatiõe inqt integros ſtrobylos de pinu ligni appellatione cõtineri. SAGInabo. Saginarium Soſpitator. Soſpitat. Soſpita iuno. Strobyli qui.

ſiginabo. Sed nec inter cibos delicatos & ociũ profundũ: uitæq; totius beatitudinẽ: deerit tibi dignitas glorioſa: nã memoriã præſentis fortunæ meæ: diuineq; prouidẽtiæ ꝑpetua teſtatione ſignabo. & depictã ĩ tabula fugæ præſentis imaginẽ: meæ domus atrio dedicabo. Viſet & in fabulis audietur. doctorũq; ſtilis rudis perpetuabitur hiſtoria Aſino uectore uirgo regia fugiens captiuitatẽ: Accedes antiquis & ipſe miraculis. credimus etiam exẽplo tuæ ueritatis. & Phryxum arieti ſupernataſſe. & Arionem delphino gubernaſſe.

dici uoluerũt ueteres locũ in quo ſagina. i. pinguitudine gliſcerent aĩalia & opimarent. M. Varro in tertio de Re Ruſtica. ad ſaginandum ĩquit eligũt pullos. circiter ſexquimẽſes qui ſunt nati: eos ĩcludũt in ſaginario. nucleos autẽ mellitos & eſculentos pollicetur Aſino ꝑinde ac humanũ guſtatũ habenti: cũ alioqui cibaria hmõi nõ faciant ad palatũ Aſini: cui ut ĩquit heraclitus & repetit Ariſtoteles in. x. ethicoꝝ iucũdius eſt fenũ auro. OCIum ꝓfundũ. Tãquã iumẽtis ociũ ſit finis beatitatis: in quo multi ſummũ bonum Saginarium. Fenum aſino iucundius auro. Ocium portus.
poſuere. & in ociũ tanq̃ portũ ꝓfugerũt. qd' ut ĩqt Oratius. neq; gẽmis neq; purpura neq; auro uenale eſt. NON deerit dignitas. Promittit Aſino id qd ſapiẽtes uiri ĩprimis expetẽdũ eẽ cẽſent ocioſam. ſ. dignitatẽ. M. Tullius in Oratione ꝓ ſeſtio: id qd' eſt ꝓſtãtiſſimũ maxĩeq; optabile ſanis & bonis & beatis cum dignitate ocium. PERpetua teſtatione. Cõſtituã ĩqt monumẽtũ qd' ꝑpetuo teſtetur ꝓpagetq; poſteritati hãc meã fortunã & fugã. ATRIO dedicabo. Ex ritu inſtitutoq; antiquoꝝ in atrio dedicaturã ſe dicit tabulã: Cuius pictura exprimat Aſinũ uirginis ſoſpitatorẽ. Nam q; apud maiores In atriis cereæ imagines ſingulis diſponebantur armariis. obiter ſpectãdus eſt Ouidii uerſus penſiculate. qui libro amoꝝ prĩo ſic legi ſolet. Nec te decipiãt ueteris quinquaria ceræ. Quid ſint quinquatria triuialibus quoq; Grãmatiſtis notiſſimũ eſt. Sed q̃ bene hoc in loco conueniat dictio hæc nõ diſpicio. extortus nimiꝝ eſt intellectus ille: qui fertur. nec elegãtiæ poeticæ ſatis q̃drans. Quo circo ſenſu curioſe perpenſo ita legendũ opinor. Nec te decipiant ueteris plena atria ceræ. hoc intellectu puro ſane & lucido. inquit lena ad puellã ne decipiat te amator ꝓ nũmis afferẽs nobilitatẽ & ſtẽmata familiæ. oſtentanſq; atria plena auoꝝ imaginibus. & ita docet in amatore ſpectandum eſſe marſupiũ non ſtẽmata. De atrio pleno fumoſis imaginibus in hũc ſenſum. M. Tullius & Seneca cõmeminerunt. Repoſitoriũ quoq; ibidẽ erat tabulaꝝ pictaꝝ. quod pinachotecen ex re dixere: de q̃ mentio apud Pliniũ. & Varronẽ. docet Vitruuius qua magnitudine cõſtituendæ ſint pinacothecæ. ocioſa dignitas. In atriis imagies cereæ. correctuſ ouidii uerſus. Pinacothecæ.

ASIno uectore uirgo. Erit inquit res nouis annalibus memorãda. & ſtilo hiſtorico celebranda: q; uirgo euaſerit captiuitatẽ Aſino uectore liberata. PHRYxũ arieti. Mythici tradunt. & memorat higinus phryxũ & hellen eius ſororẽ arieti ĩpoſitos iras nouercales. & paternũ furorẽ per undas profugiſſe. hellen in põtũ decidiſſe. a cuius noĩe dictus ſic heleſpõtus. phryxũ colchos perueniſſe incolumẽ: & Arietẽ Ioui imolaſſe. pellẽ in tẽplo fixiſſe. & arietis ipſius effigiẽ ab Ioue inter ſidera conſtitutam. Eſt aũt Aries in cœlo ſignũ æqnoctiale regale. a græcis crios dictũ. q; cũ in eo ſigno ſol fuerit inter diem & noctẽ quodãmodo iudicat: tropicũ dicit q; in eo ſol uernũ tẽpus faciat: uer enim initiat ſole in arietẽ ingreſſo. auctor Firmicus maternus in prĩo matheſeos: ꝓdiderũt aureã habuiſſe pellẽ Arietẽ phryxi ꝑp caritatẽ. ad quã in colchida ꝓfecti regio genere dicunt argonautæ. Euſebius chronographus. affirmat ideo ariete fingi uectũ phryxũ. q; a naui fugit nouercales inſidias: cuius inſigne erat aries. ETarionẽ. De arione citharedo famigerato. qui delphino uectus eſt ſcribũt Plinius. Solinus cæteri. copioſiſſime omnium Gellius & herodotus: de quo cecinit Ouidius in ſecundo faſtoꝝ. Quod mare nõ nouit: quæ neſcit ariona tellus. Strabo uulgatæ hiſtoriæ de rogãs fidẽ a ꝑdonibus ĩ mari obrutũ arionẽ fuiſſe aſſeueranter affirmat. ſed fabulæ argumentũ uel potẽtiſſimũ eſt: q; ſimulacra duo ænea ad tenaꝝ laconiæ ꝓmontoriũ uiſebant Delphinus uehẽs & hõ inſidẽs: ꝑterea affati exẽploꝝ eſt. qbus prodit pueros a delphinis amaſiis ꝑ maria uectos eſſe quæ fidẽ faciunt. ut inquit Plinius: ut credat arionẽ quoq; fidicinẽ interficere nautis in mari parantibus ad intercipiendos eius q̃ſtus eblanditũ: ut prius caneret cithara. cõgregatis cantu delphinis cũ ſeieciſſet in mare exceptũ ab delphine uno tenaꝝ in littus ꝓuectũ: pro quo facto iter ſidera delphin eſt collocatus. Scio alios quoq; cauſas tradi cur delphin inter ſidera figuratus ſit. ſub quo ſidere nati erunt petaminarii. & petauriſtarii ut docet Firmicus maternus nouiſſimo matheſeos uolumine: ſunt aũt petaminarii q agilitate corporis q̃ſi uolare uideãt: unde & nomẽ græce enĩ πετάομαι ſignificat uolo uolas. ſignificatio petaminario ſtarii. Fabula phryxi. Helleſpõtus unde. Aries in cœlo. De ariõe. delphini amaſii puerorum. Nati ſub delphine petaminarii. Petauriſtarii.

rū haud multū diſſidet a petauriſtariis:quos & petauriſtas appellāt:de petauro qs ignorat illa q̄ tra/dunt a cōmētatoribus Iuuenalis & Martialis?nihil notius:Arion quoq; nomē eſt eq memoratiſſi/mi,pconio poetaꝵ:cuius dominus fuit adraſtus,q ex neptuno & cerere natus dr̄ hūano dextri pedis ueſtigio. EVRopā tauro.Notiſſima europæ Agenoris filiæ fabula ē:quā iupiter ī tauꝵ deforma/tus exphenice exportauit in cretā,a cuius noie tertia pars terraꝵ Europa noiat:hic illud Oratianū: tua ſectus orbis noia ducet.Pythagoras ex ære tarēti fecit egregiā Europæ imaginē tauro inſidētis.

& europā tauro ſupcubaſſe.Q uod ſi uere Iupiter mugiuit in bouē:pōt in aſino meo latere aliqd: uel uultus hoīs:uel facies deoꝵ.Dū hic identidē puella replicat: uotiſq; crebros ītermiſcet ſuſpiratus:ad quoddā pueīmus triuiū:unde me arepto capiſtro dirige dextrorſū magnope geſtiebat.qd ad parentes eius ea.ſ.iret uia. Sed ego gnarus latrōes illa:ad reliqs cōmeaſſe predas rēitebar fortiter.atq; ſic ī aīo meo tacitus expoſtulabā. Q uid facis iſœlix puella?qd agis?cur feſtinas ad orcū?qd meis pedibus facere cōtēdis.Nō.n.tātū.ueꝵ ēt me pditū ibis.Sic nos diuerſa tēdētes & i cā finali.ē p prietate ſoli:īmo uiæ heriſcūdæ cōtēdētes:rapinis ſuis onuſticorā dprehēdūt ipſi latrōes.& ad lūæ ſplēdorē: iā inde lōgius cognitos.riſu maligno ſalutante.&unus e nūero ſic appellat quorſum iſtam feſtināti ueſtigio

Hiſtorici tradūt Europā a cretenſibus raptā eſſe naui,cuius fuerit inſigne taurus:Ideoq; fingi a tauro auectā.Notabile illud.& ad fœmineum ſexum cōmēdandū maxime ptinens orbē terraꝵ a noībus fœminaꝵ nūcupari.Namq; Aſia dicta eſt a nympha:exqua & iapeto orit pmetheus.Europa ut dixius ab europa agenoris filia:Libya quæ eſt Africa a Lybia Epaphi filia,q ſi talia ſcirēt mulieres nr̄i tēporis:q̄ iſolēter gloriarent:q̄ ſe ſe iactātículæ extollerēt: q̄ ſibi ipſis placerent.& quotidiano iurgio uiris opprobarent,q muliebre genus foret lōge q̄ uirile pſtātius:q fœminæ nomē orbi terraꝵ ididiſſent: pinde uiros moneo,ut hæc ueluti myſteria habeāt in ſanctuariis,nec pdāt in cœtu fœminaꝵ:ne ille ex īſolentibus fiant īſolētiores. MVgiuit in bouē.Quādo.ſ.factus taurus Europē uexit:ob id dr̄ taurus inter aſtra eē cōſtitutus,ī cuius pria pte qcūq; habuerit horoſcopū erit uates Entheus,ī,diuinus.& numine afflatus:q̄ dictio freqūes eſt ap̄ ſcriptores,dixit Cicero enthuſiaſmos abeſt p afflatu poetici furoris. HIC.Ideſt hæc.Identidē.Frequēter. SVSpiratus.Suſpiria nomē ē q̄rti ordinis.ſic Oui.in .xiiii.Reſpicit hūc uates:& ſuſpiratibus hauſtis. AD triuiū.Luciāus biuiū,græce.n.ait.λιπλιοδοσ ap̄ græcos ē puerbiū huic loco cōgruēs ευ τριοδω ειμι,ī triuio ſum,dr̄ āt de his q icerti ſunt & nutabūdi ī negociis obcūdis,ppea q ευ τριοδω in triuio poſitus neſcit q̄ uia ire debeat. DEXtrorſum. Ad dextrā prē.Oratius ille ſiniſtrorſum hic dextrorſum. GNArus.Scius & callēs. EXpoſtulabā. Conq̄rebar ſubaccuſabā.expoſtulare.n.eſt ut inqt Donatus:conq̄ri ap̄ illū ipſum q peccauerit poſtulare de illo ap̄ alteꝵ:eodēq; ſignificatu poſtulatio & expoſtulatio uſurpant. MEIS pedibus.Vt.ſ. pedes mei,te ducāt pditū in manus latronū. IN cā finali.Verba ſcite & cōducēter uſurpat iuriſcōſultoꝵ:apud quos tituli ſunt finiū regundoꝵ,familiæ herciſcūdæ.& q ſit pprietarius.& q fructuarius.Actio in agris uectigalibus & īter eos q uſum fructū hēnt,uel fructuariū & dominū pprietatis uicini fundi.& īter eos q iure pignoris poſſidēt cōpetere pt.in finalibus q̄ſtiōibus:ut inqt Papinianus. uetera monumēta ſeq̄nda ſunt:familiæ uero hirciſcūdæ nomē dr̄,hereditatis diuidēdæ,ubi familia accipit p pecunia & rebus hereditariis,qd docēt iuriſcōſulti titulo de Verboꝵ ſignificatiōe allegātes legē.xii.tabulaꝵ:cuius hæc ſunt uerba:agnatus pxius familiā hēto,hoc eſt hereditatē.In eadē ſignificātia dictū eſt illud ab Aulo Gellio familiā pecuniāq; ſuā prādioꝵ gurgitibus pluiſſent:in eodē ſignificatu apud Terentiū quoq; familiā dici repies.p familiæ herciſcundæ actionē: ut inqt Vlpiāus diuidit hereditas,quæ qdē actio pficiſcit ex lege.xii.tabulaꝵ.Nāq; heredibus uolētibus a cōione diſcedere neceſſarium uidebat aliquā actionē cōſtitui:qua īter eos res hereditariæ diſtribuerent,ſicut ergo īter litigatores de pprietate ſoli,litigat:ſicut q̄ſtiones finales exiſtunt īter coheredes de familia herciſcunda,hoc eſt hereditate diuidenda:ita feſtiuiter decētiq; tranſlatiōe inqt Apuleius ſe contendiſſe cū puella de uia herciſcūda cū illa dextrorſum tēderet,hic uero ſiniſtrorſum.Tota res eſt ex uerbis Iuris ciuilis ſciēter apteq; trāſlata.Feſtus Pōpeius erectū dici tradit a coercēdo dictū.Vnde & herciſcūdæ iqt.& erciſci,uideor legiſſe ap̄ M.Tulliū erciū cieri,qd & legi pōt erciſci ex hac feſti auctoritate.cuius uerbū corrigo ut p erectū legas ercium,herceus uero Iupiter dictus ex eo q ītra conſepta & penetralia domi colit:quē & penetralē uocāt,græce.n.ερκοσ dr̄ ſeptum.De ioue herceo.Ouid.Lucanus.cæteri. AD lunæ ſplendorē Lucianus,και πορρωθεν ειδον προσ την σεληνην εγνωσαν τουσ δυστυχεισ αιχμαλωτουσ,ī,& procul ſtati ad lunā cognouere iſœlices captiuos. APPELlat.Alloquit,alias appellare uerbū eſt creditoris quo debitorē ſup debita pecunia cōpellat,apud Columellā Alphius fœnerator dixiſſe ſeueriſſime fert optima noia nō appellādo fieri mala:ubi noia p

Petauriſtæ. Arion equus. Europa. orbis terræ a fœminis dictus. Aſia. Europa unde. Lybia. Entheus. Enthuſiaſmos. Suſpiratus Prouerbium. In triuio ſum. Dextrorſum. Expoſtulare. Poſtulat Expoſtulatio. Finales q̄ſtiones Familia herciſcūda. Familia heredita Deuia herciſcūda. Correcta dictio feſti. Erceus iupiter. Apellat creditor. Nomina

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

lucubratis uiã: nec noctis intempeſtæ manes: laruaſq; formidatis? An tu pbiſſima puella parẽtes tuos ĩ teruiſcere pperas? Sed nos & ſolitudini tuæ præſidiũ prebebimus: & cõpẽdioſum at tuos iter mõſtrabimus. & uerbũ manu ſecutus: præhẽſo loro retrorſum me circũtorquet: nec baculi nodoſi quẽ gerebat ſuetis ictibus tẽpat. Tũc ĩgratis ad prõptũ recurrẽs exitiũ reminiſcor doloris ungulæ. & occipio nutanti capite claudicare. Sed ecce inqt ille q me retraxerat: rurſum titubas & uacillas? & putres iſti tui pedes fugere poſſunt. ambulare neſciunt. At paulo ante pinnatam pegaſi uincebas celeritatẽ. Dũ ſic mecũ: fuſtẽ quatiens bẽignus iocatur comes. iã domus eoꝝ extremã loricã pueneramus. & ecce de quodã ramo pceræ cupreſſus: induta laqueum

debitoribus accipiũtur. LVCVbratis uiã. Quaſi nocturno tẽpore ad lucubrationẽ cõficiatis. Docet Columella queadmodũ Agricola debet ad lucubrationẽ ueſptinã palos decẽ, uel ridicas quinq; cõficere: totidẽq; p antelucanã lucubrationẽ. uocanť aũt ridicæ pedamẽta, q̃ optimã in uineã ſolẽt afferri ex quercu & iunipero. aliubi correximus mẽdoſum Plinii locũ apud quẽ in. xvii. nõ ridicæ legebať ſed radicæ. NOctis intẽpeſtæ. Intẽpeſtã noctẽ dicũt mediã, & tenebroſam. Helius dicebat intẽpeſtã eẽ id noctis tẽpus qđ agẽdis rebus minime idoneũ eſt: qđ alii cõnubiũ appellant: q fere oẽs cubent. alii ab eo quod ſileretur, ſilentium noctis. quod Plautus cõticinium uocat. LARuas. Propertius libro elegiaꝝ q̃rto. tradit manes umbraſq; defunctoꝝ nocturno tẽpore liberas uagari, ſic enim ſcribit. nocte uagæ ferimur nox clauſas liberat umbras: Apuleius ĩ Apologetico. oppido q̃ eleganter id gẽus laruas appellat nocturnum occurſacula: buſtorũ formidamina ſepulchroꝝ terriculamenta. Plinius nocturnos terrores diẽ memorat: q; remedia idẽ fatuos uocat: q paſſim fœminaꝝ Amaſii credunť: quos lingua uernacula folletos appellant: Verba Plinii ex. xxvi. ſubſcripſi hac in piceno a fœminis abigũt. quos mira pſuaſiõe fatuos uocãt: Hierõymus ozellũ a ruſticis noĩari tradit uulgus fatuellũ nũcupat. idẽ Hieronymus laruaꝝ naturã eẽ dicit terrere paruulos: & in angulis occurrere tenebroſis: De laruis in ſupioribus copioſe dictũ eſt: unde laruati p lymphatis & furentibus dicti. Lucianus. ου τοδαιμονια δεδοικασ. i. nõ tu qdẽ demones extimeſcis. INTERuiſere. Ex interuallo reuiſitare alias totũ uiſere. COMpendioſum. Breue & cõpendiariũ, alias lucroſum ſignificat. AD tuos iter. Lucianus. ημεισ σε τοισ οικειοισ αποδωσομεν. idest te tuis reſtituemus.

ICTIbus tẽperat. Si quẽ pœniteat ictus illati, & ſtatĩ expuat mediã in manũ: q̃ pcuſſit: leuať ilico pcuſſus a pœna. hoc ſæpe delũbata quadrupede approbatũ eſt ſtatĩ poſt tale remediũ correcto aĩalis ĩgreſſu: quidã e cõtrario aggrauãt ictus ante conatũ ſimili mõ ſaliua in manu ingeſta. INGRAtis. Nõ ſponte. nõ libẽter. aduerbiũ eſt: Plautus at pol pfecto ingratis: itẽ hoc noctis a portu ĩgratis excitauit. OCCIpio. Incipio. CLAVdicare. Luciãus dixit: εχωλευον. i. claudicabã. PEGAſi celeritatẽ. Aratus Ouidius, cæteri. Pegaſum neptuni & meduſæ gorgonis filiũ eẽ dixerũt: q in helicone ſaxũ ungula feriẽs pduxit fontẽ: qui ex eius noĩe hippocrene eſt dictus: bellorophõtes ex hoc equo decidens crus infregiſſe diciť. equus autẽ ſubuolaſſe: qui ĩter ſidera ab ioue cõſtitutus exiſtimatur: de pegaſi celeritate uolatica Catullus. Non ſi pegaſeo ferar uolatu: Plinius in octauo pegaſos pennatos equos & cornibus armatos prodidit ĩ thiopia generari. Euſebius ex auctoritate palephati, pegaſum ſcribit fuiſſe nauẽ bellorophõtis. idẽ Plinius in. x. inter aues fabuloſas, nũerat pegaſos equino capite inſignes. Lucianus in hanc ſententiã. υγιαιρωρ ιππου ωκυτεροσ και πετειροσ ησθα. Sanus inquit equo ocior & uolaticus extitiſti. VOCcatur. Corrige iocatur. nã p ironiã dicit comitẽ illũ talia ſecũ iocatũ eſſe. Lucianus ait ſe adeo poſt hæc uerba fuſtuario ſupplicio affectũ eſſe: ut ulceroſus fieret.

DOMVS loricã. Obſeſſores urbiũ, ultra iactũ teli foſſam faciũt: eãq; uallo, ſudibus turriculis inſtruunt: ut erũpentibus e ciuitate poſſint obſiſtere: qđ opus loriculã uocãt. auctor Vegetius in quarto: ſæpe inuenitur in hiſtoriis loricula urbẽ eſſe circũdata. hircius in. viii. commẽtario belli gallici ſic ſcribit. hæc ĩperat uallo duodecĩ pedũ muniri loricãq; pro hac ratione eius rationis inedificari, item pontiũ frontes uiminea loricula munirentur. hic lorica domus ſignificatur non tã foſſa inedificata ad domũ latrocinalẽ muniendã: q̃ ſepimentũ atq; maceria: qua ſcepta domus erat in tuto. M. Varro in primo de Re Ruſtica inter ſepimenta, q̃ tutandi fundi & uillæ cã fiunt numerat maceriam. cuius ſpecies fere quattuor ſunt: nã fit aut ex lapide. aut e lateribus coctilibus. aut e lateribus crudis, aut ex terra & lapillis cõpoſitis. Quod maceriæ genus informe eſt. in deuteronomio ſic ſcriptũ legimus. cũ facies domũ nouã: facies muꝝ tecti p circuitũ. ne effundatur ſanguis in domo tua. & ſis reus labẽte alio & in præceps ruente, Hieronymus ſcribens contra pellaginos recitat hæc uerba. ſed pro illo facies muꝝ tecti. elegãtius & ſpecioſius repoſuit facies loriculã tecto. Vnde fit ut loriculam intelligamus eſſe murum tecti q̃ fit in circuitu domus ne quiſpiã & maxime pueri labãtur in p̃ceps, periboli in eodẽ fere ſignificatu mentio eſt in ezechielo. nã græci περιβολον uocãt ſceptũ, circuitumq;

Lucubratio ueſpertina ante lucana.
Redicæ.
Nox intempeſta cõnubiũ noctis.
cõticiniũ laruæ terriculamẽta.
Fatuĩ fatuelli.
Ozellus.
Laruati.
Interuiſere.
Compẽdioſum.
Ad leuãdũ ictum & augendum.
Ingratis.
De pegaſo.
Pegaſi inter aues.
De lorica edificanda.
Maceria.
In deuteronomio.
Facies loriculam tecto.
Peribolus lorica

Peribolus lorica. Lorica cinges templum. Gonorrei qui.

& ita Hieronymus pibolū capit ꝑ lorica ſiue circuitu. & corona quaſi quadā:q̄ fit in domo : ne facilis in præceps lapſus ſit. Ioſephus in ſexto belli iudaici ſcribit.ꝙ templum Solomonis aráq; cingebat ex pulcherrimo ſaxo lorica gratiſſima uſq; ad cubitū ſurgés.q̄ populū a ſacerdotibus ſegregabat : & gonorreos arcebat. Sunt auté gonorrei.ut Vocabulū ſignat ſemine fluentes. γονη enim genitura dicitur. & ρεω fluo. apud Plinium gonorrei ſignanť:per illos qbus ut ipſe ait:genitura fluit. male litterati non gonorreos legūt ſed gomorreos. corrupta dictiōe & ſignificatu. ANVS pendebat. Lucianus. την μεν γραυν ευρομεν εκ της πετρας κρεμαμενην εν καλωδιω. ideſt uetulam ex petra ſuſpenſam funiculo inuenimus.

anus illa pendebat. Quā quidem detractā protiꝰs:cū ſuo ſibi funiculo : deuinctā dedere precipitē puellaq; ſtati diſtēta uīculis:cœnā quā poſtrēa diligētia preparauerat iſœlix ānicula:ferinis ī uadūt animis. Ac dum auida ferocitate cuncta cōtruncant: iam incipiunt de noſtra pœna:ſuaq; uindicta ſecū conſiderare. & ut pote in cœtu turbulēto:uariæ fuere ſentētiæ. Vt primus uiuā cremari cenſeret puellā. Secundus beſtiis obiici ſuaderet. Tertius patibulo ſuffigi iuberet. Quartus tormentis ex carnificari præciperet. Certe calculo cunctorum:utcunq; mors ei fuerat deſtinata. Tunc unus omniū : ſedato tumultu placito ſermone ſic orſus eſt.

Laqi pœna præpoſtera. Suſpēdoſi laqus. Inſepultus ſuſpēdio.

FVniculo. Luciāus. καλωδιον dicit. ita enim græci ſuniculū uocāt. Plinius eleganter pœnam laquei ꝓpoſteram appellat ex eo qđ includatur ſpiritus:cui exitus eſt querēdus. In quinta parte aquarii. quicūq; habuerit horoſcopū laqueo ſe ſuſpendet. Suſpendioſos uocāt laqueo nexili ſtrangulatos. Plinius ait laqueum ſuſpendioſi circūdatū tēporibus dolorē capitis ſedare. infamiſſimum hoc genus mortis iudicauit antiquitas : ideoq; pontificalibus libris cautū.ut qui laqueo finiuiſſet uitam inſepultus abiiceretť. Diſtenta uinculis: την δε παρθενον ενδον κατεδησαν.i.uirginem intra domū uinculis alligauerūt. FEROcitate. Quid ſi legas uoracitate: ut ſignificet animis ferinis & uoracitate inexplebili latrones cœnā inuaſiſſe : Lucianus ſimpliciter ait: ειτα εδειπνουν και ποτος ην μακρος.i.poſtea cœnitarunt. & potio erat liberalis. IN cœtu turbulento. Sicuti uulgus incertum ſcindi ſolet in uarias ſententias in cōtione populari. & turbulenta ita & latrones.in qbus nulla ratio.nullū cōſiliū eſt uariis ſentētiis decernūt ſup ſupplicio Aſini & puellæ. loquitur autem ex forma cōſilii. & ritu ſenatus:in quo rogati ſententias quiſq; cenſent.qd ſibi & Rei.Pu.uideatur. VIVAM cremari. Inter atrociſſima genera pœnaꝝ eſt ignis capitalū pœnaꝝ fere iſti gradus ſunt.ut docent iuriſcōſulti.ff.de pœnis. Summū ſuppliciū eſſe uideť ad furcam dānatio. Itē uiui crematio.itē capitis amputatio.ultimū ſuppliciū.ut uerbis Celſi utar. mortē ſolam interprætamur.igni cremanť plerūq; ſerui:q ſaluti dominoꝝ ſuoꝝ inſidiati fuerint:non nunq̄ etiā liberi.plebeii & humiles perſonæ. Incendiarii capite puniunť.plerūq; uiui exurunť. Seneca inter ſæuitiæ cōmenta numerat tunicam alimētis ignium illitā & intextā:quā duo terſiſſimi poetæ elegantiſſimo uocabulo moleſtā appellāt.ait.n.Satyrographus. Auſi ꝙ liceat unica punire moleſta. & epigrāmatarius. Nā cū dicať tunica ꝓſente moleſta.ure manū plus eſt dicere.nō facio. Itē ad hanc tunicā uelut alludens inquit & ſcōbris tunicas dabūt moleſtas. BESTIIS obiici. Inter genera pœnaꝝ.eſt ad beſtias dānatio & ut inqt Paulus iuriſcōſultus.ad beſtias dānatos.fauore populi ꝓſides dimittere nō debēt.beſtiarios appellāt aduerſus beſtias depugnātes.qui exhibenť in ſpectaculis feraꝝ : de quibus Seneca in decimo epiſtolaꝝ.nup in ludo beſtiarioꝝ unus ex germanis cū ad matutina ſpectacula præpareť ſeceſſit ad exonerādū corpus: Tertullianus refert in apologetico:morē eſſe beſtiariis ut ſupremā cœnā cœnātes liberalius epulentur beſtiarioꝝ meminit. M. Tullius epiſtola q̄dā ad quintū fratrem. PATIbulo ſuffigi. Famoſos latrones in his locis ubi graſſati ſunt furca figendos q̄ plurimis placuit:ut deſpectu deterreantur alii hiſdē facinoribus. & ſolatio ſit cognatis. & affinibus interēptorum. patibuli ſuppliciū infame eſt.ut docet Lactātius in quarto. quo humiles & inſimi affici ſolēt. Saturnus in horoſcopo ut tradit Firmicus in quīto matheſeos interdū cā eſt ut patibulo ſuffixus in crucē tollať. patibulū aūt dici crucē nemo nō nemo nō neſcit.unde Plautinū uocabulū fit patibulatū alias ꝑ ſerra poniť:q̄ hoſtia occludunť.ab eo qđ hoc patibulo remoto ualuæ pateāt:Cato patibula nō tā ꝑ ſerra lignea q̄ ꝑ iſtrumēto uindemiatorio accipe uideť:cū ſcribit uidemia & oletate facta patibula oia in ſuo q̄q; loco reponēda. Vbi oletas Catoni dr̄ ꝑ uidemia olearia. EX carnificari. Tyrānica crudelitas eſt tormētis & lētitudine mortis p carnificinā hoīes necare. Caligula nō temere in quēq̄ niſi crebris & minutis ictibus aīaduertebat:noto ſanguinario ꝓcepto ita fieri ut ſe mori ſentiat. Tiberius quoq; Cæſar exquiſitis longiſq; tormētis & cruciatibus excarnificatos hoīes necabat. CALculo. Sn̄ia & ſuffragio. quæ p lapillos ſignificanť:Cādidus calculus dať in abſolutione niger in dānatiōe. Ouid. morē fuiſſe teſtať niueis nigriſq; lapillis his dānare reos.illis abſoluere culpā. Romāi auctore Dionyſio in cēturiatis cōitiis ſingulos calculos p ſingulas cēturias ferebant: quidā fabis dāt ſuffragia:ſicut Bononiēſis ſenatus fabis albis ſuffragať:nigris refragatur. Enygma illud Pytha/

Viui crematio. Incendiarii uiui exurunť. Tunica moleſta quid. Ad beſtias dānatio. Beſtiarii. Patibulū infame. Patibulatum. Patibulū ſera. Oletas. Calculus cādidus in abſolutiōe. ſuffragia p ſabas. ſymbolū pithagoræ.

goræ quo pſciebat a fabulo abſtinẽdũ eruditi ad hoc trãſſerũt.ut interpͣtanť ſignificare uoluiſſe pythagorã abſtinendũ eſſe a Rei Publicæ adminiſtratiõe:q̃ per fabas explicať. Calculus alio ſignificationis diuerticulo poni diciť pro ſupputatiõe calculatoria & ꝑ rõne accepti expẽſiq; ſubducta: Iuuenalis ponať calculus. Columella hic calculus quẽ poſuimus. Itẽ ut diligẽs ratiocinator calculo poſito uidet. Sic oĩs ſchola eruditoꝝ loquiť. De calculo:qui in ueſica naſciť:diro cruciatu torquẽs nulli ignotũ a quo calculoſi dicti calculo laborantes:quos græco uocabulo lithanicos appellant: lithotomos diciť medicus lapidis excidẽdi.

Nec ſectæ collegii: nec mãſuetudini ſingulorũ: ac ne meæ qdẽ modeſtiæ cõgruit:pati uos ultra modũ delictiq; ſæuire terminũ:nec feras:nec cruces:nec:ignes:nec tormẽta:ac ne mortis qdẽ maturatæ feſtinas tenebras acceſere:meis itaq; cõſiliis auſcultãtes uitã puellæ: ſed quã mereť:largimini. nec uos memoria dẽſeruit utiq;: qd iã dudũ decreueritis de iſto aſino:ſemp pigro qdẽ ſed mãducone ſummo.nũc etiã mendaci:fictæ debilitatis:& uirginalis fugæ ſequeſtro:miniſtroq;. Hunc igitur iugulare craſtino placeat. totiſq; uacuefacto precordiis per mediam aluũ:nuda uirginẽ. quã prætulit nobis:inſuere: ut ſola facie prominẽte: cæterũ corpus puellæ nexu ferino coherceat. Tunc ſuper aliquod ſaxum ſcrupoſum inſitium & fartilẽ aſinũ exponere. &

NEC ſectæ collegii. Verba latronis mira ironia pronunciata quibus uideť uelle mitius decernere ſuppliciũ:cũ decernat atrocius:collegiũ intelligit latrocinale: Cuius ſecta & decreta nil aliud ſunt.q̃ nefas & ſæuitia: ſanguinãteſq; ſniæ. VLtra delicti terminum. Tanq̃ æquus & mitis iudex cenſere uideť:atq; ex legũ pͣſcripto:quibus caueť: ut potius pœnæ molliendæ ſint q̃ exaſperãdæ:& ut inqt Satyricus poeta ne ſit uindicta grauior q̃ iniuria. NEC feras. Repetit genera pœnaꝝ dudũ annotata. MANducone. Edace comedone uoratore: mãducum antiqui dixerũt obſoniũ.& mãducones hoĩes ꝑ edacibus.qui mandones quoq; & mãduci noĩanť:Põponius.magnus mãducus Camillus.M.Varro magnæ mãdonũ gulæ. manducatus cibus & cõmãducatus.nõ tã ſignificať comeſus.ut uulgo uſurpatũ q̃ mãſus.& dentibus cõminutus maſticatuſq;:qui deĩde ꝑ medicamẽto ĩponi ſolet.& ꝑ fatura ingeri. Ita Plinius ita.M.Varro.ita oẽs loquunť:qui erudite pure latine loquunť. VIRginalis fugæ ſequeſtro. Sequeſter eſt medius inter duos altercãtes:& ut uulgo diciť mediator a ſequẽdo dictus.q; eius qui electus ſit.ut docet.Au.Gellius.utraq; pars fidẽ ſequať.M.Varro ſculnã appellat.Lauinius quoq; ſcribit ſequeſtrem uulgo dici ſculnã.quaſi ſeculnã a ſequẽdo.Quod apud ſequeſtrẽ depoſitũ erat ſequeſtro poſitũ. ꝑ aduerbium dicebať pacem ſequeſtrã dixit poeta inducias intelligi uolens.Papinius in thebaide.ubi tunc fidei paciſq; ſequeſtra mater eras? Sequeſtraria diciť iure conſultis actio de eo.qđ ſequeſtro deponitur.nũc Aſinus eleganter diciť ſequeſter fugæ uirginalis.tanq̃ uirgo fugiẽs illum ſequuta ſit:eiuſq; fidei fugam ſuã commiſerit.qđ Apuleius dicit ſequeſtrũ & miniſtrũ.Lucianus græce dixit:υπηρετην και διακονον. VAcuefacto. Exinanito euiſcerato.& ut eruditi loquuntur:exenterato: exenterare enĩ eſt inteſtina educere detrahereq;.quæ ἔντερα uocãt:hinc trãſlatione decentiſſima exenterare marſupiũ dixit Plautus pro uacuefacere pecunia detracta.tanquã numi inteſtina ſint crumenæ. Lucianus: καὶ τὰ ἔντερα πάντα ἐξαβαλλωμεν.uiſcera oĩa eiciamus. PROminẽte. Apparẽte.& exerta coriũ Aſininum.ne.ſ.ſuffocetur incluſo intus meatu:Lucianus.την κεφαλην ἔξω του ονου προεχειν. NEXV ferino. Vinculo corii Aſinalis. SCRVpoſum. Plenum ſcrupis: a lapilloꝝ duricia meretrices ſcrupeæ dictæ Plauto.quas intelligi uoluit contẽptibiles.idẽ more ſuo ludens ait. meus ſcrupoſam uictus commeat uiã. INSIticiũ & fartilẽ. Attẽde mirã ſcriptoris in uerbis elegantiam. nihil potuit inueniri ſignificãtius:q̃ Aſinũ inſiticiũ dicere & fartilẽ:in quo puella inſerta ſit & ĩcluſa. de inſiticio ſat notũ.fartilis uero is dictus.qui inſtar farciminis ĩpletur:ac farciť: farturã appellat.M. Varro in altilibus.fartores apud Terentium.qui farcimina faciũt.fartilia apud Pliniũ pro turundis. quibus farciunt & ſaginãt aues a farciẽdo.Quod aũt dixi fartilia pro turundis poni: ſcito turundas dici paniſicia & bucceas:qbus farciũt altilia ad ſaginã.M.Varro gallinas inquit farciunt turundis ordeaciis.M.Cato loquens de farciẽdo palũbo ſic ſcribit:dũ poteris facere turundas ex aqua des eſcam tẽperatã.apud eũdẽ emẽdanda eſt.ut opinor:dictio:ſic ſcribentẽ Paulo ſupius.polline uel farina ordeacea cõſperſa curãdas faciat.Ego emẽdo turundas faciat:pro curandas:turunda eidem Catoni ſignificat linamentum illud ex filis.quod in fiſtulam & ulcus immitti a medico ſolet.uulgus ĩperitũ taſtam uocat.Con.Celſus linamentum uerba Catonis ſunt hæc.& ſi fiſtula erit & turundam non recipiet:& hoc metaphoricos dictum.nam ſicut turunda farcitur auis.ſic linamento illo farcitur fiſtula & uulnus.dicitur autem fartilis & farſilis ex cognatione.quæ eſt inter litteram.T.&.S. ut merto merſo.pulto pulſo.Apicius leporem farſilem.pullum farſilem.ſepiam farſilem.alioſq; cibos eſculentos farſiles appellat:quibus ſcilicet infarciuntur & ac conduntur intus condimenta cæteraq; id genus

calculoſi
lithanici
Lithotomos.
mãducũ.
Manducones.
Mãdões.
Mãduci.
Mãducatus cibus
Seq̃ſter.
Sculna.
Pace ſequeſtra.
Sequeſtraria.
Exẽterare marſupium.
Inſiticius
Fartilis.
Fartura.
Fartores.
Fartilia.
Turũdæ.
Locus Catonis.
Farſilis.
Pullus farſilis.
Porcus troianus farſilis.

gulæ irritamenta.priſci porcum Troianum decenter uocarunt farſilem & quaſi aliis animalibus in cluſis grauidum:ut ille equus Troianus grauidus armatis fuit. SOlis uaporibus.Lucianus a quo hæc eadem omnia memorantur.græce dicit.θερμοτάτῳ ἡλίῳ.ideſt ſoli feruentiſſimo. VERmi bus.Lucianus.καὶ τοῖσ σκώληξι πεφυρμένη.ideſt & uermibus cruciata.Scoleca græci uermen uocant & σκωλήκιον uermiculum.Vnde Scolecia dicta eruginis genus.ex eo quod cõtrahat ſe in uermiculorum ſpeciem:cuius meminit Plinius in trigeſimoquarto. VVLtures.Græce dicuntur gypes.ægypcii litteris hiero glyphicis:uolentes exprimere naturam figurabãt uulturẽ:de quo Amianus Marcellinus.ſic ſcribit.per uulturem naturæ uocabulum pádunt:quia mares nullos poſſe inter has alites inueniri ratiões memorant phyſicæ. NAres æſtuabunt.puella naribus & anhelatione fetorem contrahet exanimalem.fetor enim ut medici tradũt res una eſt ex proſternentibus naturam mortalium:ex immundicia clocarum & fetore peſtilentiam gigni tradunt iuriſconſulti.

Scolecia erugo a uermiculis.

Vultur ſignum naturæ.

Fetor peſtiferus.

ſolis ardentis uaporibus tradere. Sic eni cuncta: quæ recte ſtatuitis: ambo ſuſtinebunt. & mortem. aſinus quam pridem meruit.& illa morſus ferarum: cũ uermibus mẽbra laniabunt.& ignis flagrantiã cũ ſol nimiis caloribus iflamarit uterum & patibuli cruciatũ:cũ canes & uultures intima protrahent uiſcera. Sed & cæteras eius erũnas & tormẽta numerate.mortuæ beſtiæ ipſa uiuẽs uentrẽ habitabit.Tũ fetore nimio nares æſtuabũt.inediæ diutinæ letali fame tabeſcet. Nec ſuis ſaltẽ liberis manibus mortẽ ſibi fabricare poterit. Talibus dictis:nõ pedibus:ſed totis animis latrones in eius uadunt ſententiam.quam meis tam magnis auribus accipiens quid aliud q̃ meũ craſtinũ deflebam cadauer.

INEdiæ diutinæ. Teterrimũ genus mortis eſt fame mori. ſi græcis camenis habemus fidem clamitantibus.λιμῷ οἴκτιστον θανεῖν fame miſerrimũ eſt mori.ab ezechiele ſagittæ famis mortiferæ dicuntur.a Plinio mors famis dira nominatur.Quibus inedia mori conſilium eſt.hi ſeptimo demum die mortem oppetunt.Plinius tamen auctor eſt duraſſe pleroſq; ultra undecimum. LAETali fama.Corrigo fame:ut exponas mortifera fame ex diutina inedia conficietur.& lentiſſima tabe abſumetur.paraſitus Plautinus feſtiuiter appellat eſuriales ferias:quibus ſcilicet ab edendo feriati ſumus.item paraſitus alrer famem fuiſſe matrem ſibi ſuſpicatur.propterea q̧ poſtq̃ natus eſt nunquã ſatur fuit:quam cum plures annos utero ſuo herere conqueritur. MORTEM ſibi fabricare.Cum mors finis ſit erumnarum & requies malorum. non pauci extitere:qui tedio uitæ ſibi manu propria necem conſciuerunt.ob erumnoſam uitam finiendam.Tiberius mortem adeo leue ſupplicium putabat.ut mori uolentibus uim adhibuerit uiuendi ut cum audiſſet unum carnulium nomine anticipaſſe eam exclamauerit carnulius me euaſit.& præcanti cuidam pœnæ maturitatem reſponderit.non dum tecum in gratiam redii. Scribit Auguſtinus in primo de Ciuitate dei.maiorem animum merito dicendum eſſe.qui uitam erumnoſam magis poteſt ferre q̃ fugere.Plinius exiſtimat terram uenena genuiſſe:miſertam noſtri ut in tedio uitæ facillimo ueneni hauſtu extingueremur.nullo labore.ſimiles ſitientibus: hinc accipimus magnos Imperatores habuiſſe uenenum ſub annulo.& in promptu:ut mortem oppeterent ſine cruciatu in rerum deſperatione. NON pedibus ſed animis.Ex more Romano hoc dictum eſt: quo pedibus ibant in eam ſententiam quam probabant.cuius rei mentionem fecimus in commentariis Tranquilli:& hoc ſæpe leges apud Liuium Ciceronem.cæteros.non pauci ſunt.qui hinc pedarios Senatores appellatos tradunt:quia ſcilicet in alienam ſententiam pedibus:irent igitur ad hunc priſcorum morem alludens Apuleius dicit non pedibus ſed animis concordiq; conſenſu latrones iuiſſe in ſententiam eius:qui cenſuit uirginem aſino exenterato inſuendam:& multiplici genere cruciatum conſumendam:Lucianus ait cunctos latrones exclamaſſe & acclamatione ſententiam collegæ comprobauiſſe.Germanorum mos eſt in conſiliis auctore Cor.Tacito.ut ſi ſententia diſplicuir fremitu aſpernentur:ſin placuit frameas concutiant: quæ ſunt tela eorum. honoratiſſimum aſſenſus genus eſt apud illos armis laudare. TAM magnis.Aſininis.aſinos enim auritos. & prægrandibus auribus præditos cernimus. DEflebam cadauer.Lucianus.ego me ipſum degemebam perinde ac iam.iã futurum cadauerosum. CRAſtinũ.Cum in diem craſtinum diſtuliſſent Aſini puellæq; ſuppliciũ

Miſerrimum fame mori Inedia non læta lis ante ſeptẽ dies.

Eſuriales feriæ.

Mors finis erumnarum.

Dictum Tiberii ſanguinarium.

Terra mi terra noſtri gignit uenena.

Pedarii Senatores.

Germanorum mos.

Frameæ.

LIBER SEPTIMVS.

QVOD Luciãus uno tãtũ uolumĩe cõplexus ẽ: id Apuleus mẽbratĩ digeſſit: pluribuſq; uoluminibus latiſſime euagatus explicauit: ne iterpres aliẽi opis: ſed cõditor nouæ hiſtoriæ uidereť. & ut rex: uarietate: q gratiſſima eẽ ſolet lectores mulceret: caperet: oblectaret citra faſtidiũ. Nũc itaq; ut exequáur ordinẽ deſtinatũ: ſummatim argumẽtũ ꝓpõãť huiuſce ſeptimi uoluminus. Sub diluculũ matutinũ unns latronũ reliqs collegis renũciauit: quẽadmodũ illa q̃ cõtigerãt i domo Milõis hyppatini latrocinia & facinora ĩfanda ĩputabãť Lucio Apuleio & q̃ nullus latronũ ſup tãto ſcelere ĩſimulabať ſed ſolus Apuleius: oĩs facinoris auctor fuiſſe credebatur: quoniã nuſq̃ cõparebat: q̃ audiẽs Apuleius in Aſinũ trãſformatus ſecũ q̃rebať & medullitus ingemebat. Quod ꝓ iſonte ſons ꝓ innocẽte nocẽtiſſimus haberet. Nec cãm ſuã agere poſſet. Inſerũť narratiũculæ feſtiuæ: agaſonis iprobitas & fœmineæ fraudes graphice deſcribũť.

Argumẽtum libri .vii.

VT primũ tenebris abiectis dies ĩalbebat: & cãdidũ ſolis curriculũ: cũcta cõluſtrabat: qdã de nũero latronũ pueĩt ſic. n. mutue ſalutatõis officiũ ĩdicabat. is ĩ prio ſpelũcæ aditu reſidens: & ex anhelitu recepto ſpiritu: talẽ collegio ſuo nũtium fecit. Quod ad domũ milonis hyppatini: q̃ ꝓxie diripuimus: ptinet: diſcuſſa ſollicitudine iã poſſumus eẽ ſecuri. Poſtq̃ uos. n. fortiſſimis uiribus: cũctis ablatis: caſtra nr̃a remeaſtis ĩmixtus ego turbulis populariũ: dolẽtiq; atq; ĩdignanti ſimilis arbitrabar: ſuper inueſtigatione facti: cuiuſmodi conſilium caperetur: & an: & q̃tenus latrones placeret inquiri. renũciaturus uobis: ut mandaueratis omnia: nec argumentis dubiis: ſed rationibus probabilibus: congruo cunctæ multitudinis cõſenſu: neſcio qui Lucius auctor manifeſtus facinoris

DIES ĩalbebat. Soli cũ oriť ardẽs color ẽ poſtea radiãs cuius ortu cũcta illuminãť: q lucẽ rebus miniſtrat: auferťq; tenebras unde nõ ĩmerito a ſcriptoribus luculẽtis mundi oculus: iucunditas diei. coeli pulchritudo noiatur Lucianus græce ait ορθροσ Δεηπερι diluculũ iã aderat.

Sol mundi oculus

CVRriculũ. Noĩe curriculi. & curſus & currus ĩpẽ ſignificanť. Quintus Curtius ĩ amnẽ ꝓcipitauere curricula. Curriculo apud Plautũ & Gelliũ ſignificat curſim aduerbiũ eſt.

Curricula. Curriculo.

COLluſtrabat. Illuminabat: illuſtrabat circũſpiciebat in hãc ſñiam Virgilius poſtera phebeã luſtrabat lãpade terrã. itẽ oĩa colluſtrans dixit ꝓ circũſpiciens. ſolis ãt hoc proprium eſt. ut oĩa uideat. Vnde πανταφωρ græcis dictus quaſi cuncta intuens.

Colluſtrare.

SPEluncæ. Domiciliũ latrocinale ſignificat. EX anhelitu. Plautus in aſinaria. nõ uides me ex curſura anhelitum etiam ducere. Anhelatores Plinio ſunt ſuſpirioſi. & armatici q anhelatiõe laborant. Quod uitii genus. ut inquit Cor. Celſus omne in difficultate ſpirandi conſiſtit: quod ſatis apte dici poſſe ſuſpirium credit Seneca inquiens hoc animam agere eſt. De orthopnoea: & dyſpnoea: quæ & ipſa anhelationis uitia ſunt Annotauimus in cõmentariis trãquilli. Vnde orthopnoici. & dyſpnoici dicti hoc morbo affecti. qui ita diſtinguntur. ut orthopnoea dicatur. quando ſpiritus niſi recta ceruice trahi non poteſt. Dyſpnoea uero modica eſt ſpirandi difficultas. neq; ex toto ſtrangulans: hæc uocabula perperam & indocte enunciantur ab interpraetibus galeni. & medicis recentioribus.

Anhelatores. Suſpirioſi. Suſpiriũ. Orthopnoici. Dyſpnoici.

TAlem nuncium. Talem nunciationem. utrunq; n. ſignificat nuncius. & hominem & rem Catullus nũcia neutro genere dixit pro re nũciata. quod rarum repertu eſt. MILOnis hyppatini. Significat milo hoſpes Apuleii ex hyppata Theſſaliæ Ciuitate: cuius domum a latronibus dirreptam ſupra copioſe explicatum leges. TRVbulis. A turba turbula fit & tertio diminutionis gradu turbulo. Vnde in demonio ſocratis. omnes inqt turbelæ tẽpeſtateſq; ꝓcul a deoꝝ cœleſtiũ trãqlitate exulant.

Turbula. Turbela.

POpularium. Plebeios hyppatinos. ĩtelligit. alias populares dicũtur. qui in adminiſtratiõe Rei pub. ita ſe gerebãt. ut ea q̃ faciebãt q̃q; dicebãt multitudini iucũda eẽ uellẽt: auctor. M. Tullius in oratione pro ſeſtio. Alias populares ſceleris pticipes. ut apud Saluſtiũ: lege donatũ in phormione popularitas dicitur Plauto in penulo pro ciuilitate & iure cognatiõis q̃ eſt iter populares ſiue municipes & cõterraneos.

Popularitas.

ARBItraban. Spectabam contemplaban. ET an. & quatenus. Duo dicit ſe uidelicet ſpectaſſe an placeret ĩquiſitionem fieri apud hyppatinos ſuper latrõibus. nec ne & ſi placeret quomodo & q̃ lege inquireret. ARgumentis dubiis. Cũ ſit argumentum. ratio probationem præſtans. & rei dubiæ fidem faciens ipſum ſane dubiũ eẽ nõ debet. Dubiis enim ut inquit Quintilianus probari dubia qui poſſunt? firmiſſimis argumentis ſingulis inſtandũ: ĩfirmiora cõgreganda ſunt: quæ ſi nõ poſſunt ualere pondere. ualebunt quia multa ſunt.

Argumẽtum.

NEſcio qui. Ita loqui ſolemus. quotienſcunq; de homine ignoto & ignobili atq; deſpicato. loquimur. Plautus neſcio quis loquitur. M. Tullius in oratione pro ſeſtio interceſſit lignus iſte neſcio qui additamentũ inimicoꝝ meoꝝ. LVcius. Apuleius ſignificat.

Neſcio q.

POſtulabaẗ.Accuſabaẗ.nā poſt direptā milōis domū facile crediderunt hyppatini.auctorē illius la
trocinū fuiſſe ipſum Apuleiū.ex eo ꝙ nuſq̃ cōparebat.cū in Aſinū foret trāſſiguratus. COMmen/
daticiis.Ita interp̃tabaẗ litteras cōmēdaticias.q̄s ab amico demea ad milonē detulerat:fuiſſe fictitias
& dolo concinnatas:ut tali uafricia milōi fieret cōciliatior:& ita poſſet facilius facere īpoſturā. AR
ctius.Arctiori uiculo amiciciæ. FALſis amoribus.Hypatēſes:dū habēt p̃ſuaſiſſimū ab Apuleio dir
reptā eē milonis domū.ita interpretabanẗ eundē ſimulaſſe amore fotidos ſe teneri.ut ſub hoc p̃tex/
to explorare poſſet cūcta milonia
næ domus membra & gazarum
repoſitoria. IN quis.In quibus.
SCElerati.Apuleii. FLAgicii
momento.Ita enim acciderat.ut
eodem tp̄e milōis domus latroci/
nali manu dirreperetur.& Apule
ius ī Aſinū demutatus nuſq̃ com/
pareret:ut merito tāti facinoris au
ctor fuiſſe uideretur. FRVſtra/
tis.Aluſis deceptis. PRAEſidiū
fugæ.Credebant Apuleio poſt fa/
cinus patratum præſidium fugæ
præſtitiſſe equum:qui & ipſe a la
trōibus fuerat abductus: onuſtus
præda. SERuū eius.Hæc om/
nia uidebantur eē argumenta po
tentiſſima aduerſus ipſum Apu/
leium.tanquā facinoroſi facinoris
auctorem. HErilium.Ipſius.ſ.
Apuleii:ab hero.n.herilia conſilia
dicta. INdicere.Corrige indicē.
ut dicat ſeruum Apuleii fuiſſe cō/
iectum in carcerem tanq̃ indicem
demonſtratoremq̃ futurum ſcele/
rum ab hero Apuleio perpetrato
rum. IN publicam cuſtodiam.
Carcerē ſignificat δεσμωτηριον
græci uocat.M.Tullius in primo
de diuinatiōe Socrates cum eſſet
in cuſtodia publica.Præcipit Pla/
to in libris de legibus.tres carceres in ciuitatibus conſtituēdos eē unū pluribus cōmunē in foro rerū
uenalium.Alterū qui correctionis noie nuncupetur.q̄lis hoc tēpore apud florētinos eſt.quo tradunẗ
improbi.& illic tātiſper cōtinenẗ.donec meliores fiāt:correctioreſq̃:& ad bonā frugē cōuertanẗ.Ter/
tius carcer in media regiōe edificādus eſt.in deſerto & ſilueſtri loco ſupplicii noīe notatus.differentiā
eſt inter publicam & liberā cuſtodiā.publica cuſtodia eſt carcar ut diximus.libera uero cuſtodia ſigni
ficaẗ.quādo qſpiā uel ī oppido.uel in aliena domo coerceẗ ut libere ītra p̃ſcriptos terminos poſſit am
bulare.nec poſſit effugere.Saluſtius in Catilina Senatus decreuit uti abdicatus eēt a magiſtratu lentu
lus.itemq̃ cæteri in libris cuſtodis haberentur.Liuius:libera cuſtodia haud procul a caſtris placere in
aliq̃ fida ciuitate eū ſeruari p belli tp̄s.lignea cuſtodia diciẗ Plauto comiter & ſcite.p uinculis ex ligno
factis.qbus hoies coerciti cuſtodiūẗ:q̄les ſunt numellæ boiæ.cōpedes.Cuſtodias uero poni apud iu/
riſconſultos & Firmicū maternū & Suetonium pro hominibus carcerariis.q in carcere cuſtodiunẗ.
alibi copioſe annotauimus.Nunc obiter annotandum illud Eſaiæ prophetæ.ſicut tugurium in cu/
cumerario.uocabulo admodum ſcito cuſtodiarum dici a Cypriano.& enim tuguriū cuſtodiæ cauſa
fit.in cucumerario.i.in horto.in quo ſati ſunt cucumeres.unde elegāter cuſtodiarium dictum. EX
carnificatū.Per carnificinæ tormēta & cruciatibus diſcerptum.lancinatumq̃ Suetonius in uitellio.
apud gemonias minutiſſimis ictibus excarnificatus.atq̃ confectus ē.Cyprianus quæſtionatos nouo
uocabulo uocat tortos:qui ſcilicet habiti ſunt in q̄ſtione & tormentis. IN patriam luci.Madaurā
Apulei patriam. QVI rerum.Emendo reum.ut dicat miſſos eē in patriā Apuleii.q reum hoc eſt.
nocētem Apuleium īqrerent depoſcerētq̃ ad pœnam. HIC.Hæc. FActa cōparatiōe.Dum mecū
īgt p cōpatiōnē reputo q̄lis tūc eēm ī Aſinū ærūnoſum trāſſiguratus.& q̄lis quōdā fuiſſe fortūæ opu
lētus īſtructus uehementer ī gēiſcebā.medullitus aduerbiū ē a medullis dictū.Ennius Salue q morta
libus ꝓpias uerſus flāmeos medullitus. SVbibat.Succurrebat ī mētē uēiebat.ī mēoriā redibat.Pli.
i.xxyii.tāto magis adoraẗ priſcorū ī iuēiēdo curam ī tradēdo bēignitatē ſubit. CAEcā fortunā.Ari

poſtulabaẗ.q ꝓximis diebus: fictis comēdaticiis lit/
teris:miloni ſeſe:uirū cōmentius bonum:arctius con/
ciliauerat.ut etiā hoſpitio ſuſceptus.iter familiares ini
timos haberet.Pluſculiſq̃ ibidē diebus demoratus fal
ſis amoribus ācillæ milōis animū īrepens:Ianuæ clau/
ſtra ſedulo explorauerat.& ipſa mēbra:inqs oē patri/
moniū cōdi ſolebat:curioſe perpexerat.Nec exiguū ſe
lerati mōſtrabaẗ indiciū.qppe cū eadē nocte.ſub ipſo
flagitii momēto:idē ꝓfugiſſet:nec exinde uſq̃ cōpareret
nā & preſidiū fugæ:quo uelocius fruſtratis īſecutori/
bus: ꝓcul ac ꝓcul abderet ſeſe:eidē facile ſuppeditaſſe
equū nāq̃ illū ſuū cādidū uectorē futurū duxiſe ſecū
plane ſeruū eius ibidē in hoſpitio repertum.ſcelerū cō
ſiliorūq̃ heriliū futurū indicere:per magiſtratus ī pu/
blicā cuſtodiā receptū.& altero die tormētis uexatum
pluribus:ac pene ad ultimā mortē excarificatū:nil qc
q̄ rerū taliū eē cōfeſſū:miſſos tamen ī patriam Lucii illi
us multos nūero.Q ui rerū pœnas daturū ſceleris īqrēt
Hic eo narrante: ueteris fortunæ: & illius beati Lucii
preſentiſq̃ ærūnæ & īfœlicis aſini facta comparatione
me dullitus īgemebā.Subibatq̃ me nō d nihilo ueteris
preſcæq̃ doctrinæ uiros finxiſe.ac pronūtiaſſe:cæcam

Deſmoterion.
Publica cuſtodia.
Tres carceres in ciuitate.
Carcer correctionis florētiæ.
Libera cuſtodia.
Lignea cuſtodia.
Cuſtodia carcecarius.
Cuſtodiarium.
Cucumerarium.
Excarnificatus.
Quæſtionati
Medullitus.
Subit.

ſtoteles.libro problematum duo de uigeſimo.cur igr diuitiæ magna expte ab hoibus prauis potius
q̄ bōis habeātur:an qa fortūa cæca eſt.diſcernere ſibi atq; ſeligere qd̄ melius nō pōt philoſophi ut in
gr pacuuius fortunam iſanā.& cæcā.& brutā.eē phibēt.cæcā ob eā rem eē pdicāt qa nihil cernat quo
ſe ſe applicet:iſanā āt eē aiūt.qa hæc atrox.icerta.iſtabiliſq; ſit.brutam.qa dignum aut idignū nequeat
iternoſcere.M.T.i Lelio.nō ipſa igr ſolum fortuna cæca ē.ſed eos ēt plerumq; efficit cæcos:quos com
plexa eſt.plinius i ſcdo fortūa laudatur ſola arguit.& cum cōuitiis colit.uolubiliſq; apleriſq; uero &
cæca ēt exiſtimata uaga icōſtās.in

& pſus exoculatā eē fortunā:q̄ ſemp ſuas opes ad ma
los & indignos cōferat: nec unq̄ iudicio: q̄q̄ mortaliū

certa uaria indignorumq; fautrix
in cœlo ut docet Firmicus mater
nus.locus eſt.bonæ fortunæ &
male fortunæ.namq; bōa fortuna
quam græci ἀγαθὴν τύχην uocant.v.ab horoſcopo ſigno collocatur.mala uero .vi.ab horoſcopo
ſigno conſtituit:q̄ a græcis δυσκακὴν τύχην tabula cebetis fortunā oſtēdit ſup lapide rotūdo conſiſtē
te:eſſe cæcā.ſurdā.& inſaniā.q obādulās aliis facultates eripiat aliis tradat.rurſuſq; ab eiſdē illico auſe
rat.iccirco in rotundo lapide conſiſtere fingit:quoniā iſtabilia ſunt eius mūera.Turba fortunā circū
ſtās aſpectu haud q̄q̄ ſimili ſunt:ſed eorum alii lætant & geſtiūt.Alii merēt & lugēt.nā q uident gaude
re hi qppiā a fortūa accœperūt:a qbus ēt bōa fortūa nūcupat:q uero flere & manibus ſublatis triſtari
hi ſunt a qbus abſtulit quæ ante tradiderat.a quibus fortuna mala nominatur.Veteres teſte Lactan
tio ſimulachrum fortunæ finxerunt cum copia & gubernaculo.tanquam & hæc opes tribuat & hu
manarum rerum regimen obtineat.Vnde poeta.inclytiſſimus fortunam uocat omnipotētem.& ab
hiſtorico ſcitiſſime dictum.fortuna in omni re dominatur.Quod ſi ullo unquā tp̄e ante hac cogni
tum eſt fortunā rerum humanarum dominā eē.& ambiguis paſſibus uolubilē uolaticamq;.nūc maxime
ſpectatū.nūc maxime cōpertū ē:nihil eē tā magnū qd̄ nō poſſit eueſtigio uolēte fortūa peſſundari &
ex ſummo in imū pcipitari.Erat qnto ab hinc anno i italia uiris opibuſq; florēte Lodouicus Sphor
cia ducatus Mediolanēſis iclytus moderator.tā pollēs tam opulēs.ut nutu hoīs uel renutu fierēt oīa
aut phiberent.Eiuſdē frater Aſcāius in Senatu Cardinaliū auctoritate & potētia haud dubie pīceps
Romanæ curiæ habēas iſtar aurigæ moderabat.Dēiq; hi duo fratres.cūctis ferme mortalibus erant
formidādi & iprimis Ludouicus Sphorcia.iter cæteros prīcipes famigeratos.More humani ingenii
quo plura habebat eo ampliora cōcupiſcēs libidine dominādi animū titillāte maximum galliarum
Regē Carolū multis inuitamētis in Italiā euocauit.q ingentibus eqtū peditūq; copiis ſtipatiſſimus a
trāſgreſſu alpiū aduſq; Neapolim nullis obiicibus repaguliſq; tranſcurrit.& citra cruorē & ſudorem
ſubacta uelut a tranſcurrēte cāpania eſt Calabri apuliq; in dictionē ultronei uenerūt.Alphūſius Rex
Neapolitanus uiris eqs opibus ppollēs regno exturbatus uaſa collegit.& in Siciliā feſtinanter aufugit
totus ille tractus Italie dicto citius redactus eſt in gallorum ptātē afflatu fortūæ obſecūdantis.Recte pi
ctores & poetæ uictoriā finxere pennatā:q; hoium cū fortuna euntiū nō curſus eſt.ſed uolatus Verū
eadē paulo mox reflāte rex gallicanus domuitionē capeſcere coactus eſt:ſed οὐκ ἀναιμωτί.i.non ſine
ſanguine.Siquidē ad Tarum amnē.q agrū parmēſem pfluit.Ancipiti cruētoq; ꝓlio inter regios milites
& italos depugnatū eſt cū Ludouicus Sphortia iā ex gubernatore Dux Mediolanenſiū factus iā uoti
cōpos.Nouā cū Venetis ſocietatē coiuiſſet & fœdus ſociale cū Rege Carolo diremiſſet.poſt emiſſum
uel eiectū ex italia gallorum regem.ecce noua diſſidia nouæq; emulationes īter principes populoſq; Ita
liæ longe potentiſſimos gliſcere cœperunt Dux Mediolanenſis ueneros ſupiores ueneti ducē parem
ferre nō poterāt.hinc alterius mali labes.hinc ſax italiæ & flagellū Dux uenetis illudere.& cū fœlicita
tis pediſſequa ſit ſupbia.neminē uereri.leges bellim & pacis cūctis mortalibus dare.Imperatorē Ma
ximianū inducere in etruriā.mox mō hos mō illos fouere eueſtigio deſtituere.put rebus ſuis condu
cibile arbitrabat.cū attonitis cunctis & quorſum tēderēt eius cōatus expectātibus ueneti odiū iādiu
occultum cognites.decreuerūt Ludouicū alterum gallorum regē.q Carolo defuncto ſucceſſerat ſollicitare
in Italiā.Rati neminē ad ducē iſubrium ſubuertendum eē accōmodatiorē.q & ipſe priuato odio in
fenſus duci:& dominatum illū uelut ad ſe iure hereditario ptinentē repoſcens haud grauate ſuſcepit
eam expeditionē ad quā ſubditis uenetorum maximiq; pōtificis calcaribus atq; hortamentis factus
eſt ēt atq; etiam propenſior.itaq; pbe callens italiam nō aliter q̄ italicis uiribus ſubigi poſſe.id quod
olim antiocho ab annibale dictū ferūt.pfectum copiarum militarium fecit.Io.Iacobum Triultiū ciuē
Mediolanēſem claritudine natalium iſignē.& apud populares ſuos fauorabilē.cuius gratia & uirtus
paucis ante annis cum Ludouico Sphorciæ formidoloſa eſſe cœpiſſet.iā pridē extorris factus & do
mo pfugus ad regē confugerat.eumq; hortari & impellere non deſinebat ut bellum iferret Duci Me
diolanenſi oſtēdens ſe ductore nullo negocio illū poſſe pfligari.igit rex Iacobo triultio ipulſore:con
ſiliario ductore bellum abſens mira celeritate atq; fœlicitate confecit uix galli fines hoſtilles inuaſe
rant.uix machinas oppugnatorias parauerant cum repente Maximus ducum dux.audito tantū bel
li noie exanimatus fortunæ opinor impendentē procellā metuens habenas rerum ſubito reliquit &
ad Imperatorem germanorum Maximilianum auro argentoq; oī aſportato tranſfugit.Olim cæſar di
ctator ſignificare uolens belli pontici celeriter confecti uictoriam gloriabundus ſcripſit ἦλθον εἶδον

Fortuna cæca. Inſana. Bruta. In cœlo bona fortuna & mala. Fortuna in lapide rotundo. Fortuna cum copia & gubernaculo. Hiſtoria noſtri tēporis. De uaria rerū italicarum fortuna. Dux Mediolani. Carolus rex gallorum in Italiam. Victoria pennata. Cōflictus ad tarum. Iacobus triultius.

ἐνίκησα.i.ueni uidi uici.Rex uero Gallíarum glorioſius dicere põt & uerius. Nec ueni. nec uidi &
uici.qui paulo poſt accepto tã inſperatæ tã incredibilis uictoriæ nuntio cõſeſtim cũ barõibus & Re
gio comitatu.transgreſſus alpes tranſuit in italiã.oculiſq; luſtrauit partũ recẽs ĩpiũ.Mediolaniq; cõ
ſedit.Verum cum natura cõparatum ſit.ut quo ſe fortuna ĩclinat eo fauor hoium ſequať:oẽs fere ita
liæ prĩcipes & reguli iuerũt ſalutatũ officioſe & reuerẽter maximum Regem gallorum.eiq; ſũt tantã uı́
ctoriam gratulati.ĩter cæteros alũnus quoq; meus Annibal Bentiuolus hõeſtiſſimo comitatu ſtipa
tus eſt profectus.uer ut eſt ĩ ueteri græcorum prouerbio οὐκ ἄνευ γε θησέως.i.nõ ſine Theſeo.hoc ẽ non
ſine Mino Roſcio deliciis meis:ſine quo regulus Bẽtiuolus nıl magnum ĩchoat:quo cũ ob fidẽ tum
ob prudẽtiam & facũdiã cõſiliũq; prudentiſſimum ĩrebus magnis plurimũ utunť Bẽtiuoli oẽs.una cũ
maxĩo patre clariſſimi filii.hoc ĩclytus Annibal comite immo collega cãn.Rei publicæ nr̃æ deſtia
bãtur.Reuerẽtiſſime officioſiſſimeque ſalutauit chriſtianiſſimũ Regẽ.a quo comiter & obuiis: ut
aiunt manibus exceptus & precõio regio dilaudatus uoti cõpos domum remeauit.Quis q̃ſo unquã
crediſſet Ludouicũ Sphortiã ĩter duces oĩs maximũ.ĩter reges famigeratum.ĩter mortales memo
ratiſſimum ĩter hoies terrenũ deum tã repẽte tã inopinato iacturã tãti tãq; opulenti ducatus eẽ factu
rũ.Tam ſubito rebus deploratis.Mediolanũ ipſamque Mediolani Arcẽ deſerturum.qua nihil ĩ terrarũ
orbe munitius quã cõmeatibus copioſam machinis repugnatoriis ĩſtructiſſimã.ĩexpugnabilẽ:& oı̃
bus tormẽtis bellicis inuicibilem eẽ ſciũt oẽs q uidere.Nimirum id totum fortunæ & fato aſſignãdũ ẽ
fato dantur impia & adimũť fortunæ hi ludi ſunt.ſola utrãq; paginã facit:illi uni oĩa accepta oĩa ferũ
tur expenſa fortuna Ludouicũ Sphortiã ex faſtigio excelſiſſimo deuolutũ cernulauit: quẽ prius non
tantũ ut alumnũ molliter fouerat.ſed ut filiũ iucũdiſſimũ peculiariter erexerat illuſtraueratq; exẽpla
fortũæ uariãtis ĩnumera ſunt apud priſcos.q̃ Dionyſiũ gẽtiũ quondã terrorẽ corinthi litterario ludo
præfecit.q̃ perſeum macedonũ regẽ captiuũ fecit.Eiuſq; filium legitimum artẽ ferrariã ob quærẽdũ
docuit uictum.eadem Pompeiũ poſt triumphos ex toto terrarum orbe partos.poſt quæſitũ ex rerum
geſtarum amplitudinẽ magni cognomẽtum.ſpadonum libidini in ægypto trucidãdũ tradidit.Verum
hæc exempla recẽtiſſima nulli priſcorum poſt ferẽda abũde cõmonefaciunt.ut fortunæ blandiẽti.ut re
bus ſecundis homo nimium nemo confidat.Namq; regnũ Neapolitanũ.ut cætera prterea.adeo uer
tigine fortunæ circũactum eſt.ut ſpatio annorum quattuor.quinq; reges habuerit:quo quid muta
bilius dici põt.Florentini.quorum opes diu florentiſſimæ uiguerunt.bello externo & domeſtico ue
xati.Medices:quæ familia florentiæ diuitiis exiſtimatiõe claritudine multos annos primatum tenu
it in exiliũ miſſi:Mutilatus florentinorum dominatus auulſione piſarum.quæ maritima ciuitas plurimũ
rebus illorum conducebat.Nuperime Dux Madiolani:quo nemo maior:nemo opulentior ex faſti
gio ampliſſimo decuſſus:quæ res uix apud poſteros ſit fidẽ habitura.Cogiť alienas ſuppetias implo
rare.Deniq; per hoſce annos nulla fuit ciuitas in italia quã nõ belli fulmẽ afflaret & turbo percelleret.
Sola fuit patria noſtra immunis & exors bellicæ uaſtitatis.bellis undiq; allatrantibus idq; factũ pru
dentia.Auctoritate Conſilio illuſtriſſimi principis.Io.bentiuoli qui bononienſem Rem publicam in
maxima tranquillitate nec minori dignitate florentem diutiſſime cuſtodiuit.cui ampliſſima ocii &
pacis & opulẽtiæ bona accepta referrimus.optãtes ut hic ſaluberrimus ſtatus permaneat incõcuſſus
ut optimo principi bene rem publicam & ex utilitate omnium regenti deus perpetuitatem largiať:
publicũ enim uotum eſt ſalus principis:a quo ueluta filio pendet ſalus ciuitatis.Ecce tibi.cum hæc iã
condidiſſem.nec adhuc edidiſſem.Dux Mediolani ſuccinctus copiis militaribus reuocatus a ſuis re
diıt Mediolanũ.eſtq; fauorabiliter plauſibiliterq; receptus a cũctis ordinibus reſtitutuſq; in pridinũ
faſtigium.quod ſane pleriſq; omnibus eſt perquam iucũdum.& enim ſtate Mediolãi Duce ſtant cæ
teri italiæ reguli.italorum exiſtimatio maieſtaſq; conſiſtit ac floret:illo cadente hæc oĩa ſimul ritubent
immo corruãt neceſſe eſt.itaq; Deũ optimũ maximum precor.ut fulcimẽtis firmiſſimis fulciat & ſta
bilimentis ineluctabilibus ſtabiliat prĩcipatũ Ducis inclitiſſimi Ludouici Sphorgiæ ut nos quoq; ſo
lidatim cõſiſtamus extra oẽm lapſum titubãtiæq; periculũ.hæc rerum ambages uarietateſq; tam ĩproui
ſæ tã ſubitæ tã inopinatæ euidẽter cõprobãt plautinã illã ex truculẽto ſniam.Actutum fortunæ ſolẽt
mutarier uaria uira eſt.in has digreſſiones diuertiſſe & hæc tranſeunter inſeruiſſe non fuerit alienũ
neq; intempeſtiuum.ob quotidianam fortunæ uariãtis mẽtionẽ quã cæcam & ſurdam non immeri
to finxeret.ut exẽpla uetuſta & recẽtiora teſtanť quã optimo epitheto elegantiq; uocabulo exoculatã
Lucius noſter appellat.exoculatus aũt.ut ex ſemita in uiã regrediamur.dr̃ oculis priuatus. Martialis
defioculũ uocat ſcite & eleganter cui deſit oculus quẽ luſcũ dicunt.uetus uerbum eſt.apud iuriſcon
ſultos eluſcare.quod ſignificat luſcum facere.ſi enim ſcriptum legimus.titulo ad legem aquiliam.aq
lia teneri eum qui eluſcauerit diſcipulum in diſciplina.Elucificare uero ſignificat luce priuare.Demi
ror Nonium Marcellum exponentem elucificare eſſe lucidare.idq; ex auctoritate laberii qui ita ſcri
bit uolo elucificare exitum ætatis meæ.& enim quod cum honore multo dictum ſit Nonii Marcel
li apud laberium elucificare accipitur cõtrario ĩtellectu:non enim ſignificat lucidare ut ille opinatur.
ſed luce priuare eſt.n.apud laberiũ diues auarus.ἀσωτίαν & popinatiõem filii deplorãs q ait uelle ſe
Democriti exẽplo luminibus oculorum priuare ne uideat filiũ neqtia & luxu prodigentẽ patrimonium.
Laberianos uerſus pro teſtimonio citat Aulus Gellius.apud quem lucificare legitur.pro elucificare.

Dux mediolano abſceſſit.
Veni uidi uici.
Rex Ludouicus Mediolanum.
Annibal bentiuolus.
Minus Roſcius.
Arx Mediolani munitiſſima.
Fato dantur imperia & adimuntur.
Dionyſius ſyracuſanus.
Perſeus captiuus.
Pompeii fortuna.
Regnũ Neapolitanum.
fortunæ obnoxiũ
Florẽtini Medices.
Laus.Io.Bẽtiuoli.
A ſalute principis ſalus ciuitatis.
Exoculata fortuna.
Defioculus.
Eluſcare.
Elucificare.
Error noniĩ Marcelli.

ELIgat. Auguſtinus in quarto de ciuitate dei fortuna inqt q̃ dr̃ bona.ſine ullo examine meritorũ fortuitu accidit hoibus bonis & malis.unde ẽt fortuna noiat.quõ ergo bona ẽ q̃ ſine ullo iudicio. & ad bonos & ad malos:ut qd aũt colit:q̃ ita cæca ẽ.paſſim ĩ quoſlibet ĩcurrẽs.ut ſuos cultores plerũq; prætereat.& ſuis cõtẽptoribus hereat. CVM his diuerſet.Malis.ſ.& indignis. EXtremius.Deterius.& peius. MAlus boni fama.Præſto exẽpla ſunt multorũ:q forinſecus Catones ĩtrinſecus nerones ſunt:& ſardanapali.q uulgo credunt boni.cũ ſint peſſimi.nã multis ſimulationũ ĩuolucris:ut inquit ueriſſime.M.Tul.tegit & q̃ſi uelis quibuſdã obtendit uniuſcuiuſq; nã.frons oculi.uultus pſæpe mentiunt.Orõ uero ſepiſſime.itẽ in orone contra piſonẽ.oculi ſupcilia frõs uultus.deniq; totus.qui ſermo qdẽ tacitus mẽtis eſt:hic in fraudẽ hoies impulit.hic eos quibus erat ignotus decepit.Fefellit i duxit.Millia hoium ſunt quos ut bonos atq; ſanctos.& ut græci dicunt.αναμαρτητουσ ideſt impeccabiles fama circunfert:qui intercutibus uitiis madeſcũt & ſub habitu ouillo lupinam occultãt uoracitatem.e contrario uir probus innocens iuſtus pſepe male audit & pro ĩprobo dãnat. ĩ hãc ſniam eſt illud Senecæ. iuadit tẽperatiſſimos morbus ualidiſſimos phthiſis.innocentiſſimos pœna. Secretiſſimos tumultus.ſcribit: Firmicus maternus.eos qui in horoſcopo habuerint hedum fucato affectu mentiri ſeueritatem.ut Catõis frõtem & iſtitutũ.imitari uideant.Nũc dolet lucius q cum ipſe eẽt innocentiſſimus ꝑ nocentiſſimo culpabatur.Firmicus maternus. ui fatum fieri ſcribit.ut iuſtus mendicet.ut ſceleratus maximis honoꝝ cumulet ĩſignibus.

Fortuna a fortuitu.

Inuolucris tegit natura hominũ.

Vultus oratio fallunt.

Sub habitu ouiũ lupus.

Probus ꝑ improbo exploditur.

eligat.ĩmo uero cum his potiſſimum diuerſetur:quos procul ſi uideret: fugere deberet qdq; cunctis eſt extremius:uarias opiniones:ĩmo cõtrarias nobis attribuat: ut & malus boni uiri fama glorieť: & ĩnocentiſſimus cõtra noxioꝝ ore plectať. Ego deniq; quẽ ſeuiſſimus eius ĩpetus ĩ beſtiã extremæ ſortis quadrupedẽ deduxerat.cuiuſq; caſus ẽt cuiuis iniqſſimo dolendus:atq; miſerãdus merito uideť: crimine latrocinii: in oſpitẽ mihi cariſſimũ poſtulabar. Quod crimẽ nõmõ latrociniũ:uerũ etiã parricidiũ:qſq; ſectius noiaret. nec mihi tamẽ licebat cauſam meã defendere: uel unico ṽbo ſaltẽ denegare.Deniq; ne mala cõſciẽtia:tã ſceleſto crimini preſens uiderer:ſilẽtio cõſentire.Hac tãtũ impatiẽtia ꝑductus:uolui dicere:nõ feci.& uerbũ qdẽ precedẽs:ſemel ac ſepius ĩmodice clamitaui.ſeqns ṽo nullo pacto diſſerere potui.ſed in prima remanſi uoce. & idẽtidẽ boaui:nõ. nõ. q̃q̃ nimia rotũditate pẽdula uibraſſem labia.ſed qd ego pluribus de fortunæ ſeuitate conqueror:q̃q̃ nec iſtud puduit me:cũ meo famulo: meoq; uectore illo equo factum cõſeruum atq; cõiugem: Talibus cogitatiõibus fluctuantẽ:ſubiit me illa

EIVS.Fortunæ. EXtremæ ſortis.Aſinũ ſignificat.cuius inter q̃drupedes extrema ſors ẽ.& in pecore utiliſſimo cẽſet.unde a Columella uilis uulgariſq; aſilus nũcupat. CAſus.Infortuniũ ſuũ ſignat.quo ex hoie in brutũ fuerat de mutatus:q̃lis caſus uel inimico & hoſti miſerãdus uideri merito poſſet cõſimile eſt illud poeticũ. uel priamo miſerãda manus. POſtulabar.Accuſabar.& culpabar. PAricidiũ.Vtrũq; & latrocinii & parricidii crimen atrox eſt ac magnũ.ſed atrocius & maius haud dubie ẽ parricidiũ.in quo multa peccantur.nã uiolaturus q ꝓcreauit.is qui aluit is qui in ſede ac domo atq; in Re publica collocauit. Senſus Apuleianus ẽ:uiolaſſe ius hoſpitii.leſiſſe iouẽ hoſpitalẽ:hoſpitis domũ.cõpilaſſe:id nõ tã latrocinium nominãdum q̃ pricidium.q̃ſi qui & hoſpitẽ ledit pricida ſit. SIlẽtio cõſentire.Taciturnitas cõfeſſiõis genus ẽ.& ut ait.M.Tullius dum tacent ſatis clamant. NON feci.Lõge fortiſſima tuẽdi ſe rõ ẽ.ut tradit Quintilianus.ſi qđ obiicitur.negari poteſt.ſi dicere poſſumus.nõ feci.nõ occidi.plinius in epiſtolas.præterea celer eques Romanus cui Cornelia obiicibatur. cum in comitio uirgis cederetur.in hac uoce perſtiterat.quid feci nihil feci.merito ergo Apuleius innocentiæ ſuæ conſcius. ad refutandum crimen quod inſorti obiiciebatur.uoluit clamitare id uerbum quod in defenſione maleficii potentiſſimum eſt:ſcilicet non feci:ſed cum latinam dictionem ut pote Aſinus latialiter enuntiare non poſſet.plane ſatis & dilucide:boauit particulam negatiuam:quæ eſt non.uerbum autem feci exprimere nequiuit.& profecto ruditus Aſinorum non:non ſonare uidetur. PRAEcedens.Significatur non.quæ dictio præcedens & prima eſt.in hac oratione non feci. IDENtidem.Frequenter boaui.boando inclamaui dixit Virgilius in Georgicis.Reboant ſiluæq; & magnus olimpus.ideſt reſultant.& remugiunt.ut exponit Seruius Maronianus interpres: qui autumat id uerbum græcum eſſe. ROTVNditate.Vt uidelicet os in rotunditatem conformatum planius lucidiuſque uerbum explicaret. VIBRASſem labia.Labias ſine labia contorquæri emouerit in dictionibus atque litteris enunciandis.Nigidius.Marcianus.Gelliuſq; notificant. QVAMquam.Legi poteſt quam:ut intelligas.quã ſcilicet fortũnam non puduit feciſſe:me conſeruum cũ equo meo.& cõiugẽ.i. coniun

Vilis aſcellus.

Parricidium atrox crimen.

Negandi potentiſſima defenſio. Non feci.

Boare. Reboare

cura potior.quia ſtatuto cõſilio latronũ:mãibus uirgi/
nis decretã me uictimã recordabar. uentrẽ crebro ſu/
ſpiciens meũ: iã miſellam puellam pturiebã : Sed ille
qui cõmodum falſam de me notoriã ptulerat:exprom
ptis mille aureis quos in ſinu laciniæ cõtexerat:quoſq;
uariis uiatoribus detractos:ut aiebat: ꝓ ſua frugalita/
te cõmuni cõferebat arcæ : infit etiã de ſalute cõmilito
nũ ſolicite ſciſcitari . cognitoq; quoſdã ĩmo uero for/
tiſſimũ quẽq;:uariis qdẽ: ſed ĩpigris caſibus adoppe/
tiſſe:ſuadet tantiſper pacatis itineribus:oĩumq; prælio
rum ſeruatis induciis . inquiſitionibus cõmilitonũ po/
tius ĩſiſteret . & tyrocinio nouæ iuuẽtutis:ad priſtinæ
manus numerũ:martiæ cohortis facies integraret : nã

Myrtum cõiugulũ ctũ copulatumq; & in eadem cõditiõe cõiugatũ.M.Cato.myrtũ cõiugulũ appellat intelligi uolens.cõ
iugalem.a cõiugiis.qbus præeſt uenus.cuius tutelæ myrtus dicata eſt.Vnde uenerẽ mõ myrteã mõ
murtiã uocãt. SVbiit.In memoriã uenit. CVra potior.Sibi curã uitæ & ſalutis q̃ famæ potiorẽ
fuiſſe ait:quoniã ut prouerbiũ plautinũ eſt.Tunica pallio ꝓpior eſt.& ut inqt Gellius.nihil nobis pẽ/
ſius cariuſq; eſt.q̃ nos met ipſi cætera extrinſecus & circa nos cruciant ac torquent.res ãt uitæ intrin/
ſecus graſſant. PARturiebam.Parturire mihi uidebar ex ſupplicio:quod mihi latrones deſtina/
uerant.q̃do.ſ.me inſititiũ & farti/
lem puellæq; ꝑgnatõe diſtentũ in
terimere decreuerant. QVI cõ
modũ . Tunc tũc.id horæ. NO
toriam ptulerat.Delationẽ ĩſimu
latiõemq; notificauerat & me no
tatone fœdiſſima infamauerat.
Notoria. Notoria hodie uulgaria dictio
eſt & libelliõibus uſurpata. EX
promptis. Demõſtratis offenſiſq;
INſinu laciniæ . Id apleriſque
fieri ſolet:qui furtim & diſſimu
lanter pecunias ferunt . ut in la/
cina ueſtis aureos contexant : ut
qui eos uiderint:pannoſos & me
dicos exiſtiment. COMMVni
arce . Significat arcam nunmari/
am fuiſſe latrocinali colegio com/
munem:in quam unuſqſq; latro
Pythagorei in medium dabant pecunias. num porciunculam pecuniæ exrapto parte conferebat:ſicut qui a pythagora in cohortem diſcipulo/
rum recipiebantur:quod quiſq; familiæ pecuniæq; habebant in medium dabant:& cohibatur:ſocie
tas inſeparabilis fiebatq; cenobium hoc eſt contuberniũ ſic ſcribit Hieronimus fuiſſe quoddã genus
monachorum.q de eo qd laborauerãt in mediũ partes conferre ſoliti ſint.ut haberent alimenta com
munia in actibus quoq; apoſtolorum ſcriptum legimus quod & Auguſtinus memorat ſolitos eos
Oia communia Apoſtolis. qui in contuberniũ recipiebant uẽditis poſſeſſionibus pecuniam offerre ante pedes apoſtoloꝝ & oĩa
habuiſſe cõmunia.i Caſtris ut auctor ẽ Vegetius folles hoc eſt crumenæ per cohortes ſingulas pone/
bant.inqbus depoſitũ militare cõdebat. INſit ſciſcitari.Pergit inquirere. COgnito.Cum cogno
uiſſet.loquutio elegans & apud idõeos auctores frequẽs.Silius auditoq; furens ſocias non deſore ui/
Cognito res hoc eſt cũ audiuiſſet.Cor.Tacitus deligit locũ arctis faucibus & a tergo ſilua clauſum ſatis cogni/
Oppetit. to nihil hoſtiũ niſi in fronte:& aptã planiciẽ eſſe ſine metu ĩſidiaꝝ. AD oppetiſſe.Periiſſe mortuũ
Oppetit mortem eſſe:adoppetere.n.eſt mortẽ oppetere.poſſumus ãt ſic uti hoc uerbo.ut p ſe plenum ſit.& ut recipiat
adiectionẽ:dicimus.n.adoppetit & oppetit ꝓ eo qd eſt moritur & oppetit mortẽ ſicut expirat & ani
Tantiſp mam expirat. TANtiſper.Interim.Annotãdum hãc particulã tãtiſper abſolute hoc in loco poſitã.
& plenã eſſe ſine appẽdicula:accipiq; ꝓ interim & interea.cõſimiliter Liuius in prio.id imperiũ ei ad pu
berẽ ætatem icolume mãſit tãtiſper tutela muliebri.alias fere ſemp connecti ſolet quo ad dũ uel do/
nec & ſignificat tãdiu.Plautus in Menechmis.meretrix tãtiſp blãdit.dũ illud quod rapiat uidet.Au.
Gel.ut uiueret qdẽ tantiſp quoad fieret pmutatio. INqſitiõibus.Vt noui cõmilitiones ingrerẽt ꝓ
Accenſi. ſuppleméto mortuoꝝ.Antiq accẽſos uocabãt eos q in locũ demortuoꝝ ſubrogabãt:q ad ſcriptiui ſi
Adſcriptitii. ue ad ſcriptitii noiant ex eo dicti ut iterptat.M.Varro.q olim aſcribebãt inermes q ſuccederẽt arma
tis.militibus.ſi quis eoꝝ deperiiſſet.Plautus.idem iſtuc aliis aſcriptiuis ad legionẽ fieri ſolet.Succẽtu
Succenturiati. riati quoq; uerbo militari dicuntur.qui explendæ centuriæ gratia ſubiiciũt ſe ad ſupplemẽtum ordi
num.hinc illa ex phormione a re militari ſcite facta tranſlatio.ego inſidiis hic ero ſuccẽturiatus.eadẽ
Succenturiatur. methaphora ſuccenturiari ponitur pro ſubiicere ſubſtituereq;.quaſi ſuccedaneum.Au.Gellius præ/
fecti popinæ negant cœnã lautã eẽ niſi cũ libẽtiſſime edas.tũ auferat.& alia eſca melior ſuccenturiet
TIROcinio nouæ iuuẽtutis.Suadebat inquit ut tirones ueteranis ſubſtituerent:& ut iuuenes gla/
Tirocinium. diatores in locũ defunctoꝝ ſufficerent ad explẽdum priſtinum numerum.Tirocinium ãt ꝓ rudimẽ
to accipit nõ ſolũ in diſciplina militari.ſed in aliis quoq; rebus.Plinius eleganter tirocinium nauium
dixit Mannilius nec tirocinio peccet circunq; ferat æterna cum luce dies.tirones.nõ tã noui & rudes
Tirones. in militia q̃ igladiatura & latrocinio atq; aliis quoq; in rebus uſurpantur.M.Varro de bobus ſcribẽs
Tiruncula canis. tironẽ inquit cũ ueterão adiungunt.a Columella adoleſcẽtior canis tirũcula dicta ſcribunt iuriſcon/
ſulti titulo de re militari ignoſcendũ eẽ tironi ignorãti adhuc diſciplinã. optimi tirones ex præcepto
Vegetii deliguntur ex Agricolis.Humeris muſculoſis ſuris expediti non ſuperflua carne diſtẽtis ſed
neruorum duritia collectis.proceritas in tirone non magnopere deſideranda.utilis eſt enim fortes eẽ
q̃ grãdes. PRIſtinæ manus.Prioris multitudinis. MARtiæ cohortis.Martiam cohortẽ appellat

bellicoſam latronũ manũ.quoꝝ deus mars eſt.& telũ qđ miſſile uibrãt.ſimul alluſit ad Romanam militiã in qua erat legio martia exploratæ uirtutis:de qua.M.Cicero in quarta Antonianaꝝ.qđ legio martia:quæ mihi uideť diuinitus ab ipſo deo traxiſſe nomen a qua.Po.Romanũ generatũ accepimus. INVItos.Ad latrocíniũ exercẽdũ:inuiti metu cõpellunť.uolentes pmio inuitanť:nec paꝝ multi reperiunť q malũt in collegio latronũ tirãnica ptãte dominari:q̃ i uita priuata humiliter degere atq; ſeruiliter.& cũ duo monoſyllaba,orbẽ terraꝝ regãt ius.ſ.& uis.ap latrones uis colitur iuriſq; locũ ſibi uẽdicat enſis.ẽ tamẽ iter

& inuitos torrore compelli. & uolentes præmio prouocari poſſe:nec paucos humili ſeruiliq; uitæ renũciãtes: inſtar tyrãnicæ poteſtatis:ſectam ſuam cõferre malle: Sed quoq; iã dudũ.pro ſua parte quẽdam conueniſſe hominem:& ſtatu procerum:& ætate iuuenem:& corpore uaſtum:& manu ſtrenuũ:eiq; ſuaſiſſe: ac deniq; perſuaſiſſe:ut manus habetatas diutina pigritia tãdẽ referret ad frugem meliorem: bonoq; ſecundæ: i dum poſſet: frueretur ualitudinis. nec manum ualidam erogandæ ſtipi porrigeret. Sed hauriendo potius exerceret auro. Talibus dictis uniuerſi omnes aſſenſere: & illum qui iam comprobatus uideretur:aſciſci: & alios ad ſupplendum numerum ueſtigare ſtatuunt.tunc profectus:& paululum commoratus ille perducit immanem quemdam iuuenem uti fuerat pollicitus. neſcio an ulli præſentium comparandum. nam præter cæteram corporis molem toto uertice:cũctos ante pollebat.& ei cõmodũ lanugo malis iſerpebat. ſed plane cẽtuculis diſparibus:& male cõſarcinatis ſemiamictũ.

dũ cernere aliquã iuris iuſticiæq; adũbratã imaginẽ apud latrones nã q archipirata dř niſi æquabiliter pdã diſpartiat.aut occidetur a ſuis ut inqt.M.Tullius.aut relinquetur qn etiã leges latronũ eſſe dicũtur qbus pareãt: quas obſeruent.itaq; pp æquabilẽ pdæ partionum bargulus illiticus latro: de quo ẽ apud theopompũ: magnas opes habuit & multo maiores Viriatus luſitanus:cui exercitus Romani Imperatoreſq; ceſſerũt. PRO ſua pte.Tanq̃ unuſquiſq; ex collegio latrocinali pro rata parte cõmilitonẽ parare deberet. ET ſtatu procerũ.Tſtatura corporis & pceritate grãdiſſimũ pceritatẽ tironũ inqt Vegetius ad uictoriam ſcio ſp exactam ita ut ſenos pedes uel certe q nos & denas uncias habere pbarenť: Verum non tã ſtaturæ ratio habẽda eſt.q̃ uirium:quod & homeri ſuadet auctoritas q tideũ corpore qdẽ paruũ ſed armis fortiſſimũ fuiſſe ſignificat: ſtatũ aũt p ſtatura dixit ſicut tonſum pro tõſura.Alias ſtatus cõſiſtitio dř a ſtãdo uidelicet.unde baſilicus ſtatus Plauto pro regius magnificuſq; conſiſtẽdi modus.apud eundẽ illud pverbiale.in ſtatu ſtat ſenex pro eo qđ in pcinctũ eſt & ſtat paratus.de ſtatu oratorio q̃ res græce dř σταcιc & alio noie conſtitutio & de ſtatu Rei.P.& priuatæ.nihil notius.Scio tibi familiarẽ eẽ ex crebra lectiõe libellũ meũ de optimo ſtatu. VAſtum.Enormẽ & magnũ Virg.uaſtumq; caua trabe currimus æquor. In uſu apud auctores eſt uaſtitudo uaſticies.& uaſtitas p horrore deſertone contagio.& deſolatiõe.uaſtitudo apud Gellium p magnitudine poniť & enormitate:Vaſteſcere uerbũ uetus eſt ſignificãs deſeri & uaſtari.

PER ſuaſiſſe.Suademus facilia pſuademus difficilia.ſuademus monẽdo:pſuademus perficiendo.

PIGRItia.Deſuetudo.pigritia ueternũ parit.diutino torpore hebetať robur corporis & uigor ingenii.ide illud Sili ſentẽtialiter platũ blãdoq; ueneno diſidiæ uirtus paulati euicta ſeneſcit: & ut inquit Ouid.ignauũ corrũpũt ocia corpus.Iccirco ſalubriter pcipit pacatus panegyriſta tergendã ocii eſſe rubiginẽ.& opere ueternũ diſcutiẽdũ.ne uirtus qete lãgueſcat.gaudẽt diuina ppetuo motu & iugi agitatione ſe uegetat æternitas ſtare ſol neſcit. ERogandæ ſtipi.Perſuaſi inqt ne uellet rogãdo emẽdicare pecuniã:ſed ut potius manus exerceret diſciplina latrocinali:& ita auꝝ ſpoliando rapiendo trucidando congereret.Solẽt mẽdici & egẽtes erogãdæ ſtipi.i.nũmo manũ porrigere. Seneca in ſubliciũ pontẽ me trãſſer & iter egẽtes abige nõ iõ tamẽ me deſpiciã.q; in illoꝝ numero conſedeo. q manũ ad ſtipẽ porrigũt.apud Frontinũ erogatorius aq̃ modulus & acceptorius iter ſe opponunť. ut erogatorius q erogat & pbet aquã ſignificeť.acceptorius uero quo accipiť. ASCIſci. Adſcribi adſummi i numeꝝ latrocinalẽ. IMmanẽ.Vaſtitate corporis igẽtẽ.Alias imanẽ dicius fœdũ.truculẽtũ noxiũ. MOlẽ.Vaſtitudinẽ. TOTO uertice.Ex Virgilio ſumptũ.q ait de turno uertiť arma tenẽs & toto uertice ſupra ẽ. ANtepollebat.Exupabat excellebat. COMmodũ.Tũc primũ iã tã.

LANVgo malis iſerpebat.Vix ueſticipẽ fuiſſe ſignificat nãq; ueſticipes antiquitas uocat quoꝝ genæ pria barba ueſtiunť:ſicut e cõtrario iueſtes dicti ipuberes qbus nulla ueſtis.i.barba.obũbrat malas.in apologia inueſtẽ a nobis accepiſti.ueſticipẽ illico rediſti.Palladius p iueſtes pueros uaſa curabis.illud Virgilianũ aurea Cæſaries ollis atq; aurea ueſtis.exponunt grãmatici.ut ueſtis pro barba intelligať.ſicut illud ennianũ.qđ ſibi uult hæc tã longa ueſtis: male aũt iſra oculos hoĩ tantũ ſunt:q̃s

Legio martia. Ius. Vis. Archipirata. Leges latronum. Burgulus. Viriatus. Proceritas tironum. Status p statura. Status basilicus. Vastitudo. Vastescere. Persuadere. Rubigo ocii tergenda. Diuina i motu. Mendici manũ ad ſtipẽ porrigunt. Erogatorius modulus. acceptorius. Immãis. Veſticipes. Inueſtes. Veſtis barba. Malæ. Cenæ.

priſci genas uocabãt. CENtuculis. Veſtimẽtis uerſicoloribus uilibuſq;. pãnoſum ſentũ ſqualidũ deſignat. INTER quos. Scilicet cẽtuculos. de qbus relege q̃ annotauimus in prĩo cõmẽtario. oſtẽdit aũt iter pãnos male cõſu tos ac male cõſarcinatos pectus & uẽtrẽ hoĩs uaſti cõtineri nõ potuiſſe. quin denudatũ & intectũ cõſpiceret̃: cui cruſta calloſa eẽt ꝓ tegumẽto. id qd' in ruſticanis & gelido duratis ꝑſæpe cõſpicimus. CRVſtata craſſitie. Cruſta iterdũ & craſſitudo calloſa ĩpenetrabi-

Aueto. liſq; obducit̃ corporibus: q̃ Ioue æſtu algore durata ſint. AVEto. Verbũ ſalutatoriũ ẽ. qd græci dicunt χαίρετε. MARti clientes. Latrones ſalutãs: honoriſico uocabulo cliẽtes martis appellat. tã q̃ omnes in clientela martis ſint: qbus dextra ẽ & telũ pro numine

Mamers — mars mauors & mamers dictus

Mamertini. — a ueteribus. Vnde mamertinis ſiciliæ populis inditũ nomen. Ma-

Mamercus. — mercus quoq; nomẽ ẽ oſcum eo q; hi martem mamertem dicũt.

VOLENtes accipite. Hortatur latrones. ut libentibus aĩs ſe ipm accipiant. in cohortẽ. q uiuacitate ꝑditus manu ſtrenuus uulnerum mortiſq; contẽptor exiſtit.

inter quos: pectus & uenter cruſtata: craſſitie relucta-bãt. ſic ĩtrogreſſus: a uete iqt fortiſſimo deo marti cli-entes: mihiq; iã fidi cõmilitones. & uirũ magnanime uiuacitatis uolentẽ: uolẽtes accipite. libẽntius uulnera corpore excipientẽ: q̃ aurũ mãu ſuſpiciẽtẽ: ipſaq; morte: quã formidãt alii meliorẽ: nec me putetis egenum uel abiectũ. neue de pãnulis iſtis uirtutes meas æſtimetis. nã præfui ualidiſſimæ mãui. totãq; ꝓrſus deuaſtaui macedoniã. Ego ſũ prædo famoſus: hemus ille thratius. cuius totæ ꝓuiciæ nomẽ horeſcũt pr̃e therõe atq;

VVLnera excipiẽte. Nõ potuit expreſſius ſignificãtiuſq; oſtẽdere hoĩem ĩperterritũ ac extrilidũ minimeq; uulneꝝ metuẽtem: q̃ ut diceret libentius excipere uulnera q̃ aurũ: cũ mortales ferme omnes nihil libẽtius ſuſcipiant q̃ pecuniã cũ auꝝ libentius q̃ ſolẽ intueant̃: cum oĩs oratio. ut inqt Ambroſius & ſupplicatio ad deum aurũ querat. Qui ergo libẽtius uulnera q̃ auꝝ excipit. is nimiꝝ ſpretor uulneꝝ mortiſq; contẽptor dici põt. & cõſequẽter in latrocinali familia expetẽdus. FOR midãt. Seneca metus inquit mortis uictores gentiũ uincit. & ut ꝑcipit Lucretius. eſt metus ille foras ꝑceps acherontis agendus. qui genus humanũ pœnitus ſubuertit. MOR te meliorẽ. Mortem ſcriptores bonã appellant. quoniã finis eſt erumnaꝝ. & requies maloꝝ: ut. M. Cicero latiſſime explicat. in Tuſculanis q̃ſtionibus. inde a poetis

Mors bona. — dicit̃ mors bona. Valerius Flaccus. Miſerere parẽtu mors bona. & ut inquit Plinius noſter ex oĩbus bonis q̃ homini tribuit natura nullũ melius tempeſtiua morte. ꝓterea mors bona ex eo dici poteſt. q;. neminẽ fallit: neminẽ ꝓterit. nec huic magis q̃ illi gratificat̃: ſed æqua lance cunctos tollit. DE

Sub ſordido palliolo ſapiẽtia. — pannulis. In hanc ſententiã ſcitũ eſt illud Cecilianũ: ſæpe eſt ẽt ſub palliolo ſordido ſapiẽtia põt ut inquit elegãter Seneca ingeniũ fortiſſimũ ac beatiſſimum ſub qualibet cute lateri. põt ex caſa uir magnus exire. põt ex defotmi humiliq; corpuſculo formoſus aĩus ac magnus. cõſimiliter põt in pannoſo & ſordidato corpore aĩus generoſus ac robuſtus delitefcere: Plinius in epiſtolis tradit non paucos

De ueſtitu nemo eſtimandus. — cultu pagano ꝓcellentes inueniri. Itaq; nõ eſt quiſpiã de pannoſo ueſtitu eſtimandus. ſed a uirtute. & animi dotibus probãdus. nec enim habitus uirtutẽ dat. nec cathedra ſanctificat ſacerdotẽ. VALIdiſſimæ manui. Cohorti gladiatoꝝ robuſtiſſimæ. PRAEdo famoſus. Fere ſemp in malã partem famoſus uſurpat̃. ut ſamoſus latro. famoſus leno. famoſus gladiator. & alia id genus. nõ nunq̃ cũ lau

famoſus Hemus. — de famoſus dictus: ut alibi annotaui & infra oſtẽdetur. HEmus. Nomẽ eſt famoſi latrõis. ut apud Theopõpũ bargulus ilIiricus latro. ut apud noſtros ſcriptores uiriatus luſitanus memorant̃. Liuius quoq; celebrat thimaſitheũ archipiratã liparẽſiũ: cũ quo hoſpitiũ factũ eſt. a Romanis. donaq; publice data. alludere autẽ uidetur ad nomen hemi montis in thracia excelſitate cõſpicui. ex cuius uertice uulgata opinio eſt ponticũ ſimul & adriaticũ mare & hiſtrũ amnẽ & alpes cõſpici poſſe. ideoq; Phi-

Rhodope. — lippũ Macedonũ Regẽ cupido olim cœpit aſcendẽdi in hũc montẽ. ad cuius uerticẽ tertio demũ die cũ filio pſeo peruenit. Probus grãmaticus Virgilianus interpres: auctor eſt a noĩe regis hemi nuncu-

Mars emochares. — patũ hemum eſſe. a cuius ſorore. alter quoq; mons rhodope noiet̃: rhodopẽ & hemũ in hoſce montes trãſfiguratos eſſe fabulæ canũt & ſignat Ouid. in. vi. metamorphoſeos his uerſibus. Threiciã rhodopen. hẽt angulus unus. & hemũ. nũc gelidos mõtos mortalia corpora quõdam. Poſſet nomẽ hoc

Therodamas. — quoq; deduci nõ inſcite. ἀπὸ τοῦ αἵματος. i. a ſanguine: tanq̃ ꝑdoni cõgruat nomen ſanguinolentũ cum ſanguine latrones gaudeant. hinc mars apud græcos αἱμοχαρής bono epitheto cognominatus quaſi ſanguine gaudẽs. Alias hemus nomẽ eſt greculi hiſtrionis. cuius meminit ſatyrographus.

Theriotrophiõ. Theriaca. Theriaci paſtilli. Theriaca ex uipis. — THErone. Nomẽ accõmodatũ latrõi: ut pote a feritate deductũ. θήρ. n. græce fera ẽ: unde therodamas. q̃ſi feraꝝ domitor apud Ouidiũ. hĩc theriotrophion dr̃ Varõi ſeptũ: quo feræ incluſæ paſcunt̃ Virg. meminit theronis alterius. ex eadẽ origine theriaca theriaciq; paſtilli noiant̃: quoniã. ſ. medẽt̃ morſibus feraꝝ: & contra uenenata aduerſant̃. uel qa fiunt ex uipa quã græco uocabulo θηρίον appellãt: qd & Galenus idicat in libro de theriaca. ſic. n. ſcribendũ ẽ nõ tyriaca. ubi ait ex uipis fieri amputatis utrinq; quaternis digitis. Si mõ θηρίον. i. theres hoc eſt uipe ſint utiles: idẽ tradit theriacem eſſe

antidotũ cõtra deleteria.i.contra uenena.& uenenata.δηλητήριον græce dicit̃ uenenũ. LAtrone inclyto. Vocabulum eſt ex his quæ græci dicũt τῶν μέσων.nãq; iclytus.cũ laude uſurpatur.& cum reprenſione. Au.Gellius aliiq; eruditi ſuplatiuũ qđ eſt inclytiſſimus uſurpãt. MANIpulos factionis. Contubernia factionis gladiatoriæ ſignificat manipulus enim ſi credimus Vegetio & modeſto de re militari commẽtantibus.uocatur cõtuberniũ ab eo qđ cõiunctis manibus dicebãt. erant autẽ milites decem ſub uno papilione degentes:quibus unus qui p̄eſt caput contubernii noiatur. Liuio manipuli ſunt numeroſiores.qui ſic ſcribit in.vii.manipulus leues uicenos milites aliam turbã ſcutatoꝝ habebat.M. Varro manipulũ interprætatur.quaſi manus plures.Cincius libro.vi.de re militari in legione inqt ſunt centuriæ ſexaginta. manipuli.xxx. cohortes decẽ. qbus uerbis indicat manipulũ duas centurias cõtinere conſtareq; ex militibus ducentis:grammatici mãipulos pro ſigniferos accipiũt qa ſub Romu

latrone inclyto prognatus. humano ſanguine nutritus:Interq; ipſos manipulos factionis educatus: heres & hemulus uirtutis paternæ: ſed omnem priſtinã ſotiorũ fortium multitudinem: magnaſq; illas opes: exiguo tẽporis amiſſi ſpatio:nã procuratorẽ pricipis: ducenaria perfunctũ:de hinc fortuna triſtiore decuſſum:prætereũte me orato fuerã agreſſus. Sed rei noſcẽdæ carpo ordinẽ. Fuit quidã multis officiis in aula

lo pauper adhuc Romanus exercitus haſtis fœni manipulos illigabat:& hos ꝓ ſignis gerebat:quod ſenſiſſe uidetur & Ouidius cum ait:pertica ſuſpenſos portabat longa manipulos.unde manipularis noia miles habet.inde cõmanipulones dicimus.ut cõmilitones in eodẽ manipulo cõmilitantes cõmanipulationem dixit Spartiãus:pro cõtubernalitate & eiuſdẽ manipuli ſocietate & cõmilitio manipulos pro faſciculis manualibus poni nemo non nouit. AMISSI.Lego amiſi hoc eſt perdidi ut uerbũ ſit non participiũ. PROcuratorẽ principis.Apud iuriſconſultos libro primo digeſtoꝝ titulus eſt de officio ꝓcuratoris cæſaris.ubi tradit Vlpianus:quæ acta geſtaq; ſint a procuratore cæſaris ſic ab eo cõprobari.atq; ſi a cæſare geſta eſſent.Claudius Cæſar ut refert Corn.Tacitus procuratoribus ſuis omne ius tradidit pareq; uim in rebus peragẽdis eoꝝ eſſe uoluit.ac ſi ipſe ſtatuiſſet. procuratoris noie ut docet.M.Tullius in oratione pro cecinna.appellatur noſtri iuris uicarius qui negotio noſtro p̄poſitus eſt.Vlpianus libro tertio digeſtoꝝ.procurator iquit eſt.qui aliena negotia mandato domini adminiſtrat. DVcenaria ꝑfunctũ.Legimus annotauimuſq; apud Suetoniũ quartã iudiciũ decuriã ab auguſto cæſare additã eſſe:q̃ ducenarioꝝ uocaret.iudicarẽtq; de leuioribus ſummis.Ducenarii autẽ noiari uident̃ a cenſu ducentoꝝ ſeſterciũ.cũ legitimo iudici equitiq; ſeſtercia q̃dringenta cenſus fuiſſent.nunc Apuleius procuratorem principis ducenaria profunctũ eſſe tradit itelligi uolens eum in decuria ducenarioꝝ iudicũ olim fuiſſe.uel potius ſignat illũ noie cæſaris publicanum exactorẽq; extitiſſe.eſt autẽ ducenaria.nomen uectigalis & tributi.quales ſunt centeſima quinquageſima uigeſima.& reliqua id genus.quæ ex auctionibus illicitis noia publicani inuenerũt. Ego re diligẽter curioſeq; perpenſa cenſeo hoc in loco primum haſtatum denotari. dicebatur autẽ primus haſtatus. q duas centurias.i.ducentos milites ducebat in acie ſecunda: quem nunc ducenarium uocant.ut Vegetius modeſtuſq; notificant.perfunctum ducenaria dixit Apuleius.quem intelligi uoluit fuiſſe ducenarium.hoc eſt præfectum duarum centuriarum. qui ducatus in re militari erat honeſtiſſimus.ſicut autem centenarium dixere:quem nunc centurionem nominant.ita & ducenarium appellauere præfectum manipuli quo duceni milites continerentur.hic eſt itellectus hæc ſignificatio Apuleiani uerbi.in quo pleriq; omnes cecutiũt atq; hallucinant̃. DEcuſſum. Qui fuerat principis ꝓcurator & ducenarius:quod aſpirantis fortunæ ſpecimẽ eſt:idem reflante fortũa deuolutus decuſſuſq; eſt expriſtino faſtigio.qualia quotidie exempla cõſpiciunt̃.quotiẽs uoluit fortuna iocari.Solon amicos principium calculis ratiocinatoꝝ cõparare cõſueuerat.ut enim illi mõ maiorem numeꝝ.mõ minorẽ ſignificãt.ita & pricipes ꝓut libitum fuerit aliquãdo illuſtrẽ & iclytũ amicũ faciunt.aliquãdo obſcuꝝ & ignobilẽ.nunc extollẽtes in ſummũ.mox in imum detrudẽtes. Orõtes artoxerſis gener.cum ex ſummo faſtigio in imum cecidiſſet.quẽadmodum inqt calculatoꝝ digiti nunc milenarium numeꝝ.nũc unum tantũ ſupputant.eodẽ modo regũ amicos poſſe q̃doq; totũ.quandoq; minimũ.qđ græce dñ.βασιλέων φίλους νῦν μὲν τὸ πᾶν δύνασθαι.νῦν δὲ τοὐλάχιστον.ita oppido q̃ decẽter.Sidonius appollinaris cõſuetudinẽ principum flammaꝝ naturæ bene cõparat quæ ſicut paulũ a ſe remota illuminant.ita ſatis ſibi admota cõburunt. PRAEtereũte me orato.Caſtigatior lectio eſt p̄tereuntẽ corã.ut dicat latro hemus ſe corã aggreſſum eſſe p̄tereuntem principis ꝓcuratorẽ.unde ſibi pria mali labes extiterit. FVIT quidã.Narratio de ꝓcuratore principis breuis lucida.ꝓbabilis ex diſciplina rethorica. OFFIciis.Iulius capitolinus officia palatina nũcupat officiales ut ita dicã aulicos & iperatorios.ſic.n.iqt in Galienis.cum iret ad hortos noīs ſui oĩa palatina officia ſeq̃bant̃.prætores ꝓuinciales qui cũ officio mittebant̃:officia quoq; ꝓuicia noiant̃. ut docet Donatus.in aula iperatoria erat magiſter officiorum dictus. cuius meminit Marcellinus. officioꝝ

deleteria. Inclytus latro. Manipulus. Caput cõtubernii. Manipulus fœni ꝓ ſigno. Cõmanipulones Cõmanipulatio. Procurator cæſaris. Ducenarii. ducẽaria Primus haſtatus ducenarius. Amici pricipũ ut calculi ratiocinatoris. Cõſuetudo pricipis ſimilis flãmi Officia palatina. Magiſter

CAESAris. Traianũ ſiue hadrianũ ſignat. illis enĩ tẽporibus floruit Apuleius. IPSI probe ſpe/ctatus. Principis eſt uirtus maxima noſſe ſuos. ut inqt epigrãmatarius poeta. & profecto decet bonũ principẽ ſpectatos exploratoſq; habere mores aulicoꝝ ne Lupi ſub habitu ouiũ deliteſcentes obrepat. INSImulatũ. Culpatũ: accuſatũq;. Plautus ſic me iſimulare falſum facinus tã malũ. ASTV. In aula principũ frequẽs eſt hic morbus. ut boni inſimulẽtur. cõculcẽturq; calũniis ſuſurronũ: quibus principes aures nimis patulas pbẽt. ubi enĩ calũniator & detractor in aurẽ facilẽ ſtillauit exiguũ de naturæ ueneno & moꝝ limine pricipali uiri boni ſummouẽt & extorres a patria eliminantur amandantur. Amianus marcelli nus taxat Conſtantium Impatorẽ: apud cuius aures nimiũ patulas uirulẽtæ ligũæ exiſtimationẽ uiri fortis iuidia graui pulſarent: habeat itaq; princeps in memoria & in pectore ſcitũ illud Domitiani delatores q nõ caſtigat irritat: cuſtodiat quoq; illud intra mentis penetralia. qd' Alexander

cæſaris clarus: atq; conſpicuus. ipſi etiam probe ſpectatus. Hunc i ſimulatum quorundam aſtu proiecit extorrem ſæuiens inuidia. ſed uxor eius plotina quædam. raræ fidei atque ſingularis pudiciciæ fœmina. quæ decimo partus ſtipendio. uiri familiam fundauerat: ſumptis atq; cõtemptis urbicæ luxuriæ deliciis: fugientis comes: & infortunii ſocia. tõſo capillo imaſculinã faciẽ reformato habitu precioſiſſimis moniliũ:

Magnus facere ſolebat: qui in iure dicũdo accuſatore dicẽte. alterã manu aurẽ occludebat. eamq; reo illibatã cõſeruabat. PLOtina. Alludere uidet̃ ad plotinã anguſtã traiani cæſaris cõiugẽ fœminam ſanctitate. pbitate & oĩbus q̃ in muliebrẽ ſexũ cadũt uirtutibus celebratã: cuius fauore hadrianus in interiorẽ traiani familiaritatẽ receptus eſt. eadẽ olim traianũ corripuit q; calũniis ſuoꝝ pcuratorũ prouincias diuexari pmitteret. RARæ fidei. Verſus græcus puerbialis ſignat nullã eẽ in fœmina fidẽ. ἐν γὰρ γυναιξὶ πίστιν οὐκ ἔνεστι δεῖν. i. In fœminis fidẽ carnere nõ licet. pceptũ eſt Eſopi fabulatoris. τῇ γυναικὶ μηδέποτε πιστεύσῃς ἀπόρρητα. i. fœmĩæ nũq̃ arcana credideris. κοῦφον γὰρ τὸ τῶν γυναικῶν ἐστὶ φῦλον infidũ enim eſt genus fœminaꝝ uetus puerbiũ eſt. nec mulieri. nec gremio credi oportere. propterea q; mulier incerti & leuis animi eſt. & pleruq; in gremio poſita: cũ in obliuionẽ uenerũt exurgentiũ pcidunt. Magna ergo eſt fœminæ laus. quæ a fide & pudicitia cõmendat̃. cũ plereq; oẽs infidæ ſin & ĩpudicitiæ infamia pulſent̃ doctiſſimi uiri nox eſt. pudicitiam ĩprimis eſſe fœminæ retinendã: qua amiſſa oĩs uirtus ruit. In hac muliebriũ nirtutũ principatus eſt pudicitia pauperẽ cõmẽdat. Diuitẽ extollit. deformẽ redimit. exornat pulchrã bene meret̃ de maioribus. quoꝝ ſanguinẽ furtiua ſobole nõ uitiat: bene de liberis quibus nec de matre erubeſcendũ nec de patre dubitandũ eſt. bene ĩprimis de ſe. quã a contumelia externi corporis uindicat. auctor diuus Hieronymus libro prĩo cõtra Iouinianũ. Thucydides optimã eẽ cenſet mulierem. de qua minimus apud extrarios ſermo habeatur exiſtimãs probæ mulieris nomen perinde ac corpus. intra domeſticos parietes cõtineri oportere. cõtra gorgias leontinus cenſet mulieris nõ ſolũ formã. ſed egregium quoq; nomẽ & formã debere apud plurimos eſſe uulgatã. qd' & Plutarchus probat. in libro de uirtutibus mulieꝝ. DECImo partus ſtipẽdio. Notat plotinã decies peperiſſe. Plinius memorat Corneliã gracchoꝝ matrẽ duodecies. Agrippinã germanici nouies pepiſſe. celebrat̃ & eutiche fœmina. q; enixa ſit triginta partus. & mortua a uiginti liberis rogo illata. ſtipendiũ autem partus dixit ex trãſlatione militari. milites enim ſtipẽdioſi. ſic enim appellant̃ qui multa ſtipẽdia fecerunt. ſolet ex nũero ſtipẽdioꝝ merori pꝛogatiuas ueteranoꝝ & priuilegia. & ut in codice imperatorio ſcriptũ annotauimus. uiginti ſtipẽdia militẽ faciũt ueteranũ & uacationẽ militiæ pſtant: Vxorẽ ducẽdam Plato pcipit gratia liberoꝝ: ſufficientem aũt filioꝝ numeꝝ eſſe duos marẽſ. & fœminam. in. xi. de legibus.

VIRI familiã fundauerat. Platonica lex filios duos ſatis eſſe pſcribit ad familiã fundandã. quanto igit̃ fultura maiori domus illa fundatur. in qua qnquies nũerus filioꝝ Platonicus multiplicatur. Iuriſconſulti excuſationẽ dant parẽtibus numero filioꝝ quiq; ſubnixis. EXtorrẽ. Exulẽ extra terrã & genitale ſolũ eiectũ eliminatũq;. ſicut enĩ exul extra ſolũ. ſic exortis extra terrã noiat̃. Au. Gel. exul extortiſq; eſto. Virg. finibus extorris. exponit Seruius: extra ſuas terras remotus. SVMptis. Corrigo ſpretis. ſequitur enĩ atq; contẽptis. VRBIcæ luxuriæ. M. Tullius in oratione pro roſcio amerino. in urbe inqt luxuries creatur. ex luxuria exiſtat auaritia neceſſe eſt. ex auaritia erũpat audacia. ab urbe urbicus. urbanus. urbanicianus deriuant̃. urbanicianos aũt milites dici inuenio apud auctores. non tã eos qui urbani eẽnt. & Romanis: q̃ q ad urbẽ. ab urbe quoq; urbicarius dictus. Vnde urbicaria pcuratio a iuriſcõſultis titulo de minoribus uſurpat̃. quam urbanã itelligi uolunt. FVgientis comes. Magna fœminæ laus. q̃ fugiẽtẽ maritũ. & extorrẽ comitata ſit. nãq; maritoꝝ calamitates materiã pbẽt uxoribus noĩs æterni cõparãdi. nec enĩ alceſtis. nec penelope ut ĩquit Ariſtoteles in ſecundo economico tantã ſibi gloriã cõparaſſent. ſi cũ furtunatis uiris uixiſſent. Veꝝ admeti & ulyxis ĩfortunia parauerũt illis memoriam ſempiternã. celebrãt hiſtorici hypſicrateã mithridatis regis uxorem. uel ut quidã tradunt pellicem: q̃ pſico habitu induta. & in habitũ uirilẽ reformata tõſis capillis

Inſimulatus.
Suſurrones ĩ aula
Scitũ domitiani. auris reo altera ſeruanda.
Plotina traiani.
In fœmina fides rara.
Nec mulieri nec gremio credẽdũ.
In pudicitia principatus uirtutũ muliebrium
Nomen fœminæ celebre eẽ debet.
Stipẽdioſi.
Viginti ſtipendia faciunt emeritũ.
Duo filii ſatis.
Extorris Exul.
In urbe luxuries.
Ex luxuria auaricia.
Vrbaniciani milites.
urbicarius
Claritas uxoris ex calamitate mariti
Alceſtis. & penelope
Hypſicratea.

uictũ a Cn. Põpeio mithridatẽ ꝑ efferatas gentes fugientẽ animo pariter & corpore infatigabili ſecu
ta eſt. cuius tanta fides maximum fuit ſolatiũ & iocundiſſimũ lenimentũ marito erumnaꝝ aggeri/
bus preſſo. qui eã ob uirilitatẽ & audentiã maſculino noĩe hypſicratẽ appellabat. hypſicrateã imita/
ta Plotina hæc eſt. quæ tõſo capillo uiꝝ mentita coniugẽ comitata eſt in exiliũ euntẽ. impauida im/
perterrita & quædã quaſi uirago tollera erũnas acerbas. Verſus græcus eſt παροιμιώδης. i. prouer/
bialis. γυνὴ δὲ χρηστὴ πηδάλιον ἐστ' οἰκίας. uxor bona domus eſt fundamẽtũ. fœlices nimirum

& auro mõetali zonis refertis icincta: intra ipſas cuſto
diẽtiũ militũ manus & gladios nudos ĩtepida. cũctoꝝ
periculoꝝ particeps: & pro mariti ſalute ꝑuigilẽ cura
ſuſtinẽs: erũnas aſſiduas ingenio maſculo ſuſtinebat.
Iãq; plurimis itineris difficultatibus: mariſq; terrori/
bus exanclatis: zacynthũ petebat. quã ſors ei fatalis de
creuerat temporariam ſedem. Sed cumprimum littus
actiacum: quo tũc macedonia delapſi graſſabamus:

uiri illi ſunt. quibus uxores tales
contigerunt. quod ad me attinet
nulli marito inuideo uxoriã bea/
titatem: habeo enim uxorem ex
animi mei ſententia. AVRO Aureolí.
mõetali. Periphraſticos & per cir augꝫ mo
cunlocutionẽ ſignificat nummos netalo.
aureos. qui & aureoli nuncupanť
cõſimilis eſt illa apud Satyrogra/
phũ circũſcriptio pecuniæ: conci/
ſum argentum in titulos facieſq;
minutas: aurũ autẽ monetale di/
ctũ ab eo ꝙ cuditur in monetam
& figurať uariis formis. tradunt iuriſconſulti Triũuiros monetales conſtitutos eſſe: qui p̄eſſent mo Triũuiri
netæ cudendæ. monetarios appellant ſignatores cuſoreſq; monetæ. Firmicus Maternus habẽtes in moneta/
quit horoſcopũ ſub cygno erũt monetarii. ZOnis refertis. In libro Annotationũ latiſſime explica les.
uimus morem priſcoꝝ fuiſſe ut zonas nũmis refertas haberẽt. unde apud Trãquillũ legimus uite/ Moneta/
lium zona ſe aureoꝝ plena cinxiſſe. & Caius Gracchus orator zonas iquit. quas plenas argenti extu rii.
li: eas ex ꝓuincia inanes retuli. Spartianus quoq; auctor eſt peſceniũ nigrũ Imperatorem Romanũ In zonis
iuſſiſſe ne milites in zonis nũmos aureos uel argẽteos portarẽt ad bellũ. Quinetiã lãpridius Alexan nũmi.
drũ Romanũ dicere ſolitũ refert. miles nõ timet niſi ueſtitus & ſatur & habens aliquid in zonula. in
hãc ſententiã eſt illud Oratianũ. Ibit eo quo uis qui zonã ꝑdidit ĩquit. Vbi expõit Porphirio milites
uiaticũ in zona portare ſolitos. Cõſimiliter Plutarchus in Demetrio memorat ſoſigenẽ aureos num Viaticũ
mos habuiſſe in cingulo militari ꝓ uiatico. hãc zonã auro monetali refertã ſignat Iuuenalis illo uer in zona.
ſu obrutus & zonam leua morſuq; tenebit: in quo cõmẽtatores ꝑ incuriã hallucinanť. nihil ſuſpicã/ Locus iu
tes ſubeſſe doctrine remotioris. Euangelica lex p̄cipit. ne æs hoc eſt pecuniam in zonis habeamus. uenalis.

INcincta. Sicut inaudire: inobſcurare accipiunť ꝓ ſimplici uerbo apud eruditos. ſic & incigere di/
cimus ꝓ cingere. incincta ꝓ cĩcta. M. Tullius in nona philipicca nulla eius legatiõis poſteritatẽ inob/
ſcurabit obliuio. Apuleius alibi ĩconcupiſcendam amicitiam dixit ꝓ concupiſcendam. & id genus In obſcu
ſexcẽta alia apud auctores idoneos iuenire eſt: Plinius. xxx. upa ĩnaſſata iocineꝝ doloribus medetur rabit.
idẽ inalpinos populos dicit: quos uulgo alpinos uocãt. INGEnio maſculo. Virili. ſ. & imperterrito inalpini.
neq; erũnis ſuccũbenti. EXanclatis. Exuperatis exhauſtiſq;. ZAcynthũ petebat. Ante etholiã za Zacyn/
cynthus inſula eſt libera ꝓpe cephalleniã ithacam. & dulichiũ: q̃ oẽs inſulæ ſub ulyxis ditione fuiſſe thus.
memoranť. Plinius in quarto zacynthũ fertilitate p̄cipuã fuiſſe cũ oppido magnifico tradit. quæ ali
quando appellata hyrie ſit. Homerus in Catalogo οἵ τε ζάκυνθον ἔχον. In inſulas autẽ relegari depor
tariq; ſolitos dãnatos teſtis eſt antiqtas: quæ pœna ob hoc inſularis dicta: Marcellinus. nec ſtrepente inſularis
ullo nec obſiſtente inſulari pœna mulctati ſunt. Cor. Tacitus. plenũ exiliis mare decẽter dixit ꝑꝑ in/ pœna.
ſulas. in quas deportabanť relegabãturq;. Apud iuriſconſultos iter pœnas. eſt ĩſulæ deportatio. quæ ĩſulæ de
pœna ut ĩquit Vlpianus adimit ciuitatẽ. Relegatoꝝ duo genera ſunt. ſunt qdã q in inſulam releganť portatio.
& ſunt qbus ſimpliciter ꝓuinciis interdiciť. in ĩſulam relegare p̄ſides ꝓuinciæ poſſunt. TEMPO
rariã ſedẽ. Quidã releganť in ꝑpetuũ. qdã ad tẽpus. ut docet Vlpianus. titulo de interdictis. hic tem/
poraria relegatiõe & exilio ſignificat procuratorẽ pricipis eſſe mulctatũ. Plinius theatrũ M. Scauri Tempo/
temporariũ appellat. qđ ad tẽpus extructũ fuit: cuius ſedes ꝑpetuo mãſura nõ erat. tẽporariæ ami/ rarium.
citiæ dicunť uulgares ab eruditis quæ nõ ſunt ꝑpetuæ: ſed ad tẽpus. quãdiu. ſ. fortũa eſt ſecunda. De amicitiæ
qbus Seneca hæc refert. hæ amicitiæ ſunt: q̃s temporarias populus appellat. Qui cã utilitatis aſſum/ tempora
ptus eſt: tãdiu placebit: q̃diu utilis fuerit. Florẽtes amicoꝝ turba circũſidet. circa euerſos ingens ſo/ riæ.
litudo eſt. Temporaria græcoꝝ ingenia ſcitiſſime appellat. Q. Curtius quaſi tẽpori ſeruientia. & for Tempo/
tunæ obſecũdantia. Temporius aduerbiũ qđ ſignificat maturius ac tempeſtiuius. cuius contrari/ raria in/
um eſt ſerius. Columella in nono ante crepuſculum gallinæ inquit cibus ſpe tẽporius ad officinam genia.
redeant Ouidius modo ſurgis æoo. Temporius cœlo. modo ſerius incidis undis. LITTVS actia/ Tempo/
cum. Actium epiri promontoriũ. & oppidũ eſt cũ templo Apollinis nobili: unde actiacum littus di/ rius.
ctum. locus eſt inclytus teſtimonio eruditorum. & Auguſti Cæſaris uictoria. ubi nauali p̄lio Mar/ Actium.
cum Antonium Cleopatrãq; deuicit. & ut actiacæ uictoriæ memoria celebrarior. & imposteꝝ eſſet. Nicopo/
urbem nicopolim apud actium condidit. ideſt uictoriæ ciuitatem: ludoſq; illic quĩquenales ĩſtituit lis.

quí inſtar ſunt olympiorum.& actia cognominantur quorum meminerunt Strabo. Tranquillus.
cæteri.ad quos alludens poeta ſcripſit in tertio Eneidos.Actiaque iliacis celebramus littora ludis.
appellere APPVliſſet.Appellere uerbum eſt nauticum:& proprie dicitur cum ex pelago aut freto: quis ad
littus acceſſit Virgilius.hinc me digreſſum ueſtris deus appulit oris.appellere quoq; dicuntur peco/
appulſus ra ad aquam accedentia.unde & appulſus uſurpatur:iuriſconſultis pro ipſo iure appellendi ipſaque
appulſione. NOCTE promota.Altiore:denotat noctem uel intempeſtam.uel concubiam. Nam
id horæ nox maxime promota
eſt. NAVI.Qua aduectus erat
cum plotina maritus extorris.
INCVbabat.Cubãdo obtine/
incubare bat habitabatq;.alias incubare di
cuntur hi qui in templis deorum
dormiunt ad accipienda reſpon/
ſa.ut illud Plautinum. ex curgu/
lione incubare te ſatius fuerat io/
ui.Item.ſiquidem incubare uelit
qui periurauerint locus non præ
beri potis eſt in capitolio.ex eodẽ
intellectu eſt illud Maronianum
pellibus icubuit ſtratis ſomnoſq;
petiuit:De incubatu auium.& q
gallinæ incubant oua notius.eſt
incubina q̃ ut debeat enarrari. incubinam
pro concubinam dixit antiqui/
tas. MAtrona. Plotina. IN/
cubiculum.Dormitorium ſigni
ficat.de quo Plinius in.xxx. ſcri/

appuliſſet:nocte promota tabernulã quandam litto/
ri.nauiq; proximã:uitatis maris fluctibus incubabat:
ĩuadimus & diripimus oĩa:nec tamẽ ꝑiculo leui tẽpta
ti diſceſſimus.Simul nãq; primũ ſonũ ianuæ matro/
na ꝑcœpit:ꝑcurrẽs in cubiculũ clamoribus ĩqetis cũ/
cta miſcuit.milites ſuoſq; famulos nominatim: ſed &
omnem uiciniã ſuppetiatũ cũ uocãs.niſi quod pauore
cunctorum quem ſibi quiſq; metuẽtes deliteſcebant:
effectum eſt ut impune diſcederemus. Sed protinus
ſanctiſſima:uera enĩ dicẽda ſunt:& unicæ fidei fœmi/
na.bonis artibus gratioſa:precibus ad cæſaris numen
porrectis:& marito reditũ celerẽ:& aggreſſuræ plenã
uindictam impetrauit.Deniq; uoluit eẽ cæſar. Hemi
latronis collegiũ.& confeſtim interibit.tantum poteſt

bit lacertam uiridem in olla ante cubiculum dormitorii eius:cui medetur: lieni remedium facere.
SVPPEtiatum.Auxiliatum.& ad ſuppetias ferendas.ſuper quo uerbo in ſuperioribus ſatis mul/
Sanctũ. ta. SANctiſſima.Virgilius.tuq; o ſanctiſſima coniunx fœlix morte tua ſanctum dicimus inuiola/
bile.& quod ut refert Martianus iuriſconſultus.ab iniuria hominum defenſum atq; munitum eſt.
Sagmia. ſanctum autem dictum eſt a ſagminibus.ſagmina uero ſunt herbæ.quas legati.Po.Romãi ferre ſo/
lent.nequis eos uiolaret.ſicut legati græcorum ferunt ea quæ uocantur cerycia. dictio mendoſa eſt
Cerycia libro primo digeſtoꝝ titulo de rerum diuiſione nam ubi cerycia ſcribendũ fuit paſſim ſcriptum eſt
cencia.græce enim κηρυξ uocatur præco & caduceator.quod nomen legati eſt.ut aliubi docuimus.
& κηρυκια cerycia ĩſignia quæ geſtant caduceatores.ut ita legati eſſe noſcantur.ut ĩuiolabiles & ſan
cti ſint mortalibus.In commentariis Suetonii nõ paꝝ multa tredidimus declarantes illud Senecæ.
Ceryx. Non uis niſi cerix aut prytanis:aut ſuffes adminiſtrare rem.Pu.Hieronymus ſanctos dici autumat
Sancti. fideliũ filios.Idioma ſacraꝝ ſcriptaꝝ ſanctos interdũ pro mundis atq; purificatis noiat.ſacroſanctũ
Sacroſan uero id dicit.quod iure iurando interpoſito eſt inſtitutum.ſiqs id uiolaſſet ut morte pœnas pende/
ctum. ret.Sanctuarium nuncupat tẽplũ ipſum.ut idẽ Hieronymus docet.Plinius dixit in ſanctuariis mi/
Sanctua/ thridatis inuentã eẽ a Põpeio antidoti cõpoſitionẽ.ubi ſanctuaria accipi uident pro arcanis ſanctiori
rium. bus.& quæ græci uocãt απορρητα. BONIS artibus gratioſa.Plereq; fœminæ malis artibus & ipu
dicitia gratioſæ fiunt & fauorabiles apud pricipes.hãc uero ſignat Apuleius bonis artibus. atq; ſan/
ctitate matronali iniſſe gratiã a cæſare:ĩpetraſſeq; ab illo reditũ cõiugis ab exilio. Meretricũ eſt ma/
lis artibus gratiã aucupari.Matronaꝝ eſt bonis artibus colligere fauorẽ & gratia pollere apud ſum/
mates.Matrẽ familias nõ tã nataliũ claritudo cõmẽdat:q̃ bonitas.& ſanctitudo.nãq; ut docet Vlpia/
boni mo nus matrẽ familias neq; nuptiæ neq; natales faciunt:ſed boni mores. Aggreſſuræ.Sicut graſſatu/
res faciũt ra.pro graſſatione.ſic & aggreſſura pro aggreſſione dicit:ſignificat autẽ Plotinã ĩpetraſſe a Cæſare.
matrẽ fa/ ut ulciſceret latrones ꝑ aggreſſura.qua maritũ aggreſſi ſuaſerãt deſpoliauerãtq;. LAtronis colle/
milias. giũ.Collegia ſiq̃ fuerũt illicita mãdatis pricipalibus & cõſtitutiõibus.& ſenatus cõſultis diſſoluunt
Aggreſ/ auctor Martianus iuriſcõſultus titulo de collegiis illicitis.ubi ſcribit collegiũ fieri non poſſet niſi ex
ſura ſenatus cõſulti auctoritate uel Cæſaris.Auguſtus ut refert Trãqllus collegia ꝑter antiqua & legiti/
Collegia ma diſſoluit.Quod uero magis illicitũ collegiũ ſit:q̃ latrocinale nõ diſpicio: cũ factiones latronum
illicita la/ ubiq; locoꝝ diſſoluẽdæ ſint.ac exterminãdæ:& ſi fieri põt ad ĩternectionẽ redigẽdæ.& ut auctor eſt
tronum. Vlpianus cõgruit bono & graui ꝑſidi curare ut pacata ꝑuincia ſit quã regit:ut latrões fureſq; conq/
rat.& in eos animaduertat.receptatoreſq; eoꝝ cohercear:ſine qbus diutius latro eẽ nõ põt. INTE
ribit.Lego interiit ſignificat enĩ cõſeſtim interiiſſe & extinctum eſſe collegiũ latronum.ubi id iuſſit
Cæſar:nã de.principe illud pſalmographi dici põt:ipſe dixit & facta ſunt.& ut ſcriptũ legimus in li/
bro Eſdræ.ſi rex dixerit exterminate exterminãt plantate plantant.& oẽs uirtutes cum obaudiunt.

NVtus magni pricipis. Notiſſimus eſt ille uerſiculus. An neſcis lõgas regibus ẽẽ mãus: & ut inquit herodotus ĩ urania regis uires ſupra hoĩem ſunt & manus ꝑlonga. idem pollet poteſtq; in terris rex. Quod in cœlo iupiter. cuius nutus ꝓ lege obſeruatur. Veteres internutare. & annuere & nictare hoc ĩtereſſe uoluerunt: ut nutare capitis dicat̃ annuere narĩũ uel labrorꝝ. nictere oculorꝝ. quã dr̃am ſignare uĩ plautus ſic ſcribẽs ĩ Aſinaria. neq; illa ulli homini nutet nictet annuat. MIlitariũ uexilarionũ. Tradunt Vegetius & Modeſtus uexillatões dici alas equitum a uelo. ꝗa. ſ. uelis utereñt uerba ut docet. .M. Tullius in orõne ſæpe contra hunc. ut ex uexillo uelum contractum ẽ. e maxillis mala ex pauxillo paulum: Liuius refert ordines militares tribus ex uexillis conſtare. uexillum ãt centum octoginta tres hoĩes erãt. primum uexillum triarios ducebat ſecundũ rorarios Tertiũ accẽſos. ſunt ãt rorarii: ut uerbum apud hiſtoricos frequẽs ĩtelligas milites q ꝑlium ante conmittebant iaculis quaſi roratione quadam. ꝓludẽtes. Vĩi & a rore dicti ſunt. nã aĩ rorat q̃ pluit. INdagatu. Inueſtigatu & inquiſitõe CONſecta. Cõtrucidata extincta. conficere enim interdum eſt occidere. & examinare inde confectores beſtiarꝝ dicti ꝓ ĩterfectores .M. Tullius gladiatoré confectũ & ſauciũ catiliná appellat. trãſlatione oppido q̃ decenti. & uerbis gladiatori congruẽtibus. MEdiis orci faucibus. Ille dicitur euadere ex faucibus orci. i. Plutõis. qui præter ſpem euadit ſubduciturq; a morte impendente. ſic Cicero ex flamma atq; ferro ac pene ex faucibus fati ereptam urbem. & uobis conſeruatam ac reſtitutam uidetis. orci autem fauces dixit ex Virgiliana imitatione. ueſtibulum ante ipſum primiſq; in faucibus orci. FLOCCIdos. A floccis qui eminent in panno dicti. Sinus floccidi Corne. Celſus inter ſigna ægroti mortifera eſſe dicit ſi floccos colligit. & de floccis in hoc ſignificatu crebra mentio apud Plinium & cæteros. Quidam corrigunt flaccidos. quaſi languentes & fluxas. atq; laxas ueſtes intelligi uoluerit. flaccere enim eſt languere inde in apologia ſcriptum eſt. oratio rebus flaccet ſtrepitu uiget inde & cognomina flaccorum quorum ſcilicet aures eſſent flaccidæ. Habundante. Quid ſi legas undante dicimus enim eleganter ueſtes undantes. quæ inſtar undarum fluctuant. & undantur. alia ꝑimirum intelligitur ueſtis illa. quam cymatilem ab undis & fluctibus dicunt. quæ cymata nominãtur. cuius meminit. plautus in epidico. Nãq; ſymatilis ueſtis ex eo nomen accœpit quod fluctuum ſimilis ſit & textura ipſa fluctus & undas imitetur qualia hodieq; ueſtimenta ſymbalota uulgo nominitant. de hac cymatili ueſte Ouidium intellexiſſe arbitror cum ait hæc undas imitatur. nomen quoq; traxit ad undis. quidam intellectum carminis Ouidiani ad ceruleum ueſtimentum referunt. qui color eſt undarum. MITEla. A mitra qđ muliebre tegumentum eſt. per diminutionem mitela deducitur. de qua Virgilius in ludicro poematio. copa ſyriſca caput graia redimita mitela. Sicut pilea uirorum ſunt auctore Seruio ita mitræ fœminarum quas calanticas dicunt. hinc Virgi. huiuſcemodi ornatum in uiris quaſi fœmineũ ac probroſum criminatur cum ait. & tunicæ manicas & habent redimicula mitræ: Arabes mitrati degunt: ut tradit Plinius. IN ſequioré ſexũ. Ideſt muliebrẽ. q ſequior eſt & alius a uirili. INcertus. Qui ignorabar deliteſcens ſub habitu cultuq; fœmineo. purior lectio eſt inſertus nã qui induit ueſtimẽta muliebria. quaſi inſerit. & trãſfigurat̃ in alterꝝ ſexũ. Lex iudaica ut ĩ deuteronomio ſcriptũ legimus præcipit ne mulier induatur ueſte uirili nec uir utatur ueſte fœminea. probroſum enim id eſt. niſi quis ea cauſa indueret qua euclides factitauit qui ut ſcriptores annotauere ſub noctem prius quã aduesperaſceret tunica longa muliebri indutus & pallio uerſicolore amictus ad Socratem e domo ſua clam cõtra decretum athenienſium commeabat ut ſermonum doctrinæq; ſocraticæ fieret uel tantillo tempuſculo particeps rurſuſq; ſub lucem millia paſſuum Paulo amplius uiginti eadem ueſte illa intectus domum redibat. Senſus eſt indutus cultu ueſtituq; fœmineo. & ita hoc aſtu ignotus euaſi. legimus apud hiſtoricos uoluſium a triumuiris proſcriptum. aſſumpto habitu ſacerdotali per itinera uiaſq; publicas ſtipem emendicantem hac fallacia ſalutem queſiuiſſe. PAR medias. Lego ꝑ medias acies.

nutus etiam magni principis: tota deniq; factione militarium exillationum indagatu confecta: atq; concisa: ipſe me furatus ægre ſolus mediis orci faucibus ad hunc euaſi modũ. Sũpta ueſte muliebri florida in ſinus floccidos abũdante: mitellaq; textili contecto capite calceis fœmininis: albis illis & tenuibus indutus. & in ſequiorem ſexum incertus atq; abſconditus: aſello ſpicas ordeaceas gerenti reſidens: per medias acies infeſti militis tranſabii. unã mulierẽ putãtes aſinariã: cõcedebant liberos aditus. quippe cum mihi etiã tunc

INfeſti militis. Infeſtorꝝ ĩfenſorũq; militũ numerus ſingularis ꝓ plurali. quæ locutio apđ ſcriptoris omnis frequẽs. & ꝓ æque decora eſt Liuius: Romãus bello uictor. in uſu quoq; iuris frequẽter utinos caſelius ait ſingulari appellatiõe. cũ plura generis eiuſdẽ ſignificare uelimus. nã multũ hoĩem ueniſſe. Romã & piſcẽ uilẽ eſſe dicimus. itẽ noĩe heredis plures heredes cõtinentur. LIberos auditus. Liberꝝ acceſſum. potes legere abitus. ut ſit ſenſus. liberã abitionẽ hoc ẽ diſceſſum ſibi conceſſam fuiſſe a militibus opinãtibus illũ ex habitu fœminã eſſe. Virgilius. Amphitriõiades armẽta abitũq; pararet.

Manus regis ꝑlonga. Nutare. Nictare. Vexillationes. Vexillũ. Rorarii. Confectores. Confectus. Fauces orci. Flocci. Flaccet. Flacci. Vndãtes ueſtes. Cymatilis. Symbalota. Mitela. Mitra. Mitrati arabes. Ne uir induatur ueſte muliebri. Exẽplũ euclidis. Salus ex ueſtis mutatione. Multus homo. Abitus.

depiles genæ:leui puericia ſplédicarét:nec ab illa tamé
paterna gloria.uel mea uirtute d̄ſciui.q̄q̄ ſemitrepidus
iuxta mucróes martios cōſtitutus ſed habitus aliéi ſal
lacia tectus.uillas ſeu caſtella ſolus aggrediés:uiaticu
lū mihi corraſi.Et diloricatis ſtatim pānulis in mediū
profudit duo milia aureo℞.& en inq̄t iſtā ſportulam:
imo uero doté ueſtro collegio libés: ineq̄ uobis ducé
fidiſſimū.Si tamé non recuſatis: offero breuis téporis
ſpatio.lapideā iſtā domū ueſtrā facturus aureā. Nec
mora.nec contatio:ſed calculis oībus ducatū latrones
unāimes ei deferūt:ueſtéq̄ lautiuſculā ꝓferūt: ſume/
ret abiecto cétuculo diuite:ſic reformatus.ſingulos ex
oſculatus.& í ſummo puluinari locatus:cœna & pocu.
lis magnis inauguratur. Tunc ſermonibus mutuis de
uirginis fuga: deq̄ mea uectura. & utrique deſtinata

Depiles DEpiles genæ.Genas depiles dicius leuigatas.& ſine pilis.quales ſunt hii quos inueſtes uocant.Ta
genæ. lis ante uultus facile fœminam mentitur.quem Oratius decenter ambiguum appellat. LAEui.Pri
Læuor. ma longa tractu legendum & ſcribendum eſt.ut læuor pro terſitudine & læuatus pro expolito.læuis
Læuatus optimo epitheto dicitur puer & pueritia.q̄.ſ.nullo barbitio.nullis pilis hirſuta eſt.Mar.læuior o con
Læuis. chis galle citheriacis. Virgilius læuis ocreas dixit pro expolitas & læuigatas. DEſciui.Degenerauí
populi deſciſcere dicuntur.qui fidē fallunt & deficiūt ab eo qué colebāt.dicit ſe non degeneraſſe a glo
ria patris cum plerunq̄ teſte man
lio degenerét nati patribus. natiſ/
que parentes. HAbitus alieni.
Veſtimenti muliebris. quo falle/
bat. oculos mortaliū & nullo qp/
piam ſuſpicante impune graſſaba
tur dum mulier eē credit. AG/
gredientes.Quaſi aggreſſuris qui
buſdam & graſſationibus iuadés.
Viaticū. VIAticulū corraſi.græci epho/
dion dicūt.quod noſtri uiaticum
& p diminutioné uiaticulum uer
Viaticari bum plautinū & uetus é.uiaticari
qđ ſignificat uiaticū parare. iuriſ/
cōſulti titulo de iudiciis.futurum
ſit ut impune fraudé patiaſ & ege
ſtate romæ laboret uiaticulo ſuo
non recepto.qđ ad ſumptus pater
Corraſi. ei deſtinauerit. CORraſi.Cōfe/
ci corripui.& q̄ſi radendo abſtuli
ſic & illud Terentianū:abradi pōt
expōit dōatus p uim auferri.iuriſ
Corraſæ cōſultus titulo de bōis damnatorū plerūq̄ corraſas pecunias p̄ſides ad fiſcum trāſmiſerūt. DILO/
pecuniæ. ricatis.Diſciſſis diſſutiſq̄.Egeſippus í quarto.quécumq̄ repiebāt diloricabāt. ISTAM ſportulam.
Diloríca Qui coeunt collegium & i ſodalicii ſocietaté cooptāſ.ſolét cōferre pecuniá ex cōſtituto.quod & Mar
tus. tius notat.q ait demittit tenuioribus ſtipé méſtruá cōferre.& ſiqs in duobus collegiis fuerit.eligere
eum oportet ex reſcripto principali in quo magis eē uelit acceptu℞ ex eo collegio a quo recedit id q̄
ei cōpetit ex rōne q̄ comis fuerit. id nūc noīe ſportulæ & dotis ſignificaſ.nam ſicut uxor tradita dote
recipit.a marito í cōtubernium cōe ſitq̄ particeps rei maritalis.Ita latro pecuniá quaſi doté cōfert in
Sportula collegium latronū.tāq̄ uadé & p̄dé cōmilitii.Sportula āt qđ nemo nō nouit nomen eſt erogationis.
Sportulá Spurtulátes cypriáus elegáter appellat ſportulis accipiendis operantes.Sportulá in nuptiali quoq̄ fe/
tes. ſtiuitate dari ſolitam teſtis é Apuleius.q in apologia ait ne ciues denuo ad ſportulas conuolarent.De
ſportula.q̄ cliētibus & affectatoribus dabaſ.de q̄ frequés métio apud Iuuenalem.Martialem cæteros
Hypbo/ copioſiſſime ſcripſimus í Suetonii commētatiis. FActurus aureā.Hypbole.ſiue ſuplatio é cōgruēs
le. pſōæ latronis magnifici & iactāticuli.q pléus gloria℞ & gladiatoriæ ſirmitatis conſcius íſolēter pol/
liceſ ſe domum latronum q̄ lapidea erat & latericia factu℞ aureá.cōgeſtis.ſ.coaceruatiſq̄ auri & diui
tia℞ gazis ex latrocinatu.& graſſatura. CALculi omnibus.Cūcto℞ cōſenſu.& ſuffragiis dux latro
Calculus nū deſſignaſ.Calculos āt ꝓ ſuffragiis dici ſupra ſcriptū eſt.& Plinius in epiſtolis inq̄t ſi mō tu ſortaſſe
ſuffragii. errori noſtro albū calculū adieceris. DVcatū.Præfecturā latrocinalé íter uocabula ancipitia:& quæ
Ducatus utroq̄ uerſus dici poſſunt.ducatus quoq̄ eſt q nō ſolū ꝓ bono pricipatu primatuq̄ ſed ét p malo ac
Malus. cipiſ.ſicut hoc in loco ducatus latronū in deterioré parté uſurpaſ honoré quoq̄ ita ueteres dixerūt.
honos. ut ét malus honos ſignificareſ.Metellus numidicus.tāto inq̄t ille uobis q̄ mihi peioré honorem ha/
buit qđ ſignificat.maiore uos affecit iniuria & contumelia quam me.Ducatus milltates ꝓ præfectu
ris uſurpāt frequétiſſime ſcriptores idonei.Si mars ſolé in horoſcopo cōſtitutū aſpexerit auctore Ma
terno ducatus impia prāteſq̄ decernit. LAVtiuſculā.Splédidiorem & q̄ duci latronum cōueniret.
CENtuculo.Veſtiméto pānoſo:ſuper cuius uerbi ſignificatu multiplici affatim ſcripſimus in.i.cō
métario. DIuite.Repugnátia ſunt céticulos & diues cū cétuculus proprie pannoſo℞ ſit & ſordidu
lorum.Sed nunc ex cauſa ſcitiſſime diuitem centuculum cognominat quaſi diuitiis fartum ex quo
ſcilicet diloricatis pannulis profunderat duo milia aureorum. IN SVMMO puluinari.Plautus
Summi ſummi ſubſellii uirum decenter appellat eum qui in ſummo. hoc eſt honoratiore loco honoris
ſubſcellii cauſa diſcumbit.ſicut econtrario imi ſubſellii & imi lecti uir accipitur pro deſpectiſſimo uiliſſimo/
uir. que. legimus tamen apud priſcos. medium in menſa locum honoratiorem extitiſſe. quod & xe/
Imi lecti nophon tradit in pedia cyri.& nos ſuo loco non. intelligenter annotauimus. QVI QVANDO.
uir. Cœna inauguratur: Sermo ductus ex ſacerdotum uerbis.& ritu.Ná quádo flumen.Aut augur. aut

pontifex in collegium cooptabatur: ſoliti erant lautiore cœna eſculentioreq́ʒ ſacerdotalem dignitatẽ auſpicari. Macrobius refert cœnã pontificis luxurioſiſſimam in tertio Saturnalium. ubi ait lentulum flaminẽ Martialem. quo die inauguratus eſt triclinia lectis eburneis ſtrata habuiſſe: percẽſetq́ʒ edulia non parum multa ganeata: quibus cœna illa pontificum farta fuit & inſtructa hinc ab Oratio dictum põtificum potiora cœnis hinc. M. Varro in tertio de re ruſtica ſcribit qntũ hortenſiũ augurali cœna primum pauones poſuiſſe: cuius rei mẽtionem fecit & plinius ĩ. x. cuius uerba cũ uarie legantur uariis ĩterpretamentis torſerunt plinianos enarratores.

Cœna põtificalis.

monſtruoſa morto cognoſcit: & ubi locorum eſſet illa: percontatus: deductuſq́ʒ uiſa ea ut erat uinculis onuſta: contorta & uituperanti nare diceſſit. Et non ſum quidem tam brutus: uel uerte temerarius inquit: ut ſcitum ueſtrum inhibebam ſed malæ conſciẽtiæ reatum ĩtra me ſuſtinebo: ſi: qđ bonũ mihi uideť diſſimulauero. ſed prius fiduciã: ueſtri cã ſolicito mihi: tribuite cũ præſerti uobis ſi ſnĩa hæc mea diſplicuerit: liceat rurſus ad aſinũ redire: Nam ego arbitror latrões: qq́ʒ eorum recte ſapiunt: nihil ante ferre lucro debere ſuo. Ac ne ipſam quidem ſæpe & aliis: dannoſam ultionẽ. Ergo igiť ſi pdideritis ĩ aſino uirginẽ: nihil amplius: q̃ ſine ullo cõpendio: ĩdignationẽ ueſtram exercueritis: quin ego cenſeo deducẽdã eam ad quãpiã ciuitatem: ibique uenundandam. nec enim leui precio diſtrahi

MONSTRVoſa morte. V t ſ. uirgo Aſino exẽteraro: per mediam alnum nuda inſueretur. & ita ſaltilis Aſinus ſuper ſaxũ expoſitus ſolis uaporibus traderetur. CONtorta nare. Hic cui ducatus latrõum ultro delatus eſt erat maritus captiuæ puellæ: qua uiſa. ne agnoſcere eam uideretur. irriſione quadam & ſubſanatione. quaſi uituperans abſceſſit. Naſum eni ut inquit Plinius ſubdolæ irriſioni dicauerũt. unde narem concortam & uituperantẽ decẽter dixit. cũ uituperionẽ deriſoreq́ʒ ſignare uoluiſſet naribus. ut ĩquit Quĩtiliãus deriſus cõtemptus faſtidiũ ſignificari ſolet. TAM brutus. Brutũ dicius ſtupidũ. grauẽ tardũ hebetem. inſenſatũ. cui ſapiẽs opponiť. Cyprianus ĩ epiſtola de demetrianum nullus ĩnqt effectus offerre lumẽ cœco ſermonẽ ſurdo. ſapiẽtiam bruto cum nec ſentire brutus poſſit. nec cæcus lumen admittere nec ſurdus audire. Verbum uetus ẽ obruteſcere. qđ ſignificat obſtupeſcere. Afranius nõ poſſum uerbũ facere obbrutui Oratius dixit bruta tellus pro graui. & tarda qđ terræ ꝑpetuũ ẽ. inde bruta aĩalia pro tardis & irratõabilibus. plinius bruta exiſtimať aĩalium qbus cor durum riget. ubi bruta accipit pro hebetioribus tardioriſq́ʒ ĩtellectus.

Naſus irriſioni dicatus. Brutus. Obbruteſcere. Bruta tellus.

SCItum. Decretũ & cõſtitutionẽ. ſic. n. plebiſcitũ dictũ ẽ. ab eo uerbo qđ ẽ ſciſceť. hic iocus ille plautinus. ex pſeudolo plebiſcitũ nõ æque ſcitũ ẽ. REAtũ. Sicut dr̃ reatus homicidiis: & furti ita reatũ malæ cõſciẽtiæ eleganter uocat pro crimĩe & culpa. Meſſala primus reatũ dixiſſe tradiť. INtra me Vetus uerbum eſt cõſcientia mille teſtes. & inquit pacatus in panegirico hẽt occultos cõſcientia carnifices. qui magis lancinant & torquẽt uitalia q̃ cruces q̃ uerbera q̃ tormenta ut græci dicunt ρυμεία ησιοπλητει την ψυχην cõſcientia aĩam ferit. VEſtri cã. Sũ inquit ſollicitus & anxius non mea cã ſed ueſtra & ſollicitudinem pro uobis patior quærit apud Au. Gellium Apollinaris Sulpitius. qua rõne dicať hẽo curam ueſtri. aut miſereor ueſtri. cum uideať nõ ueſtri oportere dici ſed ueſtrũ. ſicut græci dicunt. κηδομαι υμων. Nihil aũt aliud rõnis eẽ opinať niſi auctoritatẽ quandã uetuſtatis non nimis anxie. nec ſuperſtitioſe loquentis: ſed procul dubio. q rectiſſime loqui uelet ueſtrum potius dixerit quã ueſtri. Noſter Lucius dicere maluit ueſtri quã ueſtrum ſicut a Plinio dictũ ẽ de terra. Quin & uenena nr̃i miſerta ĩſtituiſſe credi põt. AD aſinũ. i. ad ſnĩam ueſtrã q̃ decreuiſtis ut Aſino puella inſuta perimať. ANte ferre. Latrocinãť & graſſaturis uias ĩfeſtãt ob ſolũ lucrũ id faciũt lucro cũcta poſt ponentes. lucrũ pluris faciẽtes q̃ uitã q̃ deũ ut merito dicere poſſint lucri bõus eſt odor ex re qlibet & illud. unde habeas q̃rit nemo ſed oportet hr̃e. Sic ergo ſecta latronũ cẽſet ſummũ bonũ eſſe lucrũ: nõ ne debet puella capticia magno potius uendi quã nullo facto cõpendio interimi. DAMnoſam ultionẽ. Vindicta multis iucondiſſima rerum omnium eſt iuxta illud at uindicta bonũ uita iucũdius ipſa & iram ueteres diffinierũt cupiditatẽ ultiõis reponẽdæ. ſed latronibus q lucrũ ſpectat q quæſticulo inhiãt ultio dãnoſa & ſine cõpẽdio omittenda eſt. nec indignatio cũ iactura exaturãda. ERgo igitur. Archaiſmos eſt. Veteres. n. ut inqt Donatos particulas haſce multiplicabant. PREdideritis. Extinxeritis. COMpendio. Lucro. CENſeo. Vtitur uerbo illo quo utitur ſenator q in ſenatu ſentẽtiã dicit. ut Cicero frequẽter ait cẽſeo patres cõſcripti. DIſtrahi. Vẽdi uerbũ eſt peculiare iuriſcõſultoꝝ diſtractio quoq́ʒ ꝓ uẽditiõe accipitur ut ſupra ſcripſi. TAlis ætatula. Mãcipia. quæ adoleſcentiora ſunt & recentiora. longe maiore ꝓcio diſtrahuntur quã ueterana propterea q ut ſcribit Vlpianus ad edilitiũ edi. ctũ ꝓſumptũ ẽ. ea mãcipia q̃ rudia ſunt ſimpliciora eẽ & dociliora & ad oẽ miniſterium aptiora. tria uero mancipia & ueterana difficile eſt reformare & ad ſuos mores formare quia igitur uenaliciarii ſciunt facile decurri ad nouitioꝝ emptionẽ. id circo ĩterpolãt ueteratores ſeruos. &

Scitum. Plebis ſcitum. Reatus. Carnifex cõſciẽtia. Habeo curam ueſtrum. Argumẽtum. Neſcio q. Ita quid. Ergo igiť Archaiſmos. Cenſeo. Diſtractio uendi tio. Mãcipia ueterana deteriora Venaliciarii.

poterit talis ætatula. nam & ipſa quoſdam lenões pridé cogitos habeo. quorū poterit unus. magnis equidem talentis ut arbitror puellā iſtam preſtinare cōdigne natalibus ſuis fornicē ꝓceſſurā: nec in ſimilē fugā diſcurſuram nō nihil etiā cū lupanari ſeruierit uindictæ uobis depenſuram. hanc ex animo quidé meo ſentétiá cōducibilē ꝓtuli. Sed uos noſtrorꝝ æſtis cōſiliorū rerūqꝫ domini. Sic ille latronum fiſci aduocatus:

pro nouitiis uendūt. Annotádū é uenali clarios dici a iuriſcōſulto. eos q̄ uédūt ſeruos. īterpollare uero ſignificat in mutare & in aliá q̄ſi fortuná reformare. ſic a Plinio medicina dicta é ars īterpollis. quoniá ſæpe imutata aliá atqꝫ aliá formá accœpit. POterit unus. In edicto ꝑtoris cōtineť. q lenocinīu facit infamia notari. lenociniū át facit is ut īterprætatť Vlpiáus. q q̄ſtuaria mácipia habuit. apud Plautū lenones graphice deſcribuntur: q puellas ſcitulæ formæ magno ꝑcio emūt: quas mox amatoribus ꝓſtituant: compendiū uberius lucrūqꝫ captátes. apud Senecá in cōtrouerſiis leno emit uirginé a piratis ut ī lupanari ꝓſtituat. ī perſa leno ſexagita argéti minis puellá emit. decipiturqꝫ dolis toxili. PRAEſtinare emere. Verbum in hoc ſignificatu frequens. plautus quandoqꝫ dixit deſtinare ꝓ præſtinare & emere: ſic. n. ait in pſa Di deæqꝫ te agitát irati & ſcelus qui hác nō ꝑperas deſtinare. lenōis diminutiua ſunt lenunculus & lenulus: q̄ uſurpat Plautus. & annotauit Priſcianus. πορροβοσκον græci uocant le nonem ſcorta alenté. IN fornicem. Fornices dicunť curuaturæ: q̄ arcus aut cameras faciūt ſiue naturales ſiue hominū manu ꝑfectæ. auctor Donatus Virgiliani poematis cōmentator. De naturali fornice ait Virgilius. Aut amnis ripis aut alti fornice ſaxi. de extructis fornicibus exépla affatim ſuppetūt. Cicero fornicē fabium memorat. q fuit arcus iuxta regiá in ſacra uia fabio céſore cōſtructus. qui deuictis allobrogibus nominatus eſt allobrogicus. Quoniá uero meretrices in huiuſmodi locis & cellulis ꝓſtare cōſueuerūt factū é ut fornix pro lupanari & cella meretricia accipiať: & fornicari pro ſcortari. & fornicator pro ſcortatore & fornicario, qbus uerbis ſcatét ſcriptores eccleſiaſtici. q̄ uix iuenias apud priſcos illos terſiores purioreſqꝫ conditores ſcribit Paulus de fundo inſtructo ꝙ balneatorio inſtrumento legato continetur & fornicator. ubi fornicator dici uidetur miniſter fornicis in balneo calefactandi, item ad legem aquillam mentio fit fornicarii. Plinius palma inquit e cōtrario fornicatur ideſt curuať ad fornicis ſimilitudiné & ita oés priſci. qui puriſſime loquuti ſunt uſurpát hæc uerba. alio ſignificatu q̄ faciant eccleſiaſtici ſcriptores & indoctum uulgus uſurpet. Nec ego fornicatoré dicere auſim pro ſcortatorem nec fornicari pro adulterari & cætera q̄ in ore idiotarꝝ ſunt ſed ad ꝓpoſitū. Quidá a furuo. qđ nigrū ſignificat fornicis nomen deriuare nituntur an recte ipſi uiderint. Ruffus declamator de puella in lupanari deducta dixit oppido q̄ decenter. redoles adhuc fuliginem fornicis. Satyrographus formicem optimo epitheto olentem nominauit a fetutinis ſcilicet & graue olentia lupanaris ſenſus eſt Apuleii. puella a lenone empta proſtituetur in lupanari quæ feditas erit condigna natalibus & ex hac uirginis proſtitutione tam obſcena ex hoc meretricario puellæ quæſtu tam impuro nō nihil uindictæ latronibus perſoluetur quam enim maiorem ultionem poſſet homo depoſcere ex fœmina inimiciſſima quam uidere illam in lupanari inter lupas inter lenonias puellas lenonis iuſſu proſtitutam & corpus paſſiuo pudore prophanantem quá etiam ſi nemo uiolaret locus ipſe uiolauit. Solet quoniam de lupis & lupanari ſermo incidit titulus ſuppōi cellæ ſingularꝝ meretricū & nomé puellæ ī liminari cellæ fronte ꝑſcribit. ut ita noſcať īqua quæqꝫ cella ꝓſtituat qđ docet Seneca ſic ſcribens ī ſcđo ſuaſoriarū. Deducta es ī lupanar. accepiſti locum ꝑcium cōſtitutū titulus īſcriptus & mox paulo ī cōmuni loco ſtetiſti ſup poſitus é cellæ tuæ titulus uenıétem recœpiſti ité nomen tuū pepédit ī frōte ꝑcia ſtupri accœpiſti ex his Senecæ uerbis iam ſatis planū é. cur duxerit Iuuenalis titulū métita lyciſcæ: cur Martialis ſcripſerit intraſti quotiés inſcriptæ limina cellæ. Annotádū obiter dici a Seneca communem locum pro lupanari ſicut uulgo hodieqꝫ lingua uernacula nuncupatur. Ceſtius declamator tradit uirginé quæ ſteterit in lupanari etiá ſi a nemine uioletur loco tamé ipſo uiolari huic ſententiæ ceſtii reclamát eccleſiaſtici ſcriptores. & imprimis Ambroſius. qui ita proclamat. Nō lupanaria infamant caſtitatem ſed caſtitas etiam loci abolet infamiá & ſicut radius ſolis in luto & cœno non inquinatur. ita caſtitas fornicis fœditate nō polluiť. in decretis canonicis. xxxii. q. v. id latiſſime explicatur. TAlentis magnis. Terétius ſi quis daret talentū magnū. Priſciáus in libro de pōderibus ſic ſcribit. talétum paruū eſt minæ. lx. talentum magnū minæ. lxxxiii. & unciæ quattuor. talentum atticū ex computatione Romanis pōderibus pédit pōdo. hoc é libras. lxxx. græce dicitur. ταλάντον. Annotauerunt ſcriptores multa fuiſſe genera talentorꝝ. ut rhodiū. qđ erat q̄ttuor milliū. d. denariorꝝ. Alexandrinum qđ erat. xii. denarium. Neapolitanū ſex. Syracuſanū triū. Rheginū uictoriati unius. eſt auté uictoriatus nummus a nota uictoriæ ſic noīatus: cuius frequens mentio apud pliniū celſum. cæteros fuit & talétum ægyptium qđ taxať ſexterſiis. xvi. CONducibilē. Vtilē & accōmodá plautus ī epidico repiáus aliquid calidi cōducibilis conſilii. cōducere enim. uńi cōducibile deriuatur ſignificat utile eſſe. cōducenter aduerbium ꝓ utiliter & congruénter. LAtronū fiſci aduocatus. Alluſio ad fiſci pricipis aduo

Interpollare. Medicia. Interpollis. Lenocinium faceř Præſtinare. Deſtinarř Lenunculus. Lenulus. Pornoboſcus. Fornices Fornix. Fabianus An fornicari ſit latinum ꝓ ſcortari. Fornicator qui. Fornicať curuatur

Fuligo fornicis. Inſcriptæ cellæ luparum. In cōmuni loco ſtetiſſi. Locus Iuuenalis locus. uiolat. Radius ī luto non inquinať talétum paruum magnū Genera talentorū Victoriatus. Conducibilis.

catū. Fiſcus āt ī cōmētariis Suetōii diligēter annotauimus ꝓpriæ ad pricipem ptinet. ærarium uero ad rem publicā. De iure fiſci titulus ē apud iuriſcōſultos & apud eoſdē de aduocato fiſci ſcribit Vlpianus. fiſcus alicui ſtatus cōtrouerſiam faciat. q̄ fiſci aduocatus adeſſe debet. quod ſi ſine fiſci aduocato ꝓnūciatum ſit Diuus Marcus reſcripſit nihil eē actū. ſicut ergo fiſcus pricipis & aduocatus fiſci dr̄. ita nūc aduocatum fiſci latronū feſtiuiter nec īſciēter appellat illud Satyrographi. res fiſci ē ubicunq; natat. ītelligendū plane eſt de fiſco principali tāq̄ ad principē ptineret captura piſcis generoſi. NOſtrā cauſam. Hoc Apuleius pp ſe dixit qui ī Aſinū trāſmutatus. iā ex ſententia latronū neci una cum uirgine fuerat deſtinatus. Vtriuſq; ſaluti conſulebat nouitius latro q̄ ſpōſus erat uirginis. MOra cōſilii. Cunctatione conſultatiōis conſiliiq; latrocinalis ſua pcordia lancinata diſcruciataq; eſſe ſignificat.

Conducere. Conducē ten. Fiſcus. principis. Aduocatus fiſci.

noſtrā cauſam ptulerat. uirginis & aſini ſoſpitator egregius. ſed in diutina deliberatiōe cæteri cruciātes: mora cōſilii: mea præcordia: imo miſerū ſpiritū: libēter tandē nouitii latronis accedūt ſentētiæ: & ptinus ac uinculis exoluūt uirginem. quæ quidem ſimul uiderat illū iuuenē: fornicíſq; & lenōis audierat mētionē: cœpit riſu lætiſſimo geſtire. ut mihi merito ſubiret uituperatio totius ſexus. cū uiderē puellā proci iuuenis amore: nuptiarūq; caſtrarum deſyderio ſimulato lupanaris ſpurci ſordidiq;. ſubito delectari nomine. & tūc quidē totarum mulierum ſecta: moreſq; de aſini pendebant iuditio. Sed ille iuuenis ſermone repetito. Quin igitur inquit ſuplicatū Marti comiti pergimus: & puellā ſimul uēdituri. & ſotios īdagaturi: ſed ut uideo nullū uſpiam pecus ſacrificatui. Ac ne uinum quidem potaui affatim uel ſufficiens habemus. decem itaq; mihi

NOuitii. Nouitium a nouo dictū īclinatūq; eſt nouitii ut īdicat Varro dicunt ſerui noui ī familia empti a Plinio nouitiū iuētū dicit p nouū. Hodie nuper aſciti ī religionem nouitii uulgo noīantur. FORnicis & lenonis. Dixerat n. nouitius latro fornici & lupanari uirginem debere tradi ac mācipari. RIſu letiſſimo. Læticiam præferētem: quia ſcilicet illum recognouerat. non latronnem eſſe. ſed ſpōſum q̄ ſi legas latiſſimo expones p cachinabili & lato & ſpacioſo riſu. qualis interdum latiſſime effunditur. phyſici dicunt. quod & Lactantius credit lætitiæ eſſe ſedem in ſplene eſſe intemperantiamq; ridendi cōſtare ex lyenis magnitudine uerum hæc uiderit Democritus. Me ut inq̄t cæſar apud. M. Tullium nō pudet neſcire quo pacto riſus cōcitetur. ubi ſit quo modo exiſtat atq; ita repente erumpat. ut eum cupientes tenere nequæamus. quæ ne ipſi quidem illi ſciunt qui ſcire ſe pollicent. GEſtire. Gaudere: & geſtu quaſi quodā corporis gaudiū itimum læticiāq; ai demōſtrare. SVBIret. Veniret in mētē: Subire Plinio frequēter eſt ſcādere q ait in quarto hemi excelſitas ſex. M. Paſ. ſubit. TOtius ſexus. Scilicet fœminei. ex pcepto diſciplinæ Rethoricæ. ob uitiū unius. Tota natio minime infamāda eſt. ſic & Ouidius: parcite paucaq; diffundere crimē in oēs

Nouitii ſerui. Riſus ex ſplene.

PROci amore ſimulato. Ita ſuſpicabat Apuleius ex re præſenti. Virginē hanc ſimulaſſe ſe angi deſiderio ſponſi. q̄do. ſ. uetulæ de narrauit. ſe ex gremio matris raptā uiduatā eſſe amplexibus adoleſcētis qui iā maritus ipſius nuncupatus fuerat. TOtaq; mulieq; ſecta. Sicut philoſophoq; ſectas quoq; dogmata ac placita nō probāus: īſectari & īcuſare ſolemus. ita ſectā fœminaq; tāquā iprobā & improbis dogmatibus refertam uituperare cœpit atq; infamare mores fœminaq;: cū re uera crederet uirginem arriſiſſe quaſi ex deſiderio ad nomē lupanaris & fornicis. Totæ euripidis tragœdiæ. in mulieres maledicta ſunt uerſiculi græci fœminas inſectāter criminant. γυνη γυναικοσ ποιου ζεν διαφερει nihil fœmina differt a fœmia. εν γαρ γυναιξι πιστιν ουκ ενεστι ιδειν. in fœminis fidem uidere nō eſt. θαλασσα και πυρ και γυνη κατα τρια. Mare: ignis. fœmina ſunt mala tria. MARti comiti. Nō ſecūdū latinitatis elegantia ſed ακυρωσ. ī proprie martē noiaſſe comitē uideret. cum proprie comes p īferiore pſona accipiat dicaturq; is q dignīorē affectat comitaturq;. nam ut docet iuriſconſultus titulo de iniuriis comitē accipere debēus eū: q comitet & ſeq̄tur ſiue liber ſit ſiue ſeruus. īter comites utiq; & pedagogi ſunt. Dux & comes opponuntur. ut dux ſit ille q præit: comes q ſubſeq̄tur. hinc Plinianū illud eē tui cōſilii ducē me comite decet. Priſcianus tamē ī ꝓhemio opis ſui dixit. te comite q̄ſi ſole quoda dilucidius creſcat. ubi comes honorifica appellatiōe ſicut & hic uſurpat pterea comites a retētioribus ſcriptoribus idētidē cū laude dicūt. Sic Amianus Marcellinus comes inq̄t oriētis nebridius erat. itē magōtiāæ comitē partis exulari morte mulctauit. itē iūcto ad audiēdi ſocietatē urſulo largitionū comite ubi ſp comes nomē dignitatis ē. hic uero mars comes cognominat. magis uocabulo honoris q̄ dehōeſtamēti. ut cōitē expōas p eo q comitet: ſeq̄tur foueat ī bellū eūtes & in expeditionē latrocinalē pgrediētes. Vnde & alio conſimili cognomine ſecutor dictus nimiq; a ſeq̄ndo. alias ſecutor nomē eſt gladiatoriū de quo apud Suetoniū. VSpiā. Vllo ī loco. nuſpiā nulibi. nullo ī loco. SAcrificatui. Ad ſacrificādū. POtaui. Corrigo potatui ut cōueiat cū dictiōe illa ſacrificatui. ē. n. ſenſus uinū nō habēus potatui hæc ē ad potādū ſatis copioſū ac ſufficiēs. iōq; id q̄rēdū ē aſſūptis cōitibus.

Mala tria Mare. Ignis. Fœmina Comes q Comes largitionum. Secutor mars. Nuſpiam

legate comites. quis contentus: proximum caſtellum petam. inde uobis epulas & alias res comparaturus. ſic eo profecto: cæteri copioſum inſtruunt ignem. aram ceſpite uirenti Marti deo faciunt: nec multo poſt adueniunt illi. uiuarios utres ferentes & gregatim pecua comminantes: unum prælectum grandem hircũ: annoſum & horricomem Marti ſecutori comitiq; uictimant: & ilico prandium fabricatur opipare. Tunc hoſpes ille: non modo: inquit: expeditionum prædarumq;: uerum etiam uoluptatũ ueſtrarum ducem me ſtrenuum ſentire debetis. & aggreſſus inſigni facunditate gnauiter cũcta præminiſtrat. uerrit. ſternit. coquit

LEgate. Tradite mecum mittite. Saluſtius tres adoleſcẽtes ĩ africã legant. QVIS. Quibus: uetus eloquutio. CAſtellũ. Præter notiſſimã ſignificationẽ. Caſtellũ quoq; dicimus receptaculũ. qđ aquã publicã ſuſcipit. ut docet Vlpianus ĩterp̄tamẽto interdicti ꝓtorii de aqua quotidiana & æſtiua. hoc ſignificatu ſcripſit Plinius. agrippã feciſſe caſtella. c.xxx. fontes cẽtũ. v. hic illud quoq; frõtini ex eodẽ intellectu dictũ eſt. auctor caſtelloꝝ opeꝝ. lacuũ nerua eſt. corrigẽdus eſt obiter uulgi error. caſtellanos uocãtis p̄fectos arciũ. cũ caſtellani ab his q latine & puriter ſcribũt. dicanẽ caſtelli habitatores: ſicut oppidani ſicut urbãi. p̄ſto ſunt exempla innumera ſed unum aut alterum qđ ĩ p̄ſentia ſuppetit retuliſſe ſufficiet Liuius ilotaurum deinqdã: hi ſunt iã inde antiqtus caſtellani agreſte genus itẽ ſtipẽ a caſtellanis colligẽs. & quoniam a Liuio mentio fit ilotarum. ſcito ilotas dici ab hiſtoricis ſeruitia ſamulitiaque lacedemoniorum quales peneſtiæ theſſaloꝝ. quoꝝ meminit Ariſtoteles in polities. ARAM ceſpite uirenti. Ceſpiticiã aram ſignificat. ſic. n. appellatur ex ceſpitibus ſtructa: qbus ſimplicitas ruſtica antiquitus menſas toroſq; conficiebat: qđ & tibullus ſignat illo uerſu. Ceſpitibus menſas ceſpitibuſq; torum. Plinius ait ceſpites caſtroꝝ uallis accõmodos eſſe de aris ceſpiticiis mentio fit a Iulio capitolino in deſcriptione hecatõbes. cuius uerba ſubieci: q̄ ſunt hæc. hecatõbe tale ſacrificiũ ẽ cẽtũ aræ uno in loco ceſpiticiæ extruũtur. & ad eas cẽtũ ſues. c. oues mactanẽ. Ceſpiticiũ quoq; tribunal antiq dixere. qđ erat militarẽ atq; caſtrẽſe. Qđ ex ceſpitibus in caſtris milites factitabant. qđ dẽotat Lucanus cũ ait ĩ. v. pharſaliæ ſtetit aggere fulti ceſpitis ĩtrepidus uultu. VInarios utres. Hircini utris uinarii cinis. ut iqt plinius ſanguinẽ ſiſtit. PEcua. Annotatũ alibi ẽ ueruſtiſſimos dixiſſe hoc pecu ſingulariter. & hæc pecua pluraliter. quod & priſcianus docet ĩ. vi. uiri pecuarii hoĩes dicti. q pecuarias hñt & pecuaria pecoris paſtio. cuius pecus eſt fundamẽtũ ut memorat Varro pecuatus quoq; ꝓ ſtulto apđ antiquos uſurpaẽ. COMminãtes. Simul agẽtes. minare. n. ẽ agere gregẽ & ante ſe propellere quod uerbum ĩ quotidião ſermõe uulgi ẽ. & ĩ uſu eruditoꝝ. ĩ libro ieremiæ ſcriptũ legĩus. meminauit & adduxit ĩ tenebras. item ſimul agricolæ & minãtes greges. PRAElectũ. Significat eximiã ſiue egregiã uictimam. eximiæ. n. ſiue egregiæ hoſtiæ dicũẽ noĩe ſacerdotali: q̄ ad ſacrificiũ deſtinatæ eximantur egrege uel ꝙ eximia ſpecie quaſi offerẽdæ nũmĩbus eligantur. auctores Macrobius. Neratius. cæteri ſup quo ita ſcribit Dõatus. eximii ſunt porci maiores q ad ſacrificãdũ electi ſunt bonus q ad hoc electi ſunt egregii dicunẽ. & oues lectæ. Virgilius Mactãt lectas de more bidẽtes. Mos ãt in ꝑligendis bidẽtibus auctores Seruio ille ſeruabaẽ. ne habeãt caudam aculeatã. nec linguam nigrã. nec aurẽ fiſſam. HIRcũ. Põponius in atellana. Marti uerrẽ ſacrificãdũ dixit. cũ ait. Mars tibi uoueo factuꝝ bidenti uerre. ubi factuꝝ accipe pro ſacrificatuꝝ. M. Cato in re ruſtica marti ſolitauria ſacrificat. cuius uerba ſubſcripſi: mars pater macte hiſce ſolitaribus lactãtius eſto. ſunt autẽ ſolitaurilia ſacrificia ex ſue oue Tauro facta unde & nomẽ. de quo ſacro Liuius Quĩtilianus Aſcõius Feſtus cæteri. HORricomẽ. Horrẽtibus uillis hiſpidũ & hirſutũ. VIctimãt. Sacrificãt uictimare ẽ uictimã imolare. unde & uictimarii dicti q p̄ſunt imolatiõe uictimaꝝ. apud Suetoniũ cultrarius ſignificaẽ miniſter ſacroꝝ q cultro uictimat hoc ẽ imolat hoſtiã popas quoq; tales miniſtros uocãt & ita leges apud eũdẽ trãqllũ ĩ caligula. Succinctus popaꝝ habitu. i. uictimarioꝝ hoc obiter annotaui. ut retractarẽ locũ Suetonii quẽ ꝑ icuriã dormitãs trãſmiſerã apud quẽ ĩ oĩbus. codicibus legiẽ põpaꝝ habitu. Terſior lectio & doctior ẽ popaꝝ. locũ hũc Hermolao barbaro acceptũ referimus. ẽ. n. ingenui ut ſcis pudoris fateri ꝑ quos ꝓfeceris. OPIpare. Laute ueteres opipaꝝ dixere magnaꝝ opũ apparatũ. ſcribit Cicero ſe accepiſſe cæſarẽ iucũde opipare & apparate. HOſpes ille. Nouitius ille ſignificaẽ. cui ducatũ latrões detulerãt. VErũ ẽt uoluptatũ. Sicut inqt in parãda p̄da & expeditiõe obeũda uobis fui dux. ita & in uoluptatibus cibariæ rei cõdiẽdæ cõcinnator ſtructor primarius ẽẽ diſcupio & ipſe ſemet quaſi ſympoſiarchã & architriclinũ ultroneus exhibet. GNAuiter. Strenue ac celeriter. VERrit. Qui apparat cœnã curat ut uerſa & munda oĩa ſint iuxta illud. Satyrographi. uerre pauimẽtũ & nitidas oſtende columnas. Cato p̄cipit. ut uillica uillã uerſam mundãq; habeat priſci deam nomine Deuerrã colebant: quæ p̄erat uerrẽdis domibus. Scopariũ uocãt cõuertitorẽ. hoc eſt miniſtrũ illũ qui ſcopis uerrit domũ & cuncta uenuſtat. STERnit. Plautus eleganti uocabulo lectiſterniatorem appellat. qui lectis menſiſque ſternendis præeſt. ſic enim ait in ſpeudolo. Tu eſto lectiſterniator. Tu argentum id extruito.

Legantur
Caſtellũ repetaculi aquæ.
Caſtellanus non dicit præfectus arcis.
Caſtellani.
Ilotæ.
Peneſtiæ
Ceſpiticia ara.
Hecatõbe.
Ceſpiticium tribunal.
Pecua.
Pecuarii.
Pecuatus ſtultus.
Minare agere.
Minant gregem.
Eximia hoſtia.
Egregii boues.
Solitaurilia.
Horricomis.
Victimare.
Victimarius.
Cultrarius.
Popæ.
Locus Suetonii
Opiparus.
Villa uerſa.
Deuerra.
Scoparius.
Lectiſterniator.

TVCEta cõcinnat. Edulia pcioſa cõcinniter facit paratq; q̃ ſint tuceta. qd concinnare ſignificet ſu/
pra annotatũ eſt. SATVle. Habũdãte. & copioſe. quaſi a ſatis dictiõe deducta. qd ſi legas ſcitule. q̃ſi
iucunda oĩa ſcitiq; ſaporis apposita eſſe ſignificet. POculis crebris. Prima cratera ad ſitim ptinet. pria cra/
Secũda ad hilaritatẽ. Tertia ad uoluptatẽ. Quarta ad inſaniã. Bacchus triplicẽ uim poſſidet. ut ĩquit ta ad ſiti.
Eſopus fabulator: τὴν μὲν πρώτην ἡδονῆς: τὴν : δὲ δευτέραν μέθης ; τὴν δὲ τρίτην ὕβρεως:
hoc eſt primã quidẽ uoluptatis. Secũdã ebrietatis, Tertiã ĩſaniæ & furoris. ex uino ut inquit Plinius
reꝝ omnium obliuio eſt moriſq; Mors
memoriæ. Vino ſapientia obum mẽoriæ
bratur. ingeniũ obruitur: uigor uinum.
animi ĩpeditur. in hanc ſententiã
inqt. Au. Gellius crebris & ingen
tibus poculis oẽ ingeniũ ingur/
gitabat. INSImulatione pmẽ/
di. Senſus eſt dũ ſimulat ſe pme/
re uelle. & ad menſam infertæ: q̃
uſui cõuiuali erãt neceſſaria: Ita/
bat ſubinde ad puellã illiq; partes
eduliorum gaudibundus offere/
bat: hoc aũt faciebat tanq̃ ſpõſus
ad ſponſam: a promendo pmus
dictus qui pẽſt promendis ciba/
riis ex prõptuario. ſic enim appel
latur cella penuaria. Plautus. ego
ſum promus condus procurator Promus.
peni. Apuleius graphice pmum prõptua/
libroꝝ dixit. qui pẽſt promendis rium.
libris & quaſi bibliothecarius eſt promus.

tuceta cõcinnat: appõit ſatule. ſed precipue poculis cre
bris: grãdibuſq; ſingulos ĩ gurgitat. Interdũ tamẽ inſi
mulatiõe pmẽdi quæ poſcebat uſus: ad puellã cõmea
bat aſſidue. pteſq; ſubreptas clãculo: & prægustatas a
ſe potiões: offerebat hylaris. At illa ſumebat appetẽter
& nõnũq̃ baſiare uolẽti. prõptis ſauiolis adlubeſcebat.
q̃res opido mihi diſplicebat. En oblita es nuptiarum:
tuiq; mutui cupitoris puella uirgo. & illi neſcio cui re/
centi marito quẽ tibi parẽtes iunxerunt: hunc aduenã
cruentũq; pcuſſorẽ præponis? Nec te cõſciẽtia ſtimu/
lat ſed affectiõe calcata iter lãceas & gladios iſtos ſcor
tari tibi libet: quid ſi quo modo cæteri latrones perſen
ſerint: nõ rurſum recurres ad aſinum: & rurſum exiti/
um mihi parabis: re uera ludis de alieno corio. Dũ iſta

a Boetio prõptuaria memoriæ elegãti trãſlatione dicta ſunt quaſi repoſitoria. quibus doctrinas me libroꝝ.
moria cõcredidit q̃ pſto ſunt ac depromunt̃ eadẽ exigente. PARtes. Eſcaꝝ. ſ. & edulioꝝ. Suetoni/
us in Caligula equiti Romano cõtra ſe hilarius auidiuſq; ueſcẽti. partes ſuas miſit. Cyrus ut memo/
rat Xenophon in pedia quem ex amicis chariſſimũ honoratiſſimũq; haberi uolebat. ad eum mitte/ partes:
bat partes cibarioꝝ ex mẽſa. De hiſce obſonioꝝ partibus cõuiualibus ſupra copioſius ſcripſi expli/ edulium
cato græco puerbio. PRAEguſtatas. inde pguſtatores dicti. q epulas & pocula pguſtant in menſa prægu/
principũ: exploratq; neqd ueneno infectũ inferatur: Auctor eſt Trãquillus: epulãti Claudio uenenũ ſtatores.
datũ eſſe. p ſpadonem pguſtatorẽ. APPEtenter. Sitienter auide cupienter appetẽtiã elegãter appel/ Appeten
lat Plinius appetitũ. M. Tullius ait Romanos gloriæ: appetentes fuiſſe ultra cæteras gentes. appeto/ ter.
nes dixit antiquitas hoĩes appetẽtes & cupidos. SAuiolis. Oſculis amatoriis. ADlubeſcebat. Lu Appeten
bens accedebat placebatq;: adlubeſcere enĩ ab eo qđ lubeat dictũ eſt. Plautus in milite hercle uero iã tia.
adlubeſcit primulũ. ubi adlubeſcit ſignificat lubere hoc eſt placere ĩcipit: adliueſcit dicit̃ p liuere in/ Appeto/
cipit. hoc eſt liuidũ fieri. OPpido. Valde. EN oblita. Aſinina ĩdignatio. & q̃dã q̃ſi ſecum expoſtu nes.
latio. de puella quã uiderat iuueni arridẽtẽ: ignorãs. ſ. hũc eſſe uirginis maritũ. q latro eſſe credebat̃. Adlube/
MVtui cupitoris. Spõſi. ſ. & mariti q te mutuiter cupiebat. NEſcio cui. De hoĩe nobis ignoto. ſcere.
ſic loqmur. Plautus hic neſcio qs loquit̃. HVNC aduenã. Magnũ põdus eſt. ut ĩquit ſcitiſſime Do Adliue/
natus in pnominibus. ſic Propertius. iſte qđ eſt ego ſæpe fui. AFfectione calcata. Poſthabito amo ſcit.
re cõiugali poſtpoſita uerecũdia. qua depoſita uirtutes oẽs in fœmina corruunt. ET gladios iſtos. Frameæ
Expreſſit habitũ cultũq; latronũ. q ſemp gladiis accincti ſunt: q ſemp lanceas in mãibus geſtant: ger germa/
mani frameas uocãt lanceas breui ferro. & ita ad uſum habili: ut eodẽ telo put ratio poſcit. uel comi norum.
nus. uel eminus pugnent: alias framea dicit̃ gladius. SCORtari. Libidinari: laſciuire. & inſtar ſcor Scortari
ti pluribus corpus pſtituere. proprie ſcortati. ut docet. M. Varro eſt meretriculã ducere: qđ pertinet Scortato
ad uiros. inde & ſcortatores dicti ſectatores ſcortoꝝ atq; meretricarii. REcurres ad aſinum. Hoc res.
ſecum muſſabat Apuleius ſaluti ſuæ metuens: ne. ſ. iterum ſententia latronũ morti ſimul deſtinare Meretri/
tur. DE alieno corio. Prouerbiale eſt qđ ſignificat q̃ſi tu dicas ludis alieno nõ tuo piculo: ludis: ut carii.
coriũ meũ & cutis pp ludũ tuũ lancinet̃. ex libidine tua piclitabor: ĩpudicitia tua mihi magno con/ Ludis de
ſtabit: Metaphora ſumpta ab his luſoribus: q ludũt de aliena pecunia: quoꝝ alea fit cũ aliena iactura alieno
potes hoc quoq; referre ad nũmos: q olim ex corio fiebãt: & Nũma Põpilius: ut ſcriptores annotaue corio.
runt in cõgiario dedit aſſes ſcorteos: ſic enĩ noĩantur nũmi ex corio facti. hic illud Hierõymi de the/ Numi
ſauris tuis ne ſcorteũ quidẽ nũmũ pferre poſſis. Donatus quoq; in cõmẽtariis Virgilianis pecunia ſcortei.
autumat ex corio bubulo priſcis tẽporibus fuiſſe. & inde dictã pecuniã. quod ex pecore fieret placet pecunia
ſimpliciter exponas. ut ludis de alieno corio dictũ ſit pp aſini pellẽ: ſicut dicimus. ludis de alieno au/ unde.
ro. quãdo quiſpiã nõ ſuã ſed alienã pecuniã ludit in foro aletorio. ex quo fit ut qui ludit ĩpune ludat

Concide re coriū. citra ſollicitudinē:altero cuius pecunia luditur anxio & periclitante: Apud Plautū cōcidere corium
eſt lacerare flagris tergū & pelle hoīs uapulantis.& ita eſt exponendū:cui ſubſcribit illud Senecæ ſcri
bentis in ſua ſoriis ꝙ filius.M.Tullii flagra ꝓtinus & afferri iuſſit.& Ciceroni patri de corio celeſtii
Sycophā ta. ſatiſfecit. SYcophāta.Calūniator falſus īcuſator.qui falſo puellā mecū accuſabā:cū ille cui adlube
ſcebat eēt ſpōſus uirginis.συκοφαντίσαι apud græcos eſt calūniari.Sycophāta dicit̃ calumniator.
Qui ſycophantam diciautumant ficorum comedonem labuntur errore non dubio. Sed ſuper hoc
uerbo aliubi plura. PRVdenti
aſino.Quæ.ſ.Aſinus prudens &
ſolers qualis erat Apuleius intel
ligere potuiſſet. FAmoſum ſi
gnificanter loquutus famoſus.n.
dicit̃ quidē inclytus.ſed ex malis
artibus.ut famoſos appellant iu
riſcōſulti eos qui īfamia notant̃.
IAM carius.Lege clarius.i.cla
riore uoce & ſublatiore. QVie
uere mortui.Obelo expugnandū
hoc eſt:tanq̄ ſubdititiū & alieno
loco inculcatū.nec enī conuenit
exponere operantes ueneri iacue
runt quaſi mortui atq; animā an
helantes.nec ad latrones referri
cōgruenter pōt.qd̓.tanq̄ mortui
quieuerīt obruti uino.& crapula
cōſepulti. ES.Sis.eſto uetus lo
Charite. cutio. CHARIte dulciſſima.
Hoc noīe.qd̓ gratiaꝝ nomē eſt
qd̓ grām ſignificat: capticia hæc
puella noiabat̃. DVLciſſima.
Opion Ex affectu cōiugali dictū.nam ut
ſomnifi cum. uetus ꝓuerbiū eſt.ſua cuiq; ſpōſa eſt dulcis.& īprimis dulciſſimæ ſunt uxores primis diebus illis &
noctibus q̄ plenæ ſunt amoris.plenæ dulcedinis.plenæ mellitiſſimæ ſuauitatis. TVOS.Hoſtes ſi
Vinū ſau ciat ut te lum. gnificat. VINVM iā īmixtū.Denotat uinū ꝓpinatū fuiſſe latronibus a ſponſo charites medicatū
cōmixtūq; uenenis:uel potius medicamentis ſoporiferis.quale opion eſt qui ſuccus eſt papaueris.ut
ſomnifica ꝓcellens:cuius largior copia mortifero ſomno necat. SAVciis.Vinū inſtar teli cerebrū
Crapula quid. ferit fumi calētis aſꝑgine.auctor Macrobius in.vii.Saturnaliū. CRApula.Ariſtoteles ī problema
tis ad uinū ꝑtinētibus:crapula īquit eſt feruor quidā & inflāmatio q̄ plus cōflictat.q̄ temulentia.qd̓
Abſtemi us. mentē illa quatit & alienat.crapula aūt mēte ſibi cōſtante dolorē admouet Plinius in.xxiii.reſinatū
uinum īquit nulli cōducit:capitis dolorē.& uertiginem facit.ab hoc dicta crapula eſt quibus uerbis
Venenū bonū & malum. ſignare uidet̃ crapulā ἀπὸ τῆς κάρας.i.a capitis dolore noīatam.Idē in.ix.crapulam ait flore reſinæ
crudo.& feritatem nimiā frangiq; uirus.græce dicit̃ κραιπάλη. ABſtemius.Sobrius & uino ab
ſtinens:priſci enī uino temetū nomē indiderūt.Vnde temulētia appellata ebrietas.& abſtemius di
Pharma con. ctus ſobrioſus:quaſi abſtinēs temeto hoc eſt uino.Abſtemius quoq; dictus:q abſtinet.ut apud Ora
tiū.In medio poſitoꝝ abſtemius. HERcules.Certe ꝑ Herculē.aduerbiū eſt. IMpingere.Ingere
Cantha rus. re alias illidere Hieronymus īpegi in Danielē. VEnenū.Qui uenenū dicit.ut ſcribūt iuriſconſulti
adiicere debēt utrū bonū ſit.an malū.nā & medicamēta uenena ſunt.græci pharmacon dicūt.quod
Locus laertii nos uenenū.quo noīe apud illos quoq; tā medicamēta q̄ noxia uenena continent̃:eſt ergo uenenum
τῶν μέσων: qd̓ inter ancipitia uocabula numerat̃. CANtharis.Poculis uinariis.cāthaꝝ libero
Cantha rus. patri dicatum.ut ſciphū herculi ſciunt oēs.in coelo eſt cantharus.tribus ſtellis cōſtans.in aquario.ut
docet Maternus:obiter annotandum græce κάνθαρον dici ſcarabeū de quo ītelligendū apud Laer
ſcarabe us. tiū ſcribentē:deoꝝ colloqa fieri ꝑ canthaꝝ.& accipitrē.fidus interpres ꝑ ſcarabeum dicere debebat.
ſcarabeū aūt inter numina ægyptioꝝ coli teſtis eſt Plinius in.xxx.idē in.xi.tradit locū eſſe in thra
Cantha roletros. cia paruū appellatū cantharoletron.a ꝑnicie ſcarabeoꝝ.in quo unū hoc aīal exanimatur.eſt & cātha
Cantha rias. rias gemma ab effigie ſcarabei cognominata. VINO ſepulti.Virgilius ſomno uinoq; ſepulti pro
cubuere. NEgotio.Difficultate. IMPEditis.Illigatis.īpedire enī ſicut cōpedire eſt innectere & il
Impedi re. ligare.Oratius.Nūc decet umbroſa nitidū caput impedire myrtho. Hierōymus uinculatos dixit ꝑ
uinculis impeditos ſcite magis q̄ eloquenter. IMPOſita dorſo.Lucianus narrat manū militarem
Vīculari ad latrones capiendos acceſſiſſe:Interq; illos milites fuiſſe ſpōſum uirginis capticiæ:qui puellā dor
Votiuus ſo impoſitam ad ſuos reduxerit. AD uotiuum conſpectū.Ad optatū.& uotis expetitū ſpectaculū
uotiuus enī hoc in loco ſignificatur uoto deſideratus.Alias uotiuū dicimus.qd̓ ex uoto debetur &

ſycophāta ego mecū maxima cū dignatione diſputo:
de uerbis eoꝝ qbuſdā dubiis:ſed nō obſcuris prudēti
aſino:cognoſco nō Hemū illū prædonē famoſum: ſed
Lepolemū ſpōſum puellæ ipſius:Nā ꝓcedēte ſermōe:
paulo iā clarius:contēpta mea preſentia qeuere mor
tui.bono aīo es inqd:Charite dulciſſima:nā totos iſtos
tuos hoſtes ſtati captiuos hēbis:& īſtātia ualidiore ui
nū iā īmixtū:ſed modico tēpefactū uapore:ſauciis illis
& carpula uiolētiaq; madidis:ipſe Abſtemius nō ceſ
ſat īpigere & Hercules ſuſpitionū mihi fecit:q̄ſi ſopori
feꝝ qddā uenenū cātharis īmiſceret illis cuncti deniq;
ſed ꝓrſus oēs uīo ſepulti iacebāt oēs.partī parati mor
ti.Tūc nullo negocio arctiſſimis uīculis īpeditis.ac ꝑ
arbitrio ſuo cōſtrictis illis:īpoſita dorſo meo puella di
rigit greſſum at ſuā patriā.Q uā ſimul acceſſimus: to
ta ciuitas aduotiuū cōſpectum effunditur: procurrūt

ſolutum.ſicut ludi uotiui apud Liuiū.& apud Oratiū paſcitur in reditū ueſtrū uotiua iuuenca: Votitum ueteres dici uoluerunt religione aliqua prohibitum ſiue iterdictū. PArentes affines.Dialytō eſt ſine aſyndeton:q̄ exornatio a noſtris dicit̃ diſſolutū.q̄ fit q̄do oratio nulla coniectatione interpoſita ſimpliciter effertur:ut eunt.querunt inueniunt afferunt. ALVMni.Qui in illius domo alebātur. LAEti faciem.Facile læticiam præ ſe ferētes.Archaiſmos eſt.uſitata apud ueteres elocutione.ſic Virgilius.nuda genu nodoq: ſinus collecta fluentes. GAVdio delibuti.Læticia: & Hieronymi uocabulo utar gaudimōio repleti perfuſiq:.tales gaudibundos appellant.ad animum tranſtulit qđ eſt corporis imitatus Terentium ſic ſcribentem in phormione: ſatin eſt ſi delibutū gaudio reddo. Delibutus proprie unctus & unguēto nitēs dicit̃. SPEctamen. Spectaculū. VT alienus diſcreparem.Præſenti negocio diſcrepat perinde ac alienus:qui ſe ſe rebus p̄ſentibus non accōmodat: q in lęticia publica triſtatur:qui hilaro oīum uultu frontē corrugat prudētis eſt ut aiunt ſeruire temporibus.ille laudat̃ ut circunſpectus & cōſultus qui p̄ſenti negotio ſe ſe cōparē p̄ſtat.qui facit qđ Plautinus Soſia.uultum e uultu cōparet triſtis ſit heri ſi triſtes: hilarus ſit ſi gaudent. PROflatis naribus.Largo copioſoq: flatu anhelantibus.ſic Virgilius.proflat de naribus ignē. RVdiui.Aſinoꝝ ꝓprie rudere eſt.ſicut hinnire equoꝝ balare ouiū.Geta Romanus Imperator habuit hoc familiare.ut tales grāmaticis quæſtiones ꝓponeret.ut illi dicerent aialia ſingula quō uocem emitterent: Verbi gratia.Agni balant. Porcelli gruniūt.Elephanti barriūt Tauri mugiūt:Aſini rudiūt.

Votitū. Vialytō. Lætus faciem. Gaudimoniū. Delibutus gaudio. Seruire tempori ſapiētis. Rudere. Porcelli gruniūt. Elephāti barriūt.

parentes.affines.cliētes.alumni.famuli læti faciē gaudio delibuti.pōpā cerneres oīs ſexus & oīs ætatis.nouūq: & Hercules memorādū ſpectamē:uirginē aſino triūphantē.Deniq: ipſe etiā hylarior ꝓ uirili parte.ne præſenti negocio:ut aliēus diſcreparē:porrectis auribus:pflatiſq: naribus:rudiui fortiter:īmo tonāti clamore pſonui.& illā thalamo receptā cōmode parētes ſui fouebāt.Me uero cū īgenti iumentoꝝ:ciuiūq: multitudine:cōfeſtim retro Lepolemus agebat:nō inuitū:nā & alias curioſus & tunc latronū captiuitatis ſpectator optabā fieri.quos qdem colligatos.adhuc uino imagis:q̄ uīculis deprahendimus.Totis ergo:prolatis erutiſq: rebus & nobis auro & argēto:cæteriſq: onuſtis:ipſos partim conſtrictos:uti fuerant:prouolutoſq: ī ꝓximas ripas precipites dedere:Alios uero ſuis ſibi gladiis obtroncatos reliquere. Tali uindicta læti & gaudētes ciuitatē reuenimus. & illas qdem diuitias:publicæ cuſtodela commiſere.Lepolemo puellam repetitā lege tradider̃.Ex ī me ſuum ſoſpitatorē nūcupatū matrona prolixe q̄ritabat.ipſoq: nuptiarum die.preſepium meū ordeo paſſim repleri iubet.fœnūq: cāello bactrinæ ſufficiēs apponi.Sed q̄s ego cōdignas Fotidi diras

REtro lepolemus agebat.Lucianus cōciſior.Apuleius uberior.in Luciano mētio nulla fit de lepolemo retro agente iumenta & redeunte ad latrones morte mulctandos. COLligatos adhuc uino magis.Maius ſane eſt uinculū ad alligandos hoīes uinū funes q̄ pedicæ q̄ compedes:Vinū luctator doloſus eſt.ut īquit eleganter Plautus pedes captat primum.Virgi. de una ſcribens dixit.tēptatura pedes primum uincturaq: linguā.uinario uinculo colligatus & corpore toto & aīo preſſus detinet̃.Qui uult hoīem uincire uinculis firmiſſimis.is uinciat uinculis uinariis.qbus nihil firmius nihil tenacius ſane eſt ad hoīes alligādos. PROlatis.Deprōptis.& in propatulū eductis. NObis.Significat ſe Aſinū.& cætera iumēta:fuiſſe honuſta p̄cioſis rebus. PRæcipites dedere.Græci ερριψαν κατα του κρημνου dicūt: ꝓ eo qđ eſt p̄cipites ex præcipitio dedere.

SVIS ſibi gladiis.Prouerbiale eſt:Terētius ī adelphis.ſuo ſibi gladio hūc iugulo.Vbi exponit Donatus ueteres ſic ſolitos loq nō ſuo ſed ſuo ſibi gladio. CVſtodela.Sic a cuſtodia cuſtodela.ut a fuga fugela.ab umbra umbella.a puera puella aliaq: ſexcēta.in Apologia dixit.nūc magna fugela ingaℓneum fugit:Antiq cōfugelā.dixerūt cōfugiū.græce ΔΗΜΟΣΙΩΤΗΡΙΟΝ uocāt carcerē publicamq: cuſtodiam.hic ſignat publicæ magiſtratuū cuſtodiæ diuitias fuiſſe cōmiſſas. REpetitā lege.Ex p̄ſcripto legis & formula repetit̃ a ſponſo ſponſa capticia:lex p̄terea eſt:ut uir fortis p̄mio qđ optauerit donet̃.quidā fortiter facit petit ꝓ p̄mio alienā uxorē & accipit. EXī meū.Lego ex ī me ſuū. SOſpitatorē.Seruatorē.ſoſpitare eſt ſeruare.pacuuius populū fauſtū ſempiterne ſoſpitēt:ſoſpitas eſt ſalus.Caſſiodorus de medico.uiſitatio tua ſoſpitas ſit egrotātiū. CVR rutabat.Corrigēdū ē q̄ritabat ut ſit ſenſus:ſpōſa illa capticia.me tunc maxie q̄rebat.ut pote ipſius ſoſpitorē.uel lege qritabat.quod eſt inclamabat uocitabatq:.& de me plurimū ſermocinabat̃.nā ꝓprie quiritare is dr̃ q qritū fidē clamās īplorat.ut docet.M.Varro.quiritari īquit Dōatus.ueteres dicebāt quirites cōclamari:In hāc ſententiā Lucianus πολλων λογον ειχεν εμου συμαιχμαλωτου.i.de me concaptiuo multū fabula

Vinū uinculū eſt. Suo ſibi gladio. Cuſtodela. Confugela. Soſpitator. Quiritaio.

ta eſt. HORdeo repleri. Lucianus. ἄριστ τὸν παρέκειτο μέδιμνος κριθῶν. καὶ χόρτος ὅσος καὶ κάμηλῳ ἱκανὸς. i. prandiũ apponebaẽ mihi medimnus hordei: & fœnũ uel camelo ſufficiens.

Cameli arabici bactriãi.

BActrinæ. Camelos īter armēta paſci oriēs: quoꝝ duo genera bactriāẽ uidelicet & arabici: q hoc differũt. qđ arabici bina tubera ĩ dorſo hñt ſingula bactriãi. & ĩpectore alteꝝ cui ĩcubãt. oderũt eq̃nũ gēus. ſiti & q̃triduo tolerãt: lutulētas aq̃s libēter potãt. Aliter potu nõ gaudẽt. auctores Pli. Solinus. Ariſtoteles. cæteri. Annotauimus apud iuriſconſultos titulo de muneribus camelariam dici curationē cameloꝝ: q publica pecunia alebanẽ. & camelarios ipſos curatores: qđ ſane munus perſonale eſt: ut ſcri. Arcadius. bactrianũ uero regnũ: olim mille urbibus inclytũ fuiſſe ferũt Virg. Nec bactra. Nec indi laudibus Italiæ certēt.

Camelaria.

deuotiões imprecer: quæ me formauit nõ canē ſed aſinũ. q̃ppe cũ uidrē. largiſſime cœnæ reliquiis. rapiniſq; canes oēs ĩeſcatos. atq; diſtētos: poſt unicā noctē & rudimēta ueneris. recēs nupta gratias ſummas apđ ſuos parētes: ac maritũ mihi mēiniſſe nõ deſtitit: quoad ſũmos illi ꝓmitterēt honores habituri mihi. Conuocatis dēiq; grauioribus amicis cõſiliũ daẽ: quo potiſſimũ facto digne remũeraret. Placuerat uni: domi me cõcluſum & ocioſum: ordeo. lecto. fabaq;. & uitia ſaginari. Sed obtinuit alius. q meæ libertati ꝓſpexerat: ſuadēs ut rureſtribus potius cãpis ĩ greges eq̃nos laſciuiēs diſcurrerem daturus dominis. equaꝝ inſcenſu generoſo multas mulas alumnas. Ergo igitur euocato ſtatim armentario equiſione magna cum præfactione deducēdus aſſignor. & ſane gaudens lætuſq; præcurrebam.

DEuotiões. Execratiões & maledicta. NON canē. ĩcuſat & tacita deuotiõe deteſtaẽ fotidē milonis ancillã. qđ mõ in canem potius ab ea transformatus ſit: ut ita poſſet uеſci reliq̃s cœnæ opulētioris. qđ canes factitare cõſueuerũt: q culinas unctiores ſectãẽ. Lucianus. ἐγὼ τότε μάλιστα καὶ τὴν φωλήτην παλαίστραν ὡς ὄνον με καὶ οὐ κύνα τῇ τέχνῃ μεταθεῖσαν· ἑώρων γὰρ τοὺς κύνας εἰς τὸν ταμεῖον παρεισιόντας καὶ λαφύσσοντας πολλὰ καὶ ὅσα ἐν γάμοις πλουσίων φιλεῖ. i. ergo tũc maxime paleſtrã deteſtabar. q̃ me aſinũ nõ canē arte ſua trãſformaſſet. aſpiciēs uidelicet canes ĩtroeuntes in aulã. & multa deuorãtes. q̃lia innuptiis diuitũ ſpõſoꝝ eē ſolēt. INEſcatos. quaſi eſca captos. Terētius neſcis ineſcare hoies trãſlatio ſumpta ab his qui eſca & cibo capiunẽ. DIſtētos. Saturos plenos. Pli. in panegyrico. diſtētus ſolitaria cœna. Virg. diſtendũt nectare cellas: ad aĩum quoq; transfertur. ut apud eũdē aĩ ſis diſtenẽ impii curis. RVdimēta ueneris. i. poſt labatas primas cõiugales paleſtras uirginales. poſt dulciſſimã illam noctē maritalē: quæ plena uoluptatis plena oĩfariæ ſuauitatis eſt. MIHI. In beneficiũ meũ & cõmodũ. ILLI. Parētes ac maritus. GRAtias ſummas. Lucianus χάριν μοι ἔφη ἡ δεσποινα ἔχειν παρὰ τῷ πατρί. i. dixit domina apud patrē. mihi gratiã hr̃e. ac meminiſſe. ORdeo lecto. Potes ſeiũcti legere: ut Ordeo & cubili molliori dicat aſinũ ſaginãdũ potes ēt iunctim copulateq; connectere: ut ordeũ lectũ. expõas ꝓ electũ: & eximiũ atq; ſinceꝝ oĩbus purgamentis excuſſis. VITia ſaginari. Nõ pauci ſunt. qui exiſtimãt ſummũ bonũ eē ociũ uentriſq; delicias: ex hoc quidã cēſuit ſaginãdũ eē aſinũ cibariis cõgruētibus. q̃lia ſunt ordeũ & uitia: Pli. uitiã ait ſeri oportere boote occidente. qđ & Virg. ꝓcipit. RVreſtribus cãpis. Ruſticis & uillaticis. Ita ſupra. ſic Sidonius & alii ſepiſſime loquunẽ. IN greges eq̃nos. Cũ grex ꝓprie minoris pecoris ſit armentũ maioris: κυρίως dixiſſe uideẽ equinos greges: Sed Columella. M. Tullius. cæteri: greges armētoꝝ dicũt. M. Varro greges equoꝝ & eq̃ꝝ dixit. quoniã ſ. grex nomē generalius ẽ. Armētũ ſpecialius legato uſufructu gregis uel armēti debebit ex agnatis gregē ſupplere. ut ſcribit Vlpiãus. eq̃tiũ elegãti uocabulo dr̃ armētũ eq̃nũ q̃ dictiõe iuriſcõſulti frequēter utunẽ. Inde eq̃tiarius dictus armētarius. quaſi ꝓfectus eq̃tii Firmicus Maternus refert eq̃tiariũ futuꝝ. q natus fuerit oriēte cētauro. Lucianus in hanc ſniam. ἐκέλευσε ἐλεύθερον ἀφεῖναι ὑπαίθριον καὶ σὺν ταῖς ἀγελαίαις ἵπποις νέμεσθαι. Iuſſit liberum Aſinum ſub diuo emitti in greges equinos & paſci. græci ἀγέλην gregem dicunt. INſcenſu equaꝝ. Subagitatu. & admiſſura: ab inſcēdere iclinatũ inſcēſus nomen. MVlas alũnas. Ex Aſino & equa mulus gigniẽ. ex equo uero & aſina genitos hinulos antiqui uocabant. M. Varro in ſecũdo de re Ruſtica ex eq̃ igr & Aſino fit mulus cõtra ex equo & aſina hinulus uterq; eorũ ad uſum utilis. Ariſtoteles in. vi. de aĩalibus hippothelas uocat: nr̃i eq̃mulgos iterꝓ̃taneẽ q ſunt pulli aſinoꝝ ſuggētes lac eq̃nũ. ita eni fit ne a coitu eq̃ꝝ mox arceanẽ. ex onagro. q eſt Aſinus ſilueſtris: mãſuefacto. & eq̃ generanẽ mulæ ueloces i curſu duritia eximia pedũ. onagro & aſina gẽitus mulus oēs antecedit. ĩ generatiõe mulaꝝ. quo ſeminio fit aſinus ſpectaẽ. archadici eni in græcia. Reatini in Italia admiſſarii ſunt ꝓ̃ſtãtiſſimi. Mulas nõ calcitrare cũ uinũ biberint. auctor ẽ Pli. in. viii. & in. xxx. alũnas mulas dixit uel q̃ſi Aſino genitas. uel qa ut ait. M. Varro. Mulos & mulas nutricantes educamus. ARmētario eq̃ſitiõe. Lucianus. ἱπποφορβὸν uocat: quem Apuleius armētariũ eq̃ſitionē no/

Marginal notes: Ineſcatus — Diſtētus curis. — Grex. armētũ. — Equitiũ. — Equitiarius. — Inſcēſus — Mulus. — Hinulus. — Hippotheles. — Onager.

minat. græce eni ιππόφορβοσ paſtor equoꝝ & armentarius nuncupaſ. eqſitiões equoꝝ moderatores & magiſtratos dicit. qui & equitiarii nūcupanſ. De eqſionis uaframēto ſcribit Valerius maxius in ſeptimo ꝑterea ut annotant grāmatici oēs qbus regimē cōcediſ cuiuſlibet rei eqſiões dici poſſe ueteres uoluerūt. Armētariū uero armēti paſtorē dici: ab armētoq; deduci nullus ignorat. q uel tātum legerit illud ex poeta uulgatiſſimū. Armētarius afer agit: hyadū ſidus in horoſcopo armentarios faciat. bubulcos ouiūq; paſtores. ut docet mſnus in ſeptio matheſeos. M. Varro refert ſe curaſſe. ut armētarius ſuus crebro aliquid de magonis libris legeret. quibus remedia cōtinebanſ ꝑtinētia ad armenticii pecoris ſanitatē. eqtium ponūt iuriſcōſulti Titulo de uſufructu. ꝓ uniuerſitate gregis eqni. Itē titulo de uſu & habitatiōe ſcriptū ſic eſt. eqtii quoq; legato uſu uidendū ne & domare poſſit & ad uehendū ſub iugo uti: Natus oriēte cētauro ut iqt firmicus mſnus aut auriga erit: aut equorū nutritor & equitiarius. SArcinis renūciaturus: Luciāus εγὼ ἔχαιρον ὡσοὐκέτι ἀχθοφορήσων ego lætabar. ut pote qui nō eſſem deinceps ſarcinas laturus. HER bantibus. Herba uirētibus & herbaſcere icipiētibus: pratoꝝ epithetō cōmodiſſimū Ambroſius ī examero prio germinare deinde herbeſceē cāpos ſtatuit idē uiriditatē pratoꝝ herbeſcentē decēter appellat.

Hippophorbos. Equiſiones. Armentarius. Horoſcopus armētariorū in hyadibus. Equitiū. Equitiarius.

ſarcinis & cæteris iā nūc renūciaturus. Nactaq; libertate ueris initio. pratis herbātibus: roſas utiq; reperturus aliquas. ſubibat me tamē illa ēt frequēs cogitatio: q̄ tātis actis gratiis: honoribuſq; plurimis aſino meo tributis: humana facie recepta: multo tāta: pluribus beneficiis honeſtarer. Sed ubi me ꝓcul a ciuitate gregarius ille ꝑduxerat: nullæ deliciæ: ac ne ulla q̄dē libertas excipit. Nā ꝓtinus uxor eius auara quidem: nequiſſimaq; illa mulier. molæ machinariæ ſubiugū me dedit. frondoſoq; baculo: ſubinde caſtigans: panem ſibi: ſuiſq; de meo parabat corio. nec tantū ſui cibi gratia: me fatigare cōtenta uicinoꝝ etiā frumēta mercēnariis diſcurſibus meis conterebat. nec mihi miſero. ſtatuta ſaltem cibaria: pro tantis præſtabantur laboribus. Namque ordeū meum frictū: & ſub eadē mola meis quaſſatum

SVbibat cogitatio. In mētē ueniebat: Pl. ſubit recordatio. PLuribus beneficiis. Senſus eſt cogitabā ipſe mecū. ſi mihi Aſino tot honores tributi ſunt tātæ gratiæ repēſæ q̄to magis honeſtabor: & pluribus beneficiis afficiar. apud iſtos ubi guſtatis roſis hūanā faciē recepo: & in priſtinū Apuleiū reformatus aſpiciar. GREgarius. A grege gregarius dictus magiſter gregis quē paulo ante noiauit armētariū eqſionē: q a Luciāo ιπποφορβὸσ καὶ ποιμὴν dr: alias gregarius ponitur pro uilis & ꝓmiſcuus. ut gregarius miles. Gregales ſunt eiuſdem gregis & ſodalicii. Pl. eqs gregales uocat: q̄ in grege ſunt. MILlæ deliciæ. Legēdū nullæ. LIBERtas. Nō ſolū hoibus ueꝝ ēt brutis aiantibus dulciſſima libertas eſt. ut nō imerito a iuriſcōſultis dictū ſit libertatē rē eſſe. inextimabilē & a Plauto ſcite ſcriptū eſt. hercle uero liberꝝ eē id multo eſt lepidius. Itē in captiuis. oēs ꝓfecto liberi libētius ſumus q̄ ſeruimus. Auibus quoq; & feris. ſi ſemel fugiēdi data eſt occaſio ſatis ē: nūq̄ poſt illas poſſis prēdere. MOlæ machinariæ. Luciāus ait ἐπὶ τὸ τὴν γυναῖκα ꝓfectū equoꝝ dediſ ſeipſum uxori: q̄ ἀλέτῃ ὑπέζευξε hoc eſt molæ ſubiugauerit. molæ āt machiariæ noie ſignificatur hoc ī loco mola piſtrinēſis ſiue Aſinaria. Vnde & Aſinus molarius Catōi dictus. Idē mēorat molas truſatiles: q̄ ſunt manuariæ. & qa māibus trudūſ iccirco truſatiles dictæ. M. Varro. Au. Gellius & pleriq; alii memoriæ mādarūt Plautū ob q̄rēdū uictū. opā piſtori locaſſe ad circūagēdas molas. quæ truſatiles appellāſ. SVBiugū. Iunctū & pria acuta lego. ut ſit dictiōe unica ſubiugus elegāter dictus qui ſub iugū mittiſ. q græce dr ὑποζύγιον. SVbinde. Idētidē frequēter. CAſtigās. Exēplū elegātiæ. cōtra eos qui aſſerūt caſtigationē ꝑtinere tātū ad uerboꝝ repreſſionē obiurgationēq;. quīnetiā apud iuriſcōſultos. qui latine & puriter loquunſ: ſcriptū legius īter genera pœnaꝝ eē flagelloꝝ caſtigationem: Caſtigare ergo ex auctoritate eruditoꝝ ad quā ueluti ad anchorā cōfugiēdū eſt: & ad uerba & ad uerbera referſ. VIcinoꝝ frumēta. Luci. ſcri. Aſinum ἀλεῖν πυροὺς καὶ κριθὰς ὅλως coactū eē molere frumēta & ordea nō ſolū dominoꝝ. uerūetiā alioꝝ cū miſero ipſius cruciatu. STAtura cibaria. Iuſta idignatio. q uidelicet poſt cōcinnata alioꝝ cibaria. ipſe legitio. & debito cibo fraudareſ. Nāq; & mercenariis ſeruis cibariū iuſtu dādū eſt. qd̄ ſeruo ut iqt Seneca dominus debet. Seruus q̄ternos modios frumēti accipiebat i mēſe auctore Dōato: & id dimēſum dicebaſ. Verū a mēſe an a metiēdo icertū ē. M. Cato cibaria ruris oparis iuſta ceu lege dari iubet: ex ꝑcepto Varrōis aſinos laborioſos fœno atq; hordeo largiore paſcere debēus. & uires cibis ſuffundere. ne magno nequeant ſupeſſe labori. hæc uero ſecus factitabat: nā cū iugi labore cruciaret aſinū: quia fortaſſis legerat apud M. Varronē q Aſinus in remiſſiōe laboris fit deterior: illū deinde minie copioſo pabulo roborabat tanq̄ ieiuniū & fames ita cōduceret Aſino diſcurſanti. ut hoī lucubrāti. HOrdeū frictū. Ex Luciāo qui ait. καὶ τὸ γὰρ κριθὰς τὸ μὲν ἄριστον φρύγουσα qd̄ ſignificat prandium fuiſſe hordeum

herbeſcere. Gregarius. Gregales. libertas ineſtumabilis. epiſtates ꝑfectus. Mola machinaria. Molæ truſatiles. Plautus ad molas. Subiugus. Caſtigatio uerborum & uerberum. Dimenſum. Cicer frictum.

frictū.φρυγία.n.eſt ſicco & frigo.Plautus.dixit cicer frictū ītelligi uolēs rē uiliſſimā.qdā legunt fractū referētes ad molās:q̄ cicer molit.quaſſat infrigit.unde & faba freſſa.ſeqt.n.& ſub eadē mola meis q̄ſſatū ambagibus.græci hordeū appellāt κριθήν.Inde tuberculum oculoꝝ a græcis crithe noiatꝰ a ſimilitudine uidelicet hordei.cuius & Cor.Cel.meīnit in.vii. AMbagibus.diſcurſibus & circuitū multiuio.q fieri ſolet a piſtrinēſibus iumētis. ATtēro.Intēro & pſeuerāter opanti Terētius ī adelphis.Nimiū ad rē ī ſenecta attēti ſumus. FVRfures icretos.accipe incretos pmixtos nō purgatos neq̧ excretos:ſequit.n.ſordidos.

ambagibus:colonis proximis uenditabat: mihi uero per diem laborioſæ machinæ attento:ſub ipſa ueſpera furfures apponebat in cretos ac ſordidos: multoq̧ lapide ſalebroſos. Talibus erumnis edomitum. nouis fortuna ſæua cruciatibus tradidit. ſcilicet. ut quod aiūt:domi foriſq̧ fortibus factis adoriæ plene gloriarer:equinis armentis:namque me congregem: paſtor egregius mandati dominici ſerius auſcultator: aliquādo pmiſit.At ego tādē liber aſinus: letus & tripudiās: graduq̧ molli geſtiens:equas opportuniſſimas iā mihi:concubinas mihi futuras deligebam. ſed hic etiam ſpes hylarior in capitale pceſſit exitium. mares enim

ſic Oratius.In ſermōibus:incretū puris circumpoſuiſſe catillis.ubi exponūt cōmētatores. icretū pro mixtū.uel incretos expone p cribratos. q.ſ. elegantior ſcitiorque expoſitio eſt. Incernere.n. & ſuccernere eſt cribris & excuſſoriis repugnare.M.Cato:cū ſemē ſerito cribro tanq̄ linum:& eo terrā cribro īcernito altā digitū tranſuerſum. Pli.i.xviii. farinario cribro ſuccernūt īde īcerniculū cribri gēus uocāt.de quo Pli.i.n.viii. ne frumētarii negociatores ab īcerniculis arcerēt.itē.M.Cato iubet ī ſupellectile uillatica habēdū eē īcerniculū unū.furfures aūt increti hoc eſt cribrati haud dubie deteriores uilioreſq̧ ſunt:cū farina ſeq̄ſtrata ſic ac ſepata.Lucianus.ἐν οἷς πίτυρα εἶπεν τὸ ἤν.i.mihi furfur prādiū erat:Græci πίτυρον uocāt furfurē.unde furfurei panes pytirii dicti.quoꝝ mētio fit a galēo in prīo de alimētis Ruſtici ueteres auctore Gellio apludā dixerē furfurē frumēti:ſicut flores uini fecē.hic illđ ī eſitātē furfureū panē & uinū fœtidū potātē apludā edit floces bibit.Pli.uero tradit purgamēta milii & panici apludam noīari īter uitia corporis fœda ſunt & furfures.quoꝝ mentio ap̄ Pliniū freq̄ns:canicas appellāt furfures de farre a cibo canū. SAlebroſos.Signat panes furfureos.q ſibi ī cibatu dabāt fuiſſe lapillis plēos.& ob id minime edules: cū aſpredine fauces lācinarēt.neq̧ madi poſſent:ſalebras dicūt aſpitates ſaxoꝝ.M.Tullius nunq̄ in tantas ſalebras icidiſſet.itē heret in ſalebra:īde ſalebroſus p aſp & durus Virg.nō tā ſalebroſus ut ante. EDOmitū.Scilicet me. FORtibus factis adoriæ.Prouerbiale ē de hoībus:q domi foris.in urbe extra urbē forti aīo & ſubnixo labores erūnoſos tolerauerūt:q fortibus factis adoriā laudēq̧ conſequunt.q gloriant fortūæ cruciatibus ſe ſe haud q̄q̄ ſuccubuiſſe:Adoriā ueteres dicūt laudē ſiue gloriā.quia glorioſum eū putabāt eē.q farris copia abūdaret qđ ador noiat Pli.in duodeuigeſimo gloriam deniq̧ ipſam a farris honore adoriā appellabāt:Oratiāi uero interp̄tes exponentes illud flacci. Qui primus alma riſit adoria.Tradunt adoriā dici laudē bellicā ex eo:q adorādi ſint:q laudē ex bello reportant. CONgregem.Sicut ſegregem dicimus egregiū.& a grege ſeparatū ob excellentiam. ita congregem appellamus gregi copulatum commixtūq̧.Seneca in hippolito.Segregem ſparſi per agros. MANdati dominici.A domino dominicus deriuat īde res & rōnes dominicæ freq̄nter ap̄ iuriſcōſultos.& a Seneca.nō minus mordaciter q̄ elegāter dictū ē ī epiſtolis ad Luciliū adiice obſonatores qbus dominici palati noticia ſubtilis ē. PAſtor egregius.Ironicos pnūciādū. SErius auſcultator.Seriū auſcultatorē nūcupamus q ſerio diligenter.ſedulo audit mandata domini.& ea nauiter exeqt:ſed hic quidē malim legere ſerius q̄ ſerius.tanq̄ ſubidignāter dixerit ſerius hoc ē tardus lentus & cunctator.qui nō ſtatim mādatū dominicū pegerit.ſed ſero & cunctanter id tādē ipleuerit.M.Cato duo hæc uerba audire & auſcultare:ita diſparaſſe uidet atq̧ diſiunxiſſe.ut audire ſit negligētis.& eius qui minime obſequi uelit:auſcultare uero attendentis.& auditioni obtempantis:Verba Catonis ſubſcripſi quæ ſunt hæc.ita eſt cupidus Orationis.ut cōducat qui auſcultet.itaq̧ auditis non auſcultatis tanq̄ pharmacopolā.nā eius uerba audiunt.Veꝝ ei ſe nemo cōmittat ſi æger eſt. LIBEr. Solutus & nactus libertatem quā ſemp expetiuerā qua nil dulcius eſt. QVAS concubinas. Feſtiuiter dictum in tranſlatione ſpecioſa a fœminis facta.q concubinæ fiunt uiroꝝ.ex eadem metaphora capræ dicunt uxores hircoꝝ ipſi uero hirci capellaꝝ mariti.Oratius q̄runt latentes p thyma deuia olentis uxores mariti:iuriſcōſulti ſcribunt concubinā eā uocari:q.cum uxor non ſit cum aliquo tamen uiuit.quæ nomine minus honeſto amica appellatur.quidam pellicē uocāt cuiuſcunq̧ ætatis cōcubinā haberi poſſe palam eſt.niſi minor annis.xii.ſit.Quæ in concubinatu eſt ab inuito patrono poterit diſcedere.& alteri ſe in concubinatum dare. Concubini quoq̧ dicuntur pueri patici qui in concubinatu ſunt eorum:qui libidine obſcena & præpoſtera oblectantur: Quintilianus in primo noſtras amicas.noſtros concubinos uident. HIC ſpes. Hæc ſpes. MARES. Equos intelligit.

Faba freſſa. Crithe tuberculum. Incretus. Incernere. Succernere. Incerniculum cribrum. Pityrii panes furfurei. Apluda. Floces. Furfures ī corpo. Canicæ furfures. Salebræ. Salebroſus. Adoria. Congregem. Seg regē. Dominicum palatum. Audire. Auſcultare. Vxores hircoꝝ. Concubina. Amica in concubinata. Concubini.

ob admiſſuram ueterem paſti ſatiãter ac diu ſaginati terribiles alioqn: & utiq quouis aſino fortiores de me metuentes ſibi: & adulterio degeneri præcauentes nec hoſpitalis Iouis ſeruato fœdere: riualem ſummo furẽtes pſequũtur odio. hic elatis ĩ altũ uaſtis pectoribus: arduus capite: & ſublimis uertice primoribus in me pugillatur ungulis. Ille terga pulpoſis torulis obeſa

OB admiſſurã. Admiſſura dr̃ tẽpus & actio ipſa qua mariti gregũ admittunt̃ ad coitũ feturæ cauſa: Papinius in Siluis. expectat̃ equus cuius de ſtemate longo fœlix emeritos hẽt admiſſura parentes. Columella docẽs q̃ ætas idonea ſit ad admiſſurã uocat̃: ex his inqt q quadrimis minores ſunt maioreſq duodecim annis ꝓhibent̃ admiſſura. Admiſſarii quoq equi appellant̃. q peculiariter deligunt̃ ad equas ineũdas cã ſtirpis ꝓpagãdæ. in admiſſario. ut inqt palladius q̃ttuor ſpectãda ſunt. forma colos. meritũ pulchritudo. & ut p̃cipit idẽ Columella. admiſſarius equus. eo tpe. quo uocat̃ a fœminis roborãdus eſt largo cibo & eruo ordeoq ſarginandus: ut ueneri ſuperſit. q̃toq fortior inierit firmiora ſemina pbeat future ſtirpi. Vnus admiſſarius non minus q̃ xv. nec plures q̃ xx. debet implere: iſq admiſſuræ pōt & uſq in annos uigĩti plerũq idoneus ẽẽ. Quod ſi admiſſarius iners in uenerẽ ẽ odore pfricat̃ deterſis ſpõgia fœminæ locis & admota naribus eq. Quod locus fœminæ dixit Columella. ſcito ſignificari genitalia equæ. Nã Columella Cato Celſus cæteri locos appellant uuluam ſiue genitalia. de qbus Plinius ſic in. xi. fœminis eadẽ oĩa. ꝑterq ueſicæ iunctus utriculus. Vnde dictus uterus. qđ alio noĩe locus appellãt. hoc in reliqs aĩalibus uuluã. Cato locos fœminæ uirioſos dixit intelligi uolẽs fœminam catulientẽ cuius genitalia uiri coitũ ſitiẽter appeterẽt.

SAtianter paſti. Abũde. opulẽter affatim roborati refectiq. cũ ex admiſſura uetere exhauſti lateribuſq ut iqt Catullus ex futuris largiore pabulo fuiſſent ſaturati ſaginatiq. TERribiles. Notat ſuapte natura fuiſſe feroculos equos. & cibi largitate ferociores factos. cibus. n. ut inqt Plutarchus in ꝓblematis ĩſolẽtiã gignit hinc illud Plautinũ. Sat hõ eſt hẽt ꝑfecto in uẽtre cõfidẽtiã. ADVLterio degeneri. Scribẽdũ eſt degeneri. nã coitus aſini cũ eq̃ iuſſus ĩfeſtuſq eſt equo generoſo. tãq̃ degener & uelis. nec. n. uñ ẽẽ decoꝝ. q aſellus uilis & uulgaris uelit ĩſcẽdere eq̃s pſtãtiores q̃rũ mariti ſunt eq. & nõ aſini ipſæ quoq eq̃ dicunt̃ faſtidire aſellũ ſubactorẽ & adulteꝝ. idcirco teſte Plinio p̃cipiũt eq̃rũ iubas cõderi. ut Aſinoꝝ in coitu patiant̃ humilitatẽ. Comãtes. n. gloria ſupbire. NEC hoſpitalis iouis. Græci ξένιον. i. hoſpitalẽ iouẽ colũt q p̃eſt hoſpitibus. q iura hoſpitalitatis ĩter hoſpites ſancta illibataq ſeruari iubet. de quo illud notiſſimũ Iupiter hoſpitibus. nã te dare iura loquunt̃. Veꝝ eq mini me reueriti iouẽ hoſpitalẽ polluto iure hoſpitii & fœdere. hoſpitẽ aſinũ ĩcurſare cœperũt tãq̃ riualẽ. q eundẽ amoris q̃ſi riuũ peteret. & eq̃s adulterare geſtiret. nã ut ueriſſime dixit ille. Riualẽ poſſum nõ ego ferre iouẽ alĩubi annotatũ eſt riuales dici ꝓprie. q ius habẽt aquã petẽdi ex eodẽ riuo ex quo ſæpe rixa & cõcertatio exorit̃. ide uirales dicimus q̃ſi in eũdẽ amorẽ deriuãtes. Quidã autumãt riuales dici emulos de mulieribus facta trãſlatiõe a feris beſtiis. q̃ ſitiẽtes cũ ex eodẽ riuo hauſtũ petũt in ꝓlia cõtra ſe inuicẽ cõcitant̃. hĩc riualitas ꝓ ipſa emulatiõe uſurpat̃. VAſtis pectoribus. Qui uaſto & p̃grãdi pectore p̃ditus eſt is pectoroſus noiat̃. in obſceno poemate. nẽo eſt feroci pectoroſior marte uerbũ uetus eſt pectorare. qđ ſignificat extra pectus elicere. M. Tul. in. iii. de oratiõe. nouãt iqt uerba q̃ ab eo q dicit ipſo gignunt̃. ut tũ pauor ſapiẽtiã oẽm mihi exanimato expectorat. uaſtis ante pectoribus pluraliter dixit ad enormitatem pectoris & firmitudinẽ εὐφορτικώτερον declarandam p exornationem rhetoricam q̃ libro ad herẽniũ q̃rto itellectus noiat̃. ARduus capite. Secũdũ Virgilianã deſcriptionẽ. illi ardua ceruix arguũq caput. PVgillat̃. Cõfligit pugnat colluctat̃. tranſlatio a pugillibus. qui pugillatu aduerſariũ p̃mũt & luctatiõe ſubuertũt. dicit̃ aũt pugil pugillatus pugillaria & ipſa pugna a pugno. Veteres nãq ante uſum ferri & armoꝝ pugnis & calcibus. & morſibus corporũq luctatiõe certabant. Quod & Lucretius ſignat illo uerſu. Arma antiqua manus ungues denteſq fuerunt græce pictes dicitur pugil. qua dictione & noſtri utuntur. ut Columella Plinius Iulius firmicus. inde pictale certamen pro pugillatu. Homerus pollucem appellat πύξ ἀγαθόν hoc eſt pugillatu præſtantem. inter ſpectacula popularia exhibebantur & pugiles. Qui cum populo mire placerent ideo ſatyrice dixit Oratius. poſcunt aut urſum aut pugiles. namq his plebecula gaudet. Plautus in epidico inquit ualet pugilice pro firmiter & robuſte. PRImoribus ungulis. Equi ex genere ſolidipedũ ſunt ita enim eleganter dicuntur aĩalia quibus ungula ſolida eſt. Albertus Magnus magis doctus quã terſus cum ſolidipedes dicere deberet dixit corneas ſoleas habens animal. nulli ſolidipedum auctore Plinio ſunt cornua. a græcis μώνυχα dicuntur aĩalia ungulam ſolidam habentia. Vt ſunt iquit ſuidas ἵππος ὄνος οὐρεύς ideſt equus aſinus mulus. OBEſa pinguia. Ex deſcriptione poetica. breuis alnus obeſaq terga. luxuriatq toris animoſum pectus in neuiano carmine ex corpore pectoreq undiq obeſo. Vbi notauit. Au. Gellius obeſum proprie magis quam uſitate dictum pro exilli atque gracilento tanquam ἀπὸ τοῦ ἐσθίω & improprie obeſum pro pingui atq uberi uulgo dicatur. Verum eruditi oẽs obeſum pro pingui uſurpant notiſſimum eſt illud Oratianum cum ſit obeſo nil melius turdo. Plinius minus ſolertes ẽẽ homines tradit. qbus obeſiſſimus eſt uenter. PVLpoſis torulis. Toroſi

Admiſſura. Admiſſarius. Roborandus largo cibo. Loci genitalia. Loci uitioſi. Satiãter. Xenios Iupiter. Riuales. Riualitas. Pectoroſus. Expectorare. Pugillat̃. Pugillatus. Pugna a pugno. Pyctes. Pyctale certamẽ. Valet pugilice. Solidipedes. Albertus magnus doctior quam terſior. Monycha. Obeſus. Obeſi hebetiores.

& per diminutionē torulos accipimus pro carne muſculoſa.pulpoſa ſucculenta.cui ineſt robur.& fit
mitudo.In Hercule poetæ laudant Toros lacertoꝝ hinc apud Sophoclem gemebundus Hercules in
ſit o pectora o terga o lacertoꝝ tori ide toroſus deriuatur.Ouidius colla toroſa boum. Hieronymus
diaconū taxat.cui taurina ceruix eſſet toris adipeis intumeſces. Plinius inulam toroſiorem appellat.
plantis toros ineſſe tradens per tranſlationē decentiſſimam.& quoniā incidit mentio de toris & toro
ſis:diſpiciamus obiter diſcutiamuſq; quid ſint troſuli quod uocabulum in ore omnium eſt & i ſcho
lis grammaticalibus protritū.ni
hil illo Perſiano carmine uulgati
us troſulus exultat tibi per ſubſel
lia leuis commētatores gramma
tiſtæ ſcholaſtici oēs comuni cōſen

cōuertēs:poſtremis uelitatͣ calcibus.alius hinnitu mali
gno cōmiatus:rēulſis auribus dētiūq; cādētiū rēudatis

ſu & una uoce conclamāt.Troſulos dici ex auctoritate Plinii & Feſti pompeii equites Romāos ab eo
quod oppidum tuſcoꝝ noīe troſulū ſine ullo ad iumento peditū cœpiſſent.nec nos id uerū eſſe infi
ciamur.ſed nimirum ſub eſt occultior quæpiā ſignificatio in uocabulo troſuli nō oībus obuia aīad
uerſaq;.proinde nos ut pro uirili parte.q; ubiq; librorum noſtroꝝ facere conati ſumus ſtudioſos iu
ueramus re diligenter curioſeq; perpenſa aīaduertimus troſulos præter illā ſignificātiā notiſſimam
dici delicatos obeſos ſucculentos quorum deus uenter eſt quaſi toroſulos a toroſa.ſ.carne & aruina.
Et hoc eſt quod ſignat Nonius Marcellus ſi ſinceriter & recte legatur cum ait troſuli dicti ſunt To
roſuli.quaſi habitiores a toroſa ſcilicet pinguitudine:in nonianis codicibus mendoſa diuiſione ſcri
ptum eſt troſuli dicti ſunt torro ſoliti emenda toroſuli.in hanc ſentētiam eſt illud a Hieronymo ſciē
ter & decenter deprom ptum.in Iouinianum.unius tantū philoſophi exemplū poſui ut formoſuli no
ſtri & troſuli.& uix ſummis pedibus adumbrantes ueſtigia imitētur: ſaltem gentilium parcitatem
hoc ſignificatu dixit Varro nunc emunt troſuli nardo nitidi uulgo attico talento equum. hoc haud
dubie eſt quod intelligi uoluit Plinius cum in.xxxiii.ſcribens equites troſulos uocatos eſſe ſubiun
git.quia inquit non intelligunt troſuli nomen.quod ualeat.multos pudet eo nomine appellari in
uitoſq; etiamnum troſulos uocari.Verba hæc pliniana nos ita iterpretamur.equites qui hiſtoriam
de oppido troſulo ab equitibus capto & inde troſulos ſe uocari neſciunt. quod uirtutis eſt nomen:
egre ferunt erubeſcuntq;.quando troſuli uocantur tanquam troſulus quaſi toroſulus dicatur pro
ſucculento & habitiore quod nomen uitii eſt.& eius hominis qui ſolas ueneris delicias curet.ad hūc
eundem intellectum referri commodiſſime poteſt & ſcitiſſime perſianum carmen. ut troſulus non
magis pro equitibus iudicibus accipiatur.q̄ pro auditoribus uoluptariis.ſuccoſis & opimis quos ma
gis pigmenta floſculi lenocinia orationis.q̄ res.q̄ ſenſa.q̄ argumenta commoueant. lector perpende
quæſo hoc noſtrum de troſulis interpretamentum.& ſequæſtrato liuore diiudica nunquid dignū
ſit.quod in ſecretariis diſciplinæ remotioris recondatur.præterea torulus pro quodam quaſi torq;
accipitur apud Plautum ſic ſcribentem in amphitrione tum meo patri autem torulus in erit aure
us ſub petaſo. Victruuius quoque torulum eiici tradit ex arbore exciſſ. Vbi torulus accipi uidetur
pro materie torta & callo ligni in ſe conuoluto.mendum eſt in impreſſis Victruuii codicibus qui nō
torulo habent ſed torculo. VELITAtur.Depugnat contendit congreditur.a pugna. uelitum uer
bo deducto.ſunt autem uelites leuis armaturæ milites:a quibus uelitatio dicitur leuis cōtentio.Plau
tus neſcio quid uelitati eſtis inter uos:idem uerbis uelitationem fieri compendio uolo haſtam ueli
tarem tyrhenus primus inuenit: de qua intellexit Ouidius illo uerſu : Nondum calefacti uelitis ha
ſta ſolum. REMVLſis auribus.Quidam codices manu ſcripti habent remiſſis.natura generoſiſ
ſimo cuiq; animalium notas animi peculiares tribuit cauda leonum index eſt in equis uero & om
nium iumentorum genere indicia animi aures præferunt feſſis marcidæ nutantes pauidis ſubrectæ
furentibus.Reſolutæ ægris ex hac pliniana ſententia aures remulſas accipio.non tam reſolutas & re
miſſas quam ſubrectas.& quaſi retro ac ſurſum reclinatas.Antiqui remulum dicunt quaſi repandū.
quidam legunt remiſſis ſenſu manifeſtario. CANDENtium.Lego cadentium.hoc eſt albicantiū
dentium.nam decidui dentes ſignum ſunt ſenectutis & inualentiæ. Dentes in cæteris ſenecta rube
ſcunt.equo tantum candidiores fiunt.Senectus in equis intelligitur dentium brochitate ſiue brun
citate.hoc eſt prominentia.brochi enim dentes ſiue brunci dicuntur prominuli. hoc tranſeunter di
ctum ſit ut intelligas dictiones quibus Plinius.Varro.Lucilius cæteri utuntur.a dente quod annota
tu dignum eſt & ſcitu ſit uerbum edentare.quod ſignificat dentibus priuare.& excuſſis dētibus edē
tulum efficere.hoc in tranſcurſu commemini ut reſtituerem Plauto ſuam elegantiam ſuamq; dictio
nem & plane plautiniſſimam:quem correctores immo corruptores interpollauerunt. ſic enim ſcri
ptum legitur in Rudente.Nimis uelim improbiſſimo homini mala ſe dentauerint. Tu ita corrigito.
& diſtincte legito malas edentauerint ideſt uelim maxillas ita contundi pugnis improbo lenoni. ut e
edentibus fieret.& ut malas.hoc eſt maxillas illi edentarent.hoc eſt edentibus ſpoliarent excuſſis cre
bra pugnorum incuſſione. hic eſt comicus intellectus hæc plautina elegatia. hoc uerbum plautiniſ
ſimum. edentare malas dentibus excuſſis maxillas edentatas relinquære. Nam & edentata bel
lua dicitur carens dentibus cuius morſus eſt minime noxius. iuuat me in hæc diuerticula identi

Tori. Lacertorum tori. Toroſus. Tori plātis. De troſulis pulchra. Troſuli delicati. quaſi toroſuli. Locus Plinii. Verſus Perſii. Torulus. Velitatͣ Velites. Velitatio Haſta ue litaris. Cauda. Aures indices aī. Remilus Brochitas. Brochi uel brūci edentare Locus Plauti. Correctus. Edētare malas Edētata. bellua.

dem diuertere.ut unā opera iuuē latinitatis corioſos.& ſimul uitē ex uniformi narratione faſtiditum.
Haſtis.Exertis ꝑparatiſq; dentibus inſtar haſtarum metaphoricos intelli uult acuminatos dentes ꝓminētes exertos. DE rege thracio.Diodorus & poetæ tradūt diomedē thracē equos feritate notabiles habuiſſe quos carnibus humanis paſcere ſolebat erāt equoꝝ ꝓſepia ænea ferreis ipſi cathenis uincabanť.caro hoſpitalis erat ꝓ pabulo.hos hercules ex thracia argos ꝑduxit.occiſo Diomede: quē ſuo ipſius exemplo equis mandēdum appoſuit.hos euriſtheus ad ſe deductos iunōi ſacrauit. ex hoc

haſtis:totum me commorſicat.Sic apud hiſtoriam de rege Thratio legeram:qui miſeros hoſpitos:ferinis eqs ſuis lacerandos deorandoſq; porrigebat. Adeon præpotens ille tyrannus: ſic parcus ordei fuit: ut edacium iumentorum famē corporum humanorum largitione ſedaret? Ad eundem modum diſtractus & ipſe uariis equorum i curſibus:rurſus molares illos circuitus requirebam. Verum fortuna meis cruciatibus inſatiabilis: aliam denuo mihi peſtem iſtruxit.delegor enim ligno monte deuehundo. puerq; mihi prefectus imponiť. omnibus ille quidem puer deterrimus.nec me montis excelſi tantum arduum fatigabat iugum:nec ſaxeas tantum ſudes icurſando cōterebā ungulas: uerū fuſtiū quoq; crebris ictibus perſæpe dedolabar: ut uſq; plagarum mihi medullaris iſideret dolor: coxeq; dextræ ſemper ictus incutiens. & unum feriendo locū:diſſipato corio: & ulceris latiſſimi facto foramine:

equorū genere ꝓgenitus ē equus. Seianus ille famigeratus Plinius & Solius auctores ſunt Tyridam oppidum fuiſſe in thracia Diomedis equorum ſtabulis dirū equorum qui feri ſunt & nominantur meminit Plinius. ADEon.Pro adeone. TIRANnus.Diomedes thrax. ADAcium.Manduconū ita enim ab edacitate dicunť. DIſtractus.Diſcerptus diuulſus dilaceratus. MOlares circuitus.Molarum piſtrinenſium gyratus ambagioſos & multiuios. REquirebam.Tanquā minus moleſtum foret molere.& molas circum agere q̄ ſubire calces & morſus equinos. INſatiabilis. Fortuna cum dicatur uaga.inconſtans inſtabilis tamē in qbuſdā uexādis nimium ꝑtinax ē & imobilis.ut ueꝝ illud plane ſit. An miſeros triſtis fortuna tenaciter urget. Tali fortūæ obnoxium ſe fuiſſe teſtatur Lucius noſter ſcribens eam inſatiabilem.
inexplebilēq; fuiſſe cōtinētibus ipſius cruciatibus. PEſtē.Exitium calamitatē iſortunium. DElegor.Deſtinor.Trador.aſſignor. LIgno.Lignis deportādis.qđ ē. Aſinoꝝ doſſuariorum: ſic.n.nominanť.q doſſo baiulāt onera.M.Varro i ſecūdo de re ruſtica:aſellis doſſuariis comportant ad mare oleū.aut uinū itēq; frumētū.aut qcqd aliud.Nā qđ nos dicimus dorſum ueteres doſſum nominabāt unde doſſuarius dictus q dorſo cōportat.Dorſualia quoq; appellamus dorſi tegumenta. maximeq; in bobus ac iumētis.Iulius capitolinus Tradit boues dorſualibus ſericis ꝑfulgentes ꝓceſſiſſe in pōpa galeni impatoris. OMnibus deterrimus.Attende loquutionē inuſitatā neq; ex regula grāmatices: q præcipit ſuplatiua iūgi debere cū genitiuo.ut dicať oīum deterrimus oīum peſſimus. Archaiſmos figura ē.ſic.n.ueteres loqbanť.qbus mutatio caſuū erat frequēs & q̄ſi peculiaris.illud Cicerōis nō ab ſimile uī.Simillimū deo iudico.qđ tamē ut docet Priſciāus ſignificat ualde ſimilē.hoc āt totum tranſtulit ex Luciano.qui ait.εισ το ορουσ αρω επε μ παιδιον και ξυλα τοισ ωμοισ εκομιζον.i.in montē ſuperiorē mittebat ad lingua humeris deferenda.De puero quoq; quē deterrimū peſſimūq; mortaliū Apuleius appellat Lucianus græce inquit.ορη λα την παιδαριον ακαθαρτον.i.Aſinariū puerilū ipuriſſimū. SAxeas ſudes.Vt ſudes ligneæ uſtulatæ uicem teloꝝ implent & proſorant ſic & ſaxa acuta quæ ſudes ſaxeæ dicunť.ungulas Aſini comminuebant conterebantq;.& id facilius contingebat.propterea ꝙ ſoleis ferrei minime erat calciatus Lucianus. αρυπο δετοσ ορει εν λιθινω. ideſt in monte ſaxeo eram ſine calciatu.iumentorum autem calciamēta ſunt ſoleæ ferreæ. CONturbam. Corrige cōterebam. DEDOLAbar.Verbum eſt proprie ſabrorum:cum materiarum complanatur aſperitas.Verum ad alia quoq; tranſlatione ſpecioſa transfertur.Ennius dixit.unum ego libellū non edolem.Sicut ergo faber dedolando complanat aſpredinem.in materiis.ita Aſini corium.fuſtuariis ictibus leuigabatur.expollebaturq; quodam quaſi dolatorio.eſt enim dolatorium ferramēti genus.quo lapides & ligna dolantur.quidam aſciam appellant. Auctor Hieronymus.fuſtium autem. πλειν τικωσ dixit.quoniam ut inquit Lucianus ου ξυλω απλω επαιεν αλλα το οζουσ πυκνουσ εχοντι και οξεισ. ideſt non ſimplici ligno percuciebat.ſed ramos denſos habente & acutos. MEDVLlaris dolor.Signat ad medullas uſq; plagas a puero inflictas penetraſſe.Medulla non niſi cauis oſſibus ineſt.Nec cruribus iumentorum aut canum ſeuoſa cornigeris a iuuenta rudens & ſenecta albeſcens.coxæ dextræ Lucianus.και αει επαιεν εισ τουτο.ideſt ſemper feriebat in ipſa coxa ſiue femore:interpræs Luciani parum curans uerbum uerbo reddere interpræatur ſemper poſteriora dorſi purgebat. ſed profecto aliud eſt τον ωτον aliud ωμοσ illud dorſum.hoc femur coxāue ſignificat:

Equus Seianus.
Equi feri
Fortuna pertinax.
Doſſuarii aſini.
Doſſum
Dorſualia.
Omnibus deterrimus.
Dedolare.
Dolatorium.
Hallucinatio interpretis Luciani.

immo fouea:uel etiã feneſtra:nullus tamen deſinebat idẽtidem uulnus ſanguine delibutum obtundere:lignorum uero tanto me præmebat pondere. ut ſarcinæ molem elephanto non aſino paratam putares. ille uero quotiens inalterum latus præponderans declinarat ſarcina:cũ deberet potius grauãtis ruinæ fuſtes demere: & leu ata paulisꝑ præſſura ſanare me:uel certe i alterũ latus trãſlatis præ quare:cõtra:lapidibus additis inſuper.ſic iniquitati ponderis medebaẽ.Nec tamẽ poſt tãtas meas clades imodico ſarcinæ põdere cõtentus: cũ fluuiũ trãſcẽderemus qui forte preter uiã defluebat: pedibus ſuis ab aquæ madore conſulens: ipſe quoq; inſuper lombos meos inſiliẽs reſidebat:exiguũ ſcilicet & illud tantæ molis ſuperpondiũ.at ſi quo caſu limo cenoſo ripæ ſupcilio lubricãte: oneris i patientia ꝓlapſus deruiſſem: cũ deberet egregius Agaſo: manũ porrigere:capiſtro ſuſpẽdere. cauda ſubleuare. certã partẽ tanti põderis quoad reſurgerẽ ſaltẽ detrahere. nullũ qdẽ deſeſſo mihi ferebat auxiliũ ſed occipiẽs a capite imo ꝟo & ipſis auribus totũ me cõpilabat

Hyperbole ultra fidẽ. Superlatio. Nullus non.

IMmo fouea. Hoc totũ ὑπερβολικῶσ dictũ eſt.ſimul & feſtiuiter:nã mentiẽ hyperbole.& ẽ oĩs ultra fidẽ:ſed ut ꝑcipit Quĩtilianus.nõ tamẽ debet eẽ ultra modũ.& ut ait Seneca.incredibilia hyperbole promittit ut credibilia ĩpetret.Nr̃i ſuplationẽ uocant.igiẽ Apuleius emphaticos & hyperbolicos dixit nõ foramẽ.ſed foueã.atq; adeo feneſtrã latiſſimã ſibi in femore dextro fuiſſe patefactam ut crederet lector coriũ in aſinina coxa ĩctibus aſinarii pueri crebrioribus eodẽ ingeſtis fuiſſe foraminatũ.exulceratum diſſipatum. NVLlus.ideſt nõ ſic ueteres frequẽter poſuerunt. IDENtidẽ.Perſæpe ſubinde.frequenter. OBtundere.Sepius tondendo repercutere.Tranſlatio a fabrorũ malleo. ELEphanto paratam:Lucianus.εἶτά μοι ἐπιτίθει φορτίον ὅσον χάλεπον εἶναι καὶ ἐλέφαντι ἐνεγκεῖν.ideſt poſtea mihi impoſuit onus.quantum elephãto ferre moleſtum foret & graue. PRAEPONderãs ſarcina.Iumentis ſarcinæ impõnẽdæ ſunt compares.& quaſi ad æquilibrium:ut commodius ferãt.ubi enim in alteram partem præponderant torquentur diro cruciatu laborioſoq; iumẽta ideoq; æquis portionibus æquandæ ſunt ſarcinæ:demendo ſcilicet non addendo.ſed ut puer qui nihil aliud meditabaẽ niſi aſini cruciatus & exitium nõ lingua demebat ſarcinæ ꝑponderãtis ad releuãdũ aſinum ſed ſaxa inſuper addebat ad cruciãdum hoc idẽ Luciãus. PRAEſſura.Præſſione.nomẽ eſt.ſic Lucanus:coricii ꝑſſura croci. CIRca.

Præſſura

Lego contra.hoc eſt econtrario. IMMOdico.Nimio prægrãdi.una dictio eſt. PRAEter uiam.Iuxta quo in ſignificatu propter

Propter. prætes caſam.

quoq; accipitur.ſic Lucretius.propter aquæ riuũ.ſic Virgilius ꝓpter aquã.apud Terentium.in phormione ſcriptũ eſt ita fugias ne præter caſam quod aiunt.ubi illud præter caſam exponitur a Donato pro ante caſam.item apud Gellium.Fugitiuus præter oculos domini iret pro ante oculos & iuxta.

Mador.

AB aquæ madore.Aſpergine & infuſiõe:ſic in prio urinæ madore me pluerẽt.Mador.n.ſignificaẽ ĩfuſio & humectatio: Saluſtius ingens terror erat ne ex latere noua monumẽta madore ĩfirmenẽ

Madulſa

Madulſam ebriũ dixerũt.qa madidus uino eẽt & madore liberi pfuſus Luciãus i hãc ſnĩam καὶ ποταμὸσ ἦν ἀέναοσ ἐν τῇ ὁδῷ ὁ δὲ τῶν ὑποδημάτων φειδόμενοσ ὀπίσω τῶν ξύλων ἐπ' ἐμοὶ καθίζων ἐπέρα τὸν ποταμόν.ideſt fluuius erat in uia perenniter fluens puer autem calciamentis parcẽs poſt ligna mihi inſidens flumen tranſibat.

Superpõdium. Cẽtũpõdium. Aſſipondium.

SVPERpõdium.Elegans ſcitumq; uocabulum.quo ſignificatur illud pondus & quoddam quaſi auctarium qđ ſuper ſarcinã legitimã ĩponiẽ dictio cõpoſita copulata q̃ ex integro & corrupto:eadẽ formula dixit Plautus.cẽtũpondiũ.ꝓ põdere centũ librarũ: ſic aſſipondiũ & dupondiũ ueteres dixerunt.

Supercilium. Superciliosus.

RIpæ ſupcilio.Margine & ſummitate.Cõſimiliter Virgilius ecce ſupercilio cliuoſi tramitis undã elicit.ut.n.ſupercilia in nobis alta ſunt & ſublimia: ſic metaphoricos ſupercilium pro altitudine ac ſummitate aliarũ quoq; rerũ uſurpaẽ.Plinius in.xi.nihil altius ſuperciliis abruptiuſq; ſuperbia inuenit in corpore. Vbi ſolitaria eſſet.Supciliũ ꝓ faſtu ipſo & grauitate accipi ſatis notũ eſt.uel illo teſtimonio.Terrarũ dominũ pone ſupciliũ.unde ſupcilium cenſoriũ pro grauitate maieſtateq; accipiẽ a Valerio.& ſupciliosus diciẽ auſterus & grauis.ut ſupra diximus. DEruiſſem.Corruiſſem cecidiſſem.Lucianus καμάτῳ καὶ ἀχθοφόρῳ καταπέσοιμι.ideſt labore & pondere præſſus cecidiſſem. EGREgius agaſo.Ironicos. SVſpẽdere.Subleuare.ſuſtollere.χαμόθεν ἐπεγείρειν.i.ex hũo ſubrigite.Interpres Luciãi deceptus inqt camo erigebat.credidit.n.

Error in terpretis Luciani.

χαμόθεν a camo quod genus freni eſt deriuari.cũ aduerbiũ ſit ſignificãs ex humo qđ ſat liquet græca callentibus. MAnum porrigere.χεῖρά μοι ἐπιδοῦναι. PONderi detrahere.τοῦ φορτίου ἀφελεῖν. OCCIpiens.Incipiens.

Compilare.

COMpilabat.Pilis peruellebat.ſignat enim ita ſe fuſtuario ceſum.ut nec pilus in toto corpore relinquæretur.Namq; copilare.ut auctor eſt Aſconius Pedianus.eſt ita peruellere & furari.ut ne pilos qdem i corpore cõpilatores relinquãt.ex eodẽ fonte.illa quoq; uerba ſunt

ſuppilare.& expilare.hic cõpilare dicit̃ ſcriptor q aliena furat̃:& in unũ q̃ſi corpus redigit : cõpilare.n. auctore feſto eſt cogere. Ambroſius dictus eſt a Hieronymo cõpilaſſe hexameron Origenis. Quoniã uidelicet:q̃ ab origene dicta fuerant græca lingua.hic furti i librũ ſuũ trãſtulit latine cõpoſitũ.& qđ il le fuſius tradiderat & uberius.hic ſuccinctus rettulit & aſtrictius. Virgilius cõpilator homeri dictus eſt ab emulis:quoniam uerſus homericos ad uerbum pene transferebat. ex alieniſq; tacemis uinde miam ſibi faciebat:qui ille reſpondit magnarum eſſe uirium clauam herculis extorquære de manu. auctores ueteris bibliothecæ mutuo ſe compilarunt.ut inquit Macrobius. Lucianus in hanc ſententiam. αλλα αρωιερ.α πο τησ κεφαλησ καὶ τῶρ ωτῶρ αρξαμεμοσ συρεκοπτε μὲ. τοξυλω εωσ επεγειρωσ μὲ αἱ πλῆ καὶ ideſt ſuperne incipiens a capite & auribus fuſte me concidebat.eo uſque dum me plagæ ipſæ excitarent.

Ambroſius cõpilauit origenis exhamerõ

cedens fuſte grauiſſimo:donec fomenti uice : me plagæ ſuſcitarent.Idem mihi talem excogitauit perniciẽ. ſpinas accerrimas & punctu uenenato uirioſas.tortili: nodo in faſcem conſtrictas:caudæ meæ penſilem delegauit cruciatum.ut inceſu meo commoræ incitateq; funeſtis aculeis infeſte me con uulnerarent.Ergo igitur ancipiti malo laborabam nam cum me curſu proripueram: fugiens acerbiſſimos incurſus uehemẽtiore niſu ſpinaꝶ feriebar.ſi dolori parcens paululum reſtitiſſem:plagis cõpellebar ad curſum : nec qcq̃ uidebat̃ aliud excogitare puer ille nequiſſimus:quã ut me quo quo mõ ꝑditũ iret.idq; iurãs.& nõnunq̃ cõminabat̃.& plane fuit qđ eius deteſtabilẽ maliciã ad peiores conatus ſtimularet:nam quadam die:nimia eius inſolentia expugnata patientia mea : calces ualidos extuleram. Deniq; tale facinus in me comminiſcitur. ſtuppæ ſarcina me ſatis onuſtum:propereq; funiculis conſtrictũ: producit in uiam.deq; proxima uillula ſpirantem carbunculum furatus: oneris in ipſo meditullio reponit:

CEdit. Purior lectio eſt cedens hoc eſt feriens ac percutiẽs. SPInas acerrias. Lucianus dixit.ακαρθωρ οξυτάτωρ φορτίορ ideſt ſpinarũ acutiſſimaꝶ faſcem uinculo ſtrictiſſimo deligaſſe. ſub cauda. VIrioſas. Virulẽtas exitiales peſtiferas iter uiroſum & uirioſum hæc itereſt. Quod uiroſus dicitur uenenatus.uirioſus uero appetẽs uiri:ide fœmĩa uirioſa & loci mulìebres uirioſi dicti ſ.coitũ appetẽtes.a uiro uirioſus prima correpta deducit̃. Virioſus uero ab eo qđ eſt uirus quod uenenum ſignificat prima producta iclinat̃.ideoq; hic legere malim uiroſas q̃ uirioſas.ſed quocunq; mõ legat̃.dictio eſt a ueneno deducta iclinataq;. TORtili. Flexili a torquẽdo tortilis dictus. Virgilius. ſit tortile collo aurum ingens coluber. PENſilem cruciatũ. Significatiſſimo epitheto cruciatus ille q ſub cauda infeſtat iumenta expreſſus eſt penſilẽ nuncupãdo.eſt.n.ſuſpẽſus ſublatuſq;.pẽſiles hortos penſilia pauimenta penſiles plumas.& uuas dicunt eruditi a pẽdendo oĩa deriuata.in obſceno carmine haud indecenter dictum pulchre penſilibus peculiati. Lucianus επικρεμασ οπισθερ εκ τησ οὐρασ. poſtilena Plauto ſignificare uidetur id tortile incuruumq; loramẽtũ.quod ſub cauda iumẽtorum poni ſolet:a poſt ut opinor nũcupata.in poſteriore enim parte ſubter ponitur uerba Plauti ex caſina hæc ſunt.ita te aggerunda curuum aqua faciam ꝓbe ut poſtilena poſſit ex te fieri.uocabulum hoc nuſpiam aliubi quod equidem meminerim reperitur. ANCIpiti. Duplici ſpinarum ſcilicet aculeis ſi procurriſſem.& plagis agaſonis ſi ſubſtitiſſem. Lucilius Ancipites Cardines dixit ꝓ duplices &.M.Varro ancipiti inquit urgeretur bello pro duplici. Alias anceps dubium periculoſumq; ſignificat. Virgilius. Anceps belli fortuna fuiſſet.interdum anceps accipitur pro acuto ex utraq; parte Lucilius uecte atq; ancipiti ferro effringam cardines. NISV conatu. Impulſu ſpinarum aculea tarum græce.προσβολῆ. ex Luciano totum ad uerbum ſic ſcribente.εἰ μὲρ ατρέμα προιοίμηρ ἀπολλύμηρ τωρ ακάρθωρ τὴρ προσβολὴρ υπὸ τωρ ξύλωρ απολλυμηρ εἰ δε φευγοίμι τοξύλορ ηδη το δεινότερορ οξυπροσέπιπτερ.ideſt ſine lente irem cauens ſpinarum niſu fuſtibus male peribam. Si autem fugiens ictum fuſtium procurrerem.tunc me illud ſub cauda aculeatum lancinabat. PERDITVM iret. Vexaret extingueret.morte mulctaret. Terentius cur te is perditum. Lucianus ait καὶ ὅλορ ἔργορ ηρ τῷ ορηλάτῃ τοῦ με ἀποκτεῖραι.ideſt hoc unum opus erat agaſoni meo me conficere ac perdere Marco Cato dixit contumelia factum itur.ſignificans operam dari quo fiat contumelia. EXPVgnata. Cum inquit patientiam meam inſolentia agaſonis immodica expugnaſſet uiciſſetque. expugnatur patientia in nobis quando amplius patientes tolerãteſq; iniuriarum eſſe nõ poſſumus. Oui. Quã itur multa diuq; tuli.uitiis patientia uicta eſt. CAlces extuleram. Lucianus ait.λαξ ἐκίρησα calce ꝑcuſſi εἶχε ρ ἀεὶ τοῦτο τὸ λακτίσμα μεμρημένοσ.habuit ſemꝑ in mẽoria illũ calcis ictũ.græci dicunt λὰξ per aduerbiũ quod ſignificat cũ calce.annotat cap grãmaticus dicẽdũ eſſe & ſcribendũ calces: per.Ic. quãdo ſignificatur glutinum parietũ:cũ uero pedis dicit̃ calx.p.x.uerum obſeruatiões tales ꝑrancidæ nimis

Viroſus.
Virioſus.
Tortilis.
Penſiles cruciatus
Poſtilena
Ancipites.
Anceps. ꝑ acuto
Contumelia factũ itur
Expugnata patientia.
Calx.

Stuppa. ſunt & ſuperſtitioſæ:calcem dicimus partem pedis:& ipſam quoq; percuſſioné. STVppæ ſarcina.
Stuppari graeci σ τυπτιοp uocát ſtuppam:& a græco uocabulo ut opinor dictio latina defluxit : quis Seruius
us malle grammaticus ſtuppam a ſtipando dictá eſſe ꝓdiderit Plinius in.xix.qđ proximũ cortici fuit ſtuppa
us. appellatur:Deterioris lini lucernarum fere luminibus aptior ab eodẽ ſtupparius malleus dictus quo
Carbo lina tunduntˀ curanturq;. SPIranté carbunculũ.pruná uiuétem ardentéq;:q̃cunq; ſpirant uiuũt:&
ſpirans. q̃cũq; uiuũt ſpirãt.inde carbo ſpirãs eleganter dictus ſcitillans:ardés:lucens:illa.n.carbonis uita é.ſi/

Iãq; fomento tenus caleſceris.& enutritus ignis:ſurge/
bat i flãmas.& totũ me funeſtus.ardor iuaſerat. nec ul
lũ peſtis extremæ ſuffugiũ:nec ſalutis aliqđ apparet ſo
latiũ.& uſtrina alis:morã nõ ſuſtinet:ſed meliora cõſi/
lia præuertitˀ:ſed in rebus ſeuis adfulſit fortunæ nutus
hylarior.Neſcio an futuris ꝑiculis me reſeruans: certe
præſente ſtatutaq; morte liberãs.Nã forte pluuiæ pri
diãæ recẽs cõceptaculũ aq̃ lutulẽtæ ꝓximũ cõſpicatus
ibi memet iprouido ſaltu totũ abiicio.flãmaq; prorſus
extita.tãdẽ:& põdere leuatus:& exitio liberatus euado
ſed ille deterrius ac temerarius puer:hic quoq; ſuũ ne/
q̃ſſimũ factũ i me retorſit.gregariiſq; oĩbus affirmauit
me ſpõte uicinoꝝ foculos trãſeuntẽ:titubanti gradu ꝓ
lapſum:ignẽ ultroneũ acceſſiſe mihi etiã arridẽs addi
dit:quouſq; ergo fruſtra paſcemus ignigenum iſtum:
nec multis iteriectis diebus.longe peioribus me dolis

Meditul cut e contrario extinctus.qui ſine
lium. ſpiritu eſt.carbo cum in foco per/
luce tempeſtaté præſagit:Luciãus
nõ carbunculũ ſed titionem igni/
tũ raptũ eſſe de foco tradit his uer
bis.εκτησ εστιάσκλέψασ ∂αλο
ρĕτιερυόρ.i.ex foco furatus.Tor/
ré etianum ardentem.Meditullio
in medio ipſius ſarcinæ ſtuppariæ
meditullium enim dicitur mediũ
ſuper qua dictiõe in ſuperioribus
plura.Lucianus ερεκρυψερεισ το
σ τυπτιορ.Torrem intra ſtuppã
clanculum recondidit. FOmen
to.Quis ignorat ſtuppam poten/
tiſſimum eſſe flammæ ſuſcitabu/
lum & ignis alimẽtum: Virgilius
quoq; in Troianæ claſſis incendio
Stuppa poſuit ſtuppam.Velut fomité flã/
fomes mam corripuiſſe:extitiſſeq; uapo
flammæ ris incentiuũ.Fomenta a fouendo
Fométa ideſt calefaciendo dicta ſunt.uoca
Fomites. mus aũt generali uocabulo oĩa q̃
cũq; ad fouẽdũ ſunt accommodata.apud Pliniũ & Celſum freq̃ués mẽtio eſt de fomentis egritudinũ
fomites quoq; flãmæ nutrimẽta dicuntˀ grãmatici aſſulas ex arboribus excuſſas fomites appellãt alii
ſcintillas q̃ ex ferro cãdenti malleis excutiuntˀ. SVFfugiũ.Sic ſilius ſuffugiũ iſœlix miſeris & ihoſpi
Vſtrina. ta q̃rcus. VSTRIna.Crematio exuſtioq;. PRAEuertitˀ.Præuẽit anticipat ꝓterit.exuſtio.n.ac flã/
ma nõ ſinit hominẽ meliora excogitare conſilia:ſed remedio ꝓſentiſſimo ſe ſe quocũq; modo libera
Præuer/ re cõpellit.præuertere ſignat Plauto anteponere:i captiuis inquit ſeq̃re te ut amittã ei rei primũ ꝓuer
tere. ri uolo. FORtunæ nutus.Sicut dei & principis nutus polles potenſq; é.ita & fortũa nutu hilariore
blandiri iterdũ ſolet his quos mox grauius allidit & cernulat. STAtuta morte.Quã mihi ſtatue/
Pridianũ rat decreueratq; neq̃ſſimus agaſo. PRIdianæ.Prioris diei.pridianũ.n.a pridie.i.priori die denomi/
natũ eſt.pridiana obſonia dixit Suetõius in Tiberio q̃ ſupſunt die priſtino.ité in Caligula marceſcẽte
inq̃t ſtomacho pridiãi cibi onere Plinius pridiana balnea appellat.q̃bus pridie hõ uſus ſit. CONce
Lacuna. ptaculũ Lacunã ſignare uideť.q̃ ut grãmatici tradũt proprie foſſa é.q̃ ſtate cõſueuit aqua collecta:alio
Lama. noĩe lamæ uocantˀ de q̃bus Oratius uiribus uretis ꝑ cliuos flumina lamas.Frõtinus cõceptelas appel/
Conce/ lat aquaꝝ cõceptacula quas ipſemet piſcinas iterprætatˀ ſic ſcribẽs libro primo de aquæ ductibus nec
ptelæ. uirgo nec appia nec alſietina conceptelas.i.piſcinas habẽt.Luciãus græco uocabulo τέλμα dixit.qđ
hic noſter cõceptaculũ.græci τελμά uocãt locũ cenoſum & lacunã uerba Luciãi hæc ſunt.ριπτω εμ
αυτορ του τελματοσ εσ τὸ ὑγροτατόρ.proiicio me met in humectiſſimam:lacunæ partẽ. RE/
TOR ſit.Reflexit conuertit perinde ac ego huiuſce noxæ auctor extitiſſem.Lucianus.καὶ τουτό γε ο
τόλμηροσ παῖσ πρόσελθωρ ἔμου κατεψευσατο ideſt audax puer domum reueniens in me hoc
Gregari totum crimen coniecit dicens me meapte ſponte in focum proſiluiſſe. GREgariis.A grege grega/
us. rii dicti eſt autem gregarius uilior homo.qui in grege ſit.Gregarios milites uocant uiliores.abiectio
reſque ſicut e contrario egregios dicimus præcellentes & eximios quaſi exemptos ex grege poſ/
ſunt quoque gregarii accipi pro paſtoribus qui gregibus pecuinis præſunt ut exponas hoc in loco
Tituban gregarios pro paſtoribus ſiue mancipiis. quæ in eiuſdem familiæ grege haberentur ſupra dixit gre
tia. garius ille perduxerat.ubi expoſuimus gregarium dici gregis armenticii nutritorem & præfectum.
Talipeda TITVBANti.Vacillanti & lapſabundo.Titubantia apud antiquos dicta eſt uacillatio. Suetonius
re. refert Claudium linguæ titubantia laboraſſe.Talipedare uerbum eſt priſcum. quod ſignificat titu/
Ignige/ bare uacillare & quaſi talis inſiſtere. VLTRONEum.Me ſcilicet ſponte & ultro in ignem acceſſiſ/
nus. ſe.Hieronymus. Vltroneas aiunt putere merces. IGNIGEnum.Quaſi ignis & flammæ proge
Ignigena nitorem auctoremq;.ignigenus quaſi ignem gignens contra ignigena ex ignegenitus.ſic poetæ bac/
Petere. chum ignigenam uocant propterea q; igne iouiali ex ſemele progenitus eſſe memoratur.

PETIuit. Inſidioſe inuaſit & aggreſſus eſt. petere enĩ interdũ pcutere eſt. inuadere aggredi. ĩde petitiones gladiatoꝝ aggreſſiones dictæ. M. Tullius in catilinam. quot ego tuas petitiones: Ita coniectas ut uitari poſſe non uiderentur parua quadã declinatione. & ut aiunt corpore effugi: Bouem cornupetã appellãt: quaſi cornibus pcutientẽ: de quo iuriſcõſultus. ſi bos ĩquit cornu petere ſolitus petierit. aut mulæ pp nimiã ferocitatẽ. LIGNO uendito. Lignis uenditis ſingularis nũerus ꝓ plurali ligni appellatio: ut ſcribit Vlpianus nomẽ generale eſt: & ꝓprie lignũ dicimus. qcquid cõburendi cã paratum eſt. Ideoq; ſi cui ligna legata ſint. qđ cõburendi cã paratum eſt cõtinetur: ſiue ad balnei calefactionem. ſiue dietaꝝ hypothauſtrũ: hæc uerba paſſim legũtur libro de legatis tertio. ubi acurſius tanq̃ aliqd ꝑclaꝝ interpraetaretur hypothauſtras expoſuit loca eſſe ubi ſtant egroti. qđ latinitatis ſeruantiſſimi ualitudinariũ appellant: ſed nil miꝝ ſi in dictione mendoſa mẽdoſiſſimũ dedit interꝑtamentũ. cũ in ſinceris cecutiẽs ſubinde hallucinet. ego emẽdandũ cẽſeo hypocauſtum ſiue hypocauſin. ſiue hypocauſtariũ. tot enĩ modis dici põt. qđ uoluptariũ interꝑtat. eſt enim locus in quo ignis ſuccendit. & erũpit. calefaciendis uaporandiſq; balneis: cubiculiſq; ꝑparatus. Vnde απο του υποκαιεσθαι. i. ſubter calefacere ac ſuccẽdere eſt noĩatus: Victruuius in .v. in deſcribenda balnearum diſpoſitione elegãter docet: quemadmodũ ſupra hypocauſtũ. ſiue hypocauſin ahena tria ſunt cõponenda. unũ caldariũ: alteꝝ tepidariũ tertiũ frigidariũ. & ita collocanda. ut ex frigidario in tepidarium. ex tepidario in calidariũ aqua influat. de his Papinius in primo ſiluaꝝ. Temuẽ uoluũt hypocauſta uapore. Pli. quoq; in epiſtolis meminit hypocauſtoꝝ. Latini uaporariũ interꝑtantur. M. Cicero in epiſtola ad quintũ fratrem. Ita erãt poſita ut eoꝝ uaporariũ ex quo ignis erũpit eẽt ſubiectũ cubiculo. erit itaq; ſenſus hic iuriſcõſulti: legatis lignis contineri illud. qđ paratũ eſt ad balneas calefaciendas. & ad hypocauſtũ dietaꝝ. i. ad uoporariũ cubiculoꝝ. ut planius explicem quod parat ad calefaciẽda uaporãdaq; cubicula: qualia apud trãſmõtanos ſunt frequẽtiſſima: ipſi ſtuffas uocant interdũ enĩ uocabulis barbaricis. utendũ eſt. ut res eruditior liquidius illuſtretur: nã illud ignis conceptaculũ ad calefaciendã dietã nõ abſurde hypocauſtũ dici poſſet. dietæ aũt: quaꝝ crebra eſt mentio in libris iuriſcõſultoꝝ hiſtoricoꝝ poetaꝝ ſunt cubicula ſiue cenacula in qbus uiuimus. uerſamurq; unde a cõuerſatiõe uictuq; uerbo græco dicta ſunt. διαιτασθαι enĩ ſignificat uiuo & cõuerſor. Quidã noſtro ſæculo clariſſimi quos a me noĩari in ea parte qua reprẽdunt: inhumanũ eſt dietas appellatas eſſe autumãt ꝙ in eis die edatur. idq; etymon fulciũt auctoritate a Varroniana: nuſq̃ hoc a Varrone traditum lego. & quia nõ lego minime credo. hæc eſſe Varroniana. A dieta dietarii uocant. q in aliena cœnacula ſe dirigunt furãdi aĩo. q ut ſcribit Vlpianus titulo de extraordinariis criminibus pluſq̃ fures ſunt puniendi: inibi perperam & corrupte legit detractarii ꝓ dietarii. Non inuitus diuerto nõnunq̃ in extraordinaria hoc genus annotamẽta: ꝓpea ꝙ ſcio talia nõ minus eſſe iucunda. & grata ſtudioſis q̃ ordinaria interꝑtamenta: In cõmentariis Suetonii. Propertii. Tuſculanaꝝ ſecutus ſum morem hunc. ut floſculos doctrinaꝝ ꝑ interuella inſererẽ. & nodos ſcriptoꝝ alioꝝ ſaluatim ĩtranſcurſuq; enodarem: quæ lectores: niſi mihi amici blãdiunt ualde delectãt. & ex illa cõmentatione cõtinẽti quaſi laſſeſcentes reficiũt. recreãt. recẽtãt. Sed iã domũ repedãdũ eſt: & inſtitutũ opus peragendũ. VAcuũ. Sarcina lignaria exoneratũ. Lucianus dixit γυμνον και αξυλον κομιζων. MAGIſterium tenuens. Recuſans officiũ muniaq; Aſinarii. & in beluas ꝑfecturã. magiſtrare eſt moderari. & mõſtrare. unde magiſter magiſteriũ. magiſtratus deriuant. CONcinnat. Apte cõfingit. & cõcinniter facit. VIdetis. Apud Lucianũ ſic inquit τουτον δεσποτα τον ονον ουκ οιδας οτι βοσκομεν αεργον και βραδυν. i. o domine nõ uides ꝙ paſcimus hũc Aſinum ceſſatorẽ & tardũ. NImis aſinũ. Alluſit ad aſinoꝝ naturã. qui fere tardigradi ſunt & pigri. hic optimo epitheto dixit poeta. Tardi coſtas agitator aſelli. PRAE ceteris. Præter cætera flagicia. ANgit. Cruciat torquet: angor animi eſt & corporis cruciatus ab angẽdo angina dicta. q morbus angit fauces & ſtrãgulat. græce ſynãche appellat uulgo ſquinãtia. & ita apud Hippocratẽ paſſim legit. Morbus eſt acutus mortiferuſq; ſtati necis niſi citiſſime ſuccurrat: hinc angerona quoq; dea noĩat cui a Romãis ſacra inſtituta ſunt ad anginã ꝓpulſandã arcendãq;: cũ oẽ genus aĩaliũ: quodã tpe angina conſumeret cuius feſta angeronalia dicebant: hæc diua ꝑſul ſilẽtii habebat. Ideoq; eius ſimulachrũ fit ꝑnexo obſignatoq; ore. tradũt tutelarẽ deũ urbis Romæ fuiſſe angeronã. q̃ digito ad os admoto ſilentiũ denunciat. quaſi monens ſilendum eſſe. alteꝝ urbis Romæ nomẽ. qđ in arcanis cerimoniaꝝ habebat. qđ inuulgare nefas erat. auctores Pli. Solinus. Macrobius. Feſtus. cæteri. illud adde qđ anginã uinariã habere dicunt qui uino ſuffocant. VIAtorẽ. Generali uocabulo uiantẽ. alias uiatores noĩati ſunt miniſtri: qui ex

petiuit ligno enim quod gerebam: in proximam caſulam uendito: uacuum me ducẽs: iam ſe nequitiæ meæ proclamans imparem: miſerrimumq; iſtud magiſterium renuens. querelas huiuſmodi concinat. Videtis iſtum pigrum tardiſſimũq; & nimis aſinum: me præ ceteris flagitiis nunc nouis periculis ẽt angit. ut quẽq; .n. uiatorem proſpexerit. ſiue illa ſit uetula mulier: ſiue

Petitiones gladiatoriæ
Cornupeta.
Ligni appellatio.
Hallucinatio a curſu.
Valitudinarium.
Hypocauſtum
Vaporarium.
Caldarium.
Tedidarium.
Frigidarium.
Stuffæ uocabulum barbaꝝ.
Dietæ.
Dietarii.
Magiſtrare.
Angor.
Angina.
Synãche
Angerona.
Angeronalia.
Angina uinaria.

uiſlis Senatores acceŕſebant in curiã auctores.M.Tullius.Plinius.Columella. SIVE ſit uetula.Lucianus.ἐπὰν γυναῖκα ἢ παρθένον καλὴν καὶ ὡραίαν ἴδῃ ἢ παῖδα ἀπολακτίσας ἐπιτρέχων ἐπ᾽ αὐτούς.ideſt ſi mulierem uel uirginem formoſam.ac uiro maturã:ſiue pueꝝ uiderit calcitrãdo furens eos curſum inſectat. VIRO nubilis.Iã matura uiro:iã plenis nubilis Annis.quartodecimo ætatis anno hoĩes pubeſcũt.Tunc enĩ moueri ĩcipit uis generatiõis in maſculinis:& purgatio fœminaꝝ.Tũc puellæ maturæ uiro ſunt & nubiles tũc maſculini aliena tutela eximunť.qſi uirili iã robore mũiti.fœĩæ uero pp uotoꝝ feſtinationẽ maturius biẽnio legibus a tutela liberanť: Iuſtinianus Impator libro prĩo inſtitutionũ cõſtitutione ĩpatoria pubertatẽ ĩ maſculo terminat:ut dixius poſt decimũ quartũ annum fœminas uero poſt duodecim annos cõpletos uiri potẽtes nubileſq; eſſe ſancit. PVellus.Antiqui puellos dixerunt pueros.ut.M.Varro.Lucilius.Tranquillus.Cæteri.græco.παιδίσκον καὶ παιδάριον noĩat.

Anno bis ſeptimo pubertas.

Fœmina uiripotens.xii.anno.

Puellus.

inhians.

uiro nubilis.ſeu tener puellus:ſeſe illico diſturbato geſtamine:nõnũq̃ etiã ipſis ſtramentis abiectis furens incurrit.& homines amator talis appetit. & humi ꝓſtratis illis ĩhians illicitas atq; ĩcognitas tẽptat libidines & ferinas uoluptates auerſam uenerẽ:ĩuitat ad nuptias. nã imaginẽ at ſauii mẽtiẽdo:ore improbo cõpulſat ac morſicat:quæ res nobis nõ mediocris lites atq; iurgia: ĩmo forſitã & crimĩa pariet.Nũc ẽt uiſa quadã honeſta iuuene:ligno:qd deuehebat:abiecto.diſpſoq;:in eã furioſos dixerit impetus.& feſtiuus hic amaſio humo ſordida ꝓſtratã mulierẽ:ibidẽ ĩ corã oĩum geſtiebat ĩſcendere:quod niſi ploratu geſtuq; fœmineo:conclamatum uiatorum præſidium accurriſſet:ac de mediis ungulis ipſius eſſet erepta:liberataq; miſera illa compauida atq; dirupta ipſa quidem cruciabilẽ cladẽ ſuſtinuiſſet:nobis uero pœnale reliqſſet exitiũ. Talibus mẽdaciis admiſcẽdo ſermones alios:qui mecum uerecundũ ſilentiũ uehemẽtius præmerẽt:animos paſtoꝝ: in meã pnicie atrociter ſuſcitauit.Deniq; unus ex illis: quin igiť publicũ iſtũ maritum ĩquit: immo cõmunẽ omniũ adulteꝝ:illis ſuis monſtroſis nuptiis condignã

GEſtamine.ſarcina. AMAtor talis.Aſinus aſinas appetere debet.inſtinctu naturali.hoc uero monſtrũ eſt ſi hoĩes appetit & cũ hoĩbus cõcũbere geſtit. INhiãs.ſitiẽter deſiderãs & cupiẽter appetẽs.Dicimus ĩhio huic rei.& hãc rem:cũ datiuo & accuſatiuo: Martialis:inhians Gaze:ut magnus draco quem canunt poetæ. Statius fraternos inhiãtẽ obitus qui appetẽter quippiã & ĩmodice cõcupiſcit ore patulo & hianti inminet incũbitq; rei expetitæ.Inde inhiare dictũ ꝓ concupiſcere.

INVItat ad nuptias.Symbolicos & uelamento uerboꝝ uerecũdo concubitũ ſignificat.Lucianus quoq; conſimiliter græce dixit.γυναῖκα ἐβούλετο.uxorẽ ducere uoluit. AVERſa uenere.Cõcubitum puerilem.& obſcenũ atq; ꝑpoſteꝝ elegãter auerſam uenerẽ appellat Iulius capitolinus.in uita albini ĩpatoris mulierarius ĩquit fuit inter prios amatores auerſæ ueneris ſemp ignarus.M.Cato in hoĩem muliebria patiẽtẽ aduerſus ĩquit & auerſus ĩpudicus es:ꝑpoſtera quoq; & poſtica libido nũcupať auerſa uenus:de qua dixit Pli.ſeueriter & ſancte:in hoĩum genere maribus diuerticula ueneris excogitata oĩa ſcelera naturæ.fœminis uero abortus:q̃tũ in hac parte multo nocẽtiores q̃ feræ ſumus.q̃cũq; horoſcopũ habuerit in q̃rta parte Capricorni ꝑpoſteris libidinũ amoribus mulieres pſequeť:ut docet maternus.in ſeptĩo:Itẽ ille cũ uxore ſua ĩpuro coitu miſcetur.in cuius horoſcopo Iuppiter & Mercurius poſiti fuerint in occaſu.& eos ſaturnus diametra raditione pcutiat: Coitũ auerſum eſſe elephãtis camelis tigribus leoni cuniculis tradunt:quibus auerſa ſunt genitalia. SAuii.Baſii oſculi. MORſicat.Luciãus δάκνει ἐν τῷ φιλήματι αἰσχυντηλά.ideſt mordet ſub oſculi ꝑtexto.morſicati aduerbiũ eſt qď ſignificat cũ morſu.qď alio quoq; aduerbio mordicus dicitur. LITES pariet.Lucianus.ἐκ τούτου σοι δίκας καὶ πράγματα παρέξει.ideſt ex hac re lites tibi & negocia faceſſet. QVAdam iuuene.De fœmina dictum:ſic Ouid.ſiue petis iuuenem.iuuenes tibi mille placebũt.Plinius in.vii.Cornelia iuuenis eſt.& parere adhuc põt. AMAſio.Amator declinať amaſio amaſionis ꝓ amatore uſurpamus:ut adagiũ & adagionẽ dicimus ꝓ ꝓuerbio.ſic amaſionẽ & amaſiũ apud Plautũ ὑποκοριστικῶς amatorculus ꝓ humili puſillo minuto amatorẽ ponitur. IN corã oĩum.archaiſmos ꝓ corã oĩbus.Terentius uereor te in corã laudare.Sic & ĩfra in.x.dixit. Iuniorẽ in corã ſui funerari uidebat. IN ſcẽdere.ſuagitare. COMpauida.Paueſcens tremiſcẽſq; Romani codices hẽnt cõpauita.qď nõ diſplicet.ut cõpauita ſignificeť cõplanata cõpreſſa cõculcata. ab Aſino ſicut pauimenta pauiẽdo coæquanť & piſtatiõe ſolidanť. DIRVpta.Enormitate.ſ.gẽitalis Aſinini. POEnale.Noxiũ peſtiferũq; a pœna pœnale deducit. PVBlicũ maritũ.Feſtiuiter nec minus decẽter Aſinũ appellat publicũ maritũ.tanq̃ fœminas oẽs inire ac ſubagitare cupientẽ.De

Auerſa uenus.

aduerſus & aduerſus ĩpudicus.

coitus auerſus elephanto.

Morſicatim.

Mordicus

Iuuenis fœmina.

Amaſiones.

Amaſiũ.

Amatorculi.

In corã omniũ.

Compauita.

Pœnale.

Cæſare dixit curio eũ eſſe oĩum uiroꝝ mulierũ:oĩum mulieꝝ uirũ:a Iuuenalẽ quoq̃ dictum eſt.fiet amator publicus. MONſtroſis nuptiis.Illæ nimiꝝ mõſtruoſæ portentoſæq̃ ſunt nuptiæ.q̃ iter diſpares fiunt quibus iumẽta & hoies copulãt.q̃ iter Aſinũ fiunt:& fœminã:naturalis.n.cõiunctio & coitus ille ẽ.ut Aſinus Aſinæ.Equus equæ.Hõ hoĩ cõiungat.Nãq̃ ut docet Ariſtoteles in ꝓblematis.in totũ cognata cognatis & ſui generis cõcũbũt. VICtimãus.Imolãus.ſacrificãus.uictimarii dicti q̃ ꝓſunt hoſtiis imolãdis. HEmus tu.Lego heus tu.ut uox ſit uocãtis iclamãtiſq̃ pueꝝ. IActa. — Publicus maritus.

uictimãus hoſtiã:& Heus tu puer ait: obtrũcato ꝓtinus eo:iteſtina q̃dẽ canibus noſtris iacta. cæterã uero carnẽ omnẽ opariorꝝ cœne reſerua.Nã coriũ affirmatũ cineris i ſperſum:dominis referemus. eiuſq̃ mortẽ de lupo facile mẽtiemur.Sublata cõtatiõe accuſator ille meus noxius:ipſe etiã paſtoralis executor ſententiæ lætus:& meis iſultãs malis calciſq̃ illius admõitus quã iefficacẽ fuiſſe me Hercules doleo:protinus:gladiũ cotis attritu parabat. Sed q̃dã de cœtu illo ruſticoꝝ nefas ait: tam bellũ aſinũ ſic enecare. & ꝓpter luxuriam laſciuiãq; amatoriã criminatum:opera ſeruitioq̃ tam neceſſario carere.cum alioqui exectis genitalibus: poſſit:neq̃ i uenerẽ ullo mõ ſurgere: noſq̃ omni metu periculi liberare:inſup ẽt longe graſſior:atq; corpulẽtior effici.Multos ego ſcio nõ modo aſinos inertes: uerum etiam ferociſſimos equos nimio libidinis calore laborantes: atque ob id truces ueſanoſque: adhibita tali

iactato ꝓiicito ipantis eſt uer bũ. Lucianus ἀποσφάξαντες αὐτὸν καὶ τὰ μὲν ἔγκατα τοῖς κυσὶ δότε:καὶ τὰ κρέα τοῖς ἐργάταις φυλάξατε.i.ipſum iugulate. & inteſtina quidem canibus date carnes aũt opariis reſeruate. AFfirmatum cineris inſperſum. Sic emendo offernatũ cineris inſperſu:ut ſit ſenſus.Dominis reportabimus aſini coriũ offernatũ hoc eſt ex purgatum induratum:concinnatũ inſperſu.i.inſpgine cinerulẽta. DE lupo.Lucianus.λύκου τοῦτον καταψευσάσθε.i.a lupo interemptũ mentiamini.

PAſtoralis ſnia: Quam unus ex paſtoꝝ grege dixerat. CALcis admonitus.Ictus ille calcis reſidebat in mẽoria pueri agaſonis nã ut inqt Lucianus.εἶχεν αὐτοῦ τὸ τὸ λάξ ἐν μνήμῃ:ſententia catholica eſt.cui dolet meminit cui placet obliuiſcit. memoria iniuriaꝝ imortalis eſt beneficioꝝ obliuiſcimur.Attamẽ ut iquit ueriſſime Seneca magni aĩ eſt iniurias deſpicere.hinc laudat.M. Cato q̃ ꝓ iprudentiã a quodã pcuſſus.eidẽ poſtea ſatiſfacieti nõ memini inqt pcuſſum me.in laudẽ Cæſaris dixit.M.Tullius:qui nihil obliuiſci ſoles niſi iniurias. — Cui dolet meminit. Non memini me pcuſſum.

INEfficacẽ.Quæ uidelicet agaſonẽ non peremerit. BELlũ.Elegãtẽ.ſcitũ.uenuſtũ. SER uitio neceſſario.Columella in.viii.plurima iqt Aſini & neceſſaria opa ſupra portionẽ reſpõdent:cũ & facilẽ terrã aratris ꝓſcindat.& nõ minima põdere uehicula trahat.Iã uero Molaꝝ & cõficiẽdi frumẽti pene ſolẽnis ẽ huius pecoris labor.oẽ rus tam maxime neceſſariũ iſtrumẽtũ deſiderat aſellũ.q pleraq̃ utẽſilia.& uehere in urbẽ & reportare collo uel dorſo cõmode põt. — aſelli utilitas.

COtis attritu.Inter oparios lapides.ſunt cotes ferro acuẽdo ꝓſtantiſſimæ. Multa eoꝝ genera:creticæ diu maximã laudẽ habuere.ex cotibus aliæ ſunt aquariæ.aliæ oleariæ.q̃les in tonſtrinaꝝ officinis hẽri ſolent.iter aquarias laus maxĩa fuit maxiis mox armeniacis.ex oleo & aqua ciliciæ pollẽt.ſunt eñi oleariæ ſimul & aq̃riæ.Sũt q̃dã quoq̃ ſoliua hoĩs ꝓficientes.Cos ut inqt decẽter Oratius ferꝝ acuere põt cũ ipſa exors ſecandi ſit.Ariſtoteles irã dixit cotẽ eſſe uirtutis. Silius & Cor.Tacitus.ferꝝ ſaxo exaſpari ſcribũt intelligi uolentes cote acutũ fieri:Diminutiuum cotis eſt coticula.Veꝝ coticulæ alius uſus alio ſignificatio eſt q̃ cotis:Nã coticulæ ut docet Pli.in.xxxiii. ſunt lapides:non ad ferꝝ acuẽdũ:ſed repti in expimẽtũ auri argentiq̃:his coticulis utunt aurifices petiti cũ e Vena rapuerint lima expimẽtũ ꝓtinus dicũt q̃tũ auri ſit in ea:q̃tũ argẽti uel æris ſcrupulari differentia:mirabili rõne nõ fallẽte:hũc lapidẽ alii heraclũ alii lidũ uocãt.Illud adde cotorias dici ſodinas cotis loca.ſ.in quibus cotes fodiunt.Vlpiãus titulo de publicãis ſic refert Cæſar cũ inſulæ cretæ cotorias locaret.legẽ ita dixerat.Antiqui decotes togas dixerũt detritas a cotis attritu. — Cotes aquariæ oleariæ. Ira cos uirtutis. Coticula Cotoriæ cotiſodinæ. Decotes togæ.

EXECTis genitalibus.amputata uirilitate Lucião.λάβων αὐτὸν ἐκτέμε Cape ipm & caſtrato. NVllo mõ. Legẽdũ ẽ ullo mõ aut duæ negatiuæ pticulæ unius ſignificãtia hẽbũt ex ritu.ſ.& cõſuetudine priſcæ loquutiõis.M.Varro nõ mõ ignoraſſe me clamat.ſed oĩno oĩs heroas negat neſciſſe. — Duæ negatiuæ negant. Negat neſciſſe.

CORPVlẽtion.Nulla res ita exhaurit corpus & attenuat ſicut frequens in cunctis fere aĩantibus.e contrario nihil magis firmat uires & corpulentiam facit q̃ ueneris abſtinentia:hinc illud Maronianũ.ſed nõ ulla magis uires iduſtria firmat q̃ uenerẽ & cæci ſtimulos auertere amoris:ſic galli gallinacei macreſcũt inguine exhauſto.caſtrati pingueſcunt.capones eñi ut inquit ille coacti nõ amare pinguitudine gliſcunt.ſic equi ſic aſini.ſic cætera iterdicto p caſtrationem coitu fiunt corpulentiora habitioraq̃: Lucianus in hũc ſenſum.ὁ γὰρ ἐπαφρόδιτος τοῦ ταύτης ὁρμῆς ἀφαιρεθεὶς ἥμερός τε εὐθὺς καὶ πίων ἔσται.idest ſubductus ab hoc impetu libidinis manſuetus ſtati erit & pinguis. — Rara uenus ad pinguitudinem.

OB id truces.Sciliſ

cet ante oēs.furor eſt inſignis equoꝝ:ut ſcribit Columella libidinis extimulaꝰ furiis:pſæpe admiſſa
rii equi furentes in libidinē afferunt gregi pniciē:& ferocia inſaniētes abruptis uinculis grauidas in
getant:ceruicibus dorſiſq foeminaꝝ morſus īprimētes:Quod ne faciāt paulſp ad molā uicti amo/
ris ſeuitiā labore tēperāt.q ergo truces feroceſq libidine uiūnꝰ.iidē caſtrati fiunt:mitiores manſue/
tioreſq. DEteſtatiōe.quidā corrigunt deſecatiōe p exectione genitaliū amputationeq uirilitatis
mihi oppido q̄ placet ut legas deteſtatione.qd' uocabulū nouū mire cōgruit nouatori opificiq uer/
boꝝ apuleio itaq eleganter dete/
ſtatio ſignificaꝰ teſtium abſciſſio
emaſculatioq a teſtibus uidelicet
hoc eſt teſticulis formata dictio/
ne.Alias deteſtatio dicitur dinun
ciatio facta cum teſtatione ut do/
cet Vlpianus:Alias poniꝰ p exe/
cratione.Apocopi eleganti uoca/
bulo dicunꝰ a Iulio materno Ca/
ſtrati q̄ſi abſciſſi amputata uirili/
tate:Caſtratoꝝ quoq illa nomi/
na ſunt eunuchi ſpadōes.thlibiæ
& Thlaſiæ:priora uocabula om/
nibus nota:poſteriora pluribus ignota a me explicanꝰ in cōmētariis trāqlli.& corrigunꝰ in libris iu
ris cōſultoꝝ.

(Margin: Equi in uenerem ruunt. — Deteſta/tio ema/ſculatio. — Apocopi)

deteſtatiōe:māſuetos ac māſues exīde factos. & oneri
ferēdo nō īhabiles.& cæteri miniſterii patiētes. deniq
niſi uobis ſuadeo uolētibus:poſſum ſpacio modico i/
teriecto:quo mercatū pximū obire ſtatui : petitis e do
mo ferramētis:huic cure præparatis:ad uos actutū re
dire.trucēq amatorē iſtū:atq inſuauē:diſcitis femori
bus emaſculare.& quouis ueruece mitiorem efficere.
Tali ſententia mediis orci manibus retractus. ſed

MANſues exīde factos.Ariſtoteles auctor eſt ſpadōes ex caſtratiōe effeminatos fieri
trāſmutari in naturā muliebrē.Ideoq ſicut mulieres.ita & ſpadōes eē cruribus ulceroſis nec uarico
ſos fieri.cōſimiliter eq aſini cæteraeq aiantes abſciſſis teſtibus effeminanꝰ:fiuntq reſticta p emaſcu/
lationē ferocia māſuetiores Tractabilioreſq:māſuetū dicūt q̄ſi manu aſſuetū:q oia q̄ ſunt natura fe
ra manuū pmulſione miteſcāt:Māſues p māſuetus uſurpaꝰ apud antiquos.Actius.Nunc ſine ma/
trē miſericordia māſues ſit. NISI nolētibus.Per anaſtrophen expōe:id eſt ſi uobis uolentibus per/
ſuadeo. MERcatū.Emporiū ſignat.forūq reꝝ uenaliū. OBiſſe.adiiſſe acceſſiſſe.hæc.n. pꝑoſi/
tio ob īterdū ſignificat ad ut ob os.& obire adire. FERramētis.ferramēta intelligit:quæ caſtrato/
ria noiāꝰ palladius in prio.Itē cauteres caſtratoria ferramēta atq tonſoria uel quæ ad aīaliū ſolent
ptinere medicinā.Quod cauteres dixit palladius.ſcito ſic appellari inſtrumenta chirurgi. ſiue ferra/
menta:quibus ignitis & candētibus urunꝰ putridæ carnes.& ulcera.q̄do eni lenia medicamenta nil
proſunt:Auſteriore hac & mordaciore medicina uti ſolemus:Eadē cauteria quoq dicunꝰ.Cauſtica
uero medicamenta ſunt.habentia uim cauſticā.i.uentrē.Hinc illud puerbiale apud Hieronymum:
putridæ carnes ferro curanꝰ & cauterio.inde cauteriata cōſcientia Paulo Apoſtolo in Epiſtola ad Ti
motheum diciꝰ quaſi cauterio notata.qualis in Hippocritis eſt.illud adde dignum annotatu.Caute
ria dici quoq inſtrumenta pictoꝝ quibus urunꝰ peculiariter ī ea pictura.q̄ encauſticice appellaꝰ.q̄ fit
coloribus inuſtis:& reſolutis igni ceris de qua Plinius in.xxxv.de qua intellexit Ouidius illo hemiſti
chio.Tabulaſq coloribus uris:De cauteriis in hoc ſignificatu: Martianus iuriſconſultus Titulo de
fundo inſtructo ſic refer pictoris inſtrumento legato ceræ colores ſimiliaq horum legato cedūt itē
penniculi & cauteria & conchæ. ACTVtum.Cōfeſtim.eueſtigio.ſine dilatione:aduerbium eſt tē/
poris.Ouidius:quos equidē actutū ſed quid prædicere pœnā attinet.Virgilius Actutum pius Eneas
atq integer æui Aſcanius. DISSItis femoribus.Diſcluſis diuaricatis diductis:diſſitū media corre/
pta dicimus diſtas remotum diſcluſum.E cōtrario adſitū adiunctū ac pꝑinquū.Diſſitū quaſi pro/
cul ſitū: Adſitum iuxta ſitū.In Floridis:hæc duo ueluti inter ſe contraria oppoſuit atq diſparauit ſic
ſcribens:hoīes neq longule diſſita:neq pxime adſita poſſumus cernere.Agretius grammaticus ad
ſiꝫ dicit eē cui aliquid ut ſuſtineat adiungitur:citatq Oratii teſtimoniū ex epiſtolis.qua populus ad
ſita certis limitibus tanq̄ populus arbor ab Oratio adſita nuncupeꝰ:quia uitibus:mariaꝰ: Ego uero
ab agretio diſſentiens ita interpretor.ut populus adſita dicatur ab Oratio. arbor ſita poſitaq iuxta
certos limites.ad iurgia inter conterminos dirimenda.Quales hodieq in limitibus agroꝝ cōſpiciū
tur.& ita adſita ſimpliciter accipietur pro oppoſita ad limites agrorum.& fines ſiue maritata ſit ui/
tibus ſiue celebs:imo fere ſemper in collimitio agrorum ſunt arbores incultæ minimeq frugiferæ.
Qui ſumpſerit in manum nouiſſimam Oratii epiſtolam:eamq accurate plegerit:is haud dubie co
gnoſcet interptamentum hoc noſtrū cū oratiana ſentētia ad amuſſim cōuenire.illud autē agretii af/
fectatū eſſe nimis & pſtigioſum.igiꝰ ut ad rem redeamus femora diſcludunꝰ diſſeparanꝰ diſiungū/
tur & ut dixit Apuleius diſſita fiunt in Aſino.quē ferramētis caſtratoriis uelis excaſtrare.& abſcide/
re uirilitatē. EMAſculare.Excaſtrare & maſcula uirilitate uiduare.emaſculatores eleganti ſcitoq
uocabulo dicti pedicones.& pueroꝝ ſubactores atq libidine præpoſtera abutentes. quos græci αρ/
σενοκοιτασ uocant.nā tales quaſi emaſculāt pueros cōcubinos & catamitos:qui uicē īplent pſtātq
fœminaꝝ:prorſus effeminati & in ſexū muliebrē pene reformati.cōſimile eſt uerbum illud euirare.
qd' ſignificat uiro uirilitateq ſpoliare.inde euirati molles dicunꝰ.& fluxi:quos pœnitet q uiri nati

(Margin: Spadōes ſimiles fœminæ — Manſue/tus. — Manſues — Caſtrato/ria ferra/menta. — Cauteres — Cauteria — Cauſtica — Canteria, ta con/ſcientia. — Encauſti/ce. — Cauteria pictoꝝ. — Actutū. — Diſſitū. — Adſitum — Agretii incuria. — Locus Oratii. — Emaſcu/late. — Emaſcu/latores. — Euirare. — Euirati.)

ſunt. Martialis cum ſis cinedo curiatior fluxo. Veruece: Lucianus. καὶ σοὶ τοῦτον σωφρονέστερον
προβάτιον παρέξω τῇ τομῇ. id eſt hunc tibi modeſtiorem ouicula reddã ex ſectione. Veruecẽ uo/
cãt arietem caſtratũ. & cui dempti ſunt teſticuli. a uerſa natura dictus ueruex. ut interp̃taẽ. M. Varro Veruex.
Mitigari aũt ferociã arietis q̃do trãſfiguraẽ in ueruecẽ exectis genitalibus opiliões. & ouiarii paſto/
res optime norũt. p̃broſo ignauiæ maledicto Plautinus Seruus ueruecea ſtatua inclamitaẽ a domi/
no ferocia arietis cohibeẽ cornu iuxta aũt terebrato. Aries mutilus mitior eſt nã cornutus freq̃nter Aries
in pugnã p̃currit. & fit in fœmi/ mutilus
nas quoq; p̃cacior nec non riua/ mitior.
lẽ uiolentiſſime pſequitur. ubi fit
ueruex mitigatur & manſueſcit.

ex tũc pœnæ reſeruatis: merebã & ĩ nouiſſima pte corporis: totũ me parituꝝ deflebã iedia dẽiq; cõtinua: uel precipiti ruina: memet ipſe quærebã extiguerer: moriturus q̃dẽ nihilominus: ſed moriturus iteger. Dũq; ĩ iſta necis meæ decõtor electiõe: matutĩo me rurſum puer ille pẽptor meus circa mõtis ſuetũ ducit ueſtigiũ. Iamq; mede cuiuſdã uaſtiſſimæ ilicis ramo pẽdulo deſtinato: paululũ uiã ſupergreſſus: ipſe ſecuri lignũ: quod deueheret: recidebat. & ecce de proximo ſpecu uaſtum attollens caput funeſta proſerpit urſa: quam ſimul conſpexi: pauidus & repentina facie conterritus: totum corporis pondus in pòſtremos poplites recello.

Manſuetarii ab antiq̃s dicti ma/ Manſue/
giſtri manſuetudinis. q feras do/ tarii.
cẽt mãſueſcere. quicũq; nati fue/
rint oriente ſigno ſeptentrionis
erũt mãſuetarii feraꝝ. i. qui urſos
uel tauros. uel leones depoſita fe/
ritate hũanis cõuerſationibus ſo/
cient: Auctor Maternus. Cicura/ Cicurare
re uerbũ uetus eſt qđ ſignat mã/
ſuefacere. ut docet. M. Varro. un/
de cicur ĩgeniũ p̃ manſuetũ. & ci/ Cicur in/
cures aiantes q̃ ſunt placidæ man genium.
ſuefactæ: exarmate hoc enĩ quoq; Cicures.
noie appellantur feræ exuta feri/ Exarma/
tate: Lampridius in heliogabalo habuit leones & leopardos exarmatos in deliciis quos edoctos per tæfera.
manſuetarios. ſubito ad ſecundam & tertiã menſam iubebat accũbere. EX tunc. Ex illa hora: &
temporis momento: ſicut ex nunc diciẽ pro ex hoc tempore & hora. quidã codices hẽnt extremæ: Ex tunc.
extrema aũt pœna mortis eſt: & ut inquit Celſus iuriſcõſultus ultimũ ſuppliciũ ſolã mortẽ interp̃/ Vltimũ
tamur. MErebã. Lugebam lamentabar. Lucianus ἐγὼ δὲ ἤδη ἐδακρυορρόουν ἀπολέσων αὐτίκα ſuppliciũ
τὸν ἔρωτα ὄρχεσ ὀρδρας. i. ego flebam perinde ac p̃diturus ſtatim in Aſino uirum. NOuiſſima par/ mors.
te. Id eſt genitaliũ abſciſſione. PARituꝝ. Lego perituꝝ hoc eſt morituꝝ. INEdia cõtinua. Qui/ Inedia
bus inedia mori & abſtinentia cibi conſiliũ eſt hi ſeptimo die mortem oppetũt: Plinius in. xi. homi/ lætalis
ni nõ ante diẽ ſeptimũ lætalis inedia. duraſſe & ultra undecimũ pleroſq; certũ eſt. inediã noſtri cibi die ſept/
abſtinentiã dicunt. græci νηστείαν. Hippocrates in Aphoriſmis γέροντες εὐφορώτατα τὰς νηστεί/ mo.
ας φέρουσι. i. inediam facillime ſuſtinẽt ſenes. MOriturus. Tanq̃ non iteger ſed mutilus moriatur
qui moriẽ præciſis genitalibus quæ numeranẽ inter mẽbra pricipalia. Nãq; Auicena & Galeno au/
ctoribus. mẽbra principalia ſunt quattuor. Cor. cerebrũ. iecur. & genitalia. DEcontor. Demoror: Mẽbra
& cõtabundus inſiſto. PERemptor. A uoluntate non ab effectu perẽptorẽ appellat agaſonem: qui principa/
pimere ipſum quoquo mõ deſtinauerat. ſic poeta maritos dixit nõ qui eſſent ſed qui eẽ cuperẽt: illo lia q̃tuor
uerſu. Quos ego ſum totiẽs iam dedignata maritos. ME deſtinato. De ligato. peculiaris in hoc ſi/
gnificatu dictio Apuleiana. VAſtiſſime ilicis. Inter glandiferas arbores eſt ilex: cuius glans breuis Ilex acy/
eſt. & gracilis. quã Homerus acylon appellat. Iligna glans ſuẽ facit anguſtã. nitidam ſtrigoſam põde los.
roſam: Pli. auctor. glãditeri generis arbores fere oẽs uaſtitate. & enormitate ĩmodica luxuriãt. Ciuica Iligna
corona: quæ ſeruatori ciuis in bello dabaẽ iligna primo fuit. ab ilice ilicetũ dictum: locus ilicibus ple glans.
nus. ſicut a quercu quercetũ ab eſculo eſculetũ. ECCE de p̃ximo ſpecu. Hæc particula ecce. ut Pe/ Ilicetum
dianus Aſconius & Donatus annotauerunt inopinatũ iprouiſumq; denũciat malũ. Quod apud Vir Ecce.
gilium. & M. Tulliũ curioſus lector aſpiciet. hæc aũt omnia Apuleiana ſunt: indicta omiſſaq; Lucia/ Vrſa for/
no. Noſter enĩ latius fuſius copioſius Aſinũ ſuũ opimat farcitq; q̃ græcus Luciãus. PROſerpit ur/ tior urſo
ſa. Mares in oĩ genere fortiores ſunt. p̃terq̃ in pantheris. & urſis. auctores Ariſtoteles & Plinius itaq; Arcto/
ſcitiſſime urſam dixit potius q̃ urſum. ut pote fortiorẽ truculentioremq;: ſic & Ouidius. ſæua truculẽ mys ur/
tior urſa. ἄρκτος græce diciẽ urſa. Vnde arctomys diciẽ aial habẽs ſimilitudinẽ muris. & urſi. a Hie ſus mus
ronymo interp̃taẽ urſus mus fideliter magis q̃ fœliciter. p̃uerbiũ eſt apud græcos ἄρκτου παρού/ Prouer/
σης ἴχνη μὴ ζήτει. urſa p̃ſente ne quere ueſtigia diciẽ aũt de timidis uenatoribus. IN poplites bium de
recello. Retraho & ceſſim reduco. poplites ſunt ſub genibus. Elephas poplites intus flectit hominis timidis.
mõ. Cætera aialia in diuerſum. Recellere ut inquit Feſtus. eſt reclinare. excellere uero in altũ tolle Poplites
re Liuius in. xxiiii. ferrea manus cum iniecta proræ eſſet grauiq; librameto plumbi recelleret ad ſo/ Recello/
lũ ſuſpẽſa prora nauim in puppi ſtatuebat. Senſus Apulei eſt. uiſa inquit urſa uaſta & formidãda oĩ/ re.
bus uiribus neruiſq; cõtẽdi: effugere ĩminẽs periculum. ita poplites pedũ poſterioꝝ cœpi retrahere
reclinare retroducere: ut ita rupto loro quo alligabar ſaluti fuga conſulerem. ab hoc uerbo recello: Recelli/
Plautina dictione epitheto meretricario recellicluniæ nominantur meretrices. q; ſcilicet in concubi/ duniæ.

Relicin coma. tu receſſant clunes. & nares torqueant ut concinnior fiat uenerius coitus. ſed in omnibus fere Plauti codicibus leges non receſſlicunias ſed reliquias alicarias. in penulo. Relicinus uero coma ſignificatur Viduatus coma capillitioq; depopulatus. a relinquo dictus. non a recello. Itidem frons relicina aper/ta capillis dimotis a relinquendo deducta dictione. Neſcio an ſatis decenter dici poſſit relicina coma
Frons relicina. ſed homo relicinus coma: quaſi relictus a capillis. & frons relicina. quæ capillicio uelata non ſit: recte & elegāter dicitur. frontē in Alexādro magno relicinā fuiſſe laudat apuleius in Floridis. quæ ſcilicet lata aperta ſpectabilis & a capillo/rum tegumento libera uiſeretur.

arduaq; ceruice ſublimiter eleuata: lorum quo tenebar rumpo meque protinus pernici fugæ committo: perq; prona non tantum pedibus: uerum etiam toto ꝓiecto corpore ꝓpere deuolutus imitto me cāpis ſubpatenti/bus: & ſummo ſtudio fugiēs imanē uerſam: urſaq; pe/iorē illū puerū. Tūc quidē uiator ſolitariū uagūq; me reſpiciēs iuadit. & ꝓperiter iſceſſum baculo quē gere/bat obuerberās p obliquā: ignarāq; me ducebat uiam: nec inuitus ego curſui me accommodabā relinquens atrociſſimam uirilitatis lanienam: cæterū plagis non magnopere commouebar: quippe cōſuetus ex forma concidi fuſtibus: ſed illa fortuna meis caſibus perui/cax: tam oportunum latibulum: miſera celeritate præ uerſa: nouas inſtruit inſidias. Paſtores enim mei: per/ditam ſibi requirentes uacculam: uariaſque regiones peragrantes occurrunt nobis fortuito: ſtatimque me cognitum: capiſtro præhēſum. attrahere geſtiunt. Sed audacia ualida reſiſtens ille: fidem hominū dominiq;

SVB patentibus. Sub mōte ex/porrectis ac parentibus. ſubalpi/nos populos appellat Plini. qui ſunt ſub alpibus. SOlitariū in/uadit. titulo de acquirendo rerū dominio traditū ē animalia: quo/rū natura fera eſt fieri occupantiū Sed cū Aſini natura fera non ſit: non potuit iure fieri capientis. q/uis ſolitarius & ꝓcul domino fu/gitans captus ſit & enim ſi longi/us a nobis abſceſſerint animātes noſtræ māſuetæ. & cicures adeo ut ignoremus ubi ſint. tamen ni/hilominus in noſtro dominio te/nenſ. PROperiter. Emenda ꝓ/periter. i. feſtinanter: celeriter pni/citer. Veteres enī ꝓperiter. pro ꝓ/pere dicebant ut ſupbiter pro ſu/pbe. Verecunditer. ꝓ uerecunde: Temeriter pro temere. aliaq; hoc genus in numera. OBumbrās. Lego obuerberās hoc eſt uerberi/bus & fuſtibus cedēs. PER ob/liquam. Tramites diuerticula cal/les deuios ſignificat. VIRIlitatis lanienam. Laniatū laniationemq; genitaliū laniena dicit ꝓprie taberna ubi uendiť caro: ſicut pelleſuina ubi pelles: ſutrina ubi calcei uenduntur. Auctor. M. Varro i libris de analogia: Igiť cum in laniena laniet ſeceturq; fruſtati a laniis caro uenalis. ſatis cōducenter laniena uſurpať ꝓ ipſa laniatione. & ſectione a laniando nominata. PLAgis nō commouebar. Co/ſtas occalluiſſe plagis ſignificat quotidianis. ſ. ictibus contundi aſſuetus & ꝓfecto erumnarū conſue/tudo facit nos obdureſcere. & quaſi callum ducere aduerſus ſenſum maloꝝ. hinc illud Ouidianum. Quod male fers aſſueſce. nihil aſſuetudine maius & Auſonius īquit leniterq; uſum bona conſuetu/do laboꝝ. CONcidi. Lacerari fuſtuario ſupplicio. PERuicax. Pertinax: pſeuerās tenaciter & pe/renniter in meis calamitatibus: in hanc ſniam Ouid. An miſeros triſtis fortūa tenaciter urget. Perui/caces dicunť teſte porphirione q in cōtentione uſq; ad puincendū pſeuerant. Sic puicax achilles ora/tio dictus: puicaciam a ptinacia grāmatici ita diſpeſcūt diſtingūtq;: ut puicacia iterdū bonaꝝ reꝝ p/ſeuerantia. ſit ptinacia ſemper malaꝝ. Quod & actius poeta denotat his uerbis puicacē dicis me eē perfacile patior ptior ptinacē nihil moror. hoc fortis ſequiť illā indocti poſſident. M. Tullius tradit ptinaciā uitiū eſſe finitimū pſeuerantiæ. ſicut audacia fidentiæ finitima eſt. Veꝝ ut aliubi annotaui/mus ptinax quoq; in bono uſurpať: ut ptinax uirtus apud Liuiū: pertinax bonitas apud Curtium. PRæuerſa. Anticipans. ꝓueniens. reuocis. ne. ſ. ego tā oportuno latibulo & latebra tam ſalutari tu/tus deliteſcerē. Archaiſmos aūt eſt. & figuratū genus eloquutionis. ꝓuerſa latibulū. ut nuda genu: & moeſta uultū. VACculā. A uacca per diminutionē fit uaccula quæ & alio noie buccula noiatur. ut Virg. buccula coelū ſuſpiciēs: quæ ſterilis eſt uacca taura appellať: quæ ꝑgnans horda. ab eo in faſtis dies hordicalia noiať. q tunc hordæ boues imolantur. Quidā fordas & fordicalia. ſiue fordicidia ap/pellāt. utrūq; recte. cognatiōe quadam litteræ. f. cum. h. unde antiqui dicebant foedū pro hedo. foſtē pro hoſte. foſtiā pro hoſtia. ſic & fordā pro hordam. de qua Ouidius in faſtis. forda ferens bos eſt. foe/cundaq; dicta ferendo. pontifices forda ſacra litate boue. Vaccinus caſeus recens infunditur dyſente/ricis. ut docet Plinius. FORtuito. Cū non aſinū quærerent: ſed uaccam: iuxta illud tu non inuenta reperta es. DOmini. Lego deum. pro deorum. eſt enim exclamatio uſitatiſſima proh deum atq; hominum fidem. de qua. Mar. Tullius in oratore. Nam proh deum atq; hominum fidem. pro deo/rum aiunt. hic fides accipitur pro auxilio. ut apud comicos frequenter. AVDACIA ualida. Talis

Margin glosses: Fieri occupantis fera animalia. — Properiter. — Supbiter — Laniena — Pelleſuina. — Sutrina. — Peruicax — Peruicacia. — Pertinacia. — Vaccula: — Buccula. — Taura. — Horda. — Hordicalia. — Fedus ꝓ hedo. — Forda. — Fides.

audacia ſæpe pro fiducia eſt facitq; fidem innocentiæ. exquo illud Satyrici poetæ. nam cum magna malæ ſupereſt audatia cauſæ: creditur a multis fiducia. auctor eſt. M. Tullius in Rhetoricis. unicuiq; uirtuti finitimum uicium reperiri ſic audaciam fidentiæ finitimam eſſe. RAPTAris. Rapones dixit antiquitas pro raptoribus. AIN. Ais ne. uerba paſtoris ad aſini raptorem. INCIVIliter. Inurbane uiolenter iniuſte contra ciuiles mores. Au. Gellius. uerba inciuilia appellat petulantiora procacioraq; & nihil prorſus habentiora ciuilis modeſtiæ. AGASOnem necatum. Ex coniectura & ſuſpitione dictum hoc eſt nam cum

Audacia fidentiæ finitima.
Rapones
In ciuilia uerba.

teſtabatur: quid me raptatis: quid iuaditis. Ain te nos tractamus inciuiliter: q noſtrũ aſinũ furatus abducis: qui potius effaris ubi puerum eiuſdẽ Agaſonẽ necatũ ſcilicet ocultaris: & illico detractatus ad terram: pugniſq; pulſatus: & calcibus contuſus: infit deierãs: nullum ſemet uidiſſet ductorẽ: ſed plane concinatũ ſolutũ & ſolitarium: ob indicinæ premiũ occupaſſe: domino tamen ſuo reſtituturũ: Atq; utinã ipſe aſinus inquit quẽ nũq̃ pfecto uidiſſem: uocẽ quiret humanam dare: meæq; teſtimoniũ inocẽtiæ phibere poſſet: pfecto nos huius iniuriæ pigeret. Sic adſeruans nihil quicq̃ pmouebat: nã collo conſtrictũ reducũt eum in paſtores moleſti: circa montis illius ſiluoſa nemora unde lignũ puer ſolebat egere: nec uſpiã ruris reperit illo ſed plane corpus eius mẽbrati laceratum multiſq; diſperſum locis conſpicit. Quam rem proculdubio ſentiebã ego illius urſæ dentibus eſſe perſectam. & hercules dicerem quod ſciebam: ſi loquendi copia ſupeditaret: Sed quod ſolum poteram: tacitus licet feræ uindictæ gratulabar. & cadauer quidem diſiectis partibus tandem totum repertum: egreq; cõcinatum ibidẽ terræ dedere

aſinum abduci uiderẽt: & nuſpiã compareret puer agaſo nimirum ſuſpicati ſunt paſtores illum fuiſſe cläculo necatum ab hoc. quem uidebant aſini ab actore furtimq; occultatum. INfit. Inquit. DEierans. Per deos omnis ad iurans. Deierare enim eſt ualde iurare. & deiurium dicitur ſcito uocabulo iuſiurandum. Terentius. illum liquet mihi deierare his menſibus ſex non uidiſſe. ABDVcis. Tanquam alienum ſignificanter locutus. abducitur enim quod alienũ eſt ut docet Donatus. & Terentius proprietatis uerborum retinẽtiſſimus. de alieno ſeruo loquẽs in adelphis inquit nũc abduce: præterea abducitur quo uolumus. dicimur quo nolumus. DVCTOrem. Agaſonem a ducendo grege dictum: ductare exercitus: uerbũ honeſtum. & apertæ ſignificationis. apud Saluſtium ſed mala conſuetudine in obſcœnum intellectũ eſſe detortum dixit Quintilianus in. viii. quæreret quiſpiam & merito quæreret: cur hoc dixerit Quintilianus. & quo mõ hic ſermo. ductare exercitus. habeat obſcœnã ſignificationẽ. Audi q q̃ris. diſce qui neſcis. Ductare exercitus iterpratatur exercitatus ducere frequenter genitalia. & mãibus tractare uirilia. Tales intellectus excogitant obſcenitatis dilectores ut ea quæ ſancte dicta ſunt & ſimpliciter detorquæant ad fœdũ ſignificatum & candida uertant in nigriciem: apud eũdẽ Saluſtiũ eſt ductabat. & arrexit aĩos militũ. ſimplici honeſtaq; ſententia. Nõ defuerũt qui p aeſchrologiã id quoq; detorquærent ad obſcenã ſignificationẽ. tãq̃ eſſet itelligendũ duxit mãibus uirilia & arrexit penẽ. ex hac ipura iterptandi licẽtia fit. ut nihil ſatis tutum ſit. ut loqui ſit difficile ut ſilentio nihil utilius. ne in obſcenum itellectũ uideamur icidere. OB indicinæ præmium. Attẽde uocabulũ noue fictũ & ſcite fabricatũ. idicina. n. dicit elegãter indiciũ cõſimiliter a Plauto opificina fœmina ẽ dicta. index aũt rei pditẽ ſolet accipe pmiũ indicii factu ſiue indicinæ: idex fugitiui mãcipii meret a domino mercedulã. ait ergo hic ſe occupaſſe aſinũ quẽ ſolutũ ſolitariũq; reperit eo cõſilio ut domino reſtitueret reciperetq; pmium idicii. SIC adſeueras. Sic aſſeuerãter affirmãs. COLlo cõſtrictũ. Verbũ iuris. nãq; in ius quoq; collo conſtricti rei trahebant. Plautus in curguliõe collũ obſtringe abduce iſtũ in malã crucẽ. itẽ i penulo ad hoc alludens ut dixiſſe collo rẽ ſoluã iã oĩbus. itẽ in rudẽte. Rapi te obtorto collo. cõſimiliter diuus Hieronymus ad hunc morẽ alludẽs inqt obtorto collo me in ius trahis. LIgnũ egerere: ligna exportare educere. NEC uſpiã ruris. Nuſq̃ in nulla ruris & agrorũ parte figura archaiſmos. ſic dicimus nuſq̃ gẽtiũ: nuſq̃ locorũ. Seruius tradit huiuſmodi particulas uacãter põi & ornatus tãtũ cã. MEMbratim. Per mẽbra. ut fruſtrati p fruſta minutati p miutias. HERcules. Certe. SEræ uidictæ. Ex deſiderio ultiõis ferã dixit. cupiẽti. n. ulciſci pcuſſorẽ ois uidicta fera uidebat uoluiſſetq; multo prius tali genere mortis agaſonẽ uidiſſe cõfectũ. dii lanatos pedes hẽre dicũt ppea q, lẽto gradu ueniũt ad ſontes puniẽdos. ſed q̃to ſerius tãto grauius ulciſcũt. tarditatẽq; ſupplicii grauitate cõpẽſant: dixit Satyrographus. ut ſint magnã tamẽ certe lẽta ira deorũ eſt. CONcinnatũ. Collectũ cõpoſitũ cõcinniter coagmẽtatũ. ut membra mẽbris copularent atq; congruerẽt. TERræ dedere. Humatũ fuiſſe ſignificat. humati. n. dicunt humo tecti. Sepulti quoquo modo conditi. ut docet Plinius. Antiquiſſimum ſepulturæ genus auctore M.

Deierare
Deiuriũ.
Abducere.
Ductare exercitus
Locus Quintiliani.
Eſchrologia.
Indicina.
Obtorto collo in ius.
Lanati pedes deorum
Humatus.
Sepultus.

Tullio.fuit reddere corpus terræ.& ita locutũ ac ſitum quaſi operimẽto matris obduci cremare cada
uera apud Romãos nõ fuit ueteris iſtituti. Terræ antiquitus cõdebantur.in cornelia domo nemo an
Svlla cre- te ſyllabã dictatorẽ tradit̃ eẽ crematus. MEũ bellorophũtẽ. Bellorophõtes.ut mythici fabulant̃.&
matus memoriat Strabo pegaſum equum alatũ & uolaticũ ex pyrene fõte corithięſi potãtẽ deprẽdit abdu-
primus xitq;.cuius preſidio liberatus a chimeræ mõſtro multiformi:quam cũ interemiſſet.& inde uictor ꝓ
in gente fugeret cum ad cœlũ pinnati eq beneficio cõtẽderet euolare neq; iá lõge abeſſet.deſpiciẽs ad terram ti
cornelia. more perterritus decidit.atq; ita
Pegaſus. morte oppetiit.Quidam tradunt
pinnatus pegaſum.cum grauaretur homi-
Belloro- nem ſeſſorem excuſſiſſe illũ præci
phontes. pitemq; ad terram dediſſe: quod
ſenſiſſe uidetur Oratius cum ait.
pegaſus terrenum equitem graua
tus bellorophontem.item aliubi
cecinit.Vix illigatum triformi pe
gaſus expediet chimera.homerus
in.vi.iliados.nõ pauca ſcitu digna
referens ſuper bellorophonte nul
lam pegaſi equi mentionem facit.
Nos in tertio Tuſculanarum com
mentario penſitauius curioſe opi
nor & diligenter naſonis carmen
& homericum uerſum igitur cũ
a bellorophonte pegaſus olim ab
ductus ſit nũc feſtiuiter cum a uia
tore Aſinus abducitur illum bel-
lorophõtem ſum appellat.qui ut
bellorophontes equũ ita.ipſe Aſi-
num abegerit.oriente ſidere auri-
Abacto- gæ natus bellorophontes eſſe proditur. AB actorem. Ababigendo abactores dicti.ut tradit Dona-
res. tus.abigere enim abducere eſt.inde abactos greges pro abductos dici leges inde abigei ipſi abactores
Abigere. nuncupati.Quamuis abigei proprie hi habeantur ut docet Vlpianus.qui pecora ex paſcuis.uel armẽ
Agibo. tis ſubtrahunt & quodam modo deprædant̃.& abigendi ſtudium.quaſi artem exercent equos de ar-
mentis.uel oues de gregibus abducentes.Cæterum ſiquis oues oberrantes uel equos in ſolitudinem
relictos abduxerit.nõ eſt abigeus.ſed potius fur.ex hac Vlpiani ſñia abactor hic aſini.in ſolitudine de
prenſi non erit abigeus dicẽdus.ſed fur.Caliſtratus ſcribit oues pro numero abactarum.aut abigeũ.
aut furem facere.De abigeis puniẽdis ita diuus.Hadrianus reſcripſit cõſuli.Abigei cum duriſſime pu
niuntur ad gladium damnari ſolent puniuntur autem duriſſime non ubiq; ſed ubicunq; frequen-
tius eſt id genus maleficii.Qui uero honeſtiori loco nati ſunt relegandi ſunt:aut ordine amouendi.
Abigea- ipſum abigeorum crimen.& admiſſum abigeatus nominat̃:quod quia magis furtum eſt.publici iu
tus. dicii non fit.Si mars & luna in aquoſis proprie ſignis fuerint conſtituti pecorum abactores efficient.
Caſa. AD caſas paſtorales.Signare loquutus.caſa enim uilis eſt & ruſtica a cauatione dicta.hinc apud la
Caſaria. ctantium illud ſcitũ carneadis.ſi iuſti uelint eſſe Romãi:hoc eſt ſi aliena reſtituant.ad caſas eſſe redeũ
Recẽtat̃. dũ.Caſaria dicitur q̃ cuſtodit caſam. REnaſcẽti die.Matius uir eruditiſſimus.nõ abſone finxit uer
bum hoc recẽtatur ꝓ eo qđ eſt renaſcit̃ renouaturq;.atq; iteꝝ fit recẽs uerſus in quibus hoc uerbum
eſt hi ſunt de die renaſcẽte.iá iá albicaſſit phebus & recẽtatur.commune lumen hoĩbus & uoluptas.
ADueniẽs ruſticus.Qui.ſ.promiſerat petitis e domo feramẽtis caſtratoriis ſe ſe Aſinum emaſcula
turũ caſtraturũq; ut ita miteſceret mãſueſceretq;. NEquaq̃ fruſtratus.Ille dr̃ promiſſa fruſtrari:q
qđ uerbo ꝓmiſit re nõ ſancit.hic uero uenerat p̃ſtaturus qđ ꝓmiſerat & aſinũ caſtraturus. SEctio
nẽ.Caſtrationẽ.& teſtium amputationẽ τομὴ græce dicit̃. INdidẽ.Inde ex aſini libidine: ut ꝑciſiõe
genitaliũ nullũ amplius ĩcõmodũ ſit ꝑtimeſcẽdũ.& ita ĩdicat lõge grauiorẽ peſtẽ ab aſino concinna-
tã eſſe de pueri.ſ.morte.q̃ q̃ ex laſciuia amatoria timebant̃. Naturã.Genitalia & uirilitatẽ.de natu-
ra in hoc ſignificatu ſupra quoq; diximus ſuo loco. BOno puero.Cuius.ſ.morte effectũ erat.ut car
Carnifi- nificina aſini ꝓcraſtinaret̃. CARnificiæ.Laniatiõi excarnificatiõi.& genitaliũ amputatiõi.De carni
cina. ficina copioſe annotaui ĩ tertio Tuſculanaꝝ cõmẽtario.ubi dr̃ q̃ ægritudo eſt aĩ carnificina. DIE-
Fleti. culã mõ diẽ alias breue tẽpuſculum.& morã ut in prĩo cõmẽtario enarratius eſt explicatum. TAN
Infleti. tillũ.Minimũ. FLEta.Flens & plena fletus ac lachrymaꝝ.qđ actiue poſitũ eſt cũ alias paſſiue dica-
Anthra- tur ut apud poetã in.vi.hic multũ fleti ad ſupos belloq; caduci dardanidæ.nã fleti ꝓprie dicunt̃ illi q
cinus co- bus fletũ & lachrymas ĩpẽdimus:ſicut ecõtrario ĩfleti quos nullus defleuit ut in humana ĩfletaq; tur
or. ba eſt. FVſca ueſte.Fuſcus ſiue pullus & niger color lugentium eſt q græco uocabulo anthracinus

meũ uero Bellorophontẽ:abactorẽ indubitatũ:cruen-
tũq; ꝑcuſorẽ criminãtes:ad caſas iterim ſuas uictũ per
ducũt.qđ ad renaſcẽti die ſequẽti deductus ad magi-
ſtratus:ut aiebãt:pœnæ redderet̃. Interi dũ pueꝝ il-
lũ parẽtes ſui plãgoribus fletibuſq; q̃rebant̃: & adue-
niẽs ecce ruſticus:neq̃q̃ ꝓmiſſum ſuũ fruſtratus:deſtia
tã ſectionẽ meã flagitat.Nõ eſt inq̃t ĩ his unus:indidẽ
preſens iactura noſtra:ſed plane craſtino libet:nõ tãtũ
naturam:uerum etiã caput quoq; ipſum peſſimo iſto
aſino demere. Nec tibi miniſterium deerit iſtorũ: ſic
effectum eſt:ut in alterũ diem clades differret̃ mea. At
ego gratias agebã bono puero: qđ ſaltẽ mortuus unã
carnificinæ meæ dieculam donaſſet.nec tamen tantil-
lum ſaltem gratulationi meæ quietiq; ſpacium datũ.
nam mater pueri mortem deplorans acerbã filii.fleta
& lacrimoſa:fuſcaq; ueſtẽ cõtecta ambabus manibus

nominatur.a carbõe.quem anthraca uocant.M.Varro amiculũ nigelũ dixit ueſtem lugubrem.lego apud plutarchum in problematis quod foeminæ antiquitus in luctu ueſtes albas induebãt. TRAhens. Vellicans. deſerpenſq;. CINEroſam caniciem.Largo cinere perfuſam. imitatio. Virgiliana. ex.xii.caniciem in mondo perfuſam puluere turpans.& enim in luctu & dolore caniciem turpabant cinere immundo.& comam uellebant.hinc agamennon homericus & idem.actianus ſcindens dolo reidentidem intonſam comam in quo facetum illud bionis perinde ſtultiſſimum Regem in luctu capillum ſibi euellere.quaſi caluicio mæror leuaretur.

Veſtes albæ in luctu. Agamennõ ſcidẽs comam.

trahens cineroſam caniciẽ:heiulãs & exinde ꝓclamãs ſtabulũ irrũpit meũ tunſiſq; ac diuerberatis uehemẽter uberibus:ĩcipit.& nunc iſte ſecurus incũbens preſæpio uoracitati ſuæ deſeruit. & in ſatiabilem ꝓfundũq; uentrẽ ſemp eſitãdo diſtendit.nec erũnæ meæ miſeræ uel deteſtabilem caſum defuncti magiſtri recordatur. Sed ſcilicet ſenectam infirmitatẽq; meam cõtemnit ac deſpicit.& ĩpune ſe laturũ tãtũ ſcelus credit. At utcũq; ſe preſumit ĩocentem.Eſt.n congruens peſſimis conatibus circa noxiam conſcientiam: ſperare ſecuritatem. Nam prohdeum fidem quadrupes nequiſſime licet precariam uocis uſuram ſumens: cui tandẽ uel ineptiſſimo pſuadere poſſis:atrocitatẽ iſtã culpa uacare: cum

EIVlans. Eiulatio & eiulatus ꝓprie foeminarum eſt fletus:hinc illud oratianũ.ex epodo & illa non uirilis eiulatio.hic nimirum ẽ fletus. quem leges decemuirales ĩ funeribus adhiberi uetuerunt:ideoq; dixit.M.Tul.q; eiulatus ne mulieri quidẽ conceſſus eſt uerba legis hæc ſũt. mulieres leſſum funeribus ergo ne habeto ideſt non habeant foeminæ eiulatum cauſa funeris.leſſum enim lelius ĩterpretatur quaſi lugubrem eiulatiõem. quod & .M.Tullius probat in libris de legibus.quia lex ſolonis id ĩpum uetat.Veteres interpretes Seſtus helius.Lucius attilius.non ſatis intellexerunt quid eſſet leſſum.ſed ſuſpicati ſunt ueſtimenti aliquod funebris genus eſſe. TVNſis uberibus.Foeminarum eſt in dolore pectus & ubera pugnis tundere.faciẽ deſcerpere. comam diuellere: ſic Virgilius unguibus ora ſoror ſedans & pectora pugnis.ſic & Lucanus.nũc ait o miſeræ contundite pectora matres.nunc laniate comas.legibus utebantur mulieres genas radere.hoc eſt carpere ac lacerare.uerba legis hæc ſunt.Mulieres genas ne radunto: mulier faciem ne carpito. ISTE ſecurus. Quærimonia mulieris indignantis aſini culpa filium peremptum. pronomen autem iſte cum indignatione pronũciatur.non moleſtum odioſumq; ſignificat.ut notat Donatus. ſic apud propertium. iſte quod eſt ego ſæpe fui. DIſtendit.Implet farcit plenum reddit.hoc autem ſpecimen eſt & argumẽtum aſini ſecuri & de alieno luctu incurioſi.qui uentrem diſtendẽs cibariæ uoluptati deſeruit de his autem quoq; inſaturabile eſt abdomen & inſatiabilis uenter prouerbium græcũ celebrat.σπλησ τοσ πιθοσ.ideſt in explebile doliũ quod refertur ad fabulam Danaidũ.q̃ dolio perforato hauriunt aquã nec id unq̃ expletur. MIſero.Purior ſenſus eſt ſi uerbum ſit miſeret. MAgiſtri. Agaſonem puerũ ſignificat.ab urſa interfectũ. SEnectam deſpicit.Cecilius in ſenecta hoc reputo miſerrimum ſentire ea ætate eſſe odioſum ſe alteri Tradunt hiſtorici.Senectam galbæ ĩperatoris fuiſſe deſpectui .M.Tullius refert in Catone.Senes ideo moroſos eſſe.& difficiles.quia contẽni ſe putãt & deſpici. Attamen apex ſenectutis eſt auctoritas lacedenome honeſtiſſimum fuit domicilium ſenectutis nuſq̃ ſenectus honoratior.hinc illud celebratum.cum quiſpiam uidiſſet q̃tum honoris iuniones ſenioribus lacedemone exhiberent ſcitiſſime dixit ἐνσπαρτη μονη λυσιτελει γηρασκειν in ſola ſparta expedit ſeneſcere. CIRca noxiam.Legi poteſt cõtra noxiam. QVAdrupes nequiſſime.Apoſtrophus ſermo uires dat orationi:quæ alioqui erat futura languidior:ſic illud Ciceronis habes igitur tubero.qđ eſt accuſatori maxime optandum & cætera quod ſi per tertiam uerbi perſonam enuncietur oĩs uis acrimoniaq; lãgueſcet.ſi ſic dicat habet igitur tubero qđ eſt accuſatori maxiẽ optandã.ſic demoſthenes ad eſchinẽ horationẽ in ꝓhemio cõuertit.ſic Saluſtius directo ad Ciceronẽ in quẽ ipſum dicebat uſus eſt principio.cũ ait grauiter & iniquo aĩo maledicta tua pariter.M.Tul.& Cicero fecit in Catillinam.quouſq; tandẽ abutere patiẽtia noſtra.ſic & nũc ſcitiſſime inducit foemina utens apoſtropha ad aſinũ.quẽ filii extinctorẽ arbitrabat:ut ita uehementior ualidiorq; criminatio uideat. PRAEcariã uocis uſurã.Senſus eſt.ſi tibi o peſſime aſine uſus uocis tẽporarius cõcederetur. ut loqui poſſes nulli tamẽ perſuaderes te huic culpæ non eſſe confinẽ.Præcariũ eſt ut Vlpianus tradit quod præcibus petentim utendũ concedit.tan diu quã diu is qui conceſſit patitur.Qui præcario conceditur.ſic dat quaſi tunc receptus cũ ſibi libuerit.præcariũ ſimile eſt cõmodato hinc eleganter dixit Seneca homines eſſe ſpiritus præcarii quaſi cõmodati quẽ mutuo accipimus quẽ reddere debemus. cũ primum repoſcet qui commodauerat.nos oportet in promptu habere & appellatos reddere peſſimi eſt debitoris creditori facere conuiciũ.nãq; ꝑcariũ reuocare uolẽti cõpetit & ut inquit Iulianus eſt natura æquum tam diu te mea liberalitate uti q̃ diu ego uelim.M.Brutus ꝑcariã ſalutẽ.Curtius regnũ ꝑcariũ dixere.ſic & nunc ꝑcaria uſura uocis accipit. ꝑ uſu uocis commodato.quã ꝑcibus petens utẽdam ĩpetrauerit a na

Eiulatio. Leſſum. Mulieres genas ne radundo. Prouerbium. Inexplebile dolium. Senecta deſpicatui. Domicilium ſenectutis. ſparta. Apoſtropha uegetat orationem. Præcariũ Spiritus. præcarii homo. Salus præcaria Regnũ præcariũ

ꝓpugnare pedibus & arcere morſibus miſello puero potueris? An ipſum qdē ſępius īcuſare calcibus potuiſti: moritur℞ uero defendere alacritate ſimili neqſti? certe dorſo receptũ auferres ꝓtinus: & īfeſti latronis cruētis mãibus eripes. Poſtremũ deſerto derelictoq; illo cõſeruo: magiſtro: comite: paſtore nõ ſolus aufugeres. An ignoras eos ēt q morituris auxiliũ ſalutare denegarint: qđ contra bonos mores id ipſum fecerit: ſolere puniri? ſed nõ diutius meis cladibus lætaberis homicidia: ſentiesefficiã miſero dolori: naturales uires adeſſe. & cũ dicto: aſſertis mãibus exoluit ſuã ſibi faſciã pedeſq; meos

tura tã diu q̃ diu ipſa uoluerit in hunc ſenſum ſextēta exēpla ſunt apud eos qui puniter & elegãter ſcribunt. Vſuram ãt pro uſu dici frequens eſt apud exruditos. & teſtat᷑. M. Tullius cũ ait ĩ Catilinã: unius uſurã horæ gladiatori iſti ad uiuẽdũ nõ dediſſem. hic plautinus mercurius alcumenã uxorẽ iouis uſurariã nõ ĩfeſtiuiter appellat: uidelicet ab uſura: hoc eſt uſu. illa. n. utebat᷑ pindeac ſua uxore cũ ipẽ eſſet Amphitrio ſubditicius: puer quoq; uſurarius ad eodẽ Plauto dictus cuius opa & miniſterio utiun. uſurã ꝓ uita poni annotat Donatus. Apud iuriſcõſultos nõ tã uſurarius noiat᷑ q̃ uſuarius. cui uſus legatus ſit: in quo minus ē iuris. q̃ ĩ uſufructu: de quo ĩ libro ſecũdo ĩſtitutionũ ſic ſcriptũ legimus: ſi pecoris uel ouiũ uſus legatus ſit neq; lacte neq; agnis neq; lana utet᷑ uſuarius. qa ea ĩ fructu ſunt. plane ad ſtercorãdum agrũ ſuũ pecoribus uti põt: e contrario. uſuarius Seruus & uſuaria ancilla dicunt᷑ quorũ uſus legatus eſt & opa. Vnde li. vii. digeſto℞ labeo putat ſi fundũ conduxerit qs uſuarium ſeruum ibi poſſe operari. Quid. n. ītereſt ĩ quã rē opera eius utat᷑. Quare & ſi lanam cõduxerit uſuarius expediẽdã poterit etiã p uſuarias ancillas opus pficere Au. Gellius. uſuaria appellat. quæ uſui ſunt. q uſionem quoq; pro uſu ſiue uſura poſuit. PROpugnare. Defendere & opitulari. ꝓpugnare & oppugnare tãquã cõtraria diſparauit. Au. Gellius ſcribens oppidũ a metello opugnari: ab oppidanis propugnari. DEfendere nequiſti. Argumẽtum ex eo. ut qui potuerit obeſſe. poſſit & prodeſſe. q ualuerit perdere debuerit & poſſe ſeruare. ueꝝ. ut inquit Quītiliãus ĩ. viii. nocere facile eſt ꝓdeſſe difficile & cũ hoc rectum ſit uehemẽtius apud Ouidiũ medea dicit. Seruare potui pdere an poſſim rogas? ALAcritate. Alactris ſiue alacer dr̄ is qui uiget ſenſibus uniuerſis: qđ eſt indiciũ erecti animi atq; ſublimis auctor Pediãus Aſconius. unde alacritas dicta ꝓ uigore & animi erectione. & nonnunquã pro letitia geſtiente q̃ malis habenda ſit. ut. M. Tullius in quinta Tuſculana oſtendit his uerbis. uir temperatus conſtans ſine metu. ſine ægritudine. ſine alacritate ulla. ſine libidine non ne beatus? DORſo. Veteres doſſum dixere. Vnde & iumẽta doſſuaria: q̃ doſſo onus ferunt de quibus Varro in ſecũdo de re Ruſtica & nos ſupra cõmeminimus. CONſeruo magiſtro. Exaggerario ſpecioſa onerandi criminis cã tẽpeſtiuiter inducta. Turpe. n. eſt cõſeruũ deſere: Turpius magiſtrũ Turpiſſimũ uero derelinquere paſtorẽ: q pbet cibaria iumentis qui. alit q curat. CIRca bonos mores. corrige cõtra. nã cõtra bonos mores facit. qui piclitãti nõ ſuccurrit q morituro nõ fert ſuppetias ſalutares. nã ut ĩquit Seneca: qui nõ uetat peccãtẽ cũ poſſit iubet. in decretis. lxxxvi. Di. culpam procul dubio facientis habet qui qđ põt corrigere negligit emendare. Ex præſcripto legis argumentatur puniendum qui morituro non ſit opitulatus. CONtra bonos mores. Verbũ peculiare iuriſconſultorum qui ſic tradunt titulo de iniuriis. addiicitur aduerſus bonos mores uerberauit ut nõ oĩs oĩno qui uerberauit. ſed qui aduerſus bonos mores uerberauit teneat᷑. itẽ titulo de extraordinariis criminibus. fit iniuria contra bonos mores ueluti ſi quis fimo corrupto aliquem perfuderit. Ceno oblinierit aquas ſpurcauerit. DOLOri uires adeſſe. Dolor modo uenuſtos facit modo ingenioſos ac ſolertes hinc illud Naſonis grande doloris ingenium miſeriſq; uenit ſolercia rebus. Non nunq̃ uires ſuggerit & animo imperterrito impellit in ultionem. Sæpe doloris affectus irã immitat᷑. ē enim ĩpotens. cuius impulſu cõtemporibus periculorum ipſius quoq; mortis frequẽter efficimur dũ animo dolẽti parẽtemus. ASſertis. Liberatis exertis expeditis. cum non ſit ut inquit Seneca natura hominis appetens poenæ: mulieres tamen reponendæ ultionis cupidiores ſunt: & ut ait ſatyrographus uindicta nemo magis gaudet q̃ foemina. SVAM ſibi faſciam. Anſtrophium intelligit: quæ faſcia pectoralis eſt qua mammæ cohibentur. de quo Catullus ſtrophio teretes euicta papillas. an uitam. quæ in uincendo capite adhibetur: celebrata ex uox illius: qui dixit faſciam ſolue quantum mali ſub illa latet ubi faſcia ſignificat Diadema. & inſigne regium. Martianus faſceas appellat: quas alii zonas. Faſceatim aduerbiũ eſt priſcorum faſceam pro cortice poſuit. M. Varro. faſciis in calciatu uſos eſſe priſcos indicat Plinius ſcribens in octauo mures arroſiſſe carboni imperatori faſcias quibus in calciatu utebatur. quod dirum fuit oſtentum. Tales faſcias elegãti uocabulo crurules. & pedules Vlpianus appellat a cruribus. ſcilicet & pedibus ueſtiendis. Sic enim ĩquit titulo de auro & ueſte legata faſciæ crurules peduleſq; & pilea ueſtis loco ſunt. quia partem corporis ueſtiunt. impreſſi codices iuriſconſultorum habent faſciæ crinales. Quæ lectio ſincera eſt ad uitas: & crinium tegumenta referetur. Dixit autem ſuam ſibi ex antiqua locutione. Sic enim ueteres loquæbantur: ut ſuo ſibi gladio hunc iugulo.

Vſura ꝓ uſu. Vſuraria Vſurarius puer. Vſuarius Vſuaria ancilla. Vſio. Propugnare. Oppugnare. Nocere facile. Prodeſſe difficile. Alacer. Alacritas Doſſum Doſſuaria. Contra bonos mores. Contra bonos mores. Strophium Faſceam ſolue. Faſceari. Crurules Pedules. faſciæ.

SIGILlatim. Singulos ſeparatim ſingulatim & ſigillatim dicitur a ſingulis: aduerbium eſt notiſſimum a Plauto ſingulariter dictum: ſingulum ueſtigium: & ita ueteres uſurpant. INDIdem. Ex eadem faſcia. ARctiſſima. Strictiſſima. AFfirmari. Melius offirmari pro eo quod eſt occludi obturari obſerrari. indicat perticam illam uicem impleuiſſe clauſtrorum: & repagulorum. OBtundere. Crebris ictibus ferire. Tranſlatio ſumpta a malleis fabrorum quibus ferramenta in incude tundũtur. FESſis uiribus. Merito in fœmina: quæ in becillior eſt & infirmior: cito uires defeſſæ ſunt: & brachia laſſeſcere cœperũt. DEgrauatus. Valde grauatus hæc enĩ particula de modo auget: alias minuit. Plinius in. vii. eoſdem præterea non poſſe mergi nec ueſte quidem degrauatos. SVOpte. Suo ipſius. TVOpte tuo ipſius. Et alia cõſimiliter. CIta. celeri. AD focum. Proprie focus locus ẽ ubi fit ignis a fouendo ideſt calefaciendo dictus. Tibullus dum meus aſſiduo luceat igne focus: ad focum colliť lar familiaris deus de quo Plautus in aulularia. a foco focariæ dictæ fœminæ quarum miniſterium circa focum eſt libro regum primo ſic ſcribiť filias quoque ueſtras faciet ſibi unguentarias & focarias & panificas. Vlpianus refert focariam & uilicam inſtrumento fundi contineri: focale uero non a foco: ſed a fouendis faucibus denominatur. eſt enim faucium uelamentum: cuius oratius Quintilianus. Martialis. commeminerunt focaneus quoq; palmes dictus Columellæ. non qui in foco eſt ſed qui in biſurco uitis prorepens. uelut fauces obſidet. Vnde & nomen. focula antiqui dixerũt nutrimenta. & foculare nutrire ac fouere. fomenta focillationes a fouendo deducunť. TITIOnem. Vt Lactantii uerbis utar ex libro quarto inſtitutionum titionem uulgo appellant extractũ foco torrem ſemiuſtum extinctum nonius quoq; titionem eſſe dixit fuſtem ardentem. zacharias propheta. Ecce inquit titio eiectus ab igne. Virgilium torrem dixit. Quem noſter lucius titionem. pacuuius & ennius declinabant hic torrus torri in ſecunda declinatione. Sed ille loquendi mos exoleuit cum nũc omnes dicant hic torris ex formula tertii ordinis. OBtrudit. Trudendo immittit & inuito impingit. Terentius. quoniam nemini obtrudi poteſt itur ad me ubi exponit Donatus infringi impingi. q̃ſi inuito. INNIxus. Adminiculatus. ſubnixuſq;. LIQVIda fimo. Mira fuit priſcorum in uariandis generibus declinationibuſq; licentia. M. Varro lupum fœminam dicit corius & collus maſculino genere dictus. pari modo diuerſo genere dicebãt: hæc metus hæc annis hic frons cõſimiliter Apuleius licenter dicit fimum fœminino genere cum maſculino & neutro apud cæteros dicatur a fimo fit fimetum. quod ſignificat ſterquilinum. Aſinini pulli fimum quod primum edidit poleam uocãt Ariſtoteles & Plinius. EGEſta. Effuſa quaſi eiaculata. auctores tradunt feram quæ bonaſus uocetur. fuga ſibi auxiliari egerentem ea fimum interdum & trium iugerum longitudine: cuius contractus ſequentes ut igis aliquis comburat. itidem Aſinus egeſtione excrementi liquidioris perniciem a ſeſe repulit. QVA cæcitate. Ex hoc intelligi uult largiorem fimum egeſtum eſſe cuius copia mulier illa quaſi obcæcaretur. CERtum. Legendum eſt cæterum. DELIrantis altheæ. Fabulæ canunt altheam meleagri matrem: cum uidiſſet fratres Toxea & plexippum iterfectos a filio referri. uolentem ulciſci fraternos obitus. furore extimulatam conieciſſe in medios ignes titionem pro uita meleagri continebatur. & ita uterq; ſimul extinctus eſt. mox althea diri facti conſcia ſibimet necem conſciuit. acto per uiſcera ferro. parcæ torrem illum ſiue titionem funereum atq; fatalem in flamas poſuero. cum altea meleagrum eſſet enixa dixerũtq; tempora & ſtipiti & puero eadem foro. tunc althea ſtipitem illum e flammis ereptum ſeruauit abditum in arca atq; in penetralibus. qui ſeruatus meleagrum quoq; ſeruabat. extinctus igne illum pariter extinxit græci δαλον uocant hunc titionem ſiue torrem quo meleagri uita continebatur. nunc non inconciniter Apuleius utens fabulæ huiuſce tranſlatione ait ſe Aſinũ quaſi meleagrum extitiſſe. qui paulominus interierit titione mulieris quaſi alterius altheæ. quæ per delirium & furorem exitium filio concinauit & ita apte. Aſinum meleagro fœminam altheæ titionem titioni comparat. Altheam uocant maluam ſilueſtrem. quæ ab excellentia effectus. a quibuſdã Ariſtalthea appellatur. Altheæ radix. ut inquit Plinius cocta in aqua aluum ſiſtit efficatior conuulſis ruptiſq;. Hippocrates uulneratis ſitientibuſq; a defectu ſanguinis radicis altheæ decoctæ ſuccum bibendum dedit.

ſigillatim inlignas: indidem conſtringit arctiſſime. ſcilicet ne quod uindictæ meæ ſupereſſet præſidium. & pertica: qua ſtabuli fores affirmari ſolebant arrepta. non prius me deſiit obtundere: quam uictis feſſiſq; uiribus ſuopte pondere degrauatus: manibus eius fuſtis eſſet elapſus. Tunc de brachiorum ſuorum cita fatigatione conquæſta: procurrit ad focum ardentemque titionem gerens mediis inguinibus obtrudit. donec ſolo quod reſtabat innixus præſidio. liquida fimo ſtrictim egeſta: faciem atq; oculos eius confedaſſem. qua cœcitate atq; fetore: tãdem fugata eſt a me pnicies. certum titione delirantis altheæ meleager aſinus iteriſſet.

Degrauatus. Suopte. Focus. Focariæ. Focale. Focaneus. Palmes. Focula. Titio. Torris. Torrus. Obtrudere. Licentia ĩ uariãdis generibus. Fimetũ Polea qd Bonaſus egeriti fuga fimum. Titio meleagri fatum. Althea malua. Ariſtalthea.

LIBER OCTAVVS.

HOC uolumine nex mariti charites miſeráda. Exoculatio amatoris. Thraſilii ſacta per charitem. Vltronea puellæ mors explicantur. Mutatio domini. Enarratio ſacerdotũ Deæ ſyriæ luculenta. & illorum ſpurciſſimæ libidines. Flagra diſſectiõeſq; membrorum fraudes ac decipula detecta continentur.

NOctis gallicinio uenit quidã iuuenis ꝓxia ciuitate: ut qdé mihi uidebat᷑: unus de famulis Charites puellæ illius: q̃ mecũ apud latrões pares erũnas exãclauerat is de eius exitio: & domus totius ĩfortũio. mira ac nefanda: ignẽ ꝓpꝑ aſſidẽs inter cãſeruorũ frequẽtiã: ſic anũciabat. equiſiones opiloneſq; etiã bubſeq: fuit Charite nobis q̃ miſcellæ & qdé caſu grauiſſimo: nec uero incõmitata mães adiuit. ſed ut cũcta noritis: referã uobis a capite quæ geſta ſunt: quæq; poſſint merito doctiores: qbus ſtilum fortuna ſubminiſtrat: ĩ hiſtoriæ ſpeciẽ Chartis inuolucre.

Chronographia. NOCTIS gallicinio. cronographia. i. tẽporis deſcripto eſt ſecundũ dici ciuilis diuiſionẽ
Gallicinium. poſt mediam noctem eſt gallicinnũ
Conticinium. a gallicantu dictũ. inde conticinium
cum & galli conticeſcũt. & homines
tunc etiam quieſcunt. galli uigiles
nocturni: quos excitantis ut ĩquit
Plinius in opera mortalibus rumpẽdoq; ſomno genuit natura diẽ
uenientem nunciant cantu. ipſum
uero cãtum plauſu lateꝶ. Ambroſius in qnto exameri eſt ẽt galli cãtus ſuauis in noctibus. nec ſolum
ſuauis ſed ẽt utilis. qui q̃ſi bonus
cohabitator. & dormientẽ excitat
& ſollicitũ admonet: uiãtẽ ſolatur
proceſſum noctis canora ſignificatione proteſtans græco uocabulo
gallicimiũ dr̃ αλεκτρυοφωνία. Lucianus hoc eſt idẽ tẽpus deſcribẽs
ait ηυ ρυξβαθεια αγγελοσ τισα
ποτηο κωμησ ηλευρειο τορα γρορ καισηρεποσυληρ. erat inqt nox ꝓfunda. cũ nuncius ex caſtello ĩ
agrũ uenit & uillã. Gallinaceorum cãtus terret leones. qđ ſeri ſcriptores tradunt & eſopus fabulator
oſtẽdit. ꝓuerbiũ eſt apud græcos αλεκτρυορ ωρ μεμφεσ θακοιλιαρ. Gallorũ uẽtrẽ ĩcuſare. De his
qui delicatius uiuũt: & ſumptuoſius. IS de eius exitio. Lucianus breuiſſime perſcribit ſponſum &
ſpõſam in littore ambulãtes repẽte fluctibus maris abſorptos eẽ hic uero noſter lõge demutans receſſeq; a græco ſcriptore denarrat copioſius latiuſq; alio mortis genere extictos iteriiſſe: q̃ narratio auocat tenet mulcet lectorem minime laſſeſcentem. IGNEM propter. iuxta prope. ſic Virgilius ꝓpter
Conſeruus. aquæ riuũ. CONſeruoꝝ. Qui eidẽ domino ſeruiũt: q in eodẽ ſunt famulitio cõſerui nõiant. Seneca libro. vii. epiſtolaꝶ ſerui ſunt imo hoies ſerui ſunt imo humiles amici ſerui ſunt imo cõſerui. συνδουλορ cõſeruũ uocãt. EQVIſiões. Hoc totũ feſtiuiter. ſicuti. n. q cõciõnẽ hẽt ad romanos ſolet qritꝭ uocare. ita apud paſtores uerba faciẽs appellat illos ſuis nominibus. ſpeciatim ſeiunctimq;. nam cũ
Equiſiones. res paſtoralis ferme tota contineatur. aut equis. aut bobus. aut ouibus p trigemina noia paſtores oẽs
expreſſit. Equiſiones qui alio nomine equitiarii equorũ moderatores ſunt. aut magiſtri apud anti‑
Bubſeq. quos oẽs quibus regimen cuiuſlibet rei concedebatur equiſiones dicebant᷑: ut ſupra ſuo loco docui‑
Buceriæ mus. BVBſequæ. Bubulci a ſequẽdis bobus dicti. eo inclinatu format᷑ ſubſequa. quo pediſſequa.
Bucera. bucerias dicũt boũ greges. q̃ & bucera nominant᷑. bubulcitrare eſt boues curare bucedæ uero qđ an‑
Bubulcitare. notatu dignũ eſt uocabulo plautino ſunt qui loris bubulis cedunt᷑ quos & plagipatidas uocant ex eodẽ genere ſunt flagriones. q̃ſi flagris ſubiecti & uerberões & maſtigiæ diuerſo. Tintinaculi oppido
Bucedæ quã eleganter dicuntur uirgatores: ſiue tortores. qui flagris cedunt ſontes ob noxam & loris bubulis
qui plagipatidæ. caſtigant uocabulo ficticio a ſonitu quem uerbera efficiunt. nam dum uerberant & cedunt flagris.
Tintinnare uidentur & tinnitum reddere ex crepitu plagaꝝ. quæ percuſſio feſtiuiter dicitur ab eodẽ
Flagriones. Plauto. Tax. Tax uidelicet per onomatopœam a ſonitu quem reddit id genus hoies flagratores quoq;
dicebatur q̃uis quidam flagratores ponant pro flagriões ut ſint qui mercedæ flagris cedunt᷑. FVit
Tintinaculi. charte nobis. quod fuit nõ eſt. quæ fuiſſe dicitur iam extincta eẽ ſignificat᷑. Cõſimiliter Virgilius fuimus troes fuit illium & ĩgens gloria teucrorum. hoc enim uerbo utimur cum quidpiam tranſactũ
Tax. & pœnitus ſublatum & ad nihilum redactum ſignificamus. Plautus in perſa omne ego pro nihilo
Flagratores. duco quod fuit quando fuit tanquam hominem quando animam efflauit quid eum quæras q fuit.
NEC incomita. Dulce eſt moriẽtibus cõmori & maximũ morientis ſolatiũ ẽ ſi nõ ſolus moritur.
Futiliũ. ſi petit inferos comitatus. iuxta illud. Nũquã oẽs hodie moriemur inulti. MAnes adiuuit. Inferos
Pro nihilo quod fuit. petiit. A CApite. A principio. & ſumma rei origine. græce dicit᷑ κεφαλαιορ. CHAritis. Emendo chartis ut ſit ſenſus ſe cuncta uelle referre. ut hiſtorici poſſint chartis & libris iſta conſcribere occulte
denotat ſemet ipſum. a quo hæc chartis inuoluuntur. & hiſtorico ſtilo conſcripta poſteris produnt᷑.

ERAT in proxima. Narratio ſecundũ p̃ceptiones Rhetoricas. Lucida breuis probabilis. qua ſin/
gula ita decenter ita graphice deſcribuntur: ut non legere te putes ſed cernere. EQVO clarus. Eq/
tem equeſtriq; claritudine nobilem fuiſſe ſignificat: quidẽ codices habent loco clarus. ut loci condi/
tione ſplendidũ fuiſſe demõſtret. NATAlibus. Claritudine natalium inſignis & nobilitate gene/
ris illuſtris. Natales ſunt τῶν ἀἰσσωρ. nam laudamus natales ut honeſtos: infamamus: ut ſordidos. Natales.
Plinius in tertio epiſtolaꝝ. nõnũq̃ candidus natales cõpetitoris arguebat. Titulus eſt apud iuriſcon/
ſultos de Natalibus reſtituendis:
quo euidenter oſtenditur: eum q
Natalibus reſtitutus ſit: un iure
ingenuitatis tanq̃ nomine nata/
lium ingenuitas ipſa ſignificetur.

Erat in p̱xima ciuitate iuuenis: natalibus prænobilis: equo clarus: & pecuniæ fuit ſatis locuples. ſed luxuriæ popinalis. ſcortiſq; & diurnis potatiõibus exercitatus. atq; ob id factiõibus latronũ male ſociatus. nec non ẽt manus infectus humano cruore. Thraſillus nomine. idq; ſic erat. & fama dicebat. hic cum primum Charite nubẽdo maturuiſſet: inter præipuos procos: ſummo ſtudio petitionis eius munus obierat: & quãquam cæteris omnibus id gẽus uiris antiſtaret. eximiiſq; muneribus parentum inuitaret iudicium: morum tamen ĩprobatus: repulſæ contumelia fuerat aſpſus. At dum Herilis puella ĩ bõĩ Lepolemi manũ uenerat: firmiter deorſus delapſum nutriẽs amorẽ: & denegati thalami

LVXuriæ popinalis. Ideſt qui
inter popinas. & ganeas. & luſtra
luxurioſe ac prodigaliter pecuniã
dilapidaret. De popinis aliubi af/
fatim ſcripſimus. popinones dicũ Popinones.
tur hoies luxurioſi popinis dedi/
ti. quos alio nomine uocant ta/
bernarios. & ganeones. popinatio Popinationes.
nes ſunt luxus. & helluationes
græce dicuntur ἀσωτοί & ἀσω/ Helluationes.
τίαι. FActionibus latronum. Aſoti.
Inter bonos amicitia inter malos
factio eſt. Tertullianus his nomẽ Factio inter malos.
factionum accommodatum eſt.
qui in odium bonorũ & probo/
rũ conſpirant. MANVS infectus. Habẽs manus infectas tinctas. maculoſas humano ſanguine ta/ Thraſylus.
les aũt ſiccarii & homicidæ: figurata locutio eſt. ſic Virg. Nuda genu: nodoq; ſinus collecta fluentes.
THYRAſylus noĩe. Latroni cõgruẽs nomẽ. nã græce θρασος dicitur temeritas ferocitaſq;: unde & Maturuiſſet.
thraſylus pro temerario & feroci. MATVruiſſet. Ad maturitatem ætatis nubilis pubertatiſq; ue
niſſet: Plinius in epiſtolis ſumma conſequuturus ſi uirtutes eius maturuiſſent: poeta in hanc ſniam
iam matura uiro. iam plenis nubilis annis. MANVS obierat. Adierat peregerat ĩpleuerat officiũ
proci & petitionis uxoriæ. ID genus. Eius generis. ſ. procoꝝ. uetus & perinde elegãs locutio id ge/
nus. hoc genus pro huius generis. & illius generis. hac locutione ſcatẽt uolumina eruditoꝝ. AN/
TIſtaret. Præſtaret excelleret. Catullus antiſtas mihi milibus trecentis. Antiſtitium dicĩ Martiano Antiſtitium.
ipſa excellentia & apex dignitatis. PArentum iudiciũ. Tãta in muneribus fiducia. & plerumq; uis
eſt. ut parentes ſæpe conniueant in filia elocanda: ut munera tenebras mortalibus offundant: in hãc
ferme ſententiam eſt illud Satyrographi: ipſos audent temptare parentes. MOrum imbrobatus.
Malemoratus. & ex malis moribus culpatus. Archaiſmos eſt. REpulſæ contumelia. Prælatio al/
terius ſine alterius cõtumelia nõ põt procedere: nec electio ſine reprobatione. Vt inquit Tertulliãus:
ſicuti aũt repulſam patiunĩ præteriti in magiſtratus petitiõe cũ dedecore & cõtumelia. ita impeten/
da uxore. repulſus p̃teritus q; fuerat turpiter Thraſyllus. & cũ dehoneſtamento. Valerius Maximus Sugillatus.
ſyllam ſcribit repulſa p̃turæ ſugillatũ fuiſſe: quem uult intelligi ſugillatiõe quadã & turpi contume
lia deformatũ: notatumq; ob repulſamq;. HERIlis puella. Filia heri noſtri. ſic ſeruus appellat cha Herilis.
ritẽ. quæ filia erat heri hoc eſt domini. apud Plautum frequenter herilis filius dicitur domini filius.

IN manũ uenerat. Ideſt denupſerat lepolemo eiuſq; uxor facta erat. quod aũt ait in manũ conue/ Solemnitas rei uxoriæ.
nerat uſus eſt uerbo nuptiali. Ex ritu. ſ. conſuetudineq; priſcorum: & ut id qđ dicĩ planius fiat ſcito
duobus modis uxorẽ haberi ſolitã uſu. & coemptione: Nã cõfarreatio de qua ſuo loco dicetur ſolis
põtificibus cõueniebat: q̃ in manũ p coemptionẽ cõuenerãt eæ matres familias uocabanĩ: quæ autẽ
uſu nequaq̃: Coemptio certis ſolẽnitatibus p agebaĩ. & ſeſe in coemẽdo inuicem interrogabant: uir
ita an mulier ſibi materfamilias eſſe uellet: illa reſpõdebat uelle. Itẽ mulier iterrogabat: utrũ uir pa/
terfamilias eẽ uellet: ille reſpõdebat uelle. Itaq; mulier uiri cõueniebat in manũ. & uocabanĩ hæ nu/ Nuptiæ per coemptionem.
ptiæ p coemptionẽ & erat mulier mr̃familias uiro loco filiæ. Auctor Vlpianus & poſt Vlpianũ Boe
tius in cõmentariis topicoꝝ. qui alio quoq; loco tradit qđ bona mulieris poſt eius mortem uir adi
piſcatur: quæ in uiri manũ cõuenerit. efficiĩ enĩ p in manus cõuẽtionẽ. ut quæcũq; ſunt mulieris ui/ Materfamilias.
ri fiant dotis noĩe: hãc ſolẽnitatẽ nuptiaꝝ ſignauit. Au. Gellius cũ ait matrẽfamilias appellatam eſſe
eã ſolã quæ in. mariti manũ mancipiũq; ueniſſet: hoc idẽ denotat Seruius maronianus iterpres ſcri/ Grãmatiſtarum deus Seruius.
bẽs in. xi. cõmẽtario matrẽ familias dici q̃ in matrimonio cõuenit p coemptionẽ: p quandã iuris ſo/
lemnitatẽ. Triuiales magiſtri & minuti grammatiſtæ quoꝝ deus eſt Seruius legentes hæc ſeruiana
annotamẽta hallucinantur: atq; cecutiunt apud quos cõmẽtator cõmentatore. interpres eget inter

prete:qui noſtra quoq; iterdū uellicant:quia ſcripta nō ſunt uerbis uulgariis.& ſtilo rubiginoſo. de hac coemptione coniugali.qua uxor ī mariti manum cōueniebat.itellexit poeta illo uerſu.Teq; ſibi geneꝝ thetis emat oībus undis.Hic aūt ritus ſic peragi ſolebat:Nubētes aſſes tris ad maritum uenientes ferre ſolebant:atq; unū quē manu tenerent.tanq̄ emendi cauſa marito dare:alio quem in pede haberēt in foco lariū familiariū ponere.Tertiū quē in marſupio cōdidiſſent.cōpito uicinali reſonare.hæc eo curioſius enarrauiq; explicaui:ꝑpterea qđ non paꝝ multi lectores ꝑ incuriā eruditionē in Apuleianis uerbis deliteſcentē haud facile perſpiciūt: neq; ultra primorem cutem deſcendūt.minime elaborantes ſanguinem ac medullam uerboꝝ ipſius eruere: atq; penitus introſpicere: Nos uero.q poſteroꝝ negocium ꝑ uirili parte agere contendimus penſiculare & diligēter ꝑpendimus ea quæ nō ſunt oībus obuia.q in ſecretariis doctrinaꝝ recōdita deliteſcunt.& ut in cōmentariis priſtinis noſtris dedimus operam. ne penitendi cōmentatores uideremur.ita in his curabimus. ne opera & impenſa diſpereat: ſupra quoq; id totum leges explicatum ex ꝑcepto.ſ.græci ꝑuerbii quod ait Δισκαὶ τριστοκαλορ.ideſt bis & ter pulchra ſunt repetēda.

permiſcens indignationē:cruento facinori q̄rebat acceſſum.Nactus deniq; præſentiæ ſuæ tēpeſtiuā occaſionē:ſceleri qđ diu cogitarat:accingitur. Ac die quo prædonū iſeſtis mucronibus puella fuerat aſtu:uirtutibuſq; ſpōſi ſui liberata:turbæ gratulātiū exultās: iſigniter permiſcuit ſeſe.ſalutiq; præſentia futuræ ſoboli nouoꝝ maritoꝝ gaudibūdus:ad honorem ſplendidæ proſapiæ:inter præcipuos hoſpites domum noſtram receptus occultato conſilio ſceleris: amici fideliſſimi perſonam mentiebatur.Iamque ſermonibus aſſiduis: & conuerſatione frequenti:nonnunq̄ etiam cœna poculoq; cōmuni carior:carior q; factus: in ꝓfundā foueam cupidinis ſeſe paulatim neſcius præcipitauerat:

PERmiſcens.Planior lectio eſt reminiſcens. ACCINgitur.Significanter locutus:ſic.n.dicimus in magnis rebus ſuſcipiēdis:ut accigunt oēs operi auctor donatus. TEMpeſtiuā occaſionē.pittaci mityleni illa eſt celebrata ſententia.γνῶθι καιρὸν.i.noſce oportunitatē.ſiue tēpeſtiuitatē.ſiue tempeſtiuam occaſionē:quæ adeo in rebus fœliciter obeūdis neceſſaria eſt:ut ſine occaſione nihil ferme ꝓſpere atq; ex animi ſententia proueniat:ſed ſup hoc copioſiſſime diſſerui.In libello ſeptē ſapientum. quē ſcio tibi Antiſtes maxime cordi eſſe.qui ueræ ſapiētiæ es explorator.qui ad ſapientiam perinde ac ſcopon dirigis ſtudia tua oīa & actiones. ASTV ſponſi.Qua aſtucia:uaframento.uirtute lepolemus ſponſam charitē ex ꝑdonū manibus liberauerit proximo uolumine enarrauit. SALVtiq;. Videtur legendū ſalutariq; ꝑſentia. GAVdibundus.Immodico gaudio geſtiens.& oībus læticiis affectū eſſe ſe ſimulās ſi.M.Tullio credimus:Gaudiū a læticia ſic diſtinguitur:ut gaudium in laude ſit in uitio læticia.ut gaudere deceat lætari non deceat.gaudimoniū Hieronymus haud indecenter uſurpat pro gaudio:qui in prohemio prophetarum gaudimonium īquit eius erit in luctū. ab eodē uox gaudimonii dicta eſt. PROſapiæ.uocabulū quidē uſitatiſſimū.ſed qđ a Quintiliano interdicatū.perinde ac uetuſtū nimis.& deculpatū. PERſonā mentiebatur.Nulli peiores inimici profecto ſunt q̄ ꝑſonati.q̄ occulti q̄ ſimulato amicitiæ tegumēto inuoluti.quos cuncti deteſtantur:de quibus cecilius uere ac diſerte ſcripſit.hi ſunt inimici peſſimi fronte hilaro.corde triſti.quos neq; ut apprendas neq; ut mittas ſcias.ad hanc ſententiā non abſurde referri pōt Plautinū illud.Lupus eſt homo homini.cū qualis ſit nō nouit.grammatici annotant fidos in maximis dici fideles in minoribus negociis.item fidos eſſe amicos:fideles ſeruos.ſed hæc īdiſcriminatim apud idoneos auctores uſurpantur:neq; enim decet friuolis grammaticorum obſeruationibus aſtrigi claſſicos ſummateſq; ſcriptores. COENA poculoq; communi.Menſam ueteres amicitiæ conciliatriculam eſſe dixerūt.ſæpeq; in conuiuio inuentus eſt amicus fidelior.creſcitq; beniuolentia ex cōſuetudine contubernalitatis.prouerbium græcū eſt dignum ſcitu.nec idignum memoratu.αὐτόματοι δὲ ἀγαθοὶ ἀγαθῶν ἐπὶ δαῖτας ἴασι.i.boni ad conuiuiū bonoꝝ ultronei eunt & iuocati.tanq̄ fas ſit bono uiro ire ad cœnam probi amici ſine uocatione.qua ex re cariores inter ſe fiunt & coniunctiores.auget enim beniuolentiā conſuetudo:hoc ego prope peculiariter facio cū meo Roſcio:ut illius conuictor ſim frequens.citra uocatorem.ut Roſcioꝝ domo perinde utar ac mea:in qua mihi oēs peræq; ac dominis obſecuntur:& cum ego ex meis moribus cœnem foris non libenter:tamen libentiſſimæ cœnito & pranſito apud Roſcios:ubi non extrarius eſſe uideor ſed domeſticus.ubi ſemper de litteris litteratis confabulationes iucundiſſimæ interſeruntur:ubi uita degitur hilarior & armenior. Omnipotens Deus faxit.ut in hoc contubernio dulciſſimo diu permanere:& florentes beatam uitā uiuere poſſimus. ROmā.Dictio hoc in loco futilis.& nihili.ac intempeſtiua pro qua ſubſtituto. uel rotā. uel foueā:utrūq; eni amori cōgruit.De rota cupidinis auctorē habes Plautum.ſic ſcribentem in caſtellaria.iactor crucior agitor ſtimuloꝝ uerſor in amoris rota miſer.Foueam autē & pedicas & caſſes dici

Nubētes cū tribus aſſibus ad maritum.
Medulla ſcriptoriſ introſpicienda.
Bis & ter pulchrū referēdū.
Pittaci ſententia noſce oportunitatem.
Libellus ſeptē ſapientem.
Laus Archiepiſcopi.
Gaudiū. Læticia. Gaudimoniū.
Fidus. Fidelis.
Prouerbium.
Boni ultronei in cōuiuio.
Conuictor peculiaris.
Mini Roſcii.
Rota cupidinis.

quis ignorat? Tranſlatione decentiſſima a feris facta: quæ foueis: & caſſibus capiuntur: Irretiũturq; itidẽ amantes irretiti lapſiq; tenentur. Quid ni? Quare non? Comica locutio. horatius militia eſt potior quid ni? Concurritur horæ momẽto: ſæpe annotauimus hác particulam comicis poetis eſſe familiarẽ. FLAMma ſæui amoris. Per catholicá ſententiá docet amorẽ ab initio eſſe modicũ. & modico uapore calentẽ: qui mox exeſtuet gliſcatq; in incendiũ ĩmodicũ: & cũcta comburens. Xenophon ſcribit amorem igne ac flãma eſſe flagrantiorẽ: quippe cũ ignis urat tangentes. & ꝓxima tantũ cremet: amor ex longinquo ſpectantes torret. inflãmat incendit.

Quid ni

Amor igne flagrantior

quidni? cum flamma ſæui amoris: parua quidem primo uapore delectet. ſed fomento conſuetudinis exeſtuans ĩmodici ardoris: & totos comburat hoĩes. diu deniq; liberauerat ſecum Thraſillus: cũ nec clandeſtinis colloquiis opportunũ reperiret locum. & adulterinæ ueneris magis magiſq; præcluſos aditus copia cuſtodientiũ cerneret. nouæq; atq; gliſcẽtis affectiõis firmiſſimum uinculum: non poſſe diſſociari perſpiceret & puellæ ſi uellet: q̃q̃ uelle non poſſet: furatrinæ cõiugalis incõmodaret rudimentũ & tamen ad hoc ipſum qđ nõ poteſt: contentioſa ꝑnicie: q̃ſi poſſet: ĩpellit: qđ nunc arduũ factu putat: amore ꝑ dies roborato: facile uidetur effectu: ſpe. ætate deniq;: ſed oro ſolicitis animis ĩtendere: quorſum furioſæ libidinis ꝓruperit ĩpetus. Die q̃dã uenatũ Lepolemus aſſumpto. Thraſillo petebat: ĩdignatus feras: qđ tamẽ in cãpis feritatis eſt nec eni Charite maritũ ſuũ quærere patiebat. beſtias

Seneca in tragœdia: cui titulus ẽ octauia: tradit amorẽ eſſe blandũ animi calorem: qui iuuenta genitus luxu & ocio nutritur inter læta fortunæ bona: quem ſi fouere aut alere deſiſtas cadit. FOmẽto conſuetudinis. Cõſuetudo magnum eſt amoris incentiuum unde merito & ſcite dicta conſuetudo ueneris ancilla. & ut ait Lucretius conſuetudo concinnat amorem. CLANdeſtinis colloquiis. Myſteria ueneris in arcano habenda ſunt minimeq; inuulganda. Amor furtiuus eſſe debet occultus clandeſtinus: & ut inquit Amaſius poeta celari uult ſua furta uenus. Militaris diſciplinæ ꝓceptũ eſt. Quod facturus ſis tractato cum pauciſſimis ac fideliſſimis. uel potius ipſe tecũ hoc idẽ optime ꝑcipi põt: militiæ cupidine ſectatoriæ. ut ipſe ſibi dux comes ſignifer ſit. ut clã latenter furtim. ipſemet amicã alloquatur ſi põt ſi minus ꝑ fidũ internunciũ. Furtiuum opertũq; alloquutũ amãtiũ apud priſcos fuit inſcribere corpus lacte herbæ. quá tithymallum uocant. alii lactucã caprinã. & ita amicas clandeſtino alloq̃bantur. COPIA cuſtodientiũ. Cuſtos eſt caſtitatis neceſſitas. ſed plerũq; infida. nam ut iquir ueriſſime Diuus Hieronymus. Quid ꝓdeſt etiam diligens cuſtodia cũ uxor ſeruari ipudica nõ poſſit: pudica nõ debeat. GLIſcentis affectionis. Amorem cõiugalẽ ſignat q ex nouitate iucũdior in dies magis magiſq; gliſcebat. hoc eſt creſcebat. & augebatur inter neogamos. i. nouos maritos: uera eſt Medius fidius illa Propertiana ſententia. omnis amor magnus ſed aperto in cõiuge maior: Seneca quoq; in laudẽ amoris maritalis ſic ſcripſit perennis amor coniugis caſtæ manet. iter affectiones potẽtiſſima eſt & firmiſſima affectio amoris coniugalis. ubi adeſt illud Catullianum. Mutuis animis amant amantur. GLIſcentis. Creſcentis. ut ſæpe annotauimus. INcommodaret rudimẽtũ. Tirociniũ primitias paleſtrá ueneris: primitiuá. incõmodaret hoc in loco poſitũ uidet nõ tã pro ĩpediret q̃ pro cõmodaret ꝓberetq;. FVRAtrinæ cõiugalis. Furtiui cõcubitus Martialis: furatrina elegãti uocabulo pro furto & re furtiua dicitur eodem indinatu: quo ſutrina moletrina feratrina. ueteres moletriná: ut id tranſeũter explanem. dixerunt pro piſtrino a molendo. ſ. IMpelliur. Iuxta illam ſententiam notiſſimam. Nitimur inuetitũ ſemꝑ cupimuſq; negata. SPE ætate. Spes quam græci ελπίδα uocãt quæ ſola ĩterris remãſit ut cecinit Heſiodus: cũctos ferme mortales fouet. ac paſcit. cũ primis uero amatores ſpe alunt: quæ melius cras fore ſemꝑ ait. ut iquit Tibullus. a Seneca quoq; dictũ eſt. o ſpes amantum credula. Itaq; ſpes & ætas iuuenilis: quæ maxima ſunt i amore ꝓſidia thraſillo ꝑſuaſerant facile effectu fore quod concupiſcebat. IN cãpis ueritatis eſt. Verba nullo intellectu cõſiſtentia ſunt dignaq; obeli iugulatione: Itaq; illis confoſſis expunctiſq; iſta ſubſtitue in capreis feritatis. ut ſit ſenſus purus & lucidus. Lepolemũ iuiſſe uenatũ indagatuq; quidẽ feras. ſed mitiores quales ſunt capreæ. in quibus feritatis minus eſt minuſq; ꝑiculi. & hoc faciebat ut uxori amorabũdæ ſollicitæq; de coniugis ſalute obſeq̃retur: conſimile conſiliũ dat uenus adonidi ſuo delicioſo apud Ouidium monens. ut Lepores. Ceruos. Capreas. tutaq; aĩalia ꝑdæ ſecurus exagitet. abſtineat Apris. Leonibus urſis: neue feras quibus arma dedit natura laceſſat. uſitata ocutio eſt. & perinde elegans ſi dicas. Quod in capreis feritatis eſt pro quæ feritas eſt in cãpis. capreas aũt fugaces eẽ exarmatæq; feritatis nemo nõ nouit. quaꝝ multa genera ꝑcẽſent rupicapreas. ibices oryges damas pygargos ſtrepſicerotes. orygis & pygargi iunctim Meminit Iuuenalis: alias pygargus aq̃læ eſt genus cauda albicãte. unde & nomẽ utriq;: eſt eni uidere

Myſteria ueneris, nõ inuulganda.

Impudica ſeruari non poteſt.

Perennis amor cõiugis caſtæ.

Incõmodaret.

Furatrina.

Moletrina.

Spes alit mortales

Genera capreaũ

Pygargus.

Strepſicerotes.

inter capreaꝝ genera.quaſdam habẽtes nates albicantes:ſtrepſicerotes ſunt capræ:habentes cornua rugaꝝ ambitu contorta.unde & illis nomen inditũ.nã στρεπτω ſignificat uerto torqueo και τα κεραται cornua:non probo correctionem illoꝝ qui apud Pliniũ nõ ſtrepſicerotes legunt.ſed terpſicerotes. ARMAtas dente.In hãc ſententiã epigrãmatarius igt dẽte timeť aper defendũt cornua ceruum. OBSEptis cãpis.Circũuallatis ſaltibus.Tale eſt illud ſaltuſq; idagine cingũt:potes legere obſeptis capreis.ueſtigatores eni in uenatu capreas reliquaſq; feras obſepiunt.& indaginibus in arctũ uallant. CAnes indagini.Canũ triplex eſt genus uillaticũ paſtorale & uenaticum: uillaticus canis uillã & q̃ iuncta ſunt cuſtodit: Paſtoralis obſeruat foris pecora paſcentia: uenaticus uenandi cauſa comparatur ſunt & catelli melitei ad delicias ſolas ptinẽtes græci μελιτταια κυνιδια uocãt.Porro uenatici canes bifariam diſpertiuntur.in eos qui feras ſectantur & capiunt & eos q odoratu ueſtigant.q indagini feraꝝ ſunt accõmodati canes id gẽus uocãt odoriſequos.M.Tulius ſagaces appellant.quaſi acute ſentientes.Sagare eni ſentire eſt:poeta noiauit odoros.illo uerſu:Maſſyliq; ruũt eqtes & odora canũ uis: ſagaci cani in uenatu.ut inquit Plinius ſolertia & ſagacitas pcipua eſt ſcrutatur ueſtigia.atq; perſequiť comitẽtem ad ferã iquiſitorẽ loro retrahens.ſenecta feſſos cæcoſq; ac debiles ſinu ferunt uentos & odorem captantes pdenteſq; cubilia.Sagaces ſiue odoriſequos canes ſignat Luciãus in quarto cũ ait.Nõ creditur ulli ſilua cani:niſi q preſſo ueſtigia roſtro colligit & pda neſcit latrare repta:cõtentus tremulo mõſtraſſe cubilia loro:de his hoc in loco intelligendũ eſt.& eſt ſenſus.canes ſagaces ex ſeminio generoſo.ab indaginem uenaticã cõparatæ imittunť ad feras ex cubilibus latibuliſq;.exagitandas:nolito autem iunctim legere.Mandato cubili recidentes.ſed illud mãdato per ſe ſeiũctim legas. Namq; denotat imiſſos eſſe canes ſagaces ex mãdato.ſ.ueſtigatoꝝ.ut.ſ.inuaderent beſtias ſtabulãtes in cubili atq; latibulo. SOLERtis diſciplinæ.Solertẽ diſciplinã uocat illã: qua canes ſagaces inſtituuntur formãturq;:quibus ſolertia.& ſagacitas ineſt ppe peculiaris. TACIta muſſitatione.Sagacis canis ppriũ eſt.ut ſine latratu tacitus uel pſſa uoce muſſans ferã demõſtret.nã cauda primum.deinde roſtro demõſtratio fit ſignificãs ferã deliteſcentẽ.Muſſare cuius freqntatiuũ eſt muſſitare pprie eſt.ut docet Donatus diſſimulandi cã tacere:dictũ uel a muto.uel ab hac littera.M.quæ nimiũ pſſæ uocis eſt.ac pene nullius:Itaq; ut Mutus nõ plane loquiť ſed murmurat.Ita muſſare hoies dicunť occulte qd:preſſa uoce loquentes qđ celatũ uelint.Seruius enarrãs illud Virgilianum ex.xi.Eneidos.Quid fortuna ferat populi ſed dicere muſſant:exponit muſſare pptie ẽ obmurmurare.& muto eẽ uicinũ in prohemio naturalis hiſtoriæ.Dũ iſta muſſitamus pluribus horis uiuimus hoc eſt ſecreti loquimur.& preſſa uoce ſoli cõmentamur inde muſſitatores dicti qđ uerbum in Iſaia ſcriptum legimus: muſſitatores diſcent legẽ:Plautus in Rudẽte tu taceto ego muſſitabo.qđ idẽ ualet.qđ tacebo.inde muſſitatio dicta.non tã p ſilẽtio pleno.q̃ p murmure pſſo.& ut expſſius dicã.p murmurillo.Sic.n.Plautus linguæ latinæ decus murmurationẽ modicã appellat:cũ ait.Nolo ego murmurillum neq; ſuſurꝝ fieri:Canibus aũt ſagacibus propriũ hoc eſt:ut iuenta pda minime latrent: ſed murmurillo muſſitãtes & cauda ac roſtro indicium faciẽtes demonſtrẽt feram uenatoribus:a quibus cũ ſignum redditũ eſt latratu mox cõcitato cũcta pmiſcẽt.& tũc uenatici canes illi pferoces iuadũt feras oſtẽſas. Illud latrãtibus ſerũdis ita emẽdo latratibus feruidis:feruido eni & uehemẽti latratu utitur canis ſagax poſt inuentam ferã. NEC pauẽs damula.Epitheton eſt ppriũ damaꝝ.ut pauidæ dicanť.& timidæ.ſic Oratius.ſic Virgilius appellant.a Martiale dicunť ibelles illo uerſo ibelles damæ.quid niſi pda ſumus.Plinius in.viii.autumat damas iure dici feras nõ poſſe.q̃uis raro manſueſcant:complura nãq; ſubt nec placida nec fera.ſed mediæ inter utrũq; naturæ.ut hirundines delphini apes & damæ. qđ Plinius ait apes feras dici nõ poſſe.diſſentit a iuriſcõſultis qui titulo de acqrẽdo reꝝ dominio.& libro ſecũdo inſtitutionũ pdiderũt apiũ naturã ferã eſſe.Ideoq; fieri occupãtiũ:itaq; ſi in arbore noſtra conſederint anteq̃ in alueo a nobis concludãtur.non magis noſtræ eſſe intelliguntur:q̃ uolucres q̃ in arbore noſtra nidum fecerint:adeo ut ſi alius eas incluſerit dominus eaꝝ erit:Cæteꝝ Plinius non tam iureconſultoꝝ obſeruationẽ ſpectans q̃ mores apiũ.& ciuilitatẽ:quæ hoium cã genitæ ſunt.q̃ꝝ mel.& cera uſibus humanis feruiũt Scite & elegãter dixit apes neq; placidas hri.neq; feras.ſed intermedias atq; in meditullio placiditatis & feritatis collocatas. APER immanis. Magna uirtus eſt res dqe uibus loquimur clare atq; ut cerni uideãtur enũciare.hoc cũ pluribus locis tũ in hac deſcri-

armatas dente: uel cornu. Iamq; apud frondoſum tumulum ramoſumq; denſis tecminibus umbroſo proſpectu ueſtigatorum.obſeptis capreis. canes uenationis indagini generoſæ:mandato; cubili reſidentes inuaderent beſtias: imitũtur.ſtatimq; ſollertis diſciplinæ memores:partiti totos præcingunt aditus: tacitaq; prius ſeruata muſſitatione.ſigno ſibi repentino reddito:latratibus feruidis.diſſoniſque miſcent omnia: nec ulla capra.nec pauens dammula.nec præ cæteris feris mitior ceruа:ſed aper immanis:atq; inuſitatus exurgit

Triplex genus canum.
Villaticus.
Paſtoralis.
Venaticus.
Sagaces canes.
Muſſare.
Muſſitatores.
Muſſitabo.
Muſſitatio.
Murmurillum.
Dama pauens.
Nec placida nec fera.
An apes ſint feræ.

ptione decenter facit Lucius noſter:q̃ deſcribit immo depingit aprũ tã graphice.tã ſcito.tã eleganter ut eũ oculis repreſentet.p illã exornationẽ Rhetoricã:quã græci enargiã noſtri repreſentationẽ atq; euidentiam appellãt. TORIS obeſus.Toroſa pulpa.& craſſa de toris & obeſo ante dictum eſt.dicitur aũt obeſus.quaſi ob edendũ pinguis factus & craſſus. PILIS inhorrẽtibus.Ouidius cõſimiliter deſcribens aprũ illũ Calydoniũ uaſtũ & formidandũ hypbolicos inqt: Riget horrida ceruix.& ſetæ denſis ſimiles haſtilibus horrent ſtãtq; uelut uallum.uelut alta haſtilia ſetæ. DENTIbus ſpumeus.Ouidius Spuma fluit.Dentes æquãtur dẽtibus indis. Exerti dentes ſunt apro hippotamo. Elephanto.Raro fœmina ſus habet exertos & tamẽ ſine uſu.Itaq; cũ apri percutiant fœminæ ſues mordent.Dentes oẽs ſuibus concaui.nec unq̃ decidunt.In india ut utar uerbis:Plinii cubitales dẽtium flexus:gemini.Ex roſtro totidem a frõte.Ceu ituli cornua exeunt:pilus æreo colori ſimilis eſt in aggreſtibus apris: Cæteris niger.ex mixtura apri feri: & placidi gignuntur ſemiferi: qualiter natos antiqui hibridas uocabãt. Quod nomẽ ad homines quoq;

Repreſentatio.
Euidẽtia
Obeſus.
Exerti dentes apro.

toris callo ſecutis obeſus. pilis ĩhorrẽtibus.corio ſqualidus.ſetis ĩſurgẽtibus ſpinæ hiſpidus: dẽtibus attritu ſonaci ſpumeus:oculis flãmeus:aſpectu minaci: impetu ſæuo fermẽtis oris totus fulmineus. & primũ qdem canũ procaciores: q cominus cõtulerãt ueſtigiũ:genis hac illac iactatis:cõſectas interficit.deĩde calcata retiola qua primos ĩpetus reduxerat.tranſabiit. & nos qdẽ cũcti pauore deterriti:& alioqn ĩnoxiis uenationibus cõſueti:tunc etiã inermes.atq; ĩmuniri: tegumẽtis frõdis uel arboribus latẽter abſcõdimus. Thraſillus uero nactus fraudiũ opportunũ decipulum: ſic Lepolemum

tranſlatum eſt.ut uidelicet hibridæ.cũ probo appellent.ſup qua dictione plura in Suetonii commẽtariis. SONAci.Sonoro & ſtridulo Ouidius conchaq; ſonaci inſpirare iubet ut recto caſu dicitur Edax pugnax ſic & ſonax quod in raro uſu eſt Plinius refert apros in coitu aſperiores eſſe indurãtes attritu arboꝝ coſtas lutoq; ſe tergorantes.qđ ante Pliniũ.numeris poeticis complexus eſt Maro.ſic ſcribens ipſe ruit denteſq; ſabellicus exacuit ſus.& pede pſubigit terrã fricat arbore coſtas atq; hinc atq; illinc humeroſq; ad uulnera durat:græce καπρος dicit aper. OCVlis flãmeus.ex Ouidii archetipo ſcribentis.ſanguine & igne micant oculi. TOTVS fulmineus.nihil fulmine uehemẽtius.nulla uis ĩpetu fulmineo cõcitatior.Nullus fremor terribilior:Igitur ut emphaticoteros.& euidentius demõſtraret uulnificũ terribilẽ ĩpetuoſum aprũ.dixit illũ totũ fuiſſe fulmineũ: quo uerbo breuiter expſſit aprũ formidandũ q inſtar fulminis cũcta cõcuteret.& ſolo afflatu pureret ſimul alluſit ad dentes aprugnos quos fulmina ab impetu quaſi fulmineo appellare uident poetæ Ouidius. Nec uires fulminis apro.Itẽ fulmẽ ab ore uenit frondes afflatibus ardent.Itẽ in.x.fulmen habent acres in aduncis dentibus apri. CAnũ pcaciores.uenaticos canes acriores appetentioreſq; cõfligẽdi cũ apro eleganter pcaciores appellat a pcacitate illa notiſſima.i.appetẽtia & poſtulatione: pcare.n.poſcere ẽ & pcaces meretrices dictæ.qa ſemp aliquid petũt. GEnis iactatis.ad aprũ referẽdũ qui dẽtibus extra genas exertis percutiebat diſſecabatq; canes propius accedentes:genas acyros dixit.cum genæ de hoie tantũ pprie dicant.ut memorat Plinius. TRANſabiit.Virgilius tranſabiit coſtas. INNOxiis uenatiõibus.Capreaꝝ.ſ.& lepoꝝ & id gẽus feraꝝ quæ minimæ noxiæ ſunt:& ut inqt Ouidius tutæq; aĩalia predæ:Plato probat uenationẽ feraꝝ:quæ eqs canibuſq; & corporis uiribus agit: nam libro de ligibus ſeptimo quibuſcũq; ĩquit curæ eſt fortitudo hi quadrupedes oẽs curſu uulneribus teliſq; manu ppria uenãdo uincere debẽt:uituperat aũt aucupiũ & piſcatũ.& uenatũ animalium : q̃ retibus & laqueis capiuntur:Eccleſiaſtici conditores clericum damnãt uenatorẽ: & illi improbãtur antiſtites quibus pro pſalterio eſt uenabulũ.pro libris retia:qui uenatores fouẽt:ueſtigatores amplexantur:ſcio te antiſtitũ clariſſime eſſe extra hãc noxã:cui litteræ omnifariæ ſunt pro pabulo:qui horas partitis inter ſtudia ſanctiora:& muſas humaniores qui pluris facis hoiem litteratũ q̃ uenaticũ inſtrumẽtũ:quo continent ut ſcribũt iuriſconſulti.canes & ueſtigatores.quicũq; habuerit horoſcopum in quarta leonis parte erit uenator.Idem horoſcopus in canicula faciet uenatorem græce.κυνηγος και κυνηγετης dicit uenator.Inde cynegetica dicunt uolumina de uenatione uenatoribuſq; conſcripta.Flauius uopiſcus refert olympiũ Nemeſianum ſcripſiſſe cynegetica & halienitica:ut obiter emaculẽ uopiſci dictionẽ:ſcito non halienibus ſcripti græca inſcriptione. Ouidius noſter uolumen condidit qđ halieuticon inſcribitur.in quo mira piſciũ ingenia prodidit.ſcripſit autem id uolumen in ponto ſupremis ſuis temporibus.Cuius teſtimonio utitur Plinius. in quo nomina piſciũ ponticorum percenſuit:apud ſcriptorẽ neminem alium reperta. IMMVniti.non muniti improtectiq;. DECIpulũ. A decipiendo decipulũ.& decipula inclinatur: Idem utrũq; ſignificat. ſola elegantia diſtant:nam purius terſus ſpecioſius uidetur prolatum neutro genere decipulum q̃ fœminino decipula.quãuis in uſu frequentiore ſit hoc poſtremum:eſt autem decipula ſiue decipulũ inſtrumentũ ad decipiendas aues.& feras fraudulenter cõparatũ.In Hyeremia ſcriptũ eſt. Sicut decipula

Hibridæ qui.
Sonax.
Fulmineus ap.
Fulmen dens.
Procacior.
Genæ.
Venatio ferarum probata a platõe.
In clericos uenatores.
Laus archiepiſcopi.
Cynegetica.
Emaculatus locus ĩ uopiſco.
Halieutica.
Decipulum.
decipula

captioſe cõpellat qd' ſtupore cõfuſi uel etiã caſſa for/
midine ſimiles humilitati ſeruo℞ iſto℞: uel in modũ
pauoris fœminei deiecti. tam opimam prædã mediis
manibus amittimus? Quin equos inſcendimus: quin
otius indipiſcimur: & cape uenabulũ. & ego ſũmo lan
ceã. nec tantillum morati: protinus inſiliunt equos. ex
ſummo ſtudio beſtiã inſequentes. nec tamẽ illa genui
ni uigoris oblita: retorquet impetum. & incendio feri/
tatis ardeſcens: dentium cõpulſu: quẽ primum inſiliat
cõtabũda rimatur. Sed prior Lepolemus iaculũ: quod
gerebat: inſup dorſum beſtiæ contorſit. At Thraſillus
feræ quidem pepcit. ſed equi quo uehebatur Lepole/
mus: poſtremos poplites lancea feriẽs amputat. Qua
drupes recidẽs. qua ſanguis effluxerat: toto tergo ſupi
natus: inuitus dominũ ſuum deuoluit ad terrã. nec diu
ſed eũ aper furẽs iuadit iacẽtẽ. Ac primo lacinias eius:
mox ipſum reſurgentẽ. multo dẽte laniauit: nec cœpti
nefarii bonũ piguit amicũ. uel ſuæ ſeuitiæ litatũ ſaltẽ
tãto piculo cernẽs: potuit expleri. Sed pcito: atq; plago
ſa crura contegẽti ſuumq; auxilium miſeriter rogan/
ti: p fœmur dextrum dimiſit lanceam. tanto ille quidẽ
fidentius: quanto crederet ferri uulnera ſimilia futura

plena auibus. ſic domus eorum plenæ dolo. Hieronymus. hæc eſt illorum prima decipula: Sicut a
Excipula decipiendo decipula. ſic ab excipiendo excipula dicuntur. quæ ſunt foueæ. & quædam quaſi locula/
menta: qualia ad excipiendos fraudulenter piſces in fluminibus fabricantur: Plinius in nono au/
ctor eſt: Anguillas in lacubenaco fluctibus glomeratas uolui in tantum mirabili multitudine: ut
in excipulis eius fluminis ob hoc ipſum fabricatis ſingulorum milium globi reperiantur. CA/
ptioſe. Fraudulenter doloſe ſermone ad capiendum accommodato. CASSA. Inani irrita præpo/
ſtera. Dixit poeta caſſum lumi/
ne pro mortuum. quaſi uacuum
uiduatumq; lumine etherio: itẽ
aliubi. nullum cum uictis certa/
men & æthere caſſis ideſt uita
priuatis ac uacuis: caſſes retia di/
cuntur. & caſſiculi per diminu/
Caſſus. tionem reticula caſſus labor ina/
Caſſes. nis & uanus ſignificatur. Plau/
Caſſiculi tus i Aulularia filiam habeo grã/
dem dote caſſam atque illocabi/
lem: inde aduerbium eſt icaſſam
fruſtra & in uanum ſignificans:
Caſſabũ/ caſſabundum dicunt crebro ca/
dus. dentem. Caſſus annulus dicitur
Caſſus non ſolidus. legimus inter ceri/
annulus. monias flamini diali impoſitas.
q, fas non eſt. cum annulo uti ni/
ſi peruio caſſoq; ideſt non ſolido.
quidam exponunt ſine gemma.
Quin. quaſi caſſus annulus dicatur gẽ/
ma carens & uacuus. QVIN.
Modo exhortantis eſt alias pro
ut non: alias aliter accipitur: ſu/
per qua particula caput extat Gel
Indipiſci lianum. INDIPISCIMVR. Pe
timus uſurpamus aſſequimur.
Aulus Gellius amœnitates & co/
pias ubertateſq; uerborum lati/
na omnis facundia uix quidem
ĩdipiſci potuerit: mea nequaquã.
VENAbulum. Telum eſt ue/
natorium. cuius inuentor fuit piſeus. PAVOris fœminei. Fœminæ ut inquit Ariſtoteles in nono
de animalibus. molliores ſunt mendatiores. inſidiores & pauidiores. Xenophon & poſt Xenophon/
tem Columella prodiderunt naturam cuſtodiæ & diligentiæ aſſignaſſe ſexum muliebrem & iccir/
co timidiorem reddidiſſe q̃ uirilem. TANtillum. Punctum temporis minimumq; momentum.
GENuini. Natiuĩ proprii ingeniti. DENtium compulſu. Plinius ſiccas dẽtium in apris uocat
quas ait limare ſaxo præparareq; ad nocendum: exerti ſunt dentes apro. & concaui: cumq; apri ma/
res percutiant fœminæ ſues mordent. CONtabũda. Cũſtans iſiſtens remorans. IACVLũ. Eto/
Tortores lus primus inuenit iaculum cum amento. CONtorſit. Vibrauit immiſit Tortores tormento℞ p
uibratores iaculatoreſq; uſurpat Marcellinus. FEræ. Apro. POSTREmos poplites. Succiſis po
plitibus. poſterio℞ pedũ equus reſupinatus: ad terrã quoq; lepolemũ deuoluit. cõſimile eſt illud Vir
gilianũ de Mezentio. Tollit ſe arrectũ quadrupes. & calcibus auras uerberat effuſumq; equitẽ ſuper
Lancea. ipſe ſecutus ĩplicat eiectoq; ĩcũbit cernuus armo. LANcea. Vocabulũ eſt hiſpanicũ. a lancea lancea
Lãceari. rii dicti q lanceã ferũt. Lanceati uero q ictu lanceæ pimunť. Firmicus Maternus: quicũq; habuerint
Lãceati. horoſcopũ in. xxi. Tauri parte lanceati morienť. RECIdens. Retro cadens. & in tergũ. PRIMO
lacinias. Prius ueſtes lepolemi laceranť. ab apro mox ipſe dum reſurgere conatur ictibus dẽtium la/
Pigere. niatus diſcerpitur. BOnum. Ironicos. PIGuit. Pigere ad dãnũ. & dolorẽ: pudere ad dedecus re/
Pudere. fertur: pudet qd' turpe eſt. piget qd' dolet. ut donatus refert. & Plautus docet. ſic ſcribẽs in trinũmo
Litare ſe/ pol pudere q̃ pigere pſtat totidẽ litteris. SEVitiæ litatũ. Litamus ſeuitiæ: dũ illi ſatiſfacimus dum
uitiæ. exaturamus crudelitatem: dum tantum facimus. quantum ſeuitia ſanguinaria expoſcere in nobis
uidebatur. Tranſlatio ſumpta a uerbo ſacrificali. nam litant diis. qui deos propitiant placitantque.
PARcito. Videtur legi poſſe. percito pro cõmoto. & ſe mouenti. qd' ad lepolemũ eſt referendum:
ſi legas percitus. De Traſyllo erit intelligendum. PLAgoſa crura. Plena plaga℞. & uulnerum. Ali/

ter plagoſum hoiem dixit Oratius: ſæpe plagas inferentem a ſeuitia uidelicet. & plagis. quibus diſci/pulos male mulctabat. ſic. n. inquit in ſecūdo epiſtolarum. Memini plagoſum mihi paruo orbilium dictare. Suetonius i libello de grammaticis ſcribens de orbilio grammatico: meminit huiuſce. carminis Oratiani. his uerbis. fuit naturæ acerbæ. non modo in antiſophiſtas. quos omni ſermone lacera/uit. ſed etiam in diſcipulos. ut & Oratius ſignificat plagoſum eum appellans. PROſecta dentium. Corrigo profectu: ut ſit caſus dandi. pro profectui. ideſt laniatui & profectioni. hæc enim nomina q̄r/ Plagoſus orbilius.

profectu dentiū. necnon tamen ipſam quoq; beſtiam facili manu tranſadiit. Ad hunc modum definito iu/uene: exciti latibulo ſuo. quiſq; familia mœſta concurrimus. At ille q̄q̄ pfecto uoto: proſtrato inimico: lætus ageret: uultu tamē gaudiū tegit. & frontē adſeuerat: & dolorem ſimulat. & cadauer qd' ipſe fecerat: auide circumplexus: omnia quidem lugentium officia ſoleriter affinxit. ſed ſolæ lachrymæ procedere noluerunt. ſic ad noſtri ſimilitudinem: qui uere lamentabamur: conformatus manus ſuæ culpam: beſtiæ dabat. ne dū ſatis ſcelere tranſacto: fama dilabitur. & curſus primos ad domum Lepolemi detorquet. & aures iſœlicis nuptæ percutit quæ quidem ſimul percepit talem nuncium: qualē nō audiet aliū: amens: & uecordia pcita: curſuq; bacchata furibundo per plateas populoſas: & arua ruteſtria fertur inſana uoce: caſum mariti queritās.

ti ordinis. Caſum datiuum litte/ra. y. Finiūt ut Lucilius dixit. Anu & uictu pro anui & uictui: Virgi/lius teq; aſpectu ne ſubtrahe nr̄o pro aſpectui & in georgicis. Quod neq; concubitu indulgent: Cæſar quoq; in anticatiōe: poſuit domi/natu pro dominatui. Senſus eſt ſi dentius percuſſit lepolemum lancea cuius uulnera credebat futura ſimilima profectionibus. & lania/tiōibus dētis aprugni. TRANſadiit. Tranſfodit trāſuerberauit. Victu p uictui. Dominatu.

DEfinito. Elegātius ē defuncto

EXciti latibulo. Paulo ſupra ſcri pſit. in muniti tegumentis frōdis. uel arboribus latenter abſcondi/mus. latibulat & latibulatur uſurpant Priſci. pro latet. Vnde & lati/bulum dictum. Neuius. ne qs latibuletur pſpico. PERfecto uoto. Cū deſideriū ſuum expleſſet: & uoto necandi lepolemi feciſſet ſatis. VVLtu gaudiū tegit. E contrario: Virgilius. ſpem uultu ſimulat. pmit altū corde dolorē itē cōſiliū uultu tegit. & ſpē fronte ſere/nat; frons. oculi uultus. ut inqt uerīſſime. M. Tullius ſæpe mētiuntur. Oratio uero ſæpiſſime: interio/ris animi perſona eſt. & in uolucrum. ideoq; uultui & fronti fides nulla. ſæpe ſub triſti uultu intrinſecus oīa letaẽ. ſæpe ſub fronte hylari animus merore conficiẽ. FRONtē aſſeuerat. Seueritudine corrugat triſticia contrahit. & ut ueteres dicebant caperat. SOlerter affinxit. Scitum eſt illud archidami. προβατον αει την αυτην φθεγγεται φωνην: ανθρωπος δε πολλας και ποικιλας εως αν το δοξαν επιτελεση ideſt ouis ſemper eandem uocem facit homo autem plures. & uarias donec optata perfecerit: homo eſt uere protheus. qui formas in omnes ſe ſe uertit qui ſe efficiat quod cupit omnia tranſformat ſe ſe in miracula rerum. homo chameleon eſt qui colores multifaria qualitate commu/tat. ut modo ueneti: modo praſini: modo cyanei coloris aſpiciatur. ſic & homo prout conducit ua/rius fit: fingere merorem triſtitiamq; gaudenti magis facile eſt q̄ ſimulare gaudium leticiamq; mærenti. LAchrymæ noluerunt. Quorum oculi ad lachrymandum præduri ac difficiles ſunt hos op/pido q̄ decenter pumiceos uocant & ita infit pſeudolus plautinus pumiceos oculos habeo non queo lachrymam exorare. ut expuant unam modo Demiratur Plinius quis humor ille ſit lachrymarum in dolore tam fœcundus & paratus aur ubi reliquo tempore. CONFORmatus. Compoſitus & inficto mærore formam talem habitumq; induens: quales nos eramus qui ueris lachrymis & uero dolore lamentabamur. BEſtie dabat. Quod ipſe parricidium manu ſua fecerat id apro aſſignabat & a beſtia factum ſimulabili triſtitia ementiedatur. FAMA dilabitur. Fama qua nil uelocius: repē te dilapſa eſt. & pernici uolatura peruenit ad domum interfecti lepolemi. NVptæ. Charites. VAres percutit. Sic Virgilius grauior ne nuncius aures uulneret. TALEM nuncium. Tam atrocem. tam dirum. tam lachrymabilem de obitu. ſcilicet mariti lepolemi. VECORDIA percita. Commota exſtimulataq; præ dolore quadam quaſi ueſania & furore. BACCHAta. Bacchari eſt furere: inde bacchata dicitur furens. & commota. Virgilius in decimo medias italum bacchata per urbes qui/netiam loca quoq; in quibus ſit debacchatum bacchata dixerūt. Vt uirginibus bacchata lacenis Tay/geta. Santra ab omni parte bacchatur nemus dixit pro commouetur. & furore uehementiori agita/tur. RVREſtria. Antiquitas deum ruſticum & rureſtrem coluit nomine Ruſorem ex eo dictum. q; rurſus cuncta eodem reuoluuntur. huic Ruſori pontifices rem diuinā faciebant. QVEAritans. Sæpe conquærens lamētabili uoce & quæribūda a quærēdo. i. lamētādo inclinatū frequētatiuum ſit quæritans. Quidam legunt quiritans. quaſi uociferatione clamans. Quiritare enim clamare eſt tra/ctum ab his qui quirites inuocant conclamantq;: quod ueteres quiritari dicebant. Lucilius clare gri/

Latibulat. Latibulatur. Scitum archidami. Homo proteus ē Homo chameleon. Oculi pumicei. Bacchari Bacchata loca. Ruſor deus. Quiritare.

tans.Nigidius clamat quiritatum.apud Plinium in epiſtolis anceps ſcriptura eſt.partim enim legunt
Quirita infantium quiritans partim infantium quiritatus.utraq; lectio ſatis proba eſt. Quæritatus dicitur
tus. quærela & uociferatio. Quiritatus uero inclamatio.& quaſi quiritum imploratio. CONfluunt.
Per dialiton.ideſt diſſolutum.ſiue aſintheton hæc membra decurrunt. STVdio uiſionis.Virgilius
Viſio. undiq; uiſendi ſtudio troiana iuuentus circunfuſa ruit uiſionis dixit pro iſpectionis. & ut dicitur ſtu
Viſoriū dio uiſendi alias uiſio appellatur quod græci ὁράματα uocant.eſt autē uiſio ut Machrobii uerbis utar

Confluūt ciuiū mœſtæ cateruæ.ſequūtur obuii dolo/
re ſociato.ciuitas cūcta uacuat̃.ſtudio uiſionis:& ecce
mariti cadauer accurrit.labētiq; ſpiritu totā ſe ſup cor
pus effudit.ac pleniſſime ibidē q̄ deuorauerat ei : red/
didiſſet animā:ſed egre manibus erepta ſuorū: reman
ſit in uita:funus uero:toto feralē pompā proſequente
populo:deducit̃ ad ſepulturā. Sed Thraſillus nimiū
clamare.plāgere . & quas in primo merore lachrymas
non habeat:iā ſcilicet creſcēte gaudio:red dere. & mul
tis charitatis nominibus ueritatē ipſam fallere . illum
amicū:coætaneum : cōtubernalē:fratrē deniq; addito

theatrū c um id quis uidet i ſomnis quod
eodē modo.quo apparuerat eue/
niet.Caſſiodorus theatrum ianne
uiſorium interprætatur. LAbē
te ſpiritu.Anima deficiente quaſi
moritura.& ex dolore uiribus de
fecta:effunditur ſuper coniugis ca
dauer. QVAM deuouerat. Cō
ſecrauerat dedicauerat dediderat
Soldurii more equorum.quos galli ſoldo/
Deuoti. rios noſtri deuotos appellant quo
rum hæc eſt cōditio.ut omnibus
in uita commodis una cū his fru/
antur.quorum ſe amiciciæ dedi/
derint:ſiquid his per uim accidat.
ut eundem caſum una ferant ac ſi
bi mortem cōſciſcant.neq; adhuc
eorū memoria repertus eſt qſq̄.qui eo interfecto:cuius ſe amiciciæ deuouiſſet mori recuſaret: auctor
Cæſar in commentariis.alias deuouere eſt deteſtari maledicere execrari:ſic Ouidius hunc ego deuo/
Deuoue ueo quem mens intelligit ibim & deuotus pro execrato deteſtabili abominato accipit̃.ut docet por/
re. phirio Oratianus iterpres in quo ſignificatu eſt illud.uiuite deuoto fœmina uirq; rhoro:inde carmē
Deuotus deuotorium:quo dira impræcamur:& deuotiones pro execrationibus ponuntur. INuita.Non li/
Deuotio bens coacta & ingratis quidam ſeiunctim legunt.ut duæ dictiones ſint in uita hoc eſt uiuere perſeue
nes. rauit. FEralem pompam.Exeqalem.pōpa quæ cadaueri efferendo & defuncto funerando exhibe/
Pompa tur feralis dicit̃:ueteres quoq; feralia dixerunt diis manibus ſacratam diem.a ferendis.ſ.epulis ad tu/
feralis. mulum.in cœnam quā & ipſam feralem nuncupant.Ouidius an quia iuſta ferunt dixere feralia lucē.
Feralia. ultima placandis manibus illa dies.Idem ferales uittas dixit funeri accommodatas.Deniq; feralis ge/
Funus an nerali uocabulo dicitur res omnis lugubris pertinens ad funus & defunctos. PROſequente. Ordo
tecedit pompæ funebris hic eſt:ut funus præcedat nos ſequamur.quaſi poſt ipſum defunctum morituri.Te
nos ſeq/ rentius funus interim præcedit ſequimur.Ad ſepulchrum uenimus.Supremum uerbum in funere
mur. dicebatur uale nos te ſequemur.nunc apud nos ordine præpoſtero præcedit pompa lugentiū.& in fu
Ritus bo nus euntium funere ipſo ſubſequēte.Quod tamen & ipſum apud priſcos factitatū eſt & inuit Diuus
noniēſiū Hieronymus ſuper dormitione bleſillæ ad paulā ſit ſcribēs ex more parant̃ exeqæ & nobiliū ordine
p̄unte aureū feretro uelamē obtendit̃. PLANgere.Plangebat. CLAmare.Clamabat. REDde
re.Reddebat.eloquutio uſitatiſſima elegantiſſimaq;. ILlum amicum.Hæc ſunt charitatis nomina
multiiuga quibus thraſillus ueritatem diſſimulabat: quibus re uera amicus extincti credi poterat.
Coetāei. COEtaneum.Flagrantiſſimus amor ille eſt.ut inquit Plinius in.vi.epiſtolarum quo ſe adoleſcen/
Sychrōi. tuli coetaneiq; inuicem amare cœperunt Ariſtoteles in.viii.Ethicorum auctor eſt adoleſcentulos re/
pente amicos fieri & repente deſiſtere.cum ſæpe eadem die propoſitum mutent græci coetaneos ap/
pellant συγχρόνους.qua dictione & noſtri uſitati ſunt Hieronymus in prologo Oſees prophete il/
lum inquit ſynchronon Iſaie fuiſſe idem græci συγχρονισμοὺς uocant ab eadem ætate. quam di/
ctionem noſtri latinitate donare uolentes fideliter magis quam fœliciter interprætantur contempo
Cōtuber rationes. FRAtrem deniq;.Singula incrementum habent.per ſe:& tamen per amplificationem de
nalitas. center creſcit oratio.ut ſemper aliquid priore maius inſequatur.nam magnum eſt amici nomen.Ma
Affectio. ius coetanei maximum contubernalis.& enim ut ſcitiſſime refert Ariſtoteles.nihil eſt tam amicorū
fratris quam contubernalitas.& cenobiū.Qui ſe mutuo diligunt.nec ſimul uiuunt hi beniuoli magis ſunt
maxima quam amici nominandi.igitur cum amicum coetaneum contubernalem per incremēta dixiſſet no
Frater/ uiſſime fratrem dixit:quo uocabulo omnis affectio .omnis beniuolentia . omnia charitatis nomina
nus qui. ferme minora ſunt.nam quod nomē amantius q̄ fraternum:quæ poteſt amicicia eſſe : tā fœlix quæ
Bina no imitetur fraternitatem:certe quotiens blandiri uolumus.ut Quintilianus declamator tradit.his qui
mina ho eſſe amici uidentur nulla adulatio procedere ultra hoc nomen poteſt . quā ut fratres uocemus . quid
minibus eſt aliud fraternitas q̄ diuiſus ſpiritus frater inquit Nigidius eſt dictus quaſi fere alter fraternus appel
Nomen lat auctore Hieronymo fratris filius bina nomina homines habent unum proprium alterum natu/
naturale. ræ & ſanguinis.quo ſe debet appellare coniunctæ p̄ſonæ.ut eſt nomen patris .matris . fratris.ſororis.

cum igitur aliquam perſonã neceſſitudine cõiunctã uocamus nomine naturali eam appellare debe/mus. ipſo docente Virgilio q ait o pater. item nate meæ uires. item hoc illud germana fuit. NOmine ciere. Nominatim ciebat inclamabatq; lepolemum. tamquam nominis proprii appellatio præ ſe ferret neſcio qd ardẽtioris affectiõis. AMOuere. Amouebat. PVLſandis uberibus. Fœminaꝝ hoc ꝓprium ẽ: ut in luctu faciẽ unguibus. Verba & pectus pugnis pulſent: iuxta illud. unguibus ora ſoror fœdãs nũc pectora pugnis. SEdare. Sedabat. Obtundere. Obtundebat. & hoc mõ exponere re

nomine lugubri ciere. necnõ interdũ manus Charites a pulſandis uberibus amouere. luctũ ſedare. heiulatũ cohercere. uerbis palpãtibus: ſtimulũ doloris obtũdeꝛ uariis exẽplis multiuagi caſus ſolatia nectere. cũctis tamẽ mẽtitæ pietatis officiis: ſtudiũ contrectãdæ mulieris adhibere. odioſumq; amorẽ ſuum perperam delectãdo nutrire ſed officiis inferalibus ſtati ereptis: puella protinus feſtinat ad maritũ ſuum demeare: cunctaſq; ꝓſus ptẽptat uias Certe illã lenẽ: ocioſamq;: nec telis ullis ĩdigentẽ: ſed placidæ quieti conſimilẽ: ĩedia: deniq; miſera: & ĩ curia ſqualida. tenebris imis abſcondita: cũ luce iam trãſegerat. ſed Thraſillus inſtãtia pui caci: partim pſemetipſum: parti p cæteros familiares: ac neceſſarios: ipſos deniq; puelle parẽtes: extorquet. tandem iam lurore & illuuie pene colapſa membra

liq̃ q̃ ſequunt. ſignat ãt thraſillũ obtudiſſe. i. hebetaſſe retudiſſe ſtimulum aculeumq; doloris quo minus fodicaret lancinaretq; præcordia lugentis charites. hoc autẽ faciebat uerbis palpantibus hoc eſt blandientibus mulcentibus & mitigatoriis: palpare enĩ eſt blandiri & proprie ut interpretaꝛ porphirio manu mulcere: palpatur ꝓ palpat dixit lucilius. hic ubi me uidet ſubblanꝛ palpat. plautus frequenter ait palpo percutit ꝓ palpatiõe & adulatiõe. MVLtiuagi caſus. Enumeratio exemploꝝ magnopere luctũ leuat conſolaturq; mœrẽtem. ut cẽſeat ſibi equo aĩo ferẽdũ id ꝙ uideat multos moderate & trãquille tuliſſe. omnibus .n. modis ut inqt uiriſſime Cicero fulciẽdi ſunt q ruũt optima ãt fultura eſt percenſere exẽpla eorũ qui caſibus & infortuniis uel cõſimilibus uel grauioribus affecti ſunt. Conſolatio illa in luctu ſedando uſitate ſæpe prodeſt. non tibi hoc ſoli ſed refert quo mõ adhibeatur. ut .n. tulerit quiſq; eorum. q ſapienter tulerint. nõ quo quiſq; incomodo affectus ſit ꝑdicãdum ẽ magnũ eſt ꝓfecto fomẽtũ homini egretudĩe tabeſcẽti audire fuiſſe alios cõpluſculos. qui talia fortiter ꝑpeſſi ſint. & ut inqt Seneca dulce mœrenti populus dolentum Caſus autẽ multiuagus bono epitheto diciꝛ ꝓpterea ꝙ p multos uagaꝛ atq; diſcurrit ꝙ multiformis eſt ꝙ ĩfortunia multos affligũt. CONtrectãdæ. Vt mãibus cõtrectare poſſet mẽbra charites quam deperibat. & facere qđ pamphilus Terẽtianus factitauit q mediã mulierẽ cõplexus mea glyceriũ ĩqt: quid agis? cur te is peditũ? Tũ illa reiecit ſe ĩ eum flens quã familiariter. ODIOſum. Scilicet puellæ.

INferalibus. Funebribus exequalibus & ad inferias ſepulti pertinẽtibus dictio una eſt. EREptis. Quidam legunt expletis quod placet. ut ſit ſenſus peractis officiis inferiaꝝ decreuiſſe charitẽ mori ne marito ſuperſtes uiueret. DEmeare. Deſcẽdere tãquã ad inferos. ILlã lenẽ. Senſus eſt deſtinauerat charite mori inedia tanqum ea mortis uia lenis eſſet. & placidæ quieti conſimilis. nec telis ullis indigens. inedia autem eſt ſeptimus caſus. Attende genus mortis lene & ocioſum & placidum uideri apuleio inedia mori. cum alioqui camenæ græce canant. οικτιστον λιμω θανειν miſerrimum eſſe fame mori. & ut ſcribit Hieremias in threnis. Melius eſt occidi gladio quam fame extabeſcere. in Ezechiele quoque legimus ſagittę famis mortiferæ ſunt. plautinus paraſitus miſerrimum eſſe hominem autumat. qui cum eſſe cupit. quod edat non habet. Cæterum hæc omnia referuntur ad homines qui cupiunt uiuere quibus eſuritio uidetur malum accerrimum. Sed in homine. qui mori omnino decreuerit mors per inediam pedetentim recepta in corpus minus truculenta ſentitur cum uí nulla adhibita moriatur hoc genere mortis periit ſiſigambis. Darii mater. quæ audita Alexandri magni morte ſuccumbens dolori cibo pariter abſtinuit & luce: quinto poſtquam mori ſtatuerat die extincta. INCVria. Negligentia & illuuie ſeptimus eſt caſus. CVM luce tranſegerat Tranſigere uerbum eſt forenſe ad creditores & debitores maxime pertinens. quod idem ualet quod componere atque decidere. Debitor tranſigit cum creditore per deciſionem. & ita lis negociumque finitur ex hac tranſlatione conceptus ſenſus elegantiſſimus a noſtro lucio. qui ait ꝙ charite cum luce tranſegerat. ideſt cum uita & luce etheria deciderat. tanquam debitor cum creditore ut nihil ſibi amplius forte cũ luce. ut luci reſolueret totum quod debebat. & ita per deciſionẽ tranſactionẽq; cum luce factã tranſiret ad tenebras. Qui pro ſociis tranſigit ſatiſdat neminem poſtea coꝝ petituꝝ. ut auctor eſt. M. Tullius in oratione pro Roſcio Comedo. EXtorquet. Quaſi tormentis adiectis ab inuita & reluctante impetrat & exorat torquemus ut inquit Donatus hoĩem extorquemus ueritatem

LVrore. Pallore buxeo. ILluuie. Sordibus Lucilius hic cruciatur fame frigore illuuie incuria.

Palpare.

Palpo percutit.

Erumatio exemplorum efficax.

Nõ tibí hoc ſoli.

Inferalibus.

Inedia mori.

Sagittæ famis mortiferæ

Mors ſiſigãbis.

Tranſigere.

Torqueꝛ Extorqꝛre

Illuuies.

Cibus la uacrum fométa. LAVAcro confoderet. Lauacrũ ad abluendas ſordes ptinet cibus ad roborandũ corpus & ꝓfecto utroq; cõſouemur: & recreamur cibus & lauacrũ fométa ſunt ſalutaria: capit cibus ut ſuffulciat artus & recreet uires. ut refert Lucretius lauacrũ ut abluat ſordes & mébra delaſſata cõſoueat. PArétũ reuerés. Quędã noĩa forma participioꝝ poſita genitiuo caſu iunguntur. ut grãmatici cõmeminere. ſic dicit patiés laboris negligés amicoꝝ appetés pecuniæ fugitãs litiũ amãs uirtutis cõſimiliter reuerés parétũ.

Reuerés. parentũ. Quod ſi per participiũ uelis enunciare dices reuerens parentes appetens pecuniam fugitans lites.

lauacro: cibo deniq; conſoueret. At illa parentũ ſuorũ alioquin reuerens: inuita qdẽ: uerum religioſæ neceſſitati ſuccũbens: uultu nõ quidem hylari. uerum paulo ſereniore obiens ut iubebatur uiuentiũ munia: protuſus ĩ pectore: immo uero pẽitus ĩmedullis: luctu ac merore carpebat animum dieſq; totos totaſq; noctes: inſumebat luctuoſo deſyderio. & imaginem defuncti quã ad habitum dei liberi formauerat: affixo ſeruitio diuinis percolens honoribus: ipſo ſe ſolatio cruciabat. Sed Thraſillus præceps alioquin: & de ipſo nomine temerarius. priuſq̃ dolorem lachrymæ ſatiarent: & percite mentis reſideret furor: & in ſeſe inimietatis ſenio laſſeſceret luctus: adhuc flentem maritum: adhuc ueſtes lacerãtem: adhuc capillos diſtrahentem: nõ dubitauit de nuptiis cõuenire. & impudente labe tacita pectoris ſui ſecreta: fraudeſq; ineffabiles detegere: ſed Charite uocẽ nephandam: & horruit & deteſtata eſt. & uelut graui tonitru procellaq; ſideris. uel etiam ipſo

OBlens munia. Peragens officia: quæ a uiuentibus. & his qui uiuere cupiunt obiri ſolẽt

Munia. & peragi. Munia. n. dicimus officia. Oratius munia dicit ueteres

Moenia. Moenia dixerũt quaſi munia hoc eſt officia. INſummebat. Impẽdebat Au. Gellius in ſecundo lex fania i ſingulos dies cẽtenos æris

Sumere impendere. inſummi conceſſit. Summere eſt impendere. & conſumere. unde & ſumptũ dicimus. auctore Dona

Sũptus. to pecuniam. quæ inſumenda eſt. IMAgines defuncti. Imitabat laodomiam quæ & ipſa imaginẽ defuncti ꝓteſilai i larario domeſtico colebat polla quoq; Lucani coniunx imaginẽ mariti habebat in toro pro ſolatio & fomento. de quo Papinius in epicedio Lucani at ſolacia uana ſubminiſtrat uultus qui ſimili notatus auro ſtratis prænitet ĩcubatq; ſomno. DEI liberi. Bracchi q liber dicit uel ꝙ libertate donauerit ciuitates. uel ꝙ ſeruicio curarum bracchus liberat aĩos mortaliũ. de quo plura alias ſenſus eſt charite ſub effigie bracchi colebat imaginẽ mariti honores illi diuinos ĩpendẽs. AFfixo ſeruitio. Appoſitis mãcipiis ad hoc miniſteriũ. uel affixo ſeruitio

Latria. accipe ꝓ cultura diligẽti ipſius charites in colẽdo marito. ut ſeruitũ ꝓ latria poſuerit. i. ſeruitute eſt

Idolatria. aũt latria ut docet Auguſtinus in. x. ca ꝓprie ſeruitus. q̃ pertinet ad colẽdũ deũ. unde idolatriã uocant idolorum ſeruitutẽ. DE ipſo noie. θρασος græce ſignificat audacia & temeritas & thaſillus teme

Traſillus temerarius. rarius interpretat. erat ergo nomẽ cõueniens moribus. & ſicut uocabulo græco dicebatur temerarius. ita re ipſa temerarius exiſtebat. Rhetorici. doctores argumenta ducũt ex attributis perſonæ iter quæ eſt ipſum cuiuſq; nomẽ ex quo argumẽtũ aliquando ſumimus. ſicut apud euripidem nomen polyni

Polynices. cis ut argumẽtum moꝝ frater inceſſit. nam polynices interprætari poteſt cõtentioſus ſiue litigioſus.

Verres. ꝙ oĩa uerreret. Cicero quoq; in uerrem ex ipſo noie ludens iuehit tanq̃ oĩa uerreret. LAchrymæ ſatiarent. Vt dolor incluſus ſtrãgulat. ita ꝑ quærelas effuſus releuat. namq; ut ſcite ſcribit Seneca oĩs aduerſa fortuna hẽt in quærelis leuamẽtũ: cui ſubſcribit illud Naſonis fleq; meos caſus eſt ꝗdã flere uoluptas. nimiꝝ

Recens. dolor: fométa. refúgit. in recẽti dolore ſunt habenæ q̃relis & uela lachrymis danda ut hoc ueluti publico exaturatus dolor mox reſiſtat ac laſſeſcat. itaq; in tẽpeſtiuus eſt ille & temerarius. q fœminam in funere mariti recẽtiſſimo dolore cõflictatã nõ ſolũ nõ ſinit lachrymare. ſed & de nuptiis digamiaq; compellat: qs matrem niſi mentis inops in funere nati flere uetet nõ hoc illa monenda loco eſt dixit ſapienter. Sulmonenſis poeta & uere ut. n. adhuc crudũ uulnus medẽtiũ manus reformidat: deinde patit atq; uitro requirit:

Laſſeſcere ſic recẽs animi dolor cõſolationes reiicit ac refugit mox deſiderat & uehemẽter admotis acquieſcit.

PERcitæ. Cõmotæ ꝑturbatæ iſanientis ꝑ dolore. & ad charitẽ refert. SEnio laſſeſceret. Vt annoſitate & ætatis ſenio laſſeſcit ac fatigat ſenile corpus. ita luctus eleganter dicit relẽteſcere ſenio nimie

Senium triſtitia tatis. Vbi. ſ. qſpiã diu multũq; fuit i luctu. & ĩdulſit dolori. laſſeſcere eſt laſſum fieri & fatigari. Plinius metus inquit eſt. ne fortũa laſſeſcat. Hierõymus ait militẽ laſſeſcere ſub lorica. Seniũ uero dici ætatẽ annoſam & ſenectutẽ nullus eſt qui neſciat. uſurpat quoq; ꝓ triſtitia turpilius. odio ac ſenio mihi nuptiæ ponit & ſeniũ a. M. Tullio in eodẽ ſignificatu. CApilos diſtraentẽ. Maxia dolentis indicia ueſtẽ in luctu lacerare capillos diuellere. lex moſaica ut in deuteronomio ſcriptũ eſt ad coherendum lu

Lex moſaica. ctum immodicũ ĩmoderatũq; uetat faciẽ unguibus lacerari. & caluiciũ fieri ſuper mortuo uellendo ſcilicet capillos. Bion philoſophus ſtulti eſſe dixit in luctu capillum ſibi euellere quaſi caluitio mœror leuaretur. legimus quoq; in inſtrumento ueteri multos ſcidiſſe laceraſſeq; in dolore ueſtimenta.

DIAli fulminæ. Iouialis ſup q̃ dictũ e aũ dictũ ẽ. COR ruit. Lapides loq̃ dr̃ ille: cuius uerba triſtia excutiũt audiẽti cerebꝝ. hic uero nõ lapides loq̃ ſed fulmĩa iaculari uidebat̃ cuius dicta nefanda iſtar ꝓcellæ & fulmĩs miſerã charitẽ cõſternarũt exanimarũt attõitã fecerũt. illos. n. uocãus attõitos quoꝝ mẽtes ſonus ille celeſtis loco repluit: q̃ fragor̃ cœli edito cõcidũt: & ſtupẽtes ĩ totũ ſibi excidũt auctor Seneca li. ii. q̃ſtionũ. Cor. Celſus quoq; attonitos iqt raro uidẽus: quoꝝ mens & corpus ſtupet ſit iter dũ ictu fulmĩs iterdũ morbo cõſimiliter. & mẽs & corpus charites obſtupuerat ictu traſilli uerboꝝ. — Diale fulmen. — Lapides loqueris. — Attoniti qui.

diali fulminæ percuſſa corruit corpus. & obnubilauit animam. ſed interuallo reualeſcente paulatim ſpiritu: ferinos rugitus iterans. etiam ſcænam peſſimi Thraſilli preſpiciẽs ad limam conſilii: deſyderium petitoris diſtulit. Tunc inter moras umbra illa miſere trucidati Lepolemi: ſane cruentam: & pallore deformen attollens faciem: quietem pudicam interpellat uxoris. Mi coniunx. quod tibi prorſus ab laio dici non licebit: ſi pectori tuo iam permanet noſtri memoria. uel acerbæ mortis meæ caſu fœdus charitatis intercidit: quouis alio fœlicius maritare: modo ne in Thraſilli manum ſacrilegam conuenias: uere ſermonem conferas nec menſam accumbas. nec thoro aquieſcas. fuge mei percuſſoris cruẽtam dexteram. noli parricidio

tanquam iouiali fulmine percuſſa foret. coruit corpus dixit figurata locutione. pro eo quod eſt corruit corpore & corpus ruendo poſtrauit. OBnubulauit. Caligine quaſi quadam & nubilo obtenebrauit quod accidere ſolet in termorientibus: innubilare uerbum eſt Firmico materno uſitatius. Reualeſcente ſpiritu. Ideſt ubi reſipiuit & ſpiritum quaſi deficientem reuocauit. FErinos. Quales a feris edi ſolent. CEnã thraſilli. Lego ſcænã pro apparatu: & actione inuoluta. qua dictione in hoc ſignificatu ꝓpe peculiariter uritur Apuleius. PROcella ſideris: Afflati ſedere elegãti uocabulo ſiderati nuncupant̃: & uerbũ ſideratur ſignificat ſidere afflatur. & ſideratiõe torpeſcit: dictiones hæ ſunt Plinio peculiares: q̃ de ſideratione frugum morbo ſcribit ſubtiliter & ſcite in. xvii. quod totum tranſpoſuiſſe uidet̃ ex theophraſti libris περὶ φυτῶν ideſt de plantis. procella autẽ nomẽ eſt tempeſtatis q̃ fit ex repentinis flabris. maiore ui cõtortis. ut docent phyſicaꝝ diſciplinaꝝ cõditores. — Innubilare. — Siderati. Sideraſ. Sideratio

AD limã conſilii. Sicut ſcriptores ad limã emendatiõis libros cõditos referunt. ut ea expoliant̃. ſic ad limã conſilii diſtulit charite deſiderium petitoris thraſilli. ut ſcilicet id totũ cõſultatiõe ꝑpẽderet libraret elimaret. ex ꝑcepto Quintiliani. opus poliat lima non exterat. VMbra lepolemi. Ex imitatione Maronis trãſcriptũ hoc uidet̃. apud quẽ ut ſat notũ eſt. imago ſichei inhumati attolens ora pallentia dormiẽti didoni occurſans crudeles aras traiectaq; pectora ferro nudauit cæcũq; domus ſcelus oẽ retexit. ĩter ſomni filios ẽ morpheus. a forma quã ĩ ſomnis exprimit noiatus: quẽ Ouidius artificẽ ſimulatorẽq; figuræ cõgruenter appellat. hic exprimit ĩceſſus uultũq; ſonũq; loquendi & ueſtes & cõſuetiſſima quæq; uerba & hic ſolos hoies imitat̃. hic ergo morpheus humãæ figuræ peritus ſimulator in faciẽ lepolemi trãſfiguratus: ſumptaq; illius figura cruentus luridus exanimi ſimilis ante torũ miſeræ charites ſtetit. & q̃etẽ dormientis fœminæ ĩterpellans fari uidebat̃. MI coniunx. Mea uxor blandimẽti uox ẽ mi Euſtochiũ. dixit Hieronymus. & mi ſoror pro mea. Non licebit. Nullus inq̃t alius te cõiugẽ appellabit nulli deinceps licebit uxorẽ te ſuã noiare ſi memoria priſtini amoris noſtri infixa medullitus eſt pectori tuo atq; præcordiis. nã fœmina pudica. q̃ caſto amore primum maritũ proſequitur poſt illius obitũ de ſecundis nuptiis non cogitat: & digamiam reprobãs alterius cõiunx dici aſpernatur. & merito. illi enim uiuit adhuc prior cõiunx: eiuſq; memoria perinde ac uiuentis refouetur. Magis ſe ut inquit Diuus Hieronymus unicis applicant fœminæ. & nihil aliud noſce magnum arctioris indulgentiæ uinculum eſt. Memoratiſſimum eſt illud portiæ dictum. quæ cum laudaretur quædam bone morata. quæ ſecundum habebat maritum ſapientiſſime reſpondit fœlix & pudica matrona nũquam præter ſemel nupſit. Marcella maior rogata a matre ſua an gauderet ſe nupſiſſe reſpondit ita ualde ut amplius nolim Valeria meſſalanarum ſoror amiſſo Seruio uiro nulli uolebat nubere. quæ interrogata cur hoc faceret ait ſibi ſemper maritum ſeruium uiuere. CASVS fœdus. Infortunium crudele ac deforme. & ita non parum multi exponunt: ſed falſo & perperam. nãq; legendum eſt caſu. ut ſit ordo & ſenſus. ſi charitatis coniugalis fœdus interruptum eſt caſu mortis meæ nubito cuicunq; uoles alteri. modo ne thraſillo nullas percuſſori meo. & parcidæ nefario quod ſi legas caſus fœdus pro cruenta calamitate futilis & leuis erit ſenſus minimeq; conſiſtens. inclinatur aũt hoc in loco fœdus federis. nõ fœdus feda fedũ. MAritare. Nube iperatiui modi eſt. ſic Ouidius. cingere littorea flauentia tempora myrto Plinius de uitibus ſcribens ſic inquit alternis putant̃ annis ſexto anno maritantur. IN MANVM conuenias. Ideſt ne fias thraſilli uxor ac mater familias. De in manum conuentione. & hac tota ſolemnitate uxoria ſupra affatim diligenterq; annotauimus. — Morpheus. — Mi cõiũx — Dictum portiæ. — Pudica ſemel nubit. — Scitum ualeriæ.

NE menſam accumbas. Petit lepolemus a charite. ut Thraſillum fugiat: perinde ac imperiũ ſcelera

tum.deteſtabilem.& ut nunc uulgo dicimus excõmunicatũ.ſcribit Cæſar in ſexto belli gallici cõmẽ/
tario:quod apud gallos hi qbus ſacrificiis ĩterdictũ ẽ a Dryudis ſacerdotibus numero impioꝝ ac ſce/
leratorum habentur his omnes decedunt:aditũ ſermonemq; defugiunt.ne qd ex contagione incom
modi accipiant in Decretis Canonicis.Tertia.q. quarta diſtinguitur excõmunicatio ab anathemate
Excõmunicatio. tanq̃ excommunicatio ſit mihor anathema uero maior excõmunicatio.unde & anathematizati ab
ecclesia omnino ſeparantur.Cum talibus hodieq; neq; ſermoneq; congreſſus neq; cibus communi/
Anathẽa catur.

nuptias auſpicari.uulnera illa quorum ſanguinem tua lachrymæ proluere: non ſunt tota dentiũ uulnera lancea mali Thraſilli me tibi fecit alienum & addit cætera. omnemq; ſcenam ſceleris illuminat: at illa ut primum mœſta quieuerat:thoro faciem impreſſa:etiam nunc dormiens lachrymis emanãtibus genas cohumitat.& uelut quodã torm ẽto inqera qete excuſſa:luctu reditegrato ꝓlyxum heiulat.diſciſſaq; ĩterula. decora brachia ſeuientibus palmulis cõuerberat. nec tamẽ cũ quoquã participatis nocturnis imaginibus ſed ĩdicio facinoris prorſus diſſimulato: & nequiſſimũ percuſſorẽ pũire:& erumnabili uitæ ſeſe ſubtrahere tacita decernit.Ecce rurſus i ꝓuidæ uoluptatis deteſtabilis petitor aures obſeratas de nuptiis obtũdens: aderat. ſed illa clemẽter aſprenata ſermonẽ Thraſilli:aſtuq; miro

Abſtenti Diuus Cyprianus eleganti
uocabulo abſtẽtos appellat quos
uulgus excõmunicatos uocat Ac/
cumbere menſam eſt ſimul ueſci.
& in eadem mẽſa diſcumbere.M.
Tullius uatinium criminatur qd'
mẽſam accumbebat atratus ideſt
toga nigra ueſtitus. NVptias au
ſpicari.Inter cætera quæ homines
fœliciter auſpicari ſolent eſt con/
iugium hinc eſt ꝙ a multis eligiẽ
dies ut ducaẽ uxor credo propte/
rea ut diui Auguſtini uerbis utar
quia poteſt in diem nõ bonum ni
ſi eligantur incurri. & infœliciter
duci. PROluere.lauerunt apud
Virgilium ait Anna.date uulnera
lymphis abluam. DENtium.
Non aper dẽtibus ſuis fulmineis
hæc tota uulnera confecit. FE/
cit alienum. Interemit. qui enim
perimuntur alieni fiunt a uiuen/
tibus. SCEnam.Apparatum tegumentumq; rei geſtæ ut ſæpius ſupra. ILLVminat.Illuſtrat.pa
tefacit.& ut inquit Virgilius ſcelus oẽ retexit. THOro faciem impreſſa.Applicito ore ad lectulum
figurata locutio & poetica eſt. ſic Virgilius.& os impreſſa thoro moriemur inultæ. COhumitat.
humore lachrymarum madefacit implet humectat.ab humore deflectum uerbũ.Genas intelligit ſi
Genæ. nus oculorum & palpebras de qbus poeta.ſic effata ſinus lachrymis ĩpleuit obortis: alias genæ infra
oculorũ. oculos ſignificanẽ malæ.inqbus pudoris eſt ſedes.ubiq; maxie oſtẽdiẽ rubor. INqera qete.Elegan/
Quies inquieta. tiſſime dr̃ qes inquieta quando tumultuoſus eſt ſomnus.& qes uiſiõibus diris turbulẽta.nec placidã
mẽbris dat cura qetẽ.quãdo homo ſecundum qetẽ terrificis imaginibus excutitur.& quãdo fit illud
Interula. Plinianũ furiales ſomni & inqes nocturna.ſicut qes qetis.ita e cõtrario inqes inqetis dr̃ pro ĩquietudi/
Intimã ne. EXcuſſa.Excuti ſomno Terroris eſt:ſic Virgilius excutior ſomno. PROlyxũ.Multũ diu ꝓly
tunicam xa heiulatiõe lamentaẽ.nomẽ pro aduerbio:quod frequẽtiſſimũ eſt. INterula.Tunica interiore: q
nõ exuit. uulgo camiſia nominatur Valerius in epiſtola ad Ruffinum de deianira loquens inqt.quem ueſtire
Dialis. debuit interula ueſtiuit ĩteritu.eadem ĩtima tunica nominaẽ flamen Dialis auctore Gellio Tunicam
Aſemæ. intimã non exuit niſi in locis tectis.ne ſub cœlo tanquam ſub oculis iouis nudus ſit.Aurelianus au/
tunicæ. guſtus epiſtola quadam præcipit dari bonoſo interulas bicolores duas apud lãpridiũ mentio fit tuni
Macro/ carũ quas aſemas uocat qſi dicas uiles uulgarias ignobiles.idem tradit Tunicas macrocheras ex pur/
cheræ. pura reuocatas eſſe ab Alexandro.ſunt autem macrocheræ Tunicæ manicatæ habentes manicas lon
Manica/ giores quas Romæ atq; oi in latio antiquitus induere fuit indecorum. quas qua probroſas atq; fœ/
tæ. mineas.Virgilius criminatur illo uerſu.& tunicæ manicas.& habent redimicula mitræ. Conſimili/
Cherido ter Auguſtinus in tertio de doctrina chriſtiana.Talares inquit ac manicatas tunicas habere apud ue/
tæ. teres Romanos flagitium erat. alio quoq; uocabulo græco cheridotæ appellantur quo & noſtri utũ
Ependy/ tur Scipio antiquitatis obſeruantiſſimus gallo homini delicato obiectat ꝙ cum cheridota tunica id/
te. eſt manicata accubuerit.Tranſeunter uerbum diui Hieronymi explicandum.in quo ſacerdotes ma/
Apud le litterati hallucinantur in uita hilarionis ſcribit ependyten illum habuiſſe a beato Antonio datum
Hierony ſcito επενδυτην ideſt ependyten græco uocabulo dici tunicam.ſiue indumẽtum quod ſuperne inii
mum. citur ſiue id ſit lineum ſiue laneum ſiue pelliceum. PALMVLIS.Manibus puellaribus manciolis.
Mãciolæ ita enim neuius manus appellat forma diminutiua manciolis inquit tenellis pro manibus. CVM
quoquã.Cum aliquo. NOcturnis imaginibus.Quibus ſcilicet uiderat mariti umbram ſanguino
lentam & pallentem omne ſcelus thraſilli retegentem. ERVMnabili.Erũnaꝝ plenæ calamitoſæ:ĩ
fœlici. TAcita.Nullo ꝑticipe cõſilioꝝ. DEcernit.Deliberat.cõſtituit deſtinat. OBſeruatas.Ob
Obtun/ turatas occluſas.q̃ petitiões thaſilli minime admittebant. Obtundens.Sæpe & moleſte interpellãs.
dere. nam obtundere.ut docet Donatus eſt aliquid ſæpe odioſe repetere.Tranſlatio a fabrorum malleo.

PER SOnata. Velamento quaſi quodã aſtutiæ uafritiæq; cooperta adumbrata. & ueluti pſona induta deliteſcens atq; arcana animi celans. perſonata fœlicitas dicitur a Seneca non uera ſed ſimulata. quæ forinſecus eſt decora intus uero deformata pſonatus pater dicit̃ ab Oratio Comicus pater inductus in comedia. ſub pſona hiſtrionica. Scribit. M. Tullius q; Roſciũ pſonatũ nõ magnope laudabant. perſonatæ quoq; fabulæ hinc nomen mutuantur: deniq; generali uocabulo. pſonatus dici põt quiſquis palã & foris aliud oſtendit. clam uero & intra pectoris penetralia aliud ſentit. & machinat̃. ſic perſonata charite decenter dicta. quæ uult quaſi arridebat aſſentiebaturq; Thraſillo. cum altũ corde dolorem cõprimeret. agitaretque mente uindictam.

Perſonata fœlicitas.
Perſonata fabula

perſonata: iſtanter garriẽti: ſummiſſeq; depræcãti: adhuc inquit tui fratris: meiq; cariſſimi mariti facies pulchra illa in meis diuerſat̃ oculis. Adhuc odor cinameus Ambroſii corporis p nares meas pcurrit. Adhuc formoſus Lepolema in meo uiuit pectore: bõi ergo & optimi cõſules: ſi luctu legitimo miſerrimæ fœminæ neceſſariũ cõceſſeris tẽpus. quoad reſiduis mẽſibus ſpatiũ reliquũ cõpleatus anni: q res cũ meũ pudorẽ: tum ẽt tuũ ſalutare cõmodũ reſpicit. ne forte immaturitate nuptiaꝝ indignatione iuſta manes acerbos mariti ad exitũ ſalutis tuæ ſuſcitemus. Nec iſto ſermõe Thraſillus ſobriefactus uel ſaltem tempeſtiua policitatione recreatus identidem pergit liguæ ſauciantis ſuſſurros ĩm probos ingerere: quo ad ſimulanter reuicta charite ſuſcipit iſtud equidem certe magnopere depræcanti concedas neceſſe eſt mihi Thraſille: ut interdum taciti clandeſtino coitus ꝓbeamus nec quiſq̃ perſentiſcat familiariũ: quoad dies reliquos metiat̃ annus. promiſſioni fallacioſæ mulieris oppreſſus: ſuccubuit Thraſillus. & ꝓlyxe cõſentit de furtiuo cõcubitu. noctẽque &

TVI fratris. quem. ſ. tu fratrẽ appellas quem amore fraterno complecti uis uideri: q̃ſi tacita dicat o ſceleratiſſime tu fratrem illum palam uocas quem clam fraudulenter interemiſti. DIVER ſat̃ oculis. Conſimile eſt illud: herent infixi pectore uultus: uerbaq; nec placidam membris dat cura quietem.

AMbroſii corporis. Vnguẽtis delibuti immortalis diuini: laus lepolemi: græce Ambroſios dicitur immortalis. IN meo uiuit pectore. fœminæ pudicæ memoria defuncti coniugis ſemp eſt recens. & illi ſemper maritus uiuit: ſic & olim ualeria cum poſt obitum mariti amplius nubere nollet: dixit ſibi ſemp maritum Seruiũ uiuere. BONI & optimi. Promiſcua uſitataq; locutio eſt boni cõſules. i. in bonam partem accipies: hic factũ eſt incrementũ ſuplatiuũ ut ita maius quippiam ſignificaretur. LVCTV legitimo. quaſi lege præſcripto. Maiores noſtri: ut iquit Seneca libro. vii. epiſtolaꝝ. Annũ fœminis ad legendũ cõſtituere nõ ut tam diu lugerent. ſed ne diutius. ex Ouidii lectione ſat notũ eſt. decẽ menſes eſſe ſpaciũ luctus cõiugalis ſic enim ait in primo faſtoꝝ. p totidẽ mẽſes a funere cõiugis uxor ſuſtinet in uidua triſtia ſigna domo. Annus aũt priſcoꝝ decẽ tantũ menſibus conficiebatur. ſcribũt iuriſcõſulti Titulo de his qui notantur infamia. Solere a principe ĩpetrari. ut intra legitimũ tẽpus mulieri nubere liceret. Quæ u iꝝ luget intra id tempus ſponſam fuiſſe non nocet. Tempus quoq; legitimum lugendi Annuũ eſſe demõſtrãt: qđ & libro codicis quinto de ſecũdis nuptiis relatũ eſt: ubi ſic ſcriptũ legimus. Si qua mulier nequaquã luctus religionẽ priori uiro nuptiaꝝ feſtinatione ꝑſtiterit: ex iure qdẽ notiſſimo ſit infamis. Itẽ ſi qua ex fœminis: perdito marito intra anni ſpaciũ. Alteri feſtinauerit nubere: probro notetur. Ex inſtituto Numæ pompilii: ut auctor eſt Plutarchus. Quæ nubit ante decem menſes ab obitu mariti uaccam ꝑgnãtẽ imolat. Apud Iudeos luctus Triginta diebus finiebatur: In luctu fœminæ purpurã atq; auꝝ deponũt. Mox eadem cũ eluxerunt ſumunt: auctor Liuius. Quãdiu luget Vxor defunctũ maritũ nefas eã alteri denubere.

Ambroſios immortalis

Annus ad lugendum fœminis.

infamis quæ feſtinat itẽꝝ nubere.

inſtitutũ Numæ.

IMMAturitate nuptiaꝝ. ĩmaturæ ſunt nuptiæ q̃do pactũ luctus legitimi tẽpus uidua digamiam decãtans ſecũdo marito copulat̃: Tũc merito aĩa prioris cõiugis iuſta ĩdignatione ſuſcitari poteſt. & extimulari in exitiũ perniciẽq; ſuccedanei atq; uicarii. hoc eſt eius q ſibi ſucceſſerit ad colendũ uxoris fundũ. cui cõiunx nupſerit. SVbriefactus. ad ſobrietatẽ moderationemq; reuocatus. ſobrioſos Cyprĩaus appellat moderatos & abſtinẽtes: Sobrietas ẽni uirtutis & prudẽtiæ comes eſt. IDENtidẽ. ſæpe frequenter. SAVciantis. Cuius uerba inſtar iaculoꝝ ſauciabãt cõuulnerabãtq; aures charites & mentẽ. INVR gere. emenda ingerere. SIMVlanter reuicta. Simulauit charite ſe tandẽ uictam manus dare ꝓcacitati Thraſilli: & id facturã: qđ ille tãtopere flagitabat. CLANdeſtinos coitus. Interea inqr charite dũ annus luctui legiptimo aſſignatus pagat̃: poterimus furtiuos concubitus inire q̃doq;: & paleſtræ ueneteæ clamq; furtimq; operã dare. ita ut nullus pſentiſcat. nã qđ nemo nouit. pene nõ ſit. PROmiſſioni ſuccubuit. Ceſſit: locum dedit obſequutus eſt promiſſiõi charites: q̃ dolo bono fallaciiſq; referta erat concinnatis ad perniciem Thraſilli: Silius ſuccubuit medicina malis.

Sobrioſus.

OPertas tenebras.Nox accōmodata eſt fraudi & furtis tenebræ nocturnæ uota ſunt amātiū. no/ cturiui cōcubitus & clādeſtina adulteria percolunt:quæ interdiu fieri nō licet.Veſte cōtectus: charite cuius mens & animus nihil aliud q̄ ultionē mariti meditabat̄ admonet Thraſillū:ut ſolus obtecto capite cucullione:longa ueſte & ſeruili celatus:hora conſtituta ad ſe clanculo ueniat.auctor eſt Sue/ tonius Caium:Caligulam:adulteria noctibus obire ſolitum.capillamento & ueſte longa celatum Oratius in ſecundo ſermonū habitū adulteri nocturni:ita deſcribit:Tu cū proiectis īſignibus anulo æqueſtri romanoq; habitu pro/ dis ex iudice dāma Turpis odo/ ratum caput obſcurante lucerna. Non ex qđ ſimulas. VIDVA/ tus priuatus.ſolum & ſolitarium uenire ad ſe noctu hortat̄. PRI mā uigilia: primis tribus horis nocturnis.de q̄ttuor uigiliis no/ ctis militaribus ante dictum eſt.

SIBIlo contentus.amatores ua dens noctu ad amicā ſubinde ſo/ let ſibilo aduentum ſuū indicare.

OPEriare expectes. ISta di/ cticos eſt oſtendit enī p̄ſentē ue/ tulam:tanq̄ uelit eā eſſe cōſciam amoris huiuſce furtiui. CLAV ſtris adherens:clauſtritimū dixe/ rūt ueteres:eū q claustris ianuæ p̄eſſet. SCOEna.Apparatus & uelamētū. FER Aliū nuptiaꝝ ab euentu feraliū dixit: ppea qđ hæc res futura peſtifera eſt & exi/ tialis Thraſillo. NEC ſequius. deterius peius:nec aliter q̄ audie/ bat:prout loquebatur charite ita credens:.Aliubi ſequiorem ſexū poſuit p deteriorē & muliebrē.

Clauſtri/ timus. ſequior ſexus.

QVErebatur:expTus loquor. amatorē maxime torquet expe/ ctatio illius horæ. quā amica cō/ dixit.dies una uidetur annus eſſe longiſſimus.cōqueritur de mo/ ra.& tarditate Crepuſculi ueſper/ tini:optat expetit p̄catur:ut noctеſcat:ut tempus illud aduentet:qđ ſperat futurum mellitiſſimum omniſq; ueneriæ dulcedinis refertiſſimū.in hanc ferme ſententiā eſt illud Orati.ut nox longa qui/ bus mentit̄ amica. ADORnatus.Veſte cōtectus.Cōcullione celatus.comite uiduatus. CAptio/ ſa.Doloſa.& captionū plena ad capiendū.ſ.Thraſillū & laqueis feralibus illaqueādū. IRRepit.ſen/ ſim clā.latanter:q̄ſi repens igredit̄. PROnus ſpei.pnus in ſpē archaiſmos.ſic enī ueteres loqui ſo/ lebāt.ut o p̄ſtans aī iuuenis ut infoelix animi.& alia ppe infinita:qđ & in ſupioribus annotauimus.

Pronus ſpei. Oeno/ phorum in tēplo liberi. Opiū ſomnifi/ cum. Polyſe/ mus. Aſſidere egroto.

OENOphoro.Vas uinariū ſignificat̄.cuius & ſupra facta eſt mētio.i tēplo liberi patris.oenopho/ rū ſiſtebat̄ qđ ſignificabat uinū.p id qđ cōtinet id qđ cōtinet̄:auctor diuus Auguſtinus in ſeptimo de ciuitate dei Martialis reddidit oenophori pōdera plena ſui. SOporiferꝫ uenenū.Notat medica men:quo ſopor conciliat̄.Cuiq; uis ſomnifica ineſt immixtū fuiſſe copulis illis: qbus ingurgitatus Thraſillus facile ſepultus eſt ad ſomnū:iter uenena ſoporifera ē opiū.& pleraq; alia:quoꝝ Plinius & medici meminerūt.De his & Ouidius:ſunt quoq; q faciūt altos medicamina ſomnos uincta lethea lumina morte p̄mūt. HAVriētē.ebibētē uerbū ē polyſemū.hoc ē multa ſignificās:cuius multipli/ ces ſignificatiōes grāmatici p̄eſent. ASSIderet.ſignificāter locutus.nā q curāt egrotos illiſq; ſp p̄/ ſto ſunt adſidere dicunt̄.Oratius in ſermōibus.aut alius caſus.lecto te affixit hēs q aſſideat. fomen/ ta paret.medicū roget.uetula mēdacio eludēs fingit iccirco dominā diutius remorari ppea q egroto p̄ri adſideret miniſtraretq;. SVPInato.Vino ſepulti dū pflāt ex pectore ſomnū ſæpenūero ſupiati ſtertūt iacētq;. MAſculis aīs.aīoſitate uirili ſepta. SVpſtitit ſiccariū.ſtetit ſupra ſiccariū.Ita.n.ap/ pellat Thraſillū mariti charites parricidā. FIDus cōiugi.uerba charites cū irōica idignatiōe plata ad Thraſillū.ſoporifera potiōe pſtratū. EN uenator.q.ſ.maritū meū cōfodit.dū ferā debet inua/ dere. ILLA ueſtra.demōſtrāns & tāgētis uerba ſunt. MEū ſanguinē.maritalē:ſanguis.n.mariti:

opertas exoptat ultro tenebras. uno potiundi ſtudioq; poſtpones omnia:Sed heus tu īquit Charite: q̄ probe ueſte contectus: omniq; comite uiduatus: prima ui/ gilia fores meas tacitus accedas: unoq; ſibilo conten/ tus:nutricem iſtam meam operiare.quæ clauſtris ad/ herens excubabit aduentui tuo. nec ſecius patefactis ædibus acceptum te nullo lumine conſcio: ad meum perducet cubiulū.placuit Thraſillo ſcæna feraliū nu/ ptiaꝝ.nec ſequius aliquid ſuſpicatus. ſed expectatiōe turbidus:de dici tantū ſpatio:& ueſperæ mora quære/ batur.Sed ubi ſol nocti tandē deceſſit & experio Cha rites adornatus.& nutricis captioſa uigilia deceptus ir/ repit cubiculū pronus ſpei: tunc anus deiuſſu domi/ næ blandiens ei.furti deprōptis calcibus:& oenopho/ ro:q immixtū uino ſoporiferꝫ gerebat uenenū: crebris potionibus:auide:ac ſecure haurientem: mentita do/ minæ tarditatem:quaſi parentē adſideret egrotū: fa/ cile ſepcliuit ad ſomnum.Iamq; eo ad omnes iniurias expoſito:ac ſupinato:intro uocata Charite: maſculis animis.impetuq; diro ferme inuadit. ac ſuperſtitit ſi/ carium:& inquit.Fidus coniugis mei comes en uena/ tor egregius:en carus maritus:hæc eſt illa dextra:quæ meum ſanguinem fudit.hoc pectus:qđ fraudulentas

ſanguis uxoris eſt.& ut eccleſiaſticum dogma ꝓdidit:duo ſunt in carne una. AMBAges.Inuolu/cra & circuitus. MALE placui.i.pniciẽ.ſ.atq; exoculationẽ. POEnas antecedũt: pœna Thraſilli futura eſt cæcitas & luminis excecatio.hác pœná oculi dormiẽtes:& ob ſomnũ nihil ꝓrſus uidẽtes antecedere elegáter dicunt:&.n.talis erit poſt cæcitaté inflictá q̃lis tũc erat dormiẽs.& ſicut tũc nihil uidebát oculi Thraſilli ſomno cõniuẽtes:ita mox nihil uidebũt a charite confoſſi & lumine orbati. AVſpicátes.inchoantes.& quodá q̃ſi auſpicio ꝑſagátes.tenebras.n.dormiẽtiũ oculoꝝ auſpicium

ambages in meũ concinnauit exitiũ. oculi iſti:quibus male placui. qui quodá modo tamen tá futuras tene/bras auſpicátes uenientes pœnas antecedunt. qeſce ſe curus.beate ſomniare. non ego gladio.non ferro petá abſit: ut ſimili mortis genere cum marito meo coæ/queris.uiuo tibi morientur oculi.nec quicquam uide/bis niſi dormiens:ſaxo fœliciorem necem inimici tui: quam uitam tuam ſentias. lumen certe non uidebis manu comitis indigebis.Charité non tenebis. nuptiis nõ frueris. nec mortis qete recreaberis.nec uitæ uolup tate lætaberis.ſed incertum ſimulacrũ errabis inter or/cũ & ſolem. & diu quæres dexteram: quæ tuas expu/gnauit pupulas. quodq; eſt in erũna miſerrimũ: neſci es de quo q̃raris.At ego ſepulcrum mei Lepolemi tuo luminum cruore libabo.& ſanctis manibus eius: iſtis oculis parentabo. ſed quid mora temporis dignum cruciatum lucrarius & meos forſitan tibi peſtiferos imaginaris amplexus: relictis ſomnolentis renebris.

faciũt tenebraꝝ cæcitatis. PEtá.feriam ꝑcutiá:hinc cornupeta bos.dictus.qui cornu ferit: Virg. iá cornupetat.& pedibus q ſpar/gat harená:petitiones quoq; pro prie dicunt ĩpetus gladiatoꝝ. ut ſuo loco docuimus. COEquæ ris.ut ſicut ille ferro pemptus ia/cet.ita tu quoq; ferro obtrunca/tus oppetas. DOrmiẽs. hõ dor miẽs nihil uidet niſi ĩ ſomniis & ꝑ nocturnas uiſiones. q exocula/tus eſt nihil uidere põt.niſi ĩ ſom nis & dormiẽs.Talẽ uidẽdi uſum Thraſillo denunciat. INImici tui. Lepolemi. FOEliciorẽ ne/cẽ.Vita exoculati excecatiq; diri/or atq; infœlicior eſt oĩ nece. qđ & ſtatius ſenſit ſcribẽs in Thebai de.eiectuſq; die ſors leto durior oĩ:Pli.in.xi. oculos dicit partẽ eẽ corporis ꝓcioſiſſimá & qui lucis uſu uitá diſtinguant a morte. Fir micus Maternus exitium cæcita tis bono epitheto miſerũ appel/lat. MAnu comitis. Excecatus ducẽ itineris habet aut baculum. aut pueꝝ.hinc ſcitum illud aſclepiadis philoſophi.q cum qdá q̃reret qd ei cæcitas attuliſſet reſpõdit puero ut uno eſſem comitatior:in gẽte cornelia ſcipionũ cognomẽ inheſit ex eo qđ Cornelius uicẽ baculi.q ſcipio dicit.ĩpleuit in regẽdo pñe luminibus carẽte.unde ſcipio cognominatus nomẽ poſte ris dedit. LAEtaberis.Exornatio rhetorica eſt Lucio noſtro ꝑquá familiaris:græco uocabulo Iſo colon latino cõpar appellát. INter ortũ.lego orcũ hoc ĩtellectu:luminibus orbatus errat incertus & dubius utrũ uiuẽtibus an defunctis ſit annumerandus:Ná nec plene uiuus dici põt:cũ careat uſu oculoꝝ.qui uitá a morte diſtingũt.nec plene mortuus.cũ ambulet & ſpiret. Sed iter orcum hoc eſt plutonẽ:q Deus eſt tenebraꝝ.& ſolẽ q Deus eſt luminis intermedius & q̃ſi in meditullio mortis ac uitæ collocatus uidet. EXpugnauit pupulas.Merito pupullas expugnari dixit.in eo q ꝑ uim lu/mine uiduat:quoniá uis optica.i.uiſibilis ꝓprie pupillis ineſt:& adeo abſoluta ſpeculi potẽtia: ut to tá imaginẽ reddát hoĩs.ea cá eſt.ut pleræq; auẽs manibus hoĩum oculos potiſſimũ appetát: qđ effi/giẽ ſuá in pupillis cernẽtes uelut ad cognata deſideria ſua tendũt. IN erũna miſerrimũ.cũ oĩs erũ/na hoĩ miſera ſit.Illud miſerrimũ cõtingit cũ erũnæ ignorat auctorẽ.& de quo q̃ri poſſit nõ hẽt: ui/det.n.fomẽtũ eſſe calamitatis ſcire de quo q̃raris:nouiſſe auctorẽ iniuriaꝝ.cui parẽ gratiá poſſis re/pẽdere.hoc itaq; miſerrimũ erit Thraſillo q exoculatus orbatuſq; luminibus neſciet de quo q̃ri poſ ſit. LIBAbo.potes legere litabo.ꝓ eo qđ ẽ expiabo.placaboq; tali ſacrificio. MANIbus.aĩæ ma/ritali:Manes dici aĩas defunctoꝝ ſciũt oẽs.& frequẽter annotaui.lex Cicerõis hæc eſt.Máus deos co lũto pluto ſummanus dictus.q̃ſi ſummus maniũ.& deus. PArẽtabo.ſacrificabo.M.Tullius ĩ orõ/ne ꝓ Flacco litemus igit lentulo.parẽtemus Cetego.reuocemus eiectos.parẽtare ꝓprie eſt parenti/bus defunctis iuſta celebrare & ſacra facere ad ſepulchrũ.qđ ĩdicat.Idẽ M.Tullius in pria philippica. his uerbis ut cuius ſepulchrũ nuſq̃ extet ubi parẽtet ei publice ſupplicet.Fabius maxius ſeruilianus põtifex negat oportere atro die parẽtare.qa tũc quoq; ianũ iouẽq; ꝑfari neceſſe eſt: quos noĩari atro die nõ oportet.nũc ait charite oculos Thraſilli futuros ꝓ uictima & ſacrificio parẽtationis manibus lepolẽi.parẽtalia ſacrificia ſunt mortuoꝝ.q̃ ꝓprie máibus parẽtũ exhibẽt.Idẽ M.Tullius q̃rit ĩ phi/lippicis parẽtalia in honorẽ cæſaris defuncti cũ ſupplicatiõibus miſceri. Annua parentatio dr̃ ſacrifi/cũ:qđ quot annis ſit in honorẽ mortuoꝝ.Macrobius & cato tradũt larẽtiá annuæ parẽtationis ho nore dignatá. LVcraris.q̃ſi lucrũ ſit dilatio cruciatus. IMAginaris.Dormiẽdo.ſ.& ſomniando.

Petere ſerire.
Cornupeta.
Petitiones.
Cæcitas durior morte.
Puero uno comitatior
Scipio baculus.
Iſocolon
Manes deos colunto.
Súmáus
Parẽtare
Parentalia.
Parentatio ãnua

ad aliam penalem euigila caliginem. attolle uacuam
faciem. uindictam recognoſce. infortunium intellige:
erumnas computa ſic pudice mulieri tui placuere ocu
li ſic faces nuptiales tuos illuminarunt thalamos. ultri
ces habebis ꝓnubas. & orbitatẽ comitem & perpetuæ
cõſciẽtiæ ſtimulũ. Ad hunc modũ uaticinata mulier:
acu crinali capite deprõpta. Thraſilli conuulnerat to-
ta lumina: eũq; ꝓrſus exoculatũ relinquẽs: dũ dolore
neſcio crapulam cum ſomno: diſcutit: arepto nudo
gladio: quo ſe Lepolemus ſolebat incingere: per me-
diam ciuitatẽ curſu furioſo proripit ſe: proculdubio
neſcio quod ſcelus geſtiens. circa monumentũ mariti

AD aliã caliginẽ. Caligo una eſt ſopiti hoĩs & dormientis. Caligo altera eſt excecati. uer; hæc po-
ſterior cũ pœna: & cruciabilitate. VAcuã. Oculis carentẽ. & prorſus exoculatã. VINdictã. Inter-
Dialytõ. fecti lepolemi. ꝓ Dialyton hæc dicunt: qđ ſchema haud minimũ eſt orõnis honeſtamẽtũ. ERũ-
nas cõputa. fiat iqt cõputatio erũnaꝝ utrũ maiores illæ ſint quas tu mihi irrogaſti dũ interficis ma-
ritũ: an iſtæ quas excecatus patieris. uel hoc dicit. cõputa erũnas quas. ſ. multiiugas una excecatione
ſuſtinebis. SIC. Per execationem. ILLVminarunt Thalamos. faces accenſas in nuptiis adhiberi
ſatis notũ & ſuo loco affatim ex-
plicatum. Igitur cum alioꝝ feſti-
uitate coniugali faces ſplendore
thalamos illuminẽt. In thalamo
Thraſilli faces fulgebant tenebro
ſæ propterea ꝙ oĩa caligabũt no-
teſcent obtenebrabuntur: oculis
effoſis: extinctiſque luminibus.
Pronu- VLTRIces ꝓnubas. Pronubæ
bæ. q̃ ĩ obſeq̃o ſunt nubẽtis ut docet
Donatus in cõmentario ſeptimo
Eneidos quæ nubẽtes domũ ma
riti deducũt ac comitãtur. qua in
re illud obſeruabat apud ueteres
Pronuba ut ꝓnubæ illæ adhiberent: quæ
monoga ſemel tantũ nupſiſſent boni. ſ. au-
ma ſpicii cã: ut ſingulare pſeueraret
Iuno ꝓ- matrimonium. Nouam nuptam
nuba. nihil minus q̃ pulchrior pronu-
Para- ba decet: ut iquit feſtiuiter ſidonius. Iuno ĩter deas ꝓnuba dicitur: q̃ p̃eſt maritalibus thoris cui uin-
nym- cla iugalia curæ: paranymphi & paranymphæ græco uocabulo latinis uſitatiſſimo nuncupant pro
phus. nubi & ꝓnubæ: cõmentator Decretoꝝ canonicoꝝ inſulſe & pueriliter paranymphas expoſuit pro
Para- ancillas quaſi parantes lymphã cũ a παρακοιρυμφι. i. ſpõſam paranymphus deducat: ſpõſus & ſpõ-
nympha ſa a paranymphis offerunt: cũ benedicendi ſunt a ſacerdote. paranymphi e cubiculo geniali diſcedũt
Error cõ poſt introitum ſponſi & ſponſæ ut tradit Auguſtinus in. vi. cũ igitur pronubæ fœlices adhiberi de-
mentato beãt: ut fortunata ſint matrimonia ait ultrices futuras pronubas in nuptiis Thraſilli: ut doceat ĩfœli
ris decre- ces erũnoſaſq; futuras. ultrices eni ſunt quæ puniunt nocẽtes: & pro diris ſiue furiis accipi uidẽtur.
torum. apud Virgiliũ in. vii. æneidos cõnubiũ lauiniæ ſanguinolentũ futuꝝ ſpondens iuno. ita ſecum mu-
Vltrices ſitat. Sanguine Troiano & rutulo dotabere uirgo. & bellona manet te pronuba. Conſimiliter apud
Ouidium. phyllis oſtendere uolens infortunatum fuiſſe ſuum cum demophonte coniugiũ inquit
pronuba Tiſiphone thalamis ululauit in illis. ORBItatẽ. Orbitas cæci hoĩs comes eſt perennis.
CONſcientiæ ſtimulũ. Inter atroces pœnas. quibus mortales torquẽtur nimiꝝ atrociſſimus eſt
ſtimulus cõſcientiæ: qui occulto flagello lancinat hoiem interiorẽ: hoc eſt animũ: qui ſurdo uerbe-
re ſontes cedit. habet ut inquit elegantiſſime pacatus panegyriſta neſcio quos internos mens ſcele-
Cõſcien- rata carnifices. aut ipſa ſibi carnifex conſcientia eſt. M. Tullius in orõne pro Roſcio amerino. Item in
tia carni- oratione contra Piſonem. docet ſuã cuiq; ſcelerato domeſticam furiã eſſe conſcientiã. Sua inqt quẽq;
fex. fraus ſuũ facinus. ſuũ ſcelus. ſua audacia de ſanitate ac mente deturbat: hæ ſunt ĩpioꝝ furiæ: hæ flã-
Crinalis mæ. hæ faces. græci dicunt. οἱ κια σύρειΔκσισ τιριβέλει πλιττεῖ τηνψυχήν. i. ſua cuiq; conſcien-
acus. tia. quodam quaſi iaculo percutit aiam. hic ergo ſtimulus cõſcientiæ: quæ ut ueteres dixere. loco mil
Calami- le teſtium eſt. qua iudice nemo nocens abſoluit: erit indiuulſus comes ſcelerati Thraſilli: eiuſq; inte-
ſtrum. riora lancinabit. fodicabit diuellet continenter ac perenniter. ACV crinali. ut crinale auꝝ crinales
cinerarii uittæ dicuntur quibus fœminæ utuntur ad crines uinciẽdos. ita crinalis acus ad cultum capitis ad-
Ciniflo- hibetur. ut in ſtatione ſit coma: nec ſint ſine lege capilli. Calamiſtrũ acus eſt maior. quæ calefacta in
nes. cinere capillos torquet & ornat. cuius miniſtri a cinere cinerarii & ciniflones appellati. A calamiſtro
Calami- dicti calamiſtrati: & coma calamiſtrata: quam. M. Tullius. Gabinio effœminato adprobrauit. ẽ & di-
ſtratus. ſcerniculum. acus matronalis a diſcernẽdo dictũ: quoniã eo diſcernitur capillus: & diſcrimen capitis
Diſcerni componitur: ita enĩ dicitur diuortium diſtinctioq; capillicii in fronte: Ouidius cõpoſitũ diſcrimen
culum. erit diſcrimina lauda. Item longa ꝓbat facies capitis diſcrimina puri. diuus Hieronymus hoc diſcer
diſcrimẽ niculum quo diſcrimen ornatur elegãti ſcitoq; uocabulo diſcriminalem acum appellat: qui ſcribẽs
Diſcrimi cõtra ruffinũ qđ annotatu cognituq; dignũ eſt. ſic ait fecerunt hoc & fuluia in Ciceronem. & hero-
nali acu dias in Ioannẽ. qa ueritatẽ non poterãt audire. & linguã ueriloquam diſcriminali acu confodiebant.
confoſſa EXoculatum. Luminibus orbatum excæcatũq;. NEſcio. Caſus eſt dandi: ut exponas neſcio ſci-
lingua licet Thraſillo pro ignoranti neſcientiq;. a quo ſit hoc paſſus: quid ſi iunctim legas dolore neſcio
Cicerõis. ut ſit ſeptimus caſus & epitheton doloris atq; ita interpreteris. Dolore neſcio pro ignorato. & latente

Nã apud priſcos neſcius dicitur tã is q̃ neſcitur q̃ qui neſcit.ſicut & ignarus nõ tãtum qui ignorat q̃ qui ignorat.auctores Gellius.Seruius.Cæteri.ſic Virgilius paſtor agens telis liquitq; uolatile ferrum neſcius.Vbi paſtor neſcius ſignificat:qui neſcitur & latet. CONtendit.Pergit. NVDAtis ædibus.Domo uacua relicta:dũ ſtudio uiſendi oẽs egredimur. MVtuo.Viciſſim & mutua adhortatione. CAPulum.Modo ſepulchrũ.& monumentũ:alias ꝓ manubrio gladii accipit.alias ꝑ pheretro ſiue ſandapila.unde capulares dicti ſenes ſuper quo copioſius ſuo loco diximus. PROpter. Iuxta prope.

Neſcius. Capulus

cõtendis. At nos & omnis populus nudatis totis ædibus ſtudioſe cõſequimur.hortati mutuo. ferrum ueſanis extorquere manibus.ſed Charite capulũ capit Lepolemi:propter aſſiſtens:gladioq; fulgenti ſingulos abigens:ubi fletus uberes & lamentationes uarias cũctorũ intuetur.Abiicite ĩquit importunas lachrymas: abiicite luctum meis uirtutibus alienum.uindicaui in mei mariti cruẽtũ peremptoré.punita ſum funeſtũ mearũ nuptiarũ prædoné.iã tẽpus ẽ.ut iſto gladio deorſus ad meũ Lepolemũ uiã quærã.& enarratis ordĩe ſingulis:quæ ſibi ꝑ ſomniũ nũciauerat maritus: quoq; aſtu Thraſillum inductum petiſſet:ferro ſub papillã dexteram tranſacto:cõcorruit.& in ſuo ſibi peruoluta ſanguine:poſtremo balbutiens incerto ſermone perflauit animã uirilem. Tunc propere familiares miſere Charites:accuratiſſime corpus ablutum.munita ſepultura

VINdicaui in peremptoré.Dulciſſimũ eſt homini leſo & potiſſimũ fœminæ reponere ultioné & uindicare iniuriã iuxta ſatyrographi ſentẽtiam ſic ſcribẽtis at uindicta bonũ uita iucundius ipſa.Conſimile eſt illud Virgilianũ ultra uiꝶ pœnas inimico a fratre recepti. PVNIta ſum.Puniui archaiſmos eſt.Nãq; apud antiquos id quoq; habitũ ẽ in oratione facienda elegantiæ genus:ut pro uerbis agentibus uerba patiendi ponerẽt.& hæc inter ſe mutuo inuerterent. ut muneror ꝑ munero.fabricor pro fabrico.palpatur pro palpat. bellantur pro bellãt & alia id genus ſexcenta ĩter quæ eſt punior pro punio. & punitus ſum pro puniui Mar. Tullius neq; ad eius qui punitur aliquem. aut uerbis caſtigat ſed ad rei publicæ utilitatem referri. ISTO gladio.Dicit a græcis ꝓuerbiũ τετρία εισ τὰρετὸρ, ξίφοσ βρόχοσ: κρημνόσ.i.tria ad mortem inferendã ꝑſto ſunt. gladius laqueus uenenum. GEſtiens.i.charite appetens geſtuq; demõſtrans ſcelus quoddã inexpiabile qđ moliebat.Quod poſt exoculatũ thraſillum.ipſa ſecũ aĩo deſtinauerat.uel geſtiens expone exultans & lætabunda.ob facinus patratũ. DEORſus.Ad manes ad inferos ad infernas regiones. ubi erat Domiciliũ defuncti mariti. QVOq; aſtu.Qua aſtutia calliditate uaframẽto. INductũ.Deceptũ & fallacis circũuentũ.M.Tullius in Piſoné.hic in fraudẽ hoĩes ĩpulit.hic eos qbus erat ignotus decepit.feſellit induxit habet hoc uerbũ inducere aliũ quoq; ſignificatũ eruditũ ſed infrequẽtẽ quo accipitur pro delere cãcellare. Vlpianus iuriſconſultus titulo de his quæ in teſtamẽto delentur cancellauerat qs teſtamentũ.uel induxerat.Itẽ ſi noĩa oĩa induxerit ut ꝓponitur.Itẽ quæ in teſtamento legi poſſunt ea inconſulto deleta & inducta nihilominus ualent conſulto non ualent. hinc inductio quoq; deriuat ꝓ abolitione & litura. SVB papilla dextrã.Letifer ille locus.Cõſimili genere mortis ultroneæ occubuit corruitq; Lucretia:q̃ ĩpatiẽs uiolatæ a Sexto Tarq̃nio pudicitiæ cultrũ ĩ corde defixit:prolapſaq; in uulnus moribunda cecidit. IN ſuo ſibi.Parelcon eſt.ſic ueteres loqui ſolebãt Terẽtius ſuo ſibi gladio hũc iugulo. INCERto ſermone.Talis eſt ſermo moriẽtis. incertus.i. imperfectus inexplicabilis. PER efflauere.Corrigẽdũ eſt pflauit:qđ eſt efflauit:exhalauit aĩam tanq̃ aĩa ſit halitus & ſpũs.ſup quo in prio cõmẽtario Tuſculanarũ copioſiſſime. ANImam uirilem.Ab effectu uirilẽ dixit.uirorũ eni & qdẽ fortiũ eſt.ſibi morté ferro cõſciſcere.Martialis. Romanã morté hãc appellat tanq̃ Romanorũ peculiare fuerit.aiunt uiri fortiſſimi eſſe ſemet occidere: contra Ioſippus ignauiſſimi opinat.Nã & gubernator timidiſſimus exiſtimat.q tẽpeſtaté metuẽs ante uim turbinis nauem ſponte ſubmergit.Quin etiã ꝓpria manu perire a cõmuni oĩum aĩaliũ natura diſcrepat.Nullũ eni eſt aĩal qđ ex induſtria.uel ꝑ ſe moriatur:ſi qdẽ naturæ lex ualidiſſima:ut uelint uiuere:in omnibus ſita eſt: Adde ꝙ deus indigne fert cũ donũ eius homo deſpiciat.donũ aũt dei uita eſt. qui animã immortalẽ in corporibus mortalibus collocauit.Siqs depoſitũ hoĩs male tractauerit peſſimus ſtatim ac pfidioſus habebit.Si dei depoſitũ ex ꝓprio corpore qs eiecerit.Eũ ſe latuiſſe quẽ leſerit exiſtimabit?Seruos fugitiuos ulciſci iuſtũ credit.quis nequã dominos fugerit.deũ uero fugientes optimũ dominũ ĩpie facere nõ uidebunt.Deniq; ſi qs ſe occiderit apud iudeos.uſq; ad ſolis occaſum inſepultus abiiciebatur.apud alios dextræ abſcindebantur eiuſmodi mortuorũ.quæ in ipſos armatæ ſunt.quoniam ut corpus ab anima.Ita manũ a corpore alienã eſſe exiſtimarẽt. CORpus ablatũ.Ex ritu priſcorũ apud quos cadauera abluebantur:& ungebãtur.Ennius.Tarquinii corpus bona fœmina lauit & unxit.Virgilius quoq; uetuſtũ moré exꝑſſit illis uerſibus pars calidos latices: &

Punita ſum puniui. Mũeror Munero. Prouerbiũ tria ad mortem gladius laqueus uenenũ. Inductus inducere liturare. Cãcellare inductio Nex Lucretiæ. Nefas ſe ipſum occidere. Naturæ lex ut uiuere uelimus. Depoſitum dei. Dextra abſcinditur ei q ſe necat. Abluere cadauer.

ahena undantia flãmis expediũt.corpuſq; lauãt frigentis & ungunt: lauare cadauera ꝓximis conce/
debatur. Anna maroniana infit date uulnera lympis abluam. IBIdem. In eodem ſepulchro conſe
pultam una cũ marito ſignificat.ut ſicur uiuentes fuerũt mutua cõcordia copulati.ita & defuncti ſi/
mul quieſcerent Cleopatra cũ Antonio in eodẽ ſepulchro concludi uoluit. Nequeas. Non ualeas.
AD ſepulchrũ. Lepolemi.ſ.& charites. VLtronea. Spontanea ultro adueniẽs. INFESTI ma/
nes. Caſus uocandi: quẽ & ſalutatoriũ ueteres dixere.alloquitur enim manes.i.aĩas lepolemi & cha/
rites.quos infeſtos quaſi hoſtiles
inimicos infenſos merito nuncu
Infeſtis. pat.infeſtus dicitur inimicus qui
malum infert cuipiam. & contra
cui alter infeſtus eſt. cui aliunde
ĩpendet malum.is quoq; infeſtus
appellatur. INEdia. Cibi abſti/
Elidere. nẽtia.ut ſupra dictũ eſt. ELIde/
re. Excludere eiicere: Plautus in
rudente iubeo oculos elidere.
SVA ſententia dãnatũ. Nulla
uidetur iuſtior eſſe damnatio. q̃/
qua homo ſemet damnat. & ſua
ſententia dignũ cenſet punitiõe.
nam ut inquit Ambroſius in epi/
ſtola ad ſimplicianum. Quid tã
regaq̃ ut iuenias uiꝝ qui ſe ipſm
coarguat. & peccatum condem/
net ſuum. HIC. Hæc. ILLE.
Scilicet enarrator fabulæ. q hæc
ad paſtores & conſeruos enuncia
uerat. LONgo ſpiritu. Quod
anhelantis exanimati merentis ẽ.
EQVOrum magiſter. Hunc
ſupra appellauit armentariũ eq/
ſitionẽ.euocato iquit armentario
equiſone magna cum præfatiõe
deducendus aſſignor. a Lucia/
no dicitur. ρομευσ τωρ ιππωρ.
AMBVlabat. Feſtiuiter dictũ
ea iumentoꝝ pedibus ambulare
quæ a iumentis gerebantur. dici
eleganter poſſet equiſeſſorẽ am/
bulare pedibus equinis. Qui in
lectica geſtat ambulare pedibus
lecticariorum. FVgere compa/
rant. Purior lectio fugæ ſe cõparãt. DOmini nouitatem. Cum omnis ſeruitus miſera ſit illud mi/
ſerrimũ eſt.a bono domino ad deteriorẽ ĩprobioreq; tranſire. Dignitas domini ſeruiturẽ facit tolo/
Poſte/ rabilem.plerumq; poſterior dominus priore deterior eſt. Quod ſatis docet fabella eſopia quæ tra/
rior do/ dit Aſinum hortulani faſtidientem dominum: dum cupit nouam ſeruitutem. Ad peiores ſemp tra
minus ductum optaſſe ut ad priſtinum dominum reuerteretur. Tunc enim ſerui priores dominos ualde
priore deſiderant: ubi experti ſunt ſecundos. Lucianus ἐγνωσ σφ μηκέτι μηρείρ ἐρ τῃ δουλείᾳ.ideſt decre
peior. uerunt non amplius manere in ſeruitute. DOMVS herilis. Dominicæ hoc eſt heri lepolemi.
PONDVS ſarcinæ. Lucianus ηχθομηρ μερ φερωρ φορτιορ ὀρου αληθρου triſtabar inquit ue/
ri aſini pondus enorme ferens. EXEctorem. Caſtratorem qui ſtatuerat aſinum amatorem ema/
ſculare. PERmenſi iugum. Exuperantes Lucianus. και τὴρ ρύκτα ὅληρ ελθόρτεσ ὁδὸρ ορ/
tenebrio χαλεπήρ.ideſt totameuntes uiam aſperam. SEMItam tenebrante. Obſcurante & tenebris obum
nes. brante.ut nuſquã ſemita uiſeretur. Tenebriones dixit antiquitas mendaces & doloſos: qui menda/
Ops opu ciis & aſtutiis ſuis quaſdam quaſi tenebras obiiciunt. Alii tenebriones interpretantur lucifugos.
lentus. quaſi in tenebris deliteſcentes Afranius: Si accuſator & reus erunt tenebriones: uterq; utrunq; ui/
Opule/ tuperator. OPVlens. Opulentum: ſic enim ueteres declinabant: & ops dicebant opulentum: unde
ſcere. e contrario inops.opuleſcere dixit Furius poeta pro opulentum fieri: illo uerſu. Quo magis in
Opulen/ patriis poſſint opuleſcere campis: opulentitatem pro opulentia Plautus. Quaſi eius opulentita/
titas. tem reueriaris. PROHIBEAM. Lego prohibebant: ut ſenſus fiat lucidior nitidiorq;.

ibidem marito ꝑpetuã coniugẽ reddidere. Thraſillus
uero cognitis omnibus. neqens idoneũ exitiũ preſenti
clade reddere.certuſq; tanto facinori nec gladiũ ſuffi/
cere.ſponte delatus ibidem ad ſepulcrũ. Vltronea uo/
bis infeſti mães en adeſt uictima: ſæpe clamitans: ua/
luis ſup ſeſe diligenter obſeratis: inedia ſtatuit elide/
re ſua ſentẽtia damnatũ ſpiritũ. Hic ille longo trahẽs
ſpiritu. & nõnũq̃ illachrymãs: grauiter affectis ruſti/
cis annũciabat. Tũc illi mutati domini nouitatẽ metu
entis: & infortuniũ domus herilis altius miſerãtes: fu/
gæ ſe comparãt: ſed equoꝝ magiſter: qui me curandũ
magna ille qdẽ cõmendatione ſuſcepat: qcqd ĩ caſula
precioſum cõditũ ſeruabat: meo atq; alioꝝ iumẽtorum
dorſo repoſitũ abſportãs: ſedes priſtinas deſerit. gere/
bamus ĩfantulos. & mulieres: gerebamus: pullos. paſſe
res edos. catellos & qcqd ĩfirmo gradu fugã morabat:
noſtris quoq; pedibus ãbulabat. nec me põdus ſarcinæ
q̃q̃ enormis urgebat: quippe gaudiali fuga deteſtabi/
lem illum exectorem uirilitatis meæ relinquẽtem: Sil/
uoſi montis aſperum permenſi iugum rurſuſque re/
poſita camporum ad ſpacia peruecti: iam ueſpera ſe/
mitam tenebrãte: peruenimus ad quoddã caſtellum
frequens & opulens: unde nos incolæ nocturna: im/
mo uero matutina etiam prohibebant egreſſione. lu/
pos enim numeroſos: grandes: & uaſtis corporibus

SAReinoſos. Prægraues & carnis ſarcina onuſtos. Ouidius in priapeis nemo eſt poeta ſarcinoſior noſtro. INFEſtare regionem. Subintelligendum extrinſecus narrabant & admonebāt. uel aliquid ſimile: infeſtare autem dixit ledere uexare quaſi infeſtam & hoſtilem reddere & ut utar uerbo Oratiano inimicare. Columella oues ſcabie infeſtantur. VEſana fame. Epitheton famis optimum & ex promptuario Virgiliano depromptum. ſic. n. in. x. Eneidos ſcriptum eſt: ſuadet enī ueſana fames. RABIdos. Virgilius inde lupi ceu raptores atra in nebila quos īproba uentris exegit cæcos rabies.

Sarcinoſus. Infeſtare Inimicare.

ſarcinoſos: ac nimia ferocitate ſeuiētes: paſſim rapinis adſuetos: infeſtare cunctā illā regionem. Iamq; ipſas uias obſidere: & in modum latronum: prætereuntes aggredi. immo etiam ueſana fame rabidos. finitimas expugnare uillas. exitiūq; inertiſſimorū pecudū ipſis iam humanis capitibus īminere. Deniq; ob iter illud qua nobis erat cōmeandum: iacere ſemeſa hominum corpora ſuiſq; uiſceribus nudatis oſſibus cūcta candere. ac per hoc nos quoque cautione ſumma uiæ reddi debere. idq; uel in primis ob ſerenitariē: ut luce clara: & die iā ꝓuecto. & ſole florido: uitātes undiq; latētes inſidias. cum & ipſo lumine dirarū beſtiarū repigratur īpetus. nō laciniatim diſperſo. ſed cuneati ſtipato cōmeatu difficultates illas tranſabiremus. Sed neq̄ſſimi fugitiui ductores illi noſtri cæcæ feſtinatiōis temeritate: ac metu īcerte īſequutionis: ſpreta ſalubri monitōe nec expectata luce ꝓxima: circa ferme tertiam uigiliā noctis: onuſtos nos ad uiam propellūt. Tūc ego metu prędicti ꝑiculi: q̄tum poterā: turbe medius: & inter cōferta iumenta latēter abſconditus clunibus meis ab aggreſſionibus ferinis cōſulebā. iāq; me curſu celeri cæteros equos antecellentem mirabantur omnes: ſed illa

PEcudū. Exitium qđ lupi pecudibus inhertibus inferre naturaliter ſolent. id iā hominibus minitabātur. lupos autem quoſdam carnibus hūanis ueſci ſolitos multi nouere & īdicat Plinius noſter. OBIter illud. Per iter illud ī itinere illo. Alias obiter aduerbium eſt. & ſignificat in tranſcurſu tranſeūter. & ſimilia. IACEre ſemeſa. ſcilicet narrabant prædicabant. CANdere. Albicare & candida eſſe. candere enim ſignificat candidum eſſe. Alias cādere eſt ardeſcere: & ignitum eſſe. M. Tullius candēti carbone adurebat capillum. SOle florido. Fulgente radioſo adoleſcente. Trāſlatio a floribus. Adoleſcentia ut inquit Boetius ē flos ætatis. id ab arboribus dictū. quarum fructus flores antecedūt. REpigratur īpetus. Torpeſcit hebetatur detineť: pigrare. n. & ꝓperare inter ſe opponunť. Accius ī Criſippo. melius pigraſſe q̄ properaſſe nefas. impetus autē luporū. & dirarū beſtiarū ipſo ſolis lumine torpeſcere & languens fieri creditur. cum noctu crudeſcat & excitetur. Cato ſcribit canes interdiu clauſos eſſe oportere. ut noctu uigilātiores ſint & acriores. LAciniatim diſꝑſo. Senſus eſt cōmoniti ſumus. ut ſtipati denſatiq; inſtar cunei. nō autem diſꝑſi diſpalatiq; ꝑ lacinias particulaſq; trāſiremus loca ꝑiculoſa: cōmeatus hoc ī loco ſignificatur itio multitudinis ſimul euntis: qui dicitur diſperſus laciniatim quando per lacinias hoc eſt per membra & partes diducitur. Columella in. viii. cum de hinc grex ad locum fuerit perductus. in lacinias colonis diſtribuatur. ubi laciniæ accipiuntur pro particulis. & quaſi fruſtris gregis ouiarici diſcretis: & per diuerſa loca diſtributis. quæ res conducit ualitudini pecoris: ſicut autem lacinia ſegregatur diſpergiturq;: ita cuneus ſtipatur conglobaturq;. de cuius forma & ſignificatu ſuo loco diximus copioſe. De lacinia quoq; ueſtis affatim in ſuperioribus græci κρασπεδον uocant. Vnde ſinus Plinio craſpedites dictus. quoniam oppidum id uelut in lacinia erat. ECCE feſtinationis. Purior lectio eſt ſi legas cæcæ. Nam bono epitheto feſtinatio cæca nominatur cum fere ſemper improuida ſit. & cecutiens: quam præpoſteram Cyprianus appellat quam Liuius inimicam cōſiliis eſſe tradit & ſane multi feſtinatione periclitantur. e contrario cunctatio nomen eſt uirtutis quo bono cenſentur probi imperatores. INcertæ inſecutionis. Expreſſit morem fugitiuorum: qui ſemper exiſtimant a tergo inſecutores. adeſſe & metu inſecutionis quæ incerta eſt ſæpe numero in exitium certum præcipitantur: multi enim metu mortis ruunt in mortem. & dū effugere perniciē ſatagunt in eam delabūtur. Nam ferme fugiendo fatum in media fata ruitur. TERtiam uigiliam. Poſt exactam noctē mediam incipit tertia uigilia: de nocturnis uigiliis ſatis ac ſuper in primo commentario. PRAEdicti periculi. Quod nobis caſtellani prædixerant monentes ut a nocturna egreſſione caueremus. ut luce clara conſtipati uiam carperemus. ob luporū īminens periculū. CONſerta. Cōſtipata cōglobata cōdenſa. AB aggreſſionibus ferinis. Ne ſcilicet lupinæ aggreſſiōes & īpetus meas clunes īuaderēt īſilirentq;. feræ. n. & truculentiores beſtiæ aggredi ſolēt & impetere a tergo a clunibus mitiora inertiaq; animalia: clunes autē dici poſteriores partes nemo eſt qui neſciat: Maſculino & fœminino genere clunis uſurpatur: præfecti popinarum aues atq; altilia a cluniculis tātū ꝓbant aſſerētes eos palatū nō ha/

Obiter. Candere. Pigrare. Cōmeatus. Laciniatim. Laciniæ. Craſpedon. Cunctatio. Fugiēdo fatū ruitur ī fatū. Clunes.

Ficedula tota edéda. Clunici qui.

bere qui edunt ſuperiorem partẽ auiũ atq; altiliũ: excipitur ſola ficedula: quã totã aiunt comeſſe oportere. a clunibus clunici dici uidentur ea parte morboſi & languẽtes. Diuus Hieronymus in epitaphio fabiolæ. ſic inquit quẽ nudũ & paraliticũ & clunicũ non ſabiolæ ueſtimenta texerunt. Cyprianus tradit a quibuſdã clunicos uocari eos: qui ſalutari aqua & fide legitima chriſti gratiã conſecuti ſint. Vnde aũt hoc nomẽ aſſumãt nõ inuenire ſe teſtatur: ego inquit clunicũ de euangelio noui & ita uidetur Cyprianus accipere clunicum pro paralytico illo debili in lecto iacentem cuius mentio in euangelio memoratiſſima eſt. hinc fit exiſtimen clinicum magis quã clunicũ eſſe legendũ: ut ita dicatur paralyticus in lecto cubans: q græce dicitur κλίνη: unde clinicus medicus & clinice medicina nomen acceperunt. Sed cũ in oĩbus Cypriani Hieronymiq; codicibus clunicũ legas non clinicum. potes clunicũ ĩterpræetari paralyticũ & ſideratũ & languẽtẽ. ex eo q infirmus clunibus in lecto cubet cum pedibus neq̃at ĩſiſtere. apud Plinium lego clunicis medeſ. in hoc ſignificatu. quãuis q̃dã corrigãt clinicis eodẽ tamẽ ſenſu: ut ad egrótos referaſ.

Clinicus qui. Clinice medicia.

pernicitas non erat alachritatis meæ: ſed formidinis indiciũ. Deniq; mecũ ipſe reputabã. pegaſum inclytũ illũ metu magis uolaticũ fuiſſe ac per hos merito pinnatũ ꝓditum: dum in altum & aduſq; cælũ ſubſilit ac reſultat: formidãs ſcilicet igniferæ morſum chimeræ. Nam & illi paſtores: qui nos agebãt: in ſpeciem prælii manus ob armauerant: hic lãceam: ille uenabulum: alius gerebat ſpicula: fuſtem alius. ſed & ſaxa: quæ

Metus ſtrenuus. Pegaſus. Bellorophontes.

PER nicitas. In hanc ſententiã. eſt illud Maronis pedibus timor addidit alas apud Curtiũ optimo epitheto metus ſtrenuus appellatur. q̃ſi ſtrenuitatis. hoc eſt ꝑnicitatis uelocitatiſq; magiſter. VOlaticum fuiſſe. Feſtiuiter ludens ait pegaſum non tam pinnatum prodi ex eo q alas haberet q̃ q ex metu chimeræ factus ſit uolaticus. timor enim alatos facit & pernices. De pegaſo pinnato alato uolatico equo ſupra diximus illud adde: quod fulgentius libro tertio mythologiarum pegaſum interpræetatur: quaſi pegaſeon ideſt fontem æternum: bellerophonta uero quaſi βουληφοροῦντα quod nos latine ſapientiæ conſiliatorem dicere poſſumus. ſapientia autem bonæ conſolationis æternus fons eſt. ideo pennatum pegaſum figurari. quia uniuerſam mundi naturam celeri cogitationum theoria illuſtrat. ideo & muſarum fontem ungula ſua rupiſſe. quoniam ſapientia dat muſis frontem ob hanc rẽ

Gorgon

etiam ſanguine gorgonio naſci. Gorgon enim pro tempore ponitur. hæc fulgentii interpræetamenta neq; afirmare: neq; refallere in animo eſt. Vnum illud non prætenbo fulgentium mihi uideri ĩter proletarios minutoſq; ſcriptores magis quam ĩter claſſicos enumerandum. ſed cum nullus tam malus ſit liber. qui non aliqua ex parte prodeſſe poſſit omnia legenda cenſemus. & quæ bona ſunt excerpenda. Faciamus quod Virgilius qui aurum ſe colligere dicebat ex ſtercore Enniano: faciamus quod

Aurum ex ennii ſtercore. Non ſatis ꝓbus ſcriptor fulgentius. A limine ſalutandus

apiculæ quæ ex prato florulenta paucos decerpunt flores ad mellificium Cæteris prætentis. Nõ probo in fulgentio characterem. ut pote affectatum nimis & ob id putidulum. non probo eruditionem perinde atq; parum conducibilem parumq; apud eruditos plauſibilem: quædam tamen in eo ſunt uel ob hoc legenda ut agnoſcantur: quædam non tam uera quam feſtiua. laudo ſcriptoris ingenium qui pro uirili parte contendit uelamenta fabularum reuelare. & arcana myſterioꝝ poeticorũ reſerare. Cæterũ cum meũ ſit nulli neq; priſcoꝝ: neq; recentioꝝ detrahere. ſi genuino dente cupiã nunc fortaſſe uideor mordere fulgẽtiũ: ille ſciat me ſcriptoris illius uolumina. cuius non nũquam utor teſtimonio excutere nolle de manibus adoleſcentium. ſed oſtendere uelle alios eſſe potiores: in quorum lectione utilius opa inſummi poſſit cum fulgentius unus ſit ex his auctoribus. q a limine tãtũ ſunt ſalutandi.

Amoris tres modi. Chimera.

IGNIferæ chimeræ. Fulgentius chimerã q̃ſi κυμαίνερωτος ideſt amoris fluctuationẽ ĩterpretatur. ideoq; tricipitẽ pingi. qa amoris tres modi ſint hoc eſt incipere ꝑficere finire. primam partem leonis. quia amor nouiter ueniens ut leo feraliter inuadit. at uero capra. quæ in medio pingiſ ꝑfectio libidinis ſignificaſ. q huius generis aĩal. ſit in libidinẽ ualde ꝓcliuũ. Draco ãt poſtremam partẽ obtinet. quia poſt perfectionẽ ſubſeqtur uulnus penitẽtiæ: uenenũq; peccati. Chimeram poetæ ita deſcribunt prima leo poſtrema draco media ipſa chimera. hiſtorici himerã tradũt eſſe mõtem in lycia flagrantẽ. & q̃dẽ diebus ac noctibus ĩmortali flãma hic optio epitheto ignifera nũcupata & Maro cecinit flãmis armata chimera. in cacumine chimeræ erãt leones in medio paſcua capreaꝝ. ima mõtis ſerpentibus plena. bellorophõtes hũc mõtẽ excoluiſſe fertur habitabilẽq; feciſſe unde dictus chimerã occidiſſe.

Spicula. Spiculatores.

SVBſilit. Surſum ſalit ſupra annotauimus ex higini auctoritate pegaſum ad cœlũ ſubuolaſſe. & mox ĩter ſidera ab ioue cõſtitutũ. SPIcula. Tela ſunt miſſilia. q̃ & pila nominanſ. de q̃bus Vegetius hæc ſcribit. itẽ bina miſſillia unũ maius fero triangulo unciaꝝ nouẽ haſtile pedũ q̃nq; & ſemis q̃d pilũ uocabant. nũc ſpiculũ diciſ ad cuius ictũ exercebanſ ꝑcipue milites. q̃d arte & uirtute directũ ſcutatos pedites & loricatos equites ſæpe tranſuerberat. hactenus Vegetius. Ab hoc genere telorum ſpiculatores dicti. qui cũ ſpiculis ꝑſto ſunt pricipibus. eorũq; corpora tutantur. Cor. Tacitus obuius ĩ palatio Iulius atticus ſpiculator cruẽtũ gladiũ oſtẽtãs occiſum a ſe othonẽ exclamauit. mendũ inoleuit ĩ codicibus. Taciti impꝛſſis nã ꝓ ſpiculator paſſim legiſ ſpeculator. minutulus q̃dẽ unius lr̃æ error

ſed ſenſum intellectūq; cõturbans:alias ſpicula dicunt cupides ſagittarum: in apibus quoq; aculeos
uocant ſpicula Virgilius & Columella.inde uerbum plinianum ſpiculare quod ſignificat exacuere: Spiculaſ
& inſtar ſpiculi acuminare in.xi.ait telum uero perfodiendo tergori quo ſpiculauit ingenio. SAle/
broſa. Aſprædine ſaxorum & ſalebris referta. SEmita.M.Varro ſemitā interptat. qſi ſemiter an/
guſta eni eſt. PRAEter tubā.Quæ.ſ.bellicum caneret faceretq; illud Maronianum.At tuba terri/
bilem ſonitum procul ære canoro increpuit. SVdes.Maro ſudibus ue pͮuſtis.tela ſunt paganorum

ſalebroſa ſemita largiter ſubminiſtrabat. erant qui ſu/
des præacutas attollerent. pleriq; tamen ardentibus
facibus proterrebant feras: nec quicq̄ præter unicam
tubam deerat: quin acies eſſet præliaris. ſed nequic/
quam fruſtra timorem illum ſatis inanem perfuncti:
longe peiores inhæſimus laqueos. Nam lupi forſitan
confertæ iuuentutis ſtrepitu:uel certe nimia luce flam
marum deterriti.uel ēt alioſum graſſantes:nulli circa
nos aditū tulere.ac ne procul ſaltem ulli comparaue/
rant.uillæ uero:quam forte tunc præteribamus: colo/
ni multitudinem noſtram latrones rati: ſatis agentes
rerum ſuarum:eximieq; trepidi:canes rabidos: & ima
nes & quibuſuis lupis:& urſis ſeuiores: quos ad tute/
læ preſidia curioſe fuerāt alūnati:iubilatiōibus ſolitis:
&.huiuſcemodi uocibus:nobis i hortant.q preter gēui
nā ferocitatē tumultu ſuoꝝ exaſperati:circa nos ruūt.
& undiq; laterū circūfuſi:paſſim iſiliūt.& ſine ullo de/
lectu:iumēta ſimul & homines lacerāt. diuq; graſſati:
pleroſq; pſternūt.Cerneres notā hercu les memorādū
q̄ miſerādū ēt ſpectaculū.canes copioſos ardētibus ani
mis.alios fugiētes arripere.alios ſtātibus iherere.quoſ
dā iacētes iſcindere.& p oēm noſtrū cõmeatū morſibus
ambulare.Ecce tāto periculo malū maius iſeqt:de ſū/
mis.n.tectis. ac de pximo colle ruſticāi illi ſaxa ſuper
nos raptim deuoluūt: ut diſcernet pſus neqremus:q̄
potiſſimū caueremus cladē:cõmius canū: an eminus
lapidū:quoꝝ quidē unus mulierē q meū dorſum reſi/
debat:repente percuſſit. quo dolore commota:ſtatim
fletu cū clamore ſublato: maritū ſuū paſtorem illum

ut notum ſat eſt:metaphoricos di
xit Satyricus cernis erectas inter/
ga ſudes. NE quiſquā.Corrige
ne quicquā.græci τοσυτο uocant
qñ idem bis dr.iūctim eni poſuit Idem bis
nequicquā & fruſtra ſicut ēt:ergo dicere.
igitur copulat.nāq; hæc repeticio
dictionum idē ſignificātiū ornat
idem tidē ofonē.ut oſtendit Gelli
us in.xii.attamen apud Ariſtopha
nē facetiſſimū comicorum euripi
des eſchylum inſectat. qđ idē bis
dicat.ηκω και κατερχομαι. utrū
que enim ſignificat uenio: ſicut
μακτρα και καρδοπος duo uer/ Mactra.
ba ſunt idem ſignificantia.hoc eſt Cardo/
arcam panariā. TImorem pfun pus.
cti.Archaiſmos ueteres enim dixe Munus.
runt fungi hāc rē.& illa re. Sueto/ fungi.
nius ſenatoria munera fungeren/
tur. ſic & potiri cum accuſatiuo
quoq; iunxerunt. Terētius patria
potitur cõmoda. INheſimus la
queos:Tranſlatio a feris. quæ la/
queis inherētes capiūt. ALIor/
ſum graſſantes.In alia parte ſæuiē
tes furētesq;. ADItū tulere. Ad
nos non acceſſere. COMparue/
rāt.Vſi fuerant. RAti. exiſtimā/
tes eē manū latrocinalem. SA/
tis agentes rerum ſuaꝝ.Anxii cu/
rioſi diſcurſantes in rebus ſuis ob
eundis:ſatagere eſt feſtinare diſtri Satagere
gi diſcurſare in actione rerum ſua Dictum
rum.iungitur cum genitiuo.Terē afri
tius is quoq; ſuarum reꝝ ſatagit. Domitii
Domicius afer uenuſte Manlium
ſurā multū in agendo diſcurſantē
ſalientē manus iactātē.nō agere di
xit. ſed ſatagere. QVIBVSuis.
Qualibuſcunq;. AD tutelæ pſi
dia.Canes uillaticos & paſtorales ſignat q uillā & pecora cuſtodiūt:q iniurias hominū ferarumq; p/
pellunt. FVErant alūnati.Aluerāt.educauerāt:nutricauerāt.Alūnari.n.alere eſt.& enutrire. IV/
bilationibus.ut qritare urbanoꝝ eſt.ſic iubilare ruſticoꝝ.auctor.M.Varro.hinc iubilatiōes & iubila Alūnari.
dicuntur iclamatiōes & uoces ruſticoꝝ.Calphurnius in bucolicis.& tua merētes expectēt iubila tau/ Iubilare.
ri:eccleſiaſtici ſcriptores cum uulgo cõcinnunt:a quo iubilare accipit pro exultare:& uoce gaudium Iubilatio
oſtentare:quod pſalmographus pphetes in pſalmis græce hēt.αλαλαξατε τω κυριω.id noſtri inter/ nes.
prætati ſunt iubilare domino. NObis inhortant.In nos hortant.& concitant archaiſmos ē. GE Iubila.
nuinā.Ingenitā natiuā peculiarē. VNdiq; lateꝝ.Ab oī latere ab oī parte.figurata locutio ē:ſicut ubi Vbiq; uo
que gētiū.ubiq; uoluminū p in oībus uoluminibus. INſcidere.Diſcidere:dilacerare:diuellere:qdā luminū.
codices habēt iſcēdere.ut dicat cāes ſupra iacētes hoies iſcēdiſſe.iſiluiſſeq;. COMmeatū.Turbā uia Cõmea/
toriā a cõmeādo cõmeatū elegāter appellat.alias cõmeatus p ānona.alias p tēpario abſceſſu accipit. tus.
RVſticā.Emēdo ruſticāi alioq ſenſus cõfundit & ſtructura Solecīſmo claudicat. Cominus. ppe Comius.
Emius lōge:aduerbia ſūt cõtrario ſignificatu Lu.comius obliqs & rectis emius haſtis. Vnus.ſ.lapis. Comius.

SVPpetiatū. Auxiliatū inclamat. & ut ſibi periclitanti opē ferat: iplorat. DOmini fidem. Terſior lectio eſt Deū fidē pro deoꝝ. uſitata. n. exclamatio eſt. ut deorum fidem hoc eſt auxiliū imploremus.
QVIritabat. Altiore uoce clamitabat. Verbum tractum ab his qui qrites inuocant. de quo ante di
Quirita/re. ctū eſt. Quiritare āt cum ſit orbanoꝝ: iubilare ruſticoꝝ uidet̄ ακυρωσ. & in proprie gritare poſuiſ/
ſe pro iubilare. hic. n. agitur de ruſticanis. & ruſticoꝝ uociferationes denotant̄. QVOD. Lege quid
hæc. eſt. n. paſtoris illius: cuius uxor ſaxo icta fuerat: uociferatio p interrogationem miſerationemq̧
deprōpta. PERteritis. Cōteri/

ſuppetiatū ciet. At illa domini fidē clamitans. & cruo
rē uxoris abſtergens altius quiritabat. Quod miſeros
homines: & laborioſa uiatores: tā crudelibus animis i/
uaditis: ac pteritis: atq̧ obruitis? q̄s predas munitis: q̄
dāna uidicatis. at nō ſpeluncas ferarū: uel cautes inco/
litis barbarorū: ut humano ſanguine profuſo gaudea
tis. Vix hæc dicta: & ſtatim lapidum congeſtus ceſſa/
uit hymber: & infeſtorum canum reuocata conquie/
uit pcella unus illic deniq̧: de ſummo cupreſſus cacu/
mine. At nos inquit: non ueſtrorum ſpoliorū cupidine
latrocinamur: ſed hanc ipſam cladem de ueſtris prote
lamus manibus: iam deniq̧ pace tranquilla ſecuri po/
teſtis incedere. Sic ille. ſed nos plurifariam uulnerati.
reliquam uiam capeſcimus. alius lapidis. alius morſus
uulnera referentes. uniuerſi tamen ſaucii. Aliquanto
deniq̧ uiæ permenſo ſpatio. peruenimus ad nemus
quoddam proceris arboribus conſcitum: & parētibus
uiretis amœnum. Vbi placuit illis ductoribus noſtris
paulatim conquieſcere. corporaque ſua diuerſe la/
niata ſedulo recurare. Ergo paſſim proſtrati ſolo: pri/
mum fatigatos animos recuperare: ac dehinc uul/
neribus medelas uarias adhibere feſtinant. Hic cruo
rem præterfluentis aquæ rore diluere. ille ſpongiis

tis. cōculcatis uerba ſunt ſimiliter
deſinentia per figurā q̄ græce dici
tur ομοιοτελευτον. AT non ſpe
luncas. Homerus ſignare uolens
achillem animo ferino & īhuma/
na crudelitate præditum eſſe ſic
refert. γλαυκη δε σε τικτε θαλασ/
σα πετραι τ' ηλιβατοι ὅτι τοι νο/
οσ εστιν απηνησ. idest ceruleū
mare te genuit aeriæque rupes:
quoniam tibi mens eſt ferox &
immitis itidem maro noſter par/
tionem nutricationēq̧ feram &
ſceuā criminatus eſt apud quem
ſic loqtur dido. Sed duris genuit/
te cautibus horrens caucaſus. hyr
canæq̧ admorūt uberes Tygres.
DIcta. Scilicet ſunt. LApidū
hymber. Sic Virgilius tempeſtas
Hymber telorum & ferreus ingruit hym/
ſaxatilis. ber. a Solino quoq̧ dictum eſt ni/
mia affectiōe cōpluti nautæ hym
bre ſaxatili. FIGurata. Poetarū
locutio eſt ut docet Lactantius: q̄
imbres ferreos dicunt cum mul/
titudinem telorum ſagittarum q̄
deſcribunt. PROcella. Impetus
canum graſſantium. & uis nomi/
ne procellæ furentis eleganter ex/
primitur per tranſlationē decētiſ/
ſimā. ſic & a Liuio dr̄ procella æq̄/
Cupreſ/ſtris. CVpſſus. Nomē ē aliquā/
ſus ſacra do ſecūdi: aliq̄do q̄rti ordinis. Plini. auctor ē cupſſum Diti hoc ē plutōi ſacrā eē. & ideo funebri ſigno
plutoni. ad domos pōi ſolitā. unū cupſſi gēus metā uocāt a ſimilitudie q̄ in faſtigiū cōuoluta aſpectu metæ ſpe
Meta. ctabilis eſt. Ennius regula grammatices poſthabita rectos cupræſſos dicere maluit q̄ rectas: q̧ ita uiri
dior carminis ſonus & uocabilior eſt uiſus. CVpidine. Cupiditate: ab oratio cupido maſcu. genere
ponit̄ pro cupiditate. cū ait cupido ſordidus aufert. itē in ſermōibus. At bōa pars hominū decepta cu
Protela/ pidine falſo. PROtelamus. Propulſamus & longe ppellimus ne. ſ. uos de nobis ſpolia auferatis. Te/
mus. rētius in phormiōe. ne te iratus ſuis ſæuis dictis ptelet exponit Donatus ptelet ptrahat pueniat. ex
gitet feſtus Pōpeius protellare inqt ē lōge ppellere ex græco uidelicet: τηλοσ qd̄ ſignificat lōge alii a
telorum iactu dici autumāt. protulare ē prolōgare. in deuteronomio ſcriptū eſt ptelent̄ dies ueſtri. i.
Protelū. plōgent̄. Nonius plures ſignificatus huius uerbi explicat ptelū dr̄. a Lucretio tenor illo uerſu. undiq̧
ptelo plagaꝝ cōtinuato. hoc eſt tenore. PLVrifariā. Pluribus ictibus & p diuerſa corpoꝝ mēbra in
flictis. PROceris. Altis: & pceritate ſublimibus in india. ut inqt Plinius tāta arboꝝ pceritas ē ut ſa
gittaꝝ iactu neq̄ant ſuperari. Viretis. Vireta dicuntur loca uirētia. & uiriditatis aſpectu iucunda. Vir
Vireta. gilius deuenere locos lætos & amœna uireta fortunatoꝝ nemorum: ſedeſq̧ beatas: ubi exponit. Ser/
Amœna. uius uireta pro uirentia. Amœna āt dici autumat. q̄ ſolum amorem pſtāt uel q̄ſi amunia hoc eſt ſine
Sedulo. fructu. SEdulo. Inſtanter ac diligēter aduerbiū ē. q̄ſi ſine dolo dictū. ut Dōatus docet. AQVAE
Vuluera rore diluere. Aquis quaſi roratis abluere. Virgilius Mezentium uulnerarum iducit uulnus aquis ab
aquis luentem. his uerſibus ex. xi. eneidos. interea genitor Tyberini ad fluminis undā uulnera ſiccabat lym
abluere. phis corpuſq̧ leuabat. item in duodecimo de uulnerato ænea loquens. inqt fouit ea uulnus lympha
Sanguis longeuus iapis. Silius quoque ex maroniana emulatiōne ſic ſcribit in quinto punicorum. Mulcebat
aq̄ ſiſtit̄. lympha purgatum ſanguine uulnus: ſcribunt phiſici fluxū ſanguinis: aquæ frigore cōtineri ac ſiſti.

macidatis:tumores comprimere. Alius faſciolis hiantes uincere plagas:ad iſtum modum ſaluti ſuæ quiſq; conſulebat. Interea quidam ſenex de ſummo colle perſpectat.quem circum:capelle paſcentes opilionem eſſe profecto clamabant. cum rogauit unus e noſtris. haberet ne uenui lacte.uel adhuc liquidum.uel in caſeum recentem inchoatum. At ille diu capite quaſſanti:uos autem iquit de cibo:uel poculo:uel omnino ulla refectione nunc cogitatis:an nulli ſcitis quo loco cõſederitis.& cum dicto:conductis ouiculis.conuerſus lõge receſſit:quæ uox eius & fuga: paſtoribus noſtris nõ mediocrẽ pauorẽ icuſſit. Ac dũ pterriti de loci q̄lita te ſciſcitari geſtiũt:nec ẽ q doceat: ſenex alius magnus ille quidem:grauatus annis: totus in baculũ pronus:

MACIdatis. Liquoris infuſione madentibus:uocabulũ infreq̄ẽs minimeq; protritum Plinius in .xxxii. refert uulnera & fracturas ſpongiis utiliſſime foueri:quæ uulnerum inflãmationibus iponũtur:nunc ſiccæ nũc ex aceto inſparſæ.nũc ex uino.nunc ex aqua frigida. ex aqua uero cæleſti poſite ſecta recentia non panuntur intumeſcere. Cum macor pro macie apud priſcos accipiatur.quidam macidatas ſpongias interpraetati ſunt quaſi aqua expreſſa ſiccatas:quales imponuntur his morbis.quos uaporari oporteat.ego ſecus exiſtimo.ut ſcilicet macidatæ dicant̃ quaſi madidatæ hoc eſt madore & humoris iſuſione perſuſæ ac madidæ. Spongia enim ut docet Celſus quocunq; modo ĩpoſita eſt dũ madet prodeſt. PLAgas hiãtes. Patẽtes & uulneris magnitudine apertas laxaſq;. Cor. Celſus in .v. ſi uulnus hiat inq̃. FAſciolis uincire. Corn. Celſus faſcia ad uulnus deligandum lintea aptiſſima eſt. eaq; lata eẽ debet. ut ſemel iniecta non uulnus tantum. ſed paulum utrinq; etiam oras eius comprendat:& mox paulo ſic faſcia deligãda eſt ut & contineat. neq; aſtringat.quod non cõtinetur elabitur quod nimis aſtrictum eſt cancro periclitat̃.hieme ſepius faſcia circuire debet æſtate quotiẽs neceſſe eſt. Marciãus faſcias uocat quas alii zonas ſiue plagas in quas orbis terræ diſcernitur. faſceanim ad uerbium eſt quod ſignificat per faſcias. OPIlionem eſſe. Vt boues circa paſtorem paſcentes indicãt illum eſſe bubſequã ſiue bubulcum ut equi equiſioné:ita capellæ & oues demõſtrãt & quaſi clamãt eum eſſe opilione.cuius diſciplina paſcunt̃. VEnui lacte. Ideſt haberet ne hac uenale:lacte aũt poſitum eſt p lac ſecundũ priſcoꝝ declinationẽ:q hoc lacte dicebãt.ut refert Priſcianus. Mox placuit per apocopẽ lac proferre Plautus in menecmis nec aqua aquæ:nec lacte lacti crede mihi uſq̃ ſimilius q̃ hic tui eſt. INchoatũ. nitidior ſciriorq; lectio eſt incoactũ a cogendo ſcilicet.ut exponas concretum coagulatumq;.& enim cogitur coagulaturq; lac ad caſeũ figurãdũ:dixit maro:& præſſi copia lactis intelligi uolens caſeum quem dicimus manu præſſum:cuius Columella mentionẽ facit in .viii. in primo commentario enodatus eſt Ciceronis nodus de tyrotarichi patina quod genus abſonii eſſe diximus ex caſeo ſalſamentiſq; confectum.illud adde patelã tyrotaricham ab apitio celebrari iter edulia ganeata:quã ex quocũq; ſalſo coquẽdam ea oleo eſſe dicens inq̃t. Exoſſabis & cerebella & pulpas piſcũ iecuſcula pulloꝝ caſeũ mollem excaldatũ:hæc oĩa calefacies in patella teres piper liguſticum ad lẽtum ignem coques ouis crudis obligabis.cuminũ minutum aſpges & iferes. Notãdũ nõ eẽ iũctim legẽdũ in his apitii uerbis piper luguſticũ.ut male litterati legũt.ſed ſeiũctim & ſeorſum.ẽ.n.liguſticũ herba horrẽſis i genere cõdimẽtario a luguria dictũ.ubi naſcit̃. Duplex eſt ſilueſtre & ſatiuũ.qđ & ſuauius eſt:ſed ſine uiribus.panacẽ aliq uocãt in liguriæ ſuæ mõtibus ſerit̃:auctor Plinius.liguſtici i hoc ſignificatu frequẽs mẽtio apud apitiũ. CApite quaſſanti. Virgilius il'e caput quaſſans nõ me tua feruida terrẽt dicta ferox. REfectiõe. Corpoꝝ noſtroꝝ refectio ẽ cibus potus lauacrũ aliaq; hoc gẽus fomẽta. NVLli ſcitis. Ideſt nõ ſcitis.nulli.n.poſitũ eſt p nõ.ut nullus ſum.locutio ueteribus uſitata. Nullus ſum ut expõit Dõatus i ecyræ cõmẽtario plus eſt q̃ perii.qa cũ aliqs perit uel reliquit̃.uel cadauer eſt. CVM dicto. Cũ fine ſermõis.cũ uerba illa dixiſſet cõtinuo abſceſſit. SCIſcitari geſtiũt. Ingre/ re cupiunt. SEnex alius. Magicæ ſignificantur hoc in loco tranſfiguratiões atq; præſtigiæ ne ab argumento propoſitoq; huiuſce uoluminis recedat. Totum enim hoc opus non aliunde conſtat: quã ex magica arte.namq; ſenex hic paulo mox in draconem reformatus uorabit paſtorem. Magnus. Vel magno natu ſeu ex uel ad magnitudinem corporis eſt referendum uel q; primatum tenere uidebatur inter paſtores.ſic & longus dicitur ſummatis & opulẽtus. GRAuatus annis. A plauto grauaſtellus dicit̃ prograuatus annis uocabulo per q̃ elegãti a grauitate annoꝝ iclinato.ſic.n.ait in epidico ſed qs eſt hæc muliercula.& ille grauaſtellus q uenit.ſunt tamẽ plautini codices in qbus nõ grauaſtellus legas:ſed rauaſtellus.& ita legit feſtus põpeius.exponens rauaſtellos dici homines raui coloris eſt autem rauus color inter flauum & ceſiũ.ſic ab oratio raua lupa dicit̃:ſic rauillæ a rauis oculis appellatæ. Rauum uero dicebant pro raucitate Plautus ſi quid poſcias ad rauim poſcamus prius q̃ quicquam detur. IN baculum pronus. Calfurnius in bucolicis baculum præmat incuruata ſenectus. Ferula cum inter frutices leuiſſima ſit facilem baculorum uſum ſenectuti præbet auctor Plinius.

Macidatæ ſpongie. Macor. Vulnus hiat. Faſcia ad uulnus. Faſceæ zonæ. Faſceati. Lacte. Caſeus manu præſſus. Patella tyrotaricha. Liguſticum. Refectio corporis. Nullus pro non. Nullus ſum. Grauaſtellus q. Rauaſtellus qui. Rauus color. Rauis. Bacchulus. ſenis ex ferula.

& laſſum trahens ueſtigium: ubertim lachrymãs: per uiam proximat. uiſiſq; nobis cum fletu maximo ſin/gulorum iuuenum genua contigens ſic adorabat. Per fortunas ueſtroſq; genios ſic ad meæ ſenectutis ſpacia ualidi lætiq; ueniatis: decepto ſeni ſubſiſtite. mecũq; paruulum ab inferis ereptum canis meis reddite. Ne/pos namq; meus: & itineris huius ſuauis comes: dum forte paſſerem incantantem ſpicule conſectatur arri/pere: delapſus in proximam foueam: quæ fruticibus imis ſubpatet in extremo iam uitæ conſiſtit periculo. quippe cum de fletu ac uoce ipſius auxilium ſibi ſepi cule clamitantis: uiuere illum quidem ſentiam. ſed per corporis ut uidetis mei defectam ualitudinem opi/tulari nequeam. Ad uobis ætatis & roboris beneficio facile eſt ſuppetiari miſerrimo ſeni. puerumque illum nouiſſimum ſucceſſionis meæ: atque unicam ſtirpẽm ſoſpitem mihi facere. Sic deprecantis: ſuamq; cani/ciem diſtrahentis omnes quidem miſerẽtur. ſed unus præ cæteris: & animo fortior: & ætate iuuenior: & cor/pore ualidior: qq; ſolus præter alios incolumis preliũ ſupius euaſerat: exurgit alte alacer. & perconatus quo nam loci puer ille cecidiſſet: monſtrantem digito non longe frutices horridos: ſenem illũ impigre comitaẽ: ac dũ pabulo noſtro: ſuaq; cura refecti: ſarcinulis qſq; ſumptis ſuis uiã capeſſunt: clamore primo nominatĩ cientes illũ iuuenem frequenter inclamant. mox hor/ra diutina commoti: mittunt e ſuis accerſitorem unũ: qui requiſitum comitem tempeſtiuæ uiæ commone/factũ reduceret. Ad ille modicũ cõmoratus refert ſeſe:

LASſum ueſtigium. Fenſle hoc eſt: ut laſſum lẽtũq; gradũ trahãt ſenes. Plinius enumerans ſenectu tis icõmoda p̃moriẽ inqt uiſus auditus iceſſus. apud Plautũ i mercatore anus cõmonita ut iret ocius nequeo inqt me caſtor tãtũ ẽ hoc oneris qđ fero. qđ oneris: annos octogita & q̃truor. VBER tim. Habũtãter. & large aduerbiũ eſt. cuius ſupra mẽtio quoq; fit. GEnua contingẽs. Merito genua cõ/tingi dixit q̃ ſupplices attingũt ad q̃ mãus tendunt & ut aras adorant q̃ miſericordiæ conſecrauit an tiqtas. PER fortunas. Obſecratio eſt p ea: q̃ nobis cariſſima ſunt uidelicet p diuerſitas: & geniũ qui aĩus unius cuiuſq; intelligitur: de geniis & genialibus habunde ſuo loco dictum ẽ: p geniũ imparoris ut ſcribit Tertulliãus in apologetico deierabant honoris cã. DEcepto. Videtur legẽdũ decrepito ut ſit pathos ab ætate ſenili: q̃ in/ualida atq; ĩbecilla eſt indigaque alienæ opis. decrepiti dicuntur ſenes quaſi clamoſi a crepitu. nam crepaẽ ſonaẽ eſt clamoſos ãt & q̃/rulos eẽ ſenes nullus eſt q neſciat. Alii iterp̃tanẽ decrepitos dici q̃ſi in dubio uitæ conſtitutos a cre/pero qđ ſignificatur anceps. & dubium: unde & crepuſculũ dictum lux dubia & crepuſci homines nominati qui eo tpe erãt nati. ut Lucii prima luce. SVBſiſtite. Suc/currite ſubuenite opitulamini. iti dem m. xi. inqt tu meis iã nunc ex tremis erũnis ſubſiſte. CAnis. mihi caneſcẽti & ob ſenium caniciẽ capillorũ albicanti. PASſerẽ incantantẽ. Mõ canentem alias in cantamẽta facientẽ. SVBpatet. Modice patet & ſubpter fruticibus cõuelata contegiẽ. SEPIcule. Sæpe aduerbium eſt formæ diminutiuæ: dẽ & ſepiuſculo. DEfectã. Exhauſtã debilitatã imbecillã. defecti. n. ſunt ſenes uiribus & robore. SVPpetiari. Auxiliari & ferre ſuppetias. SVCceſſiõis meæ. Solet filius patri uel nepos auo p̃xima ſucceſſiõe ſuccedere: & optabile eſt ac prope uotũ uni cũ ſeni auo nepos heres: hoc autẽ totũ cõmenticiũ ẽ: qđ ab ſene de nepote in foueã delapſo explicaẽ ſed ideo fingiẽ: ut in perniciẽ tra/hat p̃cipiteq; paſtores. CAniciẽ diſtrahẽtis. In luctu & merore lugentibus merẽtibuſq; hoc pecu/liare eſt: ut caniciẽ diſtrahãt: comãq; diuellãt: qđ & ante annorauimus. IVuenior. Antiq uſurpãt iu uenior p iunior calphurnius ſum quoq; iuuenior: columella de apibus loquẽs i. xilli qđe icõmodo qđ iuueniori exanimi ſolet accidere. SVperius. Quo. ſ. canes cõcitati pleroſq; lacerauerãt p̃ſtraue/rãtq;. PER cõtatus. Sciſcitatus exqrẽs. ſi. p. o. ſcribiẽ pcõtatus a cõto. pertica exploratoria quo nau/tæ utunẽ ad loca exquirenda nauibus opportuna. ſi uero pcũctatus ab eo qđ a cũctis perquiraẽ diciẽ. DIgito. Indicẽ digitum itelligere debemus: quo utimur i rebus demõſtrãdis: quẽ & ſalutarẽ uo/cant. cuius apud Suetonium facta eſt mentio: quo Craſſus plurimum pollebat in actione forenſi. IMpigre. Strenue uelociter. REfecti. Refocillari: recreati. CIENtes. Vocãtes inclamãtes. IVuenem. Qui. ſ. ſenẽ impigre erat comitatus. HOra diutina. Cum diutius deſideraretur nec uſquã cõpareret. ACcerſitorẽ. Euocatorẽ: qui accerſat reuocet. Reducat iuuenẽ pditũ. Accerſitores diciẽ uocatores ab accerſendo. Aduerſitores ſunt ſerui: q eũt aduerſum dominis cœnãtibus foris. ab aduerſum eũdo. deductũ nomẽ. apud Plautũ i moſtellaria. ubi induciẽ aduerſitor ſignificaẽ hic ſeruus. cu/

Vbertim

Decrepiti ſenes unde.

Crepuſci Lucii.

Subſiſtero.

Sepiculo.

Sepiuſcula.

Iuuenior

Percontatus.

Index ſalutaris digitus.

Accerſitores qui

Aduerſitores.

ſus peculia re miniſteriũ eſt ire ad herꝫ foris cõmitantẽ.& cũ domũ reducere ac comitari.Aduerſito/
ris plautini uerba hæc ſunt.etiã ne apis?calidamãti noſtro aduerſum uenimus:Terẽtius ĩ adelphis
neq; ſeruuloꝫ qſq̃ q aduerſum ierãt.cõmẽtator Terẽtianus ait ꝓprie loquutũ Terentiũ eſſe dicẽdo
aduerſum nã ide inqt aduerſitores dicunt mẽdoſi ſunt codices donati:in qbus ꝓ aduerſitores ꝑpetã
legit aduerſatores. BVxãti pallore.Pallorẽ buxãtẽ accipe ꝓ pallore maximo buxeiq; coloris:nã qd̃ Pallor
pallidiſſimũ dicere uolumus:id buxo cõparamus:qua arbore nihil fere pallidius eſt:in priapeis bu/ buxans.

buxantiq; pallore trepidus: mira ſuper conſeruo ſuo
renunciat. cõſpicatum ſe quippe ſupinato illi. & iam
ex maxima parte conſumpto:imanem draconem mã
dentem inſiſtere. nec ullum uſquam miſerrimum ſe/
nem comparare illum.Q ua re cognita: & cum paſto
ris ſermone collata:qui eum prorſus hunc illũ nec ali/
um locoꝫ inquilinũ præmitebat peſtilẽti deſerta re/
gione:uelociori ſe fuga proripiunt.noſq; pellunt: cre/
bris tundentes fuſtibus: celerrime. Deniq; longo iti/
nere confecto:pagũ quendam accedimus.ibiq; totam
perqeſcimus noctẽ.mihi cœptũ facinus: oppido me/
morabile:narrare cupio.Seruus quidam:cui cunctam
familiæ tutelã dominus ꝑmiſerat ſuus: qq; poſſeſſio/
nẽ illã maximã in qua diuerteramus uillicabat:habẽs
ex eodẽ famulicio conſeruã coniugã;libere cuiuſdam:

xo pallidior nouaq; cera.cur autẽ
hoĩes in metu palleſcant cã tradit
ab Ariſtotele in ꝓblematis. ὅτι
ἐφοβουμένοις τοῖς αἷμα συν/
τρέχει εἰς τὴν καρδίαν ὥστε ἐκ/
λείπειν ἐκ τῶν ἄλλων μερῶν.
Quoniam inquit metuentibus
ſanguis contrahitur ad cor.ita ut
cæteris partibus deſiat. Cæterũ
adhuc queri poteſt quã ob cãm:
Timor ſanguinem cõtrahat qui
pudore diffunditur. SVpinato.
Reclinato & iacenti. COMpa/
rere.Apparere. CEcoꝫ.Codi/
ces manu ſcripti hẽnt locoꝫ.quæ
lectio eſt mundior namq; opilio
ille de quo ſupra facta mentio eſt
commonefecerat hæc loca eſſe ui
tanda tanq̃ exitialia nimiꝫ deno
tans inquilinum locorum illoꝫ
eſſe draconem hũc immanẽ qui
conſpectus fuerat mãdens iuue/
nem paſtorẽ:& ita ĩtelligimus ſenẽ illum qui nuſpiã comparebat reformatũ eſſe in hũc dracorẽ ma/
gicis ꝓſtigiis:abſumpſiſſeq; hoĩem. NOS.Iumenta intelligit. PAgũ.Vicũ ruſticanũ ſignat dicit Pagus.
aũt a fontibus ꝓpterea q̈ pagani eadem aqua & eodem fonte utant:aquæ.n.& fontes lingua dorica
appellant πηγαί.a pago pagani ruſtici dicti:Lex pagana dicit Plinio quã ruſtici ſeruãt. MIHI cœ/ Lex pa/
ptũ facimus:purior ĩtellectus ẽ ſi legas inibi cõpertũ facimus:ait eni narrare ſe uelle facimus memo/ gana.
rabile.quod inibi.i.in eo pago cõpertum exploratũq; habuit. OPPIdo.Valde. SERVVS quidã.
Multũ adiuuat legentes diſſimilitudo reꝫ quæſita ꝑ trãſitus.& in ipſa hiſtoriæ cõtinuatiõe ꝓcura/
ta uarietas.quæ in primis iucũda eſt gratiãq; cõciliat ſcriptori ſi moderata ſit:& tẽpeſtiua. hac narra Varietas
tionis uarietateq; qbuſdam quaſi floſculis exornat uenuſtat Lucius noſter ſuũ hoc opus.ne lectores oblectat
moroſa cõtinuatæ narratiõis equalitate laſſeſcãt.Itaq; exẽpla ĩterponit fabellas ĩſerit παρεκβάσεις lectores.
i.digreſſiones tẽpeſtiuiter adhibet:quoꝫ nihil quicq̃ in Lucião reperias. FAmiliæ tutelã. Signat
ſeruũ maiorẽ potentiorẽq;:quales in magnis domibus erãt atrienſes q̃lis eſt Plautinus ſaurea atrien
ſis in aſinaria:Columellæ quoq; noiabãt ſerui maiores:q̃ſi columina & columnæ domus Lucilius Atrienſis
Columella hic ſitus etrophanes. Vbi Columella accipit ꝓ ſeruo honoratiore.hunc Lucilianũ uer/ ſeruus.
ſum epigrãmatibus ſuis intexuit apte & decẽter epigrãmatarius poeta.in quo explicando fede & in/ columel/
ſcite lapſi ſunt cõmentatores.Quin etiã columẽ familiæ.Plauto Terẽtio cæteris dicit ſeruus maior læ ſerui.
cui tutela familiæ ꝑmittit.hic ꝓprie uillicus ſignificat qui familiã ruſticã habet ſub ſua tutela: quẽ Columẽ
dicit uillicare.hoc eſt officio uillici colere poſſeſſionẽ.uillicari.n.eſt ruſticari agrũ colere & uillæ ꝑeſ/ familiæ.
ſe.Põponius longe ab urbe uillicari quo herus rarenter uenit:non uillicari ſed dominari mea eſt ſen Villicari.
tentia. Auſonius philon qui meis uillicatus prædiis.ut ipſe uult ἐπίτροπος dicitur autem ἐπιτροπή Epitro/
ut Auſonii uerbũ obiter explicẽ procuratio & tutela ἐπίτροπος uero ꝓcurator de officio uillici Ca pus pro/
to & columella diligentiſſime per ſcribũt.ex quoꝫ præcepto exercere debet ruſticam familiã proui/ curator.
dereq; ne algeat.ne eſuriat.idem Cato uillicũ & uillicã epiſtatas eleganti uocabulo uocãt quaſi præfe Epiſtatæ
ctos uillicatiõis uillicones quoq; dicti in apologia. FAmulitio.Familia uillici enim & uillicæ erãt: Villico/
in numero ſeruoꝫ.famuliciũ dicebat.quod nũc ſeruitium.Apud oſcos ſeruus famel noiabat.Vnde nes.
& familia uocata famulitiũ.in Floridis dicit frequens famulitium pro copioſa familia.& mancipiis. Famuli/
CONſeruã coniugã.Præcipit Columella uillico cõiugẽ copulandã eſſe.quæ eũ cõtineat.& in qui cium.
buſdã rebus adiuuet.ea nec iuuenis eẽ debet.nec fedi habitus nec rurſus pulcherrimi.nã feditas uilli Qualis
cæ faſtidioſum nimia ſpẽs deſidioſum faciet eius cõtubernalẽ.eadẽ a uino ab eſcis a ſuperſtitionibus uillica.
a ſomno a uiris remotiſſima ſit:Cato uillica inqt ad cœnã ne quo eat.neue ambulatrix ſiet. munda
ſit uillã cõuerſam mundãq; habeat:cibũ uillico & familiæ curet.Gallinas multas & oua uti habeat
nuces & poma.& alia quæ cõdi ſolent cõdita habeat:coniugã accipe pro coniugẽ quaſi coniugatam.

Côiuga. copulatáq;.Plinius in.viii.de aſpidibus loquens ſic inqt côiuga ferme uagant̃.nec niſi cũ cõpare uita
extrarius eſt. EXtrarie.Nõ domeſtice.extrarius ab extraneo ſic diſtinguit̃:extrarius eſt qui extra focũ & do
extráeus. mũ ſit.extraneus exaltera terra.quaſi extraneus.exterricineus uero is dicit̃.q ante tẽpus natus eſt.di/
Exterricineus. ctus exterricineus.qđ eũ mater exterrita aluo eiecit.extrarius canis a Suetonio dictus.q non eſſet ex
eadẽ domo.Nec intra canes domeſticos educatus.Apuleius quoq; in apologia inqt ꝑterea minabat̃
ſi extrario nupſiſſet.ubi extrarius ſignificat̃.q non ſit domeſticus & ex eadẽ familia:etiã ſi ſit ex eadẽ
tribu.& ciuitate.

> extrariæq; mulieris flagrabat cupidine:qquo dolore pellicatus:uxor eius intricta cunctas mariti rationes: & qcqd horreor reconditũ continebat̃:admoto cõbuſſit igne.nec tali damno thori ſui cõtumeliã uídicaſſe cõtẽta;iam circa ſua ſeuiens uiſcera:laqueũ ſibi nectit.infantulumq; quæ de eodem marito iam dudum ſuſcepat:eodẽ funiculo nectit. ſedq; ĩ præaltiſſimũ puteũ: appẽdicẽ ꝑuulũ trahẽs:præcipitat.quã mortẽ domínus eoꝝ egerrime ſubſtinẽs:arreptũ ſeruulũ eius: qui cãm tãti ſceleris luxuriæ ſuæ preſtiterat:nudũ ac totũ melleplitũ firmit̃ alligauit arbori ficulneæ:cuius ĩ ipſo

DOlore pellicatus.Ita dicit̃ a pellice pellicatus:
ut a concubina concubinatus no
mẽ eſt quarti ordinis.M.Tullius
in ſecũdo de officiis ab ea eni eſt
Pellicatus. ipſa ꝑꝑ pellicatus ſuſpitionem i/
terfectus. INſtricta.Offenſa ꝑ/
culſa ꝑſtricta alii legunt inſtricta
pro extimulata ĩpulſa exagitata.
& ſic legere malim q̃ inſtricta.
THOri contumeliã.Martialis
thori cõtumelia eſt pellex ſiue cõ/
cubina:cuius rei maxime ĩpatien
tes ſunt uxores & qđ uis aliud in
marito q̃ pellicẽ æqoribus oculis
aſpicient.Verum ex pellicatu ex
cãdeſcũt.iraſcunt̃ ac uindictã pa/
rant.caueant ergo qui in ordine ſunt maritoꝝ hoc exẽplo.ne quid uxor de pellice reſciſcat: ne amor
uxorius uertatur in odium exitiale.uicariã ſui melliti pabulũ:ſuæq; paleſtræ ueneriæ ferre fœmi/
na:nec põt.nec uult. INfantulũ nectit.Muliebre eſt inquit Seneca uitiũ in ira furere.& ſane ita eſt.
Nãq; iracũdia ꝑcipites ferunt̃ in feraꝝ in necem tã ſuam q̃ ſuoꝝ.Quid porro crudelius dici aut fingi
põt? q̃ mater ob pellicatus ſuſpitionẽ:nec ſibi parcens nec filiis? Crimine quo parui cedem potuere
Medea mereri:hæc affectio ĩpotentiſſima docuit medeã natoꝝ ſanguine manus cõmaculare.hæc ĩpulit de/
atrox in iamirã.ut herculẽ mox ſe ipſam leto daret.longũ facerẽ ſi enumerare uellẽ exẽpla fœminaꝝ quæ ob
filios. pellices furore ueſaniẽti inſtinctæ atrocia & dira facinora cõfecerũt:cæteꝝ ſicut iſtæ fœminæ culpã/
exemplũ dæ ſunt:quæ liberos necarunt & maritos ex pelicatus in cẽtiuo.ita e cõtrario digna laude cẽſet̃ theo
theoxenę xena:quæ auſa dicere eſt ſua manu ſe filios ĩterfecturã.potiuſq̃ in poteſtatẽ Philippi Macedonũ re/
notabile. gis ueniret.& uerba re ſanxit:ſi quidẽ cũ a regiis cuſtodibus ſepta in mari teneret̃ nec ullũ pateret ef/
fugiũ ad facinus ferox ex pietate reuoluta eſt.uenenũ eni diluens ferrũq; ꝓmẽs.Mors inqt una uin/
dicta eſt.uiæ ad mortẽ hæ ſunt:effugite ſupbiã regiã.aut ferro aut ueneno.Itaq; alii poculo alii ferro.
exemplũ abſumpti ſemianimes e naue ꝑcipitant̃.Ipſa deinde uiꝝ comitẽ mortis cõplexa in mare ſeſe deiecit.
mony/ FVniculo.Cõditores hiſtoriaꝝ ꝓdiderũt monymã reginam mithridatis uxorẽ in deſpatione re/
mæ. rũ profligataꝝ detractũ e capite diadema collo circũligaſſe:ſeq; ſuſpendiſſe.& cũ corporis põdere la
Appẽdix queus ille diſruptus eſſe dixiſſe:execrandũ diadema:neq; in tã triſti miniſterio mihi ꝓfuiſti moxq;
cũ ſuper illud humi abiectũ inſputaſſet eunuco regio iugulandã ſe ſe obtuliſſe. APpẽdicẽ.Annexũ
adiunctũq;.appendix & ὑπογορισ τικῶσ appendicula.ut aliubi quoq; oſtendimus: dicit̃ quod alii
eſt adiunctũ qſi ex alio pendẽs.M.Tullius ſcite dixit corpus eſſe ai appendicẽ. ARREptũ ſeruulũ.
Villicũ maritũ fœminæ laqueo ſtrãgulatæ. LVxuriæ.Luxuries & libido ſerui amãtis extrariã fœ/
Ficulnus minã fuerat cã:ut uxor pellicatus ĩpatiens ſe & paruulũ filium funiculo nexũ præcipitaret in puteũ.
ficulneus PER litũ.Inſperſum illitũ. ARbori ficulneæ.Vt a corylo colurnus ab ilice ilignus ſic a fico ficul
nus deriuat̃.hoc Seruius hoc cæteri grãmatici tradũt:Porphirio quoq; enarrãs illud Oratianũ olim
trũcus erã ficulnus inqt attende nomen a fico deriuatũ ficulnus.non ut uulgo ficulneus.Itaq; ex hac
Porphirionis doctrina Lucius noſter.nõ tã ſcite q̃ uulgariter locutus uideri põt.qui ficulneæ dicere
maluit q̃ ficulneæ.cæteꝝ q̃uis ficulnus rectius dici uidnat̃ q̃ ficulneus tamẽ apud ſcriptores priſcos
in uſu quoq; ficulneus eſt:& ilıgneus & alia ſimilia.quoꝝ auctoritas apud me pluris eſt.q̃ grãmati/
coꝝ ꝑranicidæ obſeruatiões.M.cato quo nihil Antiqus fibulæ ĩquit unde fiãt aridæ iligneæ ulmeæ
Popul/ nuceæ ficulneæ face uti in ſtercus aut in aquã coniiciant̃.Conſimiliter populneã frondẽ dici a Colu/
neus. mella leges.quã grãmatici populnã dici tantũ ꝑtinaciter cõtendũt.Multa ſunt alia huiuſcemodi in/
Popul/ differẽter uſurpata ſcriptoribus:poſthabitis moroſis illis ĩterdũ grãmaticalibus ꝑceptiõibus.Apud
nus. eccleſiaſticos ficulnea uſurpat̃ noie ſubſtãtiuo pro arbore.Hieremias nõ ſunt ficus in ficulnea.Qui
Ficulnea ergo dicet ficulnus ſequet̃ regulã grãmatices.q ficulneus fulciet̃ adminiculo auctoritatis quæ ꝓ rõ/
ne eſt.Demiror ſipõtinũ uiꝝ alioqui impenſe doctũ tradentem accidere id ignorãtia latinæ linguæ.
Quod aliqui ficulneã ſcribunt poſſem hoc in loco ualidiſſime refellere repercutereq; hominis dictũ
niſi mihi id conſilii iam pridẽ ꝓbaret̃ parcẽdũ eſſe caninæ facũdiæ:neq; aduerſus mortuos ſtilũ eſſe

ſtringēdū:igiť ut ad ꝓpoſitū reuertar.a fico ficitores dicti q colligūt ficos. Neuius ficitores oēs capiunt ficitatē. Vbi ficitatē accipe pro fructu fici. ſicut oliuitatē ꝓ uidemia oliuaꝝ. CArioſo. Putrido uetuſtate ac putrilagine exeſo: caries.n. uetuſtas diciť & putrilago unde carioſus. Afranius. Nemo illa uiuit carie carioſior: Carioſi dētes Plinio dicunť carie exeſi & foraminati. NIDIficia. Nidi nidulamēta cōceptacula. BVriebāt. Lego bulliebāt ꝑ eo qđ ē ſcaturiebāt feruebātq;. COMmeabāt. Ibāt redibāt. MVLtiiuga. Multiplici & nūeroſa: una ē dictio. ſic aūt multiiuga dicimus, ut multicoloria & multiformia: a multitudine uidelicet formatis dictiōibus. NIDOrē. Odorē de nidore ſuo diximus loco. ADEſis. Corroſis abſumptiſq;. SCAturigine. Eruptione: q̄les ſunt aq̄rū ſcaturigines. MORſiunculis. q̄ puſilli ſint morſus tantuli aīalis nouerunt oēs q formicas norūt. Plinius tamē ait nullis aīaliū portiōe uires eē maiores. gerunt enī onera maiora corporibus: & ea gerūt morſu iā in ope q labor q̄ ſedulitas: indicis formicis magnitudo lupoꝝ eſt de qbus herodotus in tertio. Plautus morſiunculas dat amatoribus quibus ex amoris affectu mordere ſe conſueuerunt: & īfixo dēte relinquere ueſtigia ac notas. ait.n. in pſeudolo. molles morſiúculæ papillaꝝ horridulaꝝ oppreſſiúculæ. Sicut autem itinere formicaꝝ ſilices qui ꝑduri ſunt attritos uidemus. Ita icredibile nō eſt hoiem abſumptū fuiſſe morſibus formicaꝝ p lōgi tēporis cruciatū. Suetonius refert draconé cōſumptū eē a formicis: quē in oblectamentis hēbat Tiberius.

carioſe ſtipite inhabitantiū formicaꝝ nidificia burriebant. & ultro citroq; cōmeabāt. multiiuga ſcaturigine. Q uæ ſimul dulcē ac melitū corporis nidorē pſenſerūt: paruis qdē: ſed numeroſis & cōtinuis morſiúculis pœnitus īherētes: ꝑ lōgi tēporis cruciatū: ita carnibus atq; ipſis uiſceribus adeſis homine cōſumpto mēbra nudarūt: ut oſſa tantum uiduata pulpis nitore nimio cādentia funeſte cohererent arbori. Hac quoq; deteſtabili deſerta manſione: paganos in ſummo luctu relinquentes: rurſum pergimus: dieq; toto campeſtres emēſi uias: ciuitatem quandam populoſam: & nobilē: iam feſſi puenimus. Ibi larē ſedeſq; perpetuas paſtores illi ſtatuere decernunt quod & longe quæſituris firmæ latebræ uiderentur. & annonæ copioſæ beata celebritas īuitabat: triduo déiq; iumētorum refectis corporibus: quo uindibiliores uideremur: ad mercatum producimur. & magnaq; uoce præconis: præcia ſingulis nunciátis equi atq; alii aſini: opulētis emptoribus præſtinanť. Ac me relictū ſolum: ac ſubſiciuū: cum faſtidio pleriq; præteribant. Iāq; tedio contrectationis eoꝝ: q

VIDVAta pulpis. Spoliata & exuta carnibus. NITOre. Splendore detracta enī carne nitēt oſſa. CANdētia. Albicātia. PAganos. Ruſticanos. & pagi illius incolas quo hæc ſunt factitata. CIVItatē populoſam. Lucianus πολυανθρωπον uocat qua Lucius nř populoſam dicit. uerba Luciani hæc ſunt. ἐρχόμεθα ἐς πόλιν τῆς μακεδονίας βέρροιαν μεγάλην καὶ πολυάνθρωπον.i. uenimus in ciuitatem macedoniæ noīe beriá magnā & populoſam. STAtuere. Græce dicitur.i. ἱδρῦσαι. SEdes ꝑpetuas. Ad differentiá eaꝝ: q̄ tēporariæ ſtatuunť. FIRmæ latebræ. Videbať hæc ciuitas ꝑbitura eſſe latibulū firmū paſtoribus: cū lōge abeſſet: ſi qs eos ueſtigare uellet. & inquirere. ANNOnæ copioſæ. Libēter hoīes māſioné & ſedē ꝑpetuá in ea ciuitate cōſtituunt: q̄ frugū ferax eſt: & utēſilia oīa copioſe ſuppeditat. IVmentoꝝ. Lucianus. πρᾶσις ἦν ἡμῶν τῶν κτηνῶν.i. uēditio erat iumentoꝝ. græce κτῆνος diciť iumentū. Vnde κτηνίατροι: dicti medici iumētorū & pecoꝝ: quos nři mulomedicos īterꝑtanť uerbū exprimētes e uerbo: Firmicus maternus: centauro oriente q natus fuerit. aut auriga erit aut equoꝝ nutritor: aut mulomedicus: aut equitiarius: mēda eſt in codicibus īpreſſis: in qbus ꝑ eqtiarius legiť eqnarius. equitiū.n. ut ſupra annotauimus ſignificat gregē equoꝝ. Vnde & eqtiarius dictus eqtii magiſter: q & eqſio & armentarius noiať. Quē Maternus mulomedicū dixit: Columella Varro. cæteri ueterinariū nominitant. uulgus uernacula lingua mareſchalchū uocat: a ueterinis aūt ueterinarius īclinať: ſunt aūt ueterina aīalia oīa: quæ uehere qđ poſſunt: de qbus apud oés mētio. a Columella pecoris medicina dř ueterinaria medicia: cuius prudēs eſſe debet pecoris magiſter: illud adde: ne qđ ſciēs ꝑtereá: ephorhedicas dici a gallis bonos equoꝝ domitores. Vnde urbi eporhediæ in nona Italiæ regiōe īditū nomē. REfectis corporibus. Sic māgones corpora uenaliū māgonizāt. ut ſint uēdibiliores. & robur ac pulchritudinē inani ſaginа mētiunť. VOcē ꝑconis. Miniſteriū ꝑconis uox eſt: in ꝑcone uox magna. Sonora clara exigitur officiū ꝑconis eſt uoce ſublatiſſima ꝑdicare ea quæ uenui ꝓponunť. Plautus i eo ipo aſtas lapide ubi ꝑco ꝑdicat. græce dř κῆρυξ Lucianus. ὁ κῆρυξ εὔφωνος ἐν ἀγορᾷ μέσῃ ἑστὼς ἐκήρυττεν.i. præco uocalis ſtans īmedio foro ꝑconiū faciebat. PRæſtinanť. Emunť. SVBſiciuū. Apud ſcriptores mō ſubciſiuū. mō ſubciſiuū ſcribi lego īdifferēter eodē ſignificatu & ītellectu. nā ſucciſiua dicuntur

Abſtinēdū a canina facundia. ficitores Ficitas. Oliuitas Carioſus Caries. Multiiuga. uires formicaꝝ. Morſiunculæ. Polyanthropos. Ctenīatri. Mulomedici. Equitiū. eqtiarius Equiſo. Veterinarius. Veterina Ehorhedicæ qui Officiū ꝑconis. Ceryx. ſubſiciuū ſucciſiuū

quæ ſubciſa ſunt.& quaſi ſubtracta a ſubcidẽdo dicta.Subſiciuũ uero a ſubſecãdo inclinari uidetur
Plinius Gellius.M.Tullius ſubciſiua tẽpora elegãter appellãt quaſi ſubtracta ſubducta ſubſectaq; ne
gocíis rebuſq; neceſſariis:quæ uulgo furto ſubrepta dicũtur hic ſubſiciuũ accipe ꝓ reliquũ:& ſuper
ua caneũ quaſi ſubſectũ ex reliquo grege dipendito.ſicut in.xi.quoq; dixit qđ ſubſiciuũ quãuis uera
tæ iam traditiõi remanſiſſet.Luciãus dixit ὕστατον καὶ ἀπολελειμμένον Lucius noſter relictũm
ſolũ & ſubſiciuum in.xii.cõmentario Suetonii noſtrũ ſup hoc uerbo extat annotamentũ : Illud ad/
de apud Nonium Marcellũ legi
uulgo ſubſiuũ cũ legẽdũ mea qui
dẽ ſentẽtia ſit ſubſiciuũ : quod ſi/
gnificare ait ſequens ſuccedaneũ
ſuccedẽs.tanq̃ a ſuccedẽdo incli/
natũ. DE dẽtibus ætates cõpu
tabant:ætas ueterinoꝝ.ut Plinii
uerbis utar dẽtibus ĩdicaẗ equus
amittit.xxx.mẽſe primores utri/
que binos ſequẽti anno totidẽ ꝓ
ximos anno ĩcipiẽte binos amit/
tit:q ſexto anno renaſcũẗ.ſeptĩo
anno oĩs hẽt.& renatos & ĩmuta
biles:nec poſtea quot annoꝝ ut
inquit Columella manifeſto cõ/
prendi põt. Aſinoꝝ genus.xxx.
mẽſe ſimiliter amittit.deinde ſe/
nis mẽſibus: qđ ſi nõ prius pepe/
rint.q̃ decidant poſtremi: ſterili/
tas certa abſumpta hac obſerua/
Senectus tiõe ſenectus ĩ eqs & cæteris uete/
dentium rinis ĩtelligiẗ dentiũ broncitate:hoc eſt ꝓminẽtia:& ſupciliorꝝ canicie & cũ tempora lacunis incipi/
brũcitate unt cauari.Lucianus τὰ στόματα ἀνοίγοντες καὶ τὴν ἡλικίαν ἐν τοῖς ὀδοῦσιν ἑκάστου
ἔβλεπον.i.ora aperientes ætatẽ ſinguloꝝ ex dentibus inſpiciebãt. COMputabãt.Computatiores
græco uocabulo pſepho pectas uocant.qua dictiõe & noſtri utuntur.Maternus ait Mercuriũ facere
Pſepho/ pſephopectas. FETOre ſordentẽ.Luciãus ſimplicius & breuius hæc tradit:quæ noſter feſtinius ĩ/
pectas. texiuq; ridiculoꝝ enarrat.ut nũc in uenditiõe aſini feſtiuiter tẽpeſtiuiterq; ĩſeruit fabellã de eo.cuius
manũ fetentẽ mordicus cõtriuit.dũ eã inſertat ĩtra gingiuas.& ita curioſius aſini explorat ætatem:
Talia identidẽ ieri uidemus ab his qui equos & ueterina mercanẗ. IDENtidẽ.frequenter. DIS/
ruptis faucibus.Diſrũpi fauces dicunẗ in p̃cone ex boatu nimio.& dũ nimis exerta uoce.proclamat.
QVAM ad finẽ.Hi ſunt ioci ridiculi p̃conis.quibus illudebat aſino ĩuẽdibili. CANteriũ.Nomẽ
Cãterius eſt ꝓbri.& uilitatis.ἄκυρον tamẽ ĩproprio.cãterius.n.ꝓprie dr̃ equus caſtratus.non aũt aſinus.tales
aũt deteriores uilioreſq; eẽ nemo ambigit:ob hoc ĩquit Plautus ego faxim mulli p̃cio qui ſuperant
equos fient uiliores gallicis cãteriis.apud Victruuiũ cãterii ſunt trabes.in ſtructuris ædificioꝝ q ho/
Cãterius dieq; uulgo ita nũcupanẗ:Ruſtici quoq; cãteriũ uocãt uineæ genus.quæ ſimplici iugo cõſtat ordine
uinea. porrecto.Talis uino melior eẽ ferẗ:q̃do ſibi ipſa nõ obũbrat:aſſiduoq; ſole coquiẗ. De cãterio equo
Prouer/ ꝓuerbiũ eſt uetus.Rideo ĩquit galba cãterio:qđ dr̃ de his:q in pricipio rei alicuius ĩchoatæ deficiũt
bium. nã Sulpitius Galba cũ in ꝓuinciã exiẽs ad portã ipſam cãteriũ ſuũ aĩaduerteret cecidiſſe.Rideo ĩquit
Rideo cã cãterie:te iã laſſum eẽ cũ tã longũ iter iturus uix id ſis ĩgreſſus. VEnui.Vẽditioni. EXtritis un/
terio. gulis.Ex imitatiõe Plauti ſic ſcribẽtis in Aſinaria:nẽpe eos aſinos p̃dicas uetulos claudos qbus ſubtri
tæ ad fœmina.iã erant ungulæ. DOlore.Minutulus error qui emendari põt unius litteræ imuta/
tione.ut ꝓ dolore legas colore deformẽ.color enĩ maxĩe ſpectari ſolet in uenalibus iumentis: Ita ut
honeſtate coloris ſæpe p̃tioſiora fiãt:ſicut e cõtrario.ex coloris malitia repudianẗ: Virg.ĩ deſcriptio/
Rudera/ ne equoꝝ illud celebratiſſimum ꝓdidit.honeſti ſpadices glaucíq;.color deterrimus albis & giluo.
riũ cribꝝ. RVderariũ cribrũ.Nihil ꝓrſus cõtẽptibilius abiectius deſpectius.In aſino dici potuit:q̃ ut Rude
Rudus. rariũ cribrũ diceret:quo dicto ſignaẗ aſinus nulli rei prorſus utilis:niſi ut ex eius corio fiat cribrum
Rudera. nõ frumẽtariũ.ſed rudenariũ q̃ſi dicas ſtercorariũ ad rudera.ſ.ex purgãda accõmodatum.quo nihil
Statumi/ eẽ põt uilius.eſt.n.rudus ſtercus qđ radiẗ.Rudera quoq; dicunẗ purgamẽta & q̃ſqliæ cementicii &
nantur. latericii parietis uetuſti.& diruti.palladius ĩterp̃taẗ ſaxa cõtuſa.qbus pauimẽta ſtatuminanẗ hoc eſt
Rudetũ. ſolidanẗ qđ & uictruuius refert.De rudere nouo & uetuſto ſcripſi copioſe in cõmentariis Suetonii
Erudera Rudetũ appellat cato locũ ruderis plenũ.q Plinio ruderatus dr̃.Inde fit uerbũ elegans eruderare.qđ
re eſt expurgare defecare emaculare:Sidõius apollinaris aures uiroſa ſuſurronum fece cõpletas erude/
Cato in/ rat. FOEnũ ꝑdere.Qui paſcit Aſinũ inutilẽ nulliq; rei ꝓrſus bonũ operã ut dr̃ ꝑdit & ĩpenſam fa
clemẽter citq; iacturã pabuli quo aliẗ.Cato p̃cipit boues uetulos oues reiiculas:armenta reiicula.eẽ uendẽda.

de dentibus meis ætates computabant:manum cuiuſ/
dã:fetóre ſordentẽ : qui gingiuas identidẽ meas puti/
dis ſcalpebat digitis : mordicus arreptam pleniſſime
cõtriui.quæ res circũ ſtantiũ ab emptione mea:ut pote
ferociſſimi:deterruit ãimos. Tũc preco diſruptis fauci
bus:& rauca uoce ſaucius:in meas fortunas : ridiculos
ĩſtruebat iocos:quẽ ad finem cantheriũ iſtũ uenui fru
ſtra ſubiiciemus & uetulum:extritis ungulis debilẽ.&
dolore deformẽ:& ĩherti pigricia ferocẽ.nec quicq̃ am
plius:q̃ ruderarium cribrũ . atq; adeoq; uel donemus
eũ cupiam:ſiq tamẽ fœnũ ſuũ ꝑdere nõ grauatur. Ad
iſtũ modũ præco ille cachĩnos circũſtantibus cõmoue
bat:ſed illa fortuna mea ſeuiſſima : quã per tot regio/
nes iã fugiẽs effugere:uel præcedẽtibus malis placare

Seruū quoq̧ ſenē inq̄t uēdat pr̄familias. Adeo nihil inutile paſcēdū eē cēſet ꝑpe in clemētet. Reicu/
la aūt dicunẗ aialia:q ob ætatē uel morbū ꝑinde ac iutilia reiciunẗ. NON potuit. Legere potui.ut
ſit pria pſona:de ſe eni loquēs iqt. Ego fortunam nec effugere potui nec placare. CAEcos oculos.
Cæca & exoculata fingiẗ fortūa:ut ante dictū ē:oculos tamē illos nō uidētes ait detorſiſſe i ſemet ip
ſum.tāq̄ i materiā calamitatis:quē ptinaciter uelit iſectari. SCitote q̄lē cinēdū. Luciāus. κιρόιλοσ
γαμ και γέρωμ ἦμ cinedus inq̄t erat & ſenex. CINcinnis ſemicanis. Capillis ex parte caneſcētibus Cincini.

non potui.rurſum in me cæcos detorſit oculos: & emptorē aptiſſimū:duris meis caſibus mire reptū obiecit. ſcitote qualē Cynedū. & ſenē Cynedū caluū q̄dē:ſed cincinis ſcemicāis & pēdulis capillatū. unū de triuiali populariū fece:q p plateas:& oppida cymbalis & crotalis pſonantes:deāq̧ ſyriā circūferētes medicare compellūt. Is nimio preſtināḋi ſtudio preconē rogat ciuitatis eſſem. At ille cappadociū me:& ſatis forticulū denūciat.rurſū reqreris ānos ætatis meæ:ſed præco laſciuiēs

cicinos aūt dici capillos ſat notū Cicinati
unde cincinatoꝝ Romæ familia:
cuius iſigne erat crinis. Inde cin/
cinnati ꝑ capillatis criſpulis co/
matis dicti. M. Varro cincinum
ſignat eſſe intortū capillū ſic ſcri/
bēs in re ruſtica:is ē coliculus ui/
teus intortus. ut cicinnus. græco
uocabulo βοστρυξ και βοσ/ Boſtry/
τρυχοσ diciẗ capillus. & cæſari/ chos.
es hoc iō appoſui ut trāſeūter mē
dū tollerē ex codicibus Firmici locus
mīni:inq̄bus ſic legiẗ uolumine materni.
tertio matheſeos. Venus criſpos
criniū facit boſtritis conatos.tu uero corrige boſtrichis comatos.i. capillis muliebribus cæſariatos
Itē in ſeptimo.ubi de ſidere pleiadū fit mētio legiẗ:quoꝝ inflexi crines torquenẗ ſp in luſtris hos ut:
frequēter appoſitis.ego emēdo in hoſtrichis appoſitis.ut ſit ſenſus uenuſtus:ab his q nati ſunt oriē/
tibus pleiadibus crines torq̄ri iflectiq̧ appoſitis freq̄nter boſtrichis.hoc ē capillitio muliebri:& alie/
nis crinibus annexis:ut ita adulterina coma fictā pulchritudinē mētianẗ.mētio luſtroꝝ hoc i loco ī
tēpeſtiua ē & ab intellectu ſcriptoris aliena. VNVM de fece. Ex Luciāo. τουτωμ εισ τωμ τημ θεομ
τημ συρίαμ εισ τασ κωμασ και τουσ αγρουσ περιφερόντωμ και τημ θεομ επαιτεῖμ αναγκαζόν
τωμ erat iquit unus ex his.qui deā ſyriā ꝑ caſtella & agros circūferētes cogunt eā mendicare.fecē tri/ Fex tri/
uialē accipe ꝑ ſordida plebecula.& feculētis ac uulgaribus hoibus. Triuialia dicunẗ ꝑtrita inuulga/ uialis.
ta ꝑmiſcua.& ob hoc uilia ac triuioꝝ uſu celebrata. CROtalis pſonātes. Crotala iſtrumēta ſunt ſo Triuialia
nora & crepitātia.a pulſatiōe dicta:orbiculis æneis ſonū colliſiōe reddentibus:græci κροτομ dicunt Crotala.
plauſum ac ſtrepitū:& κροτεω plaudo.κροταλιζω ſtrepo:ide crotaloꝝ nomē in carmine Ouidiano
cībala cū crotalis prurigis arma priapi.in idyllio Maroniano.criſpū ſub crotalo docta mouere latus:
Pli.in.ix.docet crotalia appellari margaritas q̄ſdā reſonātes q̄ꝝ ſono colliſuq̧ gaudebant.apud græ/ Crotalia
cos crotalon quoq̧ ſignificat calamū diuiſum ꝑparatūq̧ ad muſicū modulatū.crotalos uero maſcu margari/
lino genere dr̄ hō ſonora uoce ꝑnūciās.hoc ē ut græci dicūt ευγλωττοσ και ευστομοσ. DEam tæ.
ſyriā. Extat Luciani libellus q iſcribiẗ περι τησ συριησ θεου.i.de dea ſyria:quo ſeſtiuus ſcriptor tra/ crotalos
dit ſe uidiſſe in ſyria ſtatuā in tēplo deæ multiformē.q̄ q̄dē eſſet iuno hr̄et tamen aliquid Palladis & homo q.
Veneris.& lunæ.& Rheæ.& Dianæ.& nemeſios.& parcaꝝ:q̄ altera manu tenebat ſceptrū.altera fu/ liber lu/
ſum.in capite radios ferebat.& ignē ceſton:lōgaq̧ orone demōſtrat Deā ſyriā eē numen unū: quod ciani de
multiiugis noibus orbis uenereẗ. Cuius ſacerdotēs crotala pulſabāt.cui galli ſacrificātes ſecabāt bra dea ſyria
chia:multi timpana ꝑcutiebāt.alii diuina cātica cōcinnebāt.furor aūt multos corripit.qui gladio ſe/ Dea ſy/
cāt ueſtimenta ꝑ urbē diſcurrētes.ſacrificāt aūt huic deæ boues maſculos & uaccas nec nō capras & ria quæ.
oues. Porci uero tanq̄ ipuri abominabileſq̧ neq̧ imolanẗ neq̧ alunẗ.radūt capita & ſupcilia. In ſacris Aſſyrii
deæ q̄buſdā iūcturas manuū & ceruices ſtigmatibus notāt:inde aſſirii oēs ſtigmatici uiſunẗ.hic Lu/ ſtigmati/
cius nr̄ de Dea ſyria.Deæq̧ ſacerdotibus plurima trāſtulit cōmodiſſime trāſpoſuitq̧ ex Luciāo:quo ci.
iprimis archetypo uſus eſt. Luciāus aūt mō ſe patrēſem.mō aſſyriū eē dicit.tanq̄ natus hic oriundus lucianus
illinc fuerit:ut illud liuianū nati charthagine oriundi ſyracuſis. Suidas refert Lucianū fuiſſe ſamoſat aſſyrius.
eum ex ſyriæ.ſ.ciuitate:aitq̧ eū cognominatū βλασφημον η δυσφημον η αθεον. quia de diis non lucianus
bene credidit.& ridicula pſcripſit.floruit aūt ſub Traiano haud ſane multo maior natu q̄ Lucius nr̄ blaſphe/
hoc tranſeūter libuit intexere q̄a nonnulli falſo crediderūt Lucianū ex Apuleio non Apuleiū ex Lu/ mus.
ciāo Aſinū aureū trāſcripſiſſe. De hac aūt Dea ſyria ſparſim iſerenẗ annotamēta.ꝑut uariis locis oc/ lucianus
curret occaſio.ſunt.n.talia magis digerenda q̄ incōdite aceruāda.ſiquidē diſpoſita delectāt confuſa ꝑ antigon.
turbant. CViatis eſſem. Cuius patriæ gētis nationis.cuias diciẗ & cuiatis cōi genere ꝑnomē eſt gē Apuleio.
tē ſignificās.ut docent grāmatici.& annotaui in.v.cōmētario Tuſculanaꝝ.in aſinis patria ſpectaẗ Ge Cuias.
neroſi ſunt in peloponeſſo archadici in italia reatini ex quoꝝ ſeminio optimi ꝑgenerātur auctores Cuiatis.
Varro.& Plinius. CAPAdociū me. Qui mācipia uēdūt nationē cuiuſq̧ in uēditione ꝑnūciare de/ Dicenda
bent.ut iquit Vlpianus plerūq̧ eni natio ſerui aut ꝑuocat aut deterret emptorē:Iccirco intereſt no/ natio mā
ſtra ſcire nationē ꝓſumptū & eni eſt quoſdā ſeruos bonos eē.qui natiōis ſunt non infamatæ quoſdā cipiorꝫ
malos uideri.quia ea natione ſunt.quæ magis infamis eſt.nūc itaq̧ ꝓco ex hac doctrina nationem uenaliū.

pronunciat uenalis Aſini tanꝗ mancipii: eũq; eſſe ait cappadocem tanꝗ nationis probatæ: namq; ex cappadocia regione aſiatica ſerui utiles & boni uenales deportabant: quos cappadocas poetæ continnentes appellitant: Perſius, Martialis, Papinius. Ad hunc intellectum referendus eſt uerſus ille Oratianus eget æris cappadocum rex. ubi rex cappadocum ſignificatur non rex cappadociæ ut ego ſentio: ſed dominus famuloſus. habenſq; cappadocum. i. mancipiorum legiones in famulicio. Cappadociam bifariam diuiſa eſt in maiorem cappadociam & alteram. quam pontum nominauerunt.

mathematicis quidam: qui ſtellas eius diſpoſuit: quſtum ei numerauit annũ: ſed ipſe. ſ. melius iſtud de ſuis nouit ꝓfeſſionibus. quãq. n. prudẽs: crimen Corneliæ legis incurram: ſi ciuem Romanum pro ſeruo tibi uendidero quin emis bonum & frugi mãcipium: qđ te & foris & domi poterit iuuare? Sed exinde odioſus emptor: aliud de alio non deſinit quærere. deniq; de mãſuetudine ẽt meã pcõctat̃ anxie. At præco ueruecẽ inqt. nõ aſinũ uides: ad uſum oẽm qetũ. non mordacẽ

Strabo in. xii. cappadociam dicit fuiſſe diuiſam in decem ſtrageas. hoc eſt præfecturas: olim Romani conceſſere libertatem cappadocibus ob amicitiam: quam illi recuſauerunt dicentes ſe eam ferre non poſſe orarũtq;: ut ſibi rex datetur. Tunc Romani admirati ꝙ inuenirentur: qui libertatem recuſarẽt permiſere ut quem uellent regem eligerent illi ariobarzanem elegerunt: cum igitur ex cappadocia boni ſerui uenirent. ad id alludens aſinum ſcite feſtiuiterq; cappadocium eſſe pronunciat tanꝗ generoſum. Dum hæc conderem ſubit memoria rei uulgaris quidem & quotidianæ attamen notabilis. & enim uulgo quotidie uolentes quãlibet rem excellentiam denotare. eam cappadocam appellant: Tam uiri ꝗ fœminæ, tam pueri ꝗ ſenes. ſic faba ꝑgrandis & eximia dicitur cappadocia. ſic egregie improbus dicitur eſſe ex cappadocia. ſic de aliis prope infinitis dicitur cappadox eſt. Nimirum debet ſubeſſe ratio aliqua in tanta uulgi nominatione: quam ego coniectatorie coniecto fluxiſſe ex hac appellatione ſeruili. nam cum ſeruum bonum frugi & præter cæteros aptiorem in uenditione uellent oſtendere: cappadocem eum & ex cappadocia eſſe pronunciabant: tanquam ex natione minus infamata. & ex qua mancipia omnium præſtantiſſima optimaq; uenui ſubiiciebantur: Res interdum protritas & in uſu uulgi promiſcuas mecum muſſitans: ad doctrinam moreſq; priſcorum pro uirili parte reuocare contendo: ut uideantur municipes mei non parum multa retinere doctæ antiquitatis uocabula atq; adumbrata ueſtigia: ſuper quo aliubi plura: Illud adde dignum annotatu. Quod apud græcos dicitur τρια καππα κακιστα, ideſt tria. ccc. peſſima uidelicet cappadocia: creta: cilicia: tanquam homines indidem prouenientes ſint peſſimi mortalium. dicitur ab eiſdem græcis monſtrum ſiue portentum cappadocion. Diuus Auguſtinus in libro de grammatica illud τρια καππα κακιστα. ideſt tria cappa peſſima autumat dici de tribus corneliis uidelicet: Cornelio ſulla: Cornelio cinna: Cornelio lentulo. qui peſſimi pernitioſiſſimiq; extitere. MATHEmaticus. Peritus ſcientiæ ſideralis: & matheſeos profeſſor: qui & genethliaci. & caldei. & planetarii nominantur: de quibus apud Suetonium copioſius. CORneliæ legis. Cornelius ſylla dictator leges tulit ab ipſius nomine Cornelias nuncupatas Mar. Tullius in prima philippica. Quære acta gracchi leges ſemproniæ proferentur. quære ſyllæ corneliæ. Apud iuriſconſultos. Mentio eſt de legibus corneliis. Titulo ad legem Corneliam de falſis: Item ad legem corneliam de ſiccariis & ueneficiis. & aliis pluribus in locis: erat in lege cornelia caput. quo pœna ſanciebatur in illum. qui liberum hominem pro ſeruo uendidiſſet. iiſq; pœna ipſius legis corneliæ tenebatur. in libris iuriſconſultorum non extat hæc quidem lex corneliæ: Sed per alias leges interdicitur: ne quis liberum pro ſeruo uendat. Nunc itaq; ueluti Aſinus ſit mancipium & homo uenalis: Feſtiuiter ludens meminit corneliæ legis: corrigendus eſt error in hoc loco multorum: qui legentes apud Quintilianum & alios citati teſtimonia Mar. Tullii pro cornelio: intelligunt orationem pro Cornelio Balbo: cum intelligenda ſit oratio pro Cornelio de maieſtate: qui in tribunatu pro roſtris pro contione. condicem in quo lex erat perſcripta ipſe recitauit: quod ante Cornelium nemo tribunus feciſſe eſtimabatur. & iccirco accuſatus. tanꝗ maieſtatem tribuniciam imminuiſſe quem Cicero defendit: egitq; pro Cornelio quatriduo: qua in cauſa Fulgentibus armis præliatus eſſe proditur. cõſequutus dicendo. ut populus Romanus admirationem ſuam. non acclamatione tantum. ſed etiam. plauſu confiteretur. QVIN. Hortatiuum eſt. BONVM & frugi. Verbis hiſce utebatur uenaliciarius. ideſt uenditor in uenditione ſeruorum. & propria laus ſerui eſt: ut frugi dicatur. i. utilis neceſſarius: Oratius in ſermonibus dauus ne. ita dauus. Amicum mancipium. domino & frugi. Plautus ita ſeruum par uidet frugi ſe ſe inſtituere: frequens eſt locutio apud auctores bonæ frugi ſeruus.

PERcontatur anxie. Ex more. ſ. emptorum: qui in emendo rem uenalem curioſius contemplantur cauẽtes ne a uenditore circunueniantur: Anxitudinem dixerunt ueteres pro angore: ſicut altitudinem pro albore. candore ue. VERVEcem uides. Ideſt manſuetum mitem quietum inſtar ueruecis: & ueruecina placiditate præditum: in proximo uolumine dixit quouis ueruece mitiorẽ efficere.

cappadoces ſerui.

cappadocia.

Strata/gea per fectura.

Libertatem recuſant cappadoces.

cappadocia res excellens.

Tria cappa peſſima.

Leges corneliæ

Error de ofone ꝑ cornelio

Venaliciarius.

Seruius frugi.

Anxitudo.

albitudo

NEC calcitronē. In edicto edilitio ſcriptum ſic fuit. equus mordax. ac calcitro uitioſus nō morbo/
ſus eſt. calcitrones aūt dicunt̄. q infeſtant calcibus & calcitrandi uitio ſunt obnoxii: qđ non ſolum de Calcitro
brutis aiantibus: ſed eſt de hoībus dici teſtis eſt Plautus. in aſinaria his uerbis. ita hæc morata eſt ia/ nes.
nua. exemplo ianitorē clamat ꝓcul ſi quē uidet ire ad ſe calcitronē. FOEminibus. Femoribus & co Fœmina
xis: ſignare locutus. nam fœmina proprie ſunt partes ſemorum interiores qđ docet Plinius ſic ſcribēs
in. xxviii. fœmina atteri adurīq; eq̄tatu notum eſt. LVRconē. Nomine ꝓproſo contumelioſoq; lur

nec calcitronē qdē ſed ꝓrſus ut aſini corio modeſtum
hominē ihabitare credas. q̄ res cogitu nō ardua. Nā
ſi faciē tuā mediis eius fœminibus emiſeris. facile pcō/
taberis: q̄ grādem tibi demoſtret patientiā: ſic præco
lucronem tractabat diacule. ſed ille cognito cauillatu:
ſimilis indignati. At te inquit cadauer ſurdū: & mu/
tum: delirumq; præconem: omnipotens & omniparēs
dea ſyria: & ſanctus Sabadius: & bellona: & mater
Idea cum ſuo Adone. Venus domina: cecū reddant: q

conem dixit: lurcones autem dicū Lurcōes.
tur edaces uoratores māducones. Lurcare.
a lurcando nūcupati lurcare enim
eſt. cum auiditate cibum ſumere.
pomponius. lardum lurcabat lu/
bens. Celebratus eſt ille uerſus Lu
cillianus. uiuite lurcones comedo
nes uiuite uentres. Vbi uentres ſi Ventres.
credimus donato poſuit pro para pro para
ſitis edacibus quorum deus uen/ ſitis.
ter eſt. DICACVle. Facete ſalſe
mordaciter. Dicacitas auctore qui Dicaci/
tiliano a dicēdo ducta eſt proprie tas.
ſignificās ſermonem cum riſu ali
quos inceſſentem. ideo demoſthenem urbanum fuiſſe dicunt dicacem negant. itidem a dicendo di/
cteria nominata: ſunt autem dicteria ioci & cauillationes græci ſcomata & ledorias uocāt de quibus Dicteria.
ſuo loco plura. CAVILlatu. Cauillatione irriſione. AT te inquit. Imprecatio dira in præconem Scomata
qua imprecatur. ut ira deorum. & ultione obſurdeſcat. obmuteſcat excecetur. OMNIpotens dea Vnus
ſyria. Philoſophi tradunt. & memorat Auguſtinus in. xii. de ciuitate dei unum eſſe deum. & unam deus.
deam. quæ numina uarii nominibus nuncupantur. ſic ſol apollo liber hercules mars mercurius. aliis Nomina
quoq; prope infinitis nominibus colitur. ſic iuno dicitur dea tellus & mater magna. & ceres. Diana plura.
luna. proſerpina. dicitur eadem Dea ſyria. ut autem magiſtra lectione compertum habemus. Deæ ſy Cibele &
riæ. & deæ cybeles. quām & magnam matrem dicunt: ſacra ſunt conſimilia: cum una ſit dea. nam ſi/ dea ſyria
cut cybeleī galli amputant ſibi uirilia ſic & deæ ſyriæ ſemiuiri cinedi. ſicut illi fanatici ſecant mem/ eadem.
bra & inſana iactatione diſcurrūt ita ſacerdotes deæ ſyriæ proſecant muſculos gladiis lancinant mē/
bra flagris. & afflatu furoris bacchabundi uaticinantur: ex hoc proſectu & uerberatione cum mem/
bra tumeſcant. ſiriacorum ſacerdotum. ob id dixiſſe uidetur martialis iuro per ſyrios tibi tumores.
Omnino communia & fere eadem numina eſſe produntur. cibele & dea ſyria. & ut inquit Auguſti/
nus non tam ſunt multæ deæ: q̄ multa unius nomina. igitur quæ cognomina conueniunt cibelæ ea
dem deæ ſyriæ decenter apponuntur. cibelæ omniparēs cognominatur. quod telluris epitheton eſt
nam eandem & tellurem & magnam partem eſſe uolunt. conſimiliter dea ſyria nominatur omnipo
tens omniparenſq;. quaſi omnium parens omnia gignens. compluſcula alia ſunt conſimilia. atq; ger Omnipa
mana: quæ prout occurrent ſuo loco dicentur. SANctus ſabadius. Eundem haberi ſolem atq; li/ rens.
berum accepimus: quem ſabadium nuncupantes magnifica religiōe in thracia celebrant. ut Alexan/ Sabadi/
der ſcribit eiq; deo in colle ædes dicata eſt: ſpecie rotunda cuius medium interpatet tectum. rotundi us.
tas ædis monſtrat huiuſce ſideris ſpeciem ſummoq; tecto lumen admittitur. ut appāret ſolem cun
cta uertice ſummo luſtrare lucis immiſſu. & quia eo uniuerſa pateſcunt igitur cum dea ſyria ſit luna.
& cætera numina fœminea complectatur: merito illi iungitur ſubadius qui eſt ſol & liber pater bre
uiterq; omnia maſculina numina complectitur. Addamus hoc in loco & illud tanq̄ auctarium quod
numina quædam antiqui coluerunt utriuſq; ſexus particulatione pollentia: quos deos arſenothelis Arſeno
appellant quaſi dicas maſculo fœminos: quo nomine quædam quoq; animalia ab Ariſtotele nomi/ thelis dii
nantur ſemet ineuntia. Sabadii dei meminit. M. Tullius in libris legum: eumq; ut peregrinum eie/
ctum a ciuitate atticorum tradit & ſi mendoſe ſabeius pro ſabadinus ſcriptum legitur. in monumē
tis græcorum maximeq; apud ſuidam comperio ſabazium dici deum Dionyſium hoc eſt bacchum
ἀποτοῦσαβάζειν. ita enim barbari dicunt bacchari. BELLona. Dea belli de qua Virgilius in. viii.
quam cum ſanguineo ſequitur bellona flagello ſoror martis & uxor. nam ut inq̄t Auguſtinus in ſex
to matrimonia ſororum iungimus & fratrum bellonam matri collocamus: uulcano uenerem neptu
no ſalaciam. bellona dicta ut grammatici deriuāt quaſi bellonata: alio quoq; nomine enyo poetis no Bellona.
minatur. IDEA cibelo. Ab ida monte phrigiæ & cretæ: ſortita nomen utrobiq; enim cerimoniæ Enyo.
cibeles in magna erant ueneratione hoſpes numinis idei dicitur a ſatirographo ſcipio naſcica qui ſi/
mulachrum cibeles hoſpicio domeſtico accepit. CVM ſuo adone. Hoc iungendum ē iferioribus.
ut ita iūctim legas: cū ſuo adone uenus domina. nā ſicut atis iungit̄ cibelæ. ità ueneri copulat̄ Adonis Adonis.
de quo ſupra dictum eſt. ab apro tradunt interemptū Adonim id ad ſolē referētes. i Ezechiele ſcriptū
eſt. & ecce ibi mulieres ſedebant lugentes adonidem. ubi intelligi uult fuiſſe dolatriam celebratam.

in honorem adonidis.ſcribit Amianus Marcellinus in.xxii.hiſtoriarum adonia fuiſſe feſtiuitaté adoni dedicatam:uerba Marcellini hæc ſunt.Euenerat hiſdem diebus annuo curſu cópleto adonia ritu ueteri celebrari amato ueneris.ut fabulæ fingunt apri dente ferali deleto: qđ in adulto flore ſectū eſt indiciū frugū.de adonide.q colebaẽ in ſyria:fabulaẽ Luciāus in libro de Dea ſyria. SCVrrilibus.Ridiculis.& mordacibus.a ſcurra ſcurilis deriuatur.Quītiliāus in.vi.ſcurrilé dicacitaté oratori alieniſſi-
Scurra. Scurrilis mam eſſe tradit conſimiliter.M.T ſcurrilem iocū improbat perinde ac ideoq; oratori & uiro graui.

ſcurrilibus iam dudū contra me uelitaris iocis.An me putas inepte iumēto fero poſſe deā cōmittere: ut turbatū.repēte diuinū deiiciaẽ ſimulachrum: egoq; miſer cogar crinibus ſolutis diſcurrere.& deæ meæ humi iacenti aliquem mediciū quærere.Accepto tali ſermone: cogitabā ſubito uelut lymphaticus exilire: ut me ferocitate cernés exaſperatum emptioné deſineret.Sed preuenit cogitatū meū emptor anxius.precio depéſo ſtatí qđ qdé gaudens dominus.ſ.tedio mei:facile ſuſcepit ſeptēdecim denariū. & illico me tumida ſpartea deligatum tradidit Philebo: hoc enim nomine cenſebatur iam meus dominus. At ille ſuſceptum nouitium famulum trahebat ad domum. ſtatimque illic de primo limine proclamat: puellæ ſeruum uobis pulchellū en ecce mercato perduxi ſed illæ puellæ chorus erat cynedorum: quæ ſtatim exultātes in gaudium: fracta rauca:& effeminata uoce clamores abſonos intollunt.

VElitaris.Velitari é ꝓbra ultro citroq; obiectare. uelitatio quoq; dicié probroꝝ obiectatio ab exēplo uelitaris pugnæ. de hoc ſupra ſcripſi uelitari aduerbiū eſt. ut ſalutari quo uſus eſt ſiſenna. FEro. Aſino feritaris indomitæ ferinæq; naturæ. Simulacrum ſtatutam deæ ſyriæ.Medicum.Feſtiuiter dictum de medico ſtatutæ fractæ parando.Lymphaticus:Furibundus fanaticus:bacchabundus. græci νυμφόληπτον uocant.lymphare eſt i furoré cōmouere.Valerius flaccus totam lymphauerat urbem:Statius. lt lymphante deo.ſcatent poetæ hac locutiōe. EMptionem deſineret. Omitteret & ab emptione deſiſteret locutio elegans:& apud eruditos frequens.M.Tul.libenter mehercule artem deſineré tecūq; & cum ſimilibus noſtri uiueré: paſſiue dixit Au.Gellius diſciplina tibiis canendi deſita eſt. ideſt uocabula deſita uocat quæ deſierūt eé in uſu:& exoleuerūt. PRAEcio depenſo.Depēſum accipe ꝑ ſoluto uerbū ductum ex ritu priſcoꝝ:apud quos aſſes librales appēdebanẽ.idc expéſa:in ratiōibus & impéſa dicunẽ:ab eodē ære ipendédo diſpéſatores & péſiōes.inde diſpédiū quoq; pro dāno qđ in diſpédēdo ſolet minus fieri hinc ét cōpédia.& ipédia noianẽ.M.Varro.& Plinius auctores. TEdio mei. Signat ſe minimo precio fuiſſe diuenditum cū dominus aſini uel tantula mercedula accepta gauderet:abalienare aſinū faſtiditum:cuiuſq; tedio iam pridem afficiebaẽ. SEptemdecim denarium.Pro denariorū.ſicut ueteres locuunẽ.hoc mille denariū:hoc mille nūmū pro denariorū.& numorum.dicebant etiam duo milia denaria auctor.M.Varro in libris de analogia. Lucianus ait aſinū fuiſſe huic cynedo uenditū τριάκοντα δραχμῶν.triginta drachmis.Mina auté ſiue libra hēt drachmas.lxxv. PHilebo.Græce dicié φιλήβος τοῦτο γὰρ εἶχεν ὄνομα ὁ ὠνησάμενός με.philebus hoc enim nomen habebat meus emptor. TVmida parte deligatum.Eam partem in aſino ſignat:quæ tumore turgida circa collum iumentorum propter uincula tractoria eſſe ſolet. Codex manu ſcriptus habet tumida ſpartea quæ lectio purior eſt & probior ubi ſpartea ponitur pro helcio & uinculo ad trahendum accommodato.dicta a ſparto ex quo conficitur:ſpartum autem herba hiberica eſt ſiue iuncus:quo ſutiles naues ſuebantur:a cuius copia carthago noua in hiſpania ſpartaria cognominatur. hinc ſportæ.quaſi ſparteæ dictæ.de ſparto plura Plinius in.xix.idem in.xxiiii.dubitat an geniſta.quæ præſtat uſum uitilium ſit ſparſum.græci ad funes ſparto uſi ſunt: unde ſpartea pro fune & uinculo tumida autem dixit a craſſitudine funes & uinculi ſpartei. NOVIcium famulum.Aſinum.intelligo. PVELLæ.Feſtiuiter & merito puellas appellat effeminatos euiratoſq; cynedos qui in ſextum pene muliebrem erant reformati.citra omnem uirilitatem:quos redebat q nati eſſent maſculi.ſic Catullus atym:ſic gallos cybeleios.qui genitalia mutilabant fœminino genere decenter appellat.Lucianus: ὦ κοράσια δοῦλον ὑμῖν ἐωνημαι καλὸν καὶ ἁδρὸν καὶ Καππαδόκην τὸ γένος.ideſt o puellæ ſeruū uobis emi pulchrū.& uberé.& natiōe cappadocé.ubi annotādū a Luciano quoq; cōmendari aſinum cappadocem tanq̄ ex regiōe ꝓcelléti.ut dudū a nobis explicatū eſt.iterꝑs Luciāi qđ ſibi uoluerit.hoc in loco nō diſpicio.q illud ὦ κοράσια interꝑtaẽ coralia.ſcitiſſime ieptiſſimeq;. cū apud græcos dictiōe uſitatiſſima τὸ κοράσιον puella dicaẽ: & Lucius noſter ὦ κοράσια ſcitiſſime expſſerit dicés o puellæ. ILlæ puellæ.Ex Luciano ad uerbū: ἦσαν ταῦτα κοράσια ταὐτό ὄχλος κιναίδων συνεργοὶ τοῦ φιλήβου.ideſt erant illæ puellæ turba cynedorum philebi cooperatoq;. INtollunt. Tollunt ſuſtolunt clamores inſuaues & abſurdos interdum abſonus dicitur ſine ſono.ut tradit Nonius.

Artem deſinere. Deſita uocabula. Numi appendebantur. Mille denarium. Mina habet drachmas .lxxv. Spartea. Spartū Spartaria carthago. Interꝑs Luciani cecutiés

RAti. Opinantes. MInisterio ſuo. Obſcenum miniſteriũ intelligi uult: quo. ſ. cynedi & patici co/ Fabula
luntur a ſubactore. NON ceruã pro uirgine. Alludit ad fabulã iphigeniæ: q talis eſt: cum græci i ex iphige/
peditionem troianã ꝓficiſcentes in aulidẽ ueniſſent. Agamẽnon ceruũ Dianæ ignarus occidit. unde niæ.
irata dea flatus uentorum remouit. & in undis uiolentior cõmota tempeſtas. quãobrem cũ nauigare
non poſſent. & peſtilentiam ſuſtinerent. oracula conſulta dixerunt agamennonio ſanguine dianã eſſe
placandam. & ut Ouidius narrat. calchas uates cecinit ſanguine uirgineo placandam uirginis irã eſſe

rati. ſ. uere quem piam hominẽ ſeruulũ miniſterio ſuo paratũ. Sed poſtq̃ non ceruã ꝓ uirgine ſed aſinũ ꝓ homine ſuccidaneũ uidere: nare detorta: magiſtrũ ſuum uarie cauilanẽ nõ. n. ſeruũ: ſed maritũ illum ſcilicet ſibi perduxiſſe. Et heus aiũt. caue ne ſolus exedas tam. bellum ſcilicet pullulum: ſed nobis quoq; tuis palumbulis nõnunquã imptias. hæc & huiuſmodi mutuo blacterantes: præſepio me proximũ deligant. Erãt quidam iuuenis ſatis corpulãtus: choraula doctiſſimus:

deo. ergo cum ab Vlyxe ꝑ nuptia/
rum ſimulationẽ abducta iphige
nia in eo eſſet ut imolaretur: & an
te aram conſiſteret numinis miſe
ratione ſublata eſt: cerua ſuppoſi/
ta. ipſa uero tranſlata ad tauricam
regiõem regi toanti tradita ſacer/
dos dianæ facta eſt. Lucretius ue/
ro & uirgilius citra mentionẽ cer/
uæ ſuppoſitæ prodiderunt ceſam
eſſe iphigeniã. & eius ſanguine uẽ
tos tempeſtatẽq; placatã. Lucreci/
us iphianaſſam uocat. ſic ſcribens Iphia/
iphianaſſai turparunt ſanguine fe naſſa.
de ductores danaum. Ouidius Martialis cæteri pro uirgine ſuppoſitam ceruam tradiderũt. notũ ẽ na Succeda/
ſonis carmẽ ſuppoſita fertur mutaſſe mycenida cerua. SVCcedaneũ. Suppoſitũ. ſubditum. uicariũ neus.
uocabulũ eſt ex plautino fonte deriuatũ. in epidico. n. ſcriptũ eſt. men piacularẽ oportet fieri ob ſtulti Succida/
ciam tuã: ut meũ tergũ ſtultitiæ tuæ ſubdas. ſuccidaneum. quæri ãt ſolet a ſtudioſis quid ſignificet. & neæ ho/
quæ nã apud antiquos forẽt hoſtiæ ſuccidaneæ. eſt ãt ſuccidaneus q ſuccedit in alienũ locũ quaſi uica ſtiæ.
rius ſuppoſituſq;: a ſuccedẽdo dictus ſuccidaneæ hoſtiæ. ut docet Au. Gellius quaſi ſuccedaneæ appel
latæ ſunt: quoniam ſi primis hoſtiis litatum non erat. aliæ poſt eaſdem ductæ hoſtiæ cedebantur q̃
prioribus quaſi cæſis luendi piaculi gratia ſubdebantur. & ſuccedebant. ob id ſuccidaneæ a ſucceden
do nominatæ. eadem ratione uerbi præcidaneæ quoq; hoſtiæ dicuntur quæ ante ſacrificia ſolemnia Præcida
pridie ceduntur. quin etiam ferias præcidaneas dici uoluerunt quæ ſolemnes legitimaſq; ferias præ/ neæ.
cederent. M. Cato prius inquit quã meſſem facias porcam præcidaneam hoc modo fieri oportet de
qua ſic ſcribit Gellius porca præcidanea appellata quam piaculi gratia ante fruges nouas fieri cœptas
immolari cereri mos fuit. quod ad ſuccidaneum attinet. Diuus Cyprianus non minus elegantiæ ora
toriæ quã eccleſiaſticæ doctrinæ conſultus decenter dictionem hanc uſurpat. cum ait non poteſt ui/
deri ceſſaſſe. qui uicarios ſuſtituit. & qui pro ſe uno plures ſuccedaneos ſuggerit. NARE detorta.
Indicium eſt indignationis irriſioniſq;. naribus enim ut auctor eſt Quintilianus deriſus contemptus
faſtidium ſignificari ſolet. MAgiſtrum. Philebum. CAuillantur. Irrident illudũt faſtidiunt Lu/
cianus ait ἐσκωπτέρ. nam σκωπτω græce cauillor. MARItum. Obſcene rei ſignificatio eſt tanquã
philebus aſinum redemerit ſicut uxor uirum a quo ſubagitaretur erat enim cyneus paticus Lucia/
nus. τούτον οὐ δοῦλον ἀλλα νυμφίον non hunc ſeruum ſed ſponſum ducis. EXEdas pullulũ.
Senſus eſt. nolito tu ſolus perfrui hoc aſello ſed eius concubitus nobiſcum quoq; partiario commu/
nica. Allegoricos totum dictum namq; ſolemus ſoli: exedere & edendo abſumere pullulos illos to/
tos: qui ſunt ſciti ſaporis nulla parte ſodalibus impartita bellus præterea pullulus dicitur feſtiuum
elegãſq; deliciolũ. & eſt nomen blãdimẽti. olim Caligula a Romanis appellatus eſt pullus & puppus. Pullus
Plautus quoq; ait in caſſina meus pullus. meus paſſer. mea columba milepus. Antiq pullum uocabãt nomen
puerum eius a quo amabaẽ: unde qntus fabius q̧ eius natis fulmine icta eẽt pullus iouis appellatus ẽ blandi/
Plinius noſter in arboribus pullulos uocat ſobolem pullulantẽ. ex radicibus & plãtaria: nullis uero ar menti.
boribus tãles pulluli proueniũt niſi q̃rũ radices amore ſolis atq; hymbris in ſumma tellure ſpaciãẽ. Pullus
PAlumbis. Trãſlatio a pullis palũbiũ: qbus adhuc iplumibus cibũ ĩpartiri ſolet mr̃. & nos inſarcius iouis.
Plautus i aſinaria ubi qd dederã. q̃ſi colũbæ pulli in ore ambæ meo uſq; eratis. uiuere palũbes ad. xxx. Pulluli.
annũ Ariſtoteles & Plinius auctores ſunt hyeme muti ſunt uere uocales. Nigidius putat cũ ouã incu/ Palũbes.
bãt ſub tecto noiata palũbẽ relinq̃re nidos. caro palumbis in cibatu coercet uenerẽ & iguina hebetat Palum/
hic Albertus magnus q melius calebat phyſicas philoſophias q̃ latinitatis elegãtias palũbũ ex eo dici bus un/
tradit qđ percat lũbis ꝓ ueneris. ſ. refrigerationẽ. palũbus ferus e poſca decoctus medetur celiacis ce/ de celia/
liaci Varroni & Plinio ſunt q laborant aluo cita. Concelſus celiacũ morbũ a græcis noiari tradit q in cus qui.
uẽtriculi porta conſiſtit. MVtuo. Viciſſim mutuiter quoq; a ueteribus dr̃. BLActerantes. ſtulte Blax.
& cupide & imodice loquẽtes qđ uerbũ a græco. βλάξ originẽ ducit blax autem dr̃ ſtolidus & mol/ ſtolidus.
lis. apud Oratium blaterare prima ſyllaba correpta ponitur illo uerſu & magno blateras clamore fu Blateraẽ
giſq;. CHORAVla. Choraules græce dicitur Tibicen. Choraulam appellant artem Tibiciniam. a chorau/
Choro & aula quæ tibia ſignificatur. ptolemæus rex ægypti culpatur a ſcriptoribus. & imprimis a les.

Strabone quod præter alia flagitia etiam choraulam exercuerit: qua adeo gloriabatur ut non con/
Tibuci/ taretur certamina tibicinii in regia celebrare. Tibicinum enim uocabulo oppido elleganti appellauit
nium. in floridis Lucius noſter artem tibiis canendi. Ab eodem choraulæ monumentarii dicti ſunt Tibi/
Mõumẽ cines. qui ad ſepulchra apud ſitos hoc eſt defunctos canebant. quales priſci ſiticinas uocant. COL/
tarii cho laticia ſtipe demenſa. Signat tibicinem redemptum eſſe pecunia: quam eleganter Collaticiam nomi/
raulæ. minat: quia collata fuerat. Sed amphibolon eſt: utrum collata a choro cynedorum. An collata a popu
Siticines laribus Religioni deæ ſiriæ man/
collaticia cipatis. Proditum eſt ab hiſtoricis
Stipes. funus agrippæ Collatis ſentanti/
bus a Populo Romano adornatũ
eſſe. Talis pecunia eleganter Colla
ticia dici poteſt. Stipem autem di
ci æs. & pecũiam notiſſimum eſt:
ut interpretatur. M. Varro a ſtipã
do ſtipem nominarunt: quoniam
non in arca ponebant: ſed in ce/
la ſtipabant ideſt componebant:
numerũ pecuniæ maiorem quo/
minus loci occuparet a ſtipe in/
clinantur uerba ſtipulari: & re/

collaticia ſtipe de mẽſa patus: qui foris quidẽ circõge/
ſtãtibus deã cornu çanes adambulabat. domi uero ꝑ/
miſcuis operis ꝑtiarios agebat cõcubitus. hic me ſimul
domi cõſpexit: libenter appoſitis largiter cibariis: gau/
dẽs alloquit̃: ueniſti tandẽ miſerrimi laboris uicarius:
ſed diu uiuas & dominis placeas: & meis defectis iam
lateribus conſulas. Hic audiens iã meas futuras nouas
cogitabã erũnas. die ſeqñti uariis coloribus iclusiati: &
deformiter qſq; formati: faciẽ cẽoſo pigmẽto deliti: &

Vnde ſti ſtipulari: ſtipulatus: ſtipulatio. quibus uerbis ſtipem ideſt pecuniam alligamus. non facit ad ſtoma/
pulatio. chum interprætamentum illud: quod ſcriptum legimus libro tertio inſtitutionum ſtipulum
Demẽſa. apud ueteres firmum appellari a ſtipite & inde ſtipulationis nomen deduci. Demenſa autem accipe
Demen/ pro numerata ſoluta: una dictio eſt. M. T. ut uerba uerbis quaſi demenſa & paria reſpondeant: ſic &
ſum. demenſum dicitur quo nomine ſignificatur cibarium ſeruorum. nam ſerui quaternos modios fru/
menti accipiebant in menſe & id demenſum dicebatur. ſiue dimenſum utrum autem a menſe an a
metiendo incertum eſt. quidam in duas dictiones diſtinguunt. ut ſit demenſa ſcilicet numulari tãquã
Trapeza. ſignificet pecuniam demenſarii menſa eſſe perſolutam: quam græco uocabulo trapezam uocant: un
Trapezi/ de & trapezitæ dicti argentarii menſariiq; dictione apud Plautum frequẽtiſſima. CORnu canẽs:
ta. Cornicinem denotat. PROmiſcuis operis. Sicut in cultura fundi plures operæ parantur. ita hic
ſubactor cinedorum operas uenerias diſpertiebat. partiarius concubitus ꝑ omnes quaſi in orbẽ ibat
nemine obſceniſſimæ libidinis exorte. LAboris uicarius. Vicariũ quod nemo neſcit dicimus qui
uicem alterius gerit impletq; qui fungitur miniſterio ſubditus in alienum locum. Liuius in quinto
hunc ergo inſtitutũ diſciplina mea uicarium pro me rei pu. do dicoq;. item alibi uicarium tibi expe/
Vicaria diã. interdũ nomẽ eſt adiectiuũ. dixit Cyprianus has pro me uicarias litteras mitto Quintilianus in
mors. gladiatore mortem alceſtis uicariã decẽter appellat q̃. ſ. pro admeto marito mori non recuſauit: eiuſq;
morituri factum uicemq; ſubire. ab eodem manus uicariæ dicuntur pro altero pugnaturæ. igitur la
boris uicarius erit aſinus. qui gerẽt uicem laboris in concubitu & ſubactorem laboribus ueneris ex/
hauſtum uiciſſim recreabit uicarii ſunt uiliores ſerui qui ſeruiunt maioribus ſeruis de quibus fre/
quens mentio apud iuris conſultos oratores & poetas. DEfectis. Ex hauſtis & ut inquit Catullus:
exfututis nimio concubitu. INcluſiati. Verſicolore ueſte induti. deformario eſt ſyriacorum ſacer/
dotum qui uario cultu exornati proceſſerunt. delicata autem ueſtimẽta diſſolutionem animi & cor
Induſia/ poris ſignant. incluſiati uel potius induſiati ſignificantur ueſtiti induſio. eſt autem iduſium ueſtimẽ/
tus. tum quod corpori ĩtra plurimas ueſtes adheret dictũ quaſi ĩtuſium ab eo qđ intus habeatur. aucto/
Induſiũ. res. M. Varro & nonius hinc Plautus in epidico dixit tunicã iduſitatã. ſup hac re in ſecũdo cõmẽtario
copioſius. DEformiter formati. Ex cõtrariis dictiõibus q̃ſita elegantia eſt. ut deformiter formatos
dixerit quos intelligi uult comptos exornatoſq; mulieribus ornamẽtis: quæ uirum maximæ defor/
mant: fedant deuenuſtant. Quintilianus in hanc ſententiam ſcribit hæc digna memoratu ſcituq;. ſi
Cultus quis corpora uirorum uulſa atq; fucata muliebriter comat fœdiſſima ſunt ipſo formæ labore. & cul
magnifi/ tus cõceſſus atq; magnificus addit hoĩbus ut uerſu græco teſtatũ eſt. auctoritatẽ. at muliebris & lu/
cus dat xurioſus non corpus exornat ſed detegit mentẽ: in deuteronomio ꝑcipit̃ ne mulier iduat̃ ueſte uiri/
auctori/ li nec uir utatur ueſte fœminea abominabilis. n. apud deũ eſt q facit hoc. Faciẽ deliti. Ideſt habẽtes
tatem. faciẽ fucatã & pigmẽtis illitã antiq̃ figura eſt. delitus: ut illitus: ut oblitus inclinat̃ a uerbo delino deli/
Delitus. ni delitũ. a deleo uero fit deletũ. lino facit ĩ ꝑterito liui & leui. uetuſtiſſimi ẽt lini protuliſſe iuenfunt̃:
Lino. in ſupino facit litum. unde Virgilius in quarto Georgicoꝝ. & paribus lita corpora guttis. ſic & deli/
Delino. no quod a lino compoſitum eſt facit delitum. CEnoſo pigmento. Craſſo & pingui foco: nãq; mu/
Pigmen/ lieres non parum multæ faciem fucãt pigmentis pinguibus. & quaſi delutant lutamentis Ceni & ui/
ta i facie. ſi. id quod Iuuenalis carpit in muliere illis uerſibus. interea fœda aſpectu ridendaq; multo pane tu/
met facies aut pinguia popeana ſpirat & hic miſeri uiſcantur labra mariti. Vel cenoſo pigmento: ex/
pone pro ſordido & faciẽ de formante. pigmenta eni in facie uirili ſunt fœdiſſima. & ceno cenoſiora.

Diuus Auguſtinus pigmenta & fucos taxans ſancte & ſalubriter ſic ſcribit furare faciem pigmentis quo rubicondior uel candidior uel uerecundior appareat adulterina fallacia eſt: ſcribit Iulius firmicus q̄ qui orientibus pleiadibus naſcentur hi erunt unguentis obliti polita fronte: & accuratis ueſtibus ſemper nitidi: qui alienis crinibus appoſitis fictā & cōpoſitā pulchritudinē mētiant̃: totius corporis formā uario pigmentorū genere molliētes: ii demptis pilis corpus ſuū in fœminei corporis imaginem transferrēt: quorū ueſtes ad muliebris cultus ſimilitudinē excolunt̃: ii molliter ambulantes ueſtigia ſua cum delicata quædam moderatione ſuſpendunt & pœnitebit eos quod uiri nati ſint pigmenta ſunt modo ad fucādam faciem accommodata alias pro coloribus pictorum accipiuntur. De quibus caput eſt apud Plinium in .xxxv. pigmēta quoq̄ pro atomatibus uſurpant. Diuus Hieronymus aromata inquit ſunt ſpecies pigmentorum: pigmentarius dicitur concinnator pigmentorum. Maternus tradit quicunq̄ habuerit horoſcopum in parte libræ .xxvi. erit pigmentarius uel thurarius.

oculis obūctis graphice prodeunt. mitellis & crocotis. & carbaſinis. & bombicinis iniectis. quidam tunicas albas: in modum laciolarum quoquo uerſum fluente purpura depicta cingulo ſubligati: pedes luteis induti calceis: deamque ſerico contectam amiculo: mihi gerendam imponunt: brachiiſque ſuis

OCVlis obunctis. Iulius pollux ad commodum cæſarem ſcribens inquit τουσ οφθαλμουσ υπογραφει τασ οφρυσ μελαινει. oculos ſuppingit ſupercilia denigrat. Plinius quoq̄ noſter in .xi. tanta eſt inquit decoris affectatio: ut tingatur oculi quoq̄. GRAphice. Eleganter condecore concinniter: aduerbium eſt: quo frequenter utitur Gellius. ſic & graphicus homo dicitur ad unguem factus abſolutuſq̄. Plautus ne tu habes ſeruum graphicum. & quanti uis pretii tranſlatio a pictura quæ græce dicitur graphis. cuius Plinius commeminit in .xxxv. his alia multa graphidis ueſtigia eſtant. in tabulis ac membranis. ex quibus ꝑficere dicuntur artifices. idem antigraphicem uocat picturam: quam in tota græcia pueri ingenui ante omnia docebantur. Res ergo eleganter depicta graphice formata & graphica dicit̃ quod & ad alia quoq̄ eleganter ſciteq̄ transfertur. MItellis. Mitre diminutiuum eſt mitella: de qua poeta in ludicro idilio. copa ſyriſca caput graia redimita mitella: mitras autem & mitellas ornamenta eſſe fœminarum ex quibus redimicula religabant̃. nouerunt omnes: quibus notum eſt notiſſimum illud Maronianum. & tunicæ manicas: & habent redimicula mitræ. CROcotis. Crocotæ dicuntur tunicæ infectæ croceo colore: talia autem ueſtimenta delicata ſunt. & fœminea: unde neuius optimo epitheto mollicinam crocotam nūcupat. Plautus crotulam ſine crocotulam appellat in epidico. idem in aulularia. crocotarios infectores dixit. qui crocota inficiunt tinguntq̄ ueſtes crocei coloris. Apud græcos. κροκωτοσ eſt ειδοσ χιτωροσ. ideſt ſpecies tunicæ & ut inquit ſuidas crocotos eſt ἐνδυμα ἐγκυκλον. ideſt ueſtimentum orbiculatū. epicrotū quoq̄ genus ueſtimenti infectum colore croceo. cuius meminit. M. Varro crocomagma uero alia reſ ē: alius ſignificatus. Siquidem dioſcorides. Plinius Celſus crocomagma ponunt pro fece & retrimento croci. Cuius uſus eſt in medicina efficax uerba Cor. Celſi ex libro .v. ſunt hæc. Crocimagmatis qđ quaſi recremētū eius eſt. idē crocimagma adhibet perſæpe ad malagmata apud Pliniū legit̃ crocimigma uolumine .xxi. ſed purior lectio eſt crocimagma. namq̄ ut idē docet in .xiii. feces unguenti magmata appellant. unde croci magma quaſi fex & recrementum dicitur: ad hæc adde crocotitium dici genus operis piſtorii: poetæ græci auroram κροκοπεπλον uocant a ueſte coloris crocei. CARbaſinis linteis. Carbaſum genus lini eſſe aliubi annotauimus mira tenuitate. in hiſpania ſunt repta carboſa ut inq̄t Plinius. ide carboſei ſinus & carboſinæ ueſtes Virgilius in .xi. tum croceā chlamidēq̄ ſinuſq̄ crepātes carbaſeos fuluo i nodū collegerat auro. BOMbicinis. De ueſte bōbicina ſcripſimus i notis ſeruii. & i cōmētariis ꝓpertii copioſiſſime de qua ſatyricus poeta. Delicias uel paniculus bōbicinus urit. phāphile mulier ueſtē bōbicinā pria texere inuenit Plinius i .xi. de bombice uermiculo ſcribens. telas inq̄t araneorū mō texūt ad ueſtē luxūq̄ fœminarū: q̄ bōbicina appellāt tāta tenuitate conficit̃. ut denudet fœminā ueſtis bōbicina: nec puduit has ueſtes ēt uiros leuitate uſurpare pp onera æſtina in tātū a lorica gerenda diſceſſere mores ut oneri ſint ēt ueſtes. Veſtis bōbicina ē & ut ego ſentio illa proprie q̄ ſericā & oloſericam uulgo noitant. & bōbices ſunt illi uermiculi ſericarii. q apud nos ſericū cōficiunt ꝓſtātiſſimū. QVIdā tunicas. Ordo ē & ſenſus qdā ſubligati cingulo tunicas hoc eſt habētes ſubligatas tunicas. & cinctura conſtrictas: q̄ erant depictæ colore purpureo: in modum lanceolarum. Vſitata eloquutiōis figura eſt. ut illigata comas. ſubligata tunicas. collecta ſinus. Videt̃ autem ſignare uirgatas ueſtes. quæ texunt̃ hodie quoq̄ deductis uiis in modū uirgarū de q̄bus poeta intellexit illo uerſu uirgatis lucent ſagulis. Nō me prærterit id ex Seruiana. interpretatione aliter enarrari poſſe. LVteis calceis. Lutei coloris: ut docet. Gellius Luteius color eſt ruffus paulo dilutior poetæ luteam auroram bono epitheto cognominant. pro rubentem. quā neuius pudori colorē prælicenter appellauit auctor eſt Plinius lutei coloris honorem antiquiſſimum in nuptialibus flammeis totū fœminis cōceſſum eē. & ideo numerari iter pricipales colores. AMIculo. Veſtitu & uelamie ſerico ueſtē oloſericā dicit totā ſerico textilē ſine alia materie

Veſtigia ſuſpēdūt
Pigmenta.
Pigmentarius.
Oculi pinguntur
Graphico.
Graphicus hō.
Graphus.
antigraphice.
Mitella.
Mitra.
Crocotæ
Crocutula.
Crocotarius.
Epicrocum.
Crocomagma.
Crocopeplos.
Carbaſa.
Bōbicina ueſtis.
Virgatæ ueſtes.
Luteus color.
Pudori color.
Oloſerica.
Subſerica.

ſubſericam cui alia materies intexta eſt. Lápridius in uita Alexandri Romani inperatoris.ſic refert:
Sericari/us. ueſtes ſericas ipſe raras habuit oloſericas nunquam induit ſubſericam nunq̄ donauit. ſericarius dici/
citur textor ueſtis ſericæ.Mihi gerenda:hic aſinus & luciano dictus θεοφορητοσ hoc eſt deam ferés.
Exomi/des ue/ſtes. HVMEro tenus.Sunt ueſtes quædam ſine manicis quas græci ἐξωμιδασ uocant quaſi humero
tenus exertas & citra humerum deſinentes talibus uſitati ſunt monachi & heremitæ qui hodieq̨ ita
figurantur:exercis extra ueſtem brachiis quod genus ueſtrum colobia nuncupant quaſi truncata &
mutila ſine máicis.de quibus cre/
bra mentio eſt apud ſcriptores ec/
cleſiaſticos:& i decretis canonicis
ſcriptum eſt undeuigeſima.q.iiii.
ꝙ paulus heremita in teſtamento
Colobiũ colobium ſuum athanaſio alexan
drino epiſcopo reliquit.Tunicam
uero beato Antonio. EVAN/
tes.Furore diuino afflati commo
tiq̨ & baccantes a libero qui euan
dicitur Virgilius illa chorum ſi/
Euantes. mulans euantes orgia circum du/
Lymphaticũ tri/pudium. cebat phrygias. LIMPAticum·
tripudium.Chorea ſaltatioq̨ ue/
ſana & bacchabunda decenter ex/
primitur nomine lymphatici tri/
pudii:a Liuio lymphaticus pauor
bono epitheto dictus quoniam.ſ.
ex pauore homines cõſternantur: & lymphatici efficiuntur. POSSESſoris britini.Nomen eſt p/
prium ruſtici opuléti fortaſſis a britia ciuitate bithiniæ deductum ut ſentit Hermolaus uir in noſtra
memoria doctiſſimus.Lucianus meminit beriæ ciuitatis macedoniæ.a qua beritinus commode de/
duci poſſet.Codex uetuſtus manu ſcriptus haber poſſeſſoris beati quod placet.ut exponas eos uenif/
Fanatici. ſe in uillam beati hoc eſt opulenti.ut diuitis poſſeſſoris. FAnatice.Furenter & inſane fanatici auté
furentes dicuntur & proprie illi ſunt:q circa fana hoc eſt tépla bacchantur.& caput iactantes per furo
rem uaticinantur:prout docet Vlpianus ad edilitium edictum.q apud iulianũ quæri ſcribit ſi ſeruus
iter fanaticos non ſemper caput iactaret & aliqua profatus eét nihil ominus ſanum uideri.& ſiqs per
máet in eo uicio ut circa fana bacchari ſoleat & q̄ſi demés reſpõſa det.& ſi p luxuriá id factum ẽ red/
hiberi tamen nõ poſſe:quoniá ediles de corporalibus uitiis loquantur:fanaticos græco uocabulo en
Enthei. theos appellát Firmicus maternus.erũt inqt enthei uates diuini.q horoſcopũ habebũt in.vi.parte ge
minorũ.leges apud eruditos frequéter entheos uates.& lyrá poeticá entheá noiari. entheata domina
Enthu/ſiaſmus. dicit Catullo ipſa cybele:cuius enthuſiaſmo afflant ſacerdotes.ſic enim dicit furor ille diuinus quo
& poetæ caleſcũt.q̄ dictiõe uſus eſt.M.T.in epiſtolis ad qntũ fratré. IN circulum rotantes.Talia fie/
Corybá/tes. ri pdunt a corybátibus qui matris deũ ſunt ſacerdotes.q in ſacrificiis armati ſaltádo capita iactát. &
numine afflati furiis agitant:qđ coriptin & corybátiari dicũt.unde corybátibus iditũ nomen.auctor
Corybá/tiari. Strabo i.x.Luciáus de ſiriacis hiſce ſacerdotibus.eadé ſcribés.q̄ Lucius nr inqt.οιδε μιτρασ α πορρι
ψαντεσκατωεκ τουαχ ερωσελισσορτεσ τοισ ξιφεσιμ ετεμνοντο τουσπηχεισ.ideſt illi Mitras
proiicientes & ceruicem ſubtus intorquétes gladiis brachia diſſecabát. MVſculos.Hic lacertorum
muſculi accipiunt:alioq inumeri ſunt muſculi p oés fere partes corporis diſtributi.ut ſcribunt phyſi
ci & memorat Albertus magnus:q libro primo de aialibus muſculũ definit eé neruoſum mébrũ: &
ſubtiliter ſuputádo colligit qngétos amplius muſculos eé in corporibus.duricias muſculoꝝ mitigat
Muſculi. ſemé lini.ut ſquit Plinius.a ſimilitudme muſculi puſillæ beſtiæ nomé iditũ.é & in mari muſculus ba
Muſcu/lus in mari. lenæ præuius & dux cui auxiliũ adminiculũq̨ iugiter exhibet:de quo Plinius claudianus cæteri alias
muſculi ſignificant machinas bellicas:quoꝝ Cæſar icõmétariis & uegetius i.iiii. cõmeminerunt qui
bus protecti bellatores ſubeũt muros hoſtiles.qui turribus ambulatoriis uiá parát itineraq̨ premu/
Muſcu/lus bel/licus. niunt. ANCIpiti ferro.Bipenem ſignat:q̄ ſecuris ẽ habés ex utraq̨ parte latiſſimũ & acutiſſimũ fe/
rũ auctores Quitilianus & Vegetius.Anceps át dixerũt acutũ ex utraq̨ parte ut Lucilius q ait uecte:
atq̨ ancipiti ferro effringá cardines.potes ẽt ſi libet expõere ancipiti pro periculoſo & dubio.ut dicat
Anceps ferrum. gladiis:quorum ſectio periculoſa ẽ & anceps brachia diſſecuiſſe.ut cõueniat cum Luciano qui dixit
ξιφεσι ετεμνοντο.ideſt enſibus ſecabát brachia. BACcat.Furit ſic Virgilius bacchat uates. SPIri
Bacchat. tu repletis.Deo plenus.& ut græce inquit Lucianus entheos. SAVciá uecordiá.Tales ſunt quos de
Demo/niaci. moniacos uulgo nominitant.qui anhelitus crebros & ſuſpiratus trahentes uecordia quadam uatici
na bacchantur furiunt inſaniunt. Firmicus maternus in ſecundo matheſeos aſſerit homines a de/
exorci/ſtæ. monibus poſſideri quos eiiciunt expelluntque hi qui uulgo exorciſtæ dicuntur & quamuis ſit uio/
lentus demon qui corpus hominũ animumq̨ quatiat ſiue ille aerius ſit ſiue ethereus.ſiue infernus.

humero tenus renudatis atollentes imanes gladios ac
ſecures euátes exiliunt. incitátes tibiæ cantu lympha/
ticum tripudium :nec paucis perratis caſulis: ad quã/
dam uillam poſſeſſoris britini pueniunt. & ab igreſſu
primo ſtatim abſonis ullulatibus conſtrepentes fana/
tice peruolant.deniq̨ capite demiſſo ceruices lubricis
itorq̄ntes motibus:crineſq̨ pédulos i circulũ rotátes:&
nõnũq̄ morſibus ſuos i curſantes muſculos: ad poſtré
mũ ancipiti ferro qđ gerebant ſua quiſq̨ brachia diſſe
cát.iter hæc unus ex illis bacchatur.effuſius.ac de imis
precordiis anhelitus crebros referés:uelud nũinis diui
no ſpirito repletus:ſimulabat ſauciá uecordiá prorſus

hominis exorciſtæ iuſſione fugiunt:& pceptis eius cũ quadá ueneratione terebuntur.exorciſtas no/
ſtri adiuratores interpretanť.quoq in eccleſia eccleſiaſticiſq ſcriptoribus freqűes métio eſt: ut opti
me noſti: Antiſtes ampliſſime qui in omni litteratura es eruditiſſimus.in eccleſiaſtica uero eruditio Laus ar/
ne ita anteſtas reliquos epos ſicut dignitate pcellis. QVA domini pſentia. Quidá legunt qſi deum chiepiſco
pſentia.ut ſit ſenſus pſentia deoꝝ & numine afflati hoies debilitanť.& langore quaſi quodá præpe/ pi colocē
diti egrotát.& ita oés nõ ſui dicentur poſſeſſi numine & ſpiritu demonis.alioqui hoies nõ ſui dicũ/ ſis.

q̃ domini preſentia: ſola & hoies:nõ ſui:fieri meliores:
ſed debiles effici uel egroti.ſpecta déiq q̃le cæleſti pro
uidétia meritũ reportauerit. infit uaticinatiõe clamoſa
cõficto mẽdacio ſemetipſum iceſſere:atq crimiari:q̃ſi
cõtra fas ſanctæ religionis deſignaſſet aliqd. & inſup
iuſtas pœnas noxii facinoris:ipſe de ſuis máibus expo
ſcere.arrepo déiq flagro:qď ſemiuiris illis ppriũ ge/
ſtamen eſt:cõtortis tenniis lanoſi uelleris plixe fimbri
atum & multiiugis talis ouium teſſellatum:ididẽ ſeſe

tur qui ſerui ſunt quales etiá dici
poſſunt ſacerdotes qui ſe addixe
runt religioni. INfit.incipit.
INCEſſere. culpare. caſtigare. Inceſſere
reprẽdere. Au. Gellius li.ix. inceſ/
ſebat quépiam Taurus Philoſo/
phus ſeuera atq uehementi ob/
iurgatione. DESIgnaſſet. Con Deſigna/
miſiſſet:peccaſſet ſignificáter lo/ re.
cutus.ná deſignare ut docet Do/
natus eſt ré nouá facere in utráq
parté:& boná & malá. Terentius
in adelphis q̃ ante hac facta ſunt
omitto mõ: q deſignauit? alibi

annotauimus deſignatores dici q ludis funebribus pſunt.ut apud Oratiũ:quos & pro illis accipere
poſſumus:qui præ ſunt põpæ funebri ordinádæ.ut loco ſuo ſanguli pdeát. DE ſuis manibus. Fa
naticus ſacerdos pclamabat ſe quippiá peccaſſe in religionem Deæ ſyriæ ſanctiſſimam:pp qď pœna
dignus eſſet.has autem pœnas ſuamet manu ſibi infligere uelle:ut ita ipſe ſibi fieret tortor. & quaſi
ἑαυτὸν τιμωρούμενος hoc eſt ſe ipſum plectens cruciáſq. ARepto flagro. Antiq ſeruos flagrio/ Flagrio/
nes dixerunt.a flagris.ut uerberones a uerberibus. Flagratores quoq dicti hoies. q mercede flagris nes.
cedebantur deſcribiť flagrũ quo ſiriaci effœminati ſemet ipſos cedebant:ut ita ſub ſanctitatis præ/ Verbero
textu irrepẽtes aís ſupſticioſoꝝ corraderét pecuniá:& fierét æruſcatores.hoc eſt æris q̃ſitores. Sene/ nes.
ca id genus hoies denotans ſic ſcribit.cũ ſiſtrũ aliqs cõcutiens ex iperio mentiť cum aliqs ſecandi la/ Flagrato
certos ſuos artifex brachia atq humeros ſuſpẽſa manu cruẽtat cõcurritis & auditis. Plautus quoq res.
docet ariolos ſolitos hoc aucupii genere graſſati:ſic eni ſcribit in truculẽto. Nun obſecro nam ario/ æruſcato/
lus?q ipſus ſe uerberat.græci flagrũ appellent μάστιγα unde maſtigia cõicis poetis p ſeruo uerbe/ re
rone.& flagris digno.ex eadem origine Virgilio maſtix Ciceromaſtix Homeromaſtix p dectratori/ Arioli ſe
bus uituperatoribuſq Virgilii Ciceronis & homeri. PROpriũ geſtamẽ. Vt regũ diadema: Impe/ uerbera/
ratoꝝ paludamentũ:põtificũ galerus lituus auguꝝ ſunt inſignia:ut cynicæ familiæ geſtamina bacu bant.
lus & peraita ſyriacoꝝ ſemiuiroꝝ peculiare geſtamen erat flagrũ qď teniis hoc eſt uittis & inſulis Maſtigia
laneſtribus cõcinnatũ.p fimbriaꝝ prolyxaꝝ ceſuras diductũ fuiſſe ſignificat oſſiculiſq taloꝝ durio Homero
ribus obarmatũ:fimbriæ extremæ ueſtiũ partes ſunt:quæ ceſurati reciſæ diſſecantur.inde fimbria/ maſtix.
tũ p ceſuras lacinatũ. Plinius urticas eſſe refert folio fimbriato. Cæſar uſus eſt lato clauo. ad manus Fimbriæ
fimbriato græci κροσσωτὸν fimbriá uocát. THEſſelatũ. Quaſi p teſſelas diſtictum.& numero/ fimbritũ
ſis p interualla talis cõtextũ. Paulo infra catenatũ pecuinis oſſibus dicit:qď nũc talis ouium teſſella/ Teſſella/
tum a figura quadrata teſſeræ teſſellæ teſſellatum deducuntur.hinc teſſellata pauimenta dicta: de q tum.
bus in prio Suetonii cõmẽtario. MVLtiiugis. Innumeris:multis copioſis.ut iam dictũ eſt. TA/
lis ouiũ. In q̃drupedibus ſolidipedes talos nõ habẽt.q biſulca:ſunt habẽt:ltẽ digitatis non ſunt. neq
prioribus pedibus oino ulli.ſed poſterioribus tantũ.ſi Ariſtoteli & Plinio auctoribus credimus q/
bus utiq credi cõuenit.græci aſtragolas uocát:inde aſtragali zontes Plinio dicti pueri talis ludentes:
De differentia taloꝝ qui aſtragali:& teſſeraꝝ:quæ cubi in aleatorio ludo nuncupanť abunde ſcripſi
in libro annotationũ & in cõmentariis Tranquilli.homo talũ nõ habet. Itaq quádo Plinius Celſus. tali aſtra/
Apuleius cæteri talũ in hoie appellant acyros.& p quandá quaſi ſimilitudinem loquunť. Conſimi/ gali.
liter uidetur Apuleius iproprie dixiſſe talos in ouibus:ſi ueꝝ eſt : quadrupedibus digitos habenti/ Error in
bus in transferi. Annotádus hæc in loco error interpretis Luciani.ná cũ Lucianus ita ſcribat græce terpretis
ἐκ τῶν ἀστραγάλων μάστιγι ... interpres ſic interprætatur:fuſte ex neruis facto me uer/ Luciani.
ſibus qs nõ uidetur hoiem uel mediocriter eruditus turpi inſcitia lapſum eſſe? Verum omiſſa alie/
na iſectarione tu ſic intetpræṫatet.flagro ex talis ouium ferientes.aſtragalos eni talos interpræṫamur Aſtraga/
aſtragalũ quoq dici pro uertebra ceruicis notũ eſt.apud Homeꝝ ſcribentem elpenora fractis aſtra lus herba
gali oceruicis lapſu ſe alaꝝ examinatũ eſſe. Suidas aſtragalon dicit eſſe σπόνδυλον τοῦ τραχήλου
qn etiá aſtragalus in ædificiis poniť Victruuio:iter herbas Plinio. INDIdé. Ex eo flagro. COM
mulctat: Quaſi feriendo demulcet per quod ſignificat ſiriacum ſacerdotem ſuſpenſa manu & leni
ſeſe uerberaſſe:ita non citra dolorem & cruciatum ſanguine effuſo cruẽtus illiceret traheretq mor/
tales ad ſui contemplatum.

multinodis cõmulcat ictibus. mire contra plagarꝫ dolores præſumptiõe munitus: cerneres profectu gladiorũ: ictuq; flagrorꝫ: ſolũ ſpurcicie ſanguinis effœmiati madeſcere. quæ res icutiebat mihi nõ paruã ſolicitudinem: uidẽti tot uulneribus largiter ꝓfuſum cruorẽ: ne quo caſu deæ pegrinæ ſtomachus: ut quorũdã hoiũ lactẽ: ſic illa ſãguinẽ cõſpiceret aſininũ. Sed ubi tãdẽ fatigati: uel certe ſuo laniatu ſatiati: pulſã carnificinã dederẽ: ſtipes æreas: imouero & argẽteas: multis certatim offerentibus: ſinu recepere patulo: necnõ & uini cadũ: & lactem & caſeos: & farris & ſiliginis aliquid: & nonnullis ordeum deæ gerulo donantibus: auidis animis: cõradentes omnia: & i ſacculos huic queſtui de induſtria preparatos farcientes: dorſo meo congerũt: ut duplici. ſ. ſarcine pondere grauatus: & horreum ſimul & templũ incederẽ. At iſtum modũ palãtes omne illam depredabantur regionem: ſed in quodam caſtello copia letati largioris q̃ſticuli: gaudiales inſtruũt dapes:

MVLtinodis. multos nodos habẽtibus: & talorꝫ aſpredine cruciãtibus. CONtra plagarꝫ dolo/
Spiritũ res. Auctor eſt Plinius hoi ꝓſidiũ eẽ ſalutare ſpiritũ cohibere cõtra plagas. Quod inuẽtum fuit aialis
cohibe/ cui nomen eſt meles. ſiqdem in metu ſufflata cutæ diſtentæ meles ictus hominum & morſus canũ
re contra arcent. SOlum. Terram. PROfectu. Sectione adiicit Lucianus linguã quoq; eos exertaſſe & ex/
plagas. ertã diſſecuiſſe. SANguinis effœminati. Illorꝫ ſcilicet ſiriacorꝫ: qui modo ſemiuiri: modo effœmi/
nati: modo cinedi a mollicie & fluxura nuncupant. Lucianus. μαλακοῦ αἵματος dixit. ideſt mol/
lis ſanguinis. SANguinem cõ
ſpiceret aſinium. Lucianus ἐγὼ
δὲ ταῦτα ὁρῶν τὰ πρῶτα ἔτρε/
μον ἔστως μή τι στε χρεία τῆ
θεῷ καὶ ὀνείου αἵματος γένοι/
το. ideſt ego hæc cernens imprimis timebam ne aſinino ſanguine opus eſſet deæ: hanc Luciani ſententiam paulum deuius noſter Lucius inuertit: Vnde ſit ut ita corrigendum eſſe exiſtimen: ut pro conſpiceret legas concupiſceret: & erit ſenſus. ego extimaui ne ſtomachus deæ deſideraret ſanguinem aſininum ſicut ſolet interdum lac humanum expeti.
lac hominis dulciſſimũ. dulciſſimum eſt hominis lac. ut iquit Plinius. maximeq; alit. mox caprinum: quidam aſininum bibendo liberati ſunt podagra chiragra ue. Codex manu ſcriptus
lac bubulum. non habet hominum lactem. ſed
lactis. bonum lactem. ut de lacte bubu/
Pauſa. lo intelligas. quod medicatius eſt & quo aluus maxime ſoluitur. lactem autem dixit ex ueterum declinatione: apud quos lactis & lacte recto caſu dicebatur. PVLſam carnificinam dedere. Purior
lectio eſt: & ſenſus lucidior ſi legas pauſam carnificinæ dedere: ſignat enim poſt pauſam. i. quietem
& ceſſationem lacerationis. & uerberationis factam: pecunias collegiſſe. a circunſtantibus: quarum
extorquendarum cauſa: Talia factitauerat pauſa requies dicitur & ceſſatio alicuius rei. Dictio uulgaria & uernacula. qua & eruditi quoq; uſitati ſunt Lucianus pauſam facit ore loquendi. Qu. Claudius in annalibus pugnæ facta pauſa eſt: Lucretius concurrere ne dare pauſam. STIPES æreas. nummos & aſſes. ex ære. Lucretius ait collegiſſe ὀβολοὺς καὶ δραχμάς. ET uini cadum & lactem.
Lucianus. ἄλλος ἰσχάδας καὶ οἶνον καὶ δὰ ἀρέσκει δοκεῖ καὶ τυρὸν μέδιμνον καὶ κριθῶν τὸ ὄρο
Medimnus. ideſt alius ficos dedit & uinum & caſei cadunt & tritici medimnum nec non & ordei. quod aſino
eſſet pabulum. Quod Lucianus medimnum dixit. ſcito apud græcos medimnum nomen eſſe menſuræ accipique pro modio. Auſonius ingrypho ternario medimna pluraliter poſuit neutro genere. cum ait hinc bromii quadrantal & hinc ſicana medimna. hoc tribus. hoc gemmis tribus
Quadrãtal. explicat uſus agendi. Quadrantal autem: ut id quoque habeas tanquam auctarium amphoram ſignificat Plautus. anus hæc ſitit capit quadrantal. SILIGINIS. De ſiligine: quæ ſpecies eſt
tritici & delitiæ de pane ſiligineo: qui erat lautriciſſimus delicatiſſimusq; ſcripſi affatim. in commentariis Tranquilli ex auctoritate plurimorum. DEAE gerulo. Aſinum dicit qui geſtabat de/
Saccipio am ſyriam. CORRADENtes. Colligentes. ut ſupra dictum eſt. IN SACculos. Sicut marſu/
Vidulus pia crumenæ ſcorteæ. manticæ folles bulgæ fiſci ſacciperiones uiduli dicuntur receptacula numo/
Sacculus rum. Ita ſacci ſacculi ſaccelli ſunt repoſitoria pecuniaria Iuuenali ignoret quantum ferrata diſtet ab
Saccularii. arca. ſacculus Oratius congeſtis undiq; ſaccis indormis inhians. apud iuriſconſultos ſacculari acɔ
cipiuntur. pro fraudulentis impoſtoribus. qui uetitas in ſacculo artes exercentes partem ſubducunt partem ſubtrahunt: quos Vlpianus ut ait pluſq̃ fures eſſe puniendos. HORREVM & templum incederem. Feſtiue nec minus ſcite dictum horreo & templo. Aſinus enim incedit templum. quatenus geſtat Deæ ſyriæ ſimulachrũ quod illi uenerabantur: incedit ut horrem. quatenus ordeo
tritico ſiligine reliquiſq; quæ horreo contineri ſolent onuſtus graditur. PAlantes. Erratici pala/
Quæſticulus. bundi. CAStello. Græce κώμη. QVAEſticuli. Lucelli diminutiuum eſt a quæſtu. ſicut a lucro
lucellum. M. Tullius conuenire poteſt auſiſſum iecoris cum lucello meo. aut meus quæſticulus cũ
Lucellũ. coelo terra rerumq; natura.

A COlono depoſcunt arieté. Dii boni q̃ ſæpe hoc uideri contingit in territorio noſtro: ut q̃dam hominum mendicabula ſub religionis p̃textu tanq̃ miniſtratores ſint antiſtiteſq; diui Pauli & Antonii circũeant caſtella. pagos uillas. & q̃buſdá affaniis uaticinationé mentiétes ꝓſpa denũciantes diuos quos palá iactitát ꝓpitios futuros ſpõdentes ab ruſtico hoc bruto & credulo poſcát & accipiant arieté. ab illo gallinas. oua caſeũ: ab alio porcellũ: ab alio ſupſticioſo & attonito tritici ſeſtariũ. Vnde fit ut ſuffarcinati eſculentis farti muneribus ruſticanis domũ redeant gaudentes gaudiũ genuinũ. q mentes ſimplicium uillicorũ & mulierculaꝝ illuſerint feſellerint deceperint. qui forinſecus triſtes & ſancti intrinſecus diſſoluti & intercutibus uitiis madentes inuadunt corda uillaticæ nationis. Ná urbicis ut pote uafricia pollétibus non facile eſt ĩponere. ſcite itaq; & ſalubriter Portius Cato & Columella præcipiunt: ne uillicus Ariolum conſuluiſſe uelit: ne Aruſpices ſagaſq; admiſerit: quoniá hæc hoĩum genera uana ſupſtitiõe rudes aĩos ad ĩpenſas: ac deinceps ad flagitia compellunt.

Contra pſeudo religioſos.

a quodã colono: ficte uaticinationis mẽdatio: pinguiſſimũ depoſcũt arieté. q deá ſyria eſurienté ſuo ſatiaret ſacrificio. ꝓbeq; diſpoſita cænula balneas obeũt. ac dehinc lauti: quédã fortiſſimũ ruſticanũ: ĩduſtria lateꝝ: atq; imis uẽtris bñ preparatũ comité cænæ ſecũ adducũt. pauciſq; admodũ preguſtatis eluſculis: ãte ipſam mẽſam: ſpurciſſima illa ꝓpudia ad illicite libidinis extrema flagitia: infandis uirginibus efferant: paſſimq; circũfuſi: nudatum ſupinatũq; iuuené: execrãdis uredinibus flagitabant. Nec diu tale facinus meis oculis tolerantibus: porro quirites perclamare geſtiui. ſed uiduatum cæteris ſyllabis ac literis præceſſit: o: tantum ſane clarũ: ac ualidũ. & aſino ꝓpriũ: ſed ĩportuno plane tempore: nãq; de pago proximo cõplures iuuenes

ESVrienté. Lactantius irridés illudenſq; ſacrificia ethnicorum in. vi. diuinaꝝ inſtitutionum. ſic ſcribit. Mactant optimas. ac pingues hoſtias deo: quaſi eſurienti: profundunt uina tanq̃ ſitienti. accendunt lumina uelut in tenebris agenti. OBeunt. Adeunt accedunt. LAVti. loti. IMIS uentris. Pura & honeſta elocutione deſignat iuuené mutoniatum. & genitalibus uaſtis monſtrabilem. quæ ima uẽtris ſunt: priſci id genus hoĩes uiriliores appellát beneuaſatos monobiles mutoniatos. & ut noto uocabulo utar mentulatos. SPVRciſſima propudia. Siriiacos ſacerdotes dicit. qui ob ꝓſtitutá pudiciciá. merito ita noĩantur ná propudiũ cũ maledicto dici putant eũ a quo pudor & pudicitia procul ſint: Plautus q̃d ais propudiũ. ſpurcũ quoq; p̃ter cæteras ſignificationes dicitur obſcenũ impuꝝ letulentum. hinc Plautus ſpurcas noctes. ſpurcare quoq; eſt fœdare: Plautus ſpurcat naſum odoré illutibili. Celſus iuriſconſultus ait agi poſſe aquilia cũ eo qui uinũ ſpurcauit. ut nos interpræ tamur aqua immixta corrupit: ueteres enim ſpurcũ uinum dicebát aqua dilutum aut igne tactum.

Beneuaſati. Monobiles. mutoniati. Propudium. Spurcũ. Spurcare

ILlicitæ libidinis. Poſticæ p̃poſteræ infandæ qua uir uiꝝ init: quæ libido iure poli & iure fori iter dicta illicitaq; eſt: de qua Lactantius in. vi. ſic refert. Idem mares maribus admiſcuit. & nefandos coitus cõtra naturá cõtraq; inſtitutũ dei machinatus eſt. Plinius in. x. maſculá hanc obſcenáq; libidiné taxat his uerbis. in hominum genere maribus diuerticula ueneris excogitata oĩa ſcelere naturæ: Iuriſconſulti tradũt præſidé ſeueriſſime animaduertere debere inſtupratoré ſerui: Hieronymus in libris cõtra iouinianũ q̃d in decretis quoq; canonicis. xxxii. q. vii. ſcriptũ leges de illicita uenere ſic traditu ſus naturalis & licitus eſt ſicut in coniugio illicitus ſicut in adulterio. contra uero naturam ſemper illicitus. & procul dubio flagitioſior atq; turpior. quem ſanctus apoſtolus & in maſculis & in fœminis coarguebat damnabiliores intelligi uolens q̃ ſi in uſu naturali. uel adulterando. uel fornicando peccarent. Si Mercurius fuerit male poſitus: & Venus in domo Mercurii ad puerorum concubitus præpoſtero amore ſemp impellit. Item Venus cũ Marte in domo Saturni decernunt. ut cum cinedis publicis ĩpura libidinis cupiditate iungantur. INFANdis uirginibus. Corrige inguinibus ſiue uredinibus: dictio illa uirginibus hoc in loco caſſa futilis & nugatoria eſt. nihilq; ad intellectum Apuleianum p̃tinens. quadrat aũt. ſiue inguinibus. quod placet legas. ſiue uredinibus. ut ſtatim ſubiungit. dicuntur aũt uredines ardores pririltus incentiua libidinum. ab urendo deductũ nomen Lucianus επαϲχορ εκ του κωμητου οϲα ϲυρηθη καὶ φιλα τοιουτοιϲ αρωϲιοιϲ κιραιλοιϲηρ. ideſt paſſi ſunt muliebria: quæ talibus impuris cinedis iucunda ſunt. PORRO quirites. Lego proh quirites ut ſit uox exclamantis quirites. ſicut dicitur proh Iupiter. uel potius emenda: o: o: quirites. ſubſequitur. n. auditũ eſſe o tantum. Lucianus inquit. ωρμηϲα βοηϲαι ω ζευ ϲχετλιε ηϭελνϲα. exclamare uolui o Iupiter infeſte. PRAEceſſit. o. tantũ: Iocrlariter hoc totũ: cum aſinus ruditũ faciés: o: perſonare uideaſ. In ſcythia nõ ſunt aſini: ideoq; olim Dario aſini ducti inſcythicá expeditioné rudentes perturbarunt equos ſcychaꝝ: & cũ ſcitæ ſæpenumero perſas adorientur. eoꝝ equi ex aſinorum audita uoce conſternati auertebantur arrectis auribus ſtupefacti inſolentia uocis aſininæ. & formæ quá ante nunq̃ audiſſent uidiſſentq;: Septé ab hic annos equus gradarius mihi dono datus a ſchola

Maſcula libido infanda. Illicitus coitus. uredines. In ſcythia non ſunt aſini.

equus re/ ſtico boemo quotiẽs aſinos uidebat audiebatq́ꝫ rudentes hinniebat reſiliebat pturbatur. in tantũ ut
formi/ pene excuteret ſeſſorẽ. Sed cũ agminatim aſinoꝝ greges quotidie illi occurrerent: ſunt.n. apud nos
dans aſi/ frequẽtiſſimi tandẽ aſſueuit. minus ac minus in dies pturbari. nã ut iqt ille nihil aſſuetudine maius
num. ego q apud Ariſtotelẽ. Pliniũ herodotũ cæteros lectitauerã in ſcythia & regionibus frigidis: non gi/
gni aſinos: nihil demirabar. illa equi agitatione: qui inſolens aſinoꝝ noua beſtiæ & forma & uoce
ab initio conſternebatur. mox exuta omni per cõſuetudinẽ formidine ſimul mãſitabat: ſimul inter/
dũ pabulabat. Adeo multa quæ
prima inſpectione uidebant for/
midoloſa: paulatim mox cogni/
ta contẽnimus. ABactũ. Abdu
ctum ſubreptum: quaſi ab aucto
ribus. INtus ædiũ. Intra ædes.
ĩtra domũ Archaiſmos figura ẽ.
RVditu. Vt hinnitus equoꝝ
balatus ouiũ barritus elephanto/
Ruditus rũ. ita ruditus uox eſt aſinoꝝ. Lu
aſinoꝝ. cianus ακουσαντες μου μεγα/
βοωντος αυτοῦ. idest audientes me
uoce magna clamantem ĩtrogre/
diuntur. LAtibulis ædiũ. Secre
taria dicit. & loca in domo late/
broſa atque arcana. ſic & latibula
feraꝝ dicunt in ſiluis atq́ꝫ ſpeleis.
COrã tem ĩuaſuri. Leges & iu/
ra pmittũt. ut hõ rẽ ſuam coram
occupet ubicunq́ꝫ eam ĩuenerit.
OBEVNtes. Peragẽtes uenerẽ
obſcœnã & infandã: operantes illi/
citæ libidini. Lucianus. καταλαμβάνουσι τοὺς κιναίδους ἄρρητα ἔργα ἐργαζομένους. i. de
prendunt cinedos infanda intus operãtes. VICInos partiẽtes. i. cũ uicinis cõmunicãtes ĩpartiẽteſq́ꝫ
Lucianus. ἐκδραμόντες ὅλῃ τῇ κώμῃ τὸν λόγον διέδωκαν τῶν ἱερέων τὴν ἀσέλγειαν. hoc eſt ex/
currentes per totũ caſtellum ſermone diuulgauerũt ſacerdotũ impudicitiã. SCEnam patefaciũt.
Illuſtrant detegunt reuelãt. occulta & quaſi inũbrata flagicitia: Tranſlatio a ſcena hiſtrionica: quæ
in agenda fabula & inegreſſu hiſtrionũ conuelata deinde pateſcit. PVriſſimam caſtimoniã Ironi/
cos ꝓnunciandũ: ueteres dixerũt caſtimoniã. & caſtitudinẽ: quã nos dicimus caſtitatem ſcribit Plini
Caſtimo us in. xxxi. garꝫ: quod liquaminis genus eſt. ad caſtimoniaꝝ ſupſtitionẽ. etiam ſacris iudeis dicatum
nia. eſſe. CONſternati. Perturbati cõcuſſi pauefacti. eſt enim conſternatio quædã ſubita concitatio ex
Caſtitu/ aliquo metu. a ſternutamẽto deducta. eo q toto corpore cõcutimur. FACIle dilapſa. Nihil fama
do. infamiaq́ꝫ uelocius: nihil uolaticũ magis cur ĩquit Tertullianus malum eſt fama. Quia uelox? an qa
Conſter/ plurimũ mendax? quæ ab uno exorta diffunditur in populos & per aures ſerpit ac linguas: Corrige
natio. obiter illud ex apologetico Tertulliani: neceſſe eſt exinde intra duces linguarum & aurium ſerpat:
fama ma ex inſcita diſtinctione factus eſt inſcitiſſimus ſenſus. & confuſaneus: Tu lege in traduces linguarum
lum cur. nam traduces dicunt in uitibus. quaſi traductiones productioneſq́ꝫ ab arbore ad arborem connexi
Correcta traductas Plinius Columella Tacitus: Cæteri. De traduce geniture ex corpore in corpus memine/
dictio runt. Ruffinus & Hieronymus. Sic fama eleganter dicta a Tertulliano eſt ſerpere in linguarum tra/
Tertul/ duces & aurium: propterea q fama in his qui loquuntur. & his qui audiunt traducitur. & quaſi ſer/
liani. pendo per linguas rumigerulorum. & aures curioſorum capit incrementum. FAceſſunt. Diſce/
Tradu/ dunt abeunt pacuuius faceſſite omnes hinc. i. abite: interdum faceſſere ſignificat facere. ut iuſſa fa/
ces lin/ ceſſunt. ANTE iubaris. Ante ſolis ortum: iubar dicitur ſtella lucifer a ſplendore diffuſo in modũ
guarum. iubæ leonis. auctores Varro Feſtus grãmatici omnes: pacuuius exorto iubare noctis decurſio itine/
Faceſſit. re. SOLItudines auias. Inacceſſas infrequẽtes. auius homo qui longe a uia eſt. Lucianus. ἐπειδὴ
Iubar. ἐγένοντο ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς ὁδοῦ. i. poſt q fuerunt in uiæ ſolitudine. ἐρῆμος græce dicitur ſolitudo
Auius. media producta. Vnde heremitas dicunt ſolitarios in ſolitudine uiuentes. hinc heremodiciũ apud
heremus iuriſconſultos titulo de minoribus dictum q̃ſi deſolatũ. ac deſertũ dicit autẽ heromodicium iudi/
Heremi/ ciũ in quo reus abſuit quaſi ſolitariũ deſertũq́ꝫ: unde fit ut pſidio legis reſtauratio heremodicii præ/
ta. ſtãda ſit õibus mõ doceãt ſe ex iuſta cã abfuiſſe. In libris iuriſcõſultoꝝ mẽdoſe legit hermodicium
Heremo cũ legi debeat heremodicium uocabulo iclinato ἀπὸ τῆς ἐρήμου ab heremo. i. ſolitudine & deſer/
dotium. tone. VEhiculo meo. Hic uehiculi noĩe non plauſtrũ ſignificat. ſed feſtiuiter ipm iumentũ: cuius
dorſum uehiculi uicem præſtabat deæ. DEſtinatũ. Deligatum locutio Apuleio familiaris. Lucia
nus γυμνὸν ἤδη προσδέουσι δένδρῳ μεγάλῳ. idest me denudatum alligant arbori magnæ.

abactum ſibi noctu perquirẽtes aſellum: nimioq́ꝫ ſtu/
dio cuncta diuorſoria ſcrutantes: intus ædium: audi/
to ruditu meo: prædã abſcõditã latibulis ædium rati:
coram rẽ ĩuaſuri ſuã: in ꝓuiſi conferto gradu ſe pene/
trãt: palãq́ꝫ illos: execrãdas fœditates obeũtes deprehẽ
dũt. Iã iamq́ꝫ uicinos undiq́ꝫ ptientes: turpiſſimã ſcenã
patefaciũt. inſup ridicule ſacerdotũ puriſſimã laudãtes
caſtimoniã. Hac ĩfamia cõſternati: q̃ p ora populi fa/
cile dilapſa: merito ĩuiſos ac deteſtabiles eos cũctis ef/
fecerat: noctẽ fermo circa mediã: collectis oĩbus: furti
caſtello faceſſunt. bonaq́ꝫ itineris pte ante iubaris exor
tũ trãſacta: iã die claro ſolitudines auias nacti: multa
prius ſecũ collocuti accigũt ſe meo funeri. deaq́ꝫ uehi/
culo meo ſublata: & humi repoſita: cunctis ſtramentis
me renudatũ: ac de q̃dam q̃rcu deſtinatũ: flagro illo

PECVInis oſſibus. Pauloante dixit flagrũ talis ouium fuiſſe teſſeratũ: a pecore pecuinus, ut bella pecuinus
belluinus inclinatur. Au. Gellius belluinas uoluptates appellat guſtus & tactus: quibus maxime bel belluinis
luæ delectantur: in apologia inqt uenerẽ non mõ humanis animis uerũ etiã pecuinis & ferinis ad li Cãdidus
bidinẽ iperitare. ENERuare. ſuccifis neruis debilitare. PVdore cãdido. Ironicos ꝓnũciandũ: at pudor.
tende pudorẽ candidũ noiatũ cum pudoris color ſit rubicundus: ſed euandidus pudor a candore &
ſimplicitate ingenuitatis. ſcite dictus: qualis decet adoleſcentes. eſt eni pudor uirtutis color, & opti

pecuinis oſſibus cathenato uerberantes: pene ad extre
mas cõfecerãt mortes. Fuit unus q poplites meos ener
uare ſecuri ſua cõminaret̃: ꝙ de pudore cãdido. ſ. ſuo
tã deformiter tiũphaſſem: ſed cæteri nõ meæ ſalutis.
ſed ſimulachri tacẽtis cõtẽplatiõe: inuita me retinẽdũ
cẽſuer̃: rurſum itaq; me refertũ ſarcinis: plãis gladiis mi
nãtes pueniũt ad quãdũ nobilẽ ciuitatẽ. ubi uir princi
palis: & alias religioſus: & eximie domini referẽs tinitu
cymbaloꝶ & ſonu tympanorũ: cãtuſq; phrygii mulcẽ
tibus modulis exercitus ꝓcurrit obuiã. deãq; uotiuo ſu
ſcipiẽs hoſpitio: nos oĩs ĩtra cõſeptũ domus ampliſſi
mæ cõſtituit. numẽq; ſumma ueneratiõe. atq; hoſtiis
opimis placare cõtẽdit. Hic ego me potiſſimũ capitis
piclitatũ memini. Nã qdã colonus: partẽ uenatiõis: im
mãis cerui pĩguiſſimũ femur: domio illi ſuo muneri mi
ſerat: qđ ĩcurioſe pone culinæ fores: nõ altiuſcule ſuſ
pẽſũ. cãis adeq; uẽaticus latẽter ĩuaſerat. lætuſq; preda
ꝓpere cuſtodiẽtes oculos euaſerat. quo dãno cognito:
ſuaq; reprehẽſa negligẽtia cocus diu lamẽtatus. lachry
mis ĩefficacibus: iã iãq; domio cænã flagitãte mœrens
& utcũq; metuẽs altius: filio ſuo paruulo cõſalutato:

mum in adoleſcente ſignum, ut dicebat Diogenes cynicus. & me morat Seneca. uerum hic pudor candidus per contrariũ accipitur pro dehoneſtamento & probro ſcordidiſſimo. SIMVlachri tacentis. Mutæ ſtatuæ, ſic Oratius infantes ſtatuas eleganter dixit ꝓ tacentes: & mutas. Potes legere ꝓia centis: namq; humi iacebat repoſita dea ſiria, ut dudum dixit & Lucianus inquit χαμαι κειμένην, id eſt humi iacens. DOmini referens. Corrigo dominæ reuerens uel deum reuerens, erat enĩ hic: ut inquit: homo religioſus & reuerens deorum. quod religioſi eſt, uel reuerens dominæ quaſi peculiariter cultor Deæ ſiriæ.

TINnitu cymbalorum, Cum Dea ſiria & cibele ſiue mater deum ſit idem numẽ merito cymbala & tympana & cantus phrygius illi attribuuntur. Tympanũ tubã cybeles eleganter Catullus appellat. Tympanotriba uocabulo Plautino ꝓ q̃ elegantiis dicitur q tympanũ pulſat: quem & tympãniſtã uocant, ſicut cymbaliſtã: qui cymbala tractat. CANtus aũt phrygius dicitur propter cy Tympanotriba.
belẽ: quæ phrygia dea eſt: cuius galli fanatici phrygii ſunt: & cerimoniæ phrygiæ. pterea refertur ad
phrygiam muſicam. quæ religioſa eſt. Cuius meminit Plato in tertio de re pub. & ut Ariſtoteles in
.viii. politicoꝶ tradit phrygia muſica diſtrahit animum ac quaſi extra ſe põit. & ſicut doricam mu Phrygia
ſicam probant omnes perinde ac uirilem, ita phrygiam improbant quaſi effœminatam. & eneruem muſica.
Apuleius in floridis phrygiam muſicam dicit eſſe religioſam denotans eam conuenire religionis ce
lebritati: Plinius ex auctoritate pythagoræ refert Iouẽ in cœlo inter planetas moueri tono phrygio.
Saturnum dorio. Idẽ auctor eſt Marſiam in muſica primũ inueniſſe modulos phrygios. EXER
citus. Exercitatus. Cor. Tacitus. ipſe forma decorus & armis equiſq; in patriũ noſtrũq; morẽ exerci Inexercitus.
tus. e contrario inexercitũ dicimus inexercitatũ. & quietũ. Macrobius. ego diſariũ noſtrũ inexercitũ
non relinquam. placet legas excitus pro eo ꝙ eſt excitatus cõmonituſq;. VOtiuo hoſpitio, Lucia
nus. τὸν θεὸν μάλα ἀσμένως τῇ οἰκίᾳ ὑπεδέξατο. i. deam ualde lubens domi ſuſcepit. CAPItis
periclitatum. Lucianus. μέγαν κίνδυνον. i. magnũ piculũ adiiſſe tradit. IMMAnis cerui. Diſſen
tit a Luciano. qui nõ cerui ſed aſini ſilueſtris femur fuiſſe ſcribit his uerbis. τῶν φίλων τις τῷ δεσ
πότῃ τῶν ἀγρῶν ἔπεμψε δῶρον ὄνου ἀγρίου μηρόν. i. quidam ex amicis domino donũ miſit fe
mur aſini ſilueſtris ne aũt putes abſurdũ abſonũq; eſſe id quod tradit Lucianus uidelicet aſininam
carnẽ eſitari: ſcito priſcos habuiſſe in delitiis ganeæ: Onagros. i. aſinos ſilueſtres. Mecenas auctore Pli
nio pullos aſinaꝶ epulari inſtituit multum eo tempore prælatos onagris: pullis onagrorũ ceu præ
ſtantibus ſapore Africa gloriatur: quos laliſiones appellant: de qbus celebre eſt illud epigrammata
rii poetæ: Dũ tener eſt onager: ſolaq; Laliſio matre paſcitur: hoc infans ſed breue nomen habet. Ad
hæc Galenus maximus medicoꝶ tradit alexandrinos ueſci carne aſinina camelinaq;. POne, Poſt
aduerbiũ eſt. Virgilius pone ſubit coniunx. INCVrioſe. negligẽter. CAnis uenaticus, Lucianus
plures canes refert λαθραίως. i. furtim introeuntes inuaſiſſe femur. NEgligentia. Luciãus μάγει
ρος ῥᾳθυμίᾳ ἀπώλεσε. coquus ꝑ negligentiã ꝑdidit femur. MOErẽs. Mœrore luctuq; cõfectus.

arreptoq; funiculo mortem ſibi nexu laquei compa/
rabat. nec tamen latuit fidam uxorem eius caſus ex/
tremus mariti. ſed funeſtum nodum uiolenter inua/
dens manibus ambabus. Adeo ne inquit preſenti ma/
lo perterritus: mente excidiſti tua: nec fortuitum iſtud
remedium: quod domini prouidentia ſubminiſtrat:
intueris? Nam ſi quid in ultimo fortunæ turbine re/
ſipiſcis: expergite mi auſculta. & aduenam iſtum aſi/
num: remoto quodam loco deductum iugula: femur/
que eius ad ſimilitudinem perditi detractum: & accu
ratius in protrimentis ſapidiſſime decoctum: appone
domino ceruini uice: nequiſſimo uerberoni ſua pla/
cuit ſalus de mea morte: & multum conſeruæ ſagaci/
tate laudata deſtinata etiam laniena: cultros acuebat.

ARREpto funiculo. Lucius ἐγὼ κρεμάσαι ἐαυτὸν ἐκ τοῦ τραχήλου. decreuit ſe ipſum col/
lo ſuſpendere. FVneſtum nodum. laquei nexum, quo ſe penſilem facile deſtinauerat. ADEO
ne inquit. Apud Lucianum uxor coqui ſic infit μὴ τε ἀποθνήσκε φίλτατε μήτε ἀθυμίᾳ τοιαύ/
τῃ δῶσ σεαυτὴν. hoc eſt o coniunx amantiſſime neq; moriaris neq; triſtitia te ipſum conficias: mi
hi auſculta bene perages omnia. MENTE excidiſti. Malum impendens & pauor ſæpe hominẽ
mente deturbat facitq; attonitum ac deſperatum iuxta illud. tum pauor omnem ſapientiam mihi
exanimato expectorat. DOMI
ni prouidentia. Purior lectio eſt.
Deum prouidentia pro deorum.
FORtuitum remedium. aſi/
num dicit cuius femur pro ſemo
re ceruí iubet apponi, ut hoc re/
medio forte oblato tutus euadat

Turbo

infortunium. FORTVnæ tur
bine. Impetu: fragore. agitatu, ſic
Mar. Tullius fortunæ fulmiam
dixit. tranſlatio eſt a turbine tem
peſtatis: eſt autem turbo repenti/
nus flatus proxima quæq; pro/
ſternens: circa terras concipitur
ac fertur ideoq; arbuſta radicitus
euellit. & quacunq; incumbit ſo/
lum nudat ſiluas interim & tecta
corripiens inferior fere nubibus.
utiq; nunquam altior, turbo in
orbem uertitur, turbinum mo/
tus uagus & diſiectus. & uertigo/
ſus. turbinis rotunda facies in eodem ueſtigio uerſatur. & in columnæ modum circum agẽtis ſe uo/

Figura turbinis cõtraria metæ.

luitur: auctores. Seneca. Plinius. Apuleius in coſmographia cæteri. Valerius Flaccus ruit ille polo no/
ctemq; diemq; turbinis in morem. turbinis recti figura metæ contraria eſt: illa enim faſtigatur, in
acutum latior in imo. hic imo Anguſtiſſimo dilatatur in ſummo. ita ut merito dici poſſit metam i/
uerſam eſſe turbinem rectum. cor homini turbinato mucrone eſt. turbinatior figura eſt piris. Papi/

Turbo ruens meta.

nius in ſiluis. ut in libro annotationum curioſe annotauimus: turbinem ruentem eleganter poſuit
pro meta. EXPERgite. Vigilanter ut aduerbium ſic. poteſt etiam accipi pro caſu uocatiuo, ut ex/
ponas expergite pro expergefacte excitate euigilans. expergo enim uſurpatur pro expergefacio. & ex

expgitus Protri/menta. Iſicium.

pergitus pro expergefactus & uigilax. ſantra uocis expergita ſomno. AD ſimilitudinem perditi.
Ceruini ſcilicet femoris quod canis inuaſerat. IN protrimentis. Protrimenta dicuntur edulia mi/
nutim trita conciſaq; qualia hodieq; in pulmentariis plurima concinnantur, ex carnibus fruſtilla/
tim ſectis. a tritura dicta protrimenta quaſi a proterendo. ſicut inſicium ab inſectione dictum: eſt au
tem iſicium. ut id quoq; in tranſcurſu explicemus pulmẽti genus ex inſectis: & minutatim tritis car/
nibus confectum: quod difficile digeſtu eſt: cauſam refert Macrobius in ultimo Saturnalium. apud

Retrimẽta.

Apitium crebra mentio eſt de iſiciis & multiformis concinatio, e contrario Retrimenta dicuntur
excrementa & feculentiæ. Macrobius in. vii. in uentre fit prima digeſtio. cuius fex retrimenta ſunt:
quæ per inteſtina inferiora orificio trudente labunt: Item retrimenta ſanguini dicit ineſſe hoc eſt fe
culentam materiam: Item aridiora retrimenta in aluum conuenire refert humidiora in ueſicam tra
hi: intelligens ſtercora & urinam. VERBEroni. coquum dicit qui inter famulicia erat apud pri/
ſcos: Plinius in conquæſtione luxus coquos emi ſingulos pluriſquam equos conquæritur: Idem ta/
men refert coquos non habitos eſſe in ſeruitiis eoſq; ex macello conduci ſolitos. ſcribit Paulus iuri/

Verberones.

ſconſultus ſeruis lecticariis legatis. ſi idem lecticarius ſit & coquus q; accedit legato: Verberones au/
tem dici ſeruos dignos uerberibus quis neſcit? quos & flagriones nuncupant: græce maſtigia dici/
tur ut ante explicatum eſt. CONſeruæ. Vxoris Lucianus: ὁ δὲ μάγειρος τῆς γυναικὸς ἐπαινέ/
σας τὸ βούλευμα ἄριστα ἔφη σοι ὦ γύναι ταῦτα καὶ τούτῳ μόνῳ τῷ ἔργῳ τὰς μάστιγας
φυγεῖν ἔχω. Ideſt coquus uxoris conſilium laudans o coniunx inquit optima hæc ſunt: & hoc ſolo

Laniena Carnificina.

opere uerbera effugere poſſum. LAniena. De laniena in qua carnes uenduntur a laniis: ſupra dictũ
eſt. hic laniena ſignificatur laniatio ipſa & ſectio femoris aſinini: ſicut carnificina modo ꝓ loco: mo
do pro ipſa excarnificatione & cruciatu ponitur.

Argumentum. LIBER NONVS.

HIC Nonus liber cõtinet aſtũ aſini quo laniená euaſit ſeqtur alteꝝ piculũ quo rabioſus creditus.auxiliũ aq̃ potus.Narratio fabellæ de fœmia maritũ illudẽte.cuius amator ſub ſpecie ẽptoris i dolio feſellit.ſors captioſa ſiriacoꝝ ſacerdotũ:furtũq; depréſũ Deſcriptio piſtorii opis.cui fuit mãcipatus:explicatio fabulaꝝ de adulteriis ipudicitiaq; fœmiaꝝ lepidiſſima.diũ rurſus mutatio a piſtore ad hortulanũ facta trãſlatiõe.Diꝝ familiæ ifortũiũ hortulãi i militẽ abactoré iſultatio aſini occultatio & ꝓſpectus.

SIc ille neqſſimus carnifex contra me mãus ípias obarmabat. At ego:præcipitãte cõſiliũ piculi tãti præſentia:nec expectata diutina cogitatiõe:lanienã iminẽtẽ fuga uitare ſtatui. ꝓtinuſq; uiculo:quo fuerã deligatus arrupto:curſu me ꝓripio totis pedibus ad tutelã ſalubrẽ crebris calcibus uellitatus:illicoq; me rapti trãſcurſa ꝓxima porticu:triclinio:í quo dominus ædiũ:ſacrificales epulas cũ ſacerdotibus deæ cænicabat.icõtãter imitto:nec pauca reꝝ:apparatus cibarii:mẽſas & id genus:ípetu meo collido.atq; diſturbo.qua reꝝ deformi ſtrage paterfamilias commotus: ut íportunũ.atq; laſciuũ me:cuidã famulo curioſe traditũ:loco certo aliquo clauſum iuſſit cohiberi: ne rurſum cõuiuiũ placidum ſimili petulantia diſſiparẽ. hic aſtulo cõmẽto ſcitule mũitus:& mediis lanii manibus ereptus cuſtodela ſalutaris mihi: gaudebam carceris. Sed nimirũ nihil fortuna renuente licet homini nato

OB armabat. Sicuti obãbulare dicĩus aduerſũ alios ãbulare.& q̃ſi ãbulãti ſeſe oppõere.ita ob armare.dicituř cõtra aliũ ſeſe armaŕ.hæc.n.ꝑticula ob iterdũ põiť ꝓ cõtra & aduerſum.ſic ob rogare é cõtra legẽ ferre nouã rogationé.ſic obloq aduerſus aliũ loqui.ſic obtrectator dř q facit qd cõtra recte tractanté.ſic obuaricator q aduerſus quẽpiã occurrit obſtãs quo mĩus is rectũ iter cõficiat.ſic pleraq; alia é iuenire i ueteꝝ libris ex hoc fonte deriuata. LAniena.Laniatũ & ſectiõné. VINculo arrupto.Lucianus ρηξας τον ιμαντα.i.rupens loꝝ græci.n.ιμαντα loꝝ dicunt.unde imãtopodes Plinio & Solino populi i africa loripedes qbus ſerpendo ingredi natura é. CALcibus uelitatus. Signat ſe q̃ſi calcitroné factũ & crebris calcibus oẽs a ſeſe abegiſſe í fuga ullũ cẽt offendiculũ trãſlatio a cõtẽtiõe uelitũ militũ & cõgreſſiõe.Qui ſint uelites q̃ uelitatio qd uelitari ꝑſæpe dictũ é. INcõtãter imitto.Sine ulla cõctatiõe & mora currẽs.iſero me itra cœnaculũ.i quo dominus cũ ſacerdotibus deæ ſiriæ epulabaŕ:quos Luciãus cynedos uocat: ut iã dixĩus.Luciãus ειμι δρομω εισ το οικημα εν ω παρεκειντο οι κιναιδοι επι τη τραπεζη ευωχουμενοι. NEC pauca collido.Luciãus.ανατρεπω παντα τα σκευη υφ εμου και λυχνιαν και τραπεζαν.i.ſubuerto oia ſaltanõe & cãdelabra & mẽſas. ID genus.Huius generis elocutio uſitatiſſima. PAterfamilias.Dominus ædiũ: & ut græce dř.δεσποτης.Seneca libro epiſtolaꝝ moralũ ſexto.oẽm iqt iuidiã maiores nři domĩs.oẽm cõtumeliã ſeruis detrahẽtes dominũ patrẽfamilias appellauerũt: ſeruos familiares hoc idẽ Macrobius i ſaturnalibus.Sãe q̃do dicĩus pr̃familias illud familias ideclinabile é:& genitiuus é ſingularis a græco ductus ut docet Seruiũ.ſi ãt pr̃ familiæ dicere uoluerimus.iã nõ erit unũ nomẽ.ſed locutio declinabilis.ut dicãus hi patres familiæ hoꝝ patrũ familiaꝝ.ille diciť agere bonũ patrẽfamilias.q q̃ a parẽtibus accœpit maiora efficit. LAſciuũ.Lucianus dixit ευγενωχοθ.i.ſtrenuũ & petulãtẽ. PEtulãtia.Procacitate laſciuia.a petẽdo petulãtia.ſicut a ꝓcãdo.i.poſcẽdo procacitas noiata é.hedos petulcos dixit poeta pro laſciuos & exultãtes uidelicet ab appetendo.unde & meretrices petulcas hoc eſt procaces uocamus. ASTVlo cõmẽto.Hoc meo iuento callido & aſtutulo.Aſtutos callidos dicunt ab aſtu ideſt ciuitate.Quoniam urbici ſunt ruſticis calidiores aſtutiores uafriores. LAnii.Coquũ dicit q lanienã parauerat & cultros ad femur aſini laniandũ exacuerat:lanii aũt.q & laniones:dicunť a laniãdis pecoribus ſicut & laniſtæ dicti.q laniãdis ꝑſunt gladiatoribus. CVſtodela.Cuſtodia ſic fugela catela ſic alia ſencenta ꝑ diminutioné uſurpanť. SAlutaris carceris.Salutarem carceré accipe.pro loco in quo clauſus iuſſu domini cohibebať tutus & citra lanienæ piculũ. NIHIL fortuna renuẽte.Snĩa catolica:qua ſignificať nihil ꝓſpeꝝ ꝓuenire poſſe mortalibus iuita & aduerſante fortuna.conſimile eſt illud apud poetã memoratiſſimũ heu nihil inuitis fas queq̃ fidere diuis:ſcribit Cebes philoſophus in tabula eorum qui fortunam circunſiſtunt: alios gaudere alios triſtari.qui a fortuna quippiam accœperunt.hi ridere uidentur.a quibus etiam ευτυχη.ideſt bona fortuna nuncupatur.qui uero flere ac manus protendere uidentur:hi ſunt a quibus abſtulit.Quæ ante tradiderat:a quibus κακη τυχη.ideſt mala fortuna nominatur.

Obãbulare. Obarmare. Obrogare. Obuaricator. Imantopodes. loripedes. Dominus paterfamilias. Serui familiares. Petulantia. Petulcus Aſtutus unde. lanii. laniones. Bona fortuna. Mala fortuna.

dexterũ ꝓuenire. nec cõſilio prudẽti:uel remedio ſagaci.diuinæ ꝓuidẽtiæ fatalis diſpoſitio ſubuerti:uel reformari pot: mihi dẽiq; id ipſũ cõmẽtũ ꝙ mõmẽtariã ſalutẽ repiſſe uidebat̃:piculũ grãde:imo preſẽs exitiũ conflauit aliud: nam quidam ſubito puer: mobili ac trepida facie percitus: ut familiares inter ſe ſuſurrabant irrumpit triclinium: ſuoq; ãnunciat domino de proximo agnipurtu.canẽ rabidam paulo ante p poſticã ĩpetu miro ſeſe direxiſſe ardẽtiq; prorſus furore uenaticos canes ĩuaſiſſe:ac de hĩc ꝓximũ petiſſe ſtabulũ atq; ibi pleraq; iumẽta ĩ curiſſe pari ſeuitia. nec poſtremũ ſaltẽ ipſis hoĩbus pepciſſet.nã Mytiliũ mulionẽ & Epheſtionẽ cocũ: & Hypatauium cubiculariũ:

DEXterum. Proſperum ſecundum fœlix. NEC cõſilio prudẽti.In hãc ſñiam ſcribit plautus in
pſeudolo.centum doctum hominum cõſilia hæc deuincit dea fortuna. FAtalis deſpoſitio. ειμαρ/
Neceſſi/ μενη ideſt fatum & neceſſitas ambæ ſibi inuicem indiuiduo cõnexæ ſunt glutino ut inquit trimige
tas. ſtus:fatum inexorabile eſt ut poetæ canunt.Deſine fata deum flecti ſperare præcãdo:fati uis in auer/
Fatum. ſibilis:ĩmobilis:ĩſolubilis ẽ:&ut iqt Apuleius ni in Coſmographia ieffugibilis ẽ neceſſitas fati.memo
ratiſſimus eſt uerſiculus ille cleantis.quem Seneca latinum fecit.ducũt uolẽtẽ fata nolentẽ trahũt &
ut a tertulliãoo dictũ ẽ fato ſtat iup
piter ipſe. De ſato Diuus Augu/
ſtinus Chryſippus. M.T. Firmi/
cus maternus: & agminatim
omnes exclamat Manlius fata re/
gunt orbem certa ſtant omnia le/
ge. AD ipſum.Lege id ipſum.
MOmẽtariam.Breuem & mo
mento temporis datam:Quinti/
Momen lianus momentoſam apium rapi
toſa rapi nã decenter appellat:quæ momen
na. to fit ĩ floribus decerpẽdis. PEr
citus. Commotus perturbatus.
ANgiportu.Quod exitum nõ ha
Angipor bet.ac peruium nõ eſt Angiportũ
tum. dicitur.ut interp̃tat̃.M.Varro ab
angendo & portu Anguſtum aũt
id eſt.Donatus grãmaticus Angi
portum eẽ dicit anguſtã & curuã
uiam:alii ꝙ inter portus ſit locus
anguſtus hoc eſt iter domos quas ueteres portus dixerunt. dicit Angiportum angiportus neutro ge
nere & maſculino in ſecundo & quarto ordine.Terentius in adelphis:id quidem Angiportum par
De rabi/ uium non eſt Oratius flebis in ſolo leuis Angiportu. CAnem rabidam.Canes rabidi pet æſtatem
do cane. maximæ fiunt propterea ꝙ natura ſicci:fiunt ſicciores eſtu.ut docet Alexander aphrodiſeus in pro/
blematis:arida autem calefacta conflagrant. hinc fit:ut furentes quaſi in phreneſim conuertantur:
ipſorumq; uiroſa ſaliua ſit:quod autem conflagrent.ex eo liquet. crebro anhelant rictu oris patulo
ad captandũ aeris frigus.Non utique oẽs canes in rabiem aguntur:ſed illi potiſſimum qui ſunt ſic/
ciſſimi:Caniculæ exortu ut inquit Plinius canes maximæ agi in rabiem non eſt dubium. Columel/
la auctor eſt in.viii.arceri rabiem canibus qui morbus letifer eſt.ſi catulorum caudæ poſt diem qua
drageſimum quam ſunt editi caſtrentur morſu neruuſque abrumpatur. qui per atticulos ſpinæ.
Lytta Quin etiam uermiculus eſt in lingua canum.qui uocatur a græcis litta quo exempto infantibus ca/
uermicu tulis nec rabidi fiunt nec faſtidium ſentiunt. PER poſticam.Per partem ædium poſteriorem oſ/
lus. ſiumq; poſticum.namque poſticum oſtium dicitur in poſteriore parte ædium: uicinum quoq; ha/
Poſticus. bitantem ad poſteriorem domus antiqui poſticum appellauerunt:Deniq; quæ ante nos ſunt antica
uicinus. quæ poſt nos poſtica dicuntur.cæli quoq; partes quattuor dicũtur auctore Varrone ſiniſtra ab ori/
Antica. ente dextra ab occaſu.antica ad meridiem:poſtica ad ſeptentrionem.& hoc eſt quod uoluit intelligi.
Poſtica. Seruius grammaticus ſcribens poſticam genere fœminino eſſe nomen augurale:ſicut & antica eſt re
gulam ab illo traditam non uſquequaque ſeruant eruditi.ut ſcilicet poſticum neutro genere ſem/
per dicant pro parte ædium poſteriore:poſticam uero tantum pro parte cœli ſeptentrionali:nam ut
hic noſter & alii poſticam.& poſticulam uſurpant pro poſtico:& parte domus poſteriore. Virgilius
ſignat poſticam: cũ ait poſteſque relicti a tergo Plautus in trinummo poſticulum hoc recipit cum
ædes uendidit:interdum adiectiuum eſt nomen.ut apud Auſonium poſtico uulnere foſſor:apud iu/
riſconſultos Titulo de uſufructu poſticas poni legimus pro hoſtiis partis ædium poſterioris ubi ſcri
bit Iulianus.ſi ædium uſu fructus legatus ſit non permiti legatario poſticas uertere:uel refugia ape/
rire:& atrium immutare.excolere enim quod inuenit poteſt qualitate ædium non immutata. IN
CVRriſſe.Inuaſiſſe:impetiſſe. EPHEſtionem.Nomen eſt coquo Accommodatum. græce enim
Epheſti/ ηφαιστοσ dicitur Vulcanus.unde epheſtiades inſulæ dictæ:Vulcaniæ: Ad uulcani autem uiolentiam
on nomẽ ut inquit Plaucus apponit coquus edulia.celebratiſſimus eſt epheſtion ille Alexandri amiciſſimus:
coqui. quem olim ipſe alterum Alexandrum eſſe dixit: cuius obitu tanto mœrore confectus eſt. ut equos
Epheſtiõ muloſq; totonderit ut Vrbium pinnas diruerit ut medicum cruci ſuffixerit:ut tibias & inſtrumen/
Alexan/ ta muſica.id genus diu in caſtris canere uetuerit:quem in funerando epheſtione decem milia talen/
dri tum impendiſſe auctores tradunt. HYPAtauium.Poteſt uideri nomen deductum a uerbo græco
Hypatos υπατευω quod ſignificat ago conſulatum.& excello.Sic υπατοσ conſul dicitur & eximius.ut ita cu
eximius. bicularius inter alios primarius ſignificetur.

APOllonįū medicū. Nomē ē medico cõueniēs: qđ ueluti ab apolline medicinæ deo deriuatum uideri poteſt. De apollõio magno: quo nihil uenerabilius nihil ſanctius affatim philoſtratus ſcribit: & cæteri commeminerunt. VEnenatis morſibus. Rabidi canis morſus īter uenenatos letiferoſq; numerat: morſum quoq; hoīs ut refert plinius īter aſprimos numerauerūt: ut auctor eſt Cor. Celſus. oīs fere morſus hēt quoddam uirus. & ſi rabioſi canis morſus fuerit cucurbitula uirus eius extra hēdū eſt. FErocire. Ferociter ſæuire & furere. PEſte īfectū. Eodē ueneno cõtactū. PROtelarēt

In omni morſu uirus. Ferocire. Protelare.

& Apolloniū medicū: imo uero & plures alios ex familia: abigere tēptantes: uariis morſibus quēq; laceraſſe. certe uenantis morſibus cõctata nõnulla iumēta: efferata ſimili rabie. quæ res omniū ſtatī pculſſit aīos: ratiq; me etiam eadē peſte īfectū ferocire: arreptis huiuſce modi telis: mutuoq; ut exitiū cõmune ꝓclarent cohortati. ipſi potius ueſaniæ morbo laborātes pſequuntur. nec dubio me lāceis illis & uenabulis: immouero & bipēnibus: quæ facile famuli ſubminiſtrabāt: membratī cõpilaſſent: ni reſpecto ſubiti periculi turbidine: cubiculū ī quo mei dñi diuertebār: ꝓtinus irrupiſſem tūc clauſis obſeratiſq; ſup me foribus: obſidebāt locū. quoad ſine ullo cõceſſiōis ſuæ piculo peſtilētiæ letalis puicaci rabie poſſeſſus: ac peſus abſumerer. quo facto: tādē libertatē nactus ſolitariæ fortunæ munus amplexus: ſup cõſtratū lectū abiectus: poſt multū equidem temporis ſomnū humanū quieui. Iāq; clara die: mollicie cubiculi refota laſſitudine: uegetus exurgo. Atq; illos q meæ tutelæ puigiles excubias agitauerant: auſculto de meis ſic altercari fortunis. At hūccine miſerū iſtū aſinū iugi furore iactari credimus? imo uero iā uirus īcreſcēte ſæuitia ꝓrſus extinctum: ſic opinionis uariæ terminū ad explorationē cõferūt. ac de rima q̄dā ꝓſpeciūt ſanū me: atq; ſobriū ocioſe conſiſtere: iamq; ultro

Propulſatent excluderentq; Alias protelare eſt ꝑcutere. alias adiuuare de: hoc uerbo ſuo loco dictum tū eſt. VEſaniæ morbo. Morſi a cane rabioſo rabidi fiunt. cui Veſaniæ occuritur cerebello gallinaceo auctor Plinius. ſenſus eſt q inquit me efferatum ex morſu canino ac ferociētem ſæuire exiſtimabant perſeq̄bāturq;. illi ipi magis inſaniebant. cum nulla ego peſte, nulla rabie pœnitus uexaren. Mēbratim compilaſſent: ꝑ membratim per fruſtra diſſecuiſſent. ita ut nec pilum in toto corpore eſſent relicturi Plautus in hanc ſniam īquit iam ego te faciam: ut hic formicæ fruſtilatim differāt. TVRbine. ī petu. & procella. de turbine ante dictum. CVbiculū irrupiſſe. Lucianus. ἐγὼ δὲ ἀφόρητον ἤδη τὸ μέγεθος ὁρῶν τοῦ κινδύνου, παρελθὼν εἰς τὸ ταμιεῖον ὅπου καὶ ἐκοιμῶντο οἱ δεσπόται. idest ego uidens periculi magnitudinem curſu intra cubiculum irrumpo. ubi domini mei dormire debebant.

CONceſſionis periculo. īgreſſionis & introitus quo concedentes introeunteſq; eſſent piclitati.

PEſtilētiæ lætalis. Morſum canis rabioſi cõſtat eē peſtiferū. & exitialē non ſolum hoībus: ſed ēt pecori. PEreſus. Vis uenenati morſus penetrās uitalia populat: & ſenſim peredit abſumitq; animantē. SOlitariæ fortunæ. Ambiguū uideri poteſt utrū ſolitariā fortunā dixerit ꝓ ſolitā: & uſitatā an a ſolitudine quoniā ſolus in cubiculo fuerat relictus. SOMnū humanū quieui. Antea ī ſtabulo īter iumenta ut aſinus humi q̄euerat nūc in lecto delicate cõſtrato more hoīum cubās ſomnū cœperat humanū nõ belluinū. MOLlicie cubiculi. ampler corpus ſomnus plenus. & molle cubile. ut tradit Cor. Celſus. e cõtrario extenuat corpus ſomnus breuis & durū cubile. REfota. Refocillata recreataq;: Refoto aīo dixit Au. Gellius pro recreato ex hilaratoq;. ALtercari. Verbis diſceptare: & ſermocinari. Quītilianus altercatiōis oratoriæ ꝑcepta dat: īprimis docēs opes eē ingenio ueloci ac mobili aīo ꝑſenti & acri. idē ꝑcipit: ut altercator bonus uitio iracundiæ careat ne turbidus ac clamoſus ſit. in altercatione plurimū ualet acumen. HVNCcine. Hūc ne ſiccine. ꝓ ſic ne dixit ꝓpertius locutiōe uſitatiſſima. IVgi furore. Perēni cõtinuo. ꝑpetuo īter elephātes & dracões iugis diſcordia ē īqt Solinus. i. ꝑpetua Au. Gellius iugi cõcordia fidiſſime amiciſſimeq; uixerūt Iugiter aduerbiū ē. qđ ſignificat ꝑpetuo cõtinēter ꝑenniter Dictio eſt protrita & freq̄uēs apud ſcriptores idõeos Oratius in ſecūdo ſermonū hortus ubi & tecto uicinus iugis aq̄ fons. VIrus. Venenum inde uirulēti dicti ſerpētes. & oratio uirulenta pro uenenata. Virus apud Pliniū prope peculiariter ſignificat mõ aſperitatē odoris ut uirus alarū mõ aſperitatē ſaporis. ut ſtagnū illitū æreis uaſis cõpeſcit æruginis uirus. mõ geniturā. ut uirus uerrinū ex ſchropha a coitu exceptum priuſq̄ terrā attingat grauitati aurium prodeſt. itē potentiam ac uim naturalē. ut nec ſatis eſt generatiōi ꝑ ſe coitus niſi editis ouis. īter ſe uerſando mares & fœminæ uitale aſpſerit uirus. hīc uiroſus. deriuat a copia. ſ. ueneno rū dixit Virgilius uiroſaq; põtus caſtorea ubi īterp̄tes exponunt caſtorea uiroſa ꝓ fedi odoris & execrādi. ego uero exiſtimo. ita legēdum ut pontus uiroſa dicat ſitq; id epithe

Solitaria. Refotus. In altercatione acumen. Siccinne. Iugis furor. Iugiter. Virulentus. Virus quid. Viroſaq; pontus.

pcluē offerēt pōtui meo.Ac ſi īterpidus & more ſolito
ſumens:aqs adlibeſcerē : ſanū me atq; oī morbo ſcirēt
expeditū. cōtra uero ſi uiſum cōtractūq; laticis uitarē:
ac phoreſcerē : ꝓ compto noxiā rabiē ꝑtinaciter dura/
re : hæc eni libris priſtinis etiā ꝓditū obſeruari ſolere.
Iſto placito uas īmane cōfeſtim aquæ:plucidæ de ꝓ/
ximo petite fōte cōtātes ad hæc:offerūt mihi.at ego ſi/
ne ulla mora ꝓgreſſus : etiā obuio gradu ſatis ſitiēter:
ꝓnus & totū caput īuergēs:ſalutares uere eqdem illas
aq̄s hauriebam:iāq; & plauſus manus :& auriū flexus
& ductū capiſtri:& qduis aliud piclitātiū:placide pa/
tiebar:quo ad cōtra ueſanā eoꝝ preſumptionē:mode/
ſtiā meā liqdo cūctis approbarē.Ad iſtū modū uitato
duplici piculo:die ſeq̄nti rurſum diuinis exuuiis onu
ſtus cum crotalis & cymbalis:circūforaneū mendica/
bulū ꝓducor ad uiam: nec paucis caſulis atq; caſtellis

niora.Duos philippos in gēte beroalda nō obſcuri in ſtudiis litteraꝝ noīs:īter profeſſores humanita Tres cu/
tis nō poſtremos eodē tpe effloruiſſe:ſicur olim tres in gēte curionum cōtinua ſerie oratores extitiſſe riōes ora
memorantur.ſed iā ad ꝓpoſitū regrediamur:redeamuſq; ad hydrophouos.i.aquā metuētes.ex mor tores.
ſu canis rabioſi.Vnicum remedium eſt hoc miſerrimo genere morbi oppreſſum:nec opinātē in piſci Remedi
nā nō ante ei ꝓuiſam ꝓiicere.& ſi natādi ſciētiā nō hēt modo merſum bibere pati mō attollere:ſi hēt um ad
īterdū deprimere.ut inuitus quoq; aq̄ ſatietur.ſic.n.ſimul & ſitis & aq̄ metus tollif. Plinius ait φ la· morſum
cinia ſubdita calici infecta mēſtro· rabioſi
diſcutit metum aquæ & potus:ue canis.
rum nequid ſciens ꝓteream ad ra
bioſi canis morſum pertinēs non
omittā id qđ apud auicēnā medi/ Auicēnæ
corū nobiliſſimum legi. q ſcribit docume
hoīes a rabioſo cane morſos in aq̄ tum.
metu lachrymare:qui quotiēs aq̄
propinquant imaginanť canē : &
ex eo interdum timent. īterdum
nullo metu perturbanť: quādoq;
talis ex ſiti moriť aliquādo deſide
rat aquā dein ꝓclamat nonnunq̄
ſorbēs aquā ſtrangulať:fit etiā ut
latret. ſicur canis : & ſæpe talis ad Canis
mordēdum alteꝝ hominē ꝓpen aquam
ſus eſt.ante aquæ metum curatio timet.
morbi huiuſce in proxīo eſt dixit
ruffus:quoſdā non terreri ex aq̄:
& uolutabris p humum delectari
illud adde ipſum quoq; rabioſum
canem perſæpe aftici aquæ metu.
& ſi quādo obuius aquæ factus ſit
in tātū eam formidat.ut pili in horreſcāt & totus cōtremiſcat & nōnunq̄.ex ea formidine moriatur.
talibus canibus lingua exerta eſt.& os ſpumabundum.Saliua ſpumoſa naſus fluens.ob hoc dixit Lu
canus in.vi.pharſaliæ:nō ſpuma canum qbus undat timori eſt. PELuem.Peluis uas aquariū eſt in peluis.
quo uaria pluunť.unde & nomē.peluuiæ uaſa ſunt qbus pedes lauanť.ut maluuiæ qbus manus græ Pelluuiæ
ci.λέκαρον peluim dicunt. AQVIS adlibeſcerē.Libens accederē.Plautus in milite hercle uero iam Malluuie
adlubeſcit primulum paleſtrio ubi adlubeſcit poſitū ē pro eo quod eſt incipit lubere hoc eſt placere. Adlube/
VIſum laticis.Si aquā uel uidere uel tāgere expaueſcerē:ſi hydrophouos eſſem talibus.n.ut ante di ſcit.
ctū eſt metus aq̄ lætalis eſt.Plinius hoc morbo gēus pauoris noīe itelligi uult.cū ait in.xxxii.cinis can
croꝝ ſeruatus ꝓdeſt pauori.ꝓdeſt piclitātibus ex canis rabioſi morſibus. NOxiam.Peſtiferam &
letalē. LIbris priſtinis.Libris prioꝝ antiquorūq; ſcriptoꝝ.q talia ꝓdiderunt. ISTO placito.Cū
iſtud oibus placuiſſet. CONtantes.Quaſi adhuc dubitātes adire propius aſinū:quē ferocire exiſti
mabant. SAlutares aq̄s.Merito ſalutares dixit:q̄ & ſitim extinguerēt & ſalutis cā eſſent aſino potā
ti:cuius ſalus ex hauſtu aq̄ cōſiſtebat:cū aliq potuiſſet uideri rabioſus & ob hoc noxius mortis peri/
culo. HAVrieba.Ebibebā.de multiplici huiuſce uerbi ſignificatione protrita ſunt oīa. & annotant
grāmatici. PLAVſus manus.Accuſatiuus ē caſus nūeri pluratiui.palma cū palma collata plauſum Plauſus.
facit auerſæ īter ſe manus colliſæ nō plaudūt.auctor Seneca i.ii.q̄ſtionū hic plauſus manus accipe. ꝓ
manuum tractatione qua iumēta molliter tractare ſolemus.& cū ſibilo allectare.ſi quā ſniam ait poe
ta manibuſq; laceſcūt pectora plauſa cauis & colla comātia pectūt.itē aliubi inquit plauſum ceruicis
amat. PEriclitantiū.Tentātium explorantiū. LIqdo.Manifeſte.& apte aduerbiū eſt. DVctū ca
piſtri:quæ diſpoſitis rebus accedūt.nō ſunt depoſita ut ſcribūt iuriſconſulti : ut puta ſi equus cū capi
ſtro.nā ſolus equus depoſitus eſt. DVplici piculo.Duplex piculū ideo dicit: qa euaſit laniēnā coq.
& impetū eoꝝ qui eū tāq̄ effcꝝ ueſanūq; ex morſu canis obtruncare uoluerāt. DIuinis exuuiis. Si/
mulachrū deæ itelligit una cum ſpoliis & reliquo apparatu ſacerdotali.exuuiæ ab exuēdo dictæ ſunt Exuuiæ.
ſicut induuiæ ab induēdo.Plautus in menecmis īduuiæ tuæ atq; uxoris exuuiæ.mos fuit antiquoꝝ Induuiæ
in foribus & circa limina domoꝝ affigere hoſtiū exuuias & ſpolia : q̄ nec emptori refringere liceret
quæ ēt dominis mutatis domus ornamēta erant. CROtalis.Sonoris īſtrumētis:qbus ſiriaci ſacer
dotes & galli cybeleii utebanť.de qbus ante dixi. CIRcūforaneū.Oppido q̄ elegāter.& ꝑq̄ ſcite:dici
tur aſinus gerulus deæ ſyriæ mēdicabulū circūforaneū:quoniā illa circūfora & cōciliabula circūlata. Mendica
pecunias & res alias emēdicabāt.circūforaneus appellať q circunſora diſcurrit & uagať q̄les Vaticini bulum
ſunt & pharmacopolæ.M.T.in oratiōe pro cluentio.Tum repēte anconitanum quēdam Luciū Clo/ circunfo
dium pharmacopolā circūforanū:qui caſu cum latinū uēiſſet aggrediť.nō lōge abſimiles a circunfo/ raneum.

oberratis:diuertimus ad quēpiā pagū urbis opulentæ
quōdā : ut memorabāt incolæ:inter ſemiruta ueſtigia
conditū. & hoſpitio proximi ſtabuli recepti:cognoſci
mus lapidā de adulterio cuiuſdā paupis fabulā : quā
uos ēt cognoſcatis uolo. Is gratili paupie laborās:fa/
briles opas prebēdo:puis illis mercedibus:uitā tenebat
Erat ei tamē uxorcula.etiā ſatis qdē tenuis & ipſa. ue/
rū tamē poſtrema laſciuia famigerabilis. ſed die qua/
dā:dū matutino ille ad opus ſuſceptū ꝑficiſcit᷑ : ſtati
latenter irrepit eius hoſpitiū temerarius ādulter.ac dū
ueneris colluctationibus ſecurius operantur : maritus
ignarus rerum.ac nihil etiā tum tale ſuſpicans: impro
uiſus hoſpitiū repetit.Iāq; clauſis & obſeruatis foribus
uxoris laudata continētia : ianuam pulſat . ſibilo etiā
preſentiā ſuā denuntiante.tūc mulier callida.& ad hu
ius modi flagitia peraſtutula:tenaciſſimis amplexibus

rānis ſunt circitores:q circuneundo dicti uidenť:Qui ut docet Vulpianus titulo de inſtitutoria actio
Circito/ ne ueſtes circūferūt & diſtrahūt.in re militari circitores uocāť:q uigilias militū circūeāt:& renunciēt:
res. ſiqua emerſerit culpa:quos & circuitores appellāt.De mendicabulo Plautus in aulularia memorare
Circuito nolo.hominum mēdicabula:i floridis Lucius noſter palliata mēdicabula decētiſſime appellat hoies
res. mēdicos.q pallio tenus philoſophos imitanť ſub quoꝝ habitu mēdicitas oſtētať:i qbus nihil ē ſan/
Palliata cti nihil philoſophi.præter palliū.ut nō immerito celebreť ille q dixit in hoiem id genus:pallium &
mendica barbam uideo.philoſophū nō ui/
bula. deo. OBErratis.circuitis luſtra
Pallium tis. SEmiruta ueſtigia.Denotat
uideo. in ruinis ueſtigiiſq; dirutæ urbis
Philoſo/ pagum conditum fuiſſe.Lucanus
phū non at nunc ſemirutis pendentq; mœ
uideo. nia tectis. LEpidū de adulterio
fabulā.Cū duo ſint genera facetia
Duo ge/ rū alteꝝ ſuſum : alteꝝ pacutū : &
nera face breue i illo genere leporis ꝑpetuo
tiarum. excellēs eſt Lucius noſter.q interſe/
rit fabellas lepidiſſimas:& faceto/
ſa urbanitate oblectantes ut non
minus his facetiis placeat lepidiſ/
que narraciunculis . q̄ ſerii ſcripto/
res doctrina ſeria & graui : hic eſt
Logos. ille ſermo mileſius.cuius in prin/
mileſius. cipio:huiuſce operis affatim: com
memini:quem Lucianus. λογορ
μιλησιορ appellat. quo fabularis
narratio concinniter explicatur.
GRACIli pauperie. Iohannes
Boccatius eloquio uernaculo di/
ſertiſſimus condidit cētum fabu
las argumēto & ſtilo lepidiſſimo feſtiuiſſimoq;:inter quas Apuleianā hanc inſeruit tranſpoſuitq; cō/
modiſſime non ut interpres.ſed ut conditor:quā fœminæ noſtrates nō ſurdis auribus audiunt neq;
inuitæ legunt.nos quoq; mythopolon.hoc eſt opificem fabellæ Luciū noſtrum latialiter perſonantē
& graphice lepidiſſimeq; explicātē inaudiamus legamus penſitemus auribus oculis animis lubenti/
bus:cū talibus egreſſionum amœnitatibus non ſolū lectores:ueꝝ etiā commētatores reficiantur in/
Pauptas. ter paupertatē & pauperiē differrētia hæc ē.qđ paupertas honeſtæ parſimōiæ nomē eſt . uſurpaturq;
Paupies. pro fortuna mediocri:paupies uero geſtas diciť.quā optimo epitheto imundā dixit Oratius ſcribēs
in epiſtolis pauperies immūda domus ꝓcul abſit alias paupies ſignificat dānū:q & iuriſcōſulti docēt
Titulo ſi q̄drupedes paupiem feciſſe dicať græce pauptas diciť πεϱια paupies uero πτωχεια de q̄ fe/
ſtiuiter ſcripſit Ariſtophanes i pluto. FAbriles operas.Signat pauperē uitā ſuſtētaſſe ex mercedulis
q̄s colligebat locādo opas fabriles.opa.n.in actu cōſiſtit.& ut inqt caius iuriſcōſultus i hominis uſu/
fructu opæ ſunt.& ob opas mercedes opis ſerui legatis inqt Terētius uſum datū itelligi:& ego didici
& Iuliāus putat interdū opas ꝓ ipſis hoibus & ſeruis accipimus.ut apud Ciceronē fugatæ ſunt opæ
Opera. Clodiāæ.& apud Oratiū accedes opa agra nōa ſabio. VXORcula.Vt a ſorore ſororcula.ſic ab uxo/
Famige/ re uxorcula p diminutionē dicta. TEnuis.Paupcula. FAmigerabilis.τωρ μεσωρ dictio . nam &
rabilis. in bonā & in malā partē famigerabilis uſurpať.hic ꝓ famoſa accipi debet.& iſami. MAtutino.Ab/
Matutio ſolute dicius matutio.& matutinis ꝓ tpe & hora matutiā.ſic Plinius in.x.coruus mature ſermōi aſ/
ſuefactus oibus matutinis euolās i roſtra i forū uerſus tiberiū ſalutaban. VEneris colluctatiōibus.
Sic ſupra i.ii.his & eiuſmodi colluctatiōibus ad cōfinia lucis uſq; puigiles egimus . OPEranť.Ope
rā dant. IGNArus rerū.Mariti dedecus uxoriū turpitudinēq; domeſticā nouiſſimi ſciunt . iuxa il/
lud Dedecus ille domus ſciet ultimus & ut inqt Hieronymus.nouiſſimi mala nřa diſcimus. HO/
ſpitiū repetit:Domū reuertiť:& dū hoſpitiū appellat.ſignificare uidetur illū i conducto habitaſſe tan
quā inqlinū. LAVdata cōtinētia.Specimē cōtinētiæ uxorie ē clauſa domus.& obſeratæ fores mari
to abſente. SIBIlo.Liuius.ut quocunq; noctis tēpore ſibilo dediſſet ſignum porta aperiretur . Co/
Siſilato/ lumella præcipit boues ſibilo alectari oportere a bubulco ut libentius bibant.Siſilatores dixerunt ue
res. teres.quos nunc dicimus ſibilatores.& ſiſilare.quod nos ſibilare . & erat maledica uocis ſignificatio
Fœmina atq; contumelioſa. PERAſtutula.Verſutior callidiorq;. ſicut diminutiuo uocabulo uxorcula di/
aſtutior. cta.ita & υποκοϱιστικωσ peraſtutula qua tamen dictione non tam ſignificatur modice aſtuta quā
Mas ſim ualde calida & ueteratrix i adulterinis flagiciis ſcribit Ariſtoteles libro.ix.de animalibus malitioſio/
plicior. res aſtutiores inſidiores fœminas eſſe.E diuerſo mares aioſiores ſimpliciores minuſq; inſidioſos.

EXpeditū. Explicatū exolutūq; ab amplexibus qbus īnexus erat laſciuis ederis ambitioſior. SEmiobrutū. Plinius de cellis uinariis ſcribēs refert mitioribus plagis dolia quæ ſunt uaſa fictilia uinaria īfodi ſolita terræ tota aut ad portionē ſitus celumq; p̄beri alibi uero īpoſitis tectis arceri. ībecilla uina demiſſis in terrā doliis ſeruanda. Valida expoſitis. Iuriſcōſulti quoq; de fundo inſtructo indicāt dolia defodi ſolita ſcribentes inſtrumento conſeruando dolia licet defoſſa nō ſint accedūt. Itē titulo de contrahenda emptione dolia in horreis defoſſa ſi nō ſunt noīatim in uenditione excepta horreorū uēditioni ceſſiſſe uideri. apud eoſdē doliariū poni uidetˀ p̄ dolio uel cella in q̄ dolia uinaria ſint ſicut. n. ſcriptū eſt ſi ex doliario ps uini uenierit. ueluti metretæ centū. Doliaria anus feſtiuiter dicta Plauto p̄ uētroſa & habitiſſima.

expeditū hominem: dolio quod erat in angulo ſemiobrutū: ſed alias uacuū: diſſimulanter abſcōdit: & patefactis ædibus. aduc ītro euntē maritum aſpo ſermone accipit. Siccine uacuus & ocioſus: inſinuatis manibus ambulabis mihi? nec obito conſueto labore uitæ noſtræ proſpicies? & aliqđ cibatui parabis: at ego miſera per noctē: & per diē lanifico: neruos meos contorqueo ut intra cellulā noſtrā: ſalutem lucerna luceat. quanto me fœlicior Daphne uicīa: quæ mero & prādio matutina ſaucia: cum ſuis adulteris uolutatur. Sic cōfutatus maritus: & qđ iſtic eſt ait. nam licet forenſi negocio officiator nr̄ attētus ferias nobis fecerit: tamā hodierˀ

SICcine. Verbū eſt caſtigātis p̄ ſic. ne ita Propertius ſiccine lente laces. INſinuatis manibus. Ex quotidiana loquēdi cōſuetudine uſurpatū uerbū. namq; uulgo ſic obiurgamus ignauū inertē deſidioſum ut dicamus hic īſinuatis māibus ſedet. elegāter aūt īſinuatis manibus dr̄ p̄ inflexis cōpreſſis cōplicatis. tali eni habitu manus ocioſiorꝫ cōprimuntˀ. tanq̄ māci uiduātur. Liuius dixit cōpreſſis manibus qđ Lucius noſter īſinuatis docens p̄uerbialē eſſe locutionē. Verba Liuii hæc ſunt. ex libro. vii. in hanc ferme ſententiā. Quid aliud cauſa eſſe credamus cur ueteranus dux fortiſſimus bello compreſſis quod aiunt māibus ſedeas. OBIto labore. Adito ſuſcepto completo. obire laborem dicimus pro adire ſuſcipere complere: ait poeta morte obita pro ſumpta ſuſcepta & completa: Sermo obitus a Terentio dicitur in ecyra pro a ditus. VItæ proſpicies. Parto ſcilicet lucello. quo uita toleratˀ & uictus quæritˀ. LAnificio. In andria. primū hæc pudice uitā parce ac duriter agebat lana & tela uictū quæritans. In eandem ſententiam ait poeta cui tolerare colo uitam tēnniq; minerua impoſitum. Vbi exponit Seruius tenui minerua pro paruo precio lanificii: nam hodie quoq; lanificii mercedula uitam tolerant fœminæ pauperiores. Annotandū eſt lanificiū fuiſſe in uſu nobilium matronarum. apud Romanos hinc autumant ſcriptores idonei: in nuptiis thalaſii nomen inclamari ſolitum. quod lanificii ſignum erat. ut uidelicet hac uoce nuptiali admonerentˀ nouæ nuptæ lanificiū in maritali domo exercendum eſſe. Thalaſio enī ſiue thalaſius ſignificat calathum. quod uas utiq; eſt lanificiis aptum. inde factum eſt. ut ſponſæ auctoribus Plutarcho & Plinio colum comptam lana. & fuſum cum ſtamine ſecum ferrent: & uiri ianuam lanicio coronarent. Auguſtus Cæſar filias & neptes ita inſtituit ut etiam lanificio aſſuefaceret contra apud perſas indecorum erat & ſordidum admouere lanificio manum. Ideoq; Alexander Magnus cū olim ſiſygambi reginæ perſarum captiuæ lanam purpurāq; tradi iuſſiſſet. ut conficere ueſtem neptes ſuas aſſuefaceret: ubi cognouit ex hoc dono illam triſtem eſſe lachrymiſq; triſtitiam declarantem. Ipſe p ueniens ad eam mater inquit hanc ueſtem qua indutus ſum ſororum non ſolum donum: ſed etiam opus uides noſtri decepere memores. caue obſecro in contumeliam accipias ignorationem meam. ita animus reginæ mitigatus eſt: lanæ appellatione ut docet. Vlpianus libro de legatis tertio continetur quæ neta eſt. & quæ neta non eſt. ut puta ſtamen & ſubſtamē. ſuccidam quoq; contineri placuit: ſed nec ea lana. ex qua quis quaſi ueſtimentum fecerit ualitudinis uel deliciarum gratia continebitˀ nec ea quidem quæ fomentationis gratia parata ſunt uel medicinæ lanarum appellatione continentur. NERuos contorqueo. Alludens ad rem obſcœnam uſa uideri poteſt uerbo amphibolo. nam & quæ indulget cōcubitu. & quæ operoſo labori diſtingitˀ contorquere neruos dicitur. LVcerna luceat. Cōſimile eſt illud Tibulli dū meus aſſiduo luceat igne focus. DAphnæ. Propriū puelle nomē ex lauro ductum: quæ græce dicitur daphne. Vnde chame daphne. puſilla & humilis laurus. Plinio. Daphnon lauretum: famigerata eſt daphnæ ob amorem apollinis in laurum tráſfigurata. apud nos hodieq; frequens eſt nomen lauræ in fœminis quaſi dicas daphne. Annotat Plinius nomen imponi uiris latina lingua ut lauræ nominētur ab una arborū lauro libertus Martii Tullii clarus nominatus eſt Tullius laurea. CONfutatus. Redargutus caſtigatus & uerbis cōuictus confutare enī eſt uerbis conuincere. & refutare ut inquit Donatus. Verꝫ refutatio in re eſt. Confutatio in perſona in oratore potētiſſima eſt confutatio. FOrenſi negocio. Senſus eſt cum magiſter officinæ noſtræ odierno die occupatus eēt negocio forenſi. Ideo nos quoq; fuimus feriati. officinator autē dicitˀ officinæ magiſter: qui operarios mercedula cōductos habet quo negocii pleno feriati fuerunt operarii.

Dolia defodi ſolita.
Doliariū
Doliaria anus.
Inſinuatis manibus.
Cōpſſis qđ aiunt māibus.
Obire laborem.
Obita mors.
Lanificiū in uſu matronarum.
Thalaſius. quid
Exēplū. alexādri.
Noſtri decepere meores.
Lanæ appellatio.
Lana neta.
Chamedapne
Daphnō
Laurea Tullius.
Refutatio.
Officinator.

C

Victruuius officinatorem appellat fabrū ſtructorēq; parietarium cuius probatur exactio.cum ſub/
tiliter edificiū perfectū accipitur. ISTVD doleum.Attende rē faceram feſtiuāq;.ex qua aſtutia ma
litiaq; muliebris facile deprenditur:nam cum maritus dolium illud uendidiſſet. In quo adulterum
uxor diſſimulanter abſconderat:repente excogitata fallacia eſt & ſtropha aſtu fœmineo qua mari/
tus ſtupidus & brutus illuderetur. ET adeſt.Scilicet emptor dolii. DAto precio.Sine precio ut
inqt Vulpianus uenditio nulla eſt:nō autem p̄cii numeratio ſed conuentio perficit emptionem.ut
auctor eſt Caius iuriſconſultus q̄

Arra pro emptore — ſæpe arra pro emptione dat̄ non
eo pertinet quaſi ſine arra conuē/
tio nihil p̄ficiat.ſed ut euidētius
probari poſſit conueniſſe de pre/
Quin. — cio. QVIN. Hæc particula qui
mō hortandi uim hēt.& imperā
di.alias aliter accipit̄. PER cīge
ris.Expedis te.& præparas: nam
Accincti. — accincti ſunt expeditiores Hiero/
Diſcincti — nymus accīgere q̄ſo te accīgere e
cōtrario diſcinctos dicimus igna/
uos:& deſides. EXobrutū.Eru
tum deprōptum extractum Do/
lia enim ut diximus defodiebant̄
E re nata — ī cella uinaria. E RE nata falla
cia.Dicimus aliquando abſolute
e re nata ut inqt Donatus.dicius
etiam cum adiuncto:ut e re natū
exordiū dixit Quintilianus itel/
ligi uolens ſubito īuentum:& ip/
ſa cauſa repente ſumptū.idē aliu/
bi gratiora eſſe tradit quæ inuēta
ſubito.nec domo allata.ſed iter/
dicendum e re ipſa nata eē uiduā
tur.Igitur e re nata fallacia ſignifi
cat̄ muliebris dolus.ad fallendū
maritum ſubito excogitatus nō
domi non ante cōpoſitus: ſed ex
ipſa re & negocio incontanter expromptus. TEmerarium.immodicū.& ſolutū qualis in temera/
rnis eſt copioſus. MAgnum uirum.Adiuuanda pronunciatio eſt cum ironea manifeſta. EGO
mulier.Vis in uocabulo & ſexu eſt.ego mulier quæ foris negociari nō noui.Ego mulier quæ intra
tecta domi cōtinenter inhabito:mulier quā natura finxit inualido cōſilio minuſq; prudentē.ſcribit
Ariſtoteles in primo politicorum q̄ fœmina habet conſilium quidem ſed inualidum puer uero im
Conſiliū in fœmina inualidum. — perfectum.Xenophon in oeconomico tradit uirum foris parare.fœminam domi parata cuſtodire.
MInoris diſtraxit.Minori precio uendidit.Verbum iuriſconſultorum de quo ſupra. ABdita/
mēto.Detractiōe ac deductiōe precii cōtraria ſunt additamētū alterum ab addendo alterum ab ab/
ducēdo.& quaſi abdicando deriuatum. TANto p̄ſtinauit.Tam magno precio emit:abſoluta locu
Additamētum — tio. INEpte.In maritū ſatis dicaciter.nam ut inquit craſſus orator apud.M.Tullium.quē nos ine/
ptū uocamus:is mihi uidetur ab hoc nomen habere ductum.q̄ non ſit aptus:qui temporis: qui eo/
Ineptus. — rum quibus cū eſt.uel dignitatis uel commodi rationem non habet.deniq; qui in aliquo genere aut
Græci nō hēnt uocabulū inepti — incōcinnus aut multus eſt is ineptus eſſe dicitur.quo uitio cumulata eſt eruditiſſima illa græcorum
natio itaq; q̄ uim huius mali græci non uident.nec nomen quidem ei uitio īpoſuerunt. DEſcē/
dit in doliū.Ecce fallaciā e re natā.& ſubito īuentā.qua p̄ſuaſus maritus illū eē emptorē dolii credat
nō adulterū. SEdulo.Inſtāter īpenſe diligenter dictū ſedulo q̄ſi ſine dolo.ut īterp̄tatur Donatus.
Sedulo — MAterfamilias.Tanq̄ ad ignotā directa locutio.ut eā appellatione honorifica apellet matrē fami/
Vidua non dicitur materfamilias. — lias:de cuius p̄prietate diximus ſuo loco fuiſſet eni ſuſpicioſum.ſi nomine p̄prio eam compellaſſet.
id adde q̄ in una familia non poſſunt plures appellari matreſſamilias:ſed una tātum.ſed nec uidua
hoc nomine.nec quæ ſine filiis eſt uocari poteſt. MVLtifariam.Multis in locis.& partibus. Anti/
qui multifariam dixerūt q̄ in multis locis fari poterat:ideſt dici oīfariam ex oī parte. HIantibus.
Patulis. Homuntio.Homullus diminutiuū eſt.nec ſine probro. ACTVtū.Statim ſine mora.
Male partū male diſperit — AES de malo.Qui æs ideſt pecuniam de malo & maleficio partā habet is prodigus æris eē ſolet.
& in rebus emendis incurioſus.nam ut eſt apud poetam neſcio quem male parta.male dilabunt̄.&
ut inquit comicus noſter male partum male diſperit.eſt ergo ſenſus.uolo inquit diligēter extrīſecus

næ cēulæ noſtræ p̄ſpexi:uides iſtud doliū:q̄d ſemp ua
cuū fruſtra locū d̄tiet tātū:& re uera preter īpedimētū
cōuerſatiōis noſtræ:nihil preſtat āplius:iſtud ego qnq;
dēariis cuidā uēditaui.& adeſt ut dato precio ſecū rem
ſuā ferat.qn itaq; p̄cigeris:mihiq; manū tātiſp accomo
das:ut exobrutū p̄tius tradat̄ ēptori.E re nata fallacia:
mulier temerariū tollēs cachinū:magnū iqt iſtū uirū:
at ſtrenuū negociatorē nacta ſum:q rē:quā ego muli/
er &ītra hoſpitiū cōtecta:iā dudū ſeptē dēariis uēdidi:
minoris dixtraxit abditamento precii.Lætus maritus:
& quis eſt ille ait:q tanto præſtinauit:at illa: oli inepte
inqt:deſcendit in doliū ſedulo ſoliditatē eius probatu
rus.nec ille ſermoni mulieris defuit ſed exurgens ala/
criter. Vis inquit uerum ſcire materfamilias: hoc tibi
doliū nimis uetuſtum eſt:& multifariam rimis hian/
tibus quaſſum:ad maritumq; eius diſſimulanter con/
uerſus.Q uin tu quicunq; es homuntio: lucernam ait
acutū mihi:expedis:ut eraſis intrinſecus ſordibus dili
gēter aptum uſui poſſim dinoſcere.niſi uos putas æs
de malo habere.Nec q̄cq̄ moratus ac ſuſpicatus: acer

eradere ſordes dolii.ut ita introſpiciã an ſit futurũ utibile:quæ curioſitas adhiberi haud quaq̃ ſolet ab his qui æs de malo habẽt.& diuitias poſſidẽt malo modo partas. quales improbant philoſophi.
EGREgius maritus.Ironicos.ſic illud uirgilianũ.egregiam uero laudẽ. REPREſentẽ.Tibi p̃ſentidẽ.rep̃ſentare pecuniã eſt preſentariã annumerare. NVDAtus.Exuta ueſte: ut cõmodius dolii intriſecus ſordes eraderet. SCABIem uetuſtã.Tráſlatio ab homine.cuius uetuſta ſcabies excaldi ſolet.& eo inſtrumẽto quod ſcalptoriũ uocãt:efficari.quæ ut inquit Cor.Celſus. quo aſperior eſt & prurit magis eo difficilius tolli

.& egregius ille maritus:accenſa lucerna.Diſcede iquit frater & ocioſus adſiſte:donec probe procuratum iſtud tibi repreſentẽ.Et cum dicto nudatus ipſe delato lumine ſcabiẽ uetuſtam carioſæ teſtæ occipit excalpere.At uero adulter belliſſimus ille puſio inclinatã doſlio pronam uxorem fabri ſuperincuruatus ſecure dedolabat.At illa capite in dolium demiſſo: maritũ ſuũ aſtu meretricio tractabat ludicre.hoc:& illđ:& aliud: & rurſus aliud purgandũ demõſtrat digito ſuo.donec utroq; ope pfecto:acceptis ſeptẽ denariis: calamitoſus faber collo ſuo gerens doliũ: coactus eſt ad oſpicium adulteri profere.Pauculis ibi diebus cõmorati:& munificẽtia publica ſaginati:uaticinatiõiſq; crebris mercedibus ſuffracinati.puriſſimi illi ſacerdotes: nouum queſtus genus ſibi cõminiſcũtur:ſorte unica pro caſulis pluribus euocata cõſulẽtes đ rebus uariis plurimos ad hunc modũ cauillãtur.Sors hic erat. Ideo cõiuncti terram proſcidũt boues:ut i futurũ læta germinẽt ſata

tur.Talem ſcabiẽ agriam ideſt feram græci appellant.cũ ex ſcabie puſtulæ exoriãt a ſimilitudie ſordes dolii uetuſtas. quaſi puſtuloſas ſcabiei nomine decẽter exp̃ſſit. CARIOſæ teſtæ.Vetuſtiſſimi dolii.carioſa enĩ ut ante explicatũ eſt dicimus uetuſta & putrilagine marcida:caries ẽ uetuſtas & putrilago:Affranius Nemo illa uiuit carie carioſior. OCCIpit.Incipit. BELliſſimus puſio. Puſum & puſionẽ dici puerũ ſat notũ eſt.puſio Iuuenali eſt p puero pathico Cicerõi & Apuleio p elegãti adultero. Valerius quoq; dixit puſionẽ fuluianæ ſtolæ Clodium adherentem ſignificare uolens fuluiã a Clodio dedolatam. Cuius erat uxor.ſcio codices aliquantos eſſe in quibus nõ puſio legitur ſed pugio.M.Tullius i oratione pro celio. Tecum ſemp puſio cũ maiore ſorore cubitauit. DEDOlabat. Subagitabat expolibat cõplanabat in obſcenõ ſignificatu.fabrorũ uerbũ eſt:qui dolãdo icuruati cõplanãt materiarũ aſperitatẽ:imitatus eſt aũt Pomponiũ poetam q ſcripſit dolaſti uxorẽ. ASTV meretricio.Plautus plurifariã explicat aſtus dolos calliditates meretricũ:quas q euitare põt euitet.ſed uiſcus merũ eſt blanditia meretricia.& ut inqt Solomon fauus diſtillans labia meretricis.& nitidius oleo gutt.Nouiſſima aũt illius amara quaſi abſinthiũ.& lingua eius acuta quaſi gladius biceps. DIGIto. Indice Oratius.idice monſtraret digito:ab indicãdo nomen inditũ:Craſſum oratorẽ indice digito uſum optime tradũt Cicero & Quĩtilianus. VTROq; opere pfecto.Perfecit opus ſuũ maritus cũ dolii ſordes eraſit.& itẽ adulter.dũ inclinatam fabri uxorẽ dedolauit. CALAMItoſus. Merito calamitoſus.& miſer qui ludibrio erat uxori impudicæ.& geruli uicẽ cogebatur implere collo gerẽs doliũ ad adulteri domiciliũ. MERCEdibus ſuffracinati.Pleni repleti inſtructi dixit Hieronymus nos ſuffracinati auro Chriſtũ pauperem ſequimur.& Auguſtinus ait in libro de uita chriſtiana non ne aſpicimus quãto auro.& argento & ueſte ſuffracinatus exierit de ægypto Cyprianus doctor ſuauiſſimus.& martyr beatiſſimus.notiſſimũ eſt illud Terentianũ uideo cantharã ſuffracinatã. PVRISſimi.Ironia manifeſta. COMMIniſcunt.excogitant inueniunt. PRO caſulis pluribus.Quæ ad plures ruſticorũ caſulas eſſet accõmodata.quidam codices habent capſulis quod non diſplicet.ut intelligas unam ſortem ex capſulis loculiſq; pluribus euocatam eductamq; a ſacerdotibus. ut multiplex uideretur:quæ tamen erat unica.quid ſi legas caſibus.ut codex manu ſcriptus habet. ut ſit ſenſus ſacerdotes.ſyriacos inueniſſe ſubtiliter ſortem unicam: quæ pluribus caſibus negociiſq; inquirentium conueniret.& mire cõgrueret. EVOCAta.Quidã legunt enotata qđ quadrat. CONſulentes.Conſultores intelligit ſic enim dicimus eos qui conſilium petunt & ſortilegos conſulunt.
CAVIllantur.Conſultores illudunt decipiuntq;. IDEO cõiuncti.Verba ſorti iſcripta quorũ intellectus ad res multiplices traduci poteſt.in decretis canonicis.xxvi.q.i.ſortes ſortilegiq; teſtimõiis exẽpliſq; diuinæ ſcriptæ improbantur:ubi hoc ſcriptum legimus.ſortilegi ſunt:qui ſub nomine fictæ religionis per quaſdam.quas ſanctorum ſeu appoſtolorum uocant ſortes diuinationis. ſcientiã profitentur:aut quarumcunq; ſcripturarum inſpectione futura promittunt. de ſortibus earumq; origine non parum multa.Mar.Tullius in ſecundo de diuinatione quam rem ait totam inuentam eẽ fallaciis aut ad quæſtum.aut ad ſuperſtitionem.aut ad errorem excogitatis: Alias ſortes dicimus oracula.ut ſæpe apud auctores ex quo illud celebratum.Sors ipſa referenda eſt ad ſortes.

Scalptorium. Scabies agria. Caries. Carioſus. Puſio. Dolaſti uxorẽ: Viſcus merum meretrix Suffraciatus. Sortilegi Sors.pro oraculo.

tū ſiqui matrimoniū ſorte cooptantes interrogarēt: rē ipſam reſponderi aiebāt. iungēdos cōnubio: & ſatis liberū procreādis. Si poſſeſſiōes preſtiaturus quæreret: merito boues. ut & iugū: & arua ſemētis florētia . pernūciari. Si quis de ꝓfectiōe ſollicitus: diuinum caperet auſpiciū: iunctos iam: paratoſq; quadrupedū cūctorū manſuetiſſimos: & lucrū promitti de glebæ germine. ſi preliū capeſſiturus: uel latronū factionē ꝓſequuturus: utiles nec ne proceſſus ſiſcitaretur: aditam uictoriam ſorti præſagio contendebant . quippe ceruices hoſtiū iugo ſubacturi. & prædam de rapinis uberrimam fructuoſamq; capturi. Ad iſtum modū diuinationis eius: aſtu captioſo corraſerant: non paruas pecunias . Sed aſſiduis īterrogatiōibus: argēti ſacietate iā defecti: rurſum ad uiā prodeūt: uia tota quā nocte confeceramus lōge peiore: qdni lacunoſis īcilibus uoragioſam. ꝑtim ſtagnāti palude fluidā. & alibi ſubbluuiæ cenoſa lubricā. & rebus deniq; offenſaculis. & aſſiduis lapſibus: iam contuſis cruribus meis uix tandem ad campeſtres ſemitas: feſſus euadere potui & ecce nobis repēte ꝯ tergo

TVM ſi qui matrimoniū. Docet Apuleius ſcriptionē ſortis fuiſſe rebus uariis miro aſtu cōgruentē: nam ſiqs cōſultor an ducēda eēt uxor iterrogaret. ſortē ad id reſpondere uafri illi ſacerdotes aſſeuerabāt. nā ſicuti boues cōiuncti in aratiōe ſunt cā fecūditatis. Ita hoies iugali uiclo copulati ad liberos ꝓcreādos ſunt fecūdi. ſi qs cōſuleret an emēda poſſeſſio eēt annuebāt ex eadē ſorte iterpr̄tātes. Id futurꝫ fœlix & fortunatū. & ſic ſenſus ſortis trahebaꝰ ad petitiōes uarias cōſulentiū: Oli ſortes id ge-

Sortes ex uerſibus uirgilii — nus ex uerſibus Virgiliāis cōſcriptæ uſurpabanꝰ. Spartiāus refert hadrianū Virgilianas ſortes cōſuluiſſe cū ſolicita reꝰ de impatoris Traiāi erga ſe iuditio. Iulius quoque capitolinus Albino tradit de fato ſuo cōſulēti ſortē his uerſibus Virgiliāis dediſſe reſpōſum. hic rē Romanā magno turbante tumultu ſiſtet eqs ſternet poenos gallūq; rebellē. PREſtiaturus. empturus. BOues & iugū. qa in ſorte boues cōiuncti noianꝰ. & qa poſſeſſiōes bobus iūctis colūꝰ bene argumētātes ꝑſuadebāt talē emptionē q̄rēti futurā lucroſam & cōducibilē. IVNctos q̄drupedū māſuetiſſimos. q ꝓfectionē parat & ꝑegrinari uult ꝑ ſæpe iumētis & uehiculo uehi ſolet. hic boues iūctos iſorte iterp̄tabanꝰ. Cōuenire ad ꝑegrinationē capeſſendā tanq̄ ea futura eēt iucūda & cū lucro. cū boues ſint iter q̄drupedes placidiſſimæ & lucrū ꝓſtent. Ouidius explicās boū māſuetā cicuriq; naturā. ſic ſcribit. qd meruere boues aial ſine frauda doloq; inocuū ſimplex. nātū tollere labores. Apud antiquos tāta fuit huius aialis ueneratio ut tā capi-

Capitale boué occidere. — tale eēt bouē necaſſe q̄ ciuē. q labonoſiſſimus hois ſocius in agricultura placidiſſimuſq; eſt. SCIſitaretur. Inquireret interrogaretq;. PRAEſagio cōtendebāt. Sors de bobus iūctis præſagiū quoddā atq; prognoſticon eſſe demōſtrabaꝰ prandæ uictoriæ bellatori. nā boues iugo iuncti ſignificare uidebatur ceruices hoſtiū iugo ſub-

Captiões Sophiſmata. — actas iri. CAPptioſo. Callido & deceptorio: ſophiſmata Captiones & captiunculæ dicunꝰ. Au. Gellio. qbus ueluti tēdiculis & laqueis dialectici aduerſarios capiūt in diſputationibus. INTER rogationibus. eorꝫ ſcilicet q de rebus uariis ſacerdotes cōſulebant. DEFEcti. Viribus ſuccūbentes i ar-

Inciles foſſæ. — gento ferēdo. quidam legunt iam referti. hoc eſt ſuffracinati. pleniq;. QVIDni. & cur nō inquit uia peior illa dicēda ſit: q̄ foſſis lutoſis ac deꝑſſis uorabat ſorbebatq; uiatores. LACVnoſis icilibus. Inciles foſſæ dicunꝰ: quæ in uiis ſiunt ad quam deducendā. Cato. ꝑ hyemē aquā de agro depellere opor-

Incilia. — tet: in mōte foſſas Inciles putas habere oportet: Dicimus & incilia neutro genere: Idē incilia aperire

Elices ſulci. — aq̄ deducere in uias & ſegentē curare oportet uti fluat: Vlpianus titulo de riuis. Incile inquit eſt locus depreſſus ad latus fluminum. Ex eo dictus quod incidatur: inciditur enim uel lapis uel terra. unde

Lacunoſus. — primū aqua ex flumine agi poſſit. Elices quoq; nō nulli uocant ſulcos aquarios: quoꝫ meminit. Columella: quibus humorem omnem eliciebant. & extra ſegetes deriuabant. lacunoſum autem dici ꝓ fundum depreſſum concauum conſtat. a lacunis: quæ & ipſæ ſunt foſſæ. in quibus collecta aqua ſtare cōſueuit: aquaꝫ mentio eſt apud poetā. ſic ſcribentē: unde cauæ tepido ſudant humore lacunæ. SVBluuiæ. Proluuiē illuuiem ſubluuiē ex eodē quaſi uertice deliq̄ta: nec diſſimili ſignificatu di-

Subluuies: Morbus — cimus ſordes: & īmunditias. Subluuies Collumellæ eſt genus morbi in diſcrimine ungulæ ouium naſcēs. ſic. n. tradit in. viii. De morbis ouilli pecoris ſcribēs. claui quoq; dupliciter īfeſtant ouē. ſiue cū ſubluuies atq; īter trigo in ipſo diſcrimine ungulæ naſciꝰ. ſubluuies eodē auctore pice liq̄da eruiꝰ. Intertrigo aūt. ut id quoq; tranſeunter attingā. morbus eſt quo fœmina iteriora iter ſe teruntꝰ: ſiue equitatu aliaue de cā attrita adurunꝰ: Itē ſi ſpes pedem. ungula ungulā inter ſe terit ab interterēdo dicta.

Intertrigo — græce Paratrimma noiatur: Remediū Catonis ad intertriginem. eſt. ſurculus abſinthii pontici ſub annulo cum in uia ibis. M. Varro ſubtiliter docet itertriginē eſſe malū quo duo inter ſe trita mēbra ledunꝰ. in codicibus Varronianis mēdoſe legiꝰ intrigo. ꝓ itertrigo. DE tergo. a tergo. poſt tergū.

MANIpulus armati æqtis. Armatoꝝ eqtũ globus: de manipulis ſupra dixi. CVRVli rabie. Impetu curſorio. INVOlant. Violẽter inuadũt. inuolare dicit̃ ut inqt Donatus in. vi. æneidos cõmẽtario. cũ uiolentæ manus in aliquẽ diriguntur: alias iuolare dicimus: cũ aliqd furtim uola manus ſubtrahit̃. Vola aũt media pars manus & pedis ſignificatur. SAcrilegos. Lucianus. ἀσεβεῖς καὶ ἱεροσύλους ἐκάλουν. idest ĩpios & ſacrilegos appellabãt. COLlo cõſtricto. In ius rei collo obſtricto & faucibus ſtortis trahi ſolet ut diximus. Sic & Amphitrionẽ collo obſtricto trahit Plautius Iuppiter.

Inuolare

manipulus armati ſupercurrit equitis. ægreq; cohibẽtes: equorum curuli rabie: Philebum cæteroſq; comites eius inuolant auidi. colloque conſtricto. & ſacrilegos impuroſque compellantes. interdum pugnis obuerberant. necnon manicis etiam cunctos coartant. ac identidem urgenti ſermone comprimunt: promerent potius aureum cantharum: promerent auctoramentum illud ſui ſceleris: quod ſimulatione ſolenniũ: quæ in operto factitauerant: abipſis puluinaribus matris domini clanculo furati. prorſus quaſi poſſent tanti facinoris euadere ſupplicium: tacita profectione adhunc luce dubia pomerium perſuaſerit: nec defuit q mãu ſup dorſum meũ iniectã ipſo deæ quã gerebã gremio ſcrutatus repitet: atq; icorã omniũ aureũ depromeret cãthaꝝ. Nec iſto ſaltem tã nefario ſcelere: impuratiſſima illa capita cõfutari: terreriue potuere. ſed mẽdoſo riſu cauillãtes. En inquiunt indignæ rei

MAnicis. Vĩculis manuũ Virgilius ipſe uiro prius mãicas atq; arcta leuari uincla iubet priaus. Alias manicæ manuũ tegumenta dicũtur. Manicula uero ſignificat partem aratri: quæ manu bubulci & aratoris continet̃. auctor M. Varro. PROmerẽt potius. Lego otius inclamãt enim milites. ut otius hoc eſt cito ac celeriter ſacerdotes illi depromerẽt ꝓferẽtq;: canthaꝝ furto ſubtractũ Annotandum aureum canthaꝝ dici a Lucio noſtro: quam phialã dixit Lucianus ſic ſcribens. φιάλην χρυσῆν κλέψαντες ὑπὸ τῆς θεοῦ φέρομεν. oblatã phialã aureã furantes intra ſimulacrũ deæ exportarũt. AVctoramẽtũ ſceleris. Pignus ac uiculũ: qđ illos furti alligat quo i furto depñſi cõtinent̃. in tertio Suetonii cõmentario ſcripſi auctoratos uocari gladiatores. qui ſe uendunt ludo qſi addicti. hic auctoramẽtũ pro obligatiõe ſiue ꝑcio & mercede qua auctoratus mãcipat̃. Seneca libro quarto de beneficiis hoiem uirilẽ uenalis animæ crebris auctoramẽtis accẽdebat. M. T. in prio officioꝝ merces inqt auctoramẽtũ ſeruitutis ẽ cui cõſimile ẽ iſtud Apuleianũ: &. n. fere mõ dicit̃ auctoramẽtũ ſceleris: quo auctoramẽtũ ſeruitutis põt & ſimpliciter poſitũ uideri ꝓ argumẽtũ idicioq; & pignore ſceleris illoꝝ ac furti. MAtris domini. Lego matris deoꝝ. hoc ẽ cybeles quæ mr̃ deũ nõminat̃. INo ꝑto factitauerãt. Optanea ſacra appellãt. quæ i opto fiũt: ne ꝓphanoꝝ oculis polluãtur: Plinius tradit gallinas nigras ad optanea ſacra puras nõ uideri. LVce dubia: hora antelucanã matutioq; crepuſculo. qdo lux nũdũ liqda ẽ. & clara: ſed crepuſcula ſcẽs. Priſci græcoꝝ primã lucẽ. q̃ ꝑcedit ſolis exortũ λύκην appellauerũt. idq; tẽpus lycophos cognoiant. POmeriũ puaſerit. Ideſt muros urbis. & circuitũ exterit. Pomeriũ uerbi uim ſolũ intuẽtes. poſt mœniũ interꝑtat̃ eſſe: eſt aũt magis circa muꝝ locus quẽ in cõdendis uribus cõſecrabant: tã interiore parte q̃ exteriore: quẽ neq; habitari. neq; arari fas erat. & hoc ſpaciũ non magis ꝙ poſt muꝝ eẽt q̃ ꝙ murus poſt id: Pomerium Romani appellarũt. auctor Liuius. Augures pomeriũ diffiniũt locũ eſſe ꝑ totius urbis circuitũ pone muros certis regionibus determinatũ: Pomeriũ nunq̃ ꝓuiciali ſed italico agro acqſita mos ꝓferre apud Antiquos fuit: ut docet Seneca libro de breuitate uitæ: Seneca ſubſcripſit Corn. Tacitus his uerbis Pomeriũ uerbis auxit Cæſar more priſco quos is q ꝓ tulere iperiũ. ẽt terminos urbis ꝓpagare dat̃: Illud annotatu dignũ qđ pomeridianũ nõ a pomerio deriuat̃. ſed q̃ſi poſt meredianũ dicit̃. Quĩtilianus pomeridianas ſcolas appellat: qbus Ariſtoteles poſt meridiẽ artẽ oratoriã ꝑcipiebat. diuus Auguſtinus libro. viii. cõfeſſionũ ſpectaculũ circenſiũ pomeridianũ uocant q̃ſi poſt meridianũ. M. T. in oratore dicere mauult pomeridianas quadrigas q poſt meredianas: & ita dicendum ꝑcipit.

Mani/cæ. Mani/cula. Aucto/ramẽũ oratus. Operta/nea. Lyco/phos qd. Po/meriũ. Pomeri/dianũ.

REperiret: Scilicet cãthaꝝ quẽ ſyriaci clanculo furati in gremio deæ ſyriæ occultauerãt: Lucianus. εὗρον αὐτὸ ἐν τῷ κόλπῳ τῆς θεοῦ: Ideſt iuenerũt furtum in gremio deæ. IN corã oium. Corã oibus locutio Apul. peculiaris. IMpuratiſſima capita: flagicioſiſſima fœdiſſima: ſpurciſſima. MENdoſo riſu. Sæpe riſu: facetoq; mendatio homines elabunt̃ ex crimine manifeſtario. & hæc quoq; diſciplina rehrhorica eſt. ut ſi obiectũ ſit turpe aliquid quod negare non queas reſpõſione ioculari eludas. & rẽ facias riſu magis dignam q̃ crimine ſicut feciſſe Ciceronem proditũ eſt. qui cũ Iſiciari non poſſet pecuniam ſe domus emendæ cauſa a Publio ſylla reo accepiſſe quam prius ſe accepiſſe negauerat urbano dicto diluit mendatium & riſit ſatis dicens prudentis & cauti patriſfamilias eẽ quod emere uelit empturum ſe negare: propter competitores. emptionis. ſic nunc iſti impuri ſacricolæ. in furto manifeſto deprẽſi doloſo riſu & aſtuta cauillatiõe ſacrilegiũ in religioſum officiũ cõuerterunt.

Scitũ Ciceronis.

SAEVITAtatem.Sæuitiam:quā ueteres ſæuitudinē quoq; dixerūt ſic & ſolitatē pro ſolitudine uſurpāt. CALIculū.Vaſculū a calice fit ὑποκοριστικῶς calicus. QVEM domini mater.Corrige ut ſupra deū mater ideſt cybele quæ deorum mater uulgo dicit̃.aiunt ſacerdotes cybelem donaſſe cantharum illum aureum ſorori ſuæ deæ ſyriæ.& ita ſe purgantes aſtuto commento Crimen deriuant in liberalitatē numinis. SOROri ſuæ ſyriæ.Cum cerimoniæ deæ ſyriæ & cybeles ſint ſororiæ atq; germanæ:cū iidem pene ſacerdotes.eadem ueſana bacchatio.merito ſorores eſſe dicuntur: immo ut ſopra docuimus una eademq; eſt dea.ſed nomina plura.

ſæuitatem:q̄ pleriq; inſontes periclitantur homines. propter unicum caliculum: quem domini mater: ſorori ſuæ ſyriæ: hoſpitale munus obtulit: noxios religionis antiſtites ad diſcrimē uocaritis.capitis. Hæc & alias ſimiles affanias fruſtra ablatrantis eos:retrorſum abducunt pagani.ſtatimq; uinctos in tullianum compingunt cantharoq;:& ipſo ſimulacro quod gerebam: apud fani donarium redditis:ac conſecratis:altera die productum me:rurſum uoce præconis uenui ſubiiciunt.ſeptemq; nummis carius:q̄ prius me comparauerat Philebus: quidam piſtor de proximo caſtello præſtinauit.ptinuſq; etiā frumento coēpto affati onuſtū:piter arduū:ſcrupis:& huiuſcemōi ſtirpibus iſeſtū:ad priſtinū qđ exercebat.pducit.ibi cōpluriū iumentorū multi uii circuitus intorquæbāt molas ambage uaria.

HOSPItale munus:anno:aui i ſecūdo cōmentario moris fuiſſe āp antiquos:ut hoſpitibus in hoſpitalia receptis.mitterent xenia.hoc eſt munera hoſpitalia:qđ & uictruuius elegāter memorat.in.vi.de architectura:Itaq; ſyriaci ſacerdotes ere nato mēdatio ita ſuū furtum excuſant:ut dicāt cybelē ſyriæ deæ ſorori ſuæ hoſpitio ſu-
Xenia. ſceptæ cāthaꝝ dediſſe ꝑ xenio.i. munere hoſpitali. AFFAnias. nugas uerba futilia:ac mera mēdacia a ſando iclinata dictio qua Hierōymus & alii pleriq; utunt̃.
affaniæ. Nenias quoq; uſurpant ſidonius
Neniæ. & Hieronymus nō lōge ab hoc ſignificatu affaniaꝝ. ABLatrantis.More latrātiū canū uociferantes.poteſt & legi blacterantes qđ proprium eſt eoꝝ.q mēdacia fundităt & affanias iactant. IN tullianū cōpingunt.In publicā cuſtodiā coniiciūt.Lucianus dixit εἰσ τὴν εἱρκτὴν ἐμβάλλουσι.i.i carcerē cōiiciunt ex romāo ritu & uocabulo Tullianū ſcitiſſime poſuit itelligi uolens.γερικῶσ.carcerē.nā in carcere romāo pars ſub terranea dr̃ Tullianū ab eo qđ additū fuit a Tullio rege.ut docet.M.Varro.cui ſubſcribēs feſtus Pōpeius
Tullianum Tullianum inqt quod dicitur pars quædam carcēs.Ser.Tullium regem ædificaſſe aiunt.tullianum Saluſtius in catilina graphice deſcribit his uerbis.eſt locus in carcere quod Tullianum appellat̃ ubi Paulum aſcenderis depreſſus.ad leuam circiter.xv.pedes humi depreſſus:eum muniunt undiq; parietes atq; iſuper camera lapideis fornicibus iūcta:ſed iculta tenebris odore fœda atq; terribilis eius facies eſt.Liuius quoq; Tulliāi meminit.libro undetrigeſimo ſcribēs pleminiū delegatū fuiſſe in Tullianū ex ſenatus cōſulto. APVD fani donarium.Donaria dicimus dona propriæ diis oblata.& repoſitoria donorum.hic donarium ponitur.pro loco templi in quo reponuntur oblata:& ita donarium dici docet Seruius grammaticus:ſicut ſacrarium dicitur locus in templo ubi ſacra reponuntur.
Dōaria Donaria quoq; accipi pro donis docent teſtimonia eruditorum:& Teſtatur macrobius ſic ſcribens
antidora. in tertio ſaturnalium ornamenta ſunt clipei coronæ & huiuſcemodi donaria.Donarium autem & donum ex græco ductum eſt.quod illi uocant.δῶρον.unde antidora dicta.pro remunerationibus.uerbum iuriſconſultorum:apud quos libro quinto digeſtorum ſic ſcriptum legimus.plane ſic Antidora acceperūt dicendū eſt ea tenus locupletiores factos q̄tenus acceperunt:& uelut genus quod-
Doron palmū dam hoc eſſet permutationis:Doron quoq; græci palmum appellant unde tetradoron.& pentado-
tetradoron ron.lateres inſtructuris edificiorum nominatur.nam quod eſt quoquo uerſus quattuor palmorū Tetradoron:qđ quiq; pētadorō dicit̃ publica opera pentadoro priuata Tetradoro ſtruebant̃.aucto-
Pētadoron. res Victruuius & plinius.Fana uero dici tēpla notiſſimū eſt.ſiue a fando qa dum pontifex maximus
Fana. dedicat certa uerba fatur.ſiue a fauno.ut Martianus & probus grammaticus prodiderūt:a fano fa-
Fanaticus. naticus dictus qui circū ſana furore uaticino afflatus bacchatur.& caput iactat:& ꝑ furorem reſponſa danut ſupra annotauimus.ex auctoritate iuriſconſultorum ad edictum edilitiū. VENVI.Venditioni. VOCE præconis.Præco prædicare ſolet quæ uenalia ſunt:ut ante dictum eſt:Plautus in eo aſtas lapide ubi præco prædicat. PRAEſtinauit.Emit. PISTOR.Lucianus.ἀπεδοντο μέ με ἀνθρώπῳ τὴν πλησίον κώμην οἰκοῦντι τέχνην ἔχοντι ἄρτους πεττειν.ideſt ad uerbum uendiderunt me hoſpiti proximum caſtellum incolenti artem faciendi panes callenti. AFFATIM.Abundanter & large. PARIter.Lege per. SCRVpis.Saxis uiam ſcruposam ſenticoſamq; fuiſſe
Mylon. demonſtrat quam Lucianus dicit.ὁδὸν ὀρθίαν τραχεῖαν. ACpriſtinum.Manifeſtus error ex litteraꝝ trāſmutatione legendum enim eſt.ad priſtinum quippe ſignat ſe factum eſſe iumentum priſtinenſe:græci.μύλωνα.appellant Lucianus.εἰσ α γειμα εἰσ τὸν μύλωνα.

MVLtiuii. Flegāter multiiuios circuitus dicit q multiplici reciprocoq; gyratu circa molā ī piſtri no fiūt a iumentis ī orbem recurrentibus. AMbage. Amabitu circuitu gyro Auſonius. cui ſubiu gabo de maloꝝ ambagiīus. PER peti. Perpetua. & cōtinua. Plautinus Soſia iquit noctem pependi perpetem. VERtigine. rotatu circūactione motu orbiculato a uertendo dicitur. Plinius ī ſecundo tradit mundum circūagi æterna uertigine hinc uertigines capitis: ex quibus cūcta uerti uidētur hic uertigoſus motus ī orue factus q̄lē Seneca & Saluſtius turbinū motū appellauerūt. LVCVbrabāt. Ad lucernā cōficiebāt. Eruditi lucubrare dicitur ad lucernam ſtudētes: cōmētātesq;. Quintilianus ait fuliginē lucubrationū bibēdā oratori. M. Tullius in epiſtolis ad qntū fratrē refert ſe ſcripſiſſe epiſtolā ad lychnū ligneolū: Plinius auctor eſt quoſdā ſcriptores facetiſſimos inſcripſiſſe libros ſuos titulo lucubrationū.

Vertigo

Vertigo ſus

Lucubrare.

nec die tātum: uerū perpeti etiā nocte prorſus inſtabili machinarū uertigie lucubrabant peruigilem farinam. ſed mihi: ne rudimētū ſeruitii perhorreſcerem: nouus domius loca lauticia ꝑlyxe prebuit. Nā & diē primū illū feriatū dedit. & cibariis abūdanter. inſtruxit præſepiū. nec tamē illa ocii ſaginæq; beatitudo durauit ulterius. Sed die ſequēti: molæ: quæ maxia uidebatur: matutinus adſtituor. & illico uelata facie: propellor adincurua ſpacia flexuoſi canalis: ut ī orbe termini circumfluentis reciproco greſſu mea recalcans ueſtigia: uagarer errore certo. nec tamē ſagacitatis ac prudētiæ meæ prorſus oblitus: facilē me tirocinio diſciplinæ præbui. Sed q̄q̄ frequēter cū iter hoies agerē: machinas ſimiliter circūrotari uidiſſem: tamē ut expers & ignarus operis ſtupore mentito defixus herebā. quod eni rebar: ut minus aptū: & huiuſmodi miniſterio ſatis iutilē me ad quempiam alium utiq; leuiorem laborem legatum iri uel ocioſum certe cibatum iri. Sed fruſtra ſollerciam damnoſam exercui: complures enim protinus baculis armati me circunſteterūt. atq; ut erā lūinibus obtectis ſecurus: ēt nunc repente ſigno dato: & clamore conferto: plagas ingerentes aceruatim: adeo me ſtrepitu turbulentant ut cūctis cōſiliis abiectis: illico ſcitiſſime

RVDImētum ſeruitii. Tirocinium & nouitatem ſeruitutis piſtrinenſis alibi rudatum dixit pro rudimēto. Plinius rudimentum lucis appellat initiū uitæ. LOca lautiora. Alludere uidet ad morem romanorum: qui legatis exterarum gētium locā ꝓbebant & mūera mittebant. quæ laucia dicebātur. quidam lauticia appellant. ſuper hac re in libro annotacionum. lauticiam epularum magnificentiam dicunt: lauticia appellatur farina ex tritico aqua cōſperſa. MOlæ adſtituor. Ad molam maximam circunagendam ligatus apponor ſtatuorq;. VElata facie: hoc hodieq; fit. ut piſtrinenſi iumēto facies oculiq; uelentur: Ne uertigine uexe. Lucianus. ϰαὶ μου συγκαλύψαντες τὰ ὄμματα ὑποζεύγνυουσι μετὰ κώπην τῆς μύλης. idest uelamie oculos meos conuelantes ſubligant me ad manubrium melæ. RECALcans ueſtigia. per quadam euidentiam & illuſtrationem totum hoc negocium graphice depictum ſubiicitur oculis lectorum. ut non tam legere quam uidere uideantur. ERROre certo. decenter dictum: ſic planetæ uagari dicuntur Errore certo. unde errones a nigidio nuncupantur: quorum diſcurſus erraticus eſt: ſed ſtatus. & certis limitibus incluſus. nec enim ſidera uilla errant minus illis. TIROcinio. rudimēto primordioq;. Tirocinatio alio nomine dicitur de Tirocinio aduleſcentulorum: qui togam puram induebant. & in foro eloquentiam auſpicabantur ſcripſi: apud Suetonium in ſecundo commentorio. DIScipli nae. Alludit ad Tirocinium noui militis: qui tiro nominatur: qui diſciplina militari inſtitui ſolet: ut docet Vegetius. MACHInas uidiſſem. Lucianus. ἐγὼ δὲ ἠπιστάμην ὅπως χρὴ ἀλεῖν πολλάκις ἰδών. ego ſciebam quēadmodum molas circunrotari oporteret ſæpe id expertus. LEGAtum iri. exiſtimabam inquit ut me legarent amandarentq; ad alium leuiorem laborem ſubeundū ueloci ari finerent in pabuli ſagina: ſermonis elegantiam attende in eo quod ait legatum iri. cibatum iri. BAculis armati: Lucianus. λαβόντες πολλοὶ τῶν ἔνδον βακτηρίας περιίστανται με idest multicabulos intus capientes me circūſteterunt. M. T. in oratiōe pro cecina ſubtiliter docet armatos dici nō ſolū qui ſcutis teliſq; parati armatiq; ſūt: ſed eos ēt: qui glebis aut ſaxis aut fuſtibus inſtructi fuerint: Paulus quoq; iuriſcōſultus titulo ad legem iuliā de ui publica armatos iquit eos accipere debemus: qui habent tela. & aliud quod Nocere poſſit: Quin etiā titulo de uerborum ſignificatione ut ſcribit Caius armoꝝ appellatio non utiq; ſcuta & gladios & galeas ſignificat. ſed & fuſtes & gladios & lapides. PLagas igerentes aceruati. græce dixit Lucianus παίουσιν ἀθρόως ὥστε ὑπὸ τῆς πληγῆς ὥσπερ στρόμβον ἕξαπίνης στρέφεσθαι. idest feriunt me aceruatim ut dolore plagaꝝ repēte iſtar rotæ uel trochi circūrotarer. TVRBVlentāt. exagitāt uexāt. perturbāt.

Rudimētū.

Laucia Lauticia.

Tenea ſpartea

TEniæ ſparteæ. Tenã ſparteã accipe pro uículo ſiue helcio. quo illigatus circa molas piſtrinẽſes diſcurrit. nã ſolet ſparto: quod iũci genus ẽ: talis Tenia uinculũq; cõtexi. Tenia aũt proprie dicitur uittaꝝ extremitas: ut docet Seruius enarãs illud Virgilianũ fit lõgæ Tenia uittæ hic accipitur ꝓ tota faſcia & ligamento. Metaphoricos dixit Plinius frequentes quippe teniæ albicãtis uadi carinas teritãt.

Secta.

OBIrem. Ardirẽ: ſuſciperẽ: pagerẽ. SEctæ cõmutatione. Trãſlatio a philoſophis. ab una ſecta ad alterã tranſfugiũt. Lucius qui prius exps & ignarus opis piſtorii uidebatur mox excitatus plagis cœpit ſcienter circũagere rotas piſtrinenſes. & ita a ſecta ignauiæ ad ſectam iduſtriæ ſubito trãſlatus cõmouit riſum circũſtãtibus ꝑterea ſectæ nomẽ bene quadrat illi qui ſectaẽ diſcurſus multiuios ĩmola piſtrinẽſi circũagẽda. DEfectũ. Exhauſtũ debilitatũ. & labore deficientem. talẽ reffectio refocillat. apud Pliniũ remedia ſũt plurima

teniæ ſparteæ totus innixus: diſcurſus alacres obirem: hac ſubita ſectæ cõmutatione: riſum toto cætu cõmoueram: iãq; maxima diei parte trãſacta: defectum alioquin me helcio ſparteo dimoto: nexu machynæ liberatũ applicãt preſepio. At ego quãq̃ eximiæ fatigatus. & refectione uiriũ uehementer indigus: & prorſus fame ꝑditus tamẽ familiari curioſitate attonitus. & ſatis anxius poſtpoſito cibo: qui copioſus aderat: in obtabilis officinæ diſciplinam cum delectatione quadam arbitrabar: dii boni quales illic homunculi uibicibus liuedinis totam cutem depicti. dorſumq; plagoſum: ſciſſili centunculo magis inumbrati: q̃ obtecti: nonnulli exiguo tegili tantummodo pubem intecti: cuncti tamen ſic tũicali: ut eẽnt per pãnulos mãifeſti: frõtes litterati.

Defecti Helciũ ſparteũ.

defectis me dẽtia. ſic. n. reſolutos uocãt. & animi defectu laborãtes de qbus aliubi plura. HElcio. ſparteo dimoto. modo Teniam ſparteam modo copulam ſparteã modo helcium ſparteũ mira uarietatis elegantia appellat intelligi uolens tot uocabulis. id uiculi genus: & nexus quo iumẽta capiſtrata trahũt machias. & circũ rotãt molas: helciũ dici poteſt quaſi tractorium inſtrumentum a uerbo græco ελκυω ſiue ἑλκω quod

Helciari

ſignificat traho. inde helciarii dicti. qui trahunt funibus naugia aduerſo anne. Martialis. nec clamor ualet helciarioꝝ. Sidonius optimo epitheto curuos uocat illo hendecaſillabo curuoꝝ hic corus helciarioꝝ. imponitur ergo helcium iumentis pro admíniculo tractorio. unde & nomẽ: tractoria orga

Tractoria organa.

na appellat uictruuius machinas quibus oneta pertrahuntur. INDignus corrige idigus hoc ẽ indigens cibo ad uires reficiendas & corpus roborandum. FAMIliari curioſitate. mihi ꝓpria & peculiari: ut inquit Seneca curioſum nobis natura dedit ingenium: ſæpe tamen hæc curioſitas auctore fulgẽtio periculorũ germana detrimẽta ſuis amatoribus nouit magis ꝓturire q̃ gaudia. INOPTAbilis. Inamabilis minimeq; deſiderabilis. ARBItrabar. ſpectabã cõtemplabar. Quales illic homũculi. deſcriptio ẽ ſpecioſa officiæ piſtrinẽſis iſtrumẽti piſtorii. piſtorio iſtrumẽto legato: ut ingt Paulus iuriſcõſultus piſtores i eſſe uideri poſſunt: nã iſtrumẽti appellatiõe ſeruos quoq; cõtineri conſtat.

Vibices.

VIBIcibus. Vibices ſunt plagarũ notæ uerberũq; ueſtigia icorporibus. dictæ ꝙ ui fiũt: hinc ꝑ decẽtẽ trãſlationẽ dixit Perſius: ſi puteal multa cautus uibice flagellas. M. Cato in lib. qui de falſis pugnis ſcriptus ẽ: ita conq̃rit; ubi ſocietas: ubi fides malorũ: iſignitas iniurias plagas: uerbera: uibices: eos dolores. atq; carnificinas per dedecus atq; maximã ignominiã te facere auſum eẽ. LIVEdinis. Liuoris:

Liuedo. Liuor Suggillata.

legimus apud Solomonẽ i eccleſiaſtico qđ flagelli plaga liuorẽ facit: apud Pliniũ inumera medicamẽta intercĩſim tradunẽ ad liuẽtia & ſuggillata: ſunt aũt ſuggillata. Idẽ pene quod uibices: ueſtigia. ſ. ex uerberibus & cõtuſis q̃ græce dicũẽ υπωπια. DEpicti cutẽ. Depictẽ cutẽ habẽtes figurata loquutio. cõſimile ẽ illud Plautinũ in epidico. ex tuis uerbis meũ futurũ coriũ pulchrũ ꝓdicas quẽ appelles atq; Zeuſis duo pingẽt: pigmẽtis ulmeis. PLAgoſum. Plagis plenũ & ꝓgnãs: aliter Oratius plagoſum appellat orbiliũ grammaticum uidelicet a ſæuitia uerberandi. plagiſq; in diſcipulos ingerendis.

Plagoſus.

CENtuculo. Veſte uiliore. de hoc in primo cõmentario copioſe diligẽterq; perſcripſimus. MAgis inumbrati. Libro primo cõſimiliter dixit: ſciſſili palliaſtro ſemiamictus. EXIguo tegili. Annotandum eſt noue poſitum Tegile eſſe pro ſubligaculo tegumentoq; uerẽdorum a tegẽdo ducto uocabulo Plinius tradit Tegulo harundinum domos a ſeptentrionalibus populis operiri. ubi tegulum accipitur pro tegumento operimentoq; domorum. Tegillum dixere ueteres per diminutionem ꝓtecto uelamẽta aũt genitaliũ multiiugis uocabulis dici aliubi annotauimus. nãq; ſubligar ſubligaculum campeſtre. ſuccintoria perizonata. fœminalia femoralia braccæ. & dictione apuleiana Tegile dicuntur: tali autem Tegili hodieq; operarios piſtorios in pane conficiendo uti uidemus uerenda tantum conuelantes reliquo corpore nudato. PVbem itecti. Intectam uelatamq; pubem & uirilia habentes per elocutionem figuratam Lucio noſtro perquã familiarem. MANIFEſti. conſpicui tanquam nullo uelamento tecti forent. FRONtes litterati. habentes in frõte notas litterarum cauterio inuſtas qua pœna affici ſolet ſeruus ob noxã. Antiqui ſtigmatias. & ſtigmaticos uocant pũctos notis. & litteris iſcriptos i frõte inuſtoſq;. Plinius in. xviii. tales denotãs decenter ingt: atq; nunc eadem il

Tegile. Tegulũ. Tegillæ Campeſtre ſuccinctoriũ. Stimatice. Stimatici.

la uincti pedes damnatæ manus inſcripti uultus exercent. Iuuenalis ſtigmaticum deſignat cum ait.
Tum fœlix quotiés aliqs tortore uocato utitur ardéti duo ,ppter lintea ferro: auctor ē. M. Tulius Ale
xandrum phereum cum ad uxoré icubiculū ueniret ſolitū ₚmittere ſeruum ſtigmaticum. cōpunctū Samiī lit
notis thraiciis. Diſtricto gladio ob metum: Ariſtophanes facetiſſime dixit populus ſamiorum eſt lit terati.
teratus alludés ad ſtigmata frontibus inuſta. athenienſibus captiuis ſamii noctuā in frontibus iuſſe Noctua í
runt par pari rependentes. CAPILlum ſemiraſi. Habétes capillos ex parte raſos: nā eoꝝ eſt q manu frōtinus.

& capillum ſemiraſi. & pedes annulati. cum lurore deformes. & fumoſis tenebris uaporoſæ calligis palpebras adeſi. atq; adeo male luminati. & i modū pugilū: qui puluiſculo perſperſi dimicant: farinulento cinere ſordide candidati. Iam de meo iumentorio contubernio. quid uel ad quem modum memorem? quales illi muli ſenes: uel cantherii debiles? circa præſepium capita demerſi contrūcabant moles palearum. ceruice

mittūtur caluos fieri & raſo toto atticoꝝ.
capillicio pileū capetāq tépeſtaté Anulati
ſeruitutis effugiſſet. ut naufragio peredes.
liberati ſolebāt. PEdes anulati.
decéter poſitū ,p cōpediti, uincula
tiq; tanq compedes & uicula ſint
anuli pedum Plinius dixit uincti
pedes: ſic & Martialis anulos pro
uiculis poſuit qui ſcribens de illo
qui cōpedes ſaturno dedicauerat
ſcite iqt has dedicat catenas; ſatur
ne tibi zoilus anulos priores. Pli
nius in. xxxiii. annulum promethei ferreum intelligi uoluit uinculum fuiſſe nō geſtamé. LVrore.
Pallore. & lurido colore deformati. PALPEbras adeſi. quaſi habétes palpebras adeſas coroſaſq; ex
calligine. MALE luminati. male oculati. PVLVISculo perſperſi. Pugiles luctatoreſq; apud anti
quos in exercitatione paleſtrica: & luctatione puluerem inſpergebant corporibus: qui græco uoca
bulo a tactu aphe nominatur de quo epigrāmatiſta. & flaueſcit aphe. Seneca libro. vii. epiſtolarū mo Aphe.
ralium elegáter & ſcite ſic ſcribit. Totū athletarum fatum i illo die perpeciendū fuit a ceromate nos
aphe excepit. in crypta neapolitana. quibus uerbis decentiſſima quadā tranſlatione nec ſatis cogno
bili ſignificat duo in cōmoda inter ſe contraria luti & pulueris ſe ſimul pertuliſſe: & poſt céoſam ſe
datiōem uolutatu pulueris agitatum: nā ceroma pro luto: aphen pro puluere decéter poſuit. Quod
utrunq; uocabulum athleticū eſt. ſiquidem ceroma unguen eſt ex luto oleoq; cōmixtū quo athletæ Ceroma.
peruncti corpora exercebāt: Cuius Plinius. Martialis: Iuuenalis: Hyerōimus cæteri meminerūt: aphe
puluiſculū eſt ſiue harēa paleſtritaꝝ ad corporis inſpſioné tanq mēbra robuſtiora fierét eo adminicu Harena
lo. Ouidius luctā Herculis acheloiq; dſcribés ait inq; uicé fuluæ tactu flaueſcit harenæ. Lucanus quo paleſtri
q; huius harenæ paleſtricæ cōmeminit. In certamine Herculis & āthei ſcribens: auxilium membris tarum.
calidas infudit harenas. Suetonius tradit Neronem alexandrina naui pulueré luctatoribus aulicis ad
uexiſſe Quin ét Plinius noſter in. xxxv. refert harená e Nilo tenuiſſimā peti ſolitá ad debellanda cor
pora paleſtræ ſtudiis. inde patrobio Neronis principis liberto aduehebatur. quin & leonato & cra
thero & meleagro Alexandri magni ducibus ſabulum hoc paleſtræ cauſa deportabatur: huiuſce rei
mentionem quadam tenus facit & Plutarchus in Alexandro. apud Græcos quod. notabile eſt. pro
uerbii loco dicitur aconiti uicit. quotiens quis ſine labore uicerit & ſudore. Aconiti enim ſignificat ci Aconiti
tra puluerem: quo pugiles in athletico certamine perſperſi depugnát: pauſanias tradit athletam Dio uicit.
reum uiciſſe aconiti quod Plinius noſter interpretatur citra pulueris tactum: ſic ſcribés in. xxxv. Al
cimachus Dioxipum. qui Pancratio olympiæ citra pulueris tactum quod uocant Aconiti uicit: cum
igitur luctator ſine puluere luctatur. ea leuis & incruenta pugna haberi ſolet: ex hac doctrina fit ut lo
cum apud. Au. Gellium ſic emendé: quem pleriq; omnes incurioſe negligenterq; tranſmittunt: nam Locus
libro. v. noctium atticarum ſic ſcriptum legitur. ouandi cauſa eſt cum deditione repente facta in pul Gelii.
uere ut dici ſolet icruentaq; uictoria obuenit. quid eſt in puluere ut dici ſolet. nimirum ut ego ſentio
intelligi uoluit prouerbialem hanc græcam dictionem aconiti. ideoq; exiſtimo ita corrigédum ſine
puluere ut dici ſolet. id enim ſignificat aconiti. & ita uerba gelliana cū ritu uerboꝝ uetuſto cōueniūt
e cōtrario coniti uicit dicitur apud eoſdé græcos. quotiés cū labore & ſudore uictoria paritur: coniti
n. ſignificat cū puluiſculo & pulueris paleſtrici iſperſiōe: illud quoq; hoc in loco adnotádum coniſte Coniſte
rium eſſe in ſtructuris paleſtrarum membrum. quo paleſtritæ puluiſculo flaueſcentes luctá exercét. rium.
a conis quis eſt puluis dictum coniſterium. cuius meminit Victruuius in. v. conuerrere cum puluiſcu
lo ex Plautina prouerbiali locutione eſt totum auferre & nihil prorſus relinqre: Metaphora ſumpta
a conuerritore ſcopario: qui a cena uerrens pauimentum reliquias omnis ciborum cum puluere colli Cōuerte
git conuerritq;. Puluiſculum neutro genere & maſculino uſurpari inuenies. apud auctores idoneos. re cū pul
CANdidati. Iocülariter alludit ad candidatos hoc eſt petitores magiſtratuum. qui candidatorium uiſculo.
munus in toga candida obibāt de quo ſuo loco ſatis multa. IVMENtorio cōtubernio. Hoc eſt de
iumentis meis contubernalibus tranſlatio ſumpta a militari cōtubernio. CANterii. Equi uiliores
excaſtrati. Canterinum hordei genus uocant ſcriptores ruſticationis. MOles. Faſces & aceruos Pli
nius palea inquit plures gentium pro fœno utūtur melior ea quæ tenuior minutiorq;. & pulueri ,p Palea.
pior ideo optima e milio. proxima ex hordeo: peſſima ex tritico ₚterq iumentis opere laborantibus.

carioſa uulnerũ putredine.follicãtes nares languidas. aſſiduo pulſu tuſſedis hiulci pectora. copulæ ſparteæ tritura cõtinua exulcerati. coſtas perpetua caſtigatione oſſium tenus renudati. ungulas multiuia circunciſione in enorme ueſtigium porrecti: totumq; corium ueterno atq; ſcabioſa macie exaſpati. talis familiæ funeſtum mihi etiã metuens exẽplũ: ueteriſq; Lucii fortunam recordatus: & ad ultima ſalutis me tandem truſum: ſũmiſſo capite mœrebam. nec ullũ uſpiam cruciabilis uitæ ſolaciũ aderat niſi qd ingenita mihi curioſitate recreabar: dum præſentiã meã paruifaciẽtes: libere quæ uolũt omnes: & agunt. & loquũtur. nec immerito priſcæ poeticæ diuinus auctor: apud graios: ſummæ prudentiæ uiꝝ mõſtrare cupiens: multaꝝ ciuitatũ

CArioſa. Eroſa attrita putreſcẽte. carioſi artus dicuntur a Hieronymo ſenio & ætate lõga corioſi & putridi. FOLLIcantes nares. Inſtar folium reciproco ſpiritu nares agitãtes. hieronymus caligas monachoꝝ follicantes decentiſſime dixit. pro calceis laxis atq; enormitate flacẽtibus quales Hippocritæ geſtant: ut cõtemptores humãi cultus eſſe uideantur. TVSSEdinis: A tuſſi tuſſedinẽ noua/tor uerborum graphicus Lucius noſter decenter inflexit formauitq;. idem autem ſignificat tuſſedo. quod tuſſis ſiue pertuſſis: namq; a Seneca dicitur pertuſſis continens tuſſis & inueterata q̃ uix unq̃ eliditur: qua nõ parum multi conficiũtur. HIVLci pectora. Habẽtes pectora hiulca. hoc eſt patentia diruptaq;: quod ex tuſſis agitatu & pulſu ſolet accidere. uerbum uetus eſt hiulcare quod ſignificat apire ac diſcidere. Catullus æſtus hiulcat agros Diomedes grãmaticus hiulcos uerſus dici quoſdã autumat qui exiles ſunt. & quaſi in media parte hiantes & aperti: itidem hiulca oratio dicitur diſſoluto & hians. nec ſatis diligenter coagmentata. COpulæ tritura. Helcii & uinculi attritu. quotidie uiſuntur talia iumẽta. ceruicibus exulcerata & collo detrita ob iugũ uinculũq; tractoriũ. Martialis eleganter recutita mullæ colla dixit: quæ tritura rupta erãt. & exulcerata. ſic eni inquit: nec ruptæ recutita colla mullæ. copula uinculũ colli ſignificatur. ſic & Ouidius copula detrahit̃ canibus. Plautus pluratiuo numero copulas poſuit pro loris duplicibus ad colligandũ ac uerberandũ accommodaris ſic enim ait in epidico. Quæritant me. In manibus geſtant copulas. OSſium tenus. Uſq; ad oſſa. & mõ tenus eſt aduerbium nam ut inquit Seruius ſi eſſet præpoſitio ablatiuo cohereret. Veꝝ ut auctor eſt Priſcianus in. xiiii. tenus τοῦ χρίο ſignificat: qđ ſine dubio aduerbiũ eſt. & hoc quoq; inter præpoſitiones annumerant. quod non ſolũ ablatiuo ſed etiam genitiuo caſui. Virgilius more græco adiũgit. ut in tertio Georgicoꝝ. & crurũ tenus a mento palearia pẽdent. ſic & Plinius inquit de pictore quodam corpoꝝ tenus curioſus. COſtas caſtigatiõe. Plautus coſtæ occalluere plagis. Vngulas porrecti: Habentes ungulas exporrectas extenſaſq; i ueſtigia prægrandia. ob circunciſionem mutilatio neq; factam. ex ambagibus piſtinenſibus: plus dixit Plautus in aſinaria. ſic ſcribens nempe eos aſinos prædicas uetulos claudos quibus ſubtritæ ad fœmina iam erant ungulæ. COrium exaſperati. Habentem corium ſcabioſum exaſperatũq; ex locutione Apuleio uſitatiſſima. ueternum grãmatici apud poetas pigriciã & torporẽ interpretãtur. eſt autẽ proprie marcor. & inexpugnabilis pene dormiẽdi neceſſitas lethargum græci nominant: recentiores medici ſubetiam appellitant. quamuis ex auicennæ diſtictione non nihil inter ſe differant. quidam hydropiſin hoc eſt aquam intercutem ueternum eſſe dixerunt: & Cato ueternoſum hydropicum intelligi uoluit cũ ait ueternoſus q̃ plurimũ bibit tã plurimũ ſitit: alias ueternoſus dicit̃ q graui ꝑmit̃ ſomno. SCAbioſa macie. Exiguitas cibi ut Columella auctor eſt: in. viii. maciẽ macies aũt ſcabiẽ facit.

FAmiliæ. familiam hic decenter poſuit pro iumentis piſtrinẽſibus quæ ſunt in famulatu piſtoris: & familiam quaſi piſtoriã conficiunt. Veteris luci. Quando. ſ. iter homines Lucius noſter hagebat hominem. MOErebam. Lugebam. TRVſum. Impulſum impactumq;. trudes dicũtur nautica inſtrumenta quibus nauigiũ inherens ſaxo trudi & retrorſum reuocari poteſt. ET agũt & loquũtur. Quis enim quoram Aſino cũctaretur libere & agere & loqui: quæcunq; animo collibuiſſent: coram homine & dicere & facere erubeſceret. hinc eſt illud apud Senecam Macrobiumq; ſcite ac ſentẽtialiter celebratum. Sic loquære cum deo tanq̃ homines audiant. ſic uiue cum hominibus tanquam deus uideat. Ianitores conſcientia noſtra oppoſuit: ſic uiuimus ut conſpici nolimus & ob hoc oculos hominum aureſq; uitamus. bona uero conſcientia turbam aduocat. proinde ſapientiſſime dixit Seneca. ſi honeſta ſunt quæ facis oẽs ſciãt: ſi turpia quid refert nemĩnẽ ſcire: cũ tu ſcias: o te miſerũ ſi cõtẽnis hunc teſtem. Idem alibi præcipit cũ Catonibus cũ leliis eſſe uiuendũ. coram eni talibus peccare erubeſcimus. DIVInus auctor. Homeꝝ ſignificat. SVMmæ prudentiæ uirũ. Poetæ ut teſtis eſt Strabo in prĩo geogrophiæ. heroas illos ſingulari præditos ſapientia fuiſſe declarant qui multa peragrantes loca longis uagabantur erroribus. In ampliſſima eni laude ponũt multoꝝ mortalium urbes uidiſſe & mores multiiugos agnouiſſe. Nos in libello prouerbiorũ prodidimus noſſe mores multarum nationum & uarioꝝ populoꝝ ritus: partem eſſe prudẽtiæ. hinc Homerus ulyſſem prudentiſſi/

Carioſi artus. Follicantes caligæ. Tuſſedo Pertuſſis Hiulcare Hiulci uerſus Hiulca oratio. Copula. Copulæ pro loris Tenus. Veternus. Lethargus. Subetia Veternoſus. Macris ſcabiem facit. Trudes Loquære cũ deo tãq̃ hõ audiat. Cũ catõibus uiue Sapiã eſt cognitio nationũ.

mum oſtendere cupiens odyſſeam ſic auſpicať.ανδρα μοι ἔννεπε μοῦσα πολύτροπον.Quod Ora/tius ita interpretatus eſt dic mihi muſa uirum captæ poſt tempora Troiæ qui mores hominum mul torũ nouit & urbes. OBitu.Aditu & acceſſu. COgnitu.cognitiõe. GRatias memini.Ingratiſ/ſimus eſt ut inquit Seneca qui beneficiorum obliuiſcitur dicit Apuleius ſe aſino ſuo plurimum debe re & quod debebat meminiſſe propterea ꝙ ſub aſinino regimine uultu cognouit. quorum cognitu ſi non prudentior ſaltem:multiſcius ſit effectus multiſcius autem nomiatur qui multa ſcit & multa Multiſcius

obitu:& uariorum populorũ cognitu:ſummas adep/tum uirtutes cecinit. Nam & ipſe gratas gratias aſino meo memini:quod me ſuo celatum tegmine: uariiſqꝫ fortunis exercitatũ:& ſi minus prudentem: multiſciũ certe redidit. Fabulã deniqꝫ bonam pre cæteris ſuaue cõptam ad aures ueſtras afferre decreui. & en occipio. Piſtor ille qui me precio ſuum feceras: bonus & alio/qn uir & apprime modeſtus.peſſimã: & ante cunctas mulieres lõge deterrimam ſortitus coniugem: pænas extremas tori lariſque ſuſtinebat.ut hercules eius ui/cem:ego quoque tacitus frequenter ingemiſcerem nec enim uel unum uitium nequiſſimæ illi fœminæ de/erat. Sed omnia prorſus ut in quandam cenoſam la/trinam:in eius animum cõfluxerãt flagitia:ſceua ſæua

cognouit.grecæ dicitur πολυίστωρ quo cognomine multos co/gnominauit antiquitas:& impri/mis appion litteris homo multis præditus polyſtor eſt appellatus quaſi multiſcius.in Apologia Lu/cius noſter Homerum multiſciũ nominat. Suaue comptam.Sua/uiter ornatam.nomen pro aduer bio eſt:poteſt congruenter legi cõ pertã ut codex manu ſcriptus ha bet. Piſtor ille.Luciãus nullas id genus egreſſiones iterſerit:nullas fabellas iterponit:quibus Lucius noſter oppido q̃ iucunde Aſinum ſuum uenuſtauit:quibus amimi aureſqꝫ lectorum mire reficiunť ut ſemper recentes erigantur:nec unquam ſatierate langueſcant:ad eo autem nitidus adeo facetus eſt in fabellarum narratione ut my/thopoios ut fabulator merito dicĩ poſſe uideatur. SVum fecerat:Iuxta illud nã quod emas poſſis dicere iure tuum. APPRIME.Valde impenſe:ad primum dicimus longe primum Liuius odyſ/ſea ibi deniqꝫ uir ſũmus ad primus.Pronũciant auté hæc dictio media acuta:a Virgilio dictum.Flos apprima tenax:ubi apprima poniť pro maxime & apprime nomẽ ꝓ aduerbio.Claudius q̃drigarius cũprime dixit ꝓ apprime qđ & Gellius annotauit. Pœnas extremas tori.Supliciũ extremũ cõiuga lis tori & pœna maxĩa & uxor mecha ac ꝓſtitura:qua infœlicitate homini marito nil infœlicius:quã peſtẽ peſtilitatẽqꝫ dii a toro noſtro procul eliment.atqꝫ auerruncent. Hercules:Certe inſiurãdum aſ/ſeuerantis eſt. NEC unum uitium deerat.Nemo quiſquam tam efferis eſt moribus qui faciat aut dicat non nunquam aliquid quod laudari queat:unde hic antiquiſſimus uerſus uice prouerbii cele/bratus eſt:πολλάκι καὶ κηπωρὸς ἀνὴρ μάλα καίριον εἶπεν.ideſt.Sæpe etiam eſt olitor ualde oppor tũa locutus:ſed.n.q oi i re atqꝫ oi tpe laude oi uacat is illaudatus ẽ iſqꝫ oium peſſimus ⁊terrimuſqꝫ ẽ. talem hãc piſtoris uxorem fuiſſe demonſtrat.Cui nullum uitiũ deerat:nulla res laudabilis aderat. q̃ ex oĩbus flagitiis cõpacta erat & conglutinata. VT in quãdã latrinã.Sicut in latrinã cõfluũt ſordes omnes & feculentiæ.Ita in aĩum mulieris nequiſſimæ cõfluxerant oia flagitia:quæ in ſexum mulie/brem cadunt:q̃ plurima menti fœmineæ natura dedit.In ſecunda parte tauri quicũqꝫ habuerint ho/roſcopum baiulabunt ſtercora latrinaſqꝫ purgabunt. Sceua ſæua.a generalitate trãſit ad ſpecialita/tem.nam poſtq̃ dixit oia flagitia fœminæ ſupeſſe nunc ſpecialiter pcenſens duo cumprimis crimina criminoſiſſima enorat in fœmina uidelicet quod ſiniſteritate & quod ſeuitia eſſet prædita uocabula ſunt pronunciatu nihil differentia.cum ſignificatu & ſcriptura longe diſſideant.nam ſceua per ſe ſi/gnificat ſiniſtram hoc eſt ominoſam & ſiniſteritatis plenam.uis ſcire quid ſit ſiniſteritas diſpie quid ſit dexteritas.nam ſicut dexteritas in homine laudabilis eſt.Ita e cõtrario ſiniſteritas reprenſibilis.Li/uius tanta inquit inerat comitas Scipioni atque ad omnia naturalis ingenii dexteritas.ut hoſtem fa/cunde alloquendo ſibi conciliaret.& hoc cum laude dictum.contra cum uitio ſcribit Plinius i epiſto lis plerique dum uerentur.ne gratiæ potentium impartiri uideantur ſiniſteritatis atque etiam mali gnitatis famam conſequuntur: ſceuam σκαιά ideſt ſiniſtra nominari tradunt.hinc mutius ſceuola cognomen traxit:quoniam exuſta dextra deinceps ſiniſtra uſus eſt:& enſem ſibi a Rege porſena red/ditum leua manu recepit.& hoc eſt quod intelligi uoluit Liuius ſic ſcribens.Mutio poſtea ſceuolæ:A clade dextre manus cognomentum inditum.Ridiculi ſunt illi qui ſceuolam quaſi ſceuientem in uo lam dictum eſſe autumant.Sceuam antiqui dixerunt.qui ſiniſtra eſſet agiliore q̃ dextra:quales multi quotidie conſpicitur.quo inſignificatu accipitur apud Vlpianum ſic ſcribentem. ad edilitiũ edictum Sciẽdũ ẽ ſceuã nõ cẽ morboſũ uel uitioſũ ꝑter q̃ ſi ĩbecillitate dextræ ualidius ſiniſtra utať:ſed hũc nõ ſceuã ſed mãcũ cẽ.Sceua ergo fœmĩa ſiniſtra omĩoſa.& ſiniſteritatis uitio ĩfecta ſignificať: ſæua uero crudelis & ſæuitia geſtiẽs.alias ſæuus ꝑ magno põiť.Idqꝫ cũ laudẽ.ut ſeuus ubi eacide telo iacet hector

Polyſtior. Appri/me ad/primus. Cumprime. Sceua Dexteri/tas. Siniſte/ritas. Sceuola ſciniſtra dictus Sceua apud iu/riſconſultos. Mancus. Sæuus.

uirioſa:ebrioſa:puicax:ptinax:in rapinis turpibus aua
ra.iſumptibus fœdis pfuſa.inimica fidei:hoſtis pudici
ciæ.tūc ſpretis atq; calcatis diuinis nūinibus . ī uicē cer
te religiōis mētita ſacrilega preſumptiōe dei:quē præ
dicaret unicū:cōuictis obſeruationibus uacuis:fallens
oēs hoīes & miſerū maritū decipiēs:matutino mero:&
cōtinuo ſtrupro corpus mācipārat.talis illa mulier:mi
ro me pſeq̄bat odio:nā & ante lucio recubās aduc: ſu
biūgi machinæ nouiciū clamabat aſinū:& ſtati:ut cu
biculo primū proceſſerat inſiſtens iubebat. In corā ſui
plagas mihi q̄ plurimas irrogari:& cū tempeſtiuo prā
dio laxarētur iumenta cætera:longe tardius applicari
preſepio iubebar:quæ ſeuitia multo mihi magis genui
nā curioſitatem:in ſuos mores ampliauerat. Nam &
aſſiduo plane commeantē in eius cubiculum quendā
ſentiebā iuuenem.cuius & faciē uidere cupiebam :ex
ſūmo ſtudio ſi tamē uelamētū capitis:libertatē tribuiſ
ſet meis aliquādo luminibus:nec.n.mihi ſolertia dfuiſ
ſet addetegēda quoquo mō peſſimæ fœminæ flagitia
ſed anus quædē ſtupri ſequeſtra:& adulterorum inter
nūtia.de die cotidie inſeparabilis adderat:cū q̄ ptinus

Ebrioſus. VIRIOſa.Appetens uit & per hoc libidinoſa. EBRIOſa.Differt ebrius ab ebrioſo.Ebrioſus enī
dicitur qui ebrietati obnoxius ē & deditus:ebrius uero qui interdum temulentus eſt.poteſt enī ebri
Ebrius us eſſe non ebrioſus.& qui ebrioſus eſt. ſæpe extra ebrietatem eſſe. PERuicax. Attende peruicacē
Peruicacia. & pertinacem dici in uituperatione ſimulq; reprendi.cum tamen grammatici ſcribant peruicatiam
eſſe interdum bonarum rerum perſeuerantiam pertinaciam ſemper malarum:Quod actius poeta ī
Pertinacia myrmidonibus obſeruat his uerbis.Tu pertinaciam hanc eſſe prædicas.ego peruicaciam dici uolo.
nam peruicacem dici me eē facile
Pertinax patiot pertinacē nihil morot:hoc
fortes ſequitur illam īdocti poſſi
dent.M.Tullius ait pertinaciam ī
ter uitia reputari eſſeq; perſeuerā
tiæ finitimam.Cōtra apud Liuiū
Senecam.Curtium.Oratium.Cæ
teroſq; claſſicos ſcriptores iterdū
ptinax dic ē cū laude & ptinax uir
tus ptinax bōitas.M.Varro ptina
ciam a pertēdendo dictam eſſe re
fert:nā in quo nō debet ptendi &
ptendit eam ptiaciā eē. IN ſum
ptibus fœdis.Quis neſcit fœmīas
ī turpibus deſideriis eē ſumptuo
ſas:in cultu corporis eſſe pfuſiſ
ſimas:dum pigmenta coemūt:dū
nulli rei parcūt ut Matrona adul
tero placeat.Immo interdum pru
ritu libidinis exſtimulatæ tota pa
trimonia congerunt in ſubactorē
Tunc prodiga non ſentit pereun
tem fœmina cenſum:Tunc ut in
quit Satyricus grauis ē ratiōibus
HOſtis pudiciciæ.Cor.Tacitus
de popea ſcribens ſic refert famæ
nunquā pepcit maritos & adulte
ros nō diſtinguens:cui mulieri cū
cta alia fuere pter honeſtū aium
celebrat us eſt uerſus ille in uxorē
macrini imperatoris cētum nam mechos paſſa eſt cētumq; rogauit:Iulius Firmicus multas memo
rat genituras quæ fœminas proſtitutiſſimas nūdinato pudore perficiunt. IN uicem certe religiōis.
Senſus eſt.uice religionis ſinceræ & ueræ nouum deum ſe ſe colere ſimulabat. quem illa unicum &
præ cunctis uenerandum eſſe aſſeuerabat ſub quo ſanctidudinis nomīe libidinabatur adulteris mā
cipata. CONiunctis.Legendum eſt confictis hoc ſimulatis ementitiſq;. VAcuis.Inānibus & futili
bus. Matutino mero.Plinius ſcribit in.xiiii.principatu Tiberii Claudii inſtitutum eſſe ut ieiuni bi
Ieiunos berent.potuſq; uini antecederent cibos. idem in.xxiii. ait uinum ieiunos bibere nouitio inuento in
bibere utiliſſimum eſt.Martialis quoq; taxans hominem matutino mero mancipatum feſtiuiter inquit he
inutiliſſi ſterno fetere mero:qui credit acerram fallitur in lucē ſemp acerra bibit. ANte lucio.Hora matuti
mum. na.& antelucana.in primo uolumine inquit antelucio uolo ire : ubi plura ſuper hoc annotauimus.
Antelucio. REcubans.Quid eſt recubans ad huc:An in cubiculo iacēs & lecto:An potius in mēſa diſcumbēs
& uino indulgens uſq; in horam matutinam.Oratius uigiles lucernas perfer in lucem. SVBiūgi.
Meta Subligari. MAchinæ.Piſtrinenſis & mole iumētariæ.Metā iuriſconſulti titulo de fundo īſtructo
Catillus uocant partem mole molendinariæ inferiorem.Catillum uero ſuperiorem. IN coram ſui.Corā ſe
Genuinus ipſam.uetus figura ſic ad inſtar dixere.quod nunc inſtar dicitur. LAxarētur.Reſoluentur a machi
na ſubiugali. GEnuinam.Ingenitam inſitamq; a natura.ſic ſupra īngenita mihi curioſitate recrea
Mores bar. IN ſuos mores.Ad obſeruandos.ſcilicet illius mores.& flagicia curioſius cōtemplāda : mores
boni τῶν μέσων ē.& tam malos quam bonos dici quem fallit :Plautus in trinummo hic nimium mori
mali. bus mores inuaſit bonos mores mali quaſi herba irrigua ſuccreuerūt uberrime mores moros ab eo
Mores dem dici uidemus per annominationē quaſi ſtultos & fatuos. COMMEANtem.Itantē. VE
mori. lamentum capitis.Hoc eodem uolumine dixit uelata facie propellor ad incurua ſpacia flexuoſi cana
lis. STVPRi ſequeſtra.Conciliatrix ſtuprorum.& ut uulgo dicitur mediatrix:Cuius fidē amato
res in lenocinio ſequerentur.nam notum eſt ſequeſtrem uulgo apellari eum cuius electi fidē utraq;
Sculna. pars ſequat.unū & uocabulū a ſequēdo factū eſt.ātiqui ſculnā.quaſi ſeculnā ſeq̄ſtrem dixerūt.Quod

apud ſequeſtrē depoſitū erat:ſequeſtro poſitū p aduerbiū dicebaſ. Cato cōtra thermū p deū imorta Seqſter.
lem nolite uos ſeqſtro ponere:poeta in.xi.æneidos pacē ſequeſtrā poſuit p induciis. hoc eſt p pace Pax ſeq/
tēporali & media.iter bellū pteritū & futuꝝ. Statius cū Apuleio congruēs ſic ſcribit in.vii.thebaidos ſtra.
ubi tūc ſidei paciſq; ſequeſtria mater eras? Inde ſeqſtrata apd iuriſcōſultos elegāter actio diciſ.de eo Seqſtra/
qđ ſeqſtro deponiſ. IENTAculū.Senſus eſt.Vetula & piſtoris uxor ientaculis matutinis atq; cō/ ria.
potationibus p uices mutuas iter ſe cōtēdebāt puocabātq; ſe uiciſſim ad pocula hauriēda:ientaculū Iētaculū.

ientaculo ac de hinc uino mero:mutuis uicibus uelita/
tas cænas fraudulētas:ī exitiū miſerrimi mariti ſubdo
lis ambagibus conſtruebat:At ego q̄q̄ grauiter ſuccen
ſens errori Foditis:quæ medum auem fabricat:perfi/
cit aſinum:iſto tamen uel unico ſolatio ærumnabilis
deformitatis meæ recreabar:quod auribus grandiſſi/
mis præditus:cuncta longule etiam diſſita facillime
ſentiebam:denique die quadam timidæ illius aniculæ
ſermo talis meas affertur aures.De iſto quidem mihe/
rilis tecum ipſa uideris.quem ſine meo cōſilio pigrum:

guſtulū ē matutinū. & cibus pri/ Ientare.
mus.Ientare ē ientaculū cape de
quo ſupra & apud Suetoniū ī ui/
tellio copioſiſſime.græci ακρατι
σμα dicūt iētaculū. VELITA/
tas cœnas.Legēdū uideſ uelitata
ſcenas.ut deſtīctione dictionum
facta ſenſus eluceſcat. ut uelitata
.ſ.uetula ſignificeſ:q̄ ſcenas frau/
dulētas hoc ē apparatus doloſos
& decipula fraudulenta cōſtrue/
bat in exitiū miſeri piſtoris:nam
ſcena in hoc ſignificatu dictio eſt
Apuleio nr̄o peculiaris. SVC/ Succen/
ceſens.Indignās:iraſcēs ſuccenſe/ ſere.

re.n.ut inqt Donatus ē iraſci iuſta de cā.Sentētia eſt illa catholica apud ſiliū celebrata:ſuccēſere nefas
patriæ. ERROri photidis.Photis milonis ancilla errore decepta.ut ante dictū ē:Apuleiū traſfigu
rauit ī aſinū:dū ī bubonē auē traſmutari geſtiret. QVOD auribus grādiſſimis.Notū ē aſinos auri
bus pgrādibus atq; mobilibus mōſtrabiles eē.unde & auriti bono epitheto appellanſ īuenio ap au/ Auriti
ctores eē quoſdā populos:quoꝝ corpora pgrādes aures tota itegāt. LONgule diſſita.Procul diſtā aſelli.
tia lōgeq; ſemota.Itē ī floridis:hoies.n.neq; lōgule diſſita.neq; pxie adſita poſſumus cernere. AVI/
culæ.Vnius litteræ lubrico lapſu corruptū uerbū.legēdū.n.ē aniculæ:nā ſignat anū illā ſtupri ſeqſtrā
& adulteroꝝ iternūciā. MI herilis.Sermocinatio ē lenæ ptētātis aīum puellæ oībus lenocinātibus
blāditiis:adhibētiſq; cūcta lenaꝝ lenonūq; exorabula.nāq; lenones & lenæ a leniēdo hoc ē alliciēdo
appellanſ.mi herilis blādimēti uocabulo accipiſ p hera.nā herilis dr̄ filius & filia heri.ab ætate er/ Mi heri/
go filiā:a dignitate dominā appellat. VIDEris.Pronūciādū eſt pria acuta media correpta.a uidero lis.
uideris.ſubiūctiui modi.q̄ſi dicat tu uidebis.ſic Terētius dixit īuenerit p iueniet:cōiūctiuo mō uſus
p īdicatiuo.& hæc:ut inqt Donatus honeſta locutio eſt.Tale ē illud ī euāgelio.Quid ad nos ipſe ui/ Ipſe uide
deris.Qđ male litterati ſacerdotes pperā pnūciant media.ſ.pducta:ſenſu friuolo & inepto.pide ca/ ris.
uere deberēt Antiſtes religiōis & epiſtatæ ne illiteratos idoctoſq; initiarēt myſticis cerimoniis. &.n.
ut uere inqt Hieronymus cecū aīal offert deo qui ordinat indoctū.erat locus inuehēdi inſectandiq;
ſacerdotes male moratos.male litteratos.qui uix primoribus labris guſtauerūt litteras elemētarias: Contra
quoꝝ ora ſcatēt feditate ſolecis moꝝ ac barbari moꝝ:qui in myſteriis religioſis celebrādis tantam Illitera
redolēt barbariā.tā cōfuſe corrupteq; ſancta uerba pnūciāt:ut multis riſum nō paucis bilē ſtoma/ tos ſacer/
chūq; cōmoueāt.Veꝝ.ut inqt Auguſtius.ſedulo monēdi ſunt ſcholaſtici ut diſcāt nō cōtēnere neq; dotes.
irridere miniſtros eccleſiæ:quos animaduertūt cū barbariſmis uel ſoleciſmis deū inuocare uel eadē
uerba q̄ pnūciāt nō ītelligere:pturbateq; diſtīguere:debent.n.male ueriores q̄ diſertiores audire ſer
mones.ſicut prudētiores amicos hēre q̄ formoſiores:& noſce ita pponēdas uerbis ſnīas:ut pponitur Præponē
aīus corpori:obtēperemus ergo pcipiēti Auguſtio:reſiliamuſq; a criminatiōe īſectatiōeq; clericoꝝ: dæ ſentē/
qui eēnt ſerēdi ſi tātū lingua peccarēt:ſed qđ nefas ē quotidie uiſunſ moribus decoloratis maculo/ tiæ uer/
ſi:oībus pbris cōtaminati:mēte & aīo nō minus q̄ lingua & ore deprauati:lā in manibus ſacerdotū bis.
p pſalterio ſunt cartulæ teſſeræq; luſoriæ:ī ore nō dei nomē reſonat.ſed maledicta. p clipeo ſidei p Pro pſal/
lorica iuſtitiæ īduūt thoracē bellicū & parmulas gladiatorias:Rixoſi tumultuoſi beligeri. qbus nul terio teſ/
lus dei metus nihil penitus religioſum pter habitū ſacerdotalē.ſub quo īfanda flagitia deliteſcūt:in ſeræ.
multoꝝ cubiculis:de malis loquor:nō canonicas ſcripturas aſpicies nō euāgelia non libros ullos.qd Implicati
.n.libris opus eſt nō intelligētibus:ſed lāceas gladios pila ſariſſas.Noctu dū ſortaſſis nocturna terri/ concubi/
culamēta laruaſq; formidāt:dormiūt īplicati cōplexibus cōcubinaꝝ ſubātes in uenerē colētes uētrē nis.
& q̄ ſub uētre ſunt.cōcinētes illud uoluptuoſoꝝ edamus bibamus cōcūbamus cras enī moriemur. Pſeudo
puexit me dulcedo ſcribēdi lōgius q̄ deſtinauerā:Itaq; omiſſa aliena īſectatiōe:q̄ nil ē pfutura.reuer ſacerdo/
tamur ad reliq̄ opis ppoſiti.Quod ſi nō puder ſacerdotes ī ppatulo peccare.cur pudeat eos in libro tes.
male audire? Qui eni pfricuerūt ſemel pfricuerūt ſemel frōtē nunq̄ de iceps erubeſcūt:ueꝝ ut hæc Laus ar/
liberius ſcriberē ī pſeudō ſacerdotes feciſti tu ītegerrime doctoſſimeq; antiſtes:q nō tantū ornamēti chiepiſco
accipis a ſacerdotali dignitate: q̄tū tu uirtute ſplēdicāte ſplēdoris pbes ordini ſacerdotali ī quo Ar/ pi colo/
chiepiſcopus colocēſi doctiſſimus ſciſſimus itegerrimus iſtar gēmæ fulgentis eniteſcit ac ſplendet. cenſis.

& formidoloſum familiarē iſtū ſortita es. qui inſuauis & odioſi mariti tui caperatum ſupercilium ignauiter per horreſcit. Ac per hoc amoris languidi deſidia tuos uolentes amplexus diſcrutiat q̄to melior Phileſiterus adoleſcens. & formoſus & liberalis & ſtrenuus. & contra maritorum inefficaces diligentias cōſtantiſſimus. dignus hercules ſolus omnium matronarum perfrui deliciis. dignus ſolus coronam auream capite geſtare. uel ob unicum iſtud quod nunc nuper in quendam zilotipū maritū eximio ſtudio cōmētus ē. Audi deniq; & amatorum diuerſum igeniū cōpara. Noſti quendā

Formi/dolosus — FORMIdoloſum. Timidū & meticuloſum. alias formidoloſus dr̄. non q formidat. ſed qui formi
daſ. Saluſtius in Catilina. nō armatus hoſtis formidoloſus. CAPEratū ſupciliū. Rugoſum horri
Capatus. — dū ſupbiā ſeueritudinēq; pferēs: caperatū ait feſtus rugoſum dici a cornuū caprinoꝝ ſimilitudie: ca
Capare — pare eſt in rugas cōtrahere. Plautus. Quid huic hoī frōs capat ſeueritudine. VOlētis. tui cupiētis ge
Caſus pa/trius. — niniuus caſus ē. quē antiq patriū dicūt. quē nigidius caſum iterrogādi appellat. PHIleſiterus. Nomē
amatori cōgruēs quo ſignificaſ amabilis: iter appollinis cognomēta ē φιλησιοσ phileſius: q lumen
Phileſius ſol. — eius exorie amabile amiciſſima
ueneratiōe oculoꝝ cōſalutamus.
Forma donum deorum — ADOleſcēs & formoſus. Sīgula
hæc amatorē faciūt amabilē: ado
leſcētia. n. & forma: liberalitas &
Amato/rium po/tētiſſimū largitio. — ſtrenuitas potentiſſima ſunt ad
amorē cōciliādū icēnua & ſuoſa/
bula: Chariorē auro iuuēis: cui le
uia fulgētora nec amplexus aſpa
barba terit. ut inqt Tibullus. for/
ma bonū expetibile ē atq; amabi/
le & ut ait Hōerus ἐρατὰ δῶρα κυ/
ΛΕα Λωρα dona ſūt deoꝝ glorio
ſa nequaq̄ aſpnāda. In carmie cō/
uiuali optaſ ut docet Plato prīo
bene ualere. ſcdo formoſum eē. li
beralitas uero & mūificētia cōprimis amatorē amicæ cōmēdat: nullū philtrū. nullū amatoriū effica
cius liberalitate: Munera crede mihi placāt hoieſq; deoſq;: nihil ē tā iuictū nihil tā ſanctū tā pudicū
qd̄ pecūia & dōis expugnari nō poſſit. INEfficaces diligētias. Attēde bono epitheto ieſficaces dici
diligētias maritoꝝ: q cū diligētiſſimi curioſiſſimi fuerit icuſtodiēda cōiugū caſtitate: tamē illudūſ
& ſtrophis muliebribus mire fallūſ: Nāq; īpudica ſeruari nō pōt. & ut iquit Oui. nō caret effectu qd̄
uoluere duo. unde fit ut diligētiæ oēs maritales ſint inefficaces. Cuſtodiæ irritæ: curioſitas caſſa. Ma/
ritus Zelotypus. q cauet ne decipiaſ ab uxore ēt cū cauet etiā cū cauiſſe ratus ē: Sæpe is cautor captus
eſt. optādū eſt. ut uxores nr̄æ ſuapte natura pudicæ eſſe uelit. ut maritos diligāt. qd̄ magnū eſt caſtita
tis idiciū. Alioqui nulla ſatis efficax. nulla ſatis diligens cuſtodia. Inſida. n. cuſtos eſt caſtitatis neceſſi/
tas: & illa uere pudica dicēda eſt: ut inqt ſapiētiſſime Hieronymus cui licuit peccare ſi uoluit: & mi/
nore miſeria deformis habeſ q̄ formoſa ſeruaſ: Nihil tutū eſt in quo totius populi uota ſuſpirāt ali/
uxor bōa contenta uno uiro — us īgenio alius liberalitate ſollicitat: aliquo mō aliq̄do expugnaſ: qd̄ undiq; iceſſiſ. Vxor cōtēta eſt q̄
bona eſt uno uiro ut inqt Plautus in mercatore. Talē meā eſſe & opto & credo. COronā aureā. Tā
q̄ iter cæteros amatores dignus triūpho. & corona: Quod iſigne uictoriæ eſt: de multifariis coronis
Aurum corona/rium — militaribus; quaꝝ aliæ erāt ex auro aliæ ex frōde ſcribūt Plinius Gellius Plutarchus cæteri & nos ap̄
Suetoniū annotauimus. Auꝝ coronariū diciſ corona triūphalis quæ iperatori ob honorē triumphi
mitti ſolebat. Quæ antiqtus erat ex lauro poſtea ex auro fieri cœpta. hoc ideo breuiter annotaui. ut i
telligeres qd ſit ap̄ ſcriptores auꝝ coronariū: Cuius idētidē meminerūt Soliti erāt in Italia populi &
ꝓuiciales ꝓ auro coronario q̄ſi tributi uice pecuniæ ſummā īpatoribus pſoluere. hic laudaſ Adria
nus q auꝝ coronariū Italiæ remiſerit: in ꝓuiciis minuerit. M. Tullius cōtra Rullū quantū habeat p̄
dæ Manubiaꝝ auri coronarii ꝓſiteaſ. auctor eſt Plinius coronas ex auro ſolis ciuibus datas: cū exter
Zeloty/pia. — nos torqbus aureis donarent. ZELOtypū. M. Tullius in q̄rta tuſculana Zelotypiā ait eſſe egritu/
dinē ex eo q alter potiaſ eo quod ille cōcupiuerit: hic maritus zelotypus dictus q anxius ſollicituſq;
eſt ac timens. ne alter quoq; potiaſ uxore. quā ipſe cōcupiſcat: zelotypa meccha diciſ a ſatyrico perq̄
ſcite uxor quæ cū adultera foret. tamē ſe zelotypā mariti ſimulabat. COMmētus eſt. Excogitauit
Decurio/nes. — inuenit. AMAtoꝝ. Illius uidelicet formidoſi. & iſtius ſtrenuiſſimi. DECVriorē. In municipiis
& coloniis decuriōes dicunſ qui Romæ ſenatores. Decurionatus dignitas ſenatoria. & in hoc ſigni/
Decurio/natus — ficatu decuriones apud. M. Tulliū. Pliniū. Liuium cæteros. Identidē accipiunſ. Decreta decurionum
hoc eſt ſenatoꝝ ſæpe citari leges a ſcriptoribus. Decurionū honoribus ut refert Paulus iuriſcōſultus
In albo decurio/nes — plebei fungi ꝓhibentur: & ut auctor eſt caliſtratus minores. xxv. annis Decuriones eligi niſi ex cā nō
poſſunt. decuriones in albo. ut docet Vlpianus eo ordine ſcribi oportet: quo quiſq; eoꝝ maximo ho
nore in municipio functus eſt. Decuriōibus facultatibus lapſis alimēta publice decernunſ: maxime
ſi ob munificentiā in patriā patrimoniū exhauſerint: In re militari decuriōes appellanſ q turmæ eq̄/
Turma — ſtri pſunt. Turma aūt equites hēt. xxxii. auctore Vegetio. Alii uero īter quos eſt. M. Varro tradunt in
ſingulis turmis equitū decuriones eē ternos. Itaq; cū turma in tres decurias diuidaſ ſingulaꝝ decu/
riaꝝ pfecti decuriones: dicti. Ex eo qd̄ denis eqtibus pſint. Quod ſentit & Nonius ſcribēs decurio/
palatii de/curio — nes & cēturiones a nūero dici. cui i militia perāt. Ap̄ Suetoniū decurio cubiculario dictus ꝓ eo q p̄/
eſt cubiculariis. cōſimiliter ab Amiāo marcellio palatii decurio noīatus ꝓ ppoſitus pfectuſq; palatii.

BAR barū.nomē hic ꝓpriū eſt.alias barbari dicebanť antiqtus oēs gētes exceptis græcis:nec latini Barbari
ab hoc noie probroſo excipiebanť. imo ut inqt Cato.& repetit Plinius græci nos quoq; dictitāt bar latini di/
baros:& ſpurca ſedāt appellatiōe:hic Plautus in captiuis.Italicas urbes uocar barbaricas.Hōerus i ſe cti.
cūdo illiados ρασ τησ ανκάρφωρα γησάτο βαρβαροφωρωρι.barbarici caras naſtes ſermōis agebat Cares
querūt eruditi.q̄re ſolos cares.βαρβαροφωρουσι.barbarici ſermonis appellet:barbaros uero nun/ Barbaro
q̄.opinať Strabo ab initio eos barbaros appellatos.qui difficulter aſpere duriter loquerēť:ſicuti nos phones

barbarū noſtræ ciuitatis decurionē:quē Scorpionem præmorū acritudine uulgus appellas:hic uxorē generoſam.& eximia famoſitate preditam: mira cuſtodela mūitā:domi q̄ cautiſſime cohibebat.Ad hæc ultia:piſtoris illa uxor ſubiiciens: quidni inqt:noui diligenter artē meā cōdiſcipulā memoras.Ergo inquit anus:noſti totā philesiteri ēt ipſius fabulā? minime gentiū iqt.ſed noſce ualde cupido.& oro mater ordine mihi ſingula retexe.nec cōmorata illa ſermociatrix ímodica ſic anus íncipit. Barbarus iſte cū neceſſariā ꝓfectionē paret: pudiciciāq; caræ cōiugis cōſeruaŕ ſūma diligētia cupet ſeruulū ſuū myrmecē fidelitate precipua cognitū:ſecretū cōmonet:ſuæq; dominæ cuſtodelā omnē permittit carcerem & ꝑpetua uincula:mortē deniq; uiolentam:

balbos dicimus:Itaq; omnes qui Barbari
aſpere locūtur nec linguam græ/ qui
cam perfecte pronunciant barba/
ri dicunť.Quales inquit ſunt na/
tiones omnes ꝑter græcos.Quo
circa Homerus cares βαρβαρο/
φωρουσ dixit quaſi duri loquōs
& craſſilingues qui græcas dictio
nes.plane expedire non poterant.
Ex eadem cā barbariſmus dictus
eſt uitiū.ſ.eorū qui male græciſ/
ſcāt.& græca barbare ꝓferāq; pro
nūciant.Barbaricum abſolute ap Barbari/
pellatur clamor exercitus uideli/ cum
cet q; eo genere barbari utantur. Barbari/
Illud adde quod ſcitu dignum ē cariis.
barbari carios dici Textores arti/
ficeſq; linteæ ueſtis: qua ex auro
& coloratis filis effigies hominū
& animalium exprimuntur.

SCOR pionē.nomine hoc homines uenenati & moribus truculētis ꝑditi merito nominari poſ/ Scorpio/
ſunt:eſt.n.ſcorpionum peſtis ueneni importuna lenta morte conficiens:quorū ictus fœminis in to/ nes.
tum letalis eſt ſemper ut inquit Plinius cauda ſcorpionis in ictu eſt.nulloq; momento meditari ceſ/
ſar:ferir obliquo ictu.& inflexu.uenenum ab his Candidum fundi auctor eſt Apollodorus: hinc ait
Hieronymus:ceſſet contra nos iſurgere arcuato uulnere ſcorpius:pſylli qui reliquarū uenena terra/
rum inuehentes quæſtus ſui cauſa peregrinis malis impleuere Italiam ſcorpiones quoq; importare
conati ſunt.homini icto putatur eſſe remedio ipſorum cinis potus in uino aut oleo merſus: in cœlo
ſcorpius domicilium eſt martis fœmininum.Ideoq; in eo mars ſceuit impotenter:hinc Luciāus:Tu Scorpius
qui flagrante minacem ſcorpion incendis cauda chelaſq; peruris.Quid tantū gradiue paras? In apo domici/
logia conſimiliter tradit Emilianum quempiam cognominatum eſſe charontem.& mezentiū ob liū mar/
oris & animi diritatem ob deorumq; contemptum. FAMOſitate.Purior lectio eſt formoſitate. tis
CVſtodela.Cuſtodia.Dictio Lucio nr̄o familiariſſima. COHIbebat.Cōtinebat:cohercebat cō/ Cuſtode
primebat:Iuuenalis pone ſerā cohibe:ſed qs cuſtodiet ipſos cuſtodes. AREtem meā.nomē a uir/ la.
tute inditum.quæ græce αρετη nominatur ut κατα αντιφρασιν.ideſt per contrariam dictionem
uitioſæ fœminæ nomen Ateres impoſitum eſſe uideatur.apud Homerū aretæ nomen eſt uxoris al
cinoi matris naſicæ. CONDIſcipulā.Tā in malis artibus q̄ in bōis apud priſcos puellæ quoq; ita/ Puellæ in
bant in ludum litterarium quod & Liuius docet apertiſſime ſcribens uirginæ eunti in ludum litte/ ludo litte
rarium.iniectam eſſe manum a miniſtro libidinis.Ap.Claudii decemuiri. MINIme gentium.ne/ rario
quaq̄ minime cognoui adnotanda eloquutionis figura minime gentium pro eo quod eſt nuſquam
nullibi nequaquam. MAter.Vocatiuus eſt caſus matris autem appellatione in fœmini reuerentia
ætas.affectus exprimitur. SINgula retexe.Repete renarra:trāſlatum uerbum a tela quæ textrino Retexere
ſæpe retexitur.nam proprie retexere.quod erat detextū:hinc penelopes tela retexta nocturno dolo Textū re/
dicif a poetis.& Lucius noſter in apologia oēm calūniæ textū retexo pro eo qđ eſt reſoluo: diluo: texo
refuto. SERmocinatrix ímodica.Plautina lena íciſtellaria largiloquæ inquit extēplo ſumus plus Sermoci
loquimur q̄ ſat eſt.Plato ſpeciem unam dicendi uocat.προσωπικη quā noſtri & maxime Qui natrix
tilianus ſermocinatricem interpretantur:quæ accommodata eſt priuatis diſputatiōibus Claudius
quadrigarius dicere maluit conſermonabatur:q̄ ſermocinabatur.& ſi.Au.Gellio credimus. ſermo/
nari ruſticus uideť ſed rectius.ſermocinari crebrius eſt ſed corruptius. MYR mecem. Latine dici Sermo/
poſſet formicinus:eſt enim.μύρμηξ græce formica:nomen plane conueniens laborioſo & fideli ſer/ nari
uo.cum formicæ ſedulitas concurſatio ſtrenuitas ſit uulgo nota & incuſtodiendo diligentia. Plini/
us noſter.iam in opere inquit qui labor:quæ ſedulitas:ſilices itinere earū attritos uidemus: & in ope
re ſemitam factam:ne quis dubitet qualibet in re quid poſſit quantulacūq; ſedulitas.Myrmecia uo Myrme/
cantur a medicis ulcera duriuſcula:quæ radices altius exigunt:magnitudine uix unq̄ lupini modū cia.
excedentia:naſcunť:ut auctor eſt Cor.Celſus in.v.aut in palmis aut in inferioribus partibus pedū.

& famē cōminatus:ſi quiſq̄ hoīum:uel in trāſitu digi/
to tenus eā contegiſſet.idq; deierans:etiā cōfirmat per
oīa diuina numina.Ergo igit̄ ſummo pauore pculſum
Myrmecē:acerrimū relinquēs uxori ſequutorē:ſecu/
rā dirigit profectionē.Tūc obſtimato aīo uehementer
anxius Myrmex:nec uſquā dominā ſuam pgredi ſi/
nebat.& lanificio domeſtico deſtrictā inſupabilis ad/
ſidebat:ac tantū neceſſario ueſptini lauacri progreſſu:
adfixus atq; cōglutinatus:extremas manu præhēdens
lacinias:mira ſagacitate cōmiſſæ puinciæ fidē tuebat̄.
Sed ardentē Phileſiteri uigilantiam:matronæ nobilis
pulchritudo latere nō potuit. Atq; hac ipſa potiſſimū
famoſa caſtitate:& īſignis tutelæ nimietatæ īſtinctus:
atq; inflāmatus:quid uis facere:quid uis pati: paratus
ad expugnandā tenacē domus diſciplinam: totis acci
gitur uiribus:certuſq; fragilitatis humanæ fidei: & qđ
pecuniæ cūctæ ſint difficultates paruiæ:auroq; ſoleāt

Miſerri/ ET famē cōminatus.Dirus cruciatus eſt fames:quā Columella terrimā mortis comitē eē dicit.&
mū fame ut canunt græce camenæ οἰκτιστον λιμῳ θανεῖν miſerrimū eſt fame mori: plures uidebis quos
mori fames magis q̄ fama cōmoueat:cū dominus debeat ſermo cibariū & ueſtiariū.ut inquit Seneca: mi/
natur dominus ſeruo ſi fuerit cuſtos indiligens cibū ſe ſubductuꝝ.ut fame cōfectus.& eſuritione ta
beſcēs dirā mortē oppetat. DIGITO tenus.Mira mariti zelotypia qui nec quidē digito a ptereūti
bus uxorē cōtingi uelit. DEIErans.Valde iurans.& deiurio obteſtās. ERGO igit̄.ex more pri/
ſcoꝝ idētidē loquitur: qui haſce
particulas multiplicabāt. VXO
ri ſequutorē.Qui uxorem ſequa
tur quocunq; iuerit:ſicut umbra
ſequit̄ corpus:ut neq; loqui neq;
cogitare:neq; facere qppiā poſſit
ſine arbitro Myrmece.Tale eſt il/
lud Plautinum:ex caſſina.Decre/
tū eſt mihi quaſi umbra quoquo
ibis tute pſequi. quin edepol etiā
ſi in crucē uis pgere.ſequi Decre/
Sequu/ tum eſt:Inter gladiatores erār q/
tor gla/ dam peculiari noīe dicti ſequu/
diator. totes.ut exiſtimamus a ſequēdo
hi enī in gladiatoria pugna ſeqbā
tur retiarios:& nacti oportunita/
tem proſternebant. De his apud
Suetoniū. in Claudio: meminit
& Iuuenalis illo uerſu:cum Grac
cho iuſſus pugnare ſequutor.
VEſpertini lauachri.In balneis
erār lauacra.quibus uiri erant &
quibus mulieres ſeparatim laua/
bantur.Victruuius pcipit uti cal/
daria muliebria uiriliaq; cōiūcta
Tempus & in eiuſdē regionibus ſint collocata:tēpus aūt lauādi a meridie ad ueſpeꝝ eſt cōſtitutū.& īde ueſp/
lauandi tinū lauacrū bono epitheto dixit.cū hora ueſpertina maximeq; mulieres peterēt balneas. Iuuenalis
poſt me/ balnea nocte ſubit.Popea Neronis cōiunx ſoliū balneaꝝ ita tēperabat.ut lacte aſinino corpus totum
ridinum maceraret.ita credēs extēdi cutē.& corpus erugari.Igitur ſeruus dominæ cōtinēter inherēs ex domi
Lacte aſi/ nico pcepto.cū illa peteret ueſpertinū lauacrū præhenſa manu ueſtis herilis lacinia nuſq̄ diuellebat̄
nino cu/ cuſtodiaq; exerta.dominā obſeruās iniūctū a domino munus fideliter exequæbatur. LATEre nō
tis eruga potuit.Terētius unū eſt.una hæc ſpes ē ubi eſt diu celari nō pōt.o faciem pulchrā.Plautinū ē ex penu
tur. lo.pba merx facile emptorē repperit tā & ſi ī abſtruſo ſita ē. FAmoſa caſtitate.famigerata celebra
famoſus taq;.τῶν μεσῶν.eſt:nā & cū laude:& cū uitio dr̄ famoſus:ī malā ptē frequētius ī bonā rarius. IN/
STINctus.Iuxta cathalicā illam uulgatiſſimāq; ſniam:Nitimur inuetitum ſemp cupimuſq; negata.
Oratianū quoq; illud huic loco mire cōgruit:ſi interdicta petes uallo circūdata:nā te hoc facit īſanū.
QVID uis facere.Omnia etiā duriſſima & pati & facere paratus ut uoti compos exiſteret:Oratius
Magnū pauperies opprobriū iubet qđ uis.& facere & pati. DISCIplinā.eā intelligit diſciplinā:qua
ſeruus dominā tenaciter obſeruāterq;.cuſtodiebat:qua domus matronæ ſepiebatur.Diſciplinoſum
Diſcipli/ dicūt ueteres peſſima arte pditū ſicut a Catone dictus gladiator diſciplinoſus. PECVniæ difficul/
noſus tates paruiæ.utinā hoc falſum eēt nec a uate dictū:qto innocētius uiueret̄:niſi tabes pecuniæ cuncta
corrūperet:nihil ſane potētius ē auro ad cūcta edomāda.hoc uehemētius q̄ tormēta bellica pfringit
arces munitiſſimas:expugnat urbes inexpugnabiles.& adamātina clauſtra prūpit.nihil ē tā inuium
Dictum qđ nō puiū fieri.nihil tā occluſum qđ non excludi auro poſſit.Dictitare ſolebat.C.uerres nihil ea tā
uerris. ſanctū qđ nō uiolari nihil tā munitū.qđ nō expugnari pecūia poſſit.Philippus rex oīa caſtella expu/
Scitum gnari poſſe dicebat in quæ mō aſellus onuſtus auro poſſet ſcēdere:& ſicut dicebat.ita faciebat.nā pe/
philippi cunia cūctos mortales corrūpens:& pditores auro cōcilians urbes plurimas occupauitq;.totāq;:græ
de aſello ciā turbauit:ut docet Demoſthenes in orōne pro creſiphōte:hinc illud oratianū.diffidit urbiū por/
auro tas uir macedo.& ſubruit emulos reges mūeribus.idē in hāc ſniam dixit elegātiſſime auꝝ p medios
onuſto. ire ſatelites.& perūpere amat ſaxa:potētius ictu fulmineo ab eodē illud uerīſſime pla tū. Abſtinens
Ariſto/ ducentis ad ſe cūcta pecuniæ Ariſtophanes in pluto.πράγματα πάντα τῷ πλούτῳ ὑπακούει.
phanis omnia inquit fiunt propter pecuniam.μονώτατος πάντων αἴτιος καὶ τῶν κακῶν καὶ τῶν ἀγα/
ſenrētia. θῶν.ſola pecunia olum & maloꝝ & bonorum cauſa eſt:nihil igitur miꝝ ſi amator habebat pſua/
ſiſſimū fidem ſerui:& caſtitatē fœminæ expugnari auro poſſe.quo cūctæ difficultates expugnantur.

AD Amátinæ fores. adamáti iter gẽmas pciofiſſimo inenarrabilis é edurícia ſimulq́ uis duarũ uio lẽtiſſimæ naturæ rerũ ferri ignisq́ cótẽptrix. itá reſpuit i icudibus ictũ malleorũ: ut ferrũ utriq́ diſſultet: icudeſq́ ét ipſæ diſſiliát: unde & nomé idomita uis græca appellatiõe accepit: adamas eni græce dicić indomitus ſiue indomabilis: & inde adamátinæ fores pro ſolidiſſimis atq́ inexpugnabilibus dictæ: & quæ nulla ui pſtringi poſſint. adamas diſſidet cũ magnetæ: in tantũ ut iuxta poſitus ferrum non patiaẽ abſtrahi. Dionyſius ſyracuſanus dicere ſolebat: Adamátiná uincula eé metum: uiolentiá.

adamátinæ etiá perfrigi fores opportune nactus Myrmecis ſolitaté ei amorem ſuũ aperit. & ſupplex eũ medelam cruciatui deprecaẽ. ná ſibi ſtatutá decretamq́ morté proximare: ni maturius cupito potiaẽ: nec eum tamé quicq̃ in re facili formidare debere: quippe cum ueſpera ſolus fide tenebrarũ cótectus: atq́ abſconditus intro repere: & itra momẽtũ temporis remeare poſſet. His & huiuſcemodi ſuadelis: ualidum addens aculeũ: qui regenté pſus ſerui tenacitaté uiolenter diffunderet: porrecta eni manu ſua demonſtrat ei nouitate nimia cádẽtes ſolidos aureos. quorũ .xx. qdé puellæ deſtinaſſet: ipſi uero decé libẽter offerret. Ex horruit Myrmex inauditũ facinus. & occluſis auribus effugit protinus: nec auri tamen ſplendor flámeus oculos ipſius exire potuit: ſed q̃q̃ procul ſemotus: & domum celeri gradu prouectus. uidebat tamẽ decora illa monetæ lumina opulentá prædá iá tenebat aío. miroq́ mentis ſalo

claſſem. & .x. milia armatorũ: tanq̃ talidus ſepimẽtis uallatus tyrannus uici nõ poſſit: ſed fallebatur ná nõ melius ferrũ tutatur principé q̃ fides: & adamátina propugnacula: ac firmiſſimus murus ſunt amor beniuolentiaq́ ſubiectorũ. SOLitaté. ſolitudiné. cũcta mala nobis ſolitudo ſuadet. ut iquit Seneca. & ut Plin. minor tradit. ſtimulus peccádi é illa fiducia: q.s.n. ſcieẽ in apologia ſolitaté poſuit p ſolitudine his uerbis. crates. multis ſeruis a ſe remotis ſolitaté delegit. CRVciatui. Ad leniendũ Cruciatũ. quo ob amoré grauiter angebaẽ. CVPIto. deſiderata. Cupitaq́ matrõa: homo pſertim amás ut iquit Plautus in pœnulo pperat oía idé in ciſtellaria. ſpiſſum iſtud amanti eſt uerbũ: Veniet: niſi uenit. amatori cupienti nihil ſatis unq̃ feſtinatur. FIDE tenebrarum. tenebræ nocturnæ teguméta ſunt amátiũ & furũ. quarũ pſidio ſubnixi ipunæ illi macchanẽ hi furantur: Statius nox ſecunda operũ pulchreq́ accõmoda fraudi. Virgilius in .viii. defenſi tenebris & dono noctis opacæ. puerbium græcorũ eſt. ου νυκτι πλοειϲ .i. nõ noctu nauigas. de hominibus nihil quicq̃ diligẽter faciẽtibus. Nox. ἀκριβεϲτέρα .i. diligentior eſt. & nauigãtibus opportuna: pter ſiderum obſeruationes: Chryſippus ex puerbio hoc ſuſtulit particulá negatiuá dicens. νυκτι πλοειϲ .i. nocte nauigas. SVAdelis. Verborũ pſuaſionibus. q̃ per ſe parũ efficaces: ſunt ſubdidit aculeum auri. quo rigor omnis & firmitas diſrũpitur: & profecto nulla q̃ auri ſuadela efficatior eſt. Reges Dynaſtas. i. potẽtes nũcupamus: quoniá quo uelint populos aut ui aut pſuaſione pducant: munificentia autem perſuadent non enim oratione ſuadere regale munus eſt: ſed oratoriũ. Regio ſuadela Donatio eſt. & liberalitas. qua ducunt ſerũtq́ mortales quo uelint auctor Strabo: hac ſuadela utantur amatores ſi uoti compotes fieri ociſſime cupiunt: expertus loquor. experto credite. non forma non claritudo natalium. non auctoritas. non ſermonis affabilitas tam cito amicam amatori conciliant: q̃ auri fulgor: & ſalus argentaria: nullus internuncius melior. nulla læna impetrabilior q̃ pecunia. cuius aculeus. cuſtodium uitalia lancinat fœminarum præcordia diffindit. & obſeratas pudicitiæ fores illico repandit. etiam hoc aculeo diffiſa eſt myrmecis ſerui tenacitas & domus barbari ſcorpionis perforata. De ſuadela: quá græci πειθω uocant: cuius medulla cæthegus dictus. quá i labris periclis ſeſſitauiſſe tradũt: ſcripſimus ſuo loco copioſiſſime. DIFFINderet. diſrũperet. ſubuerteretq́. CANdẽtes aureos. nõ a cádore cádentes aureos dictos accipe. ſed a fulgore auri ac ſplendore: quaſi ignitos & flámeos. candens. n. nõ ſolũ candidũ ſignificat: ſed etiá ignitũ. & ardeſcens: quo in ſignificatu ſæpiſſimæ apud Pliniũ qui iter cætera ſcribit ferrũ cádens ſubide in aqua tingi: Macrobius. & Gellius in iterptatione carminis Maroniani. cádens non tá pro feruẽti accipiunt. q̃ pro lucẽti: tanq̃ a cádore dictũ non a calore. Candentiſſimũ ſidus dixit Solinus itelligi uolés ſolé ardentiſſimũ. IPSI. Myrmeci. VIdebat monetæ lumina. Oculo. ſ. cordis & cogitatione ſpectabat fulgoré aureæ monetæ: & eni perſepe accidit ut quæ cupimus ea aío & cogitatu perinde ac præſentia contemplemur. animus eni cernit. animus uidet. oculi ceu uaſa quædam uiſibilem eius partem accipiunt atq́ tranſmittunt: auctores .M. Tullius Plinius cæteri. A moneta monetarii dicti de quibus Aurelianus inquit Monetarii rebelles ſpiritus extulerunt. monetales triũuiros olim cõſtituere Romani: qui pſſent monetæ cudendæ.

MENtis ſalo. mentis ſalum eleganter dicimus fluctuationé animi agitationéq́: qui inſtar ſali hoc eſt maris agitatur. & magno curarũ fluctuat eſtu: in demonio ſocratis autumat demones omné humani animi faciem pati ac ſimili motu cordis & ſalo mentis ad omnes cogitationũ eſtus fluctuare.

Vis adamantis.
Adamátina uincula.
Dictum dionyſii
Solitas.
Prouerbiũ græcum. nõ noctu nauigas.
Dynaſtæ
Regia ſuadella liberalitas.
Suadela amatoris pecũia
Candés.
Monetarii.

& cogitationis diſſenſione miſellus:in diuerſas ſenten/
tias carpebatur:ac diſtrahebatur.illic fides. hic lucrũ:
illic cruciatus:hic uoluptas.Ad poſtremũ tamen for/
midinẽ mortis uicit aurũ.nec ſaltẽ ſpacio:cupido for/
moſæ pecuniæ leniebatur:ſed nocturnas etiã curas in
uaſerat peſtilens auaritia:ut q̃uis herilis eum cõmina/
tio domi cohiberet : aurũ tamen foras euocaret . Tunc
deuorato pudore.& dimota cõtatione:ſic ad aures do/
minæ inauditũ perfert.nec ea genuina leuitate deſciuit
mulier:ſed execrãdo metallo pudicitiã ſuã ꝓtinus au
torata ẽ.Ita gaudio ꝑfuſus:ad ſuæ fidi preciũ Myrmex
nõ mõ cape.uerũ cõtigere ſaltẽ:quã exitio ſuo uiderat
pecuniã:cupiẽs:& magnis ſuis laboribus:ꝑfectũ d̃ſide
rium Phileſitero lætitia ꝑcitus nunciat.ſtatimq; deſti/
natum premium repoſcit.& tenet nũmos aureos ma/
nus Myrmecis:quæ nec æreos norat.iamq; nocte pro/
mota.ſolum ꝑducit addomũ.probeq; capite contectũ
amatorem ſtrenuũ infert aduſq; dominæ cubiculum.
cõmodũ nouis amplexibus amori rudi litabãt:cõmo/
dũ pria ſtipẽdia ueneri militabãt noui & nudi milites
& cõtra oium opinionẽ:captata noctis opportunitate

COGItationis diſſenſione.Auguſtinus libro.viii.confeſſionum duæ inquit uoluntates altera car
nalis altera ſpiritalis confligebant.inter ſe atq; diſcordando diſſipabant animã meam itidem diſcor
dantes cogitationes diſcerpebãt myrmecem cum ex una parte fides hortaretur ad mandata domi/
nica cuſtodienda:ex altera lucri cupido ĩpelleret ad dominam pr̃oſtituendam. ILLIC fides. In cu/
ſtodienda dominæ caſtitate quæ ipſius fidei concredita fuerat. HIC lucrum. In amatore introdu
cendo:& obſequendo præcibus phileſiteri. ILLIC cruciatus.Ex cõminatione domini.ſi ꝑuarica/
tor cu ſtodelæ fuiſſet. HIC uolu
ptas ex auri fulgore.& amatoris
munificentia. CVPIdo.cupidi/
Peſtilens auaritia. tas. PESTIlens auaritia.nõ po/
tuit profecto elegantiore epithe/
to & ueriore auaritia taxari.q̃ ut
peſtilens diceretur: inſtar eni pe/
ſtilentiæ & tabis inuadit morta/
les.& cõtagione quaſi quãdã ſer/
pit.& p oẽs articulos populorum
hæc mali grangena peſtilentiſſi/
ma permeat. AGEnuina leui/
tate.ſpecialiter dictum . accipe de
leuitate.q̃ ingenita erat dominæ
myrmecis : uel potius generali/
ter referẽdũ eſt ad leuitatẽ genui/
nã ꝓpriãq; omniũ fœminaꝶ. nã
Leues fœminæ ut oli dixit Eſopus. τουφου το
τωυ γυναικωυ εστι φυλου.idest
leue eſt fœminaꝶ gẽus.qđ ꝓuer
biali quoq; uerſu græco teſtatũ
eſt. ἀυγαρ γυναιξι πιστιυ ου/
κεστι λειψιυ.in fœminis fidem
nõ dat cernere:in leuitatẽ fœmia
rũ genuinã ſcriptores oẽs porant
quas & auaritiæ peculiaris arceſ/
ſunt:q̃ cã eſt ĩpudicitiæ & ſtupri.
hic ꝓuerbiũ illđ.Nec mulieri neq;
gremio credi oportere. EXE/
crãdo metallo:auꝶ ſcitiſſime ue/
Auri ſacra fames. riſſimeq; execrãdũ metallũ uocat qđ ſut inqt Pli.ad ꝑniciẽ uitæ reptũ eſt.utinãq; poſſet e uita in to
tũ abdicari ꝓſciſſum cõuitiis ab optimis q̃buſq;.cuius fames ſacra hoc eſt execrãda eſt. ut celeberri/
mi auctores dixere.odi ego auꝶ inqr Plautinus ſenex multa multis ſæpe ſua ſit ꝑperã:auro pulſa fi/
Cur auꝶ pallens des auro uenalia iura:auro homicidia ſacrilegia.furta.ſtupra deniq; ut ſumati dicã oia ſcelera.confi/
ciunt.Interrogatus Diogenes cur auꝶ eſſet pallẽs quoniã inqt multos hẽt ĩſidiatores.Quã inocens
Numus aureus eiectus ſparta. quã beata eẽt uita ſi execrãda auri argẽtiq; metalla ex cõmertio mortaliũ abdicarent:ſi numus aure/
us argẽteuſq; extorris ex urbibus relegaret:ſicut ex lycurgi iſtituto eliminatus eſt ex ſparthana ciui
tate:ubi πλουτοσ τυφλοσ.Deus diuitiaꝶ uere cæcus eſt.ueꝶ ut inqt M.Cato maiorem curã habe
Plutos cecus. mus marſupii nr̃i q̃ uitæ noſtræ. AVCTOrata eſt.mãcipauit obligauit:oppignerauit. quodã q̃ſi
auctoramento hoc eſt pignore.& p̃mio uiginti aureoꝶ.ſic auctoratus gladiator Orario:auctoratus
Auctoratus. populus Rõanus.& uidemitor Plinio:auctoratus ꝓditor Liuio dicunt.ſup hoc uerbo ſupra anno/
taui ſatis diligẽter. PERCItus.Gaudeo cõmotus:& alacritate exultãs. DESTInatũ p̃miũ.uigi/
ti aureos quos puellæ deſtinauerat ſibi uero decẽ quos obtulerat pro p̃mio cõciliaturæ & lenocinii.
NEC æreos norat.ſignat ſerui cõditionẽ uiliſſimã:qui nec prius unq̃ nũmos æreos nouiſſet:quo
rũ q̃draginta milia ex auri libra ſignabant.ut docet Plinius in.xxxiii. CAPITE cõtectũ. mecchoꝶ
morẽ expreſſit.q obtecto capite cucullo ſiue capillamẽto celati clam irrepunt ad amicas.Oratius. tu
Caput cucullione tectũ. cũ proiectis ĩſignibus anulo eq̃ſtri Romanoq; habitu ꝓdis ex iudice dãma:turpis odoratũ caput ob
ſcurante lacerna.ſcribit ſpartianus.Veꝶ Antoninum ſolitũ uagari noctu p lupanaria capitẽ obtecto
cucullione uulgari uiatorio.Caligula quoq; auctore Suetonio capillamẽto celatus & ueſte lõga adul
teria noctibus obibat. COMmodũ.Iam iã uix.tunc tũc aduerbium tẽporis eſt:ut ſæpe dictum ẽ.
AMOri rudi latabãt.amorẽ nouũ & recentẽ percolebãt:ſymbolicos aũt & operte ſignificat rei ue
neriæ operã dediſſe:nã litare amori nihil aliud eſt:q̃ concubitu & lecti paleſtra cupidinem ꝓpitiare.
PRIma ſtipẽdia ueneri.ſicut in caſtris martis ſtipẽdia plurima militãt bellatores.ita p decentiſſi/
mã trãſlationẽ dicunt.& amãtes militare.Prima ſtipẽdia in ueneris cupidiniſq;:cõtubernio ; quãdo

ſcilicet primos cõcubitus exercẽt:memorat̃ illud poeticũ militat oĩs amãs & habet ſua caſtra cupido.
IMprouiſus maritus.Improuiſa mala & ĩſpatã grauius feriunt.deniq; oĩa repentina & ĩopinata ui Repenti/
dent̃ eẽ maiora grauioraq; auctores.M.T.& Seneca. FOres uerberat.Graphice exprimit̃ aduentus na gra/
mariti zelotypi & cũcta ſuſpectãtis:cui cũctatio ianitoris & mora ſuſpitioné exaugebat. TARdita/ uiora.
te.qua.ſ.fores cũctáter apiunt̃. SVſpectus.Suſpicás ſuſpitioſus noue poſitũ in actiua ſignificatione.

improuiſus maritus aſſiſtit.ſuæ domus ianuã iam pul
ſat.iã clamitat.iã ſaxo fores uerberat.& ipſa tarditate
magis magiſq; ſupectus:dira miatur myrmeci ſuppli/
cia.At ille repẽtio malo pturbatur & miſera trepidatio
ne ad ĩopiã cõſilii ꝺductus.qđ ſolũ:poterat:nocturnas
tenebras cauſabatur ſibi obſiſter̃:qn clauẽ curioſe ab/
ſcõditã repirẽt.iterdũ phileſiterus cognito ſtrepitu:ra
ptĩ tũica iniectus:ſed plãe præturbatõe:pedibus ĩtectis
ꝓcurrit cubiculo.tũc myrmex tãdẽ claue peſſulis ſub
iecta:repãdit̃ fores.& recipit tũc ẽt fidẽ domini boãtẽ
dominũ.eoq; propere cubiculũ petẽte:clãdeſtio tranſ
curſu dimittit phileſiterũ.quo iam pro limine libera/
to ſecurus ſui clauſa domo rurſũ ſe reddidit qeti.ſed
dũ prima luce barbarus procedit cubiculo:uidet ſub
lectulo ſoleás ĩcognitas.qbus idutus phileſiterus irrep
ſerat ſuſpectuſque e re nata:quæ geſta ſũt: nõ uxori nõ
ulli familiariũ cordolio patefacto:ſublatis his:& in ſi/
nũ furti abſcõditis:iuſſo tantum myrmece ꝑ cõſeruos
uincto:forꝫ uerſus detrahi:tacitos ſecũ mugitus iterãs:

REpẽtino malo.Sæpe hoc accidit ut hoĩes repẽtino malo pturbati ĩpotes mẽtis & ĩopes cõſilii ex/
titerint:quo circa illos maxie lau/
dãus.q ĩprouiſo malo ꝑculſi non
ſuccũbunt:ſed ĩgenio ꝑſpicacissimo
ſubnixi cõſiliũ habẽt ad manũ:nã Conſiliũ
uetus uerbũ ẽ.gladiatorẽ ĩ harena ad manũ
cape conſiliũ.& ut ꝑcipit Panetius
philoſophus libro.ii.de officiis:cũ
uita hoĩum ꝑicula ex ĩprouiſo ꝑ
pe quotidiana ferat ad ea cauenda
atq; declinanda periꝺe eẽ oportet
aĩo ſemper prõpto atq; intento:ut
ſunt athleræ:q ĩ athletico certami Homo
ne caput & os mãibus oppoſitis q̃ ut athle/
ſi uallo ꝑmuniũt itidem mẽs uiri ta ad ca/
prudẽtis aduerſus petulãtias iniu uenda
riaꝫ oĩ in loco atq; tpe proſpiciẽs pericula.
debet eẽ erecta ſepta:expectita con
ſilia cõtra fortiũæ uerbera.q̃ſi bra/
chia & mãus ꝑtendẽs.ne q̃ in rẽ re
pẽtina ĩcurſio ĩparatis ĩprotectiſq;
nobis oboriat̃. CAVſabat̃.cau/ Cauſa/
ſam afferebat.& excuſationẽ tardi tur.
tatis eẽ tenebras nocturnas ꝑp q̃s
repire clauem ianuæ nõ poſſet:ſic
Martialis ſed iã cauſaris barbãque
annoſq; piloſq;. INterdũ.purior
lectio ẽ iterim. TVnicã iniectus.
Camiſiam induens figurata locutio eſt.paulo ante dixit ueneri militabant nudi milites. PRAE/
turbatione.ob turbationem. PEdibus intectis.Diſcaltiatis & nudis.Tales deprenſi in adulterio ſa/
luti fuga conſulunt:quibus interdum uix datur euadere.in hanc ſententiam dixit Oratius.diſcincta
tunica fugiẽdum eſt ac pede nudo. PESſulis.Clauſtris ianuæ & ferris.oppeſſulatas fores.pro peſ/
ſulis occluſas poſuit.in primo.Vbi de peſſulis abunde. REpandit.reſerat:aperit. BOantem do Repãdit.
minum.Senſus eſt conceptus ex quotidiana loquendi cõſuetudine.Vbi enim a ſeruo decipimur.uel
decipi nos credimus boare ſolemus.& exclamare dominicam fidẽ:& iterare.heccinne eſt.fides q̃ do/
mino præſtat ſeruus.ita nunc dominus boando inclamabat fidem domini:quam fluxam & infidã
apud ſeruum fuiſſe ingemebat:& hæc lectio magis placet:q̃ ſi legas fidem deum:pro deorum:quæ
exclamatio eſt frequentiſſima. DImittit phileſiterum.Mire aſtu ſeruili decipit̃ maritus:quo cubi
culum uxoriũ petente clam beneficio tenebraꝶ emittitur amator a myrmece fraudulento. BAR/
barus.Dominus myrmecis.ut ſupra. SOleas phileſiterus.dum præ feſtinatione nimia q̃rit effugiũ
calciamenta reliquærat.in cubiculo & pedibus intectis procurrerat:a ſolea qđ calciamenti eſt genus
Solearii dicti confectores ſolearum.Vocabulo plautino:ſicut a calceo calceolarii.ſoleatos uocant ſo/ Solearii.
leis calciatos.ſoleas auctore Gellio dixerunt omnia ferme id genus calciamẽta quibus plantarum cal Soleati.
ces teguntur.nonnunquam uoce græca credidas & crepidulas eiuſq; calciamenti ſutores crepidarios Soleæ.
appellauerunt.De ſoleis piſcibus Ariſtoteles.Plinius.cæteri. SVſpectus e re nata.Suſpicás ex ſoleis Crepide.
deprenſis quid factum foret:ſuſpectus enim hic ut etiam paulo ſupra ſignificatur ſuſpicans.actiua ſi/ Crepida/
gnificatiõe.uidetur autem biſariam dici ſuſpectus ſicut ſuſpicioſus:& qui ſuſpicatur & qui ſuſpectus rius.
eſt:item ignarus.& qui ignorat & qui ignoratur:& alia conſimiliter. CORdolio patefacto.A dolo Suſpe/
re cordis cordoliũ dictum.Quod uocabulum in quotidiana uernaculi ſermonis cõſuetudine eſt uſi/ ctus.
tatiſſimum:quo & uetuſtiſſimi ſcriptores utuntur:feſtiuiter Plautus ſcribit mulieri non eſſe cordo/ Cordo/
liũ.tanquã mulier nulla cordicitus doleat:& exanimo.ſic enim in ciſtellaria meretrices loquunt̃.An lium.
mihi cordolium eſt.Quid id eſt.Vnde eſt tibi cordolium cõmemora obſecro.quoq; neq; ego habeo
neq; q̃ſq̃ ulla mulier.ut ꝑhibẽt uiri. HIS.Soleis. Myrmece ꝑ cõſeruos uĩcto.domini ĩ ſeruos nõ
ſolũ uinciendi ſed ẽt necãdi ꝑtãtẽ antiqtus habebãt fuitq; moris.ut ſerui ob leue delictũ ita plecteren/
tur a dominis ut.ſ.ignominiæ magis q̃ ſupplicii cauſa circa uicinos furcã in collo ferrẽt ſubligatis ad

rapidum dirigit greſſum. certus ſolearũ idicio ueſtigium adulteri poſſe ſe pfacile indipiſci. Sed ecce p plateã dum barbarus uultu turgidus: ſubductiſq; ſuperciliis incedit iratus: ac pone eum myrmex uinculis obrutus. nõ qdem coram noxæ prehẽſus: cõſcientia tamen peſſima pmixtus lachrymis uberibus: iã poſtremis lamentatiõibus inefficacẽ cõmonet miſerationẽ: opportune Phileſiterus occurrẽs: q̃q̃ diuerſo quodã negocio deſtinatus: repẽtina tamẽ facie pmotus: nõ enĩ deterritus recolẽs feſtinatiõis ſuæ delictũ: ut cætera cõſequenter ſuſpicatus: ſagaciter: exemplo ſumpta familiari conſtantia: dimotis ſeruulis: inuadit cum ſommo clamore myrmecẽ: pugniſq; malas eius clemẽter obtundens. At te inquit nequiſſimum & periurum caput: domius iſte tuus: & cũcta cœli numia: quæ deierãdo temere deuotaſti: peſſimum peſſime perdant: qui de balneis ſoleas heſterna die mihi furatus es. dignus hercules: dignus q iſta uincula conteras: & inſuper etiam carceris tenebras pferas. hac opportũa fallacia: uigorati iuuenis inductus: imo ſublatus: & ad crudelitatẽ delapſus: barbarus poſtliminio domũ regreſſus: uocato myrmece: ſoleas illas offerens: & ignouit ex animo: & uti domino redderet: cui ſubripuerat: ſuaſit. Hactẽus adhuc

eam manibus & predicare cogerentur peccatum ſuum ſimulq; monere cæteros. nequid ſimile ad-
Furcifer unde. mitterent: unde furciferi dicti maledicto: probroſõ: & ſeruilli græci σταυροφορους appellant Donatus & Plutarchus auctores hinc legimus apud hiſtoricos ſeruum a domino olim ſub furca ceſum medio actum eſſe circo ante commiſſum ſpectaculum. ex qua re inſtaurati ſint ludi. in familia ſunt
Lorarii. lorarii a loro dicti quorum miniſterium erat loris uincere aut uerberare quos erant a domino iuſſit
Bruciani quorum apud comicos menno ex eodem genere ſunt & brutiani. qui magiſtratibus parebant uicem
Lictor. larariorum iplentes. præterea miniſter publicus lictor dictus. q ex collegio uiatorũ officium ligandi haberet. RAPIdum. Velocem & citum. Veſtigium adulteri indipiſci. Non ab re eſt referre hoc i loco Rhodopes fabulã. quæ narrat aquilã alterum ex calceis eius
De calceo rhodopis. dũ lauaretur e manu ancillæ correptum deportaſſe mẽphim ægypti ciuitatem: & in ſublime ſuper regis uerticẽ iura dantis elatã calceum in illius gremiũ demiſiſſe. qui calcei concinnitate: & rei miraculo permotus per totam regionẽ miſit ad eam inquirendam: quæ huiuſmodi calceũ ferret: quæ inuenta atq; adducta regis uxor facta ẽ. ita ex calceo cognitũ rhodopes ueſtigium eam egypti reginã
Indipiſci. fecit: indipiſci aũt eſt aſſequi & ut ueteres dicebant adipiſci. POne eum. Poſt eum a tergo. SVbductis. Contractis ſurſum ductis qđ ſpecimẽ eſt hominis mœſti irati. & faſtoſi. Tales enim uultus innubilant in poemate obſceno: nõ eſt mentula ſubducti noſtra ſuperci-
Noxe dedere. lii. NON coram noxæ prenſus. ideſt non in manifeſta noxa: neq; manifeſtario criminæ deprenſus. noxæ dedere apud iuriſconſultos eſt ipſum mancipiũ pro noxa hoc eſt culpa cõmiſſa tradere. ex quo intellectu eſt illud Columellæ ex primo ruſticationis. Qui rem ruſticã peſſimo cuiq; ſeruorũ uelut carnifici noxæ dedimus. VBEribus. Largis & habũdantibus. ide ubertim aduerbiũ: qđ ſignificat large. & habundanter. REpẽtina facie. Subita rei nouitate. REcolẽs delictũ. Recordatus ſe ob feſtinationẽ ſoleas reliqſſe: & ob id cõtectans myrmecẽ uinculis obrutũ plecti. Familiari. ſibi. ſ. nã dudũ dixit cõſtãtiſſimũ & genuina q̃dã firmitudine pdictũ phileſiterũ
Obtundere. fuiſſe. MAlas obtũdẽs. Maxillas leuiter feriens. nec. n. illum ut pote beniuolũ ferire inimiciciter uolebat: obtũdere ãt trãſlatũ eſt a fabris. qui ſæpe repetunt percutiuntq; tundẽdo aliquid maleo. DE-
Deuotare. ierando temere deuotaſti. Attẽde dictũ deuotare p eo qđ uulgo dicit̃ blaſphemare maledicere execrari. qui. n. temere deerat deos deuotat hoc eſt deuouet execraturq; deos. M. Tullius dixit in paradoxis
Deuoti q̃ uis patrẽ decium: q̃ filium deuotanit. Deuotos quoq; pro abominatis execratiſq; ſolẽt ponere Ouidius iiiuite deuoto fœmina uirq; toro. SOleas furatus. Hoc commẽto uaferrimo cõſulitur ſaluti
Furta balnearia. myrmecis. & caſtitati fœminæ: quippe quo perſuadetur domino. ut ſeruũ exoluat uinculis perinde ac inſontem in balneis aũt furta fieri ſolita teſtis eſt paulus iuriſcõſultus. qui ſcribit præfectum uigi-
Capſarius. lũ conſtitutum eſſe iudicem aduerſus capſarios hoc eſt eos qui mercede ſeruãda in balneis ueſtimẽta ſuſcipiũt. ut ſi qd in ſeruandis ueſtimentis fraudulenter admiſerint ipſe cognoſcat locus in balneis:
Apodyterium. quo loturi ueſtes exuunt apodyteriũ nominatur. Varroni. Plinio. Ciceroni. cæteris latine dici poteſt
Spoliarium. ſpoliarium ſiue ſpoliatoriũ. VIgorati. In mala cauſa uigor dicentis & audacia accipitur pro fiducia & innocentia iuxta illud Satyrographi. Nam cũ magna malæ ſupereſt audacia cauſæ creditur a multis fiducia. Poſtliminio. Poſtea de ſignificatu huiuſce uerbi iã ſatis multa in ſupioribus. IGnouit.
Ignotũ. Ignoſcibilis. Veniã dedit. hic ignotũ apud eruditos ſignificat pcitũ ab ignoſco. cũ ſemidocti ignotũ p nõ cognitũ ab ignoro tãtũ uſurpẽt. Ignoſcibilis ueſtitus dr̃. Au. Gello q dignus eſt uenia cuiq; ignoſcere debeãus.

ANIcula garięte. Loq̃citas amica ſenibus eſt. Aniculæ largiloquæ. & multibibæ merito nominãt. Vnde prouerbiũ apd̃ græcos celebre. γραωρυφλαοια. i. anicularũ loq̃citas & nugæ. FAmiliarẽ. Amatorẽ itelligit. quẽ adeo timidũ meticuloſũq̃ fuiſſe dolẽter ait ut nõ ſolũ molæ piſtrinẽſis ſonitũ expaueſcat, ſed et cõuelarã aſini faciẽ reformidet. CONfirmatũ ai. Pro aĩo. Achaiſmos eſt. locutio ueteribus uſitatiſſima. VAdimonio ſiſtã. Eleganter dictũ de amatore ſiſtendo ueneris uadimõiis: ſicut ĩ cauſis forenſibus ſiſtunt rei ad uadimõia prætoris. In hanc ſniam eſt Plautinã illud ubi tu es qui me conuadatus ueneriis uadimaniis. Vbi tu es qui me libello Venerio citaſti? Ecce me ſiſto ades cõtra ſiſto ego tibi. & mihi contra itidem ut ſiſtas ſuadeo.

Anicularũ garrulitas. Prouerbium.

anicula garriente ſuſcipit mulier. Beatam illam: quæ tã cõſtãtis ſodalis libertate fruitur. At ego miſſella: molæ etiã ſonũ: & cæcã illius ſcabioſi aſini faciem timentem familiarẽ icidi. Ad hæc anus: iã ego tibi probe ſua ſum & cõfirmatũ ai: amatorẽ illũ alacrẽ uadimõio ſiſtã. & iſup cõdicta ueſptina regreſſiõe: cubiculo̧ faceſſit. At pudica uxor ſtatĩ cænas ſaliares cõpat: uĩa precioſa defæcat. pulmẽta recẽtia tucetis tẽpat: menſa largiter inſtructa. deniq̃ ut dei cuiuſdã: ſic aduẽtus expectatur adulteri nam & opportune maritus foris apud nactã proximũ cænitabat. Ergo igitur meridie propinquante: helico tandẽ abſolutus: refectuiq̃ ſecure redditus: nõ tã hercules laboris libertatẽ gratulabar: q̃ qd̃ reuelatis luminibus liber etiã cũctas facioroſæ mulieris artes ꝓſpectare poteã. ſol qdẽ ipſũ delapſus oceanũ ſubterrenas orbis plagas illuminabat. & ecce neq̃ſſimæ anus adherẽs lateri temerarius adulter aduẽtat. puer admodũ. & adhuc lubrico gẽaꝶ ſplẽdore conſpicuus. adhuc adulteros ipſe delectãs. Hũc admodũ multis ſauiis exceptũ: mulier cæna iubet pata accũbere. ſed ut primũ

CONdicta regreſiõe. Denunciata cõſtituta: pſe uerat in uerbis iuriſcõſultoꝝ: cõdicere. n. eſt priſca lingua denũciare. M. Tullius in epiſtolis ad lentulũ. Craſſus cũ mihi cõdixiſſet cænauit apud me. FAceſſit. Abit abſcedit. PVdica. Irõicos ꝓnunciãdũ. SAliares. Lautas opiparas copioſas a ſaliis ſacerdotibus q cænas faciebãt ãpliſſimi aparatus. ut ſupra dixius. VIna defeccat. Fece & ſordibus repurgat Macrobius acceptũ ſãguinẽ quodãmodo defeccant: ſolebãt priſci uina p ſaccũ lineũ pcolare defeccareq̃: quod ſaccari dicit epigrãmatiſtæ cecuba ſaccent q̃q̃ annus coxit opimi. feccatũ uinũ appellat cato fecibus expreſſũ e cõtrario defeccatũ dicit pugæ liquidũ iturbatũ. ſine fecibus. Quod ad aium quoq̃ transfertur plautus in aulularia nunc defeccato demũ aĩo egredior domo a macrobio ſanguis defecatus dicit purus liquidus ſine retrimẽtis: uina defeccari etiã diſſundi higius ſuadet a cõfecta bruma ſeptimo die utiq̃ ſi ſeptima lune cõpetat. quod & plinius refert Tucetis. Supra annotauimus ex ſnia placidis tuceta dici eſcas regias & precioſias hic accipi uidet ꝓ ſalſis edulis: & . n. mos eſt pulmentaria recẽtis carnis cõdite tẽpateq̃ ſalitis cibariis: ut puta perſone perna iſiciis farciminibus. quæ oĩa ſunt ĩ genere ſalſamẽtoꝝ: notũ eſt illud pſianũ tucetaq̃ craſſa. APVD nactã cænitabat. Apud Oratiũ & pſiũ nacta uſurpat ꝓ noie ſordidi hominis & deſpectiſſimi. Sic & hic Nactã hoſpitẽ poſuit ꝓ uiliſſimo. opinor legẽdũ ẽ apud noia exponẽdũq̃ apud fullonẽ. nãq̃ fullonẽ appellãt nenacæ & q nauci non ſint ideſt nullius præcii. Quod autem fullo fuerit is apud quem cænitauit palo mox apertiſſime demonſtrat ſcribens cõtubernalis mei fullonis uxor. HELcio abſolutus. Viculo iumentorio liberatus. REfectui. Refectiõi hoc eſt cibo. quo corpora laboribus exhauſta reficiunt.

Concidere. Saliaris. Defecare Fecatum uinum. Defecatũ Defecanda uina poſt brumam. Tuceta. Naca fullo.

SVB terrenas plagas illuminabat. Chronographia eſt: qua aduenctus noctis ſignificat ex ſolis occaſu. Ratio aſtrologia nos nõ pmittit ambigere quin credamus. antipodas eẽ: quibus ſol obire dicit nr̃o ortu oriri cũ nobis occidit: quoq̃ plagã ſubterraneã ſol illum iare icipit merſus ĩoccaſũ. & ĩfra finitorẽ. hoc ẽ orizontẽ tẽdẽs cũ nobis ĩcipit noctéſcere. Quod & Virgilius ſenſiſſe credit illius uerſibus aut redit a nobis aurora dieq̃ reducit. Noſq̃ ubi primus equis oriens afflauit anhelis illic ſera rubẽs accẽdit lumia ueſp. antipodũ nobis ſunt aduerſa ueſtigia. calcãt humũ ut nos. cœlũ uidẽt. nec metus erit ne d terra ĩ cælũ decidãt cũ nihil poſſit ruere ſurſũ. & q̃ rõ ẽ nobis q̃rẽtibus cur nõ decidãt cõtra ſiti: eadẽ quoq̃ pſto ẽ illis. ut nos nõ decidere merentur. De antichthonibus. & anteocis qui nobis obliqui ſunt in auſtrali circulo diximus in primo commentario. SPLENdore genarũ. Inueſtem hoc eſt imberbem fuiſſe ſignificat. LVbrico. Leuigato & cuius ſplendor lubricos in amorẽ ſui facit tã iuuenes q̃ puellas. ſic Oratius & uultus nimium lubricus aſpici. ADVLteros delectãs. Cui Terẽtianum prouerbium congrueret. tutẽ lepus es. & pulpamẽtum queris. Græca paroemia eſt, λαγὼς τοῦ σκρέας ... i. lepus carmen ſine pulpamentum quærit dicitur autem de eo qui ab alio deſiderat. quod in ſe ipſo habet huius prouerbii mentionem & ſuidas fecit, qui docet daſypodem eſſe leporem contra plinii ſententiam leporem a daſypode diſcriminãtis. SVauiis. Baſiatiõibus amatoris.

Chronographia. Finitor orizon. Antipodes. Inueſtis. Daſypus Lepus.

ACCVRſoriam potionem. Quid eſt accurſoriam potionem? num curſim & feſtinanter allatam

accurſoriam potionem:& inchoatū guſtum extremis labiis cōtingebat adoleſcens:multo celerius opinione: rediens maritus aduentat:tunc uxor egregia diras deuotiones in eum deprecata:& crurum eius fragiū abominata exangui formidine trepidanté adulterū. aluco ligneo quo frumenta confuſa purgari conſueuerāt:temere propter iacēti ſuppoſitū:abſcōdit:ingēitaq; aſtutia:diſſimulato tanto flagitio : ītrepidū mentita uultū: percontatur de marito:cur utiq; cōtubernalis arctiſſimi relicta cænula præmaturus afforet. At ille dolēti prorſus aio ſuſpirās aſſidue:nefariū inqt & extremum facinus pditæ fœminæ tollerare neqens:fuga me proripui. Hem q̄lis dii boni matrōa q̄ fida:q̄q; ſobria turpiſſimo ſe dedecore fedauit. Iuro p iſtā ego ſanctā Cererē:me nunc etiam meis oculis de tali muliere minus credere. His inſtincta uerbis mariti:audaciſſima uxor noſcēdæ rei cupiens:nō ceſſat obtundere:totā prorſus a principio fabulam promeret nec deſtitit :donec eius uoluntati ſuccubuit maritus:& ſi ignarus ſuorum domus alienæ pcenſet infortunium: Contubernalis mei.

intelligimus ? An raptim hauſtam ? uel potius legēdum antecurſoriam potionem. & enim antecurſoria eleganter dici poteſt pria potio.quaſi præcurſoria & ut uocabulo græco utar prodromos .quæ cœnam antecurrit anteceditq;:Quidā interpretantur antecurſoriam quaſi præminiſtram ueneris. & pūiam:uinum.n.eſt libidinis incentiuū. GVſtum. Sicut antecurſoria potio dicitur:quæ cœnam antecedit ita & guſtū p iētaculo.i.prio cibo uidet̄ poſuiſſe:qđ iterdū aīq̄ diſcūbāus aīī legitimā cænā præſumimus carpimuſq; Apicius inter edulia ganeata percenſet guſtum uerſatile.Guſtum de oleribus. Guſtum de cucurbitis farſilibus .Guſtum de præcoquiis . ex hoc intellectu & ſenſu eſt illud in ſecundo huiuſce operis uolumine:ſcolaſtice dulce & amarum guſtulum carpis. DIRAS deuotiones. Execrationes. & maledicta: utrumq; per ſe nomen eſt omino ſum.nam & diræ execrationes dicuntur & deteſtatiōes ſæue. quales diræ tribuniciæ apud Plutarchum & Appianum quarum meminit & Lucanus .ſeua tribunitiæ uouerunt carmina diræ. & ab Oratio dictum eſt i epodo diris uos agam dira deteſtatio. deuotiones . quoq; pro maledictis & execrationibus abominādis accipiuntur : ſicut deuotare. & deuotum in malā partem.quæ omnia nunc uulgus uſurpat in bonum & cum religionis ſanctitudine. DEprecata.Hic p imprecata execrataq; . in partem ſ. deteriorem.quid ſit depræcatio rhetorica.M.Tullius.qd depræcari docebit Au. Gellius & ſat notum ē. CRVrū fragiū.Emulatio Plautina:nā ſicut ille lumbriſragium dixit.Ita hic noſter crucifragium pro fractura lumborum & crurū Plautus in amphytriōe.nam ſi me irritaſis hodie lumbifragium hinc auferes a me. ABominata. Imprecata.& per dirū omnem.exoptans in actiua ſignificatione.Aliter apud Oratiū ponitur parentibus abominatus Anibal pro execratiōibus detectatus. EXANgui formidine.Ab effectu epitheton ductū metus: enim exanguem facit & pallenté ſanguine ab exterioribus ad iteriora refugiēte. ALVEO ligneo.In ruſtico inſtrumento ſunt aluei lignei Columella præcipit ut gallinarius oua in alueolum ligneū conferat:Liuius Romulū & Remū infantes in alueo ligneo expoſitos eſſe refert.Idem tradit in trāſitu Rhodāī alueos in formes præbuiſſe uicé nauicularū. PROpter.Pope iuxtā. MENtita uultum Contrariū eſt illud Naſonis:heu q̄ difficile eſt crimen nō prodere uultu.uix oculos attollit humo. PERcunctatur de marito.Querir a marito dicimus enim per cunctor de te quæro de te pro a te.Oratius quærit de pueris:num ſit quoq; fracta lagena. ARctiſſimi:interiore familiaritate coniuncti. PRæmaturus.Properus.& feſtinus nimis:præmature factum dicit̄.quod feſtinatus citius.& præter ſui temporis modum factum eſt.q̄ ſobria:cum ſobrietatis comes ſit caſtitas . & pudor: hæc tamen ſobria cū adultero uolutata eſt. PERiſtam ſanctam cererem.Iuſiurandum piſtori mire cōueniens.ut.ſ.iuret per cereré deam frugum.quas piſtor molere ſolet.& conficere: Iſtam auté dicticos dixit oſtendens ſimulachrum ipſius deæ.quod credibile eſt fuiſſe in domo lararioque piſtoris unus quiſq; enim domi ſimulachrum eius dei colit:quem peculiariter ueneratur. CVPIENS rei. Nomen eſt non participium : ut fugitans litium.amans meorum & ſexcenta ſimilia. OBTVNDERE.Vrgere inſtareque:tranſlatio ut ante dictum eſt a macello fabri. PROMEret . Narraret proferret:expromeret. SVCCVbuit.ceſſit facturus ſcilicet quod illa obtudēdo poſcebat. IGNarus ſuorum.Vetus uerbum eſt.Nouiſſimi mala noſtra diſcimus in hanc ſententiam eſt illud Satyrographi dedecus ille domus ſciet ultimus.Luci ſullæ metella coniunx palam erat impudica : id athenis cantabatur : ut auctor eſt diuus Hieronymus . & ſylla ignorabat . ſecretaq; domus ſuæ primum hoſtium conuitio didicit.Cn.Pompeius mutiam uxorem impudicam habuit.quem ipſe pudicá eſſe credebat.Indicauit id in expeditione commilito.& uictorem totius orbis triſti nuncio conſternauit.Ita nunc miſellus maritus ignarus domeſticæ turpidinis alienum percenſet infortunium.

Antecurſoria pōtio.
Guſtum uerſatile.
Diræ tribunitiæ.
Deuotiones.
Crurifragium.
Lumbifragium.
Abominata.
Alueus ligneus.
Quæro de te.
ceres dea piſtorū.
Nouiſſimi mala noſtra diſcimus.
Metella ſyllæ impudica.

Fullōis uxor:aliogn ſeruati pudoris ut uidebať fœmia quæ ſemp ſecūdo rumore glorioſa : larē mariti pudice gubernabat:occulta libidie ꝓrupit í adulterū quépiā: cunq; furtiuos āplexus obiret aſſidue: ipſo illo deniq; momēto:quo nos lauti cœnā petebamus:cū eodē illo iuuene miſcebať í uenerē.Ergo noſtra repēte turbata præſentia ſubitario ducta cōſilio eūdē illū ſubiectū cō tegit uimiea cauea quæ fuſtiū flexu erit í rectū aggre gata cumulū:laciniaſq; circūdatas ſuffuſas cādido fu mo ſulfuris in albabat:eoq; iā ut ſibi uidebať tutiſſime celato:mēſā nobiſcū ſecura participat:iterdū acerrimo grauiq; odore ſulfuris iuuēis ineſcatus:atq; obnubila tus itercluſo ſpū diffluebat:utque ē ígeniū uiuacis me talli:crebras ei ſternutatiōes cōmouebat.atq; ut primū

FVLLOnis uxor.Fullones dicūť:qui curāt.ueſtiméta & poliūt.Vlpiáus titulo de furtis.Itaq; fullo   Fullo q
qui curāda poliendaue ueſtiméta accipit ſp agit pſtare.n.ſp cuſtodiā debet.Paulus quoq; fullonē tra
dit.qui poliēda ueſtiméta accepit ſi forte his utať ex tectatiōe eoꝶ furtū feciſſe uideri. Nitias mega
rēſis Plinio teſte fulloniā artē prius íuenit.Idē auctor ē fullōes nō tētari podagra pp urinæ uſū q̄ po
dagris medeť.cū officiū fulōis peculiare ſit polire ueſtimenta.& emaculare:hinc Fauſti filii Syllæ fe
ſtiuus iocus inotuit.q cū uxor eius eodē tēpore duos mechos hřet fuluiū fulonē.& Pōpeium cogno   locus de
mine maculā feſtiuiter inquit mi   fullōe &
ror ſororē meā hře maculā cū ful   macula.
lonē hēat: græce κναφευω dicíť
πα ρα το κν ω το ξυω qđ ſignifi
cat polio:ut interpťať Suidas : cu
ius interpťatio apud me potior ē:
q̄ eoꝶ:qui neſcio quid indictum
tradiderūt.   SEcundo rumore.
Bona fama.xenophō & deide Ci
cero.& poſtea Columella mari
tale cōiugiū utiliſſimū eē referen
tes ꝓdiderūt oportere fortis alte   Vir foris
rū & ſub dio cōparare diuitias q̄   parat.
tectis recōdáť:alterā uero q̄ & illa   Vxor do
tas cuſtodiret:& cætera cōficeret   mi cuſto
opa q̄ domi deberét adminiſtra   dit.
ri.Itaq; a natura cōparata eſt opa   Sentētia
mulieris ad domeſticā diligentiā.   thucydi
uiri aūt ad exercitationē forēſem   dis.
& extraneā.apud græcos.& mox
apud Romanos fere domeſticus
labor matronalis fuit.& domeſtica negocia curāda mulieri tradita ſunt:ideoq; thucydidis ſentētia
nō íprobāda uideri debet:qui optimā eē fœminā cēſet de cuius laude.aut uitupatiōe q minimus foris   Proba
ſermo habeať:exiſtimās ꝓbæ mulieris nomē & corpus peræq; domeſticis parietibus cōtineri opor   fœmina
tere.   OBIret.Perageret.   LAVri.Vtrū in balneis loti ex cōſuetudie priſcoꝶ.q lauabāť:moxq; cœ   quæ.
nabāt.ut de ſpurina poſterior Plı.i epiſtolis inqt:Lotus accubat.& pauliſper cibū differt.an potius loti
ſimpliciter māibus lotis.ſicut hodieq; poſt ablatas māus diſcūbimus.Tale ē illud Virgilianū.dāt alii
māibus lymphas.& apud.M.Tulliū in.ii.de oratore.Illud egregiū ſeſtii celebrať manus inqt laua &   Scitū ſe
cœna.   SVbitario.Repētino íprouiſo ſubito nato.   VIMInea cauea.Talis in uſu agreſti frequētiſſi   ſtii.
ma eſt:q̄ pulli gallinacei includūť:una cū matricibus.apud Collumella cribro uitiario.& Ioliario p̄
cipiť pullos ſupponēdos.poſt hæc inqt cauea cū matre claudēdi ſunt.& farre ordeaceo alendi : uietū
ueteres dixerūt flexū & molle & incuruū.unde uimina dicta:q ſint flexibilia.& uiere religare ſignifi   Vietum
cat Romæ fuit collis noie uiminalis a Ioue uiminio noiatus:q ibi aræ fuerūt:& ibi nata uimina. Au   Vimina.
ctores Donatus.& Varro.Duo genera ſalicū ꝓdidit Columella particalē.ſ.& uiminalē.   FVſtiū fle   Vimialis
xu.Ex inflexis fuſtibus uiminibuſq; texunť huiuſcemodi caueæ : hodieq; noſtri ruſtici ex uitilibus
id genus caueas cōcinnāt.   LACInias inalbabat.Fœminæ noſtrates hoc hodie quoq; uſurpant.ut.ſ.
ſub cauea uiminea circūdēt uelamēta.eaq; fumo ſulphuris ſuppoſiti ípune cādificent inalbentq; nāq;
Plinius in.xxxv.teſtis eſt uſum ſulphuris ad ſufficiēdas lanas eē efficacē:quoniam cādorē molliciāq;
cōfert:ſulphur quoq; ob id fullonū officinis familiare eſt.   INTERdū.Lego interim.   INEſcatus.   Ineſcatus
Correptus poſſeſſuſq;:Trāſlatio ab his quæ eſca capiuntur.Donatus Terētianus cōmētator ieſcatos   Stropha
dici ait p metaphorā ab aucupibus.qui auibus capiendis effundūt cibū.   OBnubilatus.Nubilo q̄ſi   anaxilai.
quodā obuolutus obrutuſq;.Anaxilaus olim luſit.qui candens ſulphur in calice nouo prunaq; ſub
dita circūferēs ex ardentis repercuſſu pallorē dirū uelut defunctoꝶ cōuiuis effundebat.   DIFFLVE
bat.Languebat labebať deficiebat.& enim ut ſcribit Hippocrates in libro de flatibus intercluſo atq;
intercepto ſpiritu breuiſſimo temporis momēto moriatur animal neceſſe eſt : uſq; adeo neceſſarius   Sine re
eſt corpori ſpiritus.nā ſpiramus ſemp & reſpiramus cōtinēti reciprocatione.ſi cibū potumq; homini   ſpiratiōe
ſubduxeris uiuet cōpluſculos dies.intercluſo ſpiritu ſtatim exanimatur.   INGEnium.Natura Vir.   u iuere
nunc locus aruoꝶ ingeniis quæ robora cuiq;.   VIVAcis metalli.Sulphur intelligit:noīe enim me   non poſ
talloꝶ ferme oia q̄ fodiuntur ex uenis terræ ſignificantur.ſic metalla auri argenti æris.plumbi dicta   ſumus.
Plinio.& cæteris pure latineq; ſcribētibus:ſic & Lucius noſter.ſulphur ſcite uiuax metallum nuncu   Metalla.
pat:Cuius cū ſint genera quattuor unū eſt proprie uiuū noiatū:quod græci apyron uocāt globoſum   Sulphur
hoc effoditur trāſlucetq; & uiret.Lego apud Plinium.q quarto generi ſulphuris uſus eſt ad lychnia   apyron
maxie cōficienda purior lectio eſt ad ellychnia.quo noie accipi uidenť Plinio ſulphurata: q̄ ſulphure   Ellych
liquido capitulatim intingunt.ut ſint fomites flāmæ & quaſi igniaria.alias ellychnia dicuntur funi   nia.

culi lucernatũ:quibus oleo madentibus flãma iugis cuſtoditur : quoq; Plinius.& Papinius memine re:De elucubratis demoſthenis orationibus dictũ a græcis eſt.ἐλλυχνίον ὀζεῖν.i.ellychnium redo lere propterea φ ad lucernam elucrubrabat meditabaturq;:Iuriſconſulti inter pœnas metalli nomi nant ſulphurariam.hoc eſt ſulphuris ſodinam.ſic enim ſcribit Vlpianus titulo de pœnis in calcariã quoq; uel ſulphurariam damnari ſolent:ſed hæ pœnæ metalli magis ſunt:Vbi calcaria ſimpliciter ſignificatur opus.& ſodina calcis ſicut ſulphuraria ſulpuris. Acurſius hallucinatur.exponens in cal cariam in opus calcandi terram:

Sulphuraria. Calcaria. Hallucinatio acurſii. Metallici qui. Metalla unde.

e regiõe mulieris:pone tergũ eius maritus acceperat ſonũ ſternutatiõis:qđ cũ putaret ab ea profectum:ſolito ſermone ſalutẽ ei fuerat ĩprecatus.& iterato rurſum:& frequentato ſæpius. donec rei nimietate cõmotus:quæ res erat:tandẽ ſuſpicat̃:& impulſa mẽſa ꝓtinus:remotaq; cauea: ꝓducit hominẽ crebros anhelitus ægre efflantẽ:inflãmatuſq; indignatiõe cõtumeliæ:gladiũ flagitans iugulare morituꝝ geſtiebat.ni reſpectato cõmuni periculo:uixeũ ab impetu furioſo cohibuiſſem.adſeuerãs breui abſq; noxa nr̃i:ſuapte inimicũ eius uiolẽtia ſulfuris piturũ:nec ſuadela mea:ſed ipſius rei neceſſitate lenitus:quippe iã ſemiuiuũ illum:in ꝓximũ deportat angiportũ cũ uxorẽ eius tacite ſuaſi:ac deniq; ꝑſuaſi:ſecederet paululũ:atq; ultra limẽ taberne ad quãpiã tantiſper familiarẽ ſibi mulierẽ:quoad ſpacio ferũens mariti ſedaretur animus:qui tanto calore : tãtaq;

Metallici dicuntur foſſores metallorum Plinio.Iuriſconſulti uidentur accipere metallicos pro damnatis in metallum. Vbi etiã ꝑ operariis metallorum capi poſſunt. metalla a uerbo græco μεταλλάω quod eſt ſcrutor & inquiro dicta ſunt : Alii metalla dici autumant quaſi μετ᾽ ἄλλα tã quã alia poſt aliam in metallis uena inueniatur:quod ſentire uidetur & Plin.ſic ſcribens in .xxxiii. ubicunq; una inuenta uena eſt nõ procul inuẽitus alia hoc quidem & in omni fere materia unde metalla græci uidentur dixiſſe: μεταλλεία dicitur a græcis inueſtigatio metallorum auriq; potiſſimum. E REgiõe mulieris. Ex oppoſitu:contra enim accubabat. PONE.Poſt. ABea profectũ. Cum ſonus ſternutationis ab ea parte menſæ ueniſſet:qua erat mulier credidit maritus uxorem ſternutaſſe.Ideoq; illi ſalutem ut in ſternutamento fieri ſolet optauerit. SALVtem ĩpræcatus.Attende ĩpræcatus ſalutem dici in bonã partem:cum alioqui ĩpræcari ſit dira præcari.Virgilius littora littoribus contraria fluctibus undas ĩ præcor.cum autem ſternutanti præcari ſalutem mos ſit promiſcuus.expromenda hoc in loco philoſophica cauſa eſt cur id fiat:Plinius quidem quærens dixit in.xxviii.cur ſternutamentis ſalutamus? ſed cauſam cur ſalutamus ſuppreſſit:quam Ariſtoteles in.xx.problematũ rerum naturæ conſultiſſimus explicat ſcribens:ſternutamentum pro numine haberi . Quoniam de capite membrorum ꝑcipue omnium diuino ſuum ducit principium.& mox paulo cur eruptio ſternutamenti ſacra habita eſt:utrũ quoniam cũ tres partes noſtri corporis principales ſint.caput uentriculus aluus:cũq; reſpiratio uentriculi ſit ructus:alui crepitus:ſternutamentum capitis:quæ pars ſacra ꝑcipue eſt:ſpiritũ hinc exeuntem tanq̃ ſactum ueneramur:& adoramus.ꝑterea ſternutamentum indicat caput bene ualere poſſeq; concoquære.cũ enĩ capitis dolor humorẽ ſpiritumue cõuincit.tunc moueri ſternutamentũ ſolitum eſt:quã ob rem moribundos interdũ ſternutatorio excitamus:tanq̃ ſi ſternutare nõ poſſent ſpes nulla ſalutis alia ſit : proinde quaſi bonæ indicium ualitudinis partis optimæ atq; diuiniſſimæ ſternutamentum adorant beneq; augurantur.Idem Ariſtoteles in primo de animalibus ſternutamẽ rum ait ſignum eſſe augurale.& unum ex ſpirituũ omniũ generibus ſanctũ & ſacrum ſternutamẽta matutina antiqui ominoſa putabant:& prohibitoria.e cõtrario meridiana probabãt : ut auſpicatiora melioraq;.Telemacho homerico ſternutamẽtũ facit omen fœlicitatis.ſenes laborioſius ſternuunt: bis ſternutare magna ex parte ſolemus ꝑꝑ binas naſi nares: oculo perfricto ſternutamẽta deſiſtunt. CAuea.Scilicet uiminea:ſub qua deliteſcebat adulter. REFLANtem. reſpirantẽ reciprocãtem. ABSq; noxa noſtri.Sine culpa noſtra.& periculo.affirmabã inquit illum per ſe ſe in teriturum ob ſulphuris uiolentiã:qua iam erat intermortuus.uix ſemiuiuus. SVASI ac deniq; perſuaſi . Suademus facilia perſuademus difficilia:ſuadere facientis eſt perſuadere perficientis. VLTRA limen.Forinſecus extra tabernam mariti fullonis ſecederet. SVADEla.Suaſiõe græce dicitur πειθώ. SPAcio ſeruens animus.Remedium iræ & furentis animi dilatio eſt.ira enim ut docet Oratius.eſt breuis quidem furor ſed tam concitatus tam feruens:ut torrenti ſimillimus ſit in pronum præcipiti rapiditate currenti:ut nulla re melius q̃ mora langueſcat:impotentiſſimus eſt affectus totus in ultiõem. Totus in pœnam præceps.Ira enim ut diffiniunt philoſophi cupiditas eſt uindictæ reponendæ.ut ergo hic ardor deflagret:cupiditas iſta deferueſcat ſpacio & dilatione opus eſt:Iccirco iratis ſunt ſubtrahendi hi in quos impetum conantur facere:dum deferueſcat ira:dum ſe ipſi colligant orandiq; ſunt ut ulciſcendi uim differãt in tẽpus aliud.ut ſalubriter docet Marcus Tullius in Tuſculanis q̃ſtiõibus.

Impræcatus ſalutem. Cur ſternutamẽtis ſalutamus. Caput diuinum. Sternutamẽta meridiana ꝓbantur Suadere Perſuadere. Ira ſimilis torrẽti. Ira quid.

RABIE percullſus.Ira in rabiem.in furorē agit hoīes.& ut inquit Seneca.cætera uitia īpellunt ani
mos ira ꝓcipitat. ALiqd triſtius.mortē biothanatā intelligit. REVEni.Redii domū: redādrua/ Redan/
re:& repedare dixerūt ueteres ꝓ redire reuenireq;. VER bis execrātibus.Deteſtātibus maledicisq; druare.
priſci execrare dicebāt.nos execrari: Afranius:experiurabāt:execrabant ſe ac ſuos.Fecit piſtoris uxor
quod fœminæ iprobæ libenter faciunt:ut.ſ.excandeſcant in aliena flagitia:quo ipſæ ſanctæ incorru/
ptæq; eſſe uideantur. SEXVS.ſ.fœminei. TORI genialis.Cōiugalē ſiue maritalē.lectum ſignifi

rabie pculſus:nō eram dubius aliquid etiā de ſe ſuaq;
coniuge triſtius profecto cogitaret aliud : cōtuberna/
lis epularꝫ tedio fugatus:larem reueni meū . Hæc recē
ſente piſtore iā dudū procax & temeraria mulier uer/
bis execrātibus:fullonis illius deteſtabat̄ uxorē: illam
p fidā illā īpudicam:dēiq; uniuerſi ſexus grande dede
cus:quæ ſuo pudore poſtpoſito:toriq; genialis calca/
to fœdere:larem mariti lupanari maculaſſet infamia
iamq; pdita nuptæ dignitate:proſtitute ſibi nomē ad
ſciuerit.Addebat & tales oportere uiuas exuri fœmi/
nas:& tamē taciti uulneris:& ſuæ ſordidæ conſcientiæ
cōmonita:quo maturius ſtupratorē ſuū tegminis cru
ciatu liberaret:idētidem ſuadebat: maritū temporius
quieti recedere.At ille:utpote intercœpta cœna ne p/
fugeret prorſus ieiunus mēſam potius comiter poſtu
labat.Apponebat ei propere:q̄uis inuita mulier . quip
pini deſtinatā alii.ſed mihi pœnitus carpebant̄ præ/
cordia:& præcedēs facinus:ac præſentē deterrimæ fœ
minæ cōſtantiā cogitāti:mecūq; ſedulō deliberabā:ſi/
quomodo poſſem detectis:ac reuelatis fraudibus:au/
xiliū meo phibere domino.illūq; qui iſtar teſtudinis:
aluecū ſuccubabat:depulſo tegmine cūctis palā facere.
Sic herili cōtumeliā me cruciatū : tādē cæleſtis reſpe/
xit ꝓuidētia.Nā ſenex claudus:cui noſtra tutela per/
miſſa fuerat: uniuerſa nos iumenta : id hora iam po/
ſtulante:ad locum proximum:bibendi cauſa : gregatī

cat:de quo Feſtus Pompeius.Ge/ Genialis
nialis inqt lectus: eſt qui nuptiis. lectus.
ſternitur.M. Tullius pro Cluen/
tio lectū illum genialē quem biē/
nio ante filiæ ſuæ nubēti ſtraue/
rat:in eadē domo ſibi ornari.&
ſterni iubet. Firmicus maternus
in.v.ad conſortium Tori genialis
inuitant. LVPAnari infamia. Lupana/
Modo adiectiuū eſt lupanari : & ris infa/
accipitur pro fœda ſpurca mere/ mia.
tricia infamia. Alias ſubſtantiuū
eſt pro loco publico.ſic enim uul
gus lupanar uocat:ſic & a Seneca
nominat̄. PER dita nuptæ di/
gnitate. Amiſſa pudicitia omnis
uirtus omnis dignitas in fœmina
ruit.Matrem familias ut inquit
Vlpianus a cæteris fœminis mo/
res diſcernunt atq; ſeparant. neq;
nuptiæ.neq; natales faciunt ma/
tres familias ſed boni mores. Nu Bōi mo/
pta:cuius nomen honorabile eſt. res faciūt
iacturā facit dignitatis nuptialis matrem
ubi īpudica eſſe cœpit . trāſitq; in familias.
ſpurciſſimum infamiſſimūq; no
men ꝓſtitutæ . Tertullianus pro Proſtitu/
ſtitutiſſimā dixit quā intelligi uo tiſſima.
lebat nundinato pudore & pro/
ſtituto corpore extitiſſe.Iulius fir
micus:in.v.erit in publicis meri/
toriis proſtituta. STVpratorē. Stupra/
Pœna ſtupratori ex lege cōſtitu/ tor.
ta eſt.ut decē milia dare debeat.
hic ſtupratorē accipe pro adulte/
rum.nam & lex Iulia ſtuprum &
adulterium promiſcue appellat:proprie tamen ſtuprator dicitur uirginis & uiduæ.eſt ſtuprum qd̄
in uirginem & uiduam fit. TEGminis.Caueæ uimineæ. IDENtidē.Sæpe crebriter. TEM/
porius.maturius.citius. INTER cepta cœna.piſtor cui intercepta fuerat fullonis cœna & q icœna/
tus reuenerat domum.poſtulat menſam apponi:ne ieiunio eſuritioneq; conficiatur ne incœnatus
eat cubitum. POtius.lego poni:ſic Plautus pueri menſam apponite.Oratius menſam poni iubet.
COmiter.iucunde.ſuauiter hilare. QVIPpini.qppe nempe Plautus in pœnulo.Quippini cum
auri ducentis nummis Philippis quippini ibi ex templo leno errabit. ſenſus eſt : mulier marito cœ/
nam inuita apponebat quam uidelicet adultero parauerat non coniugi. PRAEcedens facinus.
Quo adulterum exceperat.& mox cauea occultauerat. DOMINO. piſtori. INSTAR teſtudi/
nis.adulter ſub alueo cubans tegebatur:ſicut teſtudo occulitur lateq; ſub tegmine genuino recon/
dita contractis pedibus & capite:pacuuius feſtiuiter & ſymbolicos dixit tardigradam . Terrigenam Tardi/
domiportam.intelligi uolens teſtudinem.Teſtudineus gradus Plauto & diuo Hieronymo dictus grada.
pro tardo lentoq; ac formicino.græce.χελώνη dicitur teſtudo.unde chelonophagi in carmania po Domi
puli carnibus Teſtudinum ueſcentes.qui earum ſuperficie caſas tegunt.Tantæ magnitudinis apud porta.
illos teſtudines reperiuntur.De machinatione militari:quæ teſtudo Arietaria nominatur.ſcribunt Chelo/
uictruuius.Vegetius cæteri.ex qua trabes reducto capite & impulſo inſtar arietis.muros q̄ſſat deii/ nophagi
cit. SVCCVbabat.Subter cubabat & ſubtus latebat. HERILI contumelia . qua ſcilicet herus
meus piſtor ab uxore impudica afficiebatur. NOSTRA.iumentoria.

pminabat.quæ res optatiſſimã mihi uidictæ ſubmini ſtrauit occaſioné.Nãq; prætergrediés obſeruatos extremos digitos adulteri:q p anguſtias caui tegminis pminebãt.obliq̃ta atq; ĩfeſta ungula cõpreſſos: uſq; ad ſummã minucié cõtero:donec ĩtolerabili dolore cõmotus ſublato flebili clamore repulſoq; & abiecto alueo cõſpectui pphano reddĩtus: cœnã ppudioſæ mulieris patefecit.nec tamẽ piſtor dãno pudicitiæ magnope cõmotus:exangui pallore trepidanté puer;:ſerena frõte:& ppitiata facie:cõmulcens ĩcipit:nihil triſte de me tibi fili metuas.nõ ſum barbarus:nec agreſti mor; ſq̃llore præditus:nec ad exẽplũ machinæ truculẽtæ ſulphuris te lætali fumo necabo.ac ne iuris qdé ſeueritate:lege de adulteriis ad diſcrimẽ uocabo capitis:tã uẽuſtũ atq; pulchellũ puellũ.ſed plãe cũ uxoŕ mea ptiario tractabo:nec herciſcũdæ fãiliæ.ſed cõmuni diuidẽdo: formula dimicabo:ut ſine ulla cõtrouerſia uel diſſẽſiõe

PROminabat.agebat:ducebat:& ut ante dictũ ẽ:minabat uerbũ priſcis uſitatũ. PROminebãt.eminebãt extabant:apparebãt:extra cauea:cuius anguſtiis totus adulter cõtractus occultari nequibat. ALEO.Viminea cauea:ſub qua celabatur. COEnã.lego ſcenã hoc eſt apparatũ tegumẽtũ.Trãſlatio a ſcœna hiſtrionica q̃ ſubductis alueis cuncta demonſtrat in hac locutione freques eſt Lucius noſter. EXANgui pallore.Bono epitheto palloré dixit exangué:tanq̃ ſine ſanguine ſint: q ex

Pallor exãguis.

metu pallent:quoniã ut inquit Ariſtoteles in problematis.φοβούμενοι ὠχριῶσιν: timentes palleſcunt.ex eo q calor in metu perfugit in ima: & ſanguis συντρέχει εἰς τὴν καρδίαν.contrahitur ad Cor.ita ut cæteris partibus deſiat.ex hoc metu pleriſq; aluus ſoluitur calore uidelicet ex ſummis ad intima penetrante calor eni & calorifica accõmodata ſunt aluo urinæq; mouendæ: hinc illud ſcite dictum a ſatyrographo.

Soluunt tibi cornua uentrem.

ſoluũt tibi cornua uentrẽ.Alexãder aphrodiſeus eleganter docet timentes ideo paleſcere.quia inquit ſicut nos in domũ profugimus ut tuti ſimus.ita ipſa quoq; natura refugit intra corporis penetralia tuendi ſui cauſa: fugiens aũt contrahit ſecũ ſanguiné: quo utiť tanq̃ uehiculo.

Præditus in malo.

PRAEditus.hic in malam partẽ.ut apud M.T.in oratione pro.P.ſylla me ſingulari ĩmanitate & crudelitate præditũ. SVLphuris fumo.nõ imitabor inquit fullonis feritaté qui fumo ſulphuris & uiolẽtia uix ſemiuiuũ reliquit adulter; deprenſum. LEGE de adulteriis.Lex iulia de adulteriis ab auguſto Cæſare lata eſt:cuius plutarchus Suetonius Oratius meminerũt.titulus eſt apud iuriſconſultos ad legé Iuliam de adulteriis:quo ſcribit Vlpiãnus ſi ſimul ad accuſationem ueniant maritus & pater mulieris:maritũ pferri oportere.& propẽſiore iure & maiore dolore executur; eũ accuſatione credendũ eſt.lex iulia minoré annis.xxv.prohibet accuſare adulterii:quia nõdũ robuſtæ ætatis ſit.excipitur maritus:qui quacũq; ætate uxoré põt accuſare & iniuriam ſui matrimonii uindicare:patri permiſſum eſt ius occidẽdi filiã cũ adultero:marito uxoré occidere non licet.nã ut inqt papinianus plerũq; pietas paterni nois cõſiliũ pro liberis capit.cæter; mariti calor & ĩpetus.facile ſeueritis fuit refrenãdus:Marito quoq; adulter; uxoris ſuæ occidere pmittitur.ſed nõ quẽlibet ut patri.ĩpatores marcus & Antonius reſcripſerũt ſi maritus uxoré in adulterio deprẽſam ĩpetu tactus doloris iterfecerit non utiq; legis corneliæ de ſiccariis pœnã excipiet.Difficillimũ eſt.n.ut diuus pius reſcripſit apollonio iuſtũ doloré tẽperare.Quod aũt ait Lucius noſter ad diſcrimen capitis uocabulo.lex Iulia nõ tã

Lex iulia de adulteriis.

Adultera repudiatũ

pœna capitali uidetur adulteras dãnatas mulctare q̃ repudio:quæ ait adulterii damnatam: ſi qs duxerit uxoré lege eadem tenetur:ſcribit etiã Caius.ſi ea lege repudium miſſũ non ſit & icirco mulier adhuc nupta eſſe uideať:tamen ſi quis eam in uxorem duxerit adulter non erit.Apud ægyptios pœna in adultores ſancita eſt hæc.adulter uirgis cedebatur.adultera naſo mutilabatur.ut ea maxime dehoneſtareť parte facies:qua maxime honeſtari ſolet. PARtiario tractabo.ut.ſ.dimidius ſit uxoris ex mẽbris anterioribus:dimidius ſit ipſius ex membris poſterioribus.& ita medius inter uirum uxoremq; diſcurrens hinc ſtupratus erit inde ſtuprator.hinc paticus concubinus.inde maſculus ſubactor. NEC herciſcundæ familiæ.Tituli ſunt apud iuriſconſultos Familiæ herciſcundæ:& communi diuidundo:quor; hæc differentia eſt q actio familiæ herciſcũdæ cõſtituta eſt cohæredibus uolentibus a cõmunione diſcedere.& ita per familiæ herciſcundæ actionem diuiditur hereditas unde & nomen:familiæ enim appellatione hereditas ſignificatur.& herciſci dicitur diuidere:unde herciſcunda inclinatur.Feſtus Pompeius erectum inquit citum quod fit inter conſortes a coercẽdo dictũ.unde & herciſcundæ.& herciſci:ego opinor legendum eſſe apud feſtum non erectum; ſed herciũ.& ita decerno.fultus auctoritate.M.Tullii qui in primo de oratore ſic refert.Icirco qui quibus uerbis hercium cieri oporteat neſciat:Idem herciſcundæ familiæ cauſam agere non poſſit.Iudiciũ autẽ cõmuni diuidundo pertinet ad res quæ communes ſunt.cum ſocietate uel ſine ſocietate.Cũ ſocietate res communis eſt:ueluti inter eos qui pariter eandem rem emerunt.Sine ſocietate communis eſt

Adultera naſo mutilabatur

Familiæ herciſcũdæ.

Herciũ

De communi diuidundo

tribus nobis in uno conuenit lectulo.nam & ipſe ſem/
per cum mea coniuge tam concorditer uixi:ut ex ſecta
prudentium:eadem nobis ambobus placerẽt.Sed nec
æquitas ipſa patitur habere plus auctoritatis uxorem
q̃ maritum.Talis ſermonis blandicie cauillatum dedu
cebat ad torum nolentem puerum:ſequentem tamen:
& pudiciſſima illa uxore alterorſus diſcluſa: ſolus ip/
ſe cum puero cubans:gratiſſima corruptarum nuptia
rum uindicta perfruebatur.Sed cum primum rota ſo
lis lucida diem peperit:uocatis duobus e familia uali/
diſſimis: quam altiſſime ſublato puero: ferula nates
eius obuerberãs.Tu autem inquit tam mollis ac tener
& admodũ puer: defraudatis amatoribus ætatis tuæ
flore:mulieres appetis atq; eas liberas.& cõnubia lege
ſociata corrũpis.& intempeſtiuũ tibi nomen adulteri
uindicas.His & pluribus uerbis compellatum : & iſu
per affatĩ plagis caſtigatũ: foriſecus abiicit. at ille adul

ueluti inter eos quibus eadem res teſtamento legata eſt.Nunc Lucii noſtri piſtor feſtiuiter ſimul &
ſcienter alludens ad hanc iuris formulam non intendam inquit pulchro puero actionem familiæ
herciſcundæ:ſed potius agam de communi diuidundo.ut ſ.communis ipſe inter me & uxorem di/
uidatur:uel potius uxor ſit mihi illiq; communis:& dum ait communi diuidundo. poteſt uideri
ſubeſſe huic uerbo obſcœnus intellectus.Nam ut docuimus in commentariis tranquilli. Diuidere Diuidere
uerbum eſt obſcenæ ſignificationis.& ad pedicones refertur:& puerorum cõcubitores : quorum in obſcenũ
libidine propoſtera & infanda na uerbum.
tes quaſi diuiduntur: hinc expli/
catur iocus ille plautinus ex aulu
laria.me quidem hercle dicam pa
lam non diuides.Relege quæ an/
notauimus in ſecundo Suetonii
commentario:copioſiſſime ſcri/
pta ſuper diuiſoribus:& hoc uer/
bo diuidere. TRibus nobis.
Auſonius:Tres uno in lecto ſtu/
prum duo perpetiuntur. & duo
committunt.quattuor eſſe reor.
EX ſecta prudentiũ. Sapientes
cenſent:& memorat Catilina Sa/
luſtianus.idẽ uelle & idẽ nolle ue
ram dici amicitiã.Talis autẽ om/
nium rerũ concordia cum inter
reliquos:tum maxime inter uirũ
& uxorem exigitur celebraturq;:
ut ambo idem uelint. Idem no/
lint.ut ita ſine iurgio ſine offenſa
cõcorditer degant.& fœliciter. &
ut præcipit Ariſtoteles in oecono
mico ſecundo mulier exiſtimare
debet mores mariti eſſe legem ui Maritus
tæ ſuæ impoſitã quam ſequatur.Nunc piſtor illudens dicit eadem ſibi uxoriq; placere. & eundem lex uxo/
puerũ:quem diligat uxor ſibi quoq; diligendum.quod totũ dicaciter & intellectu obſceno dictum ris.
eſt. QVAM maritum.primæ partes ſunt uiri:ſecundæ fœminæ.& ut eccleſiaſtici ſcriptores pro/
diderunt.caput mulieris eſt uir.Alter imperat.altera obtemperat:uiri ut inquit Homerus iura dãt
uxoribus & filiis.Ariſtoteles in primo politicorum.mas inquit eſt q̃ fœmina principalior. CAuil/
latum.Irriſum. PVDIciſſima ironicos. ALTRorſus diſcluſa.In alterũ cubiculum ſequeſtrata.
ſecluſa.amandata:Diſcludere nerea ponto,dixit Virgilius.& ante Virgilium Lucretius cum paribus diſcluſus
iungi res & diſcludere mundum pro ſecernere. VINdicta fruebatur.Puerilem concubitum ſigni/
ficat. DIEM peperit.Tanq̃ dies ſit partus ſolis.& enim ut dicere ſolebat heraclitus ει μη ηλιοσ ηρ
ευφρορη αρ ηρ.Si ſol non eſſet nox eſſet. FERVLA nates obuerberans.Quærit Ariſtoteles in pro Dictum
blematis cur ictus ferulæ dolorem maiorem facit:q̃ quæ duriora ſunt.cum tamen percuſſionẽ du/ heracliti.
rioris mater ætriſtiorem eſſe ratio poſtulet.acrius enim ferit quod durius eſt.an inquit ea ratio eſt Ferulæ
q; caro ex ictu ferulæ percutitur repercutiturq; ſimul propter ponderis ferulacei leuitatẽ. unde acri/ plaga.
or dolor gignitur.ictu duplicato.Ex duris autem percuti tantum poteſt. propter earum duriciem.
hinc credo ferulas datas eſſe pedagogis magiſtris ludi triuialis ad diſcipulos caſtigandos:quibus ui/ Sceptrũ
ce ſceptri gloriantur.ob hoc ab epigrammatiſta dicuntur ferulæ inuiſæ nimium pueris grataq; ma pedago
giſtris.& Columella ait ferulaſq; minaces:ferulæ aſinis gratiſſimæ ſunt in pabulo. qua de cauſa id gorum.
animal libero patri aſſignatur:& ferula.græci nartheca uocãt ferulam.unde narthecophori dicti mi Ferula
niſtri bacchi feruligeri:prouerbium græcum eſt πολλοι ραρθηκοφοροι παυροι λε τε βακχοι.mul bacchi
ti feruligeri.pauci bacchi.Cuius meminit & plato in gorgia. Nulli fruticum . ut inquit Plinius no/ Narthe
ſter leuitas maior.ob id geſtata facilius bacculorum uſum ſenectuti præbet : Ignem ferulis optime cophori.
ſeruari certum eſt: Idque prometheus primus docuit.ob hoc epigrammaticus poeta ferulas dixit
eſſe claras munere prometheo. ET EAS liberas.Atrocior iniuria:quam quaſi contumelioſiorem Atrocior
& maiorem accipimus:fit ex perſona:ut grauius ſit ſtuprare liberam fœminam q̃ ancillam. Grauiſ/ iniuria.
ſimum uero alienam uxorem atq; matronam.& iura uiolare connubii. legimus apud hiſtoricos:
quemadmodum olim diuus Auguſtus proculum ex acceptiſſimis libertis mori coegerit comper/
tum adulterare matronas. INTEMpeſtiuus.qui adhuc per ætatem puerilem potes eſſe concubi/
nus & paticus amatores oblectans. ADVLTERORVM fortiſſimus.non uidetur conuenire: ut
puer delicatus fortiſſimus adulterorum nuncupetur proinde lego fortiſſimus. Dirruptus nates.

terorum omniũ fortiſſimus: inſperata potitus ſalute:
tamen nates cãdidas illas noctu diuq́ʒ dirruptus: mœ/
rens profugit. Nec ſecius piſtor ille nuncium remiſit
uxori. eamq́ʒ protinus de ſua perturbauit domo. At il/
la præter genuinam nequiciam: contumelia etiam: q̃/
uis iuſta: tamen altius commota: atq́ʒ exaſperata: ad ar
millum reuertit: & ad familiares fœminarum artes ac
cenditur. magnaq́ʒ cura requiſitam ueteratricem quã/
dam fœminam quæ deuotionibus maleficiis: quiduis
efficere poſſe credebatur multis exorat præcibus: mul
tiſq́ʒ ſuffarcinat muneribus: alterum de duobus poſtu
lans: uel rurſum mitigato conciliari marito: uel ſi id ne
quiuerit: certe larua uel aliquo diro numine immiſſo
uioléter eius expugnari ſpiritum. Tũc ſaga illa: & diui
ni potens: primis adhuc armis facinoroſæ diſciplinæ
ſuæ uelitatur. & uehementer offenſum mariti flectere
atq́ʒ in amoré impellere conatur aium. Q uæ res cum
ei ſecius: ac rata fuerat ꝓueniret idignata numinibus:
& præter premii deſtinatũ cõpẽdiũ: cõtẽptiõe ẽt ſtimu
lata: ipſi iam miſerrimi mariti incipit iminere capiti:

hẽns nates dirruptas. perfoſſaſq́ʒ poſtico uulnere: ſubactoris piſtoris. MOErẽs. dolens & mœſtus.
Repudii NVNcium remiſi uxori. ideſt libellum dẽbit repudii. Eſt ãt repudium renunciatio: q̃ dirimit ma
uerba. trimonium. ut iuriſconſulti tradunt. titulo de diuortiis. in repudiis ideſt renunciationibus compro
bata ſunt hæc uerba res tuas tibi habeto. Tuas res tibi agito. hinc plautina matrona indicens diuor/
tium marito inquit. ualeas. tibi habeas res tuas reddas meas. ſiue autem ipſi præſenti renuncietur. ſi
ue abſenti per nuncium nihil intereſt. ſi calore iracundiæ miſſum ſit repudium non ratum eſt ha/
bendum: niſi prius apparuerit ex
perſeuerantia iudiciũ animi fuiſ/
ſe. In deuteronomio ex præſcri/
pto legis moſaycæ: ſi acceperit ho
mo uxorem iamabilem propter
aliquam fœditatem. ſcribet libel/
lum repudii. & dabit in manu il/
lius. & dimittet eá de domo ſua.
GENVInam nequiciam. in/
genitam improbitatem. Ad ar
millum reuertit. ad repoſitoriũ
theſaurumq́ʒ armorum hoc eſt
doli fraudis malitiæ muliebris:
ſupra eodem uocabulo uſus eſt
in hoc ſignificatu. AD familia/
In fœmi/ res fœminarum artes. Nimirum
nas ma/ ueneficia: mala medicaméta: ma/
las. gicæ uanitates: Doli: fraudes. de/
cipula. nomine artium muliebri/
um continentur: alia quoq́ʒ quæ
plurima menti fœmineæ natura
dedit: uerſus ſunt græci παροι
μιώδεισ ideſt ꝓuerbiales. θησαυ/
ροσ ἐστι τῶν κακῶν κακὴ γυ/
νὴ ideſt theſaurus eſt malorum
Tria ma/ mala fœmina. Item θηρῶν ἁπα/
la. ντων ἀγριωτερα κακὴ γυνὴ. Im/
Vetera/ proba mulier truculentior eſt fe/
trix. ris omnibus. Item θάλασσα καὶ
Veterato πῦρ καὶ γύνη κάκατρία. ideſt mare ignis. & fœmina ſunt mala tria. VETERAtricem. Sicut ue/
rie. terator dicitur uetus in malitia. ita & Veteratrix fœmina in aſtutiis. Et fraudibus. exercitatiſſima:
Larua. Veteratore aduerbium ſignificans callide aſtute. malitioſe: ueteratoris eſt confidere in mendaciis.
DEVOTIOnibus. Execratiõibus diriſq́ʒ deteſtabilibus. SVFFARcinat. Implet onerat. LAR
VA immiſſa. Aliubi annotatum eſt lemures dici manes umbraſq́ʒ defunctorum: ex quibus qui pa/
catior quietiorq́ʒ domum poſſidet is Larua dicitur familiaris: qui uero propter aduerſa uitæ meri/
ta erraticus eſt larua nominatur: Tales autem ſunt inanes terriculi bonis hominibus noxii malis. ac
metuendi. hæc noctium ſunt occurſacula: buſtorum formidamina: ſepulchrorum terriculamenta.
Laruarum natura eſſe dicitur. ut ſcribit Diuus Hieronymus terrere paruulos. & in angulis occur
Phãtaſ/ rere tenebroſis. Ruſtici ozellum nominant: græci phantaſmata uocant: quæ an ſint ſubdubitat Pl
ma. nius poſterior qui tamen in epiſtolis narrat. Exemplum ſcitu dignum de ſimulachro homini:
Quod athenis uiſebatur: in domo quadam ſpacioſa: ſed ob id infami. & peſtilente: apparebat
autem idolon. ſenex macie & ſquallore confectus. catenas quatiens. qui mox deſiit uideri ex/
piato loco. & conditis manibus diligentia athenodori philoſophi. lege ſeptimum Plinii epiſto/
larum uolumen. SAGA. fœmina incantatrix. & magicarum rerum ſcia. tanquam ſatis aga.
Arma. de qua in primo commentario. ARMIS. Inſtrumentis: arma enim inſtrumenta rerum om/
nium dici notum ſat eſt. & teſtis eſt Virgilius qui ait cerealiaque arma expediunt. & in geor/
gicis dicendum & quæ ſint duris agreſtibus arma: utrobique arma poſuit pro inſtrumenta.
VELITATVR. contendit certatq́ʒ tranſlatum uerbum a uelitum pugna. SECIVS ac. aliter/
quam. uel tardius q̃ crediderat: non enim animus mariti conciliabatur uxori inſtinctu magicæ di/
ſciplinæ ſicut illa ſperauerat. PRAETER premii. Senſus eſt. extimulata eſt ſaga ad indignatio/
nem duplici de cauſa. & ꝙ contemni uidebatur a numinibus: quæ parum obſequæbantur. & ꝙ
compendium lucri conſtitutum ab uxore piſtoris erat amiſſura: ſi piſtorem uxori ui carminum
non mitigaſſet: conciliaſſetq́ʒ: Ideoq́ʒ conuerſa eſt ad alterum poſtulatum: ut piſtorem biothanata
morte perimeret.

VMBRAM uiolenter peremptæ mulieris. [illegible Greek] hoc per ſilentium intelligimus: umbram cuiuſdam fœminæ paulo ante uiolenter extincte euocatam inſtigatamq; ab hac ſaga ad exitium piſtori concinnandum. & hoc magicæ diſciplinæ genus euocatur ſciomantia: quotiens ſcilicet umbræ ſit euocatio proprie tamen cauſa diuinationis: quod & nomen oſtendit. hic euocatur: larua noxia & pernicialis ad perniciem interitumq; piſtoris. quod ſacrum execrabile dirum infandum eſt. SCRVpuloſus. Diligens. curioſus. NARratum. narrationem. ARgumētaueris. Antiqui pleraq; uerbaq; actiue pronunciabant: quæ nunc paſſiue dicuntur. ut auguro pro auguror. contemplo pro cōtemplor. ſcruto pro ſcrutor: Ita & argumento pro argumentor. Plautus dixit arbitrabant pro arbitrabantur. Maro propulat pro populatur. Ennius Criminat pro criminatur. argumentari autem eſt argumentis uti ad rem probandam. ut docet Aſconius. HOmo curioſus. ſignificatur ipſemet Apuleius: q Genuina curioſitate præditus ſuſtinebat faciem iumenti transfiguratus in aſinum auritū. MVlier reatu deformis. Hæc eſt larua & umbra illius mulieris uiolenter peremptæ: quæ magico ſuſurramine inſtigata excitataq; a ſaga immittitur ad piſtorem ſtrangulādum: ſunt præterea cacodemones qui ſeſe transformant cuncta in miracula rerum. qui induunt effiges muliebres. & ita transfigurati illudunt mentibus humanis. ut docent eccleſiaſtici ſcriptores. ſic apud Suetonium in Claudio. ſpecies barbaræ mulieris humana amplior Druſum germanos inſectantem latino ſermone ultra tendere prohibuit: ſic urbis Romæ imago Cæſari uiſa eſt Cæſarie lacera nudiſq; æſtare lacertis: umq; dehortari a patria oppugnanda. Malus demom bruto fecit omen mortis cui occurſans diro quodam ſimulacro ſum inquit tuus cacodemon in philippis me uidebis. Multiformes Demones Gradatimq; primos. ſecundos. tertios. quartos deſcribit proclus platonicus: de quibus Diotima & iamblicus & plato. CENtuculo. Viliſſimo ueſtitu. de quo ſupra. INTEctis. Ephexegeſis eſt. nudis & intectis pedibus pro diſcalciatis. & ſine ullo integumento. LVROre buxeo. Expone ut ſupra buxanti pallore. nihil enim ferme buxo pallidius eſt adeo ut ad pallorem ut ita dixerim pallidiſſimum ſignificandum dici ſolear. buxo pallidior eſt. SEMIcanæ. Ex dimidia parte albicantes caneſcenteſq; cauſam canicei. quæ & canitudo dicitur aliubi explicauimus ex auctoritate Ariſtotelis. Alberti Magni. Alexandri aphrodiſei & cæterorum. INSPERſu cineris. Specimen triſtitiæ eſt inſperſum cinere capillicium. & puluere turpatum. a Columella dicitur cineris recto caſu. ANTEuentulæ. Comæ anteuentulæ dicuntur ante frontem propendulæ: quæ & antiæ. & capronæ nominantur: quaſi a capite pronæ. In floridis inquit crines eius præmulſis antiis promulſis Caprone ſ anteuentuli & propendi. PISTOris. Lege piſtori: ut ſit caſus dandi ſignificat enim mulierem illam ſquallentem & luridam. inieciſſe manum piſtori. eumq; ſeuocaſſe: quaſi quædam ſecreto colloqui uellet. ADDVcta fore. Clauſo hoſtio. & foribus firmiter oppeſſulatis. Plautus crepuit foris.

Sciomātia.

Argumēto.

Argumētor.

Cacodemones.

Gradus demonū.

Canitudo.

Cineris

Antiæ.

Capronæ.

umbrāq; uolenter peremptæ mulieris ad exitium eius inſtigare. Sed forſitan lector ſcrupuloſus reprehēdēs narratum meum ſic argumentaueris. Vnde autem tu aſtutule a fine: intra terminos piſtrini conteſtus: quid ſecreto: ut affirmas: mulieres geſſerint: ſcire potuiſti? Accipe igiť quēadmodum homo curioſus iumenti facie̅ ſuſtinens: cūcta q̄ in pernicie̅ piſtoris mei geſta ſūt: cognoui. Diem ferme circa mediā: repēte intra piſtrinū mulier reatu miraq; triſticie deformis apparuit. flebili cētūculo ſemiamicta. nudis & itectis pedibus lurore buxeo macieque fœdata: & diſcerptæ comæ ſemicanæ ſordētes iſperſu cineris: pleraq; eius anteuētulæ cō tegebāt facie̅. hæc talis: manu piſtori clementer iniecta quaſi quippiā ſecreto colocutura: in ſuū cubiculū deducit eū: & adducta fore q̄diutiſſime demoratur. ſed cū eēt iam cōfectū omne frumentū: quod inter manus opifices tractauerant: neceſſarioq; peti deberet aliud: ſeruuli cubiculū pp aſtātes: dominū uocabant operiq; ſupplementū poſtulabant. atq; ut illis ſæpicule: & interuocaliter poſtulantibus nullus reſpondit: domini iam forem pulſare ualidius. & q̄ diligentiſſime fuerat oppeſſulata: malum peiuſque aliquid opinantes.

CONſectum. Molitum & mola piſtrinenſi tunſum. OPIFIces. Miniſtri piſtorii. PROpter aſtantes. Iuxta & prope cubiculum domini. SVPPLEmentum. Frumentum aliud: ut haberent operarii quod agerent ne eſſent in piſtrino feriati. SAEPIculæ. ſæpe aduerbium eſt: [illegible Greek]. INTERVOCAliter. Sublata uoce inclamantibus piſtorem. ſic in primo libro pulſare uocaliter incipio: eſt autem aduerbium: quod ſignificat ex interuallo inclamaſſe uocaliter: uel uoce penitus ſublata: nam hæc particula inter. ut ſupra dixi: nonnunquam ſignificat totum: ut interbibere & intercipere. OPPeſſulata. Peſſulis obfirmata clauſaq;. ſic in prio foribus. Oppeſſulatis itrocapeſſit.

Interuocaliter.

NISV. Conatu. E Quodā tigillo. Ex trabe cubiculari ſuſpenſum. de tigno. Cuius diminutiuū ē
Tignum tigillum ſcribūt iuriſcōſulti docentes appellatione tigni oēm materiā ad ædificādū idoneam cōtine
ri. uult aūt Lucius noſter intelligi a larua illa: quæ induerat mulieris effigiē. fuiſſe piſtorē laquo per
emptum. ut ita ubiq; magiæ potentiam aſtruat: quæ huiuſce opis eſt argumentū. ABSOlutū. Li
beratū reſolutūq; a laquei nodo. PLANgoribus. Diuus Hierōymus ſcribēs de interpretatiōe pſal
moꝝ ſiue inquit ploratū ſiue fletū. ſiue lachrymas. ſiue plāctū diximus unus eſt ſenſus: ꝓprie tamē
Plāgere. plangere eſt ꝑcurere. Vnde plāgo
Plāgores res. & planctus. pro ꝑcuſſionibus
quales in luctu & egritudine fie
ri ſolent. Silius ingt. liuentia plan
ctu brachia. & apud Ouidiū plan
gebāt corpore terrā. VLtimo la
uacro. Signat morē priſcoꝝ apud
quos mortui calida aqua lauabā
tur. iuxta illud Ennianū. Tarqui
nii corpus bona fœmina lauit &
Cadaue- unxit: Seruius autumat ideo ca
ra. dauera lauari ſolita. & ꝑ interual
la cōclamari: quia ſolet plerūq; ui
talis ſpiritus excluſus putari qui
adhuc eſt incluſus. & hoies falle
re: qui lauacro refotus & concla
matiōe excitatus quaſi reuocat̃ re
ſtituiturq;. FERalibus officiis.
Feralia Feralia officia ſunt q̃ exhibentur
officia. defunctis: qualia quoq; ſunt parē
tādis: qualia quoq; ſunt parē
talia. de his ſuo loco iam dictū ē.
PVgnis obtundens ubera. Ta
lis anna a Virgilio deſcribit̃ un
guibus ora ſoror fœdans: nūc pe
ctora pugnis. Qua legendū eſt. q̃
ſi filia caſu recto. El per quietē. Sic apud Virgiliū. Dido cognoſcit ſecundum quietē maritalis do
mus infortunium. cui quieſcēti obtulit ſe ſichæus. & inhumati uenit imago cōiugis ora modis at
Oraculū. tolens pallida miris. quæ totum pygmalionis ſcelus parricidiūq; retexit: Macrobius refert oraculū
Viſio. dici cū in ſomniis parens. uel alia ſancta grauiſq; perſona aperte euentuꝝ quid uel non euenturum.
laruatus. faciendum uitandumue denunciat. Viſio autem eſt. cū id quis uidet. quod eodem modo quo appa
ruerat euenit. LARuatus. Larua illa muliebri poſſeſſus ſtrangulatus extinctus. alias laruari dicun
Imtēpe- tur furioſi & mente moti. quaſi laruis exciti. Plautus laruæ hunc atq; intemperiæ agitant ſenem: ubi
riæ. intemperiæ ſignificantur quædā deæ habentes uim nocendi & per intemperantiam ſæuiēdi: qua
rum meminit Martianus Capella quas. M. Cato in re ruſtica iubet facto ſacrificio propulſari prohi
beri. LVctui facere. Ex præcepto iuriſcōſultoꝝ: qui tradunt ſuſpēdioſos lugeri nō ſolere. PAV
Pauſa- ſam. Seneca pauſarium oppido q̃ elegāti nec protrito uocabulo appellat eum qui remigibus modos
rius. dat & remigandi officium quadam quaſi pauſa moderatur. Lucretius ait corpuſcula qualia in ſole
cernuntur diſcurrere perenniter. nec dare pauſam. Qu. Claudius in Annalibus pugnæ facta pauſa ē.
NONO die completis ſolemnibus. Ex iſtituto priſcorum fit ſacrificium mortuis nono die. quo
Nouēdia ſepultus eſt: quod dicitur nouēdiale. hinc Oratius in epodo. Nouendiales diſſipare pulueres. Seruius
le ſacrū. Virgilianus interpres enarrans illud ex quinto Eneidos præterea ſi nona diem, mortalibus almum
aurora extulerit: morem fuiſſe apud maiores exponit ubi quis ubiq; fuiſſet extinctus. ut ad domū
ſuam referretur: octauo die incenderetur. nono ſepelitur. ludi quoq; qui in honorem mortuorum
celebrantur nouemdiales dicuntur: Donatus quoq; incommentario phormionis tradit in funere
nonum diem inſtaurationem uoti habere. Hoc tempore ſeptimo die ſolemnia defunctorum pera
guntur: ſicut apud priſcos in nuptiis ſeptima dies inſtaurationem uoti habebat: Ideoq; in canonicis
Septima- Decretis. Di. xliiii. præcipitur. ut nullus preſbiterorum ad ſeptimana defuncti ſolemnia celebranda
na fune- uocatus ſe inebriare ullatenus præſumat. Fuerunt apud priſcos feriæ denicales nominatæ: quæ co
rum. lebantur cum hominis mortui cauſa familia purgabatur. græci enim necron mortuum dicunt: ha
Feriæ de- rum feriarum meminit Columella hiſce uerbis. Nos apud pontifices legimus feriis tantum denica
nicales. libus mullos iungere non licere. cæteris licere. SVPPELLEctilem. Apud antiquos recto caſu di
Suppelle cebatur ſuppellectilis: quid autem ſit ſuppellex ſciunt omnes. & docent iuriſconſulti apud quos ele
cticarius. ganti uocabulo ſuppellecticarii dicuntur ſerui qui ſunt in ſuppellectile.

niſu ualido reducto uel diſracto cardine: tandem pate
faciūt aditum: nec uſpiam reperta illa muliere: uiden
te quodā tigillo cōſtrictū atq; ex animē pendere domi
nū. eūq; nodo ceruicis abſolutū: detractūq; ſūmis plā
goribus. ſummiſq; lamentationibus: atq; ultimo laua
cro procurant: peractiſq; feralibus officiis: frequen
tiq; proſequente comitatu tradunt ſepulturæ. Die ſe
quēti filia eius ocurrit e proximo caſtello: in quod pri
die denupſerat: mœſtaq; crines pendulos quatiens: &
interdū pugnis obtundēs ubera: quæ nullo q̃dem do
mus infortuniū nunciāte cūcta cognouerat: ſed ei per
quietē obtulit ſeſe flebilis patris ſui facies: adhuc nodo
reuicta ceruice: eiq; totum nouercæ ſcelus aperuit. de
adulterio: de maleficio: & quēadmodū laruatus ad in
feros demeaſſet. Et cū ſe diutino plāgore cruciaſſet. cō
curſu familiariū cohibita: tandem pauſam luctui face
re. Iamq; nono die rite completis apud tumulū ſolem
nibus: familiam ſuppellectilemq;: & omnia iumenta

AD hereditariam actionem:Corrige auctionem.ſignificat enim omnia deducta eſſe ad uenditio/
nem hereditariã:qua.ſ.bona ex hereditate prouenientia uendi ſolent.auctionem autem dici publi/ Auctior.
cam uenditionem ſiue ſubhaſtationem notiſſimum eſt:ex eo quod ementem augeat & uendentem
ut interpretatur ſulgentius placiades.apud plautum paraſitus in ſtico auctionẽ facit paraſiticã uen/
dẽs iocos ridiculos.& cætera paraſiticæ ſuppellectili congruentia.apud eundẽ in menechmis fit au/
ctio:qua ſerui ſupellex fundi edes omnia ueniant. VNVM larẽ uarie diſpergit.Lar unus uarie di/

ad hereditariã deducit auctionẽ.Tũc unũ larẽ uarie diſpergit:uẽditionis incertæ licẽcioſa fortuna.me deniq; ipſum pauperculus qdã hortulãus compat .l.nummis ſed magno:ut aiebat:ſed ut cõmuni labore uictum ſibi quæreret.Res ipſa mihi poſcere uidet̃:ut huius quoq; ſeruitii mei diſciplinam exponam. Matutio me multis oleribus onuſtum:proximam ciuitatẽ deducere cõſueuerat dominus:atque ibi uẽditoribus tradita mercede dorſum inſidens meũ ſic hortũ redire.Ac dũ fodiẽs dũ irrigãs:cæteroque incuruus labore deſeruit:ego tãtiſper ocioſus tacita qete recreabar. Sed ecce ſiderũ ordinatis ambagibus:p numeros dierũ ac mẽſiũ remeãs annus poſt muſtulentas autũni delicias:ad hybernas

ſpergi dicitur:quan do bona uni/
us Dõus atq; familiæ uenui ſubii
ciuntur.& in auctione diſtrahũ/
tur uariis emptoribus.ita ut quæ
prius congeſta uno in lare uiſce/
bantur ea mox uendita diſpergã
tur per plures domos:cuius rei
domina eſt:fortuna optimo epi/
theto licentioſa nominata:adeo Licentio
ut nulli tantum ſit licentiæ quan ſa fortũa.
tum ipſi fortunæ:quæ magna re
pente dat.& data repente diſper/
git VENditionis incertæ.Ne/
mo non neſcit q̃ ſit incerta uendi/
tio q̃q; multifariam diſtrahatur.
in qua multi inſperati inopinati/
que emptores aſſiſtunt. HOR Hortula
tulanus comparat:ab horto hor/ nus.
tulanus dictus ſicut ab oleribus Oliton.
olitor quem græci cepurõ uocãt. Cepuros.
Plinius & noſtri hortenſia uocant.quæ in hortis ſeruntur.quæ græce cepurica dicuntur. Sabi/ Hortẽſia
nus.tyro librum cepuricon ſcripſit quem mecenati dicauit:Lucianus ſcribit aſinum ſuum labore Ceputica.
piſtrinenſi factum eſſe emaciatum.ac toto corpore inualidum.idecque a piſtore uenditum eſſe
hortulano:uerba Luciani ſunt. λεπτὸσ οὖν πάνυ γίνομαι καὶ ἀσθενὴσ τὸ σῶμα. τί ὅτε
γοῦν ὁ δεσπότησ πωλήσαι καὶ ἀποδίδω τοιαῦτ' ἐμὲ ἀνθρώπῳ κηπουρῷ τὴν τέχνην Ideſt fa/
ctus ſum inquit ualde attenuatus.& debili corpore.ita ut dominus me diuendere decreuerit.
qui me hortulano uendidit. MAGNO.Scilicet precio abſoluta locutio eſt.marcialis.Quod Magno.
non ſtat magno ſtare luperce tibi.M.Varro in tertio de re ruſtica piſcinæ inquit edificantur magno.
Secundo implentur magno.Tertio aluntur magno.item apud Satyrographum.Magno ſeruo
rum uentres:& frugi cænula magno. COMmuni.Meo & ſuo. VIctum quæreret.Narrat eſo/
pus fabulator aſinum hortulani cum minimum cibi plurimum laboris caperet optaſſe mutatio/ Fabella
nem ſeruinitis:qui ioue annuente cum figulo uenditus ſictilia baiularet ſenſit grauiorem hanc eſſe aſini.
quam piſtrini domini ſeruitutem.item uenditus coriario:ut cognouit deteriorem ſemper conditio
nem parari optauit redire ad hortulanum.hoc apologo commonemur.q tunc homines optant
priores dominos cum experti fuerint ſecundos deteriores:& qd contenti debemus eſſe hoc Catone Deterior
nec alienigenas principes expetere.nec nouũ uelle ſubire iugũ ſeruitutis cum ſemp deterior ſit poſte poſterior
rior dominatus. SERuitii mei.Seruitutis. MAtutio.Mane atque hora matutina.locutio abſo/ domina/
luta ueteribus uſitata.iuuenalis.Ter matutino Tiberi mergetur.plinius dixit meridiano pro hora tus.
meridiana. PROximam ciuitatem.Lucianus. ὁ δὲ δεσπότησ ἑκάστησ ἡμέρασ ἐπιθεὶσ λάχανα
μοι ἐκόμιζεν εἰσ τὴν ἀγορὰν.ideſt dominus hortulanus imponens mihi olera extrinſecus deporta/
bat in forum. DORſum inſidens meum.Expreſſit morem ruſticorum.qui uenditis in urbe mer/
cibus dorſum aſelli inſidientes repetũt uillam. VENditoribus.Septimus eſt caſus.ut exponas tra/
dita a uenditoribus mercede olerum hortulanus ad hortum remeabat:Lucianus planius inquit καὶ
παραδοὺσ ταῦτα τοῖσ πρατῆρσιν.ideſt tradens olera emptiribus agebat me iterum ad hortum.
FODIENS.Lucianus καὶ ἔσκαπτε καὶ ἐφύτευε καὶ τοῖσ φυτοῖσ ὕδωρ ἐπῆγεν.ideſt & fodiebat &
plantabat.& plantas irrigabat. DESERuit.Inſeruit opi ruſtico intentus poſſes legere deſerit.ideſt
plantat.propter uerbum Luciani.ἐφύτευε ideſt ferebat. OCIOſus.Græce ἀργὸσ dicitur.Vnde ar/
gonautæ dicti iaculariter & cum morſu ab epigrammatiſta. AMbagibus.Circuitibus uertigine
curriculis.de anno uertente digna memoratu annotaui in caligula apud Suetonium. REMEans.
Reuertens recurrenſq; per ſua ueſtigia.Sic Virgilius:atq; in ſe ſua per ueſtigia uoluitur annus.inde ſo Reuerti/
lis annua reuerticula ſcienter nec minus eleganter dixit in floridis:nam quem circulum ſol annuo i/ cula ſolis
teruallo permeans meditur.eundem remeans remetitur curriculo ſtato ordinatoq;. MVSTulen/ Muſtulẽ
tas delicias.Sic ſupra optimo epitheto muſtulentus autumnus dictus.Plautus muſtulentum uentũ tus uẽtus
feſtiuiter appellat.auram odoremq; ex muſto prouenientem.

capricorni pruinas deflexerat:& aſſiduis pluuiis : nocturniſq; rorationibus:ſubdiuo & ĩtecto cõcluſus ſtabulo:continuo diſcrutiabar frigore.quippe cum meus dominus præ nimia pauptate:ne ſibi quidẽ:nedũ mihi poſſet ſtramen aliquod:uel exiguum tegimen parare.ſed frõdoſo caſulæ cõtẽtus umbraculo degeret. Ad hoc matutino lutum nimis frigidũ geluq; preacuta fruſta nudis ĩuadẽs pedibus enitebar.ac ne ſuetis ſaltẽ cibariis uẽtrẽ meũ replere poterã.nãq; & mihi & ipſi domino cæna par:ac ſimilis oppido ſed tẽuis aderat. lactucæ ueteres & inſuaues. illæ q̃ ſeminis enormi ſenecta:

Bruma quando. Sententia democriti de bruma. Portæ ſolis.

CApricorni pruinas.Lucianus dixit χειμὼν ἦν.ideſt hyems erat.bruma tẽporibus plinii.& auorũ fiebat octaua ĩ parte capricorni.ad octauo calẽdas ianuarii fere:qua die pulegiũ floret in carnariis.Rũpuntur intentæ ſpiritu membranæ. hic eſt unus ex magnis anni cardinibus. Tunc pruinæ niues gelicidia mortales ĩfeſtãt.Democritus talẽ futurã hyemẽ arbitrat̃ q̃lis fuerit brumæ dies & circa eũ terni.A bruma p incremẽta lucis ĩcipit dies augeri.Antiqui portas ſolis uocarũt cãcrũ & capricornũ q; ĩ cãcro fiat ſolſtitiũ.in capricorno bruma.hoc ẽ breuiſſimus anni dies.ideo aũt his duobus ſignis hæc duo noĩa cõtigerũt.q; cancer aĩal retro atq; oblique cedit & eadẽ ratione ſol in eo ſigno obliquum incipit agere retrogreſſum. Capræ uero conſuetudo hæc in paſtu uidet̃:ut ſemper altũ paſcẽdo petat: ſed & ſol in capricorno incipit ab imis in alta remeare. capricornus domiciliũ eſt ſaturni fœmininũ.

Egoceros. Gracinos Sediti.

græce dr̃ egoceros. ſicut carcinos cancer. Lucanus carcinus ardens humidus egoceros.in prima parte capricorni quicũq; habuerit horoſcopũ erit rex uel imperator. in .xvi. parte capricorni quicũq; habuerint horoſcopũ ſex digitos habebũt in mãibus.Talis fortaſſe fuit horoſcopus & ſydus nataliciũ hominis illius.de quo ſcriptũ eſt libro ſecundo baſileon.hoc eſt regũ fuit uir excelſus:q ſenos in manibus pedibuſq; digitos habebat id eſt uiginti quattuor. Tales elegãti uocabulo ſedigitos a numero digitorũ appellãt.Plinius in.xi.digiti ingt q̃buſdã ĩ mãibus ſeni.cai Oratii ex patritia gẽte filias duas ob id ſedigitas accepi appellatas.Volcatiũ ſedigitũ illuſtrẽ i poetica.in uicinia mea hodieq; uiuit puerulus ſedigitus quem ego de induſtria curioſe inſpexi ſenos digitos habentem.in manibus & pedibus:res nota eſt uicinis omnibus.nec eſt mendacio locus. ROrationibus.

Roratio. Subdialis.

Ros nocturnus humor eſt quem ſerenitas tenuiter ſpargit. ſcribit plinius rores neq; gelu.neq; ardoribus.neq; uentis exiſtere.nec niſi ſerena nocte:pruinam autem ex rore gellido gigni inter morbos arborum eſt roratio.cuius idem plinius & theophraſtus meminerunt:Roſcidæ ſunt æſtate africæ noctes.Alcman poeta lyricus dixit rorem aeris & lunæ filium propterea q; cum luna plena ẽ. Aer multum de ſe roris emittat. SVB dio.Sub cœlo ſub aere.quod & ſub Ioue dicitur.unde ſubdiales ambulationes:& ſubdialia pauimenta ſcriptoribus celebrata. INtecto ſtabulo.Deſignat malam ſtabuli manſionem:quod nullo tecto:nullis imbricibus tegebatur. VEL exiguum tegumẽ. Luciãus ῥᾴκειρος οὐδὲ αὐτὸς στρῶμα εἶχεν ἀγρὸς ὅσοι οὐχ ὅπερ ἐμοί.& ille non ſibi ipſi ſtratum poterat parare nedum mihi. LVtum nimis frigidũ.τὴν λὸν ὑγρὸν καὶ παρὺ σκληρὸν καὶ ὀξὺν ἐπατοῦν. ideſt lutum humidum & nimis aſperum atq; acutum calcabam nudis pedibus. NVdis pedibus. Græce ἀνυπόδητος.Ariſtophanes ἀνυποδήτους ideſt diſcalciatis:& nudis pedibus in ambulantes philoſophos illudit atq; ſubſannat. NE ſuetis cibariis.Conſuetudo magna res eſt. & ut eſt in

Conſuetudo altera natura

ueteri græcorum prouerbio.ἡ κρίσις ἑτέρα φύσις conſuetudo altera natura : ideoq; Ariſtoteles in ſeptimo ethicorum conſuetudinem ĩquit mutare difficile eſt:quod naturæ aſſimulatur.& ut auctor eſt Galenus Maximus Hippocratis interpres.omnis repentina mutatio p̃ter conſuetudinẽ nocet corporibus nocumento maximo:dignum eſt ſcitu:memoraturq;.illud Hippocratis:qui in libro de regimine acutorum.ſcribit homini durato membra ſub diuo.noxium eſſe molli cubili & culcitra iacere præter ſolitũ:idẽ auctor eſt cibos uiles illaudabileſq; ſi ex conſuetudine ſint.utiliores eſſe q̃ inſolitos:quãuis p̃cioſos.& eſculentos.igitur cũ immutatio cibi ſueti noceat hominibus. eadem nouitate uexatũ ſe ſe eſſe Lucius noſter oſtendit.Ariſtoteles in problematis refert mutationẽ cibi:& aquæ eſſe inſalubrẽ. OPpido.Ideſt ualde. CAEna par.Hortulanus & aſinus eadẽ cæna ueſcebãt̃.eadẽ olera eſitabãt. LActucæ ueteres.Lucianus appellat.θριδακας πικρὰς καὶ σκληράς.ideſt lactucas amaras & præduras.ĩter genera lactucarum peſſimum genus eſt picris.quã ita auctore Plinio cum exprobatione amaritudinis appellauere & genus unum ſeſſile nuncupatum.Quod laconion uocant maxime celebratum.de quo Martialis ſeſſileſq; lactucas ab eodem dicitur ſedens lactuca illo uerſu.in q̃bus & lactuca ſedens.& ſectile porum.inter lactucas ſilueſtres.ea eſt quam caprinam uocant.qua piſces in mare deiecta protinus necantur:qui ſunt in proximo.Hieracia uocatur lactuca quædam quoniam eam accipitres ſcalpendo ſuccoq; oculos tingendo obſcuritatem oculorum diſcutiant:ἱέραξ.n. græce dicit̃ accipiter.Eſt alia quoq; lactuca amara atra quã meconidẽ uocãt a copia lactis ſoporiferi.μήκων.n.græco uocabulo papauer noĩatur.nigræ ſunt lactucæ.quaꝝ ſemen menſe ianuario ſeritur.

Picris lactuca. Seſſilis lactuca. Hieratia. Meconis

albæ q̃rũ martio rubẽtes q̃rũ aprili.in ualeria familia lactucini cognominati ſunt ab honore lactucæ.

Ad iſtar ſcoparũ. Dicit ſe eſitaſſe lactucas: quaꝝ ſemẽ ſenecta erat decoloratũ. q̃ carioſa ſucci amaritudine & aſpredine ſcopas repreſentabant. Caſtor oxymyrſinẽ uocauit ruſcũ: ex qua ruri fiunt ſcope. Fiunt enim ſcope ex uariis fruticibus. olim fiebant ex palma qđ teſtat̃ epigrãmatiſta cũ ait in precio ſcopas teſtat̃ palma fuiſſe. hinc eſt illud Oratianũ. Ten uarios lapides lutulẽta radere palma. SCOparius ſcito eleganniq; uocabulo dictus miniſter conuerritor hoc eſt qui ſcopis pauimenta conuerrit & reliquias cæne detergit. Vlpianus inſtrumento fundi ſi uilla cultior ſit ſcoparios accedere tradit.

Ruſcus

Scoparius.

ad inſtar ſcoparum: in amaram cænoſi ſucus cariẽ exoleſcunt. Nocte quadam paterfamilias qui pago proximo: tenebris illunæ caliginis impeditus: & hymbre nimio madefactus: atque ob id ab itinere directo cohibitus: ad hortum noſtrum iam feſſo equo diuerterat: receptuſque comiter pro tempore: licet non delicato neceſſario tamen quietis ſubſidio: remunerari benignum hoſpitem cupiens: promittit ei de præſidiis ſuis: ſeſe daturum: & frumẽti & oliui aliquit: & amplius duos uini cados. Nec moratus meus dominus. ſacculo & utribus uacuis ſecũ apportatis: undæ ſpiæ meæ reſidẽs: ad ſexageſimum ſtudiũ ꝑfectionẽ compat: eo iã confecto uiæ ſpacio ꝑuenimus ad predictos agros. ibiq; ſtati meum dominũ comis hoſpes opipari prãdio ꝑticipat. iã

Anniquitas ut docet Auguſtinus deã deuerrã coluit dictã a uerẽdo dimiutiuũ a ſcopa fit ſcopula quo unit̃ columella. CEnoſi ſuccus. Pro ſucci lutulenti. Plautus conſimiliter dixit lectus concaluit locus pro lecti. ueteres ꝑlicenter declinatiões immutabãt apud quos ſenati pro ſenatus. Tumulti pro tumultus. uicti pro uictus. & e cõtrario ſuccus pro ſucci lectus pro lecti: & alia id genus ſexcenta: facile reperies alibi. eadem formula dixit ſuccuum pro ſuccorum.

Deuerra

Scopula.

EXOleſcit. Euaneſcunt & q̃ſi deperdito ſapore degenerant.

ILLVnæ caliginis: Illuna caligo dicit̃ obſcuritas noctis denſa craſſa tenebricoſa quãdo cœlũ eſt ſine luna: & quã nullus lunæ ſplendor illuminat: dicit̃ illuna & illunis ut ex anima & exanimis. ex particula priuatiua in & luna dictione cõpoſita. Plinius. in epiſtolis. nox nõ qualis illunis & nobilia: ſed qualis in locis clauſis lumine extincto. COhibitus. Coercitus retardatus aberrans: ſic olim cæſar dictator uia deceſſit diuq; errabundus tandẽ ad lucem per anguſtiſſimos tramites euaſit reditq; ad rectum iter. COmiter. Hilare lubenter benigne comes homines. ut alibi dictum eſt. benigni faciles ſuaues eſſe dicuntur: ut docet. M. Tullius in oratione pro Cornelio balbo.

Illuna.

Illunis nox.

Comiter

Comis.

PRO tempore. Ratio temporis facit ut hoſpitium ſordidum uideatur aliquãdo precioſum. ut panis unus eſurienti datus maximi beneficii loco ſit. REmunerari hoſpitem cupiens. Nihil eſt tam laudabile. ut inquit ueriſſime. Seneca q̃ referre benemeritis gratiam. honeſtiſſima cõtentio eſt beneficiis beneficia uincendi. in re referenda gratia imitari debemus agros fertiles: qui multo plus afferunt q̃ acceperunt: & nos quoq; beneficium reddere maiore menſura & remunerari decet. Maiores noſtri ſcienter gratias ita pingebant. ut una auerſa duæ nos reſpicerent: ſic docentes profectam a nobis gratiam duplicem reuerti debere. & remunerationem largiori menſura eſſe rependendam. Qui tãtum retulit quantum accepit igratus uideri poteſt: qui ferit beneficium merere debet fructum. Turpe eſt beneficiis uinci. ut turpe reddere beneficium ſine fenore. ſit nobis exemplar remuneratiõis Artoxerxes: qui mille daricis & phiala aurea remuneratus eſt ruſticũ a quo hauſtam mãibus e flumine aquã pro munere oblatam libẽs acceperat. nil aliud habẽs qđ elargiret̃. &. n. beneficium non tam in eo qđ fit aut datur conſiſtit: q̃ in ipſo dantis aío aut facientis. Alexander macedonum rex gloriari ſolebat a nullo ſe beneficiis uictum. ſylla ſepulchro ſuo iſcribi iuſſit a nullo ſe amico beneficientia ſuperatum: & nos pro uirili parte laboremus. ut merito poſſimus gloria a nullo nos in gratia referẽda uictos eẽ. quod fecit hic pater familias. hortulani hoſpitio comiter receptus: quin remunerari hoſpitem cupiẽs promiſit ſe daturum affatim frumenti olei & uini: ut ita pro cæna & unius noctis hoſpitio annuum uictum rependeret. in libello ꝓuerbiorum rettulimus ἀντιπε λαργεῖν καὶ ἀντιπε λαργοσιν pro uerbio græco uſurpari pro retributione beneficii & remuneratione quod a ciconiis dictum eſt. quæ inter aues piæ noiant̃: q parentes ſenio defectos. & remigio alaꝝ laſſeſcentes educare ac ſuccolare dicunt̃. VIni caldos. Cadi uaſa ſunt quibus uina condunt̃. qđ ſat compertum eſt. ex lectione Virgilii ita ſcribentis. Vina bonus quæ deinde cadis onerarat aceſtes. Hortenſius ut inquit Varro cados amplius decem heredi reliquit. OLIui. Olei. oliuitatem & oletatem ueteres poſuerunt pro olei uindemia. oliuinam dixit Plautus pro oliui. i. olei prouentu & copia. ſic ſcribens in pſeudolo oliuinam domi habet maximã. SACCulo. Ad frumẽtũ recũdẽdũ. VTRIbus. Ad oleũ & uinũ deportãdum ſunt. n. utres & uinarii & olearii. VNdæ ſpinæ. Sine ſtato iumẽtorio. AD ſexageſimũ ſtadiũ. Stadiũ. c. xxv. noſtros efficit paſſus hoc ẽ pedes: ſexcẽtos. xxv. octaua pars ẽ miliarii. COmis hoſpes. Pater familias. quẽ comiter hoſpicio paulo ante hortulãus acceperat: q comis dr̃ benignus ſuauis facilis ut ſupra dixit. OPIpari. Lauto & copioſo. Antiq opipaꝝ dixerunt apparatum magnarum opum.

Gratiæ duæ nos reſpicientes.

Liberalitas artoxerxis.

Antipelargoſis.

Cadus.

Oliuitas

Oliuina.

Stadium

Opiparus.

his poculis mutuis altercātibus mirabile prorſus eue-
nit oſtentum. Vna de cætera cohorte gallina: per medi
am curſitas aream: clamore genuino uelut ouum pare
re geſtiēs perſonabat: eā ſuus dominus intuens. o bona
inquit ancilla & ſatis fœcūda: quæ multo iam tempore
nos quotidianis ꝑtubus ſaginaſti: nunc etiam cogitas
ut uideo guſtulū nobis præparare: & heus iqt puer: ca
lathū fetui gallinaceo diſtinatū angulo ſolito colloca-
to: ita uti fuerat iuſſum: procurāte puero gallina cōſue
tæ lecticulæ ſpreto cubuli: āte ipſos pedes domini: pre
maturę ſed magno prorſus futurum ſcrupulo prodidit
partū: nō enī ouū. qđ ſcimus illud: ſed pinnis: & ungui
bus: & oculis: & uoce etiā perfectū edidit pullum: qui
matrē ſuā cōtinuo cœpit comitari. Nec eo ſecius longe

HIS altercātibus. Viciſſim ſe prouocantibus. ad pocula hauriēda. M. Tullius in uerrinis fit ſermo
Poſcunt inquit inter eos. & inuitatio ut græco more biberet. hoſpes hortabaſ. poſcunt maioribus poculis. pe
ꝓuocant dianus aſconius doctiſſimus interpres: poſcunt inquit pro prouocant intelligendū eſt. ut ſit ſenſus ꝓ
uocant ſe inuicē. itidē exponit Nonius. in hoc quoq; loco accipiendū eſt eodē intellectu: his altercan-
tibus. ut. ſ. ſignificet illos prouocaſſe ſe ſe iuicē. ad bibēdum. & alteꝝ alteri mutuis poculis i altercatio-
ne uinaria annuiſſe. VNA de cohorte gallina. Cohortē dicimus ſepimētū. intra qđ gallinæ condu
ſæ paſcunſ. inde cohortalis galli-
na columellæ dicta. q̄ uulgo per
ois fere uillas cōſpicif. idem ꝓcipit
cohors per quā uagantur gallinæ
nō tā ſtercore q̄ uligine careat. M.
Cohorta Varro cohortes in fundo magno
lis galli duas faciūdas eē cenſet libro prio
na. de re ruſtica. ubi indicat. non tam
uſui gallinis q̄ ēt pecudibus cohor
tes ex edificari. eſt āt dictio cohor
tis. modo triū modo duaꝝ ſylla-
baꝝ apud poetas. Ouidius abſtu-
lerat multas illa cohortis aues.
Martialis accipe cortis aues græ-
Ornitho ci cohortalem officinā uocāt orni
trophiō. thotrophion a gallinis paſcendis.
Pipare. GEnuino. Ingenito inſito inna
Glocienſ to pipare āt galline proprie dicūſ
ſicut grunire peculiare ē porcorū
balare ouiū. M. Varro mugit bos:
ouis balat: equi hiniunt: Gallina
pipat. columella glociētes gallinas uocat. q̄ oua incubāt. idem de pollucinis loquēs inquit: animaduer
tat an pulli roſtellis oua procuderint: & auſculteſ ſi pipiāt: ꝓ oſtēto āt duci ſi gallina cecinerit teſtis ē
Terētius. qui in phormiōe inter monſtra & hoc memorat: gallina cecinit: interdixit ariolus. expōit
Dōatus obſtetricū eſſe obſeruationem in qua domo gallina canat. QVOtidianis partubus. Galli-
næ ut auctor eſt plinius in. x. quotidie pariunt: aliquæ bis die: aliquæ in tantū ut effetæ moriantſ. Ha-
drianis laus maxima ex Ariſtotele hoc totum plinianum. ut pleraq; alia tranſpoſitū eſt. q in ſexto de
Hadriāæ animalibus uolumine ſic refert Hadrianæ gallinæ paruo qdē ſunt corpore ſed quotidie pariūt: fero-
gallinæ ciūt tamē: & pullos ſæpe iterrimūt nō nulle e cohortalibus bis die pariūt. iā aliquæ in tātū copiæ pro
generoſe uenerūt ut effetæ breui mererentur Albertus magnus ariſtotelis ſimia non tam uerba ariſtotelica pē
Error al ſitans q̄ ſenſa perpēdens hallucinatur. qui in ſexto de animalibus libro & ipſe ſcribens de ouis galli-
berti ma narū. ſic inqt q̄dam ſunt galline quotidiæ pariētes. quæ adriani regis uocanſ credidit albertus adria-
gni. nas gallinas dici ab adriāo regeq poſt ariſtotelē magno interuallo immo poſt pliniū Romæ impera
uit cū adrianæ gallinæ ab adria italiæ ciuitate nomen acceperint peccat ſubinde talibus in rebus ille
alioqui magnus philoſophus. qui dum cæleſtia contemplatur: quæ ſunt ante pedes: non ſpectat: cuſ
contingit quod thaleti mileſio qui fertur cum domo exiret ſpectandorum ſiderū cauſa in ſubiectā
foueam decidiſſe. hinc illud falſe dictum emanauit: Quod eſt ante pedes non ſpectat cœli ſcrutatur
plagas: ſed ut ad rem redeamus fecunda nimirum & bona ancilla illa gallina eſt dicenda: quæ quo-
tidie parit quæ quotidianis ouis dominum ſaginat. iuuencæ gallinæ plura q̄ ueteres pariunt: ſed mi-
nora. quædam gallinæ omnia gemina oua pariunt: hoc eſt geminos uitellos habentia: & geminos
interdum excludunt. ut Cor. Celſus auctor eſt: alterum maiorem alioqui negant omnino geminos
Thales excludi. GVſtulum. Pro guſtulo & ientaculo matutio multis ſunt oua ſorbilia: quo guſtulo nihil
lapſus in me iudice eſt iucundius & nullus eſt alius cibus qui alat neq; honoret. ſimulq; uini uſum & cibi præ
foueam. beat. luteum oui ſic enim a plinio dicitur uitellus deuoratum liquidum ita ut dentibus nō attingaſ
Oua ge prodeſt tuſſiētibus thoracis diſtillationibus faucīū ſcabriciæ. Ouū durū. ut ſcribit Cor. Celſus ualen-
mina. tiſſimæ materiæ eſt molle uel ſorbilie imbeciliſſimæ. idē oua ſorbila inter euchyla numerat: hoc eſt
boni ſucci cibaria. PVer. O miniſter. CAlathum collocato. Colloca inquito puer uaſculum uimi
neū ad ouū fetificātis gallinæ excipiēdū. in galinariis diſponi ſolēt alucoli lignei & ciſtulæ uimineæ.
Luteum q̄bus pro cubilibus gallinæ utūtur in hiſq; fetificāt. ideoq; ut ꝓcipit columella mundiſſimis paleis &
oui. ſtramentis debēt eſſe gallinaꝝ conſtrata cubilia. CONſuetæ lecticulæ. Ideſt cū noluiſſet ſolitū cubi
le & quaſi lecticulā petere in qua conſueuerat molliter cubans oua parere. PRAEmaturę prodidit
partū. Signat gallinā peperiſſe. neq; ex oui icubatu. ſed repēte pullū ꝓſiliiſſe. qđ ſane mōſtrificū fuit &
Oua eu dirū. nam cū gallina ſit ex genere ouiparo debet prius parere ouū. mox ex rupto putamine oui pullū
chyla. excludere. qui partus eſt naturalis. nunc fetura præpoſtera peperit pullum abſolutum. Ouorū men

tio ſubmonet me.ut nobiliũ ſcriptorũ diſcordes ſententias ſuper ouis hoc potiſſimũ in loco perpendamus. Columella ex ouis acutiſſimis longiſſimiſq; gigni mares ex rotundiſſimis fœminas tradit. Columellæ adſtipulatᷓ Plinius noſter in.x.fœminã inquit edunt quæ rotunda gignit̃. reliqua marẽ. hoc idem ſentire uidet̃.& Oratius Flaccus.qui in ſermonibus probãs oua oblõga ait nãq; marẽ cohibent calloſa uitellũ:quæ ſaporis quoq; gratioris eẽ putat:& hæc noſtri inter ſe cõcinnẽtes ꝓdiderũt. Attende quæſo reliqua. Albertus ille magnus mirandusq; in phyſicis rebus ſic ſcribit in.vi. de aĩali bus. Dicit Ariſtoteles ꝙ oua lõga & acuta ꝓducunt mares:rotunda fœmias:& hoc eſt falſum oĩno: & uitiũ fuit ex ſcriptura peruerſa & non ex dictis philoſophi propter quod dicit Auicena: ꝙ ex rotũdis & breuibus ouis producũtur: mares.& galli.ex longis autem & acutis ouis producuntur gallinæ: & hoc concordat cum experientia: quam nos in ouis experti ſumus. & cum ratione.hactenus Albertus magnus.ex cuius uerbis colligimus codices Ariſtotelis tempore ipſius Alberti & congruiſſe cum ſententia Plinii & Columellæ ſuper ouis progenerãtibus fœminas & mares.& ita ego opinor Ariſtotelem ſcripſiſſe & Plinium qui Ariſtotelis quaſi interpres eſt luculentus in natura maximæ animalium.id ex ipſo mutuatum eſſe.nec credo Alberto uitiatos eſſe codices Ariſtotelicos.etiam ſi experientia euidenter oſtenderet ex rotundis ouis mares ex acutis fœminas gigni:igitur ut parerga iſta concludamus.ſenſit ariſtoteles & ſcripſit ex rotundis progenerari fœminas ex acuminatis mares.idem columella.Plinius.Oratius ſenſere ſcripſereq; ariſtotelem ſecuti. Nũc uero in libro ariſtotelis ſexto legitur prout correxit albertus magnus.ne magiſter diſcipula diſſidere uideatur.ſed uetus ariſtotelica lectio eſt illa quam uitiatam dixit albertus:quam ſecutus eſt plinius ne noſtros inſcitiæ arceſſamus aut incuriæ:an uero experientia reclamet gallinarius ſuper hoc eſt conſuluendus.modo nobis conſtet ariſtotelem fuiſſe in ea hereſi:ut ex acutis ouis mares gigni crederet.ne plinius ariſtotelicus ab ariſtotele deuius uideatur; ne collumella omnis uillicationis conſultiſſimus in re uilatica lapſus iudicetur.Ratio uero quam affert albertus ex auctoritate auicennæ: ꝙ ex ouis rotundis mares producantur.haud quaquam a nobis refellenda eſt. Dii enim mentem meliorem mihi:q̃ ut aduerſus tantum in philoſophia uirum hiſcere audeam:ſed philoſophicas phiſicaſq; haſce rationes phiſici philoſophi diſcutiant.Trutinentur examinent.Nobis ſatis eſt ſi quæ hiſtorica ſunt uendicamus.

Ex ouis rotundis fœminæ

Sententia alberti magni penſitata Super ouis rotũdis & acutis.

maius oſtẽtũ & qđ merito phorreſcerent:exoritur.ſub ipſa eni mẽſa:q reliquias prãdii gerebat:terra dehiſcẽs imitus:largiſſimus emicuit fons ſanguis.hic reſultantes ubertimæ gutte mẽſã cruore ꝑſpergunt:ipſoq; illo momento: quo ſtupore defixi mirantur ac trepidant diuina preſagia.cõcurrit unus e cella uinaria:nuncians omne uinum quod olim diffuſum fuerat: in omnibus

MAius oſtentum.Oſtentum labeo diffinit eſſe contra naturam Cuiuſq; rei genitum factumq;:Duo autem ſunt ut inquit Vlpianus genera oſtentorum. unum quotiens qđ contra naturam naſcitur:utputa Tribus mãibus forte aut pedibus.aut qua alia parte corporis: quæ naturæ contraria eſt:alterum cum quid prodigioſum uidetur.oſtenta autem dicuntur:ut Cicero & diuus Auguſtinus docent ab oſtendendo:quia oſtendunt aliquid futurum:ſicut monſtra quia mõſtrant & prodigia:quia prædicunt.alias oſtentum.ut ſæpe diximus participium eſt. quod ſignificat oſtentatum.M.Cato ager oleto cõſerundo qui in uentum fauonium ſpectabit & ſoli oſtentus erit alius bonus nullus erit. REliquias prandii.Scribit plutarchus in problematis quod mẽſam uacuam tolli non ſinebant:ſed cum adhuc aliquæ reliquiæ ſupereſſent.ita interpretantes aliquid ſemper in futurum de eo quod nunc adeſt relinqui oportere:& per hodiernum diem craſtini meminiſſe.an quod urbanum & elegans putarent comprimere appetitum.& præſentis præparatiſq; cibariis abſtinere:an potius quod nihil ſacrum inane ac uacuum relinqui oportet menſa autem ſacra eſt. IMItus.Aduerbium eſt.ab imo deriuatum quod ſignificat in imo ĩtra profunda & interiora terræ uiſcera:ſicut pœnitus pene intus dicitur. FONS ſanguinis.Auguſti cæſaris principatu Romæ tranſtyberim e taberna meritoria oleum terra erupit.fluxitq; toto die ſine intermiſſione ſignificans xp̃i gratiam ex gentibus.oſtentum autem uidetur maximum fuiſſe fons ſanguinis terra dehiſcente prorũpens:ſicut inter prodigia apud antiquos habebatur quotiens nunciabatur ſanguine pluiſſe.& carne phiſici nullum protentum eſſe autumant:ſi ſanguineus hymber:aut fons ſanguinis exiliiſſet:aut fluuius atratus profluxiſſet:aſſerentes nihil fieri poſſe ſine cauſa:nec enim inquiunt ſanguis ille uerus ẽ: qui niſi ex corpore eſſe non poteſt.ſed decoloratio quædã ex aliqua contagione terrena maxime poteſt ſanguini ſimilis eẽ:& ita cũcta referũt ad cauſas naturales quas qui ad liquidũ noſcere potuit fœlix eſt:ut canit poeta.uerũ ut inquit Plinius noſter multa ſunt ĩ naturæ maieſtate abdita adhuc nobis incomperta. PRAEſagia.Quæ græci prognoſtica dicũt noſtri præſagia appellant.ꝑſagare eſt futura ante ꝑſcire:inde ꝑſagatio & ꝑſagia auctor.M.Tullius in primo de diuinatiõe. DIFFVſum.Vina ꝓprie diffundi dicũt qdo defecata idoliis cõdũt.Pli.i.xiiii.Vina inqt diffundi ſolita apparet.Vina defecari atq; diffundi higinus ſuadet.poſt cõfectam brumam.ſic iuriſcõſulti.ſic ſcriptores oẽs uina diffuſa nominant.Oratius uina bibes iterũ Tauro diffuſa.Iuuenalis ipſe capillato diffuſum cõſule potat.

Oſtentũ.

Oſtẽtus ſoli.

Menſa uacua non relinquitur.

Imitus.

Oleũ fluxit e taberna.

Sanguineus.

Fluuius.

Prognoſtica.

Preſagia.

Diffundi uia poſt brumã.

Vaſa uiaria.

Doliis. Vaſa uinaria ſunt: quod nullus ignorat: illud annotandū quod memorat iulianus iuriſconſultus q ſcribit uaſa uinaria ꝓprie eſſe uaſa torcularia aūr & ſerias tādiu in ea cauſa eſſe q̄ diu uinū habeant cū ſine uino eſſe deſierint in eo numero nō eſſe: quoniā ad alium uſum transferri poſſunt: uelutiſi frumentū in his recondatur. REbullire. Prodigii loco & hoc fuit: quod uina: quæ iam pridē feruere deſierant in doliis condita tūc repēte rebullirent: nō aliter q̄ ſi ignis copioſus ſubditus fuiſſet: muſti feruor primus & naturalis nouē ferme diebus ut plurimū peragiť: mox deferueſcit: auctor plinius.

doliis feruēti calore & prorſus ut igni copioſo ſubdito rebullire. Viſa ē iterea muſtella mortuū ſerpentē foriſecus mordicus attrahēs: & de ore paſtoricii cāis: uirēs exiluit rāula: ipſumq; canē: q proxius cōſiſtebat aries appetitū unico morſu ſtrāgulauit. Hæc tot & talia īgēti pauoř domini illius: & familiæ totius: ad extremū ſtuporem deiecerant animos: quid prius quidue poſterius: quid magis: quid minus: numinum cœleſtium leniēdis minis: quot: & q̄libus procuraretur hoſtiis. Adhuc omnibus expectatione teterrimæ formidinis torpidis: accurrit quidem ſeruulus: magnas: & poſtremas domino illi fundorum clades anuncians. Namq; is adultis tribus liberis: doctrina inſtructis: & uerecundia præditis: uiuebat glorioſus. His adoleſcentibus erat cum quodam paupere: modicæ caſulæ domino: uetus familiaritas. At enim caſulæ paruule cōtermīos magnos; & beatos agros poſſidebat uicinus potens: & diues: & iuuenis: & proſapie maioꝝ gloria: male utēs:

Muſtella necat baſiliſcum.

nius. MVſtella. Aliud p̄ſagium quod ſcilicet muſtella ſerpentem peremiſſet: & peremptum mordicus traheret: cum contra potius debuiſſet a ſerpente muſtella enecari trahiq;. Plinius Solinus: cæteri prodiderūt muſtellarum uirus eſſe exitio baſiliſcis. qui & ipſi muſtellas necant ſimul odore: Commoriunturq;: & naturæ pugnam conficiūt. Muſtellarum duo ſunt genera alterum ſilueſtre. alterum domeſticum. græci uocant ictidas. hæc autem quæ in noſtris domibus oberrat. & catulos ſuos. ut inquit Cicero quotidie transfert mutatq; ſedem: ſerpentes proſequitur: uulgo receptum eſt. muſtellā dira portendere. ſi uiatori iter interruperit. apud plautum ī ſticho paraſitus pro auſpicio optimo accipit ꝙ muſtella murem abſtulit mox cum paraſitatio parum proſpere procederet damnans augurīū muſtellæ inqt. Certū ē muſtellæ poſt hac nūquā credere: nā incertiorē nullā noui beſtiā. qn & ipſa decies in die mutat locū. FOrinſecus. Foras aduerbiū eſt eadē formula dictū: qua extrinſecus. Apud terentiū pro monſtro eſt anguis per impluuium decidens de tegulis. VIrens ranula. Eſt parua rana in arundinetis. & herbis maxime uiuens muta ac ſine uoce uiridis: quæ ſi forte hauriatur uentres bonum diſtendit auctor plinius in. xxxii. annotandum eſt obiter quod tradit democritus ſiquis extrahat ranæ uiuenti linguam & eā imponat ſupra cordis palpitationem mulieri dormienti: quæcunq; interrogauerit. uera reſponſuram. Addunt magi arundine tranſfixa ranæ natura per os. ſi ſurculus in menſtruis defigatur a marito adulterum tediū fieri: quæ ſi uera ſunt multo utiliores uitæ exiſtimantur ranæ q̄ leges. Signum eſt tempeſtatis & pluuiæ coaxatio ranarum cum ultra ſolitum uocales ſunt hinc ſcitum illud. M. Tulli ex epiſtolis ad atticū pluuias metuo ranæ ρητορεύουσιν idest rhethoricantur. hoc eſt canoræ ſunt & inſtar oratoris uocales: quæ quidem res pluuias præſagat. STRANgulauit. Omnia hæc nimirum prodigioſa mōſtrificaq; ſūt quod muſtella ſerpentem mordicus traxerit: quod rana uiridis ex ore canis paſtoralis exilierit: quod canem uaſtum formidandumq; aries uno morſu ſtrangulauerit. DEiecerant aīos. Afflixerant. & ſtupore attonitos aīos effecerant: ut ignari eēnt incertiq; quid potiſſimū eēt expiandū: græce ἔκστασις diciť mentis exceſſus: quē noſtri pudorē interpretanť: in pſalmis ubi ait propheta. ἐν τῇ ἐκστάσει Trāſtulit Hierōymus ī exceſſu mētis meæ aliter ī ſtupore: & admiratōe mea. QVAlibus hoſtiis. Vtrū. ſ. maioribus an minoribus. nā q̄dā ꝓdigia ꝓcurare priſci ſolebant maioribus hoſtiis q̄dā minoribus partim ēt lactētibus: Liuius decretū eſt: ut ea ꝓdigia partim minoribus hoſtiis parti lactētibus ꝓcurareť. hoc idē ſæpe apud eundē p̄terea in eligēdis bidētibus cauebať ne haberent caudā aculeatā. nec liguā nigrā nec aurē fiſſam. ꝓbabāť & iniuges hoſtiæ. hoc eſt quæ nūq̄ domitæ ac iugo ſubditæ fuiſſent. hinc eximiæ & egregiæ uictimæ uocabulū in ſacrificiis nō tā poeticū epitheton: q̄ ſacerdotale nomē eſt. adde & illud. quod hoſtias quaſdā aīales uocabāt: quaꝝ ſola aīa deo ſacrabať. TORpidis. Attonitis ſtupētibus. & quodam animi ſimul & corporis torpore defixis. POſtremas clades. Peſſimas. ſ. & exitiales. Caius grachus poſtremiſſimū dixit intelligi uolēs peſſimū & poſtremæ conditionis: ac loci. ADVLtis tribus liberis. uideť alludere ad ius triū natoꝝ. quo immūitate donabāť. tāq̄ numerus triū liberoꝝ foret pleniſſimus: Plato in legibus numeꝝ liberoꝝ ex duobus abſolutū eſſe perfectūq; autumat: maſculo. ſ. & fœmina. VErecūdia præditis: Laus ꝓbiſſimoꝝ filioꝝ. ut eruditi eſſent & uerecundi: eſt. n. uerecūdia optimū ī adoleſcēte ſignū & uirtutis color. ut dicere ſolebat cyni

Ictides.

Auſpiciū muſtelle

Forinſecus.

Miꝝ de rana.

Ranæ rhetoricantur.

Ecſtaſis

Electio bidētiū

Iniuges hoſtiæ.

Animalis hoſtia

Poſtremiſſimus.

Color uirtutis

cus Diogenes:& memorat ſeneca. Cõtra ſenẽ ex eo nemo laudat q̧ ſit uerecundus:quoniá ut inquit Ariſtoteles in quarto ethicoꝝ nõ ſenili ætati cõuenit uerecundia:ſed iuuenili.proinde laudamus ex iuuenibus uerecũdos.cũ ſenioré nemo ex eo probet.qd' ſit uerecũdus. Plautinus pater inquit. decet uerecũdũ eẽ adoleſcẽtẽ argyrippe:ĩpudentia & ĩuerecũdia nullũ habẽt cũ uirtute cõmertiũ q̄uis iter dũ inuerecũdia lucroſa ſit qbuſdá.qui oris p̄duri ſunt:& frontẽ pfricuerũt. puerbiũ eſt apud græcos θεὸς ἡ ἀναίδεια. Dea eſt ĩpudẽtia. De his q ob ĩuerecũdia quádá & ĩpudẽtiá utilitati cõſulũt. auctor eſt Theophraſtus. ὕβρεως καὶ ἀναιδείας παρὰ τοῖς ἀθηναίοις εἶναι βωμούς. i. contumeliæ & ĩpudentiæ athenis eẽ aras: & fana. qd' ut uitioſum ĩprobat M. Tullius cũ uirtutes non uitia deceat conſecrare. Dea ĩpudentia. Ara cõtumeliæ.

pollenſq; factionibus.& cũcta facile faciẽs in ciuitate hoſtili modo uicini tenuis incurſabat pauperiem: pecua trucidando.boues abigendo:fruges adhuc ĩmaturas obterendo:Iamq; tota frugalitate ſpoliatum. ipſis etiã glebulis exterminare geſtiebat:finiũq; inani cõmota queſtione terram totam ſibi uenditabat. Tunc agreſtis:uerecundus alioquin:auaritia diuitis iã ſpoliatus

POLlens factionibus:& ad deuitias quas antiqui factiones dixere. & ad clientum ſequelam referri poteſt. Tales autem ſunt formidandi : cum non parere legibus ſed imperare didicerint. VICIni tenuis. laudant annales Pompeium uel ex hoc magni cognomento digniſſimum. quod nunq̄ agrũ conterminũ:nunq̄ uicini fundũ mercatus ſit. Contra inſectatur Oratius Flaccus:eos diuites. qui uicinos pauperes reuulſo termino fundis exturbant:& laribus expellunt:qui diuitias mutilas eſſe exiſtimát & mácas niſi uicini agellus acceſſerit:ſic enĩ ſcribit in ſecũdo carminũ. Quid quod uſq; proximos reuellis agri terminos:& ultra limites cliẽtũ ſalis auarus:pellitur paternos in ſinu ferens deos:& uxor & uir ſordidoſq; natos: Idem in ſermonibus taxat uotũ illud cupidoꝝ. O ſi angulus iſte proximus accedat:q nũc denormat agellũ. Quintilianus in ea declamatione:quæ ĩſcribiẽ apes pauperis:inducit pauperem de uicino diuite:& pollente opibus ſic quærentẽ. Quot ciues paſcebat nũc diuitis unus hortus:poſtq̄ proximos quoſq; reuellẽdo terminos agros locupletis latius inundauit. æquatæ ſolo uillæ. & exciſa patria ſacra:& cũ cõiugibus paruiſq; liberis reſpectantes patriũ larem:migrauerũt ueteres coloni. Et late ſolitudinis indiſcreta unitas facta eſt. hæc Quintilianus: Et profecto mala res eſt. uicinus malus. ut inquit heſiodus. πῆμα κακὸς γείτων. Columella de uicini ĩprobitate cõqueritur. multi ꝑpter iniuriá uicinoꝝ ſedes ſuas profugerũt:ſic pelaſgi. ſic ſiculi. ſic aborigenes. patriũ ſolũ reliquere. quia malos uicinos ferre nõ poterát. Iure igitur. M. Portius Cato talẽ peſtẽ uitádá cenſuit p̄monẽs paraturos agrum. ante oĩa intueri debere uicinũ:& quo pacto cõtermini uiuant. hinc ſcitũ illud Themiſtoclis qui cũ fundũ uẽderet. p̄conẽ iuſſit ꝑclamare. γείτονα χρηστὸν ἔχει. i. uicinũ bonum habet : tanq̄ ex uicini bonitate ager uendibilior cenſeretur. PAVperiẽ. ſignificáter locutus. ná ut ſupra diximus. pauperies eſt ĩmũda. pauptas eſt honeſta. pauperies merito uitanda. pauptas appetẽda Oratius magnũ pauperies. obprobriũ iubet quiduis & facere pati. PECVA. Pecora declinatio priſca:ut ante iã diximus. BOVes abigendo. In hanc ſententiá ſic refert ſatyricus poeta. Nocte boues macri laſſoq; famellica collo Armenta ad uirides huius mittuntur ariſtas. Nec prius inde domum:q̄ tota noualia ſæuos in uentres abeant. ut credas falcibus actũ. dicere uix poſſis q̄ multi talia plorent. & quot uenales iniuria fecerit agros. FRVGAlitate ſpoliatũ. Attende noue quidẽ poſitũ. ſed elegáter frugalitate pro frugibus. & frugũ meſſe. ſic oleitas pro olei uindemia ponitur:alias frugalitatẽ dicimus temperantiá parcitatẽq; quæ ut Auguſtinus & Cicero teſtantur mater eſt uirtutũ omniũ. ſicut nequitia uitioꝝ. De frugalitate & qui dicanẽ frugi copioſiſſime ſcripſimus in cõmẽtario tertio Tuſculanaꝝ. Defrugare uerbũ eſt uetus. quod ſignificat ſegetes ſemẽte frugũ priuare neq; ad legitimá ſationis menſurá ſaturare. & ita lego illud catonianũ. ſegetẽ ne defruget:ná id ĩfœlix eſt:quod uulgo legitur defrudet:pro defraudet. ſed Catoni uerboꝝ priſcoꝝ retinentiſſimo. Conuenit priſcum uerbum defruget oppido q̄ decẽter. Aſtipulatur huic noſtræ emendationi. & Plinius noſter his uerbis quæ ex octauodecimo ſubſcripſi huc pertinet oraculum illud magnopere cuſtodiẽdũ Segetẽ ne defruges. FINIVM q̄ſtione. Titulus eſt apud iuriſcõſultos. Finium regundoꝝ. quod iudicium pertinet ad prædia ruſtica. Iudici finiũ regundoꝝ permittitur:ut ubi nõ poſſit dirrimere fines a iudicatione cõtrouerſiá dirimat. Vbi autẽ fines confuſi ſunt:p menſorẽ termini iubentur declarari. VENdicabat. uſurpabat:petebat ut ſuá titulus eſt apud iuriſconſultos de rei uendicatione. ubi docet Vlpianus quod actio uendicationis habet locũ in omnibus rebus mobilibus. tá animalibus q̄ in his quæ aĩa carent. & in his quæ ſolo cõtinenẽ. uĩdiciæ appellãtur res:eæ de qbus eſt cõtrouerſia: Seruius Sulpitius uindicias dicit ait ab eo q̧ uindicantur res ex controuerſia:de uĩdiciis:quas brutus & decẽ uiri leges decreuerũt ſecundũ libertatẽ: Liuius in tertio & iuriſconſulti uolumine primo digeſtoꝝ cõmeminerunt:ubi acurſius indocte perperáq; exponit uindicias dici ſententias a uindicio ſeruo quæ ſunt meræ nugæ. Tu expone uĩdicias pro rebus de quibus eſt controuerſia:quæ quádiu ſunt in controuerſia. & ſub iudice debent eſſe in conditione libertatis honeſtiore:exẽpli cauſa cõtrouerſia eſt de libero hoĩe:quem quiſpiá aſſe

Marginal notes: Malum uicinus malus. — Scitũ themiſtoclis — Frugalitas. — Defrugare. — Segetẽ ne defruges. — Vendicatio. — Vĩdiciæ.

rit in ſeruitutẽ:ex lege uindiciaꝝ debet hic eſſe in libertate tãtiſper:donec ſentẽtia iudiciũ pronũcia/
Lis uindiciarum. tũ fuerit liber ſit an ſeruus:lis uindiciaꝝ eſt:ut Aſconii uerbis utar cũ litigatur de ea re:cuius apud ꝑ
toré incertũ eſt:quis debeat eſſe poſſeſſor:& ideo qui eã tenet dat ꝑdẽ litis uindiciaꝝ aduerſario ſuo
quo illi ſatiſfaciat nihil ſe deterius in poſſeſſione futuꝝ:de qua iurgiũ eſſet. VT ſepulchro paternũ
In urbe ne ſepelito. ſolũ retineret. Lex.xii.tabulaꝝ:uetat cadauera ĩ urbibus ſepeliri:uerba legis hæc ſunt:ĩ urbe ne ſepe/
lito:neue urito. Decretũ quoq; collegio pontificũ eſt:nõ eſſe ius ĩ loco publico fieri ſepulchrũ:ĩ agris
ſepeliebãt. Diuus Adrianus poe/nã ſtatuit quadragita aureorum in eos qui ĩ ciuitate ſepulchrũ fa/ciunt: cuius rei meminit Vlpia/nus. Titulo de ſepulchro uiolato. ubi Põpõius quoq; ſic ſcribit uti/mur eo iure.ut dominis fundoꝝ. In quibus ſepulchra fecerunt etiã poſt uenditos fundos adeũdorũ ſepulchroꝝ ſit ius: quinetiã titu/lo de religioſis.ut refert Vlpianus ſi quis ſepulchrũ habeat: uiam ãt ad ſepulchrũ nõ habeat: & a uici/no ire ꝓhibeaẽ:Imperator Anto/ninus reſcripſit iter ad ſepulchrũ peti præcario:& cõcedi ſolere : ut quotiẽs nõ debetur: ĩpetretur ab eo qui fundũ adiunctũ habeat:Itẽ titulo ſi ſeruitus uendicetur : Idẽ Vlpianus auctor eſt ꝙ uiam ad ſe/pulchrũ in ꝑdiis poſſimus uen/dicare. Seruius grãmaticus in.xi. cõmẽtario refert antiquã conſue/tudinẽ fuiſſe.ut in ciuitate ſepeli/rentur. qđ poſtea inquit duillio cõſule ſenatus prohibuit & lega/uit ne quis in urbe ſepeliretur.

ut ſuo ſaltem ſepulchro paternum retineret ſolũ : amicos plurimos ad demonſtrationem finium trepidans eximie corrogarat :aderant : inter alios : tres illi fratres cladibus amici q̃tulum ferentes auxilium : nec tamẽ ille ueſanus:tantillum præſentia multorum ciuiũ territus:uel etiam confuſus:licet non rapinis : ſaltẽ uerbis: temperare uoluit. Sed illis clementer expoſtulãtibus: feruidoſq; eius mores blandiciis permulcẽtibus:repẽte ſuã ſororumq; carorum ſalutẽ:q̃ ſanctiſſime adiurans:adſeuerat : parui ſe pendere totam mediatorum preſentiam:dẽiq; uicinũ illum auriculis per ſuos ſeruulos ſublatum :de cauſa : longiſſime:ſtatimq; proiectũ iri. Quo dicto inſignis ĩdignatio totos audientiũ per tẽptauit animos. Tũc unus e tribus fratribus incõtãter & paulo liberius reſpõdit:fruſtra eũ ſuis opibus cõfiſũ tyrannicã ſupbiã cõminari.cũ alioqn pauperes etiam liberali legũ preſidio:de inſolẽtia locupletiũ conſueuerint uĩdicari. Quod oleũ flãmæ:qđ ſulfur incẽdio:qđ flagellũ furiæ:hoc & iſte ſermo truculẽtiæ hoĩs nutrimẽto fuit. Iãq; ad extremã inſaniã uecors : ſuſpẽdium ſeſe:& totis illis:& ipſis legibus mãdare proclamans:

COR rogarat. Simul rogaue/rat. Coegerat. Quantulũ modicũ
Tantillũ. aliquantulũ. TANtillũ. Mini/mũ aduerbiũ eſt. CLEmẽter expoſtulãtibus. Cum uerboꝝ moderatione:& modeſtia accuſanti/
Expoſtulatio. bus:locutus eſt ſignificãter & ꝓprie:nã expoſtulare eſt q̃ri.& expoſtulatio eſt q̃rela:apud illũ ipſum.
qui peccauerit:poſtulare uero & poſtulatio de illo apud alteꝝ. MOres ꝑmulcentibus. Iuxta illud
Poſtulatio. Solomonis ſermo mollis frangit irã.ſermo durus ſuſcitat furorẽ. MEDIAtoꝝ. Attẽde mediato/
res dici ab Apuleio pro conciliatores interceſſoreſq; notiſſimo ſignificatu:quæ dictio frequẽs eſt ec/
Mediatores. cleſiaſticis ſcriptoribus:rariſſima illis priſcis:q̃bus nullũ niſi emaculatũ nitidũ terſum uerbũ eſt.græ
co uocabulo ꝓxoneta appellatur mediator in pecunia locãda quiq; interponiẽ inter emptorẽ & uen
Proxoneta. ditorẽ:quã dictionẽ noſtri latinitate donauerunt:adeo ut notius ſit uerbũ græcũ q̃ latinũ. nã qui ſit
qq; dicaẽ proxoneta ſciũt oẽs. Qui uero ſit pararius ꝑpauci nouerunt:eſt aũt pararius latino uocabu
Pararius lo idem qđ proxoneta:Seneca in ſecũdo de beneficiis.quidã uolunt noĩa ſecũ fieri.nec interponi pa/
rarios nec ſignatores aduocari. ADſeuerat. Affirmat. INCONtãter.ſine cõtatiõe & mora. LI
BErali legũ ꝑſidio. Libro prio degeſtoꝝ ſi qs inqt Vlpianus p potẽtiã aduerſarii nõ iuenire ſe aduo/
catũ dicit:oportebit ꝓconſulẽ dare aduocatũ:opprimi enĩ aliquẽ p aduerſarii ſui potẽtiã nõ oportet
oĩbus tã infirmatibus q̃ ſumatibus.ꝑſidio legũ par libertas eſſe debet:& æquũ ius. Hinc apud Liuiũ
adoleſcẽtuli more regio & ſolutiore uiuere aſſueti.q̃tunẽ leges rẽ ſurdã inexorabilẽ eſſe ſalubriore
Liberale iudiciũ. melioreq; ĩopi q̃ potẽti nihil laxamẽti nec uẽiæ hr̃e ſi modũ exceſſeris. Liberali aũt ꝑſidio dixit utẽs
uocabulo legali:ſiqdẽ titulus eſt ap̃ iuriſcõſultos de liberali cã.in quo de libertate.& aſſertione ꝓ ne/
Oleum flammæ fomes. ceſſariis ꝑſonis litigare ꝑmittiẽ. Itẽ liberale iudiciũ appellãt:qđ daẽ ĩ cã libertatis aſſerẽdæ. QVod
oleũ flãmæ.ſicut oleũ flammæ fomẽtũ eſt.ſicut ſulphur ignis ĩcẽtiuũ:ſicut flagellũ in mãu furiæ irri
tamẽtũ eſt furoris.ita ſermo iuuenilis fuit nutrimẽto ad feritatẽ truculẽtiaq; hoĩs tyrãnici excitãdã:
oleũ aũt in tãtũ eſt alimentũ flãmæ:ut ligna amurca olei macerata ardere ſine fumo Cato: Pliniuſq;
ꝓdiderit.ſulphur quoq; rẽ eſſe igni cognatã nullus ignorat.furiæ uero apud poetas flagello armaẽ
ut accicta flagello tiſiphone.in hãc ſniam Oratius.hoc ẽ oleũ adde camino. SVSpẽdiũ legibus. Ver
bũ hoĩs truculẽti & inſolentis:qui legibus hoĩbuſq; p cõtemptũ mãdat:ut ſe ſuſpẽdãt:q.n. dicit ſu/

canes paſtoricios: uillaticos: feros atq; imanes: adſueтos abiecta per agros exiccare cadauera: preterea etiam trāſeuntiū uiatoꝝ paſſibus morſibus alūnatos laxari: atq; i eoꝝ exitiū inhortatos: imitti precepit: q ſimul ſigno ſolito paſtoꝝ incenſi: atq; inflāmati ſunt: furioſa rabie conciti: & latratibus etiā abſonis horribiles: eunt in hoīes: eoſq; uariis aggreſſi uulneribus diſtrahunt: ac lacerāt: nec fugientibus ſaltem cōpeſcunt. ſed eo magis irritatiores ſequuntur. Tunc inter cōfertā trepidæ multitudinis ſtragē e tribus iunior offenſo lapide: atq; obtūſis digitis: terre proſternitur: ſæuiſq; illis: ac ferociſſimis cāibus iſtruit nefariā dapē. protinus eni nacti predā iacentē miſerū illū adoleſcentē fruſtati diſcerpūt. atque ut eius lætalē ululatū cognouere cæteri fratres: accurrunt mœſti ſuppetias. obuolutiſq; lacinia leuis manibus lapidū crebris iactibus: ꝓpugnare fratri: atq; abigeř canes aggrediūť: nec tamē eoꝝ ferociā: uel cōterere: uel expugnare potuere. qppe cū miſerrimus adoleſcēs: ultīa uoce prolata: uindicarēt de pollutiſſimo diuite mortē fratris iunioris: illico laniatus interiſſet. Tūc reliqui fratres: non tā hercules deſpata: q̄ ultro

ſpende leges hic nimię denotat ſe leges flocci nō facere. Plautus: uade & ſuſpende te. Lex ut inquit pindarus regina oium eſt & domina. cui oēs mortales obſeq par eſt: pinde ac deo. Impoſſibile eſt; ut Plato ſapiētiſſime ſcribit: illā rē publicā bene gubernari poſſe: i q̄ lex nō iperat. Duæ ſunt ſyllabæ iterſe inimicæ atq; diſſidētes. q̄ eodē cōtubernio una eē nō poſſunt: uidelicet Ius & Vis. ubi eni dominať uis cōculcari ius neceſſe eſt. ubi aūt ius pollet uim propelli atq; exterminari cōſtat. hic ergo ipotēs & tyrānicus ius iprobās uim adamās legi ſuſpēdiū minitabatur ad uim ipotentiāq; cōuerſus: & ꝓfecto ut olim dixit ſapiens ille philoſophus. leges iterdū ſimiles ſunt telis araneaꝝ atq; caſſiculis: quibus infirmæ beſtiolæ iplicantur: ualidiores trāſmittūtur. leges capiūt & mulctant ibecillos ac miſeros quas opulenti perrūpunt: eiſq; ut ait iſte ſuſpēdiū mādāt & laqueū. CANes paſtoricios. M. Varro & Columella ꝑcipiunt paſtorales & uillaticos canes eligi oportere magnitudine ampla uaſti latratus: craſſis ceruicibus ac collo: cruribus rectis ac potius uaris q̄ uaciis. dicuntur autē crura uara M. Varroni introrſum retorta: qualia ſunt pumilionū. uaris contrarii ſunt uaciæ: quoꝝ pedes deprauati diuaricantur genibus contiguis: Varoꝝ & uacciaꝝ mentio ē frequens apud ſcriptores. & in libris de analogia apud Eūdē Varronē ſcriptū eſt: ſiquis pueroꝝ ꝑ delitias pedes male ponere atque imitari uatias cœperit: hos corrigi oportere ſi cōcidat. FEROS. In oibus aīalibus cuiuſcūq; generis ullū eſt placidū eiuſdē inueniť & ferę: utpote cū hoium etiā ſiluestriū genera extent: Ariſtotele & Plinio auctoribus. PASSIbus. purior lectio eſt ſi legas paſſim. ALVMnatos. educatos alitos nutritos. LAXAri. ſolutis uinculis imitti. Portius Cato: oportet inqt Canes iterdiu clauſos eē: ut noctu uigilātiores & acriores ſint: Columella ꝑcipit uillaticos canes ſcueros parādos eē: ut ſemp excandeſcāt in exteros. LATRAtibus abſonis. Horrēdis ac uaſtis: horribili eni fremitu: & uaſto latratu eligēdus eſt cāis paſtoricius: apud Ouidiū canis noiatus eſt hylactor uidelicet a latratu. nā υλακτεω uerbū græcū eſt qđ ſigificat latro. ꝑcipit Calumella. ne nominibus lōgiſſimis appelleñť canes: quo celerius qſq; uocatus exaudiat: ſicut latinū canis uocabulū eſt ferox: græcū ſcylax. dř āt σκύλαξ græce Catulus. OFFENſo lapidi. Cū lapidi pedē incuſſiſſet. ipegiſſetq;. obiere. ut Plinius inqt Emylius lepidus icuſſo pollice limini cubiculi: & aufidius cū egreſſus i ſenatū iret offenſo pede in comitio: ominoſum credidit antiqtas in egreſſu domus offendere pedē ad limē. hic illud poeticū omnia ſunt aliqd. nā cū diſcedere uellet. ad limē digitos cōſtitit icta nape. OBtunſis digitis. ex ictu lapidis retōſis: & cū cruciatu oblīſis. NEPHAriā dapē. qd intelligi uelit. ꝑ nephariā dapē ſtatim ſubdidit dicēs humanis carnibus paſtos eē canes pinde quaſi eſſent anthropophagi. ſic eni appellanť humanis carnibus ueſcētes. FRVſtatim. Minutatim & ꝑ fruſta dilaniant. Plautus dixit fruſtillatim υποκοριστικωσ ſic ſcribens in curgulione. Iā ego te faciā ut hic formicæ fruſtillatim differāt. LAETAlē. letum ſignificantē & qualis in morte emitti ſolet. SVPPEtias. opitulari accurrūt laturiq; ſubſidiū. OBuolutis leuis manibus: ſignat adoleſcētes inuoluiſſe ſiniſtras ueſtimēto & q̄ſi obarmaſſe ad cōflictum: qđ fieri ſolet in quotidianis rixis. ut ſcilicet pro ſcuto ſit palliū circa ſiniſtram inuolutū. Liuius inter hæc dicta paludamento circa leuum brachium intorto. nam nec ſcuta quidem ſecū extulerant: in hoſtes impetum. fecit: cæſar quoq; in commentariis belli ciuilis Pōpeiani ſic refert repentino periculo exterriti ſiniſtras ſagis inuoluunt: gladioſq; diſtringunt. PROpugnare fratri. defendere fratrem. & pugnare pro fratre Oratius propugnat nugis armatus. A. Gellius oppidum a cōſule oppugnari dixit cōtra ab oppidanis propugnari. VINdicarent. hæc eſt uox ultima adoleſcentis. qui moriens rogauit fratres ut mortem ſuam ulciſcerentur ſumpto ſupplicio de illo diuite qui

Lex regina oium

Ius. Vis.

Leges ut telæ aranearum.

Crura uara uacia.

Ferum Placidū.

Hylactor

Fruſtillatim.

Veſtis intortam circa lauā

Propugnare.

Vidicare Vindex.

cauſa mortis exciterat. Vindicare apud ueteres non tantum defendere: uerum etiam punire ſignifi/cat: unde oratius uindicem poſuit pro punitore: ut interpretatur porphirio enarrans illud: uindex; auaræ fraudis & abſtinens. NEGLEcta ſalute. qui uitæ ſuæ negligens eſt: alienæ fit dominus. q ſa lutem propriam contẽnit: is in poteſtate habet alienum ſpiritum. VELItantur. Depugnant: Con/grediuntur ex congreſſione uelitum ducto uerbo. EXANImatus. Modo extinctus alias perturba tus: eſt autem ſenſus cum adoleſcens ille ex uulnere lanceæ peremptus eſſet & extinctus non tamen corruit ad terram prout mortu/us homo concidere cõſueuit: cur autem moribundus non caderet cauſa fuit telum quod transfoſſo iuuene infixũ terræ ſuſpenderat corpus & libratũ tenebat in ſubli mi. SOLO. Terra. NIxus uio lentia. Genitiuus caſus: eſt quem patrium uocat: & quarti ordinis nomen: hic nixus huius nixus: ut conatus pro nitendi impetu.

neglecta ſua ſalute: cõtedunt ad diuitẽ. atq; ardẽtibus animis. ĩpetuq; ueſano lapidibus crebris ĩ eũ uelitanť. At ille cruentus & multis ante flagitiis ſimilibus exerci tatus pcuſſor: iniecta lãcea: duorũ alterũ per pectus me diũ tranſadegit: nec tamẽ peremptus: ac prorſus exani matus adoleſcẽs ille terræ cõcidit. Nam telum trãſue/ ctum: atq; ex maxima parte pone tergum elapſum: ſo loq; niſus uiolentia defixũ: rigore librato ſuſpenderat corpus. Sed & qdã de ſeruulis procerus & ualidus: ſic cario illi ferens auxilium lapide contorto: tertii illius iuuenis dexterum brachium: longo iactu petierat: ſed impetu caſſo: per extremos digitos tranſcurrens lapis: contra omnium opinionem deciderat innoxius: non nullã tamẽ ſagaciſſimo iuueni prouentus humanior uĩdictæ ſpeculã ſubminiſtrauit. Ficta nãq; mãus ſuæ debilitate: ſic crudeliſſimũ iuuenẽ cõpellat. Fruere exi tio totius noſtræ familiæ: & ſanguine triũ fratrũ inſa/tiabilis tuã crudelitatẽ paſce: & deproſtratis tuis ciui/bus glorioſe triũphatũ ſcias. licet priuato ſuis poſſeſ/ſionibus paupere: fines uſq; & uſq; proterminaueris:

RIGOre librato. Rigiditas te li & duricia ſignificatur. Cuius li bramento transfixũ iuuenis cor/pus ſuſpenſum cõtineret. SIC cario illi. Diuitem factiõibus pol/lentem & truculentem & homi/cidam. Tempeſtiuo uocabulo ſic/carium nuncupat. LONGO iactatu. Inter tela ſunt & lapides. qui e longinquo iaciuntur. Telo/rum autem appellatione quicqd longe iaci poteſt ſignificatur ex etymologia ἀπὸ τοῦ τηλόθεν: Paulus iuriſconſultus telorum i/quit appellatione omnia ex qbus ſinguli homines nocere poſſunt accipiunť. M. Tullius in oratione pro cecina. docet armatos ſi lati/ne loqui uolumus appellari tantũ illos. qui ſcuti teliſq; parati ornatiq; ſunt. qui uero ſaxa iacerẽt qui de terra ipſi tollerent non dici armatos. neq; eſſe arma ceſpites neq; glebas: Verũ cum cauſæ non uo/cibus ſed rebus ponderentur. appellatiõe armorum ſaxa continebunť: Quod & caius iuriſconſultus euidenter oſtendit. his uerbis. Armorum appellatio nõ utiq; ſcuta & gladios & galeas ſignificat ſed & fuſtes & lapides. CONtorto. immiſſo iacto: torquere eſt iacere. & immittere. Tortores machi/narũ Amiano Marcellino ſunt: hi qui ex machinis bellicis tela iaculantur: atq; contorquent. CAS SO. irrito uano futili. caſſitare uerbum eſt: non ab hoc uocabulo caſſo deriuatum: ſed a uerbo cado: ſignificat enim frequenter cadere: quod & uis ſignificationis oſtendit: uerbum prope peculiare iuri/ſconſultorũ: qui ſic ſcribunt. Si ex tegula caſſitauerit ſtillicidiũ: poſtea ex tabulato: uel ex alia materia caſſitare non poteſt. INNOxius. nihil nocens. & ad lapidem referť. VINdictæ ſpeculam. Specu lationem quaſi quandam ultionis capeſcendæ: ſpeculam enim dici locum editiſſimum ex quo ſpe/culamur. quis neſcit? quod ſpeculatorium eleganti uocabulo Cyprianus appellat: uel potius ex pone peculam pro paruam ſpem. ut a ſpe ſit ὑποκόρισμα: ut ſit ſenſus. non nullam ſpem uindictæ ſub/miniſtratam eſſe iuueni. ex humaniore prouẽtu. ut. ſ. ex eo quod prouenerat nactus occaſionem fin/geret manum ictu lapidis debilitatam: & ſub hoc prætextu diuitem aggrederetur. COMpellat. Alloquitur cum amarulenta incuſatione. FRVEre exitio. Tanquam clades noſtra ſit fructus tuæ beatitatis: & gaudium. Res aliæ ſunt ut inquit diuus Auguſtinus in primo de doctrina chriſtiana. quibus fruendum eſt: aliæ quibus utendum: illæ quibus fruendum eſt beatos nos faciunt: frui eni eſt amore alicui rei inherere propter ſe ipſam: utendũ eſt nũmo ut fruamur deo. ſed nũc ordine præ poſtero multi frui malunt nũmo: tanq̃ deus ꝓpter nũmũ colendus ſit. CRVdelitatẽ paſce. Sic nio be apud Ouidium paſcere crudelis noſtro latona dolore. TVIS ciuibus. Ciues noſtri alio noĩe la/tine & elegãter dici poſſunt municipes. populares cõterranei. qui cõciuẽ dicit nouitio uerbo utitur: nec apud ſæculum illud eruditum temere uſurpato: male litterari inſcitiſſime illiberaliſſimeq; cõpa triotã dicunt dictione prorſus barbarica & ex contubernio latinitatis exploſa. PROterminaueris. Propagaueris auxeris promoueris fines: proterminare a termino promouendo ductum uerbum.

Telorũ appella/tio.

Armorũ appella/tio.

tortores.

Caſſitare

Specula.

Frui.

Vti.

Proter/minare.

habitu⁊ tamen uicinũ aliquem:nã hæc etiã dextera:q
tuum prorſus amputaſſet caput:iniquitate fati cõtuſa
decidit.Quo ſermone alioquin exaſperatus furioſus
latro:rapto gladio:ſua miſerrimũ iuuené manu peré/
pturus:iuadit auidus:nec tamẽ ſui molliore ꝓuocaue
rat:qppe iſperato & longe cõtra eius opinione reſiſtés
iuuenis.amplexu fortiſſimo arripit eius dexterã : ma/
gnoq; niſu:ferro librante:multis & crebris ictibus ipu
ram elidit diuitis aĩam:& ut accurrentiũ etiã familia/
riũ manu ſe liberaret.confeſti adhuc inimici ſanguine
delibuto mucrone gulã ſibi ꝓrſus execuit. Hæc erant:
quæ ꝓdigioſa præſagiuerãt oſtẽta:hæc quæ miſerri/
mo domino fuerant nũciata.nec ullũ uerbũ:ac nec taci
tũ quidé fletũ tot malis circũuẽtus ſenex quit emittere.
Sed arrepto ferro:quo cõmodum inter ſuos epulones:
caſeũ atq; alias prandii partes diuiſerat: ipſe quoq; ad
inſtar infœliciſſimi ſui filii iugulũ ſibi multis ictibus
cõtrucidat:quoad ſuper mẽſam tremulus corrués por
tentoſi cruoris maculas noui ſanguinis fluuio proluit.
Ad iſtũ modũ puncto breuiſſimo:dilapſæ domus for
tunã hortulanus ille miſeratus:ſuoſq; caſus grauiter i/
gemiſcẽs:depẽſis pro prandio lachrymis:uacuaſq; ma
nus cõplodens ſepicule:ꝓtinus inſeſſo me retro quam
ueneramus uiam capeſſit.Nec inoxius ei ſaltẽ regreſ/
ſus euenit.Nã qdã ꝓcerus:& ut idicabat habitus : atq;
habitudo:miles e legione:factus nobis obuius : ſuper
bo atq; arrogãti ſermõe ꝓcõtatus eſt : quorſum uacuũ

HABIturum te uicinum.Nullus eſt tam opulentus:nec tam magna latifundia poſſidet: ut nõ ui
cinum aliquem habeat & conterminum.nam & regnis ſinitima ſunt regna.& collimitio quodam
regiones maximæ terminantur. CONtuſa decidit.Debilitata infractaq; corruit.itellige cum uer/
bis manũ quaſi lapſabũdam oſtentaſſe. FVrioſus latro.Modo ſiccarius.mõ latro.modo ueſanus.
nominibus ſane conuenientibus nominaẽ hic diues & factioſus. SVA manu.Cum fuiſſet percuſ/
ſus in brachio ictu lapidis a ſeruo contorti.nunc diues tyrannicus ſua manu non ſeruili perimere iu
uenem feſtinat. NIſu.Conatu
& impetu. NEC ſui molliorẽ.
Ideſt diues prouocauerat prouo/
catorem nihil ipſo deteriorẽ.imo
longe ualentiorem . quod & exi/
tus oſtendit. ELIdit aĩam.Qua
ſi ui eliſam . extruſamq; intelligi
uult Plinius ait uillas eliſas mõtiũ
cõcurſu. DELIbuto mucrone.
Ideſt gladio illo adhuc ſanguĩno/
lẽto ſemet interfecit gula execta:
quo diuité iteremerat: cuius ſan/
guine adhuc madebat. PRAE
SAgiuerãt oſtẽta.Ouum gallinæ
fons ſanguinis ꝓdigioſus: muſte
la ſerpẽtẽ mordicus trahés : rana
ex ore canis exiliés ꝓſagauerãt de/
nũciauerãtq; clades haſce ꝓſcrip/
tas. NEC ullũ uerbũ quit emit
tere.Senex ꝑ audito obitu filio⁊
miſerabili : nec loqui potuit præ
dolore nec flere:quaſi aggere ma
lo⁊ ꝓſſus attonituſq;:Virgilius ĩ
xi.narrat euandrum uix hiſcere
potuiſſe procumbentem ſupra ca
dauer palantis filii.& uia uix tan/
dẽ uoci laxata dolore ẽ. COM/
modum.Modo id horas. ut ſæpe
apud hũc ſcriptorem poſitum ẽ.
EPVlones.Modo compranſo/ Epulões.
res conuictoreſq; : alias dicuntur
ſacerdotes miniſtri põtificum. In
cœnis de quibus ſuo loco plura
diximus:quos notat Lucanus il/
lo uerſu:ſeptẽ uirq; epulis feſtus
titiiq; ſodales. TERmulus. ſic
Iuuenalis de priamo ſene tũc mi/
les tremulus poſita tulit arma tia
ra.& ruit ante aram ſummi iouis ut uetulus bos. POR tentoſi cruoris maculas.ſignat ſanguinis
fontem.qui emicuit largiſſimus ex quo reſultantes guttæ menſam cruore per ſparſerunt . qui ſan/
guineus fons portendebat ſanguineum fluuium.ex corpore domini ſenis promicãtem. DEPEN
ſis pro prandio lachrymis.Cum ſtabulario & cauponi ſoleat uiator pro prandio nummos perſol/
uere.nunc hortulanus lachrymas hoſpiti non nummos dependit: Sympathia quadam affectus ob
dira inſortunia. MAnus complodens.Complodere manus eſt inter ſe illidere.& percutere : quod Cõplode
facere ſolemus in lamentatione & luctu:Oratores in actione cauſarum feriunt ſemur cedunt pectus re máus.
complodunt manus quod improbans Quintilianus dixit in.xi.complodere manus ſcenicum eſt.&
pectus cedere:comploſio quoq; pedis in oratore ſi crebra ſit uituperat idem Quintilianus:quam de
centem fuiſſe in.M.Antonio oratore teſtis eſt.M.Tullius. INfeſſo.Legendum eſt inſeſſo.ut ſit ſen
ſus hortulanus inſidens dorſo meo per eandem uiam.qua uenerat retro rediit. HABItus & habi
tudo.Veſtitus & corporis liniamenta militem eſſe indicabant. De habitu & habitudine enarratius
ſuo loco diximus. MIles legiõe.Legionarius miles ſignificatur.namq; Vegetio & modeſto aucto/
ribus milites bifariam diuidũtur in legionarios & auxiliares.legionarii ſunt Romani auxiliares ex/
terni.qui a ſociis uel fœderatis gentibus mittuntur.Miles e legione longe honoratior eſt q̃ miles au/
xiliator.Nam legionibus ſemper auxilia tanq̃ leuis armatura in acie iungebantur:ut in his præliãdi

Legionarii milites
Auxiliares.

magis adminiculum eſſet q̄ principale ſubſidium. In donis militaribus dandis ſeruabatur illud diſcrimen. ut auxiliares externos torqbus aureis donarent: at ciues niſi argenteis. contra armillas ciuibus dabant. quas non habent externi cuius rei meminit Plinius noſter. in. xxxiii. DVceret aſinum. Ex Luciano qui ait ηρετο τὸν κηπουρὸν ὅπου ἀπάγοι τὸν ὄνον ἐμὲ interrogauit hortulanum quo adduceret aſinum. MErore. Ex infortunio. quo peſſundatā uiderat hoſpitis domū. LATIni ſermonis ignarus. Militem latino ſermone alloquutum eſſe hortulanū teſtis eſt Lucianus ſic ſcribens: πρῶτα λάλει πρὸσ ἡμᾶσ τῇ ἰταλῶν φωνῇ primum nos alloquitur uerbis italicis. Vnde hortulanus τῆσ φωνῆσ ἀνόητοσ. idest linguæ ignarus nihil reſpondit. FAMIliarem inſolētiā utrū illi tantum militi inſitam ingenitamq;? an generaliter inſolentia dicitur familiaris eſſe militibus: cū id genus homines ferme: omnes uideamus inſolentes. ac faſtu tumentes. CONFIcion. Corrige conuitio. ideſt probro tanquā ſilētium hortulani pro conuitio & maledicto fuerit militi. uel potius lege ut cōuicio. Ideſt ut coniecto & cōiectura opinor ut ſit uerbum. VIte quā tenebat. Lucianus dixit. παίει τῇ μάστιγι τὸν κηπουρόν. Ideſt ferit flagello hortulanum. Noſter uero doctius inquit uite obtuſum eſſe: reſpiens uidelicet ad Romanorum diſciplinam: ac ritum. apud quos militare quaſi inſigne & geſtamen erat

duceret aſinū? At meus dominus adhuc merore permixtus & alias latini ſermōis ignarus: tacitus præteribat. nec miles ille familiarem cohibere quiuit inſolentiam: ſed indignatus ſilentio eius: ut cōuitio: uite quam tenebat: obtundens eum: dorſo meo perturbat. Tunc hortulanus ſupplicue reſpondit: ſermonis ignorantia ſe: quid ille diceret: ſcire non poſſe. Ergo igitur egre ſubiiciens miles: ubi inquit ducis aſinum iſtū? Reſpōdit hortulanus petere ſe proximam ciuitatem. Sed mihi inquit opere eius opus eſt: Nam de proximo caſtello ſarcinas præſidis noſtri cum cæteris iumentis debet aduehere: & iniecta ſtatim manu: loro me quo ducebar arreptum incipit trahere. Sed hortulanus.

Vitis cēturionis geſtamē.

Vitis: quam centuriones prope peculiariter geſtabant: eaq; pecātes milites caſtigabāt: Plinius in. xiiii. centurionum in manu uitis atq; etiam in delictis pœnam ipſam honorat: Plutarchus in galba. Sempronius inquit centurio ſublato palmite quo centuriones in milites ſontes animaduertunt: in eos: qui inuadebant: clamabat: & ut imperatori parcerent iubebat. Scribunt iuriſconſulti titulo de re militari: quod miles ſi uitem tenuit centurioni ſe caſtigare uolenti militiam mutat: ſi ex induſtria fregit: uel manum centurioni intulit capite punitur. hinc a Macrobio uitis ſcito epitheto centurialis dicta: annotanda eſt obiter circunlocutio poetaꝝ decentiſſima: qui centurionem deſcribere uolentes

Vitis latia.
ennius cēturio.

hac periphraſi utuntur: ut uitis latiæ nuncupatione deſignent: Lucanus in. vi. pharſaliæ. ꝓmotus latiam lōgo gerit ordine uitem. Martialis. Vare parethonias latia modo uite per urbes nobilis Silius in. iii. punicorum uitis latiæ præſignis honore. Item in. xii. Ennium centurionem fuiſſe intelligi uolens decenter ait Miſcebat primas acies latiæq; ſuperbum uitis adornabat uitæ decus. ex hac doctrina eſt illud Satyrographi nodoſam frangebat uertice uitem. Idem centurionatum ſignificans dixit. aut uitem poſce libello. SVPplicue. Suppliciter. Sermonis ignorantia: Tot ſunt gentium ſermones: ut inquit eleganter Plinius: tot linguæ: tanta loquendi uarietas: ut externus alieno pene non ſit

Surdus hō in aliena līgua.

hominis uice. ex hoc linguarum diſcrimine & ſermonis ignorātia fit: tu græci in latino: latini i græco ſermone ſurdi ſint: Deniq; omnes ut. M. Tullii uerbis utar: in his linguis: quas non intelligimus: quæ ſunt innumerabiles ſurdi ꝓfecto ſumus: Diuus quoq; Auguſtinus libro de ciuitate dei undeuigeſimo in hanc ſententiam ſcribit hæc digna memoratu. In quo primum linguarū diuerſitas hominem alienat ab homine. Nam ſi duo ſibimet inuicem fiant obuiam neq; præterire ſed ſimul eſſe aliqua neceſſitate cogantur: quorum neuter nouit linguam alterius: facilius ſibi animalia muta etiā diuerſi generis q̄ cum illi ſint homines ambo ſociantur: quando enim quæ ſentiunt iter ſe communicare non poſſunt. propter ſolam linguarum diuerſitatem. nihil prodeſt. ad ſociandos homines tāta ſimilitudo naturæ: Ita ut libentius homo ſit cum cane ſuo q̄ cum homine alieno. VBI ducis? Attende elocutionem inuſitatam: ubi ducis? cum ex grammaticali diſciplina & norma dicendū fuerit. Quo ducis? Veꝝ Lucius noſter ut ego opinor: nō minus ſcitæ q̄ feſtiuiter militem grāmaticæ inſtitutionis ignaꝝ inducit militariter loquentem ꝑuaricato grāmaticoꝝ decreto: minimeq; obſeruātem placita donatiſtaꝝ. SED mihi īquit. Verba militis inſolentis. qui nullo iure aſinum ab hortu-

Reſponſum galloꝝ.
Omnia fortiū eē.
Præſes.

lano abducere contendit tanq̄ ꝓbet reſponſum illud galloꝝ ferox & iniquū: qui Romanis dixerūt ſe in armis ius ferre. & omnia fortium uirorum eſſe. Plato quoq; in gorgia prodidit natura comparatum eſſe ut præſtātior plus habeat q̄ inferior: & potentior q̄ debilior. Vnde & pindarus herculem ait neq; emptos neq; donatos gerionis boues abegiſſe: ut pote naturali ipſo iure dictante: & boues & cætera omnia. quæ ab hominibus poſſidentur eius eſſe debere qui præſtantio ſit atq; ualentior. PRAEſidis. Nomē præſidis generale eſt: quo omnes prouincias regentes ſignificantur. præſes ꝓ-

uinciæ maius imperium in ea prouincia habet omnibus poſt principem. præſidibus ituris in prouinciam publice locari ſolent. tabernacula. & iumenta ſarcinaria ad utẽſilia deportanda. Auguſtus uero auctore Suetonio inſtituit ut certa pecunia conſtitueretur proconſulibus ad mulos & tabernacula: hic legimus apud lampridium. Quod Alexander Romanus imperator præſides' prouinciarum ita inſtruebat ut acciperent mulos binos. equos binos muliones & alia neceſſaria. reddituri depoſita adminiſtratione mulos equos & muliones. cætera ſibi habituri. ſi bene egiſſent: In quadruplum reddituri ſi male.

prioris plagæ uulnere prolapſum capite ſanguinem detergens: rurſus deprecatur: ciuilius atq; manſuetius uerſari cõmilitonem: idq; per ſpes proſperas eius orabat adiurans. Nam & hæc ipſe aiebat. iners aſiellus & nihilominus morbo deteſtabili caducus: uix etiã paucos olerum manipulos de proximo ſolet: anhelitu languido fatigatus: ſubuehere: nedum ut rebus amplioribus idoneus uideať gerulus. Sed ubi nullis precibus mitigari militem: magiſq; in ſuam perniciem aduertit efferari: iamq; inuerſa uite de uaſtiore nodulo crebrũ ſuum diffindere: currit ad extrema ſubſidia: ſimulans quærere: ad cõmouendam miſerationem: genua eius uelle contingere: ſummiſſus atq; incuruatus: arreptis eius pedibus utriſque ſublimen elatum terræ grauiter applodit. & ſtatim: qua pugnis: qua cubitis: qua morſibus: etiam de uia lapide correpto: totam faciem: manuſq; eius & latera conuerberat. Nec ille ut primũ humi ſupinatus eſt: uel repugnare: uel omnino munire ſe potuit: ſed plane identidẽ cõminabatur: ſi ſurrexiſſet: ſeſe conciſurũ eum machera fruſtati. Quo ſermone eius cõmonefactus hortulãus: erripit ei ſpathã eaq;

PRIOris plagæ. Qua ſcilicet. cum obtundens miles uitigineo fuſte ex aſino deturbauerat. MORBO caducus. Oſtendit hortulanus aſellum illum minime expetibilem eſſe minimeq; precioſum: ut pote qui inualidus ſit: & comitiali morbo conflictetur: fiatq; caſſabundus: ſed hoc ruſtice magis dictum: q̃ ſcite eſt: cum morbus comitialis ſiue caducus non tam ad iumenta: quam homines pertineat: quo nõ pauci uexantur de quo copioſiſſime apud Suetonium in primo commentario. Plinius. & cæteri ſcriptores tradunt ſolas animalium coturnices præter hominem ſentire morbũ comitialẽ. Quod ſi uerum eſt. Aſinus huic morbo obnoxius eſſe non potuit. MANIPVlos. Faſciculos herbarũ hortenſium: quas hortulani manipulis alligatas frequenter in urbem deferre uenales conſueuerunt.

REBVS amplioribus. Sarcinis præſidis aduehẽdis: dixerat enim miles uelle ſe uti opera aſelli. huiu ſce doſſuarii ad ſarcinas præſidis deferendas. VICE. Errore unius littere minutulo quidem corrupta dictio eſt. ſed qui etiam intelligentiam eruditi lectoris obturbet ac remoretur. proinde legas uite. ut ſit ſenſus militem inſolentia familiari efferatum inuertiſſe uitem: quod militare geſtamen eſt: ut ea ſcilicet parte: quæ nodoſior eſt: & uaſtior: quæq; manu 'contineri ſolet diffinderet caput hortulano. SIMVlans quærere. Purior lectio eſt ſi legatur ſimulanſq; ut ſit particula tantum copulatiua. GENVA contingere. Depræcatores ſupliceſq; genua attingũt ad hæc manus tendunt: hæc ut aras adorant: ut ſæpe iam dixi. Antiquitas miſericordiæ genua conſecrauit: ut frontem genio: & dextram fidei. ARREPTIS pedibus. In hanc ſententiam eſt illud Quinti Curtii ſubductis repente pedibus arietauit ad terram. TERræ applodit. Allidit ad terrã. & cum ſonitu affligit. Lucianus. ex τορ ποδωρ ὑποσπασαρ εισ τηρ οδορ εκτιρει. ideſt pedibus ſubtractis in uiam extendit. QVA pugnis. Ideſt partim pugnis partim cubitis. hæc enim particula. in hunc ſenſum uſurpatur. M. Tullio. Liuio. Plinio. cæteris. ad præſens ſucurrit illud ex epiſtolis Plinii. medium tempus diſtentum impeditumq;: qua officiis maximis: qua amicitia principum egiſſe: apud Plautum ait paraſitus. Meus eſt baliſta pugnus: catapulta cubitus. QVA morſibus. Partim morſibus: morſus hominis inter aſperrimos muneratur. ut tradit Plinius in. xxviii. medentur ſordes ex auribus. Lucianus. εποιει εκειρορ ουτωχειρι και ποδι και λιθοεκ τισ οδου. ideſt feriebat illum manibus pedibus lapide de uia correpto. REPVGNAre. Græce dicitur. αρτεωαχεισθαι.

IDENTIdem. Frequenter ſepicule. CONCISVrum machera. ex Luciano. απειλει ει αραστα τη α ποκτερειρ τη μαχαιρα græci macheram uocãt ſpatham. ſiue gladium. ut iam diximus. Vnde macherophori pro ſatellitibus enſiferis: & macheropios pro fabro gladiorum: apud pſalmographum lingua eorum gladius acutus græce dicitur machera: & ita dixit ruffinus. FRVSTAtim. Minutatim per fuſtra. & minutias: aduerbium eſt de quo iam dictũ eſt. SPAthã. Antiqui græco uocabulo ſpathã dicunt enſem: & ap̃ græcos ſcribiť p. ideſt. th. m igr illud qđ hæc: dictio q̃uis græca ſit notior tamẽ uulgo eſt: atq; frequẽtior in quotidiano idiomate: q̃ enſis gladius mucro ſicut lexcẽta alia de q̃bus alias: Milites Romani grauis armaturæ habebãt auctore Vegetio gladios maiores quos ſpathas

Coturnices morbo caduco obnoxiæ.

Genua miſeridiæ.
Frons genio.
Qua.

Macherophori.
Macheropius.
Spatha.
Semiſpathæ.

uocant:& alios minores.quos ſemi ſpathas uocant plumbatas quinas poſitas in ſcutis quas primo impetu iaciunt.præterea ſpathæ apud græcos.ut docet Iulius pollux appellatur ramus palmæ:a qua balani hoc eſt dactyli dependeant:quo inſignificatu eſt illud ex leuitico ſumetis uobis die primo fru

Spathalion ctus arboris pulcherrimæ ſpatulaſq; palmarum.ab ſpathe fit υποκοριςμα.hoc eſt diminutiuũ ſpathalion hinc apud Martialem lẽma eſt.ſpathalion cariotarũ:accipiturq; pro ramulo palmæ cum da

Cariotæ. ctylis dependentibus:quas cariotas & cariotidas idonei auctores appellant:nõ me fallit in pleriſque codicibus epigrammatarii poetæ non ſpathalion legi. ſed petalion. q etiam ſpathalia ſunt Plauto & Plinio inſtrumẽta delitiarũ mulierium:quæ Hermolaus barbarus a ſpathale nympha deduci autumat.ego aũt a uerbo græco ſpathao quod ſignificat delicate ago ut apud Ariſtophanem σπαθαν λιαρσ παυσασ Longiſſime abiecta. Luciãus και ριπτει πορρω idest & longe proiicit. Quiens. potens uales:quit enim dicit poteſt cuius contrarium eſt nequit. SIMVlat ſe mortuũ. Lucianus ψευδετο ως τεθνηκε εν ταις πληγαις mentitus eſt ſe mortuum eſſe ex plagis. NEC HORTVLVM CVRANS INVIſere. Lucianus ait hortulanum tradidiſſe hortum συνεργω idest ut uerbum exprimã de uerbo.cooperatori cuipiam colendũ. uerba Luciani hæc ſunt. τον μεν κηπον αυτου συνεργω τινι επεδωκε γεωργειν. TANtiſper occultaret. Tam diu donec euaderet ĩminẽs

Tãtiſper periculũ. Poſtulat autem particula tantiſper poſt ſe dum donec:quoad.Terentius ego te meũ eſſe dici tantiſper uolo:dum :quod te dignũ eſt facias.Interdũ abſolute ponitur & ſignificat interea:& tam diu:Liuius in primo id imperiũ ei ad puberẽ ætatẽ icolume mãſit tantiſper tutela muliebri.Donatus tantiſper dictũ eſſe ait pro q̃ſi tã

Capital. tum.ut pauliſper quaſi paululũ.& parũper quaſi pagæ CAPItalẽ cauſam.Dicit capitalis cã:qua agit de capite.hominis & ſalute.Capital facinus dixerũt ueteres qđ capitis pœna luitur:apud Plautũ capitalis edis facta eſt:apud oratiũ ira fuit capitalis pro exitiali.& peſtifera.ſic & homo capitalis.M.Tullio dictus pronoxio.& peſtilẽti. COMplicitis pedibus.Luciãus.επειδε αραντες με εκ των ποδων και ανασυραντες την κλιμακα εις οικημα υπερωον.idest me aũt tollẽtes pedibus deportat p ſcalas in cœnaculũ ſuperius. DEORſus.Græce dicit κατω.idest inferne ſiue inferius. DIREpit in ciſtulã.Clanculo & furtim irrepens oculratur ſub ciſtula.Lucianus τον μεν ουν δεσποτην εν κιβωτω κεκρυ

Orificiũ. ψαντες. dominũ meum in arca occultarũt. SVPERgeſto orificio.In ciſta ſiue arca delituit hortulanus operculo ſuppoſito.ne uiſceretur.Orificiũ accipe pro tegumento ſiue opculo.quo ciſtæ os occluditur:orificia uentris duo ſunt.quoꝝ ſuperius recipit deuorata & in follem ſtomachi recõdit. inferius uero demiſſum inteſtinis adiacentibus inſeritur:& inde uia eſt egerendi.auctor Macrobius in ſeptimo ſaturnalium. EMERSVS graui crapula. Allegoricos tanq̃ experectus excitatuſq; a ſomno poſt uinolentiam:& enim uinolentorum eſt ut crapula mergantur:quæ ut inquit Ariſtoteles in problematis eſt proprie feruor quidam & inflammatio ex uino:quæ plus conflictat q̃ temulentia:Plini

Crapula us in.xxiii.de uino loquens ſic ſcribit.Nouitium reſinatum nulli conducit capitis dolorem & uertigines facit : ab hoc dicta crapula eſt. NVTABVNdus.Lapſabundus uacillans titubante greſſu & capite grauato.Lucianus ο δε στρατιωτης εκ της οδου τοτε μολις επαρθεις ταις ως εφασαν καρη βαρων ταις πληγαις ηκεν εις την πολιν idest miles ex uia uix ſurgens capite nutanti propter

Impotentia plagas uenit in ciuitatem. DE impotentia.De infirmitate imbellia imbecillitate:Alias impotentia dicitur ĩmodica intolerandaq; potentia:ſicut & impotens tyrannus.& impotens fortuna pro nimi

Cõmilitones. um potens. INIVriam deuorans.Conſimile ẽ illud Terentianũ.accipienda & muſitãda iniuria adoleſcentiũ ẽ. Cõmilitones.Græci συνστρατιωτας dicunt cõmilitones q & cõmilites dicũt : cõmilitiũ quoq; appellant cõmunẽ militiam.Lucianus και τ ους στρατιωτας τοις συναντωντας ευτυχων:

longiſſime abiecta:rurſus ſæuioribus eũ plagis aggreditur.nec ille proſtratus:ac præuẽtus uulneribus : ullũ reperire quiens ſaluti ſubſidiũ : quod ſolũ reſtabat ſimulat ſeſe mortuũ. Tũc ſpathã illam ſecũ adportans hortulanus:inſcenſo me cõcito gradu recte feſtinat ad ciuitatem:nec hortulum ſuũ ſaltem curans inuiſere: ad quẽpiam ſibi deuertit familiarem:cũctiſq; narratis deprecatur periclitanti ſibi ferret auxiliũ.ſeq; cũ ſuo ſibi aſino tantiſp ocultaret:quo ad celatus ſpacio bidui: triduiue capitalẽ cauſam euaderet. Nec oblitus ille ueteris amicicie prõpte ſuſcipit:meq; per ſcalas:cõplicitis pedibus:ĩ ſuperius cænaculum attracto. Hortulanus deorſus in ipſa tabernacula direpit:in quandam ciſtulam. & ſupergeſto deliteſcit orificio. At miles ille:ut poſtea didici:tandem uelut emerſus graui crapula:nutabundus tamen :& tot plagarum dolore ſaucius : baculo ſæuix ſuſtinens : ciuitatem aduẽtat : confuſuſq; de ĩpotentia:deq; inertia ſua qcq̃ ad quẽq̃ referre popularũ ſed tacitus iniuriã deuorans:quoſdã commilitones nactus:iſtã tunc cladẽ enarrat ſuã. Placuit ut ipſe qdẽ

contubernio ſe tantiſper abſconderet. Nā preter ꝓpriam contumeliā: militaris etiā ſacramēti geniū ob amiſſam ſpathā uerebatur. Ipſi aūt ſignis noſtris enotatis: īueſtigatiōi uidicteq; ſedulā darēt operam. Ne deſinit uicinus perfidus: qui nos illico occultari nunciaret. Tum cōmilitones accerſitis magiſtratibus: mentiūtur ſeſe: multi precii uaſculum argēteū preſidis ī uia pdidiſſe: idq; hortulanum quēdam reperiſſe: nec uelle reſtituere: ſed apud familiarem quēdā ſibi deliteſcere. Tūc magiſtratus & dāno præſidis nomine cognito: ueniunt addiuerſorii noſtri fores: claraq; uoce denunciant hoſpiti noſtro: nos quos occultaret apud ſe: certo certius dedere: potius quam diſcrimen proprii ſubiret capitis. Nec ille tantillum cōterritus ſalutiq; ſtudēs eius quem ī ſuam recœperat fidem quicq̄ de nobis fatetur: ac diebus pluſculis: nec uidiſſe quidem illum hortulanum contendit. Contra militones: ibi nec uſpiam: illū deliteſcere adiurantes: genium principis contendebāt: Poſtremū magiſtratibus placuit obſtiate denegātem:

CONtubernio. Domicilio militari ſignificanter & proprie: nam contubernium dicimus decem milites ſub uno papilione degentes: quibus qui præeſt capur contubernii nominatur. Centuria ī decem contubernia diuidebatur. TANtiſper. Interim aliquādiu abſolute dictum ut ſupra annotauimus. GEnium milites. per genium imperatoris & maieſtatem iurant: ſe nunquam deſerturos militiam: nec mortem recuſaturos pro Romana re publica: & omnia ſe ſtrenue facturos: quæ præcepit imperator: ideoq; ſacramenta dicuntur. ut docet Vegetius. hinc apud Satyrographum legimus. nūc alia emolumenta notemus ſacramentorū. Auctor eſt Tertullianus in Apologetico. Quod gentiles ſacra faciebant pro ſalute imperatoris: & genium eius deierebant: & citiuis deniq; per omnes deos q̄ p unum genium cæſaris peieratur.

Commilites. Commilitonum. Contubernium. Sacramēta. Genius cæſaris.

OB amiſſam ſpatham. Miles qui in bello arma amiſit uel alienauit capite punitur: humane militiam mutant. ut docet iuriſconſultus titulo de re militari. ubi ſic ſcribit paulus. arma alienaſſe graue crimen eſt. & ea culpa deſertioni exæquatur. utiq; ſi tota alienauerit ſi tibiale uel humerale alienauit caſtigari uerberibus debet: ſi uero loricam: ſcutum galeā gladium deſertori ſimilis eſt. Tradunt hiſtorici filium Catonis dum in prælio fortiter alacriterque depugnat gladium amiſiſſe: qua ex re generoſus adoleſcens ualde perturbatus nequaquam ſibi uidēdum de ſceps exiſtimabat: ſi eius ſpolio potireť hoſtis. itaq; collecta iuuenū manu per medias cedes perq; medios hoſtes impetu facto gladium tandem in magno armorum atq; cadauerum aceruo inuenit. Timebat ergo miles ne ob amiſſam ſpatham. ex diſciplina militari pœnas penderet. Apud Plautum epidicus. cum audiſſet hoſtes potitos eſſe armis herilis filii exclamat edepol facinus iprobū. IPſi. Scilicet cōmilitōes. SIgnis enotatis. Obſeruatis ueſtigiis cæteriſq; ſignis ꝓpter q̄ iuenire poſſent noſtra latibula. VIcinus perfidus. πῆμα κακὸς γείτων ut inquit heſiodus: mala res eſt uicinus malus: cōtra bonus uicinus maximū bonū eſt. apud Terentiū chremes uicinitaē in propinqua parte amicitiæ reputat. NVNciaret. Militaribus. OCcultari. A uicio. ACcerſitis magiſtratibus: Lucianus. παραλαμβάνουσι τοὺς τῆς πόλεως ἄρχοντας. ideſt aſſumunt ciuitatis magiſtratibus. MENtiūtur. Cum dedecoroſum eſſet confiteri militem ab hortulano ceſum eſſe uerberibus: excogitant fraudis diuerticulum: ut domum illam in qua hortulanus cum aſino letabat ſub honeſta occaſione perſcrutari poſſint. alioqui magiſtratus illorum petitionem illuſiſſent. DANno cognito. Tāquam reuera uaſculum argenteum præcioſum præſes perdidiſſet. OCcultaret certo certius. Quos ſcirent certiſſime ab illo occultari: ſic. n. loqmur uero uerius ē. p uerīſſimū ē: certo certius ꝓ certiſſimū. Stoici talē locutionē non probant. apud quos non ſunt gradus comparatiōis ſuperlationiſq;. &. n. ex dogmate illorum: nihil eſt plano planius: nihil recto rectius: nihil beatus beatius: nihil certo certius: ſup quo. M. Tullius: Seneca: cæteri ſcriptitauere. DIſcrimen capitis. Qui receptator ē furis: qui occultat fugitiuum ex legis præſcripto mulctatur: nam ut ſcienter & ſalubriter ſcribit Vlpianus. congruit bono præſidi curare ut pacata prouincia ſit. qui latrones fures cōquirere debet: & prout quiſq; deliquerit in eum animaduertere: receptatoreſq; eorum coercere: ſine quibus latro diutius ſtare non poteſt.

Arma amittere criminoſum. Nihil recto rectius.

TANtillum. Minimum. SAluti eius: Scilicet hortulani. MIlitones. Attende poſitum militones pro milites: ea forma qua commilitones. qui & commilites dicuntur: græci: στρατιώτας appellant. Illum deliteſcere. Lucianus: οἱ στρατιῶται ἔνδον ἔφασαν εἶναι τὸν κηπουρὸν καὶ τὸν ἐκείνου ὄνον. ideſt militones dixerunt intus eſſe hortulanum & illius aſinum. IBI nec uſpiam. Diſtincte legendū ē hoc itellectu aſſeuerabāt milites: ibi deliteſcere hortulanū. nec uſpiā alibi. ADiurāte geniū pricipis. Paulo ante dictū ē ex auctoritate Tertuliāi: qđ priſci rōani geniū pricipis deierebāt. malebātq; p deos oēs: q̄ unū gēiū pricipis peierare: ſcri. Vlpianus titulo de iure iurādo: ſi qs iurauerit ī re pecuniaria p gēiū pricipis & piurauerit: fuſtibus eū caſtigādū: eiq; dimiſſo ſupdici debere iportūe noli iurare.

Nō licet peierare p geniū principis.

ſcrutinio detegere:imiſſis itaque lictoribus:cæteriſque
publicis miniſtris:angulatim cuncta ſedulo per luſtra
ri iubent:nec quiſquam mortaliū:ac ne ipſe quidē aſi/
nus intra limen cōparere nūciatur. Tūc gliſcit uiolen/
tior utriuſque ſecus cōtentio:militū:pro comperto de
nobis aſſeuerātiū: fidēque cæſaris idētidē iplorātiū:at
illius negātis:aſſiduecꝫ domini numē obteſtātis: quā
cōtētiōe:& clamoſo ſtrepitu cognito curioſus alioquī:
& inqeti ꝓcacitate preditus aſinus:dū obliquata ceruī
ce per quandā feneſtrulā:qdnam ſibi uellet tumultus
ille:proſpicere geſtio:unus e cōmilitiōibus caſu fortui
to conlimatis oculis ad umbram meam : cūctos teſta/
tur incorā:magnus deniqꝫ continuo clamor exortus ē:
& emerſis protinus ſcalis iniecta manu:qdam me ue/
lut captiuum detrahunt. Iamque omni ſublata conta/
tione ſcrupuloſius contemplantes ſingula:ciſta etiam
illa reuelata repertum:productumqꝫ & oblatum ma/
giſtratibns miſerum hortulanū:pœnas ſcilicet pēſurū

Scrutini/ SCRVtinio. Annotādū multa eſſe uerba uernacula ꝑtrita plebeia uulgaria:q̄ in uſu ſunt eruditoꝝ:
um. ut ſcrutiniū hoc ī loco ponit̄ ꝓ ſcrutatiōe inueſtigatiōeqꝫ:ſicut paſſim uulgo loquūt̄:ab eo uerbo qd
Liturgi ē ſcrutor nimiꝝ ſcrutiniū deriuat̄:pōt & aduerbiū eē ſcrutinio eodē tamē ſignificatu. PVblicis mi/
Lictores. niſtris. Viatores:apparitores:lictores.apud Romāos dicūt̄ publici miniſtri.græco uocabulo. λει του/
unde. ργους uocant.απο του λειτουργειν qd ſignificat miniſtrare:unde Plutarchus autumat lictores di/
ctos eē.noſtri uero a ligādo:ſic li ctorē dici:ut a legēdo lectorē ꝓdiderūt:officiū eni lictoris erat ut liga/
ret uiceretqꝫ quē iuſſiſſet magiſtra/
tus: hic apd liuiū &.M. Tulliū li/
ctor liga manus.tiro nī Cicerōis li
bertus lictorē uel a lino uel a licio
dictū ſcripſit:licio.n.trāſuerſo:qui
magiſtratibus inqt ꝑminiſtrabāt
cīcti erāt. ANgulati. Per omnes
angulos & cūcta domus loculamē
Gliſcit. ta. COMparere apparere. Ac ui
ſitari. GLiſcit. Inde glires dicti:q
ſono gliſcūt.& pingues fiūt: ſilius
gliſcit eliſeo uiolētior ira tyrāno:
columella in.viiii.turē iqt p hye/
men difficulter gliſcit hoc eſt pin/
gueſcit.& opinat̄. idē ait gallinā:
q̄ pria luna ſaginari cœpta ſit uice
ſima ꝑgliſcere. VTRiuſqꝫ. Legē
dū ē utriqꝫ ſecus.ut ſit ſenſus:cōtē
tio creſcit uiolēta ex utraqꝫ parte
militū.ſ.& hoſpitis:cū milites aſſe
uerarent ꝓ cōpato hortulanū &
aſinū itra edes deliteſcere: hoſpes
uero obſtinate pertinaciterqꝫ de/
negaret. FIdē cæſaris. Auxiliū
apud comicos poetas:fides ꝓ auxi
lio frequētiſſime pōit̄:unde & il/
lud uulgatiſſimū:ꝓh hominū atqꝫ deū fidē. IDENtidē. Frequenter. DOmini numē. Lego deū
numē ꝓ:deoꝝ locutiōe apud ueteres uſitatiſſima.numen autem dicitur quaſi nutus dei ac poteſtas.
Inquies. ET īquieti ꝓcacitate. Inqeta petulātia attēde q̄ declinat̄ hic & hæc & hoc.inqes inqetis.ſic apud pli/
noctur/ nium dicitur animus inquies pro inquietus.apud eundem inquies nocturna ponitur pro inquietu
na. dine nomine ſubſtantiuo Conſimiliter. A. Gellius inquit.ut interea labor hic uigiliarum & inquies
ſuauitate pauliſper uocum atqꝫ modulorum acquieſceret. Lucianus.αγερωχος και προπετης περι/
εργος εγω δ' ου λαλεμος μοι ειρ τιμεσ εν οι βοωντες διακυπτω απο εν κατωδια της θυριδος
Ego ſtrenuus & inquies.& in omnibus curioſus cognoſcere uolens qui nam eſſent illi uociferantes
ſuperne proſpicio in partem inferiorem per feneſtram. COLlimatis oculis. Obliquatis. Detortis.
Limis Terentius in eunucho inquit. Ego limis aſpecto exponit Donatus.limos dici obliquos atque tranſ/
Limō. uerſos.unde limen quoqꝫ dicitur quod ingredientibus exeuntibuſqꝫ tranſuerſum eſt.cum igitur
homines non recta facie ſed tranſuerſa intuentur limes dicuntur aſpicere & limis oculis: & collima/
tis. Plinius in.viii.de leonibus ſcribens ſic inquit.nec limis intuentur oculis aſpiciqꝫ ſimili modo no/
Limo ui/ lunt.plinium emulatus Solinus. Dixit breuius & obſcurius nunqnam limo uident minimeqꝫ ſe uo
dent. lunt aſpici apud.M. Tullium uerbum eſt collimare pro eo quod eſt ferire ſignum deſtinatum ocu/
Collima lis collimatis.ſic enim inquit in ſecundo de diuinatione ne:qui eſt enim qui totum diem iaculans
re. non aliquando collimet limare caput plauto. Neuio. turpilio poetiſqꝫ ueteribus eſt coniungere ca/
Limare. put & copulare.id quod amatores inter ſe potiſſimum amoris cauſa factitare conſueuerunt. INco
caput. ram. Lucius noſter ſæpe dicit ad inſtar incoram.& alia pleraqꝫ:quæ a nobis ſimpliciter uſurpant̄: ſic
ueteres uſitati ſunt. CONtinuo. Statim. EMERſis. Legi poteſt emenſis utraqꝫ lectio probabilis
SCRVpuloſius. Diligētius.ſolicitius.curioſius. CIſta reuelata. Detecta patefacta detracto oriſi/
Pendere cio ac operculo. Lucianus.ευρισκουσι τον εμον δεσποτην τη κιβωτω εγκειμενον. id eſt inue/
pœnas. niunt dominum meum in arca iacentem. PENſurum. Soluturum.pendere pœnas ſoluere ſignifi
cat.ab eo q̄ ære graui.cum uterentur Romani penſo eo non numerato debitum ſolebant.unde &
penſiones dictæ.plinius in.xxxiii.libralis inquit & dipōdius appendebat̄.aſſis quare æris grauis pœ/
na dicta:ſic & Virgilius.tum pendere pœnas cecropidæ iuſſi. Liuius quoqꝫ inquit ſat pœnarum pen/
ſum eſt deniqꝫ elocutio hæc.apud omnes luculentos ſcriptores frequentiſſima eſt: ut dicant pende/
re pœnas pro ſoluere. Namqꝫ antiquorum pœnæ.omnes dicitur pecuniariæ:qd & grāmatici tradūt.

IN publicum carcerẽ. Græce δεσμωτήριον dicitur publicus carcer. Lucianus. εἰς τὸ δεσμωτήριον πέμπουσι. CAuillari. Irridere & iocari. Lucianus. ἐγέλων ἐπὶ τῷ ἀμφὶ ψυσαρτι ἐκ τῶν ὑπερῴων καὶ προδόντι ἑαυτοῦ δεσπότην. i. ridebãt ꝙ ex ſupiore tabulato aſinus oſtẽderet ꝓderetq; ipſius dominũ. DE meo ꝓſpectu. Quod. ſ. per feneſtrã proſpiciẽs. me & hortulanũ ꝓdidiſſem. EX ꝓſpectu & umbra. Lucianus ſic. καὶ τότε ἐξ ἐμοῦ πρώτου ἦλθεν εἰς ἀνθρώπους ὁ λόγος ἐξ ὄνου παρακύψεως. i. tunc primũ ex me. hic ſermo inter hoies ortus ẽ ex aſini ꝓſpectu: ꝓuerbiũ hoc ex ꝓſpectu & umbra aſini ſignificat. ex re iſpirata ſepe magna res ꝓdi atq; manifeſtari adduciq; in diſcrimẽ: ſicut ex ꝓſpectu aſini detectus eſt. & ꝓditus hortulanus deliteſcẽs iterpres. Luciani ꝓuerbiũ hoc ἐξ ὄνου παρακύψεως paꝝ elegãter iterpraetat. ex aſino cõſpecto. cũ fuerit dicendũ ex aſini proſpectu: qđ & uerba græca ſignificãt. & docet Lucius noſter Apud græcos celebre eſt id ꝓuerbiũ ὄνου παρακύψεως de his q ridicule calũniant. Feruntn. aſinũ fregiſſe uaſa fictilia in figuli officina per feneſtrã ꝓſpicientẽ. unde Aſinus in ius uocatus a domino tabernæ interrogatus cuius criminis inſimularet dixit. ὄνου παρακύψεως. i. de aſini ꝓſpectu. alii. tradũt. ꝙ aſino proſpiciẽte aues euolarũt. diſtruperũtq; telam. Quapropter dominus telæ aſinarium in ius uocauit: q rogatus ꝙ ob cãm reus fieret dixit ex aſini ꝓſpectu. unde natũ eſt adagiũ. Sed attẽde quæſo lector: & nũc mihi totus adeſto ꝙ cũ Lucianus tãtũ dixerit ex proſpectu aſini natũ prouerbiũ. noſter addidit de proſpectu & umbra. ſcito nõ hoc ſimpliciter intelligendũ: ꝓp umbram aſini: ad q̃ unus cõmilitonum oculos direxit. & ex ea deprendit hortulanũ deliteſcẽtẽ. Sed ut ego ſentio clanculũ & diſſimulanter alludit ad ꝓuerbiũ alterũ græcum ὑπὲρ ὄνου σκιᾶς. i. de umbra aſini: quo uti ſolemus de eos q deſiderant noſce futilia & friuola: minimeq; utilia: Cuius meminit menãder in enchiridio. & plato & alii cõpluſculi. Ductũ ãt eſt ꝓuerbium ex fabula. qua tradit iuuenẽ conduxiſſe mercede aſinum: & cum ſub umbra aſini ꝑ meridianũ æſtũ qeſcere uellet exturbatũ eſſe ab aſinario aſſerente ſe illi aſinũ tantũ locaſſe nõ umbrã: ex hoc uentũ eſt in iudicium ab utroq;. qđ cũ olim in iudicio cauſæ capitalis corã iudicibus faſtidioſis recitaſſet Demoſtenes: & illi mox expgefacti fabellæ lepiditate: cuperẽt noſce qs fuiſſet exitus rei ſubiunxit orator oppido q̃ tẽpeſtiuiter & ſcite. ὑπὲρ ὄνου σκιᾶς ἀκούειν ὦ ἄνδρες ἐπιθυμεῖτε ἀνθρώπου δὲ κινδυνεύοντος ὑπὲρ ψυχῆς οὐδὲ τῆς φωνῆς ἀνέχεσθε. o uiri. inqt cupitis audire de umbra aſini: hois autem pro aĩa periclitantis defenſionẽ audire nõ uultis. Sunt & illa apud eoſdem græcos de aſino quoq; celebrata prouerbia. ὄνος πρὸς αὐλόν. aſinus ad tibiam. ὄνος λύρας. aſinus ad lyram. ὄνος εἰς ἄχυρα. aſinus in paleas. dicit ãt hæc paroemia de his q præter ſpem incidũt in bona illiſq; uoluptarie fruunt. celebrant & illud. ὄνον κείρεις. aſinum tondes. de hominibus inefficacia aggredientibus. aſinũ enim tondere non poſſumus: cui conſimile eſt hoc. ὄνου πόκας ζητεῖς. ideſt aſini uellera quæris.

Ex aſini proſpectu. De umbra aſini Fabella lapida. Aſinus ad Tibiã. Aſinus in paleas Aſinum tondens.

in publicum deducũt carcerem: ſummoq; riſu de meo proſpectu cauillari non deſinunt. Vnde etiam de proſpectu & umbra aſini natum eſt frequẽs prouerbium

Decimi Commentarii argumentum.

HOc decimo libro continet militis cũ aſino ad ciuitatẽ acceſſus. facinoris muliebris ob amorẽ inceſtũ: infandũq;: luculenta deſcriptio. aſini duobus fratribus facta uenditio. quorum alter piſtor erat. Alter cocus. Mox fratꝝ ob aſini furtiuã rapinã cibariã diſſidiũ atq; cõtẽtio. Aſini uita genitalis: & paraſitica ſub domino mitiore: eiuſdẽq; cum matrona amorabũda concubitus: fœminæ ſceleſtæ ad beſtias damnatio: iudicii paridis edicio: aſini fuga ex ſpectaculo.

DIe ſequẽti meus quidẽ dominus hortulanus qd egerit: neſcio: me tamẽ miles ille: q ꝑꝑ eximiã ĩpotẽtiã pulcherrime uapularat: ab illo præſepio nullo equidẽ cõtradicente: diductum: abducit: atq; a ſuo contubernio: hoc enim mihi uidebatur: ſarcinis propriis onuſtum & prorſus ex ornatum: armatumq; militariter: producit ad uiam. nam &

DIE ſequẽti. Græce dr τῇ δὲ ὑστεραίᾳ. quid egerit neſcio Ex Lucião ſic ſcribẽte. τίνα μὲν ἐποίει ὁ κηπουρὸς ὁ ἐμὸς δεσπότης οὐκ οἶδα. i. qd paſſus ſit hortulanus meus domius neſcio. OB eximiã impotẽtiam. Verũ ob ĩualẽtiam & imbelliam: an ob immodicam militaremq; potentiam: ac inſolentiem: ambiguum ẽ. cõſtat. n. militem uapulaſſe cũ ob infirmitatẽ uiriũ qbus hortulanus ꝑpolebat tũ ob contumatiã ĩpotentiãq; tyrannicã: dum militariter cedẽ hortulano minitatur. ABDVcit. Abducit proprie alienus abducimus ĩuitos: ut docet Donatus: a Lucião ãt diſſentit q refert a milite uenditũ eſſe aſinũ πέντε καὶ εἴκοσι ἀττικῶν. ideſt uigintiquinq; atticis minis. Abducere.

galeam nitore premicātē : & ſcutum cæteris his lōgius lucēs:ſed etiā lāceam longiſſimo haſtili cōſpicuā: quæ ſcilicet nō diſciplinæ tūc quidem cauſa:ſed propter terrendos miſeros uiatores : in ſummo atq; edito ſarcinarū cumulo adinſtar exercitus ſedulo cōpoſuerat:confecta campeſtri:nec adeo difficili uia ad quādam ciuitatulā peruenimus: nec ī ſtabulo:ſed ī domo cuiuſdam decurionis diuertimus:ſtatimq; me cōmendato cuidā ſeruulo :ipſe ad præcioſitū ſuum:qui mille armatorū ducatū ſubſtinebat : ſollicite ꝓficiſcitur . Poſt dies pluſculos:ibidem deſignatum ſceleſtum & nefarium facinus memini.ſed ut uos etiam legatis ad librum profero.Dominus ædium habebat iuuenem filium : probe litteratum. atque obid conſequenter : pietate : modeſtiaq; præcipuum:quem tibi quoq; proueniſſe cuperes uel talem.Huius matre multo ante defuncta : rurſum

Arma ex terſa ſint — GAleam nitore præmicantē.Ex ꝑſcripto diſciplinæ militaris:arma debent eſſe exterſa:atq; radiantia.Ad officium tribuni militum pertinet: & ſollicitudinem:auctore Vegetio:ut miles ueſte nitidus.Armis bene munitus ac fulgens exercitationis uſu & diſciplina eruditus incedat . item præcipit eligendum centurionem:qui contubernales ſuos ad armorum exercitium cogat : ut bene ueſtiti & calciati ſint:ut arma omnium defricentur:ac ſplendeant. & extat epiſtola Aureliani imperatoris ad tribunum ſcripta:qua præcipit ut arma terſa ſint:& profecto laus eſt imperatoris miles cultus.& micantibus armis inſtructus . Laudant ſcriptores cæſarem dictatorem:q; haberet milites tā cultos: ut auro & argento politis armis ornaret.ſimul & ad ſpeciē & quo tenaciores eorum in prælio eſſent metu dāni . Lampridius quoque refert Alexandrum . Romanum imperatorem ſibi feciſſe argyroa

Chryſoa ſpides. — ſpidas & chryſoaſpidas milites cū clipeis argentatis & auratis:exemplo Alexandri macedonis : quem tradunt ſcutis militum argenteas laminas : equis frenos aureos addidiſſe.loricas quoq; alias auro alias argento adornaſſe. LANceam longiſſimo haſtili.cum Lucianus hunc in macedonia militem fuiſſe deſcribat . intelligimus

Satiſſa. — ſariſſam ſignificari . & eni ſariſſa ut docet helianus in tacticis Lancea eſt:qua utitur phalanx macedonica. longitudine .xiiii. cubito-

Sariſſophori. — rum:quorum duo manus continent reliqua.xii.prominent:inde ſariſſophori noſtris ſcriptoribus dicti:qui ſariſſas geſtāt. SEdulo.Inſtanter diligēter. Ciuitatulā græce πολιχνιον dicit ex ὑποκο-

Decurio. — ρισ μα τοσ.ideſt diminutiui formula. DEcurionis.Modo decurionem accipe pro turmæ equitū præfecto.poteſt etiam accipi.pro ſenatore municipali:& enim ſenator in municipiis dicitur decurio: ut ſuo loco copioſius ē annotatum:eſt autem decurionis militaris officium conto ſcienter uti: & tur

Ducatus — males ſuos:ideſt equites ſub cura ſua poſitos erudire ad oīa quæ equeſtris pugna depoſcit. DVcatū ſuſtinebat.præfecturam gerebat ducatus dicit̃ præfectura ſiue ꝓpoſitura & iperiū militare a duce:ut principatus a principe.tribunatus a tribono.in Aureliano inquit flauius uopiſcus.habuit multos ducatus multos tribunatus.apud Suetoniū ferebat̃ ducatus & iperia ludere:uidet̃ āt ſignare chiliarchū ſic enim græco uocabulo noiatur tribunus militū:qui præeſt mille militibus.ex diſciplina romanæ

Chiliarchus. — militiæ:ut docet Ioſephus in tertio belli iudaici.milites ad centuriones.illi ad chiliarchos conueniūt ſalutatum:cū quibus a ſummū oium ducē uniuerſi ordinū principes:ille autē his ex more dat præcepta perficienda ſubiectis. DEſignatū facinus.Praue & perperam factum deſignare eſt rem nouam

Deſignare. — facere in utrāq; partē.& bonā & malā.praue & recte facta deſignata apud ueteres dicebant̃: hic in malam partē ponitur.Deſignatores dicti:qui ludis funebribus præſunt.ob eā cauſam ut credit Dōatus.

Deſignatores. — q; ipſis ludis multa fiant noua & ſpectanda. Terentius in adelphis:mō qui deſignauit. DOminus ædium.Decurio ſignificat̃. IVuenē probe litteratum.idolon & ſimulachꝝ huiuſce iuuēis probiſſi

Laus bartholomei. Blāchini — mi quem Lucius noſter hoc in loco deſcribit.eſt Bartholomeus Blanchinus municeps meus : q Nobili genere natus:bonis moribus ornatus litteris litteratis excultus.auditor meus.mihiq; ſumma beniuolentia copulatus effingit ac repreſentat iuuenē ex omni parte laudabilē.Dotibus animi accedunt bona corporis:atq; fortunæ.Diligit doctos.& me imprimis. cōtubernio proboꝝ artificiū lætat̃:maximeq; pictoꝝ:habet domi ueluti in larario nomiſmata ex auro & argento cōpluſcula:quibus minutæ magnoꝝ uiroꝝ facies expſſæ cōſpiciunt̃:ociū & quietē litterariā cōprimis probat:& ſectat̃ modeſtia & probitate præcipuus uiuit in celibatu:quāuis eū geneꝝ optēt ſummates.Prorſuſq; huic Apuleiano iuueni cetera ſimillimus:niſi quod nec patrē habet.nec Nouercā domi.& melioribus annis natus:fortunatius degit nec inſidias nouercales pertimeſcit.quibus obnoxius fuit hic:quem Lucius noſter perſcribit dilectū eē a nouerca:amore iceſto:& infādo. CONſequēter modeſtia ꝑcipuū . Pietas

Humanitas. Pedia. — modeſtia humāitas ſūt ſeqlæ & comites litteraꝝ:litteræ bonos mores & uirtutes oīs policitas edocēt humanitatē ueteres appellauerūt.id ꝑpe modū qd græci παιδείαν noſtri eruditionē inſtitutionēq; in bonas artes dicūt:quas qui ſinceriter appetunt:hi ſunt uel maxie humaniſſimi.e contrario ἄμουσοσ ideſt ſine muſis & litteris apud græcos dictus pro inelegante & ruſtico atque impolito.

MAtrimoniũ reparauerat. Secundã uxorẽ dixerat: Digamiãq; celebrauerat. ſicut ĩprobe neptunũ accuſat q iterũ naufragiũ facit. ita q ſecũdis pedicis cõiugalibus ĩplicat: iniq; uitã uxoriã ſtatũq; maritoꝶ criminat: ſemel ducẽda uel ſapiẽdi uxor eſt: ut politice & ciuiliter uiuere uideat. ſed ſi digamus hoc ẽ bimaritus eẽ appetit: & digamiæ munera decãtat: uecors ẽ. Nã pria uxor aut bõa fuit aut mala ſi bona nõ ẽ ſecũda uxor ducẽda: q̃ primæ cõſimilis eẽ nõ poterit. quinimo timẽdũ: ne ĩ locũ bõæ peſſima ſuccedat: cũ ꝓba ſit rara auis ĩ terris nigroq; ſimillima cygno: ſi uero mala. tãto mĩus ẽ ducẽda.

Digamia

digamus

matrimoniũ ſibi reparauerat: ductaq; alia filiũ ꝓcreauerat aliũ: qui iã duodecimũ ætatis annũ ſupgeſſerat. Sed nouerca: forma magis: q̃ moribus in domo mariti præpollẽs: ſeu naturaliter ĩpudica: ſeu fato ad extremũ ĩpulſa flagitiũ: oculos ad priuignum adiecit. Iã ergo lector optime: ſcito te tragœdiam nõ fabulam: legere: & a ſocco ad cothurnum aſcendere. Sed mulier illa: q̃diu primis elemẽtis cupido paruulus nutriebat: ĩbecillis adhuc eius uiribus: facile ruborẽ tenuẽ deprimẽs: ſilẽtio reſiſtebat. At ubi cõpletis igne ueſano totis præcordiis ĩmodice bacchatus amor exeſtuebat. ſeuiẽti deo iã ſuccubuit: ac lãgore ſimulato uulnus aĩ mentit in corporis ualitudine: Iã cætera ſalutis uultuſq; detrimẽte: & ægris: & amãtibus examuſſim cõuẽire: nẽo q neſciat.

Cũ ĩprobitas priæ poterit ac debuerit oſorẽ te facere ac faſtidioſum totius fœmĩeæ natiõis: ſicut ẽt euripides mulieres fere oĩs maiorẽ in modũ exoſus fuiſſe dr q simul duas uxores habuerit: q̃rũ matrimonii ptedebat. Quod aũt digamia monogamia deterios ſit hinc liquet q digamus inter leges eligi nõ põt: hieronymus tamẽ inqt nõ dãno digamos: imo nec trigamos: & ſi dici poteſt octogamos.

euripides oſor mulierum.

Nõ damno octogamos.

SEV fato ĩpulſa. Plerique oẽs in culpa: & maleficio reuicti pfugiũt ad fati neceſſitatẽ tanq̃ in aliquod aſyllũ. & quæ peſſime fecerunt. ea nõ ſuæ temeritati. ſed fato eſſe attribuenda dicũt. Apud maternũ geniture explicãtur q̃ maleuola ſtellaꝶ radiatione faciunt nouercas amore priuignoꝶ ĩ fando ĩplicari. OCVlos ad priuignũ adiecit. Naturali & quaſi genuino odio nouercæ priuignos pſequunt hinc uerbũ elegãs nouercari ꝓ eo qđ ẽ agere more nouercaꝶ: malignoſ. & inimicicter. Hĩr Oratius in epodo: qd ut nouerca me ĩtueris. Plinius noſter naturã homini nouercã triſtẽ eẽ cẽſet: Ergo igit cũ nouercæ priuignos naturaliter oderint: cũ nouercalia odia ſint famigerata. hæc priuigni amore capta eſt. hæc ardere cœpit in libidines. ceſtas. cũ talis amor ſit oĩ odio deteſtabilior: execratiorq;: melius eſt. n. odiſſe priuignũ: q̃ turpiter amare. TRAgœdiã legere. In tragœdiis plerũq; amores inceſti infandiq; explicant. tragœdiæ narrãt queadmodũ phedra amore fœdiſſimo priuignũ hippolytũ deperibat. Deniq; tragœdiaꝶ argumẽta ſunt nefandæ nouercaꝶ priuignorũq; amationes: ideoq; euripides petẽte Archelao rege ut de ſe tragœdiã ſcriberet. abnuit ac ꝑcatus ẽ ne accideret archelao aliqd tragœdiæ propriũ: oſtẽdens nihil aliud eſſe tragœdiã q̃ miſeriaꝶ cõprenſionẽ: q̃ ut græci diffiniũt ẽ. λειρῶν περιοχή. i. rerum triſtium. cõprẽſio cum comœdia ſit ἰδιωτικῶν καὶ πολιτικῶν πραγμάτων ἀκίνδυνος περιοχή. i. priuataꝶ ciuiliũq; reꝶ ſine piculo uitæ cõprẽſio. pterea ĩ tragœdia fugienda uita. ĩ comœdia capeſſenda exprimit. ꝑ ſoccos aũt materia comica ꝑ cothurnos tragica ſignificat: cũ ſoccus ſit calciamẽtũ comœdoꝶ hiſtrionũ: coturnus uero tragœdoꝶ: qđ ex uerſu oratião ſat notũ eſt. hũc ſocci cœpe pedẽ grãdeſq; cothurni: illud adde ſcitu dignũ. q cũ cothurnus ſit calciatus utriq; pedi aptus Atheniẽſes hĩr theramenẽ cothurnũ cognoĩarunt: tanq̃ mõ haꝶ: mõ illaꝶ partiũ ſectatorẽ: puerbiũ quoq; apud græcos celebrat. εὐμεταβολώτερος κοθόρνου. de his qui mobiles ſunt & aſſidue ĩmutant. a ſocco ad cothurnũ: expone ẽ leuioribus ad grauiora: a iocoſis ad triſtiora: a licitis ad illicita: a rebus comicis a tragicas. & eni Tragœdiæ ꝓprium eſt amor ĩfandus atq; triſticia. ASCENdere. ſignate locutus ſtilus eni comicus humilis ẽ & materia. Tragicus uero caracter ſublimis: ſicut & argumẽtũ. inde cothurnati dicti grãdiloq & inſtar aqlaꝶ ꝑ ſublimia uolitantes. SILENtio reſiſtebat. Silẽter diſſimulabat. BACCHAtus amor. Seneca labit totas furor in medullas. Igne furtiuo populãte uenas. SEVIENti deo. Cupidini qui ĩpotẽs flãmis & ſimul & ſagittis regnat ĩ orbe: cuius ſpiculis ſuccũbũt mortales ĩmortaleſq;. qui ſuperos ipſumq; iouẽ. q numina ponti terrarũq; domat. CVPIdo paruulus. Tulliana ſententia eſt. malum naſcens facile opprimitur ĩueteratum ſit plerũq; robuſtius. MENtit in corporis ualitudine. ſimulat ſe langore corporis affectã. cum animi egritudine tabeſcat. ſic olim antiochus amore nouercæ ſtratonices captus. cum cupidini ſeuienti ſuccubuiſſet: nec ullum remedium tanto malo reperiret ſimulans ſe corporis morbo cõflictari in lecto decubuit: qui mox opera & aſtu Eraſiſtrati medici reualuit factus uoti cõpos. EXamuſſim. Exnimate optime ad unguẽ regulariter. Plautus ut hãc rem uobis examuſſim diſputẽ: Aduerbium eſt: amuſſis enim regula fabroꝶ eſt: qua architecti opus ꝓbabant: uel ut alii uolũt ferramẽtũ quo in poliẽdo utunt. inde amuſſitata ĩdoles Plauto ꝓ examinata atq; pfecta. ſic eni ſcribit in milite in hoc muſſitata ſua ſibi ingenua indoles. & ita hũc locũ plauti legendũ eſſe docet Nonius mar-

Nouercari.

Tragœdia rompreñſio miſeriaꝶ.

Soccus Cothurnus.

Cothurnati.

antiochus captus amore nouercæ

Examuſſim.

Amuſſis amuſſitata.

G

cellus cū in plautinis codicibus paſſim legatur.emuſſitata:quā tamē lectionē ut probá emaculatáq;
Emuſſi/ tueri poſſumus auctoritate Feſti Pōpei.qui ſcribit emuſſitata dici ad amuſſim facta:& ne qs audeat
tata. id uelle cōuellere & calumniari:traditur hoc a Feſto in dictionibus a littera:e incipiētibus.Au.Gelli/
Pallor us in primo iudiciū factū ad amuſſim diceres. PALlor deformis.Egroti & amátis ſigna cōmunia.
amantis ná q amat:& qui ægrotat.pallore deformat.De ægroto.notiſſimū Virgilianū illud. cōtinuo ē ægris
& ægri. alius color horrida uultū deformat macies.De amante illud Oratianū.& tinctus uiola pallor Amá/

pallor deformis.marcētes oculi.laſſa gēua.quies tur/ bida:& ſuſpiritus cruciatus.tarditate uehemētior.cre/ deres:& illā fluctuare tātū uapore febriū.niſi quod & flebat.Heu medicorum ignaré mentes.quid uenæ pulſus quid caloris intemperantia.quid fatigatus anhelitus & utriq; ſecus iactate crebiter laterū mutuæ uiciſſitu/ dines.Dii boni q̄ facilis licet nō artifici medico:cui uis tamen docto ueneriæ cupidinis comprenſio:cum ui/ deas aliquem ſine corporis calore flagrātem.Ergo igi tur impatientia furoris alterius agitata:diutinum ru/ pit ſilentium:& aduocari præcipit filiū:quod nomen in eo ipſo:ne ruboris admoneretur:libenter craderet. Nec adoleſcens ægre parentis moratus imperium:ſe nili triſticie ſtriatam gerēs frontem:cubiculum petit

tiū:ex p̄cepto quoq; naſonis:pal/
leat oīs amans color hic eſt aptus
amáti. LASSA genua.Labant
genua.in egroto.labant & in ama
tore qui uidens amicā.& mēte &
genibus tremit.iuxta illud Teren
tianum.totus parmenotrēo hor/
reoq;:poſt q̄ aſpexi hanc aiūt phy
ſici.ex nimio ardore effectū frigo
Ex calore ris reddi:ut ex frigore nimio effe/
horror. ctus ignis exiſtit:natura enī ma/
gni caloris horrorē incutit:ut ni/
miæ febres. QVIes turbida.
Quis neſcit turbidá īquietáq; qe/
tē eſſe infirmis:q iſomnioſi ſunt:
qui diris uiſionibus agitant:hinc
Oratius uelut egri ſomnia uanæ
fingunt ſpecies.In eādē ſniam eſt
illud perſianū.ægroti ueteris me/
ditantes ſomnia:Idem quoq; eſt
amoris affectus.Amator enī iſtar
Achillis homerici:expertus loquor:nunc p̄nus in faciē.nūc ſupinus cubat.toto lecto uerſat corpus:
Notæ dum ſomnū oculis capere nō pōt:cuius tumultuoſa per torum iactatio eſt:& inges nocturna. SVſpi
amoris. ritus uehemētior.Suſpiratus ſiue ſuſpirium.Plutarchus ſapho cæteri amatoribus aſſignant defectū
uocis:luborē uultus:mox pallorē.intuitū oculorum incōtinentē:ſudores acutos motū uenæ incredi/
bilē:& crebra ſuſpiria.Oratius quoq; ſignare uolēs amoris indiciū ſic inqt in epodo. Amantē lágor
& ſilentiū arguit.& latere potitus imo ſpiritus. FLVctuare ardore febriū.ſi uidiſſes fœminá hoc
pacto láguentē:crediſſes eá ardentibus febribus torq̄ri.ſed cū fleret ſignū erat cupidineæ flámæ:q̄
uitalia intriſecus torrebant:ná ut ait ſpecioſiſſime poeta.eſt mollis flāma medullas interea & tacitū
uiuit ſub pectore uulnus.apud Ouidiū inquit biblis amore tabeſcens.eſſe quidē leſi poterat tibi pe/
ctoris īdex.& color & macies.& uultus & humida ſæpe lumina.nec cā ſuſpiria mota parēti. HEV
medicorum.Imitatio maroniana.Heu uatū ignaræ mentes quid uota furentē.quid delubra iuuát. me
dicos damnat inſcitiæ:qui parum ſolerter parūq; curioſe diſpicerēt.quid.pulſus.quid creber anhelitus
quid calor īmodicus.in fœmina ſignificarent.nec enī hæc morbi erāt.ſed ardentiſſimi amoris indi/
cia.Quod uel mediocriter erudito medico cōprendere fas erat. LATErum uiciſſitudines.Modo
in dextrum.modo in ſiniſtrum latus iactatio.ſic achilles homericus ex deſiderio patrocli.nūc in la/
Supini tus.nunc reſupinus.nunc pronus.nunc rectus uolutatur.Supini cubitus.ut iquit.Plinius noſter ocu
cubitus. lis conducunt:at proni tuſſibus.In latera aduerſus diſtillationes.Theophraſtus tradit celerius cōco/
Dextri la qui dextri lateris incubitu difficilius in ſupinis. SINE corporis calore flagrante.Vbi homo flagrā
teris incu ter æſtuat citra corporis calorē.& febrem nimiam ille ob amorem animo ardet:non corpore febrici/
bitus. tat.Talis enim flagrantia non corpus ſed animū populatur:quæ cognitio comprenſioq; uel medio/
cri medico facilis eſt. ALTERIVS agitata.Lego altius uel alternis agitata. FILIVM.Priuignū
intelligit.quem nouerca deperibat. NOMEN.Scilicet filii.nec enim uoluiſſet amorabūda fœmi/
na filiū eſſe & dici:quē ipſa efflictim deperibat:qa talis amor infandus inceſtificus.execrabilis eſt.cō/
ſimiliter apud Ouidium biblis caunum fratrem.deamans nomen ſororis eradit ex epiſtola.ſcripta
Duo no/ ſoror fuerat uiſum eſt delere ſororem.Vnicuiq;:ut alibi quoq; dictum eſt duo ſunt nomina unum
mina p̄/ proprium alterum naturæ & ſanguinis.quo ſe debent appellare coniunctæ perſonæ.ut eſt nomen
prium & matris & filii nouercæ & priuigni.Nunc ergo amorabunda nouerca libenter eraderet hoc naturale
naturale. nomen:ne aut filium aut priuignum nominare cogeretur:quæ nuncupatio in re obſcena.ſine rubo
Striata re eſſe non poteſt. PARENTIS.Nouercæ quæ parentis:hoc eſt matris loco eſſe priuigno debet.
frons. & priuignus nouercæ perinde ac parenti obſequi debet. STRIATAM frontem.Rugoſam con/
caperata. tractam ſubductam qualis ex triſticia eſſe ſolet:quæ & caperata frons dicitur.& decenter dixit Plau/
Striatæ tus.quid huic homini frons caperat ſeueritudine. ſtriæ ſunt canaliculæ in columnis & caua.unde
colūnæ. columnæ ſtriatæ dictæ.Talibus fulciuntur edes Bentiuolorum magnificentiſſimæ.quidam ſtrias

non ipſos canaliculos dici interpretantur:ſed prominentias.& extuberationes inter caua & canalicu
las columnarum.Victruuius in quarto columnas lquit ſtriari uiginti ſtriis oportet. Idem ſtriaturā ſtriatura.
appellat deſcriptionem ſtriatarum columnarum.Igitur tranſlatione uenuſtiſſima ſtriatam frōtem
poſuit Lucius noſter pro triſtiſſima & caperata in qua rugæ aſpiciantur inſtar ſtriarum:quas in co-
lumnis efficimus.rugarum enim & ſtriarum reciproca tranſlatio eſt.Idē Victruuius trunco inquit
toto.ſtrias uti ſtoiarum rugas matronali more demiſerunt.Craſſitudines ſtriarum eodem auctore

uxoris patris:matriſque fratris utcunque debitum ſi-
ſtens obſequium.Sed illa cruciabili ſilentio diutiſſime
fatigata: & in quodam uado dubitationis herens: om
ne uerbum quod præſenti ſermoni putabat aptiſſimū
rurſum improbans:nutante etiam nunc pudore : un-
de potiſſimum caperet exordium:decontatur.At iuue
nis nihil etiam tunc ſecius ſuſpicatus : ſummiſſo uul-
tu rogat ultro præſentis cauſam egritudinis. Tunc il-
la nacta ſolitudinis damnoſam occaſionem:prorum-
pit in audatiam: & ubertim ad lachrymas: laciniaque
contegens faciem:uoce trepida:ſic eū breuiter affatur.
c Auſa oīs & origo preſentis doloris:& etiā mede
la ipſa:& ſalus unica mihi tute ipſe es. Iſti enim
tui oculi p meos oculos ad itima delapſi præcor
dia meis medullis acerrimū cōmouent incendiū: ergo
miſerere tua cauſa pereūtis:nec te religio patris omni-
no deterreat:cui moriturā prorſus ſeruabis uxorē : il-
lius enim recognoſcēs imaginem mutua facie merito
te diligo:habes ſolitudinis plenam fiduciam:habes ca
pax neceſſarii facinoris otium . nā quod nemo nouit:

faciendæ ſunt.quantū adiectio in
media columna ex deſcriptione
inuenietur:ſtrigæ uero aliud lon Striga.
ge ſignificant. nam ut grāmatici
docent appellanť ordines rerum
inter ſe iunctim collocatarū a ſtri
gendo dictæ.Columella in ſecun
do de fœno loquens ſic refert.tūc
demū conuertemus & utrūq; ſic-
catum coartabimus in ſtrigā.atq;
ita manipulos uiciemus. VXO
ris patris.Nouercam ſignat: quæ
uxor erat patris.& filium pcrea-
uerat aliū.qui ex patre iſtius ado-
leſcētis frater erat. VTRVNq;.
Nitidior lectio eſt utcūq;. SI-
STENS obſequiū . Ideſt ſe obſe-
quioſum exhibens.uerbum iuris
eſt ſiſtere uadimoniū ſiſtere reū
quod ad alia quoq; transferť.Oui
dius ſiſtitur ante aras.A. Gellius
docet ab hoc uerbo ſiſto ſtiti in p Siſto.
terito dici non ſteti.a.M. Catone
recte ſcriptum eſſe uadimoniū ſti
tiſſet quod audaces emendatores
e ſcripto ſtetiſſes corruperūt. IN In uado
VAdo dubitationis.Incerta ac flu ſalutis.
ctuabunda ſicut cymba in uado
periclitať:contra dixit Plautus p
uerbialiter.in uado ſalutis res eſt. VNVM.Legendum eſt unde.exprimitur amantis affectus.quæ
unde exordiatur cum priuigno alloquium neſcit:quæ incipit effari mediaq; in uoce reſiſtit. DE-
contatur.Valde cuntať:& heſitat:ſic biblis apud Ouidium incipit & dubitat ſcribit damnatq; tabel-
las.& notat & delet mutat culpatq; probatq;. SVMmiſſo uulto.Hoc in laudem pudibundi iuue-
nis dictum eſt.qui uultu demiſſo.ac uerecundo quærit de matre cauſam ægritudinis. NActa.Nā
citor diciť apud ueteres pronactuſerit. OCcaſionē ſolitudinis.Solitudo ſæpe nobis magna mala
ſuadet.ut inquit Seneca.& cogitationes diras ſuggerit ex cuius occaſione nunc nouerca fit.audax ap
priuignū.& amorē infandū tetrūq; confitetur ac detegit. VBERtim.Large & abundanter. LA Vbertim
Cinia.Præ pudore cooperuit faciem.ut liberius amorē impudicum ſceleſtumq; profiteretur. Apud
Platonem ſocrates operit pallio caput orationem quandam parũ pudicam habiturus . Apud Gelliū
Iulianus rethor capite conuelato canit uerſus poeticos amaſios ac uenerios. ET medela ipſa. Huic
ſententiæ quadrat illud Ouidianū tu ſeruare potes.tu perdere ſolus amantem. TVI oculi p meos
oculos.Amor ut philoſophi tradunt & meminit Plato deſiderii eſt fruendæ pulchritudinis fruitur
autē amator re amata p oculos.Vnde merito oculus cauſa & origo eſt amoris ut muſeo placet. ocu- Oculus
lus radioſ aculeos in contuētis e regione oculos iaculatur:hinc uirulētus aculeus tranſuerberat ocu fons
los.& hominis percuſſi præcordia corq; conuulnerat:Quintilianus in ea declamatione:quæ inſcri- amoris.
bitur cecus in limine.oculi inquit ſunt tota noſtra luxuria.hi nos in omnia quotidie uitia præcipi-
tant mirantur adamant concupiſcunt. PEReuntis.Scilicet mei Ouidius miſerere fatentis amorē
& non faſſuræ niſi cogeret ultimus ardor. ILLIVS imaginem.Filius imago patris eſt: quem non
tam facie q̄ moribus repreſentat:phedra apud Senecam ſic īquit ad Hippolitū: hippolite ſic eſt The
ſei uultus amo.& mox paulo.Talis en talis fuit cum placuit hoſti.ſic tulit Celſum caput.in te magis
refulget incomptus decor & genitor in te toruus. HABEre.Corrige habes. Sollitudinis fiduciā:
Solitudo ut ante diximus multa mala nobis ſuadet:& locus ab omni arbitro liber fiduciam dat pa- Neceſſa-
trandi ſceleris. NEceſſarii facinoris.Facinus neceſſarium uocat.quod eum neceſſaria perſona cō- rium fa
mittitur.& neceſſitudinis uinculo copulata.qualis eſt inter nouercam priuignumq; coniunctio. cinus.

pene nõ fit. Repẽtino malo perturbatus adoleſcẽs: q̃q̃ tale facinus protinus exhorruiſſet: nõ tamen negatiõis intẽpeſtiua ſeueritate putauit exaſperãdã: ſed caute ꝓ miſſionis dilatione leuiendã: Ergo ꝓlyxe pollicet᷑. ut & bonũ caperet aĩum: refectioniq; ſe: ac ſaluti reddere͞t: ĩpendio ſuadet donec patris aliqua ꝓfectione. liberũ uoluptati concedere͞t ſpatiũ: ſtatimq; ſe refert a noxio cõſpectu nouercæ. Et magnã domus cladẽ ratus ĩdigere magno & ampliore cõſilio: ad quẽdã cõptæ grauitatis educatorẽ ſenem ꝓtinus refert nec quicq̃: diutina deliberatione: tã ſalubre uiſum: q̃ fuga celeri ꝓcellam fortũæ ſeuientis euadere. Sed ĩpatiens uel exiguæ dilationis mulier: ficta q̃ libet cã: confeſtim marito miris ꝑſuadet artibus ad lõgiſſime diſſitas feſtinare uillulas: quo facto: maturatæ ſpei ueſania præceps: ꝓmiſſe libidinis flagitat uadimoniũ. Sed iuuenis mõ iſtd: modo illud cauſæ faciens: execrabilẽ fruſtat᷑ eius aſpectũ quoad illa nuntiorũ uarietate: pollicitationẽ ſibi denegatam manifeſto proſpiciens: mobilitate lubrica: nefarium amorem ad longe deterius tranſtuliſſet odium: & aſſumpto ſtati nequiſſimo & ad omne facinus

PENE nõ fit. Sentẽtialiter hoc dictũ eſt. tanq̃ ꝓ ĩfectis habẽda ſint: q̃ facta eſſe nemo cognouerit.
Olī Claudius ĩperator iuuenẽ adulteriis famoſum monuit. ut cautius ĩdulgeret uoluptati uenereæ.
tanq̃ nõ fiat qđ latet. Philoſophus quoq; noĩe ꝑegrinus exiſtimabat hoĩes tũc peccare ꝓcliuius cũ latere poſſe id peccatũ putarẽt: ĩpunitatẽq; ex ea latebra ſparẽt. Viꝝ uero ſapiẽtẽ nõ peccaturũ eẽ dicebat ẽt ſi peccaſſe eũ dii arq; hoĩes ignoraturi forẽt: nõ eni pœnæ aut ĩfamiæ metu nõ eẽ peccãdũ: ſed iuſti honeſtiq; ſtudio & officio. PER turbatus. Apud Senecã ĩpudica nouercæ cõpellatiõe ꝑturbatus Hippolytus. ſic exclamat. Magne regnator deũ tã lentus audis ſcelera tã lẽtus uides. hic uero neque clamoſus neq; iurgioſus ĩducit᷑ ſed cõſultus & prudẽs. q promiſſione leniendã magis fœminã cẽſuit q̃ negatiõe exaſperandã.
INtẽpeſtiua. Pitacus ex ſeptẽ ſapiẽtibus unus dicere ſolebat γνῶθι καιρὸν. i. noſce tẽpeſtiuitatẽ: intelligi uolẽs in rebus oĩbus obeũdis nihil eẽ cõducibilius meliuſq; tẽpeſtiua oportunitate: e cõtrario nihil peius intẽpeſtiuitate. Sup q̃
Heptalogus Phil. Beroaldi relatiſſime pſcripſimus in heptalogo: ſic ſeueritas quæ alioq inter uirtutes numerat᷑ in uitii nomen trãſibit ſi fuerit ĩtẽpeſtiua. neq; ca ta καιρὸν. i. ex oportunitate adhibita. Vnde laudãdus hic iuuẽis q negare ſeueriter noluit: ne p intẽpeſtiuã ſeueritatẽ. fœmina magis
Prolyxæ res. ac magis exaſperaret᷑. PROLYXE. Benigne large liberaliter. M. Cato res prolyxas dicit quas aliis quoq; uocabulis ſecũdas & ꝓſperas appellat.
Impẽdio ualde. IMpendio ſuadet. Valde: uehemẽter hortat᷑. REfert. Retrahit abducitq;. AD educatorẽ refert. Idest cõſulit nutriciũ ſenẽ. & quæ ſit ſup re tãta illius exquirit ſniam. q cum ſenex eẽt merito multaꝝ reꝝ cõſultiſſimus gnauiſſimuſq; uideri poterat cũ ætate ſapiẽtia adipiſcat᷑. In ſenibus prudẽtia eſt. atq; conſiliũ. &
In ſenibus prudentia. ut inqt Plautus in trinũmo. Sapiẽtiæ ætas cõdimẽtũ eſt. Sapiẽs ætati cibus eſt. Senibus ut auctor eſt Quĩtilianus auctoritas maior eſt q plura noſce & uidiſſe credunt᷑. qđ & Homerus frequẽtiſſime teſtat᷑. & ut elegãter ſcribit. M. Tullius in Catone temeritas eſt ſcilicet floreſcẽtis ætatis prudẽtia ſeneƈtutis. In ſenibus conſiliũ ratio ſententia eſt: quæ niſi forent nõ ſummũ conſiliũ maiores noſtri ſenatũ appellaſſent: ꝓinde probandus eſt adoleſcens qui conſiliariũ ſenem educatorem adhibuit: qui ex conſilio ſenioris atq; ſententia ſaluberrima decreuit ſubducere ſe ſe nouercalibus blandiciis. & fuga euadere hanc quaſi procellam ex fluctibus cupidineis impendentem. IMPAtiens mulier. Omnis
Amans properat omnia. mora amãtem torquet. omnis cunctatio tormentum eſt: & ut inquit Plautus in penulo. Amans qcquid agit properat omnia: amanti nihil ſatis feſtinatur. DISSItas. Lõge remotas diſtanteſq; ab urbe. Antiqui improbarunt uillas & ꝓ̃dia longe ab urbe diſtantia. hinc Pomponius inquit longe ab urbe uillicari. quo herus rarenter uenit. non uillicari ſed dominari mea eſt ſententia. Columella quoq; cenſet in propinquo agrum mercari: quo & frequenter dominus ueniat: & frequentius ſe uẽturum
Suburbanũ ꝓ̃diũ cõmodiſſimum. q̃ ſit uenturus denunciet. putatq; ſuburbanum prædium cõmodiſſimũ eſſe. Catonis dictum eſt. de agro parando. pedibus cõpenſari pecuniam. FL Agitat uadimonium. Ex forenſibus uerbis trãſlata ſententia. ſicut eni ad uadimoniũ uenire ſolet litigator qui id promiſit. Ita decenter uadimoniũ libidinis flagitat nouerca a priuigno. ut ſe ſe ſiſtat in paleſtra ueneria. ut qđ uerbo promiſerat re perſiciat. ILLVD cauſæ. Ideſt mõ hanc rem modo illã cauſatus. MObilitate lubrica. Nihil eſt mobi
Mobilitas fœminæ peculiaris. lius mente fœminea: quod & teſtimoniis poetaꝝ & græco uerbo ſatis liquet. quis enim neſcit illud. uarium & mutabile ſemper fœmina. Itẽ mobilior uentis o fœmina. Item ah crudele genus nec fidũ fœmina nomen: græce dicit᷑. κοῦφον τὸ φῦλον τῶν γυναικῶν. i. leue eſt & mobile genus fœminarũ. proinde uidemus quotidie amorẽ fœminæ torrẽtiſſimũ. in odiũ interneciuũ repente cõuerti: & ex amorabũda fieri infeſtiſſimam: Amor in nouerca erga priuignũ nefarius eſt & execrabilis: ſed

odium ſit longe execrabilius:cum necē meditatur cum ad uenena accingiť:cum in prignum furibū da bacchatur.fecit hæc nouerca in priuignum:id quod fieri ab uxore in maritum ſcribit Hieronymus:qui in libris contra Iouinianum in ſectam fœminarum perorans ait.In odium uertetur ac iurgia.& niſi cito conſulueris parabit uenena. EMANcipato.Addicto parato.alias emācipatus diciť emiſſus ex patria poteſtate:Verbum iuriſconſultorum.apud Oratium in epodo ſcriptum ē.Romanus heu poſteri negabitis emancipatus fœminæ.Vbi emācipatus accipitur pro addictus.& quaſi in mancipatum.& ſeruitutem datus Cleopatræ. DOTAli ſeruo.Dotales ſerui:ut ex uerbo ipſo notiſſimum eſt.dicūtur quos uxor cum dote ad maritū attulit.Plautus in aſinaria.Dotalē ſeruū ſaureā uxor tua adduxit cui plus in māu ſit q̄ tibi.De ſeruis dotalibus & ancillis mētio fit apud iuriſconſultos & ait Paulus titulo de donatiōibus.ſi qd ī pueros ex ancillis dotalibus natos maritus īpenderit aut ī doctrinā.aut ī alimēta non conſeruať marito:quia ipſe miniſteriis eoꝝ utitur quēadmodum ſi a ꝑdonibus redemiſſet ſeruos dotales.receptitiū uero ſeruū appellāt ꝓpriū uxoris:quē ſibi recipit ac retinet neq̧ doti dat.De quo.Au.Gellius.de quo &.M.Cato loqť.ſic ſcribens ubi irata facta eſt ſeruū recepticiū ſectari atq̧ flagitari uiꝝ iubet. VEnenū p̄ſentarium.Dicimus uenenū præſentariū ſiue præſentaneū:qd' ſtrenuiſſimū.rapidiſſimūq̧ eſt:qd p̄ſentem mortē ſubitariamq̧ affert:ſine ulla lentitudine.auctor eſt Trāquillus neronem coegiſſe locuſtā uenenariam conquere uenenum q̄ poſſet uelociſſimum ac præſentaneum.Atilius regulus in ſenatu Romæ dixit auctore Au.Gellio uenenum ſibi carthaginenſes dediſſe non præſentaneum.ſed eiuſmodi quod mortem in diem proferret.Plinius remedia præſentanea & præſentiſſima frequēter appellat quæ ſine cunctatione auxiliantur:Quintilianus artem dicendi conſtare ait inter cætera conſilio præſentiſſimo. VIno dilutum.Vino temperatū diſſolutūq̧.M.Tullius in cluentiana docet ꝓbabilius eſſe uenenum in potione datum q̄ in pane:celeriuſq̧ epotum q̄ comeſum in uenas atq̧ in omnes partes corporis permanare.præterea facilius fallere poteſt in poculo uenenum cum ita confuſum ſit.ut ſecerni nullo modo poſſit.cicuta uino diluta atq̧ in uino pota irremediabilis exiſtimatur. NOxii homines.Nouerca & dotalis ſeruus. FORte fortuna.Archaiſmos eſt.nam antiqui iunctim dicebant fors fortuna.& forte fortuna pro caſu.& ſubita fortuna.grāmatici ita diſtingunt.ut fors ſit caſus tēporalis.Fortuna uero ipſa dea.Terentius fors fortuna inquit nobis ideſt ut expōit Donatus ſubita fortuna.qui id quoq̧ autumat quod fors fortuna in bono ponitur. ILle iunior.Quem ſcilicet genuerat infanda hæc mulier ex patre adoleſcentis:quem ad ſtuprum ſollicitauerat:quem ſupra dixit duodecimum ætatis annum peregiſſe. PENdio.Dictio non ſolum mēdoſa uerumetiam caſſa.& futilis nihilq̧ ſignificans:quæ obelo confodienda eſt.Vt in eius locum ſubſtituať prandio.ut ita legas prendio iam capto.ſignificat enim puerum redeuntem a paleſtra litteraria ſumpſiſſe prandiculum.hoc eſt ientaculum.ex quo cum ſitiret.repente exhauſit poculum illud mortiferum credens id uinum eſſe.cum uenenum uino dilutum internoſci nō poſſet. FRAtri.Priuignū intellige:qui ex patre tantum.non ex matre frater erat pueri qui hauſerat uenenum. EXAnimis.Moribundus & ſimilis extincto:nam re uera ut paulo mox liquebit non fuerat hæc potio peſtifera ſed ſoporifera. PEDAgogus.Titulo de iniuriis pedagogi nomine comitis continentur.comitem uero accipere debemus eum qui comitetur & ſequatur.ferulæ ſceptra ſunt pedagogorum.qui iterdum imperioſi atq̧ ſeuientes ſtultitiam ſuam perdocent.qui alumnos fœdis ſæpe uitiis imbuunt:quorum ſordes ſunt ineluibiles.Sicut leonides Alexandri pedagogus.eum quibuſdam uitiis īfecit:quæ robuſtū quoq̧.& iam maximū regem ab illa inſtitutione puerili ſunt perſecuta.Ideoq̧ ſalubriter præcepit Quintilianus ut pedagogi ſint morati ſintq̧ eruditi aut ſe non eſſe eruditos ſciant.latini magiſtrum appellant:quem græci pedagogum. CIET.Commouet inclamat. INSIMVLAbant.Accuſabant:inſimulatio eſt & falſi & ueri criminis incuſatio:inſimulo ut docet Donatus genitiuo iungitur ſicut hoc in loco:Plautus tamen dixit.ſic me ſimulare falſum facinus tam malum.

Emancipatus. *Dotalis ſeruus.*

emanipato quodam dotali ſeruulo:perfidæ ſuæ cōſilia cōmunicat:nec quicq̄ melius uidetur.quā uita miſerū priuare iuuenē.Ergo miſſus cōtinuo furcifer:uenenum præſentarium comperat:idq̧ uino diligenter dilutum:inſontis priuigni preparat exicio:ac dum de oblationis opportunitate ſecum deliberant noxii homies:forte fortuna:puer ille iunior proprius peſſimæ fœmiæ filius:poſt matutinū laborē ſtudiorū:domum ſe recipiēs:prādio iā cœpto:ſitiens:repertū uini poculū:in quo uenenū latebat īcluſum:neſcius fraudis occultæ:continuo ꝑduxit hauſtū atq̧ ubi frati ſuo paratā mortē ebibit:exanimis terræ procūbit.Illius quoq̧ repētina pueri pernicie:pedagogus cōmotus:ululabili clamore:matrē totāq̧ ciet familiam.iāq̧ cognito caſu noxiæ potionis:uarie quiſq̧ præſentium:auctores inſimulabāt extremi facinoris.Sed dira illa fœmina &

Receptitius ſeruus *Præſentarium uenenum.* *Præſentiſſima remedia.* *Cicuta in uino irremediabilis.* *Forte fortuna.* *Pedagogus.* *Inſimulatio.*

MALItiæ nouercalis. Vno uerbo abſoluit.cõplexuſq; eſt:oĩa quot quot ſunt flagitia. q̃ in oĩs nouercas cadũt.& enĩ q̃ exẽplar malitiæ nouercalis merito dicitur ea eſt oium nouercalũ ſcelerũ officina.oĩum fraudiũ ſeminariũ:oium uerſuciarũ coagulũ.iprobitatis ſcena.flagitiorũ miniſteriũ:ut reliquis nouercis eſſe poſſit exẽplar & archetypon.qđ ſequanť. Armatæ in priuignos inſtructæ ad pniciẽ miſerorũ. NON parricidii cõſciẽtia. Minime cõmota eſt dira fœmia cũ uideret filiũ:ſuo ſcelere

Parricida ꝓſtratũ.cuius necis ipſa erat cõſcia.qđ parricidiũ uocat:&.n.noie parricidæ ſignificať non ſolũ q patré matréq; iterſicit.ſed & q filiũ filiáue alios quoq; neceſſarios occiderit.quod & docet Martianus iuriſconſultus:qui titulo de legé Põpeiá de parricidiis ſcribit lege de parricidiis teneri ſi quis patré matré auũ fratré ſororé patruelé matruelem patruũ auũculum.ſi mater quoq; filium filiáue occiderit.ſed & auus tenetur.q nepoté peremerit:& qui emit uenenũ ut patri daret quáuis non potuerit dare.ꝑterea apđ antiquos parricida dicebať.qui qualenſcunq; hoiem occidiſſet.qđ lex Numæ Põpilii indicat his cõpoſita uerbis. Si qs hoiem liberũ:morti ſciẽs

Parenticida. duit parricida eſto: Plautus elegáti uocabulo parenticidá dicit paréntis interfectoré.obiter annotandum dici homicidam interdum cũ laude pro uiro.ſ.forti qui multos in bello occiderit.ſicut Ora-

Homicida hector tius dixit homicidam hectoré laudabiliter.& longe aliter q̃ uulgo dicať.

maliciæ nouercalis exẽplat unicũ: nõ acerba filii morte:nõ parricidii cõſcientia:non infortunio domus: nõ luctu mariti:uel erumna funeris cõmota: cladẽ familiæ uídictæ compẽdiũ traxit: miſſoq; protinus curſore: qui uiãti marito domus expugnationẽ nunciaret: ac mox eodẽ otius ab itinere regreſſo: pſonata nimia temeritate:inſimulat priuigni ueneno filiũ ſuum iteremptũ.& hic quidẽ nõ adeo mentiebatur:q, iã deſtinatam iuueni mortẽ preueniſſet puer. ſed fratrẽ iuniorẽ fingebat ideo priuigni ſcelere peremptum:qđ eius ꝓbroſe libidini: qua ſe cõprimere tẽptauerat: noluiſſet ſuccũbere.nec tamen imanibus cõtenta mẽdaciis. addebat ſibi quoq; ob detectum flagitium: eũdem illum gladio comminari. Tunc infœlix duplici filiorũ morte percuſſus.magnis erũnarum procellis æſtuat. Nam & iuniorem in coram ſui funerari uidebat: & alterum

VINdictæ cõpẽdiũ. Viá ad uindictá priuigni cõpendiariá & breuẽ traxit ex filii morte:tanq̃ poſſet perſuadere marito.& oĩbus filium periſſe priuigni ueneno.& fraude:quo pſuaſo.quod erat ſatis probabile priuignus tanq̃ fratricida ſine cunctatione plecteretur. MISSO curſore. Inter mancipia ſunt & curſores. quod ex lectione iuriſconſultorũ ſat cognitum eſt.ſcribit enim Paulus uolumine delegatis tertio.q. ſi alii uer-

Curſores inter ſeruos. næ alii curſores legati ſint.ſi quidam curſores.& uernæ ſint curſoribus cedent:ſemper enim ſpecies generi derogat. Antiquitas celebrat curſores.quos hemerodromos uocant qui die uno ingens ſpacium curſu emetiebantur. Inter quos clariſſimus fuit philonides Alexandri magni curſor.ex Liuio

Hemerodromi. Plinio.probo emylio cæteris. VIANTI. Iter facienti.& in uillá itanti.uiantes ſcriptoribus uſurpá-

Viantes. tur pro uiatoribus peregrinatoribuſq;. EXPVgnatiõem domus. Mortem filii: quẽ ueluti p uim fraterná expugnatũ peremptũq; credi uolebat. OCIVS. Statim. PER ſonata. Ficta cõpoſita ſimulata inſtar hiſtrionũ.qui inducta perſona ſimulant & imitantur quẽcunq; uelint.unde & perſonati

Perſonata fœlicitas. dicti:Oratius. Quo pſonatus pacto pater:a Seneca fœlicitas perſonata nominatur. Atellani proprie inter hiſtriones uocatur perſonati:quia ius eſt his nõ cogi in ſcena ponere pſoná:qđ cæteris hiſtrionibus pati erat neceſſe. ET hic. In hoc in hac re. Apuleiana eloquutio. NON mẽtiebať. Duobus modis dicitur filius perẽptus ueneno priuigni:uno q manifeſtus eſt.cũ priuignus uenenũ dedit:altero q minus aptus eſt.cũ ille ebibit uenenũ.qđ erat paratũ in priuigni pniciem:& ita perit eo ueneno quo alter iterimi debuerit.ex hoc itellectu dixit Apuleius.nõ mentitá eẽ dirá nouercá q̃ dixerit marito filiũ perẽptũ ueneno priuigni.&.n.re uera perierat illo ueneno: qđ priuigno fuerat deſtinatum: quo priuignus perire debuerat. PRObroſæ libidini. Scelus inauditũ finxerat ſceleſtiſſima nouerca uidelicet q priuignus ſe ipſam libidine iſanda iceſtare uoluiſſet:q̃ haud dubie ꝓbroſiſſima ẽ. Cõſimile qddá fecit phedra.q̃ iſimulauit hippolytũ apud Theſeũ.q ſe cõprimere tentaſſet. quidá ita exponũt.ut itelligát inſimulatũ eẽ priuignũ fratricidii ex eo q fratrẽ iceſtare libidine maſcula tẽtauerit:atq; ꝑpoſtera.& qđ ille recuſauerit.eſt.n.amphibolõ.illud ſe utrũ ad nouercá an ad fratrẽ referať.

Comprimere. COMprimere. Verbũ eſt obſcenæ ſignificatiõis.hic iocus ille Plautinus mordax & cũ felle.ſic.n.inquit Mercurius ego tibi hác cõprimá linguá. Reſpõdet ſoſia alludens ad turpẽ ſignificatũ:haud potes.bene pudiceq; aſſeruať. IMMAnibus. Enormibus imodicis icredibilibus. ERVMnarũ p-

Procellæ erũnarũ. cellis.conſimile eſt illud Virgilianũ.& magno curarũ fluctuat æſtu.ex tranſlatione marinæ tẽpeſtatis procella erũnarũ fortunæ & id genus aliarum rerũ.elegátiſſime deducitur. Quintilianus auctor ẽ

In corá. tráſlationẽ hác uſurpari ad orationis ornatũ:quo dicimus cõtionũ procellas.& eloquẽtiæ fulmina.

Ad iſtar JN coram ſui. Sæpe apud hunc ſcriptorem annotatũ eſt id genus eloquutionis in coram ad iſtar:

qđ nos corā & inſtar ſimpliciter dicimus. Eſt autē archaiſmos in corā ſui ꝓ corā ſe ipſo incōſpectuq́ paterno. maior autē haud dubie dolor eſt ex re luctuoſa quā uidemus. q̄ ſi tantū audiamus. oculorū enim ſenſus eſt acerrimus. OB inceſtū pricidiūq́. Duplex noxa. & utraq́ criminoſiſſima utraq́ capitalis inceſtū referť ad probroſā libidinē: cuius noxæ inſimulatus erat a nouerca priuignus: quod ſe uel fratrē inceſtare uoluiſſet. Patricidiū uero quod ueneno interemiſſet. ſic. n. finxerat peſſima nouerca: cuius commenta maritus uera eſſe credebat cū uxoris lamentationibus ſicticiis pſuadereť. AD extremū ſobolis odio. i. īpellebať odiſſe fillū odio parricidali: q iura naturæ ſolet & debet parētibus eē cariſſimus. SEnex īfœlix. Pater defuncti maritus doloſiſſimæ nouercæ. CAniciē. In luctu puluere & cinere comā ſedabant. ut ſuperius dictū eſt. De latino attōito & mœſto cecinit poeta caniciē īmundo perfuſā puluere turpans.

obinceſtum parricidiūq́ capitis ſcilicet damnatum iri certo ſciebat. Adhuc uxoris dilectæ nimiū mentitis lamentationibus: ad extremū ſobolis īpellebatur odium Vix dum pompæ funebres ex ſepultura filii fuerāt explicatæ: & ſtatim ab ipſo eius rogo: ſenex inſœlix ora ſua recētibus adhuc rigans lachrymis: trahenſq́ cinere ſordentem caniciem: foro ſe feſtinus īmittit. Atq́ ibi tum fletu: tū præcibus: genua etiam decurionū contingens: neſcius fraudium peſſimæ mulieris: in exitiū reliqui filii plenis operabatur affectibus: illū inceſtum paterno thalamo: illū parricidā fraterno exicio: & incomminata nouercæ cede ſicarium. Tanta deniq́ miſeratione: tantaq́ īdignatione curiam: ſed & plebem merens inflammauerat: ut remoto iudicādi tedio: & accuſationis māifeſtis probationibus & reſpōſionibus meditatis ambagibus cūcti cōclamarīt lapidibus obrutū publicū malum publice uindicari. Magiſtratus interī metu periculi proprii: ne de prauis indignationis elementis ad exicium diſciplinæ ciuitatiſq́ ſeditio procederet: partī decuriones deprecari: partim populariter cōpeſcere: ut rite & more maiorum iuditio reddito: & utriq́ ſecus allegatiōibus examinatis: ciuiliter ſentētia promeretur. nec adiſtar barbaricæ feritatis: uel tyrānicæ īpotentiæ dānaretur aliquis īauditus: & in pace placida: tam dirum ſæculo proderetur exemplum. Placuit ſalubre conſiliū: & illico iuſſus præco pronuntiat

In luctu coma ciñerulēta.

GEnua decurionū. Mō đcurionū noīe ſenatores intellige. alias præpoſiti equitū ſignificanť ſicut ſuo loco ſupra iā diximus ubi etiā annotauimus. genua dedicata eē miſericordiæ. & a ſuplicibus attigi ſolita. INceſtū paterno thalamo. Ex hoc liquido intelligimus nouercā inſimulaſſe priuignū. q ſe ipſam inceſtare tētaſſet. inceſtū dicimus ipſum crimē. & īceſtum dicimus hominē: quē eccleſiaſtici ſcriptores inceſtuoſum appellant.

Inceſtus.

IN cōmiata cede. Propter illud quod paulo ante ſic inquit addebat ſibi quoq́ ob detectū flagitium: eundē illū gladio cōminari. SICcariū. Per abuſionē. ut docet Quintilianus ſiccarios oēs uocamus: qui cedē telo quocūq́ cōmiſerint. CVriā. Senatū illius ciuitatis. cuius decuriōes ſupplex orauerat. apud græcos apocleti dicūť ſenatores ſanctiuſq́ cōſiliū: qđ ex delectis conſtat uiris. apocletorū frequens mentio apud Liuiū. Meminit & ſuidas in etymologico.

Siccarius Apocleti qui.

MErens. Lugens & meſtitudine confectus. REſpōſionibus. Purior lectio & magis quadrans eſt ſi legas reſponſionis. hæc. n. opponunť. accuſatōis & reſponſionis. Solent autem rei meditatis ambagibus reſpōſionis diluere atq́ refellere crimē obiectū. & probatōes accuſatoris cōfutare. inflāmati ſenili præce homines conclamāt: ut remota iudicii legitimi formula quod lentū eē ſolet ſtatī lapidibus reus obrueretť nō expectato ut cauſa ageretur. & ita indicta cauſa. inauditus indēnatuſq́ necaretur: q minime fieri fas eſt: cum in bene morata ciuitate nemo niſi iudicium ſententia dānatus ſit ſupplicio affici debeat. NE de paruis elementis. Ideſt primordiis: ſæpe ex parua ſcintilla griſcit incendi. DIſciplinæ. Scilicet legalis & politicæ: ex cuius præſcripto iudicium conſtitui debet: & reus audiri. mox re examinata ſolerter ſententia promenda eſt uel dānatoria uel abſolutoria. COMpeſcere. Cōpeſcebāt: ſuffrenabantq́. VTRINq́ ſecus. ex parte accuſatoris: & rei. nec enim alio modo ciuiliter iudicari poteſt: niſi allegationes utriuſq́ partis audiantur: & auditæ perpendantur. DAMNAREtur īnauditus. Ex præſcripto legis nemo inauditus & indicta cauſa damnari debet: quod ſi aliquādo fiat ſcito id fieri ex tyrannica impotentia hoc eſt immoderata uiolenta illegitima potentia uel ex feritate barbarorum: quibus neq́ mos: neq́ lex eſt: qui in humana crudelitate præditi graſſantur: qui obliti ſe homines eē oēm exuunť humanitatē. apud Liuiū. T. Quitius clamitat. reū capitis idēnatū. īdicta cā nō debere uiolari. igiť petebať: ne malū in poſteros uſurpať exēplū. ne hō inauditus indicta cauſa repentino tumultu dānareť. PROnunciat patres in curiā. Ex more Romano: quo ſenatores in curiā

patres ĩcuriã cõuenirẽt:qbus ꝑtinus dignitatis iure cõ
ſueta loca reſidẽtibus:rurſũ precõis uocatu primus ac
cuſator ĩcedit. Tũc demũ clamatus ĩtroducit̃ ẽt reus &
exẽplo legis atticæ:martiiq; iudicii cãæ patrõis denũci
at preco:neq; pricipia dicer̃:neq; miſerationẽ cõmoue
re. Hæc ad iſtũ modũ geſta: compluribus mutuo ſer/
mocinãtibus cognoui. Q uibus autẽ uerbis accuſator

uocabantur conſultaturi ſuper rebus arduis. Liuius in tertio citari patres in curiam iubent. uiatores
dicti miniſtratores magiſtratuum:ex eo ꝙ pleruq; ex agris ſenatores in curiam accerſebant. CON
Decurio ſueta loca reſiden tibus. Decuriones in albo ita ſcriptos eſſe oportet:ut lege municipali præcipitur:ceſ
nes in al/ ſante lege tunc dignitates erunt ſpectandæ:ut eo ordine quo quiſq; eorum maximo honore in mu/
bo ſcripti nicipio functus eſt:ut puta ſi duum uiratum geſſerunt. ſi hic honore præcellat. & intra duum uirales
antiquiſſimus quiſq; prior. Deĩde q corã ſcdo poſt duũ uiratũ honor̃ ĩ re.pu. functi ſũt mox q nullo honor̃
functi ſũt: ꝓut quiſq; eoꝝ in ordi
nem uenit. auctor Vlpianus. nunc
in urbe nr̃a lex ſenatorii loci iſta
ſeruatur. ut prout quiſq; prior in
ordinem ſenatoriũ uenit ita prio/
rem in ſedẽdo locum teneat: qui
ſecundus ſecundum . & ſic de in/
Ordo ſe/ ceps. unum excipio. Io. Bentiuo/
natus bo lum:qui ſenatus columẽ eſt. quẽ
noniẽſis. principem ſenatus noſtratis per/
Laus Io. petuum meritiſſimo dicer̃ poſſu/
Bẽtiuoli. mus:quem cuncti ſequuntur. ut ducem ad cuius uitam tanquam ſcopon & normam omnes dirigi/
mur. omnes conuertimur qui flexibiles quãcũq; in partem ducimur a principe. atq; ut ita dicã ſequa
ces ſumus. cuius auſpiciis florentes ac beati ĩ ocio tranquillo honoratoq; ſortunate degimus : proin/
de cum nuncupamus uota:cum obſecramus Deum ita nuncupare debemus ita obſecrar̃:ut uni Io.
Bentiuolo cuncta proſpere cedant:in quo & reſ.pu. & nos omnes ſumus. a cuius ſalute uelut a filio.
pendet ſalus totius ciuitatis. itaq; illo florente & incolumi floreamus:& incolumes ſimus nos quoq;
neceſſe eſt. illo gubernãte male uehi non poſſumus:nullæ procellæ nulli turbines ſunt pertimeſcen/
di:in tuto:in portu:in uado ſalutis bononienſium ſiſtitur cymba. ergo igitur deum optimum maxi
mum præcor:ut Bentiuolam familiam:qua nihil maius meliuſue nobis fata donauere boniq; diui:
ut cum illuſtriſſimis parentibus generoſiſſimos filios ſinat diutiſſime florere. & in fœlicitatis arce cõ
ſiſtere:ut nos quoq; ſub illis floreamus. & in utrãq; autem ocioſe dormiamus. EXẽplo martii iudi
cii. Quidam exponunt martium iudicium pro Romano. propterea ꝙ romani a marte oriundi. quẽ
patrem romuli fuiſſe perhibent urbis romæ conditorem:ſed id parum congruit. ego martii iudicii
nomine intelligo Areopagitas:qui iudices ſenatoreſq; athenienſium fuerunt:quo conſilio ut inquit
Ariopagi Marcus Tullius leges athenienſium & maiorum inſtituta ſeruantur. Solon primus conſtituit Areo
tæ ſilẽtes pagitas. hoc eſt ſenatum conſiliumque atticorum. Quidam autumant ante ſolonem fuiſſe ſenatum
iudicant. areopagitarum athenis conſtitutum. Sed. M. Tullius plutarchus. diuus Auguſtinus id Soloni attri/
Locus Iu buunt:areopagitæ ſilentes iudicabant. ut docet Macrobius in ſeptimo ſaturnalium. hinc illud ſatyri
uenalis. ci poetæ. commiſſum ue teges ut curia martis athenis:areopagus iterp̃tatur curia ſiue pagus martis.
Pares ſen cauſa nominis ex iudicio eſt quo Mars qui græce ares dicitur cũ homicidũ reus fieret. iudicantibus
tentiæ. duodecim Diis in eo pago : ut refert Auguſtinus in. xviii. ſex ſententiis abſolutus eſt. ubi enim pares
ſunt ſententiæ abſolutio damnationi præponitur:auctor eſt Plinius in. vii. iudicium capitis in areo/
pago primum actum eſſe olim Dolobella pro conſul aſiæ cauſam ueneficii : ancipitem & ſcrupulo/
ſam ad areopagitas:ut ad iudices grauiores exercitatioreſq; reiecit. ſicut Valerius maximus Gelliuſq;
notificant. Iulius pollux tradit in areopago:iudicia cædis & ueneficiorum exerceri ſolita. Significat
igitur exemplo atticorum iudiciiq; areopagicorum. hanc ueneficii cauſam acitatam eſſe. ut neq; pro/
hemiaretur orator:neq; moueret affectus. hoc autem apud athenienſes fieri ſolitum teſtis eſt Quin/
tilianus:qui in ſecundo ſcribit lacædemoniorum ciuitate expulſam eloquentiam & athenis quoq;
ubi auctor mouere affectus utebatur. uelut reciſam orandi poteſtatem. idem in ſexto ſic inquit. id ſen
Proemiũ ſiſſe atticos credo. quia athenis affectus mouere etiam per præconẽ prohibeatur orator. NEq; pri/
Exordiũ. cipia dicere. Quod græci prohemium nominant id latine principium uel exordium dicit̃ quod au/
ctore Quintiliano ſuperuacuum aliquado eſt:ſi ſit præparatus ſatis etiam ſine hoc iudex. aut ſi res ꝓ/
paratione non indiget. Ariſtoteles quidem in totum id neceſſarium apud bonos iudices negat : aliq/
do uti nec ſi uelimus eo licet:cum iudex occupatus:cum anguſta ſunt tempora . hermagoras quoq;
Eudoxõ. in eudoxo:hoc eſt honeſto genere materiæ repudiat exordium. negatq; eẽ præfandũ: fortunatianus
Curta uero diſſentiens autumat orationẽ oĩno curtam & ſine capite eẽ:quæ ſine principio ab ipſis rebus or
oratio. dit̃. idem ab exordio principiũ ita diſtinguit:ut exordiũ ſit generalius pricipium ſpecialius. NEq;
Mouere miſerationem cõmouere. Secus in iudiciis romanoꝝ . apud quos præcipua uirtus oratoris mouere
affectus. affectus. & ut inquit. M. Tullius in oratiõe is erit eloquens. qui in cauſis ita dicit. ut probet ut delectet:
In pero/ ut flectat. probare neceſſitatis eſt:delectare ſuauitatis flectere uictoriæ:Nam id unum ex oĩbus ad ob
ratione tinendas cauſas poteſt plurimum. in cõmiſerationibus fuit. M. Tullius excellentiſſimus adeo ut pe/
regnarot rorationem oẽs illi relinquærent. miſeratione enim mens iudicum maxime permouenda eſt. qua ita
.M. Tulli dolẽter uſus ẽ aliq̃do. M. Cicero:ut puerũ ĩfantem in manibus perorans tenuerit:ut alia in cã excitato

reo: ſublato etiam filio paruulo plangore & lamentatione forum compleuerit: duo ſunt genera affectuum ethicon & patheticon: alterum come & iucundum, alterum uehemens & incitatum, pathetico perturbantur animi: & concitantur: & in hoc uno regnat oratio quo cauſæ eripiuntur: extorquenturq; ex manibus aduerſariorum: hoc maxime commiſerationes commouentur: idq; præcipue i perorationibus: quas in hac cauſa uetitus eſt orator commouere exemplo rituq; atticorum. VExauerit. Lego iuexerit pro inuectus ſit quidam corrigunt uexauerit.

Ethicon. Patheticon.

uexauerit: quibus rebus diluerit reus. Ac prorſus orationes: altercatõeſq;: neq; abſens ipſe apud preſepiũ ſcire neq; ad uos quæ ignoraui: poſſum enunciare: ſed quæ plane comperi: ad iſtas litteras proferam. Simul enim finita eſt dicentium contentio: ueritatem criminum fidemq; probationibus certis inſtrui: nec ſuſpicationibus tantam coniecturam permitti placuit: atq; illum prõptiſſimum ſeruum qui ſolus hæc ita geſta eſſe: ſcire diceretur: ſiſti modis omnibus oportere. nec tantillum cruciarius ille: uel fortuna tam magni iudicii: uel confertæ cõſpectu curiæ: uel certe noxia conſcientia ſua deterritus q̇ ipſe finxerat: quaſi uera adſeuerare: atq; adſerere icipit: q̃d ſe uocaſſet idignatus faſtidio nouercæ iuuenis: q̃d ulciſcẽs iniuriã filii eius mãdauerat necẽ: ꝗ promiſiſſet grãde ſilẽtii premiũ: ꝗ recuſanti: mortẽ ſit cominatus: quod uenenum ſua manu temperatum: dandum fratri reddiderit: quod ad criminis probationem reſeruatum poculum neglexiſſe ſuſpicatus: ſua poſtremum manu porrexerit puero. Hæc eximia enĩ ad ueritatis imaginẽ Verberone illo ſimulata trepidatione perferente: finitum eſt iudicium: nec quiſquam decurionũ tã equius remanſerat iuuẽi: q̃n eũ euidẽter

DIluerit reus. Proprium rerum eſt diluere hoc eſt infirmare diſſoluere refutare obiectas criminatiões. M. Tullius pro roſcio amerino. ergo inquit crimen oportet diluã. ſcribit Gellius ciceronem: crimen quod inficiari non poterat fateto dicto diluiſſe. ALtercatiõeſq;. Quintilianus præcepta altercationis forenſis tradit: quæ inquibuſdam cauſis ad uictoriam uel plurimum ualet: opus eſt bono altercatori: imprimis ingenio ueloci: ac mobili: animo præſenti & acri non enim cogitandum ſed dicendum ſtatim eſt. Valet i altercatõe plurimum acumẽ: quod ſine dubio ex arte non uenit: p̃cipit Quĩtilianus. ne clamoſus: ne iracundus. ne turbidus ſit altercator. M. Tullius in epiſtolis. ad atticum gloriatur: ſe in altercatione ſententia. P. Clodium infregiſſe exagitaſſeq; mordaciter & ſalſe. SVſpicationibus. Suſpicionibus quas in cauſa coniecturali narratio accuſatoris interiectas & diſperſas habere debet: ut nihil actum nihil dictum ſine cauſa putetur: defenſoris uero narratio ſimplicem & dilucidam expoſitiõem debet habere cum attenuatione ſuſpitõis.

Diluere crimen. Acumen in altercatione.

CONiecturam. Sunt auctores Anonymi hoc eſt ſine nomĩe atq; ignobiles: quibus placuit unum omnino ſtatum eſſe coniecturalem: qui rationem hanc ſecuti uidentur. ꝗ res omnis ſignis colligeretur. coniectura dicta eſt ut docet Quĩtilianus a coniectu id eſt directione quadam rationis ad ueritatem: unde ſomniorum interpretes coniectores uocantur. SIſti. Præſentem exhiberi. TANtillũ. Minimũ. CRVciarius. Dignus cruciatu. ut carcerarius dignus carcere quiq; habetur in publica cuſtodia. eundem mox uerberonem nominitat: qui græce dicitur maſtigia: ſunt enim hæc nomina ſeruis nequiſſimis conuenientiſſima. & in comoediis frequentiſſima. quidam interprætantur cruciariũ pro auctore cruciatus & carnifice. ut uenenarium pro uenefico Crucium uinum dixit Lucilius i ſuaue ab eo ꝙ cruciat. CONſcientia. Carnifex animi interior & tortor occultior eſt conſcientia: cuius indicina multi ſuinde produntur: qua non pauci deterriti iudicia refugerunt: ultroneumq; ſibi exilium indixerunt: hic uero nequiſſimus uerbero ex audacia & inuerecundia compactus. præduri oris attrita fronte: obſtinato uultu. confidens impauidus uenit in iudicium: ſeq; inſontem audacter affirmat: quem neq; iudicium tam magnum neq; conſpectus ſenatorum nec propria conſcientia deterrebat. FAſtidio nouercæ. Tanquam ſcilicet priuignum faſtidienter nouerca repudiaſſet: & ob id faſtiditus paſſuſq; repulſam paraſſet uenenum: & hæc omnia ſunt: σημεῖα ideſt ſigna & probationes credibiles quidẽ: ſed leuiores & non neceſſaria. ex præcepto Quĩtiliani infirmiora argumenta ſunt congreganda: & illorum aceruatione pugnandum: cum potentiſſimis ſingulis inſtandum ſit. REcuſanti. Ipſi ſeruo. SIlentii præmium. Multi ſilentium uendunt: multis taciturnitas lucroſa ẽ. olim demades orator gloriatus eſt ſe decem talenta a rege accepiſſe ut taceret. SVA manu. Ad priuignũ refertur nõ ad ſeruum: ut ſit ſenſus ipſum iuuenem ſuamet manu poculum ueneni puero porrexiſſe: cum ſeruus id retexiſſet: in quo tota purgatio ſeruilis continetur. AD ueritatis imaginem. Ex p̃ceptione doctoꝝ rhetoricoꝝ qui præcipiunt: ut narratio ſit uериſimilis. lucida breuis. p̃ uериſimili p̃babilem credibilem ue appellat Quĩtilianus. TAM equius. Lege tam equus: ideſt tam beniuolus.

Anonymos. ignobilis. Coniectura. Cruciarius. Crucium uinum.

noxæ cõpertum: in ſui culleo pronũciaret. Cũ iam ſententiæ pares cũctorum ſtilis ad unũ ſermonem cõgruentibus: ex more ꝑpetuo: ĩ urnã æreã deberẽt cõiici: quo ſemel cũditis calculis iam cũ rei fortuna tranſacto: nihil poſtea cõmutari licebat: ſed mãcipabatur poteſtas capitis ĩ manum carnificis: unus e curia ſenior pre cæteris cõptæ fidei: auctoritatis precipuæ medicus: orificiũ urnæ manu cõtegẽs: neq̃ mitteret calculũ temere: hoc ad ordinẽ ꝑtulit. Quod ætatis ſũ uobis approbatus me dixiſſe gaudeo: nec patiar falſis criminibus petitoreo: mãifeſtũ homicidiũ ꝑpetrari: nec uos: q iureiurãdo aſtricti iudicatis: iductos ſeruuli mẽdatio peierare. ipſe non poſſũ: calcata numinũ religiõe: conſcientiã meam fallens: perperam pronunciare. Ergo ut res eſt:

Parricidæ culeus.

Seſquiculeare.

NOxæ compertum. In noxa culpaq̃ manifeſta: & crimine deprenſum. uetus & figurata locutio. de noxa quæ ſignificat culpam: & noxia ĩ notis Serui affatim. INſui culeo. Pœna parricidæ more maiorum hæc inſtituta eſt: ut parricida uirgis ſanguineis. uerberatus in culeo inſuatur. cum cane & gallo gallinaceo & uiuera & ſimia: Deinde in mare aut in flumen culeus deiicitur inquit. hinc Iuuenalis taxans Neronem ueluti multiplici parricidiorum pœna digniſſimum decenter inquit. cuius ſupplicio: non debuit una parari ſimia: nec ſerpẽs unus: nec culeus unus: eſt autem culeus ut docet fulgentius: ſaccus cuius nomen potiſſimũ in pœna parricidarũ. Præterea culeus eſt mẽſura uigiti amphorarũ capax Plinio. & ut priſciani uerſu utar. culeus. hac nulla eſt maior mẽſura liquoris Seſqculleare doliũ columellæ eſt triginta amphorarũ. q̃ſi culeum unũ: & dimidiatũ Cõtinẽs. id. n. pollet ualetq̃: in cõpoſitis hæc particula: ut ſeſquipes ſeſquidigitus ſeſquihora: ſeſqmodiũ: & alia ꝑpe ĩſinita: obiter retũdẽda ẽ iſcitia cõpluſculoꝝ q male litterati in cõmẽtariis nugatoriis iactitãt ſolliculũ lupinũ libro prĩo rhetoricoꝝ ad herẽniũ poni ꝑ culeo parricidæ. id ãt falſum eſſe cui dẽter ĩtelligit. quiuis ſerius lector & attẽtus q uolumẽ ſecũdum. M. Tulliũ de iuẽtiõe. ex quo trãſpoſita ſunt illa. nõ icurioſe ꝑſpexerit: cuius uerba ſubſcripſi. Os obuolutũ eſt folliculo & ꝑligatũ: deide in carcerẽ deductus: ut ibi eẽt tantiſꝑdũ culeus cõpararet. Nõne hiſce uerbis liq̃do oſtẽdit folliculũ a culeo ſeiũgi atq̃ diſparari: ꝑterea qs nõ uidet: folliculo ſolũ os parricidæ obuolutũ eẽ q̃ſi quodam tegumẽto ex lupina pelle cõfecto. ut ita uelato capite cõtectus ĩ carcerẽ deduceret: mox culeo cõparato ĩſueret. ita ſenſus rhetoricus utrobiq̃

Perpẽſus

Locus ex rhetoricis.

ꝑpenſus elucefcit. q ex illoꝝ interꝑtatiõe adulteratus obſcurat. PROnũciaret. Verbũ iudiciale eſt: nã iudices ꝑprie ꝓnunciare dicunt: q̃do ſniam dicũt: uel dãnatoriã uel abſolutoriã. SENtẽtiæ pares. Cõſimiles oẽs & dãnatoriæ alio mõ ſniæ pares dicunt quãdo totidẽ ſunt abſolutoriæ: quot dãnatoriæ: & tũc mitior ſnia uincit: ut ſcilicet reus abſoluat: paribus. n. tabellis abſolutio decernit. auctores Seneca: Quintilianus. Auguſtinus: extat & ꝓblema nobile ariſtotelis ſuper hac re cuius hoc principiũ eſt cur ſi ſniæ pares accuſatori & reo fuere: reũ uincere ſancitũ ẽ. CVNctoꝝ ſtilis cõgruẽtibus.

Paribus ſentẽtiis abſolutio.

Nota cõdemnandi. C.

Nota abſoluendi A. N. & L.

moris fuit apud ueteres romanos. ut iudices cognita cauſa. in ciſtã ſiue urnã tabellas cõiicerent eaſq̃ ſtilis in ſcriberẽt. litteras habẽtes abſolutiõis ſiue cõdẽnatiõis. nota cõdẽnãdi erat. C. ſicut abſoluendi. A. q̃do uero iudici ꝑplexa & obſcura cã uidebat ſtillo ſcribebat in tabella duas litteras. N. L. qđ ſignificat nõ liq̃t: unde ampliatio cõperẽdinatioq̃ naſcebat. Cæſar Auguſ. nõ tãtũ duas tabellas dãnatoriã & abſolutoriã cognoſcẽtibus iudicibus dedit ſed tertiã quoq̃ ignotoriã: q̃. ſ. ignoſceret. igit ſtilli cũctoꝝ decurionũ cõgruẽtes fuerũt in ſniam. ſ. dãnatoriã cõſcribẽdã fuitq̃ littera. C. q̃ nota eſt cõdẽnandi iſcripta ſtilo ĩ oĩbus calculis: ſtilo. n. ferreo ſcribius ĩ tabulis ceratis. ĩ calculis cæteriſq̃ durioris materiæ: ſicut calamus ſcribit ĩ cartha: & mẽbranis qđ & Hieronymus refert: enarrãs illud in pſalmis: lĩgua mea ſtilus ſcribæ uelocis. cũ ſtilo ſcribere intutũ eſt ut uetuſtiſſimi auctores ꝑdiderũt. CONditis calculis. Oſtracos ĩtelligit: ſic. n. græci appellãt: quos latini calculos & teſtulas: unde oſtraciſmus dictus exilii genus: quo apud athenĩẽſes multabãt potẽtiores. ſic ariſtides ſic themiſtocles. ſic plerũq̃ ſummates: dãnari ſunt: ſup q̃ re extat annotamẽtũ in libro annotationũ noſtraꝝ. Ouidius libro nouiſſimo metamorphoſeon: docet morẽ fuiſſe italicoꝝ populoꝝ calculis cãdidis in urnã cõiectis reũ abſoluere: nigris dãnare. ſic. n. refert. Mos erat antiquis niueis atriſq̃ lapilis his damnare reos illis abſoluere culpa: Tũc quoq̃ ſic lata eſt ſententia triſtis: & omnis calculus immitẽ dimittit ater in urnã:

Oſtraciſmus.

Ponere calculũ

ponere calculum eſt ſubducere ratiunculã. unde calculator dictus ratiocinator. MANcipabat. Obligabat tradebaturq̃ q̃ſi in mancipatũ manũq̃ carnificis. MAnu contegens. Senior medicus: qui unus erat decurionũ: manũ iniecerat officio urnæ: ut ita cohiberet decuriões. ne temere imiſſis in urnã calculis damnatoriis iuuenem inſontem morti traderent. nã ut inquit ſcite caſſiodorus. cũctator eſſe debet. qui iudicat de ſalute. AD ordinẽ. Decurionum ſiue ſenatorum. DIXiſſe gaudeo. Legẽdum eſt uixiſſe: ut terſior ſit purioeq̃ intellectus. Sic enim inquit ſenior decurio. gaudeo me diu uixiſſe. cum ex ætate longiore mores meos probaueritis: ſimq̃ apud uos boni nominis & eſtimatiõis: & nunc poſſim auxilio eſſe iuueni inſonti periclitanti. IVreiurando aſtricti. Iurabãt iudices ĩ leges.

ut obſtricti religione iudicarent : mox cum iuraſſent omnes præter ipſum prætorem nomina eorū perſcribebantur:ne ꝑ ſelectis iudicibus ut fit in multitudine aliqui ſuppoſiti corruptiſſimi iudicarēt auctor Pedianus aſconius. DE me.Ex me. FVRcifer.Narratio breuis.lucida.probabilis ex ꝓcep tione rhetoricæ doctrinæ. PEierare.Falſum deierare:& periurio aſtringi dicit & periurare priſcis ſcriptoribus:contra placita grammaticorum. PERperam pronunciare.Non recte iudicare:& iniq̄ ferre ſniam. NON olim.Non pridem:non diu:modo.dudum hæc enim particula olim ut gram Olim.

de me cognoſcite.furcifer iſte uenenū preſentariū com parare ſollicitus:cētūq; aureos ſolidos offerēs precium me non olim conuenerat:quod ægroto cuidā dicebat neceſſariū:qui morbi īextricabilis ueterno uehemēter implicatus:uitæ ſe cruciatui ſubtrahere geſtiret. At ego ꝑſpiciens malum iſtum Verberonē blaterantem: atq; incōcine cauſificantē:certuſq; aliqđ moliri flagiti/ um:potionē quidem dedi:ſed futuræ queſtiōi præca/ uens:nō ſtatim præciū quod offerebat accœpi : ſed ne forte aliqs inquā iſtorū quos offers aureoꝶ:nequā uel adulter reperiat :ī hoc ipſo ſacculo cōditos eos:annulo tuo prænota : donec altera die nummulario præſente cōprobent :ſic īductus ſignauit pecuniā:quam exinde ut iſte repreſentatus eſt iudicio.iuſſi de meis aliquē cur riculo taberna prōptā afferre.& en ecce ꝓlatā corā exhi beo uideat.& ſuū ſigillū recognoſcat.Nā quēadmodū eius ueneni frater īſimulari poteſt.quod iſte cōparaue rit? Ingēs exīde Verberonē corripere trepidatio. & in uicem humani coloris ſuccedit pallor infernus. perq; uniuerſa mēbra frigidus ſudor emanabat. Tunc pedes

matici annotauerunt interdum habet ſignificationem præteriti præſentis & futuri. Oratius de ꝑ terito. olim ruſticus urbanū mu/ rem mus paupere fertur. accepiſ/ ſe cauo. cætera nouiſſima. VE/ terno. Veternus inexpugnabilis torpor uiſq; ſomnifica. græci le/ targum uocant recentiores me/ dici ſubetiam nominant.alias ue/ ternus dicitur hydropicus mor/ bus de quo ſuo loco plura perſcri pſimus. INextricabilis morbi.in explicabilius in ſanabilis:a quo ex tricari explicariue ægrotus neq̃. ſic Plinius in epiſtolis : q̄ maturiſ/ ſime īexplicabili morbo liberari.

Veter/ nus. Lethar/ gus. Subena.

CRVciatui ſubtrahere.M. Tul lius in tuſculanis q̄ſtionibus por/ tum morborum dolorum mor/ tem eſſe refert. ita fortūæ iniurias & cruciatus quos ferre nequæas defugiendos cenſet: hoc eſt enim cunctis erūnoſis præſto profugiū ſic Silius italicus. ultronea morte cruciatui ſe ſubtraxit uitamq; fini uit inedia ob tedium claui inſana bilis.ſic corelius ualitudine iniqua cōflictatus ex dolore pedum:cūq; incredibiles cruciatus pateretur ſponte deceſſit:ne tantos dolores diutius ſuſtineret. BLAterantē. mendacia confingentē.& multa nō tā ſtolide q̄ calide obloquentem homines in uerba prouectos no/ ſtri ueteres locutuleos & blaterones & linguaces inſigniter dixerunt blaterare eſt confingere menda cia.item blacterare dicitur ſtulte & percupide loqui quod a græco βλαξ.originem dicit ſignificat au tē βλαξ.apud græcos ſtolidū camelos quoq; cū uoces edūt blaterare dicimus. CAVſificantē. Cau ſas nouas cōminiſcentē.& excuſatiōes fabricātē. QVAEſtiōi ꝓcauēs.ut.ſ.q̄ſtio haberi poſſet de hoc ſeruo. NEq̄ uel adulter.Numi neq̄ & adulteri dicūt uitiati reprobi.falſæq; mōetæ:quos & adulte/ rinos appellāt.ſcribit Plinius adulterinū denariū emi pluribus ueris denariis quo moneta falſa deprē dit. SACculo.Crumena ſaccus ſacculus ſacellus receptacula ſunt numoꝶ.ex eodē genere ē ſaccipe/ riū:quo tamē noīe maior quepiā crumenta ſignificat. PRAEnota.ideſt in prime ſigillū annuli tui ſignatorii:quo ſignāda ſignāt Plinius laudat priſcoꝶ uitā tāq̄ innocētiſſimā in qua nihil ſignabat at nunc inqt cibi ac potus uindicant annulo rapina claues quoq; ipſas ſignare nō eſt ſatis. Mos hodieq; durat.ut aurei ſacculo conditi annulo prænotent.& per numularium explorent probi ſint an adul/ teri pūderiſq; legitimi. REpræſentatus ē iudicio.Quē iuſſiſtis modis oībus ſibi oportere. CVR riculo.curſim. TAberna.Medicinā itelligit.ſic.n.Plautus appellat medici tabernā.tales hoc tēpore tabernæ ſpeciariæ noīant & ſpeciarii aromatarii a ſpeciebus uenalibus.ſic.n.aromara uulgo dicūtur: qua dictiōe & Macrobius & Hieronymus.& iuriſcōſultus utunt. PROlatā.ſcilicet pecuniā dictos eſt.q̄ppe itelligimus medico adhuc in ſeruum porante allatam ſibi id horæ eoq; momento pecuniā : quā proferens ecce inquit uobis exhibeo:ut noxa ſeruilis fiat manifeſtior. INSImulari ueneni.accu ſari de ueneno:ſic enim ueteres dixerunt:ut ante diximus. FRATER.Corrigo alter.non poteſt in quir alter accuſari de ueneno:quod ſeruus comparauerit:ipſe enim noxius eſt.non alius uel dic.frater illius defuncti inſimulandus non eſt ueneni per ſeruum comparati : ſed ipſe ſeruus. COMparaue/ rit.interrogatiue legendum. CORrigere.corripuit iuaſit. IN uicem.In locū. FRIgidus ſudor. Ex formidine īmodica ſudore frigido homo perfundit.iuxta illud frigidus & toto manabat corpo/ re ſudor.Hippocrates.Galēus.corcelſus ſudorē frigidū peſtiferum eē & maturæ mortis ſignū eē ꝑ /

Mors ꝓ/ fugium. eruatum

Blatero nes Loquutu leii. Blaterāt Blax. Numus. adulter. apud pri ſcos nil ſi gnabat. ſpecia/ rius. ſpecies. aromata

ſudor fri gidus ſudor ſal ſus.

diderũt. Cur ſalſus ſit ſudor docet Ariſtoteles in problematis. a maximo uate dictũ eſt ſcitiſſime. ſalſusq̃ per artus ſudor iit. IN certis alternatiõibus. Expreſſit affectũ hominis conſcii & ſcelerati: qui preſſus. & ratiõibus cõſutatus cõmouet pedes alternati ex titubatiõe: ſcalpi caput: & uerba parũ explicata balbutit. PAR tẽ ſcalpere capitis. Pro ſcalpebat: q effœminati ſunt & molles dicunt digito uno caput ſcalpere. quod i põpeium dixit caluus. & a Iuuenale morſu ſatyrico uſurpatum: qui digito ſcalpit uno caput. preterea ſontes ſcalpunt caput deprenſi in crimine manifeſto quod inficiari non q̄runt:

Scalpere digito caput.

incertis alternacionibus cõmouere: modo hanc modo illam partem ſcalpere capitis: & ore ſemiclauſo balbutiẽs neſcio quas effamias affutire: ut eũ nemo prorſus a culpa uacuũ merito crederet. ſed reualeſcẽte prorſus aſtutia cõſtãtiſſime negare: & accerſere mendacii medicum non deſinit: qui propter iudici religionem: cum fidem ſuam coram lacerari uideret: multiplicato ſtudio Verberonem illum cõtẽdit redarguere: donec iuſſu magiſtratuũ: miniſteria publica cõtrectatis neqſſimi ſerui mãibus annulũ ferreũ d̄prehẽſum cũ ſigno ſacculi cõferũt: q̃ cõpatio precedẽtẽ roborauit ſuſpitionẽ

inter ſigna cõſcientiæ: apud doctores rhetoricos ſunt & hæc. expalluiſſe. Titubaſſe. Inconſtanter locutum eſſe. concidiſſe. NEſcio q̃s affamias effutire: nugas: & ſeptias meras loquæbatur: effutire eſt: ut docent grammatici: inepte loqui & uerba lapſantia ac futilia funditare. Oratius effutire leues idigna Tragœdia uerſus. affamiæ uero dicuntur ineptiæ & nugatoria uerba atq lapſantia: ut ante dictũ eſt. MENdacii arceſſere. Ideſt accuſare de mendacio arceſſere accuſare eſt: ut docet Diomedes in prio: quod uerbum ab arceo naſcitur. & enim alium accuſare a maleficiis arcere eſt. cũ genitiuo coniungit. ut apud. M. Tullium maieſtatis arceſſitur. diuus Auguſtinus in libro de mendacio. docet mendacium longe eſſe fugiẽdum & diſcerniculo quodam. octo genera mẽdacii facit. qđ & in decretis canonicis. xxii. q. ii. copioſiſſime explicatũ eſt. apud perſas herodoto. & xenophonte teſtibus dicere mendaciũ erat criminoſiſſimum: quorum filii tribus potiſſimũ rebus iſtituebantur: eqtare: arcu ſagittas excurere: & uera loqui. uir bonus ut pu. Nigidius refert p̄ſtare debet ne mẽtiatur prudens ne mendacium dicat: namq̃ inter mendacium dicere & mentiri diſtat: qui mẽtitur ipſe non fallitur: ſed alterum fallere conatur. Qui mendacium dicit ipſe fallitur: uerum mendaciũ dicere etiam ſapienti aliquando conceſſum eſt: ut Quintilianus aſſerit: & diuus Hieronymus docet ſcribens: de officioſo mendacio. CONtundit. Melius eſt legere contendit pro eo quod eſt inſtar urget conatur. MInifteria publica. Miniſtri publici quales ſunt apparitores. lictores. uiatores. ſic dicimus miniſteria ut ſeruitia pro miniſtris & ſeruis. ANNVlum ferreum. Apud ueteres annulis tãtum ferreis utebantur. & ut auctor eſt Plinius longo tempore. ne ſenatus quidem Romanus annulos aureos habuit: unde & ſponſæ annulus ferreus mitti ſolitus erat: iſq̃ ſine gemma. Qui ob legationem accœperant annulos aureos. in publico illis tantum utebantur: ĩtra domos uero ferreis: & olim in ferreo annulo equites iudiceſq̃ intelligebantur. Mox adeo promiſcuum id eſſe cœpit. ut cum ſeruitiis quoq̃ communicaretur. Merito ergo & ſcienter dat nunc Lucius noſter annulum ferreũ ſeruo. ex ritu ſcilicet & more maiorum. refert idẽ Plinius ſeruos ferrũ auro cingere cœpiſſe: priſci apud nos anulum ungulum uocabant. græci dactylion appellãt: a digito qui græce δακτυλοσ dicitur. Vnde & dactylotheca pro repoſitorio annulorum: & hoc eſt quod intelligi uoluit Plinius ſic ſcribens. id græci a digitis appellauere. condulum quoq̃ & condalium anulum dixerunt. Plautus in trinummo. Inter eos ne homines condalium te redipiſci poſtulas. græci & noſtri ſymbolum. ſic apud Terẽtium ſymbolum dare. & de ſymbolis eſſe ad annulos refertur. qui pro arra collationis ad ientaculum ſiue prandium faciendum deponi ſolent. non me præterit ſymbolum dici collationem hoc eſt quod plures in unum conferunt. Vnde & ſymbolo apoſtolico inditum nomen: quo apoſtoli in unum contulerunt: quod unuſquiſq̃ ſenſit. Symbola quoq̃ in re militari nuncupantur. ſigna uel indicia. quæ unuſquiſq̃ dux diſtincta ſuis militibus tradit: ut ſi forte occurrerit quis de quo dubitetur ſymbolũ probat: ſi ſit hoſtis uel ſocius. apud Terentium quoq̃ exponere potes. ſicut non parum multi exponunt. ſymbola pro collatoribus ſiue comeſalibus: ſic enim uulgo appellantur: quæ adoleſcentuli in unum pro rata conferunt: cauſa prandii uel cœnæ. uel ientaculi. Vnde hodieq̃ in uſu eſt: collationem facere. pro ientaculum ſumere: quoniam ſcilicet id ex collata pecunia plerunq̃ fieri ſolet: in decretis canonicis diſtin. xliii. ſic ſcriptum legitur non oportet clericos: ex ſymbolis: quæ uulgus comeſalia appellat conuiuia celebrare. eadem conferta dicuntur. A ſymbolo dicitur eleganti uocabulo a ſymbolos. qui eſt immunis. & liber a ſymbolo conferendo: ſicut ſæpe in conuiuiis quæ fiũt ex ſymbolis collationibuſq̃ compluſculorum erit unus & alter qui nihil conferent. hi eleganter. dicentur a ſymboli. Au. Gellius ne omnino ut dicitur immunes & a ſymboli ueniremus: conuectabamus ad cœnulã. non cupedias ciborum. ſed argutias quæſtionum. ubi annotandum cupedias poni pro lautioribus edulis. ſicut ſuo loco copioſiſſime perſcripſimus.

Effutire. Affamiæ. Arceſſere. Tria diſcunt pẽſarũ filii. Mentiri. Mendacium dicere. Miniſteria. anulus ferreus. Vngulũ. Dactyliõ. Dactylotheca. Cõdulũ. Condalium. Symbolum. Symbolum apoſtolicum. Symbolum militare. Comeſalia. a ſymbolos. Cupidiæ

NEC rota. De rota græcienſi: quæ īter dira tormentoꝝ genera ānumerať: ſupra dictum eſt: cuius & Plutarchus cōmeminit. ſcribēs fuiſſe quoſdā tā in humana crudelitate ꝑditos: ut iuberēt rotā iduci. & carnifices cū ſecuribus expediri ad phocionē lacerādā. Eculeus quoq; tormēti gēus eſt. cuius Seneca. Valerius. Cicero cæteri meminerūt. Quidā ardētē laminā eē tradūt: q̄ hoīes cruciabiliter torquenť: equuleus diciť puſillus equus ab equo diminuto uocabulo. M. Tullius in uerrinis. his eqtabit equuleis. Plinius in. viii. qua pp ſurreptis ſtati pullis in tenebris equaꝝ uberi aſinarūue equuleos admouēt.

Rota. Eculeus. Equuleus.

nec rota: uel Equuleus more græcorū: tormentis eius apparata iam deerant: ſed obſirmatus mira præſumptione ullis uerberibus: ac ne ipſo quidem ſuccubuit igni. Tum medicus non patiar inquit Hercules: non patiar: uel circa fas de innocente iſto iuuene ſuppliciū uos ſumere: uel hūc ludificato noſtro iudicio: pœnam noxii facinoris euadere. Dabo enim rei præſentis euidens argumentum: nam cum uenenum peremptoriū comparare peſſimus iſte geſtiret: nec meæ ſectæ crederem conuenire: cauſas ulli præbere mortis: nec exitio ſed ſaluti hominum medicinam queſitam eſſe didiciſſem: uerens ne ſi daturum me negaſſem: imtempeſtiua repulſa: uiam ſceleri ſubminiſtrarem: & ab alio quopiam exitiabilem mercatus hic putionem: uel poſtremū gladio: uel quouis telo neſas inchoatū perficeret: dedi: nō uenenū ſed ſomniferum mandragoræ illum:

NEC ſuccubuit igni. Inter crudelia barbaricaq; genera cruciatus eſt ignis: cui tormentoꝝ qui nō ſuccubuit nulli ſuccūbet. Seuitia ut ſcribit Seneca libro ſecundo epiſtolaꝝ moraliū cōmētata eſt eculeos. cruces nucū & tunicā illā aliméris igniū illitā. & intextā hæc tunica optimo epitheto moleſta a Iuuenale & Martiale noiatur. Inueniuntur aūt plerīq; patiētia ſiue duritia tormētoꝝ tāta ꝑditi. ur tormēta cōtēnāt: ut exprimi ab eis ueritas ullo mō nō poſſit: Ideoq; q̄ſtioni nō ſp fidē habēdā eē uere & prudēter monet Vlpianus. HERcules. Ius iurādū eſt. CIRca fas. Legēdū eſt cōtra fas. VENEnū perēptoriū. Mortiferū a perimēdo perēptoriū dictū. Sic apud iuriſcōſultos. Titulo de iudiciis peremptoriū edictum dicitur. ex eo qđ perimat diſceptationē. Inter litigatores hoc eſt ultra nō patiať aduerſariū tergiuerſari. Priſci perēptalia fulgura appellauere: quæ ſupiora portenta perimunt. i. tollunt. GEſtiret. Cuperet. MEAE ſectæ cōuenire. Medicina ad ſalutē hoīum nō perniciē reperta eſt. ꝑinde medicoꝝ ſectæ nō cōuenit uenena propinare: quoꝝ ars oīs ſtudiū uigilantia eſt in ſalutaribus remediis dandis. ſic Hippocrates diſcipulos adiurat ne dolo malo ſcientes cupitā mortaliū noxia medicamēta propinent. Legimus apud iuriſcōſultos ad legē Corneliā de ueneficiis: qui malū uenenū necādi hoīs cauſa fecerit uel uēdiderit uel habuerit plectendū eē. & eiuſdē legis Corneliæ pœna afficiendū: ꝑterea ſenatus cōſulto effectū eſt. ut pigmentarii pœna huius legis teneantur. ſi cui temere uenena dederint. NEC exitio ſed ſaluti. Omnibus mortalibus medicinā utiliſſimā eē celeberrimi auctores ꝓdiderunt tanq̄ nullū hoīum gēus nullus ſexus nulla ætas ſit: quæ nō utilitatē ex medicina petat: cuius artis auctores accepimus deos. ſiue ut hæc īfirmitas hoīum haberet adiumēta aliqua. Vel ſolatia. ſiue tantū huic arti tribuere maiores. ut eā uix crederēt humanis potuiſſe igeniis inueniri. ſiue ipſa medicina ꝑ ſe ſacra res eſt. græce ιατρος dicitur medicus. unde archiatros priceps medicoꝝ quo noīe eſculapiū inſigniter appellauere: tanq̄ ꝓſidē deumq; medicoꝝ. ut oſtēdit Auguſtinus in tertio de ciuitate dei. uerius & melius a diuo Hieronymo archiater dictus eſt ſeruator noſter q medicus eſt chriſtianoꝝ: & lāguētiū animaꝝ ꝓſentiſſimus opitulator. in codicē iperatorio Archiatros legimus priuilegiis iperatoris decorarii; ubi ridicule cōmentatores exponūt archiatros pro militātes inermi militia. Caſſiodorus ait archiatros eē ſalutis magiſtros. VER Eres. Corrige uerēs. i. timens. AB alio quopiā. Ideſt a medico alio īſincero & minus ꝓbo quales multi hodieq; reperiunť: qui potionē mortiferā pro ſalutifera dare nihil uerebunť accepta mercedula. unde fit ut medicus ſæpe capitalis exiſtat: & cū ſoli medico hoīem occidiſſe ſumma īpunitas ſit experimenta ꝑ mortes agunt: & uenena pro meditamētis uel īſcitia uel īprobitate ꝓpinát. SOMniferę mādragoræ. Duo ſunt genera mādragoræ: mas & fœmina. cādidus mas: nigra fœmina exiſtimať. Ferūt mala auellanaꝝ nucū magnitudine. & effoſſuri cauēt cōtrariū uentum. & tribus circulis ante gladio cōſcribūt. Succus fit & ex malis. & ex caule deciſo cacumine. & radice. odor ei grauis. ſed radicis & mali grauior. mala maturata i umbra ſiccanť. ſuccus ex his ſole dēſať: uis mādragoræ ſomnifica eſt pro uiribus bibentiū: media potio cyathi unius. potu largiore. etiā moriunť. Bibitur ante ſectiones uſtioneſq; ne ſentiantur. Quidam ſolo odore & olfactu ſomnū quærūt. Scribit Auicenna in ſimplicibus mandragora ſomnum conciliari: & ſubetiam fieri eſſeq; medicamentum contra uigilias: quæ & ipſæ inter morborum genera numeranť. Apud græcos celebre eſt. υπερ μανδραγοραν καθευδεις ideſt ultra mandragoram dormis mandragoræ ut inquit ſuidas υπνωτικος καρπος η ληθης ποιητικος. ideſt fructus eſt ſomnificus & obliuiōis effector. Columella

Tunica moleſta. Perēptorium. Perēptalia fulgura. Iuſiurādū hippocratis. Archiatros eſculapius. Archiatri. De mandragora. Vis ſomnifica.

grauedinis cõpertæ famoſum:& morte ſimillimi ſopo
ris efficacẽ:nec mirũ deſperatiſſimũ iſtũ latronẽ certũ
extremæ pœnæ:q̃ more maiorum in eũ cõpetit:cruciatus
iſtos ut leuiores facile tolerare. Sed ſi uere puer meis
temperatam manibus:ſumpſit potionẽ.uiuit:& quie
ſcit:& dormit:& protinus marcido ſopore diſcuſſo re
meabit ad diem lucidam:quod ſi uere perẽptus eſt:ſi
uere morte præuentus eſt:quæratis licet cauſas mor/
tis eius alias. Ad iſtum modum ſeniore adorante: pla/
cuit:& itur confeſtim magna cum feſtinatiõe ad illud
ſepulchrum:quo corpus pueri depoſitum iacebat:ne
mo de curia:de optimatibus nemo:ac ne de ipſo quidẽ
populo quiſq̃:qui non illuc curioſe confluxerit. Ecce
pater ſuis ipſe manibus:coperculo capuli remoto: cõ/
modum diſcuſſo mortifero ſopore:ſurgentem poſt/
minio mortis deprehendit filium:eumq; complexus
artiſſime:uerbis impar præſente gaudio producit ad
populum:atq; ut erat adhuc feralibus amiculis inſtri
ctus atq; obditus:deportatur ad iudiciũ puer. Iamq;
liquido ſerui nequiſſimi:atq; mulieris nequioris pate
factis ſceleribus:procedit in medium nuda ueritas:&
nouercæ qdẽ perpetuũ indicitur exilium ſeruus uero

Semiho/ mo man dragora. in libro de cultu hortorum ſemi hominem mandragorã ſcite appellat propterea q radix eius ſimil
lima eſt homini.ut docet Auicenna & uulgo proditur.cæterum quãuis iuriſconſulti interdicant ne
pigmẽtarius mandragoram cicutam Aconitum aliaq; uenenata temere det.tamen hic medicus pro
ueneno ſuccum illum mandragoræ habentem uim ſomnificam dedit.cuius & ſi noxiæ ſunt uires
non tamen mortiferæ.ut ita obuiam iret improbitati ſerui geſtientis comparare mortiferum uene
num.non ab re eſt hoc in loco commemorare exemplum proditum a frontino in libris ſtrategema
ticon.hannibal miſſus a carthagi
nenſibus aduerſus afros rebellã/
tes cum ſciret gentem auidam eẽ
uini.magnũ meius modum mã/
dragora permiſcuit.cuius iter ue/
Hiſtoria remo/ tior nenum & ſoporem media uis ẽ.
tunc prælio leui commiſſo ex in/
duſtria ceſſit.nocte deinde intem
peſta relicto intra caſtra uino iſe/
cto fugam ſimulauit cumq; barba
ri occupatis caſtris in gaudiũ effu
ſi medicatum merum auide hau
ſiſſent.& in modum defunctorũ
ſtrati iacerent reuerſus cœpit eos
ac trucidauit. GRAuedinis cõ
pertæ.Cõſimiliter Plinius de mã
dragora loquẽs inquit: ſic quoq;
noxiæ uires grauedinem afferũt:
Grauedo etiam olfactu. Vtrobiq; grauedo
ponitur pro torpore marcido &
capitis grauitate ſomnulẽta. Ali/
as grauedo ſignificat diſtillatio/
nem humoris ex capite: quæ te/
ſte.Cor.Celſo nares claudit uocẽ
obtundit tuſſim ſiccam mouet.
Hippocrates græciq; corymas no
Grauedi noſi. minant. Vnde grauedinoſi dicti
huic morbo obnoxii: ut in com/
mẽtariis Tuſculanarum queſtio/
num uberius ſcripſi. CERtũ
extremæ pœnæ. Sic ueteres lo/
Vltimũ ſuppliciũ quuntur.ut certus fugæ certus ſpei.extrema pœna ponitur pro ultimo ſupplitio.Vltimum aũt ſup
plicium mortem ſolam interpretamur:ut docent iuriſconſulti titulo de pœnis. PVER meus.Le
go meis.ut ſit meis manibus tẽperatam. QVæratis cãs alias. Cum ego potionem mandragoræ
Adorare Orator ab ore. ſomnificã tantũ dederim.ſi mortuus eſt.mortis cauſa aliunde eſt:quã ego neſcio. ADOrãte. Orã
re cauſam agente:adorare eni apud antiquos ſignificat agere.unde & legi oratores dicunt qa man/
data populi agunt.auctor Feſtus Põpeius.M.Varro ab ore orare.& oratores.& orationẽ dici ſcribit.
ITVR.Scilicet ab oĩbus.ſic Virgilius itur in antiquã ſiluã. COperculo capuli.Tegumẽto oriſi/
cioq; ſepulchri.de capulo & capulari ſene.& capulari reo iã dictũ eſt. COMmodũ.Tũc iã illo mo/
mẽto illo tẽpore.ut ſæpe ap huc ſcriptorem. POSTliminio mortis.Sic & ĩfloridis uelut ab ĩferis
poſtliminio domũ rettulit.de poſtliminio ſupra ſatis multa. VERbis ipar.i.q uerbis explicare nõ
poterat.nec dicẽdo æq̃re gaudiũ intimũ:quo afficiebaẽ ſenex ex ĩprouiſa ſalute filii. FERAlibus
Amicula feralia cã dida. amiculis.Amicula feralia ſunt ueſtimẽta:qbus cadauera defunctorum ueſtita in ſepulchro cõduntur.
ſcribit Plutarchus in problematis.q mortui corpus albis ueſtibus induebatur.ob puritatem.quip/
pe color albus ſolus ſincerus.ac purus minimeq; infectus eſt.ſic & defunctus uidetur eſſe factus qd/
dam ſimplex & purum omniq; mixtione ſecretũ:unde & in luctu mulieres albis ueſtibus amicieban/
tur.Amiculatur dicit a ſolino indutus amiculo & ueſte. INSTRIctus.Faſceatus.& quaſi uincula/
tus. OBDItus.Septus opertuſq;.obdere eſt operire. IN mediũ nuda ueritas.Tanta uis ueritatis
eſt:ut improbitate malorum depreſſa tamen emergat:ut intercluſa reſpiret.Vt oppugnari poſſit: non
Veritas filia tem/ poris. poſſit expugnari.nec diu delitеſcere.Meritoq; uetus poeta ueritatem tẽporis filiam eſſe dixit: uerita
tis oratio ſimplex eſt.ut inqt Seneca.In tabula cebetis ſcriptum legimus.q αλήθεια.i.ueritas παιδε/
ίας hoc eſt diſciplinæ eſt comes.in cõſilio darii regis pronunciatum eſt ueritatem omnibus antiſta
re eã fortiſſimam iudicari.quia nihil contra eam iniqtas ualet.& cũ cætera quæ fortia uidenẽ morta
lia citoq; deficientia probenẽ:ueritas & immortalis eſt.& ſempiterna.auctores.Eſdras & Ioſephus.

PATIbulo ſuffigitur.In crucem tollitur.Antiqui gaballum dixere crucem & patibulũ.M.Varro.Nos barbari innocentes in gaballum ſuffigimus.Alias patibulum dicitur ſera.qua hoſtia occluduntur.a petendo.q̄ hac remota ualuæ pateant. Supplicium autem patibuli infame eſſe & ſeruile docet Lactantius in quarto.Patibulatum pro crucifixum dixit antiquitas. FABVLOSA fortũa. Qualis in tragœdiis ſpectari ſolet.& tragici ſtili materia eſt. POST orbitatis periculum.Periclitatus eſt ſenex.ne duobus filiis in eodem tempore orbaretur:nã ſi ille ſepultus uere mortuus fuiſſet:al‑

Gaballuſ
Patibulũ
Patibulatum.

patibulo ſuffigitur: & omniũ conſenſu:bono medico ſinuntur aurei oportuni ſomni preciũ: & illius quidẽ ſenis famoſa atq; fabuloſa fortuna prouidentiæ diuinæ cõdignum accepit exitum: qui momẽto modico: imo puncto exiguo poſt orbitatis periculũ adoleſcentium duoꝝ pater repente factus eſt. At ego tũc temporis talibus fatorum fluctibus uolutabar. Miles ille:qui me nullo uendente:cõparauerat:& ſine precio ſuũ fecerat:tribuni ſui præcepto debitũ ſuſtinens obſequiũ: litteras ad magnum ſcriptas principẽ Romam uerſus perlaturus uicinis me quibuſdam duobus ſeruis fratribus undecim denariis uendidit. His erat diues admodum dominus. At illorum alter piſtor dulciarius:qui panes & mellita concinnabat edulia. Alter coquus:qui ſapidiſſimis nutrimentis ſuccuũ: pulmenta

teri quoq; erat pereundum:ſentẽtia iudicum condemnatoria: & capitali. NVLLO uẽdente cõparauerat. Feſtiuiter dictũ de eo qui aſinũ abduxerat: & ſuũ fecerat ſine emptione. Hortulano.n. in publicum carcerẽ deducto miles aſini poſſeſſor factus ẽ:acquiſiuitq; rei inemptæ dominium militari.ſ.potẽtia. & ui. VNdeci. denarii.Lucianus ſcribit militem uendidiſſe aſinum πεντεκαιεικοσι idest uiginti quinq; drachmis atticis. DIVES dominus. Luciãus. ὁ δὲ ὠνητὴς αὐτοῦ οἰκέτης ἦν ἀνδρὸς σφόδρα πλουσίου πόλεως τῶν ἐν μακεδονίᾳ τῆς μεγίστης θεσσαλονίκης .i. emptor aſini ſeruus erat uiri ualde opulenti.ex theſſalonica maxima ciuitatum in macedonia. PISTOR dulciarius. Lucianus εἶχε δὲ ἀδελφὸν σύνδουλον ἄρτους πέττειν καὶ μελίπηκτα κιρνᾶν ἐπιστάμενον idest habebat hic fratrem conſeruum:qui panes conficere & cibaria ex melle concinnare ſciebat.piſtor dulciarius is dicitur.qui dulcia conficit.& mellita cibaria.quæ græce dicuntur μελίπηκτα qualia ſunt & bellaria de quibus.M.Varro.Gellius.Macrobius.ſic ſcripſere.ea maxime ſunt mellita.quæ mellita non ſunt dulcibus enim cum pepſi ſocietas infida.quibus uerbis ineſt hic intellectus. ea maxime mellita ideſt iucunda haberi:quæ non ſint mellita ideſt melle cõcinnata. quoniam dulcia & ex melle compoſita non faciunt ad pepſim ideſt concoctionem.ſicut autem dulciarius a dulcibus eduliis dicitur.ſic & lactarius qui ex lacte facit lacticinia.quæ uocant.Lampridius helio gaballum ſcribit habuiſſe dulciarios & lactarios:qui omnia coquorum edulia exhiberent.ex dulcibus. & lactariis. ubi lactaria ſignificatur lacticinia.ut uulgus appellat:quæ Cor.Celſus lactantia uocat ſic ſcribẽs. aluum mouent mel crudum.lac lactantia omnia.Piſtores uero dicuntur.qui panem faciũt.Antiquitus hoc uocabulo nominabantur.qui far piſcebant.Piſtores non fuiſſe Romæ ad perſicum uſq; bellum teſtis eſt Plinius.ſcribens ipſos quirites panem feciſſe idq; mulierum opus fuiſſe:libro tertio digeſtorum ſcriptum legimus.fuiſſe Romæ:collegium piſtorum.græce ἀρτοποιός dicitur piſtor. ALTER coquus. τὰ ὄψα τῷ δεσπότῃ σκευάζειν ideſt obſonia domino concinnabat.ueteres Romani coquos non habuerunt in ſeruitiis.eoſq; ex macello conducedant:quod ex Plautina lectione ſat notum eſt.mox coquos inter ſeruos habere cœperunt.quos ſingulos pluris q̄ equos emebant. idq; in conqueſtione luxus auctores graues cenſoria oratione caſtigabant: a quibus proditur coquum illũ plurimi ſolitum eſtimari:qui peritiſſime cenſum domini merſiſſet.Coquum & piſtorem apud antiquos eundem fuiſſe accepimus:græce dicitur ὀψοποιός.De coquo Liuius hæc.Tunc coquus uiliſſimum antiquis mancipium & æſtimatione & uſu in precio eſſe.& quod miniſterium fuerit.Ars haberi cœpta.Plato in gorgia coquinariam uocat adulationem medicinæ. SVCCVVM.Pro ſuccorum.multa enim apud priſcos reperiuntur.ſecundi & quarti ordinis in differenter uſurpata. ut ſenati & ſenatus ornati & ornatus lecti & lectus.ſic ſucci & ſuccus.unde pluraliter ſuccuum pro ſuccorum.græci εὔχυλα uocant καὶ κακόχυλα cibaria boni ſucci.& mali ſucci.Cor.Celſus inter res euchylas numerat triticum ſiliginem omnem uenationem uinum dulce.uel lene.inter cacochylas uero legumina ponit & ſalſamenta.& ueterem caſeum.Hic nutrimenta ſuccorum accipi uidentur ꝓ embammate & intinctu.nam græco uocabulo embammata.latino intinctus uocant liquores ſapidiſſimos:quibus pulmenta condiuntur quibus bucellæ panis & obſonia intinguntur:uulgus ſapores appellat.gulæ prorſus irritamenta.quorum Columella.Plinius.cæteri meminere: Quidam legunt intrimentis:ab eo uerbo de quo eſt illud prouerbiale quod intriſti tibi exedendum eſt. hinc intrita Catonis.& ut inquit Donatus.intrita dicitur cibus in mortario factus.

Piſtor dulciarius.
lactarius
Lactaria
lacticinia
Piſton.
Coquus ex macello.
cognaria
Euchyla.
Cacochyla.
Embammata.
Intictus.
ĩtrimẽta.
Intrita.

Conditū CONdita.Media producta pronūciandū.a cōdio cōdita deriuanť.unde & cōdiměta.& cōditiões
parado/ & cōditurę inclinanť:apicius cōditi paradoxi cōpoſitioně celebrat.quo uocabulo ſignificatur gěus
xon. ſibi ſiue potiōis cōdiměetis uariis cōcinnatū:Idē cōditū melizomū uocat.iuſculū ex mellis deſpuma/
Melizo/ ti mixtura cōfectū.Quod & ipſe docet & nomē oſtēdit μελι.i.græce mel.& ζωμοσ ius annotandū
mon. dici ab apicio cōditū neutraliter noie ſecundi ordinis ſubſtātiuo. VASA cōpluria.M.Cato.Pu.Ni
cōpluria. gidius.M.Varro.cæteriq; ſcriptores uetuſtiſſimi pluria & cōpluria dictitabāt.q̄ nos plura & cōplura
dicimus:quin ēt aſinus capito uir doctiſſimus.epiſtola q̄dā ratiões grāmaticas poſuit per quas docet pluria latinū eē:plura barbaꝝ:id/que nomē ſimplex eē.nō cōparatiuū.Ab eo qđ eſt cōpluria aduerbium factū eſt cōpluries:ut docet Gellius in quinto.M.Cato compluries inquit multi ſimul ad ho
cōpluries ſtis trāſfugere:cōpluries ī iperatorē ipetū fecere. PRAEſtinarāt.Emerāt. ADſciſcor.Aſſumot.
TERtius cōtubernalis.Feſtiuiter dictū de aſino adſcito in cōtuberniū duoꝝ fratrū.ut pinde q̄ſi tertius contubernalis haberetur.
MVLtas partes.Lucianus reliquias dixit ſic ſcribens.μετατο δεῖπνον του δεσποτου πολλα λειψανα αμφω εκομιζομεν.i.poſt cænam deinde multas reliquias ambo reportabāt:De partibus cænæ.& edulioꝝ ſupius copioſe ſciteq; diſſerui. MEI domini.Piſtor dulciarius.& coquus. ILLE porcoꝝ.Coquū ſignificat.Luciāus.ο μεν κρεων και ιχθυων.i.hic quidē carniū & piſcium.ο δε αρτων
Cruſtula και πλακουντων.alter autē panis.& placentaꝝ. HIC panes.Piſtor dulciarius. CREſtula.A lucio noſtro cruſtula dici uidenť.quæ a Luciano græce πλακουντεσ.i.placētæ.ſunt enī cruſtula edulia mellita operiſq; piſtorii.quoꝝ Oratius.& Iuuenalis cōmemineruīt:de q̄bus Lucilius guſtaui cru/
Error ſtula ſolus.obiter corrigendus eſt publicus error grāmaticoꝝ:q cruſtū a cruſta ita diſtingūt ut cru/
grāmati/ ſtum neutro genere dicatur edulium.ſitq; pars eoꝝ quæ comedi poſſunt.fœminino uero cruſta ſit
corum eoꝝ q̄ nō comeduntur.ut ligni & lapidis.& gelu.ſicut apud Virgiliū.cōcreſcunt ſubitæ currenti in
Cruſtū. flumine cruſtæ.nos uero obſeruauimus apud eruditos cruſtas non minus dici de edulis q̄ de his q̄
Cruſta. non manduntur:quod cum alii tum maxime Plinius noſter oſtendit longe opinor q̄ grāmatici omnes doctior elegantiorq;.cuius in præſentia exemplum unum ſuppetit.qui in.xix.de papauere ſcribens ſic inquit.hoc & panis ruſtici cruſtæ inſpergitur.adfuſo ouo inherens.ubi inferiorem cruſtam
tetra/ apio gitq; ceriali ſapore condiunt.Hadrianus imperator inter cibos unice probabat tetrapharmacū
pharma/ quod erāt de phaſiano ſumine perna.& cruſtulo.unde & nomē.ē enim tetrapharmacū cibi genus.
cum. ex eo dicti q; ex quattuor ꝑcioſis obſoniis conſtabat:ſicut pentapharmacū edulii genus eſt ex quinq;
Penta/ cōfectū quod reperiſſe dicitur.helius uerus Romanus iperator auctore ſpartiano. hoc eſt ſumē pha
pharma/ ſianus pauo cruſtulata & apruna.ubi annotādū cruſtulatā fœminino genere dici qđ & cruſtulū in
cum. differēter. IVCVNculos.Cibus ſignatur ex opere dulciario.qui ad ſimilitudinē iuncoꝝ.ut opi/
Cruſtula nor figuratus idē nomē mutuatur.q̄les hodieq; in opere piſtorio uenales cōſpiciunť.proinde iūcu/
ta. los legendū eſt.uel ītellige opus lactariū ſiue lac coagulaꝝ inſtar metæ formatū iuncis iclufum:quæ
Iunculi. meta lactis dicitur epigrāmatiſta.uulgo iuncata a iuncis noiatur. HAmos lacertulos.Noia ſunt
Meta la/ opis piſtorii a ſimilitudine nūcupata.Apud nos ex ſaccaro.& ouis & farina putiſſima fiunt huiuſce/
ctis. modi hami.figura icurua & orbiculata.quoꝝ opificinæ ꝑpe peculiariter ſunt ſanctimoniales. lacerti ſunt piſces quoꝝ mētio apud Pliniū & reliquos frequēs ad quoꝝ effigiē dulciarii pāes formati ap
Lacerti pellanť lacerti.& diminutiue lacertuli.nil ꝓhibet hoc nomē deduci poſſe a lacertis ruſtribus qui
pāes dul/ oibus noti ſunt de q̄bus & poeta.Nūc uirides etiā occultāt ſpineta lacertos:nā ſicut illi ītereundū ſi/
ciarii. nuanť atq; flectunť.Ita & mellita panificia tortuoſa finguntť:quæ uulgus a ſimilitudine icurui brachii brachialia nominitāt:unde & lacertulos a lacerti noſtri ſimilitudie noiatos eē crediderī.hæc tamē arbitraria ſint & pro cuiuſlibet aio accipianť. SCItaměta.Edulia ſunt ex eo dicta.q; ſciti ſapo/
Scitamē ris ſint:hoc ē egregii & ꝑcellētis.Macrobius in ultimo ſaturnaliū.ap̄ popinatores inq̄t pleraq; ſcita/
ta. mētoꝝ cernimus ꝓpoſita ampliora ſpecie q̄ corpore.ubi ſcitaměta ſignificāť iucūdiora pulměta. & ſi mēdoſe legiť in codicibus Macrobii hæc dictio.Ap̄.Au.Gelliū ꝑ trāſlationē poſita leges ſcitaměta decēter ꝑ exornationibus & uenuſtatibus orōnis.q̄ in collocandis uerbis ſi imodice uſurpenť non carent neuo repręſionis. REFEcturi.Corpora refocillaturi recreaturiq; primo balneo mox cibo.

cognita uapore mollibat.unico illi cōtubernio cōmunem uitam ſuſtinebant:meq; ad uaſa illa compluria geſtanda præſtinarant.quæ domini regiones pluſculas pererrantis:uariis uſibus erant neceſſaria:adſciſcor itaq; inter duos illos fratres tertius contubernalis.Haud ullo tempore tam beniuolam fortunam expertus.Nam ueſpera poſt opiperas cænas:earumq; ſplendiſſimos apparatus:multas numero partes in cellulā ſuam mei ſollebant reportare domini:ille porcorum.pullorū:piſciū:& eiuſcemodi pulmentorū largiſſimas reliquias.Hic panes:cruſtula:iucunculos:hamos:lacertulos plura ſcitaměta mellita:q cū ſe r̄fecturi clauſa cellula balneas petiſſent:oblatis ego diuinitus dapibus

AFFATIM ſaginabar. Large & habundanter ſaturabar. FVR Atrinæ artificiū. Furacitatis ac rapinæ ſolertia. Furatrinā dixit noīe ſuſtantiuo ea forma, qua moletrina, ferratrina fœtutrina dicitur ueteribus: Furatrinus dictus eſt mercurius. TIMIDE & parce. Lucianus καὶ οὖν ἔτι ἐν φόβῳ καὶ φειδοῖ κλέπτοντος, i. me cū timore & parcitate prādium ſurripiente. PAR tes opimas. Lucianus κάλλιστα τῶν μερίδων κατετρώγον, i. pulcherrima partiū deuorabam. ABLiguriebam. Ligurire unde abligurire ſignificat ſuauiora quæq; deſtugare. ἀπὸ τοῦ λιγυροῦ, ſic eni græci ſuaue appellāt. Auctor Donatus: unde & liguritores dicti guloſi, quos antiqui catilones appellāt: propterea φ catulinā carnem in epulis lautioribus celebrem fuiſſe, & in cænis deorum pōi ſolitam Plautus Pliniuſq; notificāt: hinc a Lucilio Satyrico piſcis lupus catillo dictus q̄ſi liguritor q. a. ſ. ſtercus proxime ripas tyberinas īſectaretur.

Furatria.

Ligurire

liguritor

Catilões

affatim ſaginabar. nec eni tā ſtultus eram: tāq; uere aſinus: ut dulciſſimis illis relictis cibis cænarē aſperrimū fœnum: & diu q̄dē pulcherrime mihi furatrinæ præcedebat artificiū: q̄ppe adhuc timide: & ſatis parce ſubripienti: de tam multis pauciora: nec illis fraudes ullas in aſino ſuſpicātibus. At ubi fiducia latēdi pleniore capta: partes opimas quaſq; deuorabā: & iucundiora eligens abligueriebam dulcia: ſuſpicio nō exilis fratrū pupugit animos: & q̄q̄ de me nihil etiā tum tale crederēt: tamē cotidiāi damni ſtudio ſe ueſtigabāt reū: illi uero poſtremo etiā mutuo ſeſe rapinæ turpiſſimæ criminabātur. Iāq; curā diligētiorē: & acriorē cuſtodelam: & dinumerationē adhibebāt partiū: tandē denique rupta uerecundia: ſic altor alterū compellat. Ad iſtud iam neque æquū: ac ne humanū fidem minuere quidem cotidie: ac partes electiores ſubripere: atque hiis diuenditis: peculium latenter augere: de reliqis æq̄ uindicare diuiſionē: ſi tibi dēiq; ſocietas iſta diſplicet: poſſumus omnia quidē cætera fratres māere. Ab iſto tamē nexu cōmunionis diſcedere: nā uideo in īmenſum procedentem querelā: nutrire nobis īmanē diſcordiā. Subiicit alius laudo iſtam tuam mehercules: & ipſe conſtantiā quod furatis clanculo partibus præueniſti quæremoniam: quam diutiſſime ſuſtinens: tacitus ingemiſcebā: ne uiderer rapinæ ſordidæ meum fratrem arguere: ſed bene φ utrinque ſecus ſermone prolato iacturæ medium queritur; nec ſilentio procedens ſi multas

FR Atrem. Lege fratrū. MVTVO criminabantur: κλέπτειν ὁ ἕτερος τὸν ἕτερον καὶ ἁρπάγα τῶν κοινῶν καὶ ἀναίσχυντον ἔλεγον, i. alter alterum furatem eē & raptorem eorum, quæ cōmunia forent inuerecundum criminabātur. Anticategoriā uocant mutuam criminationē rhetorici doctores. CVSTOdebā. corrige cuſtodelam, i. cuſtodiam ut ſupra. DINVmerationē partium. Electioq. a. ſ. ex edulíis. Lucianus μερίδων ἀριθμὸς ἐγίνετο, ideſt numerus partium habebatur. AD iſtud. Lego at iſtud, eſt enim particula hæc inceptiua, & ut inquit Donatus principium increpatiōi aptum, proinde frater fratrem furti criminaturus ſcite exorditur a particula obiurgatoria & increpationi accōmodata. PECVlium augere. Signate locutus, cum peculium proprie ſeruorum dicatur, eſſentq; piſtor: & coquus ī famulicio domini opulenti. Peculioſos uocant ſeruos habētes peculium copioſum, peculiares res dicuntur iureconſultis ad peculium ſeruile pertinentes. AEQuam uindicare diuiſionem, criminatio fraterna qua frater accuſat fratrem φ clam augeat peculium ex partibus edulium ſureptis, dein ex reliquis quoq; exiſtentibus uendicet dimidium lucri pro rata. OMNIA cætera fratres manere. Figurata elocutio: & uetus: pro in omnibus cæteris rebus poſſumus ſeruare fraternitatem. NEXV communionis. Poſſumus inquit agere de communi diuidundo, & hunc nexū uinculumq; ſocietatis diſſoluere, ne ex fraterna concordia exoriatur immanis peſtiferaq; diſcordia.

Anticategoria.

At.

Peculioſus.

Peculiaris res.

SVBIICIT alius. Anticategoria eſt & mutua accuſatio, qua ſe uiciſſim fratres inceſſunt, dum alter alterum credit habere furtificas manus. PRAEVEniſti quærimoniam, quaſi dicat niſi tu prior conqueri cœpiſſes: ego iam hoc ipſum facere deſtinaueram: & querimoniis expoſtulare tuas ſordidas rapinas. ARGVERE rapinæ, accuſare de rapina: cum genitiuo iungitur ſic apud Plautum ait alcumena probri ſtupri: dedecoris a uiro argutam meo. VTRINq; ſecus, & abſte & a me. IACTERE medium queritur, ego ſic emendo, iacturæ remedium queritur: alioqui nullus ſenſus nulla latinitatis elegantia. NEC, Lego ne, iſtæ interdum minutiæ remorantur lectores atq; perturbant: quominus uerum ſincerumq; intellectum aſſequātur: proinde hæc noſtra etiam in minimis curioſitas minime uideri debet repræhenſibilis, cum non ſolū eruditulis & ingenioſis ſed et hebetioribus, & brutis iſta ſcribanť: quoq; titubantia adminiculis omnibus eſt erigenda fulciēdaq;.

Anticategoria.

Arguere rapinæ.

Eteocleas nobis contentiones pariat. His & ſimilibus altercati côuiciis; deierant utrique: nullam ſe prorſus fraudem: nullam denique ſurreptiõé factitaſſe. Sed plane debere cunctis artibus cõmunis diſpendii latronem inquiri: nam neque aſinum: qui ſolus intereſſet: talibus cibis affici poſſe: & tamen quotidie paſtus electiles comparere nuſquam: nec utique cellam ſuam: i manes iuolare mures: uel muſcas: ut olim harpiæ fuere: quæ diripiebant phincias dapes. Interea liberalibus cænis ineſcatus: & humãis affatim cibis ſaginatus corpus obeſa pinguitie compleueram: corium aruina ſuculéta mollíueram: pilum liberali nitore nutriueram: ſed iſte corporis mei decor pudori peperit grande dedecus: inſolita nãque tergoris uaſtitate cõmoti fœnum prorſus intactum cotidie remanere cernentes: iam totos dirigunt ad me omnes animos: & hora conſueta:

Eteocleæ contentiones. ETEOcleas cõtentiones. capitales & acerbas ab eteocle qui fratré polynicé odio exitiali íſectatus eſt. cui ſtruxit inſidias: qué uita priuare & regno uiribus oíbus neruiſq; cõtédit. cú quo. poſt dira bella & nefanda depugnás cõflixit amboq; pari fato occubuere. quoꝝ odiú nec qdé poſt obitú reſtrinctú eſt: cú ignis quoq; rogi: quo cremabanť. ſciſſus ſit flãma diuiſa atq; reſiliéte. ut canit papinius in .xii. thebaidos. hic Lucani illud ſcindiť in partes geminoq; cacumine ſurgit thebanos imitata rogos ob hoc inimicitiæ cõtentioneſq; fratrú exitiales ac peſtiferæ dicunť eteocleæ: ſcribit Ariſtoteles i. vii. politi. puerbiú eé. q fratrú cõtentiones & iræ ſunt acerbiſſimæ: & qui ſe nimiú amát. hi ſe nimium oderút: qđ ueꝝ eé demõſtrat eteocles thebanus. Plato quoq; libro .xi. de legibus refert. nihil pniciofius eé filiis parétú íprecationibus eaſq; aduerſus filios a diis exaudiri: ideoq; etheoclé & polynicé diſſidio & cõtétionibus capitalibus íter ſe diſſidiſſe: quoniá pr̃ oedipus cõtéptus a filiis ea illis íprecatus é: q exaudita a diis effectaq; ap oés feruntur: græce dr̃ p puerbiú οἰδίποδος ἀραί. i. oedipodis imprecatio: meminit huius diræ deuotionis paternæ in filios. & ſtatius i prio thebaidos. ubi oedipus talia íp caſ. i. media i fratres generis cõſortia ferro diſſiliãt. da tartarei regina barathri qđ cupiá uidiſſe nefas. DEIErát. ualde iurát deiurú dicit ius iurandú. COMmunis diſpédi: damni quod utriq; fratrú cõmune erat. PAſtus electiles. eſcas pcioſiores. HARpiæ phineias dapes. ex lectione poetarum: & maxime uirgilii notum eſt quéadmodum harpiæ méſas phinei archadiæ regis contactu in mundo & uentris illuuiæ fœdauerunt ciboſq; ei obcæcato. tãtiſper inuolantes dirripuerunt donec expulſæ ab argonautis ad inſulas ſtrophadas confugere: quarum formam poeta graphice ſcienterq; deſcribit illis uerſibus. uirginei uolucrum uultus fœdiſſima uentris proluuies: uncæq; manus & pallida ſemper ora fame. græce dicuntur ἁρπυίαι ἁρπακτικαὶ λαίμαργοι harpya græce rapina dicitur. unde & a rapacitate inditum nomen: ideo uolatiles figurátur: q omnis rapina teſte fulgentio ad uolandum ſit celerrima. Tres uero tradunť: quia primum ſit aliena concupiſcere: ſecundum cõcupita inuadere. Tertium celare quod iuadit. Apollonius duas tãtum eſſe tradit: eaſdem iouis canes nec non & furias eſſe tradunt: unde etiam epulas abripere dicuntur: quod eſt furiarum: hinc eleganter Oratius dixit gulam dignam rapacibus harpyis intelligi uolens Gulones eſſe dignos: quibus harpiæ furtim inuolantes edulia ſubriperent: in ipſo edendi deſiderio & epularum apparatu: ſicut phineias dapes diripiebant. ἁρπάζω græce eſt rapio. ἁρπαγή rapina. ἅρπαξ rapax. hinc Plauto dictum aurum arpagatum. pro furto ſubductú. item arpax amor pro rapax: homerus harpyarum uocabulo procellas ſcite nuncupat. harpagones ex eadem origine dicútur manus ferreæ: ſiue inſtrumenta uncinum habentia. quibus naues capiuntur. continentur. LIBERAlibus cænis. Largioribus & homine libero dignis. AFFAtim. Large abunde copioſe aduerbium eſt: quod auctore Gellio prima acuta pronunciatur: iúgitur cum genitiuo. ut affatim lignoꝝ eſt apud Liuium. & apud Plautú. alioꝝ eſt affatim qui faciant. OBESA pinguitie. Pingui piguitudine: pingue pinguedo pinguitudo pinguities in eodé ſignificatu ídifferéter a doctis uſurpanť. erroré ſeruianú euidenter refellimus in notis ſeruii tradentis neq; pinguediné neq; pinguitudiné eſſe latina uocabula. de obeſo iam diximus. qđ neuius pro graciléto poſuit. cú in uſu quotidiano ſit p uberi & pingui diciť. n. obeſus. quaſi ob edendú pinguis factus. ARVIna ſucculenta. Succoſa piguedine aruina eſt pinguitudo & pprie eſt id duꝝ pingue: qđ eſt íter cuté & uiſcus. ut ex auctoritate Suetonii docet Seruius enarrás illud Maronianú. aruina pingui ſubigũt in cote ſecures. arbilla priſcis dicta eſt aruina. i. pinguedo corporis. apud Liuiú memoratur Cornelius cognomento aruina. opinor credo a corporis ſucculenta pinguitudine. Lucianus de hoc ſcribens inquit. σῶμα καλὸν ἐγεγόνει καὶ τὸ δέρμα ἐπαφροῦσῃ τῇ τριχὶ ἀποστίλβον idest corpus pulchrum mihi factum eſt corium florenti pilo relucens. VASTITAte tergoris. obeſitate dorſi. Lucianus. μέγαν με καὶ πίονα ὁρῶντες idest magnum me pinguemq; cernentes. MOLLIueram. Molle leuigatum lucidú reddideram qualis fieri ſolet ex pinguitudine. FOEnum. Lucianus dixit ordea, hoc eſt τὰς κριθίδιας.

Fratrum contentiones acerbæ. Oedipi imprecatio. Deiuriú. Harpiæ. Aurum arpagatú. Harpagones. Affatim. Pinguities. Obeſus. Aruina.

uelut balnea petituri:clauſis ex more foribus: per quã dam modicã cauernam rimantur me paſſim expoſitis epulis inherentẽ nec ulla cura iam damni ſui habita: mirati mõſtruoſas aſini delicias:riſu maximo dirũpũ tur:uocatoq; & altero:ac dein pluribus cõſeruis demõ ſtrant infandam memoratu hebetis iumenti gulam:tã tus deniq; ac tam liberalis cachinnus cunctos inuaſe rat:ut ad aures quoq; prætereuntis perueniret domini. Sciſcitatus deniq;:quid bonũ rideret familia: cognito quod res erat:ipſe quoq; per idem proſpiciẽs foramẽ: delectat̃ eximie:ac deĩ riſu ipſe quoq; latiſſimo aduſq; inteſtinoꝝ dolorẽ redactus:iã patefacto cubiculo ꝓxi me cõſiſtẽs:corã arbitrat̃.Nã & ego tãdẽ ex aliq̃ parte mollius mihi renidẽtis fortũæ cõtẽplatus faciẽ gaudio præſentiũ:fiduciã mihi ſubminiſtrante:nec tantillum commotus:ſecurus eſitabam:quoad nouitate ſpecta culi lætus dominus edium duci me iuſſit:imo uero ſu is & ipſe manibus ad tricliniũ perduxit:mẽſaque poſi ta oẽ genus edulium ſolidorum:& illibata fercula iuſ ſit apponi.At ego q̃q̃ iam bellule ſuffarcinatus gratio rem commendatioremque me tũ ei facere cupiens:eſu riẽter exhibitas eſcas appetebam.Nam & quid potiſ ſimum abhorreret aſinus excogitantes ſcrupuloſe: ad explorandum manſuetudinem id offerebant mihi :

VElut balnea petituri.Et græco ὡσ εἰσ τὸ βαλάνιον ἀπιόντεσ hora autẽ balnei erat pomeredia na. PER cauernam. Lucianus προσβάλοντεσ ὀπῇ τινι τοὺσ ὀφθαλμοὺσ τῆσ θύρασ ideſt apponen tes oculos ad hoſtii cauernam.græce ὀπὴ dicitur cauerna.Vnde opobalſamum dici autumat egeſip pus in quarto.quoniam per ὀπὰσ ideſt cauernas diſtillat paulatim humor balſami inciſis uirgultis nam & plinius quoq; refert incidi uitro lapide oſſeis ue cultellis ramos balſami.ſuccumq; e plaga ma nantem colligi lanis.quem opobalſamum uocant.proinde uel a cauerna quæ græce ὀπὴ uel a ſuc co qui ὀπὸσ dicitur.opobalſami nomen deductum eſt. HEbetis iumẽti.Tardi aſini. LIberalis ca chinus.Solutior riſus. Eſt autem cachinnus uerbum ſecundũ ono matopoeiam fictum a ſono riſus Quod & porphirio interpres ora tianus tradit. COgnito.Cũ co gnouiſſet quam ob rem tam effu ſe rideret. Aduſq; inteſtinorum dolorem:Expreſſit rem naturalẽ: & pene quotidianã.ut ſcilicet ho mini ex nimio riſu liberaliorique cachinno doleant inteſtina. coga turque impoſitis ad ſiniſtrum la tus manibus coercere exultantem dolorem:& eni lyen q & ſplen di citur domicilium riſus eſt in ſini ſtro latere:& ut auctor eſt Plinius noſter intemperantia ioci & riſus conſtat lyenis magnitudine:hinc illud perſianum ſed ſum petulan ti ſplene cachinno ſunt qui putẽt exempto lyene adimi ſimul & ri ſum. in eodem ẽ peculiare curſus impedimentum quãobrem inu rit̃ curſoribus laborãtibus. CO ram arbitrat̃.Præſens ſpectat: nã ut inquit plautinus miles pluris ẽ oculatus teſtis unus q̃ auriti decẽ. REnidentis. Modo arridentis alias ſplendẽtis. GAVDIO præ ſentium. Cum præſentes gaudi bundos uiderem.ob id ipſum ala crius ſecuriuſq; humanas dapes eſitabã. DVci me iuſſit.Lucianus.κελεύει με εἰσ ἀγαγεῖν εἰσ τὸ ἀνδρῶνα ὅπου ἐδείπνει καὶ τράπεζαν παρατεθῆναι ideſt iubet me duci in conuiuium.& men ſam apponi. ILlibata.Signat neq; ſemeſa edulia:neq; reliquias ciborum ſibi appoſita fuiſſe.ſed fer cula integra:intacta inguſtata qualia ſcilicet ipſi domino apponunt̃. BELlule ſuffarcinatus. Bene fartus ac diſtentus largitate eſcaꝝ belliſſimaꝝ.Sic enim Terẽtius ex perſona ſerui unũ quodq; quod quidẽ erit belliſſimũ carpã:qđ exponẽs Donatus proprie belliſſimũ dici ait.unde & huiuſmodi ad ir ritãdã gulã cibi bellaria dicunt̃.bellule autẽ diminutiuũ aduerbiũ eſt a bene.qđ facit belle & bellule. ESVriẽter.Famelice auide aduerbiũ eſt.ab eſurio ut a ſitio ſitiẽter. ABhorreret aſinus.Cuiq; ani mãti ut docet Ariſtoteles in.x.ethicoꝝ.eſt propria uoluptas & ſua:qđ intuenti facile liquet uidimus in aliã eſſe uoluptatẽ equi aliã aſini.aliã hoĩs proĩde ſcite inquit Heraclitus.ὄνουσ σύρματ᾽ ἂν ἑλέσθαι μᾶλλον ἢ χρυσόν ἥδιον γὰρ χρυσοῦ τροφὴ ὄνοισ:ideſt aſinos magis fœnũ optare q̃ aurũ & aſinis pabulum eſſe auro dulcius.Verum huic noſtro aſino nõ fœnum & ordeaceum pabulum tam cordi erat.q̃ humanæ dapes:& ganeata cibaria:quibus naturaliter abhorret palatum aſininũ. Craſ ſum illum qui agelaſtus eſt cognominatus ob frontem ſeueriorem:& mores auſteriores riſiſſe ſemel in uita.Lucillius ait.cum aſinum uidiſſet carduos comedẽtem.de quo dictum eſt feſtiuiter. ſimilem habẽt labra lactucam. LASEre infectas.Præcioſo ſucco cõditas.laſerpitium uirgultũ eſt clariſſimũ qđ græci ſilphion uocant.in cyneraica prouincia repertũ:hinc Catullus cyrenas laſerpiciferas cogno minat:huius ſuccum uocant̃ laſer magnificum.in uſu ciboꝝ medicamentiſq;:& ad pondus argenti de narii penſum.de quo multa Plinius noſter uolumine undeuigeſimo.apud auctores græciæ euiden tiſſimos inuenitur cæſarẽ dictatorẽ initio belli ciuilis inter aurũ argẽtũq; ꝓtuliſſe ex ærario laſerpitii

Opobalſamum. Lyen. Splen domiciliũ. Belliſſimum. Bellaria. Bellule. Cuiq; animanti ſua uoluptas. agelaſtus ſemel riſit. Laſer. Silphion

pondo.c.x.eſt radice multa craſſaq́ caule ferulaceo.quo homines ueſcebantur decocto aſſo.elyxoq́
laſcer hoc eſt ſuccus duobus modis capiebatur radice & caule.Vnde indita nomina rhizias atq́ cauli
Laſeratus pullus. as.Laſeris in conditutis meminit frequenter apicius.a quo pullus laſeratus dicitur laſere perfuſus:idẽ
laſeratum abſolute appellat obſonii genus.quo laſer cyneraicum cum aceto & liquamine diſſoluen-
dum eſſe præcipit.Inde laſerpitiatum acetum dictum.quo quidam lentem reſpergunt cauſa diutur-
Laſeratũ nitatis.Palladius in tertio laſer appellat opon cycenaicum quaſi ſuccum laſerpitii a cyrenaica prouin-
Opus cyrenaicus. cia dictum.& ita ſane græci uocãt

carnes laſere ĩfectas:altilia pipere inſperſa:piſces exotico iure perfuſos. Interim conuiuium ſummo riſu perſonabat.Quidã denique præſens ſcurrula: datę inqt

noſter Plinius i.xxii.dixit laſer eſ-
ſe inter eximia naturæ dona nu-
meratum:quod pluribus compo
ſitionibus inſerit.concoctioni plu
rimum conferre ſenibus & fœmi
nis traditur:hyeme q̃ eſtate utilius.ab egritudine recreatiõi efficax in cibo.laſerpitii meminit & Plau-
tus in pſeudolo.his uerbis eo laſerpitii libram pondo diluunt.de laſere mentio quoq́ eſt apud Colu
Altilia. mellam.qui id a græcis ſiphion uocari tradit. ALtilia.Hoc nomine ſignificantur.quæcunq́ in ſa-
Saginarium. ginario alimus cauſa pinguitudinis ab alendo dicta.eſt autem ſaginarium locus ſaginæ accommoda
tus:lege cai.fannii ſumptuaria interdictum eſt.ne quid uolucrum proponeretur præter unam galli-
Altilius ſanguis. nam quæ non eſſet altilis.ut refert Plinius in.x.qui altilem gallinam uocat:quam Tertulianus ſagina
tam.cochleas altiles inſtruxiſſet ganeam teſtantur auctores.altilem ſanguinem ut altilia dixit Macro
bius nõ qui alitur ſed qui alit quaſi alentem corpora.Seneca in epiſtolis moralibus carpit in famuli-
tio lautorum haberi ſeruum.ad hoc tantum:ut altilia decenter ſecet:& ut circunferens eruditam ma
num precioſas aues in fruſta excutiat.altile non ſolum pingue ab alendo.uerum etiam pro opulen-
Dos altilis. to dixit antiquitas.ſicut a Plauto dicitur dos altilis & opima.pipere autem inſpergi eſculenta præfe-
cti popinæ ganeæq́ docuerunt:placet autem piper in obſoniis ſola amaritudine quæ & in indos peti
tur.Quis ille ut plinii uerbis utar qui primus cibis experiri uoluit aut cui in appetenda auiditate eſu
rire non fuit ſatius?genera piperis plura longum candidum nigrum & rotundum:facillime adulte-
Piper. ratur piper longum alexandrino.ſinapi piper appoſitum cuti forinſecus exulcerat.deuoratum uero
Piperitis. nullam uentri infert leſionem:inter hortenſia eſt herba reddens piperis ſaporem ob id piperiditis no
mine accepto.quá & ſiliquaſtrum uocant:piper rotundũ & longũ utiná mouet.ue℞ ut inquit ariſto-
Piper citurinam. teles:& ꝓblematis encycliis piper ueſicã quidẽ ſoluet ſi large ſumat.ſed ſi parce aluũ.e diuerſo ſcamo
nea large ſunpta aluũ ſoluet modice ueſicã.mina fiunt pipere & melle addito.quæ alii condita alii pipe
Scamonea aluũ. rata appellant noſtri municipes inter embámata & liquamina ſciri ſaporis:habent id quod piperatũ
uulgo uocát:cõpoſitũ ex ſapa & melle atq́ aromatibus:una diſcoctis. EXotico iure perfuſos.ꝑegrio
Piperatũ. liq̃mie madẽtes i uſu mortaliũ prĩo aſſa ſcdo elyxa.tertio iurulẽta fuerũt:ut docet.M.Varro aſſum
Aſſum. dictũ q ab igni aſſudeſcit:ſuadãdo.n.aſſum diſtillat calore qdã aſſum dici ex eo iterp̃tát q ſine pigmẽ
Aſſa uox to ſaporis aliẽi ĩ obſoniis ĩſerebat:aſſum.n.ſolũ ueteres dixere:unde & aſſa uox noiat ore ꝓlata nõ ad
Elyxum. mixtis aliis muſicis uocibus.M.Cato refert melos eẽ bipartitũ unũ qđ ẽ in aſſa uoce alterũ qđ uocant
Iurulẽtũ. organicõ:elyxũ uero nũcupamus qđ ex aqua decoctũ ẽ ná lyxã aquá ueteres dixerũt:unđ & lyxe dicti
miniſtri militares:q aquã ad tẽtoriã ſolẽt ferre iurulẽtũ ãc a iure dici noie ipſo ſignificat:qđ & iuſſu-
lẽtũ appellari poſſe teſtis ẽ Lucius noſter:q in apologia ſcripſit hæc.oſtẽdit qliter aſſus aut iuſſulẽtus
piſcis optime ſapiat.Iuuẽalis iurulẽta ꝑiphraſticos denotat illo uerſu.& eodẽ iure natãtes mergere fi-
cedulas didicit nebulõe parẽte:res iurulẽta magis alit q̃ aſſa:oĩa iurulẽta aliẽa ſunt ſtomacho: ut me-
morat Cor.Celſus ĩ ſecũdo:q iurulẽtũ quodq́ facile itus corrũpi tradita:a quo id quoq́ ſcribit q ca-
lefaciũt piper.ſal.cato oĩs iurulẽta.qđ ex iure decoctũ ẽ ut inqt Varro iucũdũ magis ẽ cõditiõe ſucci iu
ra apitii:& paxamii iter irritamẽta gulæ:& ĩſtrumẽta luxuriæ popinarumq́ delitias munerat Diuus
Hieronymus lib.prĩo cõtra iouinianũ.ius ãt & cũ ꝑtoriũ ſit & cognũ:hic amphibolõ illud exiit a.M.
Tullio ego quoq́ iure fauebo.& illud ius uerrinũ nequã.a.M.Varrõe ĩ tertio de re ruſtica decẽter di-
ctũ.ſic hoſcepiſces nemo coquus ĩ ius uocare audet:græce ζωμος dicit ius: unde & ζωμοποιος di-
ctus coquus nomie ãt iuris exotici.i.externi:uidet ſignificari liquamẽ gari & olei.ſic.n.ſcribit Lucia-
Oxygarũ. nus ζωμους ιχθυς μεγ γάρο καὶ ελεωκα τακεμερους.i.iura piſces Garo oleoq́ ꝑfuſos:oxygarum
Ius nigrũ laconicũ. quoq́ inter liq̃mina celeberrimũ eſt ex aceto.garoq́ cõmixtũ.plautus.male olere ait:cũ una multa iu
ra confundit coquus.de iure nigro lacedæmonio℞ qđ illi uocant ζωμον μέλαν copioſe ſcripſi in cõ-
Scitum coqui. mẽtariis tuſculana℞.qđ cũ olim Dionyſius guſtaſſet aſpernatuſq́ eſſet:tum coquum ſcite dixiſſe fe
rũt minime mi℞ ſi Dionyſius illo iure delectatus nõ eẽt cõdimẽta enim defuiſſe & cum ille q̃ſiſſet.q̃
Scurra. tum coquus labor inquit in uenatu ſudor curſus ab eurota.fames ſitis his enim condimentis lacedæ
Planus. monio℞ epulæ cõdiuntur. SCVRrula.Diminutiuũ ſcurræ eſt ſcurrula.græci βωμολόχους uo
cant:qui a noſtris ſcurræ dicuntur.de quibus multa ſuidas:eſt autem ſcurra:a ſequendo dictus hinc
ſcurrilitas & ſcurriles ioci & ſcurrilis q̃ aliena ſunt perſonæ oratoris:ut.M.Tullius & Quintilianus
docent antiqui planos dixere ſcurras:quaſi ſeductores:qua dictiõe.M.Tullius.Gellius Oratius labe-
rius uſitati ſunt. RIſu perſonabat.Græce.το δε συμποσιον εκλονειτο τω γελοτι.

ſodali huic quippiam mei:quod dictum dominus ſecutus.Non adeo reſpondit abſurde locutus es furcifer : ualde enim fieri poteſt:ut contubernalis noſter poculum quoq; mulſi libenter appetat:& hemus ait puer lautum diligenter ecce illum aureum cantharũ mulſo contempera:& affer paraſito meo:ſimul ꝙ ei prebiberim commoneto: ingens exin oborta eſt epulonũ expectatio:nec ulla tamen ego ratione conterritus ocioſe ac ſatis generaliter contorta in modum linguæ extrema ladia:grandiſſimum illum calicem uno hauſtu ꝑ hauſi:& clamor exurgit conſona uoce cunctorũ ſalute me ꝓſequẽtiũ: magno deniq; delibutus gaudio dominus: uocatis ſeruis ſuis:emptoribus meis iubet q̃druplũ reſtitui preciũ meq; cuidã accepiſſimo liberto ſuo & ſatis

SOdali.Aſino quem merito ſodalem uocat qua ſimul eſitãtem:nam ſodales ex eo dicti:quod una ſederent:& eſſent ideſt ueſcerentur:græce.σύσσιτος.dicitur.de ſodalitatibus:& ſodalitiis:quæ græci σύσσιτα uocant affatim ſcripſimus in tranquilli commentariis.Sodalitii crimen in lege ambitus fuiſſe plectibile Docet marcus Tullius in oratiõe pro plancio CONtubernalis.Modo ſodalis: modo contubernalis eleganter & ſcite aſinus ex domini menſa ueſcens appellatur. MVLſi.Potio generoſa eſt ex uino melleq; confecta.de quo ſunt ſcriptorum omnium plena uolumĩa emp mulſum ex uetere uĩo utiliſſimum facillimeque cum melle corporatur:ex auſtero factum non implet ſtomachum aluum mollit frigido potu calido ſiſtit:corpora auget : multi ſenectam longam mulſi tantum nutricatu tolerauerẽ.neq; ullo alio cibo celebri pollionis romuli exẽplo : quem centeſimum annum excedentem cum diuus Auguſtus hoſpes interrogaret quanam ratione maxime uigorem illum animi corporiſq; cuſtodiſſet ille reſpondit intus mulſo. foris oleo dicimus & per adiectiuũ lac mulſum acetum mulſum.quod melle concinnatum eſt . aceti mulſi crebra mentio apud plinium : hic promulſis obſonii genus de quo .M.Tullius promulſide non me conficies.hinc promulſidaria uaſa dicta mulſo promulſidiq; accommodata :iuriſconſultus innuere uidetur promulſidaria fuiſſe uaſa non tam ad continendum: q̃ ad ſuſtinendum. Vlpianus auctor ẽ mulſum appellatione uini non contineri. græce μελίκρατος. HEmus. Lego heus.ut fiat ſenſus illuſtrior.ſitq; aduerbium uocandi. PAraſito meo ſcite aſinum paraſitum ſuum appellat qui in cõuiuio obibat munia paraſitica:ſunt auctores qui paraſitos apollinis Mimos appellãt.quod & epigrãmatiſta ſetire uidetur qui ex perſona latini hiſtrionis ſic inquit.& me laurigeri paraſitum dicite phebi.A Plinio inter uolucres aſio ſiue otus auis paraſita dicta eſt cum ſit imitatrix & quodã genere ſaltatrix.proprie paraſitus dicitur qui cibi cã ridicula & dicit & facit uiuitq; ad alienũ nutũ unde & nomẽ a paraſito paraſitatio dicta & ſupparaſitari plautinũ uerbũ eſt quod ſignificat ſubſeruire:& ſubaſſentari.quod prope officium eſt paraſitorũ:qui in comediis edaces deſcribuntur:quorũ deus uenter eſt: quorũ uoratrinã & mores & dicta ridicularia unus omniũ ſcitiſſime plautus expreſſit.Lucianus libellũ condidit feſtiuimũ de paraſito ubi docet artẽ eẽ paraſiticã eãq; iucundiſſimã cuius finis ſit εὐδαιμονία.i.fœlicitas:priſci paraſitos dixere.ἀσίτους ὁρᾶτ quaſi conuiuas.idem Lucianus refert patroclum fuiſſe achillis paraſitũ & merionẽ idomenei: quos Homerus uocet θεράποντας. q̃ſi cultores & miniſtros.paraſitus & rex ſunt relatiua.ut enim libertus patroni ſic paraſitus regis.& e cõtrario.ut patronus liberti ſic rex dicit̃ paraſiti.paraſitus ut docet ſuidas aliis quoq; noĩbus græce uocat̃. κόλαξ τραπεζολοίχος κρασσοτράπεζος βελιροπώλης.ex quibus illud eſt ſcitiſſimum τραπεζολοίχος quaſi menſarum liguritor.ſunt enim paraſiti aſſeclæ menſarum lautiorum:& quaſi mures ſpedunt alienum cibum:cenipetæ prandipetæ flagricibæ. PRAEbiberim.Præbibere eſt quod græco uerbo dicit̃ προπίνειν.ſiquidem ex ritu conuiuali ſolet archipoſia uel dominus cõuiuii ante bibere & mox alii ſubſequunt̃.quaſi ille deſcribat conuiuis bibendi legem.Dido uirgiliana cum præbibiſſet.& ſummo tenus ore poculum attigiſſet.tum bitiæ dedit increpitãs ille impiger hauſit ſpumãtem paterã.& pleno ſe proluit auro.phormio tamẽ terentianus ex ꝓcacitate paraſitica ingr prior bibas:prior decumbas.Curgulio plautinus:propino inquit militi magnum poculũ ille ebibit. EPVlonũ.Conuiuarũ qui ſint epulones ſuo loco docuimus. GEnialiter.Voluptarie de genio & genialibus ſupra ſatis ac ſuper. CONtorta labia.Septimus caſus eſt.numeri ſingularis . nam fœminino genere labia declinat̃ itidem in illo uerſu uetuſto.anima ægra & ſaucia cucurrit ad labias mihi . Donatus ita diſtinguit.ut labra ſint ſuperiora labia inferiora.labre proprie aſinorum dicãtur : uerũ hæc indiſcriminatim uſurpantur. PERhauſi.Ebibi. SAlute me proſequentium . Ex more cõuiuali dictũ quo ſalutẽ & ĩcolumitatẽ ꝓcari ſolemus potoribus.q uno potu plurimũ hauſerũt. DElibutus gaudio.ꝑfuſus ad aĩum trãſtulit qđ ẽ corporis.nã ꝓprie ꝑfuſus delibutus auctore donato unctus dñ.unde delibutũ unguẽto ſæpiſſime dici leges ap̃ eruditos.Terẽtius ĩ phormiõe fati ẽ ſi te delibutũ gaudio reddo.emptoribus meis:piſtore.ſ.& coquo. QVAdruplũ ꝑciũ.plus hic nr̃ dixit q̃ Luciãus q ait dominũ ἀλλ' ὅσον τοῦ τιμῆς.i.alterũ tantũ q̃tũ erat ꝑciũ emptoris iuſſiſſe ꝑſolui emptoribus aſini.

Sodalis. Mulſum Acetum. mulſum promulſis. Promulſidaria. Paraſitus Paraſitari Ars paraſitica. patroclus. Achillis. paraſitus paraſitus regis. præbibere. propinare. Delibutus audio

Peculiatus. peculioſus.

PEculiato. Signate locutus: nam peculium proprie ſeruorum: unde & peculiatos dicimus ſeruos habentes peculiũ epulentum: quos plautus peculioſos appellat. ſic enim ſcribit in rudente peculioſũ eſſe decet ſeruum. & probum quem hero præſente prætereat oratio. peculium quoq; dicimus patrimonium filii familias: ut docent iuriſconſulti. & annotauimus apud tranquillum: Lucianus παρὰ δὲ καὶ ἀπελευθέρῳ πατρὶ ἑαυτοῦ παρέδωκεν. i. tradidit me cuidam iuueni liberto ſuo. PAterno. corrige patrono. ACcepiſſimo liberto. Idonei auctores tradũt libertos fuiſſe iterdũ tã gratioſos tãq; fauorabiles: ut domini patrõiq; fierẽt: ut rege potirẽt ut ornamẽtis p̃toriis iſignirent: tales fuerũt ſub claudio pallas. Calliſtus. narciſſus. quo ipio claudius obſequebat q̃ in liberto ſtatio gratioſo nimis male audiebat. ue ut ſancte & ſalubriter præcipit. M. Tullius i epiſtolis ad quintum fratrem ſeruos & libertos regere debemus. ſpecies gratioſi liberti dignitatem habere nullam poteſt: libertus ſit q̃dem acceptus dilectuſq; patrono ita tamen ut ſe libertum nõ domi num eſſe meminerit. SVFfixo cupido. Apud græcos in deliciis fuerunt κυναρια μελιταια. i. catuli melitei. ab iſula melite ita nũcupati quales erudiũt: in oẽs motus ſaltatorios tãq; ex hac re aucupii genus q̃ſi quodã & lucri factũ

Libertis protentiſſim.

Catuli melitei.

peculiato: magna præfatus diligẽtia tradidit: qui me ſatis humãe: ſatiſq; comiter nutriebat: & quo ſe patrono cõmẽdationẽ faceret: ſtudioſiſſime uoluptates eius p meas argutias iſtruebat & primũ ne qdẽ mẽſã accũbẽ ſuffixo cubito: dei adulctari: & ẽt ſaltarẽ ſublatis prioribus pedibus pdocuit: quodq; eẽt ad prime mirabile uerbis nutũ cõmodare: ut qđ nollẽ: relato: qđ uellẽ: reiecto capite mõſtrarẽ: ſitienſque pocillatore reſpecto: ciliis alterna cõiuẽs bibere flagitarẽ: atque hæc oĩa pfacile obediebã: q̃ nullo ẽt mõſtrãte ſcilicet facerẽ: ſed uerebar: ne ſi forte ſiue magiſtro: humão ritu hoc ederẽ: pleriq; rati ſeuũ preſagiũ portẽdere: uelut mõſtrũ oſtẽtũq; me obtrũcatũ: uulturiis opimũ pabulũ redderẽt. Iãque rumor publice crebruerat: quo cõſpectũ: atque

eſt: ut circunforãei nebulões nõ ſolũ cães ſed & equos & urſos ita bellule erudiãt & omnes motus & ſtaticulos edoceãt: ut ſpectatores uiſendi ſtudio ſpectatũ cateruatim eãt: numo pſoluto. Cæſarẽ ferũt cũ peregrinos quoſdã romæ uidiſſet canum & ſimiarũ catullos circunferentes eorumq; docilitati: & ſaltationibus laudibundis deditos interrogaſſe: nunquit apud illos mulieres filios parerẽt: quo dicto ſapienter arguit illos qui eam indulgentiam: quæ maxime debetur hominibus in beſtias impenderent: heliogabalus imperator teſte lãpridio habuit leones & leopardos exarmatos in deliciis quos edoctos permanſuetarios ſubito ad ſecundã & tertiã menſã iubebat accũbere: ignorantibus cunctis q exarmati eẽnt: ad pauorẽ & ridiculũ excitandũ dicũt ãt a lãpridio leones exarmati manſuefacti: & cicures quaſi armis feritatis exuti: manſuetarii uero ſunt domitores beluaꝝ qui cicurãt. i. manſuefaciunt feras. Firmicus maternus i. vii. oriẽte ſeptẽtriõe erũt mãſuetarii feraꝝ. i. q urſos uel tauros depoſita ferocitate humãis cõuerſatiõibus ſociẽt. Auguſtinus libro primo de libero arbitrio. ridiculũ eſt: inquit ſapientes uocare iſtos. quos uulgo mãſuetarios nũcupãt. hoc ex Luciano aduerbiũ. πρῶτα μὲν καὶ κατακλίνεσθαί με ἐπὶ κλίνης ὥσπερ ἄνθρωπον ἐποίησεν εἶτα καὶ πρὸς παλαίειν αὐτῷ καὶ ὀρχεῖσθαι ἐπὶ τοὺς δύο ἐπαρθέντα πόδας. ideo autem ſuffixo cubito dixit ſe accubuiſſe: ut. ſ. exprimeret conuiuarũ morẽ: qui ubi farti ſunt ciboq; diſtenti cõſueuerũt in cubitũ ſe reponere Oratius languidus in cubitũ: iã ſe cõuiua reponit idẽ alibi quoq; inquit & cubito remanete pſſo. de illo q cubito ſuffixo mẽtum fulciebat: ut moris eſt: dixit feſtiuiſſime Plautus ecce. n. edificat. collũnã mẽto ſuffulſit ſuo. VERbis nutũ cõmodare. Græce dixit Lucianus κατανεύειν καὶ ἀνανεύειν πρὸς τὰς φωνάς. ideſt annuere & renuere: ad uerba docuit. RElato. Quãdo aliquid renuimus: & nolumus id relato hoc eſt retro lato: & in diuerſa reducto capite ſignificamus: q̃do uero qppiã annuimus & uolumus id capite in anteriorẽ partẽ proiecto oſtendimus: hæc cũ ab aſino fierẽt mira uidebant. cũ aſinus naturaliter ſit brutus & tardus: unde ꝓuerbiũ inoleuit ὄνος λύρας. i. aſinus ad lyrã. POcillatore. Poculorũ miniſtratore & pĩcerna quẽ græci uocãt οἰνοχόον. CILiis cõniuẽs. Mõ dextrũ mõ ſiniſtrũ ſupercilliũ mouẽs. & oculis quaſi innuẽs pincernæ. cõniuere eſt oculos claudere. de his qui cõniuẽt ſcribit Plinius in. xi. inde trãſlatũ uerbũ ad alia quoq; eſt: ut dicamus dii cõniuẽt in delictis mortaliũ. quãdo. ſ. nõ puniũt. & quaſi oculis clauſis ſe ſe nõ uidere diſſimulãt cæſar dictator in peccatis militaribus cõniuebat: hic cõniuẽs referẽ ad nutũ quo pocillator ab aſino admonebat ut præbẽdæ potionis. Lucianus τοῖς ὀφθαλμοῖς τὸν οἰνοχόον κινήσας. ideſt oculis pincernam cõmouens. VElut monſtrũ obtrũcatũ. Apud hiſtoricos legimus quẽadmodũ prodigioſi fetus in mare proiiciebantur. ex aruſpicum reſponſo. Liuius libro. xxvii. id uero aruſpices ex ethruria acciti foetum ac turpe ꝓdigium dicere extorrem agro Romano procul terræ contactu alto immergendum uiuum in arcam condidere prouectumq; immare proiecerunt. pleriq; aſinum dicebant tanq̃ prodigioſum ex eo q ritus humanos effingeret eſſe morte mulctandum. & uolucribus pro pabulo tradendum.

Dictum cæſaris.

Exarmati leones. Manſuetarii.

In cubitũ reclinat.

Conniuere.

FAmigerabilem. Illuſtrem ac fama celebratum. & ut græci dicũt epiphanem. ſic olim anthiochus cognominatus eſt epiphanes. hoc eſt præclarus. cuis meminit ioſephus libro. x. antiquitatũ. SALtantem aſinũ. Tripudia agentem: & motibus corporis geſticulantem. hoc enim proprie ſaltare ſignificat: unde ſaltatores & ſaltatrices dicuntur: qui quæue in tripudiis ſtaticuliſq; dãdis ſunt elegãtiores hic ludum quoq; ſaltatorium nominat: in quo ſaltare docentur. Macrobius in tertio ſaturnalium Filii ſenatorum in ludum ſaltatorium cõmeabant. & illic crotala geſtantes ſaltare diſcebant. M. Cato

Famigerabilis. Epiphanes. Saltare. Ludus.

famigerabilem meis miris artibus effeceram dominum. Hic eſt qui ſodalem conuiuãque poſſidet luctãtem aſinum ſaltantem aſinum: uoces humanas intelligentem: ſenſum nutibus exprimentẽ. Sed prius eſt: ut uobis: quod initio facere debueram: uel nunc ſaltem referam: quis iſte: uel unde fuerit Thyaſus: hoc enim nomine meus nuncupabatur dominus oriundus: patria corintho: quod caput eſt: totius achaiæ prouinciæ: ut eius proſapia: atque dignitas poſtulabat. gradatim per menſis honoribus quinquennali magiſtratui fuerat deſtinatus: & ut ſplendori capeſcendorum reſponderet faſcium: munus gladiatorium

ſpaciatorẽ & feſceniũ uocat ceciliũ ſenatorẽ ex eo qđ elegantius ſaltaret. & ſtaticulos daret q̃ deceret uiꝝ probũ. Sunt autẽ ſtaticuli motus ex arte ſaltatoria. & geſticuli i quibus ad numeros moduloſq; muſicos conſiſtunt. M. Tullius in oratione pro munera docet appellationẽ ſaltatoris eẽ maledictũ. ex triuio aut ex ſcurarũ cõuitio. nemo inquit fere ſaltat ſobrius. niſi forte inſanit: intẽpeſtiui conuiuii amœni loci multarũ deliciarũ comes ex extrema ſaltatio. idẽ in oratione pro deiotaro ſaltatoris nomẽ probroſum eẽ ſignificat: primi iones ſaltationem mollẽ & mẽbrorũ geſtibus infra

Saltatorius. Staticuli. Saltator. probroſum. nomen.

ctã inueneruntt. quã carpit oratius in Romanis uirginibus. ſic ſcribens motus doceri gaudet ionicos matura uirgo. & fingit artubus. Plato ſecundo de legibus uolumine auctor eſt unũquodq; aĩal natura ſaltare cõſueuiſſe. hominẽ uero cũ numeri ſenſum acceperit ſaltationẽ peperiſſe. Qua ãt res noua ſit & mira uidere aſinũ ſaltãtẽ quis neſcit? cũ nullũ aĩal minus aptũ ſit ſaltationibus. cũ aſini peculiaris ſit μωροτησ. i. tarditas. unde prouerbiũ natũ ονοσ προσ αυλον. i. aſinus ad tibiã & illud. ονοσ τα ωτα κινων. i. aſinus aures mouens. dicitur de hominibus brutis & inſenſatis. quoniã ut græci dicunt. τοζωρ εστι ρωχελησ: aĩal eſt tardũ. NVtibus exprimentem. ſicut mutis hominibus nutus ſunt & membroꝝ geſticulationis pro uerbis ad ſenſum exprimẽdum ita in aſino noſtro nutus corporis & motus ſenſum exprimebãt uerborũq; uicẽ iplebãt. VEL unũ. Corrige uel unde. THYAſus. Hic nomẽ propriũ eſt. cũ alias thyaſus ſaltationẽ tripudiũq; ſignificet. Quod ex Virgilio carmine ſatis notũ. Daphnys thyaſus inducere baccho. thyaſos ut græci tradunt & docet ſuidas eſt ιεροσ ſacer chorus αποτουθειν ο εστι τρεχιν qđ ſignificat currere θιασωται dicunť ſaltatores & proprie in ſacris bacchi. dicit & thyaſus multitudo cõgregata. CAput achaiæ. M. Tullius corinthũ totius græciæ lumẽ appellat. de quo Lucius florus hæc carthaginis ruinã ſtati corinthos excepit: achaiæ caput græciæ decus. inter duo maria ioniũ & egeũ. quaſi ſpectaculo expoſita. Lucius mumius corinthũ dirrupuit. deĩ de tuba præcinente deleuit. unde achaici cognomẽ inuenit. de ære corinthio: qđ eſt ꝑcioſiſſimum cãdelabriſq; corinthiis nõ paꝝ multa. Plinius in. xxxiiii. ueteres Romani teſte. M. Tullio in oratione cõtra Rullum tres ſolum urbes in terris oĩbus metuerũt carthaginẽ corinthũ & capuã tãq̃ poſſent iperii grauitatẽ ac nomẽ ſuſtinere. itaq; delectæ ſunt oẽs corinthii ueſtigiũ uix relictũ: q̃ erat poſita ĩ anguſtiis atq; faucibus græciæ. unde nõ contumelioſius q̃ ueris Philippus macedoniæ rex corinthũ in achaia chalcidẽ in euboia cõpedes græciæ appellare ſolebat: de corintho & acrocorintho. i. corinthi arce. ubi pyrenẽ fons uiſebať ꝑconio poetaꝝ celeberrimus ſcribit copioſiſſime Strabo uolumine octauo. alio noĩe ephyre dicta: unde ephyreia æra. poetis cãtatiſſima. achaiæ uero ꝓuinciæ nomen ab iſthmo icipit. ut docet Plinius. i. iiii. ante egialos uocabať ꝑp urbes in littore p ordinẽ diſpoſitas: græce. n. αιγιαλοσ dicit littus. GRAdati p mẽſis honoribus. Ideſt cũ oẽs honores & magiſtratus p gradus & ordine eẽt cõſequutus. Apud Romãos gradus honoꝝ ſunt q̃ſtura. edilitas ꝑtura. & cõſulatus. auctor eſt Liuius titũ flaminũ nõ gradatim petiiſſe cõſulatũ. ſed ex q̃ſtura trãſcenſis mediis honoribus edilitate ſcilicet atq; prætura cõtinuaſſe ſumma imis. de gradibus eccleſiæ ſacerdotalibus ſcribit Hieronymus. & in decretis canonicis. D. xlviii. ſcriptum legimus ordinate ad ordines aſcendendum eſſe nã caſum appetit. qui ad ſummi loci faſtigia poſtpoſitis gradibus per abrupta quærit aſcenſum ideoque ſalubriter prohibentur neophyti in epiſcopos ordinari. neophytos autem eccleſiaſtici ſcriptores appellant nouicios in religione. quaſi nouellas in eccleſia plantas. CAPESCENdorum faſcium. Nomine faſcium dignitas magiſtratus & honos ſignificatur. ut apud Propertium habunde explicauimus ſuper eo uerſu cinthia non curat faſces non curat honores. conſuli erant duodecim faſces proconſuli ſex: quod & Vlpianus docet ſcribens proconſules non amplius quam ſex faſcibus uti. Acurſius inſcitiſſime ut multa exponit ſex faſcibus pro ſex menſibus: tanquam pro cõſulatus eſſet ſe

Thyaſus. Corinthus deleta. Cõpedes græciæ. Pyrene Ephyre Egialos Gradus honoꝝ. Neophytos. Faſces Nugæ acurſiãæ.

triduanis ſpectaculis pollicitus:latius mũificentiã ſuã
porrigebat:deniq; gloriæ publicæ ſtudio:tũc theſſaliã
ẽt acceſſerat:nobiliſſimas feras:& famulos ĩde gladia-
tores cõparaturus.Iãq; ex arbitrio diſpoſitis coemptiſ-
que oĩbus domuitionẽ pabat:ſprætis luculẽtis illis ſu-
is uehiculis ac poſthabitis decoris prædarꝫ carpẽtis q̃
ptĩ cõtecta:ptĩ reuelata fruſtra : nouiſſimis trahebãtur
cõſequiis:equis ẽt theſſalicis.& aliis iumẽtis gallicãis:
q̃bus generoſa ſoboles perhibet præcioſam dignitatẽ:
me phaleris aureis. & fucatus ephippiis & purpureis

meſtris magiſtratus:quod q̃ ridiculum ſit omnes bene litterati intelligunt:quibus magiſtra lectiõe
compertum eſt:proconſulare imperium fuiſſe annuum : quod interdum in ſecundum & tertium
annum prorogabatur : ſicut proconſulatus aſiæ quinto ciceroni eſt prorogatus. TRIduanis ſpe-
ctaculis.Vt per triduum exhiberetur præberetur'q;.Primus iunius Brutus munus gladiatoriũ ĩ ho-
norem defuncti patris edidit Liuio & Valerio auctoribus. pingi autẽ cœpta ſunt gladiatoria mune-
ra atq; in publico exponi a Caio Terentio Lucano:qui ut refert Plinius auo ſuo.a quo adoptatus fue-
rat.xxx.paria in foro per triduum
dedit tabulamq; pictam in nemo-
re dianæ poſuit. NObilliſſimas
Munera- feras. Mos fuit munerariorum.
rii. ſic enim appellantur editores ſpe-
ctaculorum. ut feras feratumque
confectores exhiberent in ludis.
Legimus pompeium exhibuiſſe
elephantos uiginti:qui ĩ circo de-
pugnauere:getulis ex aduerſo ia-
culantibus. idem nec non & ſylla
pugnam leonum iubatorum de-
dere in ſpectaculis : præterea ſole-
bant principes Romani feras no-
uitate formaq; monſtrabiles po-
pulo romano oſtendere. ſic olim auguſtus tigrim manſuefactam oſtendit in cauea.ſic & pompeiani
ludi oſtenderunt chaum mactilis inſignem.& cephos pedibus humanis ſpectabiles. FAmoſos gla-
diatores. Inter gladiatores famoſos numeratur bithus & bacchius.qui cum multos interemiſſent cõ-
Cum bi- miſſi iter ſe mutuis uulneribus conciderunt unde prouerbiale illud factum eſt.cum bitho bacchius.
tho bac- quando pares inter ſe depugnant celebratus quoq; eſt pacideianus ille gladiator qui apud Lucillium:
chius. ait occidam illum equidem & uincam ſi id quæritis ĩquit uſq; adeo ſtudeo atq; odio illius efferor ira
Pacideia- eiuſdem meminit Oratius in ſermonibus.aut pacideiani contentio polite miren.in.xvii. parte uirgi-
nus. nis naſcetur gladiator publicis uoluptatibus deputatus.ut tradit Firmicus maternus.obiter annotã-
Andaba- dum quod inter genera gladiatorum ſunt & andabatæ.qui oculis clauſis digladiantur quorum me-
tæ. minit Hieronymus & a.M.Tullio ſcriptum eſt.in epiſtolis ad trebatium:quem antea ne andabatam
quidem defraudare poteramus.M.Varro condidit librũ titulo andabatarum.ſicuti indicat Nonius.
apud quem ſæpe aduocatur.M.Varro in andabatis. DOmuitionem.Itionem domum.& iter in pa-
Plauſtrũ triam. POSThabitis.Poſtpoſitis neglectiſq;. REuelata.Aperta.M.Varro auctor ẽ plauſtrum ab
unde. eo dici quod ex omni parte palam eſt:& quæ in eo uehuntur reuelata perlucent:ut lapides aſſeres ti-
Arcera. gnum.e diuerſo acera.uehiculum eſt ex tabulis uiminibuſq; contectum & undiq; munitum.de quo
Euitas. Au.Gellius hæc.arcera uocabat plostrum tectum undiq; & minutũ:quaſi arca quædã magna ueſti-
Conſe- mentis inſtrata:qua nimis ægri aut ſenes portari cubantes ſolebant.Arceræ meminit lex decem uira-
quiæ. lis his uerbis.ſi morbus euitaſue uitiũ exiſtit.qui in ius uocabit iumẽtũ dato.ſi nolet arcerã ne ſterni-
Eq teſſa- to.ubi æuitas ſignificat ſeniũ & longa ætas. CONſequis.Appendicibus.& quaſi ſequælis. ſic ſupra
lici gene- pẽduli comitatus extrema conſeq.a cõſequẽdo.n.cõſequiæ dicit ut ab exequẽdo exeq. EQVIS
roſi. theſſalicis.Plinius equos theſſalos probat ſcribens inuentũ eſſe theſſalorꝫ ex equis depugnare aduer-
ſus tauros eoſq; necare qđ ſpectaculũ primus dedit Romæ Cæſar dictator.M.Varro in ſecundo de re
ruſtica tradit equos bonos & nobiles dici a regiõibus.ut in græcia dicunt inquit theſſalici equi.a ter-
ra apuli ab roſea roſeani.Strabo auctor eſt theſſaliam paſcendis equis eſſe commodiſſimam: q equo-
rum genus arcadicum & argolicũ & epidauricũ maxime excellere ꝓdidit ĩ.viii. IVmẽtis gallicanis.
Plautus in aulularia dãnans equos gallicos ĩquit.uilliores fiẽt gallicis cãteriis.hic uero laudant a ſobo-
lis generoſitate.hodie quoq; ex gallia generoſi equi bõitate ꝓbãt. PHAleris aureis exornatũ.Lucia-
nus στρώματα πορφυρᾶ ἐπιβαλλομένοι καὶ χαλινοὺς εἰσεδεχόμην ἀργυρῷ καὶ χρυσῷ πεποι-
κιλμένους ideſt purpureis ſtratis inſternebat.& frenos ore continebam.argento & auro uariegatos.
phaleras dici ornamẽta equorum equitũq; teſtes ſunt ſcriptores oẽs.Plinius iter dona militaria pha-
Phaleræ. leras numerat.qui ſcribit in.vii.ſicilium dentatũ donatũ eſſe phaleris.xx.quinque. idẽ in.xxxiii.refert
Phalera- olim equæſtrẽ ordinẽ ĩdignatiõe exardeſcentem phaleras abieciſſe.inde phalerata dicta pro honeſtis.
ra dicta. atq; ornatis.ut expõit Donatus apud Terentiũ.ſic ſcribentẽ in phormiõe.ut phaleratis dictis ſeducas
Ephip- me & meam ductes gratis. Græci auctore ſuida uocant φάλαρα προμετώπια καὶ κοσμητήρ-
piati eq. την κατὰ τὸ μέτωπον τῶν ἵππων.ideſt frontalia & equorum in frondibus ornamentum. FVca-
tis ephippiis.Strata ſunt equorum.unde & nomẽ.hinc equi ephippiati dicunt ephippiis inſtrati Cæ-
ſar de moribus ſueuorꝫ ſic refert.neq; eorũ moribus turpius quicq̃ aut iertius habẽt q̃ ephippiis uti.
itaq; ad quẽuis numerꝫ ephippiatorũ equitũ quãuis pauci adire audẽt.Frenos & ſtrata equorũ hoc ẽ
ephippia primi pelethrõii inuenerũt.fucata uero accipimus pro depicta & fuco pigmẽtorũ exornata.

TAPEtis. Sic apud Virgiliũ equi tapetibus inſternunť ita ſcribentẽ iſtratos oſtro alipedes pictiſq; tapetis. dicitť autẽ tapetũ ut templũ. Itẽ hoc tapete ut hoc ſedile. & hic tapes tapetis. ex græca declinatione ο ταπησ του ταπητοσ. PICTIlibus balteis. Cingula iumentoria noĩe balteo℞ ſignare uidetur. A calphurnio lateralis cingula fœminino genere decenter poniť pro balteo quo latera iumenti ambiuntur. ſic eñi ait alternat uitreas lateralis cingula bullas. alias baltea militaria ſunt cĩgula. quaſi bullata dicta. quibus etiã equi exornantur in pectoralibus. TINtinabulis perargutis. Luciãus appellat κωδωνασ. q̃ Lucius noſter tintinnabula. κωδωνεσ εξηρτουτο μου μελοσ μουσικωτατον εμφων ουντεσ .i. tintinnabula appendebantur canticum ualde muſicũ reſonãtia. Apud ſilium codon accipitur nõ ꝓ tintinabulo ſed pro tegumẽto pelliceo. græce eñi κωδιον pellis uilloſa eſt. & ut inquit ſuidas τιροβοτου δερμα. carmẽ ſilii ex catalogo ſubſcripſi: ſpicula bina gerunt caput his codone ferino ſtat cauũ. perarguta bono epitheto tintinabula dicuntur. quaſi ſonora obſtreperaq; atq; uocalia. ſicut græce. ευφωνουμενοι κωδωνεσ. Argutari uerbũ uetus eſt. quod ſignificat loquaciter ꝓloqui. Neuius totũ diem argutatur quaſi cicada. COmiſſimis. Suauiſſimis. ET uectorẽ. Annotãt grãmatici uectorẽ bifariã dici & eum qui uehit: & eũ qui uehiť. hic pro iumẽto quod uehit poſitum eſt. apud iuriſcõſultos uectores dicũtur hi qui nauigio uehuntur. hic & apud lucanũ inquit Cæſar. ſola eſt hæc cã timoris uectorẽ non noſce ſuũ.

Lateralis cingula. Baltea. Codion. Codon.

tapetis: & frenis argenteis: & pictilibus balteis: & tintinnabulis perargutis exornatum: ipſe reſidens amãtiſſime: nonnunq̃ cõmiſſimis affatur ſermonibus: atque inter alia pleraq; ſumme ſe delectari profitebatur: quod haberet in me ſimul & cõuiam & uectorem. At ubi partim terreſtri: partim maritimo itinere: confecto corinthum acceſſimus: magnæ ciuium turbæ cõfluebant: ut mihi uidebatur non tantum Thyaſi dantes honori: q̃ mei conſpectus cupientes: nam tanta etiã ibidem de me fama peruaſerat: ut non mediocri quæſtui præpoſito illi meo fuerim: qui cum multos uideret nimio fauore: luſus meos ſpectare geſtientes obſerata fore: atq; ſingulis eorum ſeorſus admiſſis: ſtipes ac ceptãs non paruas ſummulas diurnas corradere cõſueuerat. Fuit in illo conuenticulo matrona quædã pollens: & opulens: quæ more cæterorũ uiſum meum mercata: ac de hĩc multiformibus ludichris delectata per ammirationem aſſuidã: paulatim in ammirabilem mei cupidinẽ incidit: nec ullam ueſanæ libidini medelã capiens ad inſtar aſinariæ paſiphæs: cõplexus meos ardenter

Argutari. Vector.

CONſpectus cupiẽtes. Vt ſupra diximus ſunt q̃dã noĩa forma participio℞ poſita. q̃ genitiuo caſu iũgiť. ut fugitans litiũ appetẽs pecuniæ cupiẽs cõſpectus ſiue cõſpectionis: Saluſtius p ſuplatiuũ dixit cupiẽtiſſimus legis. PROpoſito modo. Lege ꝑpoſito meo. hoc eſt illi. qui ꝑpoſitus ꝑfectuſq; erat meæ cuſtodiæ. græce diciť. επιστατησ epiſtates q̃ dictione uſi ſunt & noſtri ſcriptores. M. Cato uillicã epiſtatã appellat quaſi uillæ ꝑpoſitam atq; ꝑfectã. GEſtientes. Cupiẽtes. LVſus meos. Lucianus appellat. παραδοξα εργα. i. icredibilia atq; inopinabilia opera. OBſerata fore. epi κωσ clauſis foribus Oratius excluſus fore. Plautus aperiť foris. SEORſus. ſeperatim. STIpes. Nũmos. SVMmulas corradere. Colligere in unũ cõtrahere aceruos nummo℞ quotidianos. ſummulæ ad nũmos referunť: Iuuenalis ſummula ne pereat. OPVlens. Opulẽta opuliſcere uerbũ uetus eſt. qď ſignificat opulentũ fieri. opulentitas quoq; pro opulẽtia diciť ueteribus. Plautus in milite quaſi eius opulentitatẽ reuereatis. de hac matrona ſic Lucianus. γυνη ξενη ου μετρια κεκτημενη την ουσιν ικανη παρελθουσα εισω ιδειν εμε αριστωντα εισ ερωτα μου εμπιπτει. i. mulier q̃dam peregrina opulenta uiſum meum mercata introgrediens: ut me prandentẽ uidit in amorem mei feruentiorẽ incidit. AD inſtar aſinariæ paſiphaes. Oppido q̃ decenter paſiphae aſinaria mulier dicta. quæ ita expetebat aſini cõcubitum ſicut illa paſiphae poetica tauro ſuppoſta ferinos coitus adamabat: res eſt teſtimonio poeta℞ notiſſima. & hiſtorico℞ monumentis celebtata. quẽadmodũ paſiphae ſolis filia minois uxor tauri amore flagrauit: & opificio dedali intra uaccã ligneam incluſa ſeptam corio iuuẽcæ: cum tauro cõcubuit: ex quo cõcubitu natus eſt minotaurus cãtatiſſimus. Virgilianum carmẽ in ore omnium eſt. hic crudelis amor tauri ſuppoſtaq; furto paſiphae mixtũq; genus proleſq; biformis. minotaurus ineſt. Veneris monumẽta nephãdæ. Neronis principatu inter cætera ludicra ſpectacula taurus paſiphaen in ligneæ iuuẽcæ ſimulacro abditã iniit. ut multi ſpectantium crediderunt: hoc idẽ ſpectaculi genus celebrat & Martialis. his uerſibus. iunctã paſiphaẽ dicteo credite tauro uidimus accepit fabula priſca fidẽ. Apud Silium in. viii. punico℞ ſic paſſim legiť. hic genus ordiť Minos inuiſaq; tauro paſiphae. dictio illa inuiſa pa℞ q̃drare uidetur cũ fabula: unde legere potes ĩmiſſa uel ĩmixtaq; tauro. ut cõueniat cũ archetypo Virgilião ſuppoſtaq; tauro paſiphae:

Epiſtates. Foris. Sũmula. Opulens. Opuliſcere. Opulentitas. Paſiphae aſinaria. locus ſilii

expectabat: grandi denique præmio cum altore meo
depacta eſt noctis unius cubitum. At ille nequam ut
poſſet de me ſuaue prouenire: lucro ſuo tantum con/
tentus annuit. Iam denique cænati e triclinio domi/
ni deceſſeramus: & iam dudum præſtolantem cubicu
lo meo matronam offendimus. Dii boni qualis ille:
quâque præclarus apparatus: quattuor eunuchi con
feſtim puluillis compluribus uentoſe tumentibus:
pluma delicata terreſtrem nobis cubitum præſtru/
unt: ſed & ſtragula ueſte auro: ac murycetyrio de pi/
cto probe conſternunt. ac deſuper breuibus admo/
dum ſed ſatis copioſis puluillis aliis nimis modicis

EXPEctabat. Lego expetebat hoc eſt cupiebat deſiderabat: Lucianus εἰσ ἐπιθυμίαν συνουσί/
ασ προελθοῦσα. i. in deſiderium cōcubitus puoluta. CVM altore. Educatore atq; nutricio ab alē
Altor do altor dictus. altū quoq; ueteres dixere ab alendo. quaſi alitū enutritūq;: nāq; ut docet Priſciāus ab
Altellus alio tā altus q̄ alitus dicitur. Altellū Romulū dici autumāt. quaſi alnū in tellure. uel qđ telis aleret. in
romulus ter noia pietatis apud Auſoniū eſt altor. i. nutritor. DEpacta eſt. Lucianus. μισθὸν ἀδρὸν πιστα/
τῇ ὑπέσχετο. i. mercedē opulentā epiſtate promiſit. NEQuaq̄. Poteſt legi nequā. i. iprobus. & ue/
terator pōt & nequaquam ex Lu
ciano qui ait. κακεῖνοσ οὐδὲν
φροντίσασ. εἴτε καὶ ὀνήσει τι/
ἐμοῦ εἴτε καὶ μὴ λήψεσθαι/
τὸν τὸν μισθὸν. & ille nihil cu/
rans ſiue ex me aliquid utile expe
diret ſiue non capit mercedem.
PRAEſtolante. Paratam expe/
ctantem. Lucianus καὶ τὴν γυνᾶ/
ικα εὕρομεν πάλαι ἀφιλῶσ/
Præſtolari. μὲν ἐπὶ τὴν εὐνὴν εὕρην. præ/
ſtolari quod & ſupra annotaui ſi
gnificat præſto eſſe & apparere:
hoc eſt obſequi. & tunc iungitur
cum datiuo. Tullius qui tibi ad fo
rū aurelium præſtolarentur: dici/
mus & p̄ſtolor te pro expecto te.
cū Terētius dixerit quem præſto
lare parmeno hic ante hoſtiū thaidis. expoſuit Donatus noue dictū eſſe quē p̄ſtolare. cū dicendū fue/
rit cui p̄ſtolare. PVluillis cōpluribus. Lucianus. κεκόμιστο προσκεφάλαια μαλακὰ καὶ στρώ/
ματα εἴσω κατέστρωτο. καὶ χαμεύνη ἦν εὐπρεπεσ ἦν. i. illata ſunt ceruicalia mollia. & ſtragu/
Puluilli. la: quibus terreſtris lectus decenter cōſternitur. puluilli diminutiuo uocabulo puluini ſunt quaſi plu
mini a pluma dicti. ut quidā interpretantur. ex pluma eni molliſſima conficiunt. ut molliter quie/
ſcatur. quos nō tam capiti q̄ cubito ſubiiciebant. hinc illud Ezechielis prophætæ. uæ. his. qui cōſuunt
puluillos ſub omni cubito manus. & faciūt ceruicalia ſub capite. ad hoc quippe ſub cubito puluillus.
uel ceruical ſub capite iacētis ponitur. ut molliter quieſcatur. quiſquis ergo ut gregorius ī moralibus
Puluillū interpretatur maleagentibus adulatur puluillum cubito. uel ceruical ſub capite iacentis pōit: ut qui
cubito corripi ex culpa debuerat in ea fultus laudibus molliter quieſcat. EVNVchi. Hos ītelligimus fuiſ/
ſubiicere ſe in famulicio matronæ: ut enī aliubi annotatū. Reginæ & ſūmates fœminæ eunuchis & ſpadoni/
quid bus miniſtris maxime oblectabantur. VENtoſe tumentibus. Inſtar follium turgētibus quales ho
dieq; in uſui ſunt delicatiorum matronarum. Heliogabalus auctore lampridio nō cubuit in accubi/
tis facile niſi his quæ pilum leporinum haberēt: aut plumas perdicum ſubalares. Idem multis uilio/
Folles p̄ ribus amicis folles pro accubitis ſternebat: eoſq; reflabat prādentibus illis. ita ut plerūque ſubito ſub
accubitis menſis prandentes inuenirentur. DEdicata. Lege delicata delicatior autem & mollior pluma eſt
olorina. & anſerina. & perdicū ſubalaris. Ouidius mollior & cygni plumis & lacte coacto. apud Mar/
tialem in apophoretis lēma eſt pluma: cui ſubſcribitur hoc diſtichon. Laſſus amyclea poteris requie/
Pluma p̄ ſcere pluma interior cynni quā tibi lana dedit. Plinius in .x. anſerū candidorū uectigal in pluma eſſe
xīa corpi ſcribit. cuius precium in libras ſint denarii quini. mollior eſt pluma quæ corpori q̄ proxima. STra
mollior. gula ueſte. Veſte legata continetur ſtragula. ſicut in ſuppellectile ſunt toralia. auctor Paulus iuriſcon/
Toralia. ſultus toralia autem dicimus. quibus tori inſternunt. Heliogabalus auctore lampridio primus om/
Stragula. nium priuatorū toros aureis toralibus texit: ſtragula uero a ſternēdo. dicta. ſicut & iſtratū quoq; no/
minant id omne: quod inſternitur. Tibullus nam neq; tunc plumæ: nec ſtragula picta ſoporem. nec
fontus placcidæ ducere poſſet aquæ. M. Tullius in oratione pro Roſcio amerino. qđ ſtragulæ ueſtis
ſtromata apud illum putatis eſſe græco uocabulo ſtromata. & periſtromata dicuntur: quæ & noſtri decenter
Periſtro/ uſurpant: Idem. M. Tullius in ſecunda antoniana cōchiliatis .Gn. Pompeii periſtromatis ſeruorum
mata. in cellis lectos ſtratos uideres. De inſtrato & ſtragula ueſte Vlpianus hæc. inſtratum omne ueſtimen/
Inſtratū. tum cōtinet. quod initiatur labeo ait neq; enī dubium eſt quin ſtragula ueſtis ſit omne pallium: in
Murices. uictu ergo ueſtem accipiemus ſtragulam inſtratū omnē ſtragulā uegō. MVrice tyrio. Murices cō/
chæ ſunt quales purpuræ. ex quorū ſanguine tinguntur ueſtes infectu p̄cioſo: auctor Plinius. Apud
epigrāmatiſtam ſic locuntur murices Sanguine de noſtro tinctas ingrate lacernas induis & non eſt
Tyrius hoc ſatis eſca ſumus. tyrius autem color inter purpureos precioſiſſimus eſt: cui laus ſumma ſi in co/
color. lorē ſanguinis cōcreti nigricās aſpectu ſit ſuſpectuq; refulgēs. de quo multa multi: plurima Plinius ī
nono atyro quondam inſula dictus cuius omnis nobilitas conchilio atq; purpura conſtat Antigtus
ſarra nominabatur: Vnde ſarranum oſtrum poetis dictum. pro tyria purpura.

QVIS. Quibus. Ceruices ſuffulcire. In hanc ſententiá Plinius. eo deliciæ proceſſere. ut ſine plumæ Sarranū
inſtrumento durare iam me uirorum quidem cerces poſſint. FAceſſunt. Legendum eſt feceſ/ oſtrum.
ſunt. hoc eſt abeunt abſceduntq́ mancipia poſt inſtratum matronæ accubitum. Lucianus εἶτα ἰό/
ντεσ τῆσ γυναίκοσ θεράποντεσ αὐτοῦ πλησ ίου προτου κοιτῶνοσ ἐκάθευδον. ideſt ſerui
matronæ eunt dormitum non procul a cubiculo matronali. CEREI. Lucianus καὶ λύχνον ἔν/
δον ἔκαιε μέγαν τῷ πυρὶ λαμπόμενον. ideſt intus incendit lychnum magnum flamma ſplen/
dicantem. funalia cereos uocant Cereus.

quis maxillas & ceruices delicatæ mulieres ſuffulci/
re conſuerunt: ſuperſtruunt: nec dominæ uolupta/
tes diutina ſua præſentia morati: clauſis cubiculi fo/
ribus faceſſunt. At intus cerei præclara micantes lu/
ce: nocturnas nobis tenebras inalbabant. Tunc ipſa
cuncto prorſus ſpoliata tegmine: tenia quoq́ qua de/
coras deuinxerat papillas: lumen propter ad ſiſtens: de
ſtagneo uaſculo multo ſeſe pungit oleo balſamo: me/
que indidem largiſſime perfricat: ſed multo tanta ipen
ſius cura etiam nares perfundit meas. Tunc exoſculata
preſſule: non qualia in lupanari ſolent baſiola iactari:
uel meretricum poſcinūmia: uel aduectorum negoci/
nūmia: ſed pura atq́ ſincira: inſtruit & blandiſſimos

A funiculis certis. In ſaturnali/
bus priſcorum cereos miſſitabát
propterea φ ſub ſaturno a tene/
broſa uita. quaſi ad lucem & bo/
narum artium ſcientiam ſumus
euocati. Lege publicia cautum.
ut ſolis ditioribus cerei miſſitaré/
tur. cereos in penu eſſe placuit iu/
reconſultis. INALbabant. Illu/
minabant illuſtrabantq́. TE/
NIA quoque. Strophium deſi/ Strophiū
gnat. i. faſciam pectoralem ſtro/
phium enim. ut auctores tradūt
faſcia eſt qua uirginales papillæ
cohibentur. Turpilius inter uias
epiſtola excidit mihi inter tuni/
cam ac ſtrophium collocata. de
hoc Catullus non tereti ſtrophio
lactentis uincta papilias: hinc ſtro Strophia
phiarii dicti ſtrophiorum artifices: quorum meminit Plautus in aulularia. Martialis faſciam pectora rius.
lem: appellat ſic ſcribens in apophoretis faſcia creſcentes dominæ compeſce papillas, ut ſit quod ca/ Mamilla
piat noſtra tegatq́ manus. eidem mamillare eſt indumentum pelliceum. ad mamillas compeſcen/ re.
das illo diſticho. taurino poteras pectus conſtringere tergo. Nam pellis mammas non capit iſta tu/
as. Alias ſtrophium diminutiue ſtrophiolum dicitur corona. Plinius in. xxi. Tenuioribus coronis
utebantur antiqui ſtrophia appellátes: unde nata ſtrophiola: ſtrophus quoq́. Quod græce ſtrophiō Stropus.
appellatur pro inſigni ponebatur in capitibus ſacerdotum pro corona: apud phaliſcos feſtū uoca/
tur ſtrupearia quaſi ſtrophiaria quia coronati ambulent. Tuſculani quoque quod in puluinari poni Strupea
tur caſtoris ſtropum uocant: hinc hodieque uocabulo ruſtico ex latinitate ducto ſtropi dicūtur uin ria.
cula corticia & rureſtria ad ſtrophiorum ideſt coronarum ſimilitudinem confecta. LVMEN pro
pter aſſiſtens. Iuxta cereum adſtans. propter ſignificat prope. & iuxta Lucianus. παρεστήκει τῷ λύχ/
νῳ ideſt aſtitit ad lucernam. STAGNEO. Plumbi qui primus fluit in fornacibus liquor ſtagnū Stagnū.
appellatur: qui ſecundus argentarium. qui remanſit in fornacibus galena. hoc ideo annotaui. ut Argenta/
intelligeres quid ſit galena apud Plinium Ariſtotelem cæteros. Galenam uocari tradit Plinius ue/ rium.
nam plumbi. argentique communem quam & molibdenam nuncupant. ſtagnum illitum æris ua/ Galena:
ſis ſaporem gratiorem facit. & compeſcit æruginis uirus. OLEO balſamo. Inter unguenta boni/ Balſamū.
tatis palmam dant balſamo: quod omnibus odoribus præfertur. Præcipua gratia eſt lachrymæ ſe/
cunda ſemini tertia cortici minima ligno. ſumma balſami probatio eſt ut lac coagulet. & in ue
ſte maculas non efficiat. liquor balſami uitiatur oleo roſæ lentiſci & terebinthi. ſincerum denſatur
in tepida aqua ſidens adulteratum olei modo innatat. Millibus denariorum ſeſtarius balſami uen/
ditur. Lucianus in hac ſententiam. μύρον ἔκ τινοσ ἀλαβάστρου προχεαμένη τούτῳ ἀλείφεται
ideſt unguentum ex alabaſtro promens eo perungitur: unguenta optime ſeruari in alabaſtris:
odores in oleo: auctor eſt Plinius. hinc illud Ciceronis ex academicis. Quibus etiam alabaſter ple/
nus unguenti putere uidetur. Idem Plinius hanc materiam luxus eſſe maxime ſuperuacuit tradit. cū
illico unguenta expirent: & ſuis moriantur horis. commendatio eorum: ut tranſeuntem fœminam
odor inuitet. etiam aliud agentem. INDIdem. Ex eo uaſculi unguento. NARES meas. Luciāus
τὴν ῥῖνα μάλιστα τὴν ῥῖνα μου μύρῳ ἐνέπλησε ideſt indidem nares meas ualde unguento repleuit.
EXASCVIata. κατεφίλησε. PRESSVLE. Martialis baſia da nobis Diadumene preſſa: quot in/
quis. POSCINnumia. Decenter fictum uocabulum: ex poſco & nummis. nam profecto baſia me Poſcinu/
retricia nihil aliud q̄ nummos poſcunt. apud Plautum i bachidibus ſuauis ſuauiatio. inter deos ama/ mia baſia
tori damnoſiſſimos enumeratur. ADVEctorum. Legi poteſt aduentorum. ut ſupra in primo uo/ .
lumine aduentores priſtinos raucus appellat: horum baſcia graphiceque confecto uocabulo negoci/ Negoci/
nummia nominantur: quoniam ſcilicet nummos negociantur, & illæ illecebræ atque oſculationes nūmia.
negociatorum nummos quærunt.

affatus:amo & cupio:& te ſolum diligo:& ſine te iam uiuere nequeo:& cætera quis mulieres : & alios inducunt:& ſuas teſtātur affectiones:capiſtroq; me deprehenſum more quo didiceram reclinat facile : quippe cū nil noui nihilq; difficile facturus mihi uiderer:præſertim poſt tantum temporis : tam formoſæ mulieris cupientis amplexus obiturus: nam & uino pulcherrimo atque copioſo memet madefeceram : & unguento flagrantiſſimo proluuium libidinis ſuſcitaram . Sed angebar plane:non exili metu reputans :quemadmodum tantis tāque magnis cruribus poſſem delicatam matronam inſcendere:uel tam lucida: tamque tenera: & lacte ac melle confecta membra: duris ungulis complecti : labiaſque modicas: ambroſia rore purpurātes tam amplo ore:tāq; enormi: & ſaxeis dentibus deformis ſauiari:nouiſſime:quo pacto q̄q̄ exunguiculis perpruriſcēs mulier: tam uaſtum genitale ſuſciperet.heu me qui dirupta nobili fœmia beſtiis obiectus munus inſtructurus ſim mei domini:molles interdum uoculas:& aſſidua ſauia:& dulces gannitus: cum morſicātibus oculis iterauerat illa:& ī ſumma:teneo te inquit teneo meum palambulum:meum paſſerem:& cum dicto uanas fuiſſe cogitationes meas: ineptūq; monſtrat metum.artiſſime namq; complexa : tum me prorſus:

AFFATVS.allocutiões. AMO & cupio.Hæc ſunt blādiſſima matronæ ad aſinum perindé ac amatorem alloquia:& affatus:quibus affectus quidam uehementior explicatur. Quis quibus.

CAPIſtro preſum.Luciāus καὶ δέσμῳ φορβαίας λαβομένη ἐπὶ τὴν εὐνὴν εἷλκε .i. me capiſtro captum traxit ad lectum. OBIturus.Aditurus:acceſſurus. VINO madefeceram.Vinum libidinis eſt incentiuum.& ſine libero friget uenus.ideo uino ſe proluerat Lucius : ut in paleſtram cupidineam foret alacrior:atque propenſior.acceſſerat & unguentum:calcar alterum ueneris & ſuſcitabulum: Lucianus . οἴνῳ παλαιῷ ὑποβεβρεγμένος καὶ τῷ χρωτὶ τοῦ μύρου οἰστρημένος .i. uino uetuſto irrigatus : & unguento extimulatus. PROluuium libidinis:cupiditatem deſiderium

Proluuiū

promptitudinem coeundi. Proluuium enim dici uidetur:quaſi ꝓlubium a lubendo . A. Gellius in .uiii.in hanc ſentētiam.iccirco em pedoclem uerſu iſto nō a fabulo edendo ſed a rei ueneriæ ꝓluuio uoluiſſe hoies deducere Dixit terētius in Adelphis quod ꝓluuium quæ ē iſta ſubita largitas ubi ꝓluuium a donato exponit̃ prōmptus animus ad largiendum. Neuius incolace.inquit facere in proluuio eſt : quaſidicas in prōptu : & deſiderio : laberius me a matronali pudore ꝓluuium meretricis progredi coegit.ueteres & proluuium & proluuiem & ꝓ lubidinē dixerunt ab eo quod lubeat:unde etiā Venus lubētina di

Iubētina.

cat.prolubiū audiendi dixit Au. Gellius . ꝓ deſiderio & libidine.

TANq̄ . Scribo tamq; ut ſint duæ particulæ. LABIas.Supra diximus fœ. genere labias dici a ſcriptoribus idoneis:q̄ nunc neutraliter labra dicuntur. PVRpurantes. labra rubentia .& roſis pumicātibus æmula fœminā uenuſtāt:epigrāmatiſta optat ī puero peſtanis emula labra roſis. ENORmi.Immodico ꝑgrādi:enormitas ſtipendiorum dicitur ſpartiano pro nimia largitate.

Enormitas.

SAxeis dentibus . Tales nimirum ſunt aſinini dentes.aſinorum genus.xxx.menſe dentes emittit:deinde ſenis menſibus q; ſi non prius peperint q̄ decidant poſtremi:ſterilitas certa portenditur.Plinius auctor. SVAuiari.baſiare:oſculari. EX unguiculis perpruriſcens.Perpruriſcere ex unguiculis dicitur mulier : quando toto corpe prurit:quando prurigine & Veneris appetentia concitatur: quando uel extremis corporis partibus.

Satyriō.

& rigentibus unguibus extimulatur in coitum.græci tam ardentem ueneris concitationis ſatyron appellant.Theophraſtus auctor eſt ſeptuageno coitu durare libidinem contactu herbæ cuiuſdam: cuius nomen ſpeciemq; non poſuit. TAM uaſtum genitale . aſinus portione genitalia habet maxima:ut nemo non uidet ſicut e contrario minima eſſe homini auctor eſt Albertus Magnus. DIRrupta fœmina.metuebar ne enormitate uirilitatis diſrumperet matronam Luciaus καὶ τοῦτο μέντοι δέος οὐχὶ μέτριον εἶχε μὴ οὐ χωρήσασα ἡ γυνὴ διασπασθῇ .metus me non mediocris inceſſit ne lepida fœmina dirumperetur.

Minima uiro genitalia.

MINVS. emenda munus .i. ſpectaculum gladiatorium: quod dominus fuerat pollicitus. SAVIA.baſia. GANnitus:ſuſuros.quales identidē inter amatores ſummiſſa uoce uſurpantur. MORſicantibus oculis.Expreſſit nimiū cupidinei amoris affectum quo ſcilicet efficitur ut amatores oculis inconniuentibus:& exertis quaſi morſicare ac deuorarerem amatam uideantur. TENEO te inquit. blandimēta matronæ ad aſinum quem palumbū & paſſerem ſuum uocabulis amatoriis blanditer compellat:apud Plautum in aſinaria inquit leonidas:dic me tuum paſſerculum:Gallinam: coturnicem:item in caſſina meus pullus paſſer mea columba:mi lepus:apud eundem blandimenta hoc genus ueneria ſæpiſſime uſurpantur.

SED totum recipit. Ex hoc matronæ uenerem belluinam appetentis exemplo cõmonemur fœ/minas natura in coitum adeo eſſe præcipites. & tam prurigine concitatas: ut concumbere uel cũ iu/mentis uelint. Nimirum ob hanc infandam inſanãq; libidinem ſcribitur in leuitico: ut mulier quæ ſuccubuerit cuilibet iumento ſimul interficiatur cum eo: illud quoq; ſatyrographi non de nihilo in monſtrificam fœminarum uenerem ſcriptum uidetur: mora nulla per ipſam quo minus impoſito clunem ſubmittat aſello: Iuba auctor eſt equum a ſemiramide adamatũ uſq; ad coitum. hæc faciũt ut deformis tauri amor in paſi/phae non fabuloſus ſed hiſtori/cus eſſe credatur. Aſtruit his om/nibus fidem exemplũ dignũ me/moratu quod græci ſcriptores ce/lebrant. a quibus traditur. Ariſto/nem etheſium genus fœmineum peroſum cum aſina concubuiſſe exq; eo concubitu progenitã puel/lam. cui a curibus aſininis nomen inditũ ſit onoſcelli. item fuluius equam iniuiſſe proditus ẽ: quæ puellam admodum famoſam pe/perit: quam ab equa matre hippo/nam appellauerunt. Lucianus ut ad inſtitutum opus reuertamur ſic inquit. περιβάλλετο μὲ καὶ ὅρασ' εἰσω ὅλον παρεδέξατο idest me cõplexa eſt & extollens intro totum recepit. NATES recellebam. retro trahebam: ab/ducebam reclinabam ne uaſto ge/nitali fœminam dirumperem. re/cellere reclinare eſt. ſicut excelle/re in altum extollere ſuper quo

Mulier ſuccũbẽs iumento

Onoſcelli.

ſed totum recipit: illa uero quotiens ei parcens nates recellebam: accedẽs totiens niſu rabido: & ſpinam præhendens meam: appliciore nexu inherebat: ut Hercu/les etiam deeſſe mihi aliquid: ad ſupplendam eius libidinem crederem: nec minotauri matrẽ fruſtra delectatam putarem adultero mugiente. Iamque operoſa & puigili nocte trãſacta uitata lucis cõſciẽtia: faceſſit mulier: cõdicto pari noctis futuræ precio: ne grauate magiſter meus uoluptates ex eius arbitrio largiebatur: par/tĩ mercedes ampliſſimas acceptãdo: parti nouũ ſpectaculũ dño preparãdo: incõtanter ei déiq; libidinis meæ totã detegit ſcenã. At ille liberto magnifice mũeratode ſtinat me ſpectaculo publico: & quoniã neq; egregia illa uxor mea pp dignitatẽ. neq; prſus ulla alia iuẽiri poterat: grãdi præmio uilis aqrit aliq: ſnia preſidis beſtiis addicta: quæ mecum i coram publicãpopuli caueã frequentaret: eius penetalem cognoueram fabulam.

recellere.

uerbo ſatis ac ſuper in ſuperioribus. Lucianus dixit ὀπίσω ἀπῆγον ἐμαυτὸν ἀτρέμα. retro me abducebã ſubmiſſe. NISV. conatu. & complexus ardẽtiore. NEXV appliciore. Magis ad corpus applicito atq; adglutinato. DEeſſe aliqd. Scribit Albertus magnus uolumĩe de animalibus duo/deuigeſimo: genitalia mulieris inter omnes fœminas animãtes proportione corporis maxima eſſe: cum e contrario uir ſit minoribus genitalibus præditus q̃ cætera maſcula animalia. proportione corporis habita. puella pubeſcens uuluam quandoq; habet q̃ aut uacca aut equa capaciorem laxioréq;. Genita/lia mulie/ris maxĩa

MINOtauri matrem. Paſiphaen ſignat quæ tauri amore flagrauit. Cuius belluina libido carmini/bus poeticis iuulgata eſt. Lucianus in libro de Aſtrologia Ideo fingi autumat paſiphaen amore Tau/ri captam eſſe quia audiens ex dedalo de Tauro celeſti in amorem Ariſtologiæ deuoluta eſt. OPE/roſa nocte. Plena operarum uenetiarum: quæ multiiugis luctationibus cupidineis tranſacta eſt in p/uigilio. Lucianus. ὅλην τὴν νύκτα ἐμοὶ ἐλασίαρησε. Ideſt totam noctem in complexu meo con/ſumpſit. VITAta lucis cõſciẽtia. honeſte facta teſte Marco Tullio in luce atq; in propatulo ſeſe col/locari uolunt contra turpitudo omnis quærit tenebras atq; latibulum: unde & lucifugi eleganter di/cti: qui ob conſcientiam flagitiorum lucem fugitant: in tenebris deliteſcentes: quos antiqui eleganti uocabulo tenebriones appellant: quãq: & interdum tenebriones dicantur pro his qui mendaciis & aſtuciis quaſdam quaſi tenebras obiiciant: ſic & hæc matrona obſcenis facinoris cõſcia lucem refor/midat. FAceſſit. recedit. CONdicto. conſtituto. compoſito: denunciato: condicere proprie denũ/ciare eſt: quod & iuriſconſulti tradunt. Lucianus dixit. συνθέμενη τὸν μισθὸν τῆς νυκτός. ideſt con/ſtituens noctis mercedem. INCONtanter. ſine cõtatione & mora DETEgit ſcenam. apparatum & fabulam: ut ſepæ apud hunc ſcriptorem poſitum eſt. Lucianus. διὰ τῆς ὀπῆς τῆς θύρας δε/ικνύει με ἔνδον τῇ μειρακίσκῃ συγκαθεύδοντα. ideſt per rimam hoſtii oſtendit me intus cum puel/la coeuntem. PVBLIco ſpectaculo. θεάματι δημοσίῳ. VXOR mea. matronam denotat. quæ uxo/ris uicem & locum apud aſinum impleuerat. BESTIIS addicta. ad beſtias damnata. Lucianus. ἡ γυνὴ κατακέκριτο θηρίοις ἀποθανεῖν. ideſt mulier damnata eſt beſtiis ad mortem. Iuriſcon/ſulti. titulo de pœnis inter genera pœnarum quibus preſides afficere quemquam poſſint enu/merant damnationem ad beſtias: & ut inquit Paulus ad beſtias damnatos fauore populi præſides dimitere non debent. PVBLIcam caueam. theatri caueam intelligit de qua Plautus ut con/quiſitores ſinguli in ſubſelia eant per totam caueam ſpectatoribus Lucianus dixit. εἰς τὸ θέατρον. IN coram. in conſpectu publico & ut inquit Lucianus. παρὰ τῶν ὀφθαλμοῖς. oculis omnium.

Cur paſi/phae amatrix tauri.

Lucifugi tenebrio/nes.

cõdicere

MARItum habuit.inſeritur tempeſtiuiter hæc fabula ad malas mulierũ artes:& ſcelera dmõſtrã
da:cuius nulla apud Lucianũ mentio:quæ narratione lepida & ſpecioſa demulceat aures animoſq;
Parerga. lectorũ:& ſicut pictoribus datum eſt excurrere in parerga.Idem quoq; ius plauſibiliter cõcedit lucu
lentis auctoribus:ut in parecbaſes in egreſſiones fauorabiliter exſpacientur:qua in re prope eximius
eſt lucius noſter:qui fabellis intextis & id genus parergis reficit lectoré nauſeãq; diſcutiens omne te/
Sequior ſexus. dium leuat. SEXVS ſequioris.Ideſt muliebris:ſequior dicit ſexus alter q̃ maſculus:& deterior:q̃/
lis in fœmineus:nã & philoſophi
fœminã hominẽ ĩperfectũ appel/
lant. NECAretur.olim lygdus
quoq; cretenſis idem p̃cepit uxo/
ri:ut ſi fœminã pareret eam neca/
ret : ſic enĩ iquit apud Ouidium.
Edita forte tuo ſi fœmina partu
inuitus mando : pietas ignoſce
necetur. PRAE abſtinentia.pu
rior lectio eſt & ſincerior per ab/
ſtinẽtiã. DEſciuit ab obſequio.
Ideſt id ſuperſedit facere qđ iuſſe
rat maritus. INſita pietate.Ma/
tres fere oẽs erga liberos ſunt in/
dulgentiores q̃ patres. & mater/
nus affectus in filios potentiſſi/
mus iudicatur. PROdidit.Tra
didit. ALVMnãdã.Nutriendã:
educandã:alendam. FLOS æta
tis.iam inquit Appetebat tempus
nubendi cum uirgo toris matura
eſſet & annis nubilibus poſceret
maritũ.Ariſtoteles libro .vii. polí
ticorũ tradit puellas anno ætatis
octauo decimo nubere debere.tã/
Etas nubendi. quã ea ætas matura uiro & tẽpe/
ſtiua ſit.Mares uero circiter ãnos

Maritũ habuit:cuius pater peregre proficiſcens man/
dauit uxori ſuæ:matri eiuſdem iuuẽilis:q; enim ſarci/
na prægnationis oneratã eã relinquebat ut ſi ſexus ſe/
quioris edidiſſet fœtus: protinus quod eẽt editũ:ne ca
retur.At illa præ abſtinentia mariti:natã puellã inſita
matribꝫ pietate:preuẽta đſciuit ab obſeqo mariti: eãq;
prodidit uicinis alũnãdã:regreſſoq; iã marito:natã ne
catãq; nũciauit.ſed ubi flos ætatis nuptialẽ uirgini diẽ
flagitabat:nec ignaro marito dotare filiã p natalibus
qbat : qđ ſolũ potuit : tacitũ ſecretũ filio ſuo apuit : nã
& oppido uerebatur:ne quo caſu caloris iuuẽilis ĩpetu
lapſus:neſcius neſciã ſororẽ icurreret:ſed pietatis ſpe/
ctatæ iuuenis:& matris obſequiũ:& ſororis officium
religioſe diſpenſat:& arcanis domus uenerabilis ſilen/
tii cuſtodiæ tradidit:plebeiam facietenus pretẽdẽs hu
manitatẽ:ſic neceſſariũ ſanguinis ſui munus aggredi/
tur:ut deſolatam uicinam puellam : parentũq; præſi/
dio uiduatam : domus ſuæ tutela receptaret . At mox
artiſſimo multũq; ſibi dilecto contubernali : largitus

ſex & triginta uxorẽ ducere debere cẽſet.hoc enĩ tẽpore uigentibus corporibus iũgẽtur.nãq; adole/
ſcẽtulorũ fœtus ĩpfecti ſunt.& puellæ ĩ puerpio difficulter angulat periclitãtur.Auctor eſt Albertus
magnus ſpma hoc ẽ geniturã ad ſobolẽ p̃pignendã Tertio ſeptenario hoc ẽ uigeſimo primo ãno eẽ
robuſtũ.atq; idoneũ:antea inualidũ & ĩbecillũ.idẽ ſic ſcribit in nono de aĩalibus matura ẽ inqt ad cõ
Sperma. xxi.ãno robuſtũ. cipiẽdũ mulier uigeſimo prio ãno pfecto:q̃ prius cõcipit ĩmature cõcipit:ante tẽpus.ĩmaturi ſemi/
nis.heſiodus uero maturitatẽ cõnubii eẽ dicit ĩ uiro trigeſimũ annũ ĩ puella qntũdecimũ. PRO na
talibus . p dignitate familiæ p facultatibus & p nobilitate claritateq; nataliũ.Apđ iuriſcõſultos Titu
Profecticia. lus ẽ đ iure dotiũ.ubi ſcribit Vlpiãus pfecticia dos ẽ q̃ a pře uel patẽte pfecta ẽ de bõis eius lege uocõia
Dos. ãtiqtus cautũ ẽ:ne q cẽſus hoc ẽ pecunioſus heredẽ relinqret filiã:eadẽ quoq; lex ſanxit ne liceat muli
Lex uocoia. eri pluſq̃ dimidiã ptẽ bonorũ ſuorũ relinqre unde q̃ſtiões natæ & declamatiões excogitatæ ſubtiliter
ſunt:cũ quidã duas mulieres dimidiis ptibus inſtituiſſet heredes.idq; teſtamentũ arguerẽt cognati.
apud germanos nõ marito dotẽ ſed uxori maritus offert: græce dos dr φερνη.unde & iuriſconſulti
Maritus dotẽ uxori dat. papherna græco uocabulo appellãt:quæcũq; p̃ter dotẽ ſpõſæ dant.& paraphernica inſtrumẽta dixit
Sidõius a mare puellæ tradita.M.Varro dotem a dãdo dici tradit uel qa græce dicit dotis.& ab atti/
cis doſis q̃ttuor ĩ ſpõſis q̃rũt forma pbitas nobilitas & dos. OPpido.ualde. CAloris iuuẽilis.Di/
parapherna: uus Hieronymus nõ ethnei inquit ignes nõ uulcania tellus:nõ ueſeuus & olymphus tãtis ardoribus
Dos. eſtuãt:ut iuuẽiles medullæ uino plenæ & dapibus inflãmatæ.Galẽus quoq; nobiliſſimus medicorũ
Callor iuuenilis. refert puerorũ & iuuenũ corpora inſito calore feruere ideoq; noxios illis eſſe cibos ætatibus q caloré
augeant:ſanitatiq; cõducere frigida quæq; eſu & potu ſumere.ſicut e cõtrario ſenibus.qui pituita la/
Homo ignis. borant & frigore:calidos cibos & uetera uina prodeſſe.Portius licinius feſtiuiter & uete hominẽ di/
xit eſſe ignem illo uerſu.Queritis ignẽ.item huc queritis:ignis homo eſt:igitur merito timebat ma/
ter.ne filius ardore iuuenili concitatus concumberet cum ſorore per imprudentiam : utpote quam
ſororem eſſe neſciret. NEſcius neſciam.Ignarus ignaram. PLEbeiam facie tenus . Ideſt fronte.
& exteriore uultu humanitatẽ quãdã uiliorem uulgatioreq; oſtendebat:cum mente & intra præcor
diam illam diligeret ut ſororem.ideo finxit ſe uelle domi recipere illam tanquam uicinam deſtitutã
uiduatamq; ope præſidioque parentum:& indignam receptaculi. ut eam mox deſponſaret contu/
bernali.& dilectiſſimo.& ne ſoror dotata nuberet ipſe frater de ſuo peculio dotẽ date deſtinauerat.

DE proprio. De peculio ſuo. eſt enim peculium tam ꝓprium filii familias. q̃ ſeruorũ. Quod apud iuriſconſultos & oratores frequenter inuenias: ſcribit plinius ſimulachrum cereris ex ære factum ex peculio ſpurii Craſſii: quem regnum affectantem pater ipſius interemerat. FEralem fortunæ nutũ. Fortuna inqt nutu ſuo exitiali atq; peſtifero hæc bene diſpoſita reſpiciens: perturbauit omnia & funditus euertit: cum ſuſpicionem pelicatus immiſiſſet in uxorem huiuſce iuuenis. quem illa ſororem molliter indulgenterq; nimis tractantem ſuſpicata eſſe amatorem puellæ ignara q̧ ſoror eſſet. RIualitas. ægritudo eſt ſimilis zelotypiæ. & emulatio quædam: ex eo quod altera quoq; potiaꝛ eo quẽ ipſa ſolum habere concupiuerit. De riualibus ſuo loco diximus.

Peculiũ filii familias.

Riualitaſ

Succuba

de ꝓprio dotẽ: liberaliſſime traderet. Sed hic bene atq; optime plenaq; cũ ſanctimonia diſpoſita feralẽ fortunæ nutũ latere nõ potuere: cuius iſtictu domũ iuuenis ꝓtinus ſedirexit ſæua riualitas: & illico hic eadẽ uxor eius: q̃ nunc beſtiis: pp hæc ipſa fuerat addicta: cœpit puellã: uelut emulã tori ſuccubãq; primo ſuſpicari: de hic deteſtari: de hic crudeliſſimis laqueis mortis iſidiari: tale deniq; cominiſciꝛ facius. Annulo mariti ſurrepto: rus ꝓfecto mittit quendã ſeruulũ ſibi quidẽ fidelẽ ſed de ipſa fide peſſime merentẽ: q puellæ nũciaret: q̧ eã iuuenis profectus ad uillulã uocaret ad ſeſe: addito: ut ſola & ſine ullo comite: q̃ maturiſſime peruẽiret: & ne qua forte naſceretur ueniẽdi cõtatio: tradit annulũ marito ſubtractũ: q mõſtratus: fidẽ uerbis adſtipularetur. Ad illa mãdato fratris obſequẽs: hæc eni nomẽ ſola ſciebat reſpecto ẽt ſigno eius: qđ offerebatur: gnauiter ut præceptũ fuerat: icomitata feſtinat. Sed ubi fraudis extremæ lapſa decipulo: laqueos inſidiarũ acceſſit. Tunc illa uxor egregia: ſororem mariti libidinoſæ furiæ ſtimulis efferata: primum qdem nudam flagris ultime uerberat. dehĩc quod res erat clamantẽ quoque q̧ fruſtra pelicãus indignatiõe bulliret: fratriſq; nomẽ ſepius iterantem: uelut mentiam: atq; cuncta fingentẽ

PROpter hæc ipſa. ſ. ſcelera quæ mox enarrantur. ADdicta. damnata adiudicataq; præſidis ſententia. EMVlam. pelicem & cõcubinam. SVCcumbam. Ante dictum eſt ſuccubas incubaſq; dici. concubinas. & pellices: quæ ſuccũbunt. & ſuccubant in alienam uicem & torum. DEteſteri. execrari & maledicere. COMminiſciꝛ excogitat ſcelus. ANnulo mariti ſurrepto. Annulus plurima ſcelera fiunt ut ſcribit plinius. & plus annulus q̃ nobis creditur. RVS profecto. Legendum uidetur profecta ut ad uxorem referatur: quæ profecta in agrum illuc tanquam in locũ ſolitariũ & ſceleri accõmodatiorem euocauerit ſororẽ mariti: miſſo per ſeruulum annulo cõiugali cui tanquam certiſſimo teſti illa crederet. PESſime merentem. Qui ſeruat fidem in flagitio & ſcelere. is de ipſa fide peſſime meretur: q̃uis alioqui fidelis ſemper extiterit: quã inter deas priſci coluerunt: ſcribit Liuius numam fidei ſacrariũ ſolẽne inſtituiſſe: cui flamines manu ad digitos uſq; inuoluta rem diuinam facerent ſignificationes fidem tutandam ſedemq; eius in dextris ſacratã eſſe. præterea ut in catonis oratione eſt: & a. M. Tullio prodiꝛ fidẽ in capitolio uicina iouis optimi maximi maiores noſtri eẽ uoluerunt. de fano fidei mentio eſt apud plautũ in aulularia apud Siliũ inuocatio ẽ fidei his uerſibus. ante iouẽ generata decus diuũq; hominũq; iuſtitiæ cõſors tacitũq; in pectore numẽ. IVuenis ꝓfectus: ita fingebat pfidioſiſſima fœmina maritũ. ſ. ſuũ ꝓfectũ ad uillã ſolũ euocare puellã. ut ſola cũ ſolo operareꝛ paleſtræ ueneriæ. COnctatio. Heſitatio: & mora. QVI mõſtratus. hodie quoq; ãnulũ mittere ſolemus: quotiẽſcũq; uolumus nũcio noſtro credi & fidẽ adhiberi. NOmẽ. i. ſola ſciebat eũ eẽ fratrẽ. & ſe eius ſororẽ. GNauiter. Sedulo ſtrenue feſtinanter. INcõmitata. ſola. ſine comitibus de ductoribuſq;. LApſa decipulo. pedica laqueo & caſſibus tranſlatio a feris: quæ decidunt in laqueos: & decipulis; capiunꝛ. de excipulis & decipulis ſatis ac ſup in anteriotibus. EGREgia. ironicos. VLtime. Quaſi dicat ad ultimũ uſq; cruciatũ & laſſitudinẽ. QVOD fruſtra pellicatus. Clamabat infœlix puella. & inter clamãdũ aſſeuerabat ſe ſororem eſſe nõ concubinam illius mariti. & quod fruſtra ipſa ardeſceret ob pellicatus ſuſpitionẽ quippe cum pellicatus nullus foret metuendus inter fratrem & ſororem. Dicitur autem pellicatus: ut concubinatus de quo iam diximus. & ait Marcus Tullius in ſecundo de officiis. ab ea eſt enim ipſe propter pellicatus ſuſpitionem interfectus. pellicationem Cato a pellicando dixit quaſi inuitationem quandam & illicium: pellicator quoq; & pellax qui inducit in fraudem nominatur. BVlliret. Tumeret ardeſceret & inſtar bullientis aquæ ferueret. in fermento eſt dixit plautus de fœmina quam intelligi uult tumeſcere bullireque: ex indignatione: & iracundia. FRatris nomẽ iterantem. hac commemoratione fraterni nominis oẽm iniuriam & atrocitatem a corpore ſuo propulſare ſeſe poſſe confidebat: uidelicet ſperans q̧ cum illa audiuiſſet eam eſſe ſororem: quam pelicem ſuſpica/

Fides dea

pellicatus

pellicatio.

pellicator

pellax.

batur repente exueret omnem feritatem:& flagris depoſitis ad humanitatem reuocaretur: ſic apud M.Tullium in uerrinis ciuis Romanus deligatus a uerre & uirgis ceſus inter dolorem crepitumque plagarum hoc ſolum iterabat ciuis Romanus ſum:hac enim commemoratione ciuitatis omnia ſe
Titio.
uerbera depulſurum cruciatumq̧ a corpe deiectu rum arbitrabatur. TItione cádente.torre & ſti/pite igito ardeſcente.
Fœmina
INter fœmina.Inter fœmora.& coxas aliubi annotauimus fœmina ꝓprie di
Interfœmineum
ci fœmora interiora quæ equitatu atteruntur.Vnde elegans uocabulum apuleianum interfœmineum tegit pro genitalibus mulie/
fœminal
bribus:q̃ inter fœmina ſunt collata:quod fœminal munditer quoque núcupatur.
Cholera.
Bilis.

tione cádéti inter media fœmina detruſo:crudeliſſime necauit.Tũc acerbe mortis exciti nunciis frater& maritus accurrũt:uariiſq̧ lamétationibus pefletã puellam tradũt ſepulturæ:nec iuuenis ſororis ſuæ mortem tam miſerã & quæ minime ut par erat illata ẽ:æquo tolerare quiuit aío ſed medullitus dolore cõmotus : acerrimæque bilis noxio furore pfuſus: exin flagrantiſſimis febribus ardebat:ut ipſi quoque iã medela uideretur eẽ neceſſaria.Sed uxor:quæ iam pridé nomen uxoris cum fide perdiderat:medicum conuenit quendam notæ perfidiæ:qui iam multarum palmarum ſpectatus præliis magna dextræ ſuæ trophea numerabat : eique protinus.l.ſeſtertia:ut ille quidem momẽtarium uenenum uenderet:illa aũt emeret meriti ſui mortem . quo conſpectu ſimulatur neceſſaria præcordiis liendis:bilique ſubtrahendæ illa præ nobilis potio : quam ſacram doctiores nominant . Sed in eius uice ſubditur

BIlis noxio furore.Græci choleram nominant noſtri bilem : notiore uocabulo græco q̃ latino:commune id ſtomachi atq̧ inteſtinorum uitium eſt:ut auctor eſt Cor.celſus i quarto.bilis ſupra infraq̧ rumpit.iterdum alba.nõ nunquam nigra uel uaria.& ut ſcribunt medici philoſophiq̧.multiplex eſt bilis ſiue colera.nam & citrina.& uitellina. & rubra:& aduſta . memorat . eſt &
Praſina/bilis.
praſina a uiridi colore dicta.cuius uitor praſii hoc ẽ marubii ſimillimus ẽ melácolica uero. ideſt atra
Melancolia.
bilis in homine exuberãs gignit mentis alienationem.& ulcerum eruptionem.& alia pleraq̧ generis eiuſdem. Quidã atra bile erũpente in morbum comilitaré ex/cidunt: alii attoniti fiunt ſup quare nobile extat ariſtotelis problema.plato in timeo.bilem morborum cauſam eſſe refert.malaſq̧ ex noxia eius intemperantia gigni ualitudines plurimas.quæ cum expirat extrinſecus uarios tumores producit:intrinſecus uero cohibita urentes edaceſq̧ morbos plurimos procreat.nomine bilis crimẽ in mores quoq̧ tráſfertur.ut ſcribit plinius:& pro excandeſcentia uſurpatur cum id uirus ſe ſundit i aium. NOmen uxoris cum fide.Vxor quæ in maritum pfidioſa eſt & infida atq̧ peſtifera.nomen uxoris quod ſacroſanctum eſt amittit:nec digna eſt ut uxor & coniux nominetur. PAlmarũ præ/
Medicus impator uitæ & necis.
liis.palmæ & trophea perfidi medici ſunt neces hominum:quas multi ſub prætextu & nomine medicinæ ſanctiſſimo exercent pro ſalutifera potione mortiferam ꝓpinantes: qui uitæ noſtræ neciſq̧ imperatores fiunt:quibus ſolis hominem occidiſſe ſumma impunitas eſt:cum nulla ſit lex:ut plinii uerbis utar:quæ puniat inſcitiam capitalem.a palma quæ arbor uictoriæ dicata eſt palmariũ dictũ
palmariũ
quod ſignificat palma dignũ. QVINquaginta ſeſtertia.Nulla ars fructuoſior medicina eſt celeberrimis medicorum ducenta qninquaginta ſeſtertia fuiſſe annua mercede apud principes accepimus hinc ait plinius noſter quod antiqui medicinam damnabãt ob queſtum enormẽ.& precium immane. MOmentarium.præſentarium.quod ſubitariam mortem afferet momentoq̧ necaret citra cũctationem. BIliq̧ ſubtrahẽdæ.Simulat nequiſſima cõiux uenenatã potioné eẽ medicamentũ nobile & ſaluberrimũ ad bilé ſubtrahẽdã q̃ maritus uexabaẽ:ita ut ſub ſpecie medelæ:uenenũ ꝓpiaret.
Potio hellebori Veratrũ. ſacra potio.
QVAM ſacrã noiant.Apud priſcos potio hellebori pricipalis habebaẽ & ſacra q̃ tradit aluũ & bilé pituitaſq̧ claꝝ eẽ erophili ꝑconiũ.q helleboꝝ fortiſſimi ducis fortitudini æq̃bat . cõcitatis .n. itus omnibus ipſũ iprimis exire.Aptiſſime datus ipulte aut lecto.reddi poſt q̃tuor fere horas icipit. totũ opus ſeptẽis pagiẽ horis:medeẽ melãcholicis iſaniẽtibus lymphaticis.itẽ ſi exulcerata ſint ꝑcordia. uel tumeãt.Aliiſq̧ ꝑpe inumeris morbis.duo hellebori genera nigrũ qđ purgat p iferna:cãdidũ qđ uomitiõe.cauſas morboꝝ extrahit.Latini ueratrũ uocãt.ſacrã potioné uocãt medici ſactatã & diuinã ab effectu quæ cæteris ꝑſtantior:& excellẽtior.plinius tradit aureũ poculũ a medicis uocari potionẽ quãdã ex frutice ob remedioꝝ excellentiã.hoc tẽpore potio ex rheupõtico ſiue barbaro concinna/
Alexipharmacum.
to dici poteſt ſacra qua nullam præſtantiorem medici nouere cuius meminit Amianus Marcellinus græci φαρμακορειον pharmachum diuinum uocant.item alexipharmacon καθαρτικον καὶ θεραπευτικον.ideſt purgatorium & medica uim præpollens.Suidans ait Alexipharmaca eſſe αλεξιτηρια.ideſt medicamenta auxiliatoria.eſt medicamẽtum nobile nomine panchreſtos cuius .M. Tullius
panchreſtos.
& plinius meminerũt ſi uocabulũ interpreteris dici põt oĩbus cõducibile & bonũ.eſt inter medica/
Oporice.
menta illud quoq̧ celebre.qđ oporicen uocant.quoniã ex pomis fit quæ a græcis οπωροι apellãtur.

ALIA proſerpinæ.potio uenenata pernitialis proſerpinæ merito ſacrata dicit̃.ppterea q ad pſer/
pinã & plutonẽ hoies demittit. POculũ pbe tẽperatũ.In quo.ſ.uenenũ præſentariũ tẽperauerat me
dicus:nõ ad ſalutẽ ægroti ſed ad necẽ.put cũ uxore cõuenerat. VT cõſciũ ſceleris amoliret̃.Vt q̃ me
dio tolleret & una cũ marito perimeret medicũ:qui ſceleris huiuſce conſcius erat. QVAM deſpon
derat Quinquaginta ſcilicet ſeſtertia:quæ medico promiſerat. DEtento calice.Mulier iniecit ma/
num poculo.in quo uenenũ erat tẽperatum:ne prius a marito ebiberet̃ q̃ medicus ipſe prægustaſſet.

alia proſerpinæ ſacra ſaluti.Iãq; preſente familia & ĩde
nõnullis amicis : & affinibus:egroto medicus poculũ
probe tẽpatũ mãu ſua porrigebat .Sed audaxilla mu/
lier:ut ſimul & cõſciũ ſceleris amoliretur:quã deſpon
derat pecuniã:lucraretur.corã detento calice:nõ prius
ĩquit medicorũ optime:nõ prius cariſſimo mihi mari/
to trades iſtã potionẽ:q̃ de ea bonã partẽ hauſeris ipſe.
Vnde.n.ſcio:annoxiũ in ea lateat uenenũ:quæ res uti/
que te tã prudentẽ:tãq; doctũ uirũ nequaq̃ offendit:ſi
religioſa uxor circa ſalutẽ mariti ſolicita : neceſſariã aſ
fero pietatem:q̃ mira deſperatione truculentæ fœmi/
næ repente perturbatur medicus:excuſſuſq; toto con/
ſilio:& ob anguſtiam temporis: ſpacio cogitandi pri/
uatus:antequam trepidatione aliqua uel contatiõe ip/
ſa daret male cõſcientiæ ſuſpitionẽ:ĩdidẽ depotiõe gu
ſtat ampliter:quã fidẽ ſecutus adoleſcens etiã ſumpto
calice qđ offerebat̃ hauſii.Ad iſtũ modũ preſenti trãſ
acto negocio:medicus q̃ celerrime domũ remeabat:ſa
lutifera potiõe peſtẽ precedẽtis ueneni feſtinãs extigue
re:nec eũ obſtiatiõe ſacrilega: qua ſemel cæperat:tru/
culẽta mulier ungue latius a ſe diſcedere paſſa eſt:pri/
us q̃ inquit digeſta potiõe : mediciæ euentus probatus
appareat : ſed ægra precibus & obſtinationibus eius :
multum ac diu fatigata tãdem abire conceſſit.Interim

ut ita una opa uterq; piter tollere
tur. HAVſeris ipſe.Ebiberis.at/
tẽde mulieris callidiſſimã aſtutiã
inſandũq; cõmentũ :quæ uno tẽ/
pore maritum medicumq; mor/
te mulctat.ſub pretextu affectiõis
coniugalis. EXcuſſus toto cõſi/
lio.Vetus prouerbium eſt gladia/
torem in harena capere conſiliũ.
& quod ſub manu conſilium na/ Sub ma/
ſci debet.ſed frequenter hoc ac/ nu conſi/
cidit:ut homies repentinæ rei no lium.
uitate perturbati impotes mẽtis
fiant:& toto conſilio excutiantur
ut ſibi ipſis nequeant conſulere:
nec quæ cõducibilia ſunt ſatis ua/
leant cogitare iuxta illud . pauor
omnem ſapientiam exanimato
expectorat. VEL contatione ip
ſa. Si contabundus medicus ſu/
perſediſſet guſtare ; de potione:
potuiſſet : marito haberi ſuſpe/
ctus : tamquam uenenum in ea
noxium miſcuiſſet : ſicut re uera
miſcuerat:ſed ne uideretur tanti
facinoris conſcius large guſtauit
de potiõe mortifera:imitatus ma
tronas illas Romanas : quæ ue/ Matrõæ
nena coquæntes inuentæ . cum uenena
ea medicamenta ſalubria eſſe cõ/ coxerunt
tenderent iuſſæ bibere indidem
largiter hauſerunt . & ita epoto:
medicamento ſuamet ipſæ frau/
de oẽs interierũt. GVſtãt.Lege
guſtat̃ſcilicet medicus. ADOleſcens.Maritus ægrotus. SAlutifera potione.Antidotũ ſignificat
quod ad peſtem ueneni extinguendum eſt potentiſſimum.idq; multiplex.Vinum aduerſus cicutæ Vinum
uenenum eſt efficax remedium cuius natura excalefactoria uim cicutæ refrigeratoriam expugnat: cicutæ an
ſed ſi in uino cicuta pota ſit irremediabilis exiſtimatur.Medicus ergo feſtinat domũ: ut epoto anti/ tiphar
doto ſalutiferaque potione extinguat uim ueneni noxiam atque peſtiferam. NEC ungue latius. macum.
Digitus tranſuerſus & unguis latus uſurpantur decenter ab auctoribus p minimo interuallo & ſpa Tranſuer
cio.plautus in aulularia digitum tranſuerſum aut ungem latum exceſſeris.M. Tullius in epiſtolis ſum digi
atticum a recta ſententia ne digitum quidem tranſuerſum.item in hortenſio ab hac mihi non licet tum.
trãſuerſum ut aiunt digitum diſcedere ne cõfundam omnia. DIgeſta potione.Cupere ſe dicit tru/
culenta fœmina.ut tam diu maneat medicus donec potio digeri incipiat & effectu medico uenas at/
que uitalia permeans euentum oſtendat.potio autem medicamenti dicit̃ digeri quando diuiditur
reſoluiturque per uenas.& purgat.nam alioqui medicamenta non digeruntur:ideſt non concoquũ Cur me/
tur.ſcribit ariſtoteles in problematis ideo medicamenta uim purgandi obtinere : quia concoqui ne/ dicamen
queunt.& enim quæ ob exuperantiam frigiditatis.aut caliditatis digeri nõ poſſunt aptaque ſunt ui ta purgãt
cere non uinci ab animantium feruore.hæc medicamenta habentur.ubi enim uentrem adierunt re
ſolutaq; ſunt ſtatim ad uenas per eaſdem feruntur ſemitas:quibus permeat cibus mox cum mini/
me concoqui potuerint . ſed uictrice perſtiterint potentia relabuntur:quæ obſtinerint ſecũ detrahẽ
tia:quæ res καθαρτισιο.ideſt purgatio nominatur.de reſolutiuis medicinis ſcribit Galenus copioſe.
AEGRA.Legendum eſt ægre.ideſt uix difficulter.ut ſit aduerbium non nomen. OBſtinatio/
nibus.Obſecrationibus.& ita uidetur legendum. INterdum.Corrige interim.

PERniciẽ cæcam. Vim ueneni pernitialem ſignat: quæ occulte intra uiſcera craſſabať, iãq; ad medulas uitaliaq; puenerat: quod ſignũ eſt mortis intra corpus adactæ. Qui cicutæ ueneno enecanť incipiũt algere ab extremitatibus corporis. ſic Socrates platone teſte cũ hauſiſſet in calice tritũ uenenũ cæpit deambulare mox cũ interambulandũ crura iã grauari ſentiret iacuit reſupinus. cœperũtq; pedes & crura ſenſim frigeſcere. cũ uero uis ueneni ad prædia & uitalia perueniſſet deceſſit in hac uoce deficiens. Eſculapio gallũ debemus: quẽ reddite neq; negligatis. Tertullianus cauſam refert huiuſci Socratici uoti ioculatoriã ſic ſcribens in apologetico. eſculapio gallinaceũ pſecari in fine iubebat credo ob honorẽ patris eius: quia ſocratẽ apollo ſapientiſſimũ omniũ cecinit. O Apollinẽ inconſideratũ ſapiẽtiæ teſtimoniũ reddidit ei uiro. q negabat deos eẽ. PROmiſſam mercedẽ. Quinq̃gita ſeſtertia: q̃ pro ueneno momẽtario audax mulier illa promiſerat.

MORtis gemiatæ. Ipſius. ſ. medici & mariti. ELIſus. Cruciatus tortus ſuffocatuſq;. INter fictas lachrymas. Flebat neqſſima fœminaꝝ ut ita p lachrymas uidereť ægro aio ferre mariti obitũ cuius ipſa cã extiterat: lachrymæ ẽt uberriæ ſunt fœminis. & ſp paratæ inſtatiõe. & cũ frõs oculi uultus p ſæpe mẽtianť. lachrymæ uero ſæpiſſime mẽtiunť idq; in fœmina potiſſimũ. QVIS. Quibus. FEralia litanť obſeqa. elocutio ẽ ex Virgiliana imitatiõe. ſacriſq; litaris idulge hoſpicio. proprie nõ ſacra litanť. ſed dii. Litare ẽt ẽ deos ppitiare. de feralibus & nouẽdialibus: & parẽtalibus ſacrificiis. q̃ mortuis exhibẽť. relege q̃ ſuis locis annotauimus. VSq; q̃q; ſimilis ſui in oĩbus actiõibus ubiq; locoꝝ ubiq; hoĩum pſidioſa truculẽta ſcelerata ſibi cõſtãs in flagitiis. nec uſq̃ deſiſcẽs a moribus ſuis neqſſimis. ſ. iprobaq; natura. M. Tullius de uerre rediit ad ſe & mores ſuos. & cũ laudabile ſit in oĩ uita ſeruare cõſtantiã. hæc fœmina in flagitiis erat cõſtantiſſima. FIdei imaginẽ. Oſtẽtans ſe uelle promiſſam pecuniã cũ ſide pſoluere. BLANdicule. Comiter. & blãde aduerbiũ diminutionis. PROlyxe. Largiter & copioſe. DE ea potiõe. Veneni. ſ. pſentarii: qua maritus medicuſq; corruerant. PROperiter. Cito feſtinanter ppere. VEneni pyxidẽ. Medicoꝝ tituli. ut iqt Lactãtius remedia hẽnt. pyxides uenena pyxis illa celiana notiſſima eſt ex oratione M. Tullii. CRVentas manus. Irritata ſemel iprobitas modũ non hẽt. finis unius ſceleris gradus eſt futuri ſtare loco neſcit mẽs mala. mulier truculẽta mãus ſanguinarias porrigit ad alias quoq; neces iſandas: a ueneficio ad ueneficiũ pſiliens. QVOD leges ſucceſſionẽ patris neceſſariã. Heredes aut neceſſarii dicunť: aut ſui & neceſſarii: aut extranei. Heredes neceſſarii & ſui ſunt ueluti. filius filiaue nepos neptis ue ex filio & deiceps cæteri. Liberi qui in poteſtate morientis mõ fuerũt ſui heredes ideo appellanť quia domeſtici heredes ſunt. Neceſſarii uero ideo dicunť qa oĩno ſiue uelint ſiue nolint tã ab inteſtato q̃ ex teſtamẽto ex lege. xii. tabulaꝝ heredes fiunt. cæteri qui teſtatoris iuri ſubiecti nõ ſunt extranei heredes appellanť: ut copioſiſſime ſcribunt iuriſcõſulti: pinde ſucceſſio neceſſaria intelligiť eorum heredum qui neceſſarii ſunt. ut filius & filia. Lex tamen uoconia quam uoconius tulit. cuius ſupra meminimus: ſtatuit ne qs cenſus hoc eſt pecunioſus heredẽ relinqueret filiã. Lex quoq;. xii. tabulaꝝ adeo ſtricto iure utebať proponens maſculorum progeniem. ut fœminini ſexus neceſſitudinẽ expelleret: quod poſtea emendatum eſt. SVſtinebat ægerrime. Egro anima moleſtoq; ferebat q leges deferrent filiæ patriam hereditatem. INhians. Auide cupiens deſideranſq;. dicimus inhio hanc rẽ, & huic rei ſtatius fraternos ĩhiantẽ obitus. Cor. tacitus pariter hortis ĩhians.

Socrates hauſit cicutam. Litare. Blandicule. Heredes neceſſarii ſui. Extranei heredes. Cenſus pecunioſus. Inhio.

perniciẽ cæcam totis uiſceribus furẽtẽ: medullæ penitus attraxerãt: multũ deniq; ſaucius & grauedine ſomnolẽta iã demerſus domũ peruadit ægerrime: uixque enarratiis cunctis ad uxorẽ: mãdat ſaltẽ pmiſſam mercedem mortis geminatæ depoſceret. Sicq; Eliſus uiolẽter ſpectatiſſimus medicus effudit ſpiritum: nec illo tamen iuuenis diutius uitam tenuerat: ſed ĩter fictas mẽtitaſque lachrymas uxoris: pari caſu mortis fuerat extĩctus. iamque eo ſepulto: paucis interiectis diebus: quis feralia mortuis litantur obſequia: uxor medici: precium gemiæ mortis petens adera. ſed mulier uſq; quaq; ſui ſimilis fidei ſuprimens faciem: prætendens imaginem: blandicule reſpõdit: & oĩa prolyxe accumulateq; pollicetur: & ſtatutũ præmiũ ſine mora ſe reddituram conſtituit: modo pauxillũ de ea potiõe largiri ſibi uellet ad ĩcepti negocii perſecutionẽ: quod pluribus laqꝫis fraudiũ peſſimarũ: uxor ĩducta medici facile conſenſit: & quo ſe gratiorẽ locupleti fœminæ fateret: properiter domo petita. totã prorſus ueneni pyxidẽ mulieri tradidit: quæ grãdẽ ſcelerũ nacta materiã: longe lateq; cruẽtas ſuas mãus porrigit. Habebat filiam paruulam de marito quem nuper necauerat: huic ĩfantulæ: q leges neceſſariã patris ſucceſſionem deferrẽt: ſuſtinebat ægerrime. inhianſq; toto filiæ patrimonio imminebat

CAPtu. legi pōt capiti: ut exponas imminebat uitæ capitiq; puellæ. HEreditates accipere. Diuus Claudius matri ad ſolatiũ liberorũ amiſſorũ legitimã eorũ detulit hereditatẽ. poſtea autẽ ſenatuſcõſulto Tertulliano cautũ eſt: ut mater ingenua triũ liberorũ ius habens ad bona filiorũ filiarũ ue admittat͛ inteſtatorũ mortuorũ. TAlẽ parentẽ præbuit. Qualis uxor fuerat ĩ maritũ peſtifera. ſ. & pnicialis talis quoq; parẽs. i. mater in filiã parricida exhibet͛ & uenefica. PRANdio cõmento. Cũ prãdiũ ſeſe parere ſimulaſſet ex tẽporis occaſione. PARuulæ tenuẽ ſpiritũ. In fantula ſtati ueneno ſuccubuit cuius corpus delicatũ & uitalia inualida erant. & mollicula aduerſus uim ueneni graſſantis ſeuientiſq; circa præcordia: quæ a græcis phrenes dicunt͛. quæ & exta nuncupant de quibus ſuo loco plura. Galenus quinto de interioribus uolumine docet Diaphragma dici phrenas ex eo q pp apoſtema diaphragmatis gignatur. phrenetis. Ariſtoteles præcordia dici autumat phrenas a mente & prudentia. quæ græce dicit͛ φρην. ſubtilitas enim mentis ut inquit plinius præcordiis accepta fertur.

& captu. ergo certa defunctorum liberorum matres ſeleratas hereditates excipere: talem parentem præbuit: qualem hibuerat uxorem: prandioq; commẽto pro tẽpore: etiam uxorem medici ſimul & ſuam filiam ueneno eodem percutit. Sed paruulæ quidem tenuem ſpiritum: & delicata ac tenera præcordia conficit protinus uirus ĩfeſtum: at uxor medici dum noxis ambagibus pulmones eius perrat tempeſtas deteſtabilis potionis primum ſuſpicata: quod res erat: mox urgente ſpiritu iam certo certior contendit ad ipſam præſidis domum magnoq; fidẽ eius ꝓteſtata clamore: & populi cõcitato tumultu: ut pote tã immania detectura flagitia: efficit ſtati ſibi ſimul & domus & aures præſidis pateſierẽt. Iãq; ab ipſo exordio: crudeliſſimæ mulieris cũctis atrocitatibus diligẽter expoſitis: repente mentis nubilo turbie correpta ſemihiãtes adhuc cõpreſſit labia: & attritu dẽtiũ lõgo ſtridore reddito: ante ipſos præſidis pedes.

AMbagibus. Ambages noxias appellat diſcurſus ueneni exitiales meantis per interuenia & uitalia populantis: qđ dũ per uiſcera digerit͛ circuitu q̃ſi quodã peſtifero ĩplicat hominẽ. PVlmões. pluraliter ueteres dici pulmones uoluerunt. plautus in curgulione pulmones diſtrahunt͛ cruciatur iecur. M. Tullius in ſecũdo de natura deorũ ĩ pulmõibus ideſt raritas q̃dã: & aſſiduis ſpõgiis mollitudo ad hauriẽdũ ſpiritũ aptiſſima libro rhetoricorũ ad herẽniũ quarto ubi agit͛ de exornatiõibus inducit͛ hoc exẽplũ anhelans ex imis pulmõibus præ cura ſpiritus ducebat͛. hic ĩquir unus pulmo intelligit. græce πνευμων. dicit͛ pulmo πνευμονια uitiũ pulmõis unde pneumõici plinio celſo. cæteris dicti. qui uitio pulmõis afficiuntur. quos latino uocabula pulmõarios dici poſſe teſtis eſt columella. a quo ouis pulmõaria ſcite & decenter appellat͛ pulmõis morbo cõflictata officina ſpirãdi ẽ pulmo. ideoq; dixit poeta ſpiramẽta aiæ philoſophi pulmonẽ flabellũ cordis nominãt. & uẽtilabrũ quo calorẽ cordis refrigerari neceſſe ẽ. omnia q̃ ſpirãt auctor ariſtotele habẽt pulmonẽ. ideoq; piſciũ nulli pulmo ĩeſt: q̃do nõ ſpirãt: ſed ꝓ eo brãchias obtinẽt: qua ĩ re plinius noſter ab ariſtotele alacriter diſſentit aſſerẽs uice pulmõis ineſſe poſſe alia ſpirabilia uiſcera. ſuidas refert neq; entoma. i. iſecta neq; oſtracoderma. i. teſtacea neq; malacoſtraca. i. mollia reſpirare. VRgẽte ſpiritu. Anhelitu & reſpiratu. cuius officia & domiciliũ ẽ pulmo. PRæſidis. pſidis nomẽ generale: & oẽs ꝓuicias regẽtes pſides appellãt͛. pcõſulis appellatio ſpecialis ẽ auctor Martianus iuriſcõſultus. PROteſtata fidẽ. ꝓ teſtimonio palã implorãs pſidis auxiliũ: fidẽ enim ꝓ auxilio poni notiſſimũ eſt. AVres pateſierẽt. Quãdo ira & infanda nũciat͛. ſolẽt domus pricipũ aureſq; pateſieri. præterea præſidi obſeruãdũ ẽ: ut in adeũdo ſe facilẽ præbeat: ne potẽtiores uiri humiliores iniuriis afficiant. CVNctis expoſitis. ꝓuerbium græcũ ἐκ κρα βιλιο ἰσπερτοσ. ideſt braſſica bis repetita in cænã mors eſt. quo ſignificatur iterationem eiuſdem rei eſſe odioſam. unde Lucius noſter faſtidio parcens. ne iterũ ante dicta renarret ſcitiſſime dixit cuncta diligenter fuiſſe expoſita ab uxore medici moribunda. Homerus tamẽ frequẽter repetit uerſus eoſdẽ & narratiões. TVRbine correpta. Turbinis in tẽpeſtate motũ uertiginoſum eẽ: & in orbẽ circũactum ſciunt oẽs: & docet Seneca libro ſeptimo queſtionum naturalium. Ab hoc turbine qui colũnæ modo circunagentis ſe uoluitur. uertigo capitis haud abſurde turbo appellat͛. græco uerbo medicis uſitatiſſimo ſcotõias appellãt obtenebrationes ac nubila mentis capitiſq; uertigines. SEmihiãtes labias. Interloquẽdum ſemiapertas. Indicat. n. medio ſermõe fœminã exanimẽ corruiſſe ore ſemipatulo. STridore reddito. expreſſit habitũ expirãtis ex cruciatu tabifici ueneni. Stridor dentiũ ex iracũdia fit: & ex dolore. Hic Seneca inter iraſcentiũ ſigna poſuit ſtridorem dentium inter ſe arietatorũ. Liuius quoq; indignantẽ doletẽq; hãnibalẽ intelligi uolens ſic ſcripſit frẽdẽs fremẽs gemẽſq;: ac uix lachrymis tẽperãs dicitur legatorũ uerba audiſſe. a Virgilio quoq; dictum eſt dẽtibus infrendens: infrendere proprie ẽ dẽtes iraſcendo quatere: unde infrendens dicuntur pueri ſine dentibus qui frendere non poſſint.

præcordia. prhenes. pulmões pneumonici. pulmonarii. Entoma. Oſtracoderma. Malacoſtraca. Vertigo ſus turbo. Strido dentium Infrendes.

Exanimis. Mortua extincta interdum ponitur exanimis pro exanimato:& perturbato:ut ante dictum. EXercitus. Exercitatus diutina ſcilicet exercitatiõe quæ præſides facit experientiſſimos gnariſſimosq; rerum humanarum. contra in exercitus ponitur pro inexercitato & torpente. epicurei ut inquit Tertullianus deum ocioſum eſſe & inexercitum aſſeuerant. MVLtiforme facinus. Quo maritum medicum filiam medici uxorem multos deniq; necauerat. DIlatiõe marceſcere. Sæpe ex dilatõe procraſtinatiõeq; negocia refrixerunt:ideoq; in manifeſtis maleficiis omnis dilatio tollenda eſt confeſtimq; in ſontes animaduetendum:quorum ſcelera moram non patiuntur: alioqui nihil per impetum faciendum eſſe præcipiũt auctores. Vnde & illud poeticum memoratu dignũ:da ſpacium requiemq; moræ. male cũcta miniſtrat impetus. Scitu annonatuq; digna eſt Theodoſii imperatoris hiſtoria:qui ob militem impetu populi theſalonicenſis furẽtis extinctũ repentini nuntii atrocitate ſucceſus obtrũcari poſſim prout quiſquæ occurriſſet gladio iuſſit:ob hoc cum a ſacerdotibus argueretur agnouit delictum culpãq; cũ lachrymis profeſſus publicam penitentiam egit. Quinetiã legẽ ſanxit in poſteꝝ:ut ſententiæ princiũ ſuper animaduerſionem prolatæ in diem trigeſimum ab executoribus differẽtur. quo locus miſericordiæ. uel ſi res tuliſſet pœnitentiæ nõ periret. IN tormẽtorum. Minutulus error. qui tamen lectorem peſſit offendendere:eſt enim legendum ui tormẽtoꝝ ideſt uiolentia & crutiatu. diuus Auguſtus in criminibus ueſtigandis non eſſe a tormentis incipiendum conſtituit:epiſtola quoq; diui Hadriani ita ſe habet. ad tormẽta ſeruorũ ita demũ uenire oportet cũ ſuſpectus eſt reus. & aliis argumentis. ita probationi admoueſ ut ſola confeſſio ſeruorũ deeſſe uideaſ:reſcripto quoq; eodẽ Hadriani illud expreſſum eſt. a ſuſpectiſſimo icipiendũ eẽ & a quo faciliime poſſe uerũ ſcire iudex crediderit. CRVciatus aliis excogitari. Draco atheniẽſis nomothetes. hoc eſt legum conditor poena capitis pũniendos eẽ ſanxit ſontes exquacumq; uel leuicula noxa. adeo ut qui holera:ut poma ſurripuiſſent eos capite mulctauerit. Quin olim rogatus quãobtẽ plurimas iniuriaꝝ ſupplicio capitali pectendas ſtatuiſſet reſpondiſſe dicitur ſe pua quidẽ delicta morte digna cẽſere. magnis autẽ maiorẽ pœnã inuenire nõ poſſe. Vnde demades ſcite dixit draconis leges non atramento:ſed ſanguine ſcriptas eẽ quæ paulo mox ob acerbitatẽ tacito illiteratoq; athenienſium conſenſu obliteratæ ſunt. PVblicitus. publice aduerbiũ eſt. Matrimoniũ confarraturus. Tribus modis apud antiquos uxor habebaſ. ut ait Boetius in cõmẽtariis topicorũ:uſu farreo coemptiõe. ſed cõferratio ſolis pontificibus cõueniebat erat autẽ ſolẽnitas quædã uinculi maritalis. qua nouæ nuptæ ferreũ præferebant. ſic enim libi genus ex farre factũ nuncupãt. Plinius in. xviii. quin & in ſacris nihil religioſius confarratiõis uinculo erat nouæq; nuptæ ferreumptæ ferebãt. auctor ẽ Dionyſius alicarnaſeus libro antiquitatũ ſecundo legitima matrimonia in priſcis romãis noiata eẽ ferracea a cõmunicatiõe uidelicet farris:qui cibus latio primus fuit:& ſicut græci hordei primicias ĩ ſacris dabant. ita Romãi uetuſtiſſimũ far putãtes ex eo ſacra priſca potiſſimũ cõficiebãt. uxores quoq; cõiũctiõe farris alimẽti uiris ſociari uoluerũt. ex hoc uetuſtiſſimo ritu ſciẽter dixit Lucius noſter matrimoniũ cõfarratarus ꝓ copulaturus uĩculo q̃ſi cõfarratiõis. & ita alludẽs ad priſcoꝝ uerba & doctrinã ſimpliciter ĩtelligi uult fœminã publice deſtinatã q̃ſi uxorẽ aſino:q̃ publico ſpectaculo cũ aſino pinde ac uxor cũ marito cõcũberet. Ecõtrario diciſ diſſarratio cõnubii iter uiꝝ & uxorẽ diſſolutio a diſſarratione: qđ genus ſacrificii adhibito libro farreo fit ĩ diſſolutiõe matrimõii:& ſicut confarreaturus matrimoniũ diciſ ꝓ facturus copulaturuſq;. ita a cõtrario dici põt eleganter diſſarraturus pro diſſoluturus cõnubiũ. OPpido ſuſpẽſus. Valde ſuſpẽſus anxiuſq;. DIem mũeris. Diẽ publici ſpectaculi. SCEleroſæ mulieris. Sceleroſus ẽ multoꝝ ſcelerum. ſceleroſus unius. Sceleroſus proprie auctor eſt ſceleris. ſceleratus in quo ſcelus ſit conſtitutũ. ſceleroſus accuſatio perſonæ eſt. put docet Dõatus exponẽs illud Terẽtianũ. ubi ego illũ ſceleroſum miſera atq; impiũ inueniã. Nigidius figulus homo iuxta. M. Varronẽ doctiſſimus hoc ĩqt inclinamẽtũ ĩ oſus ſignificat copiã quãdã imodicã rei ſup qua diciſ. id circo ĩ culpã cadit. ut ſceleroſus merito dicaſ. q ĩmodicis multiſq; ſceleribus ẽ cohoptus. DEpudeſcerẽ. Erubeſcerẽ uel pudorẽ deponerẽ Hieronymus. nõ depudeſco infœlicitatis meæ. quin potius plango me nõ eſſe:qđ fuerim depudeſcere eſt exuere pudorem. ut apud Ouidium depudui ꝓfuguſq; pudor ſua ſigna reliquit. hic enim particula de modo intentionem ſignificat modo diminutionem.

exanimis coruit: nec ille uir alioquin exercitus tam multiforme facinus execratæ ueneficæ: dilatione languida paſſus marceſcere: confeſtim cubiculariis mulier attractis: in tormentorum ueritatem eruit: atque illam minus quidem q̃ merebatur: ſed quod dignus cruciatus alius excogitari non poterat: certe beſtiis obiiciendam pronunciauit. Talis mulieris publicitus matrimonium confarraturus ingentique angore oppido ſuſpenſus: expectabam diem muneris ſepius quidẽ metu mortẽ mihi uolẽs cõſciſcere: priuſq̃ ſceleroſæ mulieris cõtagio macularer uel ĩfamia publici ſpectaculi depudeſcerẽ. ſed priuatus humana manu: priuatus digitis

Inexercitus.

Nil per impetũ agendũ

Exẽplũ theodoſii.

A tormẽtis nõ incidiendũ.

Leges draconis ſanguinariæ.

Confarratio.

Farreum

Diſſarratio.

Diſſarraturus cõnubium.

Sceleroſus.

Sceleratus.

Sceleſtus

Depudeſcere.

VNgula rotunda.Talis eſt aſinorum ungula.Sunt aſini ex illo animalium genere:q̄ græci.Mony
cha uocant.hoc eſt ſolidipeda. MVtila.Trunca ſine digitis. TEnui ſpecula.Puſila ſpe.eſt eni ſpe/
cula diminutiuum ē ſpe factum.ueteres dixerunt.ſperes pluraliter.quod liquet illo uerſu Enniano
ſpero ſi ſperes qcquā prodeſſe potis ſunt. GEmmulis floridis.Gēmas & diminutiue gēmulas dici
mus oculos in uitibus.Inde apud Columellam maleoli & palmites uitiginei bigēmes & trigēmes.
a numero gēmarū appellantur.Quintilianus in.viii.de trāſlatione ſcribens neceſſitate inquit ruſtici

Monycha. Specula. Speres. Gēma in uitibus.

ungula rotunda:atq; mutila:gladiū ſtringere nequa/
quā poterā.plāe tenui ſpecula ſolabar clades ultimas:
quod uer in ipſo ortu iam gēmulis floridis cuncta de/
pingeret:& iam purpureo nitore prata ueſtiret:& cō/
modū dirupto ſpineo tegmine ſpirātes cīnameos o do
res promicarent roſæ:quæ me priori meo lucio redde
rent.Dies ecce muneri deſtinatus aderat:ad cōſeptum
caueæ proſequente populo pōpatico fauore deducor
ac dum ludicris ſcenicorū choreis:primitiæ ſpectacu/
li dedicantur.tantis per ante portam cōſtitutus:pabu/
lum lætiſſimi graminis quod in ipſo germinabat adi/
tu:libens affectabam:ſubinde curioſos oculos paten/
te porta ſpectaculi:proſpectu gratiſſimo reficiens.nā
puelli puellæque uirenti florentes ætatula:forma con
ſpicui:ueſte nitidi:inceſſu geſtuoſi:græcanicam ſal/
tantes pyrrhicam:diſpoſitis ordinationibus:decors

dicunt gemā in uitibus.quid.n.
dicerēt aliud.& ſitire ſegetes.Pli/
nius quoq; in.xvii.hæc uocatur ī
uite gēma cū illi ceſpitē facit.Idē
auctor eſt denſitatē gēmarū ferti
litatis indiciū eſſe.hinc uerbū eſt
gemmare.& gēmaſcere:quod ſi/
gnificat gēmas parere.huiuſce
gēmæ uitigineæ mēinit & Oui/
dius illo uerſu.& noua grauido
palmite gēma tumet.pterea no/
mine gēmularū flores ſignifican/
tur:quibus tanq̄ gēmis uerno tē/
pore cuncta pingunrur:& prata
ueſtiuntur.Flos eni ut Plinii uer/
bis utar:eſt pleni ueris indiciū &
anni renaſcentis.flos gaudiū ar/
borū.tunc ſe nouas aliaſq; q̄ ſunt
oſtēdunt.Tunc uariis colorū pi/
cturis in certamen uſq; luxuriāt.
COMmodū.Tunc tunc.iam
iam ipſo eodēq; tempore.aduer/
bium.ut ſæpe dictū. DIRVpto

Gemmaſcere. Flos indiciū ueris.

ſpineo tegmine.Roſa naſcitur ſpina:germīat oīs prio incluſa granoſo cortice:quo mox intumeſcē/
te paulatim rubeſcens dehiſcit ac ſe ſe pandit.celeberrimas roſas præneſtinam:& campanā.antiqui
dixerunt.addidere alii mileſiam cuius ſit ardentiſſimus color.Vna eſt quam centifoliam uocāt a nu
mero folioꝝ.p̄cox campana eſt.Sera mileſia.odoratiſſimæ ſunt roſæ.& ut inquit Ariſtoteles in pro/
blematis οσμη ροδου αει ηδεια ideſt roſe odor ſemper ſuauis eſt.unguenta diuulgata Plinio teſte
maxime conſtant roſa.a quo unguentum quoq; rhodinon appellat.græce enim ροδον dicitur ro
ſa. PROmicarent.Prorumperet.purpurarentq;. MVNEri.Spectaculo glediatorio. CAueæ.
Scilicet theatralis de cauea ſupra diximus. SCEnicorū choreis.Hiſtriones.qui ſcenici dicuntur pri/
mi cœperunt in theatro fabulas agere.& uoluptate hiſtrionica ſpectatores allicere.Ariſtoteles Dio/
nyſiacos technitas uocat ſcenicos qui magna ex parte improbis moribus eſſe cōſueuerunt. TAN/
tiſper.Interea. ANTE portam.Videlicet ſpectaculi. PABVlum libens affectabā.Supra diximus
ex heracliti ſententia pabulum aſinis iucundius eſſe quā aurum. SVBinde.Frequenter identidem.
CVrioſos oculos.Vbiq; curioſitatem ſibi ingenitam fuiſſe ſignificat. PROſpecto.Nitidior lectio
eſt proſpectu. REficiens.Recreans. PVellæ.Aliubi pluribus ī locis annotatum eſt.puellos dici a
ueteribus pueros.ſicut pueras puellas. VIRENti ætatula.M.Varro properate uiuere puere quas ſi/
nit ætatula ludere eſſe amare.& ueneris tenere bigas.Deſcribitur autem ſaltatio ludicra & uolupta/
ria:cuius aſpectu oculi merito reficiebantur. INCESSV geſtuoſi.Saltatores pueri in ludo ſaltato/
rio tripudia agentes eleganter dicuntur inceſſu geſtuoſi quippe quigeſtu multiplici ad modulos
muſicos moueantur.A.Gellius manus hortenſi oratoris interagendum argutas admodum & ge/
ſtuoſas fuiſſe prodidit.De geſtu oratorio copioſiſſime Quintilianus in.xi. GRAEcanicam ſaltan/
tes pyrrhicam.In primo Suetonii commentario affatim annotauimus ſuper pyrrhica:quā pyrrhus
in creta primus inuenit:Strabo in.x.refert pyrricam repertam fuiſſe a pyrrhico pro iuuenibus ad
diſciplinam militarem exercendis:cui ſubſcribit Solinus hiſce uerbis.pyrrhico repertore equeſtres
Turma creata prima docuit laſciuas uertigines implicare:ex qua diſciplina bellicæ rei uſus datus.
Plato quoq; libro ſeptimo de legibus pyrrhicam ſaltationem ſcienter graphiceque perſcribit oſten/
dens ſaltationem bellicam recte pyrrhicem uocari:cuius motus a pacifico longe diuerſus ſit.& fer/
me omnes ſcriptores in hunc concinunt.ut pyrrhicam ſaltationem eſſe armatam memorent:quam
græco uocabulo enopliam uocant.Cuius meminit & Dionyſius alicarnaſeus ſeptimo antiquita
tum uolumine.Lucius uero noſter græcanicæ pyrrhicæ appellatione intelligi uult tripudium ſalta/
torium:ac geſticularium delitiis uoluptatibuſq; meraciſſimis accommodatiſſimum:illud hoc loco
addendum ex pyrrhicarios dici ſaltatores pyrrhicæ.quoq; mentio fit ab Vlpiano titulo de pœnis.

Roſa ex ſpina. Cētifolia. rhodinū. Puellus. Pyrrhica ſaltatio.

Periodicæ febres AMbitus. Circuitus. & uertigenes quales in ludo ſaltatorio ſubinde cōſpiciuntur. M. Tullius pro/
bro dat Gabinio. q ſaltatorium uerſaret orbem. obiter annotandū apud rhetores ambitum dici pe/
Periodō riodon ſiue circuitum: cui plurima nomina dat Cicero. A perodio febres periodicæ. Plinio Galeno
uiciſſe. cæteris dictæ: quæ certo circuitu ſiue ambitu reuertunt: quales Tertianæ ſunt: & quartanæ: In Gym
nicis certaminibus periodon uiciſſe dicitur qui pythia. Iſthmia nemea olympia uicit a circuitu eorū
ſpectaculorū. & maximū hoc decus erat hieronicarū hoc eſt uictorū in ſacris certaminibus uiciſſe pe/
riodo

ambitus inerrabāt: nunc i orbe rotarū flexuoſi: nunc i obliquā ſeriē cōnexi: & iquadratū patorē cuneati: & in caterue diſſidiū ſeperati. At ubi diſcurſus reciproci multinodes ambages tubæ terminalis cātus explicuit. Aluco ſubducto: & cōplicitis ſipariis ſcena diſponitur. Erat mons ligneus adinſtar inclyti mōtis illius quem uates homerus ideū cecinit: ſublimi iſtructus fabrica:

INquadratū patorē. Ele/
ganter exprimitur forma pyrrhi
cæ ſaltatiōis quæ modo orbicu/
lata rotunditate circūagitur: mo
do obliqua ſerie p manus conne/
ctitur: modo ad effigiem cunei
figuratur: Patore hoc eſt apertu/
Cuneus. ra: hiaruq quadrato: Cuneū dici
Porcinū iſtrumentum ad ligna ſcindenda
caput accomodatum nullus ignorat.
Itē in theatris ordines. Vnde cu/
neatū theatrū dictū: alibi quoq annotauimus cuneū uocari globū militarē: quē ſimplicitas militaris
porcinū capput appellat: cuius prima pars anguſtior: deinde latior procedit: & hoſtium ordines per/
rūpit. ex cuneati uocabulo Apuleiano decenter dicti qui in cuneo theatrali ſedendi locū non habent.
Excuneatus. quaſi extra cuneū excluſi: Diſcuneatæ Plinio cōchæ dicunt quaſi imiſſo cuneo diductæ patefactæq
cuneati: Qui in cuneo diſpoſiti ſunt: & cunei figurā repreſentant. Plinianū uerbum eſt: cuneatur pro
Cuneat. eo qđ eſt in cunei formā reſtringitur. Cuneatior figura dicitur Liuio p uocabulū cōparatiuū. DIſ
ſidium. In ſaltatione ex diſciplina ſaltatoria hoc perſæpe fit: ut quodā quaſi diſſidio ſaltatores ab iui/
cem diiungantur diſſeparenturq: mox paulo manibus connexis conſerti copulentur. In tranſcurſū
Reſtin omittendū nō eſt q reſtim ducere in tripudiis dicuntur chori puerorū puellarūq manu cōſerti qđ
ducere. intelligi uoluiſſe Terentiū minime ambigimus ſic ſcribētē. Tu inter eas reſtim dictitans ſaltabis: a q/
buſdā uidetur id eſſe natū ab eo fune; quo introductus equus ligneus in troiam dictus eſt: cū conne/
xis mānibus funē chori ſaltātes ducūt: de quo Virgilius. funēq manu cōtingere gaudēt: nos uero ſim/
pliciter id dici putamus: cū hodieq conſerti ſaltatores manibus cōnexis reſtim ducere dicātur i Tri
pudio. Liuius libro. xxvii. hanc reſtem ſaltatoriā ſignat his uerbis. per manus reſte data Virgines ſo/
num uocis pulſu pedum modulantes inceſſerunt. MVltinodes ambages. Circuitus ſaltatorios &
uertigines multinodes eleganti epitheto appellat a nodatis manibus: chori puellarū puerorūq: qui
nodo quaſi quodam connexi ſunt: & conſerti inter ſe: dum motu pedum brachiorūq geſticulatio/
ne diſcurſant. TVbæ terminalis cantus. Tubā ſignum datum eſſe ſignificat: quo geſtuoſa pyrrhi/
ca terminaretur: Cantus enim Tubæ terminalis dicitur clangor: quo terminus imponitur tripudio
& ſaltationi: Virgilius martemq accendere cantu. ALVEO ſubducto. Corrige auleo eſt eni ſen/
ſus poſt peractam pyrrhicam ſaltotionem ſubducta aulea ſunt & uela ſenica cōplicata: ut apparatus
fabulæ in ſcena diſpoſitus uiſeretur. eſt eni mos. ut in actine fabularū Theatricarū Auleis cuncta cō/
tegantur. poſt quæ hiſtriones in operto conſiſtunt: mox cū tempus eſt agendæ fabulæ aulea ſubdu/
cuntur: & in propatulo omnia cōſpiciuntur. ſcribit porphirio: quando ludi ſcenici dabātur q aulea
ſuſpendi ſolebant: quæ in fine ludorū deponebantur: ex quo ritu eſt illud oratianū ſi plauſoris eges
aulea manentis & uſq ſeſſuri. SIPariis cōplicitis. Velis ſcenicis complicatis cōtractiſq: ſic & in pri
mo ſiparium ſcenicū cōplicato. ubi abunde de ſipariis. ERAT mons ligneus. Extat libellus Lucia
Iudiciū ni qui inſcribitur: θεῶν κρίσις. iudicium dearum. ubi luculenter hoc totū paridis iudicium expli/
patidis. catur quod hoc in loco Lucius noſter in ſpectaculo publico actū eſſe deſcribit. Mythologi finxerunt
tres Deas. ideſt Mineruam: Iunonē & Venerem de formoſitate certantes: cum Mercurius pomum
ad paridem iuſſu iouis detuliſſet: lubens ut malū illud caperet daretq pulchriori: Paris curioſe ſpe/
ctauit deas audiuitq pollicitationes ſingularum. mox pomum ueneri quaſi calculum uictoriæ de/
dit. Ferunt autem id malum fuiſſe aureum ſiue inauratū & in eo inſcriptum. hoc munus formoſior
Tripartita homi habeto. Philoſophi quod & Fulgentius memorati moraliter id interptantes Tripartitam hominis
ta homi/ uitam eſſe dixerūt. Theoreticā practicam philargicam. i. contemplatiuā. actiuam. uoluptariam. no/
nis uita. mine Mineruæ contemplatiuam ſignificari. actiuam iunonis. uoluptariam ueneris: quarum iudi/
cium ad hominem trāſfertur. cui liberum deligendi debetur arbitrium: ut ipſe quam uitam ſectari
maxime uelit contemplatiuam an actiuam: an uoluptoriam: pro arbitrio eligat. eligitur autem pa/
ſtor iudex: qui ad uoluptatem magis libidinemq uiſus intorqeat quā ad uirtutem: quam mineruā:
aut ad diuitias quas iuno promittit Sed ut domum repedemus: docet Lucius noſter in fabula hac
repreſentanda montem ex ligno in ſcena inſtructum eſſe: ad idam ſignificandam: in qua iudicium
hoc peractū eſt. IDEVM cecinit. ida mons eſt in phrygia præconio homeri nobilis. cuius cacumē
Ida. Gargara appellat de qua ſatis multa ſtrabo in. xiii. quam ait ab ida quæ in creta eſt nomen accepiſſe.

CONſitus uiretis. In ſcena effinguntur urbes montes loca, quibus res: quæ agitur ex argumento fabulæ confecta memoratur. ſic apud Plautum in amphitryone Thebæ: In captiuis ætolia. in menechmis epidãnus fabricantur. Vireta autem dicimus uirentia, & uiriditatis plena Virgilius de uenere locos letos: & amena uireta fortunatorum nemorũ. Homerus idam uocat πολυπιδακα μητερα θηρων, i. multorum fontium & ferarũ parentem. Strabo in. xiii. multifontem proprie dici autumat propter fluminum multitudinem ex ea prefluentium. Vbi autem rigua ſunt ibi ſpecies herbaſcentis uiriditatis ſpectari ſolet. — Vireta

conſitus uiretis: & uiuis arboribus: ſummo cacumine de manibus fabri fonte manante fluuialis aquas eliquans: capellæ pauculæ tondebant herbulas: & in modum paridis phyrii paſtoris ĩ barbaricis amiculis humeris defluentibus pulchre induſiatus adoleſcens aurea tiara contecto capite: pecuarium ſimulabat magiſterium. Adeſt luculentus puer nudus: niſi ꝙ ephoebica chlamida ſiniſtrum tegebat humerum: flauis crinibus: uſquequaque conſpicuus: & inter comas eius

DE mãibus fabri. Architectus ita montem idam in ſcena fabricauerat: ut ex fontibus aquæ fluuiales manare uiderentur: CApellæ tondebant herbulas. Peculiare caprarum eſt: ut fronde magis ꝗ herba ueſcantur: ideoq; caprinũ lac ſtomacho accommodatiſſimum creditur. Capras a carpẽdo dictas auctor eſt. M. Varro qui ait ſaliuam capræ uenenum eſſe fructus oleacei: oleãq; quam lambat capra ſterileſcere. PHYrii. Inſcitia impreſſorũ factũ eſt: ut ꝓ phrygii quod nullus ignorat phyrii imprimeretur: quæ dictio caſſa eſt. & futilis & iure latii penitus excluſa. — Capra a carpẽdo.

BARbaricis amiculis. Phrygiis ueſtimentis. Amiculatos dicit Solinus ueſtitos amiculo. phryges Idei inuenerunt ueſtes acu facere: ideoq; phrygiones appellati ſunt. earum ueſtium artifices de quibus Plautus pallam ad phrygionẽ defert cõfecto prandio. hinc ductum opinor eſt uocabulum uernaculum phrygium pro ornatu ueſtimenti magiſterio phrygionis concinnato & arte confecto Virgilius expreſſit barbaricũ id genus amiculum illo uerſu. pictus acu tunicas & barbara tegmia crurum. hinc barbaricarii dicũtur artifices ex auro & coloratis filis exprimentes hominum & animalium effigies in ueſtimento. — Amiculatus. Phrygiones. Barbaricarii.

INDVſiatus. Cultus ornatuſq;: relege quæ ſecundo commentario de induſio & induſiatis copioſe diligenterq; perſcripſimus.

AVrea tiaria. Hieronymus in libro ad fabiolam de ueſte ſacerdotali docet Tiaram eſſe capitis tegumentum: quaſi ſpera media ſit diuiſa & pars una ponatur in capite inſtar rotũdi pilioni: quod & Galerũ uocant: dicitur Maſ. genere & fœminino. Virgilius in ſeptimo ſceptrumq; ſacerq; Tiaras. Vbi annotant grammatici Tiaram dici pileum phrygium: ſed proprie fœminino genere dicitur hæc Tiara ſicut Iuuenalis. & phrygia ueſtitur bucca Tiara. Geſtamen eſt regum barbarorum: unde ſidonio dicti reges Tiarati tiaram capite geſtantes. Suidas docet Tiaram eſſe κοσμιον επικεφαλαιον idest ornamentum capitis: quam rectam ſoli reges geſtabant apud Perſas. olim xerxes demarato Lacedemonio permiſit petere quod uellet. ille petiit. ut ſardis maximam Aſiæ ciuitatem curru uectus intraret. rectam capite Tiaram gerens. Quod ſolis ut refert Seneca. datum eſt regibus. græce τιαροφορος dicitur Tiaram ferens: Quidam Tiaram alio nomine appellant κιδαριν idest cidarim. uerum Theophraſtus ait cidarim a Tiara differre: de cidari mentio multa apud ſcriptores. — Tiara. Tiaratus. Tiarophoros. Cidaris.

PECVArium magiſtrium. & Cum paris fuiſſe paſtor dicatur merito ſcenicus ſuſtinens paridis perſonam ſimulabat magiſterium & diſciplinam paſtoralem: ut uere paris effingeretur.

PVER nudus. Mercurius ſignificatur.

EPHOEbica chlamida. Veteres chlamyda. & caſſida dixerunt recto caſu quæ a nobis dicuntur chlamys & caſſis: quod docet Virgilius in undecimo. cum ait. Aureus ex humeris ſonat arcus: & aurea uati caſſida. non placet ſeruii Interpretantio: qui exponit caſſida pro caſſis: tanquam accuſatiuum poſuerit nominatiuo. Melius priſcianus. qui libro. vi. ſic refert hæc caſſis caſſidis: quod etiam hæc caſſida declinatur: ubi citat Virgilianum hoc teſtimonium: eſt autem chlamys: ſiue chlamyda ueſtis nomen notiſſimum græce. χλαμυδιον dicitur chlamydula quaſi parua chlamys. Apud iuriſconſultos inter puerilia ueſtimenta chlamydes numerantur: chlamys: ut inquit caſſiodorus in epiſtolis. ueſtis eſt militaris: quod & Plautus indicat: qui chlamydatum militem nominat qui militarem habitum deſcribens. opus eſt inquit clamide & machera & petaſo. Suidas prodidit. Numam Pompilium Romanorum regem. primum uſum chlamydis intuliſſe romanis: cum id genus ueſtimenti a legato iſaurorum accepiſſet. prouerbium apud græcos. ἡ συλοσοντος χλαμυς Syloſontis chlamys. de his qui qui præcioſa ueſte ſuperbiunt. Syloſon enim dicitur habuiſſe ueſtem precioſiſſimam: quam Dario adhuc priuato deſyderanti dono dederit qui mox rex factus liberalitatem ſyloſontis ueſtiariam regni remuneratione eſt proſequutus. Ephœbica autem chlamyda ſignificantur chlamis puerilis. qua ephebi induuntur. Qui ſint ephœbi: qui ex ephebi docet Cenſorinus. ephœbium in paleſtra exedram eſſe ampliſſimam qua ephœbi exercebantur teſtis eſt Victruuius in quinto. hoc ſignificatu intelligendum illud ex libro ſecundo machebeorum. gymnaſium. & ephœbiam ſibi conſtituere. — Chalmyda. Caſſida. Chlamydatus. Siloſontis chlamys. Ephœbium.

AVreæ pinulæ. Plautinus Mercurius Pinnulas in galero geſtare ſe teſtatur illo uerſu. ego has ha/
Petaſus. bebo uſq; in petaſo pinnulas. ubi petaſus non tam pro alato calciamento accipi uidetur q̃ pro Gale/
Petaſatus ro: unde petaſati dicti pileati. ſuper quo apud Suetoniū in ſecūdo cōmentario copioſius Quod autē
Mercurius pinnulas geſtet in capite & in Talaribus cauſam refert Auguſtinus i ſeptimo. Nam cum
Mercurius Deus ſermonis ſit, ſermonē uolaticū eē pinnæ ſignificāt. Lucius quoq; noſter in apologia
Mercuriū deſcribens inquit. En uide ut i capite criſpatus capillus ſub pilei umbraculo appareat; quā

aureæ pinnulæ cognatione ſimili ſocietate promi/nebant: quem caducum: & uirgula mercurium in/dicabant. Is ſaltatorie procurrens: malumque bracte/is inauratum dextra gerens: ei qui paris uidebatur porrigit: quæ mandaret iuppiter: nutu ſignificans: & protinus gradus citule referens: e conſpectu fa/ceſſit. In ſequitur puella uultu honeſta: in deæ iu/nonis ſpeciem ſimilis: nam & caput ſtringebat dia/dema candida: ferebat & ſceptrum. Irrupit alia: quam putares Mineruam: caput contecta fulgenti galea: &

lepide ſup tempora pares pinnu/
læ emineant: q̃ autem ſeſtiue circa
humeros ueſtis ſubſtricta ſit. Ful
Pennata gentius placiades pēnata quidem
talaria. talaria Mercurio aſſignat: qđ ne/
gociātiū pedes ubiq; pgēdo qua/
ſi pēnati ſint: de pinulis uero Ga/
leri nihil meminit nec mirū cū in
ter ſcriptores non tam claſſicos q̃
proletarios ſit numerādus. in cu/
ius mythologiis naſutiores mul/
ta probant plura improbant.
Quod uero Fulgentium quando
q; dixi fuiſſe apprime doctum:
id feci. quod a diuo Hieronymo
fieri uideo: qui eoſdem ſcriptores. modo laudat. modo taxat. prout laudari taxarique merentur.
Nemo enim tam malus ſcriptor: ut non aliqua ex parte laudem doctrinæ mereatur. SOCIEtate.
Lego ſociatæ ideſt copulatæ connexæque. CADVceum. nil notius eſt q̃ cum caduceo fingi pingi/
caducifer quæ Mercurium. unde & caducifer a poetis dictus. Egyptii caduceum ſpecie draconū maris & fœmi
næ cōiunctorū figurauerūt: qui parte media uoluminis ſui inuicē nodo herculaneo obligantur: cau/
angues in dæ reuocātur ad capulum caducei ornātu q; alis ex eadē capuli parte naſcentibus. Argumentū cadu
caduceo. cei ad genituram hoīum pertinere autumāt & hoc uerius, q̃ quod a Fulgentio traditur: qui uirgā ait ſer
pentibus nexā ob hoc addici Mercurio: q; mercatoribus det aliquādo regnū, ut ſceptrū & uulnus ut
ſerpentiū. Plinius noſter libro undetrigeſimo: auctor eſt caduceum fieri circūdata effigie anguiū i pa/
cis argumētis: cōplexu draconū efferatorūq; concordia. Homerus libro iliados nouiſſimo mercurio
dat. καλὰ πέδιλα ἀμβρόσια χρύσεια. i. Talaria pulchra imortalia aurea: dat & ῥάβδον. i. uirgam
τῇ τ' ἀνδρῶν ὄμματα θέλγει. qua hoīum oculos ſomno demulcet. & ſomnolentos excitat: quod totum ex
archetypo homerico mutuatus eſt Virgilius in. quarto æneidos. MALVM inauratum. Docet Pli/
nius in. xxxiii. Chryſocollam in uſu eſſe aurificū auro agglutinādo. unde & nomē accepit: cū æra in
Bracteæ. aurātur ſublinitur argentū uiuū: quia bracteas pertinaciſſime retinet: uerū pallore detegit ſi ſimpli/
ces aut ptenues bracteæ ſint ſic aūt appellantur folia auri. nā nullū aliud metallum laxius dilatat aut
numeroſius diuiditur: ut pote cuius unciæ i ſeptuagenas & quinquagenas pluresq; bracteas quater/
nūq; utrinq; digitorū diſpergant. Craſſiores bracteæ pneſtinæ uocātur; inde bracteatū dictū pro ele/
Bractea/ ganti & aureo ponitur. inde & bracteatii inauratores elegāter appellātur: ſcribit Iulius Firmicus qui
tum. cunq; habuerit hoſcopū in. xvii. parte ſcorpii erit aurifex. inaurator bractearius. eoſdē alibi bractea/
Bractea tores appellat: ex eodē genere ſunt & qui emplaſtatores noiantur ab emplaſtro. ſ. glutinadi. Quæ
rii. mandaret Iuppiter. Apud lucianū i iudicio paridis ait Mercurius ad paridem. σὲ ὦ πάρι κελεύει ὁ Ζεὺς
Bractea ἐπειδὴ καλὸς τε αὐτὸς εἶ, καὶ σοφὸς τὰ ἐρωτικά, δικάσαι ταῖς θεαῖς. i. o pari iubet te Iup/
tores. piter cū pulcher ſis: & amatoria calleas iudicare inter deas de formoſitate: ait fulgētius ideo Iouē no/
Empla luiſſe iudicare. idq; iudicium ad hoīem delegaſſe. ut in libertate arbitrii cōſtitutus homo uiderer: cui
ſtrarores optio eſſet eligēdi quā uellet: ex tribus uiuēdi cōditionē ſiue cōtemplatiuā ſiue actiuā ſiue uoluptariā.
CITVle. Velociter perniciter. FACESSIT. Abiit. STRINgebat Diadema candida. Attende
inuſitatā declinationē priſcis tamē uſitatā: ut Diadema fœminino genere: ex formula primi ordinis
Hæc dia/ uſurpetur hæc diadema Diademæ. Antiquiſſimi eni teſte priſciano talia ſecūdū primā declinationē
dema. protulerunt & generis fœminini ut Plautus in Amphitryone. Cum ſeruili ſchema proſchemate: ut
Valerius in phormione: Quid hic cū tragicis uerſibus & ſyrma facis: pro ſyrmate. Cōſimiliter Pōpo
nius in ſatyra. Cuiuſuis leporis liber Diademā dedit pro Diademæ. cæterū paſſim hoc diadema dia/
dematis declinatur: ex ritu græcorū: q dicūt: τὸ διάδημα τοῦ διαδήματος. & ut ſcribit ſuidas. διάδημα ἐστὶ
τὸ βασιλικὸν ἐνδυμα. i. Diadema eſt regiū indumentū ſiue corona: dicitur autē diadema a uerbo
græco διαδῶ. hoc eſt circūligo. eſt eni faſcia cādida q̃ capiti regis ſiue reginæ circūligatur. hoc regiū
inſigne primus inuenit liber pater Plinio teſte: plura ſup diademate annotaui i primo Suetonii con/
mentario: hinc diadematus dicitur diademate coronatus uitratuſq;: quo cognomine unus in gente
diadema metellorū inſignitus eſt quē Diadematū uocāt. ad hoc uiri docti illud Plinianū ex ſeptimo referunt
tus. & hoc dicebat iam balearicis & creticis diadematis: iam Macedonicus ipſe. ego uero enarrās Plinium

aſſerui diis hominibuſq; fauentibus legendum eſſe dalmaticis: ut ſit ſenſus Plinianus illuſtris ſane Locus
& hiſtoricus. Metellus Macedonicus dicebat filiis: ut celebrarent exequias ſcipionis: & quibus filiis? Plinii.
nimirum glorioſis: quoq; unus balearicus: alius Creticus. Tertius dalmaticus cognominabantur: co
gnominibus merito partis. cum baleares cretam dalmatiam ſinguli deuiciſſent: & quia cōſtat de ba/
leario & cretico. ambigitur autem de dalmatico: audi quaeſo quid ſcribat Pedianus aſconius. Aedē
caſtoris de manibus Lucius metellus etruxit: qui metellus ſubactis dalmatis dalmaticus appellatus
eſt: in epitome quoq; liuiana li/
bro. lxii. ſcriptū legimus: Lucius
cecilius metellus dalmatas obſe/
dit. Iuno autem ut ad fabulam
redeamus. Iouis ſoror & cōiunx
cum regina cœlicolarum ſit me/
rito diademata figuratur: & ſce/
ptrum ferens. mythologi Iuno/ Iuno dia
nem actiuae uitae praepoſuerunt: dema a.
quae a Iuuando dicta eſt. ideo re/ Sceptige
gnis praeeſſe dicitur q; haec uita ra.
diuitiis tantū ſtudeat: ideo etiam
cum ſceptro pingitur. q; diuitiae
regnis ſint proximae. Eſt autē ſce
ptrum ut graeci dicūt βασιλικη
ραβδοσ. i. uirga regia & inſigne dominantis. σκηπτουχουσ καισκηπτοφορουσ. i. ſceptrigeros
reges appellant.

oleagina corona tegebatur ipſa galea: clipeū attollens: & haſtam quatiēs: & qualis illa cū pugnat. Super has introceſſit alia uiſendo decore prepollēs gratia coloris ambroſei deſignans uenerē: qualis fuit uenus: cū fuit uirgo: nudo & intecto corpore: perfectam formoſitatem profeſſa: niſi q; tenui pallio bombicino inumbrabat ſpectabilem pubem: quā quidem laciniam curioſulus uentus ſatis amanter: nunc laſciuiens reflabat: ut dimota: pateret flos aetatulae: nunc luxurias aſpirabat: ut adherens praeſſule: membrorū uoluptatem

OLEAgina corona. Merito & ſcitiſſime dixit corona oleae mineruā coronari: quo
niam eius arboris inuentrix fertur iuxta illud poeticū oleaeq; minerua inuentrix. Athenae ut Plinius
tradit. uictores olea coronant: Martianus capella oliuam ideo palladi conſecratam dicit: quod diſci/ oliua pal
plinae: quarum illa dea eſt lucrubationibus & oleo lucernarum perdiſcuntur: ſic enim inquit in hym ladis cur.
no: hinc nā uernicomae frondēt tibi munera oliuae ars & cura uigil per te quo diſcat oliuo. eidem da/
tur clypeus ſapientia q; regat orbem: armatam fingunt q; prudentia munita ſit: nam galeam cum cri
ſta dant. ut ſapientis cerebrū ſignificetur armatum & decorum. haſtam uibrat acutae cupidis ad acu/
men ingenii penetrabile demonſtrandum. caput meduſae ſaxificum geſtat in pectore q; ſtupidet ſa/ Meduſa
piens ſolertia uulgus. Illud cū primis notabile q; ex uertice patris natam tradunt ſine matris officio: ſaxifica.
ut indicio ſit in fœminis non eſſe conſilium neq; prudentiam. Martiani uerſus ille eſt memoratu di
gnus. hinc de patre ferunt ſine matris fœdere. natam prouida conſilium quod neſcit curia matrum:
In huius etiam tutela noctuam noctiuolam eē uolunt propterea q; ſapientia etiam in tenebris pro/ Noctua/
prium fulgorem poſſideat: & q; uigil inſomnes ducat ſolertia curas. graeco uocabulo tritogenia ap/ ſub palla
pellatur: quoniam ex prudentia tria gignuntur bene cogitare: bene dicere: bene facere. Apud lacede dis tutela
monios celebratur Minerua cognomento chalciotis ſiue chalcioecus hoc eſt. χαλκιοικοσ ſic nū/ tritogēia
cupata: a templo aeneo. cuius Liuius probus Plutarchus Thucydides cōmeminere: de qua ſic ſcribit Chalcio/
Suidas χαλκιοικοσ η αθηνα εν σπαρτη η. οτι χαλκουν οικον ειχεν: η δια τουσ χαλκιδε/ tis.
ισ τουσ εξ ευβοιασ φυγαδασ αυτην κτισαι. i. chalcioechus Minerua ſpartae colitur uel quia ha/
bet templum aeneum. uel quia chalcidenſes exules ex euboia. id condiderunt. PRAEpollens. Val/
depollens potenſq;. NVDO & intecto corpore. praxiteles: qui marmoris gloria ſuperauit etiā ſe/ Vēus pra
met fuit uenerem nudam emerūt Gnidii. illo ſigno haud dubie nobilitati. cum multi ut uenerem xitelica.
praxitelicam uiderent: nauigauerint Gnidum. ferunt amore captum quendam cum delituiſſet no
ctu ſimulachro coheſiſſe: eiuſq; cupiditatis extare indicem maculam Venus ut interpretat. M. Tul/
lius ex eo dicta eſt: q; uenit ad omnia: quam nudam fingunt q; libidinis crimen unq̄ celatum ſit uel
q; nudis maxime cōueniat. graece dicitur αφροδιτη a ſpuma q; concitatio ipſa ſeminis ſpumoſa ſit:
& ut auctor eſt Ariſtoteles libro ſecundo de animalium generatione Deam quae rei ueneriae prae eſt
aphroditen nominauerunt: ob naturam ſpermatis. i. genitura ſpumoſam. INVMbrabat. Merito Gēitura
inumbrabat dixit cum tenuiſſimo uelamine non tam pubes tegeretur q̄ inumbraretur: De bomby ſpumoſa
ce. & ueſte bombycina aliubi ſatis multa. CVRIOſulus uentus. non inuenuſte refert uentū quo/
que ipſum quaſi amaſium ueſtis laciniam reflaſſe reieciſſeq;: ſuo ſpiritu a corpore ueneris: ut flos ille
expetitus omnibus eſſet in propatulo Dimota pallii bombycini lacinia. NVNC luxuriam aſpira/
bat. purior lectio luxurians aſpirabat. & eſt ſenſus modo uentus reflatu ſuo ueſtem dimouebat nu/
dabatq; ueneris genitalia: modo afflatu luxurianti exurberantique applicabat: adeo ut pallium illud
bombicinum adhereſceret corpori deae: & decēter obumbraret integeretq; domicilium uoluptatis
& eni uoluptas ſedem habet in membris genitalibus: & ut inquit Ouidius illo credi mihi gratia na/
ta loco eſt: ſcite aūt uenuſteq; dixit membrorū uoluptatem intelligi uolens genitalium: nam mem/ Membra
bat ut ſupra diximus genitalia ſignificantur: inde illud membroſior aequo: & illud in ſerio opere. cō
iugis infuſus gremio per membra ſoporem. in quo anneus coruntus mēbra accipit pro obſcenis.

graphice laciniaret. Ipſe auté color deæ uiſus in ſpe/
ciem: corpus cādidum: quod cælo demeat: amictus ce
rulus: quod mari remeat. Iam ſingulas uirgines quæ
deæ putabantur ſui obibant comites Iunonem quidé
Caſtor & Pollux: quorum capita: caſſides orbatæ: ſtel/
larum apicibus inſignens contegebant. Sed & iſti ca/
ſtores erant ſcenici pueri. Hæc puella uarios modu/
los laſciua cōtinēte tibia procedés: quieta & inaffecta/
ta geſticulatiōe: nutibus honeſtis paſtori pollicetur: ſi
ſibi premiū decoris addixiſſet: ſeſe regnū totius aſiæ tri
buturam. At illā quā cultus armorū Mineruā fecerat
duo pueri muniebāt præliaris deæ comites armigeri:

Graphis. GRaphice. Decenter uenuſte concinniter: quaſi ex picturæ uenuſtate: uerbum grecū eſt γράφω:
quod ſignificat pingo: ſcribo. unde grapheus pictor & graphis pictor & graphis pictura dicta qua q/
dé linearem proprie ſignificari prodiderūt. Plinius noſter in. xxxv. alia multa graphidis ueſtigia extat
Antigra/phice. idé mox paulo: Antigraphicen piſturā interpretatur quam pueri ingenui in græcia ante oīa doceban
tur: Victruuius in primo architectū oportet graphidis ſcientiā habere: ab eadé origine eſt graphium
Graphiū. pro ſtilo: graphiariū pro theca repoſitorioq́ʒ graphiorꝫ. graphicus homo pro abſoluto: & q̄ſi picto/
Graphiarium. ris māu expolito: & graphice ad/
uerbiū pro polite eleganter cōde
Graphicus core: graphicotera quoqʒ p cōpa/
ratiuū dicta abſolutiora elegātio/
graphice ra q;. A. Gellius in. ix. ſic refert: La/
Graphicote. berius poeta in mimmo. quem in
ſcripſit Rectoré uerſibus qdé ſa/
tis munde atqʒ graphice factis de
ſcripſit. IN ſpecié: in pulchritudi
nem. Apud græcos γραφή. i. gra
phe dicitur accuſatio & ut inquit
ſuidas nomé eſt cuiuſdā publicæ
accuſationis. LACIniaret. a la/
cinia ductū uerbū: quaſi iflexu la
ciniæ inūbraret. AMIctus ceru
lus. Veneri datur ueſtis ceruli co/
Talaſicus color. loris. qui é thalaſicus. i. marinus
color ex mythicorꝫ fictiouibus: q
tradūt Saturnū abridiſſe celū patris pudéda illiſqʒ ī mare deiectis ueneré procreatā apud Auſoniū di
ſtichon eſt de uenere ſcitu dignū qd' ſubſcripſimus: Orta ſalo ſuſcepta ſolo patre edita cælo: æneadū
genitrix: hic habito alma uenus. OBibant. Adibant: circuibātqʒ. CASſides orbatæ. Noue dictū
orbatæ pro orbiculatæ ab orbæ & rotūditate. talis eni eſt caſſidū forma: quidā legūt obbatæ. ut caſſi/
Obba ſeſſilis. des bono epitheto obbatæ dicātur a ſimilitudine Obbarū: ſunt āt obbæ uaſa potoria. galeaꝛ ſimili/
tudine. M. Varro utrū meridie an ueſperi libentius ad obbā accedas. Seſſilé a figura obbā dixit Perſi/
us illo uerſu. exhalet uapida leſum pice ſeſſilis obba: quidā emédāt caſſides orbiculatæ: ut dictio ſit il
luſtrior. & intellectus manifeſtior. STellarū apicibus inſignes. Ex hiſtoria argonautarū ſumptum
qua proditur argonautis magna tempeſtate periclitantibus ſalutéqʒ deſperantibus orphea ſolū uo/
ta pro ſalute oīum ſamothracibus diis feciſſe: extéploqʒ tempeſtate ſedata ſtellas duas ſupra caſtoris
Stellæ caſtorum. & pollucis capita cecidiſſe: unde factū eſt: ut caſtor & pollux inuocarentur a nauigantiuus. inſignirent
turqʒ ſtellarū apicibus. p̄terea Seneca & Plinius auctores ſunt apparere in magna tempeſtate ſtellas
quibus adiuuari ſe tunc periclitantes exiſtimant: quas uocāt caſtores: caſtoris & pollucis numini aſſi
gnātes. cū ſolitarie uenerūt graues ſunt: mergéteſqʒ nauigia. geminæ aūt ſalutares: & proſperi curſus
p̄nūciæ. cū aūt in aere qui medius inter lunā & terrā eſt appareāt huiuſcemodi caſtores. ſcienter uidet
Lucius noſter eos aſſignaſſe comites Iunoni: quæ aer eſt uel aeris numé. Illud adde qd' antiqui pilea
Pileati caſtores. caſtori & polluci dederūt: qa lacones fuerūt: quibus pileatis militare mos eſt: hinc Catullus pileatos
fratres dixit ædé caſtoris atqʒ pollucis intelligi uolés. Aſtrologi geminos ī cœlo caſtoré & pollucé eē
dixerūt quos demōſtrāt oīum fratrū iter ſe amātiſſimos fuiſſe: Dii ſamothraces de quibus apud eru
Dioſcuri ditos frequés mentio quorꝫ poeta ſatyricus meminit: putāt eē caſtor & pollux. græci Dioſcuros uo/
cāt. Elianus ait figurari iuuenes magnos īberbes. cōſimiles clamydatos & humeris habentes gladios
qui & manibus haſtas teneāt. Annotādū q' cū ſcriptores oēs cōſono ore ſidus caſtorū ſalutare eſſe di
cāt nauigātibus. unus eſt fulgétius: qui ut ī pleriſqʒ aliis: ita in hoc, quoqʒ a cæteris diſſentiat nouitate
opinor aliqua gloriolā captās. ſcribit eni in mythologiis caſtoré & pollucem eē ſymbolum perditio/
nis: & in mari ſigna caſtorū creare pericula. etymon quoqʒ nugatoriū cōmentus ait pollucé dici ἀπὸ
Nugalia fulgentii τοῦ ἀπολλεῖν. i. a perdendo Caſtorem uero quaſi κακὸν ὕστερον. ideſt malum extremum. IN
affectata geſticulatione. Incurioſa & pene negligente. dicitur affectata geſticulatio. quæ diligenter fit
& curioſe: cui diſſimilis erat hæc qua iuno ad paridem acceſſit. SE ſe regnum tributurā. Apud Lu
cianum ſic inquit iuno. ἢν γάρ με ὦ πάρι δικάσῃς εἶναι καλήν ἁπάσης ἔσῃ τῆς ἀσίας δεσ
πότης ideſt ſi me o pari pulchram eſſe iudicaueris: te dominum totius aſiæ cōſtituam. Merito auté
iuno ſe regna tributuram pollicetur. quia regnis præeſſe dicitur. Vnde & cum ſceptro pingitur: in
Pauo iunonis. cuius tutela pauonem ponunt: q' omnis uitæ potentia petax. in aſpectum ſui ſemper querat ornatus
Apud Ouidium ſic inquit paris. Regna iouis coniux. uirtutem filia iactat: & in epiſtola helenæ ſic
ſcriptum eſt: unaqʒ cum regnum belli daret altera laudé. tyndaridis cōiux tertia dixit eris. ADDI/
xiſſet. tradidiſſet adiudicaſſetqʒ. PRAEliaris deæ. Dea præliaris dicitur minerua: quæ & bello &
artibus præeſt: præliarem quoqʒ deam accipimus bellonam. quæ ſoror martis eſſe dicitur.

TERror & metus.canit Statius papinius armigeros martis eſſe furorem iram &pauorem:ſic enī ſcribit in tertio thebaidos comunt furor iraq; criſtas frena miniſtrat amēs pauor armiger.græci poetæ equos martis appellant Δειμον και φοβον.i.pauorem & terrorem.qđ & noſtri memorant.& decenter expreſſit Valerius flaccus illo uerſu.terrorq; pauorq; martis equi.& profecto conducenter terror ac metus armigeri ſiue eq aſſignant deo bellatori.& de præliari:quoniā bella ſunt terrifica & pauoris plēa POne tergū.A tergo poſt tergū. HORmū canebat bellicoſum.ορμαω uerbo græco dicitur impetum facio.& ρουμη impetus.& perturbatio:inde hormū canticum dictum impetuoſum: & alacritati bellicæ accommodatum. Verum ego exiſtimo legendum eſſe orthrium.eſt autem orthrium ut docet Dion carmē palladis bellici ardoris incentiuum. Quod Timotheus arte muſica celebratus cum aliquādo perite admodum modularet.ferunt Alexandrū magnū tāquā numīe quodā correptū mox ad arma poſiluiſſe adeo regē illū muſi cātus uehemētia concitauerat.Orthrii carminis herodotus Gellius cæteri meminere.qđ & oli arion quoq; uoce ſublatiſſima cātauit: cātuq; pacto ſeſe procul in ꝓfundū eiaculauit. Vbi adelphine exceptus euaſit incolumis.apud ſuidam lego.ορθιον ἐστι νομον κιθαρῳδικον.i.legē citharedicā: a quo ēt memorat.ορθιος νομος κιθαρῳδικος τις ωνομασμενος.itaq; orthriū & orthiū ꝓ cātico & lege citharedicæ armōiæ. BOMbis grauibus.Ex acutis & grauibus ſonis fit cōcinētia muſicuſq; cōcētus.ꝑ foramīa tibiæ patētiora acutior ꝑ anguſtiora grauior ſonus emittit.bōbū aūt ſonū dici nemo ē q neſciat.ennius ſonū pedū dicere uolēs bōbū pedū dixit.ī hāc ſnīam ait ī floridis.acuto tinitu & graui bōbo cōcētū muſicū miſcuit. INmodū tubæ.Eſt q̄dā tibia.ut inquit Oratius tubæ æmula:q̄ doriū bellicoſū canit. IN torto.Flexuoſo. FOrtē futuꝝ.pallas cū armorū & uirtutis dea ſit ſcire fortitudinē atq; trophea bellicæ uictoriæ īſignia ꝑidi pollicebat. ADminiculis.Auxilio & ope. adminiculator dicit opitulator.M.Tullius auctore.Gellio uſus ē i ſtudiis diſciplinaꝝ adminiculatore liberto tirōe. CAueæ.theatri. MEdi tullio.medio ut āte diximus. POpulo paruulorū.ſignificat ī comitatu ueneris fuiſſe cupidinū turbā populoſā quos poetæ.ut aliubi quo teſtatū ē: inumeros fingūt arceſilaus ſculptor fecit marmoreā leenā aligeroſq; ludētes cū ea cupidines.quorū alii religatā tenerēt.alii e cornu cogerēt biber.alii calciarēt ſoccos omnes ex uno lapide. DVlce ſubridēs.Dulciter amabiliter.& cū memoratōe ridēs ſub.n.ut ſæpe dictū ē ſignificat tēperamētū modicus āt riſus decet uenerē:& uēuſtā quoq; fœminā:hic ꝓceptū illud eroticō.ſint modici riſus puræq; utriq; lacūæ. TEretes.Habētes mēbra teretia & ſuculēta.q̄lis habitudo cupidines decet.Oratius teretes ſuras ꝓbat in fœmia cū ait brachia & uultū tereteſq; ſuras īteger laudo.teres āt rotūdū ī lōgū dicit.idē Oratius in epodo teretē pueꝝ appellat quē itelligi uult ſpecioſū.habētē crura brachiaq; teretia. COmmodū ī uolaſſe.eo ipſo tpe euolaſſe alias ī uolare dicimus furari q̄ſi uola māus furti ſubtrahere alias īuolare cū uiolentæ māus ī aliquē dirrigūt Virgilius uolare poſuit ꝓ ambulare.eo uerſu paſcētes illæ tātū ꝓdit uolādo.ubi Dōatus expōit uolādo ꝓ ambulādo. PInnulis & ſagittulis.Cupidies aligeri & ſagittiferi pingunt.ut ante dictū eſt. OBituræ dominæ.i.ueneris audiræ pacturæ ſuſcepturæ.potes legere obituri hoc ē ipſi cupidines adituri uelut nuptiales epulas domine ueneris faces flamma coruſcantes ꝑferebāt ex ritu moreq; nuptiali.nāq; apud ueteres qnq; faces in nuptiis accēdebant.cām refert plutarchus in ꝓblematis & nos in oratiōe nuptiali diligenter ꝑſcripſimus.ſpinā nuptiaꝝ facibus auſpicatiſſimā eē auctores ſunt plinius & maſſurius.quoniā inde fecerint paſtores q rapuerunt ſabinas hinc illud Catullianū ſpineā q re tedā pleriq; falſo legunt pineam.pueri tres patrimi & matrimi hoc eſt habentes pātrem & matrem adhibebantur in nuptiis.unus & faciem perferret ex ſpia alba duo qui nubentem tenebant. INfluunt.inſtar fluenti.& unde ſtipātes uenerē incedunt. GRatiæ gratiſſimæ Comites ueneris gratiæ quas charitas uocant.Quod & fulgētius refert nec imerito.quid enim ſine uenere gratioſum qđ incūdū quid amabile eē pōt: de gratis ſupra diximus habunde.Apelles dicere ſolebat unā illā uenerē de eſſe cæteris pictoribus:quā græci charita uocant:ea ſoli ſibi neminē parē.

terror & metus: nudis inſultātes gladiis. At pone tergū tibicē hormū cāebat bellicoſū:& ꝑmiſcēs bōbis grauibus tinitus acutos:imodū tubæ:ſaltatōis agilis uigorē ſcitabat.Hæc īqeto capite:& oculis ī aſpectū miacibus:citato & ītorto genere geſticulatiōe alacri demōſtrabat Paridi ſi ſibi formæ uictoriā tradidiſſet: fortē tropheiſq; bellorū inclytū: ſuis amminiculis futurū. Venus ecce:cū magno fauore caueæ ī ipſo meditullio ſcenæ circūfuſo populo lætiſſimorū paruulorū dulce ſubridēs:cōſtitit amene:illos teretes & lacteos puellos diceres tu cupidies ueros de cœlo uel mari cōmodū īuolaſſe.Nā & pīnulis:& ſagittullis & abitu cætero formæ preclare cōgruebāt:& uelut nuptialis epulas obituræ domiæ:coruſcis prelucebāt facibus: & īfluūt īnuptaꝝ puellaꝝ đcore ſoboles.Hīc gratiæ gratiſſimæ īde

Armigeri martis.
Eq martis terror & pauor.
Orthriū.
Alexander proſiliit ad arma.
Orthios lex citharedica.
Bombus pedum.
Adminiculator.
Cupidines multi.
Sint modici riſus
Teres
Inuolare
Volare ambulat
Quinq; faces in nuptiis
ſpinea ſcitum appellis

horæ pulcherrimæ:q̄ iaculis floris serti & soluti deam suã propitiãtes scitissimũ cõstruxerũt chorũ: dominæ uoluptatũ ueris coma blãdiẽtes. Iã tibiæ multiforabiles cãtus lydicos dulciter cõsonãt: quibus spectatorũ pectora suaue mulcẽtibus: lõge suauior uẽus placide cõmoueri: cũctãtiq; lẽta uestigio: & leuiter.p fluctuantes pinnulas: & sensim annutante capite cœpit icedere: mollique tibiarũ sono delicatis respondere gestibus: & nunc mite coniuentibus: nunc acre cõminantibus:

Horæ. HOræ pulcherrimæ. Ouidius horas deas Celeres cõmodissimo epitheto appellat: quas nõ inscite
hora qui tradit iungere equos solis ad currũ: quas Homerus cœlestis aulæ custodes eẽ narrat iuuẽtutis quoq;
rini. dea apud priscos uocaẽ hora quã quirino iungunt: de qua Ouidius horãq; uocat. quæ nũc quoque
Horus iuncta quirino est: & ennius te quirine pater uenenor horãq; quirini Horus apud egypnos uocaẽ sol
sol. ex quo & horæ nomẽ acceperunt: Quattuor quoq; tẽpora quibus annuus orbis impleẽ. horæ uocãẽ
auctor Macrobius. IAculis floris serti. iaculatiõibus florũ contextorũ solutorũq; dicit ãt horas eia
culasse flores parti solutos parti
sertos: atq; contextos. singularis
sertus numerus pro plurimo: nã sertus
flos. flos & serta corona diciẽ a serẽdo
plinius in. xxi. cũ uero a floribus
fierent serta a serendo seruiæ ap-
pellabantur. Lucanus sertas nar-
serilla. do florente coronas: serilla uete-
res dixerunt nauigia. quæ lino ac
sparto condensantur. a conseren-
do. & contexendo dicta. quidam
serilia spartea apud pecuniũ expo
nunt pro funiculis qui sparto cõ
sertores. seruntur. sertores quoq; dici inue
nio eos qui aliquid sererẽt: quos nõ nulli pro assertoribus usurpãt. DOminæ uoluptatũ. Venerẽ.
VEris coma. Herbis & floribus. quid. n. aliud ẽ coma ueris q̄ flos. & frõdes: elegãter papinius dixit
criniẽ arbos pro frõdescit florescitq;: flos est pleni ueris iudiciũ & gaudiũ arborũ. detrahe ueri frõdes
& flores caluũ & caluitio deformatũ uideri poterit. Cõsimiliter. Au. Gellius uolumine duodeuigesi-
mo comas iqt arborũ lætissimas uberrimosq; uitiũ palmites decidit. TIbiæ multiforabiles. A mul-
Multifo- titudine & numero foraminũ multiforatilis tibia dicta. apud antiquos tibia tenuis fuit q̄ttuor tantũ
ralitis foraminibus distincta: tales in tẽplo uidisset se se refert. M. Varro de hac tibia intelligit Oratius in ar-
tibia. te poetica. tenuis simplexq; foramine pauco aspirare & adesse choris erat utilis. præterea tibiæ aut se-
ranæ dicunẽ. quæ sunt pares & æquales habẽt cauernas. aut phrygiæ: q̄ sunt impares inæqualibusq;
foraminibus. tibia phrygia dextra unũ habet foramẽ sinistra duo quoꝝ unũ acutũ reddit sonũ alteꝝ
grauẽ. tibiæ sacrificæ ex buxo fiunt. ut docet plinius ludicræ uero ex loto ossibusq; asininis. & argẽto
Auleti tibialẽ calamũ auleticon uocãt græce enim αυλη tibia est. inter genera tibiarũ sunt præcentoriæ: qui
cos cala- bus in sacrificiis præcinunt ad puluinaria: sunt & puellatoriæ. quibus a sono clariore uocamen datur
mus. quasdã uescas uocãt: quæ multiforatiles sunt Gigrinæ noiantẽ. quæ exiguæ licet sint subtilioribus ta
præcen- mẽ modis insonãt a priscis tibicen dicebaẽ gigeriator & subulo. alibi docuimus subulones quoq; di
toriæ. ci ceruos quoꝝ cornua sunt simplicia. ante hiagnim marsiæ tibicinis patrẽ rudibus adhuc musicæ se
Gigrinæ. culis in usu fuit simplex tibia hic primus duas tibias uno spiritu animauit quãuis plinius marsiã di-
Gigeria cat geminas tibias inuenisse. primus multiforatili tibia sinistris & dextris foraminibus distincta acu
tor. tis. grauibus sonis concentũ musicũ miscuit. CANtus lydos. Amphyon lydios modulos primus
subulo. inuenit dorios thamiras thrax: phrygios marsias phryx Aristoteles in. viii. politicorũ lydiã musicã
Lidia flebilẽ eẽ & q̄rimoniis accõmodam docet. Quod & Lucius noster indicat qui in floridis lydũ q̄rulũ
musica appellat plato quoq; libro tertio de re publica harmonias lydias querulas esse easq; inutiles ẽt mulie
querula ribus. ne dum uiris esse refert. hic autem lydios cantus accipimus pro musicos & uoluptarios. quales
Dorius in festiuitate ueneria & saltationibus ludicris solent adhiberi. siquidem lydium melos auctore cassio
tonus doro oblectationibus animorumq; remissionibus est accommodatum cuius uerba ex epistolis sub
phrygius scripsi tonos musicos describẽtia quæ sunt hæc. dorius tonus prudẽtiæ largitor & castitatis effector
Lydius est phrygius pugnas excitat uotum furoris inflammat. eolius animi tempestates trãquillat somnũ
quæ iam placatis attribuit. asius intellectum obtusis acuit & terreno desiderio gratis celestium appe-
tentiam bonorum operator indulget. lydius contra curas animæ tediaq; repertus remissione repa-
rat & oblectatione corroborat. hoc ad saltationes sæculum corruptibile flectens honestum remediũ
turpe fecit esse commertium. hactenus cassiodorus. CVNctantiq; lenta. Lentus incessus. & cuncta
bundus decet matronam & deam. unde nunc scitime uenus iduciẽ lẽta & tardigrada uestigio suspẽ-
so: & molli ueꝝ sicut icessus i matrõa dcorus. ita i uiro erubescẽdus ẽ. unde Seneca castigator moꝝ se
uerissimus sancte & grauiter scribit libro ultimo q̄stionũ naturaliũ uerba hæc. tenero & molli gres-
su suspẽdimus gradũ nõ ambulamus sed icedimus. Seruius grãmaticus exponẽs illud Virgilianum.
Ast ego q̄ diuũ incedo regina: icedere iquit proprie est nobiliũ psonaꝝ. Qui nascunẽ oriẽtibus pleia
dibus. hii molliter ambulant uestigiaq; suspẽdũt pœnitet eos q; uiri nati sint. PER fluctuãtes pinu
las. Venus inter pinatos cupidines. quoꝝ pinulæ leuiter fluctuabant cœpit icedere. REspõdere ge
stibus. significat deam gesticulatam esse motu corporis. prout tibiarum sonus saltationem uariabat.

GEſtire pupulis. Senſus eſt uenus modo oculis mitibus & tranquillus blādiebat: modo fulminā tibus minacibuſq; geſtiebat. indicia. n. animi maxima ſunt i oculis. qui moderationis clementiæ miſericordiæ odii amoris triſtitiæ leticiæ idices ſūt. & ut plinii uerbis utar cōtuitu quoq; multiformes truces: toruí flagrātes graues trāſuerſi limi ſummiſſi blandi. profecto in oculis animus inhabitat me dia eorū natura cornea feneſtrauit pupilla. in qua uis uidendi ieſt: aliis nigra. aliis ruſſa aliis glauci co loris. Ab oculo oculiſſimū dicit̄ pro cariſſimū. & oculitus aduerbiū. quo ſignificat̄ tā carū eē q̄ oculū.

Index animi oculus. Oculiſſimum. Oculitus

geſtire pupulis: & nonnunquam ſaltare ſolis oculis. Hæc ut primū ante iudicis conſpectum facta eſt: nixu brachiorum polliceri uidebatur: ſi fuiſſet deabus cæteris antelata: daturam ſe nuptā Paridi forma præcipuam ſuiq; conſimilem. Tunc animo uolēti Phrygius iuuenis malum: quod tenebat aureū uelut uictoriæ calculū: puellæ tradidit. Quid ergo miramini uiliſſima capita: immo forenſia pecora: immo uero togati uulturii: ſi toti nunc iudices ſententias ſuas precio nundinantur: cum rerum exordio: inter deū & homines agitatū iudiciū: corruperit gratia: & origialē ſniam magni Iouis conſiliis: electus iudex ruſticanus & opilio

SAltare ſolis oculis. Decēter dictum de uenere: cuius oculi mobiles lubrici uerſatiles. quaſi ſaltare uidebant̄: tales oculos in fœmina amorabūda probare ſolemus: & cū aliæ ſaltent pedibus i chorea & motu corporis geſtiant uenus oculis ludibundis ſaltatoriū munus implebat: poetæ mineruæ flauos oculos dant. Vnde glaucopis poetico græco epitheto dicta. Veneri uero petos aſſignant. qđ carminis obſceni teſtimonio notiſſimū eſt. Minerua flauo luminæ uenus peto. peti autē oculi dicuntur leniter declinati. & cū uenuſtate: hoīes quoq; petos uocant ab huiuſmodi oculis. Oratius Strabonē appellat petūpat̄. plinius petos dici eē. quorū oculi deprauati ſint. qđ ita intelligimus deprauatiōe uitioq; nō inamabili. uerba plinii hæc ſunt ex. xi. uni aīaliū homini oculi de prauant̄. unde cognomina Strabonū & pætorū. IVdicis. Paridis. VIſu. Dic nixu ideſt motu & geſtu. qui interdū p ſermōe ē

Glaucopis. petus. oculus.

SVIq; conſimilē. ideſt tā formoſam coniugē. q̄ eēt ipſa uenus ſignat autē helenā Apđ Lucianū ſic Iquit uenus. υπισ χρουμαιλιασοι τηελεμηρ παραδωσειν γυνικα και ακολουθησειν γε επ/ αυτην και αφιξεσθαι παρυμασ εισ την αλιορκαι αυτη παρεσομαι και συμπραξοτα παντα. i. pmitto o pari helenā uxorē tibi me daturā ad uos iliū uēturam ipſa adero & in oībus opitulabor.

PHrigius iuuēis. Paris. MAlū tradidit. paris ap̄ lucianū traditurus aureum malū ueneri prius petit ut illa ducat amores & gratias quaſi teſtes pmiſſorū: q̄ plus pollicet̄ dicēs ſe quoq; cupiditatē. & hymeneū adductura qbus teſtibus adhibitis iquit paris επι τουτοισ Διδω μιτο μηλορ επι τουτοισ λαμβανε. corā his malū trado. & tu corā his capo. VIctoriæ calculū. Victoriæ ſuffragiū ſupra diximus copioſe quēadmodū calculis i urnā miſſis rei danabāt̄ uel abſoluebāt̄. & ita uictores decernebāt̄ īterdū unus calculus cā ē uictoriæ: put acceſſerit ad ptes i cā opianici docet M. Tullius quēadmodū ſtalēi iudicis ſnia ſeptimadecima & calculus accedēs ad numerū aliarū ſniarū abſolutione cōficere debebat. Ante dictū ē quid ſit apud iuriſcōſultos heremodiciū. inibi hoc adde puerbiū celebrari apud græcos ερημοδικια. quaſi dicas heremodiciū. quando reus qa nō adeſt pſens iudicio dānat̄. q̄ſi deſolatū ſit iudiciū pp rei abſentiā. VIliſſima capita. Elegātiſſima p apoſtrophā caſtigatio q̄ monemur ut iudiciū hoc paridis ſit nobis documēto iudices oēs pecunia corrūpi poſſe. & nihil eē tā ſanctū qđ nō præcio uiolari nihil tā mūitū qđ nō auro expugnari poſſit. IMmo forēſia pecora. Vocabulis obiurgatoriis pbroſis & cōducētibus iceſſit cauſidicos oratoreſq; forēſes: nā merito decorū noīe taxant̄. cū demirantes ſtupent ſi nūarii iudices cōtra ipſos pnūciāt: & pcio corrupti ius & fas pecuniæ poſtponāt: eodē togatos quoq; uulturios decēter noīat. a rapacitate qua utūt̄ i cauſis forēſibus. dum mō puaricāt̄ pecūia corrupti & pdūt reos. mō uēdūt aduocatōes & pecūias enormes extorquēt. contra pſcriptū legis. cintiæ: q̄ cauet̄ antiqtus: ne aduocatus donū pecuniáue accipiat ob cām orāda. unde plinius iunior dilaudādus q nūq̄ aduocatōes ſuas uoluit eē uenales. q pyraticū paciſcēdi morē iprobauit: q xeniis ēt ſp abſtinuit. ſcribit Auguſtius qđ & i decretis canonicis. xi. Q. iii. refert̄ qđ nō licet iudici uēdere iuſtū iudiciū. & ſi licet aduocato uēdere iuſtū patrociniū. & iuriſcōſulto rectū cōſiliū. ſicut a. M. Tullio paludati uulturū dicti ſcitiſſime ſunt piſo & gabinius ipatores. ita nūc feſtiuiſſime togatii uulturii nominātur. q i toga & i forēſibus actiōibus pdāt̄ iſtar uulturū de qbus ſuo loco diximus.

De heremodicio. Vulturii. togati. Cintia lex.

PRecio nūdināt̄. Vēdūt & q̄ſi i nūdinario foro emptoribus addicūt. nūdinari. n. & nūdinare pprie ē i nūdinis & ipropatulo uēditare. iulius firmicus i. v. matheſeos q̄ſtus & libidinis cā pudorē duobus fratribus nūdinauit: ab eodē nūdinatus pudor elegāter dicit̄ pſtitutus & pcio pphanatus. M. Tullius i antonianis. totū iperiū romanum nundinabant̄. utit̄. & ſuetonius eo uerbo i uita titi. INter deum & homines imo iter deos & hoiem tres eni deæ fuerunt & homo unus iudex. ORIgialē. primordialem & ab origie rerum uetuſto ſæculo pronunciatum dictamq;. MAgni iouis cōſiliis. iupiter elegit paridē iudicē ad eūq; mercuriū miſit: q iuſſu iouis illi imperaret. ut litē dearum diiudicaret.

paludati. uulturii Nundinaro. Nundinatus pudor.

lucro libidinis uẽdiderit:cũ totius ẽt ſuæ ſtirpis exitio Sic hercules & aliud ſequens iudicium inter inclytos achiuorum duces celebratum:uel cum falſis inſimulationibus:eruditione doctrinaque præpollens palamedes proditiõis damnatur.uel uirtute martia prepotenti preferẽ Vlyſſes modicus Aiaci maximo .Quale autẽ & illud iudiciũ apud legiſeros atheniẽſes & catoſillos

Conſtuprati.
Nummarii.
Lucides.

L.Vero libidinis.Alii iudices lucro auri & pecũiæ illecti iudicia nundinãẽ:hic uero ꝓcio libidinis & pollicitanionibus Veneris corruptus ſententiã uendidit.M.Tullius conſtupratos iudices.& nummarios elegãnſſime appellat corruptos nummis precioq; libidinũ. STIRpis exitio.Ex hac paridis ſententia prima malorũ Troianis labes.hinc decennalia bella confligunt.hinc clades & exitia nouiſſima fluxere.hinc ortũ eſt prouerbiũ.apud græcos.ἰλιασ κακῶν.i.illas malorũ:qđ ἐπὶ τῶν μεγάλων κακῶν in magnis malis:uſurpãt:quoniã ἐν ἰλίῳ μυρία κακὰ in ilio infinita maloꝝ milia contigerunt. Adagiũ hoc uſurpat.M.Tullius ĩ epiſtolis ad atticũ ſcribens tanta malorũ impendet ἰλιάσ:& ita in ſinceribus codicibus legiẽ. SIC hercules.Certe aduerbiũ eſt adiurantis. PAlamedes ꝓditiõis dãnaẽ.Vlyſſes palamedi inſeſtus ĩſẽ ſuĩ q; epiſtolã priami noĩe ad illũ cõmentus eſt:per quã agebat gratias prodicionis & cõmemorabat auri pondus eſſe tranſmiſſũ.hanc dedit captiuo:quẽ in itinere clã fecit occidi.inuenta hæc epiſtola more militiæ regi Agamẽnoni oblata eſt.& lecta in cetu procerũ.tunc ulyſſes uaferrimus cũ ſe palamedi adeſſe ſimularet inquit ut ueritas illuceſcat in tentorio palamedis id aurũ quæraẽ de quo loquiẽ epiſtola:quo facto inuentũ ẽ auꝝ qđ ipſe per noctẽ corruptis ſeruis præfoderat.itaq; palamedes inſons perinde ac ꝓditor iniuſto iudicio ab inclytis achiuorũ ducibus dãnatus eſt lapidibuſq; ĩterẽptus eſt.ob hoc cecinit poeta belidæ nomẽ palamedis & inclyta fama gloria quẽ falſa ſub proditione pelaſgi inſontẽ infando indicio:qa bella uetabat demiſere neci.& aiax apud Ouidiũ ſic inceſſit ulyſſem prodere rẽ danaũ finxit factũq; ꝓbauit crimẽ & oſtendit qđ iã præfoderat aurũ.palamedes teſte plinio ordinẽ exercitus ſigni dationẽ teſ

Inuenta.
palamedis.
Armorũ.
iudicium

ſeras troiano bello primus inuenit.eundẽ tradunt litteras inueniſſe.θφχ.unde & epigrãmatiſta grues appellare uideẽ aues palamedis.conſtat enim grues uolitare ordine litterato.& ut auctor eſt philoſtratus glorianti olim palamedi ſe tres litteras inueniſſe ulyſſes repente obiecit eam laudem eſſe gruum quæ.v.litteram faciunt iuſſitq; eas ſuſpici præteruolanten.Apuleius noſter in apologia inter eos qui dolo memorandi fuerunt noiat palamedẽ.ſuidas palamedẽ præconio uirtutis extollit tanquam fuerit optimus poeta & ĩuẽtor rerũ plurimarũ. VIRtute marita.Bellica fortitudine. PRæferẽ ulyſſes modicus.Famigeratũ eſt armorũ achillis iudiciũ pro quibus duo græcorũ ꝓceres maximi imprimis contenderunt aiax ut ulyſſes apud Ouidiũ uolumine metamorphoſeon tertiodecimo tota res luculẽter explicaẽ.auditis utrinq; allegationibus arma achilis ulyſſi adiudicata ſunt.& quid facũdia tunc poſſit patuit fortiſq; uiri tulit arma diſertus.aiax dolore ſtimulatus feruere cœpit & mox ex furore necẽ ſibi conſciuit.ſeneca libro ſecundo de ira.aiacẽ in mortẽ egit furor in furorẽ ira. Cor.celſus in tertio genus inſaniæ deſcribit qua implicati imaginibus nõ mente fallunẽ:qualẽ inquit inſanien

Aiacis riſus.

tem aiacẽ uel oreſtã poetarũ fabulæ ferunt apud græcos prouerbiũ eſt.αἰάντειος γέλως aiacis riſus ἐπὶ τῶν παράφρονος γελώντων de hominibus inſipienter ridentibus.aiax enim inſania laborans & furore uexatus ob ulyſſem in armorũ iudicio ſibi antepoſitum inſectabatur armenta credens eſſe græcos:& duos maximos arietes flagello cedebat clamans ſe occidere agamẽnonẽ & menelaũ & ita furens ac inſaniens illos deridebat.ab hoc inſipiẽtis aiacis riſu ducta παροιμία: qui poſtea reſipiſcẽs in ſilua incubuit gladio ſeq; interemit.Quod autem ulyſſes modicus & aiax maximus a lucio noſtro dicuntur ſcito id ex Homero ſumptũ qui in tertio iliados tradit ulyſſem modica ſtatura ꝓditũ fuiſſe aiacẽ uero enormi proceritate ſtaturoſum.a quo didiciẽ πελώριος ἕρκος ἀχαιῶν.ideſt excelſus

Aiax procerus.
Iudicium ſocratis

aiax græcorum murus.item ἔξοχος ἀργείων κεφαλήν.ideſt capite eminens ſupra græcos. QVale & illud iudicium.De iudicio loquitur quo iniuſte damnatus eſt ſocrates in carcere ad necem plato in apologia & in libro qui inſcribitur phedon.item laertius diogenes copioſiſſime referunt.quẽadmodum ſocratem anytus lycon.& melitus inſimulauerunt.horũce cumprimis criminum iura uiolat ſocrates:noua demonia inducit deos patrios reſpuens.contra ius & fas iuuentutem corrumpit: pœna illi mos.cum iudiciũ hoc agereẽ aſcendiſſe platonẽ ferunt in ſuggeſtũ ac dicere cœpiſſe.minor natu cũ ſim uiri atheniẽſes his oĩbus qui tribunal aſcenderunt ſtatiq; interpellatum deſcẽdiſſe:dãnatus eſt igiẽ capitis pœna ſocrates nõ ſolũ primis ſentẽtiis ſed & ſecundis.cũ interrogatus quã pœnam cõmeruiſſe ſe cõſitereẽ reſpõdiſſet ſe meruiſſe.ut ampliſſimis honoribus & ꝓmiis decorareẽ & ut ei uictus cotidianus in prytaneo publice præbereẽ qui honos apud græcos maximus habebatur.quo reſponſo iudices ſic exarſerunt ut capitis hoĩem ĩnocentiſſimum condemnarent.exiſtimat.M.Tullius

Cicuta periit ſocrates.

ſocratẽ damnatũ nullã aliã ob culpã niſi propter dicendi inſcientiã.ſeneca quoq; dixit in declamationibus eloquentiſſimi uiri platonis oratio:quæ pro ſocrate ſcripta eſt.nec patrono nec reo digna eſt.ſocrates in carcere bibit uenenũ potõe dilutum:& ita deceſſit.Fuit autem uenenum id cicuta:quã merito dixit plinius publica athenienſium pœna iuiſam.hic illud ꝓſianũ barbatũ hoc crede magiſtꝝ di

cere ſorbitio tollit quē dira cicutæ. Seneca ſcribens ad gallionē de uita beata athenienſiū Rē. pu. uel ob hoc maxime uituperat: in qua ſocrates dānatꝰ. idē tradit tantā fuiſſe in ſocrate maieſtatē ut intrās carcerē nō a carcerariis ſordibus pollueretꝰ: ſed carceri oēm detraxerit ignominiā: neq; enim poterat carcer uideri: in quo ſocrates erat. poſt dānatū ſocratē tanta mox pœnitentia eius rei athenienſes cœpit: ut gymnaſia clauderent: ut accuſatores ſocratis partim exilio partim morte mulctarent. ut ſocrati ipſi ſtatuā æneā ſtatuerent in loco athenis celeberrimo. ſcribit plutarchus in eo libello cui titulus eſt de

& omnis ſcientiæ magiſtros? Nonne diuinæ prudentiæ ſenex: quem ſapientia prætulit cunctis moralibus deus delphicus: fraude & inuidia nequiſſimæ factiōis circunuentus: uelut corruptor adoleſcentiæ: quam frenus coercebat: herbæ peſtilentis ſuco noxio peremptus eſt: relinquens ciuibus ignominiæ perpetuæ maculam? Cū nunc etiam egregii philoſophi ſectam eius ſanctiſſimā preoptent: & ſummo beatitudinis ſtudio:

odio & inuidia ꝙ athēiēſes adeo oderunt auerſatiq; ſunt ſocratis calūniatores: ut neq; ei ignē accendere neq; interrogantibus reſpondere nec aqua illa in qua hi ſe abluiſſent uti uoluerint: ſed eam perinde hac ſceleratā effundi iuſſerit proinde illi cū odiū tā atrox perpeti diutius nō poſſent ſuſpenſio ſe ſe necauerunt: uerū nō ſolū puniēdi fuerant accuſatores ſocratis uerū etiā iudices mulctandi qui dan- accuſa-
nantes ſocratē iniuſtiſſimo iudi- tores
cio ipſam uirtutē dānare atq; excindere uiſi ſūt. Quod crimē eo atrocius iudicandū ꝙ athenieſes: & ſocr. inte-
erant & habebantꝰ prudentes eruditi humani: & legū latores optimi: unde humanitas doctrina reli- ſtabiles
gio iura leges ortæ atq; in oēs diſtributæ putantꝰ: proinde nunc lucius noſter, illos appellat legiferos Legiſeri.
apud quos draco & ſolon nomothetæ. i. legū conditores inclyti celebrantur. Cati quoq; optimo epi- Nomo-
theto dicuntur accuti & ſapientes catus. n. qua dictione uſitatus eſt oratius frequēter ſignificat doctū thetæ.
atq; acutū. cata ſigna dixit ennius pro acuta. nullo uerſu: iā cata ſigna ſonū dare uoce parabant. autūat Cati.
M. Varro uerbū hoc ſabinū eē. hinc catus helius ſextus cognomiantus. ꝓpter iuris ciuilis ſciētiam: ut Catus de
ſentit. M. Tullius ut placet uarroni. nō tā quia ſapiens erat: q̄ ꝙ acutus. Diuus Auguſtinus. qđ notabi- us.
le eſt tradit priſcos colu iſſe deū catū qui catos. i. acutos faceret. auctor ē plinius. in. vii. catos corculos
apud romanos cognominatos eē eos qui ſapientia erant præcellētes. fortaſſis hinc fluxit dictio uulgaria & uernacula qua catos uocitant feles & ſolercia uidelicet. qua auibus inſidiātur: & i muſculos inſiliunt. palladius uocabulo uulgi ſubſcribere uideꝰ cū ait cōtra talpas prodeſt frequenter hr̄ catos ī
mediis carduetis. ubi catos accipio pro felibus domeſticis quas male litterati muſcipulas appellāt. cū Muſci-
muſcipula inſtrumētū ſit nō aīal ad mures capiēdos. OMnis ſciētiæ magiſtros. M. Tullius in libris pula.
oratoriis oīum doctrinarū inuentrices athenas appellat: in bruto quoq; athēis natā & altā eē eloquē- ſocrates
tiā refert: qui in oratiōe pro flacco athenienſes ꝑconio uirtutis exornat. PRætulit deus delphicus. ſapientiſ-
Apud græcos ſocrates oraculo apollinis delphici prælatus eſt ſapientia cūctis mortalibus. cherephō ſimus
enim ſocratis familiariſſimus cōſuluit oraculū an eēt ullus ſocrate ſapiētior. reſpōdit pythia ſocratē dictus
eē ſapientiſſimū mortaliū. cuius rei Plinius Solinus Laertius plato cōmeminere. Res eſt in ore omniū. inde & illud cantatiſſimū. uir bonus & ſapiens qualē uix reperit unū milibus e cunctis hominū conſultus appollo. annotatu dignū eſt qđ a plinio prodiꝰ in. xxxiiii. romanos poſuiſſe ſtatuas pythagoræ & alcibiadi in cornibus comitii. cū delphicus deus fortiſſimo græcorū gēris iuſſiſſet & alteri ſapientiſſimo ſimulacra celebri loco dicari: mirū ſane eſt illos partes circunſpectiſſimos ſocrati pytagorā ante poſuiſſe cunctis ab eodē deo ſapientia prælato. NEquiſſimæ factionis. Capita factionis conſpirationiſq; in ſanctiſſimū philoſophū fuere anytus lycon & melitus qui ſocratē inuidentia irritati ferre nō poterant: melitus ob poetas in factus anytus ob artifices atq; rei. pu. gubernatores. lycō gratia rhetorū. itaq; hi calūnias ſtruxerunt ad ſocratē obruendū. PEſtilentis herbæ. Cicutā intelligit:
cuius uis refrigeratoria necat. ut ante diximus. ſcitu memoratuq; dignū eſt: Quod cū cicuta ſit hoīs Cicuta ci-
uenenū. eſt pecudū pahulū. idq; lucretius docet illis uerſibus quippe uidere licet pingueſcere ſæpe ci- bus pe-
cuta barbigeras pecudes homini quæ ē acre uenenū. ſturni quoq; ut Alexāder Aphrodiſeus & Am- cudum
broſius ꝓdiderunt. cicuta ueſcūtur habentq; in cibatu. græci κωνειον uocant. IGNOminiæ macu- Conū.
lam. Sicut mors caliſthenis eſt Alexandri magni crimē æternū quod nulla uirtus: nulla fœlicitas bellorū redimet. ita mors ſocratis eſt athenieſium macula ineluibilis: quam nulla doctrinarū claritudo: nullæ res geſtæ abluent: nā cum quis dixerit athenienſes darium xerſem perſarū reges ꝓfligarūt opponaretur & ſocratem occiderunt. cū dictum erit leges litteras diſciplinas fruges mortalibus dederunt diceꝰ. ſed & ſocratē ſanctiſſimū ſapiētiſſimūq; mortaliū iniquo iudicio in iuſtiſſimæ morti dā-
nauerūt. SEctā eius. a ſocrate uelut a fonte: deriuati ſunt riui & ſeminaria familiæ philoſophorū: q ſocratis
licet īter ſe diſſentiētes: & multū diſiūctæ & diſpes ſint: tamē oēs ſe ſocraticos & dici uoluerūt & eſſe ſons phi-
arbitrabātꝰ. qđ & M. T. mēorat i. iii. de oratore: q i epiſtolis ad atticū ſocrati & ſocratis uiris acceptū re- loſopho-
fert ꝙ lacturā p̄rimōii flocci nō facit qđ q̄ cæteri calāitate uocāt iꝑe nec icōmodū. O Socratis inq̄t O rum.

iurét i ipſius nomé. Sed nequis idignatióis meæ repre
hédat ipetũ:ſecũ ſic reputás:ecce nũc patiẽur philoſo
pháté nobis aſinũ:rurſus unde diſceſſi reuertar ad fa/
bulã. Poſtq̃ finitũ eſt illud Paridis iudicium. Iuno qui
dé cum Minerua triſtes & iratis ſimiles ſcena redeunt
indignationem repulſæ geſtibus profeſſæ. Venus ue/
ro gaudens & hylaris lætitiam ſaltando totó cum cho
ro profeſſa eſt. Tũc de ſummo mõtis cacumine p quã
dã latenté fiſtulam in excelſum prorũpit imo croco di
luta:ſparſimq; defluẽs paſcẽtis circa capellas odoro p
pluit hymbre:dóec in melioré maculatæ ſpecié canici
em propriam luteo colore mutarent. Iamq; tota ſuaue

Socratici uiri nũq̃ nobis gratiam referam. Dii ĩmortales q̃ mihi iſta p nihilo. Socraticæ chartæ ora
tio Flacco philoſophicæ ſunt:ſocraticum opus Ouidio philoſophicũ. pingiť ſocrates coma cadente:
ſicut Diogenes barba comante. zeuſippus curua ceruice ariſtoteles brachio exerto xenocrates crure
Socrates collecto Socratem ſimis naribus & recalua fronte repandis cruribus fœdiſſimũq; fuiſſe auctor ẽ di/
ſimius re uus Hieronymus:cæterum uirtus nõ tam formoſum corpus q̃ animũ quærit poteſtq; ſub qualibet
caluaſter cute igeniũ beatiſſimũ latere:& ſicut poteſt in humili cauſula uir magnus habitare:ita poteſt in de/
formi corpuſculo formoſus ani
mus ac magnus exiſtere. uideť mi
hi ſocrates in exẽplar editus:ut ſci
re poſſemus nõ d̃formitate corpo
ris fœdari animum:ſed pulchritu
dine animi corpus ornari. VIter
in ipſius nomen. Qui ſe addicunt
ſectæ philoſophicæ. iurant in ma/
giſtri nomé & uerba. ſe nũq̃ ſectã
deſerturos & dogmata præcepto
ris p uirili parte defenſuros:ſicut
milites iurant in uerba imperato
ris adacti:oĩa ſe ſtrenue facturos:
quæ præceperit impator:nec unq̃
militiam deſerturos. Quod apud
hiſtoricos frequentiſſime lectita/
Ius iuran bis. extat ius iurandum hippocra
dum. tis quo diſcipulos adiurat in uer/
Hippo/ ba concepta. & magiſtri nomen. ſic ſectatores ſocratis adiurant in nomé doctoris. & ſe ſocratis futu/
cratis. ros afirmát. neq; a ſocratica diſciplina deuios abituros. ſic & platonici. & ariſtotelici. & cæteri cætera/
Conſe rũ ſectaꝝ ſectatores iurant in nomé magiſtrorum eorumq; ſpiritui quaſi conſecrantur. unde & con
cranei ſectanei nuncupati. hinc illud oratianum. nullius addictus iurare in uerba magiſtri. & Quintilianus
in tertio. ex eodem inſtituto ſic inquit:neq; me cuiuſq ſectæ. uelut quadam ſuperſtitione imbutus ad
dixi. M. Tullius in ſecunda tuſculana eos philoſophos uituperat:qui certis quibuſdam diſtinatiſque
ſententiis quaſi addicti & conſecrati ſunt. eaq; neceſſitate conſtricti:ut etiam quæ nõ probare ſoleant
ea cogantur conſtantiæ cauſa defendere. VNVM diſceſci. Corrige. unde diſceſſi. REpulſæ. geni/
tiuus eſt caſus ſignificat enim Iunoné & Mineruam geſtibus demonſtraſſe indignationem & dolo/
rem:quo afficiebantur ob repulſam. præteritæ poſthabitæq;. nam ut inquit Donatus. fœminæ offen
duntur:ſi fœdæ iudicentur:& ut refert Tertulianus. prælatio alterius. ſine alterius contumelia nõ po
teſt pcedere:unde illud manet alta mẽte repoſtum iudicium paridis. apud Valerium maximum ti/
tulus eſt de repulſis:quo clariſſimorum uiroꝝ repulſæ in honorum petitione percenſentur. M. Tul/
lius in oratione pro blancio repulſas edilitias identidem memorat. MONtis. idæ:qui mons in ſce
na lignea fabrica inſtructus fuerat. FIſtulam. Qua ſcilicet aqua fiſtulatim excutiebať:alibi anno/
tauimus ex auctoritate Plinii. Victruuii. Frontini fiſtulas dici denarias. quarum laminæ latitudo an/
te quam curueť digitorum decem eſt:quinarias uero quarum lamina quinq; digiros lata ẽ. IMO
croco. Quidam legunt uino:aut alludere uideať ad romanũ moré:quo crocum uino miſcebát præ/
cipue dulci tritum ad theatra replenda. ut docet Plinius in. xxi. & nos apud propertiũ abũde memini
mus:ueſiculũ illũ explicãres pulpita ſolẽnes non oluere crocos. ueꝝ ex tali lectione ſentẽtia quidé erit
erudita ſed uerboꝝ ſtructura futilis & lapſabunda. dictio. n. illa dilura nuſq̃ ſubſiſtet:nulloq; admini
culo fulcieť:quo circa corrigo. unda croco diluta:ut ſit ſenſus iteger ex eadẽ tamẽ eruditiõe deductus
Vnda dicit enim undã croco dilutã cõmixtãq; emicaſſe per fiſtulam ſiue ſiphonem in ſublime mechanico
croco di/ inſtrumẽto. ita ut croceus nimbus eẽ uideretur:de quo epigrammatiſta. & cilices nimbis hic madue
lura. re ſuis. idé alíubi rubrum nimbum a croceo colore nominauit:& a Lucretio ex eodem ritu decenter
dictum:& cum ſcena croco cilici perfuſa recens eſt:& ita poetæ ferme omnes indicant undam ſolo
croco dilui ſolitam ad ſcenam pulpitaq; theatrica perfundenda. ODOro hymbre. Odorum hym/
brem decẽter dixit:undam illam croco dilutam odoremq; croceum ſpiranté:q̃ excuſſa per fiſtulã ca/
Odora pellas paſcẽtes. quaſi hymber & pluuia madefaciebat. Seneca libro. vi. cõtrouerſiaꝝ rhetoré noie mu/
rii hym ſam:irridet:qui odoratorios hymbres dixerat itelligi uolẽt ſparſiões. q̃ in theatro fiebát de quibus in
bres ſpar telligit papinius ſic canẽs in ſiluis. diues ſparſio quos agit tumultus:ubi iure iterp̃s ſiluarũ iceſſiť: re/
ſiones felliturq; ab eruditioribus:legẽs ſpaſſio accipiẽſq; p noie hiſtriõico. LVteo colore ex imitatõe Vir
Sandyx. giliana ducta ſnia:ipſe ſed in ptatis aries iã ſuaue rubẽti murice. iã cruceo murabit uellera luto:nec il/
lud quoq; abſimile ẽ ſponte ſua ſandyx paſcentes ueſtiet agnos. eſt auté ſandyx gẽus pigmẽti flámei
coloris. plinius tñ iſto uerſu Virgiliũ accepiſſe ſandycé p herba autũat. libro. xxxv. SVaue. Suauiter

FR Agrāte.ſpirāte.& ſuaueolētiā redolēte. TER ræ uorago.laus ē exhibiti ſpectaculi:iquo poſt lu
dicrā fabulā pactā:igenio machiatoris artificiſq; ſolertia effectū ē:ur mōs ille ligneus qui idā repſen/
tabat uoragine quadā ſubitaria.& quodā quaſi hiatu terræ & chaſmate abſorberet. PR æclaris nu
ptiis.aſininis.ſ. TOrus genialis.Tāq̄ nuptiæ futuræ eēnt iter aſinū & mulierē.nubētibus eni gēialis
Torus ſterni ſolet.Lucianus. κλίνη μεγάλη ἀπὸ χελώνης ἰνδικῆς πεποιημένη.i. lectus erat
magnus ex idica teſtudie factus.docent hæc Lucii noſtri.& græci Luciani uerba lectos ex teſtudine p̄
cioſos fieri ſolitos. Id qđ Plinius: Iuuenalis:Martialis cæteri pdide
runt:cuius rei iuriſconſulti quoq; memierūt his uerbis.nūc ex ebo/
re:aut teſtudie:aut argēto. iam ex auro etiā atq; gēmis ſuppellectili
utuntur. Seneca caſtigator morū & luxus accerrimus libro. vii. de
beneficiis uideo inquit elobratā ſcrupuloſa diſtictiōe teſtudinē & fœdiſſimorū pigerrimorūq; aialiū Lecti ex teſtudine
teſtas igētibus pciis emptas. carbi lius.polleo ſagacis ad luxuriæ in/
ſtrumēta igēii uir primus iſtituit teſtudinū putamia ſecare i lami/
nas lectoſq; & repoſitoria his ue/ ſtire.Plinius portētoſa igenia ap/
pellat:quæ materiē i mari q̄ſiuere ad lectos.teſtudinēq; i hoc ſecue/
re. Feneſtella dicit Tiberii Cæſa/ ris pricipatu teſtudinea repoſito/
ria i uſum ueniſſe. VEſte ſerica. De oloſerica ueſte: quæ tota erat
ſerica de ſubſerica cui itextū erat aliquid ſericū ſcripſi i cōmētariis
trāquilli & aliubi plura. OBeū/ di publice cōcubitus.cū aſini cæte
raq; bruta animātia paſſim in pro patulo coeāt uullo pudore ; tamē
aſinus noſter retinēs priſtinū ſen/ ſū erubeſcebat publice cōcūbere:
Tantus a natura iſitus eſt pudor mortalibus rei ueneriæ : ut cū eā
maxie expetāt:tamē cōfiteri cōcū bere erubeſcāt:ut docet Ariſtote/
les i pblematis.ex inſtituto lygur gi:ut i trāſcurſu id quoq; attingā
ſponſus noctu clā accedebat ad ſponſam extincto lumine.atq; cū ea quadā religione timidus uere/
cūduſq; coibat.Ariſtoteles quoq; p̄cipit i ſecūdo oeconomico:ut maritus cū pudore & modeſtia p/
pinquet uxori:ut in uerbis ſit uerecūdia.in operibus fas & honeſtū.Mos ille maſſagetarū aliorūq; bar
barorū ſpurciſſimus ac prorſus brutalis ē a nobis explodēdus:ſi qdē uir maſſageta quotiens libidine
capiť mulieris ſuſpēſa ad plauſtrum phatetra ſine pudore palā cōcūbit:herodoto teſte. qui Naſamo/
nas quoq; tradit uxores plures habere & cū his in ppatulo coire. Quæcūq; beſtia.ſupra dictū ē ex
ſentētia præſidis fœminam hanc fuiſſe beſtiis addictam:proinde timebat Lucius noſter:ne immiſſe
beſtia ad exitium fœminæ ſe quoq; diſcerperet:coherētē cum illa uenerio complexu.Lucianus. ἐγὼ
μὲν ἅμα ᾐδούμην ἐν τῷ θεάτρῳ κατακείμενος ἅμα δὲ ἐδεδίειν μή που ἄρκτος ἢ λέων ἀναπηδήσῃ.
i.ego quidē ſimul uerebar i theatro cū fœmina cōcūbere.ſimul timebā:ne aut urſus aut leo i
me iſiliret. FRugi.modeſta moderataq;. DIſtrictus.occupatus.Plinius diſtringor officio. INdē
nato.nō dānato & iſōti. FVrtiuū pedē.Veteres pedē ſtruit dicebāt p eo qđ ē fugit. CENchreas
puado.Oppidū eſt in iſthmo teſte Pomponio mela: Strabo in.viii.Cenchreas ait eſſe nauale corin/
thicorū:ad orientē ſpectans:Liuius cenchreas corinthicorū emporiū fuiſſe refert.Plinius in quarto:le
cheæ hinc:Cenchreæ illinc anguſtiarū termini.Paulus apoſtolus comā tontōdit in cenchris. CO/
rinthienſium.Videtur ακυρος dixiſſe corinthienſium pro corinthiorū:cum inter corinthios.& co/
rinthienſes.ea differentia ſit:quæ inter ſardos & ſardinienſes:hiſpanos & hiſpanienſes.Siculos & ſici

Mos lanicus. Sponſus coit cum ſpōſa i tenebris. Maſſagetæ coeūt i ppatulo. Pedem ſtruit Cēchreæ

fragrāte cauea:montē illum ligneum terræ uorago de
cœpit.Ecce quidā miles per mediam plateam dirigit
curſum petiturus:populo iā populāte:illā de publico
carcere:mulierē:quā dixit propter multiforme ſcelus
beſtiis eſſe damnatā:meiſq; præclaris nuptiis deſtina/
tā:& torus genialis ſcilicet noſter futurus accuratiſſi/
me deſternebať:lectus idica teſtudine perlucidus plu
mea cōgerie tumidus ueſte ſerica floridus. At ego præ
ter pudorē obeunti publice concubitus:præter conta/
giū ſceleſtæ pollutæq; fœminæ:metu etiā mortis cru/
ciabar maxime.Sic ipſe mecū reputās:q̄ in amplexu
uenereo.ſ.nobis coherentibus q̄cunq; ad exiciū mulie
ris beſtia fuiſſet imiſſa.non adeo:uel prudentia ſollers:
uel artificio docta:uel abſtinētia frugi.poſſet puenire:
adiacētē lateri meo laceraret mulierē:mihi uero q̄ſi in
dēnato & inoxio pceret.Ergo igiť nō de pudore iā:ſed
de ſalute ipſa ſolicitus:dū magiſter meus lectulo pbe
coaptādo diſtrictus iſeruit:& tota familia partim mi/
niſterio uenatiōis occupata partim uoluptario ſpecta
culo attonita meis cogitationis liberū tribuebať arbi/
triū:nec magnopere quiſquā cuſtodiēdū tā manſuetū
putabat aſinum : paulatim furtiuum pedem pferens
porta quæ pxima eſt potitus:iā curſu me celerrimo p
ripio.Sexq; totis paſſuum milibus perniciter confe/
ctis:cenchreas peruado quod opidum audiēt quidem
nobiliſſimæ coloniæ corinthienſiū:adluitur autē egeo

corinthii lienſes. Nã non nulli ueterum grammaticorum appellatiões has ita diuiſerunt: ut corinthios Sardos
corinthi- ſiculos putarent dici. qui corinthi in ſardinia in ſicilia nati ſint. Corinthienſes uero. & ſardiniéſes &
enſes. ſicilienſes incolas negociatoreſq; corinthi ſardiniæq; & ſiciliæ: cæteraq; hoc genus cõſimiliter. ſæpe tamen hæc in diſcriminatim uſurpantur: adnotauitq; porphirio oratiaus interpræs Sardũ & ſardinienſem dici poſſe eum qui in ſardinia eſſet natus. Ego exiſtimo Lucium noſtrũ ſignificãter & proprie corinthienſium dixiſſe melius q̃ corinthiorum: cum corinthus Romana colonia foret: incolereturq; a

& ſaronico mari ubi portus etiam tutiſſimum nauium receptaculum magno frequentatur populo. Vitatis ergo turbulis & electo ſecreto littore: prope ipſas fluctuum aſpergies in quodam molliſſimo arenæ gremio laſſum corpus porrectus refoueo. Nam & ultimam diei metam: curriculum ſolis deflexerat: & ueſpertinæ me quieti traditum dulcis ſomnus oppreſſit.

Romanis colonis & negociatoribus. Conſtat enim inter auctores Cæſarem dictatorem deduxiſſe corinthum colonos libertinos: qui corinthiéſes uerius q̃ corinthii nuncupantur. SARdonico mari. Quis minus paulo curioſius non credat lectionem hãc eſſe puram. & ſincerã: & apertam: tãq̃ a ſardinia ſardonicum mare nominetur: ſed cum ſardinia a corintho diſtet. quantum hiſpanis ueneto diſſidet eridano. & nulla communicatio ſit inter ſardoum Mare & egeum: corrigenda dictio
Soronicum Mare. eſt: unius litteræ detractione: quæ res cum pronunciatu uideatur eſſe leuicula & pene friuola: ſenſu tamen eſt erudita: & ex interioribus litteris eruta; legas igitur Saronico mari: non ſardonico. Eſt enĩ ſinus ſaronicus & Mare ſaronicum adluens iſthmum corinthiacum. Plinius in quarto corinthiacus hic illinc ſaronicus appellatus ſinus: olim pontus & porus quaſi tranſitus dictus ſtrabone teſte. cauſam nominis refert idem plinius his uerbis. ſinus ſaronicus olim querno nemore redimitus: unde & nomen. Ita græcia antiqua appellante quercum. reſtituenda eſt obiter dictio Pomponio melæ: apud quem conſimiliter legitur portus ſardonicus pro ſaronicus. TVRbulis υποκοριστικωσ. turbis.
Littus. PRope fluctuum aſpergines. Celſus iuriſcõſultus littus inquit eſt: quouſq; maximus fluctus
puluinus arenæ. hybernus a mari peruenit. idq; M. Tullium aiunt: cum arbiter eſſet primum cõſtituiſſe. Litus quoq; dici locum in quo litamus autumat Donatus. MOLliſſimo arenæ gremio: puluinum intelligit ſic enim mollior arena nuncupatur. Seruius tamen ſecus ſentit qui ait in. x. commentario. Dorſum eſt durior aræna quæ euntibus remeantibuſq; fluctibus denſatur. & in modum ſaxi dureſcit quod a
puluinarium. nautis puluinus uocatur. ab hoc puluino arenario uidetur plautus metaphoricos dixiſſe in caſſina ibo intro ſubducam nauim rurſum in puluinarium. VLTImam diei metam: ſuprema tempe-
ſuprema tẽpeſtas ſtas. dicebatur priſcis diei nouiſſimum tempus ut in. xii. tabulis decem uiralibus expreſſum eſt: quarum hæc ſunt uerba: ſolis occaſus ſuprema tempeſtas eſto. CVRriculum ſollis. currus ſiue curſus utrumq; enim curriculum ſignificat uerba hæc meta & curriculum decenter tranſlata ſunt a curriculi ſpectaculo. VESpertinæ quieti. poſt ſupremam tempeſtatem ueſpera eſt unde ueſpertina quies græci εσπερον dicunt. ille autem ſomnus ueſpertinus uidetur eſſe ſuauior & dulcior quo prima quies incipit & dono diuum gratiſſima ſerpit.

Argumentum. xi. uoluminis.

TOtus quidem Apuleius elegantia & eruditiõe plenus eſt hic uero nouiſſimus liber inter omnis excellit in quo dicunt quædã ſimpliciter multa ex fide hiſtorica pluria ex ſecretariis philoſophiæ & religiõis ægyptiæ deprõpta in principio eloquẽter explicatur oratio nõ aſinalis ſed theologica ad lunã eiuſq; luculenta deſcriptio mox lunæ ad luciũ bẽluola inſtitutio pompæ ſacerdotalis copioſa & erudita deſcriptio: ex aſino in hominem priſtinum deuoratis roſis facillima reformatio religioſa ſacris iſidis & oſiridis initiatio caſtimoniarum abſtinentia. altera ad lunam deprecatio foelix romam uerſus profectio ubi ſacris Romanis initiatus in collegium paſtophororum allectus eſt.

PRimã uigiliã: Alibi ſæpe annotauimus quẽadmodũ nox in q̃ttuor uigilias diuidiẽ ex inſtituto militari: q̃ ſingulæ triũ horarũ ſpatio ſupputantur: ideo aũt ĩ quattuor ptes ſunt diuiſæ noctis uigiliæ: qa cũ ĩpoſſibile uideat p totã noctẽ uigilãtes ſingulos ĩ ſpeculis pmanere. ĩſtituerũt ut nõ amplius q̃ tribus horis nocturnis neceſſe ſit uigilare: a Tubicine oẽs uigiliæ cõmittũtur. & finitis horis a cornicine reuocãtur. EXperectus dicĩ expgitus q excitatus ſõno ſpõte uigilat: expgefactus ẽ qui p aliũ ſõno excitatur. expectus uero a quiete ĩpeditus. auctor Diomedes ĩ primo: uerũ. ut Donatus in ſecũdo æneidos cõmẽtario refert: excuſſus ſonno dicĩ is: cuius dormiẽtis quies abrupta ẽ: cũ expgefactus ille dicaẽ cui ſõni ſacietas cõrigit. PROmicãtis. ualde ſplendentis radiantiſq;. COMpletũ orbẽ. pleni luniũ ſignat qđ græci. πάρο ελη-νου uocãt. quo luna orbe pleno fulget: pnoxq; cõſpiciẽ. COMmodũ: id horæ: tũc primũ SIlẽtioſa ſecreta: Silentiis plena. noctu enĩ cũcta cõſileſcũt: q̃rit Ariſtoteles ĩ pblematis cur nox ad audiẽdũ aptior ſit q̃ dies. an q; aer interdiẽ ſtridet a ſole concaleſactus ob ſtrepitq;: noctu uero regeſcitẽ ut

Vigiliæ q̃ttuor.

expectus Expgefactus.

Nox ad audiẽtiũ commodior.

CIrca primã ferme noctis uigiliã exprectus pauore ſubito: uideo præmicãtis lũæ cãdorẽ nimio cõpletũ orbẽ: cõmodũ marinis emergẽtẽ fluctibus: nactuſq; opacæ noctis ſilẽtioſa ſecreta certus ẽt ſummatẽ deã precipua maieſtate pollere: reſq; prſus hũanas: ipſius regi puidẽtia. nec tãtũ pecuĩa & feria: uerũ iã iã ẽt diuĩo eius luminis numiniſq; nutu uegetari. Ipſa ẽt corpa terra: cœlo: mariq; nũc ĩcremẽtis cõſeq̃nter augeri: nũc decremẽtis obſeq̃nter ĩmi

pote oĩ calore ſubducto. tũc aũt q̃cũq; audiri melius poſſunt cũ nullus ſtrepitus eſt. an q; p inanius facultas audiẽdi amplior q̃ plenius daẽ: ẽ aũt aer interdiu denſus: ut q luce radiiſq; refertus ſit. noctu ãt rarior. q; ex eo ignis & radii receſſerũt: pterea ſilentiũ noctis dictũ id tẽpus: qđ alii cõcubiũ appellãt. Plautus cõticiniũ. ab eo qđ ſileretur ut iterptatur. M. Varro. dẽ aũt ſilentioſus eodẽ ĩclinamẽto. quo facũdioſus: religioſus: cõſilioſus: aliaq; id gẽus cõpluria. q̃ ſignificãt copiã quãdã ĩmodicã rei ſup q̃. dicũẽ. REGI puidẽtia. Auctor ẽ Firmicus maternos: ĩ tertio matheſeos oẽm ſubſtãtiã hũani corpis ad lunaris numinis ptinere ptãtẽ. idẽ aliubi refert ſolẽ & lunã totius domios dedignari dominia ſortiri ĩ gẽituris. idẽ in. iiii. lunã hũanorũ corporũ matrẽ ſciẽter appellat. eodẽ teſte luna terræ ĩpiũ ex uicinitate ſortita. oĩa aĩantiũ corpa & cõcepta pcreat & generata diſſoluit. Creſcẽtis lũæ augumẽta corpibus nſis: & deficiẽtis luminis dãna ſentimus: medullæ hũani corpis cũ lũa creſcũt & decreſcũt. Plinius quoq; refert ſidus lũæ eẽ qđ terrã ſaturet. accedẽſq; corpa ĩpleat. abſcẽdẽſq; inaniat: ſanguinẽ ẽt hoĩum cũ lumĩe eius augeri ac minui: lũæ fœmineũ: ſolis maſculũ ſidus appelãt. PEcuina & feria. A pecore pecuinũ deriuaẽ: ut a belua beluinũ: unde pecuinæ uoluptates dictæ q̃ nobis cũ beluis cõmũes ſunt. VErũ iã iã. ppẽſo ſenſu. letteriſq; pẽſitatis atq; pſpectis corrigo ĩanima. & enĩ pclius fuit ex pximo error. ut hæc dictio ĩania adulteraret. uerteret q; ĩ iã iã: ẽ aũt ſenſus nõ ſolũ aĩantia. uerũ etiã anima carẽtia: q̃ ĩanima dicũẽ uegetari Aliq; poteſtate lunari: ſcribit Ambroſius ĩ q̃rto exameri lunã id id ſe ĩduere miniſteriũ. ĩ qđ & frater eius: ut illuminet tenebras: foueat ſemĩa augeat fructus hẽt ẽt pleraq; a fratre diſticta. ut quẽ toto die calor hũorẽ terræ ſiccauerit eũdẽ exiguo tẽporis nocte ros reponat. nã & ipſa luna larga roris ẽ. deniq; cũ lũa ẽ pnox tũc largior ros ferẽ arua pfundere. Defectu lunæ cõpatiunẽ elemẽta. pgreſſu eius: q̃ fuerit exinanita cumulanẽ. ut animãtiũ cerebrũ & maritimorũ humida: ſiquidẽ pleniores oſtreæ repiri ferũẽ multaq; alia cũ globus lunaris adoleſcit: hoc idẽ quoq; in arboribus pollet. & plãtis. Quin ẽt philoſophi pdiderũt. φυτικον. naturã plantãdi & augẽdi corpa exiſtere ex globo lunari. NVNC ĩcremẽtis augeri. Auctores ſunt. M. Tullius. Plinius. A. Gellius. cæteri. luna adoleſcẽte oſtrearũ & cõcharũ oĩum corpora augeri rurſus ſeneſcẽte minui. ſed cuſcula quoq; muſculorũ & fibras reſpõdere numero lunæ exq̃ſiuere diligẽtiores. arbores cũ luna ſimul ſeneſcentes quia tunc ex ſicatæ ſint. Tẽpeſtiue cædi putanẽ: hinc Lucilianũ illud. luna alit oſtrea ĩplet & echinos muribus fibras & pecu addit: ſcitu dignus ẽ ille uerſus ex aſtronomicis Mãlii: ad lunæ motũ uariãt aĩalia corpus. Rẽ memorandã Plutarchus refert: qui ait luna decedẽte cœpe reuireſcere & cõgerminare: cõtra aũt inareſcere adoleſcẽte. eã cãm eẽ dicũt ſacerdotes ægyptii cur peluſiotæ cœpe nõ edãt. qa hoc ſolũ olerũ oĩum cõtra lunæ ĩcremẽta atq; decremẽta uices minuẽdi & augẽdi habeat cõtrarias. M. Varro pcipit dies lunares obſeruãdos in oĩ agricolatiõe: cũ alia in agris faciẽda ſint potius luna creſcẽte: q̃ ſeneſcẽte. q̃dã e cõtrario: ĩ ouibus tondẽdis hoc obſeruabãt ueteres: ut decreſcẽte luna tonderenẽ. q̃dã qđ annotatu dignũ ẽ capillũ tõdẽt & calui fiũt lunæ decremẽto. Tiberius ĩ capillo tõdẽdo ſeruauit iterlunia: mẽdoſe legiẽ ap Pliniũ ĩ capitolio cõdẽdo. cũ legi oportеat in capillo tondendo. SPEcie ſalutis. ut legas ſpẽ ſalutis & ſenſus & uerborũ ſtructura depoſcit.

Silentiũ ſilẽtioſus

Luna mater cadncorũ.

Cum lũa ſanguis. augetur.

Pecuniæ uoluptates.

Inanima

Luna alit oſtrea.

Peluſiotæ non edunt cœpe.

capillũ tõdet lũa ſeneſcente

nui.fato.ſ.iã meis tot tãtiſq; cladibus ſaciato:&ſpẽ ſalu
tis licet tardã ſubminiſtrãte:auguſtũ ſpecimẽ deæ pre
ſentis ſtatui deprecari:cõſeſtĩq; diſcuſſa pigra qete: ala
cer exurgo:meq; ꝓtinus purificãdi ſtudio:mario laua
cro trado ſepties ſubmerſo fluctibus capite:qđ eũ nu/
meꝝ præcipue religiõibus aptiſſimũ:diuius ille Pytha
goras ꝓdidit:lætus & alacer deã præpotẽtẽ lachrymo
ſo uultu ſic apprecabar.Regía cœli:ſiue tu ceres alma

AVGVſtũ ſpecimẽ deæ.Venerabilẽ & ſacroſanctã lunæ effigiẽ. LAuacro trado.M.Tullius libro
Aqua ab prio de legibus docet.aſpſiõe aquæ labẽ corpeã tolli.& caſtimoniã corporis ꝓſtari:ſed cũ multũ aíus
lui ſordeſ corpe ꝓſtet obſeruetur q; ut caſta corpa adhibeãt.multo ẽ i ais id ſeruãdũ magis:ut caſti aio & corpe
noxarũ. deos adeamus:cõſtat ex lectiõe celleberrimoꝝ ſcriptoꝝ diis ſupis ſacra facturũ corpis ablutiõe pur/
gari.cũ uero iferis litãdũ ẽ:ſatis aptũ uideẽ ſi aſpſio ſola cõtingit.Virgilianus æneas de purificatiõe ad
ſacra ſupoꝝ ptinẽte ſic inqt: dõec me flumíe uiuo abluero:at Dido cũ ſacra dis iferis iſtituit ait.dic
corpus ꝓpet:fluuali ſpgere lym/
pha.iter genera purganonũ qbus
aiæ purgãẽ ẽ & aq̃ qđ poeta idicat
ſic ſcribẽs:aliis ſub gurgit e uaſto i
fectũ eluiẽ ſcelus.qđ totũ copioſe
explicat diuus Auguſtius li.xxxi.
de ciuitate dei.ideo aũt dixit mari
Marina no lauacro:quoniã maria aq̃ puri
aqua in ficat pp igneã portõnẽ:unde & ſa
purificati cerdotes:ut docet ꝓclus platõicus
onibus maria aq̃ i purificatiõibus utebãẽ
catullus quoq; oſtẽdẽs ui purgato
riã i eſſe aqs marinis ſcitæ inqt ſu
ſcipit o Gellii q̃tũ nõ ultia thetis.Nec genitot nympharũ abluit oceanus. SEPTIES ſubmerſo ca/
pite.Ex ſupſtitione priſcoꝝ qui aq̃ fluuiali q̃ſi purgatoria i mergebãt capita iuxta illud Perſianũ. Ty
berino in gurgite mergis mane caput bis terq;.& noctẽ flumine purgas.Iuuenalis quoq; cõſimiliter:
Ter matutino tyberi mergeẽ & ipſis uorticibus Timidũ caput abluet.Cũ ſeptenarius numerus ſit in
rebus oĩbus & potiſſimũ i religiõibus potẽriſſimus ſcitiſſime dixit ſe ſepties caput fluctibus imerſiſ/
ſe.cõſimiliter libro regũ q̃rto heliſeus ꝓpheta inqt leproſo uade & lauare ſepties in iordãe:& recipiet
ſanitatẽ caro tua & mũdaberis.Itẽ Paulo poſt lauit inqt ſepties in iordane iuxta. ſermonẽ ꝓphetæ&
Septẽna/ mũdatus ẽ.Septẽnario nũero.ut auctor eſt diuus Auguſtinus i epiſtolis uniuerſitatis ſignificatio ſæ/
rius ad pe figuraẽ q ẽt ipſi eccleſiæ tribuiẽ. ꝓpter inſtat uniuerſitatis.Præterea qđ memoratu ſcituq; dignũ
hominẽ. ẽ hic nũerus hoi oĩprimis cõuenit.ſiqdẽ q̃ternatius ad corpus ptinet:qđ conſtat ex q̃ttuor elemẽtis
& q̃ttuor q̃litatibus afficiẽ.Sicca.humida calida & frigida.qđ quattuot tẽpibus adminiſtraẽ.uerno
Heptas. æſtate.autũno hyeme.Ternarius uero ad aiam ptinet.pp triplicẽ uim aĩe:q̃ ẽ ratiõalis iraſcibilis cõcu
piſcibilis.De ui & potẽtiã ſeptẽnarii nũeri ſcripſi copioſe in libello : q inſcribiẽ heptalogos ſiue ſeptẽ
ſapiẽtes.de ſeptenario nũero.qui græce diciẽ heptas ſic ſcribit Martiãus in arithmetica:Quid te hep/
tas uenerãda cõmemorẽ:q̃ q; naturæ opa ſine feturarũ cõtagiõe cõformas. iter deos tritoniæ uirgi/
nis uocabulũ poſſediſti.Macrobius in prio in ſõniũ ſcipionis.docẽs ſeptẽnariũ reꝝ oĩum fere nodũ
eẽ:& totius fabricæ diſpẽſatorẽ ac dominũ refert pythagoricos q̃ternariũ & ternariũ ex qbus ſeptena
rius cõſtat inter arcana uenerari:ut ex q̃ternario iuris iurãdi Religionẽ ſibi facerẽt:ut ternario ad ſan
ctificatiões deoꝝ uterẽẽ qđ & Ariſtoteles tradit i prío de cœlo. DIVInus pythagoras.De pythago
Ipſe dixit ra cũ i uulgata ſint omnia id tãtũ retuliſſe ſuffecerit:eũ fuiſſe tanta diuinitate ꝑditum.ut pythagoras
ex eo nominatus credaẽ :q; nõ minus uera Apolline pythio loq̃reẽ ut ipſius auctoritas apud ſectato
res fuerit ꝓ rõne:quos ferũt ſiqd affirmarẽt i diſputãdo reſpõdere ſolitos.αυτοσ εφα ipſe dixit.Di/
Pythago uus Auguſtinus pythagorã miraẽ & laudibus effert.q; regendæ rei.p.Diſciplinã ſuis auditoribus ul
rici. timã tradebat iam doctis iã pfectis.iã beatis.ſcribitq; diſciplinã Pythagoræ habiã eſſe uenerabilẽ ac
Pythago prope diuinã.Apud græcos ſit iſta diſtinctio.ut pythagorici uoceẽ q una cũ pythagora cõuerſabanẽ
rei. pythagorei diſcipuli pythagoræ pythagoriſtæ uitã pythagoræ ſectantes.Symbola pythagoræ aliu/
Pythago bi a nobis fuſius explicãtur. REGINA cœli.oratio ẽ miſticotera ad lunã ex ſecretariis religiõis the
riſtæ ologiæq; priſcoꝝ educta:q̃ deã ꝑcaẽ:ut ſibi opituleẽ.cuius nomĩa & numĩa multiiuga precenſet:tãq̃
Deus dea ſit una & nomina plura:ſic enĩ ueteres ſolẽ & lunam pluribus nominibus coluere:q oia ad myſti
unus om cas cerimõias referũtur.M.Varro & Auguſtinus duos deos eẽ.& principalia duo rerũ eẽ tradiderũt.
nia plura cœlũ & terrã:qbus oia numina& noĩa cõueniũt. TV ceres alma.Philoſophi dicũt nõ eẽ niſi unũ deũ
& unã deã:q̃ pro ratione officioꝝ noſtroꝝ uariis nominibus appellatur:unde eũdẽ ſolẽ eũdẽ liberũ.
eundẽ apollinẽ uocãt.item lunã eãdẽ cererẽ appellant : eandẽ Dianã:eandẽ Iunonẽ:eandẽ proſerpinã
& ſub aliarũ quoq; appellationũ uarietate uenerantur.quod ſecutus poeta maximus pro ſole & luna
liberũ & cererẽ iuuocauit illo uerſu.uos o clariſſima mũdi lumina labentem cœlo quæ ducitis annũ
ceres un/ liber & alma ceres.ſuper qua re luculenta extat in ſaturnalibus explicatio.Alma autem ab alendo.ce/
de. res a creando dicta.ut grãmatici tradunt.M.Varro ceres inquit dicta q; gerit fruges.hoc idem ſentit.
M.Tullius in tertio de natura deorum.ſulgentius uero neſcio quid indictũ noſtris ſequitur ut ceres
dicatur . a χαρα: quod gaudium ſignificat.quoniam ubi lenitudo frugum ſit. gaudia ſuperhabun
Alma. dent neceſſe eſt:Alma bono epitheto dicta ab alendo ut ſeruius interpretatur.lucem almã interpreta
tur apud Virgilium Donatus illuſtrem & claram.Idem almum diem exponit pro Tranquillo.

PARENS originalis. Genitrix primigenia: & prima. REPERtu inuentione. MITI commoſtrata cibo. Plinius in ſeptimo ceres prima inuenit frumenta, cũ ante glande ueſcerẽtur. Ante Pliniũ Ouidius quoq; cecinerat. Mutauit glandes utiliore cibo. Idẽ in ſerio opere prima dedit leges cereris ſunt oia munus. Nil totius raptu proſerpinæ nil celebratius cerere. & cerealibus. ſũt aũt cerealias dies feſtus cereri dicatus. MITI cibo. Mitiore urbanioreq;. ELEVſinã glebã. Athenienſes cererem p̃ cæteris coluerunt tũ ſacrificiis ampliſſimis. tũ eleuſinis myſteriis quæ ut ſcribit Diododus antiquitate caſtimoniaq; apud oẽs homĩes

Ceres inuenit fruges.

Eleuſina myſteria

frugũ parens originalis: q̃ repertu lætata filiæ: uetuſtæ glandis ferino remoto pabulo miti commõſtrata cibo: nunc eleuſiniam glebam percolis: ſeu tu cœleſtis uenus: quæ primis rerum exordiis: ſexuum diuerſitatem generato amore ſociaſti: & æterna ſobole humano genere propagato nunc circunfluo Paphi ſacrario coleris: ſeu Phœbi ſoror: q̃ partu ferarũ medelis leniẽtibus recreato populos tãtos educaſti: preclariſq; nũc uenerari delubris epheſi: ſeu nocturnis ululatibus

ſũt celebratiſſima. Strabo quoq; eleuſin inquit urbs eſt in attica: ubi eleuſinæ cereris templum extat: & fanũ myſticũ: quod ictinus extruxit turbæ theatralis capaciſſimum. Olim Numenius inter philoſophos occultoꝝ curioſior offenſam numinũ contraxit: qđ eluſina ſacra interpretando uulgauiſſet. Somniauit enim ſe uidere ipſas eleuſinas deas habitu meretricio ante apertũ lupanar proſtrantes: quod cũ admirari uideretur iratæ reſpenderunt ab ipſo ſe adyto pudicitiæ ſuæ ui abſtractas & paſſim adeuntibus proſtitutas Ex hoc ſomnio admonitus eſt cerimonias deorũ minime inuulgandas eſſe. Auguſtinus in. vi. in cereris inquit ſacris p̃dicantur illa eleuſina: q̃ apud athenienſes nobiliſſima fuerũt. Ob hæc myſteria ab Ouidio dicitur cerealis eleuſis. prouerbiũ eſt græcũ. ἀττικοὶ τὰ ἐλευσ ἱερά de his quæ hoies faciunt ſibi ipſis: nec cõmunicãt cũ aliis. PRimis rerũ exordiis. Sublata uenere orbis iacebit cuncta ſqualebunt deſolata. mũdũ ipſum facies inamabilis cõtriſtabit. Veneris beneficio diuerſi ſexus copulantur. Animãtia perenniter propagãtur. hoies ſingulatim mortales uniuerſo tamẽ genere. ſufficiendaq; uiciſſim prole perpetui fiunt & imortales. Itaq; Lucretius merito ſic exorſus eſt poema philoſophicum Aeneadũ genitrix hoĩum diuũq; uoluptas Alma uenus p te quoniã genus omne animantũ concipitur: uiſitq; exortũ lumina ſolis. Et quoniã incidimus in mẽtionem Lucretii. illud eſt notabile Lucretiũ nõ feciſſe initiũ ſuoꝝ libroꝝ ab hoc principio. qđ oẽs cõcinũt qđ uulgo legitur. ſed cũ ſcripſiſſet unũ & . xx. uolumina ſic cœpiſſe. Aetheris & terræ genitabile quærere tẽpus. hoc tradit. M. Varro. cuius auctoritate cõmonitus exiſtimo iſtos libros Lucretii qui circũferũtur eẽ nõ integrũ opus. ſed partẽ operis legitimi: quo unus & uiginti libri cõtinebãtur. Venus aũt hæc luna eſt: q̃ mortaliũ corpoꝝ teſte Macrobio & auctor eſt & cõditrix. quã ætheriã terrã phyſici uocauerũt & habitatores eius lunares populos nũcuparũt. Philocorus quoq; in athide affirmat ueneré eſſe Lunã. & ei ſacrificiũ facere uiros cũ ueſte muliebri. mulieres cũ uirili. q eadẽ & mas exiſtimet & fœmĩa. Diuus Auguſtinus i ſeptimo. Eandẽ inquit uenerẽ eſſe & Lunã uolunt. PAPHI ſacrario coleris. Venerẽ apud paphios coli. unde & ipſa paphie nominatur. nullus ignorat. qui uel illud tantum celebratiſſimum audiuerit. o uenus regina gnidi paphiq;. Plinius & Strabo tradũt i iſula cypro fuiſſe urbes. paphon & palepaphon. quaſi uetuſtam paphon. Vbi antiquum ueneris paphiæ templum ſpectabatur. circunfluo autem dixit alludens ad inſulæ ſitum quæ mari circonflua eſt. PARTV ferarum. Sententia parum conguens lunæ ſiue lucinæ poteſtati. ut partus ferarum recreare dicatur: cum hominum cauſa magis q̃ ferarum myſtica, eius cerimonia inſtituta eſſe uideantur. Quo circa uerior lectio erit & eruditior ſi legas partu fetarum. ut ad fetas fœminas. hoc eſt eas. quæ enixæ ſunt referatur: fetæ enim abſoluto uocabulo dicunẽ puerperæ & quæ iam partu exoneratæ ſunt. Ita eruditorum ſchola. Ita Plinius noſter loquitur. Interdum quoq; fœtum dici plenum & grauidum quis ignorat? Cui ignotum non ſit illud maronianum omnibus notiſſimum: loca feta furentibus auſtris. Lunam autem quæ & iuno lucina dicta eſt. ducem eſſe naſcentium & partubus mulierum fauere. & a parientibus inuocari ſcribunt omnes: & hoc uidiſſe antiquos apparet: ex quorum inſtituto mulieres potiſſimum ſupercilia ſua huic deæ attribuerũt: hic enim maxime debuit collocari iuno lucina. ubi ab diis lux daẽ oculis. ob hoc nomine quoq; myſtico ilithya inuocatur a parturiẽtibus Oratius in carmine ſeculari ad lunam. Rite maturos aperire partus lenis ilithya tuere matres ſiue tu lucina probas uocari ſeu genitalis. VENEraris. Coleris in paſſiua ſignificatiõe: itidem a Virgilio dictum eſt uenerata ſacerdos.

Curioſitas numenii.

Prouerbium.

Attici eleuſinia

Pricipiũ lucretii aliud q̃ id uulgatũ.

Aetheria terra:

Paphia uenus.

Foctæ.

Ilithy.

DELVbris epheſi. Templum dianæ epheſiæ tantæ fuit magnificentiæ atq; admiratiõis. apud priſcos ut inter ſeptem miracula numeraretur. ducentis uiginti annis conſtat id factum eſſe a tota aſia. Columnæ cẽtum uiginti ſeptem a ſingulis regibus factæ ſexaginta pedum altitudine. ex his triginta ſex celatæ ſimulacrum ipſius deæ Cæteri ex hebeno eſſe tradunt. Mucianus uero uitigineum. & nunquam mutatum ſepties reſtituto templo. Cætera eius operis ornamenta tanta fuerunt. ut plurium librorum inſtar obtineant. Et quoniam mentio incidit de ſeptem mundi miraculis. uideor

Delubrũ dianæ epheſiæ.

Septem miracula mundi.

factuꝛus operæ precium ſi ea hoc in loco percenſeam. Sunt autem hæc templum dianæ epheſiæ:
mauſoleum.hoc eſt mauſoli ſepulchrum:coloſſus ſolis apud rhodios. Iouis olimplici ſimulacrum:
quod phidias fecit exebore. Muri Babilonis quos ſemyramis regina conſtituit:Pyramides in ægy-
pto & domus cyri medorum regis.quam memnon arte prodiga illigatis auro lapidibus fabricauit
non me preterit uarietatem eſſe in quibuſdam apud quoſdam:ſed in præſentia ſecutus cum caſſio-
dorum:hæc quæ diximus ſeptem miracula percenſentem. HORrenda proſerpina.M. Varro lu-
na inquit ꝙ ſola lucet noctu.ea-
Noctilu- dem dicta noctiluca. Quidã dia-
ca. nam uocant. quaſi diuianam. ꝙ
Diana. in altitudinem & latitudinem ſi-
Proſerpi- mul eat. Proſerpinã quoq; appel-
na. lant ꝙ hæc ut ſerpens modo in
dextram modo in ſiniſtram par-

horrẽda Proſerpina:triformi facie laruales ĩpetus cõ-
primens. terræque clauſtra cohibẽs lucos diuerſos in
errãs:uario cultu propitiaris: iſta luce fœminea cõlu-
ſtrãs cũcta mœnia:& nudis ignibus nutriẽs læta ſemia

tem late mouetur. ſerpere enim & proſerpere idem dicebant. Fulgentius non inſcite proſerpinam
Hecate. inquit quaſi ſegetem uoluerunt ideſt terram radicibus proſerpentem.& hecate græce dicitur. heca-
ton eni græce centũ ſunt:& ideo hoc illi nomen ĩponũt:quia cẽtumplicatum ceres proferat fructum
Nocturnis autem ululatibus Ideo horrendam dixit.quia ſacra proſerpinæ erant nocturna.& noctu
cum ululatibus colebatur. Quod & poeta docet illo uerſu. Nocturnis hecate triuiis ululata per urbes
eandem enim eſſe proſerpinam & hecatem & dianam & cererem.& lunam nouimus. Cur ululati-
bus coleretur. per triuia & quadriuia rationem tradunt.ad repreſentandam ſcilicet cereris imitatio-
nem:quæ raptam proſerpinam in triuiis clamore requirebat. Romæ quoq; in ludis ſecularibus tri-
Noctur- noctia ſacra celebrantur in honorem plutonis:& proſerpinæ. Diagondas Thebanus omnia noctur-
na ſacra na ſacra apud græcos lege perpetua ſuſtulit. Ariſtophanes quoq; archeæ comediæ conditor noctur-
ſublata. nas per uigilationes amaritudine perſtringit. Seueritas Romana bacchanalia & nocturna ſacra dã-
nauit.cum ſub nomine religionis ſtupra puerorum fœminarumq; promiſcua & corruptelæ omnis
Trifor- generis fieri cœpiſſent. TRIFORmi facie. Triuiam tergeminam triformen diuam dici proſerpi-
mis. nam lectione poetica compertum eſt:tanquam luna in cœlo. Diana in terris.proſerpina apud infe-
ros ſit Virgilius Tergeminãq; hecatem tria uirginis ora dianæ. Orpheus innuit ideo triplicẽ terge-
Laruæ. minãq; diuam nuncupari quoniam tribus capitibus figuretur, equino canino & humano. LAR-
Maniæ. uales impetus. Cum proſerpina ſit dea manium merito in eius poteſtate eſt impetus laruarum: &
omnia noctium occurſacula cõprimere.& omnia umbrarũ nocturnarũ terriculamenta cohibere.ne
laruatos faciant homines atq; lymphaticos. Iam ſæpe dictum eſt. laruas perhiberi animas mortaliũ
exutas corpore ſe propter aduerſa uite merita deprauantur. eaſdem manias dici docet Martianus.
LVCOS diuerſos. Diana in lucis uim propriam exerit ſicut in cœlo luna. Virgilius in.vi.iam ſub-
eunt triuiæ lucos. PROpiciaris. Placaris coleris. VARIO cultu. Quelibet natio ſuos ritus & cul-
tus cerimoniarũ prope habet peculiares. Romam Liuio teſte omnẽ diſciplinã ſacrificãdi ꝑter ꝙ mo-
re Romano abolcuere:iudicantes nihil æque diſſoluendæ religionis eſſe:ꝙ ubi non patrio ſed exter-
no ritu ſacrificaretur. prouerbiũ eſt græcũ ρωλοσ και χωκα.quo ſignificatur ſingulas gentes ꝓpriis
legibus uti tam in adminiſtratione Rei.Pu.ꝙ in cultu cerimoniarũ:& ut exempla ꝑtereã ꝙ ſunt innu-
Hercules mera aurium faſtidio parcens:unum tantũ ad ꝑſens cõmemorabo.de lindiis qui herculẽ nouo cul-
coliturcũ tu & ritu colunt uidelicet cum conuiciis.& maledictis. Quod ſi alicui iter ſolemnes ritus uel impru-
conuitiis denti exciderit bonum uerbum ſacra herculanea habẽt pro uiolatis. Vnde ꝓuerbiũ græcoꝝ ĩ notuit
λιρδιοι την θυσιαν. uerum hæc non tam ſacra dicenda ſunt ꝙ ſacrilegia. LVCE fœminea. Lux
ſolis maſcula & ſidus maſculum.lux lunæ fœminea & ſidus fœmineum. Plinius in ſecundo ſolis eẽ
maſculum ſidus accipimus:e contrario ferunt lunæ femineum.ac molle ſidus atq; nocturnum ſol-
uere humorem & trahere non auferre. Illud notabile quod doctiſſimi memoriæ prodiderunt.& car-
reni præcipue obſeruant:ut qui lunam fœmineo nomine ac ſexu putauerit nũcupandã is addictus
Lunus mulieribus ſemper inſeruiat.qui uero marẽ deum eſſe crediderit.is dominetur uxori:neq; ullas mu-
deus. liebres patiatur inſidias. Vnde ægyptii quãuis lunam deam ut fœminam dicant. tamẽ myſtice. deũ
Arſeno- dicunt. Parthi quoq; lunum deum nomine maſculino & ſexu colebant:nec id ſine cauſa:nam priſci
theles. deos omnis αρσενοθηλεασ eſſe crediderunt.quaſi dicas maſculo fœminos.tãꝙ utriuſq; ſexus par-
ticipationem numina habeant:proinde caluus pollentem deum uenerem ſanctiſſime nominauit
& a Virgilio dictum. Deſcendo ac ducente deo flammam inter & hoſtes expedior. Item nec dextræ
erranti deus abfuit.nam illic uenus hic iuno intelligitur. Diximus quoq; paulo ante ex auctoritate
philocori uiros ſacrificium feciſſe lune quam & uenerem eſſe credebant cum ueſte muliebri mulie-
res cũ uirili.ꝙ eadem & mas exiſtimetur & fœmina. Tradit Diuus Hieronymus in diuinis.neq; ſexũ
Spiritus neq; genus eſſe ſpectandum.ſiquidem a noſtris ſpiritus ſanctus maſculino genere dicitur.a græcis
ſanctus. neutro ab hebreis fœminino. NVDIS ignibus. Nitidior lectio udis ignibus.in luna enim ignes
f.g.apud non ſunt torrentes & ignei:ut in ſole ſed humẽtes & diluti:ut pote quæ alienum fulgorem mutue-
hebreos tur:cunctaque humifico ſpiritu laxet:temperamento autem humoris & caloris ſemina nutriuntur.

SOlis ambagibus.Luna ſolis diſcipula obſequiť curſibus fraternis & prout accedit ad ſolē uel rece dit a ſole creſcens aut ſenecens diſpenſat lumen quod optimo epitheto appellat incertū:cū ſemper in incremento ſit aut decremento.& ſic ſemper iſtabile.Clamat pythagora apud Ouidium nec par aut eadem nocturnæ forma dianæ eſſe poteſt uſquā:ſemperq̧ hodierna ſequente ſi creſcit minor eſt ma ior ſi cōtrahit orbē.ex myſtico lunæ mutabilis exemplo admōet nos Ambroſius in exhamero nihil rer̨ humanar̨ eſſe poſſe.qđ nō aliquādo reſoluatur.Vnde ſcriptura ait ſtultus ut luna mutať: Verū illa nō ſpōte mutať.Tu uero ſpon te mutaris.ob hoc uidētur nobi les Romani lunulas in calceis ge ſtaſſe.ut nō nimis extollerent in dulgētia fortunæ fauētis.ſed ad monerētur inſtabilitatis rer̨ hu manar̨ exēplo lunæ:quæ mō cla riſſima prænitet orbe pleno.mō oī ſplendore uiduata gracilíſcit & ad nihilū redit.Luna auctore Ma crobio diſpenſationibus ſeptēna riis luminis ſui uices ſēpiterna le ge uariando diſpōit.Primis ſeptē diebus dimidiata ſemiorbē oſten dit:græcoq̧ ſermōe dichomēis& dichotomos uocať q̄ſi diuidua. Secūdis orbē totū cōplet:fitq̧ ple nilumū.qđ græci πανσεληνον uocant.Tertiis dichotomos rur ſus efficiť.Quarti fit coitus lunæ cū ſole qđ iterluniū uocāt & ſilētē lunā & intermēſtruā.græce ſyno dos dr̄.hic diſcas ſynodicā radia tionem dice frequēter a Firmico mr̄no āphicyrtos ēt noīať utriq̧ ꝓminētibus gibbis ut docet Mar cellinus.ꝑterea utrū hēbat ꝓpriū ſplēdorē an notho lumine luceat ſcrutatores rer̨ celeſtiū uarias opi niōes ꝓdiderūt. SVBſiſto.Succurre ſubueni opitulare. AFFIrma.Melius eſt offirma.i.ſtabilito ful citoq̧ & firmā reddito:ne me deinceps ſua mutabilitate cōcutiat. PAuſam.Ceſſationē & quietem. MEO lucio.Mihi ipſi & humāæ figuræ.hoc dicit reforma me i priſtinū Apuleiū. MOri.liceat Malo iqt mori q̄ degere uitā iumētoriā & ꝓrſus Aſinalē. MArcētē.animū.Sōnulētū torpētē nec dū cuſſo torpore expgefactū.ſic & Fulgētius dixit marcēcia lāgore ſonni lumia. marcentes uuæ dicūtur Martiali.uina marcida Papinio:bacchi quoq̧ epithetō ē ut marcidus dicať ꝓ ebrius & laſſus.qđq̧ molles efficit ut iterp̄tať lutatius Statii iterp̄s. COmpſerā.Lege cōpreſſerā uix inqt cœperā oculos cōprimere & cōniuere:qđ adormitāte fieri ſolet. PElago medio.Hoc ex uulgari opiniōe nec nō poe tica dictū:q̄ crediť lunā & ſolē exoriētes emergere de pelago & i pelagus occidētes cadere:tūc ut inqt poſſidonius fit igēs ſtrepitus & ſtridor.tāq̄ ſole i ꝓfundū cadēte pelagus efferueſcat.Hoc ſignat Papi nius i ſiluula cū ait.Quæ ꝓnos hyperiōis meatus ſummis oceani uides i undis.Stridorēq̧ rotæ cadē tis audis. PER lucidū ſimulachrū.Corpora demonū ex puriſſimo aeris liqdoq̧ elemēto coalita me riti hoīum temere uiſibilia.niſi diuinitus ſpeciē ſui offerāt:filis texta ſunt.ſplēdidis.& uſq̧ adeo te nuibus.ut radios oīs nr̄i tuoris & raritate trāſmittāt:& ſplēdore reuerberēt:& ſubtilitate fruſtrēť:hic illa homerica Mineruā cohibēdo achilli iteruentēs.Soli cōſpicua ē.alior̨ nēo tueť: hic illa uirgiliana iuturna fratri turno auxiliabūda i mediis militibus cōuerſať.miſcetq̧ uiris nec cerniť ulli. PAuptas oris hūani.Dixit Lucretius patrii.ſermōis egeſtas. DAPſilē copiā.Largā eloquētiæ ubertatē.græce δαψιλια dr̄ largitas.& opulētia.δαψιλησ abūdās & copioſius q̄ dictiōe & nr̄i uſitati ſunt.Plautus i aulularia.Dotes dapſiles nihil moror.Suetōius de ueſpaſiāo cōuiuabať aſſidue ac dapſile hoc ē abūdā ter & laute.A columella uitis dr̄ dapſilis muſto q̄ abūdātia uini exuberat.ille quoq̧ ſcriptor:q caro qa demoribus diſſerit iſcribiť iter minutulos auctores primi noīs decēter dixit iterdū dapſilis eſto.Luci lius iqt iuitauit dapſilius ſe.ꝓ largius & copioſius.Suidas refert hæc.δαψιλεια ἡ πολυτελεια δαψι λησ πολυτελησ δαψιλεστατοσ πολυτελεστατοσ. IAM primū crines uberimi.Lūæ ē lu culēta myſticaq̧ deſcriptio ex īſtituto ſcriptor̨ qbus mos ē ꝓpe peculiariter deū uel deā quēpiā accu rtius deſcribere.Sic fulgētius muſas deſcribit:hic nr̄ lunæ ante oīa dat capillū dēſum.& ꝓlixā comā p colla defluētē:qa uenus ē.q̄ ſine ornatu pene erit iuenuſta.qđ & referri pōt ad radios lunares.uer̨ cū hæc myſticotera ſint.nō debēt ut inqt Luciāus i libro de Dea Siria dici ſine ſacerdotibus & ꝓphetis.

Mutabilitas lunæ. Lunæ in calceis. Dichotomos. Interlūiū Lūa ſilēs. Synodus. Amphicyrtos. Corpora demonū aeria. Dapſilis. Dapſilius. Myſtica nō ſine ſacerdotibus.

& ſolis ambagibus diſpēſas icerta lumia.quoquo noie quoquo ritu:q̄q̧ facie:te fas eſt iuocare:tu meis iā nūc extremis erūnis ſubſiſte: tu fortunā colapſam affirma tu ſæuis exāclatis caſibus:pauſam pacēq̧ tribue.ſit ſa tis laborū.ſit ſatis piculorū.depelle q̄drupedis dirā fa ciē:redde me cōſpectui meorū:redde me meo Lucio. Ac ſi qđ offenſum numē iexorabili me ſæuitia premit mori ſaltē liceat:ſi nō licet uiuere.Ad iſtū modū fuſis precibus:& adſtructis lamētatiōibus:rurſus mihi mar centē aium:i eodē illo cubili ſopor circūfuſus oppreſ ſit:necdū ſatis cōpreſſerā:& ecce pelago medio uenerā dos diis ēt uultus attollēs emergit diuina facies.At de hic paulati toto corpore piculū ſimulacrū excuſſo pe lago āte me cōſtitiſſe uiſum eſt.Eius mirādā ſpeciē ad uos etiā referre cōnitar:ſi tamē mihi diſſerēdi tribuerit facultatē Pauptas oris hūani:uel ipſum numē eius dap ſilē copiā eloquutilis facūdiæ ſubminiſtrauerit.Iā pri mū cries uberrimi ꝓlyxiq̧ & ſenſi itorti p diuia colla

paſſiue diſperſi.molliter defluebãt. Corona multifor
mis:uariis floribus ſublimē diſtrinxerat uerticē. cuius
media quidē ſuper frõtē planã rotũditas in modũ ſpe
culi:uel ímo argumẽtũ lunæ candidũ lumē emicabat
dextra leuaq; ſulcis iſurgẽtiũ uiperarũ:cohibita ſpicis
etiã cerealibus deſuper porrectis:multicolor biſſo te/
nui pertexta:nunc albo cãdore lucida: tunc croceo flo
re lutea:nunc roſeo rubore flammida: & quæ lõge lõ/
geq; etiam meum confutabat obtutum:palla nigerri/
ma ſplendeſcens atro nitore quæ circuncirca remeãs:
& ſub dextrum latus ad humerum leuum recurrens.

PAſſiue.paſſim & incondite paſſiua libido dicit Firmico materno.p publica promiſcuaq;. CO
rona multiformis.Simplex ſenſus & hiſtoricus patet myſtico intellectu ſignari uidet multiplex lũæ
effigies quæ nunq̃ poſtridie eadē forma lucet qua illuxit pridie.hinc exiſtimat Euſebius i præparano
Hecate. ne euãgelia dici ecatē pp uarias.ſ.figuras quas quotidie nouas repreſentat. põt & referri ad uirtutem
Coronæ lunæ multiformē atq; multiplicē.nil ēt phibet intelligi de corõis quæ multifariæ circa lunã cõſpici/
circalunã unt.M.Varro.& plinius prodiderunt ſi luna cõronã circa ſe habebit & eã ſincerã nõ ante pleniluniũ
hyemē eē metuendã.ſi gemini or
bes lunã cinxerint ſignificari ma/
iorē tẽpeſtatē.ſi plena luna circa ſe
habebit orbē ex qua parte is ma/
xime ſpendebit.ex ea uentũ oſten/
det plinius quoq; in ſecundo ſic
inquit.exiſtunt eædē coronæ cir/
ca lunã.& circa nobilia aſtra.Ari/
ſtoteles in meteoris & cæteri græ
ci. halo nuncupãt.quã noſtri mo/
do circulũ.modo coronã interpre
tant. Seneca in primo queſtionũ
Halo. hũc inquit græci halo uocãt: quē
nos dicere coronã aptiſſime poſ/
ſumus. PLAna rotunditas. hoc
ad pleniluniũ uidet eē referendũ.
CAndidũ lumē.Suus cuiq; pla
Colores. netarum color eſt Saturno candidus.ioui clarus Marti igneus lucifero candēs.ueſperi refulgēs.Mer/
planeta curio radians lunæ blandus.Soli cũ orit erdens poſtea radians. SVLcis inſurgentium uiperarum.
rum. iam dictum eſt lunam eſſe proſerpinam.eē cererem.eſſe ut ita dixerim omnia.proinde illi aſſignan/
tur ea q̃ ptinent ad agricolationē cerealē:in qua ſulci interdũ tortuoſi uiperas imitant.in arando ma/
gnopere ſeruandũ eſt Catonis oraculũ.ſulco uario ne ares.Arator auctore plinio niſi i curuus præua
ricat idē ait oē aruũ rectis ſulcis mox & obliqs ſubigi debet.& põt & hoc cõmodiſſime referri ad an/
gues qbus frenatis curruiq; remotis ceres dea ſulcauit cælũ.& p aera uecta eſt.Ouidius.Geminos Dea
Biſſum fertilis angues curribus admouit freniſq; cohercuit ora.& mediũ cæli.terræq; p aera uecta eſt:ego po
tius opinor ſulcos uiperaꝝ ptinere ad iter lũæ flexuoſum: qualis eſt draconũ meatus. BIſſo tenui.
erat inquit luna induta ueſte biſſina multi colori.biſſum aũt linũ uocamus.plinius in.xviiii. lino biſ
ſino ſecundã bonitatis & principatis palmã dat mulierũ maxime deliciis:cuius ſtipula q̃ternis dena/
riis uendebat.in exodo præcepit dominus decē cortinas fieri de biſſo retorta:& hyacinto ac purpura
coco bis tincto uatiata ope pulmario.ad tabernaculi operimẽtũ.ioſephus libro tertio entiquitatũ.itē
in.vi.belli iudaici ſubtiliter ſcribit hos quattuor colores ex quibus cortinæ contextæ erant deſignare
Coccum naturã elementoꝝ.Coccũ.n.ignē imitat.purpura mare ſignificat.gyacinthus aeris ē indiciũ. biſſum
purpura. uero terrã declarat eo q linũ oriat ex terra.p̃terea ſacerdotes ad altare accedentes ueſte biſſina amicti
Hiacyn/ erant ponnfex quoq; caput tegebat biſſina thyara de quibus oĩbus p̃ter ioſephũ copioſiſſime apud
thus. noſtros ſcripſit Diuus Hieronymus in libello ad fabiolam de ueſte ſacerdotali. eſt præterea biſſum
color purpureus.unde biſſion dicunt græci ueſtimentum βύσσω βεβαù [illegible].ideſt biſſo tinctũ
ut docet ſuidas in etymologico.biſſini mentionem & plinius facit.ix. ALbo candore lucida.ex cau
ſa phyſica multicolor ueſtis lunæ tribuitur.ut & candido & croceo & rubenti colore cõtexta merito
præſagia. dicatur.namq; luna uario mutabiliq; colore ſpeciem ſui ſubinde uariat.neq; id ſine præſagiis tempe
lunæ. ſtatum.ſi quidem rubicunda uentos.nigra pluuias.puro nitore ſplendens ſerenitatem portendere
creditur.hic illa Virgiliana pronoſtica.at ſi uirginem ſuffuderit ore suborē uentus erit uento ſem/
per rubet aurea phœbe. CONfutabat obtutum.perturbabat aciem oculorum meoꝝ & quaſi præ
ſtringebat. PALla nigerrima.notiſſimum eſt pallam dici ueſtē matronalem & honeſte mulieris
ueſtimentum.cuius Oratius.Virgilius plautus omnes meminere. ideo autem pallam nigerrimam
lunæ aſſignare uidetur:quia eam ex partem proprii cãdoris totam eſſe & alienæ lucis indigam mul/
ti crediderunt.Beroſus uero ſideralis ſcientiæ conſultiſſimus lunam profeſſus eſt pilam eſſe ex dimi
Color lu dia parte candentem:reliquam cerulei coloris:eamq; cum ad perpendiculum & normaliter ſibi ſub
næ. iecta ſit obſcuram uideri & nigram.ut nigerrima palla referatur.uel ad colorem lunæ proprium.uel
ad defectus & quando in coitu ſolis obſcuratur.Quidam lunam denſo corpore eſſe.alii leui ceu quo
dã ſpeculo & ſolis ĩpetu recipere ſplẽdorē arbitrãt. ATRO nitore.Decẽter dixit atro nitore cũ ni/
tor quidã ex nigro colore refulgeat.Apelles atramẽto abſoluta opa illinere ſolebat ita tenui.ut id ipſũ
repculſu claritates oculorũ excitaret. Ad humerũ leuũ recurrēs.Videt ſignare habitũ gabinum de
Cinctus quo Virgilius ipſe qrinali trabea cinctuq; gabino.ē ãt gabinus cinctus toga i tergũ reiecta ut una eius
gabinus. lacinia a tergo reuocata hominē cingat:quo ueſtimẽti genere utebatur conſul bella inducturus.

VMbonis uice. Vmbonē eē mediā clipei partē eminentiorē & pro ſcuto interdū accipi. docēt grā
maticí & ſciūt oēs. papinius iā clipeus clipeis umbōe repellit̄ umbo. Senſus eſt Apuleiāus ueſtē recur
rentē ad humerū ſiniſtrū repreſentaſſe uicem umbōis:& ſcuti ſicut ſæpe palliū ſiniſtræ inuolutū ē p
clypeo. apud perſiū candidus umbo nō accipi debet pro clypeo: ut incurioſi & male litterati opinant̄:
ſed pro ueſte qua adoleſcentuli die tyrocini induebant̄: quā. M. Tullius & Plinius togā purā. a cando
re nuncupant: cuius & Sidonius fecit mentionē. CONtabulatione. Sicut contabulationes ſunt in

Vmbo.
Locus p/ ſii.
Contabu lationes

umbonis uicem deiecta parte laciniæ multiplici conta
bulatione dependula. Adultimas oras: nodulis fim/
briarum decoriter confluctuabat: per intextam extre/
mitatem: & in ipſa eius planicie ſtellæ diſperſæ coru/
ſcabant. earumq̧ media ſemeſtris luna flammeos ſpi/
rabat ignes. q̄q̄ tamen inſignis illius pallæ perfluebat
ambitus indiuiduo nexu corona: totis floribus: to/
tiſque conſtructa pomis: adhetebat iam geſtamina:
longe diuerſa: nam dextra quidem ferebat æreū cre/
pitaculum: cuius per anguſtiam laminam in modum
baltei recuruatam: traiectæ mediæ paucæ uirgulæ cri/
ſpāte brachio: trigemios iactus reddebāt argutū ſonū.

domicilio & tabulatis pluribus te
cta conſurgunt. ita in ueſtibus ma
xime fœmineis contabulationes
quædā extare uiſunt̄: quaſi grada
tim ſeſe dilatātes. Quidā codices
habēt cōtubulatione: quod nō di
ſplicet: eſt. n. contubulatio dicta a
tubis ſiue tubulis: quaſi tūiditas
orbiculata per ueſtē ducta īſtar tu
bulorū. qbus aquæ ductus extru/
unt̄ qui ut Victruuius & Plinius
docent ex una parte lingulati eſſe
debēt. ut alius in aliū inire cōueni
req̧ poſſint cōmiſſuris pyxidatis:
multoq̧ ſalubrior eſt aqua ex tu/
bulis fictilibus ducta q̄ p fiſtulas
plumbeas. inter ueſtes pontificis
apud priſcos erat indumentū ro/
tundū. ex quo fimbriæ pendebant alternis aurea tintinabula malaq̧ granata ſuſtinētes tintinabulis
quidē tonitrua: malis uero fulgura deſignantibus. Gregorius in paſtorali quod & D. xliii. proditū ē.
Tropologice interpretatus per tintinabula ſignificari ſonū prædicatōis in ſacerdote eſſe dedero. p ma
la punica fidei unitatē deſignari ī quibus uno exterius cortice multa īterius grana muniāt̄. ORas.
extremitates ueſtimēti & fimbrias ſine aſpiratiōe ſcribēdū ē. INtectā. Oculis obuiā & aptā pōt legi ī
textā. STellæ coruſcabāt. Stellis diſtinctā uariegatāq̧ ueſtē fuiſſe deſignat. hæc legēs uideor legere
deſcriptōes ueſtiū ſacerdotaliū hebraicarū. inter qs una nobilitat̄ intextu gēmarū. &. n. duodeci lapi/
des ī q̄ttuor ptes terni diuiſi ueſte īcluſi ſpectabant̄: pferētes ſcripta tribuū iudaicæ gētis noīa Lucia.
quoq̧ in deſcriptōe cultus deæ ſyriæ & ſimulachri opoſus eſt cuius emulator eſt noſter lucius. SE/
meſtris luna. Nō a numero ſex mēſiū ſemeſtris hic dicit̄ luna: ut ego ſentio: ſed a ſemi mēſe q̄d fere ī
dimediatis mēſibus plena ſplēdicat & cūcta colluſtrat: unde idus uocabulo tuſco appellāt iouis fidu/
ciā. q dies fere ī plenilunio & medio mēſe fierit ſolet. &. n. fiducia iouis ē luna cūcta illuſtrāte. PErflue
bat. Veſtis laxior quaſi undacio fluctuat & pfluit. INdiuidio nexu. Videt̄ ſignare coronā hāc fuiſſe ī
extremo pallæ ambitu cōſtructā floribus & pomis ad degnādā cereris fœcūditatē. & fruū ubertatem
ex qua primo flores mox poma pueniāt. DExtra ferebat crepitaculū. Lucianus ſimularū deæ de
ſcribens. eſt inquit iuno dea. habet āt aliquid & palladis & ueneris. & lunæ & rheæ: & diāæ. & nemeſi
os: & pcatū māu qdē altera geſtat ſceptrū altera āt fuſum ī capite radios fert & turrī & ceſtō. lucius ue
ro noſter dicit ī māu dextera lunæ fuiſſe crepitaculū æneū: ut p hoc oſtēdat ritum priſcorū. q crepitu
æramētorū diſſono lunæ laborāti auxiliabāt̄. cuius rei p̄ter poetas liuius quoq̧ & plinius meminere:
uel ut p creputaculū declaret lunā tinnitu quodā & ſonitu ī cœlo moueri aſſidua uertigie. De muſi/
co mūdi cōcētu & ſyderū tinnitu plato & platonici oēs ſcribūt: Aſſerētes armoniā eē in cœlo. Quod
Ariſtoteles & Ariſtotelici alacriter inficiantur, ſed cum lucius noſter ſit platonicus potuit uideri ſub
hoc inuolucro intellexiſſe. tinnitū lunarem mundanumq̧ concentum. Cæterum cum cōmentato/
ris officium ſit uarias interpretationes afferre & non ſolum quid ſibi ſed quid & aliis uideatur oſten
dere dixi opiniones aliorum ſuper hac re myſticas: quas qui uolet ſequi poſſit. Ego uero exiſtimo p
crepitaculū hoc ſignificari ſiſtrum: quod iſis dea egyptiorum geſtat in dextra. iſidem autem & lunā
eſſe eandem docent auctores. & paulo mox apte demōſtrat lucius noſter. iō āt iſidi ſiuæ lūæ ſiſtrū qđ
crepitaculū ſanabile eſt aſſignat̄. ut nili incrementa ſignificent̄. quod & ſeruius grāmaticus. uelut in
tranſcurſu indicat enarrans illud Virgilianū ex. viii. æneidos regina in mediis patrio uocat agmina ſi
ſtro. præterea in ſacris iſidis ut auctor eſt Herodotus mulieres crepitacula tenentes plaudunt uiri ti/
biis canunt. De crepitaculis puerilibus Marcialis & Quintilianus. a crepitu & ſonitu inditum nomē
PAVcæ ungulæ. Quidā legunt undulæ. quidam uirgulæ quæ lectio magis quadrat cum in crepi
taculo ſint uirgulæ. quæ agitatu brachii criſpantis reſonabant: criſpante dixit brachio pro uibrante
agitante reciprocante. ut Virgilius bina manu lato criſpans haſtilia ferro. TER geminos iactus. Ver
ba ita ordinanda ſunt uirgulæ crepitaculi reddebāt argutū ſonū brachio criſpāte tergeminos iactus.
dum enim brachium criſpat agitatq̧ iactus triplices reſonabant uirgulæ ſonoro concentu.

Contabu latio
Tubuli
Tintina/ bula in neſte.
Mala pu/ nica.
Seme ſtris luna ideus.
Deſcrip tio deæ ex luciāo
Crepita culum.
Siſtrum. iſidis

Cymbiū LEuæ cymbiū.i ſiniſtra ferebat poculū.qđ cymbiū uocāt,pœnū ac cymbæ naui ſimile unde & no
Ciſſim/ mē.Au ctores Seruius:Macrobius.cæteri.Fuerunt qui cymbiū a ciſſimbio p ſyncopā dictū exiſtima
bium. uerint:ciſſimbiū uero uolunt eſſe poculū ligneū ex hedera quæ græce dicit κισσοσ homerus hoc po
culū cyclopi ab ulyſſe datū memorat myſtice cymbiū lunæ aſcribi credit ad fluorē aqrū ſignificādū
quas humifica lunæ uis identidē refundit:uerū ego opinor hoc totū referendū eē ad iſidē : quæ eadē
Situla & luna eſt:cuius ſiniſtra fert cymbiū:qđ quidē ſitulā appellāt.ex myſticis ægyptiorū cerimōiis ad flu

leuæ uero cymbiū depēdebat aureū:cuius anſulæ:qua
parte cōſpicua ē:iſurgebat aſpis:caput extollēs arduū:
ceruicibus late tumeſcētibus.pedes ambroſios tegebāt
ſoleū:palmæ uictricis foliis ītextæ.Talis ac tāta ſpirās
arabiæ fœlicia germina diuina me uoce dignata ē.En
ad ſum tuis cōmota luci præcibus rerꝝ natura parens:

entiā lacunarū.& inundationē ni/
li ſignificandū.Quidā hoc referē/
dū cenſent ad iſidis nauigium de
quo paulo mox plura. ANſulæ.
cimbiū anſatū uas fuiſſe ſignificat
tale fuit & carcheſiū:qđ ut eruditi
deſcribūt procerꝝ:erat cōpreſſum
circa mediā partē anſatū medio/
criter anſis a ſummo ad īſimū p/
tinguētibus feſtiuiter a Plauto &
Anſatus. decenter dictū:quis hic anſatis ambulat:de eo qui manibus quaſi alis magnifice ſubnixis & glorioſæ
homo inflexis ambulabat. INſurgebat aſpis.in pōpa iſidis ouiana ſerpens quoqꝫ deſcribit illo uerſu ple/
Serpens. naꝫ ſomniferis ſerpens peregrina ueneris.Euſebius in ſecundo pparatiōis euangelice ī myſteriis pri/
myſtica ſcorū draconē in ſpirā cōuolutū adhiberi refert:quoniā Iupiter draco factus cōcubuit cū pherephate
cereris filia:hæc āt oīs ratio ſacrificalis ad eādē deā refert : q̄ una eſt,multiiugis nominibus celebrata
præterea aſpida ægyptiacā ſerpētē autumāt cōuenire deæ egyptiæ cerimōiis. CERuicibus tume/
ſcētibus.Colla aſpidū ueneno tumeſcere auctor eſt Plinius quarū ictus irremediabilis eſt præter q̄ ſi
confeſtim partes cōtactæ amputent:alibi annotauimus queadmodū aſpis habet interneciuū bellum
Ichneu/ cū ichneumone:qui ubi pluribus ſe coriis ex limo loricauit in dimicationē pergit:in ea caudā attollēs
mon. ictus irritos aduerſus excipit.donec obliquo capite ſpeculatus inuadat in fauces.De hoc intellexit Lu
canus illo uerſu aſpidas ut pharia cauda ſolertior hoſtis ludit & iratas incerta prouocat umbra. PE
des.Ambroſios:Diuinos & īmortales.nec non unguenti liquore delibutos. PALmæ foliis ītextæ.
Lunæ ſimulacro:quæ & iſis eſt conueniunt calciamēta ex palmaceis foliis intexta.cū ob alia ,tū quia
in ægypto larga palmarum copia.ubi religioſe hæc dea adoratur.apud Plinium nulla mentio eſt qđ
Vitilia. palmarum folia fuerint in uſu calcerum.qui ea tātum ſcribit in uſu eſſe ad funes uitiliumqꝫ nexus &
capitum umbracula:ubi uitilia quæ dictio pliniana eſt ſignificatur omnia ad uinciendum : ligādūqꝫ
accommodata.lego apud eccleſiaſticos ſcriptores maximeqꝫ apud Hyeronimum quod Paulus ana/
chorita foliis palmarum cōtextis ueſtiebatur.Eratqꝫ illi ueſtis palmatia.Herodotus dixit ſacerdotes
ægypti calceos papiraceos geſtare:non palmaceos.Verum enim uero Lucius noſter ſibi ipſi concors
eſt & congruens:qui in ſecundo huiuſce operis uolumine baxeas palmeas dedit ægyptio prophetæ:
& nunc ipſi ægyptiorum deæ dat ſoleas palmarum foliis conſuetas ut intelligamus id genus calcia/
menti prope peculiare eſſe in cerimonia ægyptiorum. præterea priſcos palmarum foliis ſcriptitaſſe
Phœni/ conſtat.unde φοιρικια γραμματα.ideſt litteræ dicebantur phænicia φοιριξ enim græce palma.Qui
cia littere dam phœnicia dici τα γραμματα.ideſt litteras autumant a phœnice cadmo ſiue Agenore littera/
tum inuentore.uidentur autem palmacei calcei deæ cōgruenter aptari ne quid ſcilicet Morticinum
eius membra pollueret.ſic apud martianum calceos ex papyro ſubligat phroneſis philologiæ.quod
autem palma dicatur arbor uictrix ſitqꝫ in certaminibus ſymbolum uictoriæ ſciunt omnes cauſam
Plutarchus.Ariſtoteles.Gellius.cæteri tradiderūt.quoniam ſcilicet ponderi non ſuccumbit:neqꝫ de/
Natura orſum flectitur:ſed aduerſus pondus reſurgit recuruaturqꝫ quale eſt uictoris ingenium quod urgē/
palmæ. tibus præmētibuſqꝫ nō cedit. SPIrans arabiæ fœlicia gemina.Legi poteſt arabiæ fœlicis germina:
nā cū triplicem arabiē Plinius.Ptolomeus cæteriqꝫ deſcribūt:illa eſt memoratiſſima.q̄ græco cogno
Eudemō mine eudemon latino fœlix ſiue beata nūcupatur:q̄ teſte ſtrabone aromatifera ē.q̄ ut tradit Plinius
Arabia. germina odoratiſſima progenerat:& quāuis caſſiam cinnamonumqꝫ nō fuerat.tamē fœlix appellat
idē Plinius peculiaria arabiæ germina percenſet in.xii. COMmora luci.reſpōſio lunæ ad Apuleiū
myſticotera.qua euidēter oſtendit unū eē numē nominibus pluribus cultū nominatūqꝫ.luci caſus
Natura eſt ſalutatorius qui uocatiuus dicit alloqt.n.Luciū Apuleiū. REnū natura parens.Natura q̄ dicitur
deus. nata eē oīa a naſcendo nomē accepit:q̄ nihil aliud eē credit q̄ deus.qđ & Lactātius refert in ſecundo:
ſed Seneca planius id explicatiuuſqꝫ demonſtrat libro.iiii.de beneficiis cuius uerba ſubieci q̄ ſūt hæc
natura iqt hoc mihi præſtat nō itelligis te cū hoc dicis mutare nomē deo.qd.n.aliud ē natura q̄ deus
Fatum & diuina ratio toti mūdo & partibus eius inſerta.quotiēs uoles tibi licet aliter hūc auctorē rerū nra/
deus. rū cōpellare.& iouē.rite dices & tonantem & ſtatorem.eundem ſi fatum dixeris nō mētieris.cum fa/
tum nihil aliud ſit q̄ ſenes implexa cauſarum.ille eſt prima omnium cauſa : ex qua cæteræ pendent:
quæcunque uoles illi nomina proprie aptabis uim aliquam effectumque cœleſtium continentia.Tot
appellationes,eius poſſunt eſſe.quot munera ergo nihil agis ingratiſſime mortalium q negas te deo

debere:ſed naturæ quia nec natura ſine deo eſt:nec deus ſine natura: ſed idē eſt utrūq; : hactenus Se
neca:cuius auctoritate fulcimur:ut numeroſis appellationibus deum ſiue deam hanc de qua loqui/
mur appellemus.cū nihil referat utrū nominibus maſculinis an fœmininis rerū natura nūcupetur
Quoniā ut ſupra expoſui breuiter dii oēs ſunt αρσενοθηλεισ.Ideſt maſculo femini. ita poſſumus
p unā rē utrūq; intelligere.Plinius noſter ubiq; librorū naturā rerū parentē & magiſtrā appellat.quā
& deum opificē oium intelligi uult. ELEmentorū oium domina.Initia rerū eſſe tria arbitrat̃ Pla | inicia re/
to.Deum & materiā : rerūq; for/ | rum tria.
mas quas Ideas uocat : Deus arti/
fex conformat uniuerſa ex mate/
ria:hinc prima elementa eſſe pro/
genita. ignē & aquā memorauit

elementorum omnium domia:ſæculorum progenies
inicialis:ſumma numinū:regina manium : prima cæli
tum deorum.dearumq; facies uniformis : quæ cœli lu
minoſa culmina:maris ſalubria flamina ; inferum de/
plorata ſilentia : nutibus meis diſpenſo : cuius numen
unicum : multiformi ſpecie:ritu uario : nomine mul/
tiiugo totus ueneratur orbis.Inde primigenii phriges

INIcialis.primordialis origina
lis.diuus Auguſtinius .i.xi. De ci/
uitate dei.nō eſt inquit mundus
factus in tempore ſed cum tempo
re.ante mundum nullum eſt tem
pus : & ut auctor eſt Trimegiſtus
receptaculum temporis eſt mūdus. SVMma numinū.Maxima deorū. REGIna manium. Pro/
ſerpina nominatut quæ dea eſt defunctorū. DEorū dearūq; facies.hinc euidenter oſtēditur deos
omnis & deas ad unū referri:qui fabricator rerū uariis nominibus deorū & dearū tā figmentis poeti
cis q̃ philoſophicis rationibus colatur.Quod & Valerius ſoranus duobus his uerſibus ſcitiſſime cō/
plexus eſt Iuppiter omnipotens regū Rex ipſe deuſq; progenitor genitrixq; deum.Deus unus & om
nis: hos uerſus.M.Varro in hac ſententiā expoſuit.In libro quē inſcripſit de cultu deoꝝ:& diuus Au
guſtinus identidem citat pro teſtimonio. DEPLOrata ſilentia. Vbi homo in familia proſerpinæ | Deus
eſſe cœpit:& loca manium ſilentioſa in habitare actum eſt deploratur ineternū reditus.Illinc negatur | unus &
redire quēq̃::illic ē fletus & ſtridor dentiū:ut auctor ē diuus Auguſtinus i libello de Triplici habita/ | omnis
culo i iferno flammiuomo principalia duo ſunt tormenta:frigus intolerabile.& calor ignis inextin/
guibilis.Sacra ſcriptura gehenam uocat.ubi dolor ſine remedio pœna ſine fine & omnium rerū de/
ſperatio eſt. NVTibus meis.Quid eſt numen.niſi dei nutus ac poteſtas.M.Varro.numen dicunt
eſſe iperium ab nutu. MVLtiformi ſpecie.Cum deus ſit.ασωματοσ και αρρητοσ και ανω/
νυματοσ.i.incorporeus indicibilis innominabilis.Scienter & prudenter exiſtimantur facere iudei | Duo tor/
qui ſola mente.unum tantum numen intelligunt prophanos exiſtimantes : qui deorum imagines | mēta in
mortalibus materiis in ſpecies hominum effingant : itaq; nulla ſimulachra deorum in ſuis templis | inferno
ſunt.& ex præſcripto legis moſaycæ nefas eſt ſimulachrum dei nedum hominis non ſolum in tem/ | Gehēna
plo ſed neq; in prophano loco collocare.auctores.Con.Tacitus & ioſephus : quod & in pentateucho | Numen.
copioſe explicatur.Cn.Pompeius Domitis iudeis templum hieroſolymorum illud famigeratum | Deus ino
iure uictoriæ ingreſſus uulgauit nullam intus dei effigiem eſſe.uacuam ſedem & inania arcana. con | minali/
tra ægypti ſub effigie animalium plurimorum deos non tam uenerantur q̃ infamant. Nāque ut in/ | bus.
quit.M.Varro & renarrat diuus Auguſtinus.Qui primi populis inſtituerunt ſimulachra Deoꝝ Me | Apud iu/
tum dem pſerunt.errorem addiderunt. DE uario cultu.deorū ſimulacriſq; multiformibus & no/ | deos nul/
minibus.quibus colluntur.apud uaries nationes ſcatent uolumina ſcriptorū.& ſuo loco ſingillatim | lum dei
annotabitur. MVltiiugo noie.multis uariiſq; nominibus.eſt enim deus unus noia plura. PRI/ | ſimula/
migenii phryges.Ex hiſtoria remotiore ſumptū:ut phryges primigenii:ſiue primi mortalium nūcu | chrum.
pentur:nam pſametichus rex ægypti Cupidus noſcendi quinā primi hoium extitiſſent: huiuſmodi | Hiſtoria
rē cōminiſcitur.pueros duos recens natos tradit paſtori educādos : iubens neminē corā eis uocē ullā | de phrigi
edere.ſolitaria in caſa Ambos relinqui:eiſdē in tempore capras admoueri:q̃ꝝ lacte nutrirent̃.pterea | bus pri/
iuſſit diligēter obſeruari quam uocē primā ederēt:itaq; ex acto biēnio:cum paſtor qui pueroꝝ nu/ | migenis.
tricationē ſuſceperat accedēs ad caſam ianuā repāderet.Ambo īfantes clamare cæperūt Becchus.qđ
primo audiēs paſtor obticuit.cū uero crebrius adeūti & obſeruāti idē uerbū ab infantibus īgeretur
rē domino indicat:eiuſq; iuſſu pueros exhibet:quos cū & ipſe pſammetichus audiſſet: ueſtigauit q | Beccus
nā hoīes beccus quidpiā appellarent:hoc curioſe perquirens cōperit phrygas ſic panē appellare: quo | panis.
argumento confutati ægyptii phrygas primigenios primoſq; hoium & ſe ipſis priores extitiſſe cō/
ceſſerunt:cum ante pſametichum perſuaſiſſimum habuiſſent omnium hominum ſe primos exti/
tiſſe:hiſtoriæ auctor herodotus in ſecūdo.De ægyptiis dixit Lucianus.οι αιγυπτιοι λεγονται πρω
τοι των ανθρωπων.apud Trogum explicatur luculenta contentio inter ſcytas & ægyptios de gene/ | Egyptii
ris:uetuſtate:qua ſcythæ antiquiores cenſentur.Claudianus ſcribens ineutropium uetuſtatis & hi/ | primi ho
ſtoriæ phrygum meminit his uerſibus Dat cuncta uetuſtas principium phrygibus:nec rerum ægy | minum.
ptius ulcera reſtiuit humani poſtquam puer uberis expars:in phrygiam primum laxauit murmu/ | Fruges p
ra uocem.Ennius Teſte Mar.Tullio fruges dicebat non phryges & purrum non pyrrhum : nec eni | phryges.
antiqua græcam litteram adhibebant.nunc & phryges & pyrrhum aurium cauſa dicimus.

Peſinun/ tica. PESInunticā.In phrygia oppidum eſt:quod peſinuntium appellatum ferunt : a ſimulachro deæ
cybeles:cœlitus lapſo in eum locum. nam.πεσειν.græce dicitur:quod cadere nos dicimus. alii no
Dea uīī men hoc loco inditum eſſe tradunt:quia permulti illic utrinq; ceciderunt:pugna inter illū phryga
& tantalum lydum commiſſa:auctores herodianus:& Amianus Marcellinus.Ad peſinunta colebā/
tur orgia matris magnæ.quam & ideam uocant.& uetuſta eiuſdem delubra conſpiciebantur. Vnde
peſinuntia dea dicta:cuius ſimulachrum ex hoc oppido bello punico ſecūdo carmine ſibyllino mo/
nente Romam tranſlatum eſt: &
per Scipionem naſicam qui op/
timus a ſcenatu iudicatus. hoſpi/
tio rite receptum eſt. peſinuntis
oppidi: & peſinuntiæ deæ memi/
nit Strabo his uerbis:peſinus em/

peſſimūticā noiant domini matrē.hic autochthōes atti
ci cecropeiā Mineruā:illic fluctuātes cipri paphiā ue
nerē:Cretes ſagittiferi dictynā dianā : ſiculi trilingues

porium eſt eorum qui in hac regione ſunt:& templum maximum habet magnæ uenerationis ma/
tris deum:quam anginiſtam uocant. DOMIni matrem.Lege Deam pro deorum. AVTOch/
Autoch/ thones: thones. Epitheton perpetuum atticorum:ut autochthones dicātur:quaſi indigenæ:& in eodē na/
ti ſolo:quod incolant.eiuſdemq; terræ primi cultores.nō enim aduenæ ſunt attici:neq; paſſim col/
lecta colluties Originem Vrbi dedi:Sed ut hiſtorici tradunt:quæ illis ſedes eadē origo eſt:& ut utar
uerbis.M.Tullii Vrbs athenienſium uetuſtate ea eſt ut ipſa ex ſe ſe ſuos ciues genuiſſe dicatur:& eo/
rum eadem terra parens altrix fuiſſe dicatur.De autochthonibus ſcripſimus copioſius.in primo cō/
Autoch/ thon ur/ banitas. mentario. In epiſtolis ad atticum decenter dicitur.αυτοχθον in homine urbanitas pro ingenita &
natiua:non autem inſitiua & alienigena.Illud adde quod refert Suidas in ætymologico.autochtho/
nas dici preter athenienſes: arcadas quoq; & eginetas. CECROpiam Mineruam : Athenienſes
attico uocabulo notiſſimo.athenam uocant Mineruam.ex cuius nomine athenæ nuncupatæ. Ce/
Athenā pallas: Cecrops diphies. cropia uero cognominatur a cecrope rege:qui primus multitudinem in ciuitates.xii.digeſſit a cuius
noīe Cecropidæ nominantur : & cecropia regio nominata.quem græci diphien cognominatur:no
ſtri geminum:quia primus marem fœminæ matrimonio iunxit:uel q cum eſſet ægiptus utrāque
linguam caluerit:græcam & ægyptiacam.primus cecrops bouē imolans.Iouem appellauit: Aucto/
res Strabo. Trogus Euſebius. FLVctuantes Cyprii ſpectanda eſt huiuſce ſcriptoris in rebus omni/
bus elegantia:& inephitetis apponendis mira ſolertia : cū unicuiq; quod ſuū eſt ſcienter minus nec
decenter apponat.a quo ut primigenii phryges.& autochthones attici ſignificanter & proprie atque
ex priſcorum doctrina nnncupati. Ita & Cyprii fluctuantes optimo Conuenientiſſimoq; epitheto
dicuntur:cū ſint populi inſulani:& omnis inſula mari circūflua & maritimis fluctibus ſint obnoxia.
Cyprus. Simula/ crum. Veneris. fuit quondam Cyprus nouem regnorum ſedes in cilicio mari ſita.Vbi inter cætera urbs eſt paphos
inclyta Delubro ueneris claro:per indigenas adnenaſq;:quam paphiam cognominant.qđ numen
eſt Cypriorum peculiare.Simulachrum paphiæ ueneris non effigie humana Colitur.ſed continuus
eſt orbis latiore initio tenuem in ambitum:metæ modo exurgens.cur autem hac forma colatur ra/
tio in obſcuro eſt:ut refert Cornelius Tacitus.Præterea Cyprus ut docet Origenes in Omellis can/
ticorum appellatur Vua florens & uirgulti ſpecies eſt ferentis quendam fructum floridum habentē
uim excalſactoriam. Fuit & Romæ uicus nomine Cyprus ex eo dictus.q ibi Sabini bono omine.
Hecatō/ polis cre/ ta. confederunt nam cyprum Sabine bonum dicunt.ut refert Marcus Varro. CRETES ſagittiferi:
cretam quamhomerus hecatompolim a numero centum ciuitatum appellat: quā a temperie Cæli
macaron neſon.i.beatam inſulam dixere:nobilitatur uſu ſagittarum:nec peritia ſagitariorum oriē/
Sagitti fe ri cretes. tis populis:qui ſagittis bella conficiunt poſtponitur.Lucanus.nec eois peior cortino ſagittis Plinius
in.xvi.ait q præcipuus ſagittarum uſus i creta bellatores ſuos præcipitauit.De hac Solinus creta pri/
ma potuit remis & ſagittis:& ut auctor eſt Strabo in.x.cretenſes nauigandi principatum tenuerunt
Prouer/ bium. unde uetus prouerbium inuulgatum eſt de eo qui quod optime nouit id ſe ignorare & fugere diſſi/
mulat.cres neſcit pelagus. græce dicitur. ὁ κρησ την θαλαττον & cum cretenſes fuerint impoſto
Cres ma re. res ac mendaces qui ab epimenide dicūtur. κρητεσ αει ψευσται.factum eſt alterum prouerbium.
κρητιζειν:quo utimur ad mendaces fallaceſq;. Quin etiam creta una eſt ex tribus illis nationibus.
cretizein propter quas exiit illud. τρια καππα κακιστα Tria Cappapeſſima uidelicet cappadocia.Creta cili/
Tria cap/ papeſſi/ ma. cia.cuius rei ſupra quoq; commeminimus. DICTYnam Dianam. Cretes dianam religioſiſſime
uenerantur britomartem gentiliter nominantes quod ſermone noſtro ſonat uirginem dulcē. ean/
dem & dictynam cognominant propterea q retia inuenerit.quæ græce dicūtur Δικτυα.ſcribit Dio/
Brito/ martis. dorus in.vi.bibliothecæ. Dictynam ex Ioue genitam : in creta conſuetudine dianæ familiariſſime
uſſam eſſe.quæ res cauſam præbuit ut quidam dictynam dianamq; eandem eſſe exiſtimarent. calli/
Dictyna. machus autumat dictynam a retibus piſcatoriis denominatam:intra quæ fugiens euaſerit uiolen/
tiam Minois regis:ex libidinis cauſa inſequentis. Tibullus perq; ſuas impune ſinit dictyna ſagittas.
triligue ſiculi. De templo dictynæ mentio quoq; eſt apud Strabonem. SICVLI trilingues.Quæritur cur Trilin
gues ſiculos appellauerit:quidā exponūt quaſi doloſos & fraudulentos:quos & bilingues dicimus.ſi
culos enī acumine pallere cōſtat atq; uafricia : quos Maternus bono epitheto acutos appellat. græ/

ti quoq; uſurpát hoc uerbum σικελίζειν pro eo quod ἐστι πονηρεύεσθαι · ideſt nequiter agere & pra/ Sicelizei.
uc.ego uero itelligo Trilingues dici quia tribus linguis:græca & latina & ſicula loquebátur:quis nec
latia nec græca ſatis bene uterenť:quod & ſentit pediáus Aſconius in expoſitióe uerrinaꝝ:& Plautus
ſignat cú ait Tibi ſexcéti logiatici nullú ſiculú accœperis:ſiciliſſitare plautinú uerbú é.quod ſignificat
ſicule loqui.Diuus Hieronymus uocat hominé pentaglotó.i.qnque linqué.qui oibus quinq; græ/ Siciliſita
coꝝ linguis loqueretur. STYgiá proſerpiná.In ſicilia ex ennéſiú nemore qui locus quod in media re.

ſtigiam pſerpinam.nam eleuſini uetuſtam deam Ce/
rerem.Iunoné alii .Alii Bellonam.Alii Hecaten.Ram
nuſiam alii : & qui naſcentis dei ſolis inchoantibus
illuſtrantur radiis ethiopes : Ariiq; Priſcaq; doctrina

é inſula ſitus umbilicus ſiciliæ no Pétaglot
minatur.rapta é proſerpina a ſty/ tos.
gio plutone: qué orcú dicunt.M.
Tullius i oratióe de ſignis tradit i Libera p
ſulá ſiciliá totá eé cereri ac proſer/ ſerpina:
pinæ cóſecratá quá & liberá uocát
ná & natas eé has in his locis deas
& fruges in ea terra primú repertas arbitrantur.Syracuſani feſtos dies anniuerſarios agút eo in loco
quo dité pſm ſerút penetraſſe ſub terras a pſerpiæ raptu abreptáq; ſecú aſportaſſe. ELeuſini ceceré.
hoc paulo ante explicatum é & ſupra ab Apuleio Eleuſis dicta Atticæ ſacrariú.Póponius mela in at/
thide eleuſin cereri cóſecrata. IVNOné alii.ut ſamii:qua i inſula iunonis ſacra celebrátur. BElo Bellona
nam.Soror eſt martis.Carminibus poeticis iclitá:quá ut inquit Auguſtinus.ita iungút marti: ut ue/
nerem uulcano.neptuno ſalatiam:a bello cui præeſt bellóa núcupata:ut a pomis pomona : a bobus
dea bobona HECAtem.De hac diximus ſuo loco de:qua & Virgilius tergemináq; hecaté:tria uir Bobona
ginis ora Dianæ:a numeroſa effigie & poteſtate hecaten dici tradunt:quia græce ἑκατὸν centum.or Hecate.
pheus in argonauticis figmento poetico tradit hecaten eſſe tricipitem.ideſt tria capita habere unum
equinum alterum caninum tertium humanum.unde a poetis tergemia:& triformis dici creditur.
Lego apud ſcriptores græcos morem fuiſſe.ut ſingulis menſibus diuites offerrent hecate panes &
alia quædam quæ a pauperibus corripiebantur. RHANnuſiam alii.Rhanus pagus eſt atticæ:ſiue De rhan/
ciuitas parua quidé:illuſtris tamé teſte póponio mela ꝙ in ea fanú é amphiarai : & phidiaca nemeſis. nuſia.
miror phidiacam nemeſin dici a mela quam fecerit agoracritus parius phidiæ diſcipulus: niſi forte
ideo phidiacam dixit: quia phidias pleraq; e ſuis operibus nomini agoracriti donaſſe fertur.Narrát
auctores rem dignam memoratu.quemadmodum ſcilicet Agoracritus Et alcamenes ambo phi/
diæ diſcipuli Certauere inter ſe, In Venere facienda : Vicitque Alcamenes non opere ſed ſuffragiis
athenienſium:qui alcameni ciui ſuo contra peregrinum fauerunt. quare Agoracritus ea lege Signú
ſuum uendidiſſe traditur ne athenis eſſet & appellaſſe nemeſin. Id poſitum eſt Rhannunte quod
Man.Varro omnibus ſignis prætulit:unde Nemeſis Rhánuſia nuncupata Catullo Ouidio poetiſq;
cæteris.De qua intelligi uoluit & Lucanus illo uerſu:& tumidis infeſta collit qua numina Rhánus.
eſt auté.Nemeſis ultrix faciorum impiorú bonorúq; pmiatrix arbitra reꝝ regina cauſaꝝ:quá theo/ Nemeſis.
logi ueteres fingentes iuſticiæ filiam ex abdita quadam æternitate tradunt omnia deſpectare terre
na:pinas ideo illi fabuloſa uetuſtas aptauit:ut adeſſe uelocitate uolucri cunctis exiſtimetur:eidé gu/
bernaculum dedit & rotá ſubdidit.ut uniuerſitatem regere per etementa diſcurrens omnia nó igno
retur.Macrobius nemeſin contra ſuperbiam coli eſſeq; ſolis poteſtatem arbitratur:cuius iſta natura
eſt.ut fulgentia obſcuret:& quæ ſunt in obſcuro illuminet:ſic &.nemeſis nunc erectas mentium hu
manaꝝ ceruices opprimit & eneruat.nunc bonos ab imo ſuſcitans ad bene uiuendum extollit. ean/
dem uocant adraſtiam de qua eſt prouerbium ἀδραστείαν.de his qui primo fortunati : po/ Adraſtia.
ſtremo infortuniis pmuntur.Martianus nemeſin fortunam eſſe ſentit:quam & ſortem & tyché &
nortiam uocant. Plinius in.xi.prodidit poſt aurem dextram locum eé nemeſios quæ dea inquit lati
nú nomen ne in capitolio quidem inuenit.Idem in.xxviii.alii græcam nemeſin iuocátes . cuius ob id
Romæ ſimulacrú:i capitolio é quáuis latinum nomé nó ſit.cú ſit hæc dea:ut diximus ultrix iprobo
rú.& ſuperboꝝ caſtigatrix merito ita ait apud Auſontú.punio ſic pſas uaniloquos nemeſis. de hac é
& illud Catullianú ne pœnas nemeſis repoſcat a te eſt uehemens dea ledere hanc caueto.eſt & alteꝝ
apud græcos prouerbiú cuius mentio ſit apud ſuidam:ῥεμέσις παρὰ πόδας βαίνει.ideſt nemeſis
iuxta pedes graditur:quo ſignificať ſontes celeriter punire.a dea nemeſi:quæ græcis uocabulis dici/
tur.ῥαμνουσία.δίκη ὑβριστική. φοβερὰ τύχη.græci uocant nemeſin ἀλαζόνων τιμωρόν. ideſt ſuper/
borum ultricem. RAdiis ethiopes.De ethiopibus nota ſunt omnia:& affatim ſcripſi in primo có/
mentario:qui naſcenti ſoli ſubiecti ſunt:Homerus bipartitos appellat:ſuper quo longa eſt Strabóis
diſertatio. ILlud adde.Quod cum ethiopibus nigricia ſit ingenita natiuaq; & conſequenter inelui
bilis.factum eſt prouerbium αἰθίοπα σμήχεις.ideſt æthiopem purgans de hominibus in caſſum Prouer
laborantibus.Nam ut inquit propheta neq; æthiops mutare poteſt pellem ſuam.neq; pardus macu/ bium.
las extat eſopia fabella ſuper æthiopis emptore.cuius colorem nullis lauacris nullis purgatoriis me/ Ethiopé
medicamibus potuit immutare.ex quo admóemur uitia naturalia tolli pœnitus nó poſſe. ARiiq; lauas.
Plinius in.vi.arios poſt idiam populos celebrat de quibus & Strabo.in.xv.paropamiſidis ad occiden Arii.
tem arii adiacent:Ariis parthi.hinc ariana dicta ariorum regio quam poſt indiam collocant.

pollentes egyptii:cerimoniis me propriis percolétes:
appellant uero nomine reginam Iſidem. Ad ſum tuos
miſerata caſus: ad ſum faués & propicia: mitte iam fle
tus:& lamentationes omitte, depelle merorem. Iam ti
bi prouidentia mea. illuceſcit dies ſalutaris:Ergo igi
tur íperiis iſtis meis animum ítende ſollicitum. Diem:
q dies exiſta nocte naſcetur:æterna mihi nũcupauit re
ligio:quo ſedatis hybernis tempeſtatibus:& lenitis ma
ris procelloſis fluctibus: nauigabili iã pelago rudem
dedicantes carinam primitias cõmeatus libant mei ſa
cerdotes. Id ſacrũ:nec ſollicita nec prophana mente de
bebis opperiri. Nam meo monitu ſacerdos in ipſo pro
cinctu põpæ roſeam manu dextra ſiſtro coherétem ge
ſtabit coronam:ícontãter ergo dimotis turbulis:alacer

Egyptus mater artium. — POLlétes ægyptii. Auctores agmíatim & cõcorditer ægyptios dicũt diuinaꝝ reꝝ omniũ cõſcios
extitiſſe. a Macrobio ægyptus mater artium appellat̃:ab ægyptiis græci diſciplinas oĩs mutuati ſũt.
Pythagorã:Platoné cæteraq; lumina doctrinaꝝ petiiſſe ægyptias diſciplias atq; ibi a ſacerdotibus ce
rimoniaꝝ arcana myſteria didiciſſe:memoriæ proditũ eſt. Nõ nulli putauerũt Platoné quãdo perre
xit in ægyptũ hieremiã audiſſe prophetã:ſcripturaſq; propheticas in eadem peregrinatione perlegiſ
Plato auditor. Hieremiæ. — ſe:quod & diuus Auguſtinus credit:in libris de doctria chriſtiana. mox in opere ſerio de ciuitate dei
ſcribens cõputata diligenter tem
porum ratione conſtanter affir
mat Platonem hieremiæ audito
rem eſſe non potuiſſe multis an
nis ante defuncti. Annotat Amia
nus Marcellinus qd̃ Annotatu di
gnum eſt tantam fuiſſe auctorita
tem doctrinaꝝ alexandriæ. quæ
ægypti ciuitas eſt clariſſima: ut
medico ad commendandam ar
tem pro omni experiméto ſuffice
ret dicere ſe alexandriæ eſſe erudi
tũ. REginã Iſidé. Diodorus Eu
ſebius:cæteri tradũt Iſidé & oſiri
maxima eſſe numina:& cõmũia:
ægyptioꝝ. & ſolem quidé oſirim
lunam uero iſin ſignificare: quæ
uocabula ſi quis ad latinã linguã
Oſiri multioculus antiq̃. — trãſferat oſiris dici põt multiocu
lus:iſis uero priſca ſiue antiqua in
terprætat̃:neq; id abre:nã radios
ſuos ſol quaſi multos oculos rebus imittit:luna uero priſca ſemp internaq; ẽ:Iſin naturã reꝝ eſſe piti
íterpr. etat̃. ILLVceſcit dies. Quo ſcilicet exuto aſinali corio in priſtinũ hominé reformaberis. EX
iſta nocte naſcetur: tãq̃ nox ſit mater diei:& dies noctis partus:& enim noctẽ die prioré eẽ autumant
Nox por Die. — legimus apud Cæſaré gallos ſpacia oĩs temporis:nõ numero dieꝝ finire. ſed noctiũ:qui dies natales
& menſium & annoꝝ inicia ſic obſeruant:ut noctẽ dies ſubſequatur. SEdatis hybernis tẽpeſtati
bus. ſignat diem hunc fuiſſe uernum:quo iſiaca myſteria celebrantur:uel enim ut inquit Plinius apé
rit nauigantibus maria:quæ hiberno tempore hyemant. & ſeuitia tempeſtatum concluduntur: for
Hilaria. — taſſis denotantur hilaria. ſic enim appellant diem ad octauum calendas Aprilis:quo primum tempo
re ſol diem longiorem nocte prætendit:quo leticiæ celebratur exordium. & tunc iſidis luctus ex egy
ptia religione uertitur in læticiam. RVdem carinam. Nouũ nauigiũ nec dũ undis aſſuetum. ſignat
aũt ſolitos ſacerdotes quot annis die iſiacæ cerimoniæ dedicare nouam carinam pelago iam nauiga
bili facto:cum ſedatæ eſſent tempeſtates uerna temperie. apud egyptios nauis eſt quædam nomine
Nauis baris. — baris:quæ a græcis epibathra nominatur:qua corpora per paludem acheruſiam a portitore uehun
tur. cui nomen eſt Caron. apud athenienſes. quot annis quoq; ut docet Plato:in phedone. nauis in
Epibathra. — delon inſulam mittebatur ſpectaculi cuiuſpiã cã:quæ donec perueniret í delon & rurſus atheneas re
uerteretur ex delo:neminem eo tempore publice necabant. Fortaſſis auté hæc nauis dedicabatur a
Iſidis nauigium. — corinthiis í Iſidis memoriã:quã nauigio uſam eẽ cõſtat. de quo Lactãtius hæc in primo. certus dies ha
betur í feſtis quo iſidis nauigiũ celebrat̃. q̃ res docet nõ tranaſſe. illã ſed nauigaſſe. COMmeatus. ſi
cut primitiæ frugũ dis dicãtur. ita primitiæ nauigatiõis a ſacerdotibus Iſidis libabãt̃ in dedicatiõe ty
rũculæ nauis:ut. ſ. ire ac redire fœliciter nauibus poſſent:nã cõmeatus hoc í loco ſignificat itioné na
Cõmeatus. — uiũ ipſamq; nauigationé:a cõmeãdo. ſic cæſar í cõmétariis duobus cõmeatibus exercitũ reportare cõ
ſtituit. idé paulo poſt prioris cõmeatus expoſitis militibus. PROphana. Irreligioſa. hæc duo ueluti
Prohani ſeculares — cõtraria opponũtur religioſus & prophanus. ut prophanos ítelligas dici nõ tã deteſtabiles ſicut uul
go uſurpatur q̃ eos qui ſacris iniciati nõ ſint:quos ſeculares ex idiotiſmo uernaculæ linguæ nũcupa
mus:ſic & ſeruius expoſuit illud Maronianũ procul o ꝓcul eſte prophani. i. qui nõ eſtis iniciati. ego &
cæteri:q nõ ſumus iniciati cerimõiis dici nõ abſurde poſſumus prophãi:quaſi procul a phano. i. a tẽ
plo. & cerimonia:cuius cultores ſũt religioſi. Prophanũ id dicit̃ auctore feſto qd̃ nõ ẽ ſanctũ. Plautus
Claſis ꝓcincta. — ſanctũ an prophanũ habeas paruipendit̃. INprocinctu. Apparatu procincta claſſis dicebatur cum
exercitus erat paratus. cõfeſti pugnaturus. A. Gellius claſſem ꝓcictã extra põeriũ. i. exercitũ armatũ ui
Teſtamẽtũ í procinctu. — dere religio eſt. Vnũ accepimus eſſe teſtamétoꝝ genus:qd̃ í procinctu dicebatur. cũ uiri ad ꝓliũ facié
dũ in acie uocabãt̃. SIſtro. Crepitaculũ intelligit Iſiacũ. quod ſacerdotes in põpa ſacroꝝ manu ge
ſtabãt. ũde ſiſtrati dicti Martialis linigeri fugiũt calui ſiſtrataq; turba. Ipſa quoq; Iſis figurat̃ cũ ſiſtro
Siſtrati — ut diximus. olim quidã cũ raſiſſet caput & habitu Iſiaco eẽt indutus. ſumpſit & ſiſtrũ. idq; iſtat. ſacer
dotis cõcutiens fefellit euaſitq; impédens infortunium. INCONtanter. ſine cunctatione & mora.

CONtinuare. Imperãtis ẽ uerbũ. VOlentia fretus. Volũtate mea cõfiſus: Volẽtia eni a uolendo dicta: ſicut a ualeo ualẽtia. Alterũ ꝑ uolũtate: alterũ ꝑ fortitudĩe accipif. Tinitius ſapiẽtia gubernator nauẽ torquet nõ ualẽtia. OSCVlabũdus. oſculãs. TE ꝓtinus exuo. Ego iqt Iſis cõfeſti tibi detra/ham hoc aſini coriõ: q̃ bellua mihi iã pridẽ deteſtabilis ẽ: põt legi exue ut ſit iperãtis uerbũ. qđ magis quadrat: cũ ãtecedẽtibus ſubſequẽtibuſq;. EOdẽ momẽto. Deus ubiq; locorũ pſens ẽ: ubiq; totus nec dũ ad unũ accedit ab altero recedens. Dogmati chriſtiano q̃drat illud poeticũ. Deũ nãq; ire p oẽs terraſq; tractuſq; maris. celũq; ꝓ/fundum: poterat ergo dea eodem momẽto Luciũ monere quid fa/cto opus foret. & ſacerdotẽ iſtrue re qđ facere deberet. CONſtri/cti. Coarctati denſatiq;: ex frequẽ tia. SEqus. In deteriorẽ ptem.

Volentia. Valentia

cõtinuare põpã meã: uolentia fretus: & de ꝓxio clemẽ ter: uelut manũ ſacerdotis oſculabũdus roſis decerptis peſſimæ mihiq; deteſtabilis iã dudũ beluæ iſtius corio te ꝓtius exuo: nec q̃cq̃ rerꝫ mearꝫ reformides: ut arduũ nã hoc eodẽ momẽto: quo tibi uenio: ſimul & tibi pre ſens: quæ ſũt cõſequẽtia ſacerdoti meo p qetẽ facienda precipio: meo iuſſu tibi cõſtricti cõitatus decedẽt popu li: nec iter hylares cerimõias: & feſtiua ſpectacula: q̃ſq̃ deformẽ iſtã quã geris: faciẽ phorreſcet: uel figurã tuã repẽte mutatã ſequs iterpretatus aliqs maligne crimi/nabif. Plãe mimineris: & penitamẽte cõditũ ſemp tene bis: mihi reliq̃ uitæ tuæ curricula aduſq; terminos ulti mi ſpiritus uadata: nec iniuriũ: cuius beneficio redieris ad homines: ei totũ debere. ꝙ uiues. Viues aũt beatus uiues i mea tutela glorioſus: & cũ ſpaciũ ſæculi tui pmẽ ſus ad iferos demearis. ibi quoq; i ipſo ſubterrãco ſemi rotũdo: me q̃ uides acherõtis tenebris iter lucẽtẽ: ſtygi iſq; penetralibus regnãtẽ: cãpos elyſios icolẽs ipſe: tibi ꝓpiciã frequẽs adorabis. qđ ſi ſedulis obſeqs & religi/oſis miniſteriis: & tenacibus caſtimoniis numẽ noſtrũ

PENIta mente. In intimis. ꝓcor diis. ſic Plautus age q̃ſo hercle. uſ/que ex peniris faucibus ab aduer/bio penitus uocabulũ inclinatum cuius & cõperatiuo & ſuplatiuo: & ſuplatiuo utunf auctores: peni tiſſimos ſcythas dixit. Au. Gelli/us. itelligi uolẽs extimos ac remo tiſſimos. lõgeq; ab orbe noſtro in penitioribus partibus ſeq̃ſtratos. Itidẽ Sidonius in carmine phale/cio. ſrãcorꝫ penitiſſimas paludes. VITAE curricula. Curſum. M Tullius exiguũ nobis uitæ curri/culũ natura circũſcripſit imẽſum gloriæ. NEC iniuriũ. Nõ ẽ igt iniquũ: nec iniuſtũ. te uiuere i fa/mulatu meo. cuius beneficio ex aſino i hoiem ſis reformatus re/ſtituruſq;. VADAta. Obſtricta mancipata. petit aũt: ut iſiacus fiat ſacerdotes initietur q; ſuis cerim o nits. CVius beneficio. Cũ beneficio meo iqt luna reformatus fueris i hoiem: merito mihi debebis dedicabiſq; reliquũ uitæ. q̃tũcũq; tibi ſuperit: ut ita uiuas ſacerdos meus & in mea tutela cõſecratus. VIVEre aũt. Legẽdũ ẽ uiues aũt beatus. SVB terrãco ſemirotũdo. Hemiſpheriũ itelligit. qđ anti podes icolũt. qđ & iferis aſſignaf: eaũt ſenſus oũ ad iferos ex mortis lege deſcẽderis: ibi me quoq; ado rabis. ubi ꝓſerpina a latinis. ꝓſephonẽ grã̃is appellaf. & ita oſtẽdit ſe eãdẽ eẽ & lunã & iſidẽ. & ꝓſerpi nã. & dẽiq; rerũ naturã: quã multiugo noie mortales uenerãf. Cõſimiliter de Ioue ſcribẽs Diuus Au guſtinus iqt ipſe i æthere ſit iupiter. ipſe i aere iuno. ipſe i mari neptunus i iferioribus maris ſalacia in terra pluto. in terra iferiore ꝓſerpina i focis domeſticis ueſta. in fabrorꝫ fornace Vulcãus. in ſideribus ſol & luna & ſtellæ & cætera: qbus docet deos & deas oĩs ad unũ deũ referri. CAMpos elyſios. Aĩæ piorꝫ maxieq; ſacerdotũ cãpos elyſios incolũt: q̃ ſunt apud inferos domicilia beatorꝫ. Secũdũ poetas in medio inferorꝫ eſt elyſium ſuis fœlicitatibus plenũ. Secundũ philoſophos inſulæ fortunatæ ſunt: quas poetarꝫ carminibus inclytas ſcimus. & hiſtorici dilaudant. Secũdũ theologos circa lunarẽ circu lum. Vbi aer purior ẽ & defecatior. Dictũ elyſiũ ut grãmatici iterꝑtanf. ἀπὸ τῆς λύσεως a ſolutio/ne. nãq; animæ poſt ſolutionẽ uinculi corporei deuenijt i elyſios cãpos: Macrobius prio in ſomniũ cõmẽtario i ſphæra aplane. elyſios cãpos eẽ tradit: quos puris animis deputatos antiquitas intelligi uoluit. Apud græcos ſcribitur ἠλύσιον πεδίον elyſium cãpũ eẽ ἔνθα οἱ δίκαιοι συλλέγονται. i quo iu ſti habitant. TENacibus caſtimoniis. Canit poeta in. vi. ſacerdotes maxime caſtos. incolere beatas elyſii ſedes: illo uerſu. Quiq; ſacerdotes caſti dũ uita manebat. cõſtat ſacerdotes: qui maxima ſacra ac cipiebãt renũciare ſolitos omnibus rebus. quibus nulla niſi numinũ cura remanebat. Herbis etiã q/buſdã emaſculabãtur. & ut auctor eſt Diuus Hieronymus. in libro ad gerũtiã de monogamia. hiero phãta apud athenas euirat uirũ. & eterna debilitate fit caſtus. eſt aũt hierophanta græco uocabulo ſa/crorꝫ ſacerdos. M. Tullius in legibus ita ꝓcipit ad diuos adeũto caſte: q̃ lex iubet. ut caſtimoniã corpo ris & animi ſimul adhibeamus. in euangelio cũ ſcriptum ſit ſunt eunuchi qui ſe ipſos caſtrarunt ꝓ/pter regna celorum. Origenes ille magiſter eccleſiæ incomparabilis ſe ipſum caſtrauit. & ſemetipſo/re aggreſſus eſt implere: quod uox dominica non hiſtorico ſed myſtico intellectu præcipiebat.

Penita mens. Penitiſſimus. Semirotundum hemiſpheriũ. Elyſium. Emaſculabanf ſacerdotes. Hierophanta. origenes ſe caſtrauit.

promerueris:ſcies ultrã ſtatuta fato tuo ſpatia:uitam quoq; tibi prorogare mihi tantũ licere. Sic oraculi uenerabilis fine prolato:numẽ iuictũ i ſe receſſit:nec mora cũ ſomno protinus abſolutus pauore & gaudio. ac dein ſudore nimio ꝑmixtus exurgo:ſummeq; miratus deæ potẽtis tã clarã preſentiã mario rore reſperſus:magniſque iperiis eius itẽtus:monitiõis eius ordinẽ recolebã. Nec mora:cũ noctis atræ fugato nubilo:ſol exurgit aureus:& ecce diſcurſu religioſo ac prorſus triumphali:turbulæ cõplẽt totas plateas tãtaque hylaritudine preter peculiarẽ meã geſtire mihi cũcta uidebãt:ut pecua etiã huiuſcemodi & totas domos:& ipſum diẽ ſerena facie gaudere ſentirẽ. Nam & pruinã pridianam dies apricus ac placidus repente fuerat inſecutus:ut canore etiam auiculæ prolectante uerno uapore cõcentus ſuaues adſonarent:matrem ſiderũ:parentẽ tẽpoꝝ: orbiſque totius dominã:blando mulcentes affamine:

PROmerueris. Conciliaueris. tibiq; propicium reddideris. Oratio ſpiritalis ut inquit Cyprianus deum promeretur. VLTRa ſtatuta fato ſpatia. Sententia philoſophica eſt. præſcriptos eẽ unicuiq; mortalium ex diſpoſitione fatali uitæ terminos:quos non liceat tranſgredi. legẽ fati inſuperabilem: eſſe & ineluctabilem:ex quo eſt illud Tertulliani. fato ſtat iupiter ipſe. & græcus in eam ſententiã uerſus. hoc idem ſignificat. fatum ſummum exuperat Iouem. Attamẽ ex uarietate ſectarum philoſophicarũ. traditur ꝓter fatũ multa contingere poſſe:& fata ipſa prorogari. ex quo dogmate exiit illud Virgilianũ. atque imota manet fatis Lauinia coniunx attrahere atque moras tantis licet addere rebus Secundum Aruſpicinæ libros & ſacra quæ tages compoſuiſſe dicitur. fata decem annis quadam ratione diferri poſſunt. igitur cũ fato ſtet ſua cuique dies. nunc luna pollicetur. ſe uitam Apuleio prorogaturam. Vltra fati præſcriptum. & legem tãq̃ plus polleat deus q̃ fatale decretum: & liceat deo uitã prorogare mortalibus aduerſus fati neceſſitatem. Conſimiliter in canonicis ſcripturis libro quarto regum. Deus addidit annos. xv. diebus ezechiæ. Videtur hoc i loco ſignare palingeneſiam pythagoræ:ideſt regenerationem: qua poſt exacta curricula animæ reuocantur ad uitam aliiſq; corporibus indutæ reuiuiſcunt. Verũ hæc omnis quæſtio alterius eſt inſtituti. Stoici naſci & mori fatis aſſignant. media oia fotunæ tribuunt. IN ſe receſſit. Numen in ſe ipſum recedit. dũ ſubducitur colloquio oculiſq; mortalium. quod i ſe ipſo eſt. Deus in canonicis ſcripturis dicit abſcondere faciem cum hominibus cognitionem ſui abſcondit. Nimiꝝ deus intra penetralia penitiſſima recedit ad quæ nefas eſt homini penetrare:cuius mens ad contemplatum diuinæ maieſtatis hebeteſcit:& oculi noſtri tãquã noctuini ſunt in contuitu fulgoris exuperantiſſimi. TAM claram præſentiam. Sic Virgilius. nec tam præſentes alibi cognoſcere diuos. Aſpectus aũt & præſentia fauorẽ affert. MARIno rore. Supra diximus ex auctoritate procli Platonici. aquam marinam a purificationes adhiberi propter igneã portionem. TVRbulæ cõplent. Docet quemadmodũ corinthienſes celebrauere põpabiliter feſtiuitatẽ iſidis ſolemnem ex ritu uidelicet inſtitutoq; egyptiorum;a quibus græci pleraq; omnia ſunt mutuati.

Fato ſtat deus.

Ezechiæ uita prorogata.

Oculi noctuini cõtemplatu diuinitatis.

PRAEter peculiarem meã. Vltra inquit genuinũ gaudiũ meũ & hilaritatem:qua ego geſtiebam. cuncta quoq; hilaritudinis plena eſſe uidebantur. PEcua. Pecora brutaq; animantia. PRVInam pridianam. Non abſimilis eſt illa ſententia. nocte pluit tota redeunt ſpectacula mane. ex rore gelido pruinam gigni tradunt Meteorologi:& ut auctor eſt Ariſtoteles pruina fit ex euaporatiõe hyeme & locis hyemalibus magis q̃ tepidis. In coſmographia inqt Apuleius. huic ẽ Pruina cõſimilis ſi mollicies roris matutinis roribus incanuit. CAnoræ auiculæ. Inter canoras auiculas cumprimis luſciniæ numerãtur. qbus diebus ac noctibus continuis. quindecim per uernũ tempus garulus eſt ſine intermiſſu cãtus. & in tam paruo corpuſculo. tã modulatus edit ſonus ut perfecta muſicæ ſcientia in hac aue digna miratu cõſpiciat. PROlectante. Inuitante ac alliciente. Tepor eni uernus. & uerna tẽperies ꝓlectant auiculas ad cõcentus edẽdos. MAtrem ſyderum. Lunam intelligit. quæ mater ſyderũ genitrix temporum mundi domina merito nũcupatur. cum ſit rerum natura. & opifex. BLando affamine. allocutione & affatu. cantus enim auiculaꝝ ſermotinatio eſt: Democritus tradit confuſo auium ſanguine ſerpentẽ gigni. quẽ quiſq; ederit intellecturus ſit aliũ colloquia. Apollonius thyaneus. quo nihil diuinus inter hoies fuit: cũ audiret hirundinẽ canẽtem dixit in cœtu amicoꝝ eã aliis hirundinibus ea uoce nũciare. aſinũ prope urbẽ onuſtũ tritico cecidiſſe. triticũq; humi diffuſum. Cuius rei meminit porphyrius platõicus libro tertio de ſacrificiis. Philoſtratus uero libro quarto refert non hirundinem fuiſſe ſed paſſerem:cuius uoce cæteri paſſerculi quaſi commoniti poſt ipſum uolitarunt:quod uidens apollonius. ad amicos conuerſus paſſer inquit illi cæteris nunciauit inuentum eſſe cibũ:cum puer quidã frumentũ effuderit. quibus uerbis per multi commoti ad hoc uiſendũ concurrere. compertoq; ut prædixerat Apollonius. cum clamore atq; admiratione ſumma reuerſi ſunt

Ex rore pruina.

Luſcinia muſica uis

Apollonius intelligens colloquii auium.

quid quod arbores:etiã quæ pomiſera ſobole fœcun-de quæq; earum tantũ umbra contentæ:& ſteriles auſtrinis laxatæ flatibus: germine foliorum renidentes: clementi motu brachiorum dulces ſtrepitus obſibilabãt:magnoq; procellarũ ſedato fragore:ac turbido fluctuũ tumore poſito mare quietas alluuies tẽperabat. Cælũ aũt nubiloſa caligine diſiecta:nudo ſudoq; luminis proprii ſplẽdore cãdebat:ecce põpæ magnæ paulatim precedũt anteludia: uocibus cuiuſq; ſtudiis exornata pulcherrime.hic icinctus balteo militẽ gerebat:illũ ſuccinctũ chlamyde crepides & uenabula uenatorẽ fecerant. Alius ſoccis obauratis indutus ſerica ueſte

QVID quod arbores. Plinius & theophraſtus arbores biſariam diſcriminãt.in ſilueſtres.ſ.& urbanas:quæ ſint ſilueſtres nomĩe ipſo apparet. Vrbanæ uero dicũtur quæ mites fructu aut aliqua dote umbrarũ officio humanius iuuãt. Antiqui ĩfœlices arbores dixerũt:quæ fructũ nõ ferũt: fœlices uero.frugiferas ſiue pomiferas:nũc Lucius noſter utrũq; genus arboꝝ ait gaudiũ quaſi quoddã demõſtraſſe dulci ſtrepitu foliorũ. VMbra cõtentæ. Platanus inter eas arbores numeratur quarũ ſola ex petitur umbra:quãdo qdẽ cõmendatio arboris eius nõ alia maior eſt.q̃ ſolẽ æſtate arcere ut auctor eſt Plinius hæc arbor umbræ gratia tãtũ ex alieno petita orbe eſt. Auſtrinis flatibus. Plinius ſcribit uiuiſcẽtia e terra maritari uẽto fauonio:quo flãte natura animã ĩfert oĩbus ſatis. Quibuſdam arboribus geminatur germinatio nimia ſoli ubertate. aut inuitantis cæli uoluptate. & cũ cibus arboꝝ ſit imber.& tẽpore germinationes euocentur. merito auſtrinis flatibus dixit:qui hũectus eſt uentus & calidus. arbores laxari. Plinius tamen ait arbores defatiſcere.ſi blandiãtur auſtri. fruges celerius matureſcunt: auſtrinis diebus. REnidentes. Flores & folia arboꝝ gaudia ſunt. tũc ſe nouas aliaſq; q̃ ſunt oſtẽdũt.tũc uariis colorũ picturis certamẽ uſq; luxuriãt:tunc fiũt comoſiſſimæ: & capillamentis renidentes:q̃ prius caluitio deformes ac ſqualore triſtes cõſpiciebãtur. CLEmenti motu. Modico leni blando:ſic eni legẽdũ eſt.nõ dementi. BRAchiorũ. In corpore arboꝝ.ut reliquorũ animalium cutis ſanguis caro nerui.uenæ oſſa medullæ adipes ſunt.eiſdẽ pedes.brachia articuli aſſignãtur. OBſibilabãt. Apte dixit arbores obſibilare:quarũ ſtrepitus ſibila imitat̃:græci ψιθυρισ μὸν uocãt ĩ arboribus ſibilum ac ſtrepitũ. TVMOre poſito. Signate locutus.ſic Virgilius. tũ uẽti poſuere. ALLuuies. Rheumata & æſtus intelligit qui bruma.& ſolſtitio inanes ſunt.qui modici luna noua ad diuiduã pleniores ab ea exundant:plena maxime feruent. Inde miteſcũt: Alluuionẽ iuriſcõſulti appellant inundationẽ fluuiorũ:quo latẽs incremẽtũ agris ĩducitur. CAligine diſiecta. Nebula exhalatio eſt uaporata q̃ ortu ſolis diſſipatur:cui ſerenitas abolitionẽ infert.nec eni aliud eſt ſerenitas.q̃ aer purgatus caligine & perſpicue ſincerus. SVDO ſplendore. Sudũ dicũt ſerenũ & liquidũ quaſi ſine udo quale ẽ cælũ poſt pluuias.hinc poeta cecinit uer nactæ ſudũ:& in ferio opere p ſudũ rutilare uident. M. Tullius in epiſtolis ad Tironẽ horologiũ mittã & libros ſi erit ſudũ. Inde ſudificus dictus boreas:quaſi faciẽs ſudũ.i.ſerenũ:quẽ Homerus αἰθρηγενέτηρ uocat. In apologia Lucius noſter ſpecula ſuda dixit.q̃ udis contraria ſunt. CANdebat. Relucebat a candore dictũ uerbũ.

ECCE. Annotauerũt eruditi hãc particulã apud. M. Tulliũ.& Virgiliũ fere ſemp ſignificare inopinatũ atq; ĩprouiſum.& ſubitarium malũ.qđ nõ itẽ apud alios.nã & hic & aliubi ſæpe ſignat bonũ repẽtinũ. Ouidius.ecce corinna uenit tunica uelata recincta. POMpæ anteludia. Elegãter anteludia põpæ ſacrificalis appellat ea etiã præludia:quæ in huiuſcemodi ſpectaculis præmitti ſolent:quibus oculi ſpectatorũ mirũ in modũ capiũtur. Apud nos hodieq; in põpa cerimoniali quæ deo noſtro quot annis peculiariter dedicatur ſolent id genus anteludia præcedere.& oblectationes ludicræ uagari in quibus prophetæ repreſentantur.alati pueri cõcinunt.fœminariũ chorus.inducit̃.pegmata obambulant.& hiſtoria iudaica cõuiſitur:inqua hic herodem gerit ille reginã fingit.alii ſatellites regios repreſentant:quo apparatu ludicro uenatores.ſimiæ iumenta inducuntur:unde fit.ut hæc legẽs pompam oẽm noſtræ cerimoniæ uidere uidear & agnoſcere. INcinctus balteo.inter anteludia pompæ primus præcedebat miles:hoc eſt hiſtrio militem habitu reddẽs.alius apparatu uenatorio. Venator eſſe uidebatur.alius ueſtitu & inceſſu fœminã mentiebatur. alii alias perſonas ſuſtinebant. prout depoſcit ludicra feſtiuitas. CREpidæ. Lego apud auctores ſemiplotia fuiſſe calciamẽta ſiue ſoleas dimidiatas.quibus utebantur in uenando:quo planius pedem ponerent: quæ nunc ſignificari uidentur nomine crepidarum:non diſpicio quomodo crepidæ uenatori conueniant:quæ magis geſtamina philoſophica ſunt q̃ uenatoria:codex manu ſcriptus copides habet:q̃ dictio magis quadrat: ſunt enim copides cultri ſiue gladii recurui:quibus manus ſiue ꝓmuſcides elephantorum in prælio milites amputabant.quorum meminit quintus curtius. Suidas tradit κοπίδα eſſe macheram. copeſ. κωπὴ græcis eſt manubrium gladii. SOCCIS obauratis. Modo accipe ſoccos pro calciatu fœmineo alias dicuntur calcei comœdorum.fœminæ autem deauratos calceos induebant: quod cenſoria caſtigatiõe Plinius noſter taxat.in.xxxiii.his uerbis.at hercules ut brute mulierũ pedibus aurum

[Margin notes:] ſilueſtres Vrbanæ. Arbores. ĩfœlices arbores. Fauõius maritus plantaꝝ. Alluuio. Sudum. ſudificus antelu- dia. Semiplo- tia. Copides Socci.

geſtari tacuiſti. Idẽ in .ix. luxũ fœminarũ caſtigãs margaritas inquit pedibus: nec crepidarũ tãtum ob/
ſtragulis ſed totis ſocculis addunt. In uſu uirorũ quoq; ſocculos auratos fuiſſe teſtis ẽ Seneca ſcribẽs
Caiũ Cæſarẽ porrexiſſe ad oſculãdũ ſiniſtrũ pedẽ Põpeio pœno ut ita oſtẽderet ſocculũ auratũ mar/
Solum. garitiſq; diſtictũ. dixit Plautus in bacchidibus. auro habet ſoccis ſuppactũ ſolũ. ubi ſolũ ſignificat ſo/
lea calciamẽti & coriũ infimũ. qđ eẽ ſolet craſſius. ſic & apud epigramatiſtã ponit pictoꝝ ſola baſiate
regũ. Itẽ & mordet luto putre uetuſq; ſolũ. MVndo. Ornatu muliebri. hoc. n. ſignificat mũdus uo
cabulo notiſſimo: de quo ſupra
abunde diximus. ADtextis ca/
pite crinibus. Qui fœminã repre/
ſentat ĩ ſpectaculo ſole crines fœ/
mineos ſubtiliter attrexere: ut ca/
pillamẽtũ natiuũ: nõ inſitiuũ eſſe
caliẽdrũ. uideatur. Caliendrũ & galericu/
lum dixerũt ueteres comas adul/
terinas qbus concinniter appoſi/

mundoq; precioſo: & adtextis capite crinibus: inceſſu perfluo fœminã mentiebatur. Porro alium ocreis ſcuto galea ferroq; inſignem e ludo putares gladiatorio procedere: nec ille deerat: qui magiſtratum faſcibus purpuraq; luderet. Nec qui pallio baculoq; & baxeis

tis. & ſolerter annexis calui fiunt comati. INCeſſu ꝑfluo. Nõ potuit ſignificãtius exprimere gradũ
matronalẽ ꝙ ꝑfluũ appellãdo. Vndatim enĩ incedũt matronæ. & fluctuãt. quarũ inceſſus & hac & il/
la c ꝑfluit. qđ ſpecimẽ faſtus ẽ & mollicia. FOEminã mẽtiebat. Cyprianus plus illic placet qſq; ui/
Ocrea. rũ ĩ fœminã magis fregerit. OCREIS ſcuto. Arma ſunt & militaria: & gladiatoria. ocrea qđ oppo
nebat ob crus dicta: ſicut a galero galea: ocreas & criſtas primi cares inuenerũt. galeã & gladiũ lacede
ocreatus monii. Scuta pretus & acritus iter ſe bellantes. ab ocrea ocreatus noĩatur: nõ ſolũ is q ferreas ocreas re
ducit: ſed & pelliceas. ſic ocreatũ uenatorẽ poſuit Oratius illo uerſu. In niue lucana dormis ocreatus
ut aprũ cenẽ ego. FAſcibus purpuraq; luderet. Inter ludicras oblectationes & ille quoq; inambula
bat. qui magiſtratũ repſentabat ꝑtexta purpurea: & lictoribus faſces uirgarũ ex more geſtãtibus: pur
Blatta. purã Sidonius. Caſſiodorus recẽtioreſq; ſcriptores blattã appellãt. NEC qui pallio. Geſtamina phi
geſtamĩa loſophi. & cynicæ inſignia familiæ ſunt palliũ pera baculus. ꝙ multi hac tẽpeſtate palliati barbatiq; in
cynicoꝝ. cedũt nomẽ ſanctitatis tali habitu uſurpãtes: ut nõ ſolũ philoſophi habeant. ſed & deorũ cõſiliarii. &
Contra cerimoniatũ antiſtites ſinceriſſimi exiſtiment. cũ re uera ſint animalia ſpurca. & probra cũ ĩpoſtores
pſeudo ſint mali & malicioſi nulla re prorſus bõa digni. foris triſtes domi diſſoluti: ueſtitu philoſophi & ſan
ſacerdo cti moribus ſpurciſſimi. fronti nulla fides. nõ barbæ nõ pallio ſordibuſq; affectatis credẽdũ eſt: Olim
tes. q. l. huic loco conuenit: ad herodẽ atticũ adũt palliatus quiſpiã. & crinitus barbaq; ꝓpe uſq; ad pubẽ
Scitum porrecta ac petit æs ſibi dari ad panes emendos. Tum Herodes interrogat quis nã eſſet: atq; ille uultu
herodis. ſonituq; uocis obiurgatorio philoſophũ eſſe dicit. mirari quoq; addit. cur quærendũ putaſſet. quod
Video uideret. tunc herodes uocẽ illam memorabilẽ protulit. Video inqt barbã & palliũ philoſophũ adhuc
barbam nõ uideo. Oratius barbam philoſophi nõ ſine mordacitate ſatyrica ſapientẽ appellat in ſermonibus
& palliũ. tanꝙ barba ſapientẽ faciat & philoſophũ. ſic enĩ inquit apud illum Damaſippus. ſolatus iuſſit ſapien/
Palliata tem paſcere barbam. Idẽ illudẽs. barbatos philoſophos dixit. uellunt tibi barbam laſciui pueri. barba
mendica tos quoq; magiſtros poetæ uocitant ſapientes. & ſanctos. palliata mendicabula Lucius noſter decen
bula. ter appellat quoſdã qui palliotenus philoſophos imitantur: ſordidi prorſus: & ĩperiti Diogenes inter
Barba cynicos philoſophos famigeratus pingitur barba comante. ſicut Socrates coma candente. hinc illud
diogenis Perſianũ. ſi cynico petulans barbam nonaria uellat. Conſimile eſt & illud Sidonii apolinaris. ꝙ cynici
per menta feri rugoſaq; colla rupit odoratã redolenti forcipe barbam. Quod autẽ baculus & pera ſit
Supellex ſupellex philoſophoꝝ & maxime cynicorũ oſtendit Lucius noſter ſcribens in floridis qđ crates phi
cynica. loſophus perã cũ baculo & palliũ humi poſuerit: eãq; ſuppellectilem ſibi eſſe profeſſus ſit. Item ĩ apo/
logia docet peram & baculũ philoſophis cynicis. hoc eſſe quod regibus diadema. quod pontificibus
galerũ. Diogenes baculo uice ſceptri gloriabatur. Sidonius quoq; appollinaris libro. ix. epiſtola. ꝯ. nõ
ceſariem inqt paſcere neq; pallio aut claua ueluti ſophiſticis inſignibus gloriari. Poſuit aũt Sidonius
clauam: pro baculo propterea ꝙ Hercules quẽ ſectæ cynicæ auctorẽ ferũt claua & leonina pelle uſus
Baxeæ. eſt de quo dictum eſt. Neq; una pelle ueſtitior neq; uno baculo comitatior. BAxeæ. Dicunt crepi
dæ & calciamina philoſophica uocabulo minime protrio minimeq; triuiali quod apud ſcriptorem
alium non temere reperias. Idem in floridis loquens de calciatu philoſophico ſic inquit ueſtẽ de tex/
terna emere. baxeas iſtas de ſuterna præſtinare. Itẽ in ſecundo huius operis uolumine dixit propho/
Locus tam palmeis baxeis pedes indutum eſſe. ex hac Apuleiana doctrina cum plautum iam pridem pro/
plauti. fiterer correxi opinor rectiſſime mendoſam dictionẽ ex menechmis. Vbi ſic paſſim legitur. quis iſte
eſt peniculus qui extergetitur bexe. Ego fidenter & plauſibiliter monui ut in locum bexe. quod uo/
cabulum eſt caſſum & nihili ſubſtitueretur baxæ. dictio uetus & ad ſententiam Plautinam mire fa/
Pẽiculus ciens. nam alludens ad nomen peniculi quod genus ſpongiæ eſt: quo baxeæ ideſt calciamenta ho/
ſpongia. dieq; extergentur feſtiuiter dixit ex perſona menechmi ignorantis peniculum paraſatum non nouit
inqt alium peniculum. ꝗ illum quo calcei extergentur fiuntq; nitidiores poluere deterſo. intelligens
ſpongiã: quæ peniculus uocatur & eſt inter cæteras molliſſima: de qua Plinius copioſiſſime in .xxxi.

HIRcino barbicio. Hircina barba porrecta ſcilicet & ꝓmiſſa ad ſimilitudinē barbæ hircoꝝ: quos barbigeros eſſe conſpicimus. plautus in pſeudolo heus tu qui cum hirquina ſtas barba reſponde qđ rogo. pili uiris creſcunt plinio teſte maxime in capite mox in barba reciſi non ut herbæ ab cætera iciſura augentur ſed ab radice exeunt. oium capraꝝ mento dependet uillus quē aruncū uocant: hoc ſiquis apprenſam ex grege unā trahat. cæteræ ſtupentes ſpectant. eos autē qui philoſophi uideri uolūt barbatos conſpicamur barba ad pubē uſq; porrecta. tāꝗ barbiciū illud faciat ſapientē: ueꝝ nō ois bar-

Hircinū barbiciū.

& hircino harbicio philoſophum fingeret. Nec qui diuerſis arundinibus. Alter aucupem cum uiſco: alter piſcatorē cū hamo īduceret. Vidi & urſam māſuē: cultu matrōali ſella uehebatˀ. & ſimiā pileo textili: crocociiſq; phrygiis catamiti paſtoris ſpecie: aureum geſtantem poculum: & aſinum pinnis ad glutiatis ad ambulantē cuidam ſeni debili: ut illum quidem Belleropontem. hunc autem diceres Pegaſum. tamen rideres utrunque. Inter has obligationes ludicras popularium quæ paſſim uagabantur: iam ſoſpitatricis deæ pecularis.

batus eſt ſanctus: nō ois diſcalciatus integer. deniq; nō oīs cū ſacer dotali ueſte eſt ſacerdos cum ſæpe ſub tali habitu flagicioſiſſimi nequiſſimiq; deliteſcant: de qbus dici poteſt doloſi hoies doloſa ueſtimenta: proinde Hieronymus ſalubriter præcipit Euſtochio: ut uiros illos fugiat quoꝝ fœminei ſunt crines: & hircoꝝ barba nigꝝ palliū & nudi impatiētia frigoris pedes. CVM fiſco. Lege cū uiſco obrepſit eni minutulus error uitio linguæ barbaricæ. Diuerſis harundinibus. piſcatoria & aucupatoria: namq; harundines aliæ ſeruiunt piſcatoribus. aliæ aucupibus. Plinius in. xvi. utriuſq; generis meminit hiſce uerbis aucupatoria harūdo a panormo laudatiſſima piſcatoria abaritana ex aphrica calami aucupatorii græco uerbo uocanˀ ixeutæ. CVM hamo. Hamiotas. & hamotrahonas dixere antiqui piſcatores ab hamo. unde hamata numera captatoris decēter dictæ. quæ inſidioſa ſunt & hamos imitanˀ. MANſuem. māſuetam. ſic ueteres loqbātur. ut ſupra annotauimus. ſic & plautus: reddam te ex fera fame manſuem uel ut alii codices habent manſuetem. CVLtu matronali. ſpectaculum prorſus ludicrum. & ridiculum urſam uehi in ſella ornatu matronali. haud abſimile ē illud oratianum. ſiquis lectica nitidam geſtare amet agnam. huic ueſtem ut gnatæ paret ancillas paret aurum. SImiam pileo. ſæpe & apud nos inter oblectamenta oculorum exhibitæ ſunt ſeminæ ueſtitu & calciatu ludibundæ. quæ maxime hominū imitatrices ſunt & paraſitæ; cum opere preciū nihil omittere de ſimiis. iſta produntur. uenatores imitatione calciari geſtiunt: ob hoc illi inungūt laqueos uiſco. quo oculos oblinūt: & ita capiunˀ. amant fœtus immoderate exultāt noua luna: Triſtes ſunt cornuto & concauo ſidere cercopitheci caudas habent: unde & nomen. cynocephali & ipſi ſunt in numero ſimiarum. quibus efferatior natura eſt: ſunt & ſatyri mitiores. callitriches. & facie barbā habent: unde a pulchritudine barbicii ſic dicti. refert poſſidonius ſe uidiſſe ſiluam quandam ſimiis plenā: quaꝝ aliæ ſuper arboribus aliæ in terra ſederent nonnullæ catulos haberent: & ubera pendētia nonnullæ etiam caluæ. quædam hernioſæ conſpectæ cum riſu ſunt. de ſimia ennius ſimia ꝗ ſimilis turpiſſima beſtia nobis. græci πιθηκον dicunt: unde pithecuſis inſulæ inditum nomen. Quidam exiſtimauere a multitudine uidelicet ſimiarum: ad quem intellectum Ouidiāus uerſus refert solet colle pithecuſas habitantum nomine dictas. uerum plinius in tertio opinionem hanc refellit ſcribēs pithecuſam inſulam dici a græcis: nō a ſimiarum multitudine. ſed a ſigulinis doliariorum. græci. n. πιθος dicitur dolium. illic enim doliarii opifices dolia & ſigulina opera peculiariter conficiebant. & ita Ouidianum carmen ut congruat cū pliniana ſententia poterit exponi. ut a nomine habitantum exponas a nomine doliariorum. de hoc tamen opinetur. ut cuiq; habitum erit. prouerbium eſt apđ græcos cuius meminit & ſuidas γέρων πίθηκοσ οὐκ ἁλίσκεται. ideſt ſenex ſimia nō capiˀ. CROcocis phrigiis. purior dictio crocotis. ſunt enim crocotæ & per diminutiōem crocotulæ ueſtes crocei coloris quarum infectores crocotarii dicuntur. in aulularia incedūt infectores crocotarii. De his ſupra ſcripſi. CAtamiti paſtoris. Dicit ſimiam crocotula ueſte indutam geſtaſſe poculum ad iſtar Ganimedis. qui catamitus eſt iouis & pollicitator: quem in cælo aquariū eſſe fingunt poetæ & græco uocabulo hydrochoō uocant. catamitos dici pueros meritorios & concubinos ſat notum catamitum iouis eſſe Ganimedem nemo non nouit: quem hoc in loco paſtorem uocat ſicuti ſupra: ruſticū nominauit. ut uiridiculi ſint illi qui ſincerā lectionem interpollantes pro ruſtico puero corrigūt rhetceum tanꝗ Ganimedes dicendus ſit rhoeteus hoc eſt phrygius & non ruſticus: intolerāda eſt quoꝝdam male litteratoꝝ licētia. qui nō tā explicāt ꝗ implicāt non tam corrigunt ꝗ corrumpunt priſca uolumina. cuiuſcemodi homines magis obſunt ꝗ proſunt latinæ linguæ. igitur Apuleius ſibi conſentaneus & concors Ganimedem ſcite ruſticum appellat: quem hic paſtorē dicit. nam ſi paſtor cōſequenter & ruſticus. ASInum pinnis agglutinatis. Ad repreſentandam bellorophontis fabulam pro pegaſo equo uolatico inductus eſt aſinus cum pinnis annexis. pro bellerophonte ſenex. ut res eſſet ſpectatior ridiculoſiorq;. de bellorophonte ſuo loco. ſuperius explicata ſunt omnia.

Doloſi hoies doloſa ueſtimenta.

Aucupatoria & piſcatoria harūdo

Hamotrahones

De ſimiis

Cercopithecus.

Callitriches.

Pithecuſæ unde.

Doliarii.

Hydrocoos.

Ruſticus ganimedes

pompa moliebat᷑. Mulieres candido ſplendētes amici
mine: uario letātes geſtamine: Verno florētes coronamie
quæ de gremio ꝑ uiā: qua ſacer icedebat comitatus: ſo
lū ſternebāt floſculis. Aliæq; nitentibus ſpeculis pone
tergū reuerſis: uenienti deæ obuiū cōmonſtrarent ob
ſequiū. Et quæ pectines eburneos ferentes: geſtu bra/
chiorum: flexuq; digitorū ornatū atq; obpexū criniū
relegalium fingerent. illæ etiā quæ cæteris unguentis
& geniali balſamo guttatim excuſſo cōſpergebant pla
teas: magnus preterea ſexus utriuſq; numerus lucernis
tedis cereis. & alio genere ficti luminis ſyderū cæleſti/
um ſtirpem propiciantes: ſymphonæ dehinc ſuaues fi
ſtulæ: tibiæque modulis dulciſſimis perſonabant: eas
amœnus lectiſſimæ iuuētutis ueſte niuea & catacliſta
prænitens ſequebat᷑ chorus. carmē uenuſtū iterantes
quod camœnarum fauore ſollers poeta modulatus:
edixerat quod argumentum referebat. Interim maioꝝ

POMpa. Olim apelles pinxit megabyſſi ſacerdotis dianæ epheſiæ pōpam. SOſpitatricis deæ. lu
nam intelligit. ſiue iſidem deā illam multinominam: quæ merito ſoſpitatrix uocatus cuius nutu &
numine cuncta ſoſpitantur in terris cuncta uiuiſcunt. CANdido amicimine. ueſtitu. dicuntur āt
hæc per rethoricas exornationes. quibus nomina ſunt omioteleuta omioptota iſocola latine dicunt
Amici/ ſimiliter cadens ſimiliter deſinens & compar. VERno coronamine. corōis uerno flore contextis.
men. flores ita diſtinguit plinius. ut alios uernos. alios æſtiuos appellet: illa quoq; nō omittenda differētia.
odoramentorum multa. nihil ꝑ
tinere ad coronamenta. NItenti
bus. lucidis. POne. poſt tergū i
a tergo. dicit autem fuiſſe quaſdā
mulieres. q̄ a tergo geſtabant ſpe/
culum. utita pompaticum mini/
ſterium cōuiſeret. REuerſus.
ideſt retro uerſus. & a tergo poſi/
tis uel lege reuexis. ꝑ retro inclia/
tis. obliquatiſq;. PEctines feren
tes. Auguſtinus in. vi. de ciuitate
dei. & ante Auguſtinum Seneca
ſuperſtitionem Ethnicorum illu
dentes ſcribunt in hanc ſententiā
conducenter. ſunt quæ iunoni ac
mineruæ capillos diſponant lon/
ge a templo non tantum a ſimu/
lachro ſtātes digitos mouēt. ornā
tium modo. ſunt quæ ſpeculum
teneant: ſunt quæ ad uadimonia
ſua deos aduocent: ſunt qui libel/
los offerant. & illos cauſam ſuam
Obpexus doceant. OBpexum. pectinatio
nem. nomen eſt quarti ordinis:
nam a pectēdo pexus & per com/
poſitionem obpexus dicitur: ſignat autem fuiſſe in pōpa iſiaca quaſdam mulieres quæ uicē ornatri/
cum implentes fingerent ſe pectinibus pectere crines reginæ iſidis. GEniali. uoluptario & ad gēia
lia obeunda accommodatiſſimo. SIderum celeſtium ſtirpem. & populū ſtellarū numeroſiſſimū:
quæ cum igneæ ſint ardentiſq; naturæ merito propiciantur flammis: flammiuomiſq; iſtrumentis.
Sympho SYMphoniæ. annotandum a noſtris ſymphoniam penultima correpta enunciari: contra uulgi ꝑ
nia. ducentis conſuetudinem hoc uocent cum cæteri. tum Oratius ſcribēs. tum gratas inter menſas ſym
Sympho phonia diſcors. ſymphoniam noſtri concentum interpretantur inde ſymphoniaci dicti cantores mu
niaci. ſici quorū mentio apud auctores. LEctiſſimæ. electiſſimæ. VEſte niuea & catacliſta. hoies quo
Cataſtli rum nominibus parco in ætate noſtra alioquin doctiſſimi locum hunc Apuleianum ita legebant.
pueri. Chorus cataſtlita exponentes chorum cataſtlitam dici ex cataſtlis pueris conſtantem cataſtlos autē
Catacli pueros eē dicebant formoſos: & egregie canentes. quorū Victruuius meminiſſet in. viii. & in hoc in/
ſta ueſtis terpretamento ſibimet applaudebāt tanq̄ Gordianū nodū diſſoluiſſent. quibus nos plane permitta/
mus ut ſe ament & ſua nos certe riuales nō habebunt. cæterū ue cōmentationes noſtras aſſeramus ci
tra alienam inſectationem. ſcito catacliſtam dici ueſtē undiq; clauſam quales hodieq; noſtri ſacerdo/
tes in pompa ſacrificali induunt: dicit᷑ autem catacliſta uerbo græco κατακλείω: quod ſignificat clau
do alii deducere malunt a κατακλάω. quod eſt frango. tanq̄ ſit ueſtis ſine manicis mutila quam &
colobiam: uocant antiqui enī quod & ſeruius grāmaticus memorant. colobiis utebant᷑. & ut auctor
eſt Gellius tunicas citra humerum deſinentes ſiue manicis habebant: quod genus græci dicant: ἐξω
Colobia. μίδας. nam tunicæ manicatæ nō ſine probro habebantur colobia autem ut id quoq; explicemus ue
ſtimenta appellant mutila ſine manicis: & quaſi trunca. a uerbo græco κολοβὸς. legimus in decretis
canonicis quod paulus primus heremita in teſtamento colobium ſuum athanaſio Alexandrio Epi/
ſcopo reliquit. ubi colobiū accipitur pro hoc genere ueſtis quod iam deſcripſimus. ſenſus autem Apu
leii hic eſt chorus ſplendens & lucidus in ueſte candida & manicis carente ſequebatur pompam præ
cedentem & ita catacliſta erit ſeptimus caſus: & cum ueſte copulabitur. ſuidas auctor ē catacliſtas di/
ci θρόνου hoc eſt ſedilia ad menſam parata. SOLlers poeta. ut ſcribit Oratius. carmine dii ſuperi
placantur: carmine manes: poſcit opem chorus & præſentia numina ſentit: olim cū Auguſtus Cæſar
celebraret ſeculares ludos. cantatum eſt orationum carmen a uirginibus pueriſq; prætextatis: liuius
quoq; andromicus poeta quondam carmen cōpoſuit. qđ Romæ in ſacrificiis cantauerūt. QVod
argumentum. Carmine poetico. Argumentum feſtiuitatis & pompæ totius referebatur.

ANtecantamenta, ut anteloquia dicunt̃ ꝓſam ina, ſic & antecantamenta ſunt illa quæ præcinunt̃ ante uota & preces legitimas. MAgno ſerapi, apis rex argiuoꝝ tráſuectus in egyptũ cũ ibi mortuus eſſet factus eſt ſerapis oĩum maxius egyptiorũ deus. Cur auté nõ apis poſt morté ſed ſerapis appellatus ſit, M. Varro, Auguſtinus, Euſebius, nympodorus rationẽ hanc reddiderunt: nã quia arca in qua mortuus ponit̃ ſoros dicit̃ græce: prio ſoros apis deinde littera una ut fieri ſolet cõmutata ſerapis dictus eſt: conſtitutũ eſt etiá de illo: ut quiſquis eũ fuiſſe hominẽ dixiſſet capitalẽ penderet pœnã unde i omnibus templis ubi colebantur iſis & ſerapis, erat etiam ſimulacꝝ quod digito labris impſſo admonere uideret̃, ut ſilẽtiũ fieret, utq; taceretur eos homines fuiſſe dicebatur autem harpocrates ille ſilentii monitor de quo M. Varro harpocrates digito ſignificat ſilentiũ. plinius iá uero harpocraté ſtatuaſq; egyptiorũ numínũ in digitis uiri quoq; portare incipiunt: hic Catullus ſilentioſum atq; taciturniſſimũ intelligi uolens ſcitiſſime dixit factũ me eẽ puta harpocraté: de hoc intellexit & Ouidius illo uerſu, quiq; præmit uocẽ digitiſq; ſilentia ſuadet, ab auſonio dicit̃ ſigalion a ſilentio ut opinor, σιγῶ enim græce ſileo, σιγή ſilentium, idẽ M. Varro ſeraphin & iſim egypti deos eoſdem eſſe cenſet, cælum & terrã qui ut ſamothracũ initia docent ſunt dei magni multiſq; nominibus nuncupant̃ apud alexandriã templũ fuit ſerapidis opere fornicatio conſtructũ: & mira arte uiſendum: in quo ſimulacrũ dei ita erat uaſtũ ut dextera unum parietem, alterũ leua perſtringeret: quod ex oĩbus generibus metallorum lignorũq; cõpoſitum ferebatur: erat etiam dolis & arte cõpoſita feneſtra perexigua ab ortu ſolis ita aptata ut radius ſolaris per eam directus, os & labra ſerapis illuſtraret, ita ut in ſpectãte populo oſculo ſalutatus ſerapis uideretur a ſole, erat & aliud ibi fraudis genus huiuſmodi ſimulacrũ ſolis ex ferro fabrefactum in aere pendens uiſebatur, cum in laquearibus lapis magnes ſubtiliſſimo artificio itextus ui naturali ferꝝ ad ſe rapet: cogeretq; ſimulacꝝ paulatim aſſurgere, adq; i ſublime ſuſtolli quæ res inſpectores miraculo rei attonitos faciebat atq; uenerabundos. Quidá ſerapim iouem putant, cuius capiti modius ſuperpoſitus ut indicet cum menſura mõdoq; cuncta moderari oportere, alii genium nili eſſe autumant, cuius egyptus opibus & fœcunditate paſcatur, de origine ſerapidis Cor. tacitus non parum multa. Lactantius in primo hic eſt oſiris: quem ſerapin & ſerapidem uulgus appellat: lactantio ſubſcribit Marcianus in hymno ſic ſcribens, te ſerapin memphis nilus ueneratur, oſirin. ſerapium & iſium appellat lampridius templum ſerapis & iſidis, in alexãdro marcellinus ſerapium refert eminere inter egypti templa, ita exornatum: ut poſt capitolium nihil orbis terrarum ambicioſius cernat. PER obliquum calamum, obliquam tibiam intelligit: quã mydas i phrigia primus inuenit ſicuti monaulum mercurius: & geminas tibias marſias dicitur autẽ monaulon, ſingularis tebia & ſimplex, unde & nomen: de qua epigrammatarius, ſæpe duas pariter ſæpe monaulon habet. MOdulum, modulatum carmẽ. SAcris uiam dari, in pompa ſacrorum hodieq; aliquot præficiunt̃ qui ibeant uiam dari: ut pompa ſine offenſaculo pompabiliter procedat, ex inſtituto ſolemni, prætcrea præcones proclamare ſolebant, hoc agite: quo uerbo admonebat̃ reliqs rebus poſthabitis ſola ſacrificia curanda eẽ, illud quoq; ob iter annotandum, placuiſſe maioribus loca uelari qua pompa ueheretur: ſicut etiam apud nos conuelantur cauſam refert Verrius flaccus, ſcribi enim cum po. romanus peſtilẽtia laboraret, eſſetq; reſponſum, id accidere ꝙ dii deſpicerentur, Anxia urbẽ fuiſſe: quia nõ intelligeret̃ oraculũ: eueniſſetq; ut circenſium die puer de cenaculo pompam ſuperne deſpiceret: & matri referret: quo ordine ſecreta ſacrorum in arca pilenti, quod uehiculi genus eſt, cõpoſita uidiſſet qua re ſenatui nunciata, tunc placuit loca uelis contegi: qua pompa uehi ſolet, atq; itá peſte ſedata puer q ambiguitaté ſortis abſoluerat prætextæ geſtandæ munus impetrauit: ambiguitas autem oraculi fuit in uerbo deſpicerentur, nam qui audit quod dii deſpicerentur, ſtatim itelligit quod dii & cerimoniæ negligerentur haberenturq; diſpicatui: cũ tamẽ oraculũ quod ſemp flexiloquum eſt & amphibolon, intelligi uellet ꝙ dii deſpicerẽtur, ideſt deorſum ex ſuperiore cenaculi parte aſpicerẽtur quod nefas eſt & ad pollutionem ſacrorum pertinet, unde & noſtri hodieq; in pompa ſacrificali pueros & puellas ex feneſtris uetant deſpicere hoc eſt ſuperne in locũ inferiorẽ deſpectare.

INIciatæ ſacris, inter religioſos aſcitæ & cultui cerimoniarum dedicatæ, M. Tullius auctor eſt myſteria appellari inicia, quibus ex agreſti uita exculti ad humanitatẽ ſumus tanquam ea ſunt uitæ pricipia, unde iniciari eſt ritu ſacrorum inſtitui, & ſacris diuinis aſcibi, idẽ M. Tullius diligentiſſime igitur faciẽdũ eſt, ut iniciẽtur eo ritu cæteri quo romæ iniciantur, M. Varro ait ꝙ iniciis cereris porci imolãtur, & quod iniciis pacis fœdus cũ feritur porcus occidit̃, dies inicioꝝ dicuntur a Liuio quibus ſolẽnia ſacrificia celebrabãt̃: quibus nefas erat itereſſe nõ iniciatos, in alio ſignificatu notiſſimo iniciari ẽ inchoare: & auſpicari, Firmicus maternus uer iniciat̃ cum primam arietis ptẽ ſol fuerit ingreſſus.

antecãtamẽta uotorũ. Ibãt & dicati magno ſerapi tibicies: q ꝑ obliquũ calamũ ad aurẽ porrectũ dextrã: fãiliarẽ tẽpli deiq; modulũ freqntabãt: & pleriq; q facilẽ ſacris uiã dari predicarẽt. Tũc ĩfluũt turbæ ſacris diuinis iniciatæ: uiri fœminæq; oĩs dignitatis & oĩs ætatis

Antelo quia.
Antecan tamenta.
Serapis.
Soros

Harpo crates.

Locus ca tulli.
Sigalion

Simula crum ſe rapidis mirum
Notabile.

Seraphiũ iſium.
Mõaulõ.

Hoc agi te.

Dii deſpi cerentur.

inicia

lintea ueſtis candore puro luminoſi. Illæ lympido tegmine crines madidos obuolutæ. hi capillum deraſi funditus uertice prænitentes magnæ religionis terrena ſydera: æreis & argēteis imo uero aureis etiā ſiſtris

Lintea ueſtis ſacrificalis. LINteæ ueſtis candore. orphei & pythagoræ placita laneū ueſtimentū in rebus diuinis ut ꝓphanū īpurūq uituperant. cū lineū uelamentū ut puriſſimū mūdiſſimūq maxime probēt: unde nō mō indutui. & amictui ſanctiſſimis æpyptioꝶ ſacerdotibus ſed opertui quoq in rebus ſacris uſurpabaт. ſcribit plinius libro undeuigeſimo. ueſtes ſacerdotibus egypti lineas gratiſſimas eſſe eo genere lini qđ xylon uocans. unde & dicta xylina. quibus nulla ſunt in candore mollitiaue præferenda. igiт cū

Iſiaci linigeri. iſiaci ideſt iſidis ſacerdotes lintea ueſte prope peculiariter uterenт. a poetis perpetuo epitheto linigeri cognominātur. ſic Ouidius iuuenalis. Marcialis. ſic cæteri ore conſono appellitant. Apollonio tyaneo apud Domitianū principem inter cætera crimia. hoc quoq accuſatores calumnioſi obiecerunt quod ueſtitu līteo uteretur: quod crimē diluens. ut futile & nugatoriū o diuīne pythagora inquit tu pro me ipſo cām dicito. pro his. n. ī iudiciū uocor quoꝶ tu inuĉtior ego imitator ſum. pythagoras. n. ægyptioꝶ diſciplinā cūprimis lau

Laneſtris ueſtitus. dās linteis amiciri cōſtituit. & calciamēta ex arboribus corticibus fieri mādauit ueſtitū ipſuꝶ eē autumās q ex morticina materia cōfectus geſtareт. ideo aūt impurus ex lana ueſtitus ægyptiis ſacerdotibus & pythagoræ & mox Apollonio uidebaт: quoniam ab anīmato decerpitur. & ex eo quidē aīali quod inter cætera mitiſſimum eſt. linea uero ueſtis ideo pura habita eſt. & ſacrificantibus imprimis accommodata quoniā linum ex terra oritur. Quæcūq autem ex terra naſcuntur munda & pura eē

Apollonius linteatus. exiſtimauerunt. hæc & id genus alia apud philoſtratum memorat Apollinius. unde ſidonio data eſt occaſio appellandi Apollonium inter purpuratos linteatum. quid multa: nō ne hodie quoq noſtri ſacerdotes linteati linigeriq in ſacrorum pompa incedere cōſpicitur ? ritu opinor tranſlato ab egyptii ſacerdotibus: de quibus hæc herodotus. ueſtibus amiciuntur lineis. circa crura fimbriatis. qs calaſiras appellant ſuper quas candida ferunt amicula tanquam ſuperiecta. lanæ neq in ædes ſacras geſtantur. neq una cum cadauere ſepeliuntur prophanū. n. eſt. idem aliubi linea inquit ferunt ueſtimēta ſemper recens abluta. huic rei præcipuæ uacantes calceos papiraceos geſtant: aliam ueſtem. aut ali

Linteōes Baccari. Palliones Limpida ſtella. os calceos induere eis fas non eſt. a lintea ueſte linteones dicti linteorum textores. ſcribit Maternus. ſi luna in ueneris ſignis conſtituta feratur ad martem: quod iſta coniunctio faciet linteones. aut tabernarios. Alexander Romanus imperator uectigal pulcherrimū inſtituit lampridio teſte. braccharioꝶ linteonum. & pallionum ubi bracchari & palliones dicuntur bracchariū quæ ueſtes ſunt & palliorum confectores. LIMpido. lucido ſplendicante. limpida ſtella eſt in ſecunda parte leonis. quæ ī horoſcopo facit reges. MAdidos. unguentatos. CRInes madidos. unguento delibutos. CA

Deraſi ſacerdotes. pillum deraſi: ſacerdotes egyptiaci erant capitibus deraſis. quod plinius noſter indicat: & ante pliniū herodotus ſic ſcripſit deorum ſacerdotes alibi comati ſunt. in egypto deraſi idē refert ſolitos eos totum corpus alternis diebus deradere. ne inter deorum cultum quicquam pediculorum. aut alterius excrementitiæ ſordis illos pollueret. Lactantius libro primo inſtitutionum illudens ſacra iſidis egyptia ſic refert. primo ſacerdotes eius deglabra o corpore ſua pectora tundunt lamētantur ſicut ipſa cū perdidit filiū fecerat ob hoc poetæ caluos hoſce ſacerdotes decenter appellant. Satyrographus cū grege linigero circūdatus & grege caluo: epigrammatiſta linigeri fugiūt calui ſiſtrataq turba. quinetiā lampridius de imperatore commodo ſcribens ſic inquit. Sacra iſidis coluit ut & caput raderet anubī portaret & omnis partes expleret. Ex hoc iſiacorum ritu uidetur id quoq tranſlatū eſſe. ut noſtri ſacerdotes comam alere prohibeātur. capite deraſo: quāuis eccleſiaſtici ſcriptores hoc ueluti myſtice &

Raſio capitis. tropologice interpretentur: nam Diuus Hieronymus tradit quod raſio capitis eſt temporalium omnium depoſitio: & quod corona in capite deſignat regni cœleſtis coronam. hoc idem legitur in decre

Prouerbium caluū uellis. tis cāonicis. xii. q. i. De caluis celebre eſt prouerbiū apud græcos φαλακρον τιλλεισ ideſt caluum uellis: quod refertur ad caſſos inefficaceſq hominum labores: illud attende a nobis explicari hunc totū cerimoniarum ritum ſecundum myſteria ægyptiorū: quāuis hæc res fiat corinthi ex formula tamē

Terrena ſidera. & inſtituto ægyptiacæ religionis. hoc enim imprimis ſignificari uoluit Lucius noſter VERtice ꝑnitentes. qui deraſo capite ſunt: uerticem habent ſplendicantem. TERrena ſidera. magna ſacerdo

Laus archiepiſcopi. tum dignatio: & maieſtas: qui terrena ſidera dici mereantur. ſacerdotes hodie mundi lumina nuncupantur. & Diſtinctione. lxxxvi. legimus ꝙ aurum non tā precioſius plumbo eſt: ꝙ regia poteſtate altio ordo ſacerdotalis. unde tu Archiepiſcope ampliſſime dici meritiſſimo potes Terrenum ſidus. & quidē fulgentiſſimū. cū in te & fulgor ſacerdotalis: & litteraꝶ ſplendor eluceſcant & radiēt. columella oppido ꝙ eleganter terreſtria ſidera flores appellat illo uerſu pingit & in uarios terreſtria ſidera flores. AEris. ſiſtris: ſupra diximus ſiſtra dici crepitacula: ꝙ agitata reddebāt argutū ſonū. ob hoc ſonabile ſiſtꝶ a poetis dictū. Simulacꝶ iſidis cū ſiſtro figurabaт: hic illud ſatyricū. iſis & irato feriat mea

Siſtratus lumia ſiſtro: ſiſtratos iſidis ſacerdotes poetæ appellāt a geſtamie ſiſtroꝶ. ut igt ſuidas. ισιαου σεραπευτηρεσ. i. iſidis cultores ſiſtꝶ ꝙtiebāt: unde a uerbo græco σειω. qđ ſignificat quatio īditū nomē

ARGVtum tinnitum.ſtridulum ſonitum:qualem ſcilicet reddunt æraměta. ANtiſtites priarios.ſacerdotes itelligit quos ꝓtomyſtas græco uocabulo ſidonius uocat:qui Archiflamines quoq; nominātur.libro codicis primo legimus Archimandritas nominari proceres ſacerdotū & antiſtites qui ab eo quod ante ſtāt & præpollent.nomen ſortiuntur.antiſtitium uocabulo elegantiſſimo dicitᷓ excellentia & apex:Marcianus uenerabili Antiſtitio præminebat Arhanaſia.inter protomyſtas es tu cum primis numerandus Archiepiſcope ſacratiſſime:qui in ordine epiſcopali uenerabilis maieſtatis antiſtitio procellis & iſtar luciferi inter minores ſtellas eniteſcis.

Protomyſtæ. Archiflamines. Archimādritæ. Antiſtitium.

argutum tinnitum conſtrepentes: & antiſtites ſacrorum proceres illi:qui candido linteamine cinctum pectoralem aduſq; ueſtigia ſtrictim iniecti: potētiſſimorum domini proferebant in ſignis exuuias. Quorum primus lucernam præmicantem porrigebat lumen nō adeo noſtris illis conſimilem:quæ ueſpertinas illuminant epulas.ſed aureum cymbium in medio ſui patore flammulam ſuſcitans largiorem. Secundus ueſtitu quidem ſimilis: ſed mãibus ambabus gerebat altaria: ideſt auxilia:quibns nomen dedit proprium:deæ ſummatis auxiliaris prouidentia.Ibat tertius attollens palmam: auro ſubtiliter foliatam:necnon mercurialem etiam caduceū.quartus æquitatis oſtendebat īdicium:

CINctū pectoralem:non tā cincturam q̄ ueſtē hoc in loco cinctū accipimus:nā & porphirio docet cinctū tunicæ gēus eē infra pectus aptatæ, a quo cinctutos cetegos Oratius nominauerit, M, Varro cinctus inquit & cingulū a cingēdo alterum uiris alterum mulieribus attributum.uidetur autē denotare id genus ueſtis ſacerdotalis:quæ ex lio poderis erat ideſt talaris duplici ſyndone:quam Ioſephus Hierōymus, cæteri byſſinā uocāt.hæc adheret corpori, & ita arcta eſt:& ſtrictis manicis:ut nulla omnino iueſte ſit ruga: & uſq; ad crura deſcēdat.Fuit & apud antiquos ueſtimenti genus nomine cingulum pellis colubrinæ ſimilitudine rotūdum.textum.ut marſupium longius putes.hoc balteo lineam tunicam talarē ſupradictam ſtringunt inter umbilicum & pectus. POTENtiſſimorum domini.Lege deum.ideſt deorū:dicit.n.proceres ſacerdotum oſtētaſſe exuuias deorum maximorū.exuuiarū autē noīe ſymbola quædā peculiaria & geſtamina diuina hoc in loco ſignificantur.Vt lucerna.Caduceus:uanus & quæ ſtatim explicātur. PRimus lucernā. Religionis ægyptiæ ſymbolum eſt lucerna.ut opinos pertinēs ad oſiridis ueſtigationem:quem perditum cum luctu quærunt:mox iuentum magno gaudio proſequūtur Auctores Seneca. Auguſtinus lactantius cæteri:ob hoc uidetur Seneca in libro de beata uita ſic ſcripſiſſe: cum laurū liteatus ſenex & medio lucernam die proferens conclamar iratum aliquem deorum:concurritis & auditis, Apud nos hodieq; in pompa ſacrorum ceroferarii conſpiciuntur.Ritu prope coſimili arque germano.Tertullianus denotat hunc ritum lucernarum ſolemnium & improbat inquiēs.cur die læto nec laureis poſtes obumbramus.nec lucernis diem infrigimus.poteſt lucerna hæc uideri ſymbolum ſolis qui & oſiris dicitur.cuius luce cuncta colluſtrantur. præterea auctor eſt Herodotus feſtiuitatem ſolēnem ī egypto celebrari:cui nomen eſt accenſio lucernarum.propterea q̄ noctu ſub dio per uniuerſam ægyptum lucernas accendunt.imbutas ſale.& oleo plenas cum multo Ellychnio.quod tota nocte ardēs perduret.Cur uero ſic lucernæ accēdantur.ſacra quedam ratio commemoratur:quæ auribus ꝓphanorum minime intimanda ſit.Ad hūc myſticum ſenſum.referri non abſurde poſſet illud Perſianū. diſpoſitū pinguem nebulā uomueræ lucernæ.portantes uiolas.poteſt hæc lucerna ſymbolū uideri inquiſitionis oſiridis.qd ſit ad uulcanū referatur:quē inuentorem ignis primum in egypto regnaſſe ſacerdotes affirmāt.lucernari uerbū uetus eſt quod ſignificat lucernis diſpoſitis illuminare: hic illud tecta lucernanť Florentia numina ſertis. CYMbiū.poculū a cymba dictū:cuius effigiē rēpſentat:de quo ſupra. PEctore.corrigo patore.& eni pator:apuleianum uocabulū ſignificans hiatū aptionēq; & eſt orificū patens. Veſtitu ſimilis.liteamine candido idutus. IDEM auxilia.dic.i.auxilia:eſt.n. quoddam quaſi interp̄tamentū:ut lector audiens altaria ſacerdotis manu geſtari.intelligat ea auxilia nuncupari.Cur autē ita nūcupentur:ſtatim ſubiungit ab auxilio ſcilicet.quod auxiliātrix dea iſis cultoribus ſuis præſtat:itaq; altaria hæc poſſunt uideri ſymbola auxilii diuini.Apud Plautum loqtur ī ciſtillari deus cui auxilio eſt nomen. PALmam.tanq̄ ſit ſymbolum uictoriæ:& argumentum palmiferæ regionis.ſcribit Plinius Dactylos palmarum honori deorū dicatos eſſe. CADVceū.Egypti caduceum mercurii ſic figurant.dracones duo maſ.& feminina cōiunguntur parte media uoluminis ſui nodo:quem uocāt Herculis:primæ partes reflexæ in circulum ſunt.caudæ uero reuocātur ad capulum caducei.ornaturq; alis ex eadem parte capitis naſcentibus.Argumentum caducei ad genituram hominum:quæ geneſis appellatur:ægyptii pertinere demonſtrant.Plinius ideo caduceum fieri aſſerit.circundata effigie Anguium:quia angues ſunt concordiſſimi inter ſe & complexu mutuo copulantur.Vnde & caduceum ſignum pacis & ſymbolum eſſe uoluerunt.hinc caduceatores dicti pacis internuncii:liuio curtio cæteris:caducifer:quoq; ipſe Mercurius a poetis nominatur.

Cinctū cicturus. Poderis ueſtis. Cingulū. Accenſio lucernarum. Lucernari. Pator. Deus auxilium. Caducei forma. Symbolū pacis caduceus

DEFOrmata manu ſiniſtra. Videtur diſcordare Lucius noſter a Diodoro: q̄ ſcribit in q̄rto biblio
Caducea theca: q̄ iter ſacras litteras ægyptiorum deformatur manus dextra expanſa liberalitatem ſignificans. ſi
ton. niſtra uero compreſſa tenacitatem: atq; auaritiã: Verrum nullum eſt inter ſcriptores ſup re iſta diſſi-
Manus dium. cum utrũq; fieri cõmode potuerit: ut ſiniſtra compreſſis digitis eſſet ſymbolũ tenacitatis. eadẽ
ſimbolũ. explicata palma foret iudicium æquitatis. GENVIna pigricia. Ingenita & naturali: ſiniſtram eni
natura. in hoĩbus pigriorem eſſe. q̄ dextrã ſat notum p̃terq̄ i his qui ſcæuæ nominãtur: Tales enim
agiliore ſunt ſiniſtra. Vnde & illis
inditum nomen. Sceá. n. græci ſi-
niſtram uocãt: Talis uir Tiberius
quẽ ſcribit trãquillus ſiniſtra ma-
nu fuiſſe agiliore ac ualidiore. Iu-
riſcõſulti Titulo ad edilitium edi
ctum ſceuam hoc eſt hominẽ agi
Siniſtra lioris ſiniſtræ: neq; morboſũ neq;
pigra. uitioſum eẽ tradũt. Albertus ma-
Sceua q gnus in ſecundo de animalibus:
cauſam refert ſiniſteritatis: qa ui-
delicet inquit iecur: Et cor uirtu-
tes ſuas mittãt in ſiniſtrum latus

deformatã manum ſiniſtrã: porrecta palmula: quæ ge
nuina pigritia: nulla calliditate: nulla ſolertia prædi-
ta: uidebať æqtati magis aptior q̄ dextra: Idẽ gerebat
& aureum uaſculũ in modum papillæ rotundatum:
dequo lacte libabat. Quintus aureã uannum aureis
congeſtam ramulis: & alius ferebat amphoram. Nec
mora cum dei dignati pedibus humanis incedere pro
deunt: hic horrendum: ille ſuperũ cõmeator & inferũ:

& a dextro remoueantur: contingit etiam aliquando ut quis a puero ſiniſtram q̄ dextram frequenti
us exerceat: fiatq; inde conſuetudo. & ex conſuetudine natura: ſcripſi in tranquilli cõmentariis Am-
bidextros dici: qui utraq; manu pariter utantur: quos græci amphoterodexios uocant. de qbus Pla-
to. Ariſtoteles hyeronimus: ſed quod ad ſiniſtræ manus pigritiam pertiet quodq; memoratu dignũ
Cur ĩ ſini eſt: comperior apud auctores quod anuli precioſi Dextra manu exempti ſunt: quæ multum negocio
ſtra anuli rum gerit. & in ſiniſtram relegati: quæ ocioſior ẽ. ne crebro motu & officio manus Dextræ præcioſi
lapides frãgerentur. IN modum papillæ rotundatum. Vaſculum hoc papillæ lactãti ſimile uideri
poteſt indicium bouis. in quã: Io. reformata eſt: & mox facta dea Iſis ut fabulæ ferũt. põt & hoc ſym-
bolum eſſe fœcunditatis niloticæ ut ſicut lac profuſum. ex papilla ſaginat fœtum. Ita aq̄ nihil exube-
rans opimat ægyptum: obiter annotandum quẽadmodum helena in templo mineruæ ſacrauit cali
cem ex electro. mammæ ſuæ mẽſura. Inclytus Vldricus roſenſis inter barones Boemiæ primarius.
inter diſcipulos meos tranſmontanos clariſſimus cum mecum ſemper egerit munificenter liberali
Munus nuper mihi donauit uaſculum hac figura papillæ rotundatum argenteum quidem: ſed tã fabre tã
uldriciro eleganter deauratũ: ut aureũ eſſe uideatur quod a me ſeruať conditũ ĩ Gazophylacio i quo ꝑpe pecu
ſenſis. liariter continenť munera: qbus me cõpluſculi proſecuti ſunt ob doctrinæ igeniiq; ut exiſtimãt cla-
Sciphus ritudinem: ut ego ſentio. mediocritatem. ibidẽ quoq; radiat ſcyphus ille argenteus quẽ tu ad me ab
archiepi- hinc ſequiãnum dono miſiſti Archiepiſcope munificentiſſime: qui bracteatoris opificio fabrefactus
ſcopi. luculenter Vina facit meliora: ſubinuitatq; ad bibendũ. LActe. ſecũdum priſcorum declinationẽ
Vannus Lacte dixit, plac: ut ſupra. VANnum. Cribrũ. poeta ĩ georgicis dixit. & myſtica uanus iachi. ubi cõ
myſtica mentatores expoſuerũt. ideo myſticam dici quod liberi patris ſacra ad purgationem animæ pertine
bant: & ſic homines eius myſteriis purgabantur: ſicut uannis fruméta purgantur. hic eſt, quod diciť
Iſis oſiridis membra a Tiphone dilaniata cribro. i. uãno ſuperpoſuiſſe: nã idem eſt liber pater & oſiris
Iſidis maritus: in cuius myſteriis uãnus eſt: & nũc in põpa iſiaca geſtabatur. dicitur aũt uãnus cribrũ
Euãnare. υπο κοπιο τικου Vallus. inde ſit uerbum euannare: quod eſt uãnis ſiue uallis expurgare. M. Varro
in primo de re ruſtica. Ita fit ut qđ ſeuiſſimũ ẽ in eo: atq; appellať acus: euannatur foras extra areã: in
uarronianis codicibus mẽdũ ioleuit inqbus euaminať paſſim legiť. uerbo futili & nugatorio: cũ euã
nať legẽdũ ſic ſicuti nos correximus uerbo latiniſſimo. & uarroniano: qđ a uãnis iflexũ ẽ. Columel-
la p̃cipit fruméta uãnis expurgari in area deterſa. DEI dignati pedibus icedere. iocularíter dictũ &
decẽter. dicimus. n. deos icedere pedibus hũanis: quãdo hoĩes in põpa ſacrificali ſuſtinẽt perſonas &
nomina deorum: De quibus itellexit Tertullianus ſic ſcribẽs. ipſos deos ueſtros ſæpe noxii induũt. Me
cum ego ſubinde recollens: hæc inſtituta ſacrorum ethnicorum uenio in eã ſententiã: ut credã pleraq; oĩa
Ex cerio- ad cerimoniarum noſtrarum celebrationẽ ptinẽtia: illic eẽ trãſlata trãſpoſitaq;. Nimirum ex gẽtiliũ religiõe
niis pri- ſunt lineæ ueſtes: deraſa ſacerdotũ capita. uertigines in altari. pompa ſacrificalis: muſica modulami-
ſcorum ceri na. Adoratiões p̃ces aliaq; id genus cõpluria: q̄ noſtri ſacerdotes ĩ noſtris myſteriis ſolẽniter uſurpãt:
moniæ haud dubie ſumpta de cerimonia priſcorum. ſic & apud nos hoĩes icedũt in põpa ſacrorum: ſub effigie
noſtræ. ſanctorum & ꝓphetarum: qui dici poſſent dei humanis pedibus incedẽtes. ILLE ſupum. Sẽſus ẽ. mer-
curius q & anubis dř q & nuntius ſuperorum ac ĩferorum. deorum eſſe ferť. ꝓdibat attollẽs caninũ caput. ce
Anubis cinit poeta in ope ſerio. oigenumq; deum mõſtra. & latrator Anubis: quẽ locum exponens Seruius
canino inquit hunc uolũt eſſe mercuriũ. Ideo capite canino pingiť. qa nihil eſt cane ſagatius. Tradũt hiſtori-
capite. ci anubim oſiridis filium ſecutum eſſe patrẽ in bellicam. expeditionẽ: qui armis uſus iſignibus canẽ
p inſigni geſtauit: qua ex re canina forma apud ægyptios colliť: & canes ipſi in ſumma dignatiõe ha-

bentur:cuius rei Euſebius quoq; cõmeminit libro ſecundo p̃parationis euãgelicæ:ſcribens deũ qui
apud egyptios Anubis appellatur caninũ habere caput:eaq; re oſtẽdi cuſtodem ipſum oſiridos fuiſ/
ſe,tam belluas q̃ iportune obiam factos coercẽtem. A canibus qui pro dis habentur dicta eſt Cyno — Cynopolis.
polis,quaſi canum ciuitas.hinc morſus ille ſatyricus.oppida tota canẽ uenerantur nemo dianam.De
anubi dixit Ouidius p anubidis ora uerendi:& ut autumat Strabo anubis deus q capite canino figu
ratur colitur in ciuitate canũ.i.cynopoli:ubi ſacer quidã cibus eſt canibus cõſtitutus.dicit̃ autẽ Mer
curius cõmeator ſuperorum & i/
ferorũ quoniã ultro citroq; cõme/
at inter ſuperos & inferos ut poe
tæ canũt:& ut inqt claudianus cõ
mune ꝓfundis & ſuperis numen
qui fas per limen utrũq; ſolus ha/
bet geminoq; facit cõmertia mũ/
do.ab Homero dicitur. διάκτωρ
ideſt internũcius. Macrobius ex — Internuncius.
hoc Mercuriũ myſtice ſolẽ ſignifi
cari argumentatur nam cum ſol — Sol mercurius.
in iferiore hemiſpherio. ideſt hie
malibus ſignis curſum ſuum per
agit:dicitur iferorum adminiſter
cũ uero ſuperiore hemiſpherio p
tem zodiaci ambit æſtiuam. tunc

nunc atra nunc aurea facie ſublimis : attollens canis ceruices arduas anubis:leua caduceum gerens dextra palmam uirentem quatiens : cuius ueſtigium continuum ſequebatur . bos in erectum leuata ſtatum bos omnia parentis deæ fœcundum ſimulacrum:quod reſidens humeris ſuis proferebat unus ẽ miniſterio beato greſſu geſtuoſo : ferebatur ab alio ciſta ſecretorum capax : pœnitus celans operta magnificæ religionis. gerebat alius fœlici ſuo gremio ſummi ſui numinis: uenerandam effigiem . Ac ne . Hominis quidem non pecoris . non auis . non feræ ipſius conſimile : Sed

ſuperorum nuncius exiſtimatur. NVNC atra.nunc aurea facie.Egyptii ſimulacrum Mercurii pti
cerulea ſpecie & atra.partim aurea & clara figurant:ut per atrum colorem commeator iferũ per au/
ream faciem ſuperorum nuncius declaretur. BOS in erectum leuata ſtatũ.Fabula notiſſima quẽ/
admodum.Io.in bouẽ demutata eſt.mox ẽ boue dea iſis facta:unde merito in pompa iſiaca bos pro/ — Apis bos
dibat:quæ ſymbolum quoq; ut docet ipſe Lucius eſt deæ oia progignentis.egyptus bouem uice nu
minis colit.quem apim uocant:cui ſemel in anno oſtenditur fœmina bos iſignibus quibuſdam no/
tabilis.Plinius & Solinus auctores.Fuit & in egypto præfectura. bouina nuncupata a boue cui dedi/
cata eſt:bouem autem colũt inter deos utilitatis cauſa:conſtat eni ut refert Euſebius bouem tam par
tu q̃ arandi opera eſſe conducibilem.Annotãdum ab eodem Euſebio tradi papauer eſſe ſymbolum — Papauer ſymbolũ fecũditatis.
fœcunditatis.ſupra diximus.quẽadmodum apis egyptiorum deus maximus.poſtea dictus ẽ ſerapis.
Scribit Suidas ἄπιδες θεοὶ ἦσαν τιμώμενοι παρὰ αἰγυπτίοις σημεῖον ἔχοντες περὶ τὴν οὐ/
ρὰν καὶ γλῶσσαν δηλοῦν εἶναι αὐτοὺς ἄπιδας.Apides dei erant honorati apud egyptios ſi/
gnũ habẽtes i cauda & in ligua qd' declarabat eos eẽ apides:qbus inuẽtis τὴν μεγάλην ἦγον
feſtiuitatẽ magnã agebãt.Præterea memoriæ ꝓditũ eſt a ſcriptoribus celeberrimis deos egyptioꝝ eẽ
bruta animãtia & ſingulas pene i egypto ciuitates ſingulas beſtias & mõſtra uenerari.unde & urbes
apd̃ eos ex animaliũ uocabulis nũcupant̃.ut leõtopolis cynopolis licopolis. Cur ãt animalia p dis in
egypto colerent̃ cauſas cũ alii referũt tũ Diodorus i ſecũdo bibliothecæ. OMnia parẽtis deæ.lũcti
lego oiparẽtis.ſic & poeta dixit i.vi.terræ oiparẽtis alũnũ cernere erat:q.n. forma oipotẽs eadẽ & oi
parẽs dicit̃.q̃ſi oia piẽs oia gignẽs. EMiniſterio beato.ex miſtris ſacrorũ.q merito beati dicunt̃.ut
pote cognatiõe q̃dã cũ numine beatifico coniũcti.mercurius cũ uenere i horoſcopo faciet baiulos ſa — Veſtitores deoꝝ.
crorũ ſimulacroꝝ.idẽ i tertio loco cũ uenere faciet ueſtitores deoꝝ. Greſſu geſtuoſo.M.Tul.& Di
uus Ambroſius de officiis ſcribẽtes p̃cipiũt cauẽdũ eẽ ne tarditatibus utamur in greſſu mollioribus:
ut ſimiles põpaꝝ fercu'is eẽ uideamur.ex quo d̃claraf fercula baiuloſq; ſacroꝝ ſimulacroꝝ i põpa ſo — Ciſtæ ſacræ.
lẽni icedere cõſueuiſſe greſſu quodã molliſſimo.& hiſtriõico ac ꝓrſus põpatico. Ciſta ſacroꝝ ca/
pax.De ciſta hac q̃ ſacra optanea occultãtur.& de canephoris.i.baiulis ciſtæ ſacrificalis.habũde anno — Ciſtophorus.
taui i.vi.cõmẽtario.ubi ſcribit tacita ſecreta ciſtaꝝ.illic repete ſi qd hic deſiderabit̃ i Suidas appellat
κίστας ἱερὰς.i.ciſtas ſacras:a qbus κιστοφόρος dictus ciſtifer baiuluſq; ciſtaꝝ. OPerta.Supra di — Optanea
ximus optanea ſacra appellari:q opta era neq; expoſita oculis ꝓphanoꝝ.nã myſteria a græcis dicũt̃. — Myſteria unde
ut interptat̃ Suidas.ἀπὸ τοῦ μύειν τὸ στόμα.i.ab ore claudẽdo.&.i.decreat eos.q audiũt diuinas cer
rimonias & religiõis arcana os obturare.nec ulli mortaliũ enũtiare. SVmmi ſui numinis.Videt̃ ſi
gnare ſimulacrũ iſidis quod i arcano habebatur.quod nulla animantiũ effigie figuratũ fuiſſe demõ
ſtrat.ſed noua q̃dã forma fabrefactũ:tãq̃ deus & natura rerum parẽs nulla imagine mortaliũ effingi
poſſit.Sic quitus curtius effigiẽ Iouis hamonis umbilico ſimilẽ fuiſſe tradit.ſic & Cor.Tacitus ſimu/
lacrũ paphiæ ueneris nõ humana effigie fabrefactũ eẽ autumat:ſed cõtinuũ orbẽ latiore initio tenu/
em i ambitũ.metæ modo.exurgẽtẽ ſpectari:cuius rei ratio in obſcuro ſit.Iudei nulla oĩno effigie nul
loq; ſimulacro deũ colũt:q incorporeus eſt.inominabilis indicibilis incõpreſſibilis.Vnde anthropo/ — Anthropomorphitæ
morphitæ merito culpãtur quoꝝ hereſis ex eo fluxit & nomẽ:q deũ habere humana mẽbra arbi/
trabãtur ignorãtes.qd' deus nec mẽbris diſtinguit̃.nec corporis mole cẽſetur. Verũ q̃do in canonicis

ſcripturis membra deo attribuuntur.id totum myſtico intellectu ad poteſtates diuinas referendum
eſt. SOlerti repertum.Corrigo repertu.hoc eſt inuentu.ſiue inuētione. TEgente.Purior lectio ē
tegend e religionis. VRnula faberrime cauata.Opinor hác urnulā referri ad ſitulā.quā ſiniſtra retí
nens iſis figuratur:per quam fluentiam omnium lacunæ oſtendi tradūt.præterea capiti ſerapis.cu
ius numen cum iſide cōmune eſt.calathum inſigunt:q̄ſi ſol ſit cuius uertex inſignitus calatho & al/
Faberrie titudinem ſideriis monſtrat.& potentiam capacitatis oſtendit.faberrime autem aduerbium eſt ſigni
ficás pfectiſſime politiſſimeq̧: fa/
bre ut inquit placides perfecte di/
citur. QVam rotūdo. Rancida
grammaticorū ſubtilitas.q̄ rotun
diſſimo contendit eſſe dicēdum.
auctoritas eruditorū:quæ lōge po
tētior eſt.grāmaticalibus illis pla/
citis poſthabitis.ſic dicere ſæpiſſi/
me mauult. SImulacris egyptio
rum.De ſimulachris egyptiorū:q̄
ſunt illorum ſacræ litteræ ſuo lo/
co mox dicemus.& dudum dixi/
mus deos egyptiotum eſſe anima
lia. LOngo riuulo pminebat.
Videtur oſtendere urnam illam
Naſus in fuiſſe naſutiorem: &.n.naſus dici
uaſis. tur in uaſis riuulus ille pminens
ex quo liquor egeritur Iuuenalis
ſiccabis calicem naſorū quattuor.
Ab epigrammatario poeta quoq̧
dictum eſt.naſus lōgior ille fuit.
DILAtiōe.Lego dilatatione ſi/
gnat enim urnā dilatatam fuiſſe
ab ea parte.qua adherebat anſa.&
ita hodieq̧ urnæ fictiles finguntur
ut ſcilicet ſint orificio patentiore.
SVPer ſedebat aſpis.Nō teme/
re aſpis ſedens ſuper anſam urnæ
fuiſſe deſcribitur.ſed ex myſteriis
egyptiorum ſumptū quibus iſis
figurabatur Cinctū caput habens
aſpide ſerpēte:Quod & Valerius
Flaccus denotat illo uerſu de iſi/
Aſpis ī ca de loquens.Aſpide cincta comas.
pite iſid's & onanti perſona ſiſtro.Auctor eſt herodotus ſerpentes in egypto ſacros eſſe.nihil omnino homini
bus noxios.Lego apud Amianū Marcellinū alií in egypto ſerpētes ínumeras quas oīs magnitudine
Vis ſom/ & decore aſpis facile ſupereminet multa in illis tractibus.Vnde & ſimulacris iſidis peculiaris.Aſpidū
ni fica' ceruices & colla ítumeſcere.& tumore uenenato exuberare.auctor eſt Plinius.qui alíubi tradit aſpi/
aſpidis di uim ſomnificā in eē:ut pcuſſos torpore & ſomno necet:tales uocāt hypnalas a ſomno. Cleopatra
Hypnale teſte Solino hypnalen aſpida adhibuit ad morſum:Vt ita ſomno extigueret. ptyadas aſpidas appel/
Ptyades. lant:q̄ Soliuas uenenatas inoculos hoium expuāt. PRAEſentiſſimi.Virgilius nec tā p̄ſentes alibi
cognoſcere diuos.Plinius remedia p̄ſentiſſima ſcite appellat.q̄ ſtatí afferūt.medulā ſalutarem:& ſine
dilatione perſanāt. SAlutē meā gerēs ſacerdos.Coronā roſeā ītelligit qua ſalus Lucii & reformatio
promittebatur. PROferēs ſiſtrū deæ.Hæc fuerat diuina iſidis pmiſſio quæ ſupra ſic Luciū allo/
quit meo monitu ſacerdos.q in ipſo pcīctu pōpæ roſea māu dextra ſiſtro cohcrētē geſtabit coronā.
MIhi hercules coronā.Sēſus ē:ſacerdos dextra ferebat coronā aſiacā.quæ dubio pcul mihi quoq̧
erat cōueniēs corona:cū coronādus merito forē.tanq̄ fortūæ uictor.q tot labores tot erūnas in oi ui/
ta ptulerā:coronari.n.uictores in ludis corōis mulnfariis cōſtat de qbus alíubi plura. EXANclatis.
Exhauſtis exſudatiſq̧. DEæ maximæ.Iſidis. INCLEmēti.imodico.& ferociēti. CVNctabū/
dus.Cōtáter & lēto greſſu gradiēs. DECEdēte diuinitus populo.Nutu & numine deæ iſidis com
monitus oīs populus aſino decedebat:dixit.n.ſupra hoc ipſo uolumine:meo iuſſu tibi cōſtricti co/
Reapſe mitatus decedēt populi. RE ab ſe.Legēdū eſt reapſe.hoc eſt re ipſa.ut ueteres dicebāt & ſupra an/
notatū ē. NOcturni oraculi.Dixit ſupra iſis:hoc eodē momēto quo tibi uenio ſimul q̄ ſunt cōſeq̄n
tia ſacerdoti meo p qetē faciēda pcipio. MANdati mūeris.A dea.ſ.p nocturnā qetē. OB os.A doſ.

ſollerti repertū etiā ipſa nouitate:reuerendā altioris ut
cūq̧ & magno ſilentio tegente religionis argumētū in
effabile.ſed ad iſtū plane modū fulgēte auro figuratū.
Vrnula faberrime cauata fundo q̄ rotūdo miris extrin
ſecus ſimulacris egyptiorū effigiata.eius orificiū nō al
tiuſcule leuatū:ī canalem porrectū longo riuulo pro/
minebat.Ex alia parte uero multū recedens ſpatioſa di
latione adherebat anſa:quā cōtorto nodulo ſuper ſede
bat aſpis ſquameæ ceruicis ſtricto tumore ſublimis:&
ecce preſentiſſimi numinis pmiſſa nobis accedūt bene
ficia:& fata.ſaluteq̧ ipſam meā gerēs ſacerdos appro/
piquat ad ipſum preſcriptū diuinæ pmiſſiōis ornatū.
dextra pferēs ſiſtrū deæ coronā.mihi etiā Hercules co
ronā cōſequēter.quod tot ac tātis exanclatis laboribus
tot emerſis periculis deæ maximæ prouidētia adluctā
tē mihi ſæuiſſimā fortunā ſuperarē:nec tamen gaudio
ſubitario cōmotus inclementi me curſu proripui: ue/
res ſcilicet ne repentino quadrupedis impetu religio/
nis qetus turbaretur ordo: ſed placido ac prorſus hu/
mano gradu cōtabundus paulatim obliquato corpo/
re ſane diuinitus decedente populo.ſenſim inrepo. At
ſacerdos ut re ab ſe cognoſcere potui:nocturni cōmo/
ne fcūs oraculi:miratuſq̧ cōgruentiā mādati muneris
cōfeſti reſtitit:& ultro porrecta dextra obos ipſū meū

COR Onam deuoraui. Luciāus ſine ullo myſterio religioſo ſimpliciter narrat ſeuidiſſe iter flores alios roſas promicantes ad quas procurrẽs eas deuorauerit hoc enim utitur uerbo ροδα κατετραγον roſas deuoraui. Noſter uero Lucius myſticoteta quædã decentiſſime ſapientiſſimeq; præſatus ait ſe ex manu ſacerdotis coronã roſeam deuoraſſe: eaq; deuorata priſtinum hominẽ fuiſſe e ueſtigio reformatũ: ut myſtice intelligas coronam roſaceam eſſe ſapientiam: Ad quam guſtandam: quam diu mortales non aſpirant: tam diu bruti & aſinino corio contecti torpeſcunt: mox ubi roſas carpſerunt

coronã exhibuit. Tũc ego trepidans aſſiduo pulſu micanti corde: coronã q̃ roſis amœnis itexta fulgurabat auido ore ſuſceptã: cupidus cupidiſſime deuoraui. nec me feſellit celeſte ꝓmiſſum. Protius mihi delabit̃ deformis & ferina facies: ac primo qdẽ ſquallẽs pilus defluit. ac dehĩc cutis craſſa tenuat̃. uenter obeſus reſidet pedũ plantæ ꝑ ungulas ĩ digitos exeunt. manus non iã pedes ſunt: ſed in erecta porrigunt̃ officia. ceruix procera cohibet̃. os & caput rotundat̃: aures enormes repetunt paruitatẽ priſtinã. dentes ſaxei redeunt ad humanã minuciẽ: & quæ me potiſſimũ cruciabat ante cauda: nuſq̃ cõparuit: populi mirant̃: religioſi uenerant̃ tã euidentẽ maximi numinis potentiã: & cõſimilẽ nocturnis imaginibus magnificentiam: & facilitatem reformationis. claraq; & conſona uoce cælo magnus attẽdẽtes teſtantur tam illuſtre deæ beneficiũ. At ego ſtupore nimio defixus tacitus herebam: animo meo tam repentinum: tamq; magnum non capiente gaudium:

ex: manu porrigentis ſacerdotis hoc eſt ſapientis. qui antiſtes ẽ doctrinaꝝ: qui eſurientes ultro inuitat ad guſtulum ſapientiæ dulciſſimum: illico exuũt brutale tegumẽtũ fiũtq; humana ratiõe pollẽtes & uere hoĩes: ipſi quoq; ſacerdotalibus ſacris iniciãtur: terreni corporis labe purgati uitiis exutis nulla deinceps ſceleꝝ cõtagione poluti Deo ſeruiũt: cui cõciliante uirtute cõiũgunt̃: Qua uite nihil beatius ẽẽ poteſt: ad quam utinã nos quoq; peruenire poſſimus ſicut Apuleius noſter. poſt exudatos labores multiiugos poſt exutas terrenas ſordes aliquãdo feliciſſime peruenit. DELAbit̃ ferina facies. Cupis exuere faciẽ ferinã facito ut ex animo tuo brutales ſordes: q̃ interiorẽ hominẽ deformãt delabãtur. Curato prouideto ut in te nihil belluinũ cõſpiciat̃. da operã. ut ſicuti diceris animal ratiõale. Ita rationẽ uitæ ducẽ ſequaris: appetitiõibus cõculcatis. ut uirtutis fulgore fias lumĩoſus. Ita pilus aſininus defluet: ita coriũ craſſum ĩ cutẽ ſubtiliorẽ tẽuabitur ita obeſitas uẽtris cohibebitur. deniq; oĩ abolita brutali effigie reformaberis in hominẽ. quẽ cũcti marito mirẽt̃ & cũ ueneratiõe ſuſcipiã. ſic hoĩes trãſfigurãtur ĩ lupos. fiũtq; uerſipelles quãdo induũt lupinã uoracitatẽ. ſic mox ex lupis ĩ priſtinã faciẽ reuertũt̃. priſtinãq; ueſtẽ reſumũt: qui exutis ĩprobis moribus & lupina depoſita natura ad hũanos mores. & hũanã rationẽ oculo mẽtis uegetiore regrediũtur probitatẽ amplexãtes. & uirtutẽ quã depoſuerãt reſumentes. CVtis tenuat̃. Sũ q putẽt tenuitatẽ cutis & opimẽta corpoꝝ magis aut minus bruta efficere animalia tãq̃ craſſitudo corii ĩ aſinis & id genus cæteris obſtet tenuitati ſenſus. in hoĩe ex tẽuior cute ſubtilitas animi cõſtat. VENter obeſus. Hoĩes minus ſolertes eſſe ceſet Plinius qbus ſit obeſiſſimus uẽter. hic illud Hieronymi memoratiſſimũ. piguis uẽter nõ gignit ſenſũ tẽuẽ. COHIbet̃. Ad hũanã breuitatẽ redigit̃. ENORmes. imodicæ ꝑgrãdes & ꝓrſus aſininæ. PRIſtinã. Priorẽ. AD hũanã minuciẽ. i. dẽtes q ĩ aſino ingẽtes cõſpiciebãt̃ tãtilli facti ſũt. ad hũanæ paruitatis modulũ redeũtes. Scribit Diuus Auguſtinus uidiſſe ſe molarẽ hoĩs dẽtẽ tã igentẽ. ut ſi ĩ noſtroꝝ dẽtiũ modulos mĩutati cõcideret cẽtũ ſibi uideret̃ facere potuiſſe: a dente Plautinũ uerbũ ẽ oppido q̃ elegãs edẽtare malas. qđ ut alibi annotauimus ſignificat dẽtes maxillis excutere. & dẽtibus priuare. qđ fieri ſolet ĩ his quos pugnis cõtũdius. & dẽtilegos efficimus: edẽtuloſq;: ſicut. n. edẽtulus dictus a ꝑticula priuatiua. q ſine dẽte ẽ. ſic & edentare inde quoq; deflexũ ẽ. COMparauit. apparuit. uiſa ẽ. NOcturnis imagini. ꝑ ut ꝑ nocturnã uiſionẽ ipſa dea ſacerdotibus. quæ futura erãt demõſtrauerat. uel hoc dicit rẽ ſimillimã ſõnio hãc uiſam eſſe q̃ nĩ uera erat. CAElo manus attendentes. Virgilius tendoq; ſupinas ad cælũ cũ uoce mãus. communis mos & hominũ obſeruatiões affirmãt ſuperiora ẽẽ deo tradita. nãq; habitus orãtium. ſic eſt. ut manibus extenſis in cælũ ꝑcemur: & ut auctor eſt Ariſtoteles ĩ primo de cælo & mũdo: oẽs hoĩes barbari græci. & quicũq; putant deos eſſe attribuũt locũ ſuperiorẽ diis. hoc ẽ cælũ ut ĩmortalibus ĩmortale conueniens. ut terra hoĩum eſt ſic dei cælũ. ANImo nõ capiente gaudium. Interdũ tãta eſt gaudii exuberantia. & leticiæ cumulus: ut aĩus noſter incapax eius ſit. ut homo gaudẽs ita perturbetur ut apud ſeipſum non ſit: ſic & Liuius. cum uix gaudium animis caperent diſcurſum hic ab aliis circa tẽpla deum ut grates agerent. Hinc repio apud auctores gaudiũ ingens non paꝝ multis mortem tamtuliſſe. ſicut gaudio obit philippides poeta. & mater illa uiſo filio ex pugna canenſi præter opinionẽ ſuam incolumĩ copia atq; magnitudine ĩopinati gaudii oppreſſa exanimataq; eſt. Cauſam refert

Corõa roſacea ẽ ſapientia.

Moralis ſententia

Verſipelles qui.

Ex tẽuitate cutis acumen.

Pinguis uẽter hebetat.

Mirum de hominis dẽte.

Edẽtare.

Cælum deoꝝ eſt.

Ex gaudio obire

Cā mor/ts ex gaudio. Galenus libro quinto de accidenti & morbo cur gaudio hoīes plurimi itereāt. Quoniā inquit uis ui
talis ex gaudio egreditur ad partes corporis exteriores. & ita corpus calore uegetali deſtitutū extigū
tur. Addit interpres Galeni ī michrotechni ex gaudio īmodico ſpiritū ſanguinē ſimul egredi ad exte
riora. Ideoq; extingui ſtati caliditatē īnatā ſicut extinguit ignis ex uenti ui uehemētiore. QVid po
Diaporeſis. tiſſimū. Oratoria diaporeſis ē. i. dubitatio. qua figura utitur īcertus dubitāſq; qd primū dicat: & quid
potiſſimū. Cōſimile ē illud poeticū. qd primū mediūue canā: quo fine quieſcā: lætitia aūt obſtrepit ſa
cūdiæ & cogitatio uoluptate īpe
dit. SED ſacerdos. Lucianus ali
ter narrat ſcribēs ſpectatores hac
trāſformatiōis nouitate cōſterna
tos partim cēſuiſſe. ut perinde ac
magnus & quodā q̄ſi mōſtrū igni
cremaretur. parti dixiſſe ut ipſum
prius audiret ſermocinantē. & ita
rē cognoſcerēt: Itaq; ſcribit ſe cur
ſim ad pricipē acceſſiſſe: illiq; totā
rē geſtam denarraſſe: p̄terea qbus
natalibus. qua patria qua cōditio
ne natus foret edocuiſſe quo audi
to. p̄ſes oſculo & cōplexu excepit
Lucianū ut pote patris ipſius ami
ciſſimus. domū deductū hoſpitali
Luciāus patrenſis ſine ſamoſateus. ter ſuſcepit. fuit aūt Luciāus ut ip
ſe teſtat̃ patrēſis: q̄ ciuitas Acha
iæ ē patre noīe lucio natus: συγ
γραφευσ ἱστοριῶν καὶ ποιη
τησ και λογιος αγαθος. inter
dum aſſyrium ſe eſſe cōmemorat

quid potiſſimū prefarer primariū? unde nouæ uocis
exordiū caperē? quo ſermonē nūc renata lingua fœlici
us auſpicarer: qbus quātiſq; v̄bis tātæ deæ gratias age
rē. Sed ſacerdos utcūq; diuino monitu cognitis ab ori
gine cūctis cladibus meis. q̄q̄ & ipſe īſigni p̄motus mi
raculo: nutu ſignificato: prius precipit tegēdo mihi lin
teā dari laciniā. Nā me cōprimū nefando tegmine de
ſpoliauerat: aſinus cōpreſſis ī altū fœminibus & ſup
ſtrictus accurate manibus q̄tū nudo licebat: uelamēto
me naturali p̄be muniuerā. Tunc e cohorte religionis
unus īpigre ſupiorē exutus tunicā. ſuptexit me celerrie.
quo facto ſacerdos uultu geniali. & hercules p humāo;
ī aſpectū meū attōitus ſic affat̃. Multis & uariis exācla
tis laboribus: magniſq; fortunæ tēpeſtatibus: & maxi
mis actus procellis ad portū q̄etis & arā miſericordiæ

quē & ſuidas ſamoſateū a patria nūcupat. potuit. n. fieri. ut hic ortus eēt illic oriūdus & ita duplici pa
tria cēſeret̃. ut ante p̄didimus. NEphādo tegmie. Corio brutali & tegumēto aſinali. DIuio mo
nitu. Dea ſacerdotē uiſiōibus nocturnis cūcta edocuerat ad aſinū noſtrū p̄tinētia. COMp̄ſſus ī altū
fœminibus. Corrigo cōpreſſis ī arctū fœmibus. ē. n. ſenſus cū primū deſpoliatus fui tegmine aſinino
Verecundiæ ratio. primā habui rationē uerecūdiæ: Itaq; cōpreſſis ſtrictiſſime femoribus & ſup cōnexis māibus natura
li uelamēto uerēda coopui cū nudus forē. nec ullū quidē habēs ſubligaculū: hōini aūt īprimis uere
Obſcena ex obſeruantia. cūdiæ ratio habēda ē: ut. M. Tullius ambroſiuſq; p̄cipiūt: cuius magiſtra natura ē: q̄ docuit & ſuaſit
tegēdas eē ptes noſtri corporis pudibūdas: p̄inde cynici philoſophi merito explodūtur: qbus uerecū
dia nulla. quos palā ī p̄patulo nō pudebat cū uxoribus cōcūbere. auctor ē Ruffinus ī expoſitiōe ſym
boli Apoſtolici. q̄ nō natura docuit hæc eē obſcena: ſed obſeruātia: ideoq; ſcite ſcribit Diuus Auguſti
nus hoīes ſtati a peccato nuditatē turpē iudicaſſe: unde eueſtigio cōſutis fici foliis fecerūt ſibi ſuccin
Fœminalia. ctoria genitaliū: q̄ & fœmialia dicunt̃ a fœmibus. i. femoribus. coxiſq; uelādis: de uelamētis gēitaliū. q̄
formoralia. fœmialia bracchæ. piſelides: ſuccīcteria cāpeſtria ſubligaria ſubligacula noiant̃ alibi ī ſcri
Succīctoria. pſi copioſiſſime. ex auctoritate ethnicoꝝ eccleſiaſticorūq; ſcriptoꝝ. SVpiorē. tunicā. In canōicis ſcri
pturis ephod hebraice appellat̃. qđ latini īterp̄tes īterpretant̃ ſuper humerale: qđ græce ἐπωμίς ē
Ephod. āt ut docet Hieronymus ueſtimentū ſacerdotale lineū. & ſimplex & toto cādore puriſſimū. qđ ſuper
Superhumerale. hūeros uenit. cui ſubiicit̃ ὑποδύτης quod nos ſubtūicalē ſiue tunicā. quā ſubtus ueſtitus ē: poſſumus
īterp̄tari. Idem Hieronimus ī libro de ueſte ſacerdotali refert tunicā poderin. ideſt talarem eſſe lineā.
Poderis talaris. duplici ſindone. quā Ioſephus byſſinā uocat. hæc adheret corpori. & talis eſt quales ſolēt militātes ha
bere lineas quas camiſias uocāt. GEniali. Hylaro & gaudibundo. HERcules. Certe: aduerbiū eſt
aſſeuerātis. FORtunæ. tempeſtatibus. Oratio eſt ſacerdotis Apuleium iā hōini reſtitutū monētis:
fortunæ cecitatem nihil deinceps formidādā eſſe: & inuitātis ad ſacramenta militiæ ſacerdotalis. uer
bā autem hæc metaphoricos dicuntur tranſlatione facta: a maris tempeſtatibus. & procellis fluctuū:
Ara miſericordiæ. & portu nauticoꝝ. ARA miſericordiæ. Alludit ad arā q̄ athenis miſericodiæ cōſecraſſe memorāt
heraclidas: qui poſt obitum herculis pulſi ab euriſtheo. cum facile auxilium ab athenienſibus me
ruiſſent aram miſericordiæ dedicarūt: quæ græco uocabulo dicitur ἐλέου βωμὸσ de qua papinius
libro thebidos nouiſſimo ſic cecinit: Vrbe fuit media nulli conceſſa potentum ara deum. mitis po
ſuit clementia ſedem. & miſeri facere ſacrā: ſine ſupplice nunquam illa nouo: nulla damnauit uota re
pulſa. auditi quicunq; rogant nocteſq; dieſq; ire datum. & ſolis numē placare querellis. Erat hæc ara
miſericordiæ cōmūe miſeris cōfugiū. & aſylū quaſi quoddā calamitoſoꝝ. olim oreſtes matricida cū
Ara legū. poſt ab ſolutionē fureret ad hāc arā pilade amico trahente cōfugit & reſipiuit. M. Tullius arā ſotioꝝ
portū gentium appellat Romanum ſenatum: Idē arā legū dicit intelligi uolens tribunal prætorum.

LVCI.Allocutio eſt ꝑ uocatiuū caſum.ad Luciū Apuleiū. NAtales.Hæc oīa hominibus frequē
ter prodeſſe ſolēt.ut claritudine nataliū.ut dignitate.ut doctrina fiant fauorabiles:ut hiſce adminicu
lis cōtra aduerſa fulciātur.q̄ ait ſacerdos nihil Lucio noſtro profuiſſe:quominus ī aſinū trāſmutatus
pœnas dederit curioſitatis. VIRENtis ætatulæ.Adoleſcētiæ lubricū tā inſtabile tāq; obnoxiū ē.ut
qui ī eo nō cadūt ſaltē titubent.Quod & pacatus panegyriſta cōmemorat. CVRIOſitatis.Sepe di
ximus curioſitatē eē infœlicē periculorūq; germanā:q̄ detrimenta ſuis amatoribus nouerit magis ꝑ/

luci tandem uenisti:nec tibi natales.ac ne dignitas q/
dem:uel ipſa qua flores uſq̄ doctrina profuit ſed lubri
co uirētis ætatulæ ad ſeruiles delapſus uoluptates:cu/
rioſitatis in proſperæ ſiniſtrum præmium reportaſti.
Sed utcūq̄ fortunæ cecitas : dum te peſſimis periculis
diſcruciat ad religioſam iſtam beatitudinem:improui
da ꝓduxit malicia . Erat nunc:& ſummo furore ſæui/
at.& crudelitati ſuæ materia q̄rat aliā.Nam ī eos quo/
rum ſibi uitas:ſeruitium:deæ noſtre maieſtas uindica
uit:nō habet locum caſus infeſtus.quid latrones.quid
feræ.quid ſeruitium.quid aſperimorū itinerum amba
ges reciprocæ.quid metus mortis quotidianæ nefariæ
fortunæ profuit . In tutelam iam receptus es fortunæ:
ſed uidentis : quæ ſuæ lucis ſplendore cæteros etiam
deos illuminat.ſume iam multum lætiorem : candido
iſto habitu tuo cōgruentē. comitare pompā deæ ſoſpi
tatricis inouanti gradu : uideant irreligioſi : uideāt &
errorē ſuum recognoſcant . En ecce priſtinis erumnis
abſolutus:Iſidis magnæ prudētia:gaudens Lucius de
ſua fortuna triūphat:quo tamen tutior ſiſq; munitior:

turire q̄ gaudia. SIniſtrū ꝑmiū.
Noxiū.intelligit aūt trāſfiguratio
nē in aſinū:ſcribit trimegiſtus qd̄
imagine intelligentiæ nulla uera
ratione inſpecta homies decipiun
tur:q̄ trāſformat optimū animal
in naturā feræ moreſq; beſtiarū.
IMprouida produxit.Haud ab
ſimile ē illud Terētii . ex ecyra.eq/
dē plus boni feci hodie īprudens
q̄ ſciēs ante hūc diē . Itidē Plautus
ī captiuis ſæpe iam ī multis locis
plus inſciēs qd fecit q̄ prudēs bo/
ni.cōſimiliter fecit fortuna in Lu/
ciū Apuleiū qđ nō parū multi fa/
cere noſcūtur.qui proſunt dū no/ Proſunt
lunt imo qa nolūt:Ideoq; illis be/ dū nolūt
neficium nō debemus ſicut phere
us deploratus a medicis Vomicæ
morbo uulneratus ab hoſte medi
cinam inuenit ex uulnere nec ta/
men ob id hoſti debuit.quia non
ſufficit ꝓfuiſſe niſi etiā uelis pro/
deſſe. NON habet locū caſus.In
hāc ſentētiā.ait Seneca q; uir ſapi/
ens . eſt ſupra fortunā collocatus
nec in illū fortuna hēt longas . Ita
Papinius ī ſiluis laudās polliū ſci/
tiſſime inqt uitio ſublimior om/
nī exēptus fatis.indignātēq; refellis fortunā.Satyricus quoq; de democrito philoſopho loquens . In
quē fortuna locū ſeuiendi nō habebat.ait.cū fortunæ ipſe minaci mandaret laqueū mediūq; oſtēde/
ret unguē.fortuna inquit etiā infeſta nō habet locū ſæuiendi in eos quos maieſtas deæ iſidis uindica
uit in ſuū mancipatū:recœpitq; in tutelā.De caſu Papinius oīa caſum fecimus.& uires auxit fortuna
nocēdi. QVID latrones quid feræ.Enumerat icōmoda.& erūnas qbus Lucius noſter fuit obnoxi
xius fortunæ fulminātis īpulſu. FORtunæ ſed uidētis.Fortunā cæcā.exoculatāq; & brutā eē ſupe
rius annotauimus:uerū iſis eſt fortuna uidens:bona:& ſalutaris:q̄ ꝑmiatrix eſt bonoꝝ nec malos fo
uet & extollit ſicut facit fortuna cæcutiēs.Vnde poſſumus accipere pro fortuna bona iſidē:quæ græ/
ce dicitur αγαθη τυχη cū illa altera accipiať ꝓ mala.quam græci:κακην τυχην malā fortunā.uocāt
utriuſq; locus eſt in cælo:Macrobius auctor eſt in primo ſaturnalium lunā:quæ dea hic ſignať eē ty/
chē.Ideſt fortunā quia corpoꝝ præſul eſt:quæ fortuitoꝝ uarietate iectātur. DEOS illuminat.Clā Luna ty/
culum alludere uidetur ad lunæ ſplēdorē:quæ in plenilunio lucidiſſima nocturnus ſol uideť cuncta che.
colluſtrās.poteſt & ſymbolicos referri ad numinis maieſtatem lucidiſſimā. HABItu congruentē.
ſicut indutus es ueſtem candidā & luminoſam ita ſume uultum hilariorem.ac ſereniorē.habitu aūt
dixit datiuo caſu ſecundū ueterem conſuetudinē.qui ſenatu uictu aſpectu ꝓ ſenatui uictu aſpectui
dicebāt:& cætera conſimiliter.ſup qua re ſcribūt grāmatici.& caput extat apud Gelliū elegāter gra/
phiceq; cōſcriptū:& nos iam annotamenta cōfecimus. INOuanti gradu . Seiunctim lego . ut duæ
ſint dictiones.In ouanti hoc ē gaudibundo & lætandi gradu. ERROrē ſuū recognoſcant.irreligio
ſorū error ē.ut aut nō eſſe autument deum.aut curā nō agere rerū homanarū:nec miraculū ullū fieri
ex diuina ꝓuidentia ſed ex naturæ inſtituto.in quē errorē lapſus eſt Oratius ſcribens: nāq; deos didi
ci ſecurū agere æuū.nec ſi qd miri faciat natura deos id triſtes ex alto cæli demittere tecto:Igiť religio
ſi ſuum errorē recognoſcunt.quādo euidenti miraculo cōmoniti diuinā maieſtatē coguntť confiteri.
Diagoras cognominatus eſt atheos ex eo q; negabat deos eſſe:quē irreligioſitatis merito arceſſunt. diagoras
PRVdentiæ.Lego prouidentia.ut ſit ea quā græci προνοιαν uocant.de qua .M. Tullius in primo atheos.
de natura deorū audite non fatidicam ſtoicorum proneam.quam latine licet prouidentiam dicere. Pronoea

da nomen huic ſanctæ militiæ:cuius nō olim ſacramē to etiā rogabaris:teq; iam nūc obſequio religionis noſtræ dedica.& miniſterii iugū ſubi uoluntariū. Nā cū cœperis deæ ſeruire.tūc magis ſenties fructū tuæ libertatis.Ad iſtū modū uaticinatus ſacerdos egregius.fatigatos anhelitus trahens conticuit.Exin pmixtus agmini religioſo procedens comitabar ſacrariū totæ ciuitati notus:ac conſpicuus:digitis hominū nutibuſq; notabilis.omnes in me populi fabulabantur:hunc omnipotentis hodie deæ numē auguſtū reformauit ad homines:fœlix hercules:& ſibi beatus:q uitæ ſcilicet præcedentis innocentia:fideq; meruerit:tam præclarū de cælo patrociniū:ut renatus quodam modo ſtatim ſacrorum obſequio deſpōderetur.Inter hæc:&feſtorum uotorum tumultum paulatim progreſſi:iam ripā maris proximamus:atq; ad ipſum illum locū:quo pridie meus ſtabulauerat aſinus:per uenimus.Ibidem ſimulacris rite diſpoſitis:nauē faberrime factā: picturis miris ægyptiorū circūſeptus uariegatā:ſummus ſacerdos

DA nomē ſanctæ militiæ.Decēs ex diſciplina militari facta trāſlatio.nāq; i delectu militū habēdo euocabātur ad dandū nomē.& multi plerūq; nomē dare recuſabant.qd' ſæpiſſimæ leges apud Liuiū.ubi aūt nomē dederāt in militiā ſcribebātur.& ut inqt Vegetius matriculis inſerti iurabāt p maieſtatē īperatoris oia ſe ſtrenue facturos.q̄ pcepiſſet.nūq̄ deſerturos militiā.nec mortē recuſaturos p Romana Re Publica.unde & militiæ ſacramēta dicūtur.igitur ſicut milites dāt nomē in militia ſeculari & ſacramēto aſtringūtur.Ita qui pp militiā religioſam aſcribuntur dāt nomē.& adiurati obſeqo religionis dedicātur: duplex.n. militia eſt ſecularis.& cæleſtis. hinc illud eccleſiaſticum.nemo militans deo negotiis ſecularibus iplicabitur. NOn olim.Haud ita pridē. IVgū ſubi.Trāſlatio a iumentis q̄ iugū ſubeūt:& colono obſecuntur. unde a græcis dicta υποζυγια q̄ſi ſubiugalia. pterea iugū iponebat matrimonio cōiungendis. unde uicus iugarius & iuno iuga nuncupata.Iugū quoq; ſubeūt hoſtes deuicti. qd' fit duabus haſtis humi defixis ſuperque eas una trāſuerſa deligata.ſed ad propoſitū:qui religioni dedicat iugū ſubit obediētiæ atq; miniſterii.ut obſequēter miniſtret agatq; quæ cūq; primarius Antiſtes iperauerit:quale ſit hoc iugū nouerūt religioſi:qui ſæpe ingemiſcūt. & ſe cū taciti muſſitantes optāt ſubire iugū maritale.tāq̄ id p illo ſit ſuauiſſimū geſtatuq; facillimū:cū illud ſuū ut ingeſtabile frequenter conētur excutere.eſt aūt ſubi iperatiui modi uerbum ut illud Catullianū:Raſileq; ſubi forē & apud Claudianū.primus iuſſa ſub.uoluntariū aūt merito dixit:quoniā ultronei.& uolentes nō coacti debemus iugum ſubire religionis alioqui nūquā quicquā ſalutare fit a ſacerdote qui inuitus ſacris initiatur. FRVctum libertatis.In hanc ſententiā ait ſeneca eū maxie libertate frui qui philoſophiæ ſeruiat. FATIgatos anhelitus trahens.ītelligimus anhelationes traxiſſe ſacerdotem.nō tam ex fatigatione loquendi:q̄ ex furore uaticinio.& afflatu diuino qui græce dicitur ἐνθουσιασμὸσ.ſic apud poetas ſibyllæ deo plenæ trahūt.anhelitus fatigatos. EXIN.exinde deinde. HVNC omnipotentis.Sermocinatio & confabulatio populi admirātis:ſubitariam ex aſino in hominem reformationem.idq; miraculum.attribuētis maieſtati ac numini Iſidis deæ omnipotentis. DEAE omnipotentis.Deus dicitur omnipotens faciendo quod uult.nō patiendo quod non uult.q; ſi ei accideret nequaquam eſſet omnipotens:unde propterea quædam non poteſt quia omnipotēs eſt:& enim mori & falli non poteſt.auctor Auguſtinus in.v.de ciuitate dei. AVguſtū.ſanctum & uenerabile. ET tibi beatus.Scribe ſibi beatus:ut uerba tertiæ perſonæ ſint congruētia uel lege ter beatus:ut pro beatiſſimo accipiatur.dicimus.n.ter fœlicē & ter beatum quē ītelligi uolumus fœliciſſimū:beatiſſimūq;:a potentia.ſ.& ui numeri ternarii.quē latini ternionē græci triada uocant. RIPAM maris.ἀκυρωσ & iproprie uidet dixiſſe ripam maris.cū ex obſeruatione grāmatica littus maris ſit ripa uero fluuiorū:quod edocēter expreſſit Ouidius illo uerſu dimidiato: p ripis littora pulſant. PRIdie ſtabulauerat.littus ītelligit & harenæ gremiū ppre cēchras ubi laſſum corpus cū adhuc aſinus eē refouit & ſomno dulciſſimo qeuit. NAuem faberrime factā.Luna ſupius alloquens luciū dixit ſacerdotes ſibi dedicaſſe hāc nauē die feſto cū pelagus ſedatis hibernis tēpeſtatibus iā nauigabile factū eſſet.uidet aūt hæc nauis eſſe ſymbolū nauigationis Deæ Iſidis. nāq; dies certus teſte lactātio habet in faſtis:quo iſidis nauigiū celebrat:q̄ res docet non tranaſſe illā:ſed nauigaſſe: & ut auctor ē fulgētius in mythilogis nauigiū iſidis ægyptus colit.quoniā hoc in loco nauigiū Iſidis a lucio noſtro luculēte deſcribit.Videor facturus operæ pciū ſi q̄da annotauero nō idigna memoratu ad rē nauticā ptinētia.Dromones naues ſunt frumētariæ a celeritate nauigādi dictæ quarū meminit Caſſiodorus in epiſtolis.emphrata dicunt nauigia tecta a uerbo græco ἐμφραττω qd' ſignificat obturo occludoq;:e diuerſo aphracta nūcupāt aperta intectaq; nauigia:de quibus.M.T.in epiſtolis ad atticū.nos rhodiorū aphractis trāqllitates aucupaturi eramus:corrige mēdoſum locū apud eundē in

υποζυ/γιον iu/mentū.

Iuga iūo.

Iugū ſacerdotalo.

Subi.

Deus oīpotens

Ternio.

Trias.

Ripa.

Littus.

Iſidis nauigium.

dromones.

Emphrata.

aphracta

eiſdē epiſtolis:nā ubi legit acta rhodioꝝ tu lege aphracta rhodioꝝ:& de hoc nauigii genere dictū ac cipe.cōſimiliter apud iuriſcōſultos titulo de exercitoria actiōe maculoſa dictio i ſinceritatē redigēda ē:& ſuo nitore illumināda.ſic enim.paſſim legit:q̄dā naues onerariæ:q̄dā ut ipſi dicūt emphatæ ſunt: tu pro emphatæ legito emphractæ.ſignificāt enim naues clauſæ undiq̧.ut docuimus & tectæ.plinius ait tectas naues a taſiis inuentas eē:apud Liuiū cæteroſq̧ hiſtoricos tectæ & apertæ naues crebriter noiant.q̄ emphracta & aphracta græcis uocabulis appellant.

Locus M.Tullii emaculatus. Correctū uerbum. iuriſconſultorū.

tæda lucida : & ouo: & ſulphure ſolēniſſimas preces de caſto prefatus ore: quam puriſſime purificatā:deæ nū cupauit:dedicauitq̧: huius aluci fœlicis nitēs carbaſus lintea uotum ingeſtas progerebat.ecce litteræ uotū inſtaurabāt de noui cōmeatus proſpera nauigatōe.Iā malus inſurgit. Pinus rotunda ſplendore ſublimis inſignis carcheſio conſpicua. & puppis intorta cheniſco:bratteis aureis ueſtita fulgurabat. omniſq̧ prorſus

VAriegrǽcā. ſcribe uariegatā. hoc ē diſtinctā exornatāq̧ uariis picturis.dictio eſt Apulei prope peculiaris a quo etiā dicit uariegare ꝑ uariare & ornatus uarietate diſtinguere. FAberrime: politiſſime perfectiſſimeq̧:idem aliubi fabe rrimo ſignaculo dixit pro abſolutiſſimo perfectiſſimoq̧. Tæda & ouo & ſulphure.in ſacris:fere oībus priſcoꝝ:tres erant iſtæ purgationes:nā aut theda purgabant & ſulphure:aut aqua abluebant aut aere uentilabant:de purgatiōe tedæ & ſulphuris meminit ſatyrographus illo uerſu.cuperent luſtrari ſi q̄ darent ſulphura cum tedis plinius i.xvi.inter arbores q̄ reſinā ferūt pōit & thedā:quā flāmis ac lumini ſacroꝝ ēt gratā eē refert idē i.xxxv.auctor eſt ſulphur habere in religiōibus locū ad expiandas ſuffitu domos : Ouidius triplicē purgationē ſignat illo uerſu.terq̧ ſenē flama ter aq̄.ter ſulphure luſtrat.ouū quoq̧ purgatiōibus uſurpari ſolitū teſtes ſunt præter reliquos iuuenalis & Ouidius quoꝝ alter ſic ſcribit: niſi ſe cētū luſtrauerit ouis:alter in libris de arte ludens ſic canit.& ueniat q̄ luſtret anus lectūq̧ locūq̧ referat & tremula ſulpur & oua manu.Lucianus in Dialogo cui titulus eſt. καταπλουσ η τυραννοσ dixit τα εκ των καθαρσιων ωα.i.purgationū oua oſtēdens oua eē luſtralia & purgatoria:lego apud Macrobiū. quod iniciati ſacris liberi patris magna ueneratione ouū colunt mundi ſimulacrū uocantes.his addeut nihil qđ equidē meminerī prætereā qđ ſcribit ꝓclus nobilis platōicus.ſacerdotes in purificatiōibus uti ſolitos ſulphure atq̧ aſphalto hoc eſt bitumine aqua marina aſpergentes:quoniā ut ille inquit purificat ſulphur propter odoris acumē:aqua uero marina propter igneā portionē. ALuci. nauis alueū intelligit.ſic & propertius portabat ſanctos alueus ille uiros. CARbaſus litteræ. emēdo carbaſus lintea ſignant enim uela Nautica:quæ lintea ſunt ex carbaſo quod genus lini Tenuiſſimū eſt. ſcribit plinius carbaſa primū in hiſpania reperta eē:mira lini tenuitate:porro in nauigiis ſunt maiora uela ſunt & minora alia in proris.alia in puppibus pandunt græci Dolones uocant τα ακρα ιστια. hoc eſt minuſcula nauiū uela prout docent ſuidas & iulius pollux:hoc iccirco tranſeunter annotaui.ut intelligeres illud Liuianū.ex.xxxvi.uolumine.dolonibus erectis altum petere interdit.item mox paulo polyxenidas ut uirtute militū ſuperari ſe uidit ſublatis dolonibus effuſe fugere intēdit. INgeſtās. geſtans. ECce litteræ.denotat litteras fuiſſe in carbaſo intextas ſiue ſcriptas q̄ indicarent id uotum eē ꝓſpere nauigationis.& cōmeatus.hoc eſt itus & reditus fœlicioris:nec mirū uideri debet ſi litteris erāt uela nautica inſcripta.cū auctores tradant ante uſum chartaꝝ uoluminibus linteis fuiſſe ſcriptitatū.unde.& Liuius libros linteos frequenter citat. MAlus inſurgit.arbor nautica.iuriſcōſultus titulo de uerboꝝ ſignificatiōe ex ſententia labeonis tradit malum nauis eē partē:quia pleræq̧ naues ſine malo inutiles eēnt.artemonē autē magis eē additamētū q̄ partē nauis:in expoſitiōe artemōis cecutiens labit acurſius qui expōit artemonē eē gubernaculū.interpres quoq̧ canōicæ ſcripturæ Nicolaus de lira nō minus delirat:qui in actibus apoſtoloꝝ exponens illud leuata artemōe ſcđm auræ flatū trudebant ad littus refert artemonē dici uelū paruū.ueꝝ a uero deuius aberrat.nāq̧ artemonē ut docet Victruuius in.x.trocleā uocant noſtri:quā græci dicunt epaguntā.hæc autē in nauibus funes ductarii trahunt:& armamenta explicantur:ut merito additamentū magis q̄ ꝑs nauis eē uideat:ait idē ſcriptor machinas id genus tractorias ad onerandas.& exonerandas naues eē accōmodatas : fierique his trocleis nauium ſubductiōes. INſigni carcheſio.ſumma pars ueli naualis carcheſium nominatur.ſicut inferior paterna:media trachelon.a ſimilitudine carcheſii nautici dictum eſt carcheſium poculum procerum anſatum.& circa mediā partem compreſſum:quod plautus ſcribit in fabula Amphitrione.pateram datam alcumenæ a ioue pro precio concubitus.id pherecides ſcripſit fuiſſe aureū carcheſium:Victruuius carcheſia uerſatilia appellat indicans non tam eſſe uela in nauibus:q̄ id quod in mali faſtigio collocatum circū agitur a quo ſignificatu nō abhorret Apuleiana ſententia. CHENISCO. dictio eſt futilis & illiterata.dignaq̧ quæ obleo fodiatur.itaq̧ illa expuncta in eius uicem ſubſtitue cerucho.dicitur autem nomine græco ceruchos cornutus ponitur q̧ pro cornibus naualibus.quæ in utrunq̧ ueli latus diffunduntur.de quibus poeta.Cornua uelatarum obuertimus antennaꝝ.quidā ceruchos accipiunt pro cauea illa:quæ in faſtigio nauigii ſuſtollit effigie corniculata. Va

Uariegare. Purgationes priſcorum. Ouum in purgationibus. Carbaſus. Dolones. Locus liuii. Malus pars naui. Artemo. quid apud iuriſconſultos. Carcheſium. Ceruchus.

carina citro lympido ꝑpolita florebat. Tūc cuncti po/
puli tā religioſi: q̄ prophani uānos onuſtas armatis &
huiuſcemodi ſuppliciis certati cōgerunt. & inſuper flu
ctus libant itritū lacte cōſectū. dōec muneribus largis:
& deuotōibus fauſtis cōpleta nauis. abſoluta ſtrophiis
anchoralibus: peculiari ſerēoq; flatu pelago redderet̃
q̄ poſtq̄ curſus ſpacio proſpectū ſui nobis incertat. ſa/
crorū geruli. ſumptis rurſum q̄ q̄ſq; detulerant alacres
ad phanū reditū capeſſunt. ſimili ritu pompæ decori.
At cū ad ipſum iā templū peruenimus: ſacerdos ma/
xius: quiq; diuinas effigies progerebāt: & q uenerādis
penetralibus pridē fuerāt iniciati: ītra cubiculū deæ re
cepti: diſponūt rite ſimulacra ſpirātia. tūc ex his unus
quē cunctis grāmatea dicebant. pro foribus aſſiſtēs:

lerius Faccus in primo argonauticō. Tēperet ut tremulos zetes fraterq; ceruchos. De ceruchis Luca/
nus in. x. tranſtraq; nautarꝫ ſummiq; arſere ceruchi. itē in. viii. ſurget & iſtabit ſummis minor urſa ce
Ceruchi ruchis: ī codicibus īperſſis nō ceruchi legit̃ ſed cheruſci: & cheruſcis uerū etymō uocabuli exigitur
legas ceruchi & ceruchis: cū cheruſci ſint populi germaniæ nihil ad hunc intellectū pertinentes: qbuſ
dā placet in apuleio tueri lectionē uulgare cheniſco. ut cheniſcus dicat̃ loculus & uas in puppe nauis.
uel q puppis ipſa eēt ad effigiē cheniſci inflexa intortaq; uocabulo deducto σποτησ χοιρικοσ. ideſt
Chenix. a chenice. eſt autē chænix græco
nomine uaſis ſiuæ menſuræ no/
mē litteratis ſat notum: qua ſeſta/
rii quatuor continentur. de quo
eſt illud pythagoricum enygma.
Super chenice non ſedeas. ſuper chenice nō ſedendū: qua ſi/
gnificatur de craſtino cogitandū
eē: & ocioſum deſidiam eliminan
dā. CArine citro limpido. Au/
ctor eſt Diodorus ſeſoſtrē egypti
regē feciſſe nauē ex cedro ducenū
octoginta cubitorū longitudie fo
rinſecus bracteis aureis ueſtitam:
ītus uero deargentatā: quā dono
obtulit deo. qui thebis hecatōdy/
lis colit̃ plinius in. xvi. at in egyp/
to inquit ac ſyria reges inopia ab
iectis cedro ad claſſes ſerunt̃ uſi.
De citro & citreis menſis. nō pau/
ca plinius noſter i. xiii. & nos aliu/
bi pſcripſimus. QVAM pphāi.
Vt ſupra diximus religioſus & prophanus frontibus aduerſis opponunt̃: q. n. religioni iniciatus nō
eſt pphāus noiat̃. VANnos. uallos ſiue cribra. De uāno. hoc eodē uolumine paulo ſupra diximus
aromatis ARomatis. arōatibus ſcđm ueterꝫ cōſuetudinē: q epigrāmatis pblematis poematis dicebā & alia
aromatū cōſimilia. pro epigrāmatibus. pblematibus poematibus. tāq̄ priſca declinatio foret hoc aromatū aro
mati. epigrāmatū epigrāmati & cætera ſimiliter: hoc & in ſuperioribus annotarum eſt. SVPpliciis.
Supplicia. noie ſuppliciorū. hoc in loco ſignificant̃ res ſacrificales. & ſupplicationibus deoꝝ accōmodatæ. & enī
ſupplicia dicunt̃ ſupplicationes. ſaluſtius in ſupliciis deoꝝ magnifici. tradit ſeruius. quia de bonis dā
naroꝝ & ſupplicia paſſorum ſiebant ſacrificia inde dici ſupplicia ꝑ ſupplicatiōibus. INſup fluctus.
Proſecta. ſupra fluctu libamina proiiciunt. INtritum. pſecta ſignare uidet̃. ſic enim dicunt exta: quæ in ſa/
Intrita catonis. cris proſcantur. ad inſtar intriti minutatim. ītrita catoni prope peculiaris eſt ꝑ emplaſtro quaſi quo/
dam. ad inſitiones. hinc plinius & catonis emplaſtratione loquens ait. iuſſit ita cognomiari. & illa ſua
Strophia intrita oblini. idem plinius intritam uocat materiam calcis. ab interendo intritum dicitur. & intrita.
Terentius. Quod tibi intriſti exercendū eſt. ABſoluta ſtrophiis. reſoluta uinculis anchorarū. ſtro/
Nihil uiſu fallacius. phia enī uincula dicuntur dictione græca. στροφιον ſed latinis uſitatiſſima. quia ſtrophia modo pro
uinculis modo pro coronis modo ꝑ faſciis. quibus pectora uinciuntur accipiunt̃ ut ſupra diximus.
ex eodem ſonte concta deriuata. ſuidas docet ſtrophium eſſe στρογγυλον ζωναριον ideſt rotundū
cingulum & coronam capitis. PROſpectum ſui incertat. hoc eſt incertū ſacit. & dubium ſcribunt
philoſophi. nihil humana acie fallacius eſſe remus integer in aqua fracti ſpeciem reddit. poma perui/
trum aſpicientibus multo maiora. ſunt columnarum interualla porticus longiores iungunt: ſolem
qui toto orbe terrarum maior eſt acies noſtra pedalem eſſe exiſtimat. ſcribit Macrobius ī commen/
tario in ſomnium ſcipionis: aciem noſtram. non excedere ſtadia centum octogita ad quod ſpatiū: cū
uenerit uiſus deficere īcipit. & in rotunditatem curendo curuatur. ADphanum. ad deæ templum
VEnerandis penetralibus. arcāis cerimoniis: quæ ī ſanctiore ſacrario recōduntur. SImulacra ſpi
rantia. homines dicit: qui deorum imaginem repreſentantes ſpirabant: ſupra ait. Dii dignati humāis
Grāmateus. pedibus īcedere. GRAMmatea dicebant. græci. γραμματεα dicunt ſcribam: & archigrammatea
principem ſcribarum. Eumenes Cardianus. plutarcho teſte archigrammateus ideſt ſcribarum prin/
archigrāmateus ceps uocabatur: ſub alexandro magno. Multo autem apud graios honorificentius eſt. q̄ apud roma/
nos ſcribæ nomen. nam apud græcos: ut auctor eſt probus Emylius nemo ad id officiū admittitur
niſi honeſto loco & fide & induſtria cognita: q neceſſe eſt eum omnium conſiliorum participem eē.
apud romanos uero mercenarii ſcribæ exiſtimabantur: quos & ſcripturarios & librarios uocabāt: q
Cancellarius. raptiones publicas ſcribunt ī tabulis: nūc uulgo cācellarios nominitant: qua dictione utūtur & ſcrip
tores idonei. Flauius uopiſcus de carino imperatore ſcribens inquit præfectum urbi unum ex cancel
cellariis ſuis fecit: quo fœdius nec cogitari potuit aliquid nec dici. Quicūq natus fuerit oriente hedo

erit ſcriba & obſequiis magiſtratuū deputatus. Mercurius & ſaturnus ī parte horoſcopi partiliter cō ſtituti faciūt ſcribas: ſed lāguidos & q cito deficiāt. In libris regū auricularius a ſecreto dicit᷑ archigrā mateus: quē & ligua uernacula. ſecretariū appellitāt: officiū āt ſcribe ē iter cætera ſubiicere ꝓconi uerba populo recitāda. Olī ut auctores annotauerūt publius ſeruilius globulus. Tri. plebis ſcribā ſubiicere uerba legis Corneliæ. & ꝓconē ꝓnūciare paſſus nō ē. Tūc ipſe Cornelius i tribunatu ꝓ roſtris codicē recitauit. hic ſignificat Lucius noſter ſcribā ipm ſine ꝓconis miniſterio ꝓfatū eē uota fauſta: ꝑut i libro deſcripſerat. nā deſcripto & ex libello. recitare dicūt᷑ hi q annotata habēt i libro quæcūqꝫ dicturi ſūt: Quod facere ſolēt hi. q ediſcē di laborē perferre non poſſ unt: & memoriæ piculū uerētur. M. Tullius i oratione pro plātio. auctor ē oratione dictā eſſe de ſcripto propter eius magnitudinē. Auguſtus ſermones grauiores ex libello habebat. etiā cū liuia ſua: ne plus minuſue loq̄retur ex tēpore. Qntilianus i oratore dicit uitioſum eē reſpicere ad libellū. Suidas ait gramatea eē notariū & σπορρηκων idest arcanoꝝ participē. eſt āt grāmatea accuſatiuus grecus cuius rectus ē grāmateus idest γραμματευσ. ut ορφευσ ορφεως.

Auricularius.

Oratio dicta de ſcriptio.

cætu paſtophorū: qđ ſacroſancti collegii nomē ē. uelut ī cōtionē uocato: ididē de ſublimi ſuggeſtu: de libro đ litteris fauſta uota prefatus pricipi magno ſeatuiqꝫ & eqti totoqꝫ romāo populo nauticis nauibus. q̄qꝫ ſub iꝑio mūdi nr̄atis regūt᷑: renūciat ſermōe rituqꝫ græcieſi ita λαοισ αφεσισ populis miſſio. Quā uocē fœliciter cūctis euēire ſignauit populi clamor iſecutus: exi gaudio delibuti populares: talos ꝟbēas corollas ferētes exoculatis ueſtigiis deæ. q̄ gradibus herebat argēto formata ad ſuos diſcedūt lares: nec tamē ſinebat me aimus ungue latius ididē digredi. ſed intētus deæ ſpecimē priſtinos cāus meos recordabar. nec tū fama uolucris pigra

CAEtu paſtophoꝝ. Paſtophori dicunt᷑ ſacerdotes ſacroſancti. græca dictione. q̄ſi thalami ferē. hoc eſt ī ſupplicationibus pallinū ferētes ſacerdotale paſtophoria dicunt domicilia paſtophorū. idest ſacerdotū: de quibus mētionē fieri apud auctores eccleſiaſticos potiſſimū cōperio. nāqꝫ in libro primo Macabeorū. ſcriptum eſt. & uiderunt ſanctificationem deſertā & altare prophanatū. & portas exuſtas. & paſtophoria diruta. Euſebius in. xi. hiſtoriæ eccleſiaſticæ. extrema tanti ābitus ſpatia occupāt exedræ. & paſtophoria: Ioſephus ī quīto belli iudaici uolumine meminit paſtophorioꝝ. Venus epitheto græco paſtophoros. q̄ſi. thalamifera nominat᷑. PRINcipi magno ſe nautiqꝫ. Expreſſit morē edictorum: i quibus honoris cauſa. fœlicitatē præfari ſolemus principi. & ſenatui & populo. Liuius auctor eſt morē fuiſſe argiuorum ut prætores die primo comitioꝝ uelut honoris cauſa pronunciarēt. Iouem Apollinem. & Herculem qbus ut Philippus rex adduceret᷑ inſtituerūt cuius nomē. quia præco aliquādo nō adiecit fremitus multitudinis ortus clamor ē ſubiicientiū philippi nomē. lubentiumqꝫ legitimū nomē uſurpare donec cū ingēti aſſenſu nomē recitatū ē. RITV græcienſi. More grecanico. & lingua. λαοισ αφεσισ. Interpretamentum græcarum dictionum eſt populis miſſio: uerba ſunt: quæ græci noſtriqꝫ iuxta uſurpant: poſt cuncta celebrata myſteria: ut dicatur miſſio populis ſcilicet eſt uel datur: ut tūc demum omnibus abire fas ſit. uis exemplū conſimile? proximū habes: nam quotidie in myſteriis noſtris ſolet ſacerdos poſt peracta ſolemnia dicere. Ite miſſa eſt. ita nūc ſcriba græce dixit λαοισ αφεσισ: idest populis miſſio. & ita legendum eſt: mēdoſi codices non miſſio habent ſed miſſis quod repugnāt uerbo græco atqꝫ ſentētiæ: αφετηρια aphetiria græci dicunt carceres. unde equi emittunt᷑ ad curſum græce dicit᷑. θυρα ιπποδρομου. ſunt & apheteria auctore Suida ορυχαρ πολιορκητικα. idest inſtrumenta ad urbes expugnandas accōmodata.

Paſtophori

Paſtophoria.

Populis miſſio.

Apheteria.

FOELiciter euenire. Vis uidere quippiā germanū cōſimileqꝫ moribus inſtitutiſqꝫ priſcorū? ſcito ī noſtra religione idē pollere amen. quod hic fœliciter. nā ut Aquila interpres exprimit: quod nos fideliter poſſumus dicere id apud hebreos ſignificat amē: quod alii fiat tranſtulerunt: quo ſignificat᷑ ut ea quæ ſupra ſunt uere dicta confirment᷑. ſup ea re: extat breuis epiſtola diui Hieronymi ad marcellam. ſcire āt debemus apud hebreos ī fine librorū unū ex tribus ſolere ſubnecti: ut aut amen ſcribāt: quod fideliter ſiue fiat ſignificat. aut ſella quod transfert᷑ ſemꝑ. aut ſalon quod exprimit pacem igitur ut ſolemus nos completis opuſculis ad diſtinctionem rei alterius ſubſequentis interponere explicit: aut fœliciter aut aliquid iſtius modi: ita & hebrei: ut quæ ſcripta ſunt roborentur facere ſolent: ut dicant amen: aut in ſempiternum & ſcribenda commemorant. ut ponant ſella aut tranſacta fœliciter proteſtantur pacem in ultimo ſubnotantes: ſic & nunc ex ritu priſco fœliciter populus ſucclamauit in fine orationis quam de libro ſcriba pronunciauerat. EXin. Exide. deinde. VNgue latius. ꝓuerbiale eſt ex illo plautino digitum trāſuerſum. aut unguem latum exceſſeris. VErbēas. Verbenæ generali uocabulo ſunt omnes herbæ: & frondus quæ feſtæ ad aras coronandas adhibentur quaſi herbenæ dictæ. & ut inquit donatus redimicula ſunt ararum. De uerbenis quæ & ſanguina dicunt᷑: de uerbenario legato: quem ad hoſtes mittebant res raptas repetitum: alibi plura annotauimus. INDIdem. inde. INTENtus deæ. idest ſpectans intentis oculis effigiem deæ.

Amen quid.

Verbenæ.

Verbenarius:

pinnarū tarditate ceſſauerat:ſed ꝓtius ī patria:deæ ꝓ
uidētis adorabile beneficiū:meāq; ipſius fortunā me
morabilē narrauerat paſſim cōfeſti deniq; familiares
ac Vernulæ qq; mihi proximo nexu ſanguinis cohere
bant:luctu depoſito:quē de meæ mortis falſo nūcio ſu
ſceperāt:repentino lætati gaudio.uarie qſq; munera
būdi:ad meū feſtināt ilico diurnū:reducemq; ab īferis
cōſpectū:quoꝝ deſperata ipſe etiā facie recreatus obla
tiones honeſtas:æq boniq; facio qppe cū mihi familia
res:quoad cultū ſumptūq; largiter ſuccederet:deferre
pſpicuæ curaſſent.affatis itaq; ex officio ſingulis narra
tiſq; meis priſtinis erūnis: & præſentibus gaudiis me
rurſū ad deæ gratiſſimū mihi refero cōſpectū:ædibuſ
q; cōductis:intra cōſpectū templi larē tēporariū mihi
cōſtituto:deæ miſteriis adhuc priuatis apoſitus.cōtu
berniiſq; ſacerdotum indiuiduus: & numinis magni
cultor inſepabilis. Nec fuit nox una: uel quies aliqua
uiſu deæ monituq; ieiuna: ſed crebris īperiis ſacris ſu
is me iam dudum deſtinatum:nunc ſaltē cenſebat ini
ciari. At ego q̄q̄ cupienti uoluntate preditus:tamen re
ligioſa formidine renitebar: quod enim ſedulo percō
tauerам difficile religionis obſequium: & caſtimo
niorum abſtinentiam ſatis arduam.cautoq; circunſpe
ctu uitam quæ multis caſibus ſubiacet eſſe ueniendā
hæc idemtidem mecum reputans: neſcio quomodo:

PINarum tarditate.famam uolaticam pingunt: & pinnatam qua nihil uelocius:quā poetæ elegā
ter graphiceq; depingūt.& imprimis noſter maro qui eam pedibus celerem.& pernicibus alis eē me
morat:cui quot ſunt corpo plumæ:tot uigiles oculi ſubter:Tertullianus ī apologetico.Cur malum
Cur ma/lum. inquit ſama:quia uelox an quia plurimum mēdax.ſerpit hæc intraduces linguarum & aurium:Cō
tra ſymachus uera īquit res eſt famam eſſe uelocem:ſed diſſentio a mantuāo:q eam putat i malis de
bere numerari.nam quid hac præclarius:cum letis nunciis rigat aures & mentem bonoꝝ. ADO
rabile.Adoratione uenerationeq;
digniſſimū. VErnulæ.ſeruuli.
Domeſtici. NExu ſāguinis.Cō
ſanguīeos neceſſarioſq; ſignificat.
LVctu depoſito.luctū depōere
ꝑprie ē ſq̄lorē ueſtis nigræ lugu
brē exuere:& oē meroris īdicium
deponere ut ſæpe diximus. VA
Munera/bundus. riæ munerabundi. Cū uariis mu
neribus uenīētes.Mūerabūdus nō
ſimilis donāti.ſed donās & mune
ra dās ſignificaſ. REducē cōſpe
ctū.Signate locutus.nā redux pro
prie is dicif.q ex inſperato piculo
euadēs reducif ad ſuperos. DE
ſpata facie.Deſpauerat Lucius ſe
deīceps unq̄ uiſurū quēpiā ſuoꝝ.
unde gaudiū tāto maius efficieba
tur quāto erat id īſperatius.& ꝓ
ter expectatōem. OBlatōes.Mu
nera q illi ultro obtulerāt.ſeruaſ
& hic mos hodieq;: ut neceſſarii
offerāt mūera reducibus. AEq
boniq; facio.In bonā ptē accipio
ꝓuerbile ē de quo ī primo cōmē
tario:& hæc hōeſta locutio. AD
cultū ſumptūq; dnotat nō ſolū ne
ceſſaria ī ſumptū deportata eſſe a
neceſſariis:ſed ea quoq; q̄ ad cultū
ſplēdidiorē ptinerēt large ſūmini
ſtrata. AFfatis ſingulis.allocutis
paſſiua ſignificatiōe poſuit.ut Vir
gilius curiuſq; dabit uenerata ſa
cerdos. PRiſtis.prioribus q̄s ſub
Aſinali forma exāclauerā. INtra
cōſeptū tēpli:noīe cōſepti:ſignificat totū illd ſepimētū.& ābitū:quo una cū tēplo ædes quoq; ſepie
Peribo/lus. bāt græci pibolō appellāt. LArē tēporariū domiciliū ad tēpus:nō ppetuū.ſic faciūt q icōducto habi
tāt. INdiuiduus.adhereſcēs.& ut mox ait īſepabilis. VIſu deæ ieiuna.Ināis & uacua. Iuuenalis en
aīam & mētē cū q̄ dii nocte locūtur.ſic Socrates ſæpenumero a demōe ſuo regebaſ:cuius monitis ſe
dulo obediebat euius.uocē auribus ſepenūero uſurpabat.Cui & forma demōis uiſitata ſæpe ē:pytha
Videre demonē boni eſt. gorici mirabanſ ſiqs ſe denegaret unq̄ uidiſſe demonē.Itaq; cū nihil deo ſimilius ſit & gratius q̄ uir
aio pfecte bonus credibile ē eū monitu dei & uiſu inſtrui poſſe.& pfrui q bōitate fiet deo ꝓximus
gratiſſimuſq;. INiciari.religioni & myſteriis dedicari:De iniciis q̄ ſunt ſacra deoꝝ diximus ſupra.
Iniciatio/nes. q̄ a Tertulliano iniciatiōes appellāſ cū ait:cū ēt ſp ipie iniciatiōes arceāt ꝓphanos:& arbritris caueaſ.
RElIgioſa formidie.Laudabilis ē illa formido & uerecūda:quā rebus religioſis adhbiemus Socra
Verecun/de de deo loquēdū. tes ī Cratillo deos īqt iā mittamus p deos obſecro:nā de his diſerere uereor:& ut Ariſtoteles ac Sene
ꝑcipiūt.nūq̄ nos uerecūdiores eē decet q̄ cū de diis agiſ:neqd temeř neqd īpudēter.neqd īſciēter i reli
gioſis rebus audeāus.ide ēt fit ut itrēus tēpla cōpoſiti:ut ad ſacrificiū acceſſuri ultū ſūmittāus.oī argu
Percōcto mēto modeſtiæ ſūgētes. Percūtauerā.iterrogauerā ſecūdū actiuā formā ex priſcoꝝ cōſuetudie dixit
Præſtolo pcōtauerā:q d'nos pcūctatus.fuerā.ſic recordaui dixit q̄drigarius:ꝑſtolat turpillius.ꝑliāt.En.ſic & ne
Prælio uius ꝑcūctare.actie ꝓtulit ſcribēs ſi pcūctaſſe:malū hoc me ꝑteriſſet. CAſtimonioꝝ.de caſtimōiis
āte dictū.ē qbus īprimis ſacerdotis uita dēt eē uallata cū ppetuū & q̄ſi peculiare epithetō ſacerdotū
ſit ut caſti noienſ:ut ſint frugaliſſimi abſtinētiſſimiq;.Didicerāt pcūctādo Lu.nō q̄ra caſtimōia:q̄taq;
circūſpiciētia & ſcitudīe uiuēdū eſſet hoī religioſo:& ſacraria religiōis igrediēti:pide rē ꝓcraſtiabat.

QVAMquã feſtinans differebã. Diuus auguſtinus libro. viii. cõfeſſionũ. hoc idẽ de ſe ipſo ſcribẽs ait q ſcilicet cũ ſeruire deo diſpoſuiſſet tamẽ ꝓcraſtinabat de die ĩ diẽ differebat dicẽs modo ecce mõ ſine paululũ: ſed mõ & mõ nõ habebat modũ: & ſine paululũ in locũ ibat. duæ ingr uolũtates aĩum meũ diſcerpebãt: fiebatq; rixa interior animi. ut nec plene uellet: nec plene nollet. VIſus ẽ mihi. Scilicet ĩ ſomnus. SVMmus ſacerdos. Græcis uocabulis dicit̃ archiiereus ꝓtomyſtes Archimãdrita. PArtes illas. Sicut partes obſonioꝝ de mẽſa mitti ſolẽt amiſſimis. Ita uidebatur dormienti Lucio

Mõ non hanebat mõdum

q̃q̃ feſtinãs differrebã. Nocte quadã plenũ gremiũ ſuũ uiſus eſt mihi ſummus ſacerdos offerre. At requirenti quid utiq; iſtud. reſpõdiſſe: partes illas de theſſalia mihi miſſas. ſeruũ etiã meũ ĩdidẽ ſupueniſſe. nomine cãdidũ. hanc experrectus imaginẽ: diu diuiq; apud cogitatiões meas reuoluebã: quid rei portẽderet: preſertim cũ nullũ unq̃ habuiſſe me ſeruũ iſto nomie nũcupatũ certus eſſem: ut tamen ſeſe preſagiũ ſomni porrigeret. lucrũ certum modis oĩbus ſignificari partiũ oblatione credebã. ſic anxius & in prouẽtũ proſperiorẽ attonitus templi matutinas apertiones opperiebar. Ac dũ ualuis candentibus reductis in diuerſum deæ uenerabilẽ conſpectũ apprecamur. & per diſpoſitas aras circũiens ſacerdos rẽ diuinã procurat: ſupplicamentis ſollẽnibus de penetrali fonte petitũ ſpõdeon libat. rebus iã rite cõſumatis. ĩchoatæ lucis ſalutatiõibus religioſi primã nũciãtes horã pſtrepunt. Et ecce ſup ueniunt d̃ pñia quos ibi reliq̃ram famuli. cum me fotis malis incapiſtraſſet erroribus: cognitis. ſ. famulis meis: necnon & equum quoq; illum meũ reducẽtibus quem diuerſe diſtractũ:

ſũmus ſacerdos offere plenũ gremiũ & partes effũdere. quod ſignificabat uẽturos famulos de patria cũ mũeribus largioribus. INdidẽ. Inde ex theſſalia. NOmie cãdidũ. Somnia plerũq; ut oracula flexuoſa ſunt. & ãbigua. ſicut nũc ſomniat Lucius ad ſe uenire ſeruũ nomine cãdidũ: quo portẽdebat equũ colore candidũ de theſſalia ſupuẽtuꝝ. quẽ illic ĩ hoſpitio milonis habuerat. ISto noie. Scilicet cãdidi. candidũ aũt nomẽ ẽẽ uiri propriũ & recẽs & uetuſtũ nemo ĩficiatur. PArtiũ oblatiõe. Corrige partiũ oblatione. nã ex illa oblatiõe partiũ quas pleno gremio uiſus erat ſacerdos offerre cõiectabat lucrũ certũ indubitãter ſignificari. OPeriebar. Expectabã. ut tẽplũ iſidis matutio apetiret. CAndentibus. Splendẽtibus lucẽtibus. REductis ĩ diuerſum. Valuæ ĩ diuerſum reducunt. quãdo pateſiũt. & ĩ diuerſas ptes reuoluuntur. PEtitũ ſpondeõ. Libat. graci ſpondeon. i. σπονδεῖον uocant calicẽ & poculũ libatoriũ atq; ſacrificale. ſpondeus pes eſt metricus cunctis notus. qui conſtat ex duabus ſyllabis lõgis dictus παρὰ τὴν σπονδὴν quia in ſacrificiis libãtes eo utebantur. græci enim σπονδὰς libamina appellãt Numa Pompilius hunc pedem pontificium nominauit. cum ſpondeo melo hoc eſt cãtu patrios placaret indigetes. prætera thure incenſis altaribus tibicẽ ſpõdalion canere iubebatur: ut duabus lõgis melodiis quaſi duplicibus & iugibus uocibus proſpera deorũ uoluntas firmaretur. Senſus eſt: ſacerdos de ſacrario penitiore calicẽ libatorium exprõpſit eoq; libauit: & ita legere malo: ut ſpõdeõ ſit caſus accuſatiuus accipiaſq; ꝓ uaſe q̃ q ſpondeo legatus ſeptimo caſu. & accipiatur pro pede & carmie ſacrificali. Suidas tradit σπονδεῖα εἶναι ἀγγεῖα ἐν οἷς σπένδουσι. ideſt ſpondea eſſe uaſa in quibus ſacrificãt. CONſumatis. Peractis. LVcius ſalutationibus. Adorationibus matuinis incipiẽtibus: namq; ſalutationes dicuntur uenerationes deorum: & adoratiões: & ſalutare deos ẽ uenerati & adorare: Terentius in phormione at ego deos penates hic ſalutatum domum deuortor: exponit Donatus ſalutatum adoratum: quod eſt primum poſt redditam præcẽ. hoc idem tradit Seruius. in. xii. cõmentario: martialis cõpreſſis natibus Iouẽ ſalutat Plautus ĩ curguliõe. Quis hic eſt: q operto capite eſculapiũ ſalutat. Victruuius. ĩ q̃rto de architectura ꝑcipit ſi circũ uias publicas erũt edificia deoꝝ. ut ita cõſtituãtur ut ꝑtereũtes poſſint aſpicere & ĩconſpectu ſalutationes facere. hoc eſt ut docuimus deos adorare & uenerari. nõ ĩelegãter & nos quãdo imus auditũ diuina myſteria dicere poſſemus. nos facere ſalutationẽ & deũ ſalutare. PRImã horã. Sic & noſtri ſacerdotes primã. tertiã. ſextã nonã horas habẽt ſacrificiis legitimas: & deputatas. ſi curioſe ĩtroſpexeris nouiſſimũ hoc uolumẽ Apuleianũ haud dubie cognoſcẽs pleraq; oĩa ĩſtituta noſtræ religionis ſumpta eſſe Trãſlataq; ex cerimõia ethnicoꝝ. ET ecce. Sæpe annotauimus apud Virgilium. M. Tullium q hæc particula aliquod malum repentinum ĩſperatumq; ſignificat. hic uero & alubi ſæpe improuiſum bonũ denotat. FOtis. Ancilla milonis. cuius amore captus dum uult fieri bubo demutatus eſt in aſinum. quod habunde ĩ primis uoluminibus explicatur. INcapiſtraſſet. Illigaſſet: illaqueaſſet irretiſſet: a capiſtro formatũ uerbum. oportet inquit Plinius araturos boues fiſcellis capiſtrari ne gremium tenera ꝑcerpãt. ubi fiſcellæ ſignificantur uincula illa ex funiculis texta. quibus ora boum uinciuntur inter arãdũ. Caro quoq; fiſcellas in hoc ſignificatu nominat. DISTractũ. i. pluribus diuenditũ. & diuerſos domios ſortitũ.

Spondiõ

Spõdeus pontificius.

Salutationes adorationes. Salutare deum

Ecce

Incapiſtrare

Fiſcellis capiſtraro.

notæ dorſualis cognitione recuperauerũt. Quare ſolertiã ſomni tũ mirabar: uel maxime ꝙ præter cõgruẽtiã lucroſæ pollicitatiõis: argumẽto ſerui candidi: equũ mihi reddidiſſet colore cãdidũ. Quo facto idẽ ſollicitus. ſedulũ cõlẽdi freqntabã miniſteriũ. ſpe futura bñfiicis preſentibus pignerata. Nec minus idies mihi magis magiſq; accipiẽdoꝝ ſacroꝝ cupido gliſcebat. ſummiſq; precibus primariũ ſacerdotẽ ſæpiſſime cõuenerã: petẽs ut me noctis ſacræ tãdẽ arcãis iniciaret. At ille: uir alioqn grauis: & ſobriæ religiõis. obſeruatõe famoſus: clemẽter ac cõiter. & ut ſolẽt parẽtes. imaturis liberoꝝ deſideriis modificari: meã defferẽs iſtãtiã ſpei melioris ſolatiis: alioqn anxiũ mihi pmulcebat animũ. Nã & diẽ quo qſq; poſſit iniciari: deæ nutu demõſtrari. & ſacerdotẽ q ſacra debeat miniſtrare eiuſdẽ ꝓuidẽtia deligi. ſumptus ẽt cerimoniis neceſſarios: ſimili precepto deſtiari. Quæ cũcta noſquoq; obſeruabili patiẽtia ſuſtiere auiditati cõtumaciæq; ſũmæ cauerẽ: & utrãq; culpã uitare. Ac neq; uocatus morari: necnõ iuſſus feſtinare deberẽ: nec tñ eẽ qnq̃ deſuo numero tã ꝑditæ mẽtis. uel imo deſtinatæ mortis: q nõ ſibi quoq; ſeorſũ iubẽte domina: temerariũ atq; ſacrilegũ audeat miniſteriũ ſubire: noxãq; lætalẽ cõtrahere. Nã & inferũ clauſtra: & ſalutis tutelã i deæ manu poſita. ipſamq; traditionẽ ad inſtar uolũtariæ mortis. & precariæ ſalutis calebrari. quippe cũ trãſactis uitæ tpibus iã i ipſo finitæ lucis lumic cõſtitutos. quis tamẽ tuto poſſint magna religiõis

NOtæ dorſualis. Deſignat equũ: notã ſiue maculã i dorſo habuiſſe. q̃ fiebat cognibilior. ſic bucæphalas Alexãdri magni impꝛeſſum habuit armo taurini capitis iſigne. ſic & cæſaris dictatoris equus pedes priores ſimiles humanis pedibus habuiſſe ꝓditur: a dorſo dorſualis nota dicta. Solinus aculeate

Dorſualia.

ſunt ingt delphini ſpinæ dorſuales: dorſualia quoq; dicũtur opimenta iumẽtoria Iulius capitolinus i gallieis ꝓceſſerũt ẽt altriſecus cẽteni albi boues cornibus auro iugatis. & dorſalibus ſericis diſcoloribus ꝑeulgẽtes. REcupauerãt. Titulo derei uẽdicatiõe docẽt copioſiſſime iuriſcõſulti. nõ ſolũ ſingulas res ſed ẽt gregem poſſe uẽdicari.

Vẽdicatio gregiſ

Quod & de armẽto. & de eqtio cæteriſq: quæ gregatim habenẽ dicẽdũ ẽ: & ut iquit Vlpianus ubi ꝓbaui rẽ meã eſſe neceſſe habebit poſſeſſor reſtituere qui nõ obiecit aliquã exceptiõem. LVcro ſætus pollicitatiõis. lucroſa pollicitatio refertur ad ptiũ oblationẽ: quas i ſomnis offerri uiderat a ſacerdote qbus congruebant ſerui de patria uenientes cũ pecuniis: ſicut ſeruo nomine candido mire cõgruebat equus colore cãdidus. IDEM. Dic idẽ. FVtura. Lego futuri. ſpes igt boni futuri fulciebatur ꝑſentibus beneficiis. quaſi pignerata. INDIes. Quotidie magnis. CVpido gliſcebat. Creſcebat deſideriũ FAmoſus. Attẽde famoſum i bonã partẽ & cum laude dici: cũ

Famoſuſ cũ laude.

frequentius famoſus dicatur infamis. cõſimiliter Firmicus Maternus i ſecũdo famoſos oratores appellat famigeratos & inclytos. Plinius quoq; in epiſtolis famoſam cauſam dixit clarã. & illuſtrẽ itelligi uolens. illud uero Satirici poetæ famoſos eqtũ cũ dictatorẽ magiſtros: legere cõſueui fumoſos ut ad imagines fumoſas referatẽ: iuxta illud Senecæ. non facit nobilẽ atriũ plenũ fumoſis imaginibus.

Locus Iuuenalis.

Subſcriptor quoq; accedit. M. Tullius q i piſone ſcribens inquit obrepſiſti ad honores errorẽ hoĩum

Fumoſæ imagĩes.

cõmendatione fumoſarũ imaginũ. quaꝝ ſimile habes nihil ꝑter colorẽ. Vſitatiſſimũ aũt eſt & magnis ꝓpriũ. ut piratæ lenones gladiatores famoſi dicãẽ. hoc ẽ iſames & uitæ turpitudĩe notatiſſimi. IMmaturis deſideriis. Ex quotidião negotio ducta ſentẽtia. quotidie. n. uidemus parẽtes ire obuiã deſideriis filioꝝ ꝑpropis q̃dã modificatiõe. ut moneãt q̃da melius fieri ſi differãẽ. q ſi ſtati pagãẽ. ſic latius Virgiliãus cohibet turnũ ferociẽtẽ. NAM & diẽ. hæc dicebãẽ a primario ſacerdote. ad leniẽdũ Apuleii deſideriũ: quẽ ut pote feſtinantẽ ois dilatio & mora torquebat. VTRANq; culpã uitare. Videlicet ne nimis auidus feſtinarẽ: & ne uocatus nimis cõtumaciter remoraren. Quãquã corrige quẽquã. NOxã lætalẽ. Implicata phraſis hoc itellectu nullus ẽ ſacerdotũ tã temerarius tã perditæ mẽtis: ut audeat ſine iuſſu deæ ſubire miniſteriũ ſacerdotale. & periculũ mortiferũ irato numine cõtraheret: q. n. nõ iubente domia uellet ſacra tractare ſacrilegiũ cõmitteret & noxã hoc eſt culpã exitialẽ contraheret. & ex culpa ſuppliciũ. INdeæ manu. Vt ante dictũ ẽ: hæc eadẽ dea eſt Regina maniũ. quæ iſerorũ deplorata ſilẽtia nutribus diſpẽſat TRAditionẽ. Quãdo quiſpiã tradiẽ i tutelã deæ. & obſeqo religionis deſtinaẽ: ea traditio fit q̃dã q̃ſi uoluntaria mors: dũ ſ a uita ꝓphana trãſitur ad religioſam: ut tũc hõ rẽnaſci uideaẽ. ſalute data numinis ꝑſidio. uel hoc dicit Sacerdotes eligi ab ipſo deæ numine eos. q iam hãc uitam pegerunt ſuntq; in confinio uitæ ac mortis conſtituti: & ita tũc quodã modo renaſci uidẽtur: & ſalute ꝓcario data pfrui. LVcis lumie. Lego limine ſic Virgilius iſantũq; animæ flẽtes in limine primo. Quis qbus. POſt ſunt. corige poſſint.

COMmitti ſilentia. Sæpe diximus nulla re magis myſteria cõmendari quã ſilentio. hinc Tertullianus. omnibus inquit myſteriis ſilentii fides adhibetur ſamothracia & eleuſina reticentur. ELicere. Legẽdũ eſt eligere. & eſt ordo ac ſenſus: numẽ deæ ſoleat eligere cõſtitutos in ĩpo lucis finitæ limine. ERGO igitur. ſupra dictũ. q̃ ueteres pticulas has multiplicabãt. & eſt archaiſmos figura. NVncupatũ. Nominatũ dedicatũ promiſſum. nũcupata pecunia dicitur nominata. certa nominibus propriis pronunciata: Itẽ uota nũcupata dicũtur q̃ magiſtratus. cũ in prouinciã proficiſcũtur faciunt. Santra ait nũcupata ſignificare q̃ promiſſa teſtificata recepta ſint. CIbis prophanis ac nefariis temperare. Cum uita clericorũ diſcreta eẽ debeat a uita laicorum. ut theleſphorus inquit: merito ſacerdotes & candidati religionis abſtinere debẽt a cibis prophanorũ. hoc eſt. eorũ. qui religioſi nõ ſunt: apud ethnicos coſtũ nõ guſtabãt ſacerdotes iſidis & cybeles. eſus carnium & uini potus ſpecialiter interdicitur ſacerdotibus: de quo paulo mox dicemus copioſius. nefarii aũt cibi dicũtur: q̃bus ſacerdoti nephas eſt ueſci. Nefarios. M. Varro & Nõius ſceleratos dici interp̃tantur tanq̃ ne fare quidẽ uti debeãt: Vnde qui indigni ſunt qui uiuãt nefarii uocantur: Pedianus Aſconius. nefandũ inquit eſt non fandũ. Nefariũ qđ ſacra polluit. farre pio ſolita celebrari. Ergo nefarii ſacrilegi dicunt. q̃ ſacra polluũt. AD arcana peruadere. Nihil ſic acumẽ mentis operatur. q̃ frugalitas in eſu. & ſobrietas in potu. Apollonius tyaneus potu aquæ dicebat ingeniũ uegetari. fieriq; purgatius atq; diuinius: ut merito ſobrioſus atq; abſtemius facilius poſſe uideatur aſpirare ad religionis arcana noſcẽda. q̃ helluonibus. uinolentiſq; nõ patẽt: quorũ mẽtes quibuſdã quaſi adipibus inuolutæ curuãtur in terrã neq; cæleſtia ſuſpicere poſſunt. INtẽtis. lego intẽtus. PRobabili taciturnitate. Silẽtio religioſo. Qui ſacris iniciãtur ĩprimis loquitari dediſcũt. tacere cõdiſcũt. & pythagorica taciturnitate ſeſe religiõi idoneos approbare. Orpheus ab his quos iniciabat exegit ne prophanis auribus religionis ſecreta p̃derentur. Quot dies. Quotidie. & ut ueteres dicebãt quod diebus p̃ ſingulis diebus: ſicut dicĩ quot annis: quod mẽſibus. OBibã. adhibã peragebã. PROlatione. Dilatione procraſtinatiõe. COmpeteret. quaſi dicas compotem faceret. SVPPLicamentis. Nomine ſupplicamentorum. non tam ſupplicationes & cerimonias intelligere uidetur. q̃ apparatum neceſſarium ad cerimonias. & religionem auſpicandam. IPSVM mithram decernit. Non temere mithram ſacerdotem appellat. ſed myſtico intellectu. alludens uidelicet ſcite & callenter ad nomen ſolis. qui ſerapis & oſiris eſt quem mithram perſæ appellant: Strabo in .xv. perſæ inquit cælum Iouem putant. colunt ſolem quem mithram uocant. Item lunam & uenerem. & ignem. & tellurem. & uentos. & aquam de hoc intellexit Papinius in primo thebaidos illo uerſu. indignata ſequi torquentem cornua mihram. ubi lutatius interpres inquit ſol apud achamenios titan. apud aſſyrios oſiris. apud perſas ubi in antro coitur mithra uocatur. hoſtanes quoque refert ſolem proprio nomine mithram dici. perſarum mos eſt ut per mithram ideſt ſolem iurent: ſic apud Plutarcum artoxerſes iurat. μήτορ μιθραμ. ideſt per ſolem. Suidas inquit μιθρανομιζουσιν οιπερσαι ειναι τον ηλιον και τουτω θυουσι πολλασ θυσιασ. i. perſæ autumant mithram eſſe ſolem. cui multas hoſtias ſacrificãt: hinc mithriaca ſacra dicuntur oſiridis ſiue ſolis ſacrificia. de quibus helius lampridius ĩ uita commodi ſic ſcribit. Sacra mithriaca homicidio uero polluit. cũ illic aliquid ad ſpeciem timoris. uel dici uel fingi ſoleat. ſcitiſſime igitur mithrã Lucius appellat ſacerdotẽ primarium. quaſi ſolis lunæq; antiſtitem. quorũ deorũ numia & ſacra iter ſe cognata ſunt & cõmunia: Mithrax perſarũ gẽma eſt cõtra ſolem uarie refulgens. STellarũ conſortio. conſimile eſt illud Perſianum. Neſcio quod certe eſt. quod me tibi temperat aſtrum nec abſimile illud Oratianum. utrunq; noſtrũ incredibili modo cõſentit aſtrum. QVIS. Quibus

Núcupata uota.

Nefarius

Quot diebus.

Quot meſibus

Mithra ſol.

Mithriaca ſacra.

Mithrax gemma.

cõmitti ſilentia: numẽ deæ ſoleat elicere: & ſua prouidẽtia quodã modo renatos: adnouæ reponere rurſus ſalutis curricula. Ergo igitur me quoq; oportere cæleſte ſuſtinere pceptũ. q̃q̃ perſpicua euidẽtiq; magni numinis dignatione. iã dudũ fœlicis miniſterio nũcupatum deſtinatũq;: nec ſecus q̃ cultores cæteri: cibis prophanis ac nefariis iã nũc tẽperare: quo rectius ad arcana puriſſimæ religionis ſecreta peruaderẽ. Dixerat ſacerdos: nec ĩpatiẽtia corrũpebatur obſequiũ meũ. ſed intentus miti quiete & probabili taciturnitate. ſedulũ quot dies obibã culture ſacrorũ miniſteriũ. necme feſellit: nec longi temporis prolatione cruciauit potentis deæ benignitas ſalutaris. Sed noctic obſcuræ nõ obſcuris ĩperiis euidẽter monuit: aduenisſe diem mihi ſemp optabilẽ: quo me maximi uoti cõpeteret. quãtoq; ſumptu deberẽ procurare ſupplicamẽtis ipſumq; mithrã illum ſuũ ſacerdotẽ præcipuũ: diuino quodam ſtellarum conſortio ut aiebat mihi coniunctum ſacrorũ miniſtrum decernit. quis & cæteris beniuolis præceptis

Sũmatiſ SVMmatis deæ.Præpotentis iſidis:dicimus ſummates ſummæ conditionis & potentiæ.infima/
iſimatis tes infimo loco natos.Plautus in ſthico ſummates uiri ſummi accumbent:ego infimatis.infimus.
RECREAtus animi.Pro animo.ſic ueteres loquebantur:ut ſupradictum eſt.ſic & Flaccus in ar/
gonauticis tandem animi incertum dixit. & Terennus falſus animi pro animo. ut exponit Dona/
tus ſcribens eſſe antiptoſin ueterum.ut caſus pro caſu ponatur. CONtendo.Pergo. COMmo/
dum prodeuntem.Tunc tunc.eo ipſo tempore.ut ſæpe iam dictum eſt. CONTINVAtus.Subſe/
quens. OLuci. Verba ſummi
ſacerdotis ad Luciũ Apuleium:
quibus eum fœlicem appellat.
tanquam ipſi deæ gratum. a qua
dignus iudicatur religionis ob/
ſequio. AVGVſtum. Venera/
bile. & ſacroſanctum. DEAE
multinominis. Supra explicatũ
eſt deam hanc merito multino/
minem dici. quam totus uenera
tur orbis nominibus uariis.
PIISSImis. Si credimus. M.
An piiſſi Tullio piiſſimus latinum nomẽ
mus lati non eſt carpenti .M. Antonium.
ne dicit. tãquam parum latine locutum.
qui piiſſimum hominem dixe/
rat. uerba Ciceronis ex.xiii. An/
toniana hæc ſunt:tu porro ne pi/
os quidem ſed piiſſimos quæris
& quod uerbũ omnino nullum
in latina lingua eſt.id propter tu/
am diuinam pietatem nouum
inducis. Verum poſterior ſcri/
ptorum ætas latinitate donauit
in uocabulum.quibus dictio hæc

ſummatis deæ recreatus animi:nec dum ſatis luce luci
da diſcuſſa quiete.protinus ad receptaculnm ſacerdo/
tis contendo:atque eum cubiculo ſuo cõmodum pro/
deuntem continuatus ſaluto.ſolito conſtantius deſti/
naueram iam uel ut debitum ſacris obſequium flagi/
tare.At ille ſtatim ut me conſpexit: prior. O Luci in/
quit te fœlicem: te beatum: quem propitia uoluntate
numen auguſtum tantopere dignatur. Et quid inquit
iam nunc ſtas ocioſus: atque ipſum demoraris. Adeſt
tibi dies uotis aſſiduis exoptatus:quo deæ multinomi/
nis diuinis imperiis per iſtas meas manus piiſſimis ſa/
crorum arcanis inſinueris.& iniecta dextera ſenex co/
miſſimus:ducit me ꝓtinus:ad ipſas fores edis ampliſ/
ſimæ.rituq; ſolemni apertionis celebrato miniſterio.ac
matutino peracto ſacrificio: de opertis adyti profert
quoſdam libros litteris ignorabilibus prænotatos par/
tim figuris huiuſcemodi animaliũ: concepti ſermonis

uſitatiſſima.pientiſſimum quoque idonei Auctores uſurpant. INSInueris.Quaſi per inſinuatio/
nem inſeraris admittariſque. COMISSImus. Suauiſſimus facillimus affabiliſſimus. APER/
tionis miniſterio.Hodieq; noſtri ſacerdotes ritu quodam ſolemni & uerbis religioſis aperiunt tem
Adyta. pli fores matutinumque officium peragunt in eccleſia. DE operis adyti.Adyta ſunt ſacraria intem
plis:ad quæ nullus niſi ſacerdos ſummus accedit. Vnde ex græca interpretatione nomen namque
α.δοριομ στερητικομ.ideſt particula priuatiua eſt.& Δυω ingredior Virgilius æternumque adytis
Santa effert penetralibus ignem.Tale erat hieroſolymis in templo ſacrarium ſanctitatis: quod ſancta ſan/
ſanctoꝝ. ctorum uocant: quo ſolus ſemel in anno princeps ſacerdotum ſolebat intrare: non ſine ſanguine:
quem pro ſe offerret.& populi delicto.Vt refert egeſippus libro quinto & ut auctor eſt Ioſephus inti
ma templi pars inacceſſa & inuiolata.& inuiſibilis omnibus habebatur ſanctique ſanctum uocaba/
tur.Olim Pompeius magnus ſancta ſanctorum.non ut uenerator ſed ut prophanator intrauit.Re/
fert Liuius habita de bacchanalibus quæſtione ſenatum decreuiſſe ne qua ſacra in operto fierent.
optanea opertanea ſacra ut iam diximus.appellant quæ in operto fiunt. ſecluſa quoque dicebantur:quæ græ
Secluſa. ci myſteria appellant. PARTIM huiuſcemodi animalium.Religioſa ægyptiorum uolumina de/
ſignat.Quæ ex charta hieratica.ideſt ſacrata conficiebantur.In his litteras ignorabiles perſcribebant
Litteræ notis uolucrum ferarum aliarumque rerum prænotatas:quas ſacras uocant:quas Marcellinus Ma/
ægyptio crobius cæteri hieroglyphicas nominari tradunt:quibus & obeliſcos iſculptos habebant:hinc illud
rũ ſacræ. Plinianum ex.xxxvi.ubi de obeliſcis mentio. & enim ſculpturæ illæ effigieſque quas uidemus ægy/
Hierogli ptiæ ſunt litteræ.De his litteris:quæ ſingulæ ſingulis nominibus ſeruiebant:& non nunquam ſigni
phicæ. ficabant integros ſenſus.Cor.Tacitus ſic ſcribit primi per figuras animalium ægyptii ſenſus mentis
Vultur. effingebant: & antiquiſſima monumeta memoriæ humanæ impreſſa ſaxis cernuntur: & littera/
natura. rum ſemet inuentores perhibent.hoc idem Lucanus eleganter expreſſit his uerſibus.Nouerat.& ſa/
Apis rex. xis tantum uolucreſque feræq; ſculptaque ſeruabant magicas animalia linguas. Vt autem tota res
Annus planius liqueſcat ſubiicienda ſunt ex celibrrimis auctoribus exempla:qui tradunt per uulturem in
draco. litteris ægyptiorum ſacris & conſequenter ignorabilibus naturæ uocabulum ſignificari:quia mares
Accipiter nullos poſſe inter has alites inueniri rationes memorant phyſicæ.per figuram apis mella conficien/
res cito tis deſignatur rex imperans cum iucunditate. Annus indicatur picto dracone caudam ſuam mor/
facta. dente.quia in ſe uertit.Idem ſcribunt accipitrem Denotantes rem cito factam.quoniam accipiter ſit

inter aues uelociſſimus.crocodilus malũ ſignificat.multaq; conſimilia ne infinitus ſim Annotata re- Crocodilus malũ
perio quibus nunc libros ad cerimoniarum arcana pertinentes prænotatos fuiſſe tradit: ne ſcilicet a prophanis talia noſci poſſent. COMpendioſa uerba. Verba compēdioſa & litteræ dicunt̃ qbus ſingularis integri ſenſus ſignificantur. INDIdem. Ex libris illis: quorũ lectio erat impenetrabilis. & imperuia curioſitati eorum: qui nõ forent iniciati illis enim ſolis erãt cognobilia. CApolarim condẽſis apicibus. Figuras exprimit ieraticarum litterarum quæ inſtar capolorũ colligatæ ĩplicatæq; ita erãt. ut curioſitas irreligioſorũ talẽ lectionẽ aſſeq nequiret. Cheremon philoſophus ſcripſit hieroglyphica adhuc Romæ cõſimiles litteræ uiſuntur in minore obeliſco & aliæ q̃dam iuxta pantheon Agrippæ: capolatim aũt aduerbium eſt: Capolatĩ
quod ſignificat implicate & connexe: ductum a capolis uitigineis: Nam ut docet. M. Varro colliculus uiteus intortus. ut cincinnus a capiẽdo capreolus eſt dictus: qui ſe erigit ad locum capiendũ: & uites implicat. uulgo hodieq; tales capoli nominantur. AD uſum teletæ. Teleta græco nomine dicitur conſecratio expiatio ſacrificium. teleta qd.
Auguſtinus in quarto de ciuitate dei tradit græcos teletas ac myſteria taciturnitate pietibuſq; clauſiſſe. eiuſdẽ ex uolumine decimo uerba hæc ſunt. hãc. n. dicit ꝑ quaſdã cõſecrationes theurgicas. quas teletas uocãt idoneã fieri. Apud Platonẽ in ſecundo de re publica legimus libros circũferri muſei & orphei ſecũdũ quos ſacra celebrãt ꝑſuadẽtes nõ priuatis ſolũ uerũ ẽt ciuitatibus ſolutiões & purgatiões ſcelerũ ꝑ ſacrificia cũ ludorũ oblectamẽtis fieri. & uiuẽtibus & defunctis: q̃s teletas. i. expiatiões uocãt: quæ nos ab illis. quæ illis mala ſunt liberẽt: De teletis apud Platõicos philoſophos freques mẽtio. Scribit Porphirius teletis ſolis & lunæ animas nõ purgari. ut hinc oſtẽderet nulloꝝ deoꝝ teletis hominẽ poſſe purgari. Suidas docet τελετηρ hoc ẽ teletã eẽ ſacrificiũ maximũ. & ꝑciosum ex eo dictũ ꝙ multa ĩ teletis abſumunt̃. τελειν. n. dicũt græci τελάπτορ hoc eſt ſummere & ĩpendere. GNAuiter. celeriter & ſtrenue. SVEto lauacro. Vt mũdus pureq; lautus: puriſſimæ religionis ſacris iniciaretur. Græco uocabulo Nymphea appellamus lauacra & ita Ioſephus interpretatur. Suidas tradit Nymphea dici λουτρα. i. lauacra Iulius capitolinus in uita gordianorum ſic refert opera Gordiani Romæ nulla extãt præter quædã Nymphea & balneas. ubi Nymphea accipimus pro lauacris. & thermis: quæ poſteritatis cauſa a principibus extruebãtur. Fediſſime labuntur hi & cecutientes hallucinantur. qui exiſtimãt Nymphea apud Capitolinum ſignificare cubicula nuptialia. Non enim nego νυμφαιον dici νυμφων ιερον. i. ſponſorum ſacrarium. ſed hanc ſignificationem haud quaquam conuenire cum intellectu capitolini aſſeueranter affirmo. DOmini. Purior lectio eſt deum pro deorum. CIRCVMROrans. Ouidius roratis luſtrauit aquis. M. Tullius ĩ legibus præcipit ut caſti diuos adeamus: & aſperſione aquæ labes eluamus: quod & ad animos purificandos refertur. ex inſtituto priſcorum ſacrificaturus dĩs ſuperis corporis ablutione purgatur. cum uero inferis litandum eſſet ſola aſperſione utebantur. CONſtituit. Statuit collocauit. Nympheā Ablutio ĩ ſacris.

compendioſa uerba ſuggerãtes: partim nodoſis: & in modum rotæ tortuoſis: capreolatimque condenſis apicibus: a curioſitate profanorum lectione munita: indidem mihi prædicat: quæ forẽt ad uſum teletæ neceſſario præparanda: Et protinus gnauiter & aliquanto liberalius: partim ipſe: partim per meos ſocios coemẽda procuro. Iamq; tempore: ut aiebbat ſacerdos: id poſtulante: ſtipatũ me religioſa cohorte deducit ad proximas balneas & prius ſueto lauacro traditum: præfatus domini ueniam puriſſime circũrotans abluit: rurſumq; ad templum reductũ iam diebus diei partibus tranſactis ante ipſa deæ ueſtigia conſtituit. ſecretoque mãdatis quibuſdã quæ uoce meliora ſunt: illud plane cunctis arbitris præcipit. decem continuis illis diebus cibariam uoluptatem cohercerem. neq; ullum animal

Quæ uoce meliora. Ideſt quæ ſileri melius eſt. & ita oſtendit non eſſe in uulganda arcana ſacrorũ. CVNCTIS arbitris. Ideſt coram omnibus. ut cuncti audirent ſpectarentque. DECEM diebus. Superſtitio priſcorum decem dies puros caſtoſq; dedicauit Iſiacæ religioni: hinc illud Propertianũ cynthia iam noctes eſt operata decem. Liuius ſcribens de matre filium iniciatura bacchanalibus ſic refert: Decem dierum caſtimonia opus eſſe. Decimo die cenatum deinde pure lautum in ſacrarium deducturam. Idem docet eum qui iniciari uolebat per aliquot noctes ſecubuiſſe a fœminæ complexu: religionis cauſa. Ouidius quoq; in ſacris cerealibus tradit ſecubitus uſurpari ſolitos. ut ſ. fœminæ ſolæ in uacuo toro per aliquot noctes ſecubarent. Apud ueteres cerimoniæ denariæ dicebantur: quibus ſacra adituris per decem continuos dies certis quibuſdam rebus carendum erat. nũc Lucius noſter denotat ei ieiunium indici ſolitum decem dierum: qui ſacris iſidis iniciari uellet: ſic hodieq; noſtri ſacerdotes cibis ganeatis interdicuntur cauſa religionis. uerum cum ad diem feſtum uenerit ſaturantur ad uomitum: Quorundam guloſa abſtinentia eſt: ut ſcilicet ab eſu panis & carnium tẽperantes farciantur bellariis: & martiũ panẽ pro frumentario pane deuorantes de ieiunio glorientur. Caſtimonia.x.dierum. Cerimoniæ denariæ.

ESSEM. Comeſſem comederē ab edo.es.inclinatū uerbū. NEQue ullum animal. Priſcis tēpo
ribus. nec carnibus ueſcebantur.nec animalia diis imolabant:ſed liba & fructus melle cōcinnati cæ/
teraq̃ huiuſmodi ſacrificia pura diis offerebātur.nā ueſci carnibus ut.iquit Plato libro.vi.de legibus
Orphica. & deorū aras polluere ſanguie impiū uidebatur:& hæc fuit orphica uita & pythagorica.inianimatis
Pythago quippe omnibus ueſcebant̃:& ab animalibus omnibus abſtinebant. Dice archus peripateticus anri/
rica uita. quos inquit nullum animal occidiſſe. Eſſet iudeorum philoſophi.de quibus Hieronimus Ioſephus
Ab aiali euſebius multa diligētiſſime ſcri/
bus abſti pſerunt: abſtinebant tū animali/
nebant. bus multis tū prorſus omni icō/
tinentia. deniq̃ ex ipſa uita tēpe/
ratiſſima atq̃ ueritatis ſtudioſiſſi
ma & deo deuotiſſima inter eos
multi futura pſagiebant:prophe
tæque nominabātur. Porphirius
Platonicus libro quarto de ſacri/
ficiis auctor eſt uitā æternā conti/
neri ſanctimonia abſtinentia ab/
Magnes eſu animalium: ſicut inquit ma/
trahit fer gnes lapis animam quaſi quādā
rum. tradit ferr o Quod rapit.ferrūque
natura grauiſſimū leue euadit eleuaturq̃ ſpiritu magnetis:ita qui ad deū̃ eleuari cupit.nō debet que/
rere nutrimentū carniū:quo ſaginatū corpus mentē ipedit:nutrituſq̃ diuinitate naturalius deo cō/
iungetur q̃ magneti ferrū. Sed utinā abſq̃ cibo penitus atq̃ potu agere uitā potuiſſemus.ut corpus
cohibentes optimis ſtatim rebus coniungeremur:in qbus & deus exiſtēs ita deus exiſtit. Democha/
res ait uiuere iprudenter itēperāter ipie nō tā male uiuere eſt q̃ diu mori:ſi uis perfectus eē ut uerbis
Saginan Hieronymi utar melius ē ſaginare animā q̃ corpus. Potus uini carniſq̃ ſaturitas ſeminariū libidinis
da eſt ani eſt. Idē Porphyrius.ſed & cheremō ſtoicus & Hieronymus noſter narrāt antiquos ægypti ſacerdotes
ma. ex eo tēpore quo cœpiſſent diuino cultui deſeruire.& carnibus & uino ſp abſtinuiſſe.qui oua quoq̃
& lac in cibis uitauerūt:quoꝝ alterū carnes liquidas.alterū ſanguinē eē dicebāt colore mutato.i tem
plo eleuſinæ cereris tria tantū pcepta de triptolemi legibus celebrātur.honorādos parētes uenerādos
deos carnibus nō ueſcendū.in decretis canonicis.D.xxxv.& in ueteri teſtamēto ſcriptū legimus.q̃ ſa
cerdotes q miniſtrāt in templo dei prohibentur uinū & ſicerā bibere.ne ebrietate grauentur corda
eorū:ut ſenſus uigeat ſemp & tenuis ſit:item.xliiii.Diſ.cū uinolentus eē prohibetur gulæ intemperā
tiā nequaq̃ habere permittitur:neq̃ enī ebrietas prohibetur.& uoracitas pmittitur utrūq̃ improba
tur.unde Hieronymus uenter inqt & genitalia ſibimet ipſis uicina ſunt:ut ex uicinitate mēbrorū cō
federatio intelligatur uitiorū.ſacerdoti itaq̃ de altari uiuere nō luxuriari permittitur. Comeſſatiōes
Inuinius & ebrietates tāq̃ peſtiferæ abdicāt̃:iterdicūturq̃. INVInius.uocabulū Apuleianū elegātiſſime fictū
pro abſtemio.& eo qui uinū nō bibit.inuinius enī dicitur quaſi ſine uino.ut inuius ſine uia.candida
tū autē religionis iuiniū hoc eſt abſtemiū & hydropotā.i.aquæ potorē eſſe deberi ſanxit uetuſtas:&
Apollo/ dudū explicauimus. Apollonius Tyaneus.apud philoſtratū docet ſe aquā ſemper bibiſſe neglecto ui
nius po/ no aitq̃ potores aquæ ſomnū leuē capere neq̃ uertigines ullas pati quibus uinolenti afficiuntur.pte
tor aquæ. rea anima inquit a uino pura facilius cōſpicit p ſomnia uaticinationē q̃ apud hoīes diuiniſſima exi/
ſtimatur:ob hoc dixit ſidonius apollinaris De Tyaneo apollonio ſcribēs lege inquit uirū a diuitibus
ambitū nec diuitias ambientē.cupidū ſcientiæ:cōtinentē pecuniæ.inter epulas abſtemium.error eſt i
codicibus ipreſſis in qbus legitur inter epulas abſtemiū cū legi debeat inter epulas abſtemiū. Quis:
qbus. DIVIno uadimōio.ſicut uadimoniū ptoris ē ad quod ex iuris formula ſiſti debet reus.ita ua
dimoniū dicit̃ diuinū quo ſiſti debeat Lucius noſter.poſt exactos decē pſcriptos abſtinentiæ dies ſu
rus i nūero ſacratorū.trāſlatio eſt a uadimonio ptorio de quo ſupra abūde dictū ē. CVR uatus. ad
occaſum flexus.& i ueſperā pceps. SEMOtis p ſanis.ſequeſtratis oībus irreligioſis.iuxta illud poe
ticum proculo procul eē prophāi cōclamat uates totoq̃ abſiſtite luco. CONtectū amicimine.hoc
quoq̃ tēpore ſacerdotes noſtri dū iniciantur ſacris religioſis Amiciuntur amicimine hoc ē camiſia ſi
ue tunica lintea.ad ea q̃ ſupius hoc eodē cōmētario copioſiſſime annotauimus.de lintea ueſte ſacer/
dotali:adde & hoc qđ ſcriptū legimus in ezechiel cuius uerba ſubiciam:q̃ ſunt hæc.cū ingredietur
portas atrii mei iterioris:ueſtibus lineis iduētur:nec aſcēdet ſuper eos quicq̃ laneū.quādo miniſtrāt i
portis atrii interioris intrinſecus uittæ lineæ erūt in capitibus eorū.& fœminalia linea erunt in lum
Cidaris bis eorū. In leuitico moſes cū ante fores tabernaculi lauiſſet Aaron & filios eius:ueſtiuit pōtificē ſubu
quid. cula linea:accingēs eū balteo:& induēs eū tunica hiacyntina:& deſup humerale iposuit.cydari quoq̃
Noegeū texit caput.eſt aūt cidaris:ut græci ſcriptores tradūt:tegumētum capitis quidam ex capillis id textū
ueſtimē/ autumant.nonnulli pileum regium perſarum cidarim eſſe dicūt.a quibuſdam tiara creditur.alii cō/
tum. ronā:alii ſtrophion ſacerdotale eſſe cōtendunt. Noegeum antiqui uocarūt ueſtimentum candidum

eſſem.& inuinius eſſem:quis uenerabili continentia ri/
te ſeruatis iam dies aderat diuino deſtinatus uadimo/
nio. & ſol curuatus intrahebat ueſperam:tum ecce con
fluunt undiq̃ turbe ſacrorum ritu uetuſto.uariis quiſ/
que me muneribus onerantes. Tunc ſemotis procul p
ſanis omnibus:linteo rudiq̃ me contectum amicimine
arrepta manu ſacerdos duducit ad ipſius ſacrarii pene
tralia. Quæras forſitan ſatis anxie ſtudioſe lector: qd
deinde dictum: quid factum: Dicerem:ſi dicere lice/

ret cognoſceres:ſi liceret audire.ſed parem noxam cõtraherent aures & linguæ illæ temerariæ curioſitatis. nec te tamen deſiderio forſitam religioſo ſuſpẽſum angore diutina cruciabo:Igitur audi.ſed crede: quæ uera ſunt.Acceſſi confinium mortis:& calcato proſerpinæ limine per omnia uectus elementa remeaui . nocte media uidi ſolem cãdido coruſcantem lumine . deos inferos:& deos ſuperos . Acceſſi coram & adoraui de proximo.Ecce tibi retuli: quæ quãuis audita : ignores tamen neceſſe eſt:ergo quod ſolum poteſt ſine piaculo ad prophanorum intelligentias enunciari referam. Mane factum eſt.& perfectis ſolemnibus ꝓceſſi duodecim ſacratus ſtolis.habitu quidẽ religioſo ſatis: ſed effari de eo nullo uinculo prohibeor:quippe quod tũc temporis uidere præſentes plurimi . Nãq; in ipſo odis ſacræ meditullio : ante deæ ſimulacrum conſtitutum tribunal ligneũ iuſſus ſuperſtiti:byſſina qdem ſed floride depicta ueſte conſpicuus:& humeris depẽdebat:

DICErem ſi dicere liceret mos hic ſcriptoꝝ ferme oĩum.q̃ſi peculiaris ẽ:ut arcana cerimõiaꝝ nec uelint nec audeãt in uulgus edere tãq̃ nõ liceat prophanis noſce myſteria deoꝝ : in quibus nulla maior q̃ fides ſilentii debeatur.Herodotus ſcribit ſe in colloquio cũ egyptiis ſacerdotibus fuiſſe multaq; ab his edidiciſſe ad rẽ diuinã pertinentia:q̃ minime enũciãda eſſe ait Theodotus tragœdiarũ poeta cũ nõ nulla ex iudaicæ ſcripturæ myſteriis ad fabulã quãdã trãſferre uellet luminibus captus ẽ.Theopõpus quoq; ꝙ cæperat nõ nulla ex lege diuina trãſferre.in grecã linguã.Illico turbatiõe quadã mentis & aĩ perculſus ẽ.unde magnopere deũ orãs.cuius rei gratia id ſibi accidiſſet audiuiſſe ferẽ ꝑſomniũ qa res diuĩas. lenocinio i qnaret . hoĩbus ꝓmulgaret.myſteria ĩde dicta ſupra docuimus.quoniã ſ.oportet ανεἰρ τοσ το.αα . i.ôs occludere neq; i uulgaẽ taleras arcana ſacroꝝ.Eſſeni.q ſunt pħi iudeoꝝ:adiurant nouitios iniciatos nihil quicq̃ de myſteriis cõmunicare cũ prophanis : etiã ſi ĩtentata quiſpiã morte compellat:ĩ apologia equidẽ inquit nullo unq̃ periculo cõpellar : q̃ reticenda accepi: hæc ad ꝓphãos annũciare. PArẽ nõxã.par eẽt inquit culpa:& eorũ qui audirent.& eoꝝ q annunciarẽt. ACceſſi cõfiniũ mortis. Ex hoc colligimus hominẽ quere cõſecraẽ fitq; ſacerdos integer ſanctus perquãdã quaſi mortẽ ex uere uitã hãc irreligioſam.rapiq; numinis ĩſtinctu p ſuperna & inferna:ut ea uideat & agnoſcat : q̃ uidit & agnouit apoſtolus paulus quæ ineffabilia ſunt.nec licet homini eloqui.quæ etiã audita non ĩtelligãtur.cum ſint ſupra captum intellectũq; mortaliũ. PROſerpinæ limine.limnen proſerpinæ hoſtiũ eſt mortis & introitus inferoꝝ. SINE piaculo.ſine ſcelere. PROphanoꝝ.eoꝝ q intiari nõ ſunt. DVOdecim ſtolis.Attẽde hic ſtolas accipi pro ueſtibus ſacerdotalibus ſicut hodie ſtolas iduunt noſtri ſacerdotes.qđ & orariũ uocãt:hinc illud.xxiii.diſtinctiõe ſcriptũ ẽ.eccleſiaſtica inſtitutiõe ꝑfixũ nouimus:ut omnis ſacerdos cum ordinatur orario utroq; humero ambiaẽ:nec ad ſolẽnia ſacrificia accedat niſi orario utroq; humero circũſeptus.ita ut de uno eodẽq; orario ceruicẽ pariter & utrũq; humerũ ꝑmat.alias ſtola dicĩ ueſtis matronalis.unde ſtolatus pudor pro matronalis.Valerius maximus . te cuſtode matronalis ſtola cenſetur:ideo autem uidetur dixiſſe duodecim ſtolis ſe ſacratũ proceſiſſe propter duodecim ſigna zodiaci.Nãq; in myſteriis iudaicæ cerimoniæ duodecim panes in menſa poſiti ſignificabant circulum duodecim ſignorum.atq; annum duodecim menſibus diuiſum.ſeptem uero lucernæ in ipſo candelabro ſeptem planetas indicabant.in ſacris litteris numerus duodenarius referẽ ad duodecim tribus iſraeliticas:& in apocalipſi ioannis legimus amictos ſtolis albis nuncuperari puros.& candore mentis immaculatos . Lego apud auctores græcos pulcherrimum eẽ ſomnium fere σ τολ ἠρ λευκὴν.i.ſtolam candidam.contra ſtolam purpuream portendere longum morbum ornari ſtola regia ſignat λυσὶρ ἐλπίδων.ideſt ſpei ſolutionem. NVLLO uinculo.Nullum ĩquit uinculum religionis eſt nullum interdictum quo prohibeat enunciare de ipſo habitu ueſtituq; religioſo.

MEDITVLLIO.In ipſo medio. SVPER ſtiti.ſteti ſup tribunal.ex iuſſu ſacerdotis. BYSſina ueſte conſpicuus.Byſſinam ueſtem lineam intellgit a byſſo quod genus eſt lini tenuiſſimi de quo ſupra diximus.Ioſephus libro ſexto belli iudaici ſcribit ſacerdotes ad altare templumq; accedere ſolitos omni uitio carentes ueſte byſſina amictos maxime uero uino abſtinentes ac ſobrios religionis metu:nequid res diuinas faciendo peccarent.Dicimus & byſſinum abſolute pro ueſtimento lineo: in Apocalypſi:erat ueſtitus byſſino albo & mundo.Byſſinum capitur Plinio pro inſectu præcioſo: & colore qui ex cocco tyrioq; commixtus ſit. SED floride depicta.Inter ueſtes ſacerdotales priſcorum eſt & illud uelamentum:quod hiacyntho & Byſſo & cocco & purpura uariatũ mirabili opere textum uiſebatur:quod elementorum cauſam deſignabat:byſſus enim terram declarat:eo ꝙ linum oriatur ex terra.purpura mare eo ꝙ piſcium ſanguine coloratur.aer hiacynthi colore ſignificatur. Coccum uero erat ignis indicium.

Theodotus luminibus captus
opprofanata myſteria
Theopõpus
Myſteria
Stole ſacerdotales.
Stolatus pudor.
Xii. Panes cur.
Septem lucernæ.
Stola cãdida.
inſomnis bonum
Byſſina ueſtis.
Byſſinũ.
Byſſus terra.
Purpura mare
Hiacynthus aer.
coccum ignis

pone tergum talorum tenus: præcioſa chlamyda. qua qua tamen uiſeres: colore uario circunnotatis inſigni/bar animalibus. hinc dracones indici. inde gryphes hyperborei: quos in ſpẽm pinnatæ alitis generat mũdus alter. hanc olympiacam ſtolam ſacrati nũcupãt. ad manum dextram gerebant flãmis adultã facem: & caput decore corona cinxerat palmæ candide foliis in modũ radiorum proſiſtẽtibus. ſic ad inſtar ſolis exornatum & in uicem ſimulacri conſtituto repente uelis redu/ctis in aſpectum populuserrabat. Ex hinc feſtiſſimum celebraui natalem ſacrorum. & ſuaues epulæ & face/ta conuiuia. dies etiam tertius pari cerimoniarum ri/tu celebratus. & ientaculum religioſum & teletæ le/gitima cõſumatio. paucis dehĩc ibidem cõmoratus diebus iexplicabili uoluptate ſimulacri diuini pfruebar:

PONE tergum. poſt tergum. TALOrum tenus. uſq; ad talos. denotat autem tunicam talarem ſacerdotalem. cui conſimilis uideri poteſt illa quam deſcribit Ioſephus libro tertio antiquitatũ. prin/ceps ſacerdotum ſuper induitur tunica de hiacyntho facta: quæ & ipſa talaris eſt: quæ Zona cõſtrin/gitur. coloribus prædictis: floribus exornata auro contexta uariata ornatuſq; in fimbriis eius ẽ. ita ut iter duo titinabula malũ granatum habeatur: itemq; inter duo mala granata tintinabulũ. TALA

Poderis Talaris — ris tunica græco nomine dicitur poderis. Cuius mentio fit a Ioãne in apocalypſi: & meminit Hiero/nymus: de qua ſic ſcribit Suidas ποΔΗρΗσ ἐστ πῶρ ποΔωι χι/των. idest poderis. Tunica uſque ad pedes dimiſſa ẽ.

Chlamyda — CHLAmyda. ut ſupra. ex priſcorum conſue/tudine. declinatur. recto caſu. chlamyda tanq̃ nomen ſit primi ordinis. ſicut & caſſida a priſcis dicta ẽ caſſis. CIRcunnotatis aĩalibus. ante dictum eſt ſacras ægyptiorũ litteras animalibus denotari. aliarumq; rerũ imaginibus. DRAcones indici. Denotat in ueſte fuiſſe dracones cũ gryphibus intextos. bono autem epitheto hæc diſtinguntur. namq; apud idos immenſi ſunt dracones. cum ĩmanibus elephãtis pari periculo ĩ mutuam perniciem bellantes: quorum dimicatio cõmoritura elegãter Plinio dicta: ſimul enim cõcidunt. & cõmoriunẽ: gryphes ue/

Griphes hyperborei arimaſpi mooculi — ro hyperborei cognominantur: quoniam in hyperboreis montibus naſcuntur: quos haud pcul ab ipſo aquilonis exortu eſſe produnt: eruentes ex cuniculis aurum: propter quod bellum illis aſſidue eſt cum Arimaſpis. quos uno oculo in fronte media inſignes tradunt: itaq; gryphibus aurum cuſto/dientibus. & Arimaſpis rapientibus arrox dimicatio. ſunt autem gryphes ex uolucri genere ferarũ cætera parte leones alis & facie aquilis ſimiles.

Fœlicitaſ hypboreorum — De fœlicitate hyperboreorum fabuloſis celebrata mi/raculis ſcribunt omnes: quæ gens ultra aquilonem ſita fœlix annoſo degit æuo: regio aphrica ẽ. fœ/lici temperie: omni afflatu noxio carens. domus his nemora luciq; & deorum cultus. uiritim grega/timq; diſcordia ignota & egritudo omnis: ibi cardines mundi eſſe credũtur: extremiq; ſiderum am/bitus luce ſemeſtri. alii medios fecere eos inter utrũq; ſolem. Antipodum occaſum. exorientemq; no/ſtrum. ob hoc dixit Lucius noſter q gryphes generat mundus alter: quoniam hyperborei ad antipodes ſpectare traduntur in collimitio noſtri mundi: & alterius collocati: quod tamẽ fieri nullo modo poſſe Plinius noſter affirmat. HANC olympiacam. cæleſtem & diuinam & olympiis diis dicatã. Deos autem olympios Iuppiter appellauit illos tãtum qui ſibi in gigãtomachia affuerunt: ut hoc cognominis honore bonus a malo internoſceretur: ipſe quoq; Iuppiter inter cætera cognomẽta olym

Olympii Dii — pius nuncupatur: de olympiade: quæ eſt ut græci dicunt τετραετηρικοσ αγων. i. quadriẽnii certa/men ſcribunt omnes: nihil notius. SAcrati. Sacerdotes. FLAMmis adultã. ardentem larga flamma ĩtelligit: nam & adolere ſignificat cremare ĩ ſacris. EXORnatum. lege exornato. ut cõſtructio/congrua ſit. ſe autem exornatum dicit ad inſtar ſolis. quia coronatus erat corona pálmacea: Cuius folia radios ſolis repræſentabant. INuicem ſimulacri. ſicut ſimulacra & ſtatuæ exornatæ cõſtituunẽ in populi cõſpectu. ita Lucius exornatus ĩtus. & mox tanq̃ ſimulacrum ſublatis uelis populo exhibe/tur.

Natalis ſacrorũ — NAtalẽ ſacrorũ. Natalis ſacrorum dicitur ille dies: quo quiſpiam conſecratur ſitq; ſacris initiatus: quem non minus religioſe celebrare debemus q̃ diem natiuitatis: quoniam ex illo uita tantũ. ex hoc uero uita religioſa & ſancta producitur. Natalem autem ſolitum antiquitus ſolemniter coli qs ignorat. quo lautiora conuiuia & feſta fiebant quæ. M. Tullius natalicia appellat a natali celebratiõe

Natalicia lẽta/culũ ini/tiarum — natalis diei. quo & munera miſſitabantur. Qui iniciantur ſacris dicere poſſunt. hic nobis natalis erit. & illud hæc uitæ genitalis eſt origo. IENtaculum religioſum. q̃ multa dii boni in noſtra religiõe conſimilia ſunt religioni ethnicorum: q̃ multi ritus prope germani: de quibus plura alias: quorum iam magna quoq; pars ſuperius explicata eſt: ex quibus & hic eſt: Nam quando noſtri ſacerdotes cõ/ſecrantur: quoniam ſacerdotium aliquod adipiſcuntur: conſueuere ientaculo non tam religioſo q̃ guloſo accipere ſymmiſtas. i. conſacerdotes: ut auſpicentur introitum ſacerdotalem. TEletæ. ſacri

Symmi/ſtæ — ficii ſacerdotalis ſiue expiationis purificationiſq; neceſſariæ: de qua ſupra dictũ eſt abunde. INex/plicabili. inenarrabili. & ob hoc maxima: quæ ob magitudinem explicari uerbis non poſſet.

IRREmunerabili beneficio.beneficium maximũ cumulatiſſimum q̃ dicere uolẽs dixit decenter Irremũe
irremunerabile:quod.ſ.tantum erat, ut nulla unq̃ remuneratione repẽſari poſſet.irremunerabile.n. rabile
ideſt quod ob magnitudinem remunerari non poſſumus nec parpari rependere nec ullo modo diſ/
ſoluere ſemper obligati ſemper obnoxii. PIgneratus.mãcipatus obligatus addictus. SVPplicu e Suppli/
Suppliciter aduerbium priſcũ eſt. GRAtis.lege gratiis. DOmuitionem.Tãdem ĩquit domum ĩ cue.
patriã ad meos redire conſtitui:q̃uis me retinacula firmiſſima retentarent:quæ abrumpere difficile

irremunerabili q̃ppe beneficio pigneratus. ſed tamen
deæ monitu licet non plene: tamen pro meo modulo
ſuplicue gratiis perſolutis:tardam ſatis domuitionem
compero uix equidem abruptis ardentiſſimi deſyderii
retinaculis prouolutus deniq; ante cõſpectum deæ: &
facie mea diu detruſis ueſtigiis eius: lachrymis obor/
ris ſingultu crebro:ſermonem interficiens & uerba de/
uorans:aio. Tu quidem ſancta:& humani generis ſoſ/
pitatrix perpetua ſemper fouendis mortalibus muni/
fica:dulcẽ matris affectionem miſerorum caſibus tri/
buis:nec dies:nec quies ulla:ac ne momentum quidem
tenue tuis trãſcurrit beneficiis ocioſum:quin mari ter/
raq; protegas homines:& depulſis uitæ procellis ſalu/
tarem porrigas dextram: qua fatorum etiam inextri/
cabiliter contorta retractas licia.& fortunæ tempeſta/
tes mitigas:& ſtellarnm uarios meatus cohibes.te ſu/
peri colunt. obſeruant inferi. tu rotas orbem.luminas
ſolem.regis mundum:calcas tartarum. Tibi reſpondẽt
ſydera:redeũt tempora:gaudent numina. ſeruiunt ele
menta: tuo nutu ſpirant flumina nutriuntur nubila

erat cũ a dea deæq; cultu atq; con Domui/
ſpectu ex deſiderio diuelli abdu/ tio.
ciq; negrẽ.domitionẽ dicimus q̃ſi
itionẽ domũ ut ſupra.Detruſis:le
go deterſis.i.abſterſis. SERmo
nẽ iterficiẽs ille ſermonẽ iterficit ĩ
tercipitq;:q uerba ꝓmere nõ po/
teſt ſingultu præſſus & merore
cõfuſus.q impedimẽtibus lachry
mis uerba ſingultantia deuorat
& abſorbet. TV quidẽ ſancta.ẽ
uidere in Lucio noſtro orationes
diuinas tam ſancte tam grauiter
tam ſententialiter compoſitas ab
ſolutas:ut nihil religioſius dici quic Oratio
quam poſſit:ut Apuleianæ præca religioſa.
tiones poſſint commodiſſime ap
tari ad diuinã chriſtianorũ: ut qc
quid hoc in loco dicitur de luna ſi
ue iſide. idem religioſe & condu/
center debeat uirgine dici poſſit
ĩnumeri ſunt hymni præcatiões
orationes cõpoſitæ a doctiſſimis
ad diuam uirginem. ſed nihil eſt
quod bona cum uenia illorum di
ctum ſit.cum hac Apuleiana præ/
catiõe comparãdum:hæc doctri/
næ & elegantiæ omnis eſt refertiſ
ſima.hac rogata dea noſtra nõ minus placaretur fieretq; propria:q̃ omnibus ſanctorum oratiõibus
ſpecta dictiones.penſita ſenſus perpende myſteria.uidebis nihil quicq̃ abſolutius poſſe ex cogitari:di
gnamq; eſſe precem quæ ſacris noſtris ĩſeratur.& ad exorãdam chriſtianæ ſectæ ſoſpitraticem quot
tidie peculiariter adhibeatur:ſed iã uerba ipſa ſancta & pura diſpiciamus. MAtris affectionẽ.quid
maius in laudem deæ noſtræ dicitur.q̃ quod materno affectu & indulgentia nos foueat:q̃ benigna
mitis indulgens.pinde ac piiſſima mater caſibus noſtris opituletur nec benefacere ullo unq̃ tempo/
re cunctetur.cui eximia propter merita cognomen indidimus maternæ uenerationis: quæ chriſtia/
nog matertac ſoſpitatrix paſſim appellat. FAtog retractas licia.dicit numẽ deæ poſſe fatalia decreta
reſcindere uel ſaltẽ remorari.ita ut fila pcag q̃s iexorbiles aiunt retractet:ꝓrogetq; ſicur ezechiæ fata
i ãnos.xv.ſunt ꝓtelata ꝓlõgataq;.noĩe aũt fatog:q̃ tria ſũt tres quoq; pcæ ſignificãt:q̃s plato & ploti Parcæ fi/
nus filias αναγκησ.i.neceſſitatis eẽ dixerũt quag lacheſis ꝑterita.cloto ꝓſẽtia.atropos futura ꝓcuret liæ neceſ/
q̃ ſentẽtias iouis orthographæ ſtudio ueritatis excipiũt.utpote librariæ ſupũ Archiuiq; cuſtodes.uel ſitatis.
itellige q̃ numẽ Iſidis põt ĩ melius referre retorquereq; filia parcarũ:ut uidelicet ſi pcæ dira mortali Librariæ
bus moliunt ea:ĩ fœlicitatẽ numinis potẽtia cõuertãt. LVmias ſolẽ.euidẽter oñdit deã hãc eẽ itelli/ iouis.
giq; parẽtẽ reg naturã:ac opifidẽ deũ ſũmũ:cuius nutu cũcta fiũt:q pricipia fines.& media reg oĩum
penetrat:q illuſtrat ſolẽ rotat mũdũ quẽparrẽ & architectũ huius orbis ꝓnũciãt alioq lunæ nõ cõue/
nit: ut ſolẽ illũinare dicat.cũ ipſa a ſole lumẽ mutuet:nec lũa rotat orbẽ ſed ipa ĩ orbe ſtatis moribus
rotat:dẽiq; lunæ maieſtati iſta nõ cõueniũt:q̃ hic explicãt niſi myſtico itellectu ꝑpẽdãt. itaq; hæcoĩa
ad ultramũdanũ deũ referẽda ſunt.q genitor reg oĩum ẽ beatificus.optimus.maximus.idicibilis ino
minabilis.q ſiue maſculino gñere.ſiue fœminino dicatur nihil refert.cũ in rebus diuinis nõ ſexus ſed
poteſtatis maieſtas q̃rẽda ſit. TIbi reſpõdẽt ſidera.i. motus ſiderales tibi cõſentiũt atq; obſecũt.reſ
pondere.n.ẽ cõgruere:& cõſentire:unũ & reſponſus.ꝓ cõueniẽtia dr & cõgruẽtia ac cõſenſu:Victru/ Reſpõde
uius ſymmetricã ẽ ex ipſius operis mẽbris ratæ partis reſpõſus. FLumina.ſpecioſior lectio ẽ.flami re.
na ut dicat flamina hoc eſt uentos deæ nutu ſpirare nõ ignoro & ex fluminibus auras ſpirantes ſenti Reſpõſu
ri unde Homerus & Plinius aura antelucanas e flumine ſemper inſalubres eſſe tradiderunt.De nilo Nilus
auctores annotauerunt q̃ contra fluminum naturã nullas ſpiret auras quaſi anauros.i.ſine aura ſit. anauros.

germinãt ſemina.creſcũt gemina. Tuã maieſtatem per
horreſcũt aues:cælo meãtes.fere mõtibus errãtes:ſerpẽ
tes ſolo latãtes.beluæ ponto natãtes. At ego referẽdis
audibus tuis exilis ingenio.& adhibẽdis ſacrificiis te/
nuis patrimonio.nec mihi uocis ubertas: addicẽda q̃
de tua maieſtate ſentio ſufficit: nec hora mille lĩguæq;
totidem: uel inde feſſi ſermonis æterna ſeries. Ergo qđ
ſolum poteſt religioſus quidẽ:ſed pauper alioquin ef/
ficere curabo:diuinos tuos uultus numenq; ſanctiſſi/
mum intra pectoris mei ſecreta conditũ:ꝑpetuo cuſto
diẽs imaginabor.Ad iſtũ modũ deprecato ſummo nu
mine complexus mitrã ſacerdotẽ:& meũ iã parentem:
colloq; eius multis oſculis ĩherẽs ueniã poſtulabam:
q deum condigne tãtis beneficiis numerari nequirem.
diu deniq; gratiarum gerendarum ſermone prolyxo
cõmoratus:tãdẽ digredimur.& recta uia.patrium larẽ
reuiſurus meum:poſt aliquãtulum tẽporis contendo:
pauciſq; poſt dienus deæ potentis ĩſtructu:raptim cõ/
ſtrictis ſarcinulis:naue conſcenſa:romam uerſus pro/
fectionẽ dirigo:tutuſq; proſperitate uentoꝝ ferẽtium
hauſi portũ celerrime.Ac dehĩc carpento dies in ſeque
batur iduũ decembrium:ſacroſanctã iſtã ciuitatẽ acce
do nec illum tam præcipuum mihi exinde ſtudiũ fuit.
q̃ quotidie ſupplicare ſummo numini reginæ Iſidis:q̃
de templi ſitu ſumpto nomĩe: campenſis ſumma cum
ueneratione propiciatur.Eram deniq; cultor aſſiduus

Morus ſapientiſſima arborum

GErminant ſemina.quædam arbores terna germina edũt ut robur & abies:& larix ſerotino q̃dã
germinatu florent maturãtq; celeriter ut morus:quæ nouiſſima urbanarũ germinat:nec niſi exacto
frigore:ob id dicta ſapientiſſima arborum. AVES cælo meãtes.Tres exornationes iũcti locatæ.iſo
colon.i.compar omioteleuton ſimiliter deſinẽs omioptoton ſimiliter cadens:quibus.ſi cõmode col/
locata fuerint rarẽterq; interſpargãtur tãq̃ luminibus diſtinctis illuſtrabimus orationẽ. BEluæ põ
to natãtes.in põto hoc eſt mari beluæ ſunt omnis generis:mõſtrificæ & ennormes.& ut tradit Plini/
us uulgi opinio eſt quicquid naſ/
caſ in pte naturæ ulla: & in mari
eſſe.prætereq; multa quæ nuſq̃ ali
ubi.a beluarum & multitudie &

Belluoſus occeanus.

magnitudine beluoſus Oceanus
oratio flacco eleganter dictus. in/
ter cæteras maris beliuas ſunt ba/
lenæ priſtis phyſeter. rotæ orcæ.
NEc ora mille.Scilicet ſufficiũt
ſumpti ex poetica illa locutione.
non mihi ſi linguæ centum ſint.
oraq; cẽtum ferea uox.ab Home/
ro partius dictũ.Δεκα γλῶσσαι
Δεκαστομάτα. Decem linguæ
decem ora. QVod ſolũ poteſt
pauper.non hecationibus:nõ au/
ro non argento pauper deum co/
lere põt:ſed pura mẽte & corde ca
ſto & cogitatione idiuidua: quod
ſacrificii genus & culturæ præſta
turum ſe Lucius noſter ſpondet:
&.n. homines tenues. unum ha/
bent colendi dei locum mentem
ſcilicet & imaginationem: ut ſin/
cero animo deum adorẽt: Deum
imaginentur: Qui uerus eſt Dei
cultus legitimuſq; ſacrificium.
PEctoris ſecreta.cõſimile eſt il
lud perſianũ.cõpoſitum ius faſq;
animi ſanctoſq; receſſus mẽtis.&
inconditum generoſo pectus ho/
neſto. MEum iam parẽtẽ. Me/
rito ſacerdotem a quo cõſecratus
fuerat parẽtem.uocat:quaſi aucto
rem ſecũde natiuitatis. ut iterum
quaſi renatus fuiſſe uideatur: quã
do ſacris iniciatus eſt.ꝑterea patrem religionis cã & ætatis ſacerdotem appellare ſolemus:qn ẽt ꝑce/
ptores hoc noie dignamur cũ mentium parẽtes ſint ſicuti patres corpoꝝ. QVOD deũ. legẽdũ pu
to eũ.ut a ſacerdote referaſ:cuius beneficiis:remũerationẽ cõdignã negat ſe poſſe repẽdere. GRA
tiaꝝ gerẽdaꝝ.acyros loquutus uſ:eũ cõſuetudo quotidiani ſermõis ſit:ut gratias agẽdas cẽ potius q̃
gerẽdas uſurpet. PAtriũ larẽ.domiciliũ paternũ. CONtẽdo.ꝑgo. & ꝑgredior. CONſtrictis.
ſarcinulis:alligatis.moris ẽ uiãtiũ ſarcinulas alligaſ.Plinius ĩ epiſtolis atq; adeo ſarcinulas alligamus
Carpẽtũ. feſtinaturi q̃tũ itineris rõ ꝑmiſerit. AVſi portũ.i portũ fœliciter ꝑueni. CARpento. Plauſtro nã
carpẽtũ genus ẽ currus ſiue uehiculi ſat notũ & aliubi ãnotatũ:cuius faber dr̃ carpẽtarius. PERuo
lauit.ad ſignificãdã celeritatẽ hoc uerbo uſus ẽ.ſicut &.M.T.i ofone ꝑ Roſcio Amerino iq̃t decẽ ho/
Ciſiũ uehiculum ris nocturnis.ſex &.l.milia paſſuũ ciſiis ꝑuolauit:ciſia ut Ciceronianũ uerbũ ĩtelligas ſunt uehicula:
ſup q̃re ĩ libro ãnotationũ copioſe diligẽterq; ꝑſcripſimus. DIes iduũ.Significat ſe pridie ĩdus decẽ
Sacroſancta ciuitas bres urbẽ romã:quã ſacroſanctã ciuitatẽ appellat acceſſiſſe:ẽ ãt dies mẽſis duodecius: ſacroſancta ãt
ciuitas merito Rõa noiaſ:cũ ob religionẽ.cuius cultores ſinceriſſimi rõani ſp extitere: tum ob deos
quos dedit mortalibus:ꝑterea ut ĩq̃t Plinius nuĩe deũ electa ẽ roma:q̃ cælũ ipm clarius faceret:eccle/
ſiaſtica doctria ſanctã ciuitatẽ nũcupat hieroſolyma. COMpẽſis.minutulus error ſyllabæ unius
lr̃e ue iterdũ magis obturbat:ac remoraſ cõmẽtatoris ĩtẽtionẽ q̃ dictiões totæ ĩuerſæ.atq; ꝑpoſteræ
q̃lis ẽ hic locus.q ut ueꝝ fatear diu me torſit uexauitq; cũ emẽdatio cõgruẽs nõ ſuppeteret & dictio.
barbara illi teratq; cognoſcereſ:tãdẽ reẽt atq; ẽt agitata.iſpecta ꝑpẽſa.uidor ut mihi blãdiar plauſibi/

liter repertiſſe uerba ,prſus Apuleianũ:ut.ſ.legas cãpenſis ĩtellectu hiſtorico.& uerbo.nã in cãpo mar Campen
tio romæ erat tẽplũ iſidis.unde a loco ſumpſit nomẽ:ut cãpenſis diceret:qđ autẽ in cãpo martio tẽ ſis iſis.
plum iſidis fuerit cõſtitutum preter alios oſtendit poeta ſatyricus.cum ait a meroe portabit aq̃s.ut
ſpargat in edẽ iſidis antiquo quæ proxima ſurgit Ouili.nãq; hoc uerſu euidenter ædẽ iſidis fuiſſe po
ximã ouili ouile autem fuiſſe in campo martio.tradunt oẽs & imprimis ſtrabo ſcribens libro quinto
Dictatorẽ ſyllã:Marianos ad quattuor ferre milia qui arma proiecerant in cãpo martio ad ouila coa/

ſani quidem aduena:religionis autem indigena. Ecce
tranſcurſo ſignifero circulo: ſol magnus annum com/
pleuerat:& quietem meam rurſus interpellat numinis
benefici cura peruigilis. & rurſus teletæ: rurſus ſacro/
rum commouet.mirabar.quid rei temptaret:quid pro
nunciaret futurum:quid ni pleniſſime iam dudum ui
debar iniciatus. Ac dum religioſum ſcrupulum parti
apud ſenſum meum diſputo: partim ſacratorum con
ſiliis exanimo.Nouum mirumq; plane cõperior: deæ
quidẽ me tantũ ſacris imbutũ:ad magni dei dominiq;
ſummi parẽtis ĩuicti oſiris:necdũ ſacris illuſtratũ: q̃q̃
.n.cõnexa:ĩmo ꝟo unica ratio numinis religioniſq; eẽt
tamẽ teletæ diſcrimẽ ĩtereſſe maximũ: prohĩc me quo
q; peti magno ẽt deo famulũ ſentire deberẽ:nec diu res
ĩ ãbiugo ſtetit.Nã proxĩa nocte uidi q̃ndã de ſacratis lĩ
teis ĩtectũ:q thyrſos & hederas: & tacenda q̃dã gerens
ad ipſos meos lares collocaret.& occupato ſedili meo.

ctos immiſſis militibus triduo iu
gulaſſe.Liuius quoq; ouile ĩdicat Ouile in
fuiſſe in campo martio uolumine campo
ab origine urbis.xxvi.quin etiam martio
Seruius grãmaticus ſepta & ouila
in cãpo martio incluſa tabulatis
tradit quãuis pa℞ explicate: ut in
notis ſeruianis coarguimus. lego
apud ioſephum libro duodeuige/
ſimo antiquitatum tẽplum iſidis
funditus euerſum eẽ Romæ iubẽ
te Tiberio:ſtatuã iſidis in Tyberĩ
fluuium proiectã ſacerdotes iſia/
cos ĩ cruce ſublatos.ob ſcelus:quo
matronã adultero tã̃q deo Anubi
di proſtituerunt. FAni aduena.
tẽpli ſe iſidis aduenã dicit:qa alie/
nigena erat. nec romæ prius fue/
rat.indigenã uero religionis. quia
cerimonias iſiacas optĩe callebat.
eaſq; edidicerat ſacris ĩuitiatus.
hoc genere eloquẽdi eleganter uti
poſſent ſacerdotes noſtri qui ex ꝓ
uinciis huc uenientes ad concilia/
bulũ ſacerdotale.ſunt qdẽ aduene
ipſius tẽpli ad qđ ueniunt:ſed religionis indigenæ quã in patrio ſolo & alibi didicerunt:coluerũtq;.
SIgnifero.zodaico.interdũ.n.notius ẽ uulgatiuſq; uocabulũ græcũ q̃:latinũ. SOL magnus. põt
legi magnũ:iuxta illud matronianũ iterea magnũ ſol circũuertit annũ:annus.n.ſolis magnus dicitur Annus
cõparatõe lunaris anni.q ẽ mẽſtruus:de magno anno:& maxĩo doctiſſime ĩter cæteros auctores ſcri magnus
bit cẽſorinus libro de die natali. INterpellat.interrũpit.iterpellare.n.ẽ hoiem aliqd dicẽtẽ aut faciẽ ſolis
tẽ interrũpere & ĩpedire:auctor aſconius.interpellatores dicti q moleſti ſunt.M.Tullius ĩ ſtudiis inqt interpel
ſine interpellatore uerſor:ſignat ſe a numĩe deæ admonitũ eẽ in ſomnis.ut ſecũdã teletã expiationẽq; lare.
ſacrorũ uſurparet. PERuigilis.ueteres recto caſu dicebant puigil ſic mugilis dicit & mugil. TE
letæ.expiatõis ſacrificalis. REligioſum ſcrupulũ.ſcrupulus religioſus qui anxiũ fecerat Luciũ:erat
ex eo quod cũ ſacris iſidis pleniſſime iniciatus foret.nõ intelligebat.quid ſibi uellent cõmonitiões no
cturnæ qbus a dea iubebat.ut rurſus teleta expiaretur rurſus ſacris conſecraretur.quod ut mox do/
cet erat referẽdum ad alterã magni oſiridis religionẽ:quæ quãuis cõnexa ſit cũ iſiaca cerimõia tamẽ
teletæ diſſimilitudie diſcriminat. SAcratorũ.antiſtitũ & iuris põtificii omniſq; religiõis pitiſſimo
rũ. AD.lege at.ut ſit pticula aduerſatiua.q̃ tamẽ ab antiqs p.D.ſcribit. DOminiq;.legi põt deũq; Ad.
pro deo℞. ARtio.corrige ratio.menda eſt ex tranſmutatõe littera℞.q̃les errores ſubinde ſcaturiũt
ĩ codicibus ĩpreſſis. Numinis religiõiſq;.ægyptii p æque uniuerſi colũt iſidẽ & oſiri:quorũ myſte
ria ſũt cognata atq; germana nec ĩmerito.cũ iſis oſiridis & ſoror & cõiux fuiſſe dicat: q̃ uiro mortuo
iurauit nulli ſe deĩceps nupturã ꝑ ut herodotus Diodorus Euſebius cæteri prodiderũt:& ut ante di
ctũ ẽ oſiri ſolẽ.iſidẽ lunã eẽ arbitrãt utrũq; multinoiem & oĩpotẽtẽ. PROhĩc.pĩde ideoq;. MA/
gno deo famulũ.q ſacris iſidis deſpõſus ẽ idẽ quoq; oſiridi quẽ magnũ deũ uocat famulari debet &
cõſecrari:ut Numĩa cõiũctiſſima ad æq; colat ſitq; utriuſq; numinis ſacerdos. DE ſacratis.hic diſtĩ
guẽdũ ẽ.ne iũcti legas de ſacratis linteis.ẽ.n.ſenſus.& ordo uidi quẽdã de ſacratis hoc ẽ ſacerdotibus ĩ
tectũ linteis.i.ueſte lintea & ſacerdotali amictũ. VIdi.ſ.ſcdm & in ſomniis. THyrſos gerẽs.ſacer/ Thyrſige
dotes oſiridis thyrſus & heredas geſtare merito dicunt cũ oſiris idẽ ſit & Diõyſius ſiue bacchus:quẽ ri.
uitis & hederæ ĩuẽtorẽ perhibẽt. unde & uitiſator dictus eſt hedera nyſia ſiue bacchica uocat quã lĩ Planta
gua ægyptia oſiridis planã nominant:quæ in ſacris uiti præfert.ex eo quod uitis folia amittat illa ue oſiridis
ro penne ſeruet uiriditatẽ.thyrſum ãt dici haſtã pãpinis inuolutã & hederis circũfuſam tradũt a qua hederæ
cultores bachi tyrſigeri dicti.Thyrſo ut eruditi autumant liber pater ferit non ſententies. quoniam
uinum latenter ferit cerebrum potoris.thyrſum proſtimulo & incentiuo poſuit Lucretius.

religiōis amplæ denūciaret epulas.is ut agnitionē mi-
hi.ſ.certo aliquo ſui ſigno ſubminiſtraret:ſiniſtri pedis
talo paululū reflexo.cōtabūdo clemēter īcedebat ueſti
gio ſublata ē ergo.poſt tā manifeſtā domini uolūtatē.
ambiguitatis tota caligo:& illico deæ matutinis pfectis
ſalutatiōibus:ſūmo ſtudio pcōtabar ſingulos.& q ueſti
giū ſimilis ut ſōniū.nec fides abfuit. Nā de paſtopho-
ris unū cōſpexi.ſtati præter īdiciū pedis cætero ēt ſtatu
atq; habitu examuſſim nocturne imagini cōgruentem
quē aſiniū marcellū uocitari cognoui poſtea : reforma
tiōis meæ alienū nomē.nec moratus cōueni ꝓtinus eū
ſane.nec ipſū futuri ſermōis ignarꝫ:qppe iā dudū cōſi-
mili præcepto ſacrorꝫ miniſtrādorꝫ cōmonefactū. Nā
ſibi uiſus ē qete ꝓxima:dū magno deo corōas exaptat:
& de eius ore:quo ſingulorꝫ facta dictat:audiſſet:mitti
ſibi mādaurēſem ſed admodū pauperē:cui ſtati ſua ſa
cra deberet miniſtrate.Nā & illi ſtudiorꝫ gloriā:& ipſi
grāde cōpēdiū ſua cōparari ꝓuidentia . Ad iſtū modū
deſpōſus ſacris ſumptuū tenuitate:cōtra uotū meū re-
tardabar.Nā uiriculas pr̄imonii pegrinatiōis attriue-
rāt īpēſæ:& erogatōes urbice priſtinis illis ꝓuīcialibus
antiſtabāt:Plurimū ergo duritia pauptatis itercedēte:

RElīgiōis amplæ.religionē iſiridis dicit. CVNctabūdo.lēto & tardigrado. INcedebat.īcedere
uidebat.narrat.n.nocturnā uiſionē.perfectis ſalutatiōibus.myſteriis diuinis celebratis.qd̄ ſit ſatutare
deū ante dictū ē. ET qui.melius legit ecqui.ſ.nun qſpiā foret ueſtigiū ſimilis hoc ē habēs ueſtigia
ſimilia illi ſacerdoti quē in ſōniis uiderā:qualēq; mihi quieſcēti ſōniū demōſtrauerat.eſt āt ueſtigiū ſi
milis.archaiſmos uetuſq; figura ꝓ habēs ſimilia ueſtigia.ſic & Virgilius oia mercurio ſimilis uultū-
q; colorēq;. FIde abfuit.lego nec fides abfuit.pōt & legi necis defuit utroq; ītellectu lectiōeq; planiſ
ſima. PAſtophoris.paſtophoros
ſacerdotes ſacroſanctos eē. & pa-
ſtophoria ſacerdotū domicilia di-
ci ſupra explicauimus. PRAE-
ter idiciū pedis.claudicationē itel
ligit.q̄ ex ſiniſtri pedis talo īflexo
faciebat tardigradū ſacerdotē ta-
les proprie dicunt ſcauri. CAEte
ros.legēdū eſt cæteris . uel cætero
ut ſit ſenſus cōſpexi unū ſacerdo-
tē præter illud idici pedis tortuo-
ſi cōgruentē etiā in cæteris rebus
& ſtatura & habitu nocturnæ ui-

Examuſſim.

Adamuſſim.

ſiōi. STAtu.ſtatura. EXamuſ-
ſim.pfecte diligēter abſolute.plau
tus examuſſim eſt optima.dicit &
adamuſſim. ASinū marcellū.

Turris

lego aſiniū ſiqdē romanū nomen
eſt aſinius.ut apud Catullū Mar-
rucine aſini māu ſiniſtra nō belle
uteris . celebrati ſunt inter orato-
res aſinius pollio . & aſinus galus

Aſiniorū Bonnienſis.

in patria mea gens aſiniorum fuit
olim florētiſſima.opulētiſſimaq;:
a qua turris in minuſculo foro cō
ſtructa cōuiſit. q̄ a cōditoribus in
hodiernū uſq; cognominat turri
aſiniorꝫ:q̄ altitudine ſtructuræq;
æqlibrio ē Bonōiæ ſpectātiſſima.

Diſpēdioſum.

Deſponſus.

Deſpondiſſe animum.

Deſpondere ſapientiam

Viriculæ

Liberalis in magiſtros.

Vrbicus.

Vrbanicianus.

Vrbicarius

ALienū nomē.legēdū putamus
nō alienū nomen.dicit.n.aſinium
marcellū habuiſſe nomē nō alienū a ſua reformatiōe qua in aſinū fuerat demutatus.nāq; inter aſinū
& aſiniū cognatio eſt & ꝓximitas:igitur cōgruenter illi:qui aſinus fuerat per aſiniū ſacra miniſtrant.
COMmonefactū.ſicut iſis ſacerdoti ſuo per quietē præcepit q̄ erga Apuleiū eēnt faciēda.ſic & oſi
ris ſacerdotē ſuū pariter ſecūdū qetē cōmōefecit ut ſacra ſua madaurēſi Apuleio miniſtraret. MA-
gno deo.oſiridi. FActa dictat.elegātior lectio eſt fata.ut intelligamus fatalia mortaliū decreta con-
ſtitui decerniq; ab oſidire.tanq̄ cauſa primordialis ſit a qua cæteræ cauſæ dependeant. MAdauren
ſem.Luciū Apuleiū:qui madaurenſis fuit.ex madaura aphrice ciuitate:ut docuimus in principio cō-
mētariorꝫ.hinc platōicus madaurenſis dicit a ſidonio. ILLi.apuleio. IPſi.aſinio marcello. MA
gno cōpēdio:lucro cōpēdioſum dicimus lucroſum.ſicut e cōtrario diſpendiū damnū & diſpendioſū
damnoſū.Columella diſpēdioſa cūctatio ē. DEſpōſus ſacris.Deſpōſa dicit:quæ ꝓmiſſa uxor ē deſ
ponſus qui uxorē ſpopondit ſe ducturꝫ.q ſpopōderat filiā deſpōſiſſe dicebat.hinc & deſponſus dicit.
q ꝓmiſſus ē ſacris & obligatus.& deſponſor q ꝓmiſſit a deſpōdēdo nata oia ſpōdere uero & deſpon-
dere a ſpōte inclinat.ſ.uolūtate illud obiter annotatu dignū q deſpōdiſſe aīum is dicit:q ſuæ ſpontis
ſtatuit finē & de uita deſpauit:qua elocutiōe uſitati ſunt.M.Varro.Plautus.Liuius.Seneca totaq; illa
cohors.ſcriptorꝫ claſſicorꝫ.elegāter quoq; dixit columella deſponderis ſapiētiā ꝓ deſperaueris ad ſa-
pientiā te peruenire poſſe. CIRca uotū.corrige cōtra uotū. IVriculas patrimōii.legēdū ē uiricu-
las.hoc eſt puſillas uires a uiribus υποκοριστικως inflexo uocabulo.dicimus aūt elegāter uiriculas
patrimōii puſillū patrimoniū ſiue facultatulā.& reculas:in apologia ſcribit patrimoniū a ſe īminutū
modice eē ptim peginatiōibus ptim liberalitatibus dū amicis opitulat & magiſtris gratiā refert quo
rū filias ēt dote auxit. ERogatōes urbicæ.ſenſus ē erogatōes pecuniarꝫ.quas in urbe Roma facere
cogebar ut ſacris oſiridis cōſecrarer lōge maiores erāt q̄ fuiſſent ille priores ꝓuīciales ī achaia.ſ.ꝓuin-
cia factæ ad pagēdā iſiacæ cerimōiæ cōſecrationē.ab urbe deriuat urbicus urbāus.ut ab oppido oppi
dicus:& oppidāus.ꝓterea urbanicianū uſurpari leges & urbicariū ab eadē origie formato uocabulo.

ANtiſtabát.præcellebát exuperabátq̃:dicimus antiſtat cæteros & cæteris:ſicut pſtat doctos & doctis pro exuperat & antecellit. DVritia paupertatis.uerſus apud græcos uice ꝓuerbii celebratus ẽ. οὔδεν πενιασ βαρυτερον ἐστι φορτιον.i.nullũ onus paupertate durius grauiuſq̃ eſt.ab eiſdẽ græcis id quoq̃ canit.πενιαν φερειν και γηρασ ἐστι δυσ κολον.i.paupertatẽ ferre & ſenectutẽ difficile ẽ & durũ. INter ſacꝝ & ſaxũ poſitus:ꝓuerbiũ hoc difficultatis eſt & ꝑiculi.cui cõſimile ẽ illud uulgi ſermõe protritũ.iter calces & parietẽ.hoc autẽ maxime plautinũ eſt ex captiuis.nunc ergo inter ſacrũ ſaxũq̃ ſto nec qd faciá ſcio.

Pauper tas & ſe nectus dura.

inter ſacrum & ſaxum.

qđ ait uetus ꝓuerbiũ:iter ſacꝝ & ſaxũ poſitus crutiabar nec ſecius tñ idẽdidẽ nuis premebar iſtãtia.Iãq̃ ſepicule:nõ ſine magna turbatiõe ſtimulatus poſtremo iuſſus ueſte ipſa mea q̄uis paruula diſtracta:ſufficiẽtẽ corraſi ſũmulã:& id ipſũ preceptũ fuerat ſpecialiter. An tu ĩqt ſi quã rẽ uoluptati ſtruẽdæ molireris laciniis tuis neq̃q̃ pceres.Nũc tãtas cerimonias aditurus:ĩpẽitẽdæ te paupericei cõtaris comitẽ?Ergo igit̃ cũctis affati præparatis:rurſus decẽ diebus inanimis cõtẽtus cibis ĩſup etiã

Sũ ptũ autẽ uidet̃ a fœdere faciendo cuius hæc erat formula. Fetialis ſacerdos ſũpto in mãu ſaxo porco que adhibito poſt recitatas extabula leges.audi inquit iupiter ſi illis legibus po.romãus prior defecerit publico cõſilio dolo malo.tu illo die.po.romanum ſic ferito:ut ego hũc porcũ hodie feriã tantoq̃ magiſ ferito q̄to magis potes polleſq̃ Vbi id dixerat porcũ ſaxo ſilice pcutiebat.ex hac ſolẽnitate fœdus grãmatici dictũ eẽ iterp̄tãt̃ a porca fœde & crudeliter occiſa.igit̃ cũ porcus ille inter ſacrũ fœderis & ſaxũ Fetialis ſacerdotis ſtaret periculo ꝓximus fœdãq̃ mortẽ iã iã ſubiturus:Vbi nullũ erat effugiũ.inde factũ eſt prouerbiũ de hominibus in periculo & difficultate poſitis.ut dicat̃ inter ſacrum & ſaxũ poſitus eſt.haud longe diſſimili ſentẽtia eſt.παροιμια illa græcorum.των ὠτων ἐχω τον λυκον:latine dicitur auribus lupũ teneo.cuius Terentius.Suetonius.Hyeronimus meminerũt. Quoniã incidimus in mentionẽ lapidis ſacrificalis nõ ab re fuerit.hoc potiſſimũ loco annotatiunculã cõficere enarrareq̃ qd ſit iouẽ lapidẽ iurare.nã & apud.M.Tulliũ quæri ſolet qd ſignificet in æpiſtolis ad trebatiũ quomodo tibi placebit iouẽ lapidẽ iurare?& apud Gelliũ iouẽ lapideũ inqt:qđ ſanctiſſimũ iuſiurandũ eſt habitũ:paratus ſum ego iurare.hoc anxie quærens legi iã pridẽ quod ad hanc rẽ facit apud Feſtũ Põpeium ſcriptorẽ promiſcuum ſic tradi.lapidẽ ſilicẽ tenebãt iuraturi per iouem hæc uerba dicẽtes.ſi ſciẽs fallo.ita me dieſpiter ſalua urbe arceq̃ bõis eiiciat:ut ego hũc lapidẽ. Verũ cũ hoc grãmatici interpretamentum non mihi plenum eſſe uideretur neq̃ deſiderio faceret ſatis.in uoluẽdis uoluminibus incidi in polybiũ megalopolitanũ.qui fuſius uberiuſq̃ explicat quid ſit iouẽ lapidẽ iurare:cuius uerba.ut res planius noſcatur appoſui ex libro tertio hiſtoriaꝝ q̄ ſunt hæc:in primo fœdere iuſiurãdum factũ accipimus primũ Carthaginenſes deos patrios iurati ſunt:Deinde Romani p lapidẽ.ſecundũ uetuſtiſſimũ ritũ.Martis Quiriniq̃ numinibus additis iuſiurãdũ præſtiterũt.ritus uero lapidis fuit huiuſmodi. Fecialis ſumpto in manibus lapide poſtq̄ de fœdere iter partes conuenerat.hæc uerba dixit.ſi recte ac ſine dolo malo hoc fœdus atq̃ hoc iuſiurãdũ facio.dii mihi cuncta fœlicia preſtent.ſin aliter aut ago aut cogito cæteris oibus ſaluis in propriis patriis.in propriis legibus.in propriis laribus in ꝓpriis tẽplis in ꝓpriis ſepulchris ſolus ego pereã.ut hic lapis e mãibus meis decidet.nec plura locutus mãu lapidẽ deiecit.hactenus polibius. SEpide.Minutulus error pro ſepiculo.aduerbiũ ẽ Lucio noſtro frequẽs.i.ſæpe. VEſte diſtracta.ueſtibus diuẽditis:uẽdidi inquit ueſtimẽta mea.ut ita cõfecta pecũia poſſẽ erogatões pagere ad cõſecrationẽ religiõis iſiridis ptinẽtes. CORraſi ſũmulã.collegi cõfeciq̃ ſũmã pecũiæ mediocrẽ ſic ſupra.Viaticulũ corraſi:ĩde corraſas pecũias.p collectas & cõgregatas diceret iuriſcõſulti titulo de bõis dãnatoꝝ hiſce uerbis.plerũq̃ ĩde corroſas pecũias p̄ſides ad fiſcũ trãſmiſerũt.

Auribus lupum teneo.

iouem lapidem iurare.

Ritus lapidis.

Corraſi ſummulam.

L.Aciniis neq̄q̄ pceres.pba argumẽtatio a maiori ſicã uoluptatis ĩplẽdæ hõ nõ pcit ĩpẽſæ.& uẽdit ueſtẽ q̄to id magis æquũ ẽ fieri cã cerimõiæ adeũdæ:cũ diuia terrẽis cũ æterna caducis.cũ bõa ai bõis corpis lõge ſint anteponẽda. IMpenitẽdæ paupiei.ĩpenitẽda ẽ paupies.q̄ facimus cã religionis.pp q̄ multi auꝝ argẽtũq̃ abiecerũt bõa terrẽa cõculcãtes:ut aĩo beatiſſimi forẽt:Multi nũc ſacerdotes de bõis loquor.cũ nihil habeãt oĩa tamẽ poſſidẽt.iuxta apoſtolicã ſentẽtiã:quoꝝ deus diſpẽſatorẽ largiſſimus.Talis ergo paupies nõ ſolũ ẽ fugiẽda.ſed ultro appetenda ut deo ditiſſimi ſimus.qbus diuitiis nullæ ueriores exiſtũt.paupies ãt accipit̃ & ꝓ inopia & ꝓ dãno.Cõtra cõpluſculos iuenias:qui exemplũ ananiæ & ſaphyræ imitẽtur.q deo mentiẽtes agro diuendito partẽ precii ante pedes Apoſtolorũ poſuerunt partem ſibi reſeruantes.multi auro ſuffarcinati deũ ſequuntur:& foris pannoſi ac ſenti domi aureos uentilãt.nõ tam ſotera hoc eſt ſeruatorẽ noſtrũ:q̄ argentinũ deũ eſculanũq̃ percolentes.

COMITEM.legitur & cõmittere. AFFAtim.abunde large copioſe. INAnis cõtentus cibis.lego inanimis hoc eſt inanimatis.dicit enĩ ſe in hac quoq̃ cerimonia auſpicãda abſtinuiſſe ab eſu animaliũ per decem dies.ſicuti & iſiacis quoq̃ myſteriis factitauerat.Trimmegiſtus.hoc optantes conuertimus nos ad puram & ſine animalibus cenam.denarias cerimonias priſci dixere.ut iam docuimus.quibus ſacra adituro decem continuis diebus certis quibuſdam rebus & cibis erat tẽperandũ.

Pura cena.

de ſerapis principalis dei nocturnis orgiis illuſtratus: plena iã fiducia germanæ religionis: obſequiũ diuinũ frequẽtabã.quæ res ſummũ peregrinatiõi meæ tribuebat ſolaciũ.nec mius ẽt uictũ uberiorẽ ſubminiſtrabat: qdni ſpiritu fauẽtis euẽtis q̃ſticulo forenſi nutrito:p patrocinia ſermõis romani.Et ecce poſt pauculũ tempus: íopinatus & uſq; q̃q; mirificis íperiis domini rurſus interpellor & cogor tertiã quoq; teletã ſuſcitare. nec leui cura ſollicitus.ſed oppido ſuſpẽſus animi:mecum ipſe cogitatiões exercitus cogitabã:quorſus noua hæc & inaudita ſe cæleſticũ porrigeret ĩtẽtio . qd ſubſiciuũ q̃uis iteratæ iã traditioni remanſiſſet.nimirum perperã: uel minus plene:conſuluerũt in me ſacerdos utriq;. & hercules iam de fide quoq; eorum opinari cœptabam ſequius.quo me cogitationis æſtu fluctuantẽ ad iſtar inſaniæ percitum:ſic inſtruxit nocturna diuinatione clemens imago.Nihil eſt inq̃t quod numeroſa ſerie religionis:quaſi quicq̃ ſit prius omiſſum:terreare.qn aſſidua iſta nominũ dignatione lætũ capeſſe gaudium. & potius exultaret futurus:quod alii uel ſemel uix conceditᷣ.teq; iſto numero merito præſume ſemper bea

DE ſeraphis orgiis.de ſerapi ſupra copioſiſſime annotauimus:quẽ eundẽ & oſirim eẽ tradũt om
Serapis oſiris. nes.& hic noſter euidẽter oſtendit.Diodorus in primo bibliothecæ.oſiris tũ ſerapis dicitur.tũ Dio
nyſius.tũ Pluto.tũ Amon.tũ iupiter.Martianus quoq; in hymno.ſic inquit.te ſerapim memphis ni
lus ueneratᷣ oſirim.illud adde.quod Appion cognominatus pliſtonices ſcriptum reliquit fuiſſe in la
byrintho egypti coloſſeum ſerapin ex ſmaragdo nouem cubitorum. GERmanæ religionis . uel
ꝙ religio oſiridis & ſeraphis germane immo eadẽ.eſt cum idẽ ſit numen.uel potius ꝙ cerimoniæ iſi
dis & oſiridis ut ante dictum eſt.
ſunt inter ſe cognatæ.atq; germa
næ:ob quam cognationem ſiden
rior obſequium diuinum capeſſe
bat. Qudni.cur non interpoſi
tio comica ut ſupra. FAuentis
euentus.ſuperius quoq; annota
Euentus deus. tum eſt euentum fuiſſe deum pri
ſcorum maxime agricolarũ: quẽ.
M.Varro inuocat in primo de re
ruſtica quoniam ſine ſucceſſu ac
bono euentu fruſtratio eſt non
cultura . Praxiteles plinio teſte fe
cit boni euentus ſimulacrũ:quod
fuit Romæ in capitolio . NV
trito.ſcilicet mihi.& ſubaudi uer
Quæſticulus forenſis. bũ ſubminiſtrabat. QVAEſti
culo forenſi.quæſticulus forenſis
dicitur paruum lucrum partum
Lucellũ ex actione cauſatũ forenſium.qua
Sermo Romãus latinus. rum ſe actorẽ & patronum fuiſſe
ſignificat.dicitur queſticulus pu
ſillus quæſtus.ut lucellum minu
tũ lucrũ.Marcus Tullius in ſecun
do de diuinatiõe cõuenire poteſt
aut fiſſum iecoris cũ lucello meo:
aut meus q̃ſticulus cum cælo ter
ra rerumque natura. SERmo
nis romani.latini . idẽ enim ẽ ſer
mo romanus & latinus at ut inq̃t
Diomedes latinis ẽ incorrupta loquendi obſeruatio ſecũdũ romanã linguã.patrii ſermõis egeſtas di
xit Lucretius pro romani hoc eſt latini:alibi ſuſius latiuſq; explicauimus uernaculum ſermonẽ ro
manorũ fuiſſe latinũ. IMPEriis domini iuſſu oſiridis uel lege deũ pro deorũ. Cuiuſcemodi error
frequenter obrepſit. TERtiam teletã.expiationẽ purificationẽq;.ut tertiæ.quoq; religionis ſacris
iniciaretur.ut ter ſacratus.ter religioni deſpõſus fierẽ beatiſſimus.cũ numerus ternarius plene pfectus
ſit.& maſculus numerus dictus. OPPIDO ſuſpenſus.ualde ſollicitus. ANImi.pro animo archa
Pendeo animi. iſmo.ut ſupra ſic Oratius integer eſt animi.ſic.& Marcus Tullius pẽdeo animi. EXercitus.exerci
tatus.& iugi cogitatiõe me cũ ipſe recogitans.Alias exercitus diciᷣ cõtẽptus.ut docet placiades ex au
Exercitus ctoritate Plauti ſcribẽtis.Nos noſtrãq; familiã habes exercitã. QVid ſubſiciuũ qd reliquũ. ſup hoc
uerbo ſuo loco ſatis ac ſup. ITERATæ.repetitæ.& hoc dicit propter ſacra primo iſidis. mox oſiri
dis qbus utriſq; fuerat dedicatus Oratius cras ingẽs iterabimus æquor. SAcerdos utriq;. alter iſi
dis mithra.alter oſiridis aſinus Marcellus. SEquius.in deteriorẽ partẽ. PERcitũ.percuſſum cõ
motũq; ea ferme cõmotiõe.q̃ inſani ſolẽt. NIhil ẽ inq̃t.Verba imaginis diuinæ & ꝓpiciæ ad Luciũ:
Ternarius potentiſſimus. qbus admoneᷣ.ut alacri aío & fidẽti & gaudibũdo tertiã ſacrorũ traditionẽ ſuſcipiat inicieturq; ter
tiis ſacris auctoribus diis:quod illi fœlix ac ſalutare futurũ ſit.erãt ãt hæc tertia ſacro iſidis ſed Ro
mãæ:ut ſcilicet ita Romæ iſidis ſacris dedicareᷣ.ſicut in ꝓuincia achaia fuerat dedicatus.nã cũ i ꝓuin
Nodus auſonii enodatus. cia reliqſſet amictũ illũ iſiacũ ſacerdotalẽ:erat opus ut alteꝝ Romæ quoq; repararet.& ita ſecũda iſia
ca cerimõia ĩbuereᷣ:quontã ſine illa Sacrificali ueſte diebus ſolemnibus ſupplicare nõ poterat NV
minũ dignatiõe.Quod dii digneᷣ tetã frequẽter inuiſere ꝙ te peculiariter dignũ iudicẽ ſuoꝝ ſacro
rũ iniciatiõibus. DE iſto numero.Scilicet ternario:q ꝑiceps ẽ ĩpariũ:q pſectos gignit ſenariũ noue
Tripleuros. nariũq;:cuis auſpicio ꝑces tertio ac libamĩa repetunᷣ:ut pythagorici autumãt ternario numero oia
cõtineᷣ.græci triada uocãt:Cuius ui multiplicẽ explicat Auſon.i grypho ternario.libet obiter enoda
Iſopleuros. re nodũ ex grypho Auſonii de trigono.ſic ſcribẽtis p trías ſpẽs trigonorũ līea currit æqlatus uel cru
pi uel nois ĩpar.qbus plane uerſibus ſignificaᷣ.ꝙ tripleuros tres hẽt formas diſſimili poſitiõe figura
Iſoſceles. tas.Nã trigonos ois aut ẽ iſopleuros aut iſoceles.aut ſcalẽos:Iſopleuros eſt tribus paribus lineis lateri

buſq; cõcurrens: latine æqui laterum dicitur. æquilatus dixit Auſonius. Iſoceles eſt quod ex tribus li-
neis duas æquales habet. qbus q̃ſi cruribus inſiſtit. noſtri æqcruriũ uocitãt. Auſonius crure pari. Sca- Scaleos.
lenos uero oẽs lineas tres inæquales habet. Quod ſignat clauſula carminis nouiſſima uel nominis
impar. In mentiõe ternarii numeri ſubit mentẽ ꝓuerbiũ græcũ πάντα ὀκτώ: quo ſignificatᷓ octona
rio numero cuncta cõtineri. Quidã autumãt deos eſſe octo omniũ dominos & cũcta cõtinẽtes uide Oĩa octo
licet πυρ, ὑδωρ, γῆν, οὐρανον, σεληνην, ἡλιον, μιθραν, νυκτα. i. ignem. aquã. terrã. cælũ lunam ſolẽ

tum. cæterum futura tibi ſacrorum traditio per neceſ-ſaria eſt. ſi tecum nunc ſaltẽ reputaueris exuuias deæ: quas in prouincia ſumpſiſti: in eodem Fano depoſi-tas perſeuerare: nec te romæ diebus ſollemnibus uel ſupplicare his: uel cum præceptum fuerit fœlici il-lo amictu illuſtrari poſſe. quod fœlix itaque ac fau-ſtum ſalutareq; tibi ſit: animo gaudiali rurſum ſacris iniciare diis magnis auctoribus. Hactenus diuini ſom nii ſuada maieſtas quod uſus foret: pronunciauit: nec deinceps poſtpoſito uel in ſupinam ꝓcraſtinatio-nem reiecto negocio: ſtatim ſacerdoti meo relatis quæ uideram: inanimæ protinus caſtimoniæ iugum ſu-beo: & lege perpetua preſcriptis illis decem diebus:

mithrã & noctem. ubi annotãdũ
mithram a ſole ſeiungi. diuerſum
ꝙ cẽſeri deũ. Alii. hanc paroemiã
aliũde ortã ꝓdiderũt. EXuuias
deæ. Intelligit olympiacã illã ſtolã
nuncupatã. quæ erat talaris byſſi-
na floride depicta. q̃ indutuſq; ce
lebrauit natalem ſacroꝝ iſiacoꝝ.
ut ꝓxime explicatũ eſt. hanc autẽ
ueſtẽ exuerat depoſueratq; in tẽ-
plo iſidis ꝓuſcialis i achaia: Ideoq;
parãda erat romæ altere per nouã
religionis cõſecrationẽ. FOEli-
ci amictu. Nimirũ fœlix amictus
ẽ ille nominãdus: quo exropha-
nis efficimur ſacrati ex ĩpuris pu-
ri ex tenebricoſis luminoſi: & ab
hac rerũ terrenarũ colluuiõe trãſ-
ferimur ad uitã ſinceriſſimam &
perinde beatiſſimã: q̃ Tu Antiſtes Ampliſſime illuſtratus merito dici beatus potes & fœlix. cũ in te Laus ar-
ſacerdotali dignitati ſit litterarũ doctrina cõiuncta. INIciare. Ego iniciatus tertiis cerimoniis. impe chiepiſco
ratiui modi ẽ. DIIS magnis. Oſiris ſiue ſerapis. & iſis Dii magni intelligunt: quorũ auctoritate & pi.
iuſſu. iubetur tertiũ cõſecrati. Græci θεους μεγαλους uocãt deos magnos de quibus. M. Varro hæc Dii ma-
pricipes Dei cælum & terrã hi dei. Idem q egypti ſerapis & iſis. in latio Saturnus: & ops. cælũ. n. & ter gni.
ra ut ſamo thacũ inicia docẽt: ſunt dei magni: & hi quos dixi multis nominibus hactenus Varro. Idẽ Samo-
dei magni ſamothraces nominant: De qbus Satyricus iures licet & ſamothracum & noſtrorũ aras. thraces.
Macrobiũ in tertio Saturnaliũ non parũ multa ſcripſit de diis penatibus quos eoſdẽ & deos magnos
& ſamothracas. & deos patrios eſſe celeberrimoꝝ ſcriptoꝝ auctoritatibus oſtẽdit. ex quo liquet ue-
rum id eſſe. quod ſæpe iampridẽ teſtati ſumus deũ eſſe unũ nomĩa multa. SVAda. Suadẽs & ut ue Pitho.
teres dicebãt perſuaſtrix. græci pitho uocãt: perſuadendi deã: quã in labris periclis athenienſis ſcripſit Suada.
eupolis ſeſſitauiſſe. hãc ennius ſuadã appellauit ſcribens cetegũ oratorẽ ſuadæ medullã fuiſſe ob ſua-
uiloquentiã: Oratius ſuadelã uocat ilio uerſu. & bene numatũ decorat ſuadela uenuſq;. Quintilianus
rhetoricẽ dicere uolẽs eſſe ſuadæ medullũ. nec tamẽ audens uti uerbis ennianis dixit perſuadẽdi opi-
ficẽ. quod græce iſocrates dixerat. πειθους δημιουργον. a poeta bono fames male ſuada decẽter di- Procraſti
cta. q ſuadeat maleficia. & ad malũ præcipitãter impellat. IN ſupinã ꝓcraſtinationẽ. Supina ꝓcraſti natio odi
natio dicitur ignaua mollis & lãguida cũctatio dilatioq;: quæ diſpẽdioſa ẽ. & inſenſa magnis plerũq; ſam
rebus gerendis iuxta illud ſilii. cũ fata tenemus pelle moras breuis ẽ magni fortuna fauoris. M. T. in Recraſti-
. vi. philippica. nã cũ pleriſq; in rebus gerendis tarditas & ꝓcraſtinatio odioſa eſt tũ hoc bellũ indiget naro.
celeritatis. dicimus ꝓcraſtinare & recraſtinare. p differre & in craſtinũ ꝓrogare. Col. propter quæ re
craſtinari nõ debet. INanimæ caſtimoniæ. Iã inqt redeo ad caſtimoniã abſtinẽtiãq; ciboꝝ inanima Inanima
torũ: ſicut iambis ante factitauerat. inanima caſtimonia dicit frugalitas edẽdi: qua ab animalibus ab caſtimo
ſtinẽtes. cibariis ueſcimur aĩa carẽtibus: ſicut paulo ante dixit. inanimis cõtentus cibis. Qui uictus eſt nia.
orphicus & pythagoricus: Talis aũt uitæ & caſtimõiæ iugũ pleriſq; oĩbus duriſſimũ ẽ aſſuetis carni-
bus ueſci & mihi ĩprimis: qui malim ĩter creophagos q̃ carpophagos annumerari: & q̃uis clamet py
thagoras. ꝑcite mortales dapibus temerare nephãdis corpa diuitias alimẽtaq; mitia tellus ſugerit at-
q; epulas ſine cede & ſanguine ꝑbet: tamẽ ego illun eccleſiaſticũ ꝓbo oĩa mũda mũdis. & nihil reiiciẽ
dũ quod cũ gratiaꝝ actiõe ſuſcipit. Si qs mihi interdiceret eſu caniũ & ad inãimos cibos relegaret ci Sine eſu
tiſſime tabeſcerẽ: fierẽq; & ipſe inanimis. hic occurrat forſan qſpiã dicens heus tu magiſter & cõmẽ carnium
tator noſter heccine tua ẽ diſciplina: ſic nos inſtruis: Ganeo es & lurco & edax & uorax. Tu nobis po- uiuere
pinã & ganeã colendã præcipis. Neſcis ſtudiũ ſalutare fieri nõ poſſe citra frugalitatem. neſcis parco u- non poſ
ctu & tenuiculo opus eſſe ſtudioſis diſciplinarũ: quarũ tu haberis ꝓfeſſor. tã magnus tã famigeratus! ſum
Quomodo potes corpi ſimul & animo uacare: Quomodo popinã ſimul & libros colis: Iſti ego ſi qs
forſan id quærat ſic uoce exertiſſima reſpondeo. Lautior uictus ad ſtudẽdũ. ad philoſophandum. ad Lautior
bene uiuẽdũ impedimẽto nõ ẽ. modo ſit moderatus. Quod olim Ariſtippũ dixiſſe tradũt. ego iuxta uictus nõ

ſpontali ſobrietate multiplicatis: inſtructū teletæ com paro largitus: ex ſtudio pietatis magis: q̄ mēſura rebus collatis. nec hercules laborū me: ſumptuūq; qcq̄ pœnituit. quidni: liberali domini prouidentia: iam ſtipendiis forenſibus bellule fotū. Deniq; poſt dies admodū pauculos deus deū magnoꝝ potior. & maiorū ſummus. & ſummorū maximus. & maximorū regnator oſiris nō in alienā quāpiā pſonā reformatus: ſed corā ſuo uenerando me dignatus affamine: p quietē recipere uiſus eſt. q̄ nunc incontanter glorioſa in foro redderem patrocinia. nec extimeſcerem maliuolorum diſſeminationes: quas ſtudiorū meorū laborioſa doctrina ibi

Ipedit ſtudia. Edo ut uiuam.

illud ſaluberrimū præceptū edo citra ſacietatē bibo citra ebrietatē: edo & bibo ut uiuam .put Socrates monet: non uiuo ut edam & bibam ut Aſoti de patella proclamāt: Simplex qdē cibus mihi iucundiſſimus ē. ut pote qui homini ſaluberrimus eſſe dicat. ſed eū uolo delicatiorē. nec inficior eſculentioreq́: qui nec oneret ſenſus. nec difficulter perficiat. nec enim ita ſtomachus meus cōcalluit. ut etiā cruda digerere poſſit: in ſumma nō ſaginam. non uoratrinā ex eſu carniū quæro. ſed bonam corporis ualitudinem. & ingenii ſalubritatē. & .pfecto longe cōducibilius ſalutariuſq́ eſt modico cibo & eo quidē pcioſo uericulas refocillare recreareq́: q̄ oleribus & pomis atq́ leguminibus implere uētrē ad ſaturitatē. quæ omnia ſunt cacochyma. ut Gallenus docet. & argumēta quotidiana euidenter oſtēdūt: quibus corpus diſtentū lāguet. & animus hebeteſcit. Sed cum hæc ϭλουπαρα εργορ dicta ſint. Iam a diuerticulo in uiā regrediamur. ut extrema māus. diis hominibuſq́ fauentibus hiſce commētariis imponatur: ut tandem Lucius noſter ex tenebroſo Lucidus factus prouolet in publicū. & in manus tuas Antiſtes Maxime feſtinanter conueniat: quæ illum comiter de ſyderāter amāter excipiēt. SPōtali ſobrietate multiplicaris. Ex præſcripto legis ſacerdotalis cibaria uoluptas p dies tantū decē erat coercēda. & ſinceris caſtimoniæ obſeruanda: tamen Lucius noſter ait ſe multiplicaſſe dies illos frugaliſſimos. & ultronea ſobrietate. longe pluribus diebus q̄ lex ipſa præſcribat fuiſſe abſtemiū abſtinuiſſeq́ a cibatu animaliū eſculentiore. quidā putāt multiplicatos intelligi dies: quia iam tertia uice abſtinens fit & inuinius. ut ita multiplicati ter dies decem ſummā conficiant menſtruam. INSTructū teletæ. Apparatum inſtrumentumq́ neceſſarium ad teletam. ideſt purgationem. & cerimoniam tertiam indipiſcendam. nomen eſt quarti ordinis. LArgitus. Large & abundanter. media correpta .pnuntiandum cum aduerbiū ſit. dicitur enim largitus pro large ut publice. Affranius quid iſtud eſt quid fles: Quid lachrymas lagitus proloquere. DOmini. Oſiridis uel dic deū pro deorū. ut ſæpe.

Largitus

bellule

BELlule fotum. Ordo eſt nec me pœnituit ſumptuum bellule fotum. hoc eſt ſatis belle & eleganter ſuffarcinatū. inſtructumq́ ex lucello & mercede forenſis patrimonii. bellule aduerbiū Plautinū eſt tertio gradu diminutionis bene belle bellule. DEus maioꝝ ſummus. Deſcribitur maieſtas dei Ampliſſimi ſacratiſſimiq́ oſiridis ſacta amplificatiōe p exornationē. quæ græce climax latine gradatio noiatur: q̄ repetitio cuiuſq́ ſupioris uerbi ſit: quæ res habet leporē quēdā & elegātiā. Cōſimile ē illud. Gallus nō magis pecuniaꝝ repetūdarū. q̄ maieſtatis: neq́ maieſtatis magis q̄ plautiæ legis. neq́ plautinæ legis magis q̄ oium legū reus inueniſ. AFfamie. affatu & allogo. NON in alienā pſonā reformatus. Tale ē illud poeticū. Cū mihi ſe nō ante oculis tā clara uidēdā obtulit. & pura p noctē in luce refulſit. alma parēs cōfeſſa deā q̄liſque uideri cælicolis & q̄ta ſolet. ſcribit iamblichus Platōicus i libro de myſteriis. q̄ oēs ſupi inuocati ueniūt in conſpectum: ſed alii ſub aliis formis occurrunt: Dii in aſpectū ueniūt admodū ſalutares. Archāgeli horribiles ſimul & māſueti. Mitiores Angeli. Demones metuendi: hereos uerendiminus deorū pulchritudo occurrit inæſtimabilis. incōparabilis Admiranda ſupra modū delectās. Archangelorū Angelorūq́ cōſimilis: ſed gradatim inæq̄lis deorū apparentiū Magnitudo totū cælū occupare uideſ. Demonū magnitudo & forma minor. heroum rurſus anguſtior. Deniq́ qlibet .p magnitudine potētiæ ſuæ. & imperii latitudine magnitudinē formæ luciſq́ pfert deorū imagines q̄ plurimo ſplēdore coruſcant: Dii aīas pfectiſſime purgāt exhibēt inſuper alii nobis alia. Dii præſentes dāt corpi ſanitatē. Virtutē aīæ: mēti ſinceritatē. quod in nobis ē letiferū delēt calorē ſouent. efficatioreq́ue reddūt ad uitā. & armōia intelligibili mēti lumen effundūt. Optādū eſt ergo ut deus præſens uenerādo affamine nos dignetur. ueniatq́ in aſpectū noſtrum inuocatus ut tribuat bona præmia: ſicut Lucius noſter ait oſirim ſuum ſibi apparuiſſe opitulatorē moniorēq́ uitæ ſalutaris & ut patrocinia ſuſciperet calamitoſorum: cū hō hominū inuādorum cauſa natus ſit.

Climax Gradario

Dii ſub uariis formis occurrunt. Dii dant ſanitatē.

REcipere. Lego pcipere: eſt. n. uiſus præcipere: & monere. INcōtanter. ſine cunctatiōe: & .pcraſtinatiōe. DEſeruiebat. emēdo diſerebat. hoc ē diſeminabat. præmiſit. n. diſeminatōes maliuoloꝝ nā rumuſculi & maledicta inuidiorū diſerebanſ. i. diſeminabanſ diuulgabāturq́: cū glorioſa doctrina Lucii rūperētur & hominis uirtutē ferre nō poſſent inuidet eni nemo niſi ſuperiori: ſentētia plautina eſt. Mauelim mihi inuidere inimicos meos q̄ me inimicis meis. GREgi cætero pmixtus. uoluit inqt Deus me eē iter ſuos cultores ēgregiū & eximiū hoc ē e grege exēptū tāq̄ excellētiorē electio

reqꝫ:nec dignũ gregali colluuione. IN collegium paſthophorum. Ante dictũ eſt paſtophoros fuiſ-ſe uenerabiliores maioriſqꝫ auctoritatis ſacerdotes quorũ collegiũ erat ſacroſanctũ.ſenſus eſt. Oſiris deus elegit me non ſolum ut eſſem unus in collegio paſtophororum.uerũ etiã inter ipſos decurio-nes:quorũ dignitas erat tẽporaria:qui per quinquẽnium præerant ipſi collegio. Nunc hodieqꝫ in col-legiis conciliabuliſqꝫ noſtrorum ſacerdotũ creantur Rectores generales præſules uicarii temporarii quorũ imperiũ ferme triennale eſt hos.nunc Decuriones uocat:ſicut in municipiis Decuriones dicũ Decuriones in ordine ſacratorũ

deſeruiebat. Ac ne ſacris ſuis gregi cætero ꝑmixtus de-ſeruirẽ:in collegiũ me paſtophorũ ſuorũ inter ipſos de-curionũ quinquennales elegit. Rurſus denique quã ra-ro capillo collegii uetuſtiſſimi:& ſub illis Syllæ tempo-ribus conditi munia non obumbrato.uel obtecto cal-uicio : ſed quoquo uerſus obuio : gaudens obibam.

tur Senatores gubernatoreſqꝫ pri-marii.& in militia decuriões pr.æ-fecti turmarũ equeſtriũ:aĩaduerti ĩ libris eſdræ paſtophoriũ ꝓprie dici Triclinum ſiue cænationẽ: in qua ſacerdotes diſcumbunt.ſic.n. ſcriptũ ẽ:exurgẽs hæſdras ab ante atrium templi abiit in paſtopho-riũ Ionathæ & hoſpitatus illic nõ guſtauit panẽ nec aquam bibit ſu-per iniquitatẽ multitudinis. Item paulo ante in apoſtophorio domus dei noſtri:ubi expoſuit cõmen-tator paſtophoriũ eſſe thalamũ deputatũ ad ueſcendũ extra atrium ſacerdotũ. Pastophoriũ QVAM raro capil-lo. Legi ẽt poteſt q̃ raſo.ut dicat capillis bene deraſis ex ĩſtituto rituqꝫ cerimoniæ ſe ꝑegiſſe munia & officia pertinẽtia ad collegiũ paſtophororũ.quod ſyllanis temporibus conditum fuiſſe deſignat. Cu-ius rei nulla ſane exſtat hiſtoria.nec refert:neque enim res hæc eſt digna hiſtorico ſtilo:cum auctore Cornel. Tacito ex dignitate. R.p. repertũ ſit res illuſtres ſcribendas annalibus mandare: minuta uero & uilia:qualia ſunt hæc de collegio paſtophororũ diurnis urbis actis tradi. NON obumbrato. So-lent plerique omnes ſacerdotes tiara ſiue pileolo capitis coronam caluitiumque factitiũ obumbrare obtegereque:Lucius uero noſter denotat ſe capite aperto detectoque incedere ſolitũ palã oſtentãs de-raſum caput:& obuium.omni ex ꝑte exhibens nullo galericulo.nulloqꝫ pileolo obumbrans caluiciũ ſacerdotale.per quod oſtendere uideť ſe ſimplicibus moribus & apto pectore puroqꝫ & ut ita dicam feneſtrato obiiſſe munia religionis citra omnem perſonã ſeueritudinẽ ſanctitudinemqꝫ adumbratã. ſub cuius uelamẽto.multi flagitioſi deliteſcunt. Supra ſuo loco Annotauimus nõ indiligẽter opinor pertinentia ad deraſum caput ſacerdotis coronãqꝫ caluicii manu factam. Illud adde ne quid ſciẽs præ-tereã in luctu & amaritudine ſolitos ueteres maximeqꝫ iudeos radere caluicium & caput puluere ci-nereqꝫ turpare.hinc illud Ezechielis & ſuperiacient puluerẽ capitibus ſuis & cinere cõſpergenť.& ra-dent ſuper te caluicium & accingenť ciliciis. Apud eundẽ dominus ꝑcipit.quod annotatu dignũ ſcitu In luctu radere caluiciũ. que eſt ne ſacerdotes capud ſuum radãt.neque comam nutriãt ſed tondeãt. QVOquo uerſus ob-uio. Ex omni ꝑte ſpectabili.cunctiſqꝫ conſpicuo caluicio. GAudẽs obibã. Cũ gaudio cũ hilaritate adibã peragebamqꝫ munia ſacerdotalia:quæ lætus obibit & plenus gaudio quiſquis fuerit ſacerdos integer uitæ ſceleriſqꝫ purus.cuius mens nõ in terris curua.ſed in cælum ſublimata nihil niſi diuinũ. niſi cæleſte cogitabit:q contẽplatu dei.ac diuinitatis ꝑfruens uitã deget gaudialẽ ac ꝓrſus beatã:cuius utinam nos aliqua ex parte participes eſſe poſſimus.

FINIS Commentariorum.

HAbes Antiſtes maxime commẽtarios Apuleiãos Philippea incude formatos:& ſucci-ſiuis lucubrationibus abſolutos:qui ſi faciũt ad ſtomachum litteratorũ & cũprimis tuũ:ſi tibi ꝓbanť tuiqꝫ ſimilibus in cælo ſum:nec operæ fit iactura:bonaſqꝫ horas be-ne collocatas eſſe gaudibũdus exulto.uale & hoc qcqd ẽ numeris litteratorii ea hilari-tate benignus cape qua lucrubrationes id genus noſtras capere conſueuiſti: qui cum maximis ipſe ſtudiis polleas.noſtra ſitienter amplecteris. Lectio Aſini Apuleiani nimi-rũ ſpeculum ẽ rerũ humanarum.iſtoqꝫ inuolucro effĩcti noſtri mores.expreſſaque imago uitæ quo-tidianæ conſpiciť. Cuius finis & ſumma beatitas eſt religio cultuſque diuinæ maieſtatis una cũ erudi-tione copulata connexaque. Iam uale Decus antiſtitum & commentarios hoſce una cum aſino aureo cõſertos per legẽ.quo plane opere Lucius noſter magiam aſſerere.eamque rerum omnium potentiſ-ſimam oſtendere pro uirili parte contendit.

Impreſſum Venetiis per Bartholomeum de Zanis de porteſio.
Anno domini.M.CCCCC.IIII.die.xi.menſis nouembris.